ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ,

Η

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ,

Περιέχον τὴν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Σωφρονίου καὶ ἐφεξῆς ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Θρόνου.

Ἐκδίδονται

Ὑπὸ

Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ.

ΤΟΜΟΣ Α'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ.

ψοξϑ'. 1869.

ΦΙΛΟΙ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ!

Ἡ κατὰ χρονολογικὴν σειρὰν ἀκριβὴς συναρμολόγησις τῶν διαφόρων ἐπισήμων ἐγγράφων, ἐπιστολῶν, Κανονισμῶν, ἐκθέσεων, πράξεων κτλ. καταδεικνύει τὴν ἱστορίαν ἐκείνων, εἰς οὓς ταῦτα ἀνάγονται.

Αὐτὸν τοῦτον προτίθεται τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ἀνὰ χεῖρας «Ἐκκλησιαστικὸν Δελτίον», ἐν ᾧ δημοσιεύονται ἐν χρονολογικῇ τάξει αἱ ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ Πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Σωφρονίου καὶ ἐφεξῆς ἐκδεδομέναι Πατριαρχικαὶ καὶ Συνοδικαὶ Ἐπιστολαί, τὰ Πατρ. Γράμματα ἢ Ἀποδείξεις, διάφοροι ἐπίσημοι ἐκθέσεις, Κανονισμοί, προσφωνήσεις καὶ ἀντιπροσφωνήσεις, προσλαλιαί, λογίδρια, τὰ ἐν ταῖς ἐθνικαῖς, γενικωτέραις τε καὶ μερικωτέραις, Συνελεύσιν ἐγκριθέντα, πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ἐκκρεμῆ εἰσέτι Ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα: οἷον, τὸ Βουλγαρικὸν κτλ. ὁ κατάλογος τῶν ἀποξενωσάντων ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμ. θρόνου καὶ τῶν εἰς τὴν Ἀρχιερατικὴν ἀξίαν προχειρισθέντων, τὰ περὶ κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, τὰ περὶ Μεγ. τοῦ Γ. Σχολῆς, καὶ διάφοροι ἐν γένει Ἐκκλησιαστικαὶ πράξεις, γενικώτεραί τε καὶ μερικώτεραι, καὶ ἐν κεφαλαίῳ, ἡ παντὶ ὀρθοδόξῳ χριστιανῷ ὑπὸ πολλὰς

ἐπόψεις ἐνδιαφέρουσα Ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἐθνικὴ ἱστορία τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ Οἰκουμ. τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

Εἴ τι δὲ τυχὸν, τοῦ χρόνου προϊόντος, θεωρηθήσεται δημοσιεύσεως ἄξιον ἐν τῷδε τῷ «Ἐκκλησιαστικῷ Δελτίῳ» καὶ ἐκ τῶν μὴ ἐν τύποις δημοσιευθέντων Γραμμάτων, Ἐγκυκλίων κλπ. καὶ ταῦτα πρὸς συμπλήρωσιν προστεθήσονται ὡς ἐν ἐπιμέτρῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

1867.

1. Τὰ μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου κ. Σωφρονίου.

Παραιτηθέντος τῇ δ'. δεκεμβρίου τοῦ ἔτους ,αωξς'. τοῦ παναγιωτάτου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως κ. Σωφρονίου, ἐξελέγη Τοποτηρητὴς τοῦ χηρεύσαντος Οἰκουμενικοῦ θρόνου ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Μητροπολίτης Κορυτσᾶς κ. Νεόφυτος, ὃς καὶ ἐξέδωκε τῇ ιγ'. τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τὴν παρὰ πόδας ἐγκύκλιον περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου Συνοδικὴν ἐπιστολὴν πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκουμ. θρόνον διατελοῦντας Μητροπολίτας.

Πανιερώτατε καὶ θεοπρόβλητε Μητροπολῖτα . . . . ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν περιπόθητε ἡμῖν ἀδελφὲ κὺρ . . . Τὴν περιπόθητον ἡμῖν αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ κατασπαζόμεθα. Ἔστω γνωστὸν τῇ αὐτῆς Πανιερότητι, ὅτι, κατὰ τὸν σταλέντα τῇ δ'. τοῦ ἤδη λήγοντος μηνὸς τῷ παναγιωτάτῳ Πατριάρχῃ πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Σωφρονίῳ ὑψηλὸν τ ε σ κ ε ρ έ ν, ἐπειδὴ, συνεπείᾳ τῶν τε ἀπό τινος προελθόντων γνωστῶν πραγμάτων, καὶ τῶν συνῳδὰ τῷ Κανονισμῷ χώραν λαβουσῶν αἰτήσεων, ἐθεωρήθη ἀναγκαία ἡ παραδοχὴ τῆς προλαβούσης παραιτήσεως τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος, ἥτις καὶ ἀπεμακρύνθη τοῦ Οἰ-

κουμενικοῦ Θρόνου κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ἡμέραν, τῇ ἐπιούσῃ, συγκροτηθείσης Συνελεύσεως τῶν δύο σωμάτων: τῆς τε ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ ἐθνικοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὴν ἔννοιαν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν, ἐκλεγέντες ἡμεῖς διὰ πλειοψηφίας, ἔτι δὲ καὶ πολιτικῶς ἀναγνωρισθέντες διὰ τοῦ σήμερον ἐπισήμως σταλέντος πρὸς ἡμᾶς ὑψηλοῦ διατάγματος Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, πρὸς εὔθετον καὶ σύμφωνον τοῖς Κανονισμοῖς διεξαγωγὴν τῶν ἐμπιστευομένων ἡμῖν ἐθνικῶν ὑποθέσεων μέχρι τῆς ἐκλογῆς καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ νέου Πατριάρχου, σπεύδομεν, συνῳδὰ τῷ ὑψηλῷ τούτῳ διατάγματι, εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν ἀνατεθειμένων ἡμῖν καθηκόντων, ὧν πρώτιστον, ὡς εἰκός, τιθέμεθα τὴν κατὰ τὸν Κανονισμὸν διεκπεραίωσιν τῶν ἀφορώντων τὴν προκειμένην ἐκλογὴν καὶ τὴν αἰσίαν διαδοχὴν τοῦ χηρεύοντος Πατριαρχικοῦ Θρόνου. Καίτοι δὲ ἕκαστος τῶν ὑπ' αὐτὸν διατελούντων πανιερωτάτων Μητροπολιτῶν, ψηφοφορησόντων ἁπάντων εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ κορυφαίου τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου, κατανοῶν καλῶς τὸ σπουδαῖον τοῦ ἀντικειμένου, ἐξ οὗ ἤρτηται ἡ εὐκλεια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, καὶ ἡ ἐξομάλυνσις καὶ διευθέτησις πολλῶν προκειμένων δυσχερειῶν ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς καὶ ἐθνικοῖς ἡμῶν πράγμασιν, οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι ἐπιστήσει ἐμβριθῶς τὴν διάνοιαν καὶ προσοχὴν ἐν τῇ γνωμοδοτήσει αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀξίως καθέξοντος τὴν ὑψηλὴν ταύτην περιωπήν, οὐ λείπομεν ὅμως, κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον, προτρέψαι καὶ ἡμεῖς ἀδελφικῶς καὶ ὑπαγορεῦσαι διὰ τῆς παρούσης Συνοδικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς καὶ τῇ αὐτῆς Πανιερότητι, ὅπως, ἐγκύψασα καλῶς, καὶ διαφωτισθεῖσα ἀπὸ τοῦ π ε ρ ὶ ἐ κ λ ο γ ῆ ς Π α τ ρ ι ά ρ χ ο υ ἐθνικοῦ Κανονισμοῦ, καὶ ἐξ αὐτοῦ ὁδηγηθεῖσα ἐπὶ τῶν προσόντων, ἅτινα, ῥητῶς καθοριζόμενα ἐν τοῖς τρισὶν ἄρθροις αὐτοῦ, ἐναπαιτοῦνται ἀπαραιτήτως εἰς τὸ τὴν Πατριαρχικὴν ἀξίαν περιβληθησόμενον πρόσωπον, διατυπούμενα ἀκριβῶς κατά τε τὸ θρησκευτικὸν καὶ τὸ ἠθικὸν καὶ πολιτικὸν μέρος, καὶ διασκεψαμένη ἐν ἀμεροληψίᾳ καὶ εἰλικρινείᾳ ψυχῆς καὶ ἐν ὀρθῇ συνειδήσει, ὄντινα ἂν ἐκ τοῦ συνόλου τῶν Ἱεραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου ἐγκρίνῃ κεκτημένον πραγματικῶς καὶ φέροντα τὰ ἐν τῷ Κανονισμῷ διαγεγραμμένα προσόντα, τούτου τὸ ὄνομα γράψῃ ἐν δελτίῳ ἰδιαιτέρῳ, ὅπερ ἐνσφράγιστον θέλει ἀποστείλει περίκλειστον ἐν γράμματι αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς διὰ τὰ περαιτέρω. Ἐπειδὴ δὲ, κατὰ τὸν Κανονισμὸν, ἡ ἐκλογὴ οὐ παραταθήσεται

πλέον τῶν τεσσαράκοντα ἡμερῶν, θέλει σπεύσει ἡ αὐτῆς Πανιερότης, ἵνα, ἐντὸς ταύτης τῆς προθεσμίας ἀπὸ τῆς σήμερον, ἀποστείλῃ τὸ δελτίον τῆς γνωμοδοτήσεως αὐτῆς ἐξ ἅπαντος. Θέλει δὲ προσέξει καλῶς ἡ αὐτῆς Πανιερότης, ὥστε, ὅπως ὑπάρχῃ μυστικὴ ἡ γνωμοδότησις αὐτῆς, τὸ μὲν δελτίον νὰ περιέχῃ μόνον τὸ ὄνομα τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς, χωρὶς τῆς ἰδικῆς της ὑπογραφῆς, εἰς δὲ τὸ πρὸς ἡμᾶς γράμμα της, ὅπου θέλει περικλείσει τὸ δελτίον ἐνσφράγιστον, νὰ μὴ ἀναφέρῃ μήτε τὸ ἐν τῷ δελτίῳ ὄνομα, μήτε ἄλλην τινὰ ὑπόθεσιν, ἀλλὰ μόνον ἔξωθεν παρὰ τῇ ἐπιγραφῇ νὰ σημειωθῇ, ὅτι περιέχει τὸ δελτίον. Ἐν τοσούτῳ, ὑπομιμνήσκοντες αὐτῇ τὴν ὀφειλετικὴν μέριμναν καὶ προσοχὴν ὑπὲρ τῶν ἀφορώντων τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν ποιμαντικῶν αὐτῆς καθηκόντων καὶ τὴν πνευματικὴν περίθαλψιν τῶν χριστιανῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτῆς, μεθ' ὧν ὀφείλει ἀναπέμπειν δεήσεις πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος καὶ τῶν πολυχρονίων ἡμῶν Λύθεντῶν, ἐκδηλοῦμεν αὐτῇ συγχρόνως καὶ τὴν ὀφειλετικὴν ἐπαγρύπνησιν καὶ προθυμίαν ἡμῶν καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐν ταῖς ἐμπιπτούσαις ὑποθέσεσι καὶ ἀνάγκαις αὐτῆς καὶ τῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτῆς χριστιανῶν, ἃς, χρῄζουσας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀντιλήψεως, θέλει ἀναφέρει πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν. Περιμένομεν ἐν τάχει τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς ἀπάντησιν. Εἶεν δὲ τὰ ἔτη αὐτῆς θεόθεν ὅ τι πλεῖστα καὶ σωτηριωδέστατα.

ϡωξϛ'. Δεκεμβρίου ιζ'.

† Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου **ΚΟΡΥΤΣΑΣ ΝΕΟΦΥΤΟΣ**, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

(Ἕπονται αἱ λοιπαὶ Συνοδικαὶ ὑπογραφαί).

Τῇ δὲ κά. Ἰανουαρίου τοῦ ϡωξζ'. δι' ἐντύπων Ἀποδείξεων, ὑπογεγραμμένων ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ, εἰδοποιήθησαν οἱ τῶν τῆς πρωτευούσης συνοικιῶν ἐπίτροποι καὶ λοιποὶ πρόκριτοι, ὅπως συνελθόντες τῇ ἐπιούσῃ (κυριακῇ) ἐκλέξωσιν ἀνὰ ἕνα ἀντιπρόσωπον ἐκ τῶν εὐϋπολήπτων συνενοριτῶν, ὑπήκοον τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, καὶ ἐφοδιάσαντες ἐπισήμῳ ἐνοριακῷ γράμματι ἀποστείλωσιν αὐτὸν τῇ 2ᾷ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἀνάδειξιν τῶν δύο ἐκλογέων, τῶν ἀντιπροσωπευσόντων, κατὰ τοὺς Κανονισμούς, τὰς ἐνορίας Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ Καταστένου ἐν τῇ συγκροτηθησομένῃ γενικῇ περὶ ἐκλογῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου συνελεύσει.

Γενομένης δὲ ταύτης ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Τοποτηρητοῦ, ἀνεδείχθησαν ὡς τοιοῦτοι διὰ πλειονοψηφίας οἱ κκ. Ἀθανάσιος Νικολαΐδης (διὰ ψήφων 20) καὶ Γ. Φωτιάδης (διὰ ψήφων 18). Ἐπιλαχόντες δ' ἦσαν οἱ κκ. Δ. Φωτιάδης, Παπαλαμπρινούδης, Κ. Κεσανλῆς, Διαμαντάκης ἐφέντης, Ἰ. Ἀναστασιάδης (ἀνὰ 15 ψήφους), Κωνστ. Ἰ. Φωτιάδης (10), Ἀ. Ψυχάρης (9), Ἰ. Καλλίας (8) καὶ Εὐθύμιος Κυριακοῦ (5).

—o—

2. Αἱ περὶ ἐκλογῆς Οἰκ. Πατριάρχου Συνελεύσεις.

Συγκροτηθείσης τῇ γ'. φεβρουαρίου ἐν Πατριαρχείοις τῆς Α'. ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Τοποτηρητοῦ, ἐγένετο, κατὰ τὰ νενομισμένα, ἡ ἀποσφράγισις τῶν ἐπὶ τούτῳ σταλέντων Ἀρχιερατικῶν ψηφοδελτίων, τὸν ἀριθμὸν 72, διὰ διμελοῦς ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐκ τοῦ Μητροπ. Πελαγωνείας καὶ τοῦ κ. Κ. Καραθεοδωρῆ, παρόντων 17 Μητροπολιτῶν καὶ 60 περίπου λαϊκῶν.

Μέλη τῆς ἐκλογικῆς ταύτης Συνελεύσεως ὡρίσθησαν οἱ ἑφεξῆς:

Ἐκ τῶν πολιτικῶν, Μιλτιάδης Ἀριστάρχης, Ἀριστείδης Βαλταδζῆς, καὶ Χρηστ. Ζωγράφος.

Ἐκ τῶν ὑπαλλήλων, Κ. Ἀδοσίδης, Γαβριὴλ Κρεστίδης καὶ Ἰ. Οἰκιάδης.

Ἐκ τῶν στρατιωτικῶν, Μάρκος πασᾶς καὶ Σπυράκης βέης.

Ἐκ τῶν ἐπιστημόνων, Στ. Καραθεοδωρῆς, Κ. Καραθεοδωρῆς, Σ. Ἀρχιγένης καὶ Καραπᾶνος.

Ἐκ τῶν Πατριαρχικῶν κληρικῶν, Ἠλ. Τανταλίδης καὶ Μ. Ἀφθονίδης.

Ἐκ τῶν τραπεζιτῶν, Γ. Ζάμβογλους.

Ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ συστήματος, Στ. Ἰωαννίδης, Γ. Χ. Θεολόγου, Δ. Φωτιάδης καὶ Κωνστ. Θωμαΐδης.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν, τῆς Σερβίας καὶ Σάμου.

Οἱ ἀντιπράσωποι τῆς πρωτευούσης, Ἀθ. Νικολαΐδης καὶ Γ. Φωτιάδης.

Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιῶν: Ἀντ. Χαρίλαος (Ἐφέσου), Κελαϊδίτης (Κυζίκου), Κρικότσος (Θεσσαλονίκης), Σταυρίδης (Προύσης), Κυριακίδης (Τραπεζοῦντος), Ἀναστὰς ἀγᾶς (Σμύρνης), Ταᾶνος Κωνσταντινίδης (Μιτυλήνης), Β. Νικολαΐδης (Βάρνης), Ν. Ψυχάρης (Χίου), Γ. Τσικαλιώτης (Νικομηδείας καὶ Νικαίας), Κ. Ἀδοσίδης (Λαρίσσης), παραιτηθεὶς ἐκ τῶν ὑπαλλήλων, Σάββας ἰατρὸς (Ἰωαννίνων), Δ. Πώποβιτς (Πελαγωνείας), Εὐστρ. Ἀγιακλόγλους (Πισσιδείας), Δουκίδης (Ἡρακλείας), Χρύσανθος (Καισαρείας), καὶ οἱ τῆς Ἀμασείας, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων.

Δέκα ἀντιπράσωποι τῶν συντεχνιῶν.

Δὲν παρευρέθησαν ἀντιπρόσωποι τῶν ἐπαρχιῶν Ἀδριανουπόλεως, Βόσνης, Κρήτης, Σερρῶν, Βιδύνης, Σοφίας, Σκοπείων καὶ Κασταμονῆς.

Ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Ἡγεμονιῶν παρευρέθη μόνον ὁ τῆς Σάμου Δ. Καλλιβούλης.

Ἀπῆσαν ἐπίσης ἐκ τῶν πολιτικῶν ὁ Ἀριστείδης Βαλταδζῆς, ἐκ τῶν στρατιωτικῶν ὁ Μάρκος πασᾶς καὶ ἐκ τῶν ἐπιστημόνων ὁ Καραπᾶνος. Ἀντὶ δὲ τοῦ Κ. Καραθεοδωρῆ, παραιτηθέντος, διωρίσθη ὁ ἐν ἰατροῖς Ξ. Ζωγράφος.

Ἐκ τῶν δέκα Συνοδικῶν ἀπῆν ὁ Μητρ. Προύσης, ὡς ἀσθενῶν. Παρῆσαν δὲ καὶ οἱ Μητροπολῖται Ἡρακλείας, Κυζίκου, Νικομηδείας, Δέρκων, Φιλιππουπόλεως, Στρωμνίτσης, Πρεσλάβας καὶ Νυσσάβας.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς διαλογῆς τῶν Ἀρχιερατικῶν ψηφοδελτίων ἀνεδείχθη ὡς ἑφεξῆς:

Πελαγωνείας	ψήφ.	12
Γρηγόριος Πατριάρχης	»	10
Δέρκων	»	10
Νικαίας	»	9
Ἰωακεὶμ πρ. Πατριάρχης	»	8
Ἄνθιμος Πατρ. ὁ ἀπὸ Ἐφέσου	»	5
Φαναριοσερσάλων	»	4
Χαλκηδόνος	»	3
Θεσσαλονίκης	»	3
Ῥασκοπρεσρένης	»	2
Ἄνθιμος Πατρ. ὁ Βυζάντιος	»	1
Κύριλλος Πατρ.	»	1
Τοποτηρητὴς	»	1

Μιτυλήνης	ψήφ.	1
Σμύρνης	»	1
Ρώμην Ῥόδου	»	1

Ἐψηφοφορήθησαν δὲ, προτάσει μελῶν τινων τῆς Συνελεύσεως, ὑπὸ τῶν παρόντων 17 Ἀρχιερέων καὶ οἱ ἐφεξῆς: πρ. Ἀλεξανδρείας (λαβὼν 2 ψήφους λευκὰς καὶ 15 μελαίνας), Κρήτης (8 λευκ. καὶ 9 μελ.), Λήμνου (5 λ. καὶ 12 μελ.)· ὥστε ἐξ αὐτῶν ἐθεωρήθη ὡς ὑποψήφιος μόνον ὁ Μητρ. Κρήτης.

Ὡς ὑποψήφιοι προσέτι προύτάθησαν ὑπό τινων ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν καὶ οἱ Μητροπολῖται Οὐγγροβλαχίας, Κυζίκου, Φιλιππουπόλεως καὶ Χίου· ὧν ὁ μὲν πρῶτος δι' Ἐκκλησιαστικοὺς ἀποχρῶντας λόγους ἀπεκλείσθη, ὁ δὲ Φιλιππουπόλεως ἀπεποιήθη τὴν ὑποψηφιότητα, οἱ δὲ Κυζίκου καὶ Χίου ἐθεωρήθησαν ὡς μὴ συμπληρώσαντες τὴν ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν ὁριζομένην ἐπταετίαν, καίτοι ἀνεγνωρίσθησαν ἔχοντες καὶ οὗτοι τὰ διὰ τὴν Πατριαρχείαν ἀπαιτούμενα προσόντα.

Τὰ ὀνόματα τῶν ἀναδειχθέντων 17 ἐκλεξίμων, καταγραφέντα ἐν ἰδιαιτέρῳ καταλόγῳ, ὑπογραφέντι ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου, ἐστάλησαν ἀμέσως πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν, ὅπως, κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς, καὶ ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις ἐξασκήσῃ, ἐὰν ἐγκρίνῃ, τὸ περὶ ἐξαιρέσεως δικαίωμα αὐτῆς.

Ὁ ἀποσταλεὶς κατάλογος τῶν ἐκλεξίμων ἐπεστράφη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐκ τῆς Ὑψ. Πύλης τῇ κυριακῇ ἑσπέρας, ἐπισυνημμένος καὶ διὰ τοῦ ἐφεξῆς ἐπισήμου ἐγγράφου τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ Ψουὰν πασᾶ, ἀφορῶντος τὴν ἀνευ μηδεμιᾶς ἐξαιρέσεως παραδοχὴν τῶν διὰ Πατριαρχείαν ἐκλεξίμων.

Συνετώτατε Τοποτηρητά!

Ἡ τὰ ὀνόματα τῶν διὰ τὴν ὑψηλὴν τῆς Πατριαρχείας θέσιν, ὡς μᾶλλον πρὸς ἐκλογὴν ἱκανῶν, κατὰ τὸν Κανονισμὸν, διακριθέντων 17 πνευματικῶν ὑπαλλήλων, ἐν εἴδει μ α ζ π α τ ά, σταλεῖσα σημείωσις, ὡς καὶ τὸ ἐπισυνημμένον αὐτῇ τ α κ ρ ί ρ ι ο ν, ληφθέντα καὶ μελετηθέντα, καθυποβλήθησαν καὶ τῇ Α. Ὑψ. τῷ πρωθυπουργῷ. Ἐπειδὴ τὸ νὰ λάβωσιν οἱ διαληφθέντες ψήφους πρὸς ἐκλογὴν εἶναι ἱκανὴ ἀπόδειξις, ὅτι ἐκ τῶν προκρίτων καὶ εὐϋπολήπτων πνευματικῶν ὑπαλλήλων διατελοῦντες ἅπαντες, χαίρουσι πρὸς τούτοις καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ Ἔθνους, διὰ τοῦτο καὶ παρὰ τῇ Κυβερνήσει εἰσὶ πάντες δεκτοί.

Ἐπειδὴ, ὡς οὐ χρήζει ἐπεξηγήσεως, ἡ Γ. Κυβέρνησις θεωρεῖ ἀναγκαῖον, ὅπως ὁ γενησόμενος Πατριάρχης ὄχι μόνον ἦ θρησκευτικῶς ἱκανὸς, καὶ ἄλλων διαφόρων γνώσεων κάτοχος, καθὰ ἥ τε παρὰ τῇ Κυβερνήσει καὶ τοῖς ὑπηκόοις γνωστὴ ἐπισημότης τῆς θέσεως ταύτης, καὶ ἡ ἀνάγκη τῆς διατηρήσεως τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ ὑπολήψεως αὐτῆς ἀπέναντι τῶν βλεμμάτων τοῦ κοινοῦ ἀπαιτοῦσιν, ἀλλὰ χαρακτηρίζηται προσέτι καὶ μὲ προσόντα, δυνάμενα νὰ ἐπισπάσωσιν ἐμπιστοσύνην καὶ σεβασμὸν παρά τε τῇ Κυβερνήσει καὶ τῷ Ἔθνει, καὶ νὰ ὑπερέχῃ κατὰ πάντα τῶν ὁμοίων του ἐν τῷ Ἔθνει, καὶ ἡ ἄξιος τῆς θέσεως ταύτης, διὰ τοῦτο, γράφοντες τὸν παρόντα φιλικὸν τ ε σ κ ε ρ έ ν, προτρεπόμεθα, ὅπως οἱ τὴν ἐκλογὴν ἐπιτετραμμένοι, λαβόντες ἀκριβῶς ὑπ' ὄψιν ταῦτα, προβῆτε εἰς τὴν ἐκλογὴν μετὰ μεγίστης ἀπαθείας καὶ εὐθύτητος, καὶ ἐκλέξαντες κατὰ τὴν τάξιν, ἐξ ὅσων τὰ ὀνόματα ἀνηνέχθησαν ἀτόμων, τὸ μᾶλλον διὰ τῶν εἰρημένων χαρακτηριζόμενον καὶ διακρινόμενον προσόντων, ἀναφέρητε αὐτὸ εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην.

1283, Σεβάλ 12. (1867, φεβρουαρίου 5).

ΦΟΥΑΤ.

Συνεπείᾳ τούτου, ἐστάλησαν τῇ ἐπιούσῃ πρὸς τοὺς ἐκλογεῖς τὰ προσκλητήρια διὰ τὴν ὁριστικὴν ἐκλογικὴν συνεδρίασιν, ἥτις καὶ ἐγένετο τῇ 10 φεβρουαρίου, ἡμέρᾳ παρασκευῇ, παρόντων 74 ἀτόμων, ὧν 18 κληρικά.

Κατὰ τὴν συνεδρίασιν ταύτην ὁ Τοποτηρητὴς ἀνέγνω προσφώνησιν πρόσφορον τῇ περιστάσει, δι' ἧς ὑπέδειξεν ὅτι ὀφείλουσιν ἐν συνειδήσει νὰ ἐκλέξωσι τὸν ἄριστον, καθ' ἣν καὶ ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις ποιεῖται σύστασιν διὰ τοῦ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα σταλέντος τ ε σ κ ε ρ έ. Ἀναγνωσθέντος δὲ καὶ τούτου Ἑλληνιστὶ καὶ Τουρκιστὶ καὶ διαφόρων γενομένων ἀγορεύσεων, προέβησαν εἰς τὴν ψηφηφορίαν, διορισθέντων ἐπὶ τῆς τῶν ψήφων διαλογῆς τοῦ Μητροπολ. Χαλκηδόνος κ. Γερασίμου καὶ τοῦ κ. Γ. Κρεστίδου.

Ὁ κατάλογος δὲ τῶν ψηφηφορηθέντων ἐκλεξίμων ἔχει, ὡς ἐφεξῆς:

Γρηγόριος Γ'.	ψήφ.	52
Χαλκηδόνος	»	45
Ἄνθιμος ὁ ἀπὸ Ἐφέσου	»	41
Δέρκων	»	34

Ἰωακεὶμ	ψήφ.	29
Πελαγωνείας	»	24
Θεσσαλονίκης	»	22
Πρ. Ῥάδου	»	20
Νικαίας	»	19
Κρήτης	»	18
Φαναριοφερσάλων	»	16
Ἄνθιμος ὁ Βυζάντιος	»	16
Ῥασκοπρεσρένης	»	14
Κύριλλος ὁ ἀπὸ Ἀμασείας	»	10

Οἱ Μητρ. Κορυτσᾶς, Μιτυλήνης καὶ Σμύρνης δὲν ἐψηφηρορήθησαν· καθόσον ὁ μὲν ά. παρητήθη τῆς ὑποψηφιότητος, ὁ δὲ β'. ἐβεβαιώθη, τῇ μαρτυρίᾳ τοῦ ἀντιπροσώπου Σμύρνης, ὅτι δὲν παραδέχεται, καθὼς καὶ ὁ Μιτυλήνης, ὡς βαρέως ἀσθενῶν.

Οὕτως οὖν ἀνεδείχθησαν πλειονοψηφήσαντες οἱ ἐφεξῆς τρεῖς:

Γρηγόριος Ϛ'.	διὰ ψήφων	52
Χαλκηδόνος	»	45
Ἄνθιμος ὁ ἀπὸ Ἐφέσου	»	41

Ἀμέσως δὲ καταβάντες οἱ Ἀρχιερεῖς εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναὸν τοῦ ἁγ. μεγαλομάρτυρος Γεωργίου, κατὰ τὰ νενομισμένα, ἀνέδειξαν, μυστικῇ ψηφηφορίᾳ, Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην διὰ πλειονοψηφίας (ψήφ. 12, τοῦ κ. Ἀνθίμου λαβόντος ψήφους 5 καὶ τοῦ Μητρ. Χαλκηδόνος, 1) τὸν πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΝ τὸν Ϛ'. Μόλις ἠκούσθη τὸ ὄνομα τοῦ Γρηγορίου, καὶ ὁ Πατρ. ναὸς ἀντήχησεν ἀπὸ τῶν ζητωκραυγῶν, ἐν αἷς διεκρίνετο τὸ ΖΗΤΩ Η ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ.

Αὐθωρεὶ ὑπογραφὲν ἐν τῷ Μεγ. Συνοδικῷ πρακτικὸν ὑπὸ τῶν ἐκλογέων, ἐπεδόθη τὴν ἐπιοῦσαν πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν Φουὰτ πασᾶν ὑπὸ ἐξαμελοῦς ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐκ 3 κληρικῶν καὶ 3 λαϊκῶν: ἤτοι τοῦ Τοποτηρητοῦ, τῶν Μ. Στρωμνίτσης καὶ Γάνου καὶ Χώρας, καὶ τῶν κκ. Δ. Πασπαλῆ, Πανζίρη, Γ. Ἐμμανουὴλ καὶ Ψυχάρη. Ἡ Α. Ὑψ. λίαν φιλοφρόνως ὑποδεξαμένη τὴν ἐπιτροπὴν, ἐπευφήμησεν ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ ταύτῃ, ἀποδείξασα ὅτι ὄντως τιμᾷ τὸ Ἔθνος, ἀποδεκτὴ οὖσα καθ' ὁλοκληρίαν καὶ παρὰ τῇ Αὐτ. Κυβερνήσει, ἐκτιμώσῃ τὰ περικοσμοῦντα τὸ ἄτομον τοῦ ἐκλεχθέντος ἀναμφισβήτητα πλεονεκτήματα.

Συγχρόνως ἡ Ἱ. Σύνοδος, τὸ Μ. Συμβούλιον, οἱ προύχοντες

τοῦ Ἔθνους καὶ πλῆθος ὁμογενῶν, μεταβάντες εἰς Ἀρναούτκιοϊ, ἐσπευσαν ἵνα εὐσεβάστως καθυποβάλωσι πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὰ ἐπὶ τῇ μοναδικῇ ὄντως ταύτῃ ἐκλογῇ συγχαρητήριά των. Ἡ βραχεῖα προσφώνησις, ἣν, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ συνόλου τῶν Ἱεραρχῶν, ἀπήγγειλεν ὁ Μητρ. Δέρκων, ἦν ὄντως κατανυκτικωτάτη καὶ ἐμβριθής. Ὁ γεραρὸς Πατριάρχης, συγκεκινημένος καὶ μέχρι δακρύων, ὑπέδειξε τὸ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως δυσχερὲς τῆς Πατριαρχικῆς θέσεως, τὸ ἐπισφαλὲς τῆς ὑγείας του, καὶ τοσαῦτα ἄλλα κωλύματα· ἀλλά, τέλος, ὑπείκων εἰς τὴν φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, καὶ ἐπεκειδόμενος εἰς τὴν θείαν χάριν, τὴν τὰ ἀσθενῆ θεραπεύουσαν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦσαν, καὶ πεποιθὼς ἅμα εἰς τὴν εἰλικρινῆ σύμπραξιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν ὁμογενῶν, διεβεβαίωσεν, ὅτι ἀναδέχεται τὸν ἐμπιστευθέντα αὐτῷ θρόνον, εὐχόμενος τῷ Θεῷ, ὅπως ἐνδυναμώσῃ αὐτὸν, ὥστε νὰ δικαιώσῃ ἐπαξίως τὰς προσδοκίας τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος.

Αὐθημερὸν πρὸς ἑσπέραν διενεμήθησαν ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἔντυπα προσκλητήρια πρὸς τὰ μέλη τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, διαλαμβάνοντα ὅτι « ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Κ. Γρηγόριος ὁ Ϛ'. παραδεξάμενος τὴν ἐπὶ τὸν Οἰκουμ. Πατρ. θρόνον, κοινῇ καὶ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἀναγόρευσιν αὐτοῦ, ἀπέστειλεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα εὐχαριστήριον αὐτοῦ ἐπὶ τούτῳ ἐπιστολὴν, ἀξιῶν ὅπως ἀναγνωσθῇ ἐνώπιον τῆς ἀναγορευσάσης αὐτὸν ἐκλογικῆς Συνελεύσεως » κλπ.

Πραγματικῶς τὴν ἐπιοῦσαν, κυριακὴν (12 φεβρ.) περὶ μεσημβρίαν, ἀνεγνώσθη ἐν τῇ συγκροτηθείσῃ ταύτῃ συνεδριάσει ἡ ἐν λόγῳ Πατρ. ἐπιστολὴ, ἐν ᾗ ἡ Α. Π. ἀπονέμει τὰς ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστίας της εἰς τὸ Ἔθνος, ἐκφράζει τὴν ὀφειλομένην εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν κραταιὰν Κυβέρνησιν κτλ. καθίστησι προσεκτικὴν τὴν Συνέλευσιν ἐπὶ τῆς ἀπαιτουμένης ἀνακτήσεως καὶ διατηρήσεως τῶν τοῦ Οἰκ. θρόνου ἀρχαίων προνομίων καὶ δικαιωμάτων, καθὼς καὶ ἐπὶ τῶν διορθωτέων, ὅσον τάχος, τοῦ ἐθνικοῦ Κανονισμοῦ μερῶν, συμφώνως τῷ περὶ ἀναθεωρήσεως αὐτοῦ Αὐτ. διατάγματι κτλ.

Ἡ ἐκλογικὴ Συνέλευσις, ἐπευφημήσασα ἐπὶ τοῖς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. γραφεῖσιν, ἐνέκρινεν ἵνα συνταχθῇ ἡ δέουσα ἀπάντησις εἰς τὴν κοινοποίησιν τῆς Α.Π. καὶ φροντίσῃ περὶ τῆς ἐγκαίρου αὐτῆς ἀποστολῆς ὁ Τοποτηρητὴς, ὅπερ καὶ ἐγένετο, σταλέντος αὐθημερὸν τοῦ ἐπισυνημμένου πρακτικοῦ τῇ Α. Θ. Π. διὰ τοῦ Τοπο-

τηρητοῦ, ὃν συνώδευσεν ὁ Γάνου καὶ Χώρας κ. Χρύσανθος μετὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μεθοδίου.

Ἀντίγραφον τῶν πρακτικῶν τῆς Γ'. Συνεδριάσεως.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Γ'.

Τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, συγκροτηθεῖσα τὴν ιϐ'. φεβρουαρίου, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σ. Τοποτηρητοῦ ἀγ. Κορυτσᾶς.

Σήμερον, τῇ 12 φεβρουαρίου τοῦ 1867 ἔτους, ἡμέρᾳ κυριακῇ, συνελθοῦσα ἐν τῷ μεγάλῳ Συνοδικῷ τῶν Πατριαρχείων ἐν ἀπαρτίᾳ ἡ Συνέλευσις, ἡ ἀναγορεύσασα, κοινῇ καὶ ὁμοφώνῳ αὐτῆς ψήφῳ, τῇ 10 φεβρ. ἐ. ἔ. ἐπὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τὴν Λ. Θ. Π. κ. Γρηγόριον τὸν ς'., ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ χρονολογίαν 11 φεβρουαρίου ἐ. ἔ. πρὸς αὐτὴν ἀποτεινομένην σεβασμίαν αὐτοῦ ἐπιστολήν, ἔχουσαν οὕτως.

Εὐσεβεστάτη ἐκλογικὴ Συνέλευσις.

« Τὴν ἐπίσημον ἀγγελίαν, ὅτι ὁ σύμπας ἱεραρχικὸς Κλῆρος καὶ οἱ τὸν ὀρθόδοξον λαὸν ἀντιπροσωπεύοντες, ἐκλεξάμενοι ὁμοθύμως τὴν ἡμῶν μετριότητα, προσκαλοῦσιν εἰς τὸν πολὺ ὑπέρτερον τῆς πολλαπλῆς ἡμῶν ἀδυναμίας Οἰκουμενικὸν θρόνον, μετὰ βαθείας ψυχικῆς ἀθυμίας ἠκούσαμεν παρὰ τῆς γεραρᾶς καὶ ἀξιοτίμου πρεσβείας, ἣν ἡ ὑμετέρα φιλόχριστος Συνέλευσις ἐξαπέστειλε.

« Καὶ δὴ, ἀπονέμοντες, κατὰ τὸ εἰκὸς, αὐτῇ τὰς ἀνηκούσας εὐχαριστίας ἐπὶ τῇ πρὸς τὸ ἐλάχιστον ἡμῶν ὑποκείμενον ἀγαθῇ αὐτῆς ὑπολήψει, οὐ λείπομεν ταὐτοχρόνως εὐγνωμονοῦντες καὶ πρὸς τὴν ὑψηλὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἐπὶ ἑπτὰ καὶ εἴκοσιν ἔτη, ἕνεκεν ἐκτάκτων περιστάσεων, εὐδοκήσασα ἡμᾶς ἀπαλλάξαι τοῦ δυσβαστάκτου βάρους τῆς Πατριαρχείας, ἐχορήγει ἐνταυτῷ κηδεμονικῶς τὰ πρὸς ζωάρκειαν, οὗ χάριν διετελέσαμεν ἐκθύμως εὐχόμενοι ὑπὲρ τοῦ κραταιοτάτου καὶ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος καὶ τῆς ὑψηλῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι ἤθελεν ἔχει ἡμᾶς διὰ βίου ἀπηλλαγμένους, μάλιστα ὁπότε ἤδη γήρατι καὶ πυκναῖς ἀσθενείαις συνεχόμεθα. Ἐπειδὴ δὲ, ἀρθέντος παντὸς κωλύματος, ἡ ἐκλογικὴ Συνέλευσις προήχθη ἐλευθέρως εἰς τὴν ἐκλογὴν ἡμῶν, ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροὺς Κύριος γινώσκει πόσον τὸ ἀπροσδόκητον τοῦτο ἐτάραξεν ἡμᾶς, ἀναλογιζομένους εἰς ὅσας καὶ οἵας Ἐκκλησιαστικὰς καὶ ἐθνικὰς δυσχερείας ἐμβαλλόμεθα.

« Πλὴν ἀλλὰ τῶν ἱερῶν καθηκόντων τῆς ἡμετέρας ἐπαγγελίας ἀναπόδραστον τὴν ὑπακοὴν ἐπιβαλλόντων, μήτ' ἐπιτρεπόντων παραίτησιν ἐνώπιον τῆς οὕτως ἐπισήμου κλήσεως τῆς Ἐκκλησίας, τότε μόνον ὑποχρέους ἡμᾶς αὐτοὺς νομίζομεν εἰς ὑπακοὴν, ὅταν καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ αὕτη Ἐκκλησία ἐμμένῃ ἔμπεδος εἰς τὸν ἀρχέτυπον χαρακτῆρα, ὃν αἱ ἄνωθεν παραδόσεις καὶ οἱ Ἀποστολικοί τε καὶ Συνοδικοὶ Κανόνες καθάπαξ διέγραψαν. Ἡ δὲ τρανωτέρα ἀπόδειξις, ὅτι ἀληθῶς ἡ Ἐκκλησία διαμενεῖ ἡ αὐτὴ ἀναλλοίωτος, οἵα διετέλεσεν οὖσα ἐν πλήρει αὐτονομίᾳ ἀπὸ τῆς ἁλώσεως, ἔσται ὅτι ἡ εὐσεβὴς Συνέλευσις θέλει συμμερισθῇ τὴν ἡμετέραν γνώμην, ὅπως οἱ νέοι Κανονισμοὶ μετασκευασθῶσιν, ὅσον ἔνεστι, τάχιον ἐκ νέου, συμφώνως ταῖς ἀρχαίαις διατάξεσι τῆς Ἐκκλησίας καὶ συνῳδὰ τοῖς ἱεροῖς Κανόσι τῶν ἁγίων Συνόδων· ὅ,τι δ' ἂν ἐν αὐτοῖς εὑρηται, εἴτε καταργοῦν οἱανδήποτε κατάχρησιν, πάντοτε ἀλλοτρίαν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀπάδουσαν τῇ ἀληθεῖ προόδῳ τοῦ αἰῶνος, εἴτε ἐξασφαλίζον τὰ δικαιώματα τῆς κοινωνικῆς πολιτείας τῶν πιστῶν, ὅσα ἀρχῆθεν παρεχωρήθησαν διὰ τῶν ἀρχαίων προνομίων, τῶν χορηγηθέντων τῇ Ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Β'. καὶ τῶν εὐκλεῶν διαδόχων αὐτοῦ, καὶ ταῦτα εὐαρέστως ἡμῖν ἀποδεκτὰ ἔσονται. Οἱ μὲν γὰρ νεωτερισμοὶ ἐκ τῆς πείρας καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων κρίνονται, τὰ δὲ ἀρχῆθεν καθωσιωμένα δέον ἵνα διαμένωσι πάντοτε σεβαστά.

« Ἐὰν πρὸς τοιαῦτα χρὴ προσκαλώμεθα, ἀγαπητοὶ, βεβαίως οὐ δυνάμεθα παρακοῦσαι πρὸς οὕτω πάνδημον τῆς Ἐκκλησίας φωνὴν, εἰς ἣν ἀνήκομεν, καί τοι καλῶς συνειδότες τὸ ἀνεπαρκὲς τῶν ἡμετέρων δυνάμεων, ὡς πρὸς τὸ σοβαρὸν τοῦ ἀγῶνος, εἰς ὃν ἐμβαλλόμεθα. Εἰ δ' ἐπ' ἄλλοις παρὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα προσκαλούμεθα ἵνα πατριαρχεύσωμεν, παῤῥησίᾳ ὁμολογοῦμεν ὅτι ἤδη περὶ τὸ τέρμα τοῦ βίου ἡμῶν, βίου ὁλοκλήρως ἀφωσιωμένου τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀποπεφύκαμεν.

» Ταῦτα τοίνυν κρίνοντες ἀναγκαῖα πρὸς ὑμετέραν τε καὶ κοινὴν πληροφορίαν, κατὰ τὸ ἱερὸν τοῦ ὑψηλοῦ ἡμῶν ἐπαγγέλματος καθῆκον, διατελοῦμεν.

Τῆς Ὑμ. εὐσεβεστάτης καὶ φιλοχρίστου ἀγάπης
εὐχέτης πρὸς Θεὸν διάπυρος.
Ἐν Μεγ. Ῥεύματι. Τῇ ιά. φεβρουαρίου 1867.
† Ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Ἐν τῇ περιεσκεμμένῃ καὶ πεφροντισμένῃ ἀναγνώσει τῆς διαληφθείσης ἐπιστολῆς, ἡ Συνέλευσις, προβᾶσα εἰς τὴν ἀνάλυσιν ταύτης, καὶ ἐν αὐτῇ κατιδοῦσα α') ζωηρῶς διαλάμπουσαν τὴν χριστιανικὴν μετριοφροσύνην, οἵα πρέπει ἀληθεῖ ποιμενάρχῃ· β') τὸ εὔγνωμον τῶν αἰσθημάτων πρὸς τὴν Σ. Α. Κυβέρνησιν ἐπὶ τῇ εἰκοσιεπτὰ ὁλοκλήρα ἔτη προνοητικῇ αὐτῆς περιθάλψει· γ') τὴν ὑπακοὴν πρὸς τὴν πάνδημον φωνὴν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ· δ') τὴν πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καθαρὰν καὶ ὁλοσχερῆ ἀφοσίωσιν· ε') τὴν εὐχὴν πρὸς τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ ὅσον τάχος διαῤῥύθμισιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν, συμφώνως ταῖς διαγορεύσεσι τῶν ἱερῶν Κανόνων· καὶ ς') τὴν εὐαρέσκειαν πρὸς ὅ,τι ἐν τοῖς Κανονισμοῖς εὑρηται, « εἴτε καταργοῦν οἱανδήποτε κατάχρησιν, πάντοτε ἀλλοτρίαν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀπάδουσαν τῇ ἀληθεῖ προόδῳ τοῦ αἰῶνος, εἴτε ἐξασφαλίζον τὰ δικαιώματα τῆς κοινωνικῆς πολιτείας τῶν πιστῶν, ὅσα ἀρχῆθεν παρεχωρήθησαν διὰ τῶν ἀρχαίων προνομίων, τῶν χορηγηθέντων τῇ Ἐκκλησίᾳ παρὰ τοῦ ἀοιδίμου Σουλτὰν Μεχμὲτ τοῦ Β'. καὶ τῶν εὐκλεῶν διαδόχων αὐτοῦ»· ὁμοφώνως ἀπεφήνατο, ὅτι τοιαύτην τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ φρονήματα γινώσκων ὅ,τε ἱερὸς Κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τὴν Α. Π., ἄνδρα δηλονότι συντηρητικὸν ἅμα καὶ προοδευτικόν, ἀνηγόρευσεν Αὐτὴν ἐπὶ τὸν Οἰκ. Π. θρόνον, καὶ ὅτι εὐγνωμονεῖ Αὐτῇ, εὐδοκησάσῃ ὅπως διὰ τῆς ῥηθείσης σεβασμίας Αὐτῆς ἐπιστολῆς ἀναπτύξῃ σαφέστερον τὰς ἀρχὰς, αἵτινες ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουσιν ἐς ἀεὶ αἱ διακαεῖς τοῦ τε Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ εὐχαί, ἐκφρασθεῖσαι καὶ ὑπ' αὐτῆς τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως πρὸ τῆς ἀναγορεύσεως τῆς Α. Π., ὡς ἐκ τῶν πρακτικῶν αὐτῆς δῆλον καθίσταται.

—o—

3. Ἡ ἐπὶ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τὸ β'. ἀνάβασις Γρηγορίου τοῦ ς'.

Τῇ ις'. φεβρουαρίου (ἡμέρᾳ πέμπτῃ), περὶ τὴν ς'. ὥραν Τουρκική, εἷς τῶν ἀνωτέρων ὑπαλλήλων τοῦ ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργείου ὁ σφραγιδοφύλαξ, μεταβὰς εἰς τὴν ἐν Μεγάλῳ Ῥεύματι τοῦ Βοσπόρου οἰκίαν τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Γρηγορίου ς'. ἀνήγγειλεν αὐτῷ, ὅτι διετάχθη ἵνα συνοδεύσῃ τὴν Α. Π. εἰς τὰ Ἀνάκτορα, πρὸς ἐπίσημον ἀναγνώρισιν, κατὰ τὰ νενομισμένα, καὶ ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

Τὴν Α. Π. συνώδευσεν, ἐκτὸς τοῦ ἀπεσταλμένου, ὁ κ. Ἰ. Μουσοῦρος, ὡς διερμηνεύς, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἁμάξης, ὁτότε σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς κ. Εὐστάθιος Κλεόβουλος μετὰ τοῦ ἀνεψιοῦ τῆς Α. Π. ἐπὶ δευτέρας ἁμάξης· ἐφίππου δὲ ὁ Δευτερεύων καὶ Τριτεύων, ὁ κ. Γ. Κρεστίδης καί τινες ἄλλοι.

Ἅμα ἔφθασεν ὁ Πατριάρχης εἰς τὰ Ἀνάκτορα, εὗρεν ἐκεῖ τοὺς Μητροπολίτας Κορυτσᾶς καὶ Γάνου καὶ Χώρας μετὰ τοῦ καπουκεχαγιᾶ Α. Ὀχάνη, ἀναμένοντας. Οἱ δὲ λοιποὶ Μητροπολῖται μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου καὶ τῶν προκρίτων ἀγέμενον εἰς Βαξέ-καπουσί.

Τὴν Α. Π. εἰσελθοῦσαν εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὑπεδέξατο ἡ Α. Ἐξ. ὁ Κιαμὶλ βέης, εἰσηγητὴς τῶν πρέσβεων, καὶ ὡδήγησεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ὅπου προσηνέχθησαν τσιπούκια καὶ καφὲς, μετὰ μεγίστης φιλοφροσύνης καὶ βασιλικῆς μεγαλοπρεπείας.

Ἀκολούθως, ἀναγγελθείσης τῆς ὥρας τῆς ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου παρουσιάσεως ὑπό τινος τῶν Αὐτ. ὑπαλλήλων, ἀνέβη ἡ Α. Π. μετὰ τῶν 2 Ἀρχιερέων, καὶ τοῦ κ. Μουσούρου, ὡς διερμηνέως, προηγουμένου τοῦ Κιαμὶλ βέη, ὅτε προϋπήντησεν Αὐτὴν καὶ ἡ Α. Ἐξ. ὁ Ἐμὶν βέης, ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Σουλτάνου. Καθ' ἣν δὲ στιγμὴν, ἀνοιχθεισῶν τῶν πυλῶν τοῦ Βασιλικοῦ θαλάμου, προὐχώρουν βραδεῖ βήματι, αἰφνης ἐκ τῆς ἀπέναντι θύρας ἀνεφάνη εἰσερχόμενος καὶ ὁ Σουλτάνος, ὅστις καὶ ἔστη μετὰ βασιλικῆς προσηνείας καὶ ἀξιοπρεπείας. Ἀφοῦ ἡ Α. Π. μετὰ τῆς συνοδίας ἐποιήσατο τὸν νενομισμένον μεθ' ὑποκλίσεως τριπλοῦν χαιρετισμὸν, προσεφώνησε τὴν παρὰ πόδας ἀξίαν ὄντως προσοχῆς καὶ μελέτης προσφώνησιν Ἑλληνιστὶ, ἣν ἀκολούθως διηρμήνευσε Τουρκιστὶ ὁ κ. Μουσοῦρος.

ΒΑΣΙΛΕΥ.

Ἀνώτατος ἀρχηγὸς τῆς πρωτοτύπου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, εἰμὶ συγχρόνως ὁ ταπεινότερος καὶ πιστότερος τῶν ὑπηκόων Σου. Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας μου εὗρον ἐν καιροῖς χαλεποῖς κρα-

ταιὰν ὑποστήριξιν εἰς τὴν προστασίαν τῆς Ὀθωμανικῆς δυναστείας, δι' ἧς διετήρησαν ἀπαράμικτον ἣν ἀρχῆθεν παρέλαβον διδασκαλίαν. Χρηματίσας Πατριάρχης τῶν Ῥωμαίων ἐπὶ τῆς εὐκλεοῦς βασιλείας τοῦ ἀοιδίμου πατρός Σου, ἔπαυσα μετὰ τὸν αὐτοῦ θάνατον δι' ἐκτάκτους ἐξωτερικὰς περιστάσεις. Ἔκτοτε μὴ παραλείψας τὰς πρὸς Θεὸν ταπεινάς μου εὐχὰς ὑπὲρ τῆς δυναστείας Σου, ἐπέζησα τῷ ἐλέει τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Σου θησαυροῦ· ἐφ' ᾧ καθυποβάλλω τὴν ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην μου πρὰς τὸν πατρώζοντα υἱὸν τοῦ γενναίου εὐεργέτου μου. Προσκαλούμενος ἤδη παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Μεγαλειότητός Σου ἵνα ἐπαναλάβω τὴν ἀπὸ εἰκοσιεπτὰ ἐτῶν διακοπεῖσαν Πατριαρχείαν μου, ἤδη γεγηρακὼς καὶ ἀσθενείαις συνεχόμενος, δι' οὐδὲν ἄλλο αὐτὴν ἀναλαμβάνω, ἢ ἐπὶ τῷ μόνῳ σκοπῷ τοῦ νὰ συντελέσω πρὸ τοῦ τέρματος τῆς ζωῆς μου εἰς τὸ νὰ συνδέσω, ὅσον τὸ ἐπ' ἐμοί, σφιγκτοτέροις δεσμοῖς τὰς καρδίας τοῦ ποιμνίου μου εἰς τὸν θρόνον Σου, καὶ νὰ ἀποκαταστήσω τὴν Ἐκκλησίαν μου εἰς τὴν ἀρχαίαν της εὔκλειαν, ἣν διέσωσεν ἀπαραμείωτον ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ὑπὸ τὴν κραταιὰν αἰγίδα τῶν ἀειμνήστων προκατόχων Σου.

Ζώης πανευδαιμόνως εἰς μακραίωνα, κράτιστε καὶ φιλανθρωπότατε Ἄναξ, ἐπὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θρόνου Σου, ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ παμβασιλέως Θεοῦ, εὐοδούμενος εἰς πᾶσαν ἀγαθὴν τῆς καρδίας

Σου πρόθεσιν καὶ φιλάνθρωπον ἐπιχείρησιν! Ζώης διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν πιστῶν ὑπηκόων Σου! Ζώης! Ἀμήν.

Εὐμενῶς ταύτης ἀκροασάμενος ὁ Σουλτάνος, ἀπήντησε τάδε.

« Ἡ εὐτυχία τοῦ λαοῦ Μου ἐστὶν ἡ πρωτίστη Μου φροντίς. Παρεκτὸς τῆς ἐπιθυμίας Μου τοῦ νὰ εὐημερῶσιν οἱ λαοί, ἔχω περὶ πολλοῦ τὴν διατήρησιν τῶν θρησκειῶν αὐτῶν ».

Ἡ Α. Παναγ. εὐχαριστήσασα διὰ τὰς ὑπέρ τε τῆς εὐημερίας τῶν ὑπηκόων, καὶ ἐξόχως ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν θρησκειῶν αὐτῶν ἀγαθὰς προθέσεις τῆς Α. Α. Μ. προσέθηκε τάδε.

« Συνεπείᾳ τῶν ἀγαθῶν καὶ φιλολάων τούτων αἰσθημάτων τῆς Γμ. Α. Μ., θεωρῶ χρέος μου ἀπαραίτητον πρὸς τὸν Θεὸν ὁμοῦ καὶ τὸν αὐτοκράτορα τὸ νὰ καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα διατηρῶ ἀκμαίαν τὴν ἀφοσίωσιν τοῦ ποιμνίου μου εἰς τὸν Αὐτοκρατορικόν Σου θρόνον ».

Πρὸς ταῦτα ὁ Σουλτάνος ἀπήντησε τάδε.

« Πᾶν ὅ,τι συντελεῖ εἰς τὴν εὐημερίαν τοῦ ποιμνίου σου, δύνασαι νὰ τὸ ζητῇς, καὶ θέλω χορηγεῖ πᾶσαν διευκόλυνσιν ».

Ἡ Α. Π. ἀνταπήντησε.

« Θαρρῶν εἰς τὴν Αὐτοκρατορικήν Σου ἀγαθότητα καὶ εὐμένειαν, θέλω διαβιβάζει διὰ τῶν Γμετέρων ὑπουργῶν ὅ,τι ἂν κριθῇ ἀναγκαῖον πρὸς τὴν εὐημερίαν καὶ πρόσδον τοῦ ποιμνίου μου ».

— « Θέλω διατάξει (ἐπέφερεν ἡ Α. Α. Μ.), ἵνα σοὶ χορηγῆται ἑκάστοτε πᾶσα συνδρομὴ καὶ διευκόλυνσις παρὰ τῆς Κυβερνήσεώς μου ».

— « Συγκεκινημένος (ἀνταπήντησεν ἡ Α. Παναγ.) ἐκ τῆς Αὐτοκρ. ἐπιεικείας, ἀδυνατῶ ἵνα ἐκφράσω διὰ λόγων τὴν εὐγνωμοσύνην μου. Θέλω δὲ εὔχομαι ἀείποτε πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τῆς ζωῆς καὶ τῆς κρατιώσεως τοῦ τόσον μεγαθύμου καὶ φιλολάου Αὐτοκράτορός μου ».

Ἀκολούθως ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος, θέλων ἵνα δείξῃ τρανῶς τὴν πρὸς τὸ ἄτομον τοῦ Πατριάρχου ὑψηλὴν αὐτοῦ εὔνοιαν, ἐνεχείρισεν ἰδίαις χερσὶ τὸ παράσημον τοῦ Μεδζιτιὲ (Α'. τάξ.) τῇ Α. Παναγιότητι. Εὐχαριστήσασα δὲ Αὕτη καὶ αὖθις τὴν Α. Μ. καὶ ἐπαναλαβοῦσα τὴν ζωηρὰν εὐγνωμοσύνην καὶ ἀφοσίωσίν του, ἀπεσύρθη.

Ἀκολούθως ὡδηγήθη ὁ Πατριάρχης πάλιν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, ὅπου προσηνέχθησαν τὰ σερβέτια εἰς τὸ ἐκλεκτὸν τῆς συνοδίας.

Προῦπεμψε δὲ τὴν Α. Π. ἕως πρὸ τῶν πυλώνων τῆς Αὐλῆς, ὅπου καὶ προϋπήντησεν αὐτῇ ἐρχομένη, ὁ Κιαμὶλ βέης.

Ἐκ τῶν Ἀνακτόρων ἐφ' ἁμαξῶν μετέβησαν, ἐν μέσῳ ἀπείρου πλήθους, εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, ὅπου καὶ ἐγένετο κατὰ πρῶτον ἡ πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν Ὑψ. Ἀαλῆ πασᾶν ἐπίσκεψις, δεύτερον, πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν Ὑψ. Φουὰτ πασᾶν, καὶ ἀκολούθως πρὸς τὸν πρόεδρον τοῦ Ἀν. Συμβουλίου Ὑψ. Κιαμὶλ πασᾶν, παρόντων καὶ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων μετὰ τοῦ κ. Ε. Κλεοβούλου, καὶ 17 λαϊκῶν μελῶν, δηλ. τοῦ Μ. Συμβουλίου καὶ ἄλλων προκρίτων ὁμογενῶν, ἀριθμουμένων τῶν πάντων, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν, εἰς 35 ἄτομα, ἐκτὸς τῆς πολυαρίθμου ἄλλης Πατριαρχικῆς ἀκολουθίας: ὑπαλλήλων καὶ λοιπῶν.

Ἐν τῇ πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν ἐπισκέψει ἡ Α. Π. προσεφώνησε τὰ ἑξῆς.

« Μεγάλως συγκεκινημένος ἐκ τῆς ἐπιεικεστάτης καὶ εὐμενεστάτης δεξιώσεως τοῦ ἐλαχίστου ὑποκειμένου μου παρὰ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ φιλολάου Βασιλέως μας, καὶ ἀδυνατῶν νὰ ἐκφράσω δι' ἀποχρώντων καὶ καταλλήλων λόγων τὴν ἐνδόμυχον συναίσθησιν τῆς ἀπείρου εὐγνωμοσύνης μου, περιορίζομαι εἰς τὸ νὰ παρακαλέσω θερμῶς τὴν Ὑψ. Αὐτοκρ. Κυβέρνησιν, ὅπως αὐτὴ γένηται ὁ ἁρμόδιος διερμηνεὺς τῶν ἰδιαιτέρων εὐγνωμόνων αἰσθημάτων μου πρὸς τὴν εὐεργετικωτάτην μοι Α. Μεγαλειότητα ».

Ἡ Α. Ὑψ. ἀπήντησεν οὕτω.

« Κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἀγαθῶν αἰσθημάτων τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος, ἔχομεν καὶ ἡμεῖς πᾶσαν προθυμίαν πρὸς τὴν εὐημερίαν τῶν ὑπηκόων. Θέλω γίνει πιστὸς ἑρμηνεὺς τῆς Ὑμετ. εὐγνωμοσύνης πρὸς τὴν Α. Μ. Χαίρω δὲ πολὺ διὰ τὴν ἐπιτυχῆ ἐκλογὴν τοῦ ἀξίου προσώπου Σας ».

Ἡ Α. Π. προσέθετο.

« Ἐκφράζων συγχρόνως καὶ τὴν ἐκ μέρους τοῦ Ἱεραρχικοῦ Κλήρου καὶ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ εἰλικρινῆ καὶ βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην πρὸς τὴν σεβ. Κυβέρνησιν, ὅτι ηὐδόκησε νὰ χαροποιήσῃ πάντας διὰ τῆς ἐλευθέρας ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου καὶ Ἐθνάρχου αὐτῶν, ἐξαιτοῦμαι θαρρούντως καὶ τὴν ἰσχυρὰν αὐτῆς προστασίαν, τὴν ἑτοίμην συνδρομὴν καὶ τὴν δραστικὴν ἀντίληψιν εἰς

τὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου ὑπηκόου Ἔθνους μου διαφόρους ἀνάγκας, ὅπως δυνηθῶ νὰ ἐκπληρώσω τὰ διπλᾶ καὶ σοβαρὰ καθήκοντά μου πρός τε τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τὸ κραταιὸν Δοβλέτι, ὧν τὸν λαὸν κέκλημαι νὰ ποιμαίνω ».

Ἐπίσης ἀνταπήντησεν ἡ Α. Ὑψ.

« Ἔχω εὐχαριστησιν, ὅτι ὁ λαὸς καὶ ὁ Κλῆρος εὐχαριστήθη ἐκ τῆς ἐκλογῆς Σας, καὶ κατὰ συνείδησιν ὁμολογῶ, ὅτι αὕτη ἐγένετο ἐκ Πνεύματος ἁγίου. Διαβεβαιῶ δὲ Ὑμᾶς, ὅτι ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις θέλει παρέξει πᾶσαν συνδρομὴν εἰς πραγματοποίησιν τῶν ἐναρέτων καὶ πιστῶν πρὸς τὸ Δοβλέτι προθέσεών Σας ».

Ὁμοίαν τῇ πρὸς τὸν πρωθυπουργὸν προσφωνήσει ἀπήγγειλεν ὁ Πατριάρχης καὶ πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν Φουὰτ πασᾶν, προσθεὶς ὅτι θεωρεῖ ἑαυτὸν εὐτυχῆ, διότι εὑρίσκει ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐξωτερικῶν σχέσεων ἄνδρα, οὗ ἡ δεδοκιμασμένη περίνοια δεόντως ἐκτιμᾷ τὰ ἀληθῆ καὶ τιμαλφῆ συμφέροντα ἑκάστου τῶν Ἐθνῶν.

Ἡ Α. Ὑψ. ἀπήντησεν ὧδε.

« Συμφώνως τῇ Ἀνακτορικῇ βουλήσει, τὸ ὑπουργεῖον ἔχει περὶ πολλοῦ τὴν ἄνεσιν καὶ εὐημερίαν τῶν λαῶν, καὶ μάλιστα τῶν συμπατριωτῶν μας Ῥωμαίων. Ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν Ἄνακτα τὸν λαόν του, διὰ δὲ τὴν διαφορὰν τῶν θρησκευμάτων ὁ Βασιλεὺς ἀνατίθησι τὰ συμφέροντα τῶν ἑτεροθρήσκων ὑπηκόων Του εἰς τὴν μέριμναν τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν. Ὑμεῖς λοιπόν, ὡς τοιοῦτος, ἐστὲ εἷς τῶν ἀνωτέρων ὑπουργῶν τῆς Βασιλείας. Ἐπειδὴ δὲ αἱ θρησκεῖαι ἀνάγονται εἰς τὸν κλάδον μου, ἐλευθέρως θέλετε μοὶ ἀναγγέλλει πᾶσαν ἀνάγκην τῶν ὁμοθρήσκων Σας, θέλετε μὲ εὑρίσκει πάντοτε ἕτοιμον εἰς τὴν εὐκταίαν διεξαγωγὴν πάσης ὑποθέσεως. Ἀλλ' ἄνευ τῆς συμπράξεως τῶν προκρίτων ὁμοθρήσκων τοῦ Πατριάρχου, οὐδεμία καλὴ πρόθεσις αὐτοῦ δύναται νὰ τελεσφορήσῃ, διότι πᾶν καλὸν κατορθοῦται δι' ἀγάπης καὶ ὁμονοίας ».

Ταῦτα ἐπιβεβαιώσας ὁ Πατριάρχης, προσέθηκε τάδε.

« Χρέος τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν ὑπάρχει τὸ διδάσκειν καὶ συνιστᾷν τὴν ὁμόνοιαν· ἐπικαλοῦμαι δὲ εἰς τοῦτο τὴν συναντίληψιν τῆς εὐμενοῦς προστασίας Σας ».

Ἀκολούθως προέπεμψαν τὴν Α. Π. μετὰ τῶν συνοδευόντων Αὐτὴν ἐν παρατάξει πολλοὶ τῶν ἀξιωματικῶν καὶ ὑπαλλήλων τῆς

Υ. Πύλης, ἀπόσπασμα στρατιωτῶν ἱππέων καὶ ἀστυνομικῶν χωροφυλάκων κλπ. μέχρι τῶν Πατριαρχείων, μεταξὺ ἀπειραρίθμου λαοῦ καὶ βαθείας τῶν πάντων συγκινήσεως, καὶ μεθ' ὅλον τὸν καταπίπτοντα ἀδιάλειπτον ὑετόν.

Τὸ δὲ περιεργότερον πάντων ἦν ἡ θριαμβευτικὴ, οὕτως εἰπεῖν, εἴσοδος τοῦ Πατριάρχου, ἐν μέσῳ ζητωκραυγῶν, χειροκροτήσεων, εὐφημιῶν, καὶ ἐξάλλου χαρᾶς τοῦ ἐνθουσιῶντος λαοῦ, εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναὸν, ὅπου, ψαλείσης τῆς νενομισμένης δοξολογίας καὶ τοῦ συνήθους πολυχρονισμοῦ, ἀπήγγειλεν ἡ Α. Π. ἀπὸ τοῦ θρόνου τὸν ἑξῆς σπουδαῖον καὶ προσοχῆς ἄξιον λόγον, ὃν διεδέξατο ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ὁ ἱεροδιδ. Κ. Ν. Γλυκᾶς.

Ἐπισυνάπτομεν δὲ καὶ τὸν ἐφεξῆς κατάλογον τῶν συνοδευσάντων τὴν Πατριαρχικὴν παράταξιν Ὀθωμανῶν ὑπαλλήλων, τὸν ἀριθμὸν 153, καθ' ἣν ἐλάβομεν ἐκ τῆς Ὑψ. Πύλης σημείωσιν.

1) Ὁ σφραγιδοφύλαξ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, καὶ εἷς τῶν τελετάρχων τῶν Ἀνακτόρων.

2) Δύο ὑπασπισταὶ (γιαβέριδες) τοῦ πρωθυπουργοῦ.

3) Ἓξ ἀξιωματικοὶ τοῦ ἱππικοῦ (σουβαρίδες).

4) Δεκαπέντε τσαουσάδες μετὰ τοῦ τσαούσβαση.

5) Δεκαὲξ καβάσιδες τῆς Ὑψ. Πύλης.

6) Ἓξ μεκτέριδες εἴτε μουζτετσίδες.

7) Ἑκατὸν ζαπτιέδες μετὰ 4 ἀξιωματικῶν καὶ 1 χιλιάρχου.

Σημειωτέον δὲ ὅτι ἀπὸ τοῦ Μ. Ῥεύματος μέχρι τῶν Πατριαρχείων, διερχομένου τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ἐπαρουσίαζον κατὰ τοὺς διαφόρους σταθμοὺς οἱ στρατιῶται ὅπλα, καθὼς τοῦτο αὐτὸ ἐγένετο καὶ ἐν τοῖς Ἀνακτόροις καὶ ἐν τῇ Ὑψ. Πύλῃ· ἀναχωροῦσαν δὲ τὴν Α. Π. ἐκ τῆς ἐν Μ. Ῥεύματι οἰκίας Της προέπεμψαν ἐν ἀγαλλιάσει καὶ ζωηρᾷ συγκινήσει ὁ ἱερὸς Κλῆρος καὶ λαὸς τοῦ χωρίου καὶ οἱ τῶν σχολείων παῖδες ἑκατέρου τοῦ φύλου, φέροντες ἐν χερσὶ κλάδον δάφνης, καὶ ᾄδοντες ὕμνους ἐναρμονίους καὶ συγκινητικούς· ὅμοιαι δὲ προϋπαντήσεις τοῦ Κλήρου καὶ τῶν προκρίτων ἐπανελήφθησαν ἐν ἑκάστῃ χριστιανικῇ συνοικίᾳ, δι' ἧς ἡ Πατριαρχικὴ συνοδία διήρχετο.

Προαλπιὰ τῆς Α. Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

1. Ξένα ὅλως καὶ λίαν παράδοξα φαίνονται εἰς ἡμᾶς, σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, καὶ ὡς ἐν ὀνείρῳ τὰ ἐν τῷ *Πατριαρχικῷ τούτῳ ναῷ σήμερον τελούμενα· καὶ εἴθε*

ἦν ὄνειρος καὶ κενὸν τῆς φαντασίας ἀνάπλασμα τὰ γινόμενα, ἀλλ' οὐχί, ἀλήθεια πάνδημος, καὶ ἐν σταθερᾷ μεσημβρίᾳ παρισταμένη, καὶ λίαν ἡμῶν τὴν ψυχὴν ἐκταράττουσα διὰ τὰ ἐξ ἐναντίας τῇ ἡμετέρᾳ προθέσει συμβαίνοντα. Διὸ καὶ πάντῃ ἀλλοῖοι ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων παραστάσεως καθιστάμενοι, καὶ ὡσεὶ ἔνιοι μένοντες, οὔτε ψυχὴν ἤρεμον, οὔτε νοῦν ἥσυχον, οὐτε καρδίαν ἀτάραχον ἔχομεν, ἵνα παραστήσωμεν ἀκριβῶς τὰ ἐν ἡμῖν ἀντιπίπτοντα καὶ ἀντιπαλαίοντα αἰσθήματα, καὶ τὴν κατέχουσαν ἡμᾶς ἀπορίαν ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκήτῳ ταύτῃ τῶν καθ' ἡμᾶς μεταβολῇ. Πλὴν, καὶ οὕτως ἔχοντες, σὺδόλως ἐν παντελεῖ σιωπῇ παραδραμεῖν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην ἀνεχόμεθα, ἀλλὰ προνοούμενοι καλά οὐ μόνον ἐνώπιον Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, καὶ ὁδηγὸν τοῦ λόγου τὸν τοῦ λόγου πάροχον προστησάμενοι, καὶ τὴν θείαν αὐτοῦ χάριν θερμῶς ἐπικαλεσάμενοι, σπεύδομεν εἰς τὸ δι' ὀλίγων ἐκφράσαι τὰ καθ' ἡμᾶς· ἐφ' ᾧ καὶ ἐξαιτούμεθα τὴν ὑμετέραν εὐμενῆ ἀκρόασιν.

2. Εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἤδη ἔτη συμπληροῦνται, ἀγαπητοί, ἐξ ὅτου τῆς τῶν κοινῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων Πατριαρχικῆς διοικήσεως ἀπεμακρύνθημεν διὰ καιρικὰς αἰτίας καὶ περιστάσεις, τοῖς πᾶσι γνωστάς, οὕτω τοῦ παναγάθου Θεοῦ συγχωρήσαντος, τοῦ πάντα πρὸς τὸ κοινῇ συμφέρον πανσόφως οἰκονομοῦντος· καὶ ἐδοξάσαμεν τὴν κηδεμονικὴν αὐτοῦ πρόνοιαν, τὴν οὕτω φιλαγάθως τὰ καθ' ἡμᾶς διαθεμένην, καὶ ἀπαλλάξασαν τοῦ δυσβαστάκτου βάρους τῶν πολλῶν καὶ ποικίλων καὶ πολυωδύνων φροντίδων, ἐξ ὧν διηνεκῶς τὸ πάγκοινον τοῦτο πνευματικὸν σκάφος τῆς Ἐκκλησίας περιστοιχεῖται, ὑπὸ παντοίων ἀντιπνόων ἀνέμων πάντοθεν προσβαλλόμενον, καὶ ὑπὸ τῶν κατ' αὐτοῦ ἐπεγειρομένων ἀλλεπαλλήλων φοβερῶν κυμάτων ἐπαπειλούμενον. Ἔκτοτε δὲ περιορισθέντες εἰς τὸν ἰδιωτικὸν καὶ ἀπράγμονα βίον, ἀπερισπάστως καὶ ἀκυμάντως αὐτὸν διηνύομεν, τὴν ἀταραξίαν τοῦ πνεύματος καὶ τὴν ψυχικὴν γαλήνην ἀναλαβόντες καὶ εὐλογοῦντες εὐγνωμόνως τὸ πανάγιον τοῦ Ὑψίστου ὄνομα, τοῦ θέλοντος πάντας σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν, ὅτι ἔδωκεν ἡμῖν καιρὸν, ὅπως, ἐν ἀθορύβῳ τῇ καταστάσει, ἀναμιμνησκόμενοι τῶν πολλῶν ἡμῶν ἁμαρτιῶν, σπουδαιότερον φροντίσωμεν περὶ τῆς ψυχικῆς ἡμῶν σωτηρίας. Οὕτω τοίνυν τὰ καθ' ἡμᾶς ἰδιωτικῶς διαθέμενοι, καὶ τὴν ἐκ τῆς ἡσυχίας πνευματικὴν ἡδονὴν καρπούμενοι, καὶ ἐξ ἀντιπαραθέσεως πολὺ ζωηρότερον ἐν

ἡμῖν αὐτοῖς συναισθανόμενοι τὰς τῆς Πατριαρχείας πολλὰς πικρίας καὶ θλίψεις, ἃς ὑποφέρειν ἠναγκαζόμεθα, ἕνεκα τῆς τῶν πραγμάτων ἀνωμάλου φορᾶς, καὶ τῆς δυσκόλου τούτων οἰκονομίας, διὰ τὸ πολύμορφον καὶ πολυποίκιλον τοῦ τῶν ἀνθρώπων ἤθους, διὰ τὸ διάφορον τῶν γνωμῶν, καὶ τὰ διηνεκῶς ἀντιπαλαίοντα ἴδια τέλη καὶ συμφέροντα, ὅρον καθ' ἑαυτοὺς ἐθέμεθα τοῦ μεῖναι διὰ βίου ἰδιωτεύοντες, καὶ πόρρω τῶν κοινῶν ἀπέχοντες, ὥστε μηδὲ ἐπιθυμῆσαι μηδὲ φαντασθῆναί ποτε δευτέραν Πατριαρχείαν καὶ δευτέρους καμάτους. Καὶ διὰ τοῦτο, παντὶ σθένει, ἀποφεύγειν σπουδάζοντες, ὁσάκις ἀπόπειρά τις παρ' ἡμῖν ἐγίγνετο περὶ τούτου, σχεδὸν εἰπεῖν, ἀπετροπιαζόμεθα πάντα, ὅστις δήποτε ἦν ὁ ἀποπειρώμενος· καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἐστέργομεν ἀνταλλάξασθαι τὰ τῆς ἡσυχίας καλὰ, ἀντὶ τῆς τῶν κοινῶν πολυμερίμνου φροντίδος καὶ διηνεκοῦς ἀνησυχίας. Πλὴν, ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει. «Λογισμοὶ γὰρ θνητῶν πάντες δειλοί, καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι αὐτῶν», κατὰ τὸν Σολομῶντα.

3. Τοιαύτης οὔσης, ἀγαπητοὶ, τῆς παρ' ἡμῶν κατ' ἄνθρωπον γενομένης ἰδιαιτέρας σκέψεως καὶ ἀποφάσεως, ὡς ὑμῖν εἰλικρινῶς ἐξωμολογησάμεθα, πόθεν ἄρα ἐπῆλθεν ἡ ἀπρόοπτος αὕτη καὶ ἀθρόα μεταβολὴ καὶ ἀλλοίωσις; Οὐκ ἄλλοθεν πάντως, πιστεύομεν, ἢ ἄνωθεν ἐκ τοῦ τὰ πάντα κατὰ τὰς ἀνεξερευνήτους αὐτοῦ βουλὰς διέποντός τε καὶ διεξάγοντος πανσόφου Θεοῦ, τοῦ καὶ πλάσσοντος κατὰ μόνας τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὸν Προφητάνακτα. Διότι, ἅμα τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου χηρεύσαντος, ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων, ζήλῳ ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας κινούμενοι, οὐ διέλειπον ἡμῖν προσεγγίζοντες, καὶ ζωηρῶς παριστάντες τὴν παροῦσαν τῶν κοινῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν πραγμάτων κατάστασιν οὐ καλῶς ἔχουσαν, καὶ ἐν κρισίμῳ καταστάσει τυγχάνουσαν, καὶ τούτου ἕνεκα διαφόρως ἡμᾶς ἐπεχείρουν πεῖσαι εἰς τὸ ἀναδέξασθαι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, ὡς ἀνενδοιάστως δῆθεν ἐλπίζοντες παρ' ἡμῶν τὴν εὐκταίαν τῶν πραγμάτων διαρρύθμισιν, καὶ ἅμα μὲν τὸ ἱερὸν καθῆκον ἡμῖν προὐβάλλοντο, ἐξ οὗ ἀπαραιτήτως ὀφείλομεν θυσιάσαι τὴν ἰδίαν ἡμῶν ἡσυχίαν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος, καὶ μὴ παριδεῖν τὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἐπὶ πλεῖον διακυμαινόμενα καὶ ἐν ἀκροσφαλεῖ θέσει μένοντα, ἅμα δὲ τὸ φοβερὸν τοῦ Θεοῦ δικαστήριον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν προετίθεντο, διαβεβαιοῦντες, ὅτι ὑπεύθυνοι ἐν αὐτῷ ἐσόμεθα, ἐὰν, προτιμῶντες τὸ ἴδιον, ἀμετάπειστοι εἰς τὰς κοινὰς τῶν ὀρθοδόξων φωνὰς μείνωμεν. Ἐκ τῶν τοιούτων ἐπανειλημμένων σπουδαίων παρατηρήσεων πάνυ κλονισθέντες ἡμεῖς, εἰς οὐ μικρὰν κατέστημεν ἀγωνίαν, προσπαλαίειν ἀρξάμενοι τοῖς λογισμοῖς, καὶ διαλογίζεσθαι ἄλλως ἢ πρότερον, ἔνθεν μὲν τὴν θείαν ἐντολὴν τῆς ὀφειλομένης πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης εἰς νοῦν φέροντες, ἔνθεν δὲ τὴν Ἀποστολικὴν φωνὴν ὡσανεὶ ἐντόνως ἐν ἡμῖν λαλοῦσαν ἐνηχούμενοι· «Μηδεὶς τὸ ἑαυτοῦ ζητείτω, ἀλλὰ καὶ τὸ τοῦ ἑτέρου ἕκαστος».

4. Ἐν τούτοις δὲ περιστρεφόμενοι τοῖς λογισμοῖς, καὶ τὴν ψυχὴν κατὰ μικρὸν πρὸς αὐτοὺς μᾶλλον νεύουσάν τε καὶ κλίνουσαν αἰσθανόμενοι, εἰ καὶ τὴν τοιαύτην ἀλλοίωσιν οὐκ ἄνευ Θεοῦ ἐν ἡμῖν ἐνεργουμένην ὑπελαμβάνομεν, ὅμως οὐκ ἐπ' ὀλίγον ἔτι τὴν γνώμην ἀμφεταλαντευόμεθα, ἀποδειλιῶντες εἰς τὴν πλήρη συγκατάθεσιν, ἔνθεν μὲν τὸ δυσβάστακτον βάρος τῆς Πατριαρχικῆς διοικήσεως ἐκ πείρας γινώσκοντες, καὶ τὰς περιστοιχούσας τό γε νῦν μάλιστα τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐσωτερικὰς καὶ ἐξωτερικὰς δυσχερεστάτας περιστάσεις προφανῶς βλέποντες, διά τε τὴν τῶν ὁμοδόξων ἀδελφῶν Βουλγάρων ἀναφυεῖσαν ἐξ ἁμαρτιῶν ἡμῶν λυπηρὰν διχόνοιαν, καὶ τὴν ἐπενεχθεῖσαν εἰς τὰ διοικητικὰ τῆς Ἐκκλησίας μεταβολὴν, ἀπ' ἐναντίας τῶν ἐς δεῦρο ἀρχαίων καθεστώτων, οὐ μικρὸν πρὸς τὰ νεωτερισθέντα συγκρουομένων· ἔνθεν δὲ τὸ ἐλλειπὲς τῆς ἀπαιτουμένης ἱκανότητος ὡς πρὸς τὸ σοβαρὸν τῶν περιστάσεων συνειδότες, οὐχ ἧττον δὲ καὶ εἰς τὸ φιλάσθενον καὶ νοσηρὸν τοῦ σώματος ἡμῶν ἀποβλέποντες, ὅπερ δυσκόλως ἀντέχειν δύναται πρὸς τοὺς διηνεκεῖς ἀγῶνας τῆς διοικήσεως, ὡς ἐκ τῶν προτέρων πραγματικῶς ἔγνωμεν. Καὶ οὕτω μὲν ἕως τινὸς διακείμενοι, ἀνησυχοῦντες δὲ ἄλλως ἐκ τοῦ ἐπιβαλλομένου ἡμῖν χρέους εἰς τὴν τοῦ πλησίον, κατὰ τὸ δυνατὸν, ὠφέλειαν, καὶ πολλῷ μᾶλλον εἰς τὴν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, πρὸς ἣν ἀπκραιτήτως ὀφείλεται ἡ παρὰ πάντων δυνατὴ συνδρομὴ καὶ συναντίληψις, πρὸς δὲ, καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Κυρίου κατὰ τοῦ πονηροῦ καὶ ὀκνηροῦ δούλου ἀποφανθεῖσαν καταδίκην ὑπ' ὄψιν λαβόντες, ἐπερρίψαμεν τελευταῖον ἑαυτοὺς εἰς τὴν πανάγαθον τοῦ ὑψίστου πρόνοιαν, δεόμενοι θερμῶς, ἵνα στήσῃ διὰ τῆς θείας αὐτοῦ χάριτος τὸν σάλον τῶν λογισμῶν, καὶ ὁδηγήσῃ ἡμᾶς εἰς τὸ σωτήριον αὐτοῦ θέλημα.

5. Ὅθεν, κατιδόντες εἰς τέλος τὴν ἐκ κοινῆς συμπνοίας παρὰ πάντων γενομένην ἐκλογὴν, καὶ τὴν ὁμόφωνον πρόσκλησιν, ἥτις

καὶ τὸ ἀμφίῤῥοπον τῆς γνώμης ἡμῶν ἔστησεν, ἐνεδώκαμεν τέως καὶ ὑπεκλίναμεν τὸν αὐχένα, αἱρετώτερον ἡγησάμενοι ὑπενδοῦναι τῇ κοινῇ γνώμῃ, ὅταν ἡ τῆς Ἐκκλησίας ὠφέλεια καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ ὑπάρχῃ τὸ σπουδαζόμενον. Οὕτως οὖν σὺν Θεῷ, ὑπακούσαντες εὐπειθῶς τῇ κοινῇ τῆς Ἐκκλησίας φωνῇ, ὡς φωνῇ καὶ κλήσει αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ἀνεδεξάμεθα καὶ αὖθις τὸ δεύτερον τὴν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου διοίκησιν καὶ τὴν κοινὴν τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ προστασίαν· διότι, ὅσον τὸ ἐξ ἡμῶν, εὐσεβαφρόνως πιστεύομεν, ὅτι ἡ κοινὴ αὕτη τῆς Ἐκκλησίας φωνὴ ἀναμφιβόλως ἐστὶ φωνὴ τοῦ Θεοῦ· καὶ ὅταν ὁ Θεὸς καλῇ καὶ ἐντέλληται, πᾶς ὁ παρακούων καὶ ἀνθιστάμενος ἀπειθής ἐστι πάντως τῷ τοῦ Θεοῦ ἐντάλματι· ὁ δὲ παρήκοος καὶ ἀπειθὴς ἀναποφεύκτως ἐπισύρει ἐφ' ἑαυτὸν τὰς παρὰ Θεοῦ δικαίας τιμωρίας, κατὰ τὰς φρικτὰς ἐν ταῖς ἁγίαις Γραφαῖς ἀπειλάς. « Καθὼς ἀπώσασθέ με (λέγει) τοῦ εἶναι εἰς ἡγουμένους τοῦ λαοῦ μου καὶ ἄρχοντας, οὕτω κἀγὼ ἀπώσομαι ὑμᾶς τοῦ εἶναι εἰς βασιλέα ». Καὶ « καθὼς οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου, ἀλλ' ἐδώκατε νῶτον σκληρὸν καὶ ἠπειθήσατε, οὕτως ἔσται, ὅτε ἐπικαλέσεσθέ με· ἐγὼ δὲ οὐκ ἐπιβλέψω ἐπὶ τὴν προσευχὴν ὑμῶν, οὐδὲ εἰσακούσομαι ». Μὴ γένοιτο! (βοῶμεν καὶ ἡμεῖς μετὰ τοῦ Θεολόγου Γρηγορίου), μὴ γένοιτο, ἵνα ἔλθωσιν ἐφ' ἡμᾶς αὗται αἱ φωναί· ἑτοίμως ἔχομεν εἰς τὸ ὑπακοῦσαι τῷ θείῳ θελήματι, θυσιάζοντες μᾶλλον πᾶν ὅ,τι ἐσμέν, ἢ στέργοντες ὑποπεσεῖν εἰς τὰ τῆς ἀπειθείας παρεπόμενα. Ὑπετάγημεν λοιπὸν τῷ Κυρίῳ καὶ ἱκετεύσαμεν αὐτὸν ὅπως γένηται ἡμῖν προστασία καὶ φωτισμὸς καὶ δύναμις καὶ κατὰ τὸν Θεολόγον, ποιμὴν τοῦ ποιμένος. Ταῦτά εἰσιν, ἀγαπητοί, τὰ καθ' ἡμᾶς, ἅπερ, ὡς ἐνῆν, ἀναλόγως τῷ καιρῷ πρὸς ὑμᾶς ἐξεθέμεθα.

6. Ἔχετε λοιπὸν πάλιν ἡμᾶς (ἵνα καὶ ἡμεῖς εἴπωμεν μετὰ τοῦ αὐτοῦ θείου Πατρός)· ἔχετε, ποιμένες καὶ συμποιμένες· ἔχετε, ὦ ποίμνιον ἱερὸν καὶ Χριστοῦ τοῦ ἀρχιποίμενος ἄξιον· ἔχετε ἡμᾶς πειθηνίους καὶ ὑπηκόους εἰς τὴν φωνὴν τοῦ Θεοῦ· διότι ὑπῆρξε κοινὴ ἁπάσης τῆς Ἐκκλησίας φωνή· ὅθεν προηγουμένως ἀναθέμενοι πᾶσαν ἡμῶν τὴν ἐλπίδα εἰς τὸν οὕτως εὐδοκήσαντα καὶ καλέσαντα Κύριον, τὸν δυνάμενον καὶ τὰ ἀσθενῆ θεραπεύειν καὶ τὰ ἐλλείποντα ἀναπληροῦν, οὗ καὶ ἡ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, καὶ θερμῶς παρ' αὐτοῦ ἐξαιτούμενοι, ὅπως γένηται ἡμῶν καὶ κηδεμὼν καὶ ὁδηγός, οὐχ ἧττον ἑπομένως θαῤῥοῦμεν καὶ εἰς τὴν κοινὴν ὁμόνοιαν καὶ ὁμοφροσύνην, ἣν ἐπεδείξατο καὶ ἅπας ὁ Ἱερατικὸς Κλῆρος, καὶ πᾶν τὸ τῶν προκρίτων τοῦ ὀρθοδόξου Γένους ἡμῶν ἀνθολόγημα· ἀλλὰ δεόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν πάντας ὑμᾶς, ἵνα ἡ παροῦσα κατὰ Χριστὸν ὁμόνοια διαμένῃ καὶ τοῦ λοιποῦ ἀπαραμείωτος καὶ ἀδιάλειπτος· καὶ συμπράττοντες ἅπαντες, μιᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, συμπροθυμώμεθα καὶ συσπεύδωμεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν πάντων, ὅσα ἀφορῶσιν εἰς δόξαν Θεοῦ, ὅσα εἰς τὴν εὐκταίαν τῆς Ἐκκλησίας λαμπρότητα, καὶ ὅσα εἰς τὰ λοιπὰ τοῦ ὀρθοδόξου Γένους συμφέροντα. Ἐφ' ᾧ καὶ παρακαλοῦμεν ὑμᾶς, ὦ τέκνα τῆς εὐσεβείας ἀγαπητά, τὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου παράκλησιν: « παρακαλῶ ὑμᾶς, ἀδελφοὶ (ἔλεγεν), ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες, ἵνα τὸ αὐτὸ φρονῆτε », καὶ συνεργήσωμεν καὶ συντελέσωμεν μετὰ ζήλου εἰς τὰ τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας, καὶ εἰς τὰ συνιστῶντα καὶ στηρίζοντα ταύτην διὰ τῆς ἐναρέτου διαγωγῆς καὶ τοῦ χριστιανικοῦ ἡμῶν πολιτεύματος, καθὼς παραγγέλλει ὁ αὐτὸς θεῖος Ἀπόστολος, λέγων· « Τὸ λοιπόν, ἀδελφοί, ὅσα ἐστὶν ἀληθῆ, ὅσα σεμνά, ὅσα δίκαια, ὅσα ἁγνά, ὅσα προσφιλῆ, ὅσα εὔφημα, εἴ τις ἀρετὴ καὶ εἴ τις ἔπαινος, ταῦτα λογίζεσθε· ἃ καὶ ἐμάθετε, καὶ παρελάβετε, καὶ ἠκούσατε, καὶ εἴδετε ἐν ἐμοί, ταῦτα πράσσετε· καὶ ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν »· εἰ δὲ τούναντίον, ἀντὶ τῶν Ἀποστολικῶν διδασκαλιῶν καὶ παραινέσεων, προτιμῶνται τἀναντία, τουτέστιν ἡ ταραχὴ ἀντὶ τῆς εἰρήνης, τὸ μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγάπης, καὶ ἡ διχόνοια ἀντὶ τῆς ὁμονοίας, ἅπερ εἰσὶ ξένα καὶ ἀλλότρια τοῦ χριστιανικοῦ ἐπαγγέλματος, τότε ἀφεύκτως τὰ τοιαῦτα φέρουσι μεθ' ἑαυτῶν πάντα τὰ κακὰ, καὶ πᾶσαν ἀδοξίαν καὶ ἀτιμίαν, εἴς τε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ εἰς ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον Γένος, ἐπαπειλοῦντα πρὸς τούτοις καὶ αὐτὴν τὴν κοινωνικὴν πανωλεθρίαν. Διότι ἀληθὴς ὁ εἰπών· « Πᾶσα βασιλεία, καὶ πᾶσα πόλις, καὶ πᾶσα οἰκία μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς ἐρημοῦται »· ἀληθές ἐστι τὸ « Ἀδύνατον μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα· οὐαὶ δὲ δι' οὗ ἔρχεται· συμφέρει αὐτῷ (λέγει τὸ ἀψευδὲς στόμα τοῦ Κυρίου), εἰ μύλος ὀνικὸς περίκειται περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἐρρίπται εἰς τὴν θάλασσαν, ἢ ἵνα σκανδαλίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ». Ἀσυγκρίτῳ δὲ τῷ λόγῳ γίνεται ἄξιος τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης, ἐὰν σκανδαλίσῃ τὴν Ἐκκλησίαν, τὴν ἀγνὴν καὶ ἄμωμον τοῦ Κυρίου περιστερὰν, ὑπὲρ ἧς τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ αἷμα ἐξέχεεν.

7. Συμπεραίνοντες λοιπὸν τὸν λόγον, ἀγαπητοί, κατὰ πρώτιστον ἡμῶν χρέος συνιστῶμεν πρὸς πάντας ὑμᾶς τὴν ἐν Χριστῷ

εἰρήνην καὶ ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην, καὶ θερμῶς ἐξαιτούμεθα παρ᾽ τοῦ εἰρηνάρχου καὶ ἀρχιποίμενος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅπως γένοιτο πᾶσιν ἡμῖν ἀρχὴ, μέση καὶ τέλος ἡ ἀγάπη, ὅτι « ὁ Θεὸς ἀγάπη ἐστί· καὶ ὁ μένων ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἐν τῷ Θεῷ μένει, καὶ ὁ Θεὸς ἐν αὐτῷ », κατὰ τὸν ἐπιστήθιον Ἰωάννην. Ἑπομένως δὲ, λόγῳ τῆς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν μεγαλειότατον, κηδεμονικώτατον καὶ εὐεργετικώτατον ἡμῶν ἄνακτα Σουλτὰν Ἀπδοὺλ-Ἀζὶζ-Χὰν ἐφένδη μας, δι᾽ ἣν ἀδιαλείπτως καταβάλλει ἀγρυπνον φροντίδα καὶ πρόνοιαν ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐημερίας πάντων τῶν ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ αὐτοῦ σκιὰν διατελούντων πιστῶν ὑπηκόων, δεῦτε σύμπαντες ὁμόφωνον ὑψώσωμεν φωνὴν πρὸς τὸν παμβασιλέα Θεὸν, δεόμενοι ἐκ βαθέων καρδίας, ὅπως ἐπιδαψιλεύσηται ἄνωθεν τῇ εὐεργετικωτάτῃ **Α. Μ.** ζωὴν πολυχρόνιον καὶ ὑγιείαν ἀμετάπτωτον, διαφυλάττων Αὐτὴν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ καὶ ἀνωτέραν παντὸς ἀνιαροῦ, καὶ νεύων ἀείποτε ἀγαθὰ εἰς τὴν βασιλικὴν Αὐτοῦ καρδίαν ὑπὲρ ἡμῶν· ἵνα ἐν τῇ θεοστηρίκτῳ Αὐτοῦ βασιλείᾳ ἥρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διάγωμεν ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι· σκέποι δὲ καὶ περιφρουρείη καὶ τοὺς ὑψηλοτάτους ὑπουργοὺς, τοὺς μετὰ ζήλου ἀκαμάτου ἐργαζομένους ὑπὲρ τοῦ βασιλείου Κράτους, εὐδοκίμους αὐτοὺς ἀναδεικνύων καὶ εὐαρέστους τῇ Αὐτοῦ θεοφρουρήτῳ Μεγαλειότητι· καὶ ἐπὶ τέλους, δῴη ἅμα καὶ ἡμῖν ποιμᾶναι θεαρέστως τὸ ἐμπιστευθὲν λογικὸν ποίμνιον, καὶ κυβερνῆσαι τὸ πάγκοινον τοῦτο πνευματικὸν σκάφος τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας, κατὰ τὸ θεῖον θέλημα, καὶ διευθῦναι ἀκινδύνως καὶ ἀσφαλῶς εἰς λιμένα σωτήριον· ὅπως, θείᾳ χάριτι, καὶ ταῖς κοιναῖς συμπάντων ἡμῶν εὐπροσδέκτοις δεήσεσι καταστάντες εὐπαρρήσιαστοι ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς τῶν ἔργων ἀνταποδώσεως, καταξιωθείημεν ἀκοῦσαι τῆς μακαρίας αὐτοῦ φωνῆς· « Εὖ δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστὲ, ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστὸς, ἐπὶ πολλῶν σὲ καταστήσω. Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου ». Γένοιτο!

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐλογοῖ καὶ στηρίζοι τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ.

—

ΛΟΓΟΣ Ν. ΓΛΥΚΑ.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Μετὰ χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐγκαρδίου εὐγνωμοσύνης

πρὸς τὸν Θεὸν τῶν Πατέρων ἡμῶν σὲ ὑποδέχεται καὶ πάλιν ἡ Ἐκκλησία, ἐπανερχόμενον εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον, τὸν ὁποῖον ἄλλοτε διὰ τῶν ποιμαντικῶν ἀρετῶν σου τοσοῦτον ἐκόσμησας, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου τοσοῦτον ἐνδόξως καὶ θριαμβευτικῶς ἀπεχώρησας. Μετὰ χαρᾶς καὶ πνευματικῆς εὐφροσύνης σὲ βλέπει πάλιν ὁ ὀρθόδοξος Κλῆρος καὶ λαὸς ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ τούτου θρόνου, εὐλογοῦντα καὶ διδάσκοντα, ἀναγγέλλοντα τὰ ῥήματα τῆς αἰωνίου ζωῆς.

Ναί. Φάνηθι οὕτω πάλιν ἐπὶ τῆς ὑψηλῆς ταύτης περιωπῆς, ὡς ἐπὶ ὑψηλῆς λυχνίας, ὁ φωτοβόλος λύχνος τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς εὐσεβείας, ἵνα ἐκεῖθεν καταλάμπῃς καὶ καταφωτίζῃς σύμπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα. Ἀπόλαβέ σου τὸν θρόνον, τὸν πρὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου μετὰ πόθου ἐπιζητοῦντά σε. Ἡ μεγάλη βουλὴ καὶ πρόνοια τοῦ Θεοῦ, ὅστις σὲ διετήρησεν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ὡς ζώπυρόν τι τῆς πατρῴας εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς, σὲ προσκαλεῖ διὰ τῆς ὁμοθύμου ψήφου τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ὅπως σοὶ ἀναθέσῃ καὶ πάλιν τὸ μέγα ἔργον τοῦ ποιμαίνειν τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ, ὅπως σοὶ ἐμπιστευθῇ τὴν μέριμναν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἢ πῶς ἄλλως ἑρμηνεύεις τὰ περὶ σὲ ταῦτα γινόμενα σήμερον μετὰ ὁλόκληρον εἰκοσιεπταετίαν, μετὰ ὁλόκληρον γενεάν; Πῶς ἐξηγεῖς τὰς μεγάλας ταύτας ἐνδείξεις τῆς γενικῆς χαρᾶς καὶ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀφοσιώσεως τοῦ χριστωνύμου λαοῦ τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης, γινομένας ἐν ὀνόματι σύμπαντος τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος τῶν ἁπανταχοῦ χριστιανῶν;

Θαυμαστὴ ἀληθῶς ἡ περὶ τὴν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν πρόνοια τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὅστις, ἐν τῇ ἀπείρῳ αὐτοῦ σοφίᾳ καὶ ἀγαθότητι, ἐπιφυλάττει καὶ ἐγείρει ἑκάστοτε ἐν περιστάσεσι κρισίμοις τὸν χρήσιμον ἄνδρα, Μωϋσῆν νέον, ὁδηγοῦντα καὶ σώζοντα ἐκ τῶν κινδύνων καὶ περιστάσεων τὸν νέον Ἰσραήλ. Θαυμαστὴ δὲ καὶ ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ὀρθοφροσύνη παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ὅστις ἀμέσως ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ συνεῖδε καὶ κατενόησε περὶ τίνος πρόκειται, καὶ προσηνέχθη ἀξίως ἑαυτοῦ καὶ τῆς σῆς ὑπολήψεως.

Ἀφ᾽ ἧς ἡμέρας, Παναγιώτατε Δέσποτα, ὁ Πατριαρχικὸς οὗτος θρόνος ἐκηρύχθη κενὸς, εὐθὺς οἱ πάντες, ὡς ἐκ συνθήματος, ἀπέβλεψαν πρὸς τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα, καὶ τὸ περίδοξον ὄνομά σου, περιφερόμενον μετὰ σεβασμοῦ εἰς ὅλων τὰ στόματα, ὡς δι᾽ ἀοράτου τινὸς δυνάμεως ἐφείλκυε τὴν γενικὴν ἁπάντων συμπά-

θειαν καὶ τὴν προσοχήν. Ὅτε δὲ, ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκλογικῇ συνελεύσει τῶν σεβασμίων Ἱεραρχῶν καὶ τῶν λογάδων τοῦ Ἔθνους, δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας, ἐπιβαλλούσης εἰς ἅπαντας σεβασμὸν, ἀνεκηρύχθη ἡ ὑμετέρα Παναγιότης, παρευθὺς φωνὴ γενικῆς ἐπιδοκιμασίας πανταχόθεν περισαλπίζεται.

Τί σημαίνουσι πάντα ταῦτα, Παναγιώτατε Δέσποτα; Τί σημαίνει ἡ τοσαύτη ὁμοφροσύνη καὶ σύμπνοια παντὸς τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, προκειμένου περὶ τῆς ὑμετέρας Παναγιότητος; Τί σημαίνει τὸ μέγα τοῦτο πλῆθος τοῦ λαοῦ, συνωθουμένου πανταχόθεν, καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς, καὶ ἐν τῷ ναῷ, καὶ φιλοτιμουμένου ποῖος πρῶτον νὰ ἴδῃ καὶ νὰ θαυμάσῃ τὸν ἐκλεκτὸν τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, τὸν ἄνωθεν μὲν τῇ θείᾳ ψήφῳ κεκυρωμένον, κάτωθεν δὲ, τῇ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τοῦ λαοῦ καὶ τῇ αὐτοκρατορικῇ εὐμενείᾳ τιμώμενον; Αἱ ἐκδηλώσεις αὗται τῆς γενικῆς χαρᾶς τοῦ λαοῦ σύδάλως ὁμοιάζουσι τὰς κοινῶς καὶ συνήθως ἐν παρομοίαις περιστάσεσι γινομένας· ἔχουσί τι ἐξαιρετικὸν καὶ μοναδικὸν, τοῦ ὁποίου τὴν σημασίαν οὐδεὶς ἐχέφρων ἠδύνατο νὰ παραγνωρίσῃ.

Ὁ λαὸς ὁ ὀρθόδοξος, Π. Δ. διέκρινεν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ πρώτιστα μὲν καὶ μάλιστα τὸν δάκτυλον τῆς θείας προνοίας ὑπὲρ τῆς ἀρθοδόξου Ἐκκλησίας· ἔπειτα ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Υ. Π. ἐθεώρησε τὴν ἀλήθειαν θριαμβεύουσαν, τὴν ἀρετὴν ἐκτιμωμένην, καὶ ἐπισήμως ἀναγνωριζομένην τὴν ἱκανότητα. Συναισθάνεται τρόπον τινὰ τὴν ἰδίαν φιλοτιμίαν του ἱκανοποιουμένην ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Α. Π., καὶ διὰ τοῦτο χαίρει καὶ δοξάζει ἀπὸ ψυχῆς τὸν Θεόν· ἀλλ' ἐκτὸς τούτου, χαίρει καὶ ἀνευφημεῖ διὰ τὴν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ἐπάνοδόν σου, διότι πέπεισθεν, ὅτι εὗρεν ἐν σοὶ τὸν ἄξιον, τὸν ἀληθῆ, τὸν καλὸν ποιμένα, τοῦ ὁποίου τὴν ἀνάγκην οὐδέποτε μὲν ἔπαυσε συναισθανόμενος, σήμερον δὲ αὐτὰ τὰ πράγματα κατέστησαν ἐπαισθητοτέραν.

Πολλαὶ ἀφορμαὶ, κατὰ τοὺς τελευταίους μάλιστα χρόνους, ἐδόθησαν, ἐσωτερικαί τε καὶ ἐξωτερικαὶ, ἐξ ὧν οἱ πάντες, μικροὶ καὶ μεγάλοι, συνησθάνθησαν τὸ ἀπρόσφαλὲς τῶν κοινῶν ἡμῶν πραγμάτων, ἐθνικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ τοὺς περιστοιχοῦντας ἡμᾶς πανταχόθεν κινδύνους, καὶ ἤρχισαν εὐλόγως νὰ ἀνησυχῶσι, καὶ πανταχοῦ νὰ ἐπιζητῶσι τὸν δυνάμενον διὰ τῆς ἐξιδιασμένης αὐτοῦ πείρας καὶ συνέσεως νὰ ἀποσοβήσῃ αὐτούς. Ἡ διόρθωσις τῶν κακῶς ἐχόντων πραγμάτων τῆς κοινωνίας δὲν εἶναι ἔργον ἰδιωτικόν· ὁ λαὸς δύναται νὰ συνεργήσῃ πολὺ εἰς τοῦτο, ὅταν μάλιστα συναισθανθῇ τὴν ἀνάγκην, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβολῆς· ἀλλὰ τὸ ἔργον τῆς τῶν κοινῶν διορθώσεως ἀπόκειται κυρίως εἰς τοὺς ἄρχοντας. Καὶ τὴν ἀλήθειαν ταύτην τὴν ἀναντίῤῥητον ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ κατανοῇ καὶ ὁ λαὸς ὁ ὀρθόδοξος, καὶ νὰ μὴ σπεύσῃ ἑπομένως, καὶ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, νὰ ζητήσῃ τὸν ἄξιον ἄνδρα, τὸν ἄνδρα τῆς καρδίας του· καὶ τοιοῦτον εὗρε τῷ ὄντι καὶ ὁμοφώνως ἐνέκρινε τὴν Υ. Π.

Ναὶ, Π. Δ. ὁλόκληρος ὁ ὀρθόδοξος Κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς μεγαλουπόλεως ταύτης δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀπατᾶται ποτε. Ἡ πεποίθησις ὁλοκλήρου λαοῦ, ἡ πάνδημος ἐκδήλωσις τῆς κοινῆς γνώμης ἔχει τι θεῖον καὶ ἐπιβλητικὸν, καὶ εὐλόγως θεωρεῖται ὡς ἔκφρασις αὐτῆς τῆς θείας βουλῆς, ἐνώπιον τῆς ὁποίας πρέπει νὰ κύψωσι πάντες, καὶ νὰ δοξάσωσι τὸν Θεόν. Ἔπειτα ὁ λαὸς ὁ ὀρθόδοξος δὲν στηρίζεται εἰς ὑποθέσεις καὶ εἰκασίας ἁπλᾶς, ἀλλὰ στηρίζεται εἰς αὐτὰ τὰ πράγματα, τὰ ἐπὶ τῆς πρώτης ἐνδόξου Πατριαρχείας σου, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι εἰς πάντας γνωστά.

Οὐδεὶς βεβαίως παραγνωρίζει, ἕκαστος συναισθάνεται τὸ σοβαρὸν καὶ κρίσιμον τῶν σημερινῶν περιστάσεων, τὸ πλῆθος καὶ τὴν σπουδαιότητα τῶν καθ' ἑκάστην ἀνακινουμένων ζητημάτων, καὶ ἑπομένως τὰς δυσχερείας τῆς ὑψηλῆς ταύτης θέσεως, τῆς ὁποίας σὺ μόνος ἐννοεῖς ὅλον τὸ βάρος καὶ τὴν εὐθύνην· ἀλλ' ἀφ' ἑτέρου, ἡ περίνοια καὶ ἡ ποιμαντικὴ φρόνησις, ἡ κατακοσμοῦσα τὴν σὴν ἱερὰν κορυφὴν, ὁ ζῆλος καὶ ἡ χριστομίμητος αὐταπάρνησις, καὶ αἱ λοιπαὶ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ, τῶν ὁποίων παρέσχες τρανώτατα δείγματα ἐν τῇ πρώτῃ Πατριαρχείᾳ, καὶ τὰς ὁποίας, φυσικῷ τῷ λόγῳ, ἐνίσχυσε καὶ ἐκράτυνε πολυχρόνιος πεῖρα καὶ ἄσκησις, καὶ σύντονος μελέτη τοῦ θείου νόμου, ταῦτα πάντα εἶναι ἐχέγγυα ἀσφαλῆ, ἐνισχύουσι τὴν πεποίθησιν, καὶ ἐπαυξάνουσι τὰς προσδοκίας τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ. Τὸ παράδειγμα τοῦ ἀνεπιλήπτου καὶ ἀνυποκρίτου βίου σου καὶ τῆς ἐναρέτου σου πολιτείας θέλει ἐπηρεάσει ἀνεπαισθήτως τοὺς πάντας, καὶ θέλει διεγείρει τὴν φιλοτιμίαν πολλῶν νὰ προσπαθήσωσι, κατὰ δύναμιν, νὰ τὸ μιμηθῶσιν. Ἡ θέα μόνη τοῦ σεβαστοῦ σου προσώπου θέλει ἐπιβάλλει εἰς πάντας τὸν σεβασμὸν, ὀλίγον ἐπ' ἐσχάτων χαλαρωθέντα. Τὸ γαλήνιον βλέμμα σου καὶ τὸ μειλίχιον ἐν γένει τῶν τρόπων σου θέλει ἐμπνέει πρὸς πάντας τὴν πραότητα, καὶ ὑπαγορεύει τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην καὶ ἀνοχήν.

Ἀνάλαβε λοιπὸν μετὰ θάρρους τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἐκ νέου σοὶ ἐμπιστεύεται ὁ Κύριος, διὰ τῆς ὁμοφώνου γνώμης τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Τίνων πραγμάτων ἔχει ἀνάγκην, καὶ τί ἀναμένει καὶ προσδοκᾷ παρὰ σοῦ ὁ λαός, τοῦτο δὲν ἔχεις ἀνάγκην νὰ τὸ ἀκούσῃς παρ' ἄλλου. Αἱ πολλαὶ καὶ πολυειδεῖς ἀνάγκαι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας σοὶ εἶναι κάλλιστα καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον γνωσταί. Σπεῦσον λοιπὸν καὶ ἐπίμενε ἀνενδότως εἰς τὴν βαθμηδὸν θεραπείαν αὐτῶν, ἐπικαλούμενος προηγουμένως μὲν τὴν κραταιὰν ἀντίληψιν τοῦ καλέσαντός σε Θεοῦ, καὶ ἔπειτα τὴν σύμπραξιν τοῦ ἐκ τῆς σῆς ἀγάπης ἤδη ἐξαρτωμένου Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Μὴ σὲ πτοήσῃ τὸ πλῆθος καὶ μέγεθος τῶν δυσχερειῶν, μηδὲ κλονήσῃ τὸ στερρὸν τῆς ψυχῆς σου τῶν πειρασμῶν καὶ τῶν σκανδάλων ἡ ζάλη. Μὴ εἴπῃς, ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ, τὸ γνωστὸν λόγιον τοῦ Κυρίου, τὸ χάριν ἁπλῶς αἰτιολογίας πρὸς τὸν μικροψυχήσαντα Πέτρον ῥηθέν, ὅτι « τὸ μὲν πνεῦμα πρόθυμον, ἡ δὲ σὰρξ ἀσθενής »· ἀλλὰ μᾶλλον ἔχε ὑπ' ὄψιν τὸ ἕτερον ἐκεῖνο, τὸ πρὸς τὸν μέγαν Παῦλον ἀποκαλυφθέν, ὅτι « ἡ δύναμίς μου ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται », καὶ διὰ τοῦτο ἐκαυχᾶτο ἐν ταῖς ἀσθενείαις αὐτοῦ, καὶ παῤῥησίᾳ ἐκήρυττεν ὁ μακάριος τὸ «ὅταν ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι».

Θάῤῥει λοιπόν, Π. Δ. ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε, ὁ Κύριος μετὰ σοῦ· ἐπιλαβοῦ μετὰ θάῤῥους καὶ γενναιότητος τὸ πηδάλιον τοῦ κυμαινομένου σκάφους τῆς Ἐκκλησίας, ἐνατενίζων, ὡς εἰς πολικὸν ἀστέρα, πρὸς τὸν οὐράνιον νυμφίον αὐτῆς, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ προστησάμενος ναυκλήρους καὶ ὁδηγοὺς ἐν τῇ κινδυνώδει ταύτῃ ποντοπορίᾳ τοὺς ἐπαξίως ἐξ ἀρχῆς τὸ θεότευκτον τοῦτο σκάφος πηδαλιουχήσαντας. Ὢ πόσα θαυμαστὰ καὶ ἀρίζηλα παραδείγματα ἱερῶν ποιμένων, μετὰ τὸ μέγα καὶ μοναδικὸν ἐκεῖνο παράδειγμα τοῦ καλοῦ ποιμένος, ἔχεις προσδοποιοῦντά σε εἰς τὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ποιμαντορίας πολύμοχθον στάδιον. Ἔχεις ἐν πρώτοις τὸν μέγαν Παῦλον, τὸν μιμητὴν τοῦ Χριστοῦ, τῆς Ἐκκλησίας τὸ στόμα, τὸν, ἔργῳ καὶ λόγῳ, τοὺς κανόνας τῆς ποιμαντικῆς ἐπιστήμης διατυπώσαντα. Ἔχεις τὸν ὁμώνυμόν σου Γρηγόριον, τὸν τῆς θεολογίας ἐπώνυμον, ἕνα τῶν πρώτων τοῦ ἱεροῦ τούτου θρόνου ἱεραρχῶν, καὶ τῆς οἰκουμένης διδάσκαλον. Ἔχεις τὸν θεῖον Χρυσόστομον, τὸν μέγαν Φώτιον, ἀμφοτέρους οὐ μόνον ποιήσαντας καὶ διδάξαντας, ἀλλὰ καὶ παθόντας ὑπὲρ Χριστοῦ. Ἔχεις ἐν τοῖς ἐφεξῆς χρόνοις τὸν ἀοίδιμον Γεννάδιον

τὸν Σχολάριον, τὸν Πατριάρχην τῶν τοῦ Χριστοῦ πενήτων καὶ ὄντα καὶ ὑπογραφόμενον. Ἔχεις Ἱερεμίαν τὸν Β'. τὸν Σαμουὴλ ἐκεῖνον. Ἔχεις . . . Ἀλλὰ τίς ἡ χρεία ν' ἀναφέρω τὰ τοῖς πᾶσι γνωστὰ παραδείγματα τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις διαλαμψάντων ποιμενάρχων, οἵτινες, κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ καλοῦ ποιμένος, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἔθηκαν ὑπὲρ τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ;

Μὴ ἀμφιβάλλῃς δὲ, ὅτι θέλεις ἔχει συνεργοὺς καὶ συναντιλήπτορας τῶν ποιμαντικῶν ἀγώνων σου, οὐ μόνον τὴν ἱερὰν χορείαν τῶν σεβασμίων Ἀρχιερέων, καὶ τοὺς προκρίτους καὶ ἐκλεκτοὺς τοῦ λαοῦ, ἀλλὰ καὶ σύμπαντα τὸν ὀρθόδοξον Κλῆρον καὶ λαὸν τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἀνδρίζου λοιπὸν καὶ ἴσχυε, « καὶ ἔντεινε καὶ κατευοδοῦ καὶ βασίλευε, ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραότητος καὶ δικαιοσύνης, καὶ ὁδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιά σου ».

Κύριε ὁ Θεὸς τῶν Πατέρων ἡμῶν, ὁ τῇ σῇ πανσόφῳ καὶ παναγάθῳ Προνοίᾳ διοικῶν τὸν κόσμον, καὶ τὰ πάντα πρὸς τὸ συμφέρον ἡμῶν διεξάγων, ὁ καὶ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει ἐπιβλέψας ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν ἡμῶν τῶν πιστῶν λατρευτῶν σου, καὶ κατευφράνας ἡμᾶς ἅπαντας ἐπὶ τῇ ἐπανόδῳ τοῦ ἐκλεκτοῦ σου, ὃν ἠρετίσω καὶ διετήρησας καὶ ἀπέδωκας ἤδη τῇ Ἐκκλησίᾳ σου, ποίμαναι κατὰ τὴν καρδίαν σου· ἐνίσχυσον αὐτὸν, φιλάνθρωπε, τῇ παντοδυνάμῳ σου δεξιᾷ, χάρισαι αὐτὸν ταῖς ἁγίαις σου Ἐκκλησίαις ὑγιᾶ, μακροημερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας, ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, καὶ πρὸς δόξαν τοῦ παναγίου καὶ προσκυνητοῦ σου ὀνόματος. Ἀμήν.

---

4. Αἱ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπίσημοι παρουσιάσεις, ἐπισκέψεις, προσφωνήσεις κλπ.

Ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ. Γρηγόριος οὐδεμίαν ἐν γένει ἠνέσχετο ἐκ πατρικῆς εὐμενείας νὰ ἐπιφέρῃ μεταβολὴν εἰς τὸ προσωπικὸν τῆς Πατριαρχικῆς ὑπαλληλίας, ἀπὸ τοῦ ἀνωτάτου μέχρι τοῦ τελευταίου· πρὸς πάντας δὲ ἀπέτεινε νουθεσίας ἀξιομνημονεύτους, ὑποδείξας ὅτι ὀφείλουσιν ἀνενδότως ἅπαντες ἐκπληροῦν τὰ ἐπιβεβλημένα αὐτοῖς καθήκοντα, μετὰ προσηνείας, ἡπιότητος καὶ συνέσεως· ὡς ἄμεσον ἔχοντες συναφειαν οὗτοι (εἶπεν ἡ Α. Π.)

μετὰ τῶν προσερχομένων δι' οἱανδήποτε ὑπηρεσίαν καὶ ὑπόθεσιν, ὀφείλουσι πειθαρχικῶς νὰ ἐκτελῶσι πᾶν ὅ,τι ὑπαγορεύει τὸ ὀρθῶς ἐννοούμενον καθῆκον ἑκάστου, ἀποδείξας ὅτι αἱ οἱαιδήποτε παρεκτροπαὶ τῶν ὑπαλλήλων ἀντανακλῶσιν εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ ἀρχηγοῦ κτλ.

Ἐξηκολούθουν δὲ προσερχόμενοι ἐν ἀγαλλιάσει καὶ φαιδρότητι οἱ ἐπισημότεροι τῶν ὁμογενῶν, ὅπως ἀσπασθῶσι τὴν δεξιὰν τοῦ θεοπροβλήτου ἅμα καὶ λαοπροβλήτου τούτου Πατριάρχου.

Τῇ ιζ'. φεβρουαρίου ἐπεσκέψατο τὸν Πατριάρχην ἐπισήμως ὁ πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας κ. Ἰγνατιὲφ, ὅτε καὶ προσεφώνησε τάδε.

« *Παναγιώτατε!*

« Ἐπιθυμῶν καὶ προτιθέμενος, ἵνα αὐθημερὸν τῆς εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον ἐπανόδου τῆς Ὑμ. Π. ἀπονείμω Αὐτῇ τὰ υἱϊκά μου σεβάσματα, ἐπειδὴ φθὰς ἐτηλεγράφησα περὶ τούτου εἰς Πετρούπολιν, καὶ ὤφειλον νὰ ἀναμείνω τὴν ἀπάντησιν, ἤδη, λαβὼν αὐτὴν τηλεγραφικῶς, γίνομαι ἑρμηνεὺς οὐχὶ πλέον τῶν ἐμῶν προσωπικῶν αἰσθημάτων, ἀλλὰ τοῦ τε Αὐτοκράτορος καὶ Κυρίου μου, ὅλης τῆς Αὐλῆς καὶ ἁπίσης τῆς Ἱερᾶς διοικούσης Συνόδου πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, καὶ διαβιβάζω τούτων πάντων τὴν μεγάλην χαρὰν καὶ τὰ εἰλικρινέστατα συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἀναβάσει ἀνδρὸς τοιούτου, ὃν ἅπασα ἡ Ῥωσσία θεωρεῖ ἓν τῶν ἀρίστων μελῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ ὀρθοδόξου Κλήρου, καὶ περὶ οὗ φρονεῖ ὅτι ἡ προσωπικὴ βαρύτης, ὑπόληψις καὶ ἀρετὴ τοῦ πρώτου ποιμένος τῆς ὀρθοδοξίας ὠφελήσουσι πολλαχῶς καὶ τὸ ποίμνιον καὶ τοὺς ποιμένας αὐτοῦ».

Ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, εὐχαριστήσας τὸν Κ. Πρέσβυν, παρεκάλεσε συνάμα τὴν Α. Ἐξ. ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ διαβιβάσῃ τὰς εὐχὰς Αὐτοῦ πρὸς ἅπασαν τὴν Αὐτοκρ. οἰκογένειαν, καὶ τοὺς ἐν Χριστῷ ἀσπασμοὺς πρὸς τὴν Ἱ. Σύνοδον.

Τῇ ιή. ἐπεσκέψατο τὴν Α. Π. ἐν σώματι ὁ Σύλλογος τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῆς μεγ. τοῦ Γένους σχολῆς, ὅτε προσεφώνησεν ὁ σχολάρχης κ. Εὐστ. Κλεόβουλος τάδε.

«*Παναγιώτατε Δέσποτα!*

Ὁ ταπεινὸς Σύλλογος τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων τῆς μεγάλης καὶ Πατριαρχικῆς τοῦ Γένους σχολῆς, ὀφειλομένως καθυποβάλλοντες τῇ Ὑμ. θειοτάτῃ καὶ προσκυνητῇ Παναγιότητι τὰς βαθείας καὶ υἱϊκὰς αὐτῶν ὑποκλίσεις, καὶ ὁλοψύχως συναγαλλόμε-

νοι καὶ συγχαίροντες παντὶ τῷ εὐσεβεῖ πληρώματι ἐπὶ τῇ λαοποθήτῳ καὶ θεοκλήρῳ ἐπανόδῳ Αὐτῆς εἰς τὴν ἁγιωτάτην Ἀποστολικὴν καὶ οἰκουμενικὴν ἀρχίθρονον περιωπὴν τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐξαιτοῦνται παρὰ Κυρίου πλούσια τὰ ἐπ' Αὐτὴν ἐλέη, μακροημερεύουσαν καὶ ἀμετάπτωτον τὴν εὐημερίαν, εὐκλεᾶ δὲ καὶ καλλίκαρπον τὴν Πατριαρχείαν εἰς δόξαν Χριστοῦ καὶ λαμπρότητα τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν Ἐκκλησίας· τὰ αὐτὰ καὶ παραπλήσια ἀπονέμουσιν Αὐτῇ καὶ οἱ ὑφ' ἡμᾶς ὁμογενεῖς μαθηταί.

Πλήρεις δὲ χρηστῶν ἐλπίδων καθηγηταὶ καὶ μαθηταί, θαρροῦντες ἐπαναπαύουσι τὴν τύχην τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ πρώτης ἐν τῇ Ἀνατολῇ σχολῆς τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν ἄσκνον καὶ πατρικὴν προστασίαν καὶ μέριμναν τῆς Ὑμ. θεοτιμήτου Παναγιότητος, Ἧς ἡ φιλομάθεια καὶ ὁ περὶ τὰ γράμματα καὶ τὴν ὑγιᾶ ἐπιστήμην ζῆλος οὐδαμᾶς ὑποχωρεῖ εἰς τὰς πολλὰς καὶ μεγάλας Αὐτῆς ἀρετάς, τὰς Εὐαγγελικὰς καὶ κοινωνικάς».

Ἡ δὲ Α. Θ. Π. πάνυ εὐμενῶς ἀκροασαμένη τῶν λόγων τούτων, εὐχαριστήσασα ἐπὶ ταῖς ἐγκαρδίοις ταύταις εὐχαῖς καὶ προσρήσεσι τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου τῆς σχολῆς, παρέστησε δι' ὀλίγων τὴν σπουδαιότητα τοῦ καταστήματος τούτου, καὶ τὴν ἀπαραίτητον σύμπραξιν παντὸς ὁμογενοῦς πρὸς τὴν εὐκταίαν αὐτοῦ τελειοποίησιν, οἵαν ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀνάγκαι τοῦ Ἔθνους· μετὰ δὲ ταῦτα, ἐξακριβωσάμενος τὰ κατὰ τὸ προσωπικὸν τῶν διδασκάλων, τῶν μαθητῶν, τῶν μαθημάτων καὶ τῶν διαφόρων ἀναγκῶν τῆς σχολῆς, ἐπηύξατο τὰ θεόθεν καὶ τὰ ἐξ ἀνθρώπων σωτήρια.

Τῇ ιθ'. συνεχάρη τὴν Α. Π. ἐκ μέρους τοῦ πρέσβεως τῆς Αὐστρίας ὁ Α'. διερμηνεὺς μεθ' ἑνὸς τῶν γραμματέων τῆς Αὐστριακῆς Πρεσβείας.

Τῇ κ'. μετέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ Β'. διερμηνεὺς τῆς Ἀγγλικῆς Πρεσβείας, ὅπως συγχαρῇ τὴν Α. Π. ἐκ μέρους τοῦ πρέσβεως (Λάϋενς).

Αὐθημερὸν ἐπαρουσιάσθησαν πρὸς τὴν Α. Π. καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῶν ἐπισημοτέρων συντεχνιῶν.

Τῇ κά. ἐπεσκέψατο τὴν Α. Π. ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Δελιγιάννης.

Προσελθὼν δὲ εἰς προσκύνησιν τῆς Α. Π. καὶ ὅλος ὁ ἑνοριακὸς Κλῆρος, ἐνηχήθη ὄντως ῥήματα ἀληθοῦς πατρὸς καὶ ποιμένος.

Ὁμοίως καὶ ἡ Ἐφορία τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, πορευθεῖσα

ἐν σώματι τῇ κδ΄., καθυπέβαλε τὰ σεβάσματά της πρὸς τὴν Α. Π. Ἐν δὲ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ἡ Α. Π., ὑπομνήσασα τὴν ὑψηλὴν ἐντολὴν τῶν ἐφόρων εἰς εὕρεσιν ἱκανῶν πόρων ὑπὲρ τοιούτου ἐθνικοῦ καταστήματος, συνάμα ἐνεθάρρυνεν αὐτούς, ὑποδείξασα ὅτι ἡ σχολὴ καιρικῶς μόνον ἄπορος φαίνεται, ὡς ἔχουσα τὸ κτῆμα αὐτῆς· καὶ ἑπομένως, πᾶσα προσπάθειτ καὶ φροντὶς ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, τῶν προκρίτων, τῶν ἐφόρων καὶ παντὸς εὐπόρου ὁμογενοῦς ἀπαιτεῖται μόνον διὰ τὴν ἔκτακτον ταύτην περίστασιν· ἐφ' ᾧ καὶ προέτρεψε μετὰ σπουδῆς πατρικῆς αὐτούς, ἵνα κατὰ τὴν ἔκτακτον ταύτην περίστασιν μεταχειρισθῶσι σκοπίμως καὶ ἐπωφελῶς τὴν κοινωνικὴν αὐτῶν ἐπιρροὴν καὶ προσωπικὴν φιλοτιμίαν.

Ἐπιτροπὴ δὲ τῶν μαθητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, οἰκοθεν παρουσιασθεῖσα πρὸς τὴν Α. Π., ἵνα καθυποβάλῃ τὰ υἱικὰ σεβάσματα αὐτῶν, ἀπήγγειλε διά τινος τῶν μαθητῶν τὴν ἑξῆς προσφώνησιν.

« Παναγιώτατε καὶ προσκυνητὲ Δέσποτα καὶ Οἰκουμ. Πατριάρχα!

Καθ' ἣν στιγμὴν ἡ ταχύπτερος φήμη ἀστραπηδὸν διατρέχουσα τὸν τῆς Ὀρθοδοξίας κόσμον, τῆς Σῆς ὑπὸ τοῦ Γένους πυθεινῆς τὸ δεύτερον εἰς τὸν θρόνον τῶν Χρυσοστόμων καὶ τῶν Φωτίων ἀναβάσεως τὸ διαπρύσιον σαλπίζει σάλπισμα, καὶ ἀπερίγραπτος ἐπὶ τῷ εὐαγγελίῳ τούτῳ χαρὰ καὶ θυμηδία πληροῖ πάντων τὰς καρδίας, ἡμεῖς, γνήσια τέκνα τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, μαθηταὶ δὲ τῆς μεγαλωνύμου Πατριαρχικῆς καὶ ἐθνικῆς σχολῆς, σπεύδομεν ἵνα ἐκδηλώσωμεν τὴν ἄφατον ἡμῶν ἀγαλλίασιν ἐπὶ τῇ Σῇ εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τὸ δεύτερον ἀναβάσει, ἥτις δικαίως ἀναπτεροῖ ἡμῶν τὰς ἐλπίδας, καὶ ἐκ τῶν προτέρων καθυποβάλωμεν μετὰ σεβασμοῦ τῇ Ὑμ. Π. τὸν ἱερὸν φόρον τῆς βαθυτάτης καὶ ἐγκαρδίου ἡμῶν εὐγνωμοσύνης! Ναί, Παναγιώτατε Δέσποτα, δάκρυα χαρᾶς χύνομεν σήμερον καὶ ἡ καρδία ἡμῶν πάλλει! Διότι οὐχὶ μόνον ὁ περικλεὴς τῆς τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Πατριαρχικὸς θρόνος τὸν ἄξιον εὗρε διάδοχον ἐκείνης τῆς σεπτῆς καὶ σεβασμίας γορείας τοσούτων ἀειμνήστων καὶ εὐκλεῶν Πατριαρχῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ μαθητιῶσα νεολαία τὸν μέγαν τῆς παιδείας ἐραστὴν καὶ προστάτην! Ναί, Παναγιώτατε Δέσποτα, σκιρτᾷ ἡ καρδία ἡμῶν ὑπὸ χαρᾶς καὶ χρηστῶν ἐλπίδων, διότι δὲν λανθάνουσιν οὐδὲ ἡμᾶς, πρὸς ταῖς ἄλλαις πά-

σαις περικοσμούσαις τὴν Ὑμ. Θ. Π. μεγάλαις ἀρεταῖς, καὶ τὸ σφόδρα φιλόμουσον καὶ ὁ παρὰ πάντα ἄλλον διαφλέγων τὴν μεγάλην καρδίαν Αὐτῆς ζῆλος ὑπὲρ τῆς βελτιώσεως καὶ ὑποστηρίξεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, ἰδίᾳ δὲ τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, ἥτις σχολὴ Πατριαρχικὴ οὖσα καὶ ἐθνική, σχολή, ἥτις ἐν τοῖς δεινοτέροις τῶν καιρῶν τὸ ἄσυλον ἀπέβη τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ἐθνισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας τὸ πολιὸν ἔρεισμά τε καὶ ἀγλάϊσμα, σχολή, ἥτις, τοιοῦτον ἔχουσα ἔνδοξον καὶ ἱστορικὸν παρελθόν, ὀλιγωρουμένη σχεδὸν σήμερον καὶ ἀμελουμένη, τὸν ἔσχατον διατρέχει κίνδυνον.

Εὐλογητὸς λοιπὸν ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, ὃς, οὐδέποτε παυσάμενος τοῦ προστατεύειν τὸ πολυπαθὲς, ἀλλ' ἔνδοξον γένος ἡμῶν, ὅπερ ἄγγελον μεγάλων βουλῶν εἰς τὸν κόσμον ἐξαπέστειλεν, ηὐδόκησε καὶ αὖθις, ὅπως ἐν καιροῖς χαλεποῖς καὶ κρισιμωτάτοις εὑρεθῇ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Ὑμ. Π. ἡ στιβαρὰ καὶ ἐπιδέξιος χεὶρ, ἡ ἀπαιτουμένη σήμερον, ἵνα πηδαλιουχήσῃ τὸ κλυδωνιζόμενον τῆς Ἐκκλησίας σκάφος, καὶ ὁ κατάλληλος ἰατρὸς, ἵνα ἐπουλώσῃ καὶ θεραπεύσῃ τὰς τοσαύτας καὶ τηλικαύτας τοῦ Γένους πληγάς!

Εἴθε ὁ Θεὸς, ὁ προστάτης καὶ προασπιστὴς τοῦ πολλαχόθεν ἐνεδρευομένου καὶ καταδιωκομένου Γένους ἡμῶν, μὴ διαλείποι ἐνισχύων τὴν Ὑμ. Θ. Π. εἰς τὸν πολύμοχθον καὶ μέγαν, ὃν ἀναλαμβάνει, ἀγῶνα, καὶ παρατείνοι τὰ ἔτη Αὐτῆς πρὸς θρίαμβον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν.

Ζήτω ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ὁ ς΄.
Ζήτω τὸ Γένος ἡμῶν! »

Πρὸς ταῦτα συγκινηθεῖσα ἡ Α. Π. μέχρι δακρύων, ἀπηύθυνε λόγους πατρικοὺς ἄλλους τε καὶ τοὺς ἑξῆς.

« Ὑμεῖς, τέκνα μου, ἐστὲ ἀληθῶς αἱ χρησταὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος ἐλπίδες. Ἀφ' ὑμῶν λοιπὸν προσδοκᾷ ἥ τε Ἐκκλησία καὶ τὸ Ἔθνος καρποὺς ἀρετῆς καὶ παιδείας ὀρθῆς, καρποὺς τῶν τοσούτων θυσιῶν καὶ ἀγώνων τῶν τε δαπανώντων καὶ τῶν διδασκόντων, καὶ τῆς ὑμετέρας πολυτίμου νεότητος. Εἴθε δὲ ἐμὲ ἐνισχύσοι ἡ θεία χάρις, ἵνα φανῶ ἄξιος τῶν εὐχῶν καὶ προσδοκιῶν τῶν ὁμογενῶν, καὶ καθ' ὅσον ἀνάγεται εἰς τὴν σχολὴν ταύτην, τῆς ὁποίας ἡ ἀρχαιότης καὶ ἡ εὐκλεια ἐξεγείρουσι παντὸς ὁμογενοῦς τὴν ἄμιλλαν ».

Εἶτα εὐλογήσας αὐτοὺς ἀμφοτέραις ταῖς χερσὶ, καὶ ἐπευξάμενος τὰ εἰκότα, ἀπέλυσεν ἐν εἰρήνῃ.

Τῇ κγ'. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης πρ. Κωνσταντινουπόλεως κ. Σωφρόνιος, ἐκ τῆς Πριγκίπου καταβὰς, μετέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐπίσκεψιν τῆς Α. Π.

Τῇ κδ'. (ἡμέρᾳ παρασκευῇ) προσῆλθον ἐν σώματι παρὰ τῇ Α. Π. τὰ μέλη τοῦ Μ. Συμβουλίου, ῥ῾ῦ τινος αἱ ἐργασίαι, ὡς καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου, ἤρξαντο ἀπὸ τῆς ἑβδομάδος ταύτης.

Τὴν δὲ κς'. (κυριακὴν) ἐπιτροπὴ τοῦ σώματος τῶν ὀρθοδόξων ἐμπόρων τῆς πρωτευούσης, συγκειμένη ἐκ τῶν κκ. Π. Σκυλίτση, Σ. Ψιακῆ, Ζ. Στεφάνοβιτς, Ταμπάκου, Α. Βαλλιάνου, Ν. Ζαρίφη, Η. Σεκκιάρη, Ἐ. Βαλτατζῆ, Εὐστρ. Μαυροκορδάτου, Δ. Δημητρακοπούλου, Ζ. Χρυσοβελόνη, Ῥάλλη, Β. Καλβοκορέση, Α. Μαυροκορδάτου, Θ. Γενίδουνια, Ἰ. Βαλσάμου, Κοντοσταύλου, Ἰ. Πρωΐου, Ν. Μαλανδράκη, Ἰ. Θεοδωρίδου, Δανιὴλ Παπᾶ καὶ Μ. Γκιώνη, μετέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅπως συγχαρῇ τῇ Α. Π. Ὁ Κ. Βαλσαμάκης, ἐν ὀνόματι τοῦ ἐμπορικοῦ σώματος, ἐξέφρασε τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἐγκάρδιον εὐχαρίστησιν ἁπάντων, ἐλπιζόντων ὅτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τῆς Α. Π. ἡ κατάστασις τῶν ἐθνικῶν πραγμάτων βελτιωθήσεται. Ὁ Πατριάρχης, εὐχαριστήσας πάντας, διὰ βραχέων ἐξέθηκε καὶ τὴν οἰκονομικὴν κρίσιν, εἰς ἣν ἀπό τινων ἤδη ἐτῶν εὑρίσκεται τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον, καὶ ὅτι ἄνευ τῆς τακτοποιήσεως καὶ ῥυθμίσεως τοῦ ὑλικοῦ μέρους, διὰ τῆς τῶν ὁμογενῶν αὐθορμήτου συνδρομῆς, οὐδεμία δύναται νὰ ἐπέλθῃ βελτίωσις. Οἱ ἀξιότιμοι ἔμποροι διεβεβαίωσαν τὴν Α. Π. ὅτι εἶναι πρόθυμοι νὰ ἐνασχοληθῶσιν ἐπὶ τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου ἀντικειμένου, πρὸς τὴν δυνατὴν βελτίωσιν τῶν πραγμάτων, ἣν εὔχεται πᾶς φιλότιμος ὁμογενής.

Τῇ κή. ἐπεσκέψατο τὴν Α. Π. ὁ Α'. διερμηνεὺς τῆς Ἰταλικῆς Πρεσβείας ἐκ μέρους τοῦ πρέσβεως, ὡς καὶ ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Σερβικῆς Ἡγεμονίας κ. Ῥίστιτς.

Τῇ ἁ. μαρτίου ἐπεσκέψατο Αὐτὴν ὁ Ἀρχιραββῖνος μετ' ἐπισημότητος.

Τῇ γ'. ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν κ. Γολέσκος.

Τῇ ε. ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων.

Τῇ ς'. ὁ Πατρ. πρ.Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἄνθιμος ὁ Βυζάντιος κλπ.

Ἐπεσκέψατο δὲ ἡ Α. Π. τοὺς ὑπουργοὺς, ὡς καὶ τῶν πρεσβευτῶν καὶ ἀντιπροσώπων τοὺς διὰ προσωπικῆς των ἐπισκέψεως τιμήσαντας Αὐτὴν κλ. Εἰς δὲ τὰς Πρεσβείας, αἵτινες ἔπεμψαν τοὺς διερμηνεῖς αὐτῶν, ὅπως συγχαρῶσι τῇ Α. Π., ἔπεμψεν εἰς ἀντεπίσκεψιν τὸν Μέγαν Πρωτοσύγκελλον.

Πανταχόθεν δὲ ἀνηγγέλλετο γενικὴ εὐχαρίστησις καὶ ἀγαλλίασις ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τῆς ἐπὶ τὸν Οἰκ. θρόνον τὸ β'. ἀναβάσεως Γρηγορίου τοῦ ς'. συγχαιρόντων ἀλλήλοις τῶν ὁμογενῶν ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ ταύτῃ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους.

—o—

5. Σύνταξις τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Ἰωακεὶμ, καὶ ἡ Αὐτ. διαβεβαίωσις περὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ Ἀρκαδίου.

—

Ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις, Ἀνακτορικῷ διατάγματι, ἀπένειμε μηνιαίαν σύνταξιν ἐκ 5000 γρ. τῷ πρώην Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως κ. Ἰωακείμ.

Ἀπεστάλη δὲ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐκ τῆς Ὑψ. Πύλης ἡ ἐξῆς εἰδοποίησις, ἀφορῶσα τὴν ἀνέγερσιν τῆς ἐν Κρήτῃ, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστὸν, καταστραφείσης ἱερᾶς Μονῆς τοῦ Ἀρκαδίου.

« Ἐπειδὴ πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς πρὸς πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν κραταιὰν αἰγίδα τῆς Α. Μ. τοῦ φιλολάου ἡμῶν ἄνακτος καὶ εὐεργέτου ἐξ ἴσου χορηγουμένης ὑψηλῆς Ἀνακτορικῆς εὐμενείας καὶ εὐσπλαγχνίας (ἧς τρανὰ δείγματα ἐπεδαψιλεύθησαν καὶ ἐσχάτως κατὰ τὸ διάστημα τῶν πρὸς τὸ τέρμα ἤδη ὄντων δυσαρέστων συμβεβηκότων τῆς Κρήτης), ἐξεδόθη ἤδη ὑψηλὸς Αὐτοκρατορικὸς ἱ ρ α δ ὲ ς, διατάττων ὅπως τὸ ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ Μοναστήριον Ἀρκάδι, οὗτινος μέρη τινὰ εἶχον καταπέσει καὶ ἐρημωθῇ, συνεπείᾳ τῆς ἐν αὐτῷ ὀχυρώσεως τῶν ἐπαναστατῶν, ἐπισκευασθῇ δι' ἐξόδων τοῦ ὑψηλοῦ χ α ζ ι ν ὲ, τοῦθ' ὅπερ καὶ νὰ εἰδοποιηθῇ τῇ φιλίᾳ της· καὶ ἐπειδὴ ἀνετέθη τὸ πρᾶγμα εἰς τὸ ὑψηλὸν Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, διὰ τοῦτο, γράφοντες τὸν παρόντα

φιλικὸν τεσκερὲν, ἀξιοῦμεν αὐτὴν, ἵνα ἐνεργήσῃ ἀναλόγως τὸ πρέπον.

1283, Σεβὰλ 25. (1867, φεβρουαρίου 18).

ΦΟΥΑΤ.

—o—

6. Πατριαρχικὰ Γράμματα καὶ Ἐγκύκλιοι.

—

Ἐν μὲν ταῖς ἱεραῖς Ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης ἀνεγνώσθη τὸ παρὰ πόδας Πατριαρχικὸν γράμμα:

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἀναλαβόντες καὶ δεύτερον ἤδη, ἐλέει Θεοῦ, καὶ ὁμοφώνῳ ψήφῳ Κλήρου καὶ λαοῦ, τοὺς πνευματικοὺς οἴακας τοῦ παγκοίνου σκάφους τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας μετὰ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἀπράγμονα καὶ ἥρεμον βίον, καὶ τὴν κοινὴν μέριμναν τῆς ψυχικῆς σωτηρίας τοῦ χριστωνύμου πληρώματος καὶ πάλιν ἐμπιστευθέντες, βουλαῖς ἀνεξιχνιάστοις τῆς θείας αὐτοῦ προνοίας, πρώτιστον τῶν πνευματικῶν ἡμῶν χρεῶν ἡγησάμεθα, ἵνα ὑπομνήσωμεν πρὸς πάντας ὑμᾶς, τὰ πνευματικὰ ἡμῶν τέκνα, τοὺς ὀρθοδόξους χριστιανοὺς, ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς, τὰ ἀπαραίτητα καθήκοντα, ὅσα ἡ χριστιανικὴ ἐπαγγελία καὶ οἱ ἱεροὶ θεσμοὶ καὶ αἱ παραδόσεις τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐντέλλονται καὶ ὑπαγορεύουσιν ἑκάστῳ τῶν πιστῶν καὶ γνησίων λατρευτῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ θέλοντος πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι, καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν. Ὅσον δὲ ἡ τοιαύτη παραίνεσις ὑπάρχει τῶν ἐπάναγκες παρὰ τῶν κατὰ καιροὺς πνευματικῶν Ποιμένων, οἵτινες καὶ ἐπαγρύπνειν ὀφείλουσιν ἀδιαλείπτως περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὴν ψυχικὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἠθικὴν ὠφέλειαν τῶν εὐσεβῶν, τοσοῦτο καὶ ἀπὸ μέρους αὐτῶν ὀφείλεται ἡ μετὰ προθυμίας καὶ εὐλαβείας ἐκπλήρωσις τῶν σωτηριωδῶν πατρικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν παραινέσεων. Ἐφ' ᾧ καὶ προηγουμένως ἐπιδαψιλευόμενοι πᾶσιν

ὑμῖν τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας, ὡς ἀπαρχὰς τῆς δευτέρας ταύτης Πατριαρχείας ἡμῶν, καὶ παρὰ Κυρίου ἐξαιτούμενοι πᾶσιν ὑμῖν, ἱερωμένοις τε καὶ λαϊκοῖς, τὴν θείαν χάριν, καὶ τὴν ἀπόλαυσιν πάντων τῶν σωτηριωδῶν αἰτημάτων, ἀκολούθως συμβουλεύομεν καὶ παραινοῦμεν ὑμῖν πατρικῶς καὶ ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα ἔχητε πρωτίστως ἐνεστερνισμένον ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, τοῦ πανταχοῦ παρόντος καὶ τὰ κρύφια τῶν καρδιῶν ἑκάστου γινώσκοντος, καὶ ἐμμένοντες ἑδραῖοι καὶ ἀδιάσειστοι εἰς τὰ πατροπαράδοτα δόγματα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως, καὶ εἰς τὴν ἀπαρέγκλιτον διατήρησιν τῶν θείων νόμων καὶ κανόνων καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, φυλάττητε ἀκριβῶς τὰ χριστιανικὰ ὑμῶν καθήκοντα, ἔχοντες σέβας καὶ εὐλάβειαν πρὸς τὰ θεῖα, φυλάττοντες τὰς νενομισμένας ἱερὰς νηστείας, καὶ συντρέχοντες εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, πρὸς ἀπόλαυσιν τῆς οὐρανίου εὐλογίας καὶ τῶν δωρεῶν τοῦ παναγίου Πνεύματος, ῥυθμίζητε δὲ ἀείποτε τὸν βίον καὶ τὸ πολίτευμα ὑμῶν πρὸς τὸ κόσμιον καὶ σεμνὸν τοῦ χριστιανικοῦ χαρακτῆρος καὶ ἐπαγγέλματος, τρέφοντες ζῆλον ἔνθερμον πρὸς τὰ θεοφιλῆ καὶ θεάρεστα ἔργα, καὶ μετὰ φιλογενοῦς καὶ φιλοτίμου προθυμίας συντρέχοντες ὑπὲρ τῶν κοινῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ φιλανθρωπικῶν ἡμῶν καταστημάτων, ἅτινα, πρὸς τῇ κοινῇ ὠφελείᾳ, περιποιοῦσι καὶ ἔπαινον καὶ εὐκλειαν πρὸς τὸ ἡμέτερον Γένος· δεικνύητε δὲ χριστιανικὴν συμπάθειαν πρὸς τοὺς πάσχοντας, ἐλεοῦντες αὐτοὺς τὸ κατὰ δύναμιν· ὅτι ἡ ἐλεημοσύνη ῥύεται ψυχὰς ἐκ θανάτου, καθιστῶσα ὀφειλέτην αὐτὸν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Πρὸ δὲ πάντων συνιστῶμεν ὑμῖν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἐν Χριστῷ ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, διὰ τῆς ὁποίας εὐοδοῦται ὁ ζῆλος ἡμῶν καὶ κατορθοῦται πᾶν κοινωφελὲς καὶ θεάρεστον ἔργον, καὶ ἥτις χαρακτηρίζει τοὺς ἀληθεῖς καὶ γνησίους μαθητὰς τοῦ Κυρίου, κατὰ τὸν λόγον: « Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις ». Ἰδίως παραινοῦμεν καὶ ὑμῖν τοῖς προεστῶσι καὶ ἱερεῦσι τῶν ἐκκλησιῶν, ἵνα, διατηροῦντες ἀκριβῶς τὰ ἱερατικὰ ὑμῶν καθήκοντα, καὶ πολιτευόμενοι ἀμέμπτως καὶ θεαρέστως καὶ κατὰ τὸν τύπον τοῦ ἱεροῦ ὑμῶν ἐπαγγέλματος, φυλάττητε μετὰ πάσης προσοχῆς τὰς τάξεις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν, κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, προσέχοντες καλῶς, ἵνα μὴ συμβαίνωσι χασμῳδίαι ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, ἢ ἄλλαι ἐφάμαρ-

τοι παραράσεις τῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ κανονικῶς ὡρισμένων. Ἐπὶ τούτοις συμβουλεύομεν προνοητικῶς, ἵνα καὶ οἱ καθηγηταὶ καὶ διδάσκαλοι τῶν ἐν ἁπάσῃ τῇ Βασιλευούσῃ ὑπαρχόντων σχολείων ἐκπληρῶσιν εὐσυνειδότως τὰ καθήκοντα τοῦ διδασκαλικοῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος, καὶ ἐκπαιδεύωσι τὰ ἐμπιστευθέντα αὐτοῖς νεαρὰ καὶ ἀθῶα τέκνα τῆς εὐσεβείας ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, καὶ ἐν πάσῃ χριστιανικῇ καὶ ἠθικῇ ἀνατραφῇ καὶ κοσμιότητι, ἐμπνέοντες ἐγκαίρως εἰς τὰς ἁπαλὰς αὐτῶν ψυχὰς αἰσθήματα ἀρετῆς καὶ δικαιοσύνης, φιλοτιμίαν πρὸς τὰ καλὰ, καὶ ἀφοσίωσιν πρὸς τὴν πατρῴαν εὐσέβειαν. Τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ταύτας καὶ πατρικὰς ἡμῶν νουθεσίας, κατὰ χρέος ὀφειλετικῆς προνοίας, καὶ ἀπὸ πατρικῆς ἐγκαρδίου ἡμῶν ἐφέσεως ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς πάντων σωτηρίας καὶ τῆς ἠθικῆς ὠφελείας καὶ προκοπῆς παρέχοντες ἐπὶ τοῦ παρόντος πᾶσι τοῖς πνευματικοῖς ἡμῶν τέκνοις, τοῖς τε ἄλλοις καὶ μάλιστα, ὅσοι τῶν λοιπῶν ὑπερέχουσι λόγῳ καὶ συνέσει, ὑπολήψει τε καὶ τῇ ἄλλῃ κοινωνικῇ βαρύτητι καὶ δυνάμει, καὶ ἀπεκδεχόμενοι τὴν παρὰ πάντων πρόθυμον χριστιανικὴν ὑπακοὴν καὶ εὐλάβειαν, ὑπαγορεύομεν ἐπὶ τούτοις ἵνα, κατὰ τὸ χρέος τῆς πιστῆς ὑπηκοότητος, καὶ κατ' ἔνδειξιν τῆς εὐγνωμοσύνης ἡμῶν πρὸς τὰς δαψιλευομένας καὶ πρὸς τὸ ἡμέτερον Γένος βασιλικὰς χάριτας καὶ εὐεργεσίας, ἀναπέμπητε εὐχὰς καὶ δεήσεις πρὸς Θεὸν, ὅπως διατηρήσῃ ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὸν κραταιότατον καὶ γαληνότατον ἡμῶν Ἄνακτα Σουλτὰν Ἀπδοὺλ Ἀζὶζ Χὰν ἐφένδην ἡμῶν, καὶ τοὺς πολυχρονίους καὶ εὐμενεστάτους αὐτοῦ ὑπουργοὺς, τοὺς ἀδιαλείπτως μεριμνῶντας ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἡμῶν εὐημερίας καὶ ἀνέσεως. Ταῦτα ἐγνώμεν κοινοποιῆσαι πρὸς ὑμᾶς ἐκ προοιμίων, κατὰ καθῆκον ἀπαραίτητον, πατρικόν τε καὶ Ἐκκλησιαστικὸν, ὡς τέκνα ἐν Κυρίῳ λίαν ἡμῖν ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν μηνὶ φεβρουαρίῳ, αωξζ'.

Πρὸς δὲ τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκ. θρόνον διατελοῦντας Μητροπολίτας, καθὼς καὶ πρὸς τοὺς Ἡγουμένους καὶ πατέρας τῶν Σταυροπηγιακῶν Μοναστηρίων, ἀπεστάλησαν αἱ ἑφεξῆς Ἐγκύκλιοι.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Βαρεῖα καὶ πάλιν συνοχὴ κατέλαβε τὴν καρδίαν ἡμῶν, ὅτε, μετὰ εἴκοσι καὶ ἑπτὰ ἐτῶν ἀπράγμονα καὶ ἥρεμον βίον, ἀπροσδόκητος φωνὴ τοῦ τε Ἱεραρχικοῦ Κλήρου, καὶ τῶν ἀντιπροσώπων καὶ προκρίτων τοῦ εὐσεβοῦς Γένους ἡμῶν προσεκαλέσατο καὶ αὖθις τὴν ἡμῶν Μετριότητα ἐπὶ τὸν Πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, μετὰ τὴν ἀπ' αὐτοῦ παραίτησιν τοῦ πανοσιωτάτου Πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Σωφρονίου. Τὸ γὰρ ἀκανθῶδες καὶ πολυώδυνον τῆς ὑπερτάτης πνευματικῆς ταύτης ἀρχῆς ἐκ πείρας ἐπεγνωκότες πενταετοῦς κατὰ τὴν πρώτην Πατριαρχείαν, ἣν καιρικαὶ περιστάσεις, τοῖς πᾶσι γνωσταί, διέκοψαν, καὶ διὰ τοῦτο καθ' ἑαυτοὺς ἄρον θέμενοι μηδὲ φαντασθῆναί ποτε τὴν εἰς τὸν θρόνον ἐπάνοδον, ὡς οἶδεν ὁ τὰ κρυπτὰ τῶν καρδιῶν γινώσκων Θεὸς, καίτοι πολλάκις θερμῶς προτρεπόμενοι ὑπὸ τῆς ἀγαθῆς τῶν πολλῶν προαιρέσεως, ὅμως οὐ διελείπομεν ἀποδυσπετοῦντες τὸ παράπαν ἀνένδοτοι, μάλιστα ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς, ἐν οἷς, κρίμασι Θεοῦ, τὰ μὲν Ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐθνικὰ ἡμῶν πράγματα δυσκληρία καὶ ἀντίπνοια βιαία ζητημάτων περιπλόκων καταλαβοῦσα, καὶ εἰς τὸ ἀμήχανον ἐξωθήσασα, ἀπέδειξε τὴν Πατριαρχείαν πολλῷ τῷ μέτρῳ ἀκροσφαλεστέραν ἢ πρόσθεν, καὶ μυρίων πικριῶν καὶ εὐθύνης βαρείας ἀνάπλεων, ἡμᾶς δὲ τὸ τῆς ἡλικίας παρηκμακὸς καὶ ἐπίνοσον κατέστησε μονονοὺ ἀνεπαρκεῖς πρὸς οὕτω χαλεπὸν καὶ πολύμοχθον τὸν ἀγῶνα. Ἔνθεν τοι ἐκ τῆς δικαίας ταραχῆς καὶ δειλίας ἡμῶν ἀμφιταλαντευόμενοι, ἀσπασίως ἂν ἐνεμείναμεν διὰ βίου τῇ φίλῃ ἡμῶν ἡσυχίᾳ, εἰ μὴ δῆτα τὴν ἀποποίησιν τῆς πανδήμου κλήσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἢ ἐκ κοιλίας μητρὸς ἀφωσιώμεθα, παράβασιν ἐλογισάμεθα ἱεροῦ καθήκοντος, ὑπαγορεύοντος τὴν θυσίαν τῆς ἰδίας ἡμῶν ἀνέσεως, κατὰ τὰς Εὐαγγελικάς τε καὶ Ἀποστολικὰς ἐντολάς, αἷς ὑπεύθυνοι κατέστημεν ἂν ἐν τῇ φοβερᾷ ἡμέρᾳ τῆς κρίσεως, ἀμεταπείστως ἀποκρούοντες τὰς κοινὰς τῶν ὀρθοδόξων φωνὰς, καὶ ταῦτα πρὸ τῆς παραδοχῆς μετὰ πνευματικῆς θυμηδίας συνάδουσαν κατιδόντες τὴν κοινὴν γνώμην καὶ συναρμολογουμένην ταῖς ἀρχαίς, ἃς ὀφειλομένως τῇ ἱερᾷ ἡμῶν ἐπαγγελίᾳ ἐκ πρώτης, ὃ λέγεται, τοῦ ζῆν γραμμῆς ἐνεστερνισάμεθα. Ἀπὸ τοιούτων τοίνυν λογισμῶν πειθηνίους ἑαυτοὺς παρασχόντες ταῖς πανδήμοις φωναῖς, πρῶτον μὲν ἀνεθέμεθα πᾶσαν ἡμῶν τὴν ἐλπίδα τῇ ἄνω προνοίᾳ,

τῇ διεπούσῃ τὰ καθ' ἡμᾶς, βουλαῖς ἀνεξερευνήτοις· εἶτα δὲ, οὐδαμῶς ἀμφιβάλλομεν περὶ τῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμοφροσύνῃ θεοφιλεῖ φιλαδέλφου καὶ εἰλικρινοῦς συναρωγῆς τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς ἀδελφότητος, καὶ τῆς μετὰ ζήλου χριστιανικοῦ προθύμου συμπράξεως τῶν προύχόντων τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους, δι' ὧν δυνησόμεθα δικαιῶσαι τὰς κοινὰς προσδοκίας, ἢ γοῦν ἀκαταγνώστους ἑαυτοὺς τηρῆσαι καὶ ἐν τούτῳ τῷ πολυάθλῳ σταδίῳ. Τῇ οὖν ις'. τοῦ ἤδη φθίνοντος, ἐν αὐτοπροσώπῳ ἐμφανίσει πρὸς τὸν γαληνότητον ἡμῶν Ἄνακτα, τυχόντες τῆς παρ' αὐτοῦ εὐμενεστάτης ἀναγνωρίσεως καὶ διαπρεπῶν ἐνδείξεων τιμῆς καὶ εὐνοίας, εἰς ἅπαν τὸ Γένος ἡμῶν ἀναφερομένης, μετὰ τὴν νενομισμένην ἱερὰν τελετὴν, ἀνελάβομεν, θείῳ ἐλέει, τοὺς οἴακας τοῦ παγκοίνου σκάφους τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ταῦτ' ἀναγγέλλοντες καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου ἐν τύποις ἐπιστολῆς, καὶ ὑπομιμνήσκοντες καθηκόντως τὴν κανονικὴν ὀφειλὴν τοῦ μνημονεύειν τοῦ ἡμετέρου ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, προτρεπόμεθα καὶ παραγγέλλομεν ἀδελφικῶς τηρεῖν ἀπαρεγκλίτως καὶ ἀκριβῶς πάνθ' ὅσα καὶ ἡ αὐτῆς Ἱερότης οἰκοθεν ἐπιγινώσκει ἱερὰ καθήκοντα τῆς παρὰ Θεοῦ πεπιστευμένης αὐτῇ ποιμαντικῆς ἐπαγγελίας, ὅπως, ποδηγέτας ἐν πᾶσιν ἔχουσα τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, στηρίζῃ μὲν ἀδιαλείπτως τὸ λογικὸν αὐτῆς ποίμνιον ἐν τῷ φόβῳ τοῦ Θεοῦ καὶ ἐν τῇ πατρῴᾳ εὐσεβείᾳ, καὶ τῇ ἀκριβεῖ τηρήσει τῶν χριστιανικῶν χρεῶν, ἐπαγρυπνῇ δὲ καλῶς ὑπὲρ τῆς προφυλάξεως αὐτοῦ ἀπὸ ἑτεροδιδασκαλιῶν καὶ πάσης θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαφθορᾶς, διά τε πατρικῶν νουθεσιῶν, καὶ διὰ τοῦ ἐνθέου αὐτῆς παραδείγματος, ἀποφεύγουσα, ὅση δύναμις, πᾶσαν ἀφορμὴν δικαίας μομφῆς κατὰ τῆς Εὐαγγελικῆς αὐτῆς ἀποστολῆς· ὑπαγορεύῃ δὲ ἀείποτε τοῖς εὐλογημένοις αὐτῆς χριστιανοῖς καὶ τὰ ἀπαραίτητα καθήκοντα τῆς πιστῆς ὑποκοότητος αὐτῶν πρὸς τὴν θεόθεν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένην κραταιὰν Βασιλείαν, ἐμπνέουσα ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν τὰ αἰσθήματα εἰλικρινοῦς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὰς δαψιλευομένας βασιλικὰς δωρεὰς καὶ χάριτας, καὶ τὴν προνοητικὴν μέριμναν ὑπὲρ τῆς ἀνέσεως καὶ εὐημερίας, ἀνθ' ὧν καὶ ὀφείλει ἀναπέμπειν σὺν αὐτοῖς εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπέρ τε τοῦ κραταιοτάτου καὶ εὐεργετικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος, καὶ τῶν πολυχρονίων αὐτοῦ ὑπουργῶν. Γινώσκουσα δὲ ἡ αὐτῆς Ἱερότης τὸ φιλάδελφον τῆς γνώμης ἡμῶν ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ πρὸς

αὐτὴν διατηρούμενον, μὴ διαλείπῃ ἐπιστέλλουσα ἡμῖν περὶ πάσης ὑποθέσεως, ἰδίας τε καὶ κοινῆς, χρῃζούσης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἀντιλήψεως, ἵνα λαμβάνῃ τὸ προσῆκον πέρας, δηλοποιῇ δὲ συνάμα καὶ τὰ τῆς ἀγαθῆς αὐτῆς ὑγείας, ἣν δώῃ αὐτῇ ἀμετάπτωτον διὰ βίου ὁ Κύριος· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς. ᾳωξζ'. φεβρουαρίου κϐ'.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ὁσιώτατοι, ὅ,τε Ἡγούμενος καὶ λοιποὶ πατέρες τοῦ ἐν . . . . κειμένου ἱεροῦ καὶ σεβασμίου ἡμετέρου Πατριαρχικοῦ καὶ Σταυροπηγιακοῦ Μοναστηρίου τοῦ . . . τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἔστω γνωστὸν καὶ τῇ ὑμῶν Ὁσιότητι ὅτι, τοῦ παναγιωτάτου Πατριάρχου πρώην Κωνσταντινουπόλεως κ. Σωφρονίου παραιτηθέντος τοῦ ἁγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἡ κοινὴ ὁμόφωνος ψῆφος τοῦ τε εὐαγοῦς Κλήρου καὶ τῶν ἐπιλέκτων μελῶν τοῦ Ἔθνους ἡμῶν προσεκαλέσατο τὴν ἡμῶν Μετριότητα εἰς ἐπανάληψιν τῆς πνευματικῆς ταύτης Ἀρχῆς, ἣν καιρικαὶ περιστάσεις πρὸ εἰκοσιεπταετίας διέκοψαν. Καίτοι δ' εὐχαρίστως ἀπολαύοντες τῆς φίλης ἡμῖν ἡσυχίας, οὐδὲ εἰς νοῦν ἐθέμεθα ἐπανελθεῖν ἐπὶ τὰς μερίμνας τοῦ πολυφροντίστου τούτου ἀξιώματος, οὗ τὸ βάρος καὶ τὴν εὐθύνην καλῶς ἐκ πενταετοῦς σχεδὸν πείρας πρότερον ἐπεγνώκαμεν, ἀλλ' ὅμως τὴν καλέσασαν ἡμᾶς φωνὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ὡς φωνὴν Κυρίου ἀποδεξάμενοι, ἀνεθέμεθα τὰς ἐλπίδας εἰς τὴν ὑπεράγαθον αὐτοῦ πρόνοιαν, καὶ τῇ ις'. τοῦ λήγοντος μηνὸς, προσκληθέντες εἰς τὰ Ἀνάκτορα, καὶ τυχόντες παρὰ τοῦ μεγαλειοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος εὐμενοῦς ἀναγνωρίσεως καὶ ἀριπρεπῶν ἐνδείξεων τιμῆς καὶ εὐνοίας, ἀναφερομένης εἰς ἅπαν τὸ Ἔθνος ἡμῶν, ἀνελάβομεν, σὺν Θεῷ, τοὺς οἴακας τοῦ παγκοίνου σκάφους τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ταῦτα τοίνυν δηλοποιοῦντες καὶ τῇ ὑμῶν Ὁσιότητι διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου ἐν τύποις ἐπιστολῆς, ὅπως μνημονεύητε κανονικῶς τοῦ ἡμετέρου ὀνόματος ἐν πάσαις ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις, καὶ τὰς πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐπιδαψιλεύοντες πᾶσιν ὑμῖν, προαγόμεθα συγχρόνως, ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς κεκινημένοι, ἵνα συγκροτήσωμεν ὑμᾶς καὶ διὰ τῶν προσφόρων Ἐκκλησιαστικῶν παραινέσεων, προτρεπόμενοι καὶ παραγγέλλοντες, ἵνα

διακρατῆτε ἀπαραβάτους τὰς παραδόσεις τῶν κανονικῶν ἐθίμων καὶ τάξεων, καὶ τὰ χρέη καὶ καθήκοντα τοῦ μοναστικοῦ ἐπαγγέλματος, διάγοντες ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικῇ, καὶ ἐν ἀποφυγῇ διχονοιῶν καὶ ἐρίδων, ἀνοικείων ὅλως παντὶ χριστιανῷ, πολλῷ δὴ μᾶλλον τοῖς συνταξαμένοις τῷ Θεῷ, τῇ δὲ ματαιότητι τοῦ κόσμου τούτου ἀποταξαμένοις, ἔτι δὲ ἐνασχολουμένοι εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν θείων Γραφῶν, καὶ τῶν ψυχωφελῶν συγγραμμάτων τῶν θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας πατέρων, ἵνα, ἐξ αὐτῶν ἀρυόμενοι τὰ καθαρὰ νάματα τῆς σωτηριώδους διδασκαλίας, καὶ ἑαυτοῖς γίγνησθε χρήσιμοι, καὶ πρὸς τοὺς χριστιανοὺς μεταδίδητε πλείονα τὴν ὠφέλειαν. Ἐπὶ τούτοις ὑπαγορεύομεν τῇ ὑμῶν Ὁσιότητι καὶ τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ ἀπαραιτήτου καθήκοντος, καθ' ὃ ἀδιαλείπτως ἀναπέμπειν ὀφείλετε εὐχὰς καὶ δεήσεις πρὸς Θεὸν ὑπὲρ τοῦ κραταιοτάτου, γαληνοτάτου καὶ εὐσπλαγχνικωτάτου ἡμῶν Ἄνακτος καὶ τῶν πολυχρονίων αὐτοῦ ὑπουργῶν, ἀνθ' ὧν καὶ ὑμεῖς ἀπολαύετε πλουσίων βασιλικῶν εὐεργεσιῶν καὶ χαρίτων, ζῶντες ἐν ἀνέσει καὶ ἡσυχίᾳ. Εἰδότες δὲ ἣν διατρέφομεν ἀξιόχρεων πρόνοιαν καὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ὑμῶν Σκηνώματος, μὴ ἐλλείπητε θαῤῥούντως ἡμῖν ἀναφέρειν πᾶσαν ἐμπίπτουσαν μοναστηριακὴν ὑπόθεσιν καὶ ἀνάγκην, χρῄζουσαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν προστασίας καὶ ἀντιλήψεως, ἵνα λαμβάνῃ τὸ προσῆκον πέρας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμῶν Ὁσιότητος. ᾳωξζ'. φεβρουαρίου κϐ'.

—o—

7. Ἡ εἰς τὰ πατρῷα ἐπάνοδος τῶν Βουλγαρουνιτῶν.

Τῇ δ'. μαρτίου προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἄλλοι 30 Βουλγαρουνῖται, οἵτινες μυρωθέντες, συγκατελέγησαν τῷ ὀρθοδόξῳ πληρώματι, ἀφ' οὗ δόλιαι εἰσηγήσεις αὐτοὺς πρὸς καιρὸν ἀπέσπασαν.

Καὶ ἐπὶ τοῦ Τοποτηρητοῦ τῆς Πατριαρχείας Μητρ. Κορυτσᾶς 15 Βουλγαρουνῖται, παρουσιασθέντες δι' ἀναφορᾶς, ἐξητήσαντο τὴν ἐπιείκειαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας, μεταμεληθέντες ἐφ' οἷς ἔπραξαν. Γενομένου δὲ τοῦ ἐν τοῖς τοιούτοις ἀπαιτουμένου λιβέλλου, ἐχρίσθησαν οὗτοι ἐπισήμως, ἐνώπιον τῆς Συνόδου. Ὁ δ' ἐπίσκο-

πος Πολυανῆς μετὰ τοῦ Β'. γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου ἀπήγγειλαν αὐτοῖς Βουλγαριστὶ κατάλληλον προσλαλιάν.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἀναφορὰ αὐτῶν.

Σεβασμιώτατε Δέσποτα, Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος!

Οἱ ὑποφαινόμενοι ταπεινοὶ δοῦλοί της, διακόσιοι ἑβδομήκοντα τὸν ἀριθμὸν, Βούλγαροι ἐκ προγόνων, καὶ ἀπ' αἰώνων ὑπάρχοντες γνήσια τέκνα τῆς ἁγ. τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, φθάσαντες νὰ ἀσπασθῶμεν τὸν, ὡς μὴ ὤφειλεν, Οὐνιτισμὸν, εἴτε ἕνεκα ἀμαθείας καὶ ἀγροικίας ἡμῶν, εἴτε ἕνεκα ἀπάτης ἰδιοτελῶν τινων, ἀποπλανηθέντες ἐκ τοῦ ὀρθοδόξου περιβόλου τῆς Ἀνατολικῆς μάνδρας τοῦ ἀρχιποίμενος ἡμῶν Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ λυτρωτοῦ ἡμῶν, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, ἀνετράφημεν, καὶ ἐθηλάσαμεν τὸ ἄδολον γάλα τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς εὐσεβείας, φθάσαντες, φαμὲν, νὰ ἀποπλανηθῶμεν, συνησθάνθημεν ἤδη μετὰ ψυχικῆς βαθυτάτης λύπης εἰς ποῖον λάθος ὑπεπέσαμεν, καὶ εἰς ποῖον ἁμάρτημα εὑρισκόμεθα, ἕνεκα τῆς ἀγνωμοσύνης, ἣν ἐδείξαμεν πρὸς τὴν κοινὴν ἡμῶν ταύτην τροφὸν καὶ μητέρα, ξένοις πεισθέντες ῥήμασι, καὶ ἀλλοτρίοις ἀκολουθήσαντες δόγμασιν, ἅπερ ἀποπτύοντες ἤδη, καὶ γνωσιμαχοῦντες, ἐπικαλούμεθα ἐγκαρδίως τὴν συγχώρησιν καὶ τὸ ἔλεος τῆς μητρὸς ἡμῶν ταύτης, καὶ προσπίπτοντες ἐξαιτούμεθα θερμαῖς τοῖς δάκρυσι, καὶ ἐνθέρμῳ τῇ διανοίᾳ καὶ καρδίᾳ, ὅπως, ἀνοίξασα τὰς μητρικὰς καὶ φιλοστόργους ἀγκάλας αὐτῆς, δέξηται ἡμᾶς τοὺς πλανηθέντας εἰς τὴν λογικὴν ταύτην τῆς ὀρθοδοξίας καὶ εὐσεβείας ποίμνην, χορηγοῦσα ἡμῖν, ὡς καὶ πρότερον, τὰς ἁγίας αὐτῆς Ἐκκλησιαστικὰς δωρεὰς καὶ χάριτας, καὶ τέκνα γνήσια θεωροῦσα ἡμᾶς, προστατεύῃ ἐν πάσαις περιπτώσεσιν Ἐκκλησιαστικαῖς, εὐδοκοῦσα ἅμα, ὅπως, ἐν τῇ φιλοστόργῳ αὐτῆς μερίμνῃ ὑπὲρ τῶν τέκνων της, ἐγκρίνῃ τὴν ἐπάνοδον ἡμῶν εἰς τὸν περίβολον τῆς μιᾶς Ἀποστολικῆς καὶ Ἀνατολικῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγ. Ἐκκλησίας, καὶ συστήσῃ καὶ εἰς τὰς ἀνηκούσας ὑψηλὰς πολιτικὰς Ἀρχὰς, πρὸς εὐόδωσιν τῶν ἐμπιπτουσῶν ἐσναφικῶν καὶ ἰδίων ἡμῶν ὑποθέσεων διὰ ταύτης τῆς ἀνωτάτης πνευματικῆς ἡμῶν Ἀρχῆς, ὡς ἀνέκαθεν· ἀνήκομεν δὲ πάντες εἰς τὸ ἐσναφιον τῶν Γεμενιτζίδων. Εὐγνωμονοῦντες ὄθεν, καὶ ἀπεκδεχόμενοι τὴν εὐσπλαγχνίαν καὶ τὸ

Ἐκκλησιαστικὸν ἔλεος Αὐτῆς ἐπὶ τῆς αἰτήσεως ἡμῶν ταύτης, ὑποδιατελοῦμεν βαθυσεβάστως.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 4 Ἰανουαρίου 1867.

Τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος καὶ τῆς ἁγ. καὶ ἱερᾶς Συνόδου δοῦλοι ταπεινοί.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ διακοσίων ἑβδομήκοντα Βουλγάρων).

—o—

8. Χειροθεσία τοῦ Μεγ. Λογοθέτου.

Τῇ κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας (έ. μαρτίου), ἐν τῇ ἐπισήμῳ τελετῇ τῆς Πατριαρχικῆς ἐπετείου λειτουργίας, ἐγένετο ἡ χειροθεσία τοῦ Μεγ. Λογοθέτου τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας κ. Σ. Ἀριστάρχου, κατὰ τὰς νενομισμένας διατυπώσεις· μετὰ δὲ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας, ἐνώπιον τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐν τῷ μεγάλῳ Συνοδικῷ, ἡ Α. Π. προσεῖπε τῷ Μ. Λογοθέτῃ τάδε.

« Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἐλησμόνησε τὰς χριστιανικὰς ἀρετὰς καὶ τὰς πρὸς αὐτὴν ἐκδουλεύσεις τοῦ μακαρίτου πατρός σου. Τὴν μνήμην ταύτην ἐπιθυμοῦσα νὰ διασώσῃ ζωηρότερον, ἐνέκρινεν ἵνα ἀπονείμῃ σοι τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον τῆς μεγ. Λογοθετίας, ἐλπίζει δὲ καὶ εὔχεται ὅτι, ἀναλόγως τῆς παιδείας σου, τῆς ἀνατροφῆς σου καὶ τοῦ καλοῦ τῶν γονέων σου παραδείγματος, δὲν θέλεις φανῇ κατώτερος τοῦ πατρός σου καὶ πάππου σου ».

Ὁ Μεγ. Λογοθέτης κ. Σ. Ἀριστάρχης ἀπήντησε πρὸς τὴν Πατριαρχικὴν προσφώνησιν τάδε.

Παναγιώτατε Δέσποτα, Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος!

« Μετὰ τοσούτους ἐνδόξους ἄνδρας, ἀνυψουμένους ἐγὼ ὁ ἐλάχιστος εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Μεγ. Λογοθέτου, δειλιῶ καὶ ἐξίσταμαι. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἔνευσεν ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τοῦ δούλου αὐτῆς ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, κλίνω εὐγνωμόνως τὸν αὐχένα, μὲ ἀπόφασιν νὰ ἔχω πάντοτε ὑπογραμμὸν μὲν τῆς πρὸς τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα πολιτείας μου τὸν βίον τοῦ ἀοιδίμου πατρός μου, ποδηγέτην δὲ τῶν πρὸς τὴν θρέψασάν με Μητέρα Ἐκκλησίαν καθηκόντων μου, τὴν Ὑμετέραν σύνεσιν καὶ εὐσέβειαν.

« Εὔχεσθε τοίνυν, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἵνα τοῦ λοιποῦ πᾶσά μου βουλὴ ἀφορᾷ τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας, πᾶς μου λόγος ἐκφέρηται πρὸς ὑπεράσπισιν αὐτῆς, καὶ πᾶν μου διάβημα εἰς ἀγαθοεργόν τινα σκοπὸν καὶ κοινωφελές τι τέλος. Γένοιτο ».

—o—

9. Ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια ὑπὲρ τῶν ἐν Μιτυλήνῃ ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων.

Ἀξιεπαίνῳ Ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ ἐνεκρίθη ἡ αἴτησις τετραμελοῦς Ἐπιτροπῆς πρὸς εἰσπραξιν συνδρομῶν ὑπὲρ τῶν ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων ἐν Μιτυλήνῃ, συγκειμένη ἐκ δύο Ἀρχιερέων τῶν Μητροπολιτῶν Γάνου καὶ Χώρας καὶ Κορυτσᾶς, καὶ δύο λαϊκῶν: τῶν κκ. Χ. Γ. Κωνσταντινίδου καὶ Τζάνου Κωνσταντινίδου, ἥτις ἐξηκολούθησεν ἐργαζομένη ὑπὲρ τοῦ θεαρέστου, καὶ χριστιανικοῦ τούτου ἔργου, τῇ φιλογενεῖ συμπράξει τῶν ὁμογενῶν κκ. Χρηστάκη ἐφέντη Ζωγράφου, Γ. Ζαρίφη, Ἀνδρέου Βαλλιάνου, Ζ. Στεφάνοβικ καὶ Στ. Ἰωαννίδου, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τοῦ παρὰ πόδας καταστίχου.

« Τὸ παρὸν κατάστιχον ἐξεδόθη, κατὰ πρόνοιαν Ἐκκλησιαστικὴν, χάριν ἐλέους καὶ βοηθείας τῶν ἐκ τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Μιτυλήνῃ ἐνσκήψαντος φοβεροῦ καὶ πανωλεθρίου σεισμοῦ παθόντων ὁμογενῶν, ἐξ ὧν ἱκανοὶ μὲν ἀπώλεσαν φιλτάτους γονεῖς, συζύγους, τέκνα καὶ συγγενεῖς, ταφέντας ὑπὸ τὰ ἐρείπια τῶν κατα-πεσουσῶν οἰκοδομῶν, ἱκανοὶ δὲ ἐκ τῶν σωθέντων ἐκ τῆς θείας ταύτης ὀργῆς κατέστησαν, φεῦ! χωλοὶ καὶ ἀνάπηροι, οἱ πάντες δὲ, μείναντες ἄστεγοι, ἄνευ ἐνδυμάτων, ἄνευ τροφῆς καὶ ἄνευ πάρου οὐδενός, ἀπεκδέχονται τὴν κοινὴν παραμυθίαν τῶν ἁπανταχοῦ ἀδελφῶν αὐτῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν. Ἐν τῇ συμφορᾷ ταύτῃ οὐδεμία βεβαίως καρδία ἀνθρώπινος ἔμεινεν ἀνάλγητος, ἀλλὰ σύμπαντες, μικροί τε καὶ μεγάλοι, συνεκινήθησαν εἰς οἰκτον μέγαν ἐπὶ τῷ σπαραξικαρδίῳ ἀκούσματι τῶν παθημάτων τῶν δυστυχῶν κατοίκων τῆς ῥηθείσης νήσου Μιτυλήνης, καίτοι οὔτε γραφὴ, οὔτε γλῶσσα δύναται ἐξιστορῆσαι ταῦτα ἀκριβῶς, ὁμολογούμενον ὅμως ὑπάρχει, ὅτι, πρὸς τῇ συμπαθείᾳ ταύτῃ, ἀπαιτεῖται καὶ ἡ ταχεῖα παρηγορία τῶν δυστήνων τούτων πλασμάτων διὰ προαιρετικῆς ἑκάστου συνδρομῆς. Ἐπὶ τούτῳ τοίνυν, ἀξιοχρέῳ συμπαθεῖ προνοίᾳ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, προσκαλοῦ-

μένων εἰς τὴν φιλάνθρωπον καὶ θεάρεστον ταύτην συνδρομὴν πάντων τῶν ἀφ' ἑκάστης τάξεως ὁμογενῶν χριστιανῶν, ἀπελύθη καὶ τὸ παρὸν κατάστιχον πρὸς τὴν εὐλογημένην συντεχνίαν τῶν . . . ὅπως οἱ ταύτην συγκροτοῦντες πρωτομαγίστορες καὶ μαγίστορες, ἀναλογιζόμενοι τὸ μέγεθος τῆς ἀνάγκης, ἐν ᾗ διατελοῦσι τοσαῦται ψυχαί, ἐν στερήσει τῶν πάντων διακείμεναι, δηλονότι τροφῆς, ἐνδυμασίας καὶ κατοικίας, ἄνευ τῶν ὁποίων διατρέχουσι καὶ αὐτοὶ κίνδυνον ζωῆς ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς γυμνότητος, σπεύσωσι μετὰ χριστιανικῆς προθυμίας χορηγῆσαι ἕκαστος τὸν ὀβολὸν αὐτοῦ, καταγράφοντες τὸ ἔλεος τοῦτο ἐν τῷ παρόντι καταστίχῳ. Ὁ δὲ πανάγαθος Θεὸς ἀντιδώσῃ αὐτοῖς τὴν ἀντιμισθίαν ἐν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι ». ,αωξζ'. Μαρτίου ζ'.

Καθ' ἃς δ' ἐλάβομεν πληροφορίας, ἡ ἐν λόγῳ Ἐπιτροπὴ συνέλεξεν ἐκ μὲν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου γρ. 6003, ἐκ δὲ τῶν προκρίτων καὶ ἐμπόρων 101,088 1]2 καὶ ἐκ τῶν συντεχνιῶν 34,262. Τὸ ὅλον γρ. καθαρὰ 140,835 1]2.

—o—

10. Αἱ πρῶται γενικώτεραι ἐν Πατριαρχείοις συνελεύσεις.

Τῇ ιδ'. μαρτίου (κυριακῇ), συνεκροτήθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γενικωτέρα Συνέλευσις, ἐν ᾗ παρῆσαν 36 μέλη, κληρικά τε καὶ λαϊκά. Μετὰ πας συνήθεις φιλοφρονήσεις, ἡ Α. Π. ἀνέγνω τὴν ἐπισυνημμένην Ἔκθεσιν, δι' ἧς προέτεινε μέχρι τῆς ἀναθεωρήσεως καὶ ἀνακυρώσεως τῶν Κανονισμῶν δύο προσωρινὰ μέτρα πρὸς εὐχερεστέραν καὶ ταχυτέραν βελτίωσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων.

Α'. Νὰ ἐξάσῃ ἤδη τῆς περιόδου τῶν ἓξ Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, οἱ διαδεξόμενοι αὐτοὺς νὰ μὴ ἐκλεχθῶσι, κατὰ τὸν ἤδη ἐν χρήσει τύπον τῶν Κανονισμῶν, ἀλλὰ κατ' ἐκλογὴν τῆς Α. Π.

Β'. Νὰ ἐξάσῃ ὡσαύτως τῆς περιόδου τῶν τεσσάρων λαϊκῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, νὰ ἀντικατασταθῶσι, κατὰ τὸν ἐν ἐνεργείᾳ τύπον τῶν Κανονισμῶν, οὐχὶ τέσσαρα, ἀλλ' ἓξ λαϊκὰ μέλη, νὰ παύσωσι δὲ τοῦ λοιποῦ συνεδριάζοντες ἐν αὐτῷ τέσσαρες τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, *ὥστε νὰ καταστα*θῇ ὅλως λαϊκὸν τὸ Ἐ-

θνικὸν Συμβούλιον, προεδρευόμενον ἀμέσως ὑπὸ τῆς Α. Π. ἢ, κατ' ἔγκρισιν Αὐτῆς, ὑφ' ἑνὸς τῶν Συνοδικῶν, ὡς ἀντιπροέδρου.

Ἰδοὺ ἡ ἐν λόγῳ Ἔκθεσις.

Σιβέβριοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, καὶ ἡ λοιπὴ εὐγενὴς τε καὶ ἀξιότιμος τῶν τοῦ ἡμετέρου ὀρθοδόξου Ἔθνους προεχόντων τε καὶ προκρίτων ὁμήγυρις.

Μετὰ εἰκοσιεπταετῆ περίοδον τοῦ ἰδιωτικοῦ καὶ ἀπράγμονος ἡμῶν βίου, ἀπὸ τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν ἀπεμακρύνθημεν τῆς διοικήσεως τοῦ Οἰκουμενικοῦ πούτου θρόνου, ἐπανακληθέντες ἤδη τὸ δεύτερον εἰς αὐτήν, κατὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους θείας βουλάς, τῇ αὐθορμήτῳ κοινῇ καὶ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τε καὶ θελήσει τοῦ τε ἱεραρχικοῦ Κλήρου, καὶ τῶν προύχόντων τε καὶ προκρίτων τοῦ ἡμετέρου ὀρθοδόξου Ἔθνους, ἐπὶ τῇ ἀγαθῇ πρὸ πάντων προθέσει καὶ τῷ θεοφιλεῖ σκοπῷ τῆς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων εὐτάκτου διοικήσεως, καὶ τῆς τῶν ἄλλων ἐθνικῶν ἐπωφελοῦς διευθύνσεως, καὶ πειθαναγκασθέντες νὰ ἐνδώσωμεν εἰς τὰς κοινὰς ἁπάντων φωνὰς, καίτοι ἀδυνάτους καὶ ἀνικάνους ἑαυτοὺς θεωροῦντες εἰς τὴν καταλληλον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν διοίκησιν, ἐν τοιαῖς παρούσαις μάλιστα δυσχερεστάταις περιστάσεσιν, ἀνάλογον ἐναπαιτούσαις τὰ πρόσοντα τοῦ κυβερνήσοντος, ὑπεκλύναμεν τέως τὸν αὐχένα εἰς τὴν κοινὴν πρόσκλησιν, ὡς εἰς φωνὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπικαλεσάμενοι ἄνωθεν τὴν θείαν χάριν καὶ συναντίληψιν, ἀνελάβομεν τὸ μέγα τοῦτο βάρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, ἐγκαταλιπόντες ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ συμφέροντος τὴν φίλην ἡμῖν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀπράγμονα διαγωγήν, ἐκ μόνου τοῦ εὐσεβοῦς φρονήματος, ὅπως μὴ, διὰ τὴν ἐπίμονον ἀνάνευσιν ἡμῶν, καὶ παντελῆ ἀποφυγὴν, πρισκρούσωμεν εἰς τὸν δι' ὑμῶν καλέσαντα ἡμᾶς Κύριον, καὶ οὕτω κατακριθῶμεν παρ' αὐτοῦ ὡς ἀνήκοοι, ἰδιορρύθμοι, ἰδιωφελεῖς καὶ καταφρονηταὶ τῶν κοινῶν τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας συμφερόντων· ἡ δὲ προηγηθεῖσα ἁπάντων ὑμῶν κοινὴ θεοφιλὴς πρόθεσις, καὶ ἡ ἀκολουθήσασα ἡμετέρα συγκατάθεσις εἰς τὴν ἐπανάληψιν τῆς τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου διακυβερνήσεως, ὡς ἀφορῶσαι πρὸς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν σκοπὸν τῆς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἐθνικῶν πραγμάτων ἡμῶν εὐκταίας καὶ ἐπιθυμητῆς καταστάσεως, οὐδεμίαν εἰς ἡμᾶς καταλείπουσιν ἀμφιβολίαν, ὅτι ἐν ἀμοιβαίᾳ διαθέσει ἤδη διατεθειμένοι, προθύμως καὶ εἰλικρινῶς ἐπιληφθησόμεθα τῆς τῶν κοινῶν ἐπανορθώσεως, διὰ τοῦτο, ἐκ ταύτης προκγόμενοι τῆς πεποιθήσεως, κατὰ πρώτιστον

χρέος ποιμαντικῆς ἡμῶν προνοίας, ἀναγκαῖον ἐκρίναμεν, ἵνα συγκαλέσωμεν περὶ ἡμᾶς σήμεραν τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, τὰ ἐπίλεκτα ταύτης τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας μέλη, καὶ μεθ' ὑμῶν ἐν πνεύματι πραότητος ἐξηγούμενοι, ἀναπτύξωμεν τὰ ἡμέτερα φρονήματα, καὶ συνάπτοντες εἰς ἓν κατὰ Θεὸν μετὰ τῶν ὑμετέρων, καὶ ὁμογνωμονοῦντες, δυνηθῶμεν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ νὰ ἐπιλαβώμεθα, σὺν ἀρωγῷ τῷ Θεῷ, τῆς τῶν προκειμένων κοινῶν πραγμάτων τακτοποιήσεως, πρὸς τὸ κοινὴ συμφέρον, παραβλέποντες κατὰ μέρος τὰς ἰδιαιτέρας ἡμῶν ἀδυναμίας καὶ τὰς ἀκαίρους φιλοτιμίας, ἐξ ὧν λυπηρῶς ἀναφύονται αἱ διχόνοιαι, αἱ διαιρέσεις, αἱ φιλονεικίαι, αἵτινες καταστρέφουσιν ὁλοκλήρως πάντα κοινωφελῆ σκοπὸν, καὶ πᾶσαν πρόθεσιν· διότι, κατὰ τὸν Ἀδελφόθεον Ἰάκωβον, « ὅπου ζῆλος καὶ ἐρίθεια, ἐκεῖ ἀκαταστασία καὶ πᾶν φαῦλον πρᾶγμα ».

Ὅθεν, ἐπειδὴ ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς συγχροτηθείσης πρὸ ὀκταετίας συνελεύσεως γεγενημένων Κανονισμῶν, ἐπὶ μεταῤῥυθμίσει πρὸς τὸ βέλτιον τῶν διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων, οὐκ ἐπῆλθε τὸ ποθούμενον σωτήριον ἀποτέλεσμα, ἐπάναγκες θεωροῦμεν, ἵνα ὑπ' ὄψιν λαβόντες αὐτοὺς, καὶ ἐξετάσαντες τὰ ἐν αὐτοῖς, παραλάβωμεν μὲν ὅ,τι συνᾴδον πρὸς τὰ καθεστῶτα τῆς ἐσωτερικῆς Ἐκκλησιαστικῆς διοικήσεως, κατὰ τὰς κανονικὰς διατάξεις, καὶ ἐφαρμόσιμον εἰς τὴν πρᾶξιν, μετασκευάσωμεν δὲ τὰ τοῦ διοικητικοῦ διοργανισμοῦ ἐπὶ τὸ κανονικὸν καὶ εὔτακτον, καὶ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ διοικήσει κατάλληλον, καὶ τῇ ἀξιοπρεπείᾳ τῆς Ἐκκλησίας ἁρμόζον, ὥστε τὰ μὲν τῷ ἱεραρχικῷ Κλήρῳ ἰδιαζόντως ἀνήκοντα καθάπαξ ἐξακριβώσωμεν καὶ καθιερώσωμεν, κατὰ τὰ πατροπαράδοτα, τὰ δὲ ἑκατέροις τοῖς συστήμασι, τῷ τε Κληρικῷ καὶ τῷ λαϊκῷ, κοινότερον ἀνήκοντα διακρίναντες, τὰς τούτων σχέσεις, κατὰ τὸ δυνατὸν, καθορίσωμεν, ἐν δὲ τοῖς ὅλως ὑλικοῖς, τὴν ὅλην διαχείρισιν καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῖς κοσμικοῖς ἀναθήσωμεν, συμπραττόντων ἅμα διὰ κοινῆς συσκέψεως καὶ τῶν τοῦ ἀρχιερατικοῦ Κλήρου, εἰς εὕρεσιν τῶν καταλλήλων καὶ δυνατῶν μέσων πρὸς θεραπείαν τῶν οἰκονομικῶν τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἐπάρκειαν τῆς τε Πατριαρχικῆς ὑπαλληλίας, εἰς τὴν ἀναγκαίαν συντήρησιν καὶ τὴν ἀνάλογον τοῖς παροῦσι καιροῖς πρόοδον τῶν ἐκπαιδευτικῶν φροντιστηρίων, καὶ τῶν ἄλλων φιλανθρωπικῶν τε καὶ κοινωφελῶν τοῦ ἡμετέρου ὀρθοδόξου Γένους καταστημάτων, ἐπὶ καταρτισμῷ τῆς πνευματικῆς, ἠθικῆς καὶ κοινωνικῆς τῶν ἡ-

μετέρων καταστάσεως, καὶ οὕτω, σὺν Θεῷ, νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν εὐκτὴν ἐν ἅπασιν ὁμοφροσύνην καὶ ὁμοφωνίαν ἐπὶ τῷ ἀληθεῖ τῆς Ἐκκλησίας συμφέροντι. Τό γε νῦν δὲ, ὡς τι προσωρινὸν μέτρον ἔγνωμεν, ἕως οὗ σχεδιασθῇ τὸ ὅλον τοῦ διοικητικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ διοργανισμοῦ, ἵνα ἐπιφέρωμεν μικράν τινα μεταβολὴν εἴς τε τὴν τῆς Συνόδου καὶ τοῦ διαρκοῦς Συμβουλίου σύγκρότησιν, δηλονότι, συμπληρωθείσης ἤδη τῆς διετοῦς προθεσμίας τῶν ἐξ μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἅπερ ἀπαραιτήτως ἐπανελεύσονται εἰς τὰς ἑαυτῶν παροικίας, νὰ ἀναπληρώσωμεν ἡμεῖς αὐτὰ, καθ' ἡμετέραν ἐλευθέραν ἐκλογὴν, ἐξ ἰσαρίθμων ἄλλων ἀρχιερέων, τὰ δὲ ἐν τῷ Συμβουλίῳ μέχρι τοῦδε διοριζόμενα ἐκ τῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀρχιερατικῶν μελῶν νὰ παύσωμεν ὅλως, ὅπως ἀναπληρωθῶσιν αὐτὰ ἐξ ἰσαρίθμων κοσμικῶν μελῶν, προεδρευομένου τούντεῦθεν τοῦ Συμβουλίου αὐτοδικαίως παρὰ τοῦ Πατριάρχου, καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τούτου, ὑπό τινος ἀρχιερατικοῦ προσώπου, ὡς ἀντιπροέδρου, διοριζομένου ἀμέσως παρὰ τοῦ Πατριάρχου, ὅπερ θέλει διαβιβάζει ἐν διαφόροις περιπτώσεσι τὰ χρήζοντα τῆς ἀμοιβαίας συνυπακοῆς μεταξὺ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ ἐντιμοτάτου Συμβουλίου· ἐν οἷς δ' ἂν ἀπαιτηθῇ ἀπὸ κοινοῦ συζήτησις, ὡς σπουδαιοτέρας, τότε ἑκάτερα τὰ συστήματα, τῆς τε Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου, συνερχόμενα ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ, συζητοῦσι τὰ περὶ τούτων, καὶ συμφώνως ἀποφασίζουσι τὰ πρακτέα· διὰ ταῦτα πάντα, καθῆκον ἐκρίναμεν, ὅπως διατηρηθῇ ἡ εἰρήνη καὶ ἁρμονία μεταξὺ πάντων τῶν τῆς Ἐκκλησίας μελῶν, τὸ νὰ προσκαλέσωμεν σήμερον ἐνταῦθα τὴν ὑμετέραν ἀγάπην, καὶ κοινοποιήσωμεν τὴν περὶ τῶν ἡμετέρων προθέσεων σχηματισθεῖσαν γνώμην ἡμῶν, ἣν ἐλπίζομεν ὅτι προθύμως ἀποδέξεσθε, ὡς ἐπαγγελλομένην, καθ' ἡμᾶς, σωτήριον ἀποτέλεσμα εἰς τὰς τῆς εὐκόλου διευθύνσεως τῶν διοικητικῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων, καὶ οὕτω, τῇ ἐπινεύσει καὶ τοῦ ὑψηλοῦ Δ ο β λ ε τ ί ο υ, προβῶμεν ἡσύχως καὶ εὐτάκτως εἰς τὰ τοῦ σπουδαίου τούτου ἔργου, ἐπικαλούμενοι πρὸ πάντων τὴν θείαν χάριν καὶ τὸν ἄνωθεν φωτισμὸν, ὅπως συνετίσῃ, ὁδηγήσῃ καὶ ἐνισχύσῃ ἡμᾶς εἰς τὸ εὐκταῖον ἀποτέλεσμα τοῦ καταλλήλου τρόπου τῆς ἐπωφελοῦς καὶ ἀξιοπρεποῦς ἐπανορθώσεως τῆς διοικήσεως τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, πρὸς δόξαν τοῦ παναγίου καὶ εὐλογητοῦ ὀνόματος τοῦ ἐν Τριάδι ὑμνουμένου ὑψίστου Θεοῦ· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν.

Ἐπὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἐγγράφου τῆς Α. Π. γενομένης ἱκανῆς συζητήσεως, ἐνεκρίθη διὰ ψήφων 32 κατὰ 4, καὶ συνταχθὲν ἀμέσως πρακτικὸν, ὑπεγράφη ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως.

Μετὰ ταῦτα, ἐπὶ τῇ βάσει δύο πρακτικῶν τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου, προέτεινεν ἡ Α. Π. νὰ παραβληθῇ τὸ ἐπὶ τῆς Α'. Πατριαρχείας τῆς Α. Π. δοθὲν βεράτιον πρὸς τὸ ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ προκατόχου τῆς Α. Π. κ. Σωφρονίου, καὶ νὰ σημειωθῶσιν αἱ ἐν αὐτοῖς διαφοραί. Ἐπὶ τούτῳ ἐξελέγη ἀμέσως Ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ δύο εὐμαθῶν τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης ἀνδρῶν: τοῦ τε Ἄρχοντος Μεγ. Λογοθέτου Κ. Σ. Ἀριστάρχου καὶ τ.ῦ Κ. Ἀλ. Καραθεοδωρῆ (*).

Ἔπειτα ἡ Α. Π. ἐπαρουσίασεν εἰς τὴν Συνέλευσιν σχέδιά τινα τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου περὶ εὑρέσεως πόρων· καὶ πολλῶν λόγων γενομένων, ἐπειδὴ παρῆλθεν ἡ ὥρα, ἐνεκρίθη ἵνα τὸ μὲν Ἐθν. Συμβούλιον προπαρασκευάσῃ ἰσολογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων αὐτοῦ, τὰ δὲ μέλη τῆς Συνελεύσεως, προσκληθέντων διὰ Π. πιττακίου καὶ τῶν μὴ ἐν τῇ συνεδριάσει ταύτῃ παρευρεθέντων, συνέλθωσι τῇ παρασκευῇ (ιζ'. μαρτίου), ὅπως συσκεφθῶσι τὰ δέοντα ἐπὶ τῆς σπουδαίας καὶ κατεπειγούσης ταύτης ὑποθέσεως.

Ἐν τῇ συνεδριάσει δὲ ταύτῃ παρῆσαν τεσσαράκοντα καὶ ἓν μέλη. Ἀναγνωσθέντος δὲ τοῦ ἐτησίου ἰσολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου, μετὰ πολλὰς συζητήσεις, ἐνεκρίθη ἵνα ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ἐθνικῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπὴ, συσκεψαμένη ὅσον τάχος, ὑποβάλῃ σχέδιον περὶ εὑρέσεως πόρων νομίμων καὶ διαρκῶν, καὶ οὕτω διενεργηθῶσι τὰ περαιτέρω.

Ὅτι δὲ ἡ κατάστασις τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου ἦν λίαν δυσχερὴς, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ γενομένου ἰσολογισμοῦ τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων. Κατ' αὐτὸν, τὰ μὲν μηνιαῖα ἔξοδα τῶν Πατριαρχείων ἀνέβαινον εἰς 70 χιλ. περίπου (πλὴν τῶν κατὰ μῆνα ἀπαιτουμένων 20 χιλ. γρ. διὰ τὴν συντήρησιν τῶν 2 ἐθνικῶν σχολῶν: τῆς Μεγάλης καὶ τῆς Προκαταρκτικῆς, καὶ 42 χιλ. διὰ τὴν Πατριαρχικὴν ἐπιχορήγησιν), τὰ δὲ ἔσοδα εἰς 27,000· ὥστε καὶ οὕτω προκύπτει κατὰ μῆνα ἔλλειμμα περὶ τὰς 43,000 γρ.

Οὕτω δὲ ἀπεφασίσθη τὸ νὰ συσκεφθῇ ἡ Ἐπιτροπὴ περὶ τοῦ οἰκονομικοῦ μέρους, ὅσον τάχος, ἀφεῖσα κατὰ μέρος τὰ λοιπὰ κε-

(*) Κατόπιν δημοσιεύονται τὰ δύο ταῦτα Πατριαρχικὰ βεράτια κατ' ἀντιπαρβολὴν.

φάλαια, περὶ ὧν ἐν τούτοις ἀπὸ τοσούτου ἤδη χρόνου διατελεῖ συνεδριάζουσα καὶ συσκεπτομένη ἄνευ ὁριστικοῦ ἀποτελέσματος.

—o—

11. Ἡ εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀντεπίσκεψις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου.

Τῇ ιθ'. μαρτίου (ἡμέρᾳ κυριακῇ), ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, μετέβη εἰς ἀντεπίσκεψιν τοῦ ἐνταῦθα τῶν Ἀρμενίων Πατριάρχου. Ἡ ὑποδοχὴ ἐγένετο περιποιητικωτάτη καὶ μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἀξιοπρεπείας. Ἡ Α. Π. συνωδεύετο καὶ ὑπὸ δύο Ἀρχιερέων: τῶν Μητροπολιτῶν Κορυτσᾶς καὶ Λήμνου, καὶ τῶν κκ. Ι. Μουσούρου, Σ. Ἰωαννίδου καὶ Γ. Ἐμμανουὴλ, ἁπάντων φερόντων τὰ παράσημά των.

Ἐν τῷ Ἀρμενικῷ Π. ναῷ ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης ἀπέτεινε προσλαλιὰν, ἐν μέσῳ τοῦ ἀπείρου συρρεύσαντος χριστιανικοῦ πλήθους, λίαν κατάλληλον, περιστρεφομένην εἰς τὴν εὐκταίαν ὁμοφροσύνην καὶ κατὰ πάντα ἐπωφελῆ σύμπνοιαν τῶν δύο ἀδελφῶν ἐθνῶν. Τὴν προσλαλιὰν ταύτην διηρμήνευσε Τουρκιστὶ ὁ παν. ἀγ. Μελιτουπόλεως κ. Εὐγένιος, ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τῆς ἐν Βλάγκα ἱερᾶς ἐκκλησίας.

Τῇ δὲ προτεραίᾳ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Π. ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Καθολικοῦ λεγομένου Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων, ἅτε ἀσθενοῦντος τοῦ ἰδίου, ἀρτίως ἐλθὼν ἐξ Ἀρμενίας. Τῇ δὲ κά. ἀντεπεσκέψατο τὸν Καθολικὸν τῶν Ἀρμενίων Πατριάρχην ἐκ μέρους τῆς Α. Π. ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος.

—o—

12. Ἐκλογικὴ Συνέλευσις, Ἐθνικὸν Συμβούλιον καὶ ἡ νέα περίοδος τῆς Ἱ. Συνόδου.

Τῇ κς'. μαρτίου, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἐγένετο ἐν Πατριαρχείοις ἐκλογικὴ Συνέλευσις, πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀποχωρούντων μελῶν, καὶ ἐκλογὴν νέων, εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἤδη μετονομασθέντος Ἐθνικοῦ (δωδεκαμελοῦς) Συμβουλίου. Ἐξελέγησαν δὲ, διὰ ψήφων ἀνωνυμαυτόνων, ὑφηφορίας, οἱ ἐφεξῆς, ἐξ ἐξαίσιαι κύριοι:

Μ. Λογοθέτης Σ. Ἀριστάρχης, Γαβριὴλ Κρεστίδης, Σταυράκης Ἰωαννίδης, Ἀλ. Καραθεοδωρῆς, Ξ. Ζωγράφος καὶ Ἀθαν. Νικολαΐδης. Ἀπεχώρησαν, μετὰ διετῆ συμπλήρωσιν, οἱ κκ. Ἰ. Μουσοῦρος καὶ Σ. Μαυρογένης.

Τὰ πρεσευθέντα ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος Συνελεύσει, κληρικά τε καὶ λαϊκά, μέλη ἦσαν 39. Ἔλαβον δὲ οἱ μὲν κκ. Σ. Ἰωαννίδης καὶ Ἀθαν. Νικολαΐδης ἀνὰ ψήφους 26, οἱ δὲ κκ. Γαβρ. Κρεστίδης καὶ Ξ. Ζωγράφος ἀνὰ 23, ὁ κ. Ἀλ. Καραθεοδωρῆς 21, καὶ ὁ Μ. Λογοθέτης 20.

Κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ Α. Π. Ἀ Οἰκ. Πατριάρχης ἀπήγγειλε τὴν ἑξῆς προσλαλιάν.

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ περισπούδαστα.

Ὁ τοῦ θεοπτου Μωϋσέως πενθερὸς Ἰοθὸρ, βλέπων τὸ ἐν ἐρήμῳ μέγα πλῆθος τοῦ Ἰσραηλιτικοῦ λαοῦ καὶ τὰς πολλὰς καὶ πολυειδεῖς αὐτοῦ ἀνάγκας καὶ ὑποθέσεις, δι' ὧν καθ' ἡμέραν ἐστενοχώρει καὶ κατεπίεζε τὸν προφήτην τοῦ Θεοῦ, συνεβούλευσεν αὐτῷ λέγων· « οὐ δυνήσει μόνος φέρειν τὸν λαὸν τοῦτον, ὃς ἐστι μετὰ σοῦ — Νῦν οὖν ἄκουσόν μου καὶ συμβουλεύσω σοι, καὶ ἔσται ὁ Θεὸς μετὰ σοῦ — Σκέψαι ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ ἄνδρας δυνατοὺς καὶ θεοσεβεῖς, ἄνδρας δικαίους, μισοῦντας ὑπερηφανίαν, καὶ καταστήσεις αὐτοὺς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους καὶ γραμματοεισαγωγεῖς, καὶ κρινοῦσι τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν· τὸ δὲ ῥῆμα τὸ ὑπέρογκον ἀνοίσουσιν ἐπὶ σέ, τὰ δὲ βραχέα πῶν κριμάτων κρινοῦσιν αὐτοὶ καὶ κουφίσουσιν ἀπὸ σοῦ καὶ συναντιλήψονταί σοι». Ἡ ἐστενοχωρημένη ἐκείνη θεσις τοῦ προφητικοῦ καὶ θεοφορήτου κυβερνήτου τῶν Ἰσραηλιτῶν καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν σοφὴ καὶ σωτηριωδεστάτη συμβουλὴ τοῦ θεοφωτίστου πενθεροῦ αὐτοῦ ἆρά γε οὐκ ἐφαρμόζεται, καὶ νῦν καὶ πάντοτε, καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ;

Λαὸς πολὺς καὶ διάφορος καὶ παντοίαις ἀνάγκαις περιστοιχούμενος, ὁ περισύστος τῆς Ὀρθοδοξίας λαός, οὗ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν Κύριος ὁ Θεὸς, συγκαταβὰς, ἐν τῷ ἀπείρῳ αὐτοῦ ἐλέει, ἐνεπιστεύθη ἐμοὶ τῷ ἐλαχίστῳ καὶ ἀσθενεῖ, βεβαίως δικαιοῦται ἀπαιτεῖν καὶ προσδοκᾶν παρὰ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ τὴν ἀσφαλῆ καὶ ὀρθὴν πορείαν τῶν γενικωτέρων συμφερόντων αὐτοῦ. Ὁ τοίνυν ἀναφανῆναι προτιθέμενος ποιμὴν ἀληθὴς, καὶ ἐπιτήδειος κυβερνήτης τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, καὶ διακῦσαι τὴν ὑμῶν ἐντολὴν καὶ τὴν

τοῦ ποιμνίου εὔλογον ἀξίωσιν, ἀναγκαίως ἓν μόνον ἀσφαλὲς καὶ φερέγγυον ἔξει καταφύγιον, τὸ συναπτίσαι περὶ ἑαυτὸν, ὡσεὶ κριτὰς καὶ γραμματοεισαγωγεῖς καὶ χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους, Σύνοδον ἱερὰν ἁγίων Ἀρχιερέων, ὁμοῦ τε πρεσβυτέρων, διδασκάλων συνέδρια, καὶ λαϊκῶν λογάδων, γνώσει καὶ πείρᾳ συγκεκροτημένων, βουλευτήρια, ἵν' ἐξ ἁπάντων, κοινῇ καὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ βουλευομένων τε καὶ συνεργαζομένων, ἀπροσκόπτως καὶ ἀδιαλείπτως, θεοφιλῶς καὶ κοινωφελῶς πάντα τὰ κοινὰ τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος συμφέροντα κατ' εὐχὴν διεξάγωνται.

Διὰ ταῦτα οὖν καὶ ἡμεῖς, εὐλόγως ἐγκρίνοντες τὴν ὕπαρξιν καὶ ἐνέργειαν τοῦ λαϊκοῦ Συμβουλίου, τοσοῦτον μᾶλλον αὐτὴν ἐγκαρδίως ἀποδεχόμεθα, ὅσον ἔνθεν μὲν τὸ πλῆθος καὶ ἡ ποικιλία τῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀδιαλείπτως συσσωρευομένων ὑποθέσεων, καὶ ἡ διὰ τὰς ἐπελθούσας ἀντίξους περιστάσεις πολυπλασίασις τῶν κοινῶν ἀναγκῶν καὶ φροντίδων, ἔνθεν δὲ τὸ περὶ τοσαῦτα καὶοὕτω χαλεπὰ καὶ ἀκανθώδη ζητήματα παντάπασιν ἀνεπαρκὲς τῶν ἡμετέρων ἀσθενῶν δυνάμεων, ἀπαιτοῦσι σήμερον, εἴπέρ ποτε, πολλὰς καὶ ἰσχυρὰς κεφαλὰς, ὄμματα πολλὰ καὶ ὀξυδερκῆ, ὦτα πολλὰ καὶ ὀξύκοα, καὶ πολυπειρίαν, πρὸ δὲ πάντων, τὴν φιλάδελφον εὐσέβειαν καὶ τὴν ὁμονοοῦσαν εἰλικρίνειαν, δι' ὧν καὶ μόνων κατορθωτὰ καὶ ῥάδια γίνονται τὰ ἄλλως δύσκολα καὶ δυσκατόρθωτα.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀρχομένης σήμερον, σὺν Θεῷ, νέας περιόδου τῆς τε περὶ ἡμᾶς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς διαρκοῦς Συμβουλίου, συνήλθομεν ἐν πνεύματι φιλαδελφίας, ὁμόφρονες καὶ ἐν πλήρει συναισθήσει τῆς ἡμῶν ὑψηλῆς καὶ βαρείας ἐντολῆς καὶ ἐπαγγελίας, καὶ ἐν ἐκτιμήσει δικαίᾳ καὶ ἀκριβεῖ τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀναγκῶν, ὅπως, τῇ φωτιστικῇ τοῦ Κυρίου χάριτι, ὁμοθυμαδὸν ἐκλεξώμεθα τοὺς τὸ Συμβούλιον τοῦτο συμπληρώσοντας ἀξίως καὶ κατὰ τὰς κοινὰς πάντων τῶν εὐσεβῶν εὐχὰς καὶ προσδοκίας, πρὸς ἀσφαλῆ καὶ ταχείαν ἐπιτευξιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κοινωφελοῦς σκοποῦ, ὃν ἁπαξάπαντες προτιθέμεθα, τῆς προσφόρου δηλ. καὶ τελειοτέρας καὶ κανονικῆς διευθετήσεώς τε καὶ διοικήσεως τῶν τῆς Ἐκκλησίας πραγμάτων.

Δεῦτε οὖν, ἐν Χριστῷ ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ, υἱοὶ περισπούδαστοι, πᾶσαν ἀποθέμενοι φίλαυτον ἀντιφιλοτιμίαν καὶ ἀντιπάθειαν καὶ συμπάθειαν, ἀποβλέψωμεν μὴ εἰς τὰ ἴδια, ἀλλ' εἰς τὰ κοινὰ, καὶ

ἐπὶ τούτῳ προτείνομεν ἕκαστος ἐν εἰλικρινείᾳ καὶ κατὰ συνείδησιν ὡς νομίζει ἱκανοὺς εἰς τὸ ἀσφαλίσαι παντὶ τρόπῳ καὶ προαγαγεῖν τὰ κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους συμφέροντα, συμφώνως τῷ κοινωνικῷ τῆς Ἐκκλησίας πνεύματι. Ἡ δὲ πανοθενιουργὸς χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φωτίσαι καὶ κατασκευάσαι τὴν ὁδὸν ἡμῶν, καὶ προηγεῖσθαι τὰς φρένας καὶ τὰ διαβήματα εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθὸν, εἰς πᾶσαν βουλὴν σωτήριον, καὶ νῦν καὶ πάντοτε, πρὸς στηριγμὸν καὶ κραταίωσιν τῆς Ἐκκλησίας, εὐκλειαν τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους, καὶ δόξαν τοῦ προσκυνητοῦ αὐτοῦ ὀνόματος. Ἀμήν.

Τῇ δὲ δ'. ἀπριλίου (ἡμέρᾳ τριτῇ) ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κατήρξατο τῶν ἐργασιῶν τοῦ νέου ἐθνικοῦ δωδεκαμελοῦς Συμβουλίου διὰ τῆς ἐφεξῆς ἀξίας λόγου προσλαλιᾶς.

Εὐγενέσταται ἐν Χριστῷ υἱοὶ καὶ λίαν ἡμῖν περισπούδαστοι.

Τὸ διοικητικὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας σύστημα, θεμελιούμενον ἐπὶ τῆς Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας καὶ τῶν πατροπαραδότων διατυπώσεων, ἐνεργεῖται ὑπὸ πάντων τῶν πιστῶν· πάντες γὰρ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ συναπαρτίζουσι σῶμα, τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀλλήλων εἰσὶ μέλη συνυπουργικὰ καὶ ἀλληλένδετα· διὰ τοῦτο ἡ ἐν ὅλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ χρῆσις καὶ ὑπηρεσία τοῦ λαοῦ τέσῳ ἀναγκαιοτέρα καθίσταται, ὅσῳ, πολλῶν καὶ πολυειδῶν ἑκάστοτε ἀναφυομένων Ἐκκλησιαστικῶν ἀναγκῶν, οὔτε πάντα τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησίας πρὸς ἅπασας πεφύκασιν, οὔτε ἓν πάλιν μόνον ἰδίᾳ καὶ καθ' ἑαυτὸ ἀεὶ ἐν πάσαις εὐδοκιμεῖ. Καὶ τὴν τοιαύτην, φαίνεται, φιλάδελφον καὶ συνεκτικὴν ἁπλοϊκότητα συνίστα ὁ πανεύφημος Παῦλος πρὸς διαφερομένους τοὺς Κορινθίους, ἐκείνα φυσιολογῶν τροπικῶς καὶ σωματικώτερον: « Καὶ γὰρ τὸ σῶμα οὐκ ἔστιν ἓν μέλος, ἀλλὰ πολλά — Εἰ ὅλον τὸ σῶμα ὀφθαλμὸς, ποῦ ἡ ἀκοή; εἰ ὅλον ἀκοὴ, ποῦ ἡ ὄσφρησις; ποῦ ἡ χεὶρ; ποῦ ὁ ποῦς; — Εἰ δὲ ἦν τὰ πάντα ἓν μέλος, ποῦ τὸ σῶμα; Νῦν δὲ πολλὰ μὲν μέλη, ἓν δὲ σῶμα. Οὐ δύναται δὲ ὀφθαλμὸς εἰπεῖν τῇ χειρὶ, χρείαν σου οὐκ ἔχω, καὶ πάλιν ἡ κεφαλὴ τοῖς ποσὶ, χρείαν ὑμῶν οὐκ ἔχω· ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον τὰ δοκοῦντα μέλη τοῦ σώματος ἀσθενέστερα ὑπάρχειν ἀναγκαῖά ἐστιν — ἵνα μὴ ᾖ σχίσμα ἐν τῷ σώματι, ἀλλὰ τὸ αὐτὸ ὑπὲρ ἀλλήλων μεριμνῶσι τὰ μέλη· καὶ εἴτε πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη ».

Πλὴν ἐν τῇ ἁμοιβαίᾳ ταύτῃ συνεργείᾳ τοῦ λαοῦ εἷς ἄρος ἐστὶν ἀπαραίτητος, τὸ μηδὲν πράττειν παρὰ τὴν γνώμην τοῦ οἰκείου ποιμένος. Καθάπερ γὰρ ὁ τὰς ψυχικὰς δυνάμεις καὶ ἐνεργείας κατευθύνων νοῦς, αὐτὸς διοικεῖ καὶ τὰς σωματικὰς, καθόλου τε καὶ ἰδίᾳ, κατὰ φύσεως καὶ ἰδέας ὑλικωτέρας ὑπαρχούσας, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ὁ τῆς Ἐκκλησίας ποιμὴν, κἂν ἐξαιρέτως κυβερνᾷ τὰς τῶν ποιμαινομένων ψυχὰς, πλατύτερον ὅμως οὐδαμῶς ἀπήλλακται πάσης διοικητικῆς ἐποπτείας ἐπὶ τῶν ὑλικωτέρων ὁσοῦντων πραγμάτων, οἷα, φερ' εἰπεῖν, τὰ περὶ τὴν τοῦ ποιμνίου αἰλνθρωπίαν καὶ ἐκπαίδευσιν ἀναγόμενα, ἔτι δὲ καὶ τὰ περὶ τὴν τήρησιν καὶ ἀσφάλειαν τῶν θείων σκηνωμάτων, καὶ ὅσα τῶν τοιούτων ἔχονται. Καὶ γὰρ ἄνωθεν τεταγμένος πηδαλιοῦχος καὶ ἰθυντωρ πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἐκκλησίαν, τῶν ἔσω καὶ τῶν ἐκτὸς, ὥστε διοικεῖν αὐτὰ θεοφιλῶς καὶ κοινωφελῶς, ὃν τρόπον δώσει λόγον καὶ εὐθύνας πρὸς τὸν Θεὸν, οὕτως ἐστὶν ὑπόλογος καὶ πρὸς τὴν ὅλην Ἐκκλησίαν περὶ πάσης δημοσίας πράξεως, ἐξ ἧς δύναται προελθεῖν βλάβη τις τῷ σώματι τῶν πιστῶν.

Διὰ δὴ ταῦτα καὶ ἡ μετριότης ἡμῶν, οὓς τὸ ἄφατον ἔλεος τοῦ Κυρίου καὶ ἡ τῆς Ἐκκλησίας φωνὴ ἐτίμησε τῇ πνευματικῇ ταύτῃ ἐξουσίᾳ καὶ προεδρείᾳ, προθύμως ἑκατέροις (κλήρῳ καὶ λαῷ) τὸ οἰκεῖον νέμοντες, εἴσω τῶν ὁρίων τῆς πατρίου καὶ κανονικῆς ὀρθότητος, ὅσαι τῶν κοινῶν φροντίδων σωματικώτεραί εἰσι καὶ κοινωνικαί τὸ πλέον, ταύτας φέροντες, τῇ εἰδικῇ μερίμνῃ καὶ ἐπιμελείᾳ τῶν περὶ ἡμᾶς ἐντίμων καὶ ἀγαπητῶν Συμβούλων ἀμέμπτως ἀνατιθέμεθα, οὐκ ἀνεπισκόπως, ἀλλ' ὑπὸ τὴν ἡμετέραν πατρικὴν ἐπισκόπευσιν· ὅπως, ἐν κοινῇ βουλῇ καὶ ὁμογνωμοσύνῃ συνεργαζομένων, τὸ κοινὸν τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ συμφέρον, ὡς ἔνεστι, κατασφαλίζηται.

Γνωστῶν δ' ὄντων τῶν ἔργων, ἐν οἷς τὸ δωδεκαμελὲς ἐθνικὸν τοῦτο διαρκὲς Συμβούλιον ἐνασχοληθήσεται, συνερχόμενον δὶς τῆς ἑβδομάδος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὡς καὶ πρότερον, ἐν ἡμέραις καὶ ὥραις τακταῖς, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἡμῶν προεδρείαν, καὶ ἐν περιπτώσει ἀπουσίας, ὑπό τινος ἀντιπροσωπεύοντος ἡμᾶς Ἀρχιερέως, συνεργάζηται μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας, εἰς αἰσίαν διεκπεραίωσιν τῶν ἀνατεθειμένων αὐτῷ ἐθνικῶν ὑποθέσεων.

Οὕτως οὖν, τῇ ὑμετέρᾳ υἱϊκῇ ἀγάπῃ διὰ βραχέων προλογίσαντες, τέκνα τῆς εὐσεβείας λίαν ἡμῖν ἀγαπητὰ καὶ ἐρίτιμα, πεποίθαμεν, σὺν Θεῷ ἀντιλήπτορι, ὅτι οὐκ ἔσθ' ὅπως ἐγκαταλείψωμεν

μᾶς οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν ὁ φόβος τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ γνήσιος καὶ συνετὸς ὑπὲρ τε τῆς κοινῆς μητρὸς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἡμετέρου Γένους ζῆλος, καὶ τὸ πρὸς αὐτὴν υἱϊκὸν καὶ ἐγκάρδιον σέβας, καὶ ἡ ἐπὶ ἔργοις ἀγαθοῖς ζηλωτὴ φιλοτιμία, καὶ ἐπὶ πᾶσιν, ἡ εἰλικρίνεια καὶ προθυμία, ἐν οἷς ἐγκατοικοῦσα ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ, χαρίζεται βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ φρόνησιν, ἰσχὺν καὶ ἀσφάλειαν, καὶ τὴν τελεσφόρον εὐλογίαν παντὸς ἀγαθοῦ ἔργου καὶ λόγου καὶ βουλεύματος. Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, ὁ πάντων τῶν καλῶν τελεσιουργὸς καὶ πρύτανις, αὐτὸς ἐπακούσαι καὶ τῆς ἡμετέρας δεήσεως, καὶ δῴη ταῖς κοιναῖς ἡμῶν καὶ ἁλοψύχοις ἱκεσίαις ὑπόστασιν ἀληθείας καὶ πραγματικότητος, πρὸς κραταίωσιν τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ δόξαν τοῦ παναγίου αὐτοῦ Πνεύματος. Ἀμήν.

Νέα δὲ μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου κατ' ἐκλογὴν διὰ τὴν περίοδον ταύτην ἐνεκρίθησαν οἱ ΣΣ. Μητροπολῖται Κυζίκου, Δέρκων, Θεσσαλονίκης, Χίου, Ῥασκοπρεσρένης, Μεσημβρίας καὶ Βοδενῶν. Εἰς τοὺς τελευταίους πέντε ἐκ τῶν σημειωθέντων Μητροπολιτῶν ἀπεστάλησαν αἱ προσκλητήριοι Πατρ. ἐπιστολαί, ἐπειδὴ ὁ Μητρ. Μεσημβρίας, λόγῳ ἀσθενείας, εἶχεν ἀναχωρήσει εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ, ἀδεία Ἐκκλησιαστικῇ.

—o—

13. Τὰ κατὰ τὸν Ἡγεμόνα τῆς Σερβίας.

Γνωστῆς γενομένης τῆς εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἀφίξεως τοῦ Ἡγεμόνος τῆς Σερβίας, ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης ἀπέστειλε τοὺς Μητροπολίτας Νικαίας καὶ Πελαγωνείας, ὅπως συγχαρῶσι τῇ Α. Ὑψ. ἐπὶ τῇ ἐνταῦθα αἰσίᾳ ἀφίξει, οὓς καὶ ὑπεδέξατο ὁ Ἡγεμὼν μετὰ πολλῆς τῆς φιλοφροσύνης.

Τῇ δὲ κέ. μαρτίου, ἑορτῇ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ, ὁ Ἡγεμὼν μεθ' ὅλης τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ (ἐπὶ 14 ἁμαξῶν), μετέβη εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναόν, τελουμένης τῆς λειτουργίας, καθ' ἣν συνελειτούργησαν μετὰ τοῦ Μ. Ἀρχιμανδρίτου ὁ πρωθιερεὺς τῆς Α. Ὑψ. καὶ 2 ἱεροδιάκονοι, ὧν ὁ ἕτερος ἀνεγίνωσκε τὰς αἰτήσεις κ.τ.λ. Σλαβιστί, καθὰ καὶ ὁ πρωθιερεύς. Περὶ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας, ἀφοῦ ἐψάλη ὁ πολυχρονισμὸς τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου Ἑλληνιστί, ἐψάλη ἀκολούθως καὶ ὁ τοῦ Ἡγεμόνος Σλαβιστί, ζητωκραυγοῦντος τοῦ λαοῦ.

Ἀκολούθως ὁ Ἡγεμὼν μετὰ τῆς ἀκολουθίας του, ἀναβὰς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐπίσημον ἐπίσκεψιν τῆς Α. Θ. Π. ἔτυχε τῆς ἀπαιτουμένης δεξιώσεως, παρούσης καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου. Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ἐπισήμου ταύτης ἐπισκέψεως, καθ' ἣν ἀντηλλάχθησαν πλεῖστοι ὅσοι λόγοι, ἐνδεικτικοὶ ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ εἰλικρινοῦς φιλοφροσύνης, διηρμήνευεν ὁ κ. Παῦλος Ἀποστόλοβιτς. Ἀναχωρῶν δὲ ὁ Ἡγεμών, δεξάμενος τὰς εὐλογίας τῆς Α. Θ. Π. καὶ ἀσπασάμενος τὴν δεξιὰν Αὐτῆς, προεπέμφθη μετὰ τῶν αὐτῶν τιμῶν καὶ ἀνευσημιῶν.

Τὴν κζ'. ἀντεπεσκέφθη ἐπισήμως τὸν Ἡγεμόνα ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Κυζίκου, Δέρκων, καὶ τοῦ Μεγ. Λογοθέτου, ἐκτὸς τῆς συνήθους αὐτοῦ ἀκολουθίας.

—o—

14. Πατριαρχικὸν Γράμμα ἐν ταῖς ἑορταῖς τοῦ Πάσχα.

Ἀνεγνώσθησαν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης Πατριαρχικαὶ Ἀποδείξεις, ἐν αἷς ἡ Α. Θ.Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, ἀποτείνων τὰς δεούσας προτροπὰς καὶ νουθεσίας πρὸς τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα, ἀπαγορεύει ἐντόνως τὴν κατὰ τὰς ἑορτὰς τοῦ Πάσχα ἄτακτον καὶ πολλαχῶς ἐπιβλαβῆ χρῆσιν πυροβόλων καὶ διαφόρων ἄλλων πυροσκροτούντων ὀργάνων.

Ἡ ἐν λόγῳ Ἀπόδειξίς ἐστιν αὕτη.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπανταχοῦ εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ὅσον ἀδιάλειπτα καὶ πλουσιόδωρα τῆς περὶ ἡμᾶς ἀφάτου τοῦ Θεοῦ φιλανθρωπίας καὶ συγκαταβάσεως τὰ πνευματικὰ καὶ τὰ φυσικά, τὰ γήϊνα καὶ τὰ οὐράνια δωρήματα καὶ εὐεργετήματα, τοσοῦτον ὀφείλομεν καὶ ἡμεῖς προσ-

φέρειν ἑαυτοὺς ἀείποτε τῷ θείῳ αὐτοῦ θελήματι εὐαρέστους δι' ἔργων Εὐαγγελικῶν καὶ ἐναρέτων, ἐνστερνισμένοι τὸν φόβον τοῦ Θεοῦ, καὶ παντὶ τρόπῳ τὴν ἐγκάρδιον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην ἐπιδεικνύμενοι πρὸς τὰς καθ' ἑκάστην δαψιλῶς ἐκχεομένας θείας εὐεργεσίας καὶ χάριτας, καὶ ἄξιοι αὐτῶν καθιστάμενοι. Ἐπειδὴ τοίνυν καὶ πάλιν ἡ πατρικὴ καὶ πανάγαθος τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἡμῶν πρόνοια ἠξίωσεν ἡμᾶς φθάσαι εἰς τὰ πρόθυρα τῶν πανσέπτων ἡμερῶν τοῦ ἀχράντου καὶ φρικτοῦ Πάθους τοῦ Θεανθρώπου, καὶ τῆς ζωηφόρου καὶ κοσμοσωτηρίου ἐκ νεκρῶν αὐτοῦ Ἀναστάσεως, καθῆκον ἡμῶν Ἐκκλησιαστικὸν καὶ πατρικὸν ἐνομίσαμεν τὸ ἐπιδαψιλεύσασθαι πᾶσιν ὑμῖν, τοῖς ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοῖς ἡμῶν τέκνοις, τὰς ἡμετέρας πατρικὰς καὶ ὁλοψύχους εὐχὰς καὶ εὐλογίας, καὶ προσφόρως παραινέσαι καὶ νουθετῆσαι, ὑπομιμνήσκοντες ὑμᾶς τὰ ἱερὰ καὶ ἀπαραίτητα χρέη, ἃ καὶ πάντοτε μὲν ὀφείλει ἀνελλιπῶς ἐκπληροῦν πᾶς εὐσεβὴς καὶ γνήσιος τοῦ Εὐαγγελίου μαθητὴς, καὶ ἀληθὴς λατρευτὴς τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν λύτρον δόντος τὴν ὑπέρτιμον αὐτοῦ ψυχὴν Θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν, πολὺ δὲ μᾶλλον κατὰ τὰς σεβασμίας ταύτας ἡμέρας, καθ' ἃς ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία διὰ παννυχίων καὶ ἐκτενῶν προσευχῶν καὶ δεήσεων, προσκαλοῦσα πάντας εἰς τὴν αἴνεσιν καὶ λατρείαν τοῦ σταυρωθέντος, καὶ ταφέντος, καὶ ἐκ τῶν νεκρῶν ἐξαναστάντος, ἵνα ἐξαγοράσῃ ἡμᾶς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ πονηροῦ, προτρέπεται καὶ παρακαλεῖ τὰ τέκνα αὐτῆς εἰς μίμησιν τῶν θείων ὑποδειγμάτων καὶ ὑπογραμμῶν, ὅπως τῷ τιμίῳ αἵματι αὐτοῦ ἁγιασθέντες σωθῶμεν. Διὸ καὶ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, εὐχόμεθα προηγουμένως καὶ εὐλογοῦμεν πατρικῶς πάντας ὑμᾶς, ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ἐξαιτούμενοι ἐκ βαθέων καρδίας, ὅπως ὁ φιλάνθρωπος Κύριος ἡμῶν καταξιοῖ πάντας πανηγυρίζειν τὰ ἅγια καὶ σωτήρια Πάθη καὶ τὴν τριήμερον αὐτοῦ Ἀνάστασιν ἐν ὑγείᾳ καὶ χαρᾷ εἰς ἔτη πάμπολλα. Ἀκολούθως δὲ συμβουλεύομεν Ἐκκλησιαστικῶς καὶ παραινοῦμεν ὑμῖν, ἵνα κατὰ τὰς ἁγίας ταύτας καὶ πανσέπτους ἡμέρας ἐκπληρώσητε πάντες μετὰ προθυμίας τὰ χριστιανικὰ ὑμῶν καθήκοντα, ἐπιτελοῦντες ἔργα ἀγάπης πρός τε τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, συντρέχοντες μὲν ἐν εὐλαβείᾳ καὶ συντριβῇ καρδίας εἰς τὴν ἀκρόασιν τῶν ἱερῶν καὶ κατανυκτικῶν ἀκολουθιῶν, καὶ εἰλικρινῶς μετανοοῦντες καὶ ἐξομολογούμενοι τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν, ἵνα μεταλάβητε ἀξίως καὶ ἀ-

κτακρίτως τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων πρὸς ἁγιασμὸν τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ὑμῶν, καὶ εὐλογίαν οὐράνιον, τοῖς δὲ ὀφειλέταις ἀδελφοῖς ἀφιέντες ἐκ ψυχῆς τὰ ὀφειλήματα αὐτῶν, ἅπερ πρὸς ὑμᾶς ὀφείλουσιν, ἠθικὰ ἢ κοινωνικὰ, καὶ τὴν δυνατὴν ἐπιείκειαν καὶ φιλαδελφίαν ἐπιδεικνύμενοι, ἵνα, καὶ ὑμᾶς ἐλεήσας ὁ Κύριος, ἀφῇ τὰ πρὸς αὐτὸν πολλὰ ὑμῶν ὀφειλήματα καὶ παραπτώματα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ βίος τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν χαρακτηρίζεται μάλιστα δι' εὐτάκτου καὶ σεμνῆς πολιτείας καὶ ἀναστροφῆς, καθὼς ὁ τοῦ Θεοῦ Ἀπόστολος διδάσκει, λέγων· «βλέπετε οὖν, ἀδελφοὶ, πῶς ἀκριβῶς περιπατεῖτε, μὴ ὡς ἄσοφοι, ἀλλ' ὡς σοφοὶ, μὴ κώμοις καὶ μέθαις, μὴ ἐρίδι καὶ ζήλῳ, ἀλλ' ἐν ἀμέμπτῳ πολιτείᾳ τῇ κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν», οὐ λείπομεν καὶ περὶ τούτου νουθετῆσαι καὶ ἐντείλασθαι πᾶσιν ὑμῖν πατρικῶς, ἵνα πὰς σεπτὰς ἡμέρας τῶν κοσμοχαρμοσύνων καὶ σωτηρίων ἑορτῶν τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως διανύσητε μετὰ πάσης κοσμιότητος καὶ εὐταξίας, ἀποφεύγοντες τὰς ἀτάκτους καὶ ὀχλοτερπεῖς κραυγὰς καὶ τοὺς θορύβους, ἅτινα ἀπάδουσι τῷ τιμίῳ καὶ σεμνῷ τοῦ Χριστιανοῦ χαρακτῆρι καὶ ἐπαγγέλματι, μηδὲ τολμήσητε ῥίψαι πυροβόλα καὶ φυσέκια, ἢ ἄλλα πυροκροτοῦντα ὄργανα, μήτε ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν, μήτε κατὰ πὰς ὁδοὺς, μήτε κατὰ τὰς οἰκίας, ἐνθυμούμενοι καλῶς, ὅτι αἱ πυροβολήσεις αὗται, πλὴν ὅτι εἰσὶν ἀνωφελεῖς καὶ μάταιαι, οὔτε τῷ Θεῷ εὐχαριστοῦσαι, οὔτε τὴν ψυχὴν ἁγιάζουσαι, ἐπὶ πρόξενοῦσι γενικὴν ἀπησυχίαν καὶ ταραχὴν, καὶ πολλάκις φέρουσι παντοίας βλάβας καὶ ἀνήκεστα δυστυχήματα, οὐ ἕνεκα ἀνασαρστοῦσι καὶ αὐτῇ τῇ σεβαστῇ ἡμῶν Κυβερνήσει, ἥτις, ἀείποτε φιλολάως μεριμνῶσα ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ προόδου παντὸς τοῦ ὑπηκόου, ἀνεξαρτήτως φυλῆς καὶ θρησκεύματος, καὶ εὐμενέστατα παρέχουσα τοῖς ὑπηκόοις πᾶσιν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν περὶ τὴν ἐξάσκησιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων, οὐδόλως ἀνέχεται ἐν ἐντεῦθεν διακινδυνεύῃ ἡ ζωὴ καὶ ἡσυχία τῆς πόλεως, ἢ σκανδαλίζηται τὸ ἄλλο ὑπήκοον ἐκ τῆς ἀτάκτου ἀναστροφῆς ὀλίγων τινῶν, ὧν οὔτε ἡ θρησκεία, οὔτε ἡ καλὴ ἀνατροφὴ καὶ ὀρθὴ διδασκαλία, οὔτε τῆς κοινωνίας ἡ πρόοδος συγχωρεῖ ἔργα καὶ τρόπους ὀχληροὺς τῷ πλησίον, καὶ πολλαχῶς ἐπιζημίους. Δοξάσωμεν, ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ καὶ εὐλογημένα τέκνα, δοξάσωμεν τὸν ὕψιστον ἡμῶν Σωτῆρα δι' ἔργων ἀγαθῶν, δι' ἔργων ὑγιοῦς καὶ Εὐαγγελικῆς προόδου, ἧς πᾶσα ἀγαθοεργία ἐστὶν ἀκήρατος καὶ θεοφι-

λης εὐφροσύνη, καὶ πᾶσα εὐφροσύνη ἐστὶ πρόξενος αἰωνίου σωτηρίας, ἁγιάζουσα τὸν πιστὸν, καὶ δοξάζουσα τὸν Κύριον τῆς δόξης. Ἡ δὲ χάρις τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν παθόντος καὶ ἀπὸ τῶν τάφων ἐξαναστάντος ζωοδότου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

—o—

15. Οἱ πρεσβευταὶ Ῥωσσίας καὶ Ἑλλάδος.

Ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωσσίας στρατηγὸς κ. Ἰγνατιὲφ καὶ ὁ τῆς Ἑλλάδος κ. Π. Δεληγιάννης, μεταβάντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τοῦ Πάσχα, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς ἀκολουθίας, ἀνέβησαν εἰς τὸ μέγα Συνοδικὸν, ὅπου, μετὰ τὰς γενομένας φιλοφροσύνας καὶ προσρήσεις, ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης προσέθηκε καὶ τὰς ἑξῆς λίαν ἀξιοσημειώτους λέξεις.

« Ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ὑμ. Ἐξοχοτήτων ἐμβλέπω τὰς δύο νεωτέρας προσφιλεῖς ἀδελφάς: τὴν Ῥωσσικὴν καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Ἐκκλησίαν, προσερχομένας μετὰ τρυφεροῦ αἰσθήματος καὶ πόθου φιλαδέλφου πρὸς τὴν πρεσβυτέραν αὐτῶν ἀδελφὴν, ἵνα καὶ παρηγορήσωσι καὶ ἐνισχύσωσιν αὐτὴν, ἐν μέσῳ τῶν πολλῶν αὐτῆς θλίψεων καὶ τραυμάτων, ἅτινα λαμβάνει δεξιόθεν καὶ ἀριστεράθεν. Ἀπονείματε, παρακαλῶ, πρὸς αὐτὰς τὸν ἐν Χριστῷ ἐγκάρδιον ἀσπασμὸν, καὶ τὰς ἀδελφικὰς ἡμῶν εὐχαριστίας. Εἴθε ὁ πανάγαθος Θεὸς, ὁ ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς, διατηρεῖν αὐτὰς ἀνωτέρας παντὸς ἀνιαροῦ ».

Τούτων μεταφραθέντων καὶ Γαλλιστὶ διὰ τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ῥωσσίας στρατηγὸν κ. Ἰγνατιὲφ, λαβὼν τὸν λόγον οὗτος, ἀπήντησεν, ὡς ἑξῆς.

« Ἔχων τὴν τιμὴν, Παναγιώτατε Δέσποτα, νὰ ἀντιπροσωπεύω Αὐτοκράτορα, ὡς εἶτις καὶ ἄλλος, ζηλωτὴν καὶ προστάτην τῆς ὀρθοδοξίας, σπουδάζω κατὰ καθῆκόν μου νὰ πλησιάζω, ὅσον ἔνεστι, συχνότερον εἰς τὸν Οἰκ. τοῦτον θρόνον, ἵνα διὰ τῶν ἔργων ὑπομιμνήσκω τοὺς περὶ αὐτὸν εὐσεβεῖς, ὅτι ἐξ αὐτοῦ ἔχομεν τὸ φῶς τῆς ἀληθινῆς θρησκείας, τὰς ἁγίας Γραφὰς, τὴν διδασκαλίαν τῶν ἁγίων Πατέρων, ἐξ αὐτοῦ τὴν χάριν καὶ εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ διὰ τοῦτο θεωροῦμεν τὸν Οἰκ. Πατριάρχην πρόεδρον ὅλης τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πατέρα κοινὸν πάντων τῶν ὀρθοδόξων ».

Ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος Κ. Π. Δεληγιάννης διεβεβαίωσεν, ὅτι συμμερίζεται πληρέστατα τὰ αἰσθήματα τοῦ εὐσεβεστάτου συναδέλφου του, τόσῳ μᾶλλον (εἶπεν), ὅσῳ καὶ τῶν δύω Ἐκκλησιῶν κοινὸς ὁ βίος, κοιναὶ αἱ θλίψεις καὶ τὰ παθήματα, κοινὴ καὶ ἡ δόξα.

—o—

16. Οἱ ἐν Σμύρνῃ Ἰσραηλῖται καὶ οἱ ἓξ κώδωνες τῆς Κρήτης.

Ἓξ κώδωνες τῶν ἐν Κρήτῃ συληθέντων ἱερῶν ναῶν μετ' ἄλλων τινῶν λαφύρων ἠγοράσθησαν κατὰ μῆνα ὑπό τινων ἐν Σμύρνῃ Ἰσραηλιτῶν, οἵτινες καὶ ἀπέστειλαν αὐτοὺς πρὸς τὸν Μητροπολίτην Σμύρνης κ. Χρύσανθον μετὰ τῆς παρὰ πόδας ἐπιστολῆς, ἀξίας μεγίστης ὄντως προσοχῆς.

« Παναγιώτατε!

« Ἓξ κώδωνες τῶν ἐν Κρήτῃ συληθέντων ναῶν σας περιεφέροντο πρὸς πώλησιν εἰς τὰς ἀγυιὰς μετ' ἄλλων λαφύρων ἐκ τῶν πυρποληθεισῶν κωμοπόλεων.

« Εἰς τὸ κατανυκτικὸν τοῦτο θέαμα μόνη ἡ καρδία τῶν Ἰσραηλιτῶν, ἡ εἰσέτι θρηνῳδοῦσα ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τοῦ ναοῦ της καὶ πενθηφορροῦσα διὰ τὴν ἁρπαγὴν τῶν σκευῶν τοῦ Ἀαρὼν, συνετρίβη ὑπὸ οἴκτου καὶ συμπαθείας.

« Οἱ Ἰσραηλῖται, οἵτινες ἐπὶ τύσους αἰῶνας ὑπέστησαν καρτερικῶς μυρίας βασάνους καὶ δεινοπαθείας, καὶ οἵτινες εἰσέτι ὑπομένουσιν ἡρωϊκῶς τὰς ἀδικίας λαῶν τινων καὶ κυβερνήσεων, καθιστάμενοι μάρτυρες τοῦ μονοθείσμοῦ, δὲν ἠδύναντο νὰ μένωσιν ἀνεπίσθητοι εἰς τὴν βεβήλωσιν τῶν σκευῶν ἐκείνων, τῶν ὁποίων ὁ ἦχος ἀπὸ τοῦ ὕψους τῶν κωδωνοστασίων προσεκάλει εἰς προσευχὴν τοὺς Χριστιανοὺς καὶ εἰς τὴν διδαχὴν τῆς ἀγάπης τοῦ πλησίον.

« Προσενεγκόντες λοιπὸν τὸν ὀβολὸν των οἱ Ἰσραηλῖται, καὶ ἀγοράσαντες τοὺς ἐν λόγῳ κώδωνας, προσφέρουσιν αὐτοὺς δι' ἡμῶν εἰς τὴν ὑμετέραν Πανιερότητα, παρακαλοῦντες αὐτὴν, ὅπως εὐαρεστηθῇ ν' ἀφιερώσῃ αὐτοὺς εἰς τοὺς πρώτους ἀνακτισθησομένους ναοὺς τῆς Κρήτης. Τοῦτο δὲ πράττουσιν οἱ Ἰσραηλῖται, πλήρεις κατανύξεως μὲν διὰ τὴν ἀνάμνησιν τῶν ἰδίων αὐτῶν παθη-

μάτων, εὐγνωμοσύνης δὲ πρὸς τὴν Υ. Π. τὴν ἀείποτε διδάξασαν τὴν πρὸς ἀλλήλους ἀγάπην.

« Ἐπικαλούμεναι δὲ τὴν ἀρωγὴν τοῦ ὑψίστου ὑπὲρ τῶν τεθλιμμένων, εὐχόμεθα ἵνα μακρυνθῶσιν αἱ ἡμέραι τῆς Υ. Π. ὅπως διδάσκῃ καὶ ἐνσπείρῃ εἰς τὰ τέκνα της τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην.

« Τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος εὐπειθέστατοι δοῦλοι.
Διὰ τὴν Ἐπιτροπὴν
Ἰωσὴφ Π. Βεντουρᾶ τοῦ Βίτα, Ἀβραὰμ Σ. Λευῒ Βίτα, Ἐλία Ἀρτσῆ ».

Ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης Κ. Γρηγόριος, μαθὼν τὴν γενναίαν πρᾶξιν, δι' ἧς ἡ ἐν Σμύρνῃ Ἰσραηλιτικὴ κοινότης προσήνεγκε τῷ Σμύρνης Μητροπολίτῃ τοὺς ἐν λόγῳ ἐκ Κρήτης κώδωνας, οὐ μόνον ἔσπευσε νὰ διαπέμψῃ πρὸς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχηγὸν τῶν Ἰουδαίων τὰς ἀνηκούσας εὐχαριστήσεις, ἀλλὰ καὶ τὸν ἅγ. Σμύρνης προσεκάλεσεν, ὅπως μετὰ τῶν φιλικῶν καὶ ὑποχρεωτικῶν προσρήσεων τῆς Α.Π. διακοινώσῃ πρὸς τὸν ἐν Σμύρνῃ Ἀρχιῤῥαβῖνον τὴν εὐαρέσκειαν Αὐτῆς, « ὅπως καὶ ἡ αὐτοῦ Λογιότης διαδηλώσῃ πρὸς τὴν κοινότητα τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ τὴν εὐχάριστον παρὰ τῆς Α. Π. ἀποδοχὴν τῆς ἀγαθῆς αὐτῶν προαιρέσεως ».

Ὁ Μητροπολίτης ἐξετέλεσε τὴν ἐντολὴν ταύτην, ἐπισκεφθεὶς ἐπὶ τούτῳ τὸν Ἀρχιῤῥαβῖνον τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἰσραηλιτικῆς κοινότητος.

Ὁ Ἀρχιῤῥαβῖνος τῆς ἐν Σμύρνῃ Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος ἀνταπέδωκε τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ Μητροπολίτου Σμύρνης, καὶ ἐξέφρασε κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ παρεκάλεσε τὴν Α. Π. νὰ διαβιβάσῃ πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τὰς εὐχαριστήσεις καὶ τὰ σεβάσματα ὅλης τῆς Ἰσραηλιτικῆς Κοινότητος.

Ἡ ἀμοιβαία αὕτη φιλοφροσύνη καὶ ἀνεξίθρησκος συμπεριφορὰ ἐμπρέπει βεβαίως εἰς Κοινότητας, διάφορα μὲν πρεσβευούσας δόγματα, ἀλλὰ ζώσας κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς διαλλαγῆς τῶν ἐθνῶν.

—o—

17. Ἡ πρὸς τὸν Σουλτάνον παρουσίασις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου μετὰ τῶν ἄλλων ἐθναρχῶν καὶ λοιπῶν.

Ἀποφασισθείσης τῆς εἰς Εὐρώπην μεταβάσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, μεταβὰς εἰς τὰ ἀνάκτορα τὴν 8 Ἰουνίου, περὶ τὴν 7 ὥραν Τουρκιστί, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Κυζίκου, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων, ἐπαρουσιάσθη πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον, συμπαρόντων καὶ τοῦ Μεγ. Λογοθέτου καὶ τοῦ Κ. Κ. Ἀβδοϊδου, ὡς διερμηνέως, ὅτε καὶ προσεφώνησεν ἐκ μέρους καὶ τῶν ἄλλων ἐθναρχῶν προσλαλιὰν πρόσφορον, δι' ἧς ἐπηύξατο τῇ Α. Α. Μ. αἴσιον τόν τε πλοῦν καὶ τὴν ἐπάνοδον εἰς τὸ Βασίλειον Κράτος.

Ἡ Α. Μ. ἐξέφρασε τὴν ἐπὶ ταῖς εὐχαῖς ταύταις εὐαρέσκειάν Του, προσθεὶς ἅμα ὅτι πρώτιστον μέλημα Αὐτοῦ ἦν καὶ ἔσται ἡ εὐημερία τῶν ὑπηκόων Του κτλ.

Ἐκ τῶν λοιπῶν ἐθναρχῶν παρῆσαν μόνον ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων μετὰ 2 ἐπισκόπων καὶ ὁ Ἀρχιῤῥαβῖνος μεθ' ἑνὸς ῥαβίνου.

Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Π. μετὰ τῶν λοιπῶν ἀπεχαιρέτησεν ἐν τοῖς ἀνακτόροις καὶ τὴν Α. Υ. τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν Φουὰτ πασᾶν, προσειπὼν αὐτῷ τὰ εἰκότα· οὗτος δὲ λίαν εὐγνωμόνως ἀποδεξάμενος τὰς εὐχὰς καὶ προσρήσεις, ἐξέφρασε τὴν μεγίστην αὐτοῦ εὐχαρίστησιν.

—o—

18. Ἡ εἰς Μέγα Ῥεῦμα μετάβασις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου.

Τῇ δευτέρᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, μεταβὰς εἰς Μέγα Ῥεῦμα ἀπὸ τῆς κυριακῆς, ἠκροάσατο τῆς ἱερᾶς λειτουργίας ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀσωμάτων, ηὐλόγησε καὶ μετέδωκεν ἰδίᾳ χειρὶ τοῦ ἱεροῦ ἀντιδώρου πρὸς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ἐκκλησιαζομένους, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, καὶ μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ἐπεσκέφθη καὶ εὐλόγησε καὶ τοὺς λοι-

πους τῶν πολλῶν φίλων, ὅσους δὲν ἠδυνήθη τῇ προτεραίᾳ. Προσερχομένην δὲ τὴν Α. Π. καὶ ἐξερχομένην ἐκ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ προέπεμψαν ὁ ἱερὸς Κλῆρος, οἱ πρόκριτοι, οἱ μαθηταὶ τῶν σχολείων δᾳφνηφοροῦντες καὶ ᾄδοντες πρόσφορον ὕμνον, οἱ χωροφύλακες καὶ πλῆθος ἄπειρον τῆς ὀρθοδόξου ταύτης συνοικίας. Ἡ Α. Π., μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἀπήγγειλε τὴν ἐφεξῆς προσλαλιάν.

Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός.

1. Παριστάμενοι ἤδη ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν, φίλτατα ἡμῖν ἐν Κυρίῳ τέκνα, καὶ πρὸς ὑμᾶς τὸν πατρικὸν ἀποτείναι λόγον προτιθέμενοι, πολλὰ καὶ ποικίλα αἰσθανόμεθα ἐν ἑαυτοῖς τὰ αἰσθήματα· καρδία πάλλουσα ἀπὸ τῆς πνευματικῆς χαρᾶς, ψυχὴ συγκεκινημένη ἐκ διαφόρων εὐαρέστων ἀναμνήσεων, δάκρυα θύμηρη πλημμυροῦντα ἀπὸ τῶν γηραιῶν ἡμῶν ὀφθαλμῶν, ἰδοὺ ὅ,τι τὴν στιγμὴν ταύτην αἰσθανόμεθα, καὶ δικαίῳ τῷ λόγῳ, διότι καὶ ἡ πολυέτης ἡμῶν διαμονὴ εἰς τὴν ὑμετέραν θεόσωστον καὶ εὐλογημένην χώραν, ἣν ἐλευθέρᾳ ἡμῶν ἐκλογῇ καὶ εὐχαριστήσει πρὸς ἰδιωτικὴν κατοίκησιν προειλόμεθα, καὶ ἡ παρὰ τῆς ὑμετέρας εὐσεβείας πρὸς τὴν ἡμῶν Μετριότητα ἀπονεμομένη υἱϊκὴ ἀγάπη καὶ τὸ χριστιανικὸν αἴδεσις· καὶ ἡ ἐντεῦθεν ἀμοιβαίως ἐκπηγάζουσα ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν φιλόστοργος πατρικὴ διάθεσις, οὐκ ἠδύναντο τῇ στιγμῇ ταύτῃ, εἰ μὴ τοιαῦτα νὰ κινήσωσιν ἐν ἡμῖν τὰ αἰσθήματα.

2. Μηδεὶς τοίνυν ὑμῶν ὑπολαβέτω ὅτι, ἐμπιστευθέντες καὶ αὖθις, τὴ τοῦ Θεοῦ εὐδοκίᾳ, τοὺς αἰῶνας τοῦ παγκαίνου τῆς Ἐκκλησίας σκάφους, καὶ τῶν ἐντεῦθεν ἀκόντες καὶ κατ' ἀνάγκην σωματικῶς ἀπαρεμακρυσμένοι, ἐπιλησόμεθά ποτε τῆς εὐλογημένης ὑμῶν χώρας, ἣν ὡς γενέτειραν πατρίδα διατελοῦμεν τιμῶντές τε καὶ φιλοῦντες· εἰ δὲ καὶ ἐπαύσατο ἡ ἐκ τοῦ σύνεγγυς μεθ' ὑμῶν συνεχὴς ἀναστροφή, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ νῦν ἡ πρὸς ἀλλήλους ἀγχοῦ ὑπάρχει ὑψηλοτέρα, καὶ ὁ δεσμὸς μᾶλλον συνεσφιγμένος καὶ ἀδιάρρηκτος. Διότι ὑμεῖς μὲν κατ' εὐκληρίαν ἀποτελεῖτε μέρος ἀδιάσπαστον τῶν θεόθεν ἡμῖν ἐμπεπιστευμένων λογικῶν τοῦ Χριστοῦ προβάτων· ἡμεῖς δὲ, τῇ τοῦ Θεοῦ προνοίᾳ, πνευματικὸς ὑμῶν ποιμὴν καὶ ποδηγέτης ἄνωθεν ἐτάχθημεν. Ἀλλ' εἶον τὸ βάρος καὶ τὸ μέγεθος τοῦ ποιμαντικοῦ τούτου ἐπαγγέλματος! οἴμ δὲ ἡ εὐθύνη ἡμῶν ἐν τῇ λογοδοσίᾳ τῆς τελευταίας ἐκείνης ἡμέρας τῆς κρίσεως!

3. Ταῦτα, ἀγαπητοί, ἀναλογιζόμενοι καὶ εἰς βάθος κατανοοῦντες, προηγουμένως μὲν τὴν θείαν ἐπικαλούμεθα ἀρωγὴν καὶ ἀντίληψιν, ἵνα ἐνισχύσῃ τὴν ἡμετέραν ἀδυναμίαν πρὸς τελείαν αὐτῶν ἐκπλήρωσιν, καὶ καλὴν ἀπολογίαν, τὴν ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ βήματος· ἑπομένως δὲ τὴν ἐντολὴν τῆς πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀκραιφνοῦς καὶ ἀδόλου ἀγάπης, πρωτίστην οὖσαν μεταξὺ τῶν λοιπῶν, διδασκόμενοι ἐν ταῖς ἱεραῖς Γραφαῖς, καὶ ἐξ αὐτῆς πάσας τὰς λοιπάς, ὡς ἀπὸ βαθυγείου ῥίζης, ἀναφυομένας καθορῶντες, ταύτης τὴν πρόθυμον ἀποδοχὴν, κατὰ ποιμαντικὸν καθῆκον, συνιστῶμεν ὑμῖν καὶ πατρικῶς συμβουλεύομεν. Διότι καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, πρὸ τοῦ ἑκουσίου αὐτοῦ πάθους, ἀποστέλλων τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς εἰς τὸ Ἀποστολικὸν κήρυγμα, ταύτην συνέστησεν αὐτοῖς ὡς τὸ μόνον γνώρισμα τῆς ὑψηλῆς αὐτῶν ἀποστολῆς· «ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι ἐμοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις».

4. Ἡ ἐντολὴ τῆς ἀγάπης ἐπιβάλλεται ἡμῖν, ἀγαπητοί, καὶ ὑπὸ τοῦ ἀρχαίου νόμου τῆς παλαιᾶς Διαθήκης, καὶ ὑπὸ ταῦ νέου τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου· ἐκεῖ παραδίδων ὁ Θεὸς τοῖς Ἰσραηλίταις διὰ τοῦ Μωϋσέως τὰ κεφάλαια τοῦ θείου αὐτοῦ νόμου, πρώτην ἐντολὴν τίθησι τὸ «ἀγαπήσεις Κύριον τὸν Θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Ἀλλ' ἐὰν ἀνοίξωμεν ἤδη καὶ τὴν νέαν Διαθήκην, τὸ ἱερὸν καὶ ἅγιον Εὐαγγέλιον, ἐν ἑκάστῃ σελίδι, ἐν ἑκάστῳ κεφαλαίῳ αὐτοῦ, βλέπομεν ποικιλοτρόπως παριστανομένην τὴν μεγάλην καὶ ἄξιον τῆς ἀγάπης ἀξίαν. Ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς τοῦ Θεοῦ Διαθήκαις βλέπομεν ἔνθεν μὲν ὑψηλὰς τοῦ Κυρίου παραγγελίας περὶ ἀγάπης, ἔνθεν δὲ πράξεις ἐναρέτων ἀνδρῶν, ἔργῳ ἀσκούντων αὐτὴν, καὶ πανταχοῦ περιγραφὰς τῶν ἀπείρων αὐτῆς καρπῶν. Καὶ ἵνα παραλείψωμεν πάντα τὰ λοιπὰ, αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ Σωτὴρ καὶ διδάσκαλος, ἀφ' οὗ πρὸ τοῦ σωτηρίου πάθους καὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ παρέδωκε τοῖς ἱεροῖς αὐτοῦ μαθηταῖς τὴν οὐρανίαν αὐτοῦ ἀγάπην, ὡς ἄλλην πολύτιμον κληρονομίαν, «ἐντολὴν καινὴν δίδωμι ὑμῖν, ἵνα ἀγαπᾶτε ἀλλήλους», ἐπὶ τέλους, διὰ τοῦ παναχράντου αὐτοῦ αἵματος αὐτὴν ἐπεσφράγισεν, ἀποθανὼν ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν· «μείζονα ταύτης ἀγάπην οὐδεὶς ἔχει, ἵνα τις τὴν ψυχὴν αὐτοῦ θῇ ὑπὲρ τῶν φίλων αὐτοῦ». Ἀλλὰ διὰ τί ἄρά γε ταῦτα πάντα; διὰ τί τοσοῦτον ἐξαίρει τὴν ἀρετὴν ταύτην ὁ Κύριος καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ; διότι ἐκ ταύτης ἐκπηγάζουσι πᾶσαι

αἱ λοιπαί· «ἐν ταύταις ταῖς δυσὶν ἐντολαῖς ὅλος ὁ νόμος καὶ οἱ Προφῆται κρέμανται».

5. Καὶ τῷ ὄντι, ἀγαπητοί, διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους εἰλικρινοῦς καὶ ἀδόλου ἀγάπης, διὰ τῆς κοινῆς ὁμονοίας, πᾶσα καλὴ ἐπιχείρησις εὐκόλως κατορθοῦται καὶ προκόπτει· δι' αὐτῆς τὰ μικρὰ αὐξάνουσιν εἰς μεγάλα, τὰ μεγάλα στερεοῦται, ζωογονεῖται ὁ θρησκευτικὸς ζῆλος καὶ ἡ εὐσέβεια, ἐπεκτείνεται ἡ εὐτυχία τῶν οἰκιῶν, τῶν χωρίων, τῶν πόλεων, ἐνὶ λόγῳ, δι' αὐτῆς καὶ μόνης ἐκτελεῖται πᾶν ἀγαθὸν καὶ θεάρεστον ἔργον· ἀλλ' ὅπου ἐνυπάρχει ἡ ὀλεθρία διχόνοια, ἡ πρὸς ἀλλήλους ἔχθρα, καὶ τὰ φθοροποιὰ πάθη, ἐκεῖ ἐπέρχεται ὄλεθρος καὶ καταστροφή· «πᾶσα γὰρ βασιλεία, φησὶν ὁ αὐτὸς οὐράνιος νομοθέτης, μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, ἐρημοῦται, καὶ πᾶσα πόλις καὶ οἰκία, μερισθεῖσα καθ' ἑαυτῆς, οὐ σταθήσεται».

6. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν ὀλίγων τούτων, ἀγαπητοί, τρανῶς καταδείκνυται, ὁπόσον ἀναγκαῖος ὑπάρχει ὁ δεσμὸς τῆς ἀγάπης, δι' ἧς καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους εἰρήνη διατηρεῖται, καὶ ἡ ἀδιάρρηκτος ἕνωσις, καθήκαν ἱερὸν ἡγησάμεθα, ἵνα ὑπομνήσωμεν ὑμᾶς τὰ τῆς Εὐαγγελικῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης, παραινοῦντες πατρικῶς καὶ προτρεπόμενοι κηδεμονικῶς, ἵνα, ἐναγκαλιζόμενοι ταύτην, ἀναλάβητε μετὰ ζήλου τὴν διεύθυνσιν τῶν κοινῶν τῆς εὐλογημένης ὑμῶν χώρας πραγμάτων, φροντίζοντες μετὰ προθυμίας εἰς τὴν καλὴν συντήρησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, καὶ τὴν ἀνάλογον πρόοδον αὐτῶν, πρὸς τὴν κατὰ Χριστὸν μόρφωσιν τῶν ὑμετέρων τέκνων, ὅπως, ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου ἐκπαιδευόμενα, ἄξια τέκνα τοῦ Ὑψίστου ἀναφανῶσι, χρήσιμα εἰς ἑαυτὰ ἅμα καὶ τὸν πλησίον γινόμενα.

7. Εἴθε δὲ ὁ Παράκλητος, τὸ Παναγιον Πνεῦμα, τὸ ἐπιφοιτῆσαν ἐνείδει πυρίνων γλωσσῶν ἐπὶ τοὺς ἁγίους αὐτοῦ μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους, καὶ συνδέσαν αὐτοὺς τῷ ἱερῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης, φωτίσαι καὶ τὰς καρδίας καὶ τὰς διανοίας ἡμῶν, καὶ καθοδηγήσαι εἰς τὸ σωτήριον τοῦ Κυρίου θέλημα, καὶ διὰ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῶν θείων αὐτοῦ ἐντολῶν καταξιωθείημεν καὶ τῆς ἐπουρανίου αὐτοῦ βασιλείας. Γένοιτο!

19. Τὰ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Μ. Δουκὸς Ἀλεξίου.

Ἅμα φθάσαντος τοῦ Μ. Δουκὸς Ἀλεξίου, Δ'. υἱοῦ τοῦ Αὐτ. τῶν Ῥωσσιῶν Ἀλεξάνδρου, εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἡμῶν τῇ θ'. Ἰουνίου, ἡμέρᾳ παρασκευῇ, ἐπὶ τοῦ Ῥωσσικοῦ ἀτμοπλοίου Ὄλγα, ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης ἐπεμψε δύο τῶν ΣΣ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων: Κυζίκου καὶ Δέρκων, εἰς Βουγιουκδερεν, ὅπου κατέλυσεν ὁ Μ. Δοὺξ, ὅπως συγχαρῶσιν αὐτῷ ἐκ μέρους τῆς Α. Π. ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἀφίξει αὐτοῦ εἰς τὴν πρωτεύουσαν, οὓς καὶ λίαν φιλοφρόνως ὑποδεξάμενος, ἐξέφρασεν ἣν εἶχεν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μεταβῇ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῷ σαββάτῳ (2 μ. μ.)

Πραγματικῶς τῷ σαββάτῳ, κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν, ἡ Α. Α. Ὑψ. ὁ Μ. Δοὺξ ἐπὶ τοῦ τῆς Πρεσβείας ἀκατίου μετέβη εἰς Φανάριον, συναδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐξ. πρέσβεως Κ. Ἰγνατιὲφ μετὰ τῆς συζύγου του, τοῦ συνοδεύοντος τὴν Α. Ὑψ. ἀντιναυάρχου, ταῦ κυβερνήτου τοῦ Ῥωσ. ἀτμοπλοίου Ὄλγα, τοῦ Β'. διερμηνέως Κ. Ὀνοῦ, τοῦ ἰδιαιτέρου καθηγητοῦ, ἰατροῦ καὶ λοιπῶν, ὡς καὶ 2 Ὀθωμ. ὑπασπιστῶν, ἐν μέσῳ ἀπείρου ἀριθμοῦ πλήθους καὶ ἀστυνομικῶν ἀποσπασμάτων καὶ ὡδηγήθη κατ' εὐθεῖαν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν ναόν, πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ ὁποίου ἀνέμενον αὐτὸν ἡ Α. Π. φοροῦσα τὸν Πατριμανδύαν μετὰ ὠμοφορίου κλπ., οἱ Ἀρχιερεῖς, φοροῦντες σταυρὰς καὶ παρισίρα, καὶ λοιπὸν, μετὰ ἐξαπτερύγων καὶ λαμπάδων, ἐστη δὲ ἐν τῷ συνθρόνῳ, παριστωμένων καὶ τῶν δύο Συνοδικῶν: Κυζίκου καὶ Δέρκων, μετὰ τοῦ Μ. Λογοθέτου. Ψαλείσης δὲ τῆς νενομισμένης δοξολογίας, ἐμνημονεύθησαν τὰ ὀνόματα τῆς Αὐτοκρ. οἰκογενείας Σλαβιστὶ, ἀκολούθως ἡ Α. Π. ἀπὸ τοῦ θρόνου ἀπήγγειλε πρόσφορον τῇ περιστάσει προσλαλιὰν πρὸς τὴν Α. Α. Ὑψ.

Τοιαύτης δὲ περαιωθείσης, εὐλόγησαν οἱ πολυχρονισμοὶ τοῦ μὲν Πατριάρχου Ἑλληνιστὶ, τοῦ δὲ Μ. Δουκὸς Σλαβιστὶ, ὅτε καὶ ἀντήχησεν ὁ ναὸς ἐκ τῶν ζητωκραυγῶν τοῦ συρρεύσαντος πλήθους, ὅπερ μετὰ ζωηρότητος ἐχαιρέτα ἥ τε Α. Α. Ὑψ. καὶ οἱ συνοδεύοντες αὐτόν.

Ἀκολούθως μετὰ τῆς αὐτῆς παρατάξεως ἀναβάντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, εἰσῆλθον εἰς τὸ μέγα Συνοδικὸν, ὅπου ἡ μὲν Α. Π. ηὐλόγησε τὸν Μ. Δοῦκα, ἡ δὲ Α. Α. Ὑψ. ἠσπάσατο εὐλαβῶς τὴν

χείρα τῆς Α. Π. ἀνεγνώσθη δὲ καὶ Γαλλιστὶ ἡ ἐν τῷ ναῷ προσφωνηθεῖσα προσλαλιά, ἧς ἀντίγραφον Ἑλληνικὸν ζητήσασα, ἔλαβεν ἡ Α. Α. Ὑψ. Μετὰ δὲ τὰς ἀνταλλαγείσας φιλοφρονητικωτάτας προσρήσεις, καὶ τὰς νενομισμένας περιποιήσεις, ἡ Α. Α. Ὑψ. ἐξέφρασε, πρὸς πολλοὺς ἄλλους, καὶ τὸ ἀπεριόριστον σέβας, ὅπερ τρέφει ἅπασα ἡ ὀρθόδοξος Ῥωσσία πρὸς τὸν Οἰκ. Πατριάρχην, θεωροῦσα αὐτὸν ἀνώτατον ἀρχηγὸν καὶ πρωθιεράρχην τῆς Ὀρθοδοξίας.

Ἀναχωροῦσαν τὴν Α. Α. Ὑψ. προέπεμψαν δεόντως μετὰ τῆς αὐτῆς τάξεως μέχρι τῆς ἀποβάθρας τοῦ Φαναρίου, ἀφ' ἧς καὶ ἐπέβη ἐπὶ τοῦ ἀκατίου, ζητωκραυγούντων τῶν χριστιανῶν, καὶ παρουσιαζόντων ὅπλα τῶν παρισταμένων ἐν τάξει ἀστυνομικῶν ἀποσπασμάτων.

Τὴν δὲ κυριακὴν ἡ Α. Π. ὁ Πατριάρχης ἀντεπεσκέψατο τὸν Μ. Δοῦκα εἰς τὴν ἐν Βουγιούκδερε πρεσβείαν· τῇ δευτέρᾳ δὲ διὰ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου ἔπεμψεν ἡ Α. Π. τῷ τε Μ. Δουκὶ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν ἱερὰ δῶρα: οἷον, εἰκόνας, κομβολόγια κτλ. ἐνθύμια καὶ τῆς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῶν ὀρθοδόξων ἐπισκέψεως τοῦ Μ. Δουκός, καὶ τῶν Πατριαρχικῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν, ἅτινα λίαν εὐγνωμόνως καὶ μετὰ υἱικοῦ σεβασμοῦ ἀπεδέξατο ἡ Α. Α. Ὑψηλότης.

Τῇ δὲ τρίτῃ (13) μ. μ. ὁ συνοδεύων τὴν Α. Α. Ὑψ. Ῥῶσσος ἀντιναύαρχος μετὰ τοῦ Κ. Ὀνοῦ ἀντεπεσκέψαντο τὴν Α. Π. καὶ ἐξέφρασαν ἐπικνειλημμένως τὰς τοῦ Μ. Δουκὸς εὐχαριστίας, ἐξαιτησαμένου ἅμα καὶ τὰς πρὸς αἰσίαν κατευόδωσιν Πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Εὑρεστήθη δὲ ἡ Α. Ὑψ. ἵνα ἀποστείλῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, πρὸ τῆς ἐντεῦθεν ἀναχωρήσεώς του, 200 Ῥ. Αὐτοκρ. πώλια, ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι εἰς τοὺς ἐνδεεστέρους τῶν ὁμοεθνῶν.

—o—

20. Γάμοι τοῦ κ. Κωνστ. Φωτιάδου.

Τῇ ιὴ Ἰουνίου (κυριακῇ) ἐτελέσθησαν οἱ γάμοι τοῦ κ. Κωνστ. Φωτιάδου (Συμβούλου τανῦν τοῦ Γεν. διοικητοῦ τῆς Κρήτης) μετὰ τῆς κ. Εὐφροσύνης Ἐλευθεριάδου ἐν τῷ κατὰ τὸ Σταυροδρόμιον ναῷ τῶν Εἰσοδίων. Ἐτέλεσε δὲ τὸν μὲν ἀρραβῶνα ὁ Σ. Ἀγ. Νικομηδείας, τὸ δὲ μυστήριον τοῦ Γάμου ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πα-

τριάρχης, παρανύμφων ὄντων τοῦ κ. καὶ τῆς κ. Ν. Ζωρίφη. Ἐν τῇ τελετῇ παρῆσαν πλεῖστοι τῶν διακεκριμένων ὁμογενῶν καὶ τῶν ἄλλων ἐθνικοτήτων, καθὼς καὶ τινες τῶν ὑπαλλήλων τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως κλπ. ἐν οἷς διέπρεπε καὶ ὁ ὑπουργὸς τοῦ Αὐτ. πυροβολικοῦ Χαλὶλ πασᾶς.

Οἱ προσκεκλημένοι ἀκολούθως μετέβησαν εἰς τὸ ἀπέναντι τῆς ῥηθείσης ἐκκλησίας Μέγα Ξενοδοχεῖον τῆς Ἀναπολῆς, ὅπως προσφέρωσι τὰς εὐχάς των τοῖς νεονύμφοις, ἔνθα, παιανιζούσης μουσικῆς μέχρις ἑσπέρας, καὶ χορὸς ἐδόθη, καὶ αἱ πρὸς τοὺς προσκεκλημένους φιλοφρονήσεις μεθ' ὅλης τῆς νενομισμένης εὐθμοτυπίας ἐγένοντο.

—o—

21. Ἀποστολὴ Μύρου εἰς Κεφαλληνίαν.

Πρὸς τὸν Μητροπολίτην Κεφαλληνίας, αἰτήσαντα παρὰ τῆς μεγ. Ἐκκλησίας ἱερὸν Μῦρον, ἀπεστάλη ἡ ἐξῆς Πατριαρχικὴ ἐπιστολή.

«Ἱερώτατε μητροπολῖτα Κεφαλληνίας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος, κύριε Σπυρίδων· χάρις εἴη τῇ αὐτῆς ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Τὸ σταλὲν ἡμῖν ἀδελφικὸν αὐτῆς γράμμα εὐμενῶς κομισάμενοι, εἴδομεν τὰς συγχαρητηρίους αὐτῆς προσαγορεύσεις ἐπὶ τῇ θείῳ ἐλέει ἐπανακλήσει ἡμῶν εἰς τὸν ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, καὶ ὅσα ὑπὸ φιλαδέλφου διαθέσεως καὶ ζήλου ἀρχιερατικοῦ ἐπεύχεται ἡμῖν, ὅπως δυνηθῶμεν, τῇ θείᾳ συναντιλήψει, οἰακοστροφῆσαι δεξιῶς τὸ πάγχοινον σκάφος τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ εἰς λιμένα εἰσορμίσαι σωτήριον. Ἐφ' ᾧ καὶ εὐχαρίστως διατεθέντες τῇ ἀδελφικῇ αὐτῆς ἀγάπῃ, ἐξαιτούμεθα αὐτῇ ἐξ ἀμοιβῆς ἄνωθεν ὑγείαν διηνεκῆ κατὰ τὸν διπλοῦν ἄνθρωπον, εὐημερίαν καὶ πνευματικὴν καρποφορίαν ἐν τῷ εὐλογημένῳ αὐτῆς ποιμνίῳ καὶ τῶν σωτηριωδῶν αἰσθημάτων τὴν ἀπόλαυσιν. Ἐξενίσθημεν δὲ οὐ μικρῶν, ἰδόντες ἐν τῷ αὐτῷ γράμματι ἀναφέρουσαν, ὅτι μνημονεύει τοῦ ὀνόματος ἡμῶν ἐν ταῖς ἱερατελεστίαις, καὶ ἀξιοῦσαν ὅπως ἀποστείλωμεν αὐτῇ ἅγιον Μῦ-

ρον, καὶ ὡς ἐκ τούτων ὑπενοήσαμεν ἢ ὅτι ἀγνοεῖ τὴν προγεγενημένην ἐπὶ τοῦ παν. προκαθ. ἡμῶν διὰ νόμου Πατριαρχικοῦ καὶ συνοδικοῦ ἱερὰν πρᾶξιν, καθ' ἣν, μετὰ τὴν γενομένην πολιτικῶς ἕνωσιν τῆς Ἑπτανήσου μετὰ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος, καὶ αἱ ἐν τῇ Ἑπτανήσῳ ἐπαρχίαι ἠνώθησαν διοικητικῶς τῇ ἁγιωτάτῃ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, καὶ ἐπαύσατο ἔκτοτε ἡ ἄχρι τοῦ τότε ἀπ' αὐτῶν δικαιοδοσία τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἢ ὅτι οὐ παρεδέχθη ταύτην, ἐξαιροῦσα ἑαυτὴν τοῦ συναρμολογηθῆναι, καθὼς οἱ λοιποὶ ἐν Ἑπτανήσῳ ἀδελφοὶ Ἀρχιερεῖς, καὶ συναποδεχθῆναι τὰ εὐλόγως δεδογμένα, καὶ ἐπὶ βάσει κανόνων ἱερῶν θεσπισθέντα. Πρὸς γὰρ ταῖς ῥηταῖς τῶν ἱερῶν κανόνων διαγορεύσεσι, καὶ ὁ ἱερὸς Φώτιος ἀποφαίνεται· « Τὰ Ἐκκλησιαστικὰ, καὶ μάλιστά » γε τὰ περὶ τῶν ἐνοριῶν δίκαια, ταῖς πολιτικαῖς ἐπικρατείαις » καὶ διοικήσεσι συμμεταβάλλεσθαι εἴωθεν ». Ὅθεν, τῆς διοικητικῆς ἑνώσεως τῶν ἐπαρχιῶν τούτων οὔσης ἀναγκαίας, συνεπείᾳ τῆς πολιτικῆς αὐτῶν μεταβολῆς, συμφώνως καὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσιν, ἐντεῦθεν κατανοεῖ ἡ ἱερότης της, ὅτι ὁπωσδήποτε προσφερομένη ἀπ' ἐναντίας τῆς συνοδικῆς πράξεως καὶ ἀποφάσεως, λογίζεται μακρυνομένη καθήκοντος ἱεροῦ, μὴ ἀπονέμουσα ὃν ἀμέσως ὤφειλεν ἐπιδείξασθαι σεβασμὸν καὶ παραδοχὴν τῆς ἀποφάσεως τῆς κοινῆς ταύτης μητρὸς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ μεγ. Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἰδιόρρυθμον οἱονεὶ ἐμφαίνουσα τρόπον πρὸς τὰ κοινῇ συμπνοίᾳ καὶ ἀγάπῃ νομίμως συντελεσθέντα. Καὶ τοῦτο ὑπομιμνήσκοντες αὐτῇ διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς, εἰσηγούμεθα φιλαδέλφως τῇ αὐτῆς ἱερότητι, ὅπως, συμφρονοῦσα τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ συναποδεχομένη ἐν εἰλικρινείᾳ τὰ κοινῇ γνώμῃ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι δεδογμένα περὶ τῆς διοικητικῆς ἑνώσεως τῶν ἁγιωτάτων τῆς Ἑπτανήσου ἐπαρχιῶν μετὰ τῆς ὀρθοδόξου αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ ταύτῃ ὑποκειμένην γνωρίζουσα καὶ τὴν θεόσωστον ἐπαρχίαν αὐτῆς, μνημονεύῃ τε τοῦ κανονικοῦ ὀνόματος τῆς τὰ πνευματικὰ αὐτῆς διεπούσης ἱερᾶς Συνόδου, καὶ πρὸς αὐτὴν ἀναφέρηται περὶ πάσης Ἐκκλησιαστικῆς ὑποθέσεως καὶ ἀνάγκης αὐτῆς, καθὼς καὶ ἐν ἐλλείψει ἁγίου Μύρου, ὅπερ ἔχει αἰτεῖν καὶ λαμβάνειν παρ' αὐτῆς. Οὕτω γὰρ καὶ τῷ γεραρῷ προσώπῳ αὐτῆς ὡς παλαιὸς ἀρχιερεὺς μείζονα περιάψει τὸν ἔπαινον καὶ τὸν σεβασμὸν, καὶ τὴν ἡσυχίαν ἕξει τοῦ συνειδότος αὐτῆς ἐν τῇ διατηρήσει τῆς ὁμοφροσύνης

καὶ ἀγάπης τῆς ἐν Χριστῷ· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

ᾠξζ'. Ἰουνίου κγ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός »

Πραγματικῶς ὁ Μητροπολίτης Κεφαλληνίας, σκεψάμενος ὡριμώτερον, παρήγγειλεν ἵνα τῇ 9 ἰουλίου ἀναγνώσωσιν ἐπ' ἐκκλησιῶν τὸν περὶ ἀφομοιώσεως καὶ εἰς ἓν συγχωνεύσεως τῶν Ἐκκλησιῶν Ἑλλάδος καὶ Ἑπτανήσου Συνοδικὸν τόμον.

22. Ἡ περὶ ἀνεγέρσεως ἐκκλησιῶν καὶ σχολῶν Αὐτοκρ. διαταγή.

Ἐπειδὴ ἐσχάτως ἐγένοντο παρατηρήσεις τινὲς ἐκ μέρους τῆς Υ. Πύλης, ἀναγόμεναι εἰς τὰ περὶ ἀνεγέρσεως ἐκκλησιῶν καὶ σχολῶν ἐκδιδόμενα Αὐτοκρατορικὰ διατάγματα, ἡ μεγ. Ἐκκλησία ἐξέδωκε πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν οἰκ. Πατριαρχικὸν θρόνον διατελοῦντας ἀρχιερεῖς τὴν παρὰ πόδας ἐγκύκλιον, διασαφοῦσαν τὸ ἐν λόγῳ ἀντικείμενον, συμφώνως ταῖς παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης ἐπ' αὐτῷ τούτῳ δοθείσαις ὁδηγίαις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ τ λ.

Πρό τινος καιροῦ ἀπεστάλη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑψηλὸς τεσκερὲς τῆς Ὑψ. Πύλης, κοινοποιῶν ἓν μέτρον, ὅπερ ἐνέκρινεν ἡ σεβαστὴ ἡμῶν Αὐτοκρ. Κυβέρνησις περὶ τῶν ὁπουδήποτε τῆς βασιλικῆς ἐπικρατείας ἀνεγερθησομένων τοῦ λοιποῦ ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων διὰ τοὺς μὴ Ὀθωμανοὺς ὑπηκόους αὐτῆς. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ἐκκλησία ἐθεώρησεν, ὅτι περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ῥηθέντος μέτρου ἔμελλαν ἵνα προκύψωσι δυσκολίαι ἱκαναὶ, διὰ τοῦτο, ἀπευθυνθεισῶν ἐκ μέρους ἡμῶν τῶν δεουσῶν παρατηρήσεων πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, αὕτη κατὰ συνέπειαν λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν, καὶ ἀποδεξαμένη ταύτας, διεβίβασεν ἡμῖν προμικροῦ νέον αὐτῆς τεσκερὲν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διαλαμβάνοντα οὕτω. « Τὸ εἰς ἀπάντησιν τοῦ περὶ ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων προσταλέντος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα της ὑψηλοῦ τεσκερὲ διαδηλοῦντος » τὴν περὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἐσχάτως γενομένην ἀπόφασιν, ὅπως δηλονότι, ὑφ' ὅτε ζητηθῇ ἄδεια παρὰ τῆς Κυβερ-

» νήσεως περὶ οἰκοδομῆς ἐκκλησίας ἢ σχολείου διὰ τοὺς κατοί-
» κους χριστιανοὺς, εἰς ὁποιονδήποτε μέρος τῆς Αὐτοκρ. Ἐπι-
» κρατείας καὶ ἂν ὦσι, καταδεικνύωνται προηγουμένως τὰ πραγ-
» ματικὰ ἔξοδα καὶ μειοδοτῶνται, συγχρόνως δὲ ἐξάγωνται καὶ
» τὰ σχέδια αὐτῶν, καὶ συγκαθυποβάλλωνται μετὰ τῆς αἰτήσεως,
» τὸ εἰς ἀπάντησιν, φαμὲν, τοῦ τεσκερὲ τούτου ληφθὲν εὐγενὲς
» τ α χ ρ ί ρ ι ό ν της ὑπεδείκνυεν ὅτι, ἐκτὸς τῆς Βασιλευούσης
» καὶ τῶν μεγαλουπόλεων, ὅλαι αἱ ἄλλαι, αἱ εἰς κωμοπόλεις
» καὶ χωρία οἰκοδομούμεναι ἐκκλησίαι καὶ σχολαὶ, δὲν εἶναι
» πράγματα τέλεια καὶ τακτικὰ, ἀλλ' ἄρχονται δι' οἰκειοθελοῦς
» συνδρομῆς τῶν κατοίκων, συνισταμένης εἰς πέντε καὶ δέκα
» γρόσια, ἢ εἰς ὑλικὸν: οἷον, ξύλα, ἄσβεστον καὶ πέτραν, καὶ
» μάλιστα εἰς πολλὰ μέρη αὐτοὶ οἱ ἴδιοι κάτοικοι ἐργάζονται
» διὰ τῶν ἰδίων χειρῶν, καὶ ἅμα σχηματισθῶσιν οἱ τέσσαρες
» τοῖχοι καὶ ἡ ὀροφὴ αὐτῶν, ἄρχονται νὰ ἐκκλησιάζωνται ἢ νὰ
» διδάσκωνται ἐν αὐταῖς, καὶ ἀκολούθως τελειοποιοῦσιν αὐτὰς,
» ὅταν ἤθελον εὐκολυνθῆ, καὶ κατὰ συνέπειαν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον
» νὰ γίγνωνται σχέδια τῶν τοιούτων οἰκοδομῶν· ἐκτὸς δὲ τού-
» των, ὅτι οὐδέποτε ὑπάρχει πκράδειγμα τοῦ νὰ εἰσεπράχθησαν
» βία παρὰ τῶν κατοίκων χρήματα μὲ αἰτίαν τοιούτων οἰκοδο-
» μῶν, ἐκτὸς τῶν οἰκειοθελῶς διδομένων. Ἐπειδὴ, ὡς γνωστὸν
» καὶ τῇ φιλίᾳ της, ἡ εἰρημένη ἀπαφασις δὲν ἐγένετο διὰ νὰ φέ-
» ρῃ προσκόμματα εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν τοιούτων οἰκοδομῶν,
» ἢ ἐπὶ σκοπῷ ἐπεμβάσεως ἢ ἐμποδίων εἰς αὐτὰς, ἀλλὰ μόνον
» καὶ μόνον διὰ νὰ μὴ ζημιῶνται οἱ κάτοικοι, καὶ διὰ νὰ προ-
» ληφθῶσι τὰ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτων ἐστιν ὅτε συμβαί-
» νοντα παράπονα· καὶ ἐπειδὴ πραγματικῶς ἐθεωρήθη ὡς πρόσ-
» κομμα τὸ νὰ γίγνωνται κέσφι τοιαῦται μικραὶ ἐκκλησίαι
» καὶ σχολαὶ, τὰς ὁποίας διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν χρημάτων καὶ
» χειρῶν ἤθελον ἀνεγείρει οἱ κάτοικοι εἰς τοιαύτας μικρὰς κω-
» μοπόλεις (κασαπάδες) καὶ χωρία, διὰ τοῦτο, γράφοντες τὸν πα-
» ρόντα φιλικὸν τεσκερὲν, εἰδοποιοῦμεν αὐτῇ, ὅτι ἐθεωρήθη
» κατάλληλον ὅπως τοὐντεῦθεν ἐξακολουθῇ κατὰ τὴν αἴτησίν
» της: ὁπλαδὴ, διὰ μὲν τὰς ἐν μεγάλαις πόλεσι καὶ κωμοπόλεσιν
» ἀνεγερθησομένας μεγάλας καὶ κανονικὰς ἐκκλησίας καὶ σχο-
» λὰς γίγνηται κέσφι ἐπιτοπίως διὰ τῶν πνευματικῶν ἀρχη-
» γῶν καὶ τῶν προκρίτων τοῦ τόπου, καὶ προσδιοριζομένου καὶ
» τοῦ τρόπου τῆς εἰσπράξεως τῶν δαπανηθησομένων χρημάτων,

» γνωστοποιῶνται ταῦτα πρὸς αὐτὴν, ἥτις, καὶ ἀφοῦ ἐνεργήσῃ
» Πατριαρχικῶς τὰς ἀπαιτουμένας ἀκριβεῖς ἐρεύνας, νὰ εἰδοποιῇ
» τὴν Ὑψ. Πύλην διὰ τ α κ ρ ι ρ ί ο υ· διὰ δὲ τὰς λοιπὰς ἐνεργῆ-
» ται, ὡς καὶ πρότερον· περὶ τούτων δὲ πάντων ὅτι ἐδόθησαν ὁ-
» δηγίαι πρὸς πάντας ἐν γένει τοὺς ἔξω Βαληδες ». Ταῦτα τοί-
νυν περιέχει ὁ περὶ οὗ ὁ λόγος δεύτερος ὑψηλὸς τ ε σ κ ε ρ ὲ ς,
συμφώνως τῷ ὁποίῳ γράφοντες καὶ ἡμεῖς διὰ τῆς παρούσης Πα-
τριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, καὶ
κοινοποιοῦντες καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι τὴν ὑψηλὴν ταύτην ἀπό-
φασιν, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα αὐτὴ, ὅπως, ἐὰν τοιοῦν-
θεν πρόκηται ἵνα ἀνεγερθῇ ἐν πόλει τινὶ τῆς ἐπαρχίας της μεγά-
λη ἐκκλησία ἢ σχολὴ, μεγάλας ἀπαιτοῦσα τὰς πρὸς οἰκοδομὴν
δαπάνας, φροντίζῃ ἡ Ἱερότης της, ἵνα ὁμοῦ μετὰ τῶν ἐκείσε προκρί-
των γίγνηται ἐπιτοπίως ἀκριβὴς διὰ μειοδοσίας ἐκτίμησις (κέσφι)
τῆς ἀπαιτουμένης χρηματικῆς ποσότητος, προσδιορίζηται δὲ καὶ
ὁ τρόπος τῆς εἰσπράξεως τῶν δαπανηθησομένων, καὶ ἀποστέλλη-
ται ὑπ' αὐτῆς πρὸς ἡμᾶς ἔκθεσις ἐνυπόγραφος καὶ ἐναφράγιστος
ὁμοῦ μετὰ τοῦ σχεδίου τῆς οἰκοδομῆς· ἵνα ἐπ' αὐτῶν, ἐπισυνα-
πτομένων ἐν τ α κ ρ ι ρ ί ῳ ἡμῶν πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, γίγνηται
ἄρζιον περὶ ἐκδόσεως ὑψηλοῦ ὁρισμοῦ, χορηγοῦντος τὴν ἄδειαν
τῆς τοιαύτης ἀνοικοδομῆς· περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἐκκλησιῶν καὶ
σχολείων θέλει ἐνεργεῖται ὁ αὐτὸς, ὡς καὶ πρότερον, τρόπος τῆς
αἰτήσεως ὑψηλῶν ὁρισμῶν. Καὶ ταῦτα μὲν πρὸς γνῶσιν καὶ ὁδη-
γίαν της· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ'
αὐτῆς. ἀωξϛ΄. ἰουνίου κϛ΄.

† Ὁ Κων]πόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος.
† Ὁ Κρήτης Διονύσιος.
† Ὁ Βιδύνης Παΐσιος.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος.
† Ὁ Κορυτζᾶς Νεόφυτος.
† Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Προύσης Κωνστάντιος.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος.

23. Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.

Τῇ ιή. ἰουνίου (κυριακῇ) ἐγένετο ἡ ἐναρξις τῶν ἐτησίων ἐξε-

τάσεων τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, παρόντων τοῦ Π. οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν Σ. Συνοδικῶν καὶ πλείστων ἄλλων φιλομούσων ἔκ τε τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Μετὰ τὴν νενομισμένην τελετὴν, γενομένην περὶ τὴν 1 1]2 ὥρ. Τουρκιστὶ, ἡ Α.Θ. Π. προκατήρξατο τῶν ἐξετάσεων διὰ βραχείας μὲν, ἀλλὰ λίαν ἀπουσαίας προσλαλιᾶς, ἀφορώσης ἰδίᾳ τὴν πρεσβυτάτην ταύτην τοῦ Γ. σχολὴν, καὶ ὡς πρὸς τὸ παρελθὸν αὐτῆς, καὶ ὡς πρὸς τὸ παρόν. Ἀκολούθως ὁ σχολάρχης κ. Εὐστ. Κλεόβουλος, ἀφοῦ εὐχαρίστησε τὴν Α. Π. διὰ τὰ ὑπὲρ τῆς σχολῆς ταύτης ἀγαθὰ καὶ γενναῖα Αὐτῆς αἰσθήματα, ἀπήγγειλε τὴν ἐπέτειον λογοδοσίαν, ἐξ ἧς καταφαίνεται καὶ ὁ κατὰ τὸ λῆγον ἤδη σχολειακὸν ἔτος βίος αὐτῆς, καὶ ἀκολούθως ὁ καθηγητὴς τῆς φιλοσοφίας κ. Ἰ. Ἀριστοκλῆς ἀνέγνω λόγον «περὶ τοῦ καλοῦ ἐν τῇ ποιήσει». Ἀπάντων δὲ τούτων περαιωθέντων, ἤρξαντο αἱ ἐξετάσεις ἀπὸ τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων, κατὰ τὸ δημοσιευθὲν Πρόγραμμα.

Ἰδοὺ ἡ προσλαλιὰ τῆς Α. Π.

« Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ τὸ λοιπὸν φιλόμουσον ἀκροατήριον!

Ὅτε μετὰ τὴν ἅλωσιν νὺξ ἀσέληνος ἀμαθείας κατεκάλυπτε τὰ πάντα σχεδὸν ἐν Ἀνατολῇ, ἠτοῖς χρόνοις γηραιὰ καὶ περιώνυμος αὕτη μεγάλη σχολὴ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη καὶ κεντρικωτάτη φωτοβόλος ἑστία, ἐξ ἧς διεχέοντο τὰ φῶτα τῆς ἐν Χριστῷ ὑγιοῦς παιδείας καὶ ἐπιστήμης, φυγαδεύοντα τὸ ψηλαφητὸν, οὕτως εἰπεῖν, ἐκεῖνο σκότος τῆς ἀπαιδευσίας, φαιδρύνοντα τὴν ἐν τῇ χώρᾳ τῶν γραμμάτων ἐπικεχυμένην σκυθρωπότητα καὶ ἀχλὺν, καὶ ὁδηγοῦντα εἰς τοὺς ἀσφαλεῖς καὶ ἀκυμάντους λιμένας τῆς πατρῴας εὐσεβείας καὶ ἀρετῆς τὸ πολυπαθὲς ἡμῶν Γένος.

Ἐν ταύτῃ τῇ πολυχεύμονι καὶ καλλιγόνῳ σχολῇ ἐσχολάρχησαν καὶ ἐδίδαξαν πολλοὶ καὶ διάσημοι ἄνδρες, ὧν οἱ ἐπιφανέστατοι καὶ ἀρίγνωστοι ἐπὶ σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ κλείζονται μάλιστα Ματθαῖος ὁ Καμαριώτης, Μανουὴλ ὁ Κορίνθιος, Ἰωάννης καὶ Θεόδοσιος, πατὴρ καὶ υἱός, ὁ Ζυγομαλᾶς, Φραγκίσκος ὁ Κόκκος, Θεόφιλος ὁ Κορυδαλεὺς, Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος, Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, Σέργιος ὁ Μακραῖος, Διωρόθεος ὁ Πρώϊος, Κωνσταντῖνος ὁ Κούμας, Νικόλαος ὁ Λογάδης, καὶ τελευταῖον ὁ ἀείμνηστος καὶ ποθεινότατος μητροπολίτης πρώην Μεσημβρίας Σαμουὴλ ὁ Κύπριος. Ἄνδρες ὁ ἐπιφανεῖς καὶ ἀξιώμασι διαπρέποντες, ἐφιέμενοι τῆς εὐκλείας καὶ δόξης τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ φωτισμοῦ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους, ἔγνωσαν ἀποκαταστῆσαι τὸ ἀπόβλητον τῆς παιδείας εὐρύτερον· ἐφ' ᾧ καὶ ἀνήγειραν, ὑπὸ τὴν ἄμεσον καὶ διηνεκῆ προστασίαν καὶ ἐπαγρύπνησιν τῆς καθ' ἡμᾶς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐν τῇ κατὰ τὸν Βόσπορον Ξηροκρήνῃ εὐρύχωρον καὶ πάνυ εὔθετον καὶ ἀξιοπρεπὲς οἰκοδόμημα, συνδραμόντες αὐτῇ πολλαχῶς καὶ σταθεραῖς προσόδοις προικίσαντες, καὶ δὴ καὶ δι' αὐτοκρατορικῶν χρυσοβούλων κατασφαλίσαντες, ἐν ᾗ ἥ τε ἔσω καὶ ἡ θύραθεν παιδεία εὐδοκίμως καὶ τελεσφόρως ἐδιδάσκετο ἄχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Διὰ δὲ τὰς καιρικὰς περιστάσεις ἐγκλειαθεῖσά τε καὶ στενοχωρηθεῖσα αὖθις ἡ σχολὴ ἐνθάδε, διέμεινε μέχρι τῆς πρώτης Πατριαρχείας ἡμῶν· ὅτε, προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ ταῖς ἡμετέραις καὶ τῶν λογάδων τοῦ Ἔθνους συντόνοις καὶ φιλοτίμοις προσπαθείαις, μετεφυτεύθη πάλιν εἰς Ξηροκρήνην, ὑπὸ τὴν σχολαρχίαν τοῦ προειρημένου ἀειμνήστου Σαμουήλ. Ἔνθεν δὲ πάλιν ἐδέησε διά τινας περιστάσεις μετατεθῆναι πρὸ δεκαοκταετίας ἐνταῦθα. Καί τοι δὲ ἐπὶ τῆς πρώτης Πατριαρχείας ἡμῶν ἡ σχολὴ αὕτη οὕπω ἦν οὕτω κατηρτισμένη, διὰ τὴν τῶν καιρῶν δυσχέρειαν, καὶ τοσούτοις κομῶσα μαθήμασι, καὶ ἀριθμῷ διδασκάλων ἐπηυξημένη, ἀλλ' ὅμως πολλοὺς καὶ ἀγλαοὺς καρποὺς ἀπέφερεν, ὧν ἡμεῖς αὐτοὶ πολλάκις παρέστημεν μάρτυρες.

Ἀντιπαραβάλλοντες οὖν τὴν τότε κατάστασιν τῆς σχολῆς πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν, οὐ λέγω τὴν ὑλικὴν καὶ ἐξωτερικὴν, καθ' ἣν πολλῷ ἐλάττοῦται ἐκείνης, ἀλλ' ὡς πρὸς τὰ εἴδη τῶν μαθημάτων καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν καθηγητῶν καὶ τὸν ἀκάματον ζῆλον τοῦ πολλοῦ τὴν παιδείαν καὶ πεῖραν σημερινοῦ σχολάρχου, πολλῷ μείζονας καὶ πλείονας ἀπεκδεχόμεθα συγκομίσαι τοὺς καρποὺς μετὰ πεποιθήσεως.

Ἐφ' ᾧ καὶ συνήλθομεν σήμερον ἐνταῦθα πλήρεις ἐλπίδων χρηστῶν, ἵνα τρυγήσωμεν τοὺς ἀγαθοὺς καὶ φερεζώους τούτους καρποὺς, οὓς καὶ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος ἐκαρποφόρησεν ἡ πάντοτε πολυφόρος αὕτη σχολὴ, καὶ καταστέψωμεν τοὺς ἐργαζομένους τοῖς προσήκουσιν ἐπαίνοις καὶ ταῖς πατρικαῖς ἡμῶν εὐλογίαις, εὑρόντες τὴν καρποφορίαν ἰσόρροπον καὶ ἀνταξίαν τῆς τε δραστηρίου καὶ ἀκραιφνοῦς ἐπιμελείας τοῦ σχολαρχοῦντος καὶ τῆς ἀόκνου προθυμίας τῶν διδασκόντων καὶ ἐπαλειφόντων αὐτοὺς ἐν τῇ πνευματικῇ ταύτῃ παλαίστρᾳ καὶ τῆς διηνεκοῦς μερίμνης

καὶ φροντίδος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῶν πρακτόρων τοῦ Ἔθνους, καθὼς καὶ τῶν ἐξεπαίνων καὶ φιλοτίμων προσπαθειῶν τῶν τῆς σχολῆς ἐπιτρόπων.

Δεῦτε δὴ νῦν, ὦ ἀγαπητὰ καὶ περισκούδαστα τῆς εὐσεβείας μειράκια, δεῦτε, παραστάντες εἰς μέσαν, εὐφράνατε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τοὺς περὶ ὑμῶν ἀγωνιζομένους, ἐπιδεικνύοντες καρποὺς ἀξιολόγους καὶ ἀνταξίους τῆς τε περὶ ὑμῶν ὑπολήψεως καὶ τοῦ κλέους τῆς πρεσβυτάτης ταύτης καὶ περιωνύμου σχολῆς.

Ἐνταῦθα δὲ στήσαντες τὸν ἡμέτερον λόγον, παραχωροῦμεν αὐτὸν τοῖς τὰ ἐσωτερικὰ αὐτῆς ἐγκεχειρισμένοις, τῷ τε σοφῷ σχολάρχῃ καὶ τοῖς ἀκαμάτοις καθηγηταῖς».

Τῆς προσλαλιᾶς ταύτης πάνυ σεμνῶς καὶ τόνῳ πατρικῷ ἀπαγγελθείσης, ὁ σχολάρχης, πρὸ τοῦ ἄψασθαι τῆς εἰθισμένης λογοδοσίας, ηὐχαρίστησε διὰ τῶν ἑξῆς ὀλίγων, ἀλλ' ἐκφραστικῶν λέξεων.

«Εὐγνωμονεῖ, πανσεβάστατε Δέσποτα, πᾶσα ἡ σχολὴ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς καὶ πατρικοῖς αἰσθήμασιν, ἃ ἡ Ὑμ. Θ. Π. τρέφει ὑπὲρ τοῦ ἐθνικοῦ τούτου σεμνώματος. Ἐλπίζει δὲ ὅτι, τοιούτους παρὰ τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων λαχοῦσα προστάτας καὶ ἀντιλήπτορας, οὐκ εἰς μακράν, θεία χάριτι, ἀναδείχθήσεται ἀξία τῶν ὑμετέρων εὐχῶν καὶ προσδοκιῶν καὶ αἰσθημάτων καὶ τοῦ κλέους αὐτῆς».

Τῇ δὲ ἐπιούσῃ κυριακῇ (κέ) ἐγένετο ἡ ἀπονομὴ τῶν διπλωμάτων τῶν ἀπολυομένων φοιτητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, κατὰ τὰ εἰθισμένα. Ἐκειδὴ δὲ ἐκ τῶν πεντεκαίδεκα φοιτητῶν τῆς ἀνωτάτης τάξεως δύο μὲν εἶχον μεταβῆ ἤδη εἰς βιωτικὰ ἐπιτηδεύματα, δύο δὲ ἕνεκα ἀσθενείας ἀνέβαλον τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν, οἱ ὑπολειφθέντες ἕνδεκα ἐκρίθησαν ἄξιοι διπλώματος.

Περανθείσης δὲ τῆς τελετῆς, ἡ Α. Π. προσεφώνησε τάδε.

«Ἠθημεν ἀπὸ ψυχῆς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ἰδόντες καὶ κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος τὴν παρ' ὑμῶν συγκομιδὴν τοῦ πνευματικοῦ τούτου θερισμοῦ κατὰ τὸν ἡμέτερον πόθον δαψιλῆ καὶ ἀξίαν τοῦ τε κλέους τῆς σχολῆς, καὶ αὐχ ἧττον τῶν διηνεκῶν φροντίδων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πρακτόρων τοῦ Γένους ἢ καὶ τῆς τῶν διδασκόντων φιλοπονίας. Διὸ καὶ πάντας ὑμᾶς τοὺς προσήκουσι καταστέψαντες ἐπαίνοις καὶ ταῖς πατρικαῖς ἡμῶν ἀμείψαντες εὐλογίαις, τοῖς μὲν ἐπὶ τὸ τέρμα τῶν ἐν τῇ σχολῇ μαθημάτων θείᾳ χάριτι ἥκουσι, καὶ ἐντεῦθεν μετὰ διπλωμάτων ἀποφοιτῶσιν,

ὡς ἀϊδίων καὶ ἀκραιφνῶν μαρτυρίων τῆς πενταετοῦς ὑμῶν ἐπιμελείας καὶ προόδου καὶ τῆς ἀμέμπτου πολιτείας καὶ διαγωγῆς, συγχαίροντες, τὴν θείαν ἐφ' ὑμᾶς ἐπικαλούμεθα χάριν, τὴν χειραγωγήσουσαν καὶ διιθυνοῦσαν ἐπὶ πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον. Ἐφ' ᾧ καὶ προτρεπόμεθα πατρικῶς ἡγεμόνα ποιεῖσθαι ἀεὶ τοῦ βίου τὴν πατρῴαν εὐσέβειαν, βιοῦντας ἀξίως τῆς κλήσεως ὑμῶν, καὶ μηδέποτε παρεκτρεπομένους τῆς ἐπ' ἀρετὴν ἀγούσης ὁδοῦ, ἀλλ' εἰς ἔργον τιθεμένους πάνθ' ὅσα καθ' ὅλην ὑμῶν τὴν μαθητείαν ἐδιδάχθητε καὶ ἐνουθετήθητε, καὶ ἄρτι παῤῥησίᾳ καθωμολογήσατε. Οὕτω ποιοῦντες, τεύξεσθε τῶν παρὰ Θεοῦ ἀποκειμένων ἀγαθῶν πᾶσι τοῖς ἀσκοῦσι τὴν ἀρετὴν ἐν τῷ παρόντι βίῳ καὶ ἐν τῷ μέλλοντι· «ἀγαθὰ γὰρ τοῖς ἀγαθοῖς ἐκτίσθη ἀπ' ἀρχῆς», κατὰ τὸν Σιράχ.

Ὑμῖν δὲ τοῖς ὑπολειπομένοις καὶ οὔπω τὸ τῶν μαθημάτων στάδιον διανύσασιν ἐντελλόμεθα καὶ συμβουλεύομεν μήτε ναρκᾶν, μήτε δειλιᾶν, μήτε ῥαθυμεῖν σταδιοδρομοῦντας· ἀλλ' ὁσημέραι ἐπιτείνειν τὸν ζῆλον τόσῳ φιλοτιμότερον, ὅσῳ χρεὼν τῇ τοῦ σώματος αὐξῃ συναύξεσθαι καὶ τὴν τῆς ψυχῆς ἐπιμέλειαν καὶ τὰς γνώσεις, ἀμιλλᾶσθαί τε τὴν καλὴν καὶ ἀξιέπαινον ἅμιλλαν, τίς τὰ μείζω κατορθώσει, καὶ τίς μᾶλλον προκόψει κατ' ἀρετὴν καὶ παιδείαν, ἐπιμελούμενος μὲν ἀνενδότως καὶ τοῖς νόμοις τῆς σχολῆς καὶ ταῖς νουθεσίαις τῶν καθηγητῶν ἀπαρατηρήτως καὶ εὐγνωμόνως πειθόμενος, κοσμίως δὲ πανταχοῦ καὶ πάντοτε διάγων, ὡς γοῦν ἀπαιτεῖ ἡ μεγαλωνυμία καὶ σεβασμιότης τῆς σχολῆς καὶ τὸ ἀσμων τῆς μαθητείας ἐπάγγελμα.

Ἐπὶ τούτοις οὖν ὀφειλομένως ἀπονέμοντες τὸν ἐγκάρδιον καὶ δίκαιον ἔπαινον πᾶσι τοῖς διδάσκουσι καὶ τοῖς ὁπωσδήποτε κοπιῶσιν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τούτῳ τῆς ἐπιστήμης, εὐχόμεθα τοῖς πᾶσιν ὁλοψύχως τὰ σωτήρια, δεόμενοι τοῦ παναγάθου Πατρὸς τῶν φώτων καὶ Θεοῦ ἡμῶν τοὺς πάντας φωτίζειν καὶ ἐπιῤῥωνύναι ἐν ὁδῷ ἀληθείας καὶ ἀρετῆς, τὴν δὲ σχολὴν ταύτην πλατύνειν καὶ στηρίξαι καὶ μεγαλύναι, ἐπ' εὐκλείᾳ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους. Γένοιτο!

Κατόπιν δὲ ταύτης, εἷς τῶν ἀναγορευθέντων, ὁ κ. Σεραφείμ Ῥοδωνίδης, παρελθὼν ἐξεδήλωσε τὰ αἰσθήματα πάντων τῶν συναδέλφων αὐτοῦ διὰ τῶν ἑξῆς.

Παναγιώτατε Δέσποτα, ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος,
σεβαστὴ Ἐφορία καὶ Σχολαρχία, ἐντιμοι Καθηγηταί,
καὶ ἡ λοιπὴ φιλόμουσος ὑμήγυρις!

Ἐπέστη, τέλος πάντων, ἡ στιγμὴ, καθ' ἣν, ἀφοῦ Θεοῦ ἐλέει διηνύσαμεν αἰσίως τὸ στάδιον τῆς πενταετοῦς ἡμῶν μαθητείας, μετὰ μικρὸν ἀποχωριζόμεθ' ἀλλήλων, στερούμενοι τῶν ἀειζώων καὶ καλλιγόνων διδασκαλιῶν καὶ τῶν σοφῶν παραινέσεων τῶν ἡμετέρων ἀξιοσεβάστων καὶ πεπνυμένων πατέρων καὶ καθηγητῶν. Ναὶ, παναγιώτατε Δέσποτα, ἐπέστη, λέγω, ἡ τελευταία στιγμὴ, καθ' ἣν, τιμηθεὶς τῇ ψήφῳ τῶν προσφιλῶν ἐμοὶ συναδέλφων, παρίσταμαι ὅλως συγκεκινημένος, ὅπως δημοσίᾳ, τῶν κορυφαίων τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους παρόντων, τελέσω ἐλάχιστον φόρον μεγίστης εὐγνωμοσύνης, διερμηνεύων ὑμῖν διὰ βραχέων τὰ εὐγνώμονα ἡμῶν αἰσθήματα ὑπὲρ πασῶν, ὧν ἀπολελαύκαμεν, ἀπείρων πνευματικῶν καὶ ἀναφαιρέτων εὐεργεσιῶν. — Ἡ στιγμὴ αὕτη ἐστὶν ἡμῖν πρόξενος χαρᾶς ἅμα καὶ λύπης· χαρᾶς μὲν, καθ' ὅσον δρεπόμεθ' ἀφθόνους τοὺς καρποὺς πῶν πεντατευτῶν ἡμῶν ἄθλων· λύπης δὲ, καθ' ὅσον ἀποσπώμεθα τῆς πνευματικῆς ἡμῶν τούτης τροφοῦ, ἀφ' ἧς, ὡς ἀπὸ φωτογόνου πηγῆς, τὸ πρῶτον ζωηφόρον νοερὸν φῶς καὶ νᾶμα τῆς φερεσβίου παιδείας ἠρυσάμεθα καὶ ἐπίομεν. Ἡ δὲ ὑπερβάλλουσα αὕτη βαρυθυμία, ἐζωγραφημένη ἐπὶ τῶν σκυθρωπαζόντων προσώπων τῶν προσφιλῶν μοι συναδέλφων, καὶ ἀφ' ἑαυτῆς λαλοῦσα, οὐ δεῖται ἐγγράφου ἐξεικονίσεως. Καὶ ἄλλως δὲ ἡ ἀσθενής μου γλῶσσα, ἀνεπιτήδειος οὖσα, καὶ λίαν πεζὴ περὶ ἐκφράσεις παθῶν, παραλείπει τἄλλα, καὶ σπεύδει, ὅπως ἐκφράσῃ ἁπλῶς καὶ ἀφελῶς τὴν πρὸς ὑμᾶς πάντων ἡμῶν υἱικὴν καὶ εὐγνώμονα διάθεσιν.

Καὶ δὴ πρῶτον εὐγνωμονοῦμεν καὶ εὐγνωμονήσομεν βαθέως καὶ διαπύρως τῇ τε μητρὶ ἡμῶν μεγάλῃ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ Ὑμετέρᾳ Θ. Παναγιότητι, σὺν τῇ περὶ Αὐτὴν ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, δι' ἣν ἐνδείκνυσθε καθ' ἡμέραν ἄρκνον καὶ ἄγρυπνον φροντίδα καὶ μέριμναν, ἐν τῇ διαπρεπεῖ φιλομουσίᾳ καὶ φιλογενείᾳ ὑμῶν, ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἀρχαιοπρεποῦς τούτου καὶ ἐθνικοῦ σεμνώματος, ὅπερ ἀπὸ τοσούτων ἤδη αἰώνων οὐδέποτ' ἐπαύσατο ἀποφέρον πολλοὺς καὶ ἀγλαοὺς τοὺς καρποὺς τῷ τε πολυπαθεῖ ἡμῶν Ἔθνει καὶ τῇ φιλοστόργῳ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ.

Εἶτα χάριτας ὅ,τι πλείστας ὁμολογοῦμεν τῇ φιλογενεῖ καὶ φιλομούσῳ Ἐφορίᾳ, δι' ἣν ὁσημέραι καταβάλλεται δραστηρίαν ἐπιμέλειαν ὑπὲρ τῆς ἀξιοπρεποῦς συντηρήσεως τῆς ἀναξιοπαθούσης ταύτης σχολῆς, καὶ μάλιστα ἐν δυσχερεστάτῃ διατελούσης καταστάσει καὶ ἐν καιροῖς χαλεποῖς.

Ἰδίᾳ δὲ ἐκ μέσης καρδίας εὐγνωμονοῦμεν ἀπείρως τῇ τε ἐμβριθεῖ Σχολαρχίᾳ καὶ συμπάσῃ τῇ γεραρᾷ καὶ μουσοστεφεῖ χορείᾳ τῶν καθηγητῶν, οἵτινες οὐδὲν ἄλλο ἢ τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν ἡμῶν μόρφωσιν καὶ διάπλασιν προτιθέμενοι καὶ ποθοῦντες, ἐδίδασκον ἡμᾶς ἀδιαλείπτως καὶ μετὰ προθυμίας ἀοκνοτάτης ἅπαν γενναῖον καὶ ζηλωτὸν ἔν τε λόγοις καὶ συγγραφαῖς, ἀναζωπυροῦντες τὸν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν σπινθῆρα τῆς πρὸς τὰ πατρῷα καλὰ ῥοπῆς καὶ μιμήσεως.

Τελευταῖον δὲ πρὸς ὑμᾶς τοὺς ὑπολειπομένους ἀποτείνοντες τὸν λόγον, ὦ προσφιλεῖς συμμαθηταί, μεθ' ὧν διήλθομεν τὰς ἀθώους καὶ τερψιθύμους τῆς μαθητείας ἡμέρας ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ, ἐπευχόμεθα τὰ κρείττω, ὅπως, ἀξιωθέντες καὶ ὑμεῖς τῶν αὐτῶν καὶ πλειόνων, ἀναπληρώσητε τὰς ἐλλείψεις ἡμῶν. Καθὼς δὲ ἡμεῖς οὐδέποτ' ἐπιλησόμεθ' τῆς ἀδόλου ἀγάπης ὑμῶν, οὕτω καὶ ὑμεῖς, παρακαλοῦμεν, μὴ ἐπιλάθησθε ἡμῶν, τῶν νῦν ἀπερχομένων συμμαθητῶν, φίλων καὶ ἀδελφῶν ὁμοψύχων.

Ἐφ' ᾧ περαίνοντες ἐπιλέγομεν τὸ ἔσχατον χαῖρε. Χαῖρε σὺ γεραρὸν καὶ περιώνυμον τῶν Μουσῶν φροντιστήριον καὶτέμενος, ὅπερ ἐποίησας ἡμᾶς κοινωνοὺς τοῦ ἀκενώτου καὶ φυσιζώου πλούτου τῆς οὐποτε τεθνηξομένης προγονικῆς Μούσης καὶ τῶν τιμαλφῶν αὐτῆς κειμηλίων.

Χαίρετε, σεβαστοὶ ἡμῶν πατέρες καὶ καθηγηταί, οἵτινες ἀτρύτως νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ἐμοχθήσατε ὑπὲρ ἡμῶν, ἀγαπήσαντες ἡμᾶς ἴσα καὶ υἱέσιν. Ἡ μνήμη ὑμῶν, ἐγχαραχθεῖσα ἐν ταῖς πλαξὶ τῶν ἡμετέρων καρδιῶν χρυσοῖς καὶ ἀνεξιτήλοις γράμμασι, διαμενεῖ ἱερὰ καὶ ἀνεξάλειπτος παρὰ πάντα τὸν βίον, τὸν παρόντα καὶ τὸν μέλλοντα.

Χαίρετε δὲ καὶ ὑμεῖς, προσφιλεῖς συμμαθηταί, καὶ πειρᾶσθε παντὶ σθένει, ὅπως διὰ τῆς φιλοπονίας ὑμῶν ἀποδείξητε τὴν γνησίαν καὶ ἔνδοξον καταγωγὴν καὶ κληρονομίαν, ἀναδεικνύμενοι ἄξιοι ἀξίων προγόνων ἀπόγονοι, μήτε διαψεύδοντες τὰς θυμήρεις ἐλπίδας καὶ τὰς τιμαλφεῖς εὐχὰς τῆς φιλοστόργου ἡμῶν μητρὸς Μ. τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ τὰ πάνδεινα μὲν ὑποστάντος, ἀλλ' ἀείποτε ἐνδόξου καὶ τῇ θείᾳ χάριτι ἀκαταβλήτου Ἔθνους ἡμῶν. Γένοιτο! Γένοιτο!

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς ἐν λόγῳ τελετῆς, ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν μετὰ τῶν ἀπολυθέντων φοιτητῶν μετέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅπου ἀσπασάμενοι τὴν δεξιὰν τῆς Α.Θ.Π. προσήνεγκον τὴν ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς ὑπὲρ τῆς σχολῆς αἰσθήμασιν ὀφειλομένην Αὐτῇ εὐγνωμοσύνην. Ἡ δὲ Α. Θ. Π. λίαν πρόσηνῶς ὑποδεξαμένη τοὺς πάντας καὶ εὐλογήσασα τὸν καθηγητικὸν σύλλογον ἐκ ψυχῆς δι' οὓς καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο κατέβαλεν ἐθνωφελεῖς ἀγῶνας, ἐπηύξατο τὰ κρείττω.

—o—

24. Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικῆς σχολῆς.

Τῇ 30 Ἰουλίου, κατὰ τὸ ἀνέκαθεν ἐπικρατῆσαν ἔθος, ἐγένετο ἡ ἔναρξις τῶν δημοσίων ἐξετάσεων τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικῆς σχολῆς μετὰ τῆς νενομισμένης ἐπισημότητος. Ὁ παν. ἅγ. Σελευκείας, διευθυντὴς τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς, ἀπήγγειλε προεισαγωγικήν τινα προσλαλιάν, ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Π. ἀπήγγειλε παραινετικὸν καὶ ἄξιον λόγου λογίδριον, μεθ' ὃ ὡμίλησεν ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν Κ. Μ. Παράνικας « περὶ ἐπιρροῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐπὶ τοῦ νεωτέρου πολιτισμοῦ ». Τὴν λῆξιν δὲ τῶν ἐξετάσεων τῆς ἡμέρας ταύτης ἐπεσφράγισε πάλιν ἡ Α. Π. δι' ἑτέρου προσφορωτάτου προσφωνήματος.

—o—

25. Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς.

Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς Θεολογικῆς σχολῆς ἤρξαντο τῇ ά. Ἰουλίου. Ἐν τῇ ἐνάρξει αὐτῶν ἡ Α. Π. ἀπήγγειλε προσλαλιὰν καταλληλοτάτην, μεθ' ἣν ὁ σχολάρχης παν. ἅγ. Πρεσλάβας ἀνέγνω τὴν ἐπέτειον λογοδοσίαν, καὶ κατόπιν εἷς τῶν καθηγητῶν ὁ κ. Χ. Παπαδόπουλος ἀνέγνω σπουδαίαν πραγματείαν «περὶ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῷ χριστιανισμῷ».

Τὴν ἐπιοῦσαν κυριακὴν, ἐγένετο ἡ συνήθης ἀναγόρευσις τῶν

4 διδακτόρων, καὶ ἡ ἀπονομὴ τῶν διπλωμάτων. Ὁ ἅγ. Πρεσλάβας ἀπέτεινε πρὸς αὐτοὺς συγκινητικώτατον λόγον, πρὸς ὃν ἀπήντησεν εἷς τῶν τελειοφοίτων. Ἐπεστέφθη δὲ ἡ τελετὴ δι' ἄλλου λογιδρίου τῆς Α. Π., ἀποτεινομένου πρὸς τοὺς τελειοδιδάκτους.

Οἱ ἀποφοιτήσαντες ἱεροδιδάσκαλοι ἦσαν οἱ ἑξῆς τέσσαρες:
1. Κύριλλος Δημητριάδης Βυζάντιος.
2. Δαμασκηνὸς Πελοποννήσιος.
3. Καλλίνικος Κρής.
4. Παρθένιος Μαδυτινός.

—o—

26. Τὰ μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων σκανδαλώδη συμβάντα.

Δυσφορώτατον ὅλως συμβὰν ἔλαβε χώραν τῇ 12 Ἰουλίου, προελθὸν ἐκ παραλόγου καὶ μισαλλοθρήσκου φανατισμοῦ Ἰουδαίων τινῶν. Ἔν τινι τῶν ἀντικρὺ τοῦ Σιναϊτικοῦ Μετοχίου Ἑβραϊκῶν οἰκιῶν κατεσκευάσθη ὑπὸ τῶν ἐν αὐτῇ Ἰουδαίων σχῆμά τι Ἐσταυρωμένου, φέρον ἐπὶ κεφαλῆς ἐπικάλυμμα κτλ. πρὸς ἐμπαιγμὸν, φαίνεται, τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Ἰδόντες τοῦτο οἱ χριστιανοὶ, καὶ μὴ δυνάμενοι, ἐν τῇ δικαίᾳ αὐτῶν ἀγανακτήσει, νὰ ὑπομείνωσι τὴν προσβολὴν ταύτην, διὰ τῆς ἀστυνομικῆς Ἀρχῆς εἰσελθόντες εἰς τὴν Ἰουδαϊκὴν οἰκίαν, παρέλασον τὸ ἀφομοίωμα τοῦτο, ὅπερ καὶ ἀπεστάλη εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης διάφορα συνέβησαν παρατράγωδα ἐν τῇ ἐξάψει τοῦ ὄχλου. Δύο ραββῖνοι ἐστάλησαν εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα ὑπὸ τοῦ Ἀρχιῤῥαβίνου, ὅπως μεσιτεύσωσιν, ὥστε νὰ δοθῇ, εἰ δυνατὸν, συμβιβαστικὸν πέρας εἰς τὴν διένεξιν ταύτην, ἐπὶ ῥητῇ διαβεβαιώσει, ὅτι θέλουσι τιμωρηθῇ οἱ πράξαντες τοῦτο τολμηταί. Ἀνακρίσεις ἐγένοντο καὶ ἐν τῇ Ὑψ. Πύλῃ καὶ ἐν Πατριαρχείοις ἐπ' αὐτῷ ταύτῳ. Διαλογούμενοι δὲ τρόπον τινὰ οἱ Ἰουδαῖοι, ἔλεγον ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀφομοίωμα ἦν μορμολύκειον, τεθὲν ὄπισθεν ὡς φόβητρον διὰ τὰς ἰκτίδας (ἀτσίδια).

Συνεπείᾳ τῶν συμβάντων, ἐδέησεν ὅπως δημοσιευθῶσι τὰ παραπόδας ἐγγραφα. Α'. Γράμμα τοῦ Ἀρχιῤῥαβίνου πρὸς τὸν

Πατριάρχην. Β'. Ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου. Γ'.— Δ'. Πατριαρχικαὶ Ἀποδείξεις, ἀναγνωσθεῖσαι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις.

Α'. ΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΑΡΧΙΡΡΑΒΙΝΟΥ.

Ἔν τινι πτωχικῇ Ἑβραϊκῇ οἰκίᾳ, κειμένῃ εἰς τὸ ἐν Παλατᾷ τεῖχος, ὑπῆρχον ἀτσίδια, προξενοῦντα οὐκ ὀλίγην ζημίαν· πρὸς ἀποφυγὴν ταύτης, κατὰ τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα, οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔστησαν δύο ξύλα, καὶ θέσαντες ἐπ' αὐτῶν ἓν ἀντερὶ, ἐσχημάτισαν φόβητρόν τι, ἐν εἴδει ἀνθρωπίνου ὁμοιώματος. Ἐπειδὴ δὲ εἶδον τοῦτο οἱ ἐν τῇ Σιναϊτικῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ παρενόησαν τὸ πρᾶγμα, συνεπείᾳ τούτου, ἐγένετο θόρυβος καὶ ταραχή. Εἰδοποιηθεὶς περὶ τούτου χθὲς τὸ ἑσπέρας, λίαν συνεκινήθην, καὶ ἔσπευσα λίαν πρωΐ ν' ἀπέλθω αὐτοπροσώπως, πρὸς ἐξέτασιν τῆς αἰτίας τῶν διατρεξάντων. Ἀπελθὼν δὲ, καὶ προσκαλέσας τοὺς προκρίτους τοῦ Ἔθνους μου καὶ ἐξετάσας, εὗρον ὅτι ἀληθῶς τὸ φόβητρον τοῦτο ἐτέθη, ὡς ἄνω εἴρηται, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ἐκ τῶν ἀτσιδίων προξενουμένης ζημίας, καὶ ὅτι τοῦτο ἵστατο μέχρι τοῦ σαββάτου· ὅτε οἱ ἐν τῷ Σιναϊτικῷ ναῷ ἰδόντες τοῦτο, καὶ ἐκλαβόντες αὐτὸ ὡς ἐπ' ἄλλῳ πνεύματι γενόμενον, ἀφήρεσαν αὐτὸ καὶ μετέφερον εἰς τὴν ῥηθεῖσαν ἐκκλησίαν· καὶ ὅτι, ἕνεκα τούτου, συνέβη μεταξὺ τῶν δύο μερῶν ῥῆξις, καὶ χθὲς τὸ ἑσπέρας τινὲς, καὶ εἰς χεῖρας ἐλθόντες, μετηνέχθησαν εἰς τὴν ἀστυνομίαν. Ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, ἀπεφάσισα ἵνα, ἐλθὼν αὐτοπροσώπως πρὸς Ὑμᾶς, ἐκφράσω τὴν λύπην μου, καὶ ἐξαιτήσωμαι τὴν συγγνώμην Της· ἀλλ' ἐκ τῆς ταραχῆς καὶ συγκινήσεώς μου, μὴ δυνηθεὶς νὰ ἐκτελέσω τοῦτο, ἐλυπήθην· διὸ καὶ ἔσπευσα ὅπως ἐξαποστείλω ἐπιτροπικῶς ἐκ τῶν προκρίτων χαχάμιδων καὶ ἄλλων τζεμααὰτ πασίδων, ὅπως ἐξαιτήσωνται τὴν ὑμετέραν συγχώρησιν. Ὡς δὲ δὲν λανθάνει τὴν Ὑμ. Ὑψηλότητα, μολονότι δὲν παύω καθ' ἑκάστην συμβουλεύων καὶ προτρέπων τὸ Ἔθνος μου, ἐφιζῶν τὴν προσοχὴν αὐτοῦ ἐπί τε τῶν πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἀντικειμένων, ὅπως ἀποφεύγωσι, παντὶ σθένει, πᾶσαν αἰτίαν δυσαρεσκείας, μόλα ταῦτα ἡ ἐκ τούτου τοῦ φοβήτρου προξενηθεῖσα εἰς τὸ ὑμέτερον Ἔθνος ψυχρότης πηγάζει ἐκ τοῦ χύδην λαοῦ τῶν ὑμετέρων, καὶ οὐδόλως ἐπιδοκιμάζεται παρ' ἐμοῦ ἡ τοιαύτη ἀπρεπὴς πορεία τῶν ὑμετέρων. Διὸ καὶ περιμένω τὰς διαταγάς Της, ἵνα ἐπιβάλω αὐτοῖς τὰς ἀπαιτουμένας δικαίας ποινάς. Εὐελπίζομαι πρὸς τούτοις, ὅτι τοιαῦτα συμβάντα, γινόμενα ἀπρεπῶς ἐκ κακεντρεχῶν, δὲν θέλουσιν ἐκληφθῆ εἰς τοιαύτην κατάστασιν, ὥστε, καταδεχθεῖσα ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης, νὰ εἰδοποιήσῃ περὶ τούτων τὴν Ὑψ. Πύλην· συγχρόνως δὲ ἀναμένω τὰς διαταγάς Της, ἵνα ἐπιβάλω αὐτοῖς, κατ' ἔγκρισίν Της, τὴν ἀπαιτουμένην ποινὴν, δι' ὃν λόγον ἔχω ὑπὸ κράτησιν τινὰς Ἑβραίους εἰς τὸν Χαχὰμ Χανέν.

Ῥεβιοὺλ-Ἐφὲλ 13. (Ἰουλίου 3). (Τ. Σ.)

Β'. ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ ΤΗΣ Α. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ.

Ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ τὰς διατριβὰς ποιούμενος διὰ τὰς ἐτησίους ἐξετάσεις τῶν ἐκεῖσε ἐθνικῶν σχολῶν, ἔλαβον χθὲς τὸ ἑσπέρας τὸ φιλικόν της, τὸ διαλαμβάνον τὰ ἐν τῷ Παλατᾷ λυπηρὰ συμβεβηκότα· διὸ καὶ ἔσπευσα σήμερον νὰ κατέλθω, ὅπως, ἐξετάσας καὶ πληροφορηθεὶς τὰ περὶ τούτων, προσπαθήσω, κατὰ τὸ ἐπ' ἐμοί, νὰ θέσω φραγμὸν εἰς τὰς συνεπείας τῶν ἐνδεχομένων λυπηρῶν, ἅτινα δύνανται νὰ ἐπιφέρωσιν ὀλέθρια ἀποτελέσματα, διεγείροντα τὰς πρὸς ἀλλήλα ἀντιπαθείας δύω Ἐθνῶν: Γραικῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν, ἀπ' ἐναντίας τῆς καινῆς ἡμῶν ἐπιθυμίας τοῦ νὰ διάγωσιν ἀμφότερα ἐν εἰρήνῃ καὶ φιλίᾳ, καθὰ ἐν ταῖς προσωπικαῖς ἡμῶν συνεντεύξεσιν εἰλικρινῶς ἐξεφράσθημεν· καὶ μολονότι εἴμεθα πεπεισμένοι, ὅτι οὐδέποτε ἐκ μέρους ὑμῶν ἤθελεν ἐπιδοκιμασθῇ μία τοιαύτη ἄτοπος πρᾶξις, οἷα ἐφάνη ἡ ἐν Παλατᾷ, εἴτ' ἐξ ἀνοησίας, εἴτ' ἐκ κακῆς προθέσεως γενομένη, θρησκευτικὸν σκάνδαλον προξενήσασα, καὶ ἐπομένως, οἱ τὰ τοιαῦτα ἀθέμιτα πράξαντες ἄξιοι τῆς ἀνηκούσης αὐτοῖς τιμωρίας παρὰ τῆς εὐθυδικίας αὐτῆς κρίνονται, πρὸς σωφρονισμὸν αὐτῶν καὶ παράδειγμα τῶν ἄλλων· οὐδόλως ὅμως λανθάνει συγχρόνως τὴν ἐμφρονα αὐτῆς Σοφολαγιότητα, κατὰ πόσον βαθμὸν ταράττεται ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ἀντικειμένων ἡ ἐκ τῆς περὶ αὐτὰ εὐλαβείας προερχομένη τοῦ λαοῦ ἔξαψις· διὰ τοῦτο ἐκ τοῦ λυπηροῦ συμβάντος ὑπαγορευόμενος, καθ' ὅσον εἰς τὸ σοβαρὸν τοῦ πράγματος ἀποβλέπω, κατὰ τοσοῦτον συγχρόνως καὶ εἰς τὴν ἀποφυγὴν τῶν δυσαρέστων συνεπειῶν αὐτοῦ ἐξ ἀντεκδικήσεων, προσπαθῶ ἐνασχολούμενος, παντὶ σθένει, εἰς τὸ νὰ κατευνάσω τὸν ἐρεθισμὸν τοῦ λαοῦ. Ταῦτα τοίνυν ἁπάντων εἰς τὸ φιλικὸν αὐτῆς γράμμα, καὶ διαβεβαιῶν συγχρόνως τὰ πρὸς αὐτὴν εἰλικρινῆ φιλικὰ αἰσθήματά μου, ἀφορῶντα ὁλοσχερῶς εἰς τὴν ἀμοιβαίαν μεταξὺ τῶν

ὁμογενῶν μου καὶ τῶν Ἰσραηλιτῶν εἰλικρινῆ συνδιαγωγὴν καὶ φιλικὴν συμβίωσιν εἰς τὸν σαγηνεύτης Βασιλείας, ἡμῶν.

Τῇ 4 Ἰουλίου, 1867. (Τ. Σ.)

Γ'. ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἅπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Οὐ μικρὰν δυσαρέσκειαν ἐπροξένησεν εἰς ἡμᾶς ἡ κατ' αὐτὰς λαβοῦσα χώραν μεταξύ τινων ἐκ τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν καὶ τινων Ἰουδαίων διένεξις καὶ ταραχή, προελθοῦσα ἐξ ἑνὸς ἀνοσίου πράξεως ἑνὸς Ἰουδαίου κατὰ τὴν συνοικίαν τοῦ Παλατᾶ. Καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐξ ἑνὸς μόνου ἀτόμου τολμηθεῖσα πρᾶξις οὐ δύναται βεβαίως ἐνοχοποιῆσαι ὅλον τὸ Ἔθνος τῶν Ἰσραηλιτῶν, ὥστε νὰ γεννηθῶσιν ἀντιπάθειαι καὶ μίσος μεταξὺ τῶν δύο Ἐθνῶν ἐν ᾧ καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ τὸ χριστιανικὸν καθῆκον καὶ ἡ φιλανθρωπία ὑπαγορεύουσι τὴν πρὸς ἀλλήλους εἰρηνικὴν συμβίωσιν μόνον μετὰ τῶν ὁμοδόξων, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν ἑτέρων Ἐθνῶν ἁπλῶς τε, ἐπειδὴ διὰ τὴν μερικὴν ἐκείνην αὐθάδειαν ἐγένετο ἡ παῦσα ἱκανοποιήσεως, παιδευθέντων ἀρκούντως τῶν πρωταιτίων, καὶ οὐδενὶ ἐπιτρέπεται, ἵνα παρεκτρέπηται εἰς ἄτακτα κινήματα διὰ τοῦτο γράφαντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, συμβουλεύομεν καὶ παραγγέλλομεν ὅπως, ἐάν τινες τῶν Χριστιανῶν, ὡς ἐκ τοῦ δυσαρέστου ἐκείνου ἀκούσματος, ἤθελον παρωρμήθησαν εἰς ἀνοίκειόν τι κίνημα κατὰ Ἰσραηλιτῶν παύσωνται τοῦ λοιποῦ ἀντιπαθῶς διατιθέμενοι, καθότι αἱ τοιαῦται ἀντεκδικήσεις, τὰ μίση καὶ οἱ διαπληκτισμοὶ ἀπάδουσιν ὅλως τῷ πνεύματι τῆς ἁγίας καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως· ἄλλως τε εἶναι φανερὸν ὅτι, ὡς ἀυξῶντες ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει μέλη τοῦ Ἔθνους τούτου, καὶ ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἀκτὶν τῆς χρηστῆς Βασιλείας περιβαλλόμενοι, ὀφείλετε, ὡς ἀνέκαθεν, διάγειν εἰρηνικῶς καὶ φιλικῶς, διά τε τὰς ἀμοιβαίας βιωτικὰς σχέσεις, καὶ διότι ἡ ὑπὲρ πάντων τῶν ὑπηκόων Ἐθνῶν προνοοῦσα καὶ τὴν

νὴν ἄνεσιν καὶ ἡσυχίαν ἐφεμένη Ὑψ. Κυβέρνησις οὐδαμῶς ἀνέχεται πάντι προξένου ἀνησυχίαν καὶ ταραχὴν μεταξὺ τῶν αὐτῆς ὑπηκόων. Ταῦτα πατρικῶς παραγγέλλομεν ὑμῖν, ἀπεκδεχόμενοι τὴν χριστιανικὴν ὑμῶν εὐπείθειαν καὶ ὑπακοὴν εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ἡμῶν συμβουλὰς καὶ νουθεσίας. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. ϡωξζ'.

Ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ, Ἰνδικτιῶνος ἰ.

Δ'. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ τ λ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἅπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί· τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Μετὰ λύπης μανθάνομεν, ὅτι εὐάριθμοί τινες ἐκ τοῦ ὄχλου παρενοχλοῦσι τοὺς συναντωμένους Ἰσραηλίτας ἕνεκα τοῦ, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐν Παλατᾷ πρό τινων ἡμερῶν συμβεβηκότος, ἐκτρεπόμενοι εἰς κινήματα, ὑπεγείροντα θρησκευτικὰ μίση μεταξὺ δύο συνοίκων καὶ συνυπηκόων λαῶν, οἵτινες ὀφείλουσιν ἐμπολιτεύεσθαι εἰρηνικῶς πρὸς ἀλλήλους· διὰ δὲ τῶν τοιούτων μονομερῶν κινημάτων προστρίβουσι μῶμον εἰς τοὺς ὀρθοδόξους λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, τοὺς ἀείποτε ἐπὶ ἀνοχῇ καὶ χριστιανικῇ ἀγάπῃ πρὸς τὸν πλησίον διακριθέντας, συγῳδὰ τῷ πνεύματι τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἥτις διαῤῥήδην καταδικάζει τὸν οὐ κατ' ἐπίγνωσιν ζῆλον, τὴν μισαλλοδοξίαν, τὴν διωξιθρησκείαν καὶ τὸν φανατισμόν. Διὰ ταῦτα, ἐπαναλαμβάνοντες ὅσα καὶ ἐν τῷ προλαβόντι ἡμῶν Γράμματι, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν πατρικῶς καὶ διὰ τῆς παρούσης δευτέρας Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, ἵνα ἀποστῶσιν οἱ τοιοῦτοι τῶν ἀντορθοδόξων καὶ ἀντεθνικῶν τούτων κινημάτων, καὶ οὕτω παύσωσι παρέχοντες ἀφορμὰς, ὥστε δωρεὰν συγκατακρίνεσθαι, συγκατηγορεῖσθαι καὶ συνενοχοποιεῖσθαι, τυχὸν, τοὺς ἀθῴους καὶ εἰρηνοφίλους ὀρθοδόξους λαοὺς, ὡς δῆθεν δεισιδαίμονας, μισαλλοδόξους καὶ φανατικούς. Μηδεὶς οὖν προαχθῇ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς εἰς προσβολὴν καθ' οἱουδήτινος Ἰουδαίου, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε διὰ κινήματος ἀτάκτου, ἀφ' οὗ μάλιστα ἐξόθη ἤδη ἡ δέουσα ἱκανοποίησις, καθὰ περὶ τούτου καὶ προλαβόντως

ὑμῖν ἐκοινοποιήσαμεν. Ταῦτα καὶ πάλιν συμβουλεύοντες καὶ παραγγέλλοντες προσηκόντως τοῖς παρεγχθεῖσιν εἰς τοιαῦτα ἐπιμομφα κινήματα, ἀπάδοντα ὅλως τῷ χριστιανικῷ πολιτεύματι καὶ τῷ πνεύματι τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, δηλοποιοῦμεν αὐτοῖς ὅτι, ἐάν τις φωραθῇ παρενοχλῶν τινα τῶν Ἰσραηλιτῶν, θέλει ὑποκύψει ὑπὸ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀγανάκτησιν, πρὸς δὲ καὶ πολιτικῶς παιδευθήσεται, ἅτε δὴ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως οὐδαμῶς ἀνεχομένης τὴν βλάβην καὶ ἐπήρειαν οὐδενὸς τῶν ὑπηκόων αὐτῆς. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. Ἐν μηνὶ Ἰουλίῳ, ,αὠξζ'.

—o—

27. Διαμαρτύρησις τοῦ Εὐανθίας Ἰωαννικίου.

—

Ὁ ἐν Βουκουρεστίῳ Ἀρχιερεὺς Εὐανθίας κ. Ἰωαννίκιος, κατὰ τὰς Ῥουμανικὰς ἐφημερίδας, προσκαλούμενος νὰ λάβῃ μέρος εἰς τὴν Ῥουμουνικὴν Σύνοδον τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ἀπέστειλε πρὸς τὸν ὑπουργὸν τὴν παρὰ πόδας διαμαρτύρησιν.

Κ. ὑπουργέ!

« Διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 1316 τηλεγράμματος προσκαλοῦμαι νὰ λάβω μέρος, ὡς Ῥωμαίου ἀρχιερεύς, εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, συμφώνως ταῖς ληφθείσαις ὑφ' ὑμῶν διατάξεσι, μετὰ τὴν ἡγεμονικὴν ἐπικύρωσιν. Ἐπειδὴ ὅμως, κατ' ἐμὴν γνώμην, ἡ Σύνοδος αὕτη εἶναι ἀντικανονικὴ, ἀφ' ἑνὸς μὲν, ἕνεκα τῆς καθ' ὁρύσεως αὐτῆς παρὰ τὰς διατάξεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ, εἶναι κατηρτισμένη ὑπὸ ἀντικανονικῶν Ἐπισκόπων, τοῦθ' ὅπερ ἀντίκειται τοῖς ἱεροῖς Ἐκκλησιαστικοῖς ὅροις, οἵτινες τεθεμελίωνται ἐπὶ τῶν κανόνων τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἐπὶ τῶν οἰκουμενικῶν καὶ ἀνεγνωρισμένων τοπικῶν Συνόδων, τοῦ μόνου καὶ ἀπροσβλήτου Συντάγματος τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εἰς ἣς τὸ βῆμα κατέθεσα τὸν ὅρκον, ὅτι δὲν θέλω ἐκκλίνει κατ' οὐδένα τρόπον· διὰ ταῦτα, ὡς καὶ εἰς τὴν παρελθοῦσαν συνεδρίασιν, οὕτω καὶ εἰς ταύτην, ἀλλ' οὔτε καὶ εἰς οἱανδήποτε εἰς τὸ ἐφεξῆς κατὰ τὸ αὐτὸ στημα τρῦτο γεννησομένην, δὲν θέλω δυνηθῆ λαβεῖν μέρος, ὅπως μὴ εὑρεθῶ ἀντικείμενος τοῖς ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἱερ. Συνόδων διαταχθεῖσιν, ὡς καὶ τοῖς ὑπ' ἐμοῦ ἐκφωνηθεῖσιν εἰς

τὸν ἐνώπιον τοῦ ἱεροῦ βήματος κατατεθέντα ὅρκον κατὰ τὴν παραδοχὴν τῆς Ἀρχιερατείας.

Ἐκτὸς δὲ τούτου, τοῖς αὐτοῖς λόγοις ἑπόμενος, διαμαρτύρομαι κατὰ τῆς ἀντορθοδόξου ταύτης Συνόδου, ὡσαύτως διαμαρτύρομαι καὶ κατὰ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ὡς καὶ καθ' ὅλων τῶν ἄλλων πολιτικῶν νομοθεσιῶν, γενομένων ἐπὶ τοῦ ἐκπεσόντος πολιτεύματος, αἵτινες προσβάλλουσι τὰ ἱερὰ μυστήρια καὶ ἅγια δόγματα τῆς ἁγ. ἡμῶν Ἐκκλησίας.

Βουκουρεστίου, 14 Ἰουλίου 1867.

† ΕΥΑΝΘΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ».

—o—

28. Τὰ κατὰ τὴν ἐξ Εὐρώπης ἐπάνοδον τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου εἰς Κωνσταντινούπολιν.

—

Ἐπειδὴ δι' ἐπισήμου τηλεγραφήματος πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην ἀνηγγέλθη ὅτι ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος ἔμελλε νὰ φθάσῃ ἐνταῦθα τὴν κς'. Ἰουλίου ἀπὸ πρωΐας, εἰδοποιήθησαν καὶ τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα, ἵνα περὶ τὴν Γ'. ὥρην Τουρκιστὶ ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης μετὰ τῶν Συνοδικῶν κλπ. μεταβάντες εἰς τὴν γέφυραν, ἐπιβῶσιν ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ὁρισθέντος ἀτμοπλοίου πρὸς προϋπάντησιν τῆς Α. Μ.

Τὸ προσδιορισθὲν διὰ τὸ ἡμέτερον Ἔθνος ἀτμόπλοιον ἦν τὸ καμψὸν καὶ νεώτατον ἀτμόπλοιον « Καδίκιοϊ » τῆς Ἑταιρίας « Φεβαΐδι Ὀσμανιὲ », τὸ διαπλέον μεταξὺ γεφύρας καὶ Χαλκηδόνος, ὅπερ πραγματικῶς διέπρεψε καθ' ὅλα μεταξὺ τῶν ἀπειραρίθμων ἀτμοπλοίων, Ὀθωμανικῶν τε καὶ μὴ, τῶν διαπλεόντων τὸν μαγευτικὸν Βόσπορον, ἐν τῇ πανδήμῳ ἐκείνῃ τελετῇ τῆς ὑποδοχῆς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

Ἐπὶ τοῦ ἐν λόγῳ ἀτμοπλοίου ἐπέβησαν ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, οἱ Σ. Ἀρχιερεῖς, Συνοδικοί τε καὶ μὴ, μέλη τινὰ τοῦ Ἔθν. Συμβουλίου, διακεκριμένοι τινὲς ὁμογενεῖς, ἡ Πατριαρχικὴ ὑπαλληλία, 100 παῖδες, ὁμοιομόρφως ἐνδεδυμένοι, μετὰ τῶν ψαλτῶν κλπ. δι' εἰσιτηρίων, σταλέντων ἐκ τῆς Ὑψ. Πύλης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ προτεραίᾳ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ.

Τὸ ἀτμόπλοιον ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς γεφύρας περὶ τὴν 10 ὥραν Τουρκιστὶ, καὶ τὴν 12 ἐξῆλθε τοῦ στομίου τοῦ Βοσπόρου, προχωρῆσαν εἰς ἱκανὴν ἀπόστασιν ἐπέκεινα τοῦ Φαναρακίου, ὅτε ὁ πλοίαρχος ἀνήγγειλεν, ὅτι τὰ Αὐτοκρ. ἀτμόπλοια πλησιάζουσιν· ἀμέσως δὲ, παραταχθέντων ἐν τάξει τῶν δαφνηφορούντων παίδων, ἐχόντων ἐπὶ κεφαλῆς τοὺς μᾶλλον διακεκριμένους κατ' ἐκλογὴν ψάλτας τῆς πρωτευούσης, παρέστησαν ἐν γραμμῇ καὶ οἱ ΣΣ. Ἀρχιερεῖς, προηγουμένης τῆς Α. Π. φερούσης τὸν Πατριαρχικὸν μανδύαν καὶ τὴν βακτηρίαν, ἐν μεγίστῃ τάξει καὶ εὐκοσμίᾳ, καὶ ἰδοὺ ἐφάνη προβαῖνον μεγαλοπρεπῶς τὸ φέρον τὴν Α. Μ. τὸν Σουλτάνον Αὐτ. ἀτμόπλοιον, παρακολουθούμενον ὑπὸ τῶν λοιπῶν, τῶν ἀποτελούντων τὴν ἔντιμον Αὐτοκρατορικὴν συνοδίαν.

Εὐτυχῶς, τὸ πρῶτον ἀτμόπλοιον, ἅπερ ἐχαιρέτησε διὰ ζητωκράυγῶν καὶ μελῳδικῶν ἀσμάτων τὴν Α. Μ., ἦν τοῦτο. Ἕτερον δὲ ἀτμόπλοιον, Ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ, μετέφερεν εἰς Φαναράκιον ὑπὲρ τοὺς 80 παῖδας ἐκ Ταταούλων καὶ Σταυροδρομίου, καθὼς καὶ τὸν ἱερὸν Κλῆρον τῶν συνοικιῶν τούτων, οἵτινες, ἐνωθέντες μετὰ τῶν ἐπιχωρίων, παρεστάχθησαν ἐν γραμμῇ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἀποσταλέντος ἐκεῖσε μεγ. Ἀρχιδιακόνου τῆς Α. Π.

Μόλις εἰσῆλθον τὰ Αὐτοκρ. ἀτμόπλοια εἰς τὸ στόμιον τοῦ Βοσπόρου, καὶ πάραυτα ἤρξαντο οἱ κανονοβολισμοὶ τῶν φρουρίων καὶ κανανοστασίων, ἠχοῦντες ἔκ τε τῆς Εὐρωπαϊκῆς καὶ Ἀσιατικῆς παραλίας. Μικρὸν δὲ περὶ τὰ Καβάκια σταθὲν τὸ Αὐτ. ἀτμόπλοιον, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν νενομισμένων ὑγειονομικῶν τύπων, ἤρξατο πάλιν προχωροῦν μετὰ βραδυπορίας, παιανιζούσης τῆς ἐν αὐτῷ Αὐτ. μουσικῆς, μέχρι τοῦ ἐν Δολμᾷ Βαχτσὲ παλατίου, εἰς ὃ καὶ μετέφερον τήν τε Α. Μ. καὶ λοιπὴν συνοδίαν τὰ ἐκεῖ ἀναμένοντα βασ. ἁρμάτια.

Πραγματικῶς λαμπρὸν θέαμα παρίστα ὁ Βόσπορος ἀπὸ τοῦ Γενὶ-μαχαλᾶ, ὅπου εἶχον φθάσει καὶ τὰ λοιπὰ ἀτμόπλοια, ἐν οἷς ἐπέβαινον Ὀθωμανοὶ, Ἀρμένιοι, Ἀρμενοκαθολικοὶ, Ἰσραηλῖται, πρέσβεις, ἔμποροι, ὑπάλληλοι διάφοροι κλπ. μέχρι τοῦ Δολμᾶ Βαχτσὲ ἀπέναντι τῶν ἀνακτόρων, ὅπου συνεσωρεύθησαν ὅλα τὰ ἀτμόπλοια καὶ πλοῖα, κανονοβολοῦντος καὶ τοῦ ἐκεῖ πλησίον προσωρμισμένου Ὀθ. στόλου. Πανταχόθι τοῦ Βοσπόρου ἀντήχουν ζητωκραυγαὶ καὶ ποικίλα ἄσματα, στρατιωτικὰ καὶ ἀστυνομικὰ τάγματα ἦσαν παρατεταγμένα καθ' ὅλον τὸ μῆκος ἑκατέρας τῆς

Βοσπορείου παραλίας, πυροβολισμοὶ καὶ κανονοβολισμοὶ συνεχεῖς ἐχαιρέτων τὴν Α. Μ. ἡ δὲ Θάλασσα ἦν κατακεκαλυμμένη ὑπὸ ἀτμοπλοίων. Ἐνώπιον δὲ τῶν χριστιανικῶν χωρίων ἦσαν παρατεταγμένοι οἱ μαθηταὶ καὶ ὁ ἱερὸς Κλῆρος, ἐνδεδυμένος τὰ ἱερὰ ἄμφια, συγχαίροντες τῇ Α. Μ. ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐπανόδῳ Αὐτῆς εἰς τὴν πρωτεύουσαν.

Ἓν δὲ τῶν ἐπισπασάντων τὴν προσοχὴν τῶν θεατῶν ἦν καὶ ἡ ἀνάμιξις πολυειδῶν ἐθνικοτήτων καὶ θρησκευμάτων, ἐν ἀδελφικῇ, ὡς εἰπεῖν, συμπνοίᾳ συναγαλλομένων. Ἔνθεν μὲν, Ὀθωμανοὶ καὶ Ἄραβες εὐχόμενοι ὑπὲρ τοῦ Σουλτάνου, ἐν Ἑλληνικοῖς καὶ Ἀγγλικοῖς πλοίοις, ἔνθεν δὲ Χριστιανοὶ συνευχόμενοι ἐν Ὀθωμ. ἀτμοπλοίοις· ἀλλαχοῦ Ἄγγλοι, ἔχοντες παιανίζουσαν θεατρικὴν μουσικὴν, ἐν ἀτμοπλοίῳ, φέροντι ἐπιγραφὰς Ὀθωμανικὰς: Ζήτω ὁ Αὐτοκράτωρ τῆς Τουρκίας· ἀλλαχοῦ ἀψῖδες διάφοροι καὶ ποικίλαι ἀνεγηγερμέναι μετὰ παντοειδῶν ἐπιγραφῶν κτλ. τὰ πάντα ἐν γένει διαδηλοῦντα τὴν γενικὴν ἀπάντων τῶν κατοίκων τῆς μεγαλοπόλεως ταύτης χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν.

Ἅμα μεταβάσης τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ 3 Συνοδικῶν τῶν ΣΣ. Κυζίκου, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων, καὶ 4 λαϊκῶν· ἤτοι τῶν Κ Κ. Μεγ. Λογοθέτου, Κωστάκη ἐφέντη Ἀδοσίδου, Σταυράκη ἐφέντη Ἰωαννίδου, καὶ Ν. Μυχάρη, τῶν πάντων παρασημοφορούντων, μετέβη εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὅπως καθυποβάλῃ εἰς τὴν Α. Μ. τὰς συγχαρητηρίους εὐχάς των ἐπὶ τῇ εἰς τὴν πρωτεύουσαν αἰσίᾳ ἐπανόδῳ Αὐτῆς, ἅμα δὲ ἐγχειρίσῃ καὶ τὴν ὑπογραφεῖσαν καὶ σφραγισθεῖσαν παρὰ τοῦ ἀνωτάτου ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, τῶν ὁμογενῶν προὐχόντων καὶ τῶν ἀρχηγῶν τῶν συντεχνιῶν συγχαρητήριον Ἀναφοράν, κατὰ τὴν δοθεῖσαν ἐπὶ τούτῳ διαταγήν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος ἦν κεκοπιακὼς ἐκ τοῦ ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ πρὸ πάντων ταξειδίου, εὑρέσθη ἵνα διὰ τοῦ διαγγελέως ἀναγγείλῃ αὐτοῖς μετὰ πολλῆς τῆς ἀβροφροσύνης, ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν (27), περὶ τὴν 6 ὥραν, θέλει ὑποδεχθῆ τούς τε Ἐθνάρχας, Πρέσβεις καὶ λοιπούς.

Τὸ ἀτμόπλοιον, μετὰ τὴν ἐκ τῶν Ἀνακτόρων ἐπιστροφὴν τῆς Α. Π. καὶ τῶν λοιπῶν εἰς αὐτὸ, ἀναμένον ἐκεῖ, διηυθύνθη εἰς τὴν γέφυραν, ὅπου ἀποβάντες οἱ ἐν αὐτῷ, ἐπέβησαν αὖθις εἰς ἓν τῶν Κεράτιον κόλπον διαπλεόντων ἀτμοπλοίων, καὶ οὗτος ἀπέ-

θησαν εἰς Φανάριον, ὅθεν, ψαλλόντων τῶν ψαλτῶν καὶ παίδων, μετέβη ἡ Α. Π. εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ παραλείψωμεν καὶ τὴν περιποίησιν, ἣν παρέσχον οἱ ὑπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπιτετραμμένοι εἰς τε τοὺς παῖδας καὶ πάντας τοὺς ἐν τῷ ἀτμοπλοίῳ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ πλοός. Ἐπίσης προσηνέχθησαν ἀνάλογα φιλοδωρήματα τῷ τε πλοιάρχῳ, τῷ ἀρχιμηχανικῷ καὶ τοῖς λοιποῖς ναύταις καὶ ὑπαλλήλοις διὰ τοῦ διευθύνοντος τότε τὸ ἐθνικὸν ταμεῖον Κ. Ν. Ψυχάρη.

Μεταξὺ τῶν πρὸς προϋπάντησιν τῆς Α. Μ. ἐξελθόντων ἀτμοπλοίων διεκρίνετο καὶ τὸ Ῥωσσικὸν ἀτμόπλοιον, ἐφ' οὗ ἐπέβαινεν ἡ Α. Ἐξ. ὁ πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας Κ. Ἰγνατιέφ, ὅστις καὶ ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου ἐχαιρέτησε τὴν Α. Π. παραπλέοντος τοῦ Ρωσσικοῦ ἀτμοπλοίαρ, ἐφ' οὗ ἐπέβαινε καὶ ὁ πρέσβυς τῆς Περσίας.

Ἓν δὲ μόνον δυστύχημα συνέβη· ἀλλὰ καὶ τοῦτο, χάριτι θείᾳ, προληφθέν, δὲν ἀνέμιξε τὸ τερπνὸν τῆς πανδήμου ταύτης πανηγύρεως μὲ πικρίας. Τὸ ὑπ' ἀριθμ. 1 ἀτμόπλοιον τῆς Ἑταιρίας **Σιρκέτι Χαΐριέ**, φέρον τὸν τῶν Ἀρμενίων Πατριάρχην μετὰ τῶν προϋχόντων καὶ παίδων τοῦ αὐτοῦ Ἔθνους, προσκρουσὰν εἰς ὑφάλους τινὰς, ἐκάθισεν ἄνωθεν τοῦ Γενὶ Μαχαλὰ· διὸ καὶ ἐδέησεν, ἵνα οἱ μὲν ἡμίσεις τῶν ἐπιβαινόντων ἀποβιβασθῶσιν εἰς τὴν ξηράν, οἱ δὲ λοιποὶ νὰ μετενεχθῶσιν εἰς ἄλλο ἀτμόπλοιον.

Τὴν ἐπιοῦσαν ὁ Πατριάρχης, συνιδεύμενος ὑφ' ὧν ἐσημειώσαμεν Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν, μετέβη εἰς τὰ ἀνάκτορα, καὶ καθυποβαλὼν τῇ Α. Μ. τὰς ἐκ μέρους τοῦ τε ἡμετέρου Ἔθνους καὶ τῶν λοιπῶν ὑπηκόων Ἐθνῶν, συμπαρόντων καὶ τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, εὐγχαριστηρίους προσρήσεις καὶ τὰ βαθέα σεβάσματα ἐπὶ τῇ παναισίῳ ἐπανόδῳ τῆς Α. Μ. εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἐνεχείρισε καὶ τὴν εὐγχαριστήριον ἀναφορὰν τοῦ Ἔθνους ἡμῶν (ἣν ἡ Α. Μ. εὐηρεστήθη ἵνα ἰδίαις δεχθῇ χερσὶν), ἀπαγγείλας καὶ τὴν ἑξῆς προσλαλιὰν, διερμηνεύοντος τοῦ Κ. Κωστάκη Ἐφέντη Ἀδοσίδου. Ἡ Α. Μ. εὐηρεστήθη ἵνα διὰ βραχείας ἀπαντήσεως διαβεβαιώσῃ τὴν ἀείποτε μὲν διατρεφομένην, θαψιλέστερον δὲ τοῦ λοιποῦ ἐπιδειχθησομένην πατρικὴν Αὐτοῦ μέριμναν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων, διατάξας ἵνα διακαινωθῶσι καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν τὰ πατρικὰ ταῦτα αἰσθήματα.

Ἰδοὺ ἡ προσλαλιὰ τῆς Α. Θ. Π.

Βασιλεῦ!

Οἱ πιστοὶ ὑπήκοοι τῆς κραταιᾶς καὶ ἐνδόξου Βασιλείας Σου, οἵ καὶ καθ' ὅλην τὴν Σὴν ἀπόδημον περιήγησιν, χάρις τῇ ἀκοιμήτῳ μερίμνῃ καὶ τῇ φιλανθρώπῳ δραστηριότητι τῶν συνετῶν ὑπουργῶν Σου, ἀπήλαυον τελείας ἡσυχίας καὶ προστασίας, καὶ κατηυφραίνοντο σεμνυνόμενοι ἐπὶ τῇ ἐξαιρετικῇ μεγαλοφροσύνῃ τῶν ὄντως ἀνακτορικῶν καὶ θριαμβευτικῶν δεξιώσεων καὶ τιμῶν, ἃς τόσον δικαίως ἀπένειμαν τῷ βασιλικῷ Σου προσώπῳ οἱ φίλιοι βασιλεῖς καὶ τὰ ἔθνη τῆς Ἑσπερίας· ἀλλ' ὅμως ἡ ἀπουσία Σου σὺν τὴν τυχοῦσαν ἐνεποίει συγχρόνως τοῖς πιστοῖς ὑπηκόοις Σου ἀθυμίαν καὶ κατήφειαν, ἃς ἡ βασιλικὴ ἥδη παρουσία Σου ὡς λαμπρὸς ἀνατείλασα ἥλιος, διεσκέδασε, ζωογονήσασα τοὺς πάντας, καὶ φαιδρύνασα αὐτούς, ἀπεκδεχομένους μετὰ χρεκῶν ἐλπίδων τὴν ζείδωρον αἴγλην τῆς θερμουργοῦ προστασίας Σου εἰς τὰ πρὸς εὐζωΐαν καὶ παντοίαν εὐδαιμονίαν αὐτῶν, ὑπὲρ ὧν οὐδόλως ἐπαύσω μεριμνῶν καὶ προνοούμενος, πρὸς δόξαν καὶ εὔκλειαν τοῦ μεγάλου ὀνόματός Σου.

Καὶ δὴ σήμερον ἔξαλλοι καὶ ἐνθουσιῶντες ὑπὸ ἀφάτου χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως ἐπὶ τῇ Σῇ παναισίῳ ἀπολαύσει, ἀναπέμπουσι εὐχαριστήρια καὶ δοξολογίαν τῷ βασιλεῖ τῶν βασιλευόντων, ὅτι ἔχων τὴν αὐτοῦ σωστικὴν καὶ παντοδύναμον χεῖρα, ἐφ' ὃν προσεκαλέσατο βασιλεύειν, διετήρησέ Σε σῶον καὶ εὐεκτοῦντα, καὶ κατευώδωσέ Σε εὐτυχῶς καὶ λαοποθήτως, καὶ νέαν δόξῃ ἱστορικῇ κατηγλαϊσμένον ἐπὶ τὰ θεοσώστα Σου Κράτη, καθὰ τὰς κοινὰς πάντων ἡμῶν εὐχὰς καὶ δεήσεις.

Τὰ υἱϊκὰ καὶ ἐγκάρδια ταῦτα αἰσθήματα τῶν πιστῶν ὑπηκόων Σου, καθυποβαλλων, ἐπ' ὀνόματι πάντων τῶν ἀρχηγῶν αὐτῶν, τῶν ἀφωσιωμένων θεραπόντων Σου, ἐγὼ ὁ Σὸς πιστὸς ὑπήκοος καὶ θεράπων, παρὰ τοὺς πόδας τοῦ ὑψηλοῦ Ἀνακτορικοῦ θρόνου Σου, Βασιλεῦ, συναναφέρω καὶ πάλιν θερμὰς καὶ ταπεινὰς ἱκεσίας πρὸς τὸν ἐπουράνιον καὶ πάνταρχον βασιλέα, ἵνα στηρίζῃ Σε ἀκλονήτως ἐπὶ τοῦ κραταιοῦ θρόνου τοῦ Ὀσμὰν, καὶ χορηγῇ Σοι ἀγαθωσύνην Δαβὶδ, καὶ σύνεσιν Σολομῶντος, πρὸς εὐημερίαν καὶ πρόοδον πάντων τῶν λαῶν, οὓς Σοὶ παρακατέθετο ἡ τοῦ Θεοῦ δεξιά. Ἀμήν.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἀναφορὰ, ἣν ἐνεχείρισεν ἡ Α. Π. ἐκ μέρους τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους πρὸς τὴν Α. Μ.

Κραταιότατε, γαληνότατε, εὐεργετικώτατε Ἄναξ!

Οἱ Ῥωμαῖοι κάτοικοι τῆς Ὑμετέρας Πρωτευούσης, ἐρχόμενοι ὅπως προσαγορεύσωσιν, ἐν ὀνόματι ὅλων τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν, τὴν αἰσίαν ἐπάνοδον τῆς Ὑμ. Μ. καταθέτουσι μετ' εὐτυχίας εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐνδόξου Αὐτῆς θρόνου τὴν ἔκφρασιν τῆς ἀναλλοιώτου αὐτῶν ἀφοσιώσεως καὶ πίστεως.

Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἀπουσίας τῆς Ὑμ. Μεγ. καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἡσυχίας, ἣν ἡ Βασιλικὴ Αὐτῆς πρόνοια ἐξησφαλίσατο τῇ Αὐτοκρατορίᾳ, διὰ τῆς συνέσεως τῶν ὑπουργῶν Αὐτῆς, οἱ λαοὶ Αὐτῆς δὲν παρηγοροῦντο διὰ τὴν στέρησιν τῆς εὐεργετικῆς παρουσίας τοῦ Μονάρχου αὐτῶν, εἰμὴ βλέποντες Αὐτὸν καταστάντα τὸ ἀντικείμενον τῶν τρανοτάτων ἐνδείξεων τῆς τιμῆς καὶ τοῦ σεβασμοῦ τῆς Εὐρώπης ἁπάσης. Ἐν τῇ αἰσίᾳ ταύτῃ περιοδείᾳ, ἧς οὐδὲν παράδειγμα εὑρῆται ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ἱστορίᾳ, ἡ Ὑμ. Μ. ἔλαβεν οὕτω δικαίαν ἀμοιβὴν τῶν γενναιοφρόνων Αὐτῆς προσπαθειῶν κατὰ τὸ παρελθόν, συνάμα δὲ καὶ πολυτίμους ἐνισχύσεις, ὅπως ἐξακολουθῇ ὁδεύουσα τὴν εὐγενῆ ὁδὸν, ἣν ἐχάραξεν Ἑαυτῇ.

Μεγαλειότατε! Τοῦ λοιποῦ ὁ κόσμος ἔχει τὰ βλέμματα αὐτοῦ ἔτι μᾶλλον προσηλωμένα ἐπὶ τῆς Ὑμ. Μ. Εἴθε ὁ Ὕψιστος εἰσακούσαι τῶν εἰλικρινῶν δεήσεων τῶν πιστῶν ὑπηκόων Σου, καὶ καταστήσαι πάντοτε τὰς ἐξόχους διανοητικὰς καὶ ἠθικὰς ἀρετὰς τῆς Ὑμ. Μ. ἅς τινας ἡ Εὐρώπη ἀνευφήμησε, τὸ ὄργανον τῶν θείων αὐτοῦ Βουλῶν, πρὸς εὐημερίαν τῶν ὑπηκόων Αὐτῆς, εὐτυχίαν τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ εἰρήνην τοῦ κόσμου».

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαί).

Ἀκολούθως ἡ Α. Θ. Π. ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας Ἀπόδειξιν, ἀναγνωσθεῖσαν ἐν ταῖς ἱεραῖς τῆς πρωτευούσης ἐκκλησίαις, καθὼς καὶ ἐγκυκλίους ἐπ' αὐτῷ τούτῳ διὰ τὰς ὑπὸ τὸν Οἰκ. Θρόνον διατελούσας ἐπαρχίας.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ τ λ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Κατασταίνου, καὶ λοιποὶ ἁπανταχοῦ εὐλογημένοι Χριστιανοί· τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώ-

ρησις. Τὰς πρὸς τὸν Ὕψιστον Θεὸν εὐχαριστίας ἡμῶν, δι' ὅσα ἡ παντέφορος αὐτοῦ πρόνοια ἐπιδαψιλεύει ἡμῖν ἀγαθὰ, ἀείποτε ὀφείλομεν ἀναπέμπειν, δοξάζοντες τὸ ὑπερύμνητον αὐτοῦ ὄνομα. Ὅθεν, ἐπειδὴ ἐν τῇ παναισίᾳ ἥδη ἀπὸ τῆς περιηγήσεως ἐπανόδῳ τοῦ γαληνοτάτου καὶ κραταιοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος ἠξιώθημεν, ἵνα ἀπολαύσωμεν τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα ὑγιᾶ, καὶ πλήρη μὲν δόξης διὰ τὰς ἐνδειχθείσας ὑπερτίμους δεξιώσεις τῶν ὧν ἐπεσκέφθη ὑψηλῶν φίλων Δυνάμεων, διατεθειμένην δὲ μετὰ τῆς αὐτῆς καὶ πλείονος πατρικῆς εὐνοίας καὶ ἀγάπης πρὸς τοὺς πιστοὺς Αὐτοῦ ὑπηκόους, χρέος ἱερὸν ἐκπληροῦντες, ἀναπέμπομεν εὐχαριστίας πρὸς τὸν Ὕψιστον Θεὸν, οὗ τῆς προνοίας τεκμήριον καὶ ἡ παναισία αὕτη ἐπάνοδος τοῦ ἀγαπητοῦ ἡμῶν Ἄνακτος. Ἐν τῇ χαρμοσύνῳ ταύτῃ περιστάσει, καθ' ἣν ἅπαντες οἱ ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ Αὐτοῦ σκιὰν περιθαλπόμενοι ἔσπευσαν ἵνα παραστήσωσι τὴν ἀνέκφραστον αὐτῶν ἀγαλλίασιν ἐν δείγμασιν ἐξαιρετικοῖς πρὸς τὴν ὑποδοχὴν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος, οὐκ ἐλείψκμεν κατὰ χρέος καὶ ἡμεῖς ἵνα προσφέρωμεν τὰ ἀπὸ μέρους ἡμῶν τε καὶ τοῦ Γένους ἡμῶν συγχαρητήρια. Ἐφ' ᾧ καὶ διὰ προϋπαντήσεως, ἐν ὕμνοις καὶ ᾄσμασιν ἐκφράσαντες τὴν ἐνδόμυχον κοινὴν ἡμῶν εὐφροσύνην, ἐνεφανίσθημεν τῇ ἐπιούσῃ καὶ προσωπικῶς τῇ Αὐτοῦ Μεγαλειότητι μετὰ τῶν κορυφαίων τῶν ἄλλων ὑπηκόων Ἐθνῶν, καὶ μετὰ τὴν ἀπὸ ζώσης φωνῆς ἔκφρασιν τῶν εὐγνωμόνων ἡμῶν αἰσθημάτων, προσηνέγκαμεν καὶ τὴν συγχαρητήριον κοινὴν ἀναφορὰν τοῦ Ἔθνους ἡμῶν, ἣν ἡ Α. Μ. ἰδίαις χερσὶν ἀπεδέξατο, πρὸς μείζονα ἔνδειξιν τῆς βασιλικῆς Αὐτῆς εὐνοίας· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ δι' εὐμενοῦς προσλαλιᾶς, πλήρους βασιλικῆς ἀγαθότητος, παραστήσασα τὴν ὑψηλὴν Αὐτῆς εὐαρέσκειαν πρὸς τὰ ὑπήκοα Ἔθνη, καὶ διαβεβαιώσασα ἡμᾶς τὴν ἀείποτε μὲν διατρεφομένην, δαψιλέστερον δὲ καὶ τοῦ λοιποῦ ἐπιδειχθησομένην πατρικὴν Αὐτοῦ μέριμναν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων, διετάξατο ἵνα διακοινώσωμεν καὶ πρὸς πάντας τοὺς ὁμογενεῖς ἡμῶν τὰ φιλάνθρωπα καὶ πατρικὰ Αὐτῆς αἰσθήματα. Τὰς χαροποιὰς ταύτας πληροφορίας παρέχοντες πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς ἡμετέρους ὁμογενεῖς, πιστοὺς ὑπηκόους τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, παραινοῦμεν καὶ προτρέπομεν ὑμᾶς πατρικῶς, ὅπως ἀναπέμψητε εὐχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ λαοποθήτου ἡμῶν Ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ-Ἀζὶζ Χὰν ἐφένδη μας, ὃν ὁ Ὕψιστος Θεὸς διατηροίη καὶ περιέποι ὡς κόρην

ὀφθαλμοῦ, καὶ κραταιοῖ τὸν θρόνον Αὐτοῦ, καὶ τὰ πολύτιμα Αὐτοῦ ἐτη συντηροίη ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς, καὶ εὐγνωμονοῦντες ἐγκαρδίως πρὸς τὴν πατρικὴν μέριμναν καὶ τὰ διατρεφόμενα ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τῶν πιστῶν Αὐτοῦ ὑπηκόων φιλάνθρωπα αἰσθήματα τῆς Α. Μ., πολλαπλασιάζητε τὴν εἰλικρινῆ ὑμῶν ἀφοσίωσιν, καὶ δι' ἐνδείξεων πραγματικῶν ἀποδεικνύητε τὴν προθυμίαν ὑμῶν πρὸς τὰ τῆς πιστῆς ὑπηκοότητος καθήκοντα, ἄξιοι καθιστάμενοι τῶν βασιλικῶν χαρίτων καὶ εὐεργεσιῶν, ἃς καὶ τοῦ λοιποῦ ἀπολαύσομεν ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ Αὐτοῦ σκιάν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. φωξζ'.

Περιεργείας χάριν ἐπισυνάπτομεν καὶ τὸ ψαλὲν ᾆσμα, ὅπερ ἐποίησε μὲν ὁ Τανταλίδειος κάλαμος, ἐμελοποίησε δὲ ὁ ἐν μουσικοδιδασκάλοις κ. Ἰωάννης Ζωγράφος.

ΑΣΜΑ

ΕΙΣ ΤΗΝ

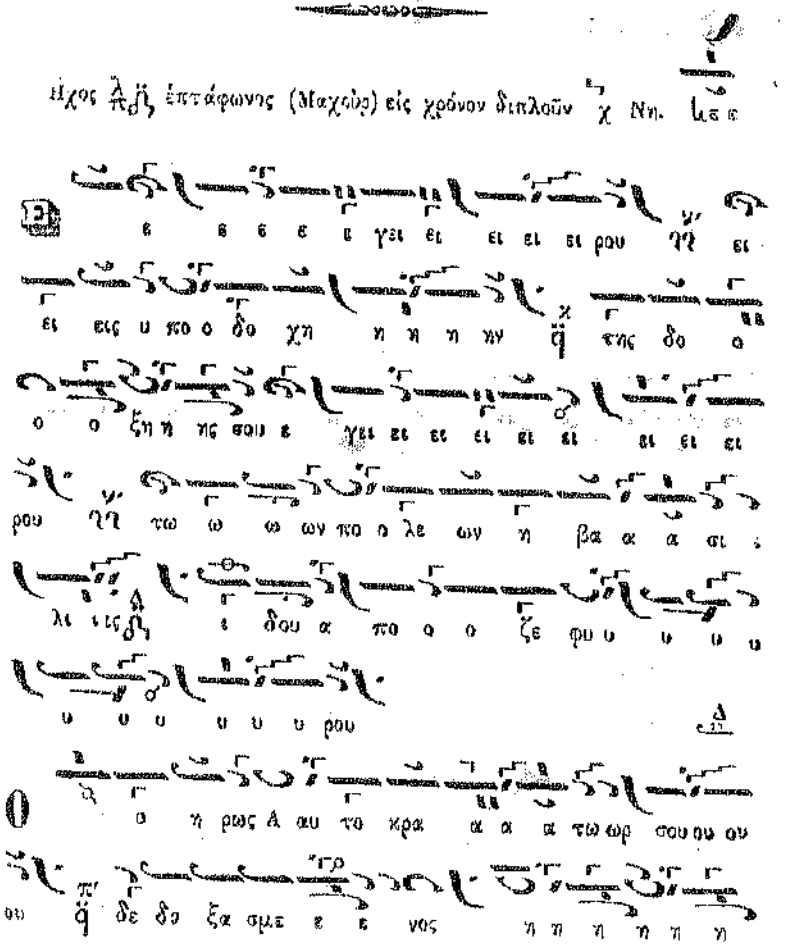
ΕΚ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ ΕΠΑΝΟΔΟΝ

ΤΗΣ Α. Α. ΜΕΓΑΛΕΙΟΤΗΤΟΣ

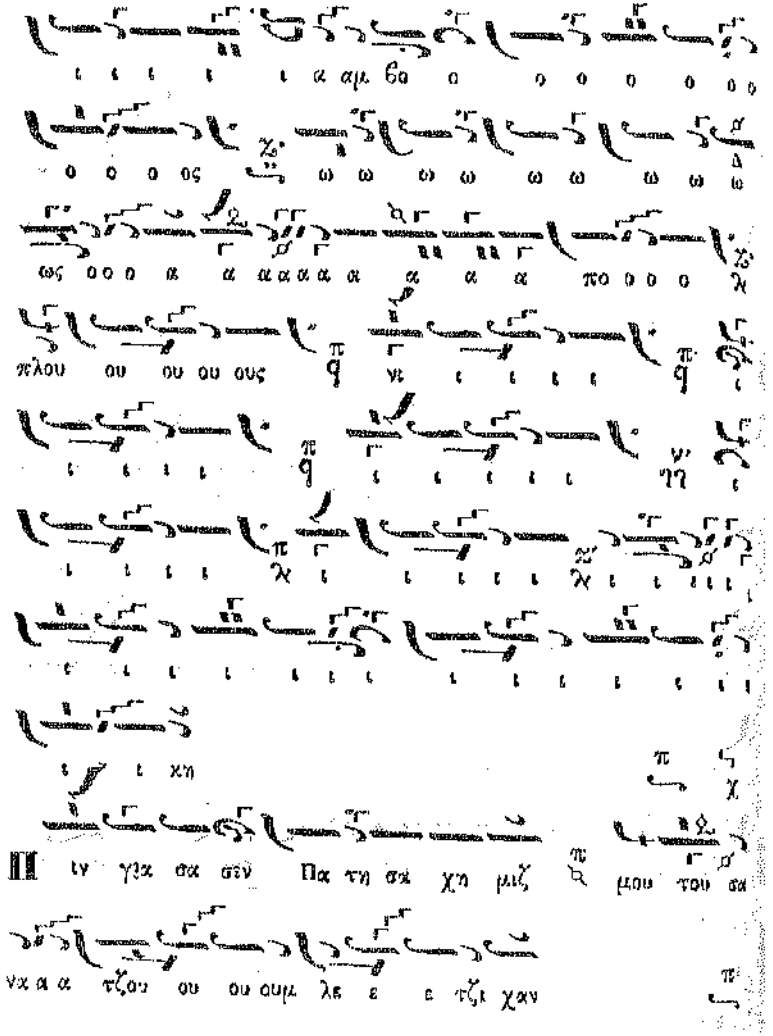
ΤΟΥ

ΖΩΓΡΑΦΟΥ.

Μελοποιηθὲν παρὰ Ἰωάννου Ζωγράφου Κέϊβελη.

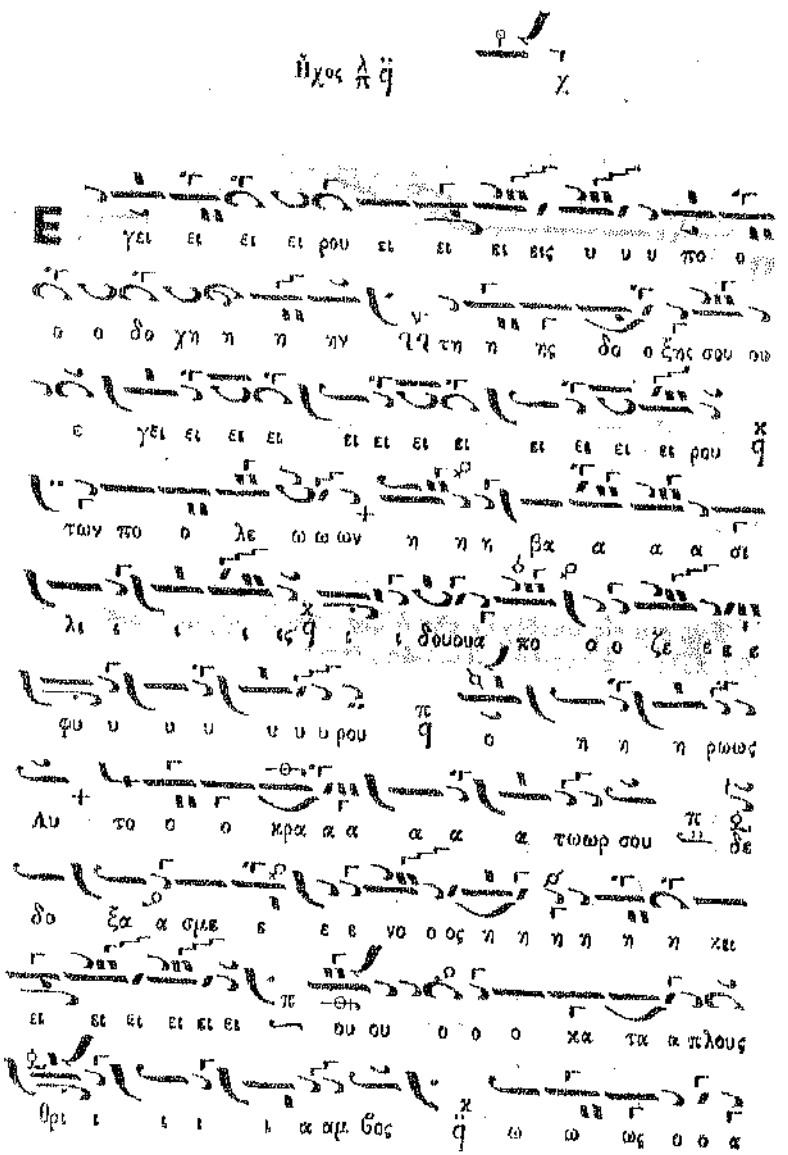

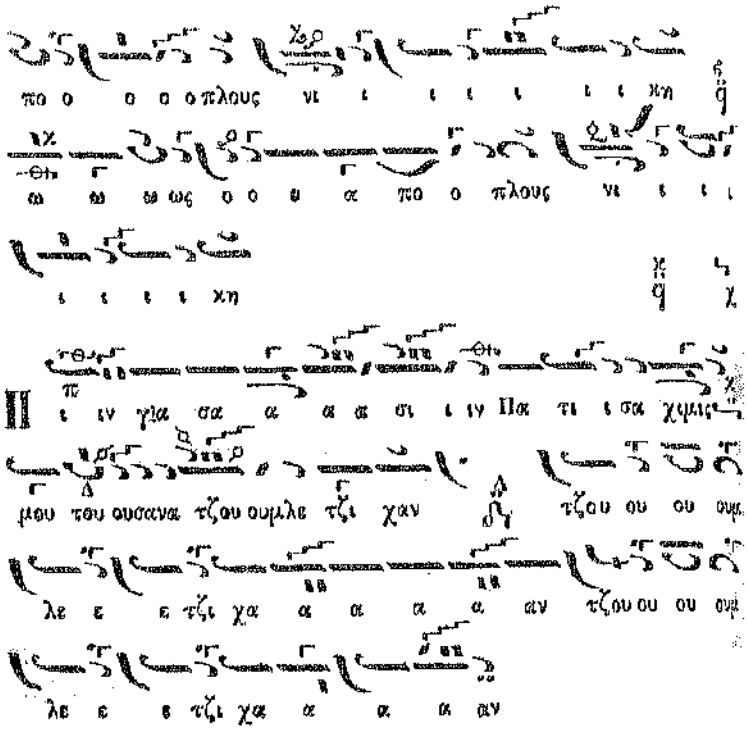
Ἕτερον, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ. Ἦχος λβ'. (Χιτζάζ).

Ἕτερον, μελοποιηθὲν παρὰ Γεωργίου Λαμπαδαρίου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας.

Ἦχος λ π ϙ

Ἐγείρου εἰς ὑποδοχὴν τῆς δόξης σου, ἐγείρου,
τῶν πόλεων ἡ βασιλίς. Ἰδοὺ ἀπὸ ζεφύρου
ὁ ἥρως Αὐτοκράτωρ σου δεδοξασμένος ἥκει,
οὗ ὁ κατάπλους θρίαμβος, ὡς ὁ ἀπόπλους νίκη.

Δὸς δόξαν, πόλις, τῷ Θεῷ, παρ' οὗ τὸ τηλικοῦτον
προώριστο τεράστιον εἰς τὸν αἰῶνα τοῦτον·
ὁ τῆς Ἑώας ἥλιος, εἰς Δύσιν ἀνατείλας,
φυλὰς κατεγοήτευσε καὶ βασιλείας φίλας.

Εἶδον ἀλλόθροοι λαοί, καὶ κυβερνήσεις εἶδον,
τὸ ἄστρον τῶν τῆς γηραιᾶς Ἀνατολῆς ἐλπίδων,
καὶ κραταιοὶ τὸν κραταιὸν, σκηπτοῦχοι τὸν σκηπτοῦχον,
Χριστιανοὶ τὸν τοῦ Ὀσμὰν ἠγάσαντο ξιφοῦχον.

Ὦ, χαῖρε, πόλις, καὶ λαοὶ εὐδαίμονες σκιρτᾶτε!
ἐπέστη ὁ ποθούμενος. Ἰδοὺ ὃν ἀγαπᾶτε.
Ὦ, πάρεσο, φιλόλαε Μονάρχα τῆς Τουρκίας,
καὶ ζῆθι τῶν λαῶν ζωὴ, ψυχὴ τῆς βασιλείας.

Ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις ἐνέκρινεν ὅπως δωρηθῶσιν ἀνὰ 50 λίραι τῷ τε ποιήσαντι κ. Ἡλ. Τανταλίδῃ καὶ τῷ μελοποιήσαντι κ. Ἰ. Ζωγράφῳ τὸ ἐν λόγῳ ἆσμα.

---

29. Τὸ ἐν Ῥουστσουκίῳ ἐκδοθὲν Βουλγαρικὸν Εὐαγγέλιον.

Ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, πληροφορηθεῖσα ὅτι ἐν Ῥουστσουκίῳ ἐξεδόθη, ἀδείᾳ καὶ ἐγκρίσει τοῦ Βιλαετίου Δουνάβεως, τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, περιέχον τὰς ἐν τοῖς τῶν ὀρθοδόξων ναοῖς ἀναγινωσκομένας περικοπὰς τῶν τεσσάρων Εὐαγγελιστῶν, μεταπεφρασμένον εἰς τὸ χυδαῖον ἰδίωμα τῆς Βουλγαρικῆς γλώσσης, ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας ἐγκύκλιον Πατρ. καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολὴν, ἣν καὶ ἀπέστειλε πρὸς ἁπάσας τὰς Βουλγαρικὰς ἐπαρχίας, καθὼς καὶ εἰς ὅσας εὑρίσκονται Βούλγαροι, διὰ τῆς ὁποίας ἀπαγορεύεται ἡ ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις ἀνάγνωσις τῆς ἐφαμάρτου καὶ ὀθνείας ταύτης μεταφράσεως τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καθὼς καὶ ἡ κατ' οἶκον χρῆσις αὐτῆς.

Ἰδοὺ ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος ἐγκύκλιος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Εἰδοποιηθέντες ὅτι ἔν τινι τῶν αὐτόθι ἐπαρχιῶν ἀνεφάνη Εὐαγγέλιον, μεταπεφρασμένον ὑπό τινος ἱερέως εἰς τὸ χυδαῖον ἰδίωμα τῆς Βουλγαρικῆς γλώσσης, καὶ ἐκτυπωθὲν ἐν τῇ πόλει Ῥουχτσουκίου, τῇ γνώμῃ καὶ ἀδείᾳ τοῦ ὑψηλοῦ Βιλαγετίου Δου-

νάβεως, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ εἰσαχθῆναι ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις πρὸς κανονικὴν ἀνάγνωσιν, οὐκ ἐλείψαμεν ἐπιστῆσαι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν προσοχὴν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθόσον τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγελιόν ἐστιν ἡ κρηπὶς καὶ ἡ βάσις τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς ἡμῶν πίστεως. Διὸ καὶ φροντίσαντες ἵνα λάβωμεν ὑπ' ὄψιν ἀντίτυπον τοῦ ἀρτιφανοῦς τούτου Εὐαγγελίου, καὶ διεξελθόντες ἀκριβῶς δι' εἰδημόνων τῆς Βουλγαρικῆς γλώσσης, εὕρομεν αὐτὸ διττῶς ἀπαράδεκτον τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀποδοκιμαστέον· καθότι, πρῶτον, ἡ φράσις τοῦ ἱεροῦ κειμένου καταπίπτει εἰς τὸ ὅλως χυδαϊκὸν τῆς Βουλγαρικῆς διαλέκτου, ἐν ᾧ ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐπέτρεψε τὴν εἰς τὸ ἁπλοῦν καὶ πεπατημένον ὕφος μετάφρασιν τῶν θείων Γραφῶν ἐν οὐδεμιᾷ τῶν καθομιλουμένων γλωσσῶν, οὔτε παρεδέξατό ποτε τὰς ὑπό τινων κατὰ καιροὺς νεωτεριστῶν ἀξιώσεις τοῦ μεταποιῆσαι τὴν ἀπ' αἰώνων καθιερωθεῖσαν, καὶ ἐν ἑκάστῃ διαλέκτῳ κανονικῶς διατυπωθεῖσαν ἀρχαίαν φράσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, καὶ καταβιβάσαι αὐτὴν ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἀρχαιόθεν παραδεδεγμένου ὕφους, εἴτε τοῦ Ἑλληνικοῦ, εἴτε τοῦ Σλαβωνικοῦ, εἰς τὴν τοῦ ὄχλου φωνήν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, ἀπηντήσαμεν ἐν αὐτῷ παρεισφρήσαντα λάθη ἐπ' αὐτῆς τῆς ἐννοίας τοῦ ἱεροῦ κειμένου, καθόσον τοῦτο φαίνεται καὶ ἐκ τῶν προσκεκολλημένων τεμαχίων χάρτου ἀπὸ τῆς πρώτης σελίδος μέχρι σχεδὸν τῆς ἐσχάτης. Καὶ ἐπειδή, ὡς ἐμάθομεν, τὰ τοιαῦτα Εὐαγγέλια διεσπάρησαν εἰς πολλὰς ἐπαρχίας, ὅπου εὑρίσκονται ὀρθόδοξοι Βούλγαροι, διαδοθέντα ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ἱερέως, χάριν κερδοσκοπίας, διὰ τοῦτο, ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς εἰς προφύλαξιν αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἐφαμάρτου ἐκείνων ἀναγνώσεως, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἐπιστολῆς καὶ ὅλως ἀποκηρύττοντες τὸ ῥηθὲν ἐν Ῥουχτσουκίῳ χυδαιοβουλγαριστὶ νεοτυπωθὲν Εὐαγγέλιον, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα τῇ αὐτῆς Ἱερότητι, ὅπως, γνωρίζουσα αὐτὸ ἀποδεδοκιμασμένον παρὰ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας διά τε τὸ πεπατημένον τῆς φράσεως, καὶ τὴν διανόθευσιν τῆς γνησιότητος, καὶ τὴν παραλλαγὴν τῶν ἐννοιῶν τοῦ πρωτοτύπου θείου Εὐαγγελίου, ἀπαγορεύσῃ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἔν τε ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, καὶ ἰδίᾳ κατ' οἴκους, φροντίζουσα ἵνα ἀποδείξῃ τοῖς Χριστιανοῖς αὐτῆς, ἱερωμένοις καὶ λαϊκοῖς, τὸ λίαν ἐπιβλαβὲς καὶ ἐφάμαρτον τῆς ἀνεγνώσεως αὐτοῦ, καὶ τῆς ψυχικῆς βλάβης αὐτοῦ

ἀπαλλάξῃ· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἐπιμεληθῇ καὶ ἵνα συνάξῃ τὰ διασπαρέντα ἀντίτυπα πρὸς τελείαν τοῦ σκανδάλου ἐξάλειψιν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

ᾳωξζ'. Ἰουλίου ιθ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. † Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος. † Ὁ Κρήτης Διονύσιος.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος. † Ὁ Βιδύνης Παΐσιος.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος. † Ὁ Χίου Γρηγόριος.
† Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος. † Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος.

—o—

30. Τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πατριαρχικὸν ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ μνημόσυνον.

—

Ἡ Ἁγ. Ἐκκλησία, πληροφορηθεῖσα τὴν ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ τελεσθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος λειτουργίαν μετὰ μνημοσύνου, καὶ θεωροῦσα τὴν πρᾶξιν ταύτην ἀντικανονικὴν καὶ ἀντεκκλησιαστικήν, ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολήν, ἀποτεινομένην πρὸς τοὺς Μητροπολίτας Πηλουσίου καὶ Κυρήνης.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ τ λ.

Ἱερώτατοι Μητροπολῖται ὅ,τε Πηλουσίου κ. Ἀμφιλόχιος καὶ ὁ Κυρήνης κ. Σπυρίδων, οἱ ὑποκείμενοι τῷ ἁγ. Πατριαρχικῷ θρόνῳ Ἀλεξανδρείας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος καὶ ὁ λοιπὸς εὐαγὴς Κλῆρος· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐλάβομεν εὐμενῶς τὸ ἀπὸ ις'. τοῦ ἤδη λήξαντος μηνὸς σταλὲν ἡμῖν Γράμμα τῆς ὑμῶν Ἱερότητος, δι' οὗ ὑμεῖς τε καὶ ὁ λοιπὸς αὐτόθι ὀρθόδοξος Κλῆρος δηλοποιοῦτε πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην Ἐκκλησίαν τὴν ἐσχάτως τολμηθεῖσαν ἀντικανονικὴν πρᾶξιν τοῦ μακαρ. Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος, ἐκτελέσαντος μετὰ πολλῆς τῆς ἐπισκοπότητος ἐν τινι κατὰ τὸ προάστειον τῆς

Ἀλεξανδρείας ἱερῷ ναῷ Πατριαρχικὴν λειτουργίαν καὶ μνημόσυνον ὑπὲρ ἑτεροδόξου κεκοιμημένου, ὀνομαστί τε μνημονεύσαντος αὐτοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ εἰσόδῳ, καὶ μετὰ κολύβων εὐχὰς ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸ τῶν Βημοθύρων ἀναγνόντος καὶ ὅσα τοῖς τῶν ὀρθοδόξων κεκοιμημένοις νενόμισται ἐκτελέσαντος καὶ διὰ τὸν τοῦ Δυτικοῦ δόγματος τετελευτηκότα, φαμὲν δὴ τὸν ἐν Μεξικῷ θανατωθέντα Αὐτοκράτορα Μαξιμιλιανόν. Τὸ γεγονὸς τοῦτο, ὅπερ καὶ ἐν ταῖς δημοσιογραφίαις εἴδομεν ἐκτεθειμένον, ἔδει βεβαίως λυπῆσαι τὴν ὑμῶν Ἱερότητα, ἐθάδας τε ὄντας, καὶ φύλακας τῶν ἱερῶν κανόνων, καθ' οὓς, προσάγειν θυσίαν πνευματικὴν ὑπὲρ τῶν μὴ τῇ ὀρθοδόξῳ ὁλομελείᾳ κατειλεγμένων, ἀπείρηται. Οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς περὶ ἡμᾶς ἁγίους συναδέλφους ἐνέπλησε κατηφείας ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη παρεκτροπὴ τοῦ γέροντος Πατριάρχου. Καὶ ὅμως τὴν μὲν αὐτοῦ Μακαρ. ᾠκτείραμεν, μᾶλλον συναλγοῦντες καὶ συμπαθοῦντες ἐπὶ τῇ διανοητικῇ καὶ σωματικῇ αὐτοῦ ἀσθενείᾳ, εὐθύνονται δὲ ἀσυγγνώστως οἱ ἐπὶ ἰδίοις σκοποῖς καταχρώμενοι τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, οἵτινες, καθὰ ἐφωράθησαν, ἄλλα πολλὰ καὶ κατάκριτα παντόλμως ἐν ὀνόματι αὐτοῦ κατειργάσαντο, ἐπὶ δυσφημίᾳ τοῦ θρόνου καὶ ἐξουδενώσει τοῦ Πατριαρχικοῦ χαρακτῆρος, καὶ δὴ καὶ ἀπὸ χείρονος εἰς χεῖρον ὠθοῦντες αὐτόν, καὶ ταύτης τῆς ἀντικανονικῆς πράξεως ἐργάτην κατέστησαν· ἔτι δὲ μᾶλλον ἠπορήσαμεν, ὅτι οὐδὲ προσέσχον ὅλως εἰς τὰς ἐγκαίρως γενομένας παρὰ τῆς ὑμῶν Ἱερότητος ἐν εὐσεβεῖ ζήλῳ πρὸς ἀναχαίτισιν τοῦ ὀλιοθήματος τούτου παρατηρήσεις καὶ διαμαρτυρήσεις, ἀλλὰ καὶ τούτων κατεφρόνησαν, καὶ ὑμᾶς ἀπέκλεισαν τῆς πρὸς τὴν αὐτοῦ Μακαρ. εἰσόδου, καίπερ ἐπὶ τούτῳ καταβάντας ἀπὸ Καίρου. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἱερότης ὑμῶν καὶ ὁ λοιπὸς εὐαγὴς Κλῆρος, ταῦτα ἀναφέροντες διὰ τοῦ ῥηθέντος Γράμματος, καὶ ἐν δικαίᾳ ταραχῇ τῆς ψυχῆς ὑμῶν ἀτοπώτερα ἄλλα ὑποπτεύοντες, ὡς γράφετε, Ἐκκλησιαστικὰ σφάλματα καὶ παρανομίας ὡς ἐκ τῆς ἰδιοτελείας καὶ ἀπερισκεψίας τῶν περιστοιχούντων καὶ, ὡς εἰπεῖν, ἐγκάθειρκτον καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπρόσιτον κατεχόντων τὴν αὐτοῦ Μακαρ., ἐξαιτεῖσθε τὴν ἀντίληψιν τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς ἄρσιν τῶν προκειμένων ὀλεθρίων σκανδάλων, ἀπαντῶντες ὑμῖν διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, πληροφοροῦμεν ὑμᾶς ὅτι, καθόσον ἀφορᾷ τὴν τοῦ μνημοσύνου πρᾶξιν, ὡς ἀντικανονικὴν καὶ ταῖς παραδόσεσι καὶ διατυπώσεσι τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς ἡμῶν Ἐκκλη-

σίας ἀντικειμένην, ὅλως ἀποδοκιμάζομεν, καὶ Συνοδικῶς ἀποκηρύττομεν, ὑμῖν δὲ ἐκφράζομεν τὴν πλήρη ἡμῶν εὐαρέσκειαν ἐπὶ τῷ θεοφιλεῖ ζήλῳ, ὃν ἐπεδείξασθε ἐν τῇ δυσαρέστῳ ταύτῃ περιστάσει ὑπὲρ τῶν ἱερῶν θεσμῶν καὶ κανόνων τῆς ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, μηδόλως ἀμφιβάλλοντες, ὅτι καὶ εἰς τοὔπιὸν τὸν αὐτὸν θέλετε ἐπιδεικνύει ζῆλον, στηρίζοντες, ὅση δύναμις, τὸν αὐτόθι ὀρθόδοξον καὶ περιούσιον τοῦ Κυρίου λαὸν, εἰς τὴν ἀδιαλώβητον τήρησιν τῶν ἱερῶν παραδόσεων, ἃς παρελάβομεν παρὰ τῶν ἁγίων ἡμῶν Πατέρων, διά τε λόγου καὶ τοῦ ἐνθέου ὑμῶν παραδείγματος. Μὴ λείπητε δὲ ἐκτενῶς ἀναπέμπειν τὰς πρὸς ἀπαλλαγὴν τῶν ψυχωλέθρων τούτων σκανδάλων θερμὰς δεήσεις ὑμῶν πρὸς τὸν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης Θεόν, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

Ὁ Κων|πόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

(Ἕπονται αἱ Συνοδικαὶ ὑπογραφαί).

Ἀλλὰ καὶ ἐν Βουκουρεστίῳ ἐτελέσθη τῇ 24 ἰουλίου ἐπισήμως μνημόσυνον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ ἡγεμόνος Καρόλου: ἤτοι τοῦ πρίγκ. Ἀντ. Χοχεντζόρλεν, λειτουργοῦντος τοῦ ἐπισκόπου Ῥωμάνου μετὰ πολλῶν ἄλλων ἐπισκόπων καὶ ἱερέων. Ὁ ἀποθανὼν ἐπρέσβευε τὸ Παπικὸν δόγμα, ὡς γνωστόν.

31. Ἡ πρώτη ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τῆς Α. Π. τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου κ. Γρηγορίου γενικὴ συνέλευσις τῶν ἐν ΚΠ. Μελῶν τῆς Κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος.

Πρὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους, δραστηρίῳ ἐνεργείᾳ φιλογενῶν τινων, συνέστη Κεντρικὴ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης, προτιθεμένη τὴν ὑποστήριξιν, ἑδραίωσιν καὶ βελτίωσιν τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς. Τὴν σύστασιν τῆς ἐν λόγῳ Ἀδελφότητος ἐπεκύρωσε καὶ ἐπηυλόγησεν ὁ τότε πατριαρχεύων παν. Πατριάρχης κ. Σωφρόνιος, παρεδέξατο δὲ καὶ ἐνέκρινε καὶ ὁ τοποτηρητὴς τοῦ

οἰκ. θρόνου π. ἅγ. Κορυτσᾶς ἐν ἀλλεπαλλήλοις συνεδριάσεσιν, ὑπεστήριξε δὲ προθύμως καὶ ἐπεκύρωσεν ἀσμένως καὶ ὁ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύων, καὶ ὡς μέλος, καὶ ὡς ἀνώτατος ἀρχηγὸς τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος, καθὰ δηλοῦται καὶ ἐκ τῶν πρακτικῶν τῆς Ἀδελφότητος. Ἔκτοτε συνηρμολογήθη σχέδιον Κανονισμοῦ, διέποντος προχείρως τὰ κατ' αὐτήν· ἀλλ' ἵνα σκοπιμώτερον διεξάγωνται τὰ τῆς Ἀδελφότητος, ὁ ἐν λόγῳ Κανονισμὸς, συζητηθεὶς καὶ ἐγκριθεὶς ὑπό τε τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου, καὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἐπικυρωθεὶς τῇ δ'. αὐγούστου, ἀνεγνώσθη ἐν τῇ γενομένῃ τῇ κ'. ἐν Πατριαρχείοις γεν. συνελεύσει τῶν ἐν Κων]πόλει μελῶν, μετὰ τὴν ἀπαγγελθεῖσαν ἀξίαν λόγου προσλαλιὰν τῆς Α. Θ. Π.

Ἐν τῇ συνεδριάσει ταύτῃ ἐξελέγη ὑπὸ τῶν παρευρεθέντων μελῶν καὶ ἡ ἑξαμελὴς Ἐπιτροπὴ, ἡ διευθυνοῦσα, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐποπτείαν τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, τὰ κατὰ τὴν Ἀδελφότητα. Ἀνεδείχθησαν δὲ διὰ μυστικῆς ψηφηφορίας ὡς τοιοῦτοι οἱ ἑξῆς: Μητρ. Δέρκων (διὰ ψήφ. 24), Μ. Χίου (28), Εὐστ. Κλεόβουλος (23), Ἀνδρέας Βαλλιάνος (25), Α. Σουβατζόγλους (20) καὶ Γ. Ἀριστοκλὴς (ὡς γραμματεύς) παμψηφεί.

Ἰδοὺ καὶ ἡ τῆς Α. Θ. Π. προσλαλιά.

Σεβασμία καὶ ἀξιώτιμος Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης.

Καὶ ὡς οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, καὶ ὡς πρῶτος τῶν προστατῶν καὶ πρόεδρος τοῦ εὐσεβοῦς τούτου συλλόγου τῆς Ἀδελφότητος, καὶ ὡς μέλος αὐτῆς, καθῆκον ἡμῶν ἡγησάμεθα τὸ συγκαλέσασθαι σήμερον τὴν ὑμῶν ἀγάπην εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν, ἵνα γνῶτε μὲν τὴν καθ' ὅλον τὸ ἔτος πορείαν τῆς ἐν τῷ ὀνόματι καὶ τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου καὶ τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἐκκλησίας συστάσης ἅμα θεοφιλοῦς ταύτης κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος· ἐλευθέρᾳ δὲ καὶ ψήφῳ μυστικῇ ἐκλέξησθε τὴν κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔτος, τὸ ἀπὸ ἁ. σεπτεμβρίου ἀρχόμενον, διευθυνοῦσαν τὸ σῶμα τοῦτο ἑξαμελῆ Ἐπιτροπὴν, συνῳδὰ τοῖς περὶ τούτου ὁριζομένοις ἐν τῷ Κανονισμῷ τῆς Ἀδελφότητος.

Τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἀρχῆθεν ἐγκαρδίως καὶ ἀνενδοιάστως ἀποδεξάμενοί τε καὶ ἐπευλογήσαντες ἔργον οὕτω κάλλιστον καὶ κοινωφελὲς καὶ Εὐαγγελικὸν, ὁποῖον τῶν ἐκ πολλῶν καὶ διαφόρων γνωμῶν καὶ βαλαντίων μίαν καὶ ἓν συναποτελεσθῆναι, πρὸς ἀνακούφισιν τῶν πνευματικῶν καὶ πρώτων ἀναγκῶν τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας,

καὶ τὰ εἰκότα ἐπαινέσαντες τοὺς πρώτους τὴν κοινωφελῆ ταύτην ἰδέαν συλλαβόντας καὶ συστήσαντας, ἐν οἷς οὐχ ἧττον καὶ τὸν παναγιώτατον προκάτοχον ἡμῶν, τὸν διὰ τῆς Πατριαρχικῆς αὐτοῦ εὐλογίας καὶ προστασίας ἐνθαρρύναντα τοὺς πρώτους ἀδελφοὺς, οὐ μόνον αὐτοὶ μέλη ἐνεγράφημεν ἰσόβια, ἂν ὁ Θεὸς ἐθέλῃ, καὶ πολλαχοῦ πολλάκις κατὰ τὸ παρῆκον ἐγγράφως καὶ προφορικῶς τὴν ἡμετέραν ἐξεδηλώσαμεν εὐαρέσκειαν, καὶ τὴν δυνατὴν συνέργειαν· ἀλλὰ καὶ ἐπειδὴ ἡ θεία πρόνοια προσεκαλέσατο πάλιν ἡμᾶς ἐπὶ τὴν Πατριαρχικὴν περιωπὴν, μίαν τῶν πρώτων ἡμῶν φροντίδων καὶ μεριμνῶν ἐθέμεθα τὴν πληρεστέραν ὑποστήριξιν καὶ διοργάνωσιν τῆς τὸ πρῶτον Ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου σκοπούσης ταύτης ἱερᾶς Ἀδελφότητος. Ἐφ' ᾧ, ἐκεῖνο πρώτιστα σπουδάσαντες, ἵνα πρὸς ἀΐδιον στερέωσιν καὶ ἀσφάλειαν αὐτῆς καὶ συστηματικὴν ἐνέργειαν, ἀναγνωρισθεῖσαν καὶ ἐγκολπωθεῖσαν παρὰ πάντων τῶν προκρίτων, Κλήρου καὶ λαοῦ, ὑπάρχῃ καὶ γινώσκηται παρὰ πάντων Ἐθνικὸς καὶ νόμιμος Σύλλογος, αὐτοδεικαίως ἀπολαύων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς τοῦ Ἔθνους συμπαθείας τε καὶ προστασίας, μετεπεμψάμεθα παρ' ἡμῖν οὐχ ἄλλους τινὰς, ἀλλ' αὐτὴν τὴν πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν, τὴν πέρυσιν ὀνομασθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος, καὶ προετρεψάμεθα τούτους Ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, μελετήσαντες τὰ ἤδη πέρυσι προκαταρκτικῶς καθορισθέντα ἐν τρισὶ συνεδριάσεσι τῶν ἀδελφῶν, καθυποβάλωσι τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸν τρόπον τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν, καὶ ὅ,τι ἂν νομίσωσιν ἐν τῷ περυσινῷ Κανονισμῷ τῆς Ἀδελφότητος μεταῤῥυθμιστέον ἐπὶ τὸ βέλτιον καὶ ἀσφαλέστερον. Τούτου γενομένου, ὁ παρὰ ταύτης τῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβληθεὶς ἡμῖν ἐν σχεδίῳ Κανονισμὸς, ἀναθεωρηθεὶς, συμπληρωθεὶς, καὶ ἐπικυρωθεὶς Ἐκκλησιαστικῶς, ἀναγνωσθήσεται μὲν σήμερον εἰς ἐπήκοον τῆς ὑμῶν ἀγάπης, ἔντυπος δὲ διανεμηθήσεται, μετὰ συστάσεως Ἐκκλησιαστικῆς, καθ' ἅπασαν τὴν Πατριαρχικὴν περιφέρειαν τοῦ οἰκουμ. θρόνου, ἵνα τοῦ λοιποῦ πάντα τὰ κατὰ τὴν Ἀδελφότητα κατ' αὐτὸν ἔχωσι διεξάγεσθαι.

Ταῦτα, κατὰ χρέος Πατριαρχικὸν, μετὰ χαρᾶς δηλοποιοῦντες πᾶσι τοῖς ἀδελφοῖς, τοῖς ἐνθάδε καὶ ἀπανταχοῦ, προτρεπόμεθα τοὺς πάντας προθύμους γίνεσθαι εἰς οἱανδήποτε ὑλικὴν καὶ ἠθικὴν συνδρομὴν καὶ σύμπραξιν, πρὸς ἐμπέδωσιν καὶ πρόοδον τοῦ ἡμετέρου τούτου φιλανθρώπου καὶ χριστοσυλλέκτου σώματος. Τοὺς δὲ παρόντας ἀδελφοὺς προσκαλοῦμεν, ἵνα κατὰ συνείδησιν

ἐκλέξωνται διὰ μυστικῆς αὐτῶν ψηφοφορίας τὰ μέλη τῆς ἐξαμελοῦς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἐν Κων]πόλει ἀδελφῶν, ἄνδρας ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν παρεχομένους πάντα τὰ ἐχέγγυα περὶ τῆς μετὰ ζήλου καὶ εὐθύτητος προαγωγῆς τοῦ ἐθνοσωτηρίου τούτου ἔργου καὶ σώματος, ἐξ οὗ, καρποφοροῦντος, τάχιστα ἀνθήσει καὶ ἀκμάσει ἡ ἀρχαιοτέρα καὶ τελειοτέρα τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ σχολῶν, εἰς δόξαν μὲν καὶ εὔκλειαν παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου Γένους, τιμὴν δὲ καὶ λαμπρότητα τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

Ὁ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἀδελφότητος καὶ εἰς δεῦρο ἐκτελῶν οὐ μόνον χρέη γενικοῦ Γραμματέως, ἀλλὰ καὶ ἔργα ἑνὸς τῶν πρώτων ἱδρυτῶν αὐτῆς, ὁσιολογιώτατος ἐν Ἀρχιμανδρίταις κὺρ Εὐστάθιος, ἀναγνοὺς ἡμῖν τὸν εἰρημένον Κανονισμόν, ὡσαύτως ἐφεξῆς καὶ πάσας τὰς πληροφορίας, ὅσας ἂν ἀπαιτήσωσι τὰ συνελθόντα μέλη, πρὸ τοῦ προβῆναι εἰς τὴν ἐκλογὴν τῆς διαδόχου ἐξαμελοῦς Ἐπιτροπῆς.

---

32. Κανονισμὸς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος.

1. Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ τῇ εὐλογίᾳ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας συνιστᾶται ἐν Κωνστ]πόλει « Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης », προτιθεμένη τὴν διὰ χρηματικῆς τε καὶ κτηματικῆς προικοδοτήσεως ὑποστήριξιν τῆς μεγ. τοῦ Γένους σχολῆς καὶ τὴν προαγωγὴν αὐτῆς μέχρι καταρτίσεως εἰς Πανεπιστήμιον, ἐπαρκῶς καὶ ἀσφαλῶς αὐτοσυντηρούμενον, ὑπὸ τὴν ἀνωτάτην ἀρχηγίαν τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

2. Ἀνώτατος Πρόεδρος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ταύτης Ἀδελφότητός ἐστιν ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

3. Πόροι τῆς Ἀδελφότητος εἰσίν:

α. αἱ ἐτήσιοι τακτικαὶ εἰσφοραὶ τῶν μελῶν.

β. αἱ τῶν εὐεργετῶν χορηγίαι.

γ. αἱ ἔκτακτοι δωρεαὶ καὶ τὰ ἐκ διαθηκῶν κληροδοτήματα, τὰ ἐπ' ὀνόματι αὐτῆς ῥητῶς γινόμενα, εἴτε ἐνταῦθα, εἴτε ἀλλαχοῦ.

4. Μέλος τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος γίνεται πᾶς

Ὀρθόδοξος Χριστιανός, ἐτησίως εἰσφέρων εἰς αὐτὴν μίαν τοὐλάχιστον λίραν Ὀθωμανικὴν καὶ ἐγγραφόμενος ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ κώδικι τῆς Ἀδελφότητος.

5. Μέλος ἐπίσης τῆς Ἀδελφότητος γίνεται πᾶς Ὀρθόδοξος, καταβαλὼν ἐφάπαξ εἰς αὐτὴν ποσὸν χρηματικὸν, ἀποφέρον ἐτησίως τόκον ἡμίσειαν λίραν Ὀθωμανικὴν, τοῦ τόκου λογιζομένου πρὸς πέντε ἐπὶ τοῖς ἑκατόν.

6. Ὁ ἐφάπαξ πεντήκοντα λίρας δωρούμενος εἰς τὴν Ἀδελφότητα ἐγγράφεται εἰς τοὺς εὐεργέτας αὐτῆς· ὁ δὲ ἑκατὸν λίρας τοὐλάχιστον, εἰς τοὺς μεγάλους εὐεργέτας.

7. Αἱ δωρεαὶ γίνονται εἴτε ἐν χρήμασιν εἴτε ἐν κτήμασιν ἀκινήτοις, φέρουσι πρόσοδον.

8. Αἱ ἐγγραφαὶ τῶν μελῶν γίνονται ἰδίᾳ χειρὶ ἢ κατ' ἐντολὴν, σημειουμένου ἐν τῷ κώδικι τῶν ἐγγραφῶν τοῦ ὀνόματος, τοῦ ἐπωνύμου καὶ τῆς διαμονῆς τοῦ καταλεγομένου εἰς τὴν Ἀδελφότητα. Αἱ δὲ ἐτήσιαι εἰσφοραὶ ἄρχονται μετὰ τοῦ σχολιακοῦ ἔτους, ἤτοι ἀπὸ 1ης σεπτεμβρίου.

6. Ἐὰν μέλος τι τῆς Ἀδελφότητος ἤθελε παραιτηθῇ, ὀφείλει δύο μῆνας τοὐλάχιστον πρὸ τῆς λήξεως τοῦ ἔτους ἵνα εἰδοποιῇ περὶ τούτου ἐγγράφως τὴν Ἐπιτροπήν.

10. Αἱ εἰσπράξεις βεβαιοῦνται διὰ διπλοτύπου ἐνσφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου ἀποδείξεως.

11. Τὰ ἐφάπαξ ὑπὸ τῶν μελῶν καταβαλλόμενα ποσὰ, ὡς ἐν τῷ ἄρθρῳ ὑῷ, καὶ αἱ παρ' αὐτῶν χορηγίαι (ἄρθ. 6ον) ἀποτελοῦσι κεφάλαιον ἀρχικὸν τῆς Ἀδελφότητος, ὅπερ κατατίθεται ἐπὶ τοκισμῷ, καὶ αὐτὸ μὲν μένει ἀνέπαφον ὡς προῖξ ἀναφαίρετος τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς, μόνοι δὲ οἱ ἐτήσιοι τόκοι παραλαμβάνονται εἰς τὴν ἐτησίαν χρῆσιν τοῦ ταμείου τῆς Ἀδελφότητος. Ἐπίσης δὲ καὶ τὰ προσκτώμενα τῇ Ἀδελφότητι ἀκίνητα κτήματά εἰσιν ἀνεκποίητα, μόνα δὲ τὰ ἐνοίκια αὐτῶν διαχειρίζεται ἡ Ἀδελφότης.

12. Τὰ τῇ Ἀδελφότητι προσκτώμενα ἀκίνητα κτήματα ἐπιγράφονται εἰς ὄνομα τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς.

13. Ἐκ τῶν ἐτησίων εἰσπραττομένων ὑπὸ τῆς Ἀδελφότητος ἀπό τε εἰσφορῶν τῶν μελῶν καὶ ἀπὸ τόκων καὶ ἐνοικίων, περὶ ὧν ἀνωτέρω εἴρηται, τὰ μὲν ἡμίσεα χορηγεῖ τακτικῶς ἡ Ἀδελφότης πρὸς τὴν Ἐφορίαν τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, χάριν βοηθείας εἰς τὰς ἐτησίους αὐτῆς δαπάνας· τὰ δὲ ἄλλα ἡμίσεα ὁρίζον-

ται εἰς σχηματισμὸν ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ὅπερ, ἀνατοκιζόμενον ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος καὶ αὐξόμενον διὰ τῆς προσθήκης τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐτησίων τῆς Ἀδελφότητος προσόδων, ὡς εἴρηται, διαμένει καὶ αὐτὸ προῖξ ἀναφαίρετος τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς.

14. Μέχρι παρελεύσεως δεκαετίας ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους ἡ Ἀδελφότης οὐδαμῶς δύναται ἵνα διαθέσῃ εἰς βοήθειαν τῆς σχολῆς οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον μέρος τῶν τόκων τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ἀλλ' ἀναγκαίως οἱ τόκοι ὁλόκληροι προστεθήσονται κατ' ἔτος εἰς τὸ κεφάλαιον. Συμπληρωθείσης δὲ δεκαετίας, ὀφείλει τότε ἡ Ἀδελφότης ἵνα χορηγῇ εἰς βοήθειαν τῆς σχολῆς καὶ τὸ ἥμισυ ποσὸν τῶν ἐτησίων τόκων τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ προστιθῇ ἐτησίως εἰς τὸ κεφάλαιον.

15. Τὴν θεμελιώδη ταύτην τοῦ ἀνατοκισμοῦ τῶν ἀποθεματικῶν κεφαλαίων διάταξιν δὲν δύναται νὰ μεταποιήσῃ ἡ Ἀδελφότης λόγῳ ἀνάγκης τῆς σχολῆς, εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν τριάκοντα ἐτῶν. Ἀλλὰ τὰ κεφάλαια οὐδ' εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα δύναται νὰ δαπανήσῃ, ἀλλ' ἔχουσι μένειν ἀναπαλλοτριώτως προῖξ τῆς Μ. σχολῆς.

16. Μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῆς τριακονταετίας, δύναται ἡ Ἀδελφότης νὰ μεταβάλῃ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια πάντα εἰς ἀκίνητα κτήματα, ἐπιγραφόμενα εἰς ὄνομα τῆς σχολῆς.

17. Τὰ τῆς Ἀδελφότητος διοικεῖ Ἐπιτροπὴ ἑξαμελὴς, ἀπὸ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν ἐκλεγομένη ὑπὸ Γεν. Συνελεύσεως τῶν ἐν Κων]πόλει παρόντων μελῶν καὶ εὐεργετῶν αὐτῆς, συγκαλουμένων ὑπὸ τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου τὴν πρώτην κυριακὴν τοῦ αὐγούστου μηνός. Γίνεται δὲ ἡ ἐκλογὴ δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας ἐν μυστικῇ ψηφοφορίᾳ τῶν παρόντων ἐν τῇ Συνελεύσει.

18. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη ὀνομάζει ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς ἕνα Γραμματέα καὶ ἕνα Ταμίαν, τοῦ Προέδρου προσδιοριζομένου μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῆς Ἐπιτροπῆς ὑπὸ τοῦ ἀνωτάτου Προέδρου τῆς Ἀδελφότητος, ἤτοι τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου· ὁ Ταμίας δὲ τῆς Ἀδελφότητός ἐστι πάντοτε διάφορος τοῦ Ταμίου τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς· ὑπηρετεῖ δὲ ἡ Ἐπιτροπὴ ἀμισθὶ ἐπὶ δύο ὁλόκληρα ἔτη, ἀναλαμβάνουσα τὴν διοίκησιν ἀπὸ 1ης σεπτεμβρίου καὶ κατ' ἔτος ἀλλάσσοντος τοῦ ἡμίσεος προσωπικοῦ αὐτῆς.

19. Ἐν περιστάσει ἀποβιώσεως ἢ παραιτήσεως δεδικαιολογημένης ὑπὸ ἀνάγκης κατεπειγούσης ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ λοιπὰ αὐτῆς μέλη, συνερχόμενα, ὑπὸ τὴν προεδρείαν

τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου, ἐκλέγουσι τὸν ἀναπληρωτὴν δι' πλειοψηφίας. Ἐὰν δὲ πλείονες τοῦ ἑνὸς παραιτηθῶσιν ἢ ἄλλως λείψωσιν, ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀναπληρωσόντων γίνεται ὑπὸ γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν, ἐκτάκτως συγκαλουμένης ὑπὸ τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου.

20. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπιμελεῖται τῆς ἐγκαίρου εἰσπράξεως τῶν εἰσφορῶν καὶ ἄλλων προσόδων, τῆς ἐγγραφῆς νέων μελῶν, καὶ τῆς ἀσφαλοῦς ἐκτοκίσεως τῶν κεφαλαίων· ἔχει κατὰ τόπους ἀντεπιστέλλοντας ἄνδρας φερεγγύους καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς Ἀδελφότητος συντελεῖς· φυλάττει ἐν ἀσφαλεῖ σιδηρῷ κιβωτίῳ τὰ κτηματικὰ ἔγγραφα καὶ χρεώγραφα· κρατεῖ καθαρούς λ]μους τῆς διαχειρίσεως αὐτῆς, καὶ παραδίδουσα τῇ Ἐφορίᾳ τῆς Μ. σχολῆς τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 12ον ὡρισμένα εἰς βοήθειαν αὐτῆς, λαμβάνει τακτικὰς ἀποδείξεις.

21. Ἡ Ἐπιτροπὴ δίδωσι λόγον τῶν πράξεων αὐτῆς ἐνώπιον συγκαλουμένης ἐν αὐγούστῳ γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος (ἄρθρον 16) καὶ παραδίδωσι τῇ διαδεχομένῃ αὐτὴν Ἐπιτροπῇ πᾶσαν τὴν διαχείρισιν τῇ πρώτῃ σεπτεμβρίου, δημοσιεύει δὲ καὶ διὰ τοῦ τύπου ἔκθεσιν τῶν πράξεων αὐτῆς.

22. Ἡ Ἐπιτροπὴ συνέρχεται τακτικῶς δὶς τοῦ μηνός, ἡμέραν κυριακὴν, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Μ. σχολῆς, καὶ ἐκεῖ συσκέπτεται καὶ θεωρεῖ τὰς σχετικὰς πρὸς τὸ ἔργον αὐτῆς ὑποθέσεις. Τὸ δὲ σιδηροῦν ταμεῖον τῆς Ἀδελφότητος ἔχει ἡ Ἐπιτροπὴ κατατεθειμένον ἐν τῷ λιθοκτίστῳ οἰκήματι τῆς σχολῆς. Τὸ ταμεῖον τοῦτο ἔχει διπλᾶς κλεῖς, ὧν τὴν μὲν κρατεῖ ὁ Ταμίας, τὴν δὲ ὁ Πρόεδρος.

23. Πᾶσαι αἱ πράξεις τῆς Ἐπιτροπῆς φέρουσι τὰς ὑπογραφὰς καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς μελῶν, ὡς καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ἀδελφότητος.

24. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἀδελφότητος φέρει ἐν τῷ μέσῳ τὰ σήματα τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου, καὶ περιξ τὰς λέξεις «Κεντρικὴ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης ἐν Κων]πόλει.»

25. Τὴν τριακοστὴν ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους, καθ' ἣν ἑορτάζει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ἡ Μ. τοῦ Γένους σχολή, συνεορτάζει μετ' αὐτῆς καὶ ἡ Φιλεκπ. Ἀδελφότης, συνεπιτελοῦσα μνημόσυνον, ἐν ᾧ μνημονεύονται παῤῥησίᾳ τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ εὐεργετῶν, ζώντων τε καὶ κεκοιμημένων.

26. Τὰ ὀνόματα τῶν μελῶν καὶ εὐεργετῶν τῆς Ἀδελφότητος

ἐγγράφονται καὶ ἐν πίνακι, ὅστις μένει ἀνηρτημένος διὰ παντὸς ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς.

27. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς, ἐγκριθεὶς ὑπό τε τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου καὶ Πατριαρχικῷ σιγιλλίῳ ἐπικυρωθείς, διαμενεῖ ἀναλλοιώτως ἰσχύων μέχρι συμπληρώσεως δεκαετίας. Τότε δὲ, τῇ προτάσει εἴκοσι μελῶν τῆς Ἀδελφάτητος, δύναται μὲν ἀναθεωρηθῆναι ὁ Κανονισμὸς οὗτος· ἀλλ' ἐπὶ τῶν ἄρθρων 10, 11, 12, 13 καὶ 14 οὐδεμίαν μετατροπὴν δύναται νὰ ἐπαγάγῃ ἡ Ἀδελφότης. Εἰ δέ ποτε ἅπαντα τὰ μέλη τῆς Ἀδελφότητος παμψηφεὶ ἀπαιτήσωσι τὴν διάλυσιν αὐτῆς, τὰ ἀκίνητα κτήματα καὶ τὰ χρηματικὰ κεφάλαια αὐτῆς, ὡς δεδωρημένα τῇ Μ. τοῦ Γένους σχολῇ, διαμένουσιν ἀναφαίρετος αὐτῆς περιουσία καὶ μεταβαίνουσιν εἰς τὴν διαχείρισιν τῆς Ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς.

Συνεζητήθη καὶ ἐνεκρίθη τῇ 4ῃ Αὐγούστου 1867.

—o—

33. Σιγιλλιῶδες Γράμμα.

Ὁ ἐν λόγῳ Κανονισμὸς ἐνεκρίθη ἑπομένως ἵνα ἐκδοθῇ ἐν ἰδίῳ φυλλαδίῳ, τύποις Πατριαρχικοῖς. Προὐτάχθη δὲ αὐτοῦ τὸ παρὰ πόδας σιγιλλιῶδες Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν γράμμα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Τῶν ὑπὲρ τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος μεληµάτων τῆς κοινῆς ταύτης πνευματικῆς μητρὸς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐν τοῖς μάλιστα περιαπτύδαστον καθέστηκε τὸ συνιστάναι καὶ κρατύνειν ὑπερφερόντως τὰ ὑπὸ τῶν φιλοκάλων καὶ φιλογενῶν ἀνδρῶν ἀγαθοεργούμενα θεοφιλῆ σπουδάσματα, καὶ τούτων μάλιστα, ὅσα πρὸς συντήρησιν ἀφορᾷ καὶ πρόοδον τῶν κοινῶν τοῦ ἡμετέρου Γένους φροντιστηρίων καὶ τὴν ἀπ' αὐτῶν τοῦ θεοαδότου χρήματος τῆς παιδείας διάδοσιν. Ταύτης γὰρ κρεῖττον οὐδὲν ἂν γένοιτο ἐν τῷ δε τῷ μετὰ σώματος βίῳ διά τε τὸ περιὸν τῆς ἀξίας τοῦ ἀντικειμένου, περὶ ὃ καταγίνεσθαι πέφυκε, καὶ διὰ τὸ ὑπερέχον τοῦ τέλους, πρὸς ὃ ποιεῖται τὴν ἔκβασιν· εἴγε δι' αὐτῆς μάλιστα τὸ κατ' εἰκόνα Θεοῦ διαπιστοῦται ὁ ἄνθρωπος, περιγνώσει καὶ λόγον καὶ ἀρετὴν τελειούμενος. Ταύτῃ τοι καὶ ἡ Μετριότης

ἡμῶν, ἐλέει Θεοῦ τὴν πνευματικὴν προστασίαν τοῦ Ὀρθοδόξου Γένους ἡμῶν τὸ δεύτερον ἤδη πεπιστευμένη, καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὸν φωτισμὸν αὐτοῦ περὶ πολλοῦ ποιουμένη κατ' ὀφειλὴν ἀπαραίτητον, δεῖν ἔγνω τὸ παρὸν Λύτῆς Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν σιγιλλιῶδες γράμμα ἐκδοῦναι, πραγματευόμενον τὴν εὐσταθειαν καὶ πρόοδον τῆς τὰ πρώην μὲν εὐθαλοῦς καὶ εὐκλεοῦς μεγάλης καὶ Πατριαρχικῆς τοῦ Γένους σχολῆς, πρὸ πέντε δὲ ἤδη ἐτῶν, διὰ τὸ ἀφαιρεθῆναι τοὺς πόρους αὐτῆς, εἰς ἔσχατον ἀπορίας περιελθούσης. Αὕτη γὰρ ἡ τοῖς χρόνοις ἀρχαιοτάτη καὶ τῇ τάξει πρώτη τῶν ἐν ἡμῖν καὶ προνομιοῦχος σεμνυνομένη, τοῖς δὲ πράγμασι κοινωφελεστάτη γενομένη, δίκην πηγῆς πολυκρούνου διὰ τοσούτων αἰώνων προχέουσα δαψιλῶς καὶ εἰς ἅπαν τὸ Ὀρθόδοξον ἡμῶν Γένος μετοχετεύουσα τὰ ζωηρύτα τῆς ὀρθῆς ἐν Χριστῷ παιδείας νάματα, ἐξ ὅτου πάσης μονίμου καὶ ἐπαρκοῦς προσόδου ἀπεστερήθη, εἰς διαλύσεως μονονοὺ κίνδυνον περιέστη, σμικρὸν καὶ ἐπὶ βραχὺ εἰς τὰς μεγάλας αὐτῆς ἀνάγκας συντελεσαμένων τῶν Ἐκκλησιαστικῆ προνοίᾳ γενομένων μεταξὺ συνδρομῶν παρ' ὁμογενῶν φιλοκάλων. Διὸ καὶ πρότερον καὶ ἐπὶ τῆς ἡμετέρας ταύτης Πατριαρχείας λόγοι τε πολλοὶ καὶ σκέψεις προὐτάθησαν ἡμῶν τε καὶ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τοῦ ἐντίμου Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων λογάδων καὶ ζηλωτῶν τοῦ ἡμετέρου Γένους πολλάκις κοινῇ ἐπὶ τούτῳ συνελθόντων, καὶ παντοίους ἀνελιξαμένων λογισμούς, ὅπως μὲν στήσεται ἡ ἐπὶ τὰ χείρω φορὰ τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου ἐκπαιδευτηρίου, ὅπως δὲ ἡ εἰς τοὐπιὸν ἀσφαλὴς συντήρησις αὐτοῦ ἐμπέδως βεβαιωθήσεται, ὥστε καὶ ἐλπίδας παρέχειν τῆς ἐν τῷ μέλλοντι προκοπῆς καὶ βελτιώσεως.

Τῆς τοίνυν κατεχούσης τὰ καθ' ἡμᾶς κοινὰ δυσχερείας ἀδύνατον ἀποδεικνυούσης πάντα τρόπον ἐπικουρίας πρὸς θεραπείαν τῶν τοσούτων καὶ τηλικούτων τῆς σχολῆς ταύτης ἀναγκῶν, ἔδοξε πᾶσιν ἀναγκαῖον καὶ σωτήριον τὰ συγκροτηθῆναι **Κεντρικὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἀδελφότητα** ἀπὸ τῶν βουλομένων ἐκ παντὸς τοῦ Ὀρθοδόξου καὶ φιλογενοῦς πληρώματος, τέλος κύριον ἔχουσαν τὸ καταπράξασθαι κτηματικήν τε καὶ χρηματικὴν προικοδότησιν, οὐ μόνον πρὸς τὴν ἐνεστῶσαν ὑποστήριξιν τῆς χήτει πόρων ἀκροσφαλῶς διακειμένης μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς, ἀλλὰ δὴ καὶ πρὸς τὴν ὁσημέραι προαγωγὴν αὐτῆς καὶ τελείωσιν μέχρι τῆς εἰς αὐτοτελὲς καὶ αὐτοσυντήρη-

τον πανεπιστήμιον καταρτίσεως. Τὴν δὲ ὁμόθυμον καὶ κοινὴν ταύτην γνώμην ἐπιῤῥώννυσι τὰ πολλὰ καὶ ἀρίδηλα παραδείγματα πολλῶν εὐπολίστων καὶ ὀλβίων λαῶν καὶ πολιτειῶν, ἐνθα ὁρῶμεν τῶν ἔργων τὰ δυσχερέστατα διὰ τοῦ συνεταιρισμοῦ, ἅμα τῷ χρόνῳ ἀρήγοντι, πάνυ εὐμαρῶς κατορθωθέντα καὶ ἀκμάσαντα ἐκ τοῦ ἑνοῦσθαι εἰς ταὐτὸ καὶ ὥσπερ συγκεντροῦσθαι τὰς τῶν πολλῶν δυνάμεις καὶ ἐνεργείας· « ἀδελφὸς γάρ, φησὶν ἡ Γραφή, ὑπ' ἀδελφοῦ βοηθούμενος, ὡς πόλις ὀχυρὰ καὶ ὑψηλή, ἰσχύει δὲ ὥσπερ τεθεμελιωμένον βασίλειον » (Παροιμ. ιή, 19).

Τῇ μὲν οὖν ἀγαθῇ ταύτῃ βουλῇ καὶ γνώμῃ περὶ τῆς συστάσεως τῆς Κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος καὶ τὰ πράγματα συνεπηκολούθησε. Καὶ γὰρ καὶ πράξεις προκαταρκτικαὶ ἤδη γεγόνασι, καὶ μελῶν συγκρότησις εἰς ἱκανὸν ἀριθμοῦ προῆκται οὐ μόνον ἐκ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καὶ τοῦ Ἱερατικοῦ καταλόγου, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τῶν εὐσεβῶν λαϊκῶν ἔν τε τῇ Βασιλευούσῃ καὶ ἄλλαχοῦ, γενναῖαί τε συνεισφοραὶ αὐτῶν πάνυ φιλοτίμως καταβέβληνται, καὶ ὅροι συντέθεινται ἐν τῷ ἄρτι συνεκδιδομένῳ θεμελιώδει Κανονισμῷ, ἐν ἄρθροις ἑπτὰ καὶ εἴκοσι ῥυθμίζοντι πάνθ' ὅσα περ ἀφορᾷ τὸ ἐῤῥυθμον καὶ τελεσφόρον καὶ ἀσφαλὲς τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ταύτης Ἀδελφότητος, ὥστε ἀπὸ προοιμίων οὕτως ἀγαθῶν καὶ γενναίων δικαίως προσδοκᾶν τοῦ μεγάλου καὶ θεοφιλοῦς τούτου ἔργου καὶ σκοποῦ τὴν αἰσίαν ἐξάνυσιν, ἡγουμένης μάλιστα τῆς παρὰ Θεοῦ συναντιλήψεως, κατὰ τὴν ἐν Εὐαγγελίοις τοῦ Κυρίου ἐπαγγελίαν· « Λέγω ὑμῖν ὅτι, » ἐὰν δύο ὑμῶν συμφωνήσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς, περὶ παντὸς πράγ» ματος οὗ ἐὰν αἰτήσωνται, γενήσεται αὐτοῖς παρὰ τοῦ Πατρός » μου τοῦ ἐν Οὐρανοῖς· οὗ γάρ εἰσι δύο ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς » τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν » (Ματθ. ιή, 19—20).

Ἐπεὶ δὲ ἡ Μετριότης ἡμῶν, περὶ τῆς ἐνεργείας καὶ παγιώσεως τῆς φιλαδέλφου καὶ θεοφιλοῦς ταύτης ἑνώσεως οὐκ ἐν παρέργῳ προνοοῦσα καὶ τῶν ἐς δεῦρο ζήλῳ ἐνθέῳ καὶ ἀξιαγάστῳ ἀγωνισαμένων πρὸς τὴν συγκρότησιν αὐτῆς τὸ πρόθυμον διαθαρσύνουσα καὶ ἐπιῤῥώννῦσα καὶ τοὺς πολλοὺς εἰς μίμησιν παροτρύνουσα τῇ ἀμέσῳ καὶ ἀμφιλαφεῖ προστασίᾳ τῆς κοινῆς ταύτης μητρὸς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἔγνω, κοινῇ καὶ ὁμοφώνῳ Συνοδικῇ γνώμῃ καὶ διασκέψει, κατοχυρῶσαι, κρατῦναί τε καὶ κατασφαλίσασθαι τὴν τοῦ κοινωφελοῦς τούτου σώματος σύστασιν

καὶ δι' ἐκδόσεως ἡμετέρου Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ σιγιλλιώδους ἐν μεμβράναις γράμματος, διὰ ταῦτα γράφοντες ἀποφαινόμεθα Συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Ἀρχιερέων, ἵνα ἡ μετὰ θεοφιλοῦς ζήλου καὶ φιλοκάλου σπουδῆς εἰς ἓν σῶμα συνενωθεῖσα φιλογενὴς ὁμὰς ἔκ τε τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καὶ Ἱερατικοῦ καταλόγου, καὶ ἐκ τῶν Ὀρθοδόξων λαϊκῶν, ἀνδρῶν φιλομούσων, ἐπὶ σκοπῷ ὑποστηρίξεως καὶ βελτιώσεως τῆς ἐν Κωνστ]πόλει μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς, καὶ πάσῃ κρείττονος ἐκπαιδεύσεως τῆς ἐν αὐτῇ πανταχόθεν φοιτώσης νεότητος, ὑπάρχῃ τὸ ἀπὸ τοῦδε καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται καὶ ἀποκαλῆται, ἀξίως τῆς ἐπαγγελίας αὐτῆς, Κεντρικὴ Φιλεκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης τῆς μεγάλης καὶ Πατριαρχικῆς ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς, μνημονευομένων τῶν φιλοθέων ὀνομάτων τῶν μελῶν αὐτῆς, ζώντων καὶ τεθνεώτων, ἐν τῇ ἐπετείῳ τῆς σχολῆς κατὰ τὴν λ'. ἰανουαρίου ἑορταστικῇ πανηγύρει, συνεορταζούσης μετ' αὐτῆς καὶ τῆς Ἀδελφότητος· ὁ δὲ περὶ ταύτης συνταχθεὶς καὶ τανῦν τύποις Ἐκκλησιαστικῇ ἐγκρίσει ἐκδοθεὶς Κανονισμὸς ἔχῃ τὸ κῦρος καὶ τὴν ἰσχὺν ἀπαράτρεπτον καὶ ἀμεταποίητον, συνῳδὰ τοῖς ἐν αὐτῷ κατεστρωμένοις ὅροις.

Τοιγαροῦν τοῖς τε νῦν καταριθμηθεῖσι καὶ τοῖς εἰσέπειτα ὁμοίᾳ φιλοχρίστῳ γνώμῃ καταλεχθησομένοις ἀδελφοῖς τὰς ἐκ βαθέων καρδίας Ἐκκλησιαστικὰς ἡμῶν εὐλογίας ἐπιδαψιλευόμενοι, εὐχόμεθα ὅπως ὁ πλουσιόδωρος Θεὸς ἐπιμετρήσῃ αὐτοῖς, ζῶσι καὶ πρὸς Κύριον ἐκδημοῦσι, τὸν πλοῦτον τῆς φιλανθρωπίας αὐτοῦ καὶ χρηστότητος ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι.

Εἰ δέ τις τῶν ἁπάντων, γνώμης σκαιότητι καὶ ἀλαζονείᾳ, ἐχθρὰ βουλεύεσθαι κατὰ τῆς Ἀδελφότητος ταύτης καὶ ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐπήρειαν αὐτῇ ἐπενεγκεῖν ποτε διανοηθείη (ὃ ἀπευχόμεθα), ὁ τοιοῦτος, ὡς πολέμιος τῶν καλῶν καὶ τῆς θεοσδότου παιδείας ἀντίμαχος, ἴστω λόγον ἀποδώσων τῷ πάσης σοφίας καὶ ἀγαθότητος Πατρὶ καὶ δοτῆρι Θεῷ ἐν τῷ καιρῷ τῆς τῶν ἔργων ἐτάσεως. Ὅθεν εἰς ἔνδειξιν καὶ ἀσφάλειαν ἐγένετο καὶ τὸ παρὸν ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν σιγιλλιῶδες ἐν μεμβράναις γράμμα, κατάστρωθὲν ἐν τῷ ἱερῷ Κώδικι τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας καὶ ἐδόθη τῇ Κεντρικῇ Φιλεκπαιδευτικῇ Ἀδελφότητι τῆς ἐν Κωνστ]πόλει Μ. τοῦ Γένους σχολῆς.

Ἐν ἔτει Σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἑβδόμῳ, κατὰ μῆνα δεκέμβριον, ἐπινεμήσεως ιά.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ. † Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Βιδύνης ΠΑΪΣΙΟΣ. † Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.
† Ὁ Χίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ. † Ὁ Θεοδωνῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Κορυτσᾶς ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

—o—

34. Τὰ κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τῆς κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος.

Ἐπιθυμοῦντες ἵνα πληρέστερον γνωσθῶσι τὰ κατὰ τὴν κεντρικὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἀδελφότητα, ἀφηγούμεθα διὰ βραχέων συναρμολογοῦντες καὶ τὰ ἀφορῶντα τὴν πρώτην αὐτῆς σύστασιν, ἐπιπαυάπτοντες ἐν χρονολογικῇ τάξει καὶ τὰ διάφορα ἐπὶ τούτου ἐκδεδομένα ἔγγραφα.

Ἡ πρώτη αὐτῆς σύστασις ἐγένετο τῇ ς'. αὐγούστου τοῦ ᾳωλζ' ἔτους, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ θεμελιώδους τῆς Ἀδελφότητος ἐγγράφου, τοῦ κατεστρωμένου ἐπὶ κεφαλῆς τοῦ τῶν συνδρομητῶν βιβλίου, φέροντος τὴν ἐπιγραφὴν καὶ κύρωσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς (Α').

Τῇ ιδ'. καὶ ις'. δεκεμβρίου ὁ προσωρινὸς τῆς Ἀδελφότητος Γραμματεὺς κ. Εὐστ. Κλεόβουλος ἐδημοσίευσεν εἰδοποίησιν (Β'), ἀφορῶσαν τὴν γενησομένην συνεδρίασιν.

Τῇ ιή. ἐγένετο ἐν τῇ μεγάλῃ τοῦ Γ. σχολῇ ἡ Α'. προκαταρκτικὴ συνεδρίασις τῆς ἐπὶ ὑποστηρίξει καὶ βελτιώσει τῆς ἐθνικῆς ταύτης σχολῆς ἀρτίως συστάσης Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου Μητροπολίτου Κορυτσᾶς κ. Νεοφύτου, παρόντων 20 μελῶν, ἐν οἷς καὶ 4 Ἀρχιερεῖς.

Ἐν τῇ συνεδριάσει ταύτῃ ὁ Γραμματεὺς ἀνέπτυξε τοὺς λόγους, τὸν σκοπὸν καὶ τὸ ὄφελος τῆς τοιαύτης Ἀδελφότητος, ἀνέγνω τὸ θεμελιῶδες τῆς Ἀδελφότητος ἔγγραφον, καθὼς καὶ τὸν ὀνομαστικὸν κατάλογον τῶν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἐγγεγραμμένων

104 μελῶν, καὶ κατόπιν τὸ ἤδη συνταγμένον σχέδιον τοῦ καταστατικοῦ (Γ'). Ἐνεκρίθη δὲ ἵνα ἀναβληθῶσιν εἰς δευτέραν συνεδρίασιν, τῇ ή. ἰανουαρίου, ἥ τε συζήτησις τοῦ σχεδίου καὶ ἡ ἐκλογὴ τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς τὴν Ἀδελφότητα ἐπὶ ἓν ἔτος ἀντιπροσωπευσούσης.

Ἑπομένως ὁ προσωρινὸς Γραμματεὺς διὰ ἐντύπου προσκλητηρίου (Δ') εἰδοποίησε περὶ τούτου τὰ μέλη.

Τῇ ή. ἰανουαρίου ἐγένετο ἡ Β'. προκαταρκτικὴ συνεδρίασις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Τοποτηρητοῦ, ἐν ᾗ περὶ τὰ 30 μέλη συνελθόντα, συνεζήτησαν ἄρθρον πρὸς ἄρθρον τὸ τοῦ καταστατικοῦ σχεδίου. Ἐνεκρίθη δὲ Γ'. συνεδρίασις διὰ τὴν ιέ.

Συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ὁ προσωρινὸς Γραμματεὺς τῇ ί. ἀπέστειλεν εἰς τὰ μέλη τὴν ἐπὶ τούτῳ εἰδοποίησιν (Ε').

Τῇ ιέ. περὶ τὰ 40 μέλη, συνελθόντα ἐν τρίτῃ καὶ τελευταίᾳ προκαταρκτικῇ συνεδριάσει, ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἑνὸς τῶν Συνοδικῶν, τοῦ Σ. ἀγ. Λήμνου κ. Ἰωακείμ, πρῶτον μὲν συνεζήτησαν καὶ τελειωτικῶς ἐνέκριναν τὸν τῆς Ἀδελφότητος Κανονισμὸν (ς'), ἀφορμὴν εἰς τὴν συζήτησιν ταύτην δόντων τοῦ τε παρόντος Σ. ἀγ. Δέρκων καὶ τῆς κατωτέρω ἐπιστολῆς τῆς Α. Π. τοῦ κ. Γρηγορίου, ἐν ᾗ περιείχοντο παρατηρήσεις ἐπὶ τεσσάρων ἄρθρων τοῦ Κανονισμοῦ, αἵτινες, συζητηθεῖσαι, ἐνεγράφησαν ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὡς γνώμη γεραροῦ καὶ σπουδαιοτάτου τῆς Ἀδελφότητος μέλους. Μεθ' ὃ τοῦτο προέβη ἡ συνέλευσις εἰς τὴν διὰ μυστικῆς ψηφηφορίας ἀνάδειξιν τῆς πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἥτις θέλει διευθύνει τὰ τῆς Ἀδελφότητος ἐπὶ ἓν ὅλον ἔτος, συνεννοουμένη καὶ μετὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ὑπάκοις ταύτης ἡ συνθρομὴ φαίνεται ἀπαραίτητος.

Ἐξ ἑνὸς δὲ καὶ τεσσαράκοντα ψηφηφόρων ἀνεδείχθησαν πλειονοψηφήσαντες οἱ ἑξῆς πέντε:

Ὁ ἀρχιμ. κ. Εὐστάθιος Κλεόβουλος λαχὼν ψήφους 27
Ὁ Σ. ἀγ. Δέρκων κ. Νεόφυτος » » 24
Ὁ εὐγεν. κ. Δημ. Πασταλλῆς » » 21
Ὁ εὐγεν. κ. Χ. Γ. Κωνσταντινίδης » » 15
Ὁ εὐγεν. κ. Δημ. Ταμβάκος » » 15,

οἵτινες καὶ ἀνεγνωρίσθησαν παρὰ πάντων, ὡς ἡ τοῦ ἔτους τούτου πενταμελὴς Ἐπιτροπή, παρακληθέντος τοῦ πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ε. Κλεοβούλου, ἵνα κοινοποιήσῃ αὐτοῖς τά τε ἄλλα, καὶ ὅτι κατὰ πρώτην συνεδριάσει ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη τῇ Α'. κυριακῇ τοῦ προσ-

δευτική Ἀδελφότης, προτιθεμένη τὴν διὰ χρηματικῆς τε καὶ χρηματικῆς προικοδοτήσεως ὑποστήριξιν καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω πρόοδον τῆς Πατριαρχικῆς καὶ Ἐθνικῆς ταύτης σχολῆς, εἰσαεὶ ἀνταποδιδούσης καρπὸν ἀρετῆς καὶ ὑγιοῦς ἐπιστήμης, ἐν ἐπετείῳ δὲ Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ λειτουργίᾳ ἐπιτελούσης ἀίδιον ἱερὸν μνημόσυνον πάντων τῶν ἤδη τε ὄντων καὶ τῶν ἐσομένων αὐτῆς Ἀδελφῶν ἕως συντελείας τοῦ αἰῶνος.

Τοῦ τοίνυν ἀριθμοῦ τῶν μελῶν ἅμα εἰς πεντήκοντα συμπληρωθέντος ἐν τῷδε τῷ κώδικι, ἐν ᾧ ἕκαστος ἰδίᾳ χειρὶ ἐγγράφεται τό τε ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον καὶ τὴν διαμονὴν καὶ τὴν τοῦ διῳρήματος ἀξίαν εἰς λίρας Ὀθωμανικὰς (ὁ κατώτατος ὅρος μία λίρα), καὶ τοὺς ὅρους ἐφ' οἷς, τάχιστα κοινῇ συμπάντων συσκέψει συνταχθήσεται ὁ εἰδικὸς Κανονισμὸς τῆς χριστοσυλλέκτου καὶ φιλεπιστήμονος ταύτης Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος.

Ἡ παροῦσα πρᾶξις ἐγένετο ἐγκρίσει τε καὶ ἐπευλογίᾳ τοῦ παναγιωτάτου πατρὸς ἡμῶν καὶ δεσπότου, τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κυρίου κ. Σωφρονίου Γ', ἐν ἔτει Σωτηρίῳ αωξς'. αὐγούστου ς',

Σημ. Τῶν ἰδίᾳ χειρὶ ἐν τῇ ἀγγελίᾳ ταύτῃ ἐγγραφομένων τακτικῶν Ἀδελφῶν τὰ ὀνόματα καὶ αἱ συνδρομαὶ μεταγραφήσονται ἐν τῷ κοινῷ τῆς Ἀδελφότητος κώδικι εἰς ἀσφάλειαν καὶ αἰώνιον μνημόσυνον. Ἐπὶ τοῦ παφόντος αἱ ἐν τῷ κώδικι ἐγγραφαὶ γίνονται τῇ ἐπιμελείᾳ τοῦ πανοσιωτ. ἀρχιμανδρίτου κ. Εὐσταθίου Κλεοβούλου, σχολάρχου τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, πρὸς ἣν περιέρχονται αἱ ἀγγελίαι αὗται.

β'. ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Πρό τινος χρόνου συστάσης ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου «Κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος» πρὸς ὑποστήριξιν καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν τελειοποίησιν τῆς ἐν Κων]πόλει μεγ. τοῦ Γένους σχολῆς, προσκαλοῦνται καὶ παρακαλοῦνται τὰ ἤδη ἐγγεγραμμένα ἑκατὸν αὐτῆς μέλη ἐκ τῆς πρωτευούσης ὅπως, συνελθόντα εἰς τὴν εἰρημένην σχολὴν αὔριον, κυριακὴ (18 δεκεμ.) περὶ ὥραν 5 Τουρκιστί, κανονίσωσι δι' εἰδικοῦ κανονισμοῦ ἀκριβέστερον τὰ κατὰ τὴν Ἀδελφότητα.

Ὁμοίως ἅπαντες οἱ λαβόντες ἀγγελίας πρὸς ἐγγραφὴν μελῶν παρακαλοῦνται ἵνα ἐπιστρέψωσιν αὐτὰς, καὶ οὕτω τάχιον συνα-

παρτισθὲν τὸ φιλόχριστον καὶ φιλεκπαιδευτικὸν τοῦτο σῶμα, διεκπεραιοῖ τὸ κοινωφελὲς ἔργον τοῦτο.

Ἐν Φαναρίῳ, 17 δεκεμβρίου 1866.

Ὁ προσωρινὸς τῆς Ἀδελφότητος Γραμματεύς,
ἐλάχιστος ἐν Ἀρχιμανδρίταις
ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ.

Γ. ΣΧΕΔΙΟΝ

τοῦ Καταστατικοῦ τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος.

1. Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἐκκλησίας συνιστᾶται «Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης,» προτιθεμένη τὴν διὰ χρηματικῆς τε καὶ κτηματικῆς προικοδοτήσεως ὑποστήριξιν τῆς ἐν Κων]πόλει Μ. τοῦ Γένους σχολῆς καὶ τὴν βελτίωσιν αὐτῆς μέχρι καταρτίσεως φιλοσοφικῆς σχολῆς πανεπιστημίου καὶ μέχρις ἐπαρκοῦς καὶ ἀσφαλοῦς αὐτοσυντηρήσεως.

Ἅμα δὲ τῆς σχολῆς ταύτης οὕτως ἀσφαλισθείσης, εὐθὺς ἡ Ἀδελφότης φροντίζει καὶ περὶ Ἐθνικοῦ παρθεναγωγείου, περὶ Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ περὶ τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, μετὰ τῶν ἐνοριῶν συνυπακουομένη.

2. Ἀνώτατος τῆς Ἀδελφότητος προστάτης καὶ πρόεδρός ἐστιν ὁ κατὰ καιρὸν Πατριάρχης.

3. Πόροι τῆς Ἀδελφότητος εἰσιν

ἀ.) αἱ ἐτήσιαι συνδρομαὶ ἀτόμων, κοινοτήτων καὶ σωματείων ἢ συντεχνιῶν·

β'.) αἱ ἔκτακτοι δωρεαὶ καὶ συνεισφοραὶ καὶ τὰ ἐκ διαθηκῶν προερχόμενα παντοῖα κληροδοτήματα·

γ'.) ἐγκρίσει Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ, μία λίρα κατὰ μέσον ὅρον ἀφ' ἑκάστου ἱεροῦ ναοῦ τῶν ἐν Τουρκίᾳ ὀρθοδόξων·

δ'.) τρεῖς λίραι ἀπὸ χειροτονίας Μητροπολίτου καὶ μία ἀπὸ χειροτονίας Ἐπισκόπου·

ε.) γλωσσόκομον (κουτίον), ἀσφαλῶς ἐνηρτημένον ἔξω τῆς θύρας τῆς σχολῆς, εἰσδέχεται τὸν ὀλίγον ἢ πολὺν προαιρετικὸν ἔρανον τῶν διερχομένων χριστιανῶν. Φέρει δὲ τὸ γλωσσόκομον ἐπιγραφήν: «Ἔρανος διὰ τὴν κεντρικὴν Ἐκπαιδευτικὴν Ἀδελφότητα».

4. Μέλος τῆς Ἀδελφότητος γίνεται πᾶς ὀρθόδοξος χριστια-

νὸς, ἐτησίως καταβάλλων μίαν τουλάχιστον Ὀθωμ. λίραν πρω-
πληρωτέαν.

5. Πᾶς ὁ πεντήκοντα τούλάχιστον λίρας Ὀθωμ. δωρούμενος
ἢ πεντήκοντα διενεργῶν συνδρομὰς ἐγγράφεται εἰς τοὺς εὐεργέ-
τας τῆς Ἀδελφότητος· ὁ δὲ ἑκατὸν τούλάχιστον, εἰς τοὺς μεγά-
λους εὐεργέτας.

6. Αἱ τῶν μελῶν ἐγγραφαὶ γίνονται ἰδίᾳ χειρὶ ἢ κατ' ἐντο-
λὴν, σημειουμένων ἐν τῷ κώδικι τοῦ ὀνόματος, τοῦ ἐπωνυμίου,
τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς διαμονῆς τοῦ ἀδελφοῦ καὶ (κτημα-
τικῆς οὐσης τῆς προσφορᾶς) τῶν ὅρων, ἐφ' οἷς ἡ προσφορὰ ἐγέ-
νετο.

7. Αἱ τακτικαὶ ἑτήσιαι συνδρομαὶ ἄρχονται μετὰ τοῦ σχολι-
κοῦ ἔτους ἀπὸ 1 σεπτεμβρίου.

8. Αἱ εἰσπράξεις βεβαιοῦνται διὰ διπλοτύπου, ἐνσφραγίστου
καὶ ἐνυπογράφου ἀποδείξεως.

9. Ἐὰν μέλος τι θελήσῃ ἵνα παραιτηθῇ τῆς Ἀδελφότητος,
ὀφείλει γνωστοποιῆσαι τοῦτο πρὸς τὸ προεδρεῖον ἕνα μῆνα τού-
λάχιστον πρὸ τοῦ σεπτεμβρίου. Ὁμοίως ἐγκαίρως γνωστοποιεῖ-
ται καὶ ἡ ἀλλαγὴ διαμονῆς.

10. Ἐν ἐκτάκτῳ γενικῇ συνεδριάσει, τὴν 30 ἰανουαρίου, συ-
νερχόμενα τούλάχιστον τὰ τριάκοντα τῶν ἐν Κων]πόλει μελῶν
ἐκλέγουσι διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν, ἐκ-
προσωποῦσαν κατὰ πάντα τὴν Ἀδελφότητα.

11. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὀνομάζει ἐκ τῶν ἑαυτῆς μελῶν ἕνα Πρόε-
δρον, ἕνα Γραμματέα καὶ ἕνα Ταμίαν. Ἀνάγκης δὲ οὔσης, προσ-
λαμβάνει ἕνα εἰσπράκτορα καὶ ἕνα γραφέα ἐμμίσθους.

12. Ὁ Ταμίας τῆς Ἀδελφότητος, διάφορος ὢν τοῦ Ταμίου
τῆς Μ. σχολῆς, λαμβάνεται πάντοτε ἐκ τῆς τάξεως τῶν εὐϋπο-
λήπτων καὶ ἀξιοχρέων τραπεζιτῶν ἢ μεγαλεμπόρων.

13. Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως ἢ ἀποβιώσεως ἑνὸς τῶν
μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ λοιπὰ αὐτῆς μέλη, συνερχόμενα
ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου, ἐκλέγουσι τὸν ἀναπληρωτήν.

14. Ἡ Ἀδελφότης ὀνομάζει καὶ ἐπιτίμους ἰσοβίους προέδρους
μόνον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν αὐτῆς.

15. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἔχουσα κατὰ τόπον ἀντεπιστέλλοντας ἄν-
δρας τιμίους καὶ φερεγγύους, ἐπιμελεῖται εἰδικώτερον τῆς ἐγ-
γραφῆς μελῶν, τῆς εὑρέσεως πόρων καὶ τῆς τῶν συνδρομῶν
ἀσφαλοῦς καὶ κανονικῆς εἰσπράξεως.

16. Ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ὁπουδήποτε ἀντε-
πιστελλάντων ἐστὶν ἄμισθος. Λογίζεται δὲ εἰς βάρος τοῦ ταμείου
τῆς Ἀδελφότητος ἡ δαπάνη τῆς ἀναγκαίας γραφικῆς ὕλης, τῶν
διπλοτύπων βιβλίων, τῶν ἀγγελιῶν, τῶν ταχυδρομικῶν καὶ
τῶν τοιούτων.

17. Ἡ Ἐπιτροπὴ, τακτικῶς συνεδριάζουσα τῇ πρώτῃ κυ-
ριακῇ ἑκάστου μηνὸς (ἐν τῇ μεγάλῃ σχολῇ) καὶ διασκεπτομένη
περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν Ἀδελφότητα, δίδωσι δημοσίᾳ
λόγον τῶν ἑαυτῆς πράξεων ἐν τῇ προμνησθείσῃ ἐκτάκτῳ γενικῇ
συνελεύσει τῶν ἐν τῇπρωτευούσῃ μελῶν, ἐν ᾗ πάρεισιν ὅ,τε οἰ-
κουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ τῆς Μ. σχολῆς Ἐφορία.

18. Ἐν τῇ γενικῇ καὶ ἐκτάκτῳ ταύτῃ συνελεύσει ὁρίζεται
γενικώτερον ἡ χρῆσις τοῦ ἑτησίου τῆς Ἀδελφότητος πορισμοῦ,
τακτικοῦ καὶ ἐκτάκτου, οὗ τὸ μὲν ἥμισυ δαπανᾶται εἰς τὰς τῆς
σχολῆς ἀνάγκας, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ταμιεύεται ἀσφαλῶς παρὰ
τραπεζίταις, ὡς ἐπίτοκον ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, μέχρις οὗ
ἐκπληρωθῇ ὁ ἐν τῷ Α'. ἄρθρῳ δηλούμενος τῆς Ἀδελφότητος
σκοπός.

19. Εὐθὺς μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην συνέλευσιν δημοσιεύεται
διὰ τοῦ τύπου ἡ ἐνιαύσιος λογοδοσία τῆς Ἐπιτροπῆς, καθὼς
καὶ τὰ ὀνόματα καὶ αἱ προσφοραὶ τῶν ἑκάστοτε προστιθεμένων
μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

20. Πᾶσα τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπόφασις, μὴ γινομένη τῇ ἐγκρί-
σει τῶν πλειόνων αὐτῆς μελῶν καὶ τῇ τοῦ Προέδρου εἰδήσει
τε καὶ συσκέψει, καὶ πᾶν τῆς Ἀδελφότητος ἐπίσημον ἔγγραφον,
μὴ φέρον τάς τε ὑπογραφὰς τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Σώματος, εἰσὶν ἄκυρα.

21. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἀδελφότητος φέρει ἐν τῷ μέσῳ τοὺς
τρεῖς Ἱεράρχας καὶ περιξ τὰς λέξεις: **ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΚΠΑΙ-
ΔΕΥΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ, 1866**· χωρίζεται δὲ εἰς τρία τμή-
ματα.

22. Ἡ τῆς Ἀδελφότητος Ἐπιτροπὴ οὔτε τῶν τακτικῶν τῆς
Μ. σχολῆς προσόδων ἅπτεται, οὔτε τὴν εἰδικὴν χρῆσιν τῶν ὑπ'
αὐτῆς ἐτησίως χορηγουμένων τῇ τῆς σχολῆς Ἐφορίᾳ χρημάτων
ὁρίζει· δικαιοῦται δὲ μόνον ἵν' ἀπαιτῇ ἀντίγραφον τῆς ἐνιαυσίου
τῶν Ἐφόρων λογοδοσίας, ἐὰν αὕτη μὴ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

23. Ἐὰν ἡ Ἀδελφότης, συμφώνως τῷ περὶ βελτιώσεως τῆς
σχολῆς ἀρχικῷ αὐτῆς σκοπῷ, ἐπιθυμήσῃ ποτὲ ἵνα εἰσαχθῇ ἐν τῇ

σχολῆ ὡρισμένη τις μεταρρύθμισις, ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀδελφάτητος ἐγγράφως γνωστοποιεῖ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην πρὸς τὴν Ἐφορίαν. Αὕτη δὲ ἀπαντᾷ, ἀφοῦ προηγουμένως συσκεφθῇ καὶ συνεννοηθῇ μετά τε τῆς Διευθύνσεως τῆς σχολῆς καὶ μετὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

24. Τὴν 30 ἰανουαρίου, ἥ τε Μ. σχολὴ καὶ ἡ κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης ἐπιτελοῦσιν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ τὸ εἰθισμένον ἱερὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἐλέους καὶ σωτηρίας τῶν Ἀδελφῶν καὶ συνδρομητῶν, ζώντων καὶ τεθνεώτων.

25. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς δύναται ἀναθεωρηθῆναι μετὰ τριετίαν ἀπὸ τῆς κυρώσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῇ αἰτήσει τεσσαράκοντα μελῶν τῆς Ἀδελφότητας. Ἀλλὰ πάντοτε διαμενοῦσιν ἀναλλοίωτα ὁ τῆς Ἀδελφότητος ἀρχικὸς σκοπὸς καὶ ὁ ἀνατολισμὸς τοῦ ἡμίσεως τῶν ἐνιαυσίων προσόδων αὐτῆς.

Σημ. Ἡ Ἀδελφότης ἐνόμισε περιττὸν τὸ ἀπαιτῆσαι δι' ἰδίου ἄρθρου τὸ δικαίωμα τοῦ διδόναι ἓν μέλος τῆς Ἐφορίας τῆς σχολῆς κατὰ διετίαν ἐκ τῶν Ἀδελφῶν, ἅτε πεποιθυῖα, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀξίων ἐφορεύειν σχολῆς τοιαύτης ἀπομακρύνει ἑαυτὸν τῆς ὁλομελείας Ἀδελφότητος, τοσοῦτον ἐθνωφελοῦς καὶ εὐτίμου καὶ εἰς τὸν πάντα χρόνον ἀξιομνημονεύτου.

Δ'. ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟΝ.

Η ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ.

Κύριε!

Ἐπειδὴ διὰ τὴν ὀλιγότητα τῶν κατὰ τὴν 18 δεκεμβρίου συνελθόντων μελῶν τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος οὔτε τὸ ἀναγνωσθὲν σχέδιον τοῦ καταστατικοῦ αὐτῆς συνεζητήθη καὶ ἐκυρώθη, οὔτε ἡ τὴν Ἀδελφότητα ἐπὶ ὅλον ἔτος ἐκπροσωπήσουσα Ἐπιτροπὴ ἐξελέγη, διὰ ταῦτα, ἐγχρίσει ὁμοφώνῳ τῶν συνεδριασάντων μελῶν καὶ εἰδήσει τε καὶ ἐπιταγῇ τοῦ σεβ. Ἐπιτηρητοῦ τῆς Πατριαρχείας ἀγ. Κορυτσᾶς κ. Νεοφύτου, τοῦ προεδρεύσαντος καὶ προεδρεύσοντος πάσης προκαταρκτικῆς συνεδριάσεως τῆς Ἀδελφότητος, παρακαλεῖσθε ὅπως εὐαρεστηθῆτε παρουσιάσαι κατὰ τὴν προσεχῆ συνεδρίασιν ἐν τῇ Μ. σχολῇ τῇ 8 ἰανουαρίου, περὶ ὥραν 1 μ. μ. ἔχων μεμελετημένον καὶ τὸ ἐπὶ συναπτόμενον σχέδιον τοῦ καταστατικοῦ τῆς Ἀδελφότητος. Ἐν-

στω δὲ γνωστόν, ὅτι καὶ τριάκοντα μέλη ἐὰν συνέλθωσι, προβήσονται ἀποτελεσματικῶς εἰς τὸ ἔργον.

Ἐν Φαναρίῳ.

Ὁ προσωρινὸς τῆς Ἀδελφότητος Γραμματεὺς

ἐλάχιστος ἐν Ἀρχιμανδρίταις

ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΑΣΟΒΟΥΛΟΣ.

Ε'. ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Εἰδοποιοῦνται τὰ σεβαστὰ καὶ ἔντιμα μέλη τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ὅτι τῇ προσεχεῖ κυριακῇ (15 ἰανουαρίου), 1 ὥραν μ. μ. ἀκριβῶς, ἐκλεχθήσεται, διὰ μυστικῆς τῶν παρευρεθησομένων μελῶν ψηφηφορίας, ἡ ἐπὶ ἓν ἔτος ἐκπροσωπήσουσα τὴν Ἀδελφότητα πενταμελὴς Ἐπιτροπή. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοῦ σώματος πρόοδος ἐξαρτᾶται τὸ πλεῖστον ἐκ τῆς φρονήσεως, τῆς φιλογενείας καὶ τῆς ἄλλης κοινωνικῆς βαρύτητος τῶν ἐκλεχθησομένων Ἐπιτρόπων, διὰ τοῦτο συνιστᾶται εἰς τὰ ἐλευσόμενα μέλη προηγουμένη ὥριμος σκέψις πρὸς εὕρεσιν τῶν καταλληλοτάτων προσώπων.

Ἐν Φαναρίῳ, ἰανουαρίου 10, 1867.

Ὁ τῆς Ἀδελφότητος προσωρινὸς Γραμματεύς

Ἀρχιμ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΑΣΟΒΟΥΛΟΣ.

Ϛ'. Ο ΚΑΤΑ ΤΗΝ Γ'. ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΝ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΝ ΤΩΝ ΜΕΛΩΝ ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ ΤΕΛΕΙΩΤΙΚΩΣ ΣΥΖΗΤΗΘΕΙΣ ΚΑΙ ΕΓΚΡΙΘΕΙΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ.

1. Ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου καὶ τῇ εὐλογίᾳ τῆς Ἐκκλησίας σύνισταται **Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης**, προτιθεμένη τὴν διὰ κτηματικῆς τε καὶ χρηματικῆς προικοδοτήσεως ὑποστήριξιν τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς, καὶ τὴν βελτίωσιν αὐτῆς μέχρι καταρτίσεως φιλοσοφικῆς σχολῆς πανεπιστημίου καὶ μέχρις ἐπαρκοῦς καὶ ἀσφαλοῦς αὐτοσυντηρήσεως.

Ἅμα δὲ τῆς σχολῆς ταύτης οὕτως ἀσφαλισθείσης, εὐθὺς ἡ Ἀδελφότης φροντίζει καὶ περὶ Ἐθνικοῦ παρθεναγωγείου, περὶ

Ἐθνικῆς βιβλιοθήκης καὶ περὶ τῆς ἐν τῇ πρωτευούσῃ μέσης καὶ κατωτέρας ἐκπαιδεύσεως, μετὰ τῶν ἐνοριῶν συνυπακουομένη.

2. Ἀνώτατος τῆς Ἀδελφότητος προστάτης καὶ πρόεδρός ἐστιν ὁ κατὰ καιρὸν οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

3. Πόροι τῆς Ἀδελφότητός εἰσιν

α) αἱ ἐτήσιαι συνδρομαὶ ἀτέμων, κοινοτήτων καὶ σωματείων ἢ συντεχνιῶν.

β) αἱ ἔκτακτοι δωρεαὶ καὶ συνεισφοραὶ καὶ τὰ ἐκ διαθηκῶν προερχόμενα παντοῖα κληροδοτήματα.

γ) ἐξ ἑκάστου ἱεροῦ ναοῦ τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ὀρθοδόξων προσφορὰ, ὅσην καὶ ὅπως ἂν ἐγκρίνῃ ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία.

δ) τρεῖς λίραι ἀπὸ χειροτονίας Μητροπολίτου καὶ μία ἀπὸ χειροτονίας Ἐπισκόπου.

ε) ἀπὸ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει τελουμένων ἱερῶν βαπτισμάτων, στεφανωμάτων, λειψάνων καὶ μνημοσύνων οὐχὶ ἐλάττω τῶν 5 γρ. εἰσπραττόμενα καθ' ὃν ἂν ὁρίσῃ τρόπον ἡ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία.

4. Μέλος τῆς Ἀδελφότητος γίνεται πᾶς ὀρθόδοξος χριστιανὸς, ἐτησίως καταβάλλων μίαν τουλάχιστον Ὀθωμ. λίραν πρωπληρωτέαν.

5. Πᾶς ὁ πεντήκοντα τουλάχιστον Ὀθωμ. λίρας δωρούμενος ἢ πεντήκοντα διενεργῶν συνδρομὰς ἐγγράφεται εἰς τοὺς εὐεργέτας τῆς Ἀδελφότητος· ὁ δὲ ἑκατὸν τούλάχιστον, εἰς τοὺς μεγάλους εὐεργέτας.

6. Αἱ πῶν μελῶν ἐγγραφαὶ γίνονται ἰδίᾳ χειρὶ ἢ κατ' ἐντολὴν, σημειουμένων ἐν τῷ κώδικι τοῦ ὀνόματος, τοῦ ἐπωνύμου, τοῦ ἐπαγγέλματος καὶ τῆς διαμονῆς τοῦ ἀδελφοῦ, καὶ (κτηματικῆς οὔσης τῆς προσφορᾶς) τῶν ὅρων, ἐφ' οἷς ἡ προσφορὰ ἐγένετο.

7. Αἱ τακτικαὶ ἐτήσιαι συνδρομαὶ ἄρχονται μετὰ τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἀπὸ 1 σεπτεμβρίου.

8. Αἱ εἰσπράξεις βεβαιοῦνται διὰ διπλοτύπου, ἐνσφραγίστου καὶ ἐνυπογράφου ἀποδείξεως.

9. Ἐὰν μέλος τι θελήσῃ ἵνα παραιτηθῇ τῆς Ἀδελφότητος, ὀφείλει γνωστοποιῆσαι τοῦτο πρὸς τὸ Προεδρεῖον ἕνα μῆνα τοὐλάχιστον πρὸ τοῦ σεπτεμβρίου. Ὁμοίως ἐγκαίρως γνωστοποιεῖται καὶ ἡ ἀλλαγὴ διαμονῆς.

10. Ἐν ἐκτάκτῳ γενικῇ συνεδριάσει, τῇ α. κυριακῇ τοῦ φεβρουαρίου, τὰ παρεμβαινόμενα μέλη ἐκλέγουσι διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν, ἐκπροσωποῦσαν κατὰ πάντα τὴν Ἀδελφότητα ἐπὶ ἓν ἔτος.

11. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὀνομάζει ἐκ τῶν ἑαυτῆς μελῶν ἕνα Πρόεδρον, ἕνα Γραμματέα καὶ ἕνα Ταμίαν. Ἀνάγκης δὲ οὔσης, προσλαμβάνει ἕνα εἰσπράκτορα καὶ ἕνα γραφέα ἐμμίσθους.

12. Ὁ Ταμίας τῆς Ἀδελφότητος, διάφορος ὢν τοῦ Ταμίου τῆς μεγάλης σχολῆς, λαμβάνεται πάντοτε ἐκ τῆς τάξεως τῶν εὐυπολήπτων καὶ ἀξιοχρέων τραπεζιτῶν ἢ μεγαλεμπόρων.

13. Ἐν περιπτώσει παραιτήσεως ἢ ἀποβιώσεως ἑνὸς τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, τὰ λοιπὰ αὐτῆς μέλη, συνερχόμενα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου, ἐκλέγουσι τὸν ἀναπληρωτήν.

14. Ἡ Ἀδελφότης ὀνομάζει καὶ ἐπιτίμους ἰσοβίους προέδρους μόνον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μεγάλων εὐεργετῶν αὐτῆς.

15. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἔχουσα κατὰ τόπον ἀντεπιστέλλοντας ἄνδρας τιμίους καὶ φερεγγύους, ἐπιμελεῖται εἰδικώτερον τῆς ἐγγραφῆς μελῶν, τῆς εὑρέσεως πόρων καὶ τῆς τῶν συνδρομῶν ἀσφαλοῦς καὶ κανονικῆς εἰσπράξεως.

16. Ἡ ὑπηρεσία τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν ὁπουδήποτε ἀντεπιστελλόντων ἐστὶν ἄμισθος. Λογίζεται δὲ εἰς βάρος τοῦ ταμείου τῆς Ἀδελφότητος ἡ δαπάνη τῆς ἀναγκαίας γραφικῆς ὕλης, τῶν διπλοτύπων βιβλίων, τῶν ἀγγελιῶν, τῶν ταχυδρομικῶν καὶ τῶν τοιούτων.

17. Ἡ Ἐπιτροπὴ, τακτικῶς συνεδριάζουσα τῇ α. κυριακῇ ἑκάστου μηνὸς, καὶ διασκεπτομένη περὶ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν Ἀδελφότητα, δίδωσι δημοσίᾳ λόγον τῶν ἑαυτῆς πράξεων ἐν τῇ προμνησθείσῃ ἐκτάκτῳ γενικῇ συνελεύσει τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ μελῶν, ἐν ᾗ πάρεισιν ὅ τε οἰκουμενικὸς Πατριάρχης καὶ ἡ τῆς μεγάλης σχολῆς Ἐφορία.

18. Ἐν τῇ γενικῇ καὶ ἐκτάκτῳ ταύτῃ συνελεύσει ὁρίζεται γενικώτερον ἡ χρῆσις τοῦ ἐτησίου τῆς Ἀδελφότητος παρισμοῦ, τακτικοῦ καὶ ἐκτάκτου, οὗ τὸ μὲν ἥμισυ δαπανᾶται διὰ τῆς Ἐφορίας εἰς τὰς τῆς σχολῆς ἀνάγκας, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ ταμιεύεται ἀσφαλῶς παρ' Ἐθνικαῖς τραπέζαις, ὡς ἐπίτοκον ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, μέχρις οὗ ἐκπληρωθῇ ὁ ἐν τῷ Α'. ἄρθρῳ δηλούμενος τῆς Ἀδελφότητος σκοπός.

19. Εὐθὺς μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην συνέλευσιν δημοσιεύεται διὰ τοῦ τύπου ἡ ἐνιαύσιος λογοδοσία τῆς Ἐπιτροπῆς, καθὼς καὶ τὰ ὀνόματα καὶ αἱ προσφοραὶ τῶν ἑκάστοτε προστιθεμένων μελῶν τῆς Ἀδελφότητος.

20. Πᾶσα τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπόφασις, μὴ γινομένη τῇ ἐγκρίσει τῶν πλειόνων αὐτῆς μελῶν καὶ τῇ τοῦ Προέδρου εἰδήσει τε καὶ συσκέψει, καὶ πᾶν τῆς Ἀδελφότητος ἐπίσημον ἔγγραφον, μὴ φέρον τάς τε ὑπογραφὰς τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως καὶ τὴν σφραγῖδα τοῦ σώματος, εἰσὶν ἄκυρα.

21. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἀδελφότητος φέρει ἐν τῷ μέσῳ τοὺς τρεῖς Ἱεράρχας, καὶ πέριξ τὰς λέξεις: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ, 1866· χωρίζεται δὲ εἰς τρία τμήματα.

22. Ἡ τῆς Ἀδελφότητος Ἐπιτροπὴ οὔτε τῶν τακτικῶν τῆς μεγάλης σχολῆς προσόδων ἅπτεται, οὔτε τὴν εἰδικὴν χρῆσιν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐτησίως χορηγουμένων τῇ τῆς σχολῆς Ἐφορίᾳ χρημάτων ὁρίζει· δίκαιοῦται δὲ μόνον ἵν' ἀπαιτῇ ἀντίγραφον τῆς ἐνιαυσίου τῶν Ἐφόρων λογοδοσίας, ἐὰν αὕτη μὴ δημοσιευθῇ διὰ τοῦ τύπου.

23. Ἐὰν ἡ Ἀδελφότης, συμφώνως τῷ περὶ βελτιώσεως τῆς σχολῆς ἀρχικῷ αὐτῆς σκοπῷ, ἐπιθυμήσῃ ποτὲ ἵνα εἰσαχθῇ ἐν τῇ σχολῇ ὡρισμένη τις μεταρρύθμισις, ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀδελφότητος ἐγγράφως γνωστοποιεῖ τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην πρὸς τὴν Ἐφορίαν. Αὕτη δὲ ἀπαντᾷ, ἀφοῦ προηγουμένως συσκεφθῇ καὶ συνεννοηθῇ μετά τε τῆς διευθύνσεως τῆς σχολῆς καὶ μετὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

24. Τὴν 30 Ἰανουαρίου ἥτε μεγάλη σχολὴ καὶ ἡ κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης ἐπιτελοῦσιν ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ τὸ εἰθισμένον ἱερὸν μνημόσυνον ὑπὲρ ἐλέους καὶ σωτηρίας τῶν ἀδελφῶν καὶ συνδρομητῶν, ζώντων τε καὶ τεθνεώτων.

25. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς δύναται ἀναθεωρηθῆναι μετὰ διετίαν ἀπὸ τῆς κυρώσεως αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσει τεσσαράκοντα μελῶν τῆς Ἀδελφότητος. Ἀλλὰ πάντοτε διαμενοῦσιν ἀναλλοίωτα ὁ τῆς Ἀδελφότητος ἀρχικὸς σκοπὸς, καὶ ὁ ἀνατοκισμὸς τοῦ ἡμίσεος τῶν ἐνιαυσίων προσόδων.

Σημ. Ἡ Ἀδελφότης ἐνόμισε περιττὸν τὸ ἀπαιτῆσαι δι' ἰδίου ἄρθρου τὸ δικαίωμα τοῦ διδόναι ἓν μέλος τῆς Ἐφορίας τῆς σχολῆς κατὰ διετίαν ἐκ τῶν Ἀδελφῶν, ἅτε πεποιθυῖα, ὅτι οὐδεὶς τῶν ἀξίων ἐφορεύειν σχολῆ

τοιαύτης ἀποκλείσει ἑαυτὸν τῆς ὁλομελείας Ἀδελφότητος πασοῦτον εὐνοφελοῦς καὶ ἐντίμου καὶ εἰς τὸν πάντα χρόνον ἀξιομνημονεύτου.

Ζ'. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΗΣ Α. Π. ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ.

Τῷ πανσοφολογιωτάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ καὶ διευθυντῇ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς κ. Εὐσταθίῳ Κλεόβουλῳ, τέκνῳ ἐν Κυρίῳ ἀγαπητῷ τῆς ἡμῶν Μετριότητος.

Πανσοφολογιώτατε ἀρχιμανδρῖτα καὶ διευθυντὰ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς κ. Εὐστάθιε Κλεόβουλε, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ φιλτάτῃ ἡμῖν αὐτῆς ἐλλογιμότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Κατὰ συνέπειαν τῆς γεγενημένης ἡμῖν εἰδοποιήσεως περὶ τῆς ἐσομένης τῇ προσεχεῖ κυριακῇ συνεδριάσεως τῶν μελῶν τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, τῆς μελλούσης ἀντιπροσωπεύσειν αὐτὴν ἐπὶ ὅλον ἔτος, καὶ συντελέσειν εἰς τὰ πρὸς ἔμπεδον σύστασιν, καὶ διευθύνειν τὰ κατ' αὐτὴν εἰς τὴν παρὰ πᾶσι τοῖς ὁμογενέσιν εὐκταίαν προαγωγὴν καὶ πρόοδον, καταλλήλως τῷ προκαταρκτικῷ σκοπῷ τῆς προεκδοθείσης ἐπισήμου διαδηλώσεως, προσκαλούμενοι καὶ ἡμεῖς, ὡς μέλος τῆς Ἀδελφότητος ἐγγεγραμμένοι, ἵνα, ἐν ἀπουσίᾳ τῆς ἐν τῇ προσεχεῖ συνεδριάσει προσωπικῆς ἡμῶν παραστάσεως, ἀποστείλωμεν ἐγγράφως διὰ τῆς ἐλλογίμου αὐτῆς πανσοφότητος τὰ κατ' ἰδίαν ἡμῶν γνώμην ἐκλεκτέα ἄτομα, γνωστοποιοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος κατὰ συνείδησιν τό γε νῦν παρ' ἡμῖν ἐγκρινόμενα ὡς καταλληλα πρὸς ἀπαρτισμὸν τῆς πενταμελοῦς ἐπιτροπῆς, προτείνοντες (ἔπονται τὰ ὀνόματα τῆς ἐκλογῆς τῆς Α. Π.), οὓς καὶ ἐν ἐπιγνώσει ἀδιαφθόρῳ συνιστῶμεν πρὸς τὴν φιλευσεβῆ, φιλογενῆ καὶ φιλόμουσον Ἐκπαιδευτικὴν Ἀδελφότητα, ἐπιδαφιλευόμενοι αὐτῇ καὶ τὰς ἀπὸ κέντρου καρδίας πατρικὰς ἡμῶν εὐχὰς καὶ εὐλογίας. Εἴ δέ τι καὶ πλέον ἀκοῦσαι παρ' ἡμῶν ἀνέχεται αὕτη, ἐκ προνοητικοῦ καὶ ἰδιαιτέρου ἔρωτος ἡμῶν καθήκοντος προαγόμενοι, προτιθέμεθα εἰς τὴν κοινὴν αὐτῆς κρίσιν καὶ τὰς ἐν τῷ ἐμπεριεχομένῳ σημειώματι ἰδιαιτέρας ἡμῶν μικρὰς παρατηρήσεις ἐπίτινων ἄρθρων τοῦ Κανονισμοῦ, καὶ ὡς αὐτῇ δόξειε, μετ' ἐμβριθῆ κρίσιν ἀποφανθήτω. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ παρ'

ἡμῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετ' αὐτῆς.

1867, ἰανουαρίου 13.

† Ὁ ΠΡ. Κ[ΠΟΛΕΩΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ,
ἐν Χριστῷ διάπυρος εὐχέτης.

Β'. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ.

Τῷ ὁσιολογιωτάτῳ ἀρχιμανδρίτῃ καὶ διευθυντῇ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς κ. Εὐσταθίῳ Κλεοβούλῳ.

Ὁσιολογιώτατε ἀρχιμανδρῖτα καὶ διευθυντὰ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς κ. Εὐστάθιε Κλεόβουλε· τὴν ὑμῶν ὁσιολογιότητα πατρικῶς ἐν Κυρίῳ εὐχόμεθα. Κομισάμενοι τὸ ἀπὸ 11 τρ. μηνὸς ἐράσμιον καὶ ἐλλόγιμον ὑμῶν γράμμα, εὕρομεν ἐν αὐτῷ τὸν τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος Κανονισμόν, οἷον αὐτὸν ἐνέκρινεν ἡ τῇ προλαβούσῃ κυριακῇ γενομένη Συνεδρίασις. Ἀναγνόντες δὲ καὶ τὰ ἐρεξῆς εἰδοποιηθέντα ἡμῖν μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως, καθομολογοῦμεν λίαν ἀξιέπαινον τὴν σύστασιν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ὡς σκοπὸν ἐχούσης νὰ θεραπεύσῃ, σὺν Θεῷ βοηθῷ, τὰς ἕνεκα ἐκτάκτων περιστατικῶν πολλὰς καὶ μεγάλας ἀνάγκας τῆς σχολῆς. Περὶ δὲ τῆς παρ' ὑμῶν ἐξαιτουμένης γνώμης μας, ὡς πρὸς τὴν ἐκλεχθησομένην πενταμελῆ Ἐπιτροπὴν, προτείνομεν ὡς καταλληλα μέλη ταύτης (ἔπονται τὰ ὀνόματα τῆς ἐκλογῆς τῆς Α. Π.). Εὐχόμενοι δὲ τὴν εὐθυποριαν καὶ πρόοδον τῆς Ἀδελφότητος, διατελοῦμεν.

Ἐν Πριγκίπῳ, τῇ 14 ἰανουαρίου, 1867.

† Ὁ ΠΡ. Κ[ΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.
ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

Θ'. ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ Κ. ΣΤ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΟΥ.

Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ ἀρχ. ἀρχιμανδρίτῃ κ. Εὐσταθίῳ Κλεοβούλῳ, σχολάρχῃ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς κ.τ.λ.

Ἐν Νεοχωρίῳ, τῇ 15 ἰανουαρίου 1867.

Σεβαστέ μοι ἅγιε ἀρχιμανδρῖτα.

Ἀσμένως ἐδεξάμην τὴν ἀπὸ 11 ἰανουαρίου ὑμετέραν ἐπιστολὴν μετὰ τοῦ ἐγκεκριμένου Κανονισμοῦ τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, καὶ ἐχάρην ἐνδομύχως, ὅτι τὸ κοινωφελὲς ἔργον, οὗτινος ἐλάβετε τὴν πρωτοβουλίαν, εὐοδοῦται ὁσημέραι.

Καὶ οὕτω, χάρις εἰς τὰς ὑμετέρας προσπαθείας, τὴν εὐλογίαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ τὴν συναρωγὴν τῶν φιλογενῶν, ἡ μεγάλη τοῦ Γένους σχολὴ, ἐν ᾗ ἐσχολάρχησαν ἄνδρες, οἷοι Ματθαῖος ὁ Καμαριώτης, Θεόφιλος ὁ Κορυδαλεὺς, Ἀλέξανδρος ὁ Μαυροκορδάτος, Εὐγένιος ὁ Βούλγαρις, Δωρόθεος ὁ Πρώϊος, θέλει καὶ τοῦ λοιποῦ ποτίζει διὰ τῶν ναμάτων της τὰς διψώσας χώρας τῆς Ἀνατολῆς.

Πολλὰς μέχρι τοῦδε ὑπέστη ἡ σχολὴ αὕτη δοκιμασίας, ἀλλ' ὡς φοινὶξ ἐκ τῶν σποδῶν αὐτῆς πάλιν ἐξανέστη. πατρικῇ μερίμνῃ τῶν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν Κυρίλλου τοῦ Λουκάρεως, Μελετίου τοῦ Β'. Σωφρονίου τοῦ Β'. Καλλινίκου τεῦ Ε'. καὶ διαφαεῖ ζήλῳ τῶν μεγάλων Λογοθετῶν Ἱέρακος, Καρυοφύλλου, Σούτσου, Μάνου καὶ ἄλλων, εἰς οὓς ἦν ἐμπεπιστευμένη ἡ τῆς σχολῆς ἐποπτεία.

Βλέποντες οἱ φιλόμουσοι Ἡγεμόνες, ὅτι αἱ ἐξ αὐτῆς ἐκπεμπόμεναι ἁπανταχοῦ ἀκτῖνες διασκεδάζουσι τὴν ἀχλὺν τῆς ἀμαθείας, ἀφθόνως ἐπεδαψίλευον αὐτῇ δωρεὰς καὶ προστασίαν. Γκίκαι, Ῥακοβίτσαι, Ὑψηλάνται, Μαυρογένεις, Χαντζερλήδες, Μουρούζαι, Στούρτζαι, ἠμιλλῶντο νὰ προικίσωσιν αὐτὴν μεθ' ἡγεμονικῆς ὄντως γενναιότητος, ἣν διατρανοῦσι τὰ μέχρις ἡμῶν περισωθέντα αὐτῶν χρυσόβουλλα.

Ἡ δὲ σεβαστὴ Κυβέρνησις, τὴν πρόοδον τῶν λαῶν αὐτῆς κοινῇ συμφέρουσαν ἡγουμένη, περιέβαλε τὴν σχολὴν ταύτην δι' ἐξαιρετικῶν προνομίων, ἐγγεγραμμένων εἰς τοὺς χορηγηθέντας αὐτῇ μουλεναμέδες παρὰ τῶν ἐνδόξων ἀναμορφωτῶν Σουλτὰν Σελὴμ τοῦ Γ'. καὶ Σουλτὰν Μαχμούτ τοῦ Β'.

Τοιοῦτον τὸ παρελθὸν τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς! Τὸ δὲ μέλλον αὐτῆς ἐναπόκειται εἰς χεῖρας τοῦ πανσόφου καὶ πανδαήμονος δημιουργοῦ, ὅστις μόνος δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ τοῖς πᾶσι τὸν ἔρωτα τῆς παιδείας, καὶ τὸν ζῆλον πρὸς εἴτι καλὸν καὶ σωτήριον!

Ἐκ τῆς ὑμετέρας ἐπιστολῆς ὡρμήθην, κ. Σχολάρχα, νὰ γράψω ὑμῖν τ' ἀνωτέρω· λυπούμενος δὲ, διότι, ἕνεκα τῆς ἀδιαθεσίας μου, δὲν δύναμαι νὰ παρευρεθῶ σήμερον εἰς τὴν συνεδρίασιν τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, πέμπω ἐσωκλείστως, κατὰ τὴν ἐπιθυ-

μίαν ὑμῶν, τὰ ὀνόματα τῶν καταλληλοτέρων κατ' ἐμὲ προσώπων, πρὸς συγκρότησιν τῆς ἐνιαυσίου πενταμελοῦς Ἐπιτροπῆς, καὶ διατελῶ

Τῆς Ὑμετέρας πανοσιολογιότητος

τέκνον ἐν Κυρίῳ εὐπειθὲς καὶ δοῦλος πρόθυμος,

Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

Ἀλλ' ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐκλεχθεῖσα πενταμελὴς Ἐπιτροπὴ τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ἕνεκα τῆς τῶν Πατριαρχικῶν πραγμάτων μεταβολῆς, δὲν ἐπελήφθη τῆς τακτικῆς αὐτῆς ἐργασίας, καὶ μεθ' ὅλην τριμηνίαν, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκουμ. Πατριάρχης κ. Γρηγόριος, καὶ ὡς μέλος αὐτῆς, καὶ ἀνώτατος πνευματικὸς ἀρχηγὸς, καὶ θερμὸς τῆς παιδείας προστάτης, ἐπιποθῶν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ ἵνα συντελέσῃ εἰς τὴν εὐκταίαν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν αὐτῆς, προσεκαλέσατο παρ' ἑαυτῇ τὴν εἰρημένην Ἐπιτροπὴν, ὅπως συσκέψηται δεόντως καὶ καταλλήλως περὶ τοιαύτης, οὕτω σπουδαίας, οὐσιώδους καὶ ἐθνικῆς ὑποθέσεως, ἀφορώσης τὸ ἀρχαιότατον καὶ ἀνώτατον τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων, ἣν καὶ εὐλογήσασα, προέτρεψεν εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν δεόντων.

—o—

35. Ἀποβιώσεις Ἀρχιερέων ἀπὸ ά. Ἰανουαρίου — λά. Αὐγούστου.

Ἀπεβίωσαν ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμ. θρόνον Ἱεραρχῶν

1. Ὁ ἐκ τῶν συνοδικῶν μητροπολίτης Ἐλασσῶνος Ἰγνάτιος, τῇ ιζ'. ἰανουαρίου, ἐν Κωνσταντινουπόλει.

2. Ὁ μητροπολίτης Δυρραχίου Ἰωαὴφ, τῇ ιθ'. ἰανουαρίου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ.

3. Ὁ Μητρ. Σερρῶν Μελέτιος, τῇ ιή. φεβρουαρίου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ.

4. Ὁ Μητρ. Αἴνου Γαβριὴλ, τῇ ιζ'. ἰουλίου, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ.

5. Ὁ γηραιὸς Μητρ. πρώην Ἀγχιάλου, ὁ ἀπὸ πολλῶν χρόνων πάσχων, τῇ θ'. αὐγούστου, ἐν Ἀγχιάλῳ.

—o—

36. Ἐκλογαὶ νέων Ἀρχιερέων ἀπὸ ά. Ἰανουαρίου — λά. Αὐγούστου.

Ἐξελέγησαν νέοι Ἀρχιερεῖς καθ' ἅλον τὸ ὀκτάμηνον διάστημα οἱ ἑξῆς ἱεράρχαι:

1. Ὁ Μητροπ. Φαναριοφεραίων κ. Νεόφυτος προήχθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Σερρῶν τῇ γ'. μαρτίου.

2. Ὁμοίως ὁ Μητροπ. Κῶου κ. Κύριλλος εἰς τὴν τῆς Ἐλασσῶνος.

3. Ὁ ἐπίσκοπος Γορτύνης κ. Μελέτιος εἰς τὴν Μητρόπολιν Φαναριοφεραίων τῇ ή. μαρτίου.

4. Ὁμοίως ὁ ἐπίσκοπος Κρατώβου κ. Βησσαρίων εἰς τὴν τοῦ Δυρραχίου.

5. Ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γερμανὸς εἰς τὴν Μητρόπολιν Κῶου τῇ ί. μαρτίου (ἐχειροτονήθη δὲ τῇ ιγ'.), Μ. Ἀρχιδιακόνου διορισθέντος τοῦ ἀνεψιοῦ τοῦ οἰκ. Πατριάρχου κ. Γρηγορίου.

6. Ὁ ἐπίσκοπος Λεύκης κ. Ἱλαρίων εἰς τὸν ἀπό τινος ἤδη χρόνου χηρεύοντα θρόνον τῆς Μητροπ. Ξάνθης, τῇ ιέ. μαρτίου.

7. Ὁ πρωτοσύγγελος ἄλλοτε τοῦ Μητροπολίτου Πρεσπῶν κ. Ἄνθιμος Ἀπολλώνιας εἰς τὴν τοῦ Δεβρᾶν, παυθέντος, τῇ θ'. μαΐου, τοῦ τέως Μητροπολίτου αὐτῆς κ. Γενναδίου.

8. Ἐπίσκοπος (ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι) Χριστουπόλεως ὑπὸ τὸν Μητροπ. Δράμας διωρίσθη ὁ ἱεροδιδ. κ. Ταράσιος τῇ λ'. ἰουνίου.

9. Θαυμακοῦ (ἐπίσκοπος Λαρίσσης) ἐψηφίσθη ὁ Εὐδοξιάδος κ. Χρύσανθος, τῇ κβ'. αὐγούστου.

10. Μητροπολίτης Αἴνου, ὁ πρώην ἐπίσκοπος Λαφτσοῦ κ. Μελέτιος.

—o—

37. Παρασημοφορίαι Κληρικαί.

Αἰτήσει καὶ συστάσει τῆς Α. Π. τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, ἀπενεμήθησαν, Αὐτ. διατάγματι, παράσημα Μεδζιτιὲ, μέχρι λά. αὐγούστου ᾳωξζ'.

Β'. βαθμοῦ

Τῷ Μητροπολίτῃ Κορυτσᾶς κ. Νεοφύτῳ τῇ ιβ'. μαΐου, ἅτε χρηματίσαντι τοποτηρητῇ τοῦ οἰκ. θρόνου.

Γ'. βαθμοῦ

Τῷ Μητροπολίτῃ Σερβῶν κ. Νεοφύτῳ τῇ ιθ'. μαΐου.
Τῷ Μητροπ. Στρωμνίτσης κ. Ἱεροθέῳ, ὁμ.
Τῷ Μητροπ. Ἐλασσῶνος κ. Κυρίλλῳ, ὁμ.
Τῷ Μητροπ. Γάνου καὶ Χώρας κ. Χρυσάνθῳ, ὁμ.

Δ'. βαθμοῦ

Τῷ Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ κ. Μεθοδίῳ, ὁμ.

Ὡσίσης ἀπενεμήθησαν, αὐτ. διατάγματι, παράσημα Μεδζιτιέ

Γ'. βαθμοῦ

Τῷ Μητρ. Δημητριάδος κ. Δωροθέῳ.

Δ'. βαθμοῦ

Τοῖς ἐπισκόποις Σταγῶν κ. Θεοφίλῳ, καὶ Γαρδικίου κ.

ΥΛΑΟΣ ΤΟΥ Α'. ΤΟΜΟΥ.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΩ Α'. ΤΟΜΩ ΤΟΥ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ, ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

Πρόλογος. Σελ. 3—4

1867.

1. Τὰ μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου κ. Σωφρονίου. » 5—8
2. Αἱ περὶ ἐκλογῆς οἰκ. Πατριάρχου συνελεύσεις. » 8—16
3. Ἡ ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τὸ Β'. ἀνάβασις Γρηγορίου τοῦ Ϛ'. » 16—33
4. Αἱ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπίσημοι παρουσιάσεις, ἐπισκέψεις, προσφωνήσεις κτλ. » 33—39
5. Σύνταξις τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Ἰωακείμ, καὶ ἡ Αὐτοκρ. διαβεβαίωσις περὶ τῆς ἀνοικοδομήσεως τοῦ Ἀρκαδίου. » 39—40
6. Πατριαρχικὰ Γράμματα καὶ Ἐγκύκλιοι. » 40—46
7. Ἡ εἰς τὰ πατρῷα ἐπάνοδος τῶν Βουλγαρουνιτῶν. » 46—48
8. Χειροθεσία τοῦ Μεγ. Λογοθέτου. » 48— 9
9. Ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια ὑπὲρ τῶν ἐν Μιτυλήνῃ ἐκ τοῦ σεισμοῦ παθόντων. » 49—50
10. Αἱ πρῶται γενικώτεραι ἐν Πατριαρχείοις συνελεύσεις. » 50—55
11. Ἡ εἰς τὸ Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀντεπίσκεψις τοῦ οἰκ. Πατριάρχου. » 55

12. Ἐκλογικὴ Συνέλευσις, Ἐθνικὸν Συμ. Σελ.
βούλιον, καὶ ἡ νέα περίοδος τῆς ἱερᾶς Συνόδου. » 55—60
13. Τὰ κατὰ τὸν Ἡγεμόνα τῆς Σερβίας. » 60—61
14. Πατριαρχικὸν γράμμα ἐν ταῖς ἑορταῖς
τοῦ Πάσχα. » 61—64
15. Οἱ πρεσβευταὶ Ῥωσσίας καὶ Ἑλλάδος. » 64—65
16. Οἱ ἐν Σμύρνῃ Ἰσραηλῖται καὶ οἱ ἐξ κώ-
δωνες τῆς Κρήτης. » 65—66
17. Ἡ πρὸς τὸν Σουλτάνον παρουσίασις τοῦ
οἰκ. Πατριάρχου μετὰ τῶν ἄλλων Ἐθναρχῶν καὶ
λοιπῶν. » 67
18. Ἡ εἰς Μέγα Ῥεῦμα μετάβασις τοῦ οἰκ.
Πατριάρχου. » 67—70
19. Τὰ κατὰ τὴν ὑποδοχὴν τοῦ Μ. Δουκὸς
Ἀλεξίου. » 71—72
20. Γάμοι τοῦ κ. Κωνστ. Φωτιάδου. » 72— 3
21. Ἀποστολὴ μύρου εἰς Κεφαλληνίαν. » 73—75
22. Ἡ περὶ ἀνεγέρσεως ἐκκλησιῶν καὶ σχο-
λῶν Αὐτ. διαταγή. » 75—77
23. Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς Μ. τοῦ Γ.
σχολῆς. » 77—84
24. Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐλ-
ληνοεμπορικῆς σχολῆς. » 84
25. Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς ἐν Χάλκῃ Θεο-
λογικῆς σχολῆς. » 84—85
26. Τὰ μεταξὺ Χριστιανῶν καὶ Ἰουδαίων
σκανδαλώδη συμβάντα. » 85—90
27. Διαμαρτύρησις τοῦ Εὐανθίας Ἰωαννικίου. » 90—91
28. Τὰ κατὰ τὴν ἐξ Εὐρώπης ἐπάνοδον τῆς
Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου εἰς Κωνσταντινούπολιν. » 91—105
29. Τὸ ἐν Ῥουστσουκίῳ ἐκδοθὲν Βουλγαρικὸν
Εὐαγγέλιον. » 105—107
30. Τὸ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Πατριαρχικὸν μνη-
μόσυνον ὑπὲρ τοῦ Αὐτοκράτορος Μαξιμιλιανοῦ. » 107—109
31. Ἡ πρώτη ἐπὶ τῆς Πατριαρχείας τῆς Α.
Π. τοῦ οἰκ. Πατριάρχου κ. Γρηγορίου γενικὴ Συ-
νέλευσις τῶν ἐν ΚΠ. μελῶν τῆς κεντρικῆς Φιλεκ-
παιδευτικῆς Ἀδελφότητος. » 109—112

32. Κανονισμὸς τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Σελ.
κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος. » 112—116
33. Σιγιλλιώδες Γράμμα. » 116—120
34. Τὰ κατὰ τὴν πρώτην σύστασιν τῆς κεν-
τρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος. » 120—136
35. Ἀποβιώσεις Ἀρχιερέων ἀπὸ ἀ. ἰανουα-
ρίου — λά. αὐγούστου. » 136
36. Ἐκλογαὶ νέων Ἀρχιερέων ἀπὸ ἀ. ἰα-
νουαρίου — λά. αὐγούστου. » 137
37. Παρασημοφορίαι Κληρικαί. » 137—138

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ,

Η

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ,

Περιέχον τὴν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Σωφρονίου καὶ ἐφεξῆς ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

Ἐκδίδεται

ὑπὸ

Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ.

ΤΟΜΟΣ Β'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ

ΤΥΠΟΙΣ « ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ »

1869.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

1869.

38. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος.

Τῇ ιγ'. αὐγ., κυριακῇ, ἡ Α.Π. ὁ οἰκ. Πατριάρχης, μεταβὰς εἰς Σταυροδρόμιον, καὶ χοροστατήσας ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῶν Εἰσοδίων, ἀπῆλθε συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ παν. ἀγ. Παμφίλου καὶ λοιπῶν, ὅπως θῇ τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ κατὰ τὸ Ταξίμιον ἀνεγειρομένου ναοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ὁ λίθος ἐτέθη, παρόντων τῶν τε ἐφόρων τοῦ ναοῦ τούτου καὶ πλήθους χριστιανῶν. Μετὰ δὲ ταῦτα ἡ Α. Π. εἰς ἐπήκοον πάντων ἀπήγγειλε τὸ παρὰ πόδας λογίδριον, ὅπερ κατέπληξε τοὺς παρευρεθέντας χριστιανούς, καὶ προεκάλεσεν ἐνθουσιώδεις ζητωκραυγάς.

Ἰδοὺ τὸ λογίδριον τῆς Α. Θ. Π.

Μετὰ πολλῆς τῆς ἐνθέου εὐφροσύνης καὶ πνευματικῆς ἀγαλλιάσεως συνήλθομεν σήμερον ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τέκνα ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀγαπητά, ἐξ εὐσεβοῦς πάντως καὶ φιλοθέου αἰσθήματος, ἵνα, τὴν θείαν αὐτοῦ δύναμιν ἐπικαλεσάμενοι, τὸν θεμέλιον λίθον καταβαλώμεθα πρὸς οἰκοδομὴν ἱεροῦ σκηνώματος, ἐν ᾧ πᾶσα ἐκκλησιασθήσεται ἡ εὐσεβὴς καὶ εὐαγὴς αὕτη συνοικία, καὶ λατρεύσει τῇ ζωαρχικῇ καὶ πανυμνήτῳ Τριάδι λατρείαν ζῶσαν καὶ λογικὴν ἐν ὕμνοις καὶ δοξολογίαις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς εἰς αἰῶνας αἰώνων. Οἴδατε, ἀ-

γαπητοὶ, ὅτι ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἅπας ὁ κόσμος αὐτῶν, ὁ αἰσθητὸς καὶ ὁ νοητὸς, ἐστὶν ὁ καθ' αὐτὸ ναὸς τῆς ἀπείρου Θεότητος, αἰνουμένης καὶ δοξαζομένης ὑπὸ πάσης πνοῆς καὶ κτίσεως, θνητῆς τε καὶ ἀθανάτου. Καὶ ὡσανεὶ μὴ ἤρκει ὁ παγκόσμιος καὶ ἀχειροποίητος οὗτος ναὸς ἁπάσης τῆς κτίσεως τῇ ἀχωρήτῳ καὶ ἀπεριμέτρῳ Θεότητι, καταδέχεται κατοικεῖν καὶ ἐν ἡγιασμένοις σκηνώμασι χειρῶν ἀνθρωπίνων, ὃν τρόπον πάνυ φιλανθρώπως ἐνθρονίζεται καὶ ἐνατενοχωρεῖται καὶ ἐν καρδίᾳ εὐσεβεῖ καὶ θεόφρονι, τὸν Θεὸν ἐν ἐπιγνώσει φοβουμένη καὶ κατὰ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ πορευομένῃ. Ταῦτα δὲ τὰ παρ' ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἀνιδρυόμενα ἱερὰ σκηνώματα εἰς δόξαν καὶ λατρείαν τοῦ προσκυνητοῦ αὐτῆς ὀνόματος ἴδιον οἶκον ὀνομάζουσα, καὶ ἔχουσα διὰ παντὸς ἐπ' αὐτῶν ἀνεῳγμένα τὰ ὦτα καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἐπακούει μὲν εὐμενῶς καὶ εὐπροσδέκτως τῆς προσευχῆς καὶ τῆς δεήσεως τῶν κοινῇ συνεκκλησιαζομένων καὶ ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ αἰνούντων καὶ δοξολογούντων τὸν Θεὸν καὶ ἐπικαλουμένων τὸ θεῖον ἔλεος· χαρίζεται δ' αὐτοῖς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν, τότε πρόσκαιρα καὶ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ, καὶ πᾶν ὃ ἂν αἰτήσωνται σωτήριον αἴτημα· διότι οἱ ἐν ἡμῖν ἱεροὶ ναοί εἰσιν οὐρανὸς πολύφωτος, ἐν ᾧ συγκαταβαίνων ὁ Θεὸς ἐναυλίζεται καὶ συνομιλεῖ ἡμῖν τοῖς ἐπὶ γῆς καὶ ἐχχέει ἐπὶ πᾶσαν σάρκα, εὐλαβῶς συνεκκλησιαζομένην, ἐκ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ διὰ τῶν μυστηρίων καὶ τοῦ θείου λόγου, δεχόμενος τὰς προσευχὰς ἡμῶν ὡς εὐσμὸν θυμίαμα καὶ ἀντιδωρούμενος ἡμῖν πλουσίως τὸν ἁγιασμὸν, τὸν φωτισμὸν, τὴν σωτηρίαν, τὰ ἐγκόσμια καὶ τὰ ὑπερκόσμια ἀγαθὰ, καὶ πάντα τὰ τῆς καρδίας ἡμῶν αἰτήματα, ὁ μόνος πάντων τὰς καρδίας εἰδώς.

Ἰδοὺ διὰ τί ὁ μὲν θεοπάτωρ Δαυὶδ, ἐντελλόμενος καὶ συμβουλεύων πᾶσι τοῖς πιστοῖς, ὅπως εὐλογῶσι τὸν Θεὸν κοινῇ καὶ ὁμοθυμαδὸν, οὐχὶ ἐν ταῖς οἰκίαις, ἀλλ' ἐν ταῖς ἐκκλησίαις· « ἐν ἐκκλησίαις, φησὶν, εὐλογεῖτε τὸν Θεόν »· συντρέχων δὲ καὶ αὐτὸς καθ' ἡμέραν εἰς ἐπίσκεψιν τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ, ἔψαλλεν ἐν θυσιῶν· « ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων! ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχή μου εἰς τὰς αὐλὰς τοῦ Κυρίου· ὅτι κρείσσων ἡμέρα μία ἐν ταῖς αὐλαῖς σου ὑπὲρ χιλιάδας· ἐξελεξάμην παραῤῥιπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ Θεοῦ μου μᾶλλον, ἢ οἰκεῖν με ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν. Μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων αἰνέσουσί σε ». Καὶ πάλιν· « εὐφράνθην ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσι μοι, εἰς οἶκον Κυρίου πορευσόμεθα. — Κύριε, ὡς ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου! »

Τοὺς δ' ἐν ταῖς ἱεραῖς ναοῖς ἐκκλησιαζομένους ἐπὶ σκοπῷ τοῦ τυχεῖν τῆς θείας βοηθείας παρέβαλλεν ὁ προφητάναξ πρὸς τὰ μικρὰ καὶ ἀσθενῆ στρουθία, ζητοῦντα ἄσυλον καὶ κατοικίαν καὶ νοσσιὰν ἐν τοῖς θυσιαστηρίοις τοῦ Κυρίου, ἐξ ὧν πᾶσα ἡ ἰσχὺς καὶ προστασία ἡμῶν. « Καὶ γὰρ στρουθίον εὗρεν ἑαυτῷ οἰκίαν καὶ τρυγὼν νοσσιὰν ἑαυτῇ, οὗ θήσει τὰ νοσσία ἑαυτῆς, τὰ θυσιαστήριά σου, Κύριε τῶν δυνάμεων, ὁ Βασιλεύς μου καὶ ὁ Θεός μου ».

Τοιαῦτα μὲν ὁ μακάριος Δαβὶδ ἐν Πνεύματι. Ἡ δὲ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἐνθυμουμένη οἷον καὶ ὅσων ἀπολαύουσι τὰ τέκνα αὐτῆς δωρεῶν καὶ χαρίτων ἐκ τῶν ἱερῶν ναῶν, τιμᾷ διὰ παντὸς τοὺς τούτων ἀοιδίμους κτίτορας καὶ διακοσμητὰς, ζῶντας καὶ τελευτήσαντας, ὡς ἀϊδίους εὐεργέτας, μᾶλλον δὲ, ὡς ὄργανα τῶν θείων δωρεῶν, μνημονεύουσα αὐτῶν ἑσπέρας καὶ πρωΐ καὶ μεσημβρίας καὶ ἐν πάσῃ προσευχῇ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, ἐν δὲ τῇ ἀναιμάκτῳ θυσίᾳ δεομένη τοῦ Κυρίου, ἵνα ἁγιάσῃ καὶ δοξάσῃ τοὺς ἀγαπῶντας ἔργῳ καὶ λόγῳ τῶν ἱερῶν ναῶν τὴν εὐπρέπειαν. « Ἁγίασον, Κύριε, τοὺς ἀγαπῶντας τὴν εὐπρέπειαν τοῦ οἴκου σου· σὺ αὐτοὺς ἀντιδόξασον τῇ θείᾳ σου δυνάμει ».

Καὶ ὑμεῖς αὖν, ἀγαπητοὶ, οἱ συνελθόντες εἰς τὴν ἱερὰν ταύτην τελετὴν καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ εὐαγεῖ ταύτῃ συναικίᾳ καὶ συνεκκλησιασθησόμενοι, σὺν Θεῷ, ἐν τούτῳ τῷ αἰσίως ἤδη θεμελιουμένῳ ἱερῷ ναῷ, δεῦτε γένεσθε οἱ πάντες διὰ γενναίας καὶ προθύμου συνδρομῆς καὶ συνεργείας κτίτορες ἀληθινοὶ τοῦ ἱεροῦ τούτου σκηνώματος, ὅπως, ὅσον τάχος, περαιωθείσης τῆς οἰκοδομῆς, ἄρξηται ὁ ἐν ἐλέει καὶ φιλανθρωπίᾳ πλούσιος Θεὸς ἐκχέων ἐφ' ὑμᾶς πλουσίως τὰ δωρήματα αὐτοῦ, εὐλογῶν ὑμῶν τὰ ἔργα καὶ τοὺς οἴκους, ἁγιάζων τοὺς δοξάζοντας τὸν Πατέρα καὶ τὸν Υἱὸν καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, τὴν μίαν καὶ ἀδιαίρετον θεαρχικὴν Τριάδα, ᾗ πρέπει κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

39. Ὁ Μητροπολίτης Μόσχας καὶ τὰ συγχαρητήρια Π. γράμματα.

Τοῦ πανιερωτάτου καὶ σοφωτάτου Μητροπολίτου Μόσχας κ. Φιλαρέτου ἑορτὴν ἄγοντος τῇ 5 αὐγούστου ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι αὐτοῦ, οἱ ἐν Πετρουπόλει Ἕλληνες, ἐκτιμῶντες τοὺς πολυειδεῖς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ἀγῶνας αὐτοῦ, συνελθόντες, ἐδεήθησαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐν τῷ αὐτόθι Ἑλληνικῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Δημητρίου. Ὁ δὲ ἐλλόγιμος, εὐγλωττος καὶ διὰ τὰς ἄλλας αὐτοῦ ἀρετὰς σεβαστὸς ἀρχιμανδρίτης τῆς ἐκκλησίας ταύτης κ. Νεόφυτος Παγίδας ἐξεφώνησε σύντομον μὲν, ἀλλὰ κατάλληλον λόγον, τοῖς προσήκουσι χρώμασι διατυπώσας τὰς σπανίας ἀρετὰς τοῦ γεραροῦ τούτου ἱεράρχου, τοῦ ἅπαντα τὸν βίον ἀναλώσαντος πρὸς τὴν διὰ διδασκαλίας καὶ συγγραμμάτων ὑπεράσπισιν καὶ κραταίωσιν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Ἰδοὺ τὸ λογίδριον.

« Δικαίως καὶ προσηκόντως, ἀδελφοὶ, συνήλθομεν σήμερον ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ ναῷ, ἵνα καὶ ἡμεῖς δοξάσωμεν καὶ εὐχαριστήσωμεν τῷ πανάγιῳ Θεῷ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐπὶ τῇ πεντηκονταετηρίδι τοῦ γνησίου αὐτοῦ μαθητοῦ καὶ γενναίου στρατιώτου, τοῦ γεραροῦ τῆς Μόσχας Μητροπολίτου Φιλαρέτου. Δικαίως ἀληθῶς καὶ προσηκόντως κοινωνοῦμεν καὶ ἡμεῖς τῆς χαρᾶς, ἣν βαθέως αἰσθάνονται ἐπὶ τούτῳ τὰ ἀγαπητὰ τέκνα τῆς μεγάλης, περικλεοῦς καὶ εὐσεβεστάτης Ῥωσσίας. Ἡ δόξα τῆς ἁγίας Ῥωσσικῆς Ἐκκλησίας ἐστὶ δόξα τῆς ἡμετέρας, αὐχούσης καὶ σεμνυνομένης ἐπὶ τῇ ὑπεραγούσῃ τιμῇ, ὅτι ἡ ἐξ αὐτῆς ληφθεῖσα καὶ ἐν τῇ εὐλογημένῃ ταύτῃ γῇ φυτευθεῖσα ὀρθοδοξία ἐσὶ τοσοῦτον ἀκμαία, μεγάλη καὶ θαυμαστὴ, « ὅτι ἐκάλυψεν ὄρη ἡ σκιὰ αὐτῆς καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ Θεοῦ· ἐξέτεινε τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θαλάσσης, καὶ ἕως ποταμῶν τὰς παραφυάδας αὐτῆς » (ψαλμ. οθ'. 11—12). Τῆς ἀληθείας δὲ ταύτης περιφανὴς ἀπόδειξις, πλὴν ἄλλων, ἐστὶ καὶ ὁ περὶ οὗ ἡμῖν ὁ λόγος ὑψηλοπανιερώτατος Μητροπολίτης Μόσχας Φιλάρετος. Ὁ κλητὸς οὗτος ἀνὴρ, θερμότατος ὑπάρχων πρόμαχος καὶ ὑπερασπιστὴς τῶν ὑψηλῶν ἀληθειῶν τῆς θεοδότου ἡμῶν θρησκείας, ὡς ἄστρον φαεινὸν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη διαυγάζει τὸ νοητὸν

τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν στερέωμα. Κάλλιστος μιμητὴς, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ ἐφάμιλλος τῶν περικλεεστέρων τῆς Ἐκκλησίας διδασκάλων, τῶν Ἀθανασίων, λέγω, καὶ Βασιλείων, καὶ Γρηγορίων, καὶ Χρυσοστόμων, καὶ Κυρίλλων, ἔχει σοφίαν εὐρυτάτην, νοῦν ἔξοχον καὶ ὑψηλὸν, ζῆλον ἄπλετον, πνεῦμα κεκαθαρμένον, φρόνημα γενναῖον, καὶ ἄλλα πολλὰ ἀνεκτίμητα προσόντα, οὐχ ἥκιστα δὲ τὴν πρὸς τὴν φιλτάτην ἡμῶν Ἑλλάδα ἀγάπην, ἅπαντα ὑπερβαλλόντως τῇ αὐτοῦ ἁγνῇ καὶ καθαρᾷ ἐνιζάνουσι καρδίᾳ. Εἰς ποῖον Ἕλληνα, εἰς ποῖον ἓν γένει ὀρθόδοξον, οὐκ ἔστι γνωστὸν τὸ μέγα καὶ σεβαστὸν φερώνυμον τῆς ἀρετῆς αὐτοῦ ὄνομα; Τίς ἀγνοεῖ τὴν πρὸς πάντας ἀνεξαιρέτως τοὺς ὀρθοδόξους πατρικὴν καὶ τρυφερωτάτην αὐτοῦ ἀγάπην; Τίς οὐκ οἶδεν, ὅτι περὶ οὐδενὸς ἄλλου τοσοῦτον μεριμνᾷ, ὅσον περὶ τῆς ἀταράχου εὐημερίας τῶν ἁπανταχοῦ τῆς οἰκουμένης ὀρθοδόξων; Τίς ἀμνημονεῖ, ὅτι καὶ ἐσχάτως κατὰ τὰς πολυταράχους ταύτας ἡμέρας περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐλάλησεν, ὑπὲρ οὐδενὸς ἄλλου παρεκάλεσε τὸν ἐπισκερθέντα αὐτὸν ἰσχυρὸν ἡγεμονόπαιδα, ἢ ὑπὲρ αὐτῶν; Πάντες ὁρῶμεν τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ· πάντες γινώσκομεν καὶ ἀναγινώσκομεν τὰ πλήρη πολυμαθείας μελίῤῥυτα Ἐκκλησιαστικὰ αὐτοῦ συγγράμματα· πάντες οἴδαμεν τὴν πρὸς τοὺς ὁμοδόξους πατρικὴν αὐτοῦ ἀγάπην καὶ στοργήν. Εἰς πάντων τῶν Ἑλλήνων, εἰς πάντων τῶν ὀρθοδόξων τὰς εὐσεβεῖς καρδίας βασιλεύει ὁ μαρμαίρων οὗτος ἀδάμας τῆς ὀρθοδοξίας. Ναὶ, εἰς πάντων τῶν ὀρθοδόξων· διότι, ὡς ῥύαξ πολυχεύμων, ἀλλ' ἀκυμάντως μέχρι τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ κατα φερόμενος, καὶ τὰ πεδία ζωοπαρόχως περιαρδεύων, οὕτως ὁ βίος αὐτοῦ ῥεῖ ἐν συνεχεῖ καὶ ἀπερισπάστῳ σπουδῇ, τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰ ὀρθόδοξα ἔθνη ἔχων μόνον μέλημα, καὶ μόνην ἐνασχόλησιν τὴν πρὸς αὐτὰ εὐποιΐαν. Τοῦ ἐνδόξου καὶ πανσεβάστου τούτου ἀνδρὸς « τὴν σοφίαν διηγήσονται ἔθνη, καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἀγγελεῖ Ἐκκλησία ».

Δεῦτε δὴ ἐπάρωμεν, ἀδελφοὶ, τὰς ψυχὰς ἡμῶν πρὸς τὸν πανάγαθον Θεὸν καὶ Σωτῆρα ἡμῶν, καὶ δεηθῶμεν ὑπὲρ αὐτοῦ. Δέσποτα Ἰησοῦ Χριστὲ, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Ὑψίστου Πατρὸς, ὁ τῷ παναγίῳ καὶ τιμίῳ Σου αἵματι στηρίξας τὴν ἁγίαν Σου Ἐκκλησίαν, διατήρησον τὸν ὑψηλοπανιερώτατον καὶ σοφώτατον Μητροπολίτην Μόσχας Φιλάρετον ὑγιᾶ, ἀκράδαντον καὶ παντὸς ἀνιαροῦ συναντήματος ἀνώτερον καὶ ὑπερκείμενον, καὶ πάρεχε ἀείποτε τῇ ἁγίᾳ Σου καὶ μόνῃ ἀληθῶς ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τοιούτους

σοφούς, ζηλωτὰς καὶ ἐναρέτους ἱεράρχας, ἐπ' ἀγαθῷ αὐτῆς καὶ πρὸς δόξαν τοῦ παναγίου Σου ὀνόματος. Ἀμήν.

Ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκ. Πατριάρχης κ. Γρηγόριος, οὐδόλως καθυστερῶν τῆς καθολικῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀγαλλιάσεως τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ πανδήμῳ πνευματικῇ ἑορτῇ τῆς πεντηκονταετηρίδος τοῦ Σ. Μητροπ. Μόσχας κ. Φιλαρέτου, ἐπέστειλεν ἐπίσης τῷ σοφῷ Μητροπολίτῃ διὰ τῆς ἐνταῦθα Ῥωσσικῆς πρεσβείας συγχαρητήριον γράμμα, ὅπερ ὅμως, καθὸ μὴ ληφθὲν ἐν Μόσχᾳ ἐγκαίρως, ἤτοι αὐθημερὸν τῆς ἑορτῆς, δὲν συμπεριελήφθη ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς Ῥωσσικῆς ἐφημερίδος.

Ἐν τούτοις ἡμεῖς δημοσιεύομεν ἐνταῦθα αὐτὸ τὸ πρωτότυπον τῆς πρὸς τὸν Σ. Μητροπολίτην Μόσχας σταλείσης συγχαρητηρίου ἐπιστολῆς τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, καθὼς καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκ τοῦ Ῥωσσικοῦ μετάφρασιν τῆς ἀπαντήσεως τοῦ γεραροῦ καὶ πεπαιδευμένου τούτου Ῥώσσου ἱεράρχου, ἅμα δὲ καὶ τὴν συγχαρητήριον ἐπιστολὴν τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων.

Πανιερώτατε καὶ οσιασμιώτατε Μητροπολῖτα Μοσχοβίας καὶ Κολόμνας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος, κύριε Φιλάρετε, τὴν περιπόθητον ἡμῖν ασιασμίαν αὐτῆς Πανιερότητα ἐν φιλήματι ἁγίῳ καταπαίζομεν, ὑπερήδιστα ἐν Κυρίῳ προσαγορεύομεν.

Ἐγκαινίζεται ἄρα καὶ ἡμερῶν καὶ ἐτῶν ζωῆς χαριστήρια καὶ πνευματικὸς ἐγκαινισμὸς τῷ τῶν αἰώνων ἀφθάρτῳ βασιλεῖ καὶ πρυτάνει Θεῷ, ὃς γε χρόνους καὶ καιροὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἐξουσίᾳ θέμενος, καὶ γινώσκων τὰ ἀρχαῖα καὶ τὰ ἔσχατα πρὶν γενέσθαι, τοὺς δὲ πάντων κλήρους διὰ πάντων τῶν αἰώνων ἐν χερσὶ κατέχων, ἐπιμετρεῖ ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν ἔτη βίου καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν καὶ τὰ τοῦ παναγίου Πνεύματος χαρίσματα καὶ τάλαντα ἔν τε γήρως οὐδῷ καὶ ἀκμῇ νεότητος, καθὼς αὐτὸς γινώσκει καὶ βούλεται. Καὶ δὴ τοῦτ' ἦν, ὡς ἔοικεν, ἐκεῖνο τὸ σαββατίζειν ἐπὶ γῆς τὸν τῆς Γραφῆς θεόκλητον τῶν ἑβδομάδων σαββατισμὸν ἐν ἁγίᾳ καὶ ἐπικλήτῳ πεντηκοστῇ τῆς ἐν Χριστῷ διακονίας καὶ κλήσεως καὶ τῆς τῶν λογικῶν αὐτοῦ προβάτων Εὐαγγελικῆς ποιμάνσεως, ἵνα ἐνδοξασθῇ μὲν ἐν ἐγκαινισμῷ εὐσήμῳ τῆς Ἀποστολικῆς ἐπαγγελίας καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ποιμένος ὁ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ ποιμέσιν ἐναντίον πάντων

τῶν ἐθνῶν ἐνδοξαζόμενος καὶ θαυμαστούμενος Κύριος καὶ βασιλεὺς τῆς δόξης, καὶ ἀντιδοξάσῃ ἐμφανῶς καὶ ἀριγνώτως τὸν αὐτὸν ἐκ παίδων δοξάσαντα· συνευφρανθῶσι δὲ καὶ οἱ λαοί, ἐγκωμιαζομένου τοῦ δικαίου, καὶ συνεορτάσωσι τὴν θεοτίμητον τῶν θ ε ρ ι σ μ ῶ ν ἑβδομάδα, θερισμῶν τελεσφόρων γνώσεως καὶ ἐπιστήμης, βουλῆς καὶ ἰσχύος, δικαιοσύνης καὶ ἁγιότητος, οὓς γενναῖος καὶ ἀκάματος τοῦ Εὐαγγελίου σπορεύς, συγκομίσας καὶ πληθύνας διὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν καὶ ἱδρώτων, εἰς τὴν ἀποθήκην λαοῦ περιουσίου τοῦ Ῥωσσικοῦ, εἰς τὸ διηνεκὲς ἐναπεταμίευσε. Μᾶλλον δὲ οὐ τοῖς Ῥώσσοις μόνοις, ἀλλὰ καὶ πᾶσιν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοῖς ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξοις, ὅπῃ ἂν τὸ Ὑμέτερον κλεινὸν καὶ σεβάσμιον ὄνομα, ὦ ἐν Χριστῷ πεφιλημένε καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος, μετ' εὐλαβείας διατελεῖ γεραιρόμενον. Τοιγαροῦν εὐφραίνεται μὲν δικαίως καὶ ἐγκαυχᾶται πανηγυρίζουσα ἡ εὐαγὴς τῆς Μοσχοβίας μητρόπολις, τοιούτου παρὰ τοῦ μεγαλοδώρου Θεοῦ τυχοῦσα λύχνου ποιμαντικοῦ, οὗ ἡ φωτεινὴ καὶ αἰγλήεσσα διάνοια οὐ μόνον ἐν ἀκμάζοντι τῷ σώματι, ἀλλ' ἤδη καὶ πέραν τοῦ μεσημβρινοῦ τῆς ἐπικήρου βιοτῆς ἀποκλίνοντι, ἀκτινοβολεῖ ἀκμαία καὶ διαμπερὲς ἠδῶσα. Εὐφραίνεται δὲ εἰκότως, σεμνυνομένη πᾶσα ἡ δεδοξασμένη Ἐκκλησία τῶν ἁπεράντων Ῥωσσιῶν ἐπὶ τηλικαύτῃ εὐκληρίᾳ ποιμαντορίας πεντηκονταετοῦς, οὕτως ἐνδόξου καὶ καλλιγόνου, ἧς οἱ ἄγλαοι καρποὶ μυριαρίθμων εὐσεβῶν ποιμνίων κλεινοὶ ποιμένες καὶ διδάσκαλοι γνωρίζονταί τε καὶ κλείζονται. Χαίρει δὲ καὶ σκιρτᾷ καὶ ἐγκαλλωπίζεται πολὺ δικαιότερον καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτη Ἀποστολικὴ καὶ οἰκουμενικὴ Πατριαρχικὴ τοῦ μακαρίου Πρωτοκλήτου Ἐκκλησία, ὅτι πρωτόκλητος αὐτὴ γενομένη ἐν τῇ πίστει καὶ τοῖς ὑπὲρ Χριστοῦ παθήμασιν, οὕτω πολύπαις καὶ καλλίτεκνος γέγονέ τε καὶ γίγνεται, τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου, ἐν ταῖς πρωτοτόκοις καὶ ταῖς δευτεροτόκοις αὐτῆς θυγατράσιν, ὥστε καὶ ταύτας τίκτειν οὐχ ἁπλῶς τέκνα τῷ Κυρίῳ ἡγιασμένα καὶ τιμαλφῆ, ἀλλὰ καὶ διδασκάλους καὶ φωστῆρας τῆς ὀρθοδοξίας λαμπροὺς καὶ ἀδαμαντίνους· ἄνδρας Ἀποστολικούς, ὧν ὁ ἔπαινος πολὺς μὲν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ, πολὺς δὲ καὶ ζηλωτὸς ἐν μυρίοις ἀνδρῶν ἐπιστημόνων καὶ ἀκαδημαϊκῶν καὶ συγγραφέων σοφῶν σοφοῖς καὶ πεπνυμένοις θιάσοις· ἄνδρας οὐχ ἧττον τὸ πολυσπερὲς καὶ πολύδοξον Ῥωσσικὸν γένος καὶ ὄνομα, ἢ τὴν ὀρθοδοξίαν πᾶσαν πανταχοῦ σεμνύνοντάς τε καὶ μεγαλύνοντας,

Ἡμεῖς μὲν οὖν, σεβάσμιε καὶ περιπόθητε ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργέ, εὐλογοῦμεν ἀπὸ καρδίας τὴν περὶ ἡμᾶς τοῦ Θεοῦ πρόνοιαν, ἐφ' οἷς, τηρήσασα ἡμᾶς εἰς τὴν ἐσύστημον ταύτην ἡμέραν, καὶ ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν Πατριαρχικὸν θρόνον αὖθις ὀψὲ τῆς ἡλικίας ἀναλαβέσθαι, ἠξίωσεν ἀπὸ τῆς ἱερᾶς ταύτης περιωπῆς αὐταγγέλους γενέσθαι καὶ ἑρμηνεῖς τῶν ἐπὶ τῇ ἀρχιερατικῇ αὐτῆς πεντηκονταετηρίδι χαρμοσύνων αἰσθημάτων τῆς καθ' ἡμᾶς ἐν Χριστῷ ἀδελφότητος, συναφοσιώσασθαι δὲ οὗτως ὁπωσοῦν καὶ ἅπερ ἀνέκαθεν περὶ τοῦ ἱεροῦ αὐτῆς προσώπου ἐτρέφομεν ἴδια ἡμῶν αἰσθήματα, τὴν ἀγάπην, τὸν πόθον, τὴν τιμήν, τὴν εὐλάβειαν. Καὶ τοίνυν διὰ τῶν γραμμάτων ἡμῶν, παρουσιάζοντες καὶ ἡμεῖς αὐτοὶ νοερῶς ἐν τῇ κατὰ τὴν εὐαγεστάτην αὐτῆς Μητρόπολιν θεοφιλεῖ καὶ εὐφροσύνῳ ταύτῃ πανηγύρει, καὶ περιπτυσσόμενοι αὐτὴν ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ, καὶ τὴν ἱεραν καὶ πολιοστεφῆ κεφαλὴν ἀδελφικῶς καταφιλοῦντες, συγχαίρομεν αὐτῇ ὁλοψύχως μετὰ πάσης τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐφ' οἷς ἐδόξασεν αὐτὴν ὁ Θεὸς τῆς δόξης, πλουσίως ἐχεύας ἐπ' αὐτὴν τὴν τοῦ παναγίου Πνεύματος χάριν καὶ δωρεάν, σὺν πάσῃ φρονήσει καὶ σοφίᾳ πρὸς τὸ ἱερουργῆσαι ὑπερεκπερισσοῦ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς αὐτοῦ βασιλείας, καὶ στύλον ἀληθῶς καταστήσας τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, στηρίξαντα μὲν αὐτὴν ἐν τῷ παρελθόντι, στηρίξοντα δὲ πάντως καὶ ἐν τῷ μέλλοντι διὰ τῶν ἀθανάτων λόγων καὶ συγγραφῶν. Συγχαίρομεν δὲ ἅμα καὶ τῇ ἐκλεκτῇ αὐτῆς ποίμνῃ, τηλικούτου πατρὸς καὶ ποιμένος ἐπὶ μακρὸν ἀπολελαυκυίᾳ, καὶ πᾶσαν μακαρίζομεν τὴν Ῥωσσίαν ἐπὶ τοιούτῳ τηλαυγεστάτῳ καὶ πολυφώτῳ λαμπτῆρι. Αὐτῇ δὲ τῇ ὑμετέρᾳ σεβασμιωτάτῃ Πανιερότητι ἀδελφικῶς καὶ πατριαρχικῶς ἐπευχόμεθα τὸν ὑπόλοιπον χρόνον τῆς πολυτίμου ζωῆς ἐν ἀμεταπτώτῳ διανύσαι ὑγείᾳ, καὶ εἰρήνῃ καὶ θυμηδίᾳ πνευματικῇ, πρὸς κοινὸν εὔχος καὶ ὄφελος τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, μακροημερεύουσαν ἐπὶ μᾶλλον, καὶ τὸν λόγον τῆς ἀληθείας ὀρθοτομοῦσαν, ἄχρις οὗ καὶ δι' ἄλλης ἑορτῆς χαροποιήσει τὸ πλήρωμα τῶν ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξων, τῆς ἑκατονταετηρίδος, φαμέν, τῆς ἐπιγείου Λύτης βιοτῆς. Τὰς δὲ πολλὰς ταύτας καὶ δικαίας ἐνδείξεις τοῦ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα ἐξόχου σεβασμοῦ, τὰς ὥσπερ ἐκ κοινοῦ αἰσθήματος πανταχόθεν γῆς ἐκραγείσας ἐν τῇ ἱεραρχικῇ αὐτῆς ἑορτῇ, εἰ καί πως ἐνοχλεῖν δόξουσι τῇ ἐν ᾗ ἀνετρόφῃ καὶ διεβίωσε χριστιανικῇ αὐτῆς ταπεινοφροσύνῃ, ἀποδεξάσθω αὐτὰς

ἡ εὐσέβεια, ὡς ἀρχαιόθυκα καὶ προοίμιον τῶν ἐν τῇ ἀγήρῳ μακαριότητι ἀποκειμένων αὐτῇ δικαίων βραβείων παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ, τοῦ εἰρηκότος διὰ τοῦ προφήτου· « Μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτόν, καὶ δείξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου ». οὗ καταξιωθείημεν ἅπαντες ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ καὶ Σωτῆρι ἡμῶν, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ λίαν ἡμῖν ἀγαπητῆς καὶ περιποθήτου καὶ σεβασμίας αὐτῆς Πανιερότητος.

αωξζ΄ κατὰ ἰούλιον.

Τῷ Παναγιωτάτῳ καὶ προσκυνητῷ μοι Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κ. Γρηγορίῳ.

Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Προσκυνητέ μοι Πρωθιεράρχα καὶ Πάτερ!

Οἱ ἀνὰ τὴν ὀρθόδοξον Ῥωσσικὴν Ἐκκλησίαν τὴν εἰρήνην ἐπιποθοῦντες καὶ τὴν εὐστάθειαν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, μᾶλλον δὲ ἡ Ῥωσσικὴ Ἐκκλησία ἅπασα, τὴν Ὑμετέραν ἀπὸ τοῦ Πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀποχώρησιν ἐπὶ μακρὸν παρατεινομένην θεωροῦσα, Παναγιώτατε Δέσποτα, διελογίζετο κατὰ θυμόν, ἵνα τί μὴ ὁ λύχνος ἐπὶ τὴν λυχνίαν; εἰθ' εἴη ἐπὶ τὴν λυχνίαν ὁ λύχνος!

Ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων ἀγαλλομένη ἐθεάσατο τόν τε Ἀρχιερατικὸν σύλλογον καὶ τῶν ἐν Κωνστ]πόλει εὐσεβῶν τὸ πλήρωμα ἐν πλήρει ὁμοθυμίᾳ ἐπὶ Σὲ ἀτενίσαντας καὶ ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν αὖθις Σὲ ἀναπαλεσαμένους θρόνον.

Μετ' εὐλαβείας δὲ ἤκουσεν, ὅσα, εἰς βελτίωσιν καὶ ἐπανόρθωσιν τῶν τῆς Ἐκκλησίας ἀποβλέποντα, εἰλικρινῶς ἅμα καὶ εὐστόχως τηνικαῦτα προφωνούμενα ὑπέδειξεν, οὐχὶ δὲ τὰ ἑαυτῆς, ἀλλὰ τὰ τοῦ Θεοῦ ζητοῦσα, τούτων τὴν ἀποδοχὴν ὅρον ἔθετο ἀμετάτρεπτον τῆς ἐπὶ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἀναβάσεως.

Καὶ αὖθις γηθόσυνοι τὴν ψυχὴν ἐθεασάμεθα, ὅσον προφρόνως καὶ ὁμοθύμως ἦτε τῶν Ἀρχιερέων ὁμήγυρις καὶ τὸ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ τῶν πόλεων εὐσεβὲς χριστεπώνυμον πλήρωμα προσήνεγκέ Σοι τῷ Ἀρχιποίμενι, ἅμα ἐπὶ τὸν θρόνον κληθέντι, τελείαν τὴν εὐπείθειαν, τὴν σύμπραξιν ὑπισχνούμενον.

Τοιοῦτος γὰρ ὡς ἀληθῶς ὁ βίος τῆς Ἐκκλησίας! Τοιαύτη

καὶ ἡ Σὴ, Παναγιώτατε, εὐκλεια, εὐκλεια πάσης ἁπαξαπλῶς τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος!

Νῦν δὲ καὶ τοῦτο πάρεστιν ἰδεῖν τῆς Ὑμετέρας ψυχῆς· ὡς γὰρ ἀπὸ σκοπιᾶς ἀτενεῖ τῷ ὄμματι τὸ μέγα καὶ καθ' ὅλου περισκοποῦσάν τε καὶ συνέχουσαν, οὐ διέλαθε τὴν Αὐτῆς ἐπιείκειαν τὸ μερικὸν καὶ σμικρόν. Τούτου δὲ πεῖραν λαβεῖν ἐμοὶ τῷ εὐτελεῖ νυνὶ δέδοται.

Οὐ γὰρ διέλαθέ Σου τὴν προσοχὴν, ὅτι καὶ τῷ ταπεινῷ ἐμοὶ κατὰ θεῖον δεδώρηται ἔλεος πεντηκονταετῆ ἐπιτελέσαι ἑορτὴν τῆς ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διακονίας, ἐφ' ᾧ καὶ γράμμα ἐπιεικῶς ἀπολῦσαί μοι οὐκ ἀπηξίωσε, καὶ τὴν ποθεινὴν διαπέμψαι μοι εὐλογίαν εὐλαβῶς ἀποδεξαμένῳ.

Πῶς δ' ἂν ἐξείποιμι ἡλίκον ὅσον τὰ ἐμοὶ φιλοφρόνως ἐπεσταλμένα τὸ ἐμὸν ὑπερακοντίζουσι μέτρον; Καταλείπω ἐμαυτὸν, καὶ ἐπιλανθάνομαι. Ἀνυψῶ καὶ ἀνατείνω τὰ ὄμματα· ἐν τοιαύτῃ τῇ πρὸς ἐμὲ ἐνδείξει τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος τὴν πανδέγμονα καθορῶ Ἐκκλησιαστικὴν Αὐτῆς ἀγάπην, τὴν χρυσῆν ἅλυσιν, τὴν τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀγάπης τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν τῇ θυγατρὶ Ἐκκλησίᾳ ἑνοῦσάν τε καὶ συνάπτουσαν· ἐφ' ᾧ γέγηθα, καὶ ταπεινὴν ἀναφέρω τὴν εὐχαριστίαν Χριστῷ τῷ Θεῷ τῷ Σωτῆρι ἡμῶν, τῷ παρὰ Θεοῦ τοῦ Πατρὸς Αὐτοῦ ὕψιστον ἀγαθὸν τὴν ἑνότητα θαυμαστῶς ἐξαιτησαμένῳ· ἵνα ὦσιν ἓν, καθὼς ἡμεῖς (Ἰωάν. ΙϚ'. 11).

Σὺ Κύριε, ὁ μόνος πάντας καλῶν πρὸς τὴν ἐν Σοὶ καὶ ἐν ἀλλήλοις ἐν πίστει τε καὶ ἀγάπῃ ἑνότητα, τήρει καὶ κράτυνε τὴν τῶν ἁγίων Σου ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν ἕνωσιν ἐν ὁμοφροσύνῃ πίστεως, ἐν ἀγάπῃ ὁμοθύμῳ, ἐν τῷ ζήλῳ τοῦ ἀλλήλων ἀντιλαμβάνεσθαι, ἐπ' ἀγαθῷ τῶν πάντων, καὶ ἐν εἰρήνῃ τῇ ἔσωθέν τε καὶ ἔξωθεν.

Τοῖς πάλαι, κατὰ τὸν νόμον, καθ' ἅπερ ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ὑποδείκνυσιν, ὅθεν καὶ τὸ νῦν γε παρ' ἡμῖν τελούμενον κατέρχεται, τῇ πεντηκοστῇ προσήρτητο ὁ σαββατισμὸς, πόνων καὶ καμάτων κατάπαυσις, καὶ ἡ ἄφεσις, λύσις τις οὖσα ἀντιξόων τοῦ βίου περιστάσεων. Ἡ δὲ καθ' ἡμᾶς ἔναγχος τελεσθεῖσα πεντηκοστὴ, ἐναργῶς με ὑπαμιμνήσκουσα ὁπόσας μοι ὁ Θεὸς ἐπεδαψιλεύσατο εὐεργεσίας καὶ χάριτας, ἄγει μὲν εἰς τὴν τῆς εὐχαριστίας ἀπόδοσιν, οὐ μέν τοι ἐπιτρέπει καὶ ἀνάπαυλαν εὑρεῖν τῶν καμάτων, καὶ λύσιν τῶν ἐν τῷ βίῳ δυσχερειῶν. Ἔνθεν τοι καὶ ἐπειδὴ εὐμενῶς ἤδη ἠξίωσέ μου μνησθῆναι, θαῤῥοῦντως καὶ αὖθις προάγομαι ἐξαιτήσασθαι μεμνῆσθαί μου τὴν Αὐτῆς Ἁγιότητα ἐν ταῖς πρὸς Κύριον εὐπροσδέκτοις ἐντεύξεσιν, ἵνα τῇ τοῦ Κυρίου χάριτι ἀπροσκόπτως τὸν ἐπὶ γῆς δρόμον τελέσαιμι, ἐπ' ἐλπίδι τελείας τε τῶν ἐμῶν ὀφλημάτων ἀφέσεως ἐναντι Κυρίου, τοῦ δοτῆρος τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀϊδίου σαβδατισμοῦ ἐν τῷ οἴκῳ Αὐτοῦ.

Σὲ δὲ, Παναγιώτατε Δέσποτα, Κύριος ὁ βασιλεὺς τοῦ οὐρανοῦ, οὗ ἐν τῇ χειρὶ ἐξουσία γῆς, καὶ ὃς τὸν χρήσιμον ἐγείρει εἰς καιρὸν ἐπ' αὐτῆς, ὃς καὶ Σὲ ἤγειρεν, εὑρὼν Σε χρήσιμον εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον, διατέλοιη Σε καθοδηγῶν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τῇ κραταιᾷ καὶ τῷ βραχίονι τῷ ὑψηλῷ ἐν τῇ πεπιστευμένῃ Σοι καθηγεσίᾳ τοῦ λαοῦ Αὐτοῦ, διὰ Σοῦ δὲ καὶ τὴν ἀνατεθεῖσάν Σοι Ἐκκλησίαν ὑπερπληροίη τῆς Αὐτοῦ χάριτος, εἰς προκοπὴν καὶ τελείωσιν ἐν τῇ ἐπιγνώσει Αὐτοῦ καὶ τῇ ἐκπληρώσει τῶν ἐντολῶν Αὐτοῦ· ἵνα καὶ τῆς ἀμπέλου τοῦ Χριστοῦ τὸ σπασθὲν κλῆμα, τῷ ἰδίῳ στελέχει αὖθις ἐνωθὲν, ἀναθάλῃ, καὶ εἰρήνης καρποὺς ἀπενέγκῃ· μηδὲ φωναῖς ἀλλοτρίαις καὶ ἀπατηλαῖς τῆς λογικῆς ποίμνης ἀποβουκολῶνται τὰ πρόβατα, ἀλλ' ἐν τῇ σωστικῇ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μάνδρᾳ περιφρουρῶνται· ἵνα καὶ οἱ μακρὰν τὸ τῆς Ἀνατολῆς φῶς θεώμενοι, φῶς ἅγιον ἐν αὐτῇ καὶ οὐράνιον ἐπιγινώσκωσι, καὶ αὐτῷ μόνῳ προσιέναι ποθήσωσιν, εἰς δόξαν Θεοῦ καὶ Πατρὸς τῶν φώτων, νῦν τε καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος
προσκυνητὴς καὶ ταπεινὸς θεράπων
(Ὑπογρ.) Ὁ Μητρ. Μόσχας ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ.
Σεπτεμβρίου 5, 1867.

ΚΥΡΙΛΛΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Πατριάρχης τῆς ἁγίας πόλεως Ἱερουσαλὴμ καὶ πάσης Παλαιστίνης.

Πανιερώτατε καὶ σεβασμιώτατε ἅγιε Μητροπολῖτα Μόσχας, ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περισπούδαστε ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν μετριότητος κὺρ Φιλάρετε! Τὴν σεβασμίαν Αὐτῆς Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ἁγίῳ φιλήματι ἐκ μέσης ψυχῆς ἀσπαζόμεθα, ὑπερήδιστα προσαγορεύοντες.

Γεγονὸς εὐκλεὲς καὶ περίδοξον παρέχεται ἡμῖν σήμερον τὴν

χαρμόσυνον ἀφορμὴν τοῦ καλάμου ἅψασθαι, καὶ ἀδελφικῶς ἐπιστεῖλαι τῇ τιμίᾳ καὶ λίαν σεβασμίᾳ Αὐτῆς Πανιερότητι. Τοιαύτη δὲ ἀφορμὴ παρίσταται ἡμῖν ἡ πάνδημος πανήγυρις, ἣν ἀρτιπρεπέστατα τελεῖ νῦν ἡ ἀδελφικὴ Αὐτῆς καὶ περισπούδαστος ἡμῖν κορυφή. Οὕτως δίκην φωστήρων ἀείποτε ἐπὶ τοῦ νοητοῦ τῆς Ἐκκλησίας στερεώματος διαλάμπουσιν οἱ μεγάλοι καὶ θεοείκελοι ἄνδρες, οἵτινες, ἕνεκα μεγάλων Εὐαγγελικῶν ἀρετῶν καὶ σεμνοπρεπῶν ἔργων, ἀξιοῦνται τοῦ ὀνόματος καινῶν εὐεργετῶν τῆς ἀνθρωπότητος. Δικαίως ἄρα μεγαλύνεται ἀπ' ἄκρου ἕως ἄκρου γῆς περιᾳδόμενον τὸ θεομακάριστον αὐτῆς ὄνομα. Τίς γὰρ ἕτερος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς σοφίᾳ καὶ ἀρετῇ τοσοῦτον διενήνοχεν, ὠγήσιμος γενόμενος καὶ τὸν κόσμον διάξας, ὡς ἡ Σὴ ἀδελφικὴ κορυφή, ὄργανον γενομένη τῆς ὀρθοδοξίας ἁπάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ! Ἀξίως τοίνυν ἐπαγάλλεται καὶ ἐν Σοὶ ἐγκαυχᾶται, τὸ ἰσαποστόλῳ αὐτῆς Ἱεράρχῃ, ἡ περιφανὴς καὶ εὐσεβὴς Σου πατρίς, ἐν Χριστῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ σεβασμιώτατε ἀδελφέ!

Ὁ δ' εὐσεβέστατος καὶ κραταιότατος Μονάρχης Αὐτῆς, ἐπίσης γηθόσυνος, καὶ ἅμα τῷ πολυσπερεῖ ὑπηκόῳ ἀγαλλόμενος, κοινὴν ἐν Πνεύματι πατέρα καὶ εὐεργέτην οἷδέ Σε καὶ τιμᾷ, ἀνὰ πᾶν ἐντειλάμενος τὸ θεοφρούρητον Αὐτοῦ Κράτος μεγάλην ἐπιτελέσαι καὶ εὐκλεᾶ ταύτην πανήγυριν τῆς ἐν τῷ ἀρχιερατικῷ ἀξιώματι πεντηκονταετοῦς διακονίας Σου, καθ' ἅπερ ἡμῖν ταχύπτερος διεμήνυσε φήμη.

Καὶ τοίνυν ἐπέστη σήμερον ἡ μεγάλη αὕτη καὶ λαοφιλὴς ἑορτή. Τὸ δ' εὐσεβὲς καὶ χριστεπώνυμον πλήρωμα γόνυ πρὸς Κύριον κλίνει, ἀπὸ μέσης ψυχῆς δεόμενον καὶ θερμῶς εὐχαριστοῦν ὑπὲρ τῶν τιλιαφεστάτων ἡμερῶν τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ποιμάντορος. Ἐν δὲ τῷ ἀξιομνημονεύτῳ τούτῳ γεγονότι, πῶς ἂν εἶχεν ἀπολειφθῆναι ἡ ἁγιωτάτη μήτηρ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν; Καὶ αὕτη ἀγαλλομένη, ὡς ἀδελφὴ, παρίσταται δι' ἡμῶν νοερῶς, ἤ μέσῳ τῆς ἱερᾶς καὶ θείας χοροστασίας τῆς ὀρθοδόξου Ῥωσσικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν πάγκοινον θεωμένη πανήγυριν, τὰ ἐγκάρδια αὐτῆς προσφέρει συγχαρητήρια τῇ τιμίᾳ καὶ σεβασμιωτάτῃ Αὐτῆς κορυφῇ. Τὸν δ' ἀπὸ καρδίας ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπονέμουσα, καὶ τὰ θεῖλεν ἀρτηθέντα Αὐτῇ ἀγαθὰ εὐφροσύνως καθορῶσα, σχέτην ἀσφαλῆ παρὰ τοῦ παναγίου καὶ ζωοδόχου Τάφου εὔχεται τῇ θεομακαρίστῳ Αὐτῆς κορυφῇ, παρὰ Θεοῦ ἐξαιτουμένη ἐτῶν Μαθουσάλεια καὶ τρισόλβια εἰς κοινὴν τῆς Ἐκκλησίας Χριστοῦ καὶ

τῶν ὀρθοδόξων ὠφέλειαν. Οὐδὲν δ' ἧττον καὶ τὴν ἐπ' Αὐτῇ τῆς βασιλικῆς χάριτος ἐπεύχεται ἡμέραι αὔξησιν, τελευτῶσα δὲ δέεται, ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς τῆς δόξης τῆς οὐρανίου αὐτὴν καταξιώσῃ βασιλείας. Ἀμήν. Ταῦτά τε καὶ πολλὰ ἕτερα ἐκ φιλόφρονος ἐπευχόμενοι διαθέσεως τῇ ἀδελφικῇ Αὐτῆς κορυφῇ, πρῳτιθέαμεν, ὅτι αὐθημερὸν ἱερὰν ἐπιτελέσαντες καὶ φωταυγῆ μυσταγωγίαν, σὺν τῷ ὁσιωτάτῳ παρ' ἡμῖν διατρίβοντι ἀρχιμανδρίτῃ κύρ Ἀντωνίνῳ, καὶ τοῦ παναγίου καὶ ζωοποιοῦ Γολγοθᾶ, ἱκετεύσαμεν ὑπὲρ τῆς περιποθήτου ἡμῖν Αὐτῆς σεβασμιότητος τὸν ἐπ' αὐτοῦ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν σταυρωθέντα Κύριον, μνημονεύσαντες ἅμα καὶ τοῦ θεομακαρίστου Αὐτῆς ὀνόματος. Οὕτω δὲ καὶ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἁγίᾳ πόλει μεγάλη διακέχυται χαρὰ καὶ ἀγαλλίασις ἐπὶ τῇ ἐκλάμπρῳ καὶ εὐκλεεῖ ἑορτῇ τῆς ἀδελφικῆς Αὐτῆς κορυφῆς, ἣν ἐν ἀγάπῃ ἐγκαρδίῳ περιπτυσσόμενοι, τὸν λόγον καταπαύομεν, ἐξαιτούμενοι Αὐτῇ ἄνωθεν ἔτη ὡς οἷόν τε μακρὰ καὶ εὐδαίμονα.

Ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλήμ, 1867, αὐγούστου 3.

Τῆς Ὑμετέρας σεβασμίας Πανιερότητος
ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος.

† Ὁ Ἱεροσολύμων ΚΥΡΙΛΛΟΣ.

Ὁ Μητροπολίτης Πάσχας καὶ Κολόμνης Φιλάρετος ἐγεννήθη ἐν Κολόμνῃ τῇ 26 δεκεμβρίου 1782, ἐπέρανε τὴν σειρὰν τῶν σπουδῶν του ἐν τῇ ἱερατικῇ σχολῇ τῆς ἐν Σεργίῳ Λαύρας τῷ 1803, ἐνεδύθη τὸ μοναχικὸν σχῆμα ἐν τῇ Λαύρᾳ τῷ 1808, ἐχειροτονήθη ἱερομόναχος τὸ Πάσχα τοῦ 1809, προεχειρίσθη ἀρχιμανδρίτης τῷ 1814, ἐχρημάτισε Διευθυντὴς τῆς ἐν Πετρουπόλει Πνευματικῆς Ἀκαδημίας ἀπὸ τοῦ 1812 μέχρι τοῦ 1819· ἐν τῷ ἀξιώματι δὲ τούτῳ ὤν, τῷ 1817 προεχειρίσθη ἐπίσκοπος Ῥεβέλης· τῷ 1819 προήχθη εἰς τὴν ἀρχιεπισκοπὴν Τβέρας· τὸ ἑπόμενον ἔτος εἰς τὴν τῆς Ἱερουσαλήμ, καὶ τῷ 1821 εἰς τὴν τῆς Πάσχας Μητροπολίτης δὲ ἀπὸ τοῦ 1826.

40. Κανονισμὸς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς.

Ἡ Μεγ. Ἐκκλησία, προνοοῦσα ἐνδελεχῶς περὶ πάντων μὲν τῶν ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς ἐθνικῶν ἐκπαιδευτηρίων, ἰδίᾳ δὲ περὶ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς, καὶ ταύτης τὴν ὁσημέραι προαγωγὴν ἐπιποθοῦσα, ἐξέδωκε, κατὰ τὸ νέον σχολικὸν ἔτος, μετὰ τὰς ἀπαιτουμένας συσκέψεις καὶ ἐπεξεργασίας, τὸν παρὰ πόδας Κανονισμόν, ἔχοντα οὕτως.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ τῆς σχολῆς ἐν γένει.

1. Τὸ ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Πατριαρχικῇ Σταυροπηγιακῇ Μονῇ τῆς ἁγίας Τριάδος, ψήφῳ καὶ συνδρομῇ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ ,αωμδ'. ἔτους συνεστηκὸς ἱερὸν φροντιστήριον, καὶ φέρον ὄνομα Θεολογικὴ σχολὴ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, σκοπὸν προτίθεται τὴν προσήκουσαν τοῖς λειτουργοῖς τοῦ Ὑψίστου μόρφωσίν τε καὶ παίδευσιν.

2. Ἡ σχολὴ συντηρεῖται δι' ἐτησίων συνδρομῶν τοῦ οἰκ. Πατριάρχου καὶ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ ἐκ δωρημάτων καὶ προσφορῶν τῶν φιλομούσων χριστιανῶν.

3. Ἡ σχολὴ ἐξαρτᾶται ἀμέσως ἀπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου, διεπόντων τὰ κατ' αὐτὴν δι' ἐπιτροπῆς Ἀρχιερέων, φερούσης τὸ ὄνομα Ἐφορίας· διευθύνεται δὲ ὑφ' ἑνὸς Σχολάρχου.

4. Ἡ σχολὴ ἔχει σφραγῖδα ἰδίαν, φέρουσαν τὴν εἰκόνα τῆς ἁγίας Τριάδος μετ' ἐπιγραφῆς Θεολογικὴ σχολὴ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας· ταύτης δὲ, διῃρημένης εἰς τέσσαρα τμήματα, τὸ μὲν ἓν κρατεῖ ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, τὰ δύο δὲ ἡ Ἐφορία, καὶ τὸ τέταρτον μετὰ τῆς λαβῆς ὁ Σχολάρχης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

5. Ἡ Ἐφορία σύγκειται ἐκ τεσσάρων μελῶν ἰσοψήφων, ἐκλεγομένων ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἐκ τῶν συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ἔχουσα ἰδίαν τετραμελῆ σφραγῖδα μετ' ἐπιγραφῆς: Ἐφορία τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς, 1865· ἓν δὲ τῶν μελῶν αὐτῆς ἀναλαμβάνει καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ταμείου τῆς σχολῆς.

6. Ἡ Ἐφορία α') φροντίζει περὶ πάντων ἐν γένει τῶν ἀφορώντων τὴν συντήρησιν, ἐπὶ τὸν ἀπαρτισμόν, καὶ τὴν πρόοδον τῆς σχολῆς· διὰ τοῦτο καὶ τὰ μέλη αὐτῆς ἀλληλοδιαδόχως καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐπισκέπτονται τὴν σχολὴν αὐτοπροσώπως καὶ λαμβάνουσιν ἀμέσους πληροφορίας περὶ τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς καταστάσεως· β') προσκαλεῖ τοὺς ἀναγκαίους καὶ ἁρμοδίους Καθηγητὰς, ἐξετάζουσα τὰ προσόντα αὐτῶν, κατὰ τὸν παρόντα Κανονισμόν· γ') φροντίζει περὶ τῆς κατ' ἔτος εἰσαγωγῆς τῶν μαθητῶν, ἐξετάζει τὰ προσόντα αὐτῶν, καὶ τὰς ἐγγυήσεις, κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ Κανονισμοῦ, καὶ μετὰ προηγηθείσαν ἐξέτασιν ὑπὸ τοῦ συλλόγου τῶν Καθηγητῶν καὶ τοῦ ἰατροῦ τῆς σχολῆς, ἐφοδιάζει αὐτοὺς δι' εἰσιτηρίου· δ') ὡσαύτως φροντίζει καὶ περὶ τῶν λοιπῶν τῇ σχολῇ ἀναγκαιούντων προσώπων, ὡς ἐν τοῖς περὶ τούτων κεφαλαίοις ὁρίζεται· ε') δέχεται ἐπὶ ἀποδείξει παραλαβῆς τὰς γινομένας εἰς τὴν σχολὴν οἱασδήποτε προσφορὰς, καὶ φροντίζει περὶ τῆς καταγραφῆς αὐτῶν ἐν τῷ Κώδικι τῶν ἀφιερωμάτων καὶ τῆς πληρώσεως τοῦ σκοποῦ τῶν δωρητῶν.

7. Ἡ Ἐφορία ἔχει ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Σχολάρχου, πρὸς ὃν καὶ μόνον διαβιβάζει πᾶσαν διάταξιν, ἀφορῶσαν τὴν σχολήν.

8. Ἡ Ἐφορία, συνεδριάζουσα τακτικῶς ἐν τῷ Γραφείῳ αὐτῆς, κειμένῳ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, σκέπτεται περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὴν πρόοδον τοῦ καταστήματος.

9. Ἡ Ἐφορία ἔχει ἴδιον γραμματέα τὸν κατὰ καιρὸν ὑπογραμματέα τῆς ἱερᾶς Συνόδου, κρατοῦντα ἐν τάξει τὴν ἀλληλογραφίαν καὶ τὰ βιβλία τοῦ Γραφείου αὐτῆς. Ταῦτα δὲ εἰσί· α') βιβλίον τῆς ἐπισήμου ἀλληλογραφίας τῆς Ἐφορίας· β') βιβλίον πρακτικῶν τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐφορίας· γ') ταμεῖον τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς σχολῆς· δ') ὁ Κώδιξ τῶν ἀφιερωμάτων· ε') βιβλίον διπλότυπον ἀποδεικτικὸν παραλαβῆς, καὶ ὅμοιον εἰσιτηρίων.

10. Ὁ τὸ ταμεῖον διευθύνων Ἔφορος εἰσπράττει ἐπὶ ἀποδεί-

ξει παραλαβὴς τὰς ἐτησίους συνδρομὰς τῶν συντηρητῶν τῆς σχολῆς, ὡς καὶ τὰς ἐκτάκτους συνεισφοράς, διατηρεῖ ἰδιαιτέραν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Οἰκονόμου, προμηθεύων τὰ πρὸς διατροφὴν τῶν ἐν τῇ σχολῇ ὡρισμένα, καὶ διαβιβάζει ἐγκαίρως τοὺς μισθοὺς τῶν Καθηγητῶν καὶ τῶν λοιπῶν ὑπομισθίων.

11. Τὰ μέλη τῆς Ἐφορίας διορίζονται ἐπὶ ἓν ἔτος· δύνανται δὲ τὰ αὐτὰ πρόσωπα διὰ νέου διορισμοῦ παραμεῖναι καὶ δεύτερον ἔτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς σχολῆς.

12. Τὸ προσωπικὸν τῆς σχολῆς ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ Σχολάρχου, τῶν ἀναγκαίων Καθηγητῶν, τοῦ ὡρισμένου ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν, ἑνὸς ἐπιστάτου, ἑνὸς γραμματέως, ἑνὸς βιβλιοθηκαρίου, ἑνὸς πνευματικοῦ, τῶν ἐφημερίων, ἑνὸς ἰατροῦ, ἑνὸς οἰκονόμου, καὶ τῶν εἰς διαφόρους ὑπηρεσίας τῆς σχολῆς καὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ἱεροῦ ναοῦ ἀναγκαιούντων ὑπηρετῶν, οἵτινες ἅπαντες ὀφείλουσιν εἶναι τέκνα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

13. Ἐκτὸς τούτων, οὐδεὶς ἄλλος δύναται κατοικεῖν ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει ἐντὸς τῆς σχολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τοῦ Σχολάρχου.

14. Ὁ Σχολάρχης ἐκλέγεται ἀνὴρ ἱερωμένος, ἐγνωσμένης ἀρετῆς καὶ ἱκανότητος, καὶ πεπαιδευμένος τήν τε θύραθεν καὶ τὴν ἔσω μάλιστα παιδείαν, καὶ διορίζεται ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

15. Πάντες οἱ ἐν τῇ σχολῇ ὑπόκεινται τῷ Σχολάρχῃ, ἀφ' οὗ καὶ ἐξαρτῶνται ἀμέσως πάντα τὰ ἐν αὐτῇ.

16. Ὁ Σχολάρχης διαμένει πάντοτε ἐντὸς τῆς σχολῆς, διατρεφόμενος ἐξ αὐτῆς καὶ ἔχων ἴδιον ὑπηρέτην· ἐν βραχείᾳ δὲ ἀπουσίᾳ αὐτοῦ ἐκ τῆς σχολῆς, διορίζει ἀντιπρόσωπον ἕνα ἐκ τῶν ἱερωμένων Καθηγητῶν, ἀναγγέλλων τοῦτο καὶ τοῖς λοιποῖς.

17. Ὁ Σχολάρχης ὀφείλει ἐπαγρυπνεῖν περὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐκπληρώσεως τῶν νόμων καὶ τῶν διατάξεων τῆς σχολῆς καὶ ἐφαρμόζειν τὰς ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ὁριζομένας ποινὰς ἐπὶ τοὺς παραβάτας αὐτῶν· ἀναδέχεται δὲ καὶ τὴν διδασκαλίαν θεολογικῶν ἢ καὶ ἄλλων μαθημάτων.

18. Ὁ Σχολάρχης ὀφείλει γινώσκειν ἀκριβῶς τὴν μέθοδον τῶν παραδόσεων τῶν Καθηγητῶν, καὶ τὸν τρόπον τῆς μελέτης τῶν μαθητῶν, γενόμενος αὐτόπτης καὶ αὐτήκοος, καὶ ῥυθμίζων, ἐὰν δέῃ, ἐπὶ τὸ βέλτιον.

19. Ἐὰν ὁ Σχολάρχης πληροφορηθῇ ὅτι τῶν Καθηγητῶν τις παρεξετράπη τῶν ἰδίων καθηκόντων, ὑποβάλλει αὐτῷ εὐσχήμονα παρατήρησιν, ταύτης δὲ μηδὲν κατορθούσης, ἀναφέρεται πρὸς τὴν Ἐφορίαν.

20. Ὁ Σχολάρχης, ἔχων ἀλληλογραφίαν μετὰ τῆς Ἐφορίας, ἀναφέρει εἰς αὐτὴν πᾶν ἀντιφέρον τὴν σχολήν, χρείας δὲ καλούσης, δύναται ἀναφέρεσθαι καὶ πρὸς αὐτὸν ἀμέσως τὸν Πατριάρχην· διαβιβάζει δ' ὁ αὐτὸς πρὸς τὴν Ἐφορίαν καὶ πᾶσαν τῶν Καθηγητῶν ἀξίωσιν.

21. Ὁ Σχολάρχης δύναται συγκαλεῖν, ὁσάκις ἂν ἐγκρίνῃ, τὸν καθηγητικὸν σύλλογον πρὸς θεώρησιν οἱασδήποτε ὑποθέσεως, ἀφορώσης τὰ τῆς σχολῆς, καὶ προεδρεύειν αὐτοῦ· ἡ ἀπόφασις λαμβάνεται διὰ πλειοψηφίας· ἐπὶ δὲ ἰσοψηφίας νικᾷ ἡ ψῆφος τοῦ Σχολάρχου· ἐπὶ τούτῳ δὲ συντάσσονται πρακτικά, ἐν οἷς ἐκτίθενται ἀκριβῶς αἱ γνῶμαι τῶν ψηφοφορησάντων, καὶ ἅτινα ὑπογράφονται παρὰ πάντων.

22. Ὁ Σχολάρχης ὀφείλει διδόναι λόγον τῶν σχολαρχικῶν αὐτοῦ πράξεων τῇ Ἐφορίᾳ τῆς σχολῆς καὶ δι' αὐτῆς τῷ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ καὶ τῇ περὶ αὐτὸν ἱερᾷ Συνόδῳ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ τῶν Καθηγητῶν.

23. Τὸ προσωπικὸν τῶν Καθηγητῶν σύγκειται ἐκ τοῦ παρόντος, ἐκτὸς τοῦ Σχολάρχου, ἐκ δέκα Καθηγητῶν.

24. Οἱ Καθηγηταὶ προσκαλοῦνται μὲν κατὰ προηγουμένην μετὰ τοῦ Σχολάρχου συνεννόησιν ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, διορίζονται δὲ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

25. Οἱ Καθηγηταὶ ὀφείλουσιν εἶναι ἱερωμένοι· εἰ δὲ μή, οἱ τῆς Θεολογίας τοὐλάχιστον.

26. Πᾶς διορισθησόμενος Καθηγητής, πρὸς τῇ ἀγαθῇ τῶν ἠθῶν αὐτοῦ ὑπολήψει, ὀφείλει φέρειν Ἀκαδημιακὸν δίπλωμα, ἢ ἀποδεικτικόν, δηλοῦν τὴν εἰδικὴν αὐτοῦ σπουδὴν ἐπὶ τῶν μαθημάτων, ἅτινα προσκαλεῖται διδάξαι· πλὴν ἐὰν ἡ ἱκανότης αὐτοῦ ὑπάρχῃ ἀποδεδειγμένη ἐκ προηγουμένης εὐδοκίμου διδασκαλίας ἢ ἐκ σοφῶν συγγραμμάτων.

27. Πάντες οἱ Καθηγηταὶ ὑπείκουσι τῷ Σχολάρχῃ, πρὸς ὃν ὀφείλουσι γνωστοποιεῖν τὴν μέθοδον τῆς ἑαυτῶν διδασκαλίας καὶ τὰ πρὸς παράδοσιν εἰσαχθησόμενα διδακτικὰ συγγράμματα.

28. Οἱ Καθηγηταὶ ὀφείλουσιν ά) ἀκριβῶς καὶ ἀνελλιπῶς παρευρίσκεσθαι κατὰ τὰς διατεταγμένας ἡμέρας καὶ ὥρας ἐν ταῖς παραδόσεσιν· ἐὰν δέ τις τυχὸν ἀσθενήσῃ, ὀφείλει γνωστοποιεῖν περὶ τούτου τὸν Σχολάρχην· β') τηρεῖν ἀκριβῆ κατάλογον τῶν ἀπουσιῶν καὶ τῆς ἐπιμελείας τῶν μαθητῶν· γ') διάγειν βίον σύμφωνον τῷ προορισμῷ τῆς σχολῆς.

29. Οἱ Καθηγηταὶ ἐνοικοῦσιν ἐντὸς τῆς σχολῆς καὶ διατρέφονται ἐξ αὐτῆς· γευματίζοντες μὲν μετὰ τοῦ Σχολάρχου καὶ τῶν μαθητῶν ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ, δειπνοῦντες δὲ ἐν ἰδιαιτέρῳ συσσιτίῳ, ὑπηρετούμενοι παρ' ἑνὸς τῶν ὑπηρετῶν τῆς σχολῆς· ἀλλ' εἷς ἢ δύο τῶν Καθηγητῶν κατὰ σειρὰν συνδειπνοῦσι μετὰ τῶν μαθητῶν ἐν τῇ κοινῇ τραπέζῃ.

30. Οἱ Καθηγηταί, χρείας καλούσης, δύνανται λαμβάνειν ἄδειαν βραχείας ἀπουσίας παρὰ τοῦ Σχολάρχου.

31. Καθηγητὴς παραιτεῖται μόνον μετὰ τὴν λῆξιν τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους, διαβιβάζων διὰ τοῦ Σχολάρχου ἔγγραφον παραίτησιν πρὸς τὴν Ἐφορίαν ἕνα μῆνα τοὐλάχιστον πρὸ τῶν παύσεων τῶν μαθημάτων.

32. Καθηγητὴς ἀπολύεται ὑφ' ὧν καὶ διωρίσθη, ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Σχολάρχου, ἐὰν ἀποδειχθῇ ἀνίκανος, ἢ ἀμελὴς περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἰδίων καθηκόντων· ἢ ἄλλως ἀντιβαίνων τῷ σκοπῷ τῆς σχολῆς· ἀπολυόμενος δὲ ἅπαξ, ὑπάρχει τοῦ λοιποῦ ἀπαράδεκτος.

33. Καθηγητὴς, διδάξας δι' ὅλου τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους καὶ ἀπολυόμενος, λαμβάνει καὶ τῶν διακοπῶν τὸν μισθόν· παραιτούμενος δὲ, λαμβάνει μόνον ἀποδεικτικὸν τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ παρὰ τῆς Ἐφορίας.

34. Καθηγητὴς, εὐδοκίμως διδάξας ἐπὶ δεκαετίαν ἐν τῇ σχολῇ, κτᾶται δικαίωμα τοῦ τυχεῖν προνοίας τινὸς παρὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ϛ'.

Περὶ τῶν μαθητῶν.

35. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μαθητῶν οὐχ ὑπερβαίνει τοὺς ἑξήκοντα, δύναται ὅμως αὐξῆσαι, ἀναλόγως τῶν ὑλικῶν πόρων τῆς σχολῆς.

36. Ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων δικαιοῦται ἕνα μόνον ἔχειν ἐν τῇ σχολῇ ὑπότροφον ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἐγγύησιν· δύναται δὲ εἰσαγαγεῖν καὶ δεύτερον, ἐὰν οἱ λοιποὶ τῶν Ἀρχιερέων θὲν ἔχωσι τοιοῦτον, ὅπως εἰσαγάγωσιν εἰς τὴν σχολὴν, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ ὡρισμένου ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν.

37. Οἱ μαθηταί, ἵνα ὦσι παραδεκτοὶ ἐν τῇ σχολῇ, ὀφείλουσι ά) εἶναι τέκνα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· β') μήτε νεώτεροι τῶν 18 ἐτῶν, μήτε πρεσβύτεροι τῶν 22· ἐκτὸς τῶν ἐχόντων ἤδη τετελειωμένα τὰ Γυμνασιακὰ μαθήματα, οἵτινες εἶναι δεκτοὶ καὶ μέχρι τῶν 25 ἐτῶν· γ') μὴ ὑποκεῖσθαι μήτε εἰς ὀργανικὴν, μήτε εἰς χρονικήν τινα νόσον· δ') φέρειν πιστοποιητικὸν, ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τοῦ Ἀρχιερέως περὶ τῶν χρηστῶν ἠθῶν καὶ τῆς καλῆς αὐτῶν διαγωγῆς· ε) εἶναι κάτοχοι τῶν ἑξῆς μαθημάτων· Τεχνολογικοῦ, Ἐτυμολογικοῦ, καὶ ἀρχῶν τοῦ Συντακτικοῦ τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης, μετὰ τῆς ἐφαρμογῆς αὐτῶν εἰς τοὺς συγγραφεῖς, πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς, πολιτικῆς Γεωγραφίας, ἱερᾶς Ἱστορίας καὶ ἱερᾶς Κατηχήσεως.

38. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ὀφείλουσι παρέχειν ἐγγυητὴν ἕνα τῶν Ἀρχιερέων· ά.) ὅτι τηρήσουσιν ἀκριβῶς πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ ἐπιβαλλόμενα αὐτοῖς καθήκοντα, καὶ β'.) ὅτι, φθάσαντες τὴν κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἀπαιτουμένην ἡλικίαν, ἱερατεύσουσιν.

39. Ἐάν τινος τῶν μαθητῶν ὁ ἐγγυητὴς ἀποβιώσῃ τυχὸν πρὸ τῆς συμπληρώσεως τῆς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ ἄρθρῳ ὁρισθείσης προθεσμίας τῆς ἐγγυήσεως, ὁ μαθητὴς ἐκεῖνος ὀφείλει παραστῆσαι ἕτερον ἐγγυητὴν, ἀναδεχόμενον πάσας τὰς ὑποχρεώσεις τοῦ τελευτήσαντος.

40. Ἡ σχολὴ δέχεται μαθητὰς μόνον πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους.

41. Ὁ εἰσερχόμενος μαθητὴς δύναται καταταχθῆναι εἰς ἀνωτέραν τάξιν μέχρι τοῦ Δ'. ἔτους, ἐὰν ἐξετασθεὶς ἀποδειχθῇ ἐπιστάμενος ἀπαξάπαντα τὰ τῶν κατωτέρων τάξεων μαθήματα.

42. Ὁ μαθητὴς ἀποπέμπεται, ά.) ἐὰν φωραθῇ χωλαίνων περὶ τὰ ἤθη, καὶ παραβάτης τῶν νόμων καὶ διατάξεων τῆς σχολῆς, καὶ β') ἐὰν ἀποδειχθῇ ἀμελὴς καὶ ἀδιόρθωτος. Ἐν δὲ τοιαύταις περιστάσεσιν, ὡς καὶ, ἐάν τις τῶν μαθητῶν μεταμεληθεὶς, πρὶν ἢ τελειώσῃ τὴν σειρὰν τῶν μαθημάτων, θελήσῃ ἀπελθεῖν τῆς σχολῆς, ἢ μὴ ἱερωθῆναι φθάσας τὴν κατὰ τοὺς κανόνας ἡλικίαν, ὑποχρεοῦται ὁ ἐγγυητὴς αὐτοῦ ἀποζημιῶσαι τὴν σχολὴν ἀποτίνων ἀνὰ δεκαπέντε λίρας Τουρκικὰς δι' ἕκαστον ἔτος διαμονῆς αὐτοῦ ἐν τῇ σχολῇ.

43. Τὰ χρήματα, ἅπερ ὁ ἐγγυητὴς ὀφείλει ἀποτίσειν, ἐὰν ὁ μαθητὴς μὴ ἱερωθῇ φθάσας τὴν νόμιμον ἡλικίαν, μένουσιν ὡς παρακαταθήκη ἐν τῷ ταμείῳ τῆς σχολῆς, καὶ ἐπιστρέφονται τῷ ἐγγυητῇ, ὅτε δήποτε ἂν ἱερωθῇ ὁ μαθητής.

44. Οἱ περιπεσόντες εἰς νόσους κολλητικὰς ἢ ὀργανικὰς, ὡς καὶ οἱ κατὰ τὸ πρῶτον ἔτος ἀνεπίδεκτοι μαθήσεως ἀποδειχθέντες, ἀπολύονται δίχα τινὸς ἀποζημιώσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ τῶν μαθημάτων.

45. Τὰ ἐν τῇ σχολῇ παραδιδόμενα μαθήματά εἰσι τὰ τῆς ἱερᾶς Θεολογίας μετὰ τῆς δεούσης ἐγκυκλίου ἐκπαιδεύσεως. Καὶ τὰ μὲν τῆς ἱερᾶς Θεολογίας μαθήματά εἰσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος τὰ ἑξῆς: Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ἱερὰ Ἑρμηνευτικὴ καὶ ἐξήγησις τῶν Ἁγίων Γραφῶν, Δογματικὴ καὶ Ἠθικὴ Θεολογία, Πατρολογία καὶ Ἑβραϊκὴ Ἀρχαιολογία, Ποιμαντικὴ, Ὁμιλητικὴ, Κατηχητικὴ, Τελετουργικὴ, καὶ Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον, Θεολογικὰ γυμνάσματα. Τὰ δὲ ἐγκύκλια μαθήματά εἰσιν ἱερὰ Ἱστορία, ἱερὰ Κατήχησις, Ἀνθρωπολογία, Ψυχολογία, Λογικὴ, Ἠθικὴ καὶ Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας, Ἑλληνικὴ καὶ Λατινικὴ γλῶσσα καὶ Φιλολογία, Ῥητορικὴ καὶ Συνθέσεις, Γεωμετρία, Ἀριθμητικὴ, Ἄλγεβρα, Μαθηματικὴ Γεωγραφία, Πολιτικὴ Ἱστορία, Χρονολογία, Σλαβωνικὴ καὶ Βουλγαρικὴ γλῶσσα, Τουρκικὴ καὶ Γαλλικὴ, Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, θεωρητικὴ καὶ πρακτική. Ἡ ὅλη σειρὰ τῆς ἐν τῇ σχολῇ διδασκαλίας διανύεται ἐν ἔτεσιν ἑπτὰ, κατὰ τὸ ἑξῆς γενικὸν πρόγραμμα.

Μαθήματα τοῦ Α'. ἔτους.

ά.) Ἱερὰ Ἱστορία κατ' ἐκτασιν, ἱερὰ Γεωγραφία καὶ Ἑβραϊκὴ Ἀρχαιολογία (τρὶς τῆς ἑβδομάδος). β'.) Ἑλληνικὴ γλῶσσα (Χρυσόστομος, Ξενοφῶν, Ἀρριανὸς, Πλούταρχος) μετὰ Συντακτικοῦ καὶ Θεματογραφίας (ἐννεάκις). γ'.) Θεωρητικὴ Ἀριθμητικὴ (τρὶς). δ'.) Γαλλικὴ γλῶσσα (Στοιχειώδη μαθήματα, Τεχνολογικὸν (τρὶς). ε.) Πολιτικὴ Γεωγραφία (δὶς). ς'.) Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ (πρὸ παίδεια ὀκτάηχος) (δὶς).

Τοῦ Β'. ἔτους.

ά) Ἱερὰ Κατήχησις κατ' ἔκτασιν (τρὶς). β') Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ Συνθετικὸν μετὰ Θεματογραφίας (Βασίλειος ὁ μέγας, Γρη-

γόριος, Πλάτων, Λυσίας, Δημοσθένης) (ἑξάκις). γ') Λατινικὴ γλῶσσα (Στοιχειώδη μαθήματα: Κορνήλιος Νέπως, Εὐτρόπιος, Τεχνολογικὸν (τρὶς). δ') Γεωμετρία (τρὶς). ε) Γαλλικὴ γλῶσσα (Συντακτικὸν) (τρὶς). ς') Πολιτικὴ Ἱστορία (τρὶς). ζ') Συνθέσεις, Βιογραφία, Χωρογραφία, Ἠθικοὶ Χαρακτῆρες (ἅπαξ). ή) Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ, Στιχηραρικὸν καὶ θεωρία τῆς Μουσικῆς (δὶς).

Τοῦ Γ'. ἔτους.

ά) Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπὸ τοῦ Α'. μέχρι τοῦ Θ'. αἰῶνος (τρὶς). β') Ἑλληνικὴ Φιλολογία (Ἡρόδοτος, Θουκυδίδης) (τρὶς). γ') Λατινικὴ γλῶσσα (Συντακτικὸν, Καίσαρ, Λίβιος, Ἀμβρόσιος) (τετράκις). δ') Ἄλγεβρα (τρὶς). ε) Πολιτικὴ Ἱστορία (τρὶς). ς') Μαθηματικὴ Γεωγραφία καὶ Χρονολογία (δὶς). ζ') Συνθέσεις, Ἐπιστολογραφία (ἅπαξ). ή) Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ (Καλοφωνικὸν καὶ θεωρία τῆς Μουσικῆς (δὶς).

Τοῦ Δ'. ἔτους.

ά) Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία (συνέχεια μέχρις ἡμῶν) (τρὶς). β') Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Θεολογίαν (ἅπαξ). γ') Ἀνθρωπολογία, ἤτοι Σωματολογία καὶ Ψυχολογία, Λογική. δ') Ἑλληνικὴ Φιλολογία (Ὅμηρος, Εὐριπίδης, Θεόκριτος, Γρηγορίου ἔπη) (τετράκις). ε) Λατινικὴ Φιλολογία (Σαλλούστιος, Ὀβίδιος, Κικέρων, Τερτυλλιανὸς) καὶ θεματογραφία (τρὶς). ς') Σλαβωνικὴ γλῶσσα (τεχνολογικὸν) (ἑξάκις). ζ') Τουρκικὴ γλῶσσα (τρὶς). ή) Ῥητορικὴ (δὶς). θ') Συνθέσεις (Ῥητορικὰ προγυμνάσματα (ἅπαξ).

Τοῦ Ε'. ἔτους.

ά) Δογματικὴ Θεολογία (τρὶς). β') Ἱερὰ Ἑρμηνευτικὴ (ἅπαξ). γ') Πρακτικὴ Φιλοσοφία (Ἠθικὴ καὶ Φυσικὸν Δίκαιον) (τρὶς). δ') Ἑλληνικὴ Φιλολογία (Σοφοκλῆς, Αἰσχύλος, Πίνδαρος) (τρὶς). ε) Λατινικὴ Φιλολογία (Βιργίλιος, Ὁράτιος, Αὐγουστῖνος) (τρὶς). ς') Σλαβωνικὴ γλῶσσα (συντακτικὸν καὶ θεματογραφία) (τρὶς). ζ') Τουρκικὴ γλῶσσα (τρὶς). ή) Θεολογικὸν γύμνασμα (Διατριβὴ ἱστορική).

Τοῦ Ϛ'. ἔτους.

ά) Ἠθικὴ Θεολογία (τρὶς). β') Πατρολογία (δὶς). Ἐξήγησις τῶν ἁγίων Γραφῶν (τρὶς). δ') Ὁμιλητικὴ (δὶς). ε) Ἱστορία τῆς Φιλοσοφίας (τρὶς). ς') Βουλγορικὴ γλῶσσα (ἑξάκις). ζ') Τουρκικὴ γλῶσσα (τρὶς). ή) Θεολογικὰ γυμνάσματα (Ἑρμηνεία τῶν ἁγίων Γραφῶν καὶ λόγος Πανηγυρικός).

Τοῦ Ζ'. ἔτους.

α) Ποιμαντική, Κατηχητική, Τελετουργική (τρίς). β') Ἐκκλησιαστικὸν Δίκαιον (τρίς). γ') Θέσις Θεολογική. δ') Γυμνάσμα[illegible]

Δι' ἐξαμήνου μαθήματα τοῦ τελευταίου ἔτους διαρκοῦσι μέχρι τέλους ἑβδομάδος· ὁ δὲ λοιπὸς χρόνος ἀφίεται εἰς προπαρασκευὴν διὰ τὰς ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις.

47. Κατὰ πᾶσαν κυριακὴν γίνεται ἐν τῷ ναῷ τῆς σχολῆς σύντομος ἠθικὴ ὁμιλία πρὸς τοὺς μαθητὰς ὑπό τε τοῦ Σχολάρχου καὶ τῶν Καθηγητῶν τῆς σχολῆς ἀλληλοδιαδόχως.

48. Ἕκαστον μάθημα διαρκεῖ μίαν ὥραν.

49. Ἕκαστον μάθημα ὀφείλει διδάσκεσθαι ἐντὸς τῶν ὡρισμένων ὑπὸ τοῦ Προγράμματος ἐτῶν πλῆρες, ἤτοι ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους.

50. Ὁ Σχολάρχης καὶ οἱ Καθηγηταὶ συσκεπτόμενοι, κανονίζουσιν ἀμέσως μετὰ τὰς ἐξετάσεις τὰς ὥρας καὶ ἡμέρας τῆς παραδόσεως ἑκάστου μαθήματος διὰ προγράμματος, ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου.

51. Ἅπαντα ἀνεξαιρέτως τὰ μαθήματα τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους εἰσὶν ὑποχρεωτικὰ διὰ τοὺς διανύοντας αὐτὸ μαθητάς.

52. Κείμενα Ἑλλήνων ῥητόρων καὶ τῶν ποιητῶν Ὁμήρου καὶ Πινδάρου καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὁριζόμενα κατ' ἐκλογὴν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ, ἀποστηθίζονται ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀπαραιτήτως.

53. Τὰ ὁμιλητικὰ γυμνάσματα τοῦ ζ'. ἔτους γίνονται ἐπὶ τοῦ ἄμβωνος τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς σχολῆς εἰς ἐπήκοον πάντων, Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Π'.

Περὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων.

54. Τὸ σχολαστικὸν ἔτος ἄρχεται ἀπὸ τῆς ά. σεπτεμβρίου καὶ λήγει τὴν 31 αὐγούστου· διαιρεῖται εἰς περίοδον παραδόσεων, ἀρχομένων ἀπὸ τῆς ά. σεπτεμβρίου, καὶ ληγουσῶν τὴν 30 μαΐου, ἐπαναλήψεων ἀπὸ ά. ἰουνίου μέχρι 30 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς, ἐξετάσεων καὶ διακοπῶν, ἀπὸ τῆς ά. ἰουλίου μέχρι τέλους αὐγούστου.

55. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι συνέρχεσθαι ἐν τῇ σχολῇ ἡμέρας τινὰς πρὸ τῆς ἐνάρξεως, οἱ δὲ Καθηγηταὶ ταύλάχιστον πρὸ μιᾶς

ἑβδομάδος· ἐντὸς ταύτης τῆς ἑβδομάδος παρουσιάζονται εἰς ἐξέτασιν καὶ οἱ νέοι εἰσαχθησόμενοι μαθηταί.

56. Ἡ ἔναρξις τῶν μαθημάτων ἐγκαινίζεται δι' ἱερᾶς τελετῆς, μεθ' ἣν ἕπεται λόγος, ἐκφωνούμενος ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Περὶ ἐξετάσεων ἐν γένει.

57. Αἱ ἐξετάσεις εἰσὶ ά.) καθημεριναὶ, β') ἐτήσιοι, γ') ἐπὶ διπλώματι.

58. Ἐν ταῖς καθημεριναῖς ἐξετάσεσιν οἱ μαθηταὶ ἐξετάζονται ἐφ' ἑκάστου μαθήματος ὑπὸ τοῦ διδάσκοντος αὐτὸ Καθηγητοῦ, σημειοῦντος ἐν ἰδιαιτέρῳ ἐλεγκτικῷ καταλόγῳ τὸν βαθμὸν τῆς ἀποκρίσεως, καὶ παρουσιάζοντος αὐτὸν κατὰ μῆνα τῷ Σχολάρχῃ· ἐν τῷ αὐτῷ καταλόγῳ σημειοῦνται καὶ αἱ τυχὸν ἀπουσίαι τῶν μαθητῶν.

59. Αἱ ἐτήσιοι καὶ ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις γίνονται δημοσίως.

60. Αἱ δημόσιοι ἐξετάσεις ἄρχονται τῇ ά. ἰουλίου, παρόντων τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, δύο τοὐλάχιστον Συνοδικῶν Ἀρχιερέων καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορίας.

61. Πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν ἐξετάσεων, γενομένης ἱερᾶς τελετῆς, ὁ Σχολάρχης ἀναγινώσκει ἔκθεσιν τῆς ὑλικῆς, ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς καταστάσεως τῆς σχολῆς ἐν γένει, ἐν ᾗ καταδεικνύει καὶ τὰς θεραπευτέας αὐτῆς ἀνάγκας, πρὸς δὲ καὶ κατάλογον ἀκριβῆ τῶν προσενεχθέντων τῇ σχολῇ ἀφιερωμάτων· ἀκολούθως δὲ ἢ αὐτὸς ἢ ἕτερός τις τῶν Καθηγητῶν, τῇ συναινέσει αὐτοῦ, ἐκφωνεῖ σύντομον λόγον, ἔχοντα ὑπόθεσιν Ἐκκλησιαστικήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι'.

Περὶ τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων.

62. Ὁ ἐξεταστικὸς σύλλογος σύγκειται ἐκ μόνων τῶν Καθηγητῶν τῆς σχολῆς, προεδρεύοντος τοῦ Σχολάρχου. Καὶ κυρίως μὲν ἕκαστος τῶν Καθηγητῶν ἐξετάζει τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ μάθημα, δύνανται δ' ἀμοιβαίως οἱ συγκαθηγηταὶ προβάλλειν διὰ τοῦ ἐξετάζοντος Καθηγητοῦ ἐρωτήσεις, τῇ γνώμῃ τοῦ Σχολάρχου.

63. Οἱ μαθηταὶ ἐξετάζονται διὰ κλήρου ἐπὶ πάντων τῶν κατὰ

τὸ ἔτος παραδοθέντων αὐτοῖς μαθημάτων, κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον· δι' ἕκαστον μάθημα, ἐκτὸς τῶν γλωσσῶν, δίδωσιν ὁ Καθηγητὴς ἐν ταῖς καθημεριναῖς παραδόσεσιν ἐρωτήσεις, ἀφορώσας τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις· ἅπασαι δ' αὗται ἕνα μῆνα πρὸ τῶν ἐξετάσεων κατατάσσονται ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ εἰς ζητήματα, ἀνάλογα τὸν ἀριθμὸν πρὸς τὴν ἔκτασιν τοῦ μαθήματος, ἅπερ δίδονται ἅπαντα τοῖς μαθηταῖς πρὸς ἐπανάληψιν. Ἐπὶ δὲ τῶν γλωσσῶν οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι προπαρασκευασθῆναι εἰς ἑξέτασιν τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῦ τρίτου τῶν παραδοθέντων αὐτοῖς κειμένων, προσδιοριζομένου ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ ἕνα μῆνα πρὸ τῶν ἐξετάσεων.

64. Ἡ τάξις τῶν ἐξεταθησομένων μαθημάτων προσδιορίζεται διὰ προγράμματος, ὅπερ ἐκδίδωσιν ὁ Σχολάρχης πρὸ τῶν ἐξετάσεων, συσκεπτόμενος μετὰ τῶν Καθηγητῶν.

65. Οἱ Καθηγηταὶ τῶν συνθέσεων καὶ γυμνασμάτων παρουσιάζουσι τὰς καθ' ὅλον τὸ ἔτος ἐκπονηθείσας συνθέσεις καὶ γυμνάσματα τῶν μαθητῶν, καὶ ἀναγινώσκουσιν ἀκριβῆ κατάλογον αὐτῶν. Αἱ συνθέσεις καὶ τὰ γυμνάσματα ταῦτα, καθαρῶς γεγραμμένα, βιβλιοδετοῦνται καὶ ἀποτίθενται ἐν τῷ τῆς σχολῆς ἀρχείῳ. Ὁμοίως δὲ καὶ αἱ θέσεις τοῦ τελευταίου ἔτους καὶ τὰ ὁμιλητικὰ γυμνάσματα ἀπαρτίζουσιν ἰδιαίτερον κώδικα.

66. Μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐξετάσεων, ὁ ἐξεταστικὸς σύλλογος, συνελθόντες ἰδίᾳ, ἀποφαίνονται περὶ τοῦ βαθμοῦ τῆς ἀξίας ἑκάστου τῶν ἐξεταθέντων, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν μάλιστα τῶν καθημερινῶν ἐλεγκτικῶν καταλόγων. Οἱ δὲ βαθμοί εἰσιν οὗτοι Μετρίως, Καλῶς, Ἄριστα.

67. Ὁ βαθμὸς τῆς ἀξίας τοῦ ἐξεταθέντος ὡς ἑξῆς προσδιορίζεται. Κατὰ μὲν τὸ πρῶτον ἔτος ὅσοι τῶν Καθηγητῶν ἐδίδαξαν τὸν ἐξεταθέντα, ἀποφαίνονται τίνος βαθμοῦ κρίνει ἕκαστος αὐτὸν ἄξιον ἐφ' ἑκάστου ἰδίᾳ τῶν ὑπ' αὐτοῦ διδαχθέντων μαθημάτων· ταῖς ψήφοις τούτων προστίθεται καὶ μία τοῦ Σχολάρχου. Καὶ τὸ μὲν Μετρίως λογίζεται ὡς ἕν, τὸ δὲ Καλῶς ὡς δύο, τὸ δὲ Ἄριστα ὡς τρία· οἱ ἀριθμοὶ οὗτοι συνάπτονται, καὶ τὸ ἄθροισμα αὐτῶν διαιρεῖται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθημάτων, ηὐξημένου κατὰ μονάδα, τὸ δὲ πηλίκον προσδιορίζει τὸν βαθμὸν τῆς ἀξίας τοῦ ἐξεταθέντος· ἐὰν δὲ μείνῃ κατάλοιπον, εἰ μὲν τοῦτό ἐστι μεῖον τοῦ ἡμίσεως τοῦ διαιρέτου, οὐ λογίζεται, εἰ δὲ μεῖζον ἢ ἴσον, δείκνυσιν ὅτι ὁ ἐξεταθεὶς ἐστιν ἄξιος τοῦ ἀμέσου ἀνωτέρου βαθμοῦ. Ἐὰν δὲ λάβῃ τις ἐν ἀπάσαις ταῖς ψήφοις τὸ Ἄριστα,

δηλοῦται τοῦτο ἐν τῷ ἀποδεικτικῷ διὰ τοῦ ἐπιῤῥήματος παμψηφεί. Κατὰ δὲ τὰ ἑφεξῆς ἔτη μέχρι τοῦ ἕκτου καὶ αὐτοῦ, γίνεται μὲν ἡ ψηφοφορία ὡσαύτως, προστίθεται δὲ ἑκάστοτε καὶ ὁ βαθμὸς τοῦ ἀμέσως προλαβόντος ἔτους, ὡς σημειοῦται ἐν τῷ ἀποδεικτικῷ, δύναμιν ἔχων καὶ αὐτὸς μιᾶς ψήφου. Οἱ ἐκ τῶν ψήφων τούτων ἀριθμοὶ συναπτόμενοι, διαιροῦνται διὰ τοῦ ἀθροίσματος τῶν ἐξεταθέντων μαθημάτων, ηὐξημένου κατὰ δύο, τὸ δὲ πηλίκον προσδιορίζει τὸν βαθμὸν ταῦ ἐξεταθέντος.

68. Ὅστις ἂν τῶν ἐξεταθέντων λάβῃ Ἄριστα ἢ Καλῶς, προβιβάζεται ἵνα ἀκούσῃ ὑψηλότερα μαθήματα, λαμβάνει δὲ παρὰ τοῦ Σχολάρχου ἐνδεικτικόν.

69. Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως τοῦ ἐξεταστικοῦ συλλόγου κηρύττεται δημοσίᾳ.

70. Ὅστις δ' ἂν λάβῃ τὸ Μετρίως, ὀφείλει πρὸ τῆς ἐλευσομένης ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων ἀποδεῖξαι ἑαυτὸν διὰ νέων ἐξετάσεων ἄξιον μαθημάτων ὑψηλοτέρων, ἄλλως δὲ, ἐπαναλαμβάνει τὰ τοῦ παρελθόντος ἔτους μαθήματα. Ἐὰν δὲ καὶ ἐκ δευτέρου λάβῃ τὸ Μετρίως, ἀποπέμπεται τῆς σχολῆς ὡς ἀμελής, ὑποκύπτων ταῖς ὑποχρεώσεσι τοῦ 42 ἄρθρου.

71. Ἐάν τις τῶν μαθητῶν μὴ θελήσῃ ὑποστῆναι ἐξέτασιν, ἀποπέμπεται ὡς ἀμελὴς, κατὰ τὸ 42 ἄρθρον, πλὴν εἰ μὴ δι' ἀσθένειαν, καὶ τοῦτο ἐπὶ ἐγγράφῳ πιστοποιήσει τοῦ ἰατροῦ, τότε δ' ἀναβάλλεται ἡ ἐξέτασις αὐτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἐνάρξεων τῶν μαθημάτων.

72. Ὅσοι ἂν τῶν μαθητῶν λάβωσι τὸ Ἄριστα ἐπὶ τρία ἑφεξῆς ἔτη, ἢ τὸ Ἄριστα παμψηφεὶ ἐπὶ δύο ἑφεξῆς ἔτη, λαμβάνουσι παρὰ τῆς σχολῆς βραβεῖον ἀνάλογον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ'.

Περὶ τῶν ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεων.

73. Αἱ ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις προηγοῦνται τῶν ἐτησίων.

74. Ἅπαντες ἀνεξαιρέτως, οἱ διανύσαντες τὴν ὅλην σειρὰν τῶν τῆς σχολῆς μαθημάτων, καθυποβάλλονται εἰς τὰς ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις.

75. Ὁ ἐξεταστικὸς σύλλογος τῶν ἐπὶ διπλώματι ἐξεταζομένων ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογίας· ἐὰν δέ τινες τῶν ἄλλων Καθηγητῶν ἔχωσι δίπλωμα Θεολογίας, συναπαρτίζουσι καὶ οὗτοι τὸν ἐξεταστικὸν σύλλογον.

76. Αἱ ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεις εἰσὶν ἔγγραφοι καὶ προφορικαί, καὶ αἱ μὲν ἔγγραφοι γίνονται δεκαπέντε ἡμέρας πρὸ τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων, κατὰ τὸν ἑξῆς τρόπον. Ἕκαστος τῶν Καθηγητῶν τῆς Θεολογίας ἑτοιμάζει ἐξ ἑκάστου μαθήματος ἰσάριθμα πρὸς τοὺς μαθητὰς δελτία, περιέχοντα ἕκαστον τρία ζητήματα, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ μαθητὴς ὀφείλει νὰ λύσῃ ἐγγράφως τὸ ἓν, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Σχολάρχου καὶ τοῦ Καθηγητοῦ, ἐντὸς τριῶν ὡρῶν, μὴ συμβουλευόμενος μήτε βίβλον, μήτε τετράδιον, μήτε ἄλλον τινὰ τῶν παρόντων, τὴν δὲ λύσιν ὑπογράφει καὶ παραδίδωσι τῷ Σχολάρχῃ. Αἱ ἔγγραφοι αὗται λύσεις τῶν διαφόρων ζητημάτων, καθυποβληθεῖσαι ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου εἰς τὸν ἐξεταστικὸν σύλλογον, λαμβάνονται κἀὶ αὗται ὑπ' ὄψιν, κατὰ τὴν περὶ τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἐξετασθέντος ψηφοφορίαν, καὶ ἐκτίθενται κατὰ τὰς δημοσίους ἐξετάσεις τοῖς πᾶσιν εἰς ἀνάγνωσιν.

77. Αἱ δὲ προφορικαὶ γίνονται κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων, ὡς ἑξῆς. Ἕκαστος τῶν Καθηγητῶν ἀπευθύνει πρὸς τὸν ἐξεταζόμενον διαφόρους ἐρωτήσεις ἐφ' ἑκάστου τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων, ἐν εἴδει συνδιαλέξεως· ἀκολούθως δὲ, ἀναγινωσκομένης τῆς θέσεως τοῦ ἐξεταζομένου, ἐπιλύει αὐτὸς τὰς ὑπὸ τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου ἀντιπροβαλλομένας ἐνστάσεις.

78. Ἕκαστος τῶν τελειοδιδάκτων, ἕνα μῆνα τοὐλάχιστον πρὸ τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων, ὀφείλει παρουσιάσαι τῷ Σχολάρχῃ θέσιν ἐπὶ ζητήματος Θεολογικοῦ, ἐκλεγομένου παρ' αὐτοῦ, ἐπιδοκιμασίᾳ τοῦ Σχολάρχου, γεγραμμένην εἰς καθαρεύουσαν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, καὶ ἔκτασιν ἔχουσαν τοὐλάχιστον ἑνὸς τυπογραφικοῦ φύλλου· ὁ δὲ Σχολάρχης ἀνακαινοῖ αὐτὴν ἰδίᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς Καθηγηταῖς.

79. Μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐξετάσεων, ὁ Σχολάρχης καὶ οἱ Καθηγηταὶ τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων, συνελθόντες ἰδίᾳ, ψηφοφοροῦσι διὰ μυστικῆς ψηφοφορίας περὶ τοῦ βαθμοῦ ἐν γένει τῆς ἀξίας ἑκάστου τῶν ἐξετασθέντων μαθητῶν, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν βαθμῶν τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων ἐπὶ τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων. Τὸ κεφάλαιον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν βαθμῶν διαιρεῖται διὰ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Καθηγητῶν, πλὴν ἑνὸς κατὰ δύω.

80. Οἱ βαθμοὶ εἰσὶν ὅσοι καὶ τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων, καὶ προσδιορίζονται κατὰ τὸ 67 ἄρθρον. Καὶ οἱ μὲν λαβόντες Καλῶς, ἢ Ἄριστα ἀξιοῦνται τοῦ διπλώματος, ὑπογεγραμμένου ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου καὶ τοῦ Γραμματέως, σεσημειωμένου τῇ τῆς σχολῆς σφραγῖδι, καὶ ἐπικεκυρωμένου ὑπὸ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου. Οἱ δὲ λαβόντες τὸ Μετρίως δύνανται, ἐμφανιζόμενοι εἰς τὴν σχολὴν ἐν καιρῷ τῶν ἐξετάσεων τοῦ ἑπομένου ἔτους, καθυποβληθῆναι εἰς δευτέραν δοκιμασίαν. Οἱ μὴ ἱερωθέντες ἐν τῇ σχολῇ λαμβάνουσι τὸ δίπλωμα, ὅταν ἱερωθῶσιν.

81. Ὁ μὴ κριθεὶς ἄξιος τοῦ διπλώματος, μὴ θέλων καθυποβληθῆναι καὶ δεύτερον εἰς ὑποδοχιμασίαν, ἀπέρχεται ἄνευ τινὸς ἀποδεικτικοῦ ἐγγράφου, ἀποζημιῶν τὴν σχολὴν, κατὰ τὸ 42 ἄρθρον. Ἐὰν δὲ καὶ τὴν δευτέραν δοκιμασίαν ὑποστὰς ἀποτύχῃ, ἐὰν μὲν ᾖ ἱερωμένος, ἀπολύεται ἄνευ ἀποζημιώσεως, λαμβάνων ἀποδεικτικὸν τῆς ἐν τῇ σχολῇ διαμονῆς, διαγωγῆς καὶ ἀκροάσεως τῶν μαθημάτων, ὑπογεγραμμένον ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου καὶ τοῦ Γραμματέως, καὶ ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου. Ἐὰν δὲ μὴ, ὑπόκειται ταῖς ὑποχρεώσεσι τοῦ 42 καὶ 45 ἄρθρου, τουτέστιν, ἐξυφαλίζει τὴν σχολὴν μέχρι τῆς χειροτονίας αὐτοῦ.

82. Τὰ διπλώματα ἀπονέμονται δωρεὰν παρὰ τῆς σχολῆς, τούτων δὲ ἴσα, ἐπικεκυρωμένα ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου καὶ τοῦ Γραμματέως, τηροῦνται ἐν ἰδίῳ κώδικι.

83. Ἡ ἐπίδοσις τῶν διπλωμάτων γίνεται πανδήμως τῇ πρώτῃ Κυριακῇ, μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεων, ὡς ἐφεξῆς. Ἱερᾶς τελετῆς γενομένης, ὁ Σχολάρχης ἐκφωνεῖ πρασφώνημα κατάλληλον, εἶτα ὁ Γραμματεὺς ἀναγινώσκει τὴν γενομένην πρᾶξιν τοῦ ἐξεταστικοῦ συλλόγου. Ἓν δὲ τῶν μελῶν τῆς Ἐφορίας ἀναγινώσκει μεγαλοφώνως ἕκαστον τῶν διπλωμάτων· ὁ δὲ Σχολάρχης, προσκαλῶν ἕκαστον τῶν εὐδοκιμησάντων, καὶ ἐγχειρίζων τὸ δίπλωμα, ἀναγορεύει αὐτὸν διδάσκαλον τῆς ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΒ'.

Περὶ τῶν διακοπῶν.

84. Μετὰ τὴν λῆξιν τῶν ἐτησίων ἐξετάσεων γίνονται διακοπαὶ τῶν μαθημάτων, διαρκοῦσαι μέχρι 1ης Σεπτεμβρίου.

85. Διαρκουσῶν τῶν διακοπῶν, ἐπιτρέπεται τοῖς μαθηταῖς ἀπέρχεσθαι τῆς σχολῆς ἐπὶ ὡρισμέναις ἡμέραις εἰς Κωνσταντινούπολιν, τῇ ἐγγράφῳ ἀδείᾳ τοῦ Σχολάρχου. Ἐὰν δέ τις θελήσῃ ἀπελθεῖν ἐκτὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦτο γίνεται τῇ ἐγγράφῳ αἰτήσει τοῦ ἐγγυητοῦ αὐτοῦ.

86. Οἱ Καθηγηταὶ δύνανται ὡσαύτως ἀπέρχεσθαι ὅπου ἂν θέλωσι, συνεννοούμενοι μετὰ τοῦ Σχολάρχου.

87. Αἱ ἡμέραι, καθ' ἃς γίνονται προσέτι διακοπαὶ τῶν μαθημάτων, εἰσὶν ἅπασαι αἱ Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ ἑορταί, αἱ παραμοναὶ τῶν Χριστουγέννων καὶ τῶν Θεοφανείων, τὰ σάββατα τῆς Ἀπόκρεω καὶ Τυροφάγου, ἡ μεγάλη καὶ ἡ Διακαινήσιμος ἑβδομάς, ἡ 26 Ὀκτωβρίου, ἡ 8 Νοεμβρίου, ἡ 6 Δεκεμβρίου, ἡ 7 καὶ 30 Ἰανουαρίου, ἡ μνήμη τοῦ ἁγίου Φωτίου, τελουμένη τῇ 6 Φεβρουαρίου, ὡς ἑορτὴ τῆς ἱερᾶς Μονῆς, ἡ 23 Ἀπριλίου, ἡ 29 καὶ 30 Ἰουνίου, καὶ ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ κατὰ καιρὸν Οἰκουμ. Πατριάρχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

Περὶ τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων.

88. Αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι ψάλλονται ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐκ περιτροπῆς ἐν τῷ ναῷ τῆς Μονῆς μετὰ πάσης ἀκριβείας, κατὰ τὴν τάξιν, ἣν παρέλαβεν ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία παρὰ τῶν θείων Πατέρων. Οἱ χοροὶ τῶν ψαλτῶν καὶ κανοναρχῶν ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους δι' ἰδιαιτέρου προγράμματος· ἐν ἐπισήμοις ὅμως ἡμέραις δύναται ὁ Σχολάρχης τροποποιῆσαι τὸ πρόγραμμα.

89. Ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐν τῇ ἱερᾷ σχολῇ Καθηγηταὶ καὶ μαθηταὶ ὀφείλουσι συνέρχεσθαι ἐγκαίρως ἐν ταῖς ἱεραῖς ἀκολουθίαις, εἰ μήτι τὸ εὐλόγως κωλύον, καὶ ἀκροᾶσθαι μετ' ἄκρας εὐλαβείας καὶ ἡσυχίας.

90. Πρὸ τῆς τραπέζης καὶ μετὰ τὴν τράπεζαν γίνεται ἡ συνήθης προσευχή· μετὰ δὲ τὴν ἑσπερινὴν τράπεζαν ἀναγινώσκεται εὐθὺς τὸ ἀπόδειπνον.

91. Οἱ μαθηταὶ ἐξομολογοῦνται καὶ μεταλαμβάνουσι τῶν ἀχράντων Μυστηρίων τετράκις τοὐλάχιστον τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἀ.) κατὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ Γέννησιν, β'.) τὸ ἅγιον Πάσχα, γ'.) τὴν ἑορτὴν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, δ'.) τὴν τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου· πρὸ δὲ τῆς ἱερᾶς Μεταλήψεως τελεῖται τὸ ἅγιον Εὐχέλαιον.

92. Ἅπασαι αἱ νενομισμέναι ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας νηστεῖαι φυλάττονται ἀπαραβάτως ὑπὸ πάντων τῶν διαιτωμένων ἐν τῇ σχολῇ· εἰ δὲ ἀσθένεια σωματικὴ ἀπαιτεῖταί τινα συγκατάβασιν, μόνος ὁ Σχολάρχης δύναται ἐπιτρέψαι τοῦτο ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἰατροῦ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Περὶ τῶν σχολαστικῶν καθηκόντων.

93. Ἡ ἔναρξις ἑνάστου μαθήματος σημαίνεται διὰ τοῦ κώδωνος ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένου· ὀφείλουσι δὲ οἱ μαθηταὶ συνέρχεσθαι εἰς τὰς παραδόσεις πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Καθηγητοῦ· ὧραι δὲ παραδόσεώς εἰσιν αἱ ἀπὸ τῆς ὀγδόης πρωϊνῆς μέχρι τῆς μεσημβρίας, καὶ μετὰ μεσημβρίαν τὸν μὲν χειμῶνα ἀπὸ τῆς μιᾶς καὶ ἡμισείας μέχρι τῆς τρίτης καὶ ἡμισείας, τὸ δὲ ἔαρ ἀπὸ τῆς δευτέρας μέχρι τῆς τετάρτης.

94. Οὐδενὶ τῶν μαθητῶν ἐπιτρέπεται ἀπεῖναι τῶν παραδόσεων, εἰμὴ δι' ἀσθένειαν, καὶ τοῦτο τῇ εἰδήσει τοῦ Σχολάρχου.

95. Διαρκούσης τῆς παραδόσεως, οἱ μαθηταὶ ἀκροῶνται μετ' ἄκρας ἡσυχίας καὶ προσοχῆς, οὔτε ψιθυρίζοντες, οὔτε ὑποβάλλοντες ἀλλήλοις τὰ ἀπορούμενα, ἐρωτῶσι δὲ ἰδίᾳ καὶ ἀποκρίνονται εὐσχημόνως εἰς ὅσα ἐρωτῶνται ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ.

96. Ἐάν τις τῶν μαθητῶν ἐν καιρῷ παραδόσεως παρεκτραπῇ τῶν διαγεγραμμένων καθηκόντων, ὁ Καθηγητὴς, ἀναλόγως τῆς παρεκτροπῆς, ἀ.) προσκαλεῖ εὐταξίαν, β'.) ἐπιπλήττει καὶ ἀπομακρύνει τῆς ἀκροάσεως, γ'.) καταγγέλλει αὐτὸν τῷ Σχολάρχῃ.

97. Οὐδενὶ τῶν μαθητῶν ἐπιτρέπεται ἀντιλέγειν ἢ ἀπειθεῖν διὰ παρατήρησιν, ἢ ἐπίπληξιν, ἀποτεινομένην αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ ἐπὶ παραδόσεως· ἐὰν δὲ νομίζῃ ἑαυτὸν ἠδικημένον, ἀναφέρεται πρὸς μόνον τὸν Σχολάρχην.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'.

Περὶ τοῦ ἱματισμοῦ καὶ τῶν σκευῶν τῶν μαθητῶν.

98. Πάντες οἱ μαθηταὶ τῆς σχολῆς φοροῦσι στολὴν ὁμοιόμορφον λιτήν: ἤτοι σκοῦφον μαῦρον, χιτῶνα ποδήρη μαῦρον, μηλωτὴν μαύρην ἐξ ἀρνίου, ζώνην μαύρην, ἐμβάδας ἢ ὑποδήματα τοῦ χειμῶνος καὶ ἐπενδύτην τοῦ αὐτοῦ χρώματος· ἔχει δὲ ἕκαστος τῶν μαθητῶν διπλῆν στολὴν, τὴν μὲν διὰ τὰς ἐργασίμους ἡμέρας, τὴν δὲ καθικρωτέραν διὰ τὰς ἑορτάς.

99. Ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ δύο στολῶν, ὀφείλει ὁ μαθητὴς, εἰσερχόμενος εἰς τὴν σχολὴν πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, φέρειν μεθ' ἑαυτοῦ ἀ.) τέσσαρα ὑποκάμισα, ἰσάριθμα ἐσώβρακα, ἓξ ζεύγη περιποδίων, τέσσαρα ἐσωκάρδια, δύω σκούφους νυκτικούς, τέσσαρα ῥινόμακτρα, δύω ζεύγη ὑποδημά-

των ἢ ἐμβάδων· β΄.) κλίνην μετὰ τῶν πρὸς πάντα καιρὸν τοῦ ἔτους ἀναγκαίων: ἤτοι στιβάδα ὑπόθεμα καὶ σανίδας, στρῶμα, ἐφάπλωμα διὰ τὸν χειμῶνα, τέσσαρα σινδόνια, προσκεφάλαιον μετὰ δύω ὀψιδίων, τέσσαρα προσόψια καὶ ἐλαφρὸν σκέπασμα διὰ τὸ ἔαρ, μίαν καθέκλαν καὶ μίαν τράπεζαν.

100. Οἱ μαθηταὶ, ἐκτὸς τῶν ἰδιωτικῶν βιβλίων, δύνανται ἔχειν καὶ ἕτερα πρὸς ἰδιαιτέραν ἀνάγνωσιν, μὴ φέροντα ὅμως τῇ εὐσεβείᾳ, τῇ πολιτικῇ τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῇ χρηστοηθείᾳ· τῶν δὲ τοιούτων ἡ χρῆσις ἀπαγορεύεται.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΣ΄.

Περὶ τῆς τροφῆς καὶ τῆς τραπέζης.

101. Ἡ σχολὴ παρέχει ἀνεξαιρέτως πᾶσι τοῖς ἐν αὐτῇ διατωμένοις τὴν αὐτὴν τροφήν: πρόγευμα, συνιστάμενον ἐκ κοφῖ καὶ τεμαχίου ἄρτου, μετὰ τὴν πρωϊνὴν ἀκολουθίαν, γεῦμα, συνιστάμενον ἐκ ζωμοῦ, καὶ δύω τρυβλίων φαγητῶν καὶ τυροῦ ἢ ἐλαιῶν, κατὰ καιροὺς δὲ ὀπώρας τὴν μεσημβρίαν, δεῖπνον, συνιστάμενον ἐκ τριῶν τρυβλίων, πλὴν τοῦ ζωμοῦ, τὴν ὀγδόην μετὰ μεσημβρίαν.

102. Ἐν τῇ τραπέζῃ ἕκαστος κατέχει τὴν προσδιωρισμένην αὐτῷ θέσιν, καὶ ἐσθίει μετ' εὐσχημοσύνης καὶ ἡσυχίας, ἀπαγορευομένης πάσης συνδιαλέξεως μετὰ τῶν παρακαθημένων.

103. Οὐδεὶς δύναται ἐλλείψει ἢ ἀναχωρῆσαι ἀπὸ τῆς τραπέζης ἄνευ τῆς τοῦ Σχολάρχου ἀδείας· μόνον δὲ οἱ ἀσθενοῦντες λαμβάνουσιν ἰδίᾳ τὴν κατάλληλον τροφήν.

104. Οὐδενὶ ἐπιτρέπεται ἐν τῇ τραπέζῃ ἵνα ἐπιφέρῃ παρατηρήσεις ἐπὶ τῶν παρατιθεμένων.

105. Κατὰ τὸ γεῦμα ἕκαστος τῶν μαθητῶν ἀναγινώσκει κατὰ σειρὰν μεγαλοφώνως ἐκ βιβλίου τινὸς Ἐκκλησιαστικοῦ, διωρισμένου ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΖ΄.

Περὶ τῆς εἰσόδου καὶ ἐξόδου ἐκ τῆς σχολῆς.

106. Οἱ μαθηταὶ ἐξέρχονται ἅπαντες ὁμοῦ συγχρόνως εἰς περίπατον δὶς τῆς ἡμέρας μετὰ τὸ γεῦμα ἐπὶ ἡμίσειαν ὥραν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς σχολῆς, καὶ μετὰ τὸν ἑσπερινὸν ἐπὶ μίαν ὥραν εἰς τὰ κατώτερα τοῦ λόφου, περιπατοῦσι δὲ ἀνὰ δύω ἢ τρεῖς εὐτάκτως καὶ ἡσύχως, ἐντὸς τῶν τεταγμένων ὁρίων, συνοδευόμενοι καὶ ἐποπτευόμενοι ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν.

107. Οὐδενὶ τῶν ἐκτὸς ἐπιτρέπεται ἐπισκέπτεσθαι τὴν σχολὴν ἢ τοὺς μαθητὰς ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Σχολάρχου, ὅστις ὁρίζει καὶ τὸν τόπον καὶ τὴν ὥραν τῆς συνεντεύξεως.

108. Ἀπαγορεύεται πᾶσι τοῖς ἐκτὸς διανυκτερεύειν ἐν τῇ σχολῇ.

109. Οὐδενὶ τῶν μαθητῶν ἐπιτρέπεται ἀπεῖναι τῆς σχολῆς, ἐκτὸς μεγάλης ἀνάγκης, ἐκτεθειμένης ἐγγράφως τῷ Σχολάρχῃ, ὅτε, ἐπανερχόμενος ὁ μαθητὴς, ὀφείλει ἀμέσως παραστῆσαι ἑαυτὸν τῷ Σχολάρχῃ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΗ΄.

Περὶ τῶν πειθαρχικῶν καθηκόντων.

110. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσι τηρεῖν ἀκριβῶς πάντα νόμον τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, πρὸς αὐτοὺς ἀναφερόμενον, καὶ πᾶσαν περὶ αὐτῶν εἰδικὴν τοῦ Σχολάρχου διάταξιν.

111. Οἱ μαθηταὶ ὀφείλουσιν ὅπου περ ἂν ὦσι προσφέρειν τὸ προσῆκον σέβας τοῖς συντηρηταῖς τῆς σχολῆς, τῷ Σχολάρχῃ καὶ τοῖς Καθηγηταῖς, ὑπανιστάμενοι αὐτοῖς προσερχομένοις.

112. Ὀφείλουσιν εἶναι εἰλικρινεῖς καὶ φιλαλήθεις πρὸς πάντας, μάλιστα δὲ τοὺς προϊσταμένους τῆς σχολῆς. Τὸ ψεῦδος τιμωρεῖται.

113. Ὀφείλουσι προσφέρεσθαι πρὸς ἀλλήλους ὡς ἀδελφοὶ, καὶ διάγειν μετ' εὐκοσμίας καὶ σεμνότητος, ἀποφεύγοντες πᾶσαν ὕβριν, χλεύην ἢ περιφρόνησιν, καὶ πᾶσαν διὰ χειρῶν προσβολήν. Ἔριδες καὶ λοιδορίαι, φατρίαι καὶ διαιρέσεις, ἢ μυστικαὶ συνελεύσεις ἀπαγορεύονται ὅλως, γενόμεναι δὲ τιμωροῦνται.

114. Οὐδενὶ τῶν μαθητῶν ἐπιτρέπεται αὐτοδικία μέχρι καὶ ἁπλῆς παρατηρήσεως καὶ πρὸς τὸν ἔσχατον τῶν ὑπηρετῶν· ἐὰν δὲ νομίζῃ ἑαυτὸν ἠδικημένον παρά τινος, ὀφείλει ἀναφέρεσθαι πρὸς μόνον τὸν Σχολάρχην.

115. Οἱ μαθηταὶ, ὅπου περ ἂν ὦσιν, ὀφείλουσι πολιτεύεσθαι ἀξίως τοῦ ἑαυτῶν προορισμοῦ, ἀποφεύγοντες πᾶσαν ὕποπτον συναναστροφὴν, ὡς καὶ τὴν εἴσοδον εἰς μέρη ἀπάδοντα τῷ ἱεροπρεπεῖ αὐτῶν χαρακτῆρι.

116. Πᾶσα αἴτησις τῶν μαθητῶν πρὸς τὸν Σχολάρχην καὶ τοὺς Καθηγητὰς ὀφείλει γίνεσθαι ἐν προσήκοντι τόπῳ καὶ χρόνῳ.

117. Βιβλία, ἐνδύματα, ἐπιστολαὶ καὶ τὰ τοιαῦτα οὔτε εἰσάγονται, οὔτε ἐξάγονται τῆς σχολῆς, εἰμὴ διὰ τοῦ θυρωροῦ καὶ τοῦ ἐπιστάτου.

118. Ἀπαγορεύεται τοῖς μαθηταῖς ἡ ἐν ἀλλοτρίῳ κελλίῳ διατριβή. Ἐπιτρέπεται δὲ ἡ μετάβασις εἰς ἕτερον κελλίον μόνον ἐν ἡμέρᾳ ἐπ' ὀλίγον καὶ ἐπὶ ἑλλόγῳ προφάσει. Ἐπίσης ἀπαγορεύεται ἡ λαθροφαγία, ἡ χρῆσις ποτῶν καὶ τὸ κάπνισμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΘ'.

Περὶ τῶν ποινῶν.

119. Ἐάν τις τῶν μαθητῶν παραβῇ τι τῶν ἰδίων καθηκόντων, κατὰ τὰς περιστάσεις ἢ νουθετεῖται ἢ ἐπιπλήττεται ἰδίᾳ, ἢ δημοσίᾳ, ἢ ὑποβάλλεται εἰς καταλλήλους ὑποχρεώσεις, ἢ τέλος, ἀποπέμπεται τῆς σχολῆς. Τὴν ποινὴν τῆς ἀποπομπῆς ὁ Σχολάρχης ἐφαρμόζει μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν μετὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς Ἐφορίας. Ἐὰν δέ τις τῶν μαθητῶν ἀποδειχθῇ ὑποκινῶν στάσιν πρὸς ἀνατροπὴν τῶν καθεστώτων τῆς σχολῆς ἢ ἔνοχος ἄλλου ὁμοίας φύσεως ἐγκλήματος, οὗτος ἀμέσως ἀποπεμπόμενος τῆς σχολῆς, οὐ μόνον ἀποτίει τὴν δι' αὐτὸν γενομένην δαπάνην ὑπὸ τῆς σχολῆς, κατὰ τὸ 42 ἄρθρον, ἀλλὰ καὶ μωρεῖται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς.

120. Ὁ ἅπαξ ἀποπεμφθεὶς τῆς σχολῆς ὑπάρχει τοῦ λοιποῦ ἀπαράδεκτος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Κ'.

Περὶ τοῦ Γραμματέως.

121. Ὁ Γραμματεὺς τῆς σχολῆς διορίζεται ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, ἐνοικεῖ ἐν τῇ σχολῇ, καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὰς ἀμέσους διαταγὰς τοῦ Σχολάρχου· ἔργα δ' αὐτοῦ εἰσι α.) ἡ σύνταξις τῶν πρακτικῶν τῆς σχολῆς, β.) ἡ σύνταξις πάντων τῶν ἐπισήμων ἐγγράφων, καὶ τῆς ἐπισήμου ἀλληλογραφίας τοῦ Σχολάρχου, γ.) ἡ κατάστρωσις αὐτῶν ἐν τοῖς ἁρμοδίοις βιβλίοις, δ.) ἡ ἐγγραφὴ τῶν μαθητῶν ἐν τῷ Μητρῴῳ, ε.) ἡ ἀκριβὴς τήρησις τῶν ἐγγράφων, τῶν πεμπομένων πρὸς τὴν Σχολαρχίαν, τῶν εἰσιτηρίων καὶ διαφόρων τοῦ Γραφείου βιβλίων.

122. Βιβλία τοῦ γραφείου τῆς σχολῆς εἰσι τὰ ἑξῆς: α.) τὸ Μητρῷον, ἐν ᾧ καταγράφονται τὸ ὄνομα, τὸ ἐπώνυμον, ἡ πατρίς, τὸ γένος, ἡ ἡλικία, ὁ ἐγγυητὴς, καὶ ὁ χρόνος τῆς εἰς τὴν σχολὴν εἰσαγωγῆς ἑκάστου μαθητοῦ· β.) ὁ Κώδιξ τῶν πρακτικῶν,

ἐν ᾧ καταχωροῦνται αἱ ἐτήσιαι ἐκθέσεις τοῦ Σχολάρχου, αἱ πράξεις τῶν ἐπὶ διπλώματι ἐξετάσεων, καὶ τὰ κατ' ἐνιαυτὸν προγράμματα τῶν μαθημάτων καὶ τῶν ἐξετάσεων, καὶ πᾶσα ἄλλη πρᾶξις τοῦ Καθηγητικοῦ συλλόγου· γ.) ὁ Κώδιξ τῶν διπλωμάτων, ἐν ᾧ διατηροῦνται τὰ ἴσα τῶν χορηγουμένων τοῖς ἐξερχομένοις μαθηταῖς διπλωμάτων καὶ ἐνδεικτικῶν· δ.) Βιβλίον ἀπογραφῆς, ἐν ᾧ καταχωρεῖται ἡ ἐπίσημος ἀλληλογραφία τοῦ Σχολάρχου· ε.) ἐτήσιοι ἔλεγχοι μαθητῶν.

123. Ὁ Γραμματεὺς παρεδρεύει ἐν τῷ Καθηγητικῷ συλλόγῳ, μὴ ἔχων ὅμως ψῆφον· ὑπογράφει μετὰ τοῦ Σχολάρχου τὰ ἐπίσημα τῆς σχολῆς ἔγγραφα, καὶ παρακάθηται ἐν τῇ τραπέζῃ μετὰ τοὺς Καθηγητάς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΑ'.

Περὶ τῆς βιβλιοθήκης καὶ τοῦ βιβλιοθηκαρίου.

124. Ἡ σχολὴ ἔχει δημοσίαν βιβλιοθήκην πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τῇ σχολῇ διδασκόντων καὶ διδασκομένων, καὶ παντὸς ἔξωθεν λογίου καὶ φιλομούσου, ἐπιθυμοῦντος ὠφεληθῆναι ἐξ αὐτῆς.

125. Ἡ βιβλιοθήκη ἔχει ἰδίαν σφραγῖδα, φέρουσαν τὴν ἑξῆς ἐπιγραφήν: Βιβλιοθήκη τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, καὶ φυλασσομένη παρὰ τῷ Σχολάρχῃ.

126. Ἐν τῷ καταστήματι τῆς βιβλιοθήκης ὑπάρχει τὸ ἀναγνωστήριον καὶ γραφεῖον αὐτῆς· ἐν αὐτῷ φυλάττονται καὶ αἱ ἀρχαιότητες, ὡς καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ ὄργανα τῆς σχολῆς.

127. Ποσότης χρηματικὴ, ἀνάλογος τῶν πόρων τῆς σχολῆς, προσδιορίζεται κατ' ἔτος εἰς προμήθειαν βιβλίων καὶ ἄλλων, ἐπιστημονικὴν ἀξίαν ἐχόντων, εἰς ἐπαύξησιν τῆς βιβλιοθήκης.

128. Τὰ χρηματικὰ κληροδοτήματα, τὰ ἀφιερούμενα ἰδίως τῇ βιβλιοθήκῃ τῆς σχολῆς, ἐξασφαλίζονται ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, καὶ ἐκ τῶν ἐτησίων αὐτῶν τόκων ἀγοράζονται βιβλία ἐπὶ καταλόγου, διδομένου παρὰ τοῦ Σχολάρχου.

129. Ἡ φύλαξις τῆς βιβλιοθήκης καὶ ἡ διεύθυνσις τοῦ γραφείου αὐτῆς ἀνατίθεται ἑνὶ βιβλιοθηκαρίῳ, διοριζομένῳ ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, καὶ διατελοῦντι ἀμέσως ὑπὸ τὸν Σχολάρχην.

130. Ὁ βιβλιοθηκάριος ὀφείλει διατιθέναι τὰ βιβλία ἐν ταῖς προσηκούσαις θέσεσι πρὸς εὐχερῆ εὕρεσιν παντὸς ζητουμένου, φροντίζων, ὑπ' εὐθύνην ἑαυτοῦ, περὶ τῆς ἀβλαβοῦς διατηρήσεως καὶ καθαριότητος τῶν τε βιβλίων καὶ τῶν ἐπιστημονικῶν ὀργά-

νων καὶ ἀρχαιοτήτων, καὶ ἔχειν ἀκριβεῖς καταλόγους ἁπάντων μετὰ τῆς σημειώσεως τοῦ ἀριθμοῦ καὶ τῆς θέσεως ἑκάστου.

131. Ἅπαντα τὰ βιβλία φέρουσι τὴν σφραγίδα τῆς βιβλιοθήκης· τὰ δὲ δεδωρημένα καὶ τὴν σημείωσιν τοῦ ὀνόματος τοῦ δωρητοῦ.

132. Αἱ ὧραι, καθ' ἃς ἀνοίγεται ἡ βιβλιοθήκη, ὁρίζονται ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου διὰ προγράμματος, ἐκδιδομένου καθ' ἑξαμηνίαν, καὶ τοιχοκολλημένου ἐπὶ τῆς θύρας τῆς βιβλιοθήκης.

133. Οἱ Καθηγηταὶ δύνανται ἐπισκέπτεσθαι τὴν βιβλιοθήκην ἀκωλύτως καὶ ἐνδιατρίβειν ἐν αὐτῇ καὶ λαμβάνειν παρ' αὐτῆς βιβλία ἐπὶ ἀποδείξει καὶ ἐπὶ ῥητὸν χρόνον· ἐκ δὲ τῶν μαθητῶν μόνοις τοῖς τοῦ τετάρτου, πέμπτου καὶ ἕκτου ἔτους ἐπιτρέπεται δι' εἰσιτηρίου, χορηγουμένου καθάπαξ ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου, εἰσέρχεσθαι εἰς τὸ ἀναγνωστήριον καὶ μελετᾷν ἐν αὐτῷ, ὅταν σχολάζωσιν ἀπὸ τῶν μαθημάτων· οὐδέποτε δὲ λαμβάνουσιν ἐξ αὐτῆς βιβλία πρὸς κατ' ἰδίαν ἀνάγνωσιν.

134. Οἱ μελετῶντες ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ ἀναγινώσκουσι καθ' ἑαυτοὺς, ἄνευ τοῦ ἐλαχίστου θορύβου, προσέχοντες ἐν ταύτῃ περὶ τῆς καθαριότητος τοῦ ἀναγινωσκομένου βιβλίου.

135. Οἱ παραβάται τῶν ἀνωτέρω ὅρων, καταγγελλόμενοι πρὸς τὸν Σχολάρχην, ἐπιπλήττονται ὑπ' αὐτοῦ· μὴ διορθοῦμενοι δὲ, ἀποκλείονται τοῦ λοιποῦ τῆς εἰς τὴν βιβλιοθήκην εἰσόδου.

136. Οἱ ἔξωθεν ἐρχόμενοι λόγιοι δύνανται μὲν ἀναγινώσκειν, κατὰ τὰς ὡρισμένας ὥρας ἐν τῷ ἀναγνωστηρίῳ, διατηροῦντες ἡσυχίαν, οὐδέποτε ὅμως δανείζονται ἐκ τῆς βιβλιοθήκης βιβλία.

137. Ὁ ὁπωσδήποτε λυμηνάμενος βιβλίον ὑποχρεοῦται ἀποτίνειν διπλῆν τὴν ἀξίαν τοῦ ὅλου σώματος, ἢ ἀντικαθιστάναι τὸν τόμον.

138. Τὰ χειρόγραφα οὐδέποτε ἐξέρχονται τῆς βιβλιοθήκης.

139. Οἱ προσφέροντες τῇ σχολῇ βιβλία ἢ ἄλλην τινὰ ἀξιόλογον προσφορὰν λαμβάνουσιν ἀποδεικτικὸν παρὰ τῆς Ἐφορίας.

140. Τὰ κεμπόμενα ὁθενδήποτε βιβλία ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι τοῖς μαθηταῖς ἀποτίθενται ἐν τῇ βιβλιοθήκῃ, καὶ διανέμονται ὑπὸ μόνου τοῦ Σχολάρχου κατ' ἀναλογίαν τοῖς ἐπιμελέσι καὶ προκόπτουσι τῶν μαθητῶν.

141. Πειραματικὰ ὄργανα, σφαῖρας, χάρτας, καὶ λοιπὰ ἀναγκαιοῦντα ἐν ταῖς παραδόσεσι, λαμβάνει ὁ ἁρμόδιος Καθηγητὴς μόνον κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραδόσεως.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΒ'.

Περὶ τοῦ πνευματικοῦ καὶ τῶν ἐφημερίων.

142. Ὁ πνευματικὸς καὶ οἱ ἐφημέριοι διορίζονται ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Σχολάρχου ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, τῇ εἰδήσει καὶ ἀδείᾳ τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, καὶ διατελοῦσιν ὑπὸ τὰς ὁδηγίας τοῦ Σχολάρχου.

143. Ὁ πνευματικὸς, ἐὰν μὴ ἐνοικῇ τυχὸν ἐν τῇ σχολῇ, ὀφείλει ἀνυπερθέτως ἔρχεσθαι εἰς αὐτὴν, ὁσάκις ἂν προσκαλῆται ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ ἱεροῦ μυστηρίου τῆς ἐξομολογήσεως.

144. Οἱ ἐφημέριοι, διαμένοντες ἀείποτε ἐν τῇ σχολῇ, ἐπιτελοῦσι μετὰ πάσης τῆς ἀπαιτουμένης ἀκριβείας τὴν θείαν λειτουργίαν, καὶ πάσας τὰς διατετυπωμένας ἱερὰς προσευχὰς τῆς ἡμερονυκτίου ἀκολουθίας, προϊσταμένου ἑκάστοτε τοῦ Σχολάρχου, βοηθούμενοι ὑπὸ ἱεροδιακόνων μαθητῶν, οὓς ἂν διορίσῃ ὁ Σχολάρχης.

145. Κατὰ πᾶσαν ἱερὰν μυσταγωγίαν οἱ ἐφημέριοι ὀφείλουσιν ἀπαραιτήτως μνημονεύειν ἐν τῇ ἱερᾷ προθέσει μετὰ τῶν κτιτόρων τῆς ἱερᾶς Μονῆς τὰ ἐν τοῖς ἱεροῖς διπτύχοις γεγραμμένα ὀνόματα τῶν καθιδρυτῶν, τῶν συντηρητῶν, τῶν εὐεργετῶν, τῶν Ἐφόρων, τῶν Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν τῆς ἱερᾶς ταύτης Θεολογικῆς σχολῆς, ζώντων τε καὶ τεθνεώτων.

146. Εἷς ἐνὰ τῶν ἐφημερίων ἀνατίθεται ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου καὶ ἡ ἐπιστασία τοῦ σκευοφυλακίου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΓ'.

Περὶ τοῦ ἰατροῦ.

147. Ἡ σχολὴ ἔχει ἰατρὸν ἐπιστήμονα, διοριζόμενον ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, καὶ νοσοκομεῖον.

148. Ὁ ἰατρὸς κατοικεῖ μὲν ἐκτὸς τῆς σχολῆς, ἐπισκέπτεται ὅμως αὐτὴν τοὐλάχιστον ἅπαξ ἑκάστης ἡμέρας, πληροφορεῖται δὲ παρὰ τῶν ἐπιστατῶν, εἴ τις τῶν ἐν αὐτῇ ἀσθενεῖ, καὶ ἐπισκέπτεται αὐτόν. Ἐξετάζει τοὺς νέους προσερχομένους μαθητὰς, κατὰ τὸ 3'7, γ'. ἄρθρον· ἐπίσης ἐξετάζει δι' αὐτοψίας τὸ εἶδος καὶ τὴν ποιότητα τῶν παρασκευαζομένων διὰ τοὺς ἐν τῇ σχολῇ βρωμάτων, καὶ τὴν κατάστασιν τῶν ἀγγείων.

149. Τὸ νοσοκομεῖον ἀνατίθεται τῇ ἀμέσῳ ἐπιστασίᾳ καὶ ἐπιτροπείᾳ τοῦ ἰατροῦ.

150. Ὁ ἐπιστάτης μεταφέρει τὸν ἀσθενοῦντα μαθητὴν εἰς τὸ νοσοκομεῖον, καὶ παρέχει αὐτῷ τὴν ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ διατεσσαμένην θεραπείαν διὰ τοῦ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένου νοσοκόμου.

151. Τὰ ἰατρικὰ παρέχονται ὑπὸ τῆς σχολῆς τοῖς χρήζουσι δωρεάν.

152. Ἐάν τις τῶν μαθητῶν περιπέσῃ εἰς χρονικὴν ἢ κολλητικὴν νόσον, ὁ ἰατρὸς ἀναγγέλλει τοῦτο ἐγγράφως τῷ Σχολάρχῃ, γνωμοδοτῶν ἢ περὶ τῆς προσκαίρου ἀπομακρύνσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς σχολῆς, ἢ περὶ τῆς τελείας ἀπολύσεως, κατὰ τὸ 46 ἄρθρον.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΔ'.

Περὶ τῶν ἐπισταιῶν.

153. Ἡ ἀμέσος ἐπιτήρησις τῆς διαγωγῆς τῶν μαθητῶν ἀνατίθεται δυσὶν ἐπιστάταις, διοριζομένοις ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, καὶ ὑπείκουσιν ἀμέσως τῷ Σχολάρχῃ.

154. Ἐπιστάται διορίζονται ἄνδρες ἱερωμένοι, ἀνεπίληπτοι τὴν διαγωγήν, φρόνιμοι καὶ ἄγρυπνοι περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἰδίων καθηκόντων.

155. Ἔργον τῶν ἐπιστατῶν ἐστι τὸ ἐπιτηρεῖν παντοχοῦ τοὺς μαθητὰς ἔν τοῖς συμμελετητηρίοις καὶ συνυπνωτηρίοις, τῇ ἐκκλησίᾳ, τῇ τραπέζῃ καὶ ἐν τῷ περιπάτῳ, ὡς καὶ ἐν τῇ ἀσθενείᾳ, προσέχειν μή τις αὐτῶν ἐλλείπῃ τῶν ἰδίων καθηκόντων.

156. Ὁ ἐπιστάτης ὀφείλει ἀναγγέλλειν τῷ Σχολάρχῃ πᾶσαν πρᾶξιν τῶν μαθητῶν, ἀντιβαίνουσαν τῇ πειθαρχίᾳ, τῇ περὶ τὰ ἤθη χρηστότητι καὶ τῇ ἱεροπρεπείᾳ· ἐν περιπτώσει δὲ ἀμελείας, ἢ ἄλλης οἱασδήποτε καταχρήσεως, ἀποβάλλεται παραχρῆμα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΕ'.

Περὶ τοῦ οἰκονόμου.

157. Ὁ οἰκονόμος διορίζεται ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, ὑπάγεται δὲ ἀμέσως ὑπὸ τὸν Σχολάρχην.

158. Ὀφείλει προμηθεύειν τὰ καθ' ἑκάστην ἀναγκαῖα τρόφιμα, καὶ φροντίζειν περὶ τοῦ ὑλικοῦ τῆς σχολῆς.

159. Ὀφείλει προσέτι φροντίζειν περὶ τοῦ κήπου καὶ τῶν κτημάτων ἐν γένει τῆς Μονῆς.

160. Διατηρεῖν καθημερινὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ Ταμίου τῆς σχολῆς, παρ' οὗ ζητεῖ ἐγκαίρως τὰ χρειώδη.

161. Ὀφείλει καταγράφειν ἐν ἰδιαιτέρῳ καταστίχῳ ἀκριβῶς

τὰ καθ' ἑκάστην προμηθευόμενα ὑπ' αὐτοῦ διὰ τὴν σχολὴν καὶ παρουσιάζειν τὸ κατάστιχον τῷ Σχολάρχῃ καθ' ἑσπέραν· κατὰ τὸ τέλος δὲ ἑκάστου μηνὸς ἀποστέλλειν τοῦτο πρὸς τὸν Ταμίαν, ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου.

162. Τὸν παραβαίνοντα τὰ χρέη αὐτοῦ ὑπηρέτην καταγγέλλει πρὸς τὸν Σχολάρχην, ὅστις ἐπιβάλλει αὐτῷ τὴν κατάλληλον ποινήν, ἢ καὶ ἀποβάλλει αὐτὸν αὐτοδικαίως· ἐν δὲ τῇ περιπτώσει ταύτῃ ὁ οἰκονόμος ὀφείλει αἰτεῖν ἀνυπερθέτως παρὰ τῆς Ἐφορίας τὴν ἀντικατάστασιν ἄλλου.

163. Ἐάν ὁ οἰκονόμος φανῇ ἐλλείπων τινὸς τῶν ἰδίων καθηκόντων, κατὰ πρῶτον μὲν νουθετεῖ αὐτὸν ὁ Σχολάρχης, μὴ διορθουμένης δὲ τῆς ἐλλείψεως, ἀναφέρει τὸ πρᾶγμα πρὸς τὴν Ἐφορίαν, ἥτις λαμβάνει ἀμέσως τὰ κατάλληλα μέτρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΚΣ'.

Περὶ τῶν ὑπηρετῶν.

164. Οἱ ὑπηρέται διορίζονται ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, καὶ ὑπάγονται ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπιτήρησιν τοῦ οἰκονόμου· ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐστιν ἀνάλογος πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς σχολῆς.

165. Οἱ ὑπηρέται ὀφείλουσιν εἶναι χρηστοήθεις, καὶ ἄνευ σωματικοῦ ἐλαττώματος ἢ ἀσθενείας.

Ἄρθρα ἀκροτελεύτια.

166. Πᾶσα προλαβοῦσα διάταξις, ἀντιβαίνουσα τοῖς ὅροις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, μένει ἄκυρος.

167. Ἕκαστος τῶν ἐν τῇ σχολῇ λαμβάνει παρὰ τοῦ Σχολάρχου ἓν ἀντίτυπον τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ πρὸς ὁδηγίαν αὐτοῦ.

Ἐν Κ]πόλει, τῷ ,ωξζ'. Σωτηρίῳ ἔτει, κατὰ μῆνα αὔγουστον.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ βεβαιοῖ.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Χίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.
† Ὁ Κορυτσᾶς ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.
† Ὁ Κρήτης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
† Ὁ Βιδύνης ΠΑΪΣΙΟΣ.
† Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

41. Τὰ κατὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ῥοδουπόλεως.

Ἐπειδὴ, κατ' ἐπανειλημμένην αἴτησιν τῶν ἐν Ῥοδουπόλει Χριστιανῶν, πλείστας ὅσας διαβιβασάντων ἀναφορὰς εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, ἐνεκρίθη Συνοδικῶς ἡ εἰς τὴν ἐξ ἧς συνετέθη ἐξαρχίας διάλυσις τῆς ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν Κανονισμῶν συστάσης Ἀρχιεπισκοπῆς Ῥοδουπόλεως, ἀπεστάλησαν τῇ ιή. Ἑβρίου ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἔξαρχοι Πατριαρχικοὶ δύο εἰς Τραπεζοῦντα, ὅ,τε ἀρχιμανδρίτης κ. Χρύσανθος Τσακόπουλος, καὶ ὁ κ. Θ. Κυριακίδης, ὡς εἰδήμων τῶν μερῶν ἐκείνων, κομίζοντες καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ Γράμματα, τὰ διαλαμβάνοντα τὴν διάλυσιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς καὶ τὴν ἀνανέωσιν τῆς ἐξαρχίας.

Συνεπείᾳ τῶν ἀποφασισθέντων, ὁ τέως Ἀρχιεπίσκοπος κ. Γενάδιος ἐπανῆλθεν εἰς Κωνσταντινούπολιν τῇ ιθ'. Ἑβρίου.

—o—

42. Ὁ Μητροπολίτης Φωκίδος.

Ὁ Μητροπολίτης Φωκίδος κ. Δαβὶδ, εἷς τῶν πεπαιδευμένων Κληρικῶν, μετέβας εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐξ Ἑλλάδος, ἐπεσκέψατο τὴν κδ'. Ἑβρίου καὶ τὴν Α. Π. τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καθὼς καὶ τοὺς Συνοδικούς, ἔτι δὲ καὶ τὴν Μ. τοῦ Γ. σχολὴν, καθὼς καὶ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ. Μετὰ ὀλιγοήμερον δὲ διαμονὴν ἐπανῆλθεν εἰς Ἑλλάδα.

—o—

43. Οἱ ἐν Νικαίᾳ Χριστιανοὶ Κιρκάσιοι.

Τινὲς τῶν ἐν Νικαίᾳ συνοικισθέντων Κιρκασίων ἐφάνησαν προσβεύοντες (περὶ τὰς 15 οἰκογενείας) τὸ ὀρθόδοξον δόγμα· καὶ ἕνεκα τούτου αἱ ἐπιτόπιοι Ἀρχαὶ διέκοψαν ἀμέσως εἰς αὐτὰς τὸν ὑπὸ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως χορηγούμενον ἄρτον, καὶ ἠθέλησαν νὰ κωλύσωσι τὴν ταφὴν μιᾶς Κιρκασίας Χριστιανῆς, ἀποθανούσης. Ἀλλὰ, διὰ τῶν ἀξιεπαίνων καὶ δραστηρίων προσπαθειῶν τοῦ Μητροπολίτου ἁγ. Νικαίας, ἐδόθησαν ὑπὸ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως αἱ ἀπαιτούμεναι διαταγαὶ διὰ τὴν ἀνεμπόδιστον ὑπεράσπιση

σιν τῶν ὀρθοδόξων Κιρκασίων, χορηγουμένου καὶ τοῦ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἀπονεμομένου ἄρτου ἀνεξαιρέτως καὶ πάσης ἄλλης περιθάλψεως.

—o—

44. Ἡ Μ. τοῦ Γ. σχολὴ καὶ ὁ Μητροπολίτης Μόσχας.

Ἐν τῇ πεντηκονταετηρίδι τῆς Ἀρχιερατείας τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας καὶ ἡ Μεγ. τοῦ Γένους σχολὴ συγχαρητήριον ἔπεμψεν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν ἐν λόγῳ Μητροπολίτην μετὰ τοῦ ἐπισυνημμένου ψηφίσματος ἀπὸ τοῦ μηνὸς Ἰουλίου. Ἀπάντησιν δὲ ταύτης, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 12 Ἑβρίου, ἔλαβε τῇ 5 Θβρίου, Ῥωσσιστὶ γεγραμμένην, ἥτις καὶ ἐξελληνίσθη ὑπὸ τοῦ Β'. Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Δοσιθέου. Τὰ ἔγγραφα ταῦτα δημοσιεύομεν ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Α'. Β'. Γ'.

Α'.

Φιλαρέτῳ, Μόσχας καὶ Κολόμνης γεραρῷ καὶ πεπνυμένῳ Μητροπολίτῃ, ἀνδρὶ τήν τε θύραθεν καὶ τὴν ἔσω παιδείαν καὶ φιλοσοφίαν ἄκρῳ, τὴν δὲ πεντηκονταετηρίδα τῆς ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ Ἀποστολικῆς Ἀρχιερατείας αἰσίως ἄγοντι, ἡ ἐν τῇ Κωνσταντινουπόλει μεγάλη καὶ Πατριαρχικὴ τοῦ Γένους σχολὴ, σέβας νίκην καὶ τὰ ὀφειλόμενα χαιρετήρια.

Οὐδεὶς τῶν καὶ ὁπωσονοῦν ἀκοῆ καὶ ἀναγνώσει τῆς ὁμήλικος πεπειραμένων φιλολογίας, οὐδείς ἐστιν ὅς οὐ κάτοιδεν ἢ οὐκ ἔχει δικαίως τεθαυμακὼς καὶ διὰ πάσης σπουδῆς καὶ τιμῆς καὶ εὐλαβείας ἄγων τὸν τῆς ἀρετῆς φίλον καὶ ὄντα καὶ εἰκότως ἐπωνυμούμενον, ἄνδρα οὐδὲν μᾶλλον (τῇ γε φήμῃ πιστεῦσαι) ταῖς Εὐαγγελικαῖς ἀρεταῖς, ὡς εἴ τις ἄλλος τῶν νυνὶ ποιμένων καὶ διδασκάλων τῆς εὐσεβείας, κράτιστον καὶ διαπρεπῆ, ἢ καὶ ἐν ἀνδρῶν νοῦ καὶ ἐπιστήμης μεστῶν μουσικαῖς διατριβαῖς καὶ ἐν ἀκαδημαϊκῶν καὶ συγγραφέων καὶ ῥητόρων καὶ καθηγητῶν λογίμοις καὶ σοφοῖς θιάσοις οὐ δεύτερόν τινα ἢ τρίτον, ἀλλὰ τῶν πρώτων πάντως ὄντα γνωριζόμενόν τε καὶ κλεϊζόμενον, καὶ διὰ ταῦτα τιμῶν καὶ γερῶν καὶ εὐνοιῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν, Θείων καὶ ἀνθρωπίνων, ἐπαξίως ἠξιωμένον, ὅσων καὶ οἵων εὐαρίθμητοί τινες ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ· ἐκεῖνόν φαμεν τὸν τῶν Μοσχο-

βιτῶν καὶ Κολομναίων γεραρὸν καὶ θεοτίμητον ποιμένα καὶ πρόεδρον, Φιλάρετόν τὸν κλεινὸν καὶ θαυμάσιον, τὸ ἄγλαϊσμα καὶ μεμουσωμένον τῆς Ὀρθοδοξίας πάσης πρέσβος καὶ σέμνωμα καὶ τῆς Ῥωσσικῆς Ἱεραρχίας τὸ δίκαιον καύχημα.

Ἐπειδὴ τρόπων Θεὸς, ὁ ἐν τῇ δυνάσπειᾳ αὐτοῦ δεσπόζων τοῦ αἰῶνος, καὶ πάντα προνοητικῶς καὶ ἐμφρόνως οἰκονομῶν καὶ διατιθέμενος τῷ ῥήματι τῆς δυνάμεως καὶ πανσοφίας αὐτοῦ, ἔδωκέ σοι μακρότητα καὶ ἀγαθότητα ἡμερῶν, εὐφροσύνης πεπληρωμένων, κατὰ τὴν εὐδοκίαν τοῦ θελήματος αὐτοῦ· « καὶ ζωὴ γὰρ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ (κατὰ τὸν Ἱεροψάλτην) καὶ τερπνότητες ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ εἰς τέλος », ὥστε καὶ ἑορτὴν ἐγκαινισμοῦ ἑβδομάδων αὐτῷ ποιῆσαι, καὶ πεντηκοστὴν δεκάτης ἀνενεγκεῖν σεπτὴν ἀλοκάρπωμα, τὸ ἐκ τῶν θερισμῶν λητοῦ θεοσπάρου τῆς σῆς ἐν Χριστῷ Ἀποστολικῆς ποιμαντορίας.

Ἐπειδὴ ἐπὶ τοιαύτῃ εὐσήμῳ καὶ ἐπικλύτῳ ἡμέρᾳ σοῦ Μοσχοβία μόνη καὶ Κολόμνα καὶ τὰ ἀνὰ πᾶσαν τὴν φιλόκαλον καὶ εὐσεβῆ Ῥωσσίαν ἐπιστημονικά τε καὶ θρησκευτικά, τὰ ἀγαθοεργὰ καὶ φιλάνθρωπα συστήματα πάνθ' ὅν τυγχάνεις μέλος καὶ ἑταῖρος καὶ κοσμήτωρ καὶ διευθυντὴς ἀγαλλιάσεταί τε καὶ πανηγυρίσει καὶ ἀνοίσει τῷ Πατρὶ τῶν φώτων ὠδὰς καὶ θυσίας χαριστηρίους καὶ συνεπεύξεται τῷ ἐν τοῖς σφετέροις διδασκάλοις καὶ πνευματικοῖς πατράσι καὶ ποιμέσι καὶ ἑταίροις γεραιτέρῳ καὶ σοφωτέρῳ τὰ θυμήρη καὶ σωτήρια, ἀλλὰ καὶ πᾶσα μονονουχὶ ἡ ὑπ' οὐρανὸν Ὀρθοδοξία καὶ διαφερόντως ὅσον αὐτῆς Ἐκκλησιαστικὸν καὶ λόγιμον (πολὺς δ' ὁ ἔπαινος τοῦ Σοῦ περιφανοῦς ὀνόματος, ἱεράρχα ἁγιώτατε, διὰ παρῶν πᾶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ) συνευφραίνεταί Σου τῇ θεοσόφῳ κορυφῇ διὰ τοὺς σοὺς θεοφιλεῖς καμάτους, τοὺς θεολογικούς, τοὺς φιλολόγους, τοὺς φιλανθρώπους καὶ τοὺς εὐαγγελικούς, ὧν ἕνεκα συχνοὶ οὐδ' οἱ τυχόντες πατέρα τε καὶ εὐεργέτην καὶ ἐν τῇ θείᾳ ἐπιστήμῃ Νέστορά Σε ἀναγράφονται.

Διὰ ταῦτα καὶ ἡ τοῦ καθ' ἡμᾶς Γένους μεγάλη καὶ Πατριαρχικὴ σχολή, σχολὴ γραμμάτων καὶ φιλοσοφίας, ἡ πάλαι οὖσά τε καὶ καυχωμένη οἰκουμενική, Σὲ τὸν οἰκουμενικὸν διδάσκαλον καὶ στύλον τῆς Ὀρθοδοξίας ὀφειλομένως γεραίρουσα καὶ συνηδομένη τῇτε ποίμνῃ πάσῃ καὶ Σοὶ αὐτῷ τὴν πεντηκοντούτη ἄγοντι θυσίαν τῆς ἐν Κυρίῳ λογικῆς ποιμάνσεως τοῦ νέου Ἰσραὴλ, πρῶτα μὲν δόξαν καὶ εὐχαριστίαν ἀναπέμπει τῷ δοτῆρι καὶ συντελεστῇ τῶν ἀγαθῶν πατρὶ, πῷ ἐξηγαγόντι ἐν τοῖς Ὀρθοδόξοις τοιοῦτον Εὐαγγελικὸν ἐργάτην εἰς τὸν πνευματικὸν θερισμὸν, σῖτον καθαρὸν καὶ ψυχατρόφον ἐν ταῖς ἱεραῖς τῆς εὐσεβείας ἀποθήκαις θησαυρίζοντα, τὸν σῖτον τῆς διδασκαλίας, ἐν ᾗ θεολογικῇ τε ἐπιστήμῃ διαλάμπει καὶ ἡ τῶν λογίων τοῦ Ἁγ. Πνεύματος ἀσθεστος ἀλήθεια φρυκτωρεῖ. Εἶτα δ' ἐγκαρδίως δεομένη τοῦ χαρισαμένου Σε τῇ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ Χριστοῦ Σωτῆρος διατηρεῖν Σε ὑγιᾶ καὶ ἀπήμαντον μέχρι γήρως βαθυτάτου καὶ λιπαροῦ, ὥστε καὶ τὴν ἑκατοντάετηρίδα τῆς ἐπιγείου βιοτῆς γηθοσύνως καὶ πανευδαιμόνως ἑορτάσαι καὶ δαψιλῆ τὸν Σὸν πνευματικὸν διαχέαι πλοῦτον ἐπὶ καταρτισμῷ παντὸς τοῦ Χριστωνύμου πληρώματος, καθικετεύει Σε τρίτον, πανσέβαστε καὶ πάνσεμνε πάτερ, μὴ ἀπαξιῶσαι καὶ ταύτην ἀντιμῆσαι ὀνομαζομένον τε καὶ γνωριζόμενον τοὐντεῦθεν ἰσοβίως μέλος ἐπίτιμον, ἐπίκλησιν, ἣν ἐκ παλαιοῦ οὐκ ἄλλοις τισὶν ἀπένειμεν ἡ τοῖς πόρρω που σοφίας καὶ ἀρετῆς ἑλληνακόαις ἀνδράσιν.

Δέξαι, πάτερ καὶ ἱεράρχα θεοτίμητε, δέξαι τὰς ταπεινὰς εὐχὰς καὶ γέρας ὀφειλόμενον παρὰ σχολῆς, ἀείποτε τὴν Πατριαρχικὴν εὐαέβειαν ἐπαγγειλαμένης, καὶ ἀντεπεύξεται αὐτῇ θεόθεν καρποφορίαν καὶ κράτυνσιν.

Ἐπὶ τούτοις οὖν νοερῶς καὶ εὐλαβῶς ἀσπαζόμενοι τὴν πατρικὴν τῆς Σῆς σεβασμίας καὶ μουσοτραφοῦς πανιερότητος δεξιάν, διατελοῦμεν Αὐτῆς υἱοὶ καὶ θεράποντες εὐπειθέστατοι.

Οἱ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης καὶ Πατριαρχικῆς τοῦ Γένους σχολῆς ταπεινοὶ καθηγηταί·

Ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. σχολῇ, Σωτηρίου ἔτους,
Ἰουλίου μεσοῦντος τοῦ ,αωξζ'.

1. Εὐστάθιος Κλεόβουλος, Ἀρχιμανδρίτης καὶ ἱεροκήρυξ τοῦ Πατριαρχικοῦ καὶ οἰκ. θρόνου καὶ καθηγητὴς τῶν Θεολογικῶν μαθημάτων.

2. Ἰωάννης Φιλαλήθης, καθηγητὴς τῆς Ἑλλ. Φιλολογίας καὶ τῆς Ῥητορικῆς.

3. Ἀντώνιος Χαρίλαος, καθηγητὴς τῶν Ἑλλ. Γραμμάτων.

4. Βασίλειος Δ. Καλλίφρων, καθηγητὴς τῆς Ἑλλ. γλώσσης.

5. Κωνσταντῖνος Κρὴς, καθηγητὴς τῆς Γαλλικῆς γλώσσης καὶ φιλολογίας.

6. Σκαρλάτος Βίλκιος, καθηγητὴς τῆς γενικῆς Ἱστορίας.

7. Κωνσταντῖνος Φωτιάδης, καθηγητὴς τῆς Ὀθωμ. γλώσσης.

8. Ἰωάννης Δ. Ἀριστοκλῆς, καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας.

9. Ἀνδρέας Σπαθάρης, καθηγητὴς τῶν Φυσικομαθηματικῶν ἐπιστημῶν.

10. Κωνσταντῖνος Ζαχαριάδης, καθηγητὴς τῆς Ἀρχαιολογίας, Μυθολογίας καὶ Γεωγραφίας.

Διὰ τὸ ἀκριβὲς τῆς ἀντιγραφῆς

Ὁ Σχολάρχης Ἀρχιμανδρίτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ,
ἔχων καὶ τὴν γνώμην τοῦ ἀπόντος καθηγητοῦ
τῆς Λατινικῆς γλώσσης Λιμιλίου Νοννότου.

Ὁ κοσμήτωρ ΙΩ. Λ. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ.

(Τ. Σ.) Ὁ τῆς Σχολῆς γραμματεὺς Β. Δ. ΚΑΛΑΙΦΡΩΝ.

Β'.

Ψήφισμα.

Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος ἐπιβεβαιοῖ.

Εὐκλεῶς μὲν σιακοστροφοῦντας τὰ τῆς τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἁγίας καὶ πνευματικῆς νηὸς ἱερὰ πηδάλια τοῦ πανάγιωτάτου καὶ σοφωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. κ. Γρηγορίου ς'. τὸ δεύτερον, τὰ δὲ τῆς τοῦ Γένους μεγάλης καὶ φιλοσόφου ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει σχολῆς νομίμως ἰθύνοντος Εὐσταθίου τοῦ Κλεοβούλου, ὁ τῶν ἐν αὐτῇ καθηγητῶν Σύλλογος, ἐν πλήρει συνελθὼν ὁμηγύρει, προκαθεζομένου τοῦ ἐν Ἀρχιμανδρίταις πανοσιωτάτου σχολάρχου καὶ διευθυντοῦ, σήμερον τὴν ιέ. Ἰουλίου τοῦ ᾳωξζ'. σωτηρίου ἔτους, καὶ σκεψάμενος μὲν ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς αὕτη μεγάλη καὶ Πατριαρχικὴ τοῦ Γένους σχολή, ἡ φιλοσοφική τε καὶ ἐπιστημονικὴ, καὶ τὰ ἔτι πρώην Ἀκαδημία καὶ οἰκουμενικὴ ἐπιλεγομένη, ἄνωθεν ἐκ παλαιοῦ τοὺς ἀριπρεπεῖ παιδείᾳ καὶ ἀρετῇ διαφέροντας ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις καὶ τὸ ὀρθόδοξον γένος ἰδίᾳ ἢ κοινῇ τῇ γλώττῃ καὶ τῷ νῷ καὶ τῷ καλάμῳ κλείζοντας κἀπὶ τὰ πρόσω τῆς ἐν Χριστῷ ἀρετῆς καὶ σοφίας προβιβάζοντας, τούτους εἰκότως τιμᾶν ἐκπρεπέσι τισὶ προνομίοις καὶ γέρασι.

Σκεψάμενος δὲ ὅτι Φιλάρετος, ὁ Μοσχοβίας καὶ Κολόμνης πανιερώτατος Μητροπολίτης, εἰς ἄκρον παιδείας ἑλληλακὼς, μάλιστα τῆς θείας, ἀρεταῖς τε, ὡς εἴτις ἄλλος, διαπρέπων Εὐαγγελικαῖς καὶ φιλανθρώποις καὶ οὐδὲν μᾶλλον λόγοις καὶ διδασκαλίᾳ ζώσῃ ἢ καὶ ἔργων καὶ παντοίων συγγραφῶν ἀτρύτοις καὶ πολυχρονίοις μόχθοις, πεντήκοντα μὲν ὅλα ἔτη ἐν τάξει καὶ βαθμῷ Ἀποστολικῷ καὶ Χριστομιμήτου ἱεράρχου καὶ ποιμένος, τρεῖς δέ που εἰκοσιπενταετήροις κύκλοις ἐν τάξει ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ πεπνυμένου καὶ καθηγητοῦ καὶ συγγραφέως καὶ ἀκαδημαϊκοῦ, διατελεῖ καθόλου μὲν τὴν ὅλην τοῦ Σωτῆρος Ἐκκλησίαν καὶ τὰ γράμματα τιμῶν καὶ θεραπεύων, ἰδίᾳ δὲ τῷ ἡμετέρῳ Γένει οὐκ ἐν παρέργῳ, λόγοις καὶ ἔργοις, τὴν εὔνοιαν αὐτοῦ παρεχόμενος.

Διὰ ταῦτα γνώμῃ μὲν τοῦ σχολάρχου καὶ διευθυντοῦ, κοινῷ δὲ πάντων τῶν καθηγητῶν καὶ ὁμοθύμῳ δόγματι ψηφίζεταί τε καὶ ἀποφαίνεται τάδε·

Πρῶτον, Φιλαρέτῳ τῷ Μόσχας καὶ Κολόμνης σοφῷ καὶ πανιέρῳ Μητροπολίτῃ, τὴν πεντηκονταετηρίδα τῆς ἐν Κυρίῳ Ἀρχιερατείας τῆτες παναισίως ἄγοντι, συγχαίρουσά τε καὶ συνηδομένη, ἐπιπρυτανεύει αὐτῷ, ὡς γέρας τῇ αὐτοῦ ἐξόχῳ ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ προσοφειλόμενον, τὸ δικαίωμα τοῦ εἶναί τε καὶ λέγεσθαι καὶ παρὰ πάντα τὸν βίον ἐπιγιγνώσκεσθαι μέλος αὐτῆς ἐπιφανὲς καὶ ἐρίτιμον καὶ ἁπασῶν ἐπαπολαύειν τῶν τῇ ἐπωνυμίᾳ ταύτῃ παρομαρτουσῶν προνομιῶν, ὅσων περ οἱ τῆς σχολῆς σχολάρχαι καὶ κοσμήτορες καὶ καθηγηταὶ παρὰ τῇ Μεγ. Ἐκκλησίᾳ καὶ τῷ Γένει ἀπολαύουσιν.

Δεύτερον. Ἐπιμελείᾳ τοῦ σχολάρχου καὶ διευθυντοῦ διαβιβασθήσεται τόδε τε τὸ ψήφισμα καὶ γράμμα παρὰ τῆς σχολῆς ἁπάσης, ἐπιμαρτυροῦν τὰ δεδογμένα καὶ καθικετεῦον τὸν εἰρημένον σοφὸν Μητροπολίτην εὐμενῶς ταύτην τὴν ἐπωνυμίαν ἀποδέξασθαι, ὡς παρὰ τῆς σχολῆς λιτὸν τεκμήριον τιμῆς ὑψηλῆς καὶ διαφερούσης.

Ἐξεδόθη ἐκ τῆς ἐν τῇ Κωνσταντίνου πόλει μεγάλης καὶ Πατριαρχικῆς τοῦ Γ. σχολῆς, ἐν ἔτει σωτηρίῳ χιλιοστῷ ὀκτακοσιοστῷ ἑξηκοστῷ ἑβδόμῳ, μηνὸς Ἰουλίου μεσοῦντος.

Ὁ Σχολάρχης ΑΡΧΙΜ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ.
(Τ. Σ.) Ὁ Κοσμήτωρ ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ.
Ὁ Γραμματεὺς ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΑΛΑΙΦΡΩΝ.

Γ'.

Τῷ πανοσιωτάτῳ πατρὶ Ἀρχιμανδρίτῃ Εὐστ. Κλεοβούλῳ,
διευθυντῇ τῆς ἐν Κωνσταν]πόλει Πατριαρχικῆς σχολῆς.

Ὑψηλοτατοσιώτατε πάτερ Ἀρχιμανδρῖτα καὶ διευθυντά!

Μετ' εἰλικρινοῦς πρὸς ὑμᾶς τε καὶ τοὺς συνεργάτας ὑμῶν εὐ-

γνωμοσύνης ἔλαβον τὴν συγχαρητήριον ὑμῶν περὶ τῆς συμπληρωθείσης ἤδη πεντηκονταετοῦς ἐπισκοπικῆς μου ὑπηρεσίας, καὶ μετὰ σεβασμοῦ ἐμβλέπω εἰς τὴν ὑπὸ παναγίας χειρὸς ἐπικεκυρωμένην πρᾶξιν, τὴν συγκαταριθμοῦσάν με ἐν τῷ ὑμετέρῳ Συλλόγῳ.

Δὲν δύναμαι ἵνα μὴ ἐκτιμήσω τὰς ὑπηρεσίας τοῦ καταστήματος, ὅπερ, ἐν διαστήματι πολλῶν καὶ βαρέων διὰ τὸν τόπον ἐτῶν, εἰλικρινῶς ἐμόχθησεν ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τοῦ φωτὸς τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς γνώσεως ἐν τῷ ἔθνει αὐτοῦ μέχρι βελτίονος χρόνου, καὶ τοιουτοτρόπως ἐξυπηρέτησεν οὐχὶ μόνον τὸ ἔθνος αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Εὐλογημένη ἡ μνήμη τῶν Ἱεραρχῶν ἐκείνων, οἵτινες ὠφελήθησαν ἐκ τῆς διδασκαλίας τῆς ὑμετέρας σχολῆς καὶ ἐκοπίασαν λόγῳ ἢ ἔργῳ ὑπὲρ τῆς διαδόσεως τοῦ φωτὸς τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ἀγαθοῦ ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐνεργείας αὐτῶν. Ἀείμνηστος ὑπάρχει καὶ ἐν ἡμῖν ὁ ζῆλος ἑνὸς τῶν προκατόχων ἡμῶν, τοῦ σοφοῦ Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρεως, ὅστις καὶ μετὰ τὴν εἰς Ῥωσσίαν μετάβασιν αὐτοῦ μέχρι τῶν τελευταίων χρόνων τοῦ βαθέος αὐτοῦ γήρατος οὐκ ἐπαύσατο μοχθῶν ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, τοῦ ποτὲ τόσου τὸν πλουσίου τὴν γνῶσιν τῶν ἀνθρωπίνων, καὶ τὴν σοφίαν τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ἔχουσαν τὴν πηγὴν αὐτῆς.

Ἐπικαλοῦμαι τὴν εὐλογίαν τοῦ Θεοῦ ἐφ' ὑμᾶς, ἐπὶ τοὺς συνεργάτας ὑμῶν καὶ ἐπὶ τὴν κοινωφελῆ ὑμῶν ἐργασίαν.

12 Τῷ ὁρίου 1867.

(ὑπογρ.) Μητροπολίτης Μόσχας ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ.

Σημ. Ἐλήφθη τῇ 8 ὀκτωβρίου. Πρωτοτύπως δὲ Ῥωσσιστὶ γεγραμμένη, ἑλληνίσθη ὑπὸ τοῦ Β'. Γραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Δοσιθέου.

45. Ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια περὶ τῆς ἄνευ ἀνάγκης χειροτονίας ἱερέων καὶ διακόνων.

Ἀπεσταλη πρὸς τοὺς ἐπὶ τὸν Οἰκουμεν. Πατριαρχικὸν Θρόνον διατελοῦντας Ἀρχιερεῖς, Μητροπολίτας τε καὶ Ἐπισκόπους ἡ

παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος, δι' ἧς ἀπαγορεύονται αἱ ἄνευ ἀνάγκης χειροτονίαι ἱερέων καὶ διακόνων, ὅπως μὴ ἀναξιοπαθῶσιν οὗτοι, δίκην ἐπαιτῶν, περιφερόμενοι ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἀπὸ συνοικίας εἰς συνοικίαν, ῥακένδυται καὶ ἐλεεινοί, στερούμενοι ὡρισμένων θέσεων κ.τ.λ.

Ἰδοὺ ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολή.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ.τ.λ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα... ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κὺρ... χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐπειδὴ οὐκ ὀλίγοι ἱερεῖς ἐκ τῶν ἔξωθεν ἐπαρχιῶν, ἐρχόμενοι εἰς Βασιλεύουσαν ἀσύστατοί τε καὶ ἀμάρτυροι καὶ ὅλως ἄγνωστοι εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ ἄνευ τινὸς θέσεως περιφερόμενοι ἄεργοι εἰς τὰς ἀγυιὰς καὶ πλατείας τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τοῦ Καταστένου, προάγονται εἰς ἀτοπήματα, ἐνεργοῦντες παρὰ τὴν ἄδειαν τῆς Ἐκκλησίας διαφόρους ἱεροπραξίας, παράνομα συνοικέσια καὶ ἄλλα τοιαῦτα, σκάνδαλον γιγνόμενοι ἐν μέσῳ Χριστιανικῆς κοινωνίας, καὶ ἱκανὰς παρέχοντες ἀφορμὰς μομφῆς καὶ κατηγορίας εἰς τὸ ἱερατικὸν ἐπάγγελμα, διὰ τοῦτο, προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ κεκινημένοι, ἐγνωμεν θεραπεῦσαι τὴν τοιαύτην ἀταξίαν, ἀναστέλλοντες τὰ ἐκ ταύτης ἐπιβλαβῆ ἀποτελέσματα διὰ τῶν καταλλήλων Ἐκκλησιαστικῶν μέτρων. Τούτου χάριν γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν τῇ αὐτῆς Ἱερότητι, ὅπως, ἅμα τῷ λαβεῖν αὐτήν, κοινοποιήσῃ πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς ἱερεῖς, ὅτι τοὐντεῦθεν οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιτρέπεται ἐξέρχεσθαι αὐτῆς ἄνευ ἀπολυτηρίων καὶ συστατηρίων ἀρχιερατικῶν αὐτῆς γραμμάτων, πιστοποιούντων τὸ ἐπάγγελμα, τὴν ἀμεμπτον διαγωγὴν καὶ τὸ πολίτευμα, οὐχ ἧττον δὲ καὶ τὴν εὔλογον ἀνάγκην τῆς αὐτόθεν ἐξόδου καὶ τῆς ἀφίξεως εἰς Βασιλεύουσαν, ὅπως διὰ τῶν τοιούτων ἀποδεικτικῶν ἀναγνωριζόμενοι δύνωνται γίγνεσθαι δεκτοί, λαμβάνοντες ἔγγραφον τὴν ἄδειαν τῆς ἐνταῦθα διαμονῆς αὐτῶν· ἄλλως δὲ, ἐὰν μὴ ὦσιν ἐφωδιασμένοι μετὰ τοιούτων ἀπολυτηρίων γραμμάτων ἔσονται ὅλως ἀπαράδεκτοι, καὶ ἀποπεμφθήσονται εἰς τὰ ἴδια. Καὶ ἐπειδὴ οἱ πλεῖστοι τῶν ἱερέων δι' οὐδὲν ἕτερον μᾶλλον ἔρχονται ἐνταῦθα, εἰμὴ μόνον ὅπως εὕρωσι πόρον ζωῆς, ἐγκαθι-

στάμενοι ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις πρὸς ὑπηρεσίαν, ἧς ἐν τοῖς οἰκείοις αὐτῶν μέρεσι στεροῦνται διὰ τὸ ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι ἄνευ ὡρισμένης θέσεως, διὰ τοῦτο, ἐφιστῶντες τὴν προσοχὴν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα τοῦ λοιποῦ μηδαμῶς προαχθῇ χειροτονῆσαι ἀπολελυμένως καὶ ἄνευ προωρισμένης ἐνορίας οἱονδήποτε πρεσβύτερον ἢ διάκονον, ἐὰν δηλονότι μὴ ὑπάρχῃ ἀνάγκη τῆς χειροτονίας αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀποκατασταθῆναι εἰς ὡρισμένην τινὰ θέσιν, εἰδυῖα, ὅτι τοῦτο ῥητῶς ἀπηγόρευται ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων, καὶ ἀποφεύγουσα τὴν ἐπικειμένην αὐτῇ βαρεῖαν ἐνώπιον αὐτῶν εὐθύνην διὰ τὰ ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπολύτου χειροτονίας, ὡς ἀνωτέρω κατεδείχθη, πηγάζοντα δυσάρεστα ἀποτελέσματα, δι' ἃ οὐχ ἧττον ἡ Ἱερότης της θέλει ἀποφεύγει τοὐτεῦθεν ἐκδιδόναι ἀπολυτήρια εἰς οἱονδήποτε ἐκ τῶν ἱερέων τῆς ἐπαρχίας της ἐπὶ τῷ μεταβαίνειν εἴτε ἐνταῦθα, εἴτε εἰς ἄλλην τινὰ ἐπαρχίαν, ἐκτὸς μόνον εὐλόγου καὶ ἐπειγούσης ἀνάγκης, ἐχούσης σημειοῦσθαι, ὡς εἴρηται, ἐν τοῖς, ἐν μόνῃ τῇ περιπτώσει ταύτῃ, ἀπολυομένοις ὑπ' αὐτῆς συστατηρίοις γράμμασι. Προειδοποιοῦμεν δὲ αὐτὴ ἀπροκριματιστως διὰ τῆς παρούσης ὅτι, ἐὰν καὶ μετὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην δημοσίευσιν τῶν ἐν αὐτῇ Ἐκκλησιαστικῶν διαταγῶν ἐμφανισθῇ τυχὸν ἐνταῦθα εἰς Βασιλεύουσαν ἱερεύς τις ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, ἐλθὼν ἄνευ οὐδεμιᾶς εὐλόγου καὶ ἐπειγούσης ἀνάγκης, ἀλλὰ πρὸς τὸν σκοπὸν εὑρέσεως πόρου ζωῆς, ἢ φωραθῇ ἡ Ἱερότης της ὡς χειροτονήσασα ἀπολελυμένως πρεσβύτερον ἢ διάκονον ἄνευ τινὸς ἀνάγκης, παρὰ τὰς ῥητὰς διαγορεύσεις τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὑποστήσεται ἐξ ἅπαντος τὰς συνεπείας τῆς ἐν ὀλιγωρίᾳ τῶν κανονικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν διατάξεων ἀπροσεξίας αὐτῆς. Σπεύσατω τοίνυν ἡ αὐτῆς Ἱερότης συμμορφωθῆναι κατὰ γράμμα πρὸς τὰ ἐν τῇ παρούσῃ ἐκ προνοίας ἀξιοχρέου ὑπαγορευόμενα αὐτῇ ὑπὸ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς. ᾳωξζ'. Νοεμβρίου ιέ.

Ὁ Κωνστ]πόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος.
† Ὁ Βιδύνης Παΐσιος.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος.
† Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος.
† Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος.

—o—

46. Ἡ Μεγάλη Πρωτοσυγκελλία.

Προαχθέντος τοῦ Μεγ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Μεθοδίου Ἀρώνη εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Μιτυλήνης τῇ θ'. νοεμβρίου, εἰς τὴν χηρεύσασαν θέσιν τῆς μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας τῶν Πατριαρχείων τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου διωρίσθη τῇ ις', ὁ τέως ἀρχιμανδρίτης καὶ σχολάρχης τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς κ. Εὐστάθιος Κλεόβουλος.

Ὁ διορισμὸς Κληρικοῦ, φέροντος τὰ διὰ τὴν ἐπισημοτέραν ταύτην θέσιν τῶν Πατριαρχείων ἀπαιτούμενα προσόντα καὶ εὐρείαν ἐχοντος παιδείαν, ἐσωτερικὴν τε καὶ ἐξωτερικήν, παρὰ πάντων ἐθεωρήθη ὁμολογουμένως ἀπόρροια τῆς φρονέσεως καὶ περινοίας τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου τοῦ Ϛ', ἐκλέξαντος ἐπάξιον ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ.

Ἡ χειροθεσία αὐτοῦ ἐγένετο ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου τῇ ιθ'.

—o—

47. Ἀπαγόρευσις τῆς ταφῆς νεκρῶν ἐντὸς τῆς πόλεως.

Τῇ κς'. νοεμβρίου ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις, ἀφορῶσα τὴν τοῦ λοιποῦ ἀπαγόρευσιν τῆς ταφῆς νεκρῶν ἐντὸς τῆς πόλεως.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ.τ.λ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοί τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταῖτένου, καὶ λοιποὶ ἅπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν ὅτι, ἐπειδὴ, κατὰ τὰς ὀρθείσας εἰδοποιήσεις τοῦ ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου, τὸ ὑψηλὸν ὑπουργεῖον τῶν στρατιωτικῶν, πληροφορηθὲν ὅτι ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τοῦ Νεοχωρίου, καὶ ἐν ἄλλοις χριστιανικοῖς νεκροταφείοις, ὅπου ἀπηγορεύθη τὸ θάπτειν, ἐνταφιάζονται ἔτι νεκροί, ἐν ᾧ, κατὰ τὸ

ὑψηλὸν νιζάμι, ὑπάρχει αὐστηρῶς ἀπηγορευμένη ἡ ταφὴ νεκρῶν εἰς τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως νεκροταφεῖα, ἀπεφάσισεν ἵνα βοηθῶσι καὶ αὖθις ὑψηλαὶ διαταγαὶ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καθ' ὅσον οὐκ ἔστι δυνατὸν τὸ νὰ ἐπιτραπῇ ἡ ταφὴ νεκρῶν ἐντὸς τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐπάναγκες ἵνα ἀπαγορευθῇ ὁλοτελῶς ἡ κατὰ χρῆσις αὕτη, χάριν τῆς δημοσίου ὑγείας, διὰ ταῦτα, ἀποσταλείσης ἤδη πρὸς ἡμᾶς ἐγγράφου ὑψηλῆς διαμηνύσεως πρὸς διακοίνωσιν αὐστηρῶν διαταγῶν ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους τούτου ἀντικειμένου, συμφώνως τῷ ὑψηλῷ νιζαμίῳ, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, ἐντελλόμεθα καὶ ἀμεταθέτως παραγγέλλομεν πᾶσιν ὑμῖν, καὶ ἰδίως τοῖς ἐπιτρόποις ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ Κωνσταντίνου, ὅπως μηδεὶς τοῦ λοιποῦ τολμήσῃ μήτε ἐν Νεοχωρίῳ, μήτε εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἐκκλησίαν καὶ ἐνορίαν, ἵνα ἐνταφιάσῃ νεκρὸν εἰς τὰ ἐντὸς καὶ περιξ τῆς ἐκκλησίας παλαιὰ νεκροταφεῖα, γνωρίζοντες, ὅτι ὑπάρχει αὐστηρῶς ἀπηγορευμένη ἡ ταφὴ νεκρῶν ἐντὸς τῆς πόλεως χάριν τῆς δημοσίου ὑγείας, καθὰ καὶ ἄλλοτε ἐκοινοποιήθη πρὸς πάντας ἡ ἀπαγόρευσις τῆς καταχρήσεως ταύτης· διὸ καὶ ὁπόταν δήποτε ἤθελε φωραθῇ, ὅτι ἐγένετο ἐνταφιασμὸς νεκροῦ εἰς τὰ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ περιξ τῶν ἐκκλησιῶν καταργηθέντα νεκροταφεῖα, οἱ παραβάται ἔχουσι τιμωρεῖσθαι αὐστηρῶς, ὡς ἀνατρεπεῖς τοῦ περὶ τῆς δημοσίου ὑγείας νιζαμίου καὶ τῶν ὑψηλῶν διαταγῶν· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. αωξζ'.

48. Τὰ κατὰ τὴν Ῥουμουνικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἕνεκα τῶν ἀντικανονικῶς διαπραχθέντων ἐν τῇ Ῥουμουνικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐδέησεν ὅπως ἐκδοθῶσιν αἱ παρὰ πόδας τρεῖς ἐπιστολαί, ὧν ἡ μὲν Α'. τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας, ἡ δὲ Β'. πρὸς τὸν ἡγεμόνα Κάρολον, ἡ δὲ Γ'. ἀπάντησις (ἐκ μεταφράσεως) τοῦ ἡγεμόνος πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ. τ. λ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Οὐγγροβλαχίας, ὑπέρτιμε καὶ ἔξαρχε Πλαγηνῶν, καὶ τὸν τόπον ἐπέχων τοῦ Καισαρείας Καππαδοκίας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ

καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, Κ. Νῆφων· χάρις εἴη τῇ φίλῃ ἡμῖν αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ὅσον μέσην ἐπλήγημεν τὴν καρδίαν ἐκ τῶν τὰ πρώην κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τολμηρότερον καινοτομηθέντων παρ' Ἡγεμόνος, ὑπὲρ ὃ δεῖ φρονήσαντος, καὶ τὰ ἀρχαῖα καὶ ἀπαράγραπτα δικαιώματα τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας παρ' οὐδὲν λογισαμένου, τοσοῦτον ἠγαλλιασάμεθα τῷ πνεύματι, καὶ δικαίως εὐφραινομένῳ τῷ κατὰ τὰς θεοσώστους Ἡγεμονίας εὐσεβεῖ πληρώματι συνευφρανθέντες, συνεδοξάσαμεν τὸν εἰς τοὺς αἰῶνας ζῶντα παντοκράτορα Κύριον, ὅτι κατὰ τὸ πολὺ ἔλεος τῶν θησαυρῶν αὐτοῦ ἐπέστησεν ὑμῖν Ἡγεμόνα καὶ ἄρχοντα, οὐ μόνον τἄλλα πάνυ κόσμιον καὶ χρηστόν, ἐπιεικῆ καὶ φιλάνθρωπον, ἀλλὰ καὶ τὰ περὶ τὴν ἡμετέραν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν οὕτω φιλευσεβῆ καὶ φιλόχριστον μαρτυρούμενον, ὥστε ἀγωγῇ καὶ παιδεύσει ἀτεχνῶς ἡγεμονικῇ τε καὶ χριστιανικῇ διαπρέπων, καὶ εὖ μάλα δεδιδαγμένος ἐκ παίδων, ὡς ἔοικεν, ὅτι ὁ Ὑψιστος, καὶ τῆς τῶν ἀνθρώπων ἀρχοντείας καὶ κυριότητος ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ κρατῶν, δώσει αὐτὴν ᾧ ἐὰν δόξῃ, κατὰ τὰς αἰωνίους αὐτοῦ βουλάς, λυσιτελούντως τῇ εὐσεβείᾳ, αὐτίκα ὡς εἰς ὑμᾶς αἰσίως ἀφῖκται, καὶ τὰ ἡγεμονικὰ ἐγχειρίσται σκῆπτρα, οὐχ ἕτερον ἐποιήσατο προὐργιαίτατον μέλημα (καθὰ γοῦν ἥ τε φήμη καὶ αὐτὴ αὐτοῦ ἡ γαληνὴ Ὑψηλότης διεβεβαιοῦτο παρὼν παροῦσι τῷ τε ἡμετέρῳ παναγιωτάτῳ προκατόχῳ καὶ τοῖς τηνικαῦτα ἐνδημοῦσι τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, κοινῇ καὶ ἰδίᾳ), ἢ τὴν μέριμναν τῆς τοῦ λαοῦ θρησκείας, ὃν ὁ Θεὸς τῇ πατρικῇ καὶ κυβερνητικῇ αὐτοῦ συνέσει τε καὶ ἀγαθωσύνῃ φιλανθρώπως παρακατέθετο. Κρηπῖδα γὰρ ὡς ἀληθῶς κραταιὰς καὶ εὐδαίμονος Ἡγεμονείας οὖσαν εἰδὼς πεπνυμένη φρενὶ τὴν εὐσέβειαν, πρώτιστα πάντων περὶ τοῦ δόγματος τοῦ ἐπιδόξου διαδόχου φιλορθοδόξως αὐτὸς προὐνοήσατο καὶ διὰ τάχους ἐμέλησεν αὐτῷ τὰ περὶ τὴν σύσφιγξιν τοῦ ἀκηράτου καὶ ἀδαμαντίνου δεσμοῦ τῆς πνευματικῆς ἐν ταὐτῷ καὶ τῆς κανονικῆς ἑνότητος τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας μετὰ τῶν ἀρχιερατικῶν ἐν Δακίᾳ θρόνων, ἥτις ἐν τῷ παρεληλυθότι ἀεὶ σὺν Θεῷ διετέλεσε μεγαλυνομένη καὶ αὔξουσα τά τε ἄλλα καὶ τὰ εἰς εὐσέβειαν. Τὴν δὲ δικαίαν ταύτην καὶ εὐέλπιν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας παραμυθίαν καὶ χαρμονὴν προσενίσχυσαν οὐ μικρόν, ἔνθεν μὲν, οἱ αὐτόθεν τῇ Αὐτοῦ Ὑψηλότητι συνακολουθήσαντες εὐ-

σεβέστατοι ὑπουργοὶ, γλώττῃ ἑφαμίλλῳ τῆς τοῦ Ἡγεμόνος καλοκἀγαθίας πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν χρησάμενοι, ἐνθεν δὲ τὰ παρὰ τῆς φίλης ἡμῖν αὐτῆς Ἱερότητος ἤτοι αὐτοθι περιφανῶς ἐν τῇ Γερουσίᾳ εὐσεβέστερον ἐν παραινέσεως μοίρᾳ προσλαληθέντα, ἢ τῇ Ἐκκλησίᾳ προσεπεσταλμένα γράμματα, ἐξ ὧν εἰκὸς τοὺς τεκμηριώσαιτ' ἄν τις, ὡς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ οὐχ ὅτι ἐνεργεῖταί τις τῶν διὰ τοῦ πρώην Ἡγεμόνος παντόλμως εἰσηγηθέντων ἀντεκκλησιαστικῶν περὶ τῆς ἐπιτοπίου Ἐκκλησίας νόμων τὸ λοιπὸν ἐμπολιτευσεται ἡ ἰσχύσει, ἀλλ' οὐδὲ τὸ ὄνομα αὐτῶν τὴν ἀρχὴν ἀκούσθήσεται· ἄλλως τε καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας αὖν ταῖς ἁπανταχοῦ ὁμοδόξοις καὶ αὐτοκεφάλοις ἐγγράφως καὶ ἐπισήμως συναποφηναμένων, ὅτι οὐκ ἐρθ' ὅπως ἀνάρχοιεντ' οὔτε Ἐπισκόπων ἢ Μητροπολιτῶν, προκεχειρισμένων καὶ ἐγκαθεσταμένων παρὰ τὴν κανονικὴν διατύπωσιν· οὔτε ἱερᾶς Συνόδου, ἄλλως καὶ ἐξ ἄλλων μελῶν καὶ ἐπ' ἄλλοις ἔργοις καὶ ὅρως συγχροτηθησομένης καὶ ἐργασομένης, ἢ ὡς οἱ θεῖοι Πατέρες διακελεύονται· οὔτε δίκης Κληρικῶν ἄλλης, παρὰ τὴν κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας· οὐ μὴν οὐδὲ μυστηρίων ἱερῶν ἄλλως τελουμένων, ἢ κατὰ τὴν εὐσεβῆ παράδοσιν, ἀλλ' οὔτε τῆς τῶν εὐαγῶν Μοναστηρίων καταρτίσεως καὶ διαίτης καὶ οἰκονομίας ἀλλοίας, ἢ κατὰ τὰ Συνοδικὰ καὶ πατροπαράδοτα· καὶ ὅλως οὐδενὸς καινοτομήματος, ὁπόσα ἐν τῇ ἐς ὑμᾶς διαβιβασθείσῃ Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ Διαγνώμῃ καὶ τῇ εἰς τὸν προηγεμονεύσαντα Ἐκκλησιαστικῇ ἀποκρίσει ἀντικανονικὰ καὶ ξένα ὄντα τῆς ἀρχαίας καὶ μεγαλωνύμου εὐσεβείας ἀπέδειχνύμεν.

Τοιαῦτα τοίνυν ἠλπικότες, δεύτερον τοῦτο ἔτος, ἀπὸ τοῦ θεοφρονος καὶ ἀκραιφνῶς πομαντικοῦ τῆς φίλης καὶ περιποθήτου ἡμῖν αὐτῆς Ἱερότητος ζήλου ἐπὶ Ἡγεμόνος οὕτω χρηστοῦ καὶ θεοσεβάστου, ὦ οὐδὲν ἐστι βίαιον ἢ αὐθαίρετον ἢ τυραννικὸν, ὅμως μέντοι οὔπω ὁρῶμεν εἰς τέλος αἴσιον ἥκοντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας Ἀποστολικὰ καὶ Συνοδικὰ νουθετήματα καὶ νομοθετήματα πάντα. Ἡ γοῦν αὐτῆς Ἱερότης, καίτοι, τοῦ παρελήλυθότος σωτηρίου ἔτους ἄρτι ἀρξαμένου, ἐπερωτηθεισὰ δι' Ἐκκλησιαστικῆς ἐπιστολῆς, ἵνα ἡμῖν ἔξείπῃ ὁποῖοί τινες καὶ ὅσοι καὶ ὅπως καὶ ἐφ' ᾧ γεγόνασι παρὰ τοὺς καθωρισμένους τύπους Ἐπίσκοποι, οὐ μόνον οὐδὲν πω ἐξήγγειλεν, ὥσπερ ἦν εἰκὸς τὸν τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου ἱεράτον Μητροπολίτην, οἰκεῖα μὲν ποιούμενον τὰ κοινὰ τῆς Ἐκ-

κλησίας κεφάλαια, κοινὰ δὲ τὰ τῇ εὐσεβούσῃ Ῥωμανίᾳ ἰδιάζοντα, οὐ μόνον τοὺς παρατύπως προκεχειρισμένους Ἐπισκόπους ἀπαρατηρήτως ἀποδεξάμενος, συνεργάζεται μὲν αὐτοῖς ἐπὶ κοινῆς Συνόδου, κατὰ τὰ θρυλλούμενα, λειτουργεῖν δ' αὐτοῖς ἐπιτρέπει τὰ θεῖα· οὐ μόνον οὐκ ἐφρόντισε ταχὺ περὶ τῆς μεταφράσεως καὶ διαδόσεως πάντων τῶν περὶ τῆς ἀντεκκλησιαστικῆς νομοθεσίας τοῦ πεσόντος Ἡγεμόνος ἀντολλαχθέντων ἐπισήμων Ἐκκλησιαστικῶν ἐγγράφων, ἵνα δὴ σύμπας φωτίζοιτο ὁ τῆς Δακίας ἱερὸς Κλῆρος καὶ οἱ τοῦ λαοῦ προκαθήμενοι· ἀλλὰ καὶ, εἴποτε συμβαίνει ἐπιστεῖλαι τῇ Ἐκκλησίᾳ, γενικαῖς τισι καὶ ἀορίστοις τὰ πολλὰ χαίρει χρωμένη ἐκφράσεσιν, ὡς μηδὲ τὴν ὀφειλὴν ὁηλῶσαι τοῦ κανονικοῦ μνημοσύνου τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, καθὼς νενομισμένα, ἐν τῇ πρὸς τὴν παρ' ἡμῶν ἀπολυθεῖσαν εἰρηνικὴν ἐπιστολὴν γενομένῃ παρ' αὐτῆς ἀποκρίσει. Καί τοι γε οὐ λανθάνει τὴν αὐτῆς πολύπειρον Ἱερότητα, ταύτων ἕκαστον ὅσον ἐστὶ βαρὺ ἐν τῇ στάθμῃ τῶν ἱερῶν Κανόνων, καὶ ὁπόσα τὰ σκάνδαλα συνεφέλκεται.

Τούτων τοίνυν οὕτως ἐχόντων, ἐπειδὴ τῇ ἡμῶν Μετριότητι πρὸ παντὸς ἱεροῦ ποιμένος τῶν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ Ἀποστολικῷ καὶ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ἐπίκειται μέριμνα τῶν ἐπὶ μέρους θεοκυβερνήτων Ἐκκλησιῶν, καὶ βαρεῖα εὔθυνα περί τε τῶν ἐν αὐταῖς ἐκφυομένων κακοστόρων ζιζανίων καὶ περὶ τῶν ἐκουσίως ἢ ἀκουσίως τῆς εὐθείας ὁδοῦ παρεκτρεπομένων προστατῶν καὶ ποιμένων, διὰ ταῦτα τῆς ἐν πάσαις Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας ὀφειλομένως φροντίζοντες, καὶ τῆς τῶν Κανόνων ἀκριβείας, ὅση δύναμις, ἀντέχεσθαι ἄνωθεν κατηναγκασμένοι, πάντα δὲ τὰ ἐπὶ τοῦ παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν Συνοδικῶς πεπραγμένα, ὧν καὶ ἡμεῖς τὸ μέρος μετέχομεν, καλῶς καὶ ἐγκύρως ἔχειν ὁμολογοῦντες, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἀξιοῦμεν καὶ προτρεπόμεθα ἀδελφικῶς τὴν φίλην ἡμῖν αὐτῆς Ἱερότητα, καὶ ἐκτελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, πρῶτον μὲν, ὡς τάχος, σαφῶς καὶ ἀκριβῶς ἀποκρίνασθαι τῇ τε ἀπὸ τῆς κζ'. φεβρουαρίου τοῦ αωμς'. σωτηρίου ἔτους ἐκπεμφθείσῃ Ἐκκλησιαστικῇ ἐπιστολῇ καὶ τῇ μεφὰ χεῖρας ταύτῃ, ὥστε πληροφορηθῆναι τὴν ἡμῶν Μετριότητα σὺν τῇ περὶ ἡμᾶς σεβασμίᾳ χορείᾳ τῶν ἱερωτάτων Ἀρχιερέων, καὶ δι' ἡμῶν πάσας τὰς ἁπανταχοῦ Πατριαρχικὰς τε καὶ Συνοδικὰς Ἐκκλησίας, ὅσαι τὸ πλημμελὲς καὶ ἄκυρον τῶν ὑπὸ τοῦ πεπτω-

κότος Ἡγεμόνος οὐχ ὁσίως νομοθετηθέντων ὁμοφώνως καὶ διαπρυσίως ἀνεκήρυξαν, ὅστις ποτὲ ὢν τυγχάνει τὰς πράξεις καὶ τὸ φρόνημα περὶ τούτων ὁ ἐν ταῖς ἡγεμονίαις τὴν καθολικὴν ἑνότητα, τὴν περὶ τὰ δογματικὰ καὶ τὰ κανονικά, ἐκπροσωπῶν τὸ νῦν ἔχον ἱερώτατος Μητροπολίτης Οὐγγροβλαχίας, ἅτε δὴ τοῦ Μολδοβλαχίας, ὡς οὐκ ὤφειλεν, ἐν τοῖς μήπω κανονικῶς ἐγκαταστᾶσι καταλεγομένου. Καίπερ γὰρ τῆς αὐστηρίας τοῦ γράμματος τῶν Συνοδικῶν Κανόνων σαφῶς κατακρινούσης τοὺς διὰ κοσμικῶν ἀρχόντων ἐγκρατεῖς Ἐπισκόπους γενομένους, ἡμεῖς οὐ ταύτῃ τῇ αὐστηρίᾳ τὸ νῦν εἶναι χρησόμεθα· ἐπιεικείᾳ δὲ μᾶλλον καὶ ἀδελφικῇ ἀγάπῃ εἰκοντες, καὶ ὑπὲρ τῶν συνιστάντων αὐτοὺς προνοούμενοι, ὅλως τῶν προγεγονότων ἀμνημονήσομεν, ἐπὶ τῷ ἀπαραβάτῳ μέντοι ὅρῳ τοῦ ἐθελῆσαι γνώμῃ Εὐαγγελικῇ αὐτόν τε καὶ τοὺς ἄλλους οὗ κανονικοὺς Ἐπισκόπους τὴν ἔγκυρον ψῆφον ἐξαιτήσασθαι καὶ λαβεῖν παρὰ τῆς Ἀποστολικῆς χορείας τῶν νομίμων Ἐπισκόπων. Δεύτερον δὲ, παρ' ἑαυτῇ συγκαλεσαμένην σύμπαντα τὸν ἐν Βουκουρεστίοις Κλῆρον, ἀναγνῶναι αὐτοῖς μετάφρασιν τῆδε τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑμῶν ἐπιστολῆς, ἵνα τὴν τῆς Ἐκκλησίας ἀκραιφνῆ ἀπαξάπαντες, εἰ δυνατὸν, εἰδῶσι διάνοιαν. Τρίτον δὲ, ἀπαραιτήτως καὶ ἐν εἰλικρινείᾳ παντὶ σθένει συνεργῆσαι λόγῳ καὶ ἔργῳ, ὅπως ὑπουργεῖον καὶ βουλαὶ διὰ ψηφίσματος ἢ νόμου εἰδικοῦ συνακυρώσωσιν ὅσα περ Ἐκκλησιαστικῶς παράνομα νενομοθέτηται, ἐπιμελουμένης τῆς φίλης ἡμῖν αὐτῆς Ἱερότητος, ὥστε ἀκριβῶς αὐτοῖς γνωσθῆναι πάντα τὰ προειρημένα ἔγγραφα τῆς Ἐκκλησίας, ὅσα συνεχδέδοται ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐκκλησιαστικὴ Μέριμνα, ἧς καὶ πέμπομεν ἐπὶ τούτῳ ἕτερα τρία ἀντίτυπα πρὸς τοῖς προπεμφθεῖσι· κἀντεῦθεν στηριχθῆναι μὲν τοὺς ἀστηρίκτους, ἐκδιδαχθῆναι δὲ τοὺς ἀδαεστέρους· καὶ τὸ κεφάλαιον, τοὺς πάντας γνησίους μαθητὰς καὶ θεράποντας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν παραστῆναι, α ἐξ οὗ πᾶν τὸ σῶμα συναρμολογούμενον καὶ συμβιβαζόμενον, διὰ πάσης ἁφῆς τῆς ἐπιχορηγίας, κατ' ἐνέργειαν ἐν μέτρῳ ἑνὸς ἑκάστου μέρους, τὴν αὔξησιν ποιεῖται εἰς οἰκοδομὴν ἑαυτοῦ ἐν ἀγάπῃ».

Εὖ δὲ ἴσμεν καὶ ἀδιστάκτως πεπείσμεθα, ὅτι ἡ φιλόθεος αὐτῆς Ἱερότης οὕτω καὶ οὐκ ἄλλως διδάξει καὶ ποιήσει, καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, ἀξίως τῆς ὑψηλῆς καὶ Ἀποστολικῆς αὐτῆς ἐντολῆς καὶ διακονίας καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὑπολήψεως: Εὐχόμεθα δὲ καὶ πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτῆς ἐν Κυρίῳ πολιτευομένοις ἰδιώταις καὶ ἄρχουσι

καὶ τοῖς συμποιμαίνουσι θεοφιλεστάτοις Ἐπισκόποις εὐηνίως καὶ θεοφιλῶς πρὸς τὴν ἑαυτῶν σωτηρίαν ἀναγομένους Χριστῷ Σωτῆρι, τῇ τῆς Ἐκκλησίας ἀειζώῳ καὶ ζωοποιῷ κεφαλῇ, προσφυῶς καὶ ἀρρότως σύμπαντας συναρμολογεῖσθαι τὴν δογματικὴν καὶ τὴν κανονικὴν συμφυΐαν καὶ συνάρμοσιν, τῇ αὐτοῦ ἀφάτῳ χρηστότητι καὶ φιλανθρωπίᾳ· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς καὶ μετὰ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτῆς.

ᾳωξζ'. ὀκτωβρίου κή.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ. τ. λ.

Ὑψηλότατε καὶ γαληνότατε Αὐθέντα καὶ Ἡγεμὼν τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν Βλαχίας καὶ Μολδαβίας, κύριε κύριε Κάρολε Α'. υἱὲ ἡμῶν ἐν Χριστῷ μεγαλοπρεπέστατε· τὴν ὑμετέραν γαληνὴν Ὑψηλότητα ἐκ κέντρου καρδίας εὐχόμενοι καὶ πατρικῶς ἀσπαζόμενοι, ὑπερηδιστα προσαγορεύομεν.

Οὐκ ἄνευ Θεοῦ, τοῦ πάντα κατὰ τὰς ἀνεξιχνιάστους καὶ αἰωνίους αὐτοῦ βουλὰς διεξάγοντος, καὶ τοσοῦτο τῆς ἑαυτοῦ ἐξουσίας ἑκάστοτε νέμοντος τοῖς υἱοῖς τῆς γῆς, ὅσον ἐγγύθεν ἢ πόρρωθεν τῇ ἑαυτοῦ Ἐκκλησίᾳ καθυπουργεῖ λαὸς ἐκ πατέρων εὐσεβὴς, ὁ Δακικὸς, τὴν ὑμετέραν ἐπ' αἰσίοις προσεκαλέσατο θεοστήριστον Ὑψηλότητα, ἄνδρα φύσει καὶ ἀγωγῇ καὶ παιδεύσει ἐν τοῖς εὐδοκιμωτέροις τῶν χριστιανῶν Ἡγεμόνων καταλεγομένου. Ὅς γε, οἷά περ τίμιον καὶ ἔρασμιον (φασὶν οἱ ἑωρακότες) τῆς τῶν Τευτόνων σοφῆς καὶ καλοκἀγάθου φρενὸς ἔκμαγεῖον, θεραπεύων οὐκ ἐν παρέργῳ τὴν τὰ κράτιστα τῆς πολιτείας καρποδοτοῦσαν Πλατωνικὴν συζυγίαν, φιλοσοφίαν ἡγεμονικὴν καὶ ἡγεμονείαν φιλόσοφον, οὐδὲ ἐκεῖνο φαίνεται τὸ παράπαν ἠγνοηκὼς, ὅτι τὸ θεοσεβεῖν καὶ κατὰ Χριστὸν Ἰησοῦν φρονηματίζεσθαί τε καὶ ἄρχειν, τοῦτ' ἄρα τῆς ἀνθρωπίνης μεγαλειότητος καὶ ἰσχύος πέφυκεν ὅρος ἀκρότατος, καὶ τῆς περὶ τὸ κυβερνᾶν ἐμπειρίας ἡ καλλιστέφανος καὶ θεόκραντος κορωνίς. Χωρὶς γὰρ τοῦ ὑπογραμμὸν ἀρετῆς γίγνεσθαι τῷ ὑπηκόῳ παντὶ τὸν θεοσεβοῦντα πολίταρχον, φύσει ἐνεστιν ἐν τῷ φόβῳ τοῦ Κυρίου ἡ θεοδώρητος εὐλογία καὶ χάρις, μεθ' ἧς καὶ δι' ἧς, καθάπερ κρῖνον, ἐξανθοῦσιν αἱ πολιτεῖαι καὶ τὰ βασίλεια. Εἰκότως· ὅπου γὰρ τῶν ἔργων πάντων καὶ τῶν πραγμάτων Θεὸς ἡγεῖται, ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέρμα πάντων, ἐνταῦθα δεξιὰ γίγνεται πάντα καὶ ἐμμελὴ καὶ θυμήρη, καὶ εἴσω τῶν ὁρμῶν τῆς εὐδαιμονίας ἐγκαθορμίζει. Διὸ καὶ τὸ ὑμέτερον

περίνουν οὐχ ἥκιστα, ἡ καὶ φιλόχριστον καὶ φιλόλαον ὕψος, γαληνότατε Ἡγεμών, βόλις ἀψάμενον τῶν οἰκείων τῆς ἡγεμονικῆς νηός, αὐτίκα μάλα οὐκ εἰς ἕτερον ἀπέβλεψε φρόντισμα ἢ πρὸς τὸ στηρίξαι τὸ τῶν ἐπικρατείων ἐρυμνὸν καὶ ἀδιάσειστον ἔρεισμα, τὴν τοῦ ὑπηκόου θρησκείαν, ἔνθεν μὲν, τὸ τοῦ ἐπικλήρου διαδόχου θρήσκευμα νόμῳ φιλευσεβεῖ προοικονομήσας, ἔνθεν δὲ, τὸ τοὺς θεσπαγεῖς κρατῦναι δεσμοὺς περὶ πλείστου ποιησάμενος, οἷς οἱ τῆς εὐσεβείας Ἀποστολικοὶ καὶ Συνοδικοὶ αἰῶνες δογματικῶς καὶ κανονικῶς συνήρμοσάν τε καὶ συνήρθρωσαν τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγ. Ἐκκλησίᾳ τὰς ἐν Δακίᾳ θεολοσμήτους Ἐκκλησίας, ὃν τρόπον καὶ τὰς ἄλλας, τὰς ὑπὸ τὸν Πατριαρχικὸν, Ἀποστολικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον τελούσας ἵνα τὰ ἔσω καὶ τὰ ἐκτὸς, ὡς οἷόν τε, ἀμφιλαφῶς, περιπεφραγμένως καὶ φιλαδέλφως, κατὰ τὸ παρῆκον, καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς πνευματικῆς ἡλικιώσεως ἐπισκοπούμεναί τε, καὶ, εἴπη δέοι, συνετιζόμεναι, καὶ πᾶσαι ὁμοθυμαδὸν συστρατεύμεναι τῷ Βασιλεῖ τῶν δυνάμεων, συνευσεβῶσι καὶ συμμεγαλύνωνται.

Τὸ μὲν οὖν Ὑμέτερον γαληνότατον Ὕψος οἶδε μέν, ὅτι τὸ δόγμα, γυμνωθὲν τῆς περὶ τὴν πρᾶξιν ἀκριβείας καὶ κανονικότητος, ἄπρακτος γίγνεται πίστις, καὶ οὐ τελεσφορεῖ· οἶδε δ' ὁμοίως, ὅτι οὐχ ὅπως τὰ δογματικὰ, ἀλλὰ καὶ ὃν φαμὲν κανονικὸν καὶ διοικητικὸν τῆς Ἐκκλησίας διάκοσμον οὐ ψιλῆς ἀνθρωπίνης ἐπινοίας καὶ νομοθεσίας ἐπίσφαλες, καὶ ἄλλοτ' ἄλλο, καθὼς ἂν τύχωσι διανοουμένοι οἱ ἄλλοτ' ἄλλοι νομοθέται καὶ ἄρχοντες, τυγχάνει ὂν κατασκεύασμα, οὐμενοῦν· ἀλλ' ἄμφω τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπάρχει ἀναλλοίωτα καὶ πανάκρατα νομοθετήματα, ἐξ οὗ Προφῆται καὶ Ἀπόστολοι καὶ Σύνοδοι ἐξαυγασθέντες, τὰ κοινὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ πάσῃ παντα χοῦ συμφέροντα εἰς τὸ διηνεκὲς ἐθέσπιξαντο, καθὰ διδάσκει ἡ ἁγία οἰκουμενικὴ ἑβδόμη Σύνοδος. Πᾶσα γοῦν ἡ τοῦ Χριστοῦ καθολικὴ Ἐκκλησία, ὅπου περ γῆς καὶ χθονὸς καὶ ἀνθρώπων ἔστιν ἱδρυμένη, πάντα τὰ κατὰ τοὺς Ἐπισκόπους καὶ τὰς Συνόδους καὶ τὸν Κλῆρον καὶ τὰ ἱερὰ Μυστήρια, καὶ τοὺς τὸν μονήρη βίον αἱρουμένους διὰ τὸν Κύριον οὐκ ἄλλως ἀσπάζεται καὶ οἰκονομεῖ, ἢ κατὰ τὰ ἄνωθεν καὶ ἐς θεῦρο Ἀποστολικῶς καὶ Συνοδικῶς διακρατήσαντα· οὐδὲ γὰρ ὅλως τιμᾷ νομοθεσίαν ἀνθρωποπλάστου ἐν Κράτει Χριστιανικῷ, ἥτις ἀνατρέπειν ἐπιχειρεῖ τὴν τοῦ παναγίου Πνεύματος εἰς τοὺς αἰῶνας ἀμετάσαλευτον, ἢ συγχεῖν πειράται εἰκῇ ἐξουσίας ἀσυγχύτους

καὶ ἀλλήλων οὐδὲν ἧττον εὐδιακρίτους, ἢ ὅσον ἡ ψυχὴ τοῦ σώματος· καὶ διὰ ταῦτα κινδυνεύει τοῖς ἔργοις βεβαιοῦν τὸν λόγον τοῦ Προφήτου, ὅτι ὁ ἁπτόμενος τοῦ θυσιαστηρίου ἐστὶν ὡς ὁ ἁπτόμενος τῆς κόρης τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ.

Ταῦτα τοίνυν οὕτως ἔχοντα καὶ πιστευόμενα ἐν ὅλῃ τῇ καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, καθὼς ἡ καθ' ἡμᾶς μεγάλη Ἐκκλησία μετὰ πάσων τῶν ὁμοδόξων καὶ αὐτοκεφάλων ἐγγράφως καὶ Συνοδικῶς ἀπεφήνατο, γινώσκουσα ἡ ὑμετέρα μάλα συνετὴ καὶ ἐμβριθεστάτη Ὑψηλότης, ὅτε τοῖς πᾶσι ποθεινὸς καὶ ἀγαπητὸς ἐνεδήμει πέρυσιν ἐν τῇ δε τῇ Βασιλευούσῃ, πολλά τε καὶ φιλεύσεβῆ καὶ δίκαια εὐμενῶς διαλεξαμένη, διεβεβαιοῦτο καὶ ἐπηγγέλλετο ἡγεμονικῶς, καθὰ καὶ οἱ περὶ αὐτὴν ἐκλαμπροὶ καὶ εὐσεβεῖς ὑπουργοί, ὅτι, ἅμα εὐκαιρίας ἐπιλαβομένη, αὐτίκα μετὰ προθυμίας διαπράξαιτο, τὸ ἐπ' αὐτῇ, τῆς τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν τῶν ἐν Δακίᾳ εἰρηνικῆς καὶ κανονικῆς πορείας τὴν ταχυτὴν ἀποκατάστασιν, παντοιῶν μὲν ἔξω τῆς εὐθείας τῶν Κανόνων ἐκτραχηλισθὲν εἰς τὸ κανονικὸν ἐπανάγουσα· εἴτι δὲ τόλμημ' ἀντεκκλησιαστικὸν ἢ καινοτόμημα ἢ παράχαραγμα τῆς προλαβούσης δυναστείας, ὁδῷ βουλευτικῇ καὶ ἐπισήμῳ καθάπαξ ἀκυροῦσα, οἷα πρέπει Ἡγεμόνι μεγαλεπηβόλῳ καὶ μεγαλόφρονι, παρὰ Κυρίου ἀπεκδεχομένῳ τὴν μεγαλοπρέπειαν καὶ τὴν δύναμιν.

Τοιγαροῦν τοιαῦτα καὶ οὕτω βέβαια ὡς ἐμπέδα κεκτημένοι τὰ ἐγγόνα παρὰ τῆς ὑμετέρας θεοστηρίκτου Ὑψηλότητος ἡ Μετριότης ἡμῶν, σὺν τῇ περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτῃ χορείᾳ τῶν σεβασμίων Μητροπολιτῶν, περὶ τῆς κατ' εὐχὴν ἐπανορθώσεως τῶν οὐ καλῶς ἐχόντων, κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν πρὸς τὸν ἱερώτατον Οὐγγροβλαχίας Μητροπολίτην, ἡμέτερον ἀγαπητὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν καὶ σύλλειτουργὸν, σήμερον ἀπολυομένων Πατριαρχικῶν γραμμάτων, ὑπὸ δὲ τοῦ ἱεροῦ καθήκοντος ὁρμώμενοι τῆς ὑψηλῆς ἡμῶν ἐντολῆς τοῦ μεριμνᾶν ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας καὶ ὀρθοφροσύνης τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου θρόνου ἁγίων τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησιῶν, γράφοντες διὰ τοῦδε τοῦ πατρικοῦ ἡμῶν, ὀφειλομένως ἐπειγόμεθα ὑπομνῆσαι τὴν αὐτῆς περιφανεστάτην Ὑψηλότητα ἐκείνας δὴ τὰς ἀριζήλους διαβεβαιώσεις καὶ ἐπαγγελίας, τὰς περὶ τῆς ἐπισήμου ἀκυρώσεως τῶν τέως ἐν Δακίᾳ καινοτομηθέντων παρὰ τὰ Συνοδικῶς τεθεσπισμένα, καὶ ἰδίᾳ περὶ τῆς κανονικῆς ἐγκαταστάσεως καὶ ψήφου τῶν ἐν τῇ πλάνητι τροχιᾷ τῆς ἀντικανονικότητος διαπορευομένων Ἐπισκόπων. Θάρρει δὲ καὶ

φίλτρῳ πατρικῷ δεόμεθ' αὐτῆς καὶ συνεκλιπαροῦμεν, ὥστε εὐδοκήσασαν παραστῆναι τοῖς περὶ αὐτὴν ὑπουργοῦσι καὶ βουλευομένοις, ἡλίκον μὲν ὄρον εἴη ἄρα δεινὸν τοῖς ἔθνεσιν ἡ καινοτομία, χρημνός τις οὖσα γοήτρου καὶ ὀλίσθου ἀνάπλεως, οὗ γενομένη ἡ πολιτεία, οὐδαμῶς στῆναι δύναται, οὐδὲ περὶ τὰ ἐκτὸς καὶ γήϊνα, μήτοι γε περὶ τὰ πνευματικὰ καὶ ἐπουράνια· πόσον δὲ ἑκάτερα ἀλλήλοις συνέζευκται καὶ συνῆπται, ὥστε καὶ μόνην τὴν ἑνὸς οὐτινοσοῦν τῶν θείων δεσμῶν καταπάτησιν ἀνεπισχέτως ὠθεῖν πρὸς ἀνατροπὴν τῶν τῆς πολιτείας, τοσούτῳ ῥᾷον καὶ προπετέστερον, ὅσον ἀτελῆ τἀνθρώπεια πάντα φύσει ὁμολογεῖται. Διὸ δὴ παντὸς καὶ πάντοτε συμβαίνει πρώτους ἀπολαύειν τῶν τῆς εἰλικρινοῦς θεοσεβείας ἀγλαϊῶν καρπῶν τοὺς ἄρχοντας ἐκ τοῦ πορίζειν αὐτοῖς τὴν εὐσέβειαν λαὸν ἠθικῶς καὶ κοινωνικῶς κατεσκευασμένον.

Οἱ γοῦν ἀοίδιμοι Ἡγεμόνες καὶ Βασιλεῖς καὶ Αὐτοκράτορες, ὅπως περ μνήμης εὐφήμου καὶ ἀθανάτου ἠξίωνται ἐν τῇ τῆς εὐσεβείας ἱστορίᾳ, διὰ τοῦτο μᾶλλον παρὰ Θεῷ καὶ τοῖς εὖ φρονοῦσι τῶν θνητῶν ἐκλείσθησαν καὶ ἐκραταιώθησαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν, ὅτι, ἀκριβεῖς γενόμενοι φύλακες πάντων, ὅσων παρειλήφεσαν Ἐκκλησιαστικῶν διδαγμάτων παρὰ τῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ τῆς τοῦ Χριστοῦ καθολικῆς Ἐκκλησίας γνήσιοι υἱοὶ καὶ πρόμαχοι καὶ στρατιῶται χρηματίσαντες, λάβαρον τροπαιοφόρον αὐτὴν ἔσχον τὴν εὐσέβειαν· αὐτὸν δὲ τὸν ἀπειροδύναμον Θεὸν ἐκτήσαντο κραταιὸν ἀντιλήπτορα, παρ' οὗ πᾶσα δόξα καὶ ἐξουσία καὶ πᾶν δώρημα καταβαίνει τέλειον τοῖς ἰδιώταις καὶ τοῖς ἄρχουσιν. Οὐκοῦν αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ μεγάλου καὶ πλουσιοδώρου Θεοῦ ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ, τοῦ θεμελιωτοῦ καὶ τελειωτοῦ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ θείου Παρακλήτου, τοῦ μόνου νομοθέτου καὶ ἁγιαστοῦ αὐτῆς, ἡ χάρις καὶ ἡ εὐλογία στηρίζοι καὶ μεγαλύνοι τὸν τῆς ὑμετέρας φιλοθέου Ὑψηλότητος πολύδοξον θρόνον, καὶ χαρίζοιτο αὐτῇ τε καὶ παντὶ τῷ ὑπηκόῳ τὰ ἐγκόσμια καὶ τὰ ὑπερκόσμια ἀγαθά. Γένοιτο! ,ωιξ΄. ὀκτωβρίου λ΄.

Τῆς ὑμετέρας Γαληνοτάτης Ὑψηλότητος
εὐχέτης πρὸς Θεὸν διάπυρος
καὶ ὅλως προθυμότατος,
† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Τῷ Παναγιωτάτῳ Πατρὶ καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κ.κ. Γρηγορίῳ τῷ ς΄.

Παναγιώτατε Πάτερ!

Τὴν ἐπιστολήν, ἣν ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης εὐηρεστήθη ἀπευθῦναί μοι, ὑπὸ ἡμερομ. 30 Ὀβρίου παρελθόντος, ἀντικείμενον ἔχουσαν τὸ ἀγώμαλον τῆς θέσεως τῆς Ἐκκλησίας καὶ τινων ἐκ τῶν μελῶν τοῦ ἀνωτέρου Κλήρου ἐν Ῥωμανίᾳ, πανευλαβῶς καμισάμενος, τὸ περιεχόμενον αὐτῆς μετὰ σπουδαιοτάτης προσοχῆς ἐμελέτησα.

Πρὸ πάντων χάριτας ὁμολογῶ τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ἐπὶ τῇ ἀληθῶς πατρικῇ Αὐτῆς πρὸς με στοργῇ καὶ εὐνοίᾳ, οὐχ ἧττον δὲ καὶ ἐπὶ τῷ Εὐαγγελικῷ καὶ διαλλακτικῷ πνεύματι, ὅπερ προίσταται τῆς ἐπιστολῆς Αὐτῆς.

Οὐδόλως διστάζω ἐπαναλαβεῖν τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι τὴν ἔκφρασιν τοῦ αὐτοῦ φρονήματος, ὅπερ ἐν καιρῷ ἐπρέσβευσα πρὸς τὸν προκάτοχον Αὐτῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου, τόσῳ δ' ἧττον, ὅσῳ, καθ' ἃ ὀρθότατα παρατηρεῖ ἡ Ὑμ. Παναγιότης, ὀφείλω εἰς ἐμὲ αὐτὸν καὶ εἰς τὴν εὐημερίαν τῆς υἱοθετησάσης με χώρας μεριμνᾶν ὑπὲρ τῆς θρησκείας τοῦ λαοῦ, οὗ τὰς τύχας καὶ τὸ μέλλον μοι ἐνεπιστεύσατο ἡ θεία πρόνοια, μηδεμιᾶς προσπαθείας φειδόμενος πρὸς ταχεῖαν ἐπανόρθωσιν παντὸς τοῦ δυναμένου ἐπηρεάσαι αὐτῆς.

Τελευτῶν, εὐτυχῆ νομίζω ἐμαυτὸν, ἀναγγέλλων τῇ Ὑμ. Παναγιότητι, ὅτι ἡ Κυβέρνησίς μου, ἐντελῶς συμμεριζομένη τὸ ἡμέτερον φρόνημα, ἅμα τῇ προσεχεῖ συνελεύσει τῶν ἤδη συγκαλεσθέντων Νομοθετικῶν σωμάτων, οὐδενὸς ἄλλου ταχύτερον μεριμνήσει ἢ τοῦ ὑποβαλεῖν αὐτοῖς Ἐκκλησιαστικὸν νομοσχέδιον, ὅπερ, συμβιβάζον τὰς τῆς θρησκείας ἐντολὰς, ἐπανορθώσει, ὡς ἐλπίζω, τὰ ἐγκλήματα, καὶ διασκεδάσει τοὺς φόβους τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας.

Συνιστῶν καὶ αὖθις ἐμαυτὸν εἰς τὰς εὐπροσδέκτους δεήσεις καὶ πατρικὰς εὐλογίας τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ, Παναγιώτατε Πάτερ,

Εὐπειθέστατον Αὐτῆς πνευματικὸν τέκνον
(Ὑπογρ.) ΚΑΡΟΛΟΣ.
Βουκουρέστιον, 29 Ὀβρίου 1867.
(Τ. Σ.)

49. Ὀργανοθήκη τῆς Μεγ. τοῦ Γένους σχολῆς.

Εἷς τῶν ὁμογενῶν, ὁ κ. Μιχαὴλ Καϊνατάνης, λίαν φιλοτίμως προσηνέγκεν εἰς τὴν ὀργανοθήκην τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς τὴν κατὰ Μόρσιαν τηλεγραφικὴν μηχανήν, ἀξίας 800 περίπου φράγκων. Διὸ καὶ ἡ Σχολαρχία ἀπέστειλεν εἰς τὸν φιλογενῆ τοῦτον Κύριον τὴν παρὰ πόδας εὐχαριστήριον ἐκ μέρους τῆς σχολῆς ἐπιστολήν.

Ἀξιότιμε Κύριε!

Εὐχαρίστως ἀποδεξαμένη ἡ Σχολαρχία τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς τὴν διὰ τοῦ ἐλλογίμου Καθηγητοῦ κ. Ἀνδρ. Σπαθάρη προσενεχθεῖσαν πάνυ φιλοτίμως τῇ Ἐθνικῇ ταύτῃ σχολῇ κατὰ Μόρσιαν τηλεγραφικὴν μηχανήν, ταύτην μὲν ἐν τῇ Ὀργανοθήκῃ ἐγκατέθετο, πρὸς διηνεκῆ διδασκαλίαν τῶν φοιτώντων, τὸ δὲ ὑμέτερον δώρημα κατ' ὀφειλὴν ἐν ταῖς πρὸς τὴν σχολὴν εὐεργεσίαις καὶ δωρεαῖς ἐγκατέγραψεν εἰς ἀΐδιον μνημόσυνον. Ἀπονέμουσα δὲ ὑμῖν, ἐπ' ὀνόματι τῆς σχολῆς, τὰς ὀφειλομένας εὐχαριστίας, ἐπιφυλάττεται ἵνα ἐν καιρῷ τῷ προσήκοντι εὔφημον καὶ δικαίαν ποιήσηται μνείαν τῆς ὑμετέρας φιλοτίμου ταύτης προσφορᾶς.

Δέξασθε τὴν διαβεβαίωσιν κτλ.

Ἐν τῇ Μεγ. τοῦ Γένους σχολῇ, αωξζ'. νοεμβρίου ις'.

Ὁ Σχολάρχης Ἀρχιμ. ΕΥΣΤ. ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς Β. Α. ΚΑΛΛΙΦΡΩΝ.

50. Ἀποβίωσις τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας.

Συνεπείᾳ τῆς κατὰ τὴν ι0'. νοεμβρίου ἀποβιώσεως τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας Φιλαρέτου, ἄγοντος τὸ 83 ἔτος τῆς ἡλικίας, τῇ κζ'. ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, μεταβὰς εἰς τὴν ἐν Σταυροδρομίῳ Ῥωσσικὴν πρεσβείαν, ὅπως προσενέγκῃ τῇ Λ. Ἐξ. ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. τὰ συλλυπητήρια ἐπὶ τῇ ἀποβιώσει τοῦ ἀοιδίμου τούτου Ἱεράρχου, ἐξέφρασε, πρὸς πολλοὺς ἄλλους, ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἐστερήθη τοῦ προμάχου τῆς ὀρθοδοξίας. Ἡ Α. Ἐξ. ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν εὐχαριστησιν καὶ εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ ἐπὶ τῇ

λίαν φιλαδέλφῳ ταύτῃ τῆς Α. Θ. Π. διαθέσει, ἀπήντησεν, ὅτι δύο διακεκριμένους προμάχους τῆς ὀρθοδοξίας ἀναγνωρίζει ἡ καθόλου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία· καὶ ἂν ἐστερήθη τοῦ ἑνός, ἀγαλλιᾶται ἔχουσα ἐν τοῖς κόλποις αὐτῆς τὸν ἕτερον, ἐφάμιλλον τῇ ἀρετῇ καὶ συνέσει, τὸν Οἰκ. Πατριάρχην κ. Γρηγόριον.

Ἐν τῇ ἑπετείῳ δὲ, κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγ. Ἀνδρέου, ὑπὲρ τῶν Σέρβων Πατριαρχικὴ λειτουργία, συλλειτουργούντων 13 Ἀρχιερέων, Συνοδικῶν τε καὶ μὴ ὄντων τῶν ΣΣ. ἁγ. Κυζίκου, Δέρκων, Δράμας, Βιδύνης, Γάνου καὶ Χώρας, Χίου, Βοδενῶν καὶ Κορυτσᾶς (ἐκ τῶν Συνοδικῶν), καὶ τῶν ΣΣ. ἁγ. Φιλιππουπόλεως, Μεθώνης, Μεσημβρίας, Σωζουαγαθοπόλεως καὶ Νυσσάδος, ἡ Α. Π. ἐμνημόνευσε μετὰ βαθείας συγκινήσεως τοῦ ὀνόματος τοῦ ἀοιδίμου Μ. Μόσχας Φιλαρέτου, παρόντος καὶ τοῦ ἐπιτετραμμένου τὰ τῆς Σερβικῆς Ἡγεμονίας μετὰ τῆς ὑπαλληλίας αὐτοῦ.

Διάδοχος τοῦ ἀποβιώσαντος Μόσχας διωρίσθη ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Καμτσάσκας κ. Ἰννοκέντιος.

Ἡ δὲ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος διέταξε τὴν ἐν τοῖς ἱεροῖς Διπτύχοις ἐγγραφὴν τοῦ ὀνόματος τοῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος Μητροπολίτου Μόσχας Φιλαρέτου διὰ τῆς ἑξῆς ἐγκυκλίου.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς τοὺς κατὰ τὴν ἐπικράτειαν παναγιωτάτους μητροπολίτας, ἀρχιεπισκόπους καὶ ἐπισκόπους.

Λαβοῦσα ἐπιστολὴν τῆς ἁγιωτάτης διοικούσης Συνόδου πάσης Ῥωσσίας, δι' ἧς ἀγγέλλεται αὐτῇ ὅτι ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον ὁ τῆς ἐν Μόσχᾳ ἁγιωτάτης μητροπόλεως Μητροπολίτης κ. Φιλάρετος τὴν ι0'. νοεμβρίου τοῦ αωξζ'. ἔτους, ἐγκαταλιπὼν λύπην ἀμύθητον εἰς ἅπαν τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τῆς Ῥωσσικῆς Ἐκκλησίας, συμμεριζομένη τὴν λύπην τῆς ἀδελφῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τοῦ θεοφρουρήτου Κράτους πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ἐπὶ τῇ στερήσει τοιούτου σοφοῦ καὶ γενναίου προμάχου οὐχὶ μόνον τῆς ἐν Ῥωσσίᾳ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἁπάσης τῆς ὀρθοδοξίας, καὶ ἐκτιμῶσα τοὺς παντοειδεῖς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας ἀγῶνας καὶ τὰς πολυειδεῖς ποιμαντορικὰς ἀρετὰς τοῦ ἐν Κυρίῳ ἀναπαυθέντος Ῥώσσου πρωθιεράρχου, μετὰ βαθυτάτης ταπεινώσεως ἔκλινε γόνυ ἐνώπιον τῶν ἀνεξερευνήτων βουλῶν τῆς θείας προνοίας, καὶ ὕψωσε, μετὰ συντετριμμένης καρδίας, χεῖρας ἐκτεινάσας

πρὸς τὸν ἀρχιποίμενα Κύριον, καθικετεύουσα αὐτὸν, ἵνα κατατάξῃ τὴν μακαρίαν ψυχὴν τοῦ πρὸς αὐτὸν ἐκδημήσαντος ἱεράρχου ἐν τῷ χορῷ τῶν δικαίων.

Ταῦτα γνωστοποιοῦσα ὑμῖν ἅπασα ἡ Σύνοδος, ἐντέλλεται ἡμῖν, ἵνα, ἐγγράψαντες τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ τῆς προσκαίρου εἰς τὴν ἀπύνιον μεταστάντος ζωὴν προμνησθέντος ἱεράρχου ἐν τοῖς ἱεροῖς Διπτύχοις, μνημονεύητε αὐτοῦ ὑμεῖς τε καὶ ἅπας ὁ ἱερὸς Κλῆρος ἐν ἁπάσαις ταῖς θείαις Μυσταγωγίαις.

—

31. Ἐγκαθίδρυσις τοῦ νέου Σχολάρχου της Μ. τοῦ Γένους σχολῆς.

Συγκινητικωτάτη τελετὴ ἐγένετο τῇ δ'. δεκεμβρίου ἐν τῇ Μ. τοῦ Γένους σχολῇ. Ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, πρώην σχολάρχης, κ. Εὐστ. Κλεόβουλος, ἐπισήμως παρέδωκε τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς εἰς τὸν ἀξιεπαίνω Ἐκκλησιαστικὴ προνοίᾳ διορισθέντα διάδοχον αὐτοῦ κ. Φ. Βρυέννιον τὸν Ἀρχιμανδρίτην, παρόντος τοῦ Σ. ἀγ. Δέρκων κ. Νεοφύτου, τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, καὶ πάντων φοιτητῶν, ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς σχολῆς.

Καὶ προηγουμένως μὲν ὁ κ. Εὐστ. Κλεόβουλος ἀπήγγειλε λίαν συγκινητικὴν προσλαλιὰν, ἐν ᾗ, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, ἐξέφρασε τὴν καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς σχολαρχίας αὐτοῦ εὐγενῆ καὶ φιλότιμον σύμπραξιν τῆς Σ. Ἐφορίας πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν εὔκλειαν καὶ προαγωγὴν τῆς μεγαλωνύμου ταύτης σχολῆς τὴν ἀδελφικὴν καὶ μοναδικὴν, οὕτως εἰπεῖν, σύμπνοιαν μετὰ τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, καὶ τὴν ἀφοσίωσιν καὶ εὐπείθειαν τῶν φοιτητῶν ἀνεξαιρέτως· καὶ ὅτι, ὑπείκων εἰς τὴν φωνὴν τοῦ πνευματικοῦ πατρὸς καὶ κυριάρχου τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου κ. κ. Γρηγορίου, ἀνέλαβε τὰ καθήκοντα τῆς ἀνατεθείσης αὐτῷ θέσεως τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας κτλ.

Πρὸς ταῦτα, ὡσαύτως ἀπήντησε διὰ βραχέων τὰ εἰκότα ὁ Σ. ἀγ. Δέρκων, ὡς πρόεδρος τῆς Ἐφορίας τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς. Ἐλαβὼν τὸν λόγον ὁ ἀρχαιότερος τῶν καθηγητῶν κ. Ἰ. Φιλαλήθης ἀγέγνωτα προσφώνησιν λίαν συγκινητικὴν, ἣν διεδέξατο (μετὰ τὴν ἐκφρασθεῖσαν εὐχαριστηρίαν παρὰ τοῦ κ. Κλεοβούλου) ἡ τοῦ κ. Βρυεννίου προσλαλιά, ἐν ᾗ ὑπέδειξεν ὁ νέος Σχολάρχης μετὰ τῆς διακρινούσης αὐτὸν εὐγλωττίας, ὅτι μετὰ λύπης ἀπεσπάσθη τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, ἐν ᾗ ἀπὸ τοσούτων ἤδη ἐτῶν εἰργάζετο φιλοπόνως καὶ ἀνενδότως, καὶ ὅτι, πειθόμενος τῇ ἐπιμόνῳ κελεύσει τοῦ γεραροῦ Πατριάρχου, ἀνεδέξατο τὴν προορισθεῖσαν αὐτῷ ταύτην διακονίαν· καὶ ὅτι, ἐπερειδόμενος εἰς τὴν αὐτὴν ὑποστήριξιν τῆς Σ. Ἐφορίας, εἰς τὴν αὐτὴν ἀδελφικὴν σύμπνοιαν καὶ ἀγάπην τῶν συναδέλφων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, εἰς τὴν αὐτὴν ἀφοσίωσιν καὶ εὐπείθειαν τῶν ἐπὶ ταύτῃ ἀείποτε ἐπαινουμένων φοιτητῶν τῆς σχολῆς ταύτης, εὐελπίζεται ὅτι, θείᾳ συνδρομῇ, οὐδεμία ἐπενεχθήσεται ὕφεσις εἰς τὴν ἐπὶ τὰ πρόσω τάσιν τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἐθνικοῦ ἐκπαιδευτηρίου κτλ.

Ἀκολούθως εἷς τῶν φοιτητῶν τῆς ἀνωτάτης τάξεως ἐκμέρους ἁπάντων· ὁ Σταμάτιος Δημητρίου, τὴν ἐξῆς ἀνέγνω εὐχαριστήριον προσφώνησιν.

Σοφὲ καὶ σεβασὲ ἡμῶν Καθηγητὰ καὶ Σχολάρχα!

Τί τὸ τελούμενον σήμερον; Τίς αὕτη ἡ κατανυκτικὴ φωνὴ ἐν τῷ τῶν Μουσῶν τούτῳ σεμνώματι ἐν ἀθυμίᾳ ἀντηχοῦσα; Φωνὴ ἀποχωρισμοῦ ὄντως. Φωνὴ, ἀγνὰ καὶ ἀθυμίας ἔμπλεα δηλοῦσα αἰσθήματα! Ἰδοὺ σήμερον σύμπας ὁ τῶν Καθηγητῶν αὐλλογος βαρυαλγῶν καὶ σκυθρωπάζων, Σὲ τὸν ἰθύντορα καὶ πηδαλιοῦχον τῆς γεραρᾶς ταύτης καὶ τηλεκλείτου σχολῆς περιφανῶν, προσφέρει βαθυσεβάστως δείγματα τρανὰ εὐγνωμοσύνης, δείγματα σεβασμοῦ ἐνδομύχου, ἀνθ' ὧν ἐπὶ τετραετίαν ἐμάχθολσας. Μαθηταὶ σήμερον, τὰ πνευματικά Σου καὶ πεθητὰ τέκνα, περίλυποι ἐν σιγῇ καὶ κατανύξει περιστάμεθα, τὴν βαθεῖαν ἡμῶν λύπην ἐντετυπωμένην φέροντες ἐπὶ τοῦ μετώπου.

Καὶ ὄντως βαθεῖα καταλαμβάνει πάντων ἡμῶν τὰς καρδίας ἀθυμία, ἀποχωριζομένων ἤδη Σοῦ τοῦ καλοῦ καγαθοῦ πατρὸς καὶ Σχολάρχου, συνάμα δὲ καὶ χαρὰ ἀνέκφραστος, ἀναλογιζομένων ὅτι ἡ θεία πρόνοια προήγαγέ Σε ἐπαξίως εἰς τὸ μέγα τῆς μεγάλης Πρωτοσυγκελλίας ἀξίωμα. Λυπούμεθα μὲν ἐκ βαθέων, σεβαστὲ Σχολάρχα, στερηθέντες ἀκαίρως Σοῦ τοῦ σοφοῦ καὶ ἀξίου διδάκτορος, οὗτινος αἱ ὑψηλαὶ καὶ σοφαὶ διδασκαλίαι, ὡς ἀπὸ πηγῆς πολυχεύμονος, γονίμως τὰ τῆς κοινωνίας ἡμᾶς καταρδεύουσαι βλαστήματα, ἔμελλον, οὐκ εἰς μακρὰν, τοὺς ὡρίμους καὶ ἀγλαοὺς καρποὺς ἀναδεῖξαι, πρὸς καύχημα καὶ ἀγλάϊσμα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τοῦ Ἔθνους. Χαίρομεν ὅμως ἐκ ψυχῆς

καὶ μυρίας ὅσας πρὸς τὴν μητέρα καὶ τροφὸν ἡμῶν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀπευθύνομεν εὐχαριστίας, προσαγαγοῦσαι δὲ εἰς τὴν ὑψηλὴν ταύτην περιωπήν, ὁπόθεν εὐέλπιδές ἐσμεν, ὅτι οὐδέποτε παύσῃ ῥίπτων καὶ ἐφ' ἡμῖν τοῖς πνευματικοῖς Σου τέκνοις βλέμμα ἱλαρὸν καὶ σωτήριον, βλέμμα, τὴν πρόοδον καὶ συντήρησιν τῆς, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἀνάξια πασχούσης ταύτης σχολῆς ἀφορῶν. Εἴθε τοιοῦτοι ἄνδρες προάγοιντο εἰς τὰς ὑψίστας περιωπάς, ἔνθεν ἐκπηγάζει πάντος τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἡ ἀληθὴς σωτηρία!

Ἤδη, ἀγαπητὲ ἡμῖν Σχολάρχα, ἤδη, ἵνα καὶ δημοσίᾳ δηλώσωμεν τὰ τῆς καρδίας ἡμῶν αἰσθήματα παραστάντες, ἀναλογιζόμενοι ἡλίκους πρὸς μόρφωσιν ἡμῶν κατέβαλες πόνους, θερμῶς καθικετεύομεν, ὅπως, τὰς ὀλίγας ἡμῶν ταύτας λέξεις ὡς μέγα τεκμήριον εὐγνωμοσύνης ἀποδεχόμενος, περικαλύπτῃς ἡμᾶς ἀεὶ ποτε, ὡς ὄρνις τὰ ἑαυτῆς νοσσία, ὑπὸ τὴν ἐλαφρὰν σκιὰν τῶν πτερύγων Σου, ἀδιακόπως γιγνόμενος πατὴρ ἡμῶν καὶ προστάτης ἔνθερμος, προβλέπων καὶ ἐκτελῶν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ πᾶν τὸ χρήσιμον καὶ ὠφέλιμον, καὶ πρὸς τὴν τελειοτέραν διανοητικὴν ἡμῶν ἀνάπτυξιν ἐπιτήδειον.

Ἀλλ' ἡ μεγαλώνυμος τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἡ νύκτωρ καὶ μεθ' ἡμέραν ὑπὲρ τῶν ἑαυτῆς πρυνοοῦσα τέκνων, ἡ σεβαστὴ Ἐφορία, ἡ τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω προκοπὴν τῆς ὄντως μεγάλης ταύτης τοῦ Γένους σχολῆς ἐπιποθοῦσα καὶ θέλουσα, καὶ πᾶσα ἡ τῶν λογάδων τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ὁμήγυρις, οὐκ εἰάσαν ἡμᾶς ὀρφανοὺς καὶ τεθλιμμένους. Ὁ θειότατος ἡμῶν δεσπότης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ ἀγλαῶς τὸν θρόνον περικοσμῶν τοῦ Χρυσοστόμου, σὺν τῇ περὶ αὐτὸν ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, ἐστήριξαν μὲ ἡμᾶς ἀκαίρως πολυμαθοῦς καὶ ἀξίου Σχολάρχου, προσαγαγόντες Σε ἔνθα εἶσι τάνάκτορα τῆς εὐσεβείας, ἐδωρήσαντο ὅμως ἄλλον ἡμῖν ἰθύντορα καὶ προστάτην, οὗτινος ἡ ἐγνωσμένη ἱκανότης, πολυμάθεια καὶ ἡ περὶ τὸ σχολαρχεῖν δραστηριότης οὐκ ἔλαθε τὸ ἀγρυπνον τῶν κηδεμόνων ἡμῶν ὄμμα· ἐξ οὗ εἰκάζεται, ὅτι τὸ πλῆρες πολυτίμου φορτίου τοῦτο πλοῖον ἐσαεὶ εὐσταθήσεται εἰς εὔδιον καὶ γαλήνιον λιμένα.

Ἀρωμεν ὄθεν τοὺς νοεροὺς ἡμῶν ὀφθαλμούς, ὦ συμμαθηταί, πρὸς τὸν Ὕψιστον, τὴν ἀένναον πηγὴν τῶν φώτων, ἐξ οὗ πᾶν δώρημα τέλειον καταπέμπεται, καὶ δεηθῶμεν αὐτοῦ, ὅπως τὴν μὲν θειοτάτην Αὐτοῦ Παναγιότητα ὑγιᾶ καὶ μακραίωνα διαση-

ἐπὶ τοῦ ἁγιωτάτου καὶ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἄριστα μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν ἱερᾶς Συνόδου τὸ πηδάλιον τῆς Ἐκκλησίας διευθύνουσαν τῇ θείᾳ δυνάμει· τῇ δὲ σεβαστῇ τῆς σχολῆς Ἐφορίᾳ, τῇ πανταχόθεν ἀποκρουούσῃ πᾶν τὸ βλάψαι δυνάμενον τὴν τῶν μελλισσῶν ταύτην κυψέλην, δωρήσηται πᾶν ἀγαθὸν καὶ παθούμενον.

Περαίνοντες δ' ἤδη τὸν λόγον, καθῆκον ἡμῶν ἀναπόδραστον θεωροῦμεν, ὅπως, προσελθόντες, ἀσπασθῶμεν τὴν δεξιὰν τοῦ ὑπὲρ ἡμῶν μοχθήσαντος καὶ ἐπὶ τετραετίαν ἡμᾶς διδάξαντος, ἀποτίοντες ἴσως οὕτως ἐλάχιστόν τι μέρος τῶν ὀφειλομένων αὐτῷ διδάκτρων. Ἔχοντες δὲ κατὰ νοῦν τὰ φιλόστοργα καὶ σοφὰ αὐτοῦ λόγια: « Ἠγάπησα ὑμᾶς, τέκνα μου, καὶ οὐδέποτε παύσομαι ἐπισκεπτόμενος καὶ φροντίζων ὑπὲρ ὑμῶν », ἐσμὲν διὰ βίου εὐγνώμονες.

Τούτων δὲ γενομένων, καθηγηταί τε καὶ φοιτηταὶ ἠσπάσαντο περιπαθῶς τὴν δεξιὰν τοῦ νέου Σχολάρχου, ὑποδεχομένου τοὺς πάντας μετὰ βαθυτάτης ψυχικῆς συγκινήσεως. Ἀκολούθως οἱ φοιτηταὶ καὶ τῶν πέντε τάξεων, μεταβάντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἠσπάσαντο τὴν δεξιὰν τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου μετ' ἀπείρου εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ.

Μετὰ ταῦτα, ὁ Σ. ἄγ. Δέρκων, ὡς πρόεδρος τῆς Ἐφορίας, παραλαβὼν τοὺς Σχολάρχας, πρώην καὶ νῦν, καὶ ἕνα τῶν ἀρχαιοτέρων Καθηγητῶν: τὸν κ. Γ. Φιλαλήθη, μετέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅπως προσφέρωσιν Ἔφοροι, Σχολάρχαι καὶ Καθηγηταὶ τὰ σεβάσματα τῶν τῇ Α. Θ. Π., ἥτις, λίαν προσηνῶς ὑποδεξαμένη αὐτούς, ἀξιομνημονεύτους ἔδωκεν ὑποθήκας καὶ συμβουλάς, ἀφορώσας τὴν τῆς σχολῆς προαγωγὴν καὶ τὴν μετὰ κοινῆς καὶ ἀδελφικῆς συμπνοίας πνευματικὴν καλλιέργειαν τοῦ νοητοῦ τούτου ἀμπελῶνος.

—o—

53. Τὸ ὀφφίκιον τοῦ ὑπομνηματογράφου.

Τῇ ι. δεκεμβρίου, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἡ Α. Θ. Π. ὁ οἰκ. Πατριάρχης, προσκαλεσάμενος τὸν κ. Κωνσταντῖνον Ι. Φωτιάδην ἐφέντην, ἀντιπρόεδρον τοῦ Α. Ναυτικοῦ Ἐμπορικοῦ Συμβουλίου (νῦν σύμβουλον τῆς Γενικῆς Νομαρχίας Κρήτης), ἀνήγγειλεν αὐτῷ ὅτι, ἐκτιμῶν τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος πολυετεῖς αὐτοῦ ἐκδουλεύσεις, οἰκείᾳ Πατριαρχικῇ φιλοτιμίᾳ, ἀπονέμει αὐ-

τῷ τὸ ὀφφίκιον Ὑπομνηματογράφου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ Ἀποστολικοῦ Θρόνου, δι' ὃ καὶ προχειρίζεται αὐτὸν εἰς τὸ ὀφφίκιον τοῦτο, ὅπερ καὶ ἐγένετο ἀμέσως ἰδίαις Πατριαρχικαῖς χερσί. Μετὰ δὲ τὴν προχείρισιν, ἀνεγνώσθη τὸ δίπλωμα, δι' οὗ ἡ Α. Παναγ. ἀποφαίνεται « ἵνα ὁ εἰρημένος κ. Κωνστ. Φωτιάδης ὑπάρχῃ ἀπὸ τοῦδε καὶ λέγηται καὶ παρὰ πάντων γινώσκηται Ὑπομνηματογράφος τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, καὶ ἔχῃ τὸ ὀφφίκιον τοῦτο ἐφ' ὅρου ζωῆς αὐτοῦ καὶ τὴν στάσιν καὶ ἕδραν, τὴν ἀναλογοῦσαν τῷ βαθμῷ αὐτοῦ κτλ.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ διπλώματος, ὁ κ. Φωτιάδης εὐχαριστησε τὴν Α. Θ. Π. διὰ τῶν ἀκολούθων λέξεων.

«Παναγιώτατε Δέσποτα, ἁγ. καὶ Ἱερ. Σύνοδος.

Μετὰ καρδίας ἄκρως συγκεκινημένης ἐξ αἰσθήματος εὐγνωμοσύνης ἀπο δέχομαι τὸ παρὰ τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος ἀπονεμόμενόν μοι τοῦτο Ἐκκλησιαστικὸν ὀφφίκιον., καὶ χάριτας Αὐτῇ ὁμολογῶ, ἐπινευσάσῃ ἀντιμεῖψαι γενναίως καὶ δαψιλῶς τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος ἐλαχίστας ἐκδουλεύσεις ἐμοῦ τοῦ ταπεινοῦ τῆς Ἐκκλησίας οἰκέτου, δι' ὃ φικίου τοσοῦτον τιμίου καὶ ὑψηλοῦ· τοῦτο δέ, καίπερ ἐπὶ μικρὸν ἀπομακρυνθέντα με κατ' ἀνάγκην, προσηλώνει ἔτι μᾶλλον καὶ ἀφοσιοῖ τῇ Ν. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐνθερμον τελέστορα τῶν διαταγῶν Αὐτῆς καθίστησι· δι' ὃ καὶ εὑρήσει με Αὐτῇ ὡς ἀεί, εἰ καὶ ἐλάχιστον τῇ δυνάμει καὶ τῇ ἀξίᾳ, θερμὸν ὅμως προασπιστὴν τῶν δικαιωμάτων καὶ τῆς εὐκλείας αὐτῆς, καὶ πρόθυμον ἐνεργὸν παντὸς τοῦ πρὸς δόξαν αὐτῆς τείνοντος· εὐκλεινότερον δέ μοι τὸ ὀφφίκιον τοῦτο καθίσταται, ἀπονεμόμενόν μοι ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ φαεινοῦ φωστῆρος τῆς καθόλου Ἐκκλησίας Γρηγορίου τοῦ ΣΤ΄., συνομολογούσης καὶ συνευδοκούσης ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐπαξίας τῷ παναγιωτάτῳ αὐτῆς προέδρῳ καὶ ἀρχηγῷ. Εὔδηλον δὲ ὁ τῶν ὑψηλῶν χαρίτων χορηγὸς καὶ δοτὴρ χαρίσαιτο τῇ ἁγίᾳ Αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ εἰρήνην καὶ εὐκλειαν, τῇ Ὑμετέρᾳ Παναγιότητι ὑγείαν, εὐρωστίαν καὶ ἀντίληψιν, τοῖς δὲ σεβασμίοις Ἱεράρχαις, τοῖς τὴν ἁγίαν καὶ Ἱερὰν Σύνοδον ἀπαρτίζουσιν, ἔτη πλεῖστα καὶ πανευδαίμονα, πρὸς δόξαν καὶ κλέος τῆς Ἐκκλησίας ».

—o—

54. Ἡ Μεγάλη Πρωτοσύγκελλία.

Τῇ ιϐ΄. δεκεμβρίου ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος ἐξέδωκε τὴν πρὸ πόδας Ἀπόδειξιν, ἀποτεινομένην πρὸς τοὺς προϊσταμένους τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν τῆς Πρωτευούσης.

Εὐλαβέστατε καὶ ὁσιώτατε προϊστάμενε τῆς ἱερᾶς ἐκκλησίας . . . .

Ἐκκλησιαστικὴ καὶ πατρικὴ μέριμνα τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, λυσιτελοῦς καὶ ἀπαραιτήτου θεωρηθείσης τῆς συντάξεως ὡς οἷόν τε λεπτομερῶν καταλόγων πάντων τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Βασιλευούσης καὶ τῶν ἐν ἑκάστῃ ἐνορίᾳ παρεπιδημούντων τυχὸν ξένων καὶ διαθεσίμων Κληρικῶν, τοῦτο ἀναγγέλλοντες καὶ τῇ σῇ εὐλαβεστάτῃ Ὁσιότητι, ἀξιοῦμεν καὶ προτρεπόμεθ' αὐτὴν ἀδελφικῶς, ὅπως προντείνασα πέμψῃ ἡμῖν, ἕως τέλους τοῦ τρεχόντος μηνός, ἀκριβῆ σημείωσιν περὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν εὐαγῆ ἐνορίαν, ἧς προΐσταται ἱερατικῶς, ἐφημερευόντων Κληρικῶν παντὸς βαθμοῦ, καθὼς καὶ περὶ τῶν διαθεσίμων καὶ ὁπωσδήποτε ἀργούντων, σημειοῦσα ἑνὸς ἑκάστου τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον, τὴν πατρίδα καὶ ἡλικίαν, τὸν χρόνον καὶ τὸ εἶδος τῆς ὑπηρεσίας, ὁπουδήποτε ἔτυχεν ὑπηρετήσας, τὴν ὑπακοότητα καὶ τὸν βαθμὸν τῆς παιδείας καὶ λογιότητος καὶ γλωσσογνωσίας, τὸ ἔγγαμον ἢ τὴν ἀγαμίαν, καὶ εἰ οἱ ἔγγαμοι συνοικοῦσιν ἢ οὔ ταῖς συμβίοις αὐτῶν, τὸν βίον καὶ τὴν καθ' ἡμέραν ἀναστροφὴν καὶ διαγωγήν, καὶ τὰς σωματικὰς ἢ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας καὶ ἐλλείψεις αὐτῶν· σὺν δὲ τούτοις, τόν τε ἀριθμὸν τῶν ὑπ' αὐτῆς ἐφημερευομένων ὀρθοδόξων οἴκων, καὶ ὅσα τε καὶ ὁποῖα ὑπάρχουσιν αὐτόθι ἐκπαιδευτήρια, καὶ τίνες καὶ ὁπηλίκοι οἱ ἐν αὐτοῖς παιδαγωγοὶ καὶ διδάσκαλοι. Ἀεὶ δὲ τοῦ λοιποῦ παρέξει ἡμῖν τὰς πληροφορίας ταύτας ἀνελλιπῶς δὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ· ἤτοι τῇ ά. σεπτεμβρίου καὶ τῇ ά. μαρτίου. Ἐρ' ᾧ καὶ ἐπιστήσει δεόντως τὴν ἐμφρονα καὶ ἀγρυπνον προσοχὴν αὐτῆς, ἵνα ἐπιμελῶς καὶ μετὰ λόγου καὶ τῆς δυνατῆς ἑκάστοτε ἀκριβείας γίγνηται ἡ σημείωσις, περὶ ἧς αὐτὴ ἡ Ὁσιότης αὐτῆς ἔσται ὑπόλογος παρὰ τῷ Θεῷ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Εἴη δὲ θεόθεν ἡ ἱερατεία αὐτῆς τύπος τῶν πιστῶν καὶ τῶν συμπρεσβυτέρων, εἰς σωτηρίαν αὐτῆς τε καὶ παντὸς τοῦ ὑπ' αὐτὴν περιουσίου τῆς εὐσεβείας πληρώματος.

—o—

55. Ἀποβίωσις τοῦ Μητροπολίτου Σταυροπόλεως Κωνσταντίνου Τυπάλδου.

Τῇ κ΄. νοεμβρίου ἀπεβίωσεν ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἐν ἡλικίᾳ οϐ΄. περίπου ἐτῶν, ὁ μητροπολίτης Σταυροπόλεως καὶ πρώην σχολάρχης τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς Κωνσταντῖνος Τυπάλδου.

Εὐγνώμων δὲ μαθητὴς καὶ τρόφιμος ἐκ τῶν τὰ μάλα σπουδαίων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς : ὁ Μητροπολίτης Βο-

δενῶν κ. Νικόδημος, μνήμης χάριν καὶ ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης, φιλοτίμῳ αὐτοῦ δαπάνῃ διέτεξε τὴν φωτογράφησιν 500 περίπου εἰκονογραφιῶν τοῦ ἀοιδίμου Τυπάλδου, γενομένην ἐκ φωτογραφήματος τοῦ ᾠῳξά. ἐφ' ὧν ἐπεγράφησαν ἐπιγράμματα δοκίμου καὶ ἐκλεκτοῦ καλάμου τὰ ἑξῆς :

Σχῆμα μὲν ἀρχιθύτου Κωνσταντίνοιο Τυπάλδου,
Τὸν ῥα Κεφαλλήνων νῆσος ἔφυσε μέγαν.
Λύτὰρ ὁ θευλογίης περικύμονος ἔπλετο μύστης,
Ἔργῳ ἠδὲ λόγῳ πᾶσι διδασκομένοις.
Ἀλλὰ πόθῳ δέρκεσθε διδασκάλου ἱερὸν εἶδος
Πάντες ὅσοι πιστοί. Πᾶσι γὰρ ἦν ὄφελος.

Ἄλλην ἐκεῖνος ἀφῆκεν εἰκόνα τοῦ πνεύματος, ἥτις,
Ζῶσα ἐν τοῖς μαθηταῖς, ζῶντ' εἰκονίζει αὐτόν.
Ταύτης τὴν λάμψιν φθονήσας ὁ ἥλιος, γράφει ἐντέχνως
Μόνην αὐτοῦ τὴν σκιάν, ἧς νεκρὰ αὕτη εἰκών.

Ἕτερος δὲ ἐπίσης μαθητὴς καὶ τρόφιμος τῆς αὐτῆς σχολῆς, ὁ ἱεροδ. κ. Γρηγόριος Γῶγος ὁ Λέσβιος, ἐξέδωκεν ἐν τῇ «Κλειοῖ» ἐκ Στρασβούργου τῆς Γαλλίας, τὸ ἑξῆς Βιογραφικὸν σχεδίασμα.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΥΠΑΛΔΟΣ, ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ.

Πλήρης ἡμερῶν εὐκλεῶν, πλήρης ἱερᾶς σοφίας καὶ χριστιανικῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ καὶ δοκιμασιῶν τοῦ βίου πικρῶν καὶ δεινῶν, παρέθετο εἰς χεῖρας Κυρίου τὸ μακάριον αὐτοῦ πνεῦμα, καὶ οὕτω διὰ πολλῶν θλίψεων εἰσῆλθεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ ὁ Μητροπολίτης Σταυρουπόλεως Κωνσταντῖνος ὁ Τυπάλδος, ὁ κλεινὸς Ἱεράρχης τῆς ἁγίας καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὁ σοφὸς σχολάρχης καὶ καθηγητὴς τῆς Θεολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ τῆς ἁγίας Τριάδος, ὁ ἀπὸ πεντήκοντα ἤδη ἐτῶν ποιῶν καὶ διδάσκων τὰ ὑψηλὰ καὶ σωτήρια τοῦ χριστιανισμοῦ κηρύγματα καὶ θεσπέσια δόγματα, ὁ μετὰ τὸν Εὐγένιον, Θεοτόκην Μηνιάτην καὶ Οἰκονόμον ἐπιφανέστερος θεολόγος καὶ ῥήτωρ καὶ διδάσκαλος τῆς Ἑλληνικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· ἀλλὰ καὶ τίς τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλλήνων ἀγνοεῖ τὸν ἱερὸν τοῦτον ἄνδρα; ἢ τίς οὐκ ἤκουσεν, ἢ οὐκ ἀνέγνω τὸν πολὺν ἔπαινον καὶ τὰς διηνεκεῖς εὐφημίας τῶν λαμπρῶν αὐτοῦ ἀρετῶν;

Καὶ ἐν ᾧ ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τῇ ἀγαθῇ καὶ ἐπαινετῇ βουλῇ Γρηγορίου τοῦ περιωνύμου οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἁγίας Συνόδου, εἰς δεῖγμα εὐγνωμοσύνης καὶ σεβασμοῦ, ἐπιτελεῖ τὸ ἱερὸν μνημόσυνον τοῦ περικλεοῦς αὐτῆς Ἱεράρχου καὶ διδασκάλου, ἡ δὲ Θεολογικὴ σχολὴ εὐφρονοῦσα ψάλλει ὡσαύτως τὰ μνημόσυνα, καὶ ἐν ᾗ

γος ἐγκωμίων γεραίρει τὴν εὐσέβειαν, τὸν κατ' ἐπίγνωσιν ζῆλον, τὴν χριστιανικὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὰς ἄλλας ἀρετὰς τοῦ πρώτου αὐτῆς καθηγητοῦ καὶ σχολάρχου, ὅστις ἐπὶ εἰκοσαετίαν ἐν κόπῳ καὶ μόχθῳ, ἐν συνέσει καὶ σοφίᾳ καὶ ἐν ὑπομονῇ πολλῇ ἐστερέωσε καὶ ἔσωσεν αὐτὴν ἐκ μυρίων κινδύνων, καὶ ὑπερβαλλόντως ἐτίμησε καὶ ἐδόξασεν, ἀπόκειται κάμοί, ἐνὶ τῶν ἐλαχίστων καὶ εὐγνωμόνων μαθητῶν τοῦ θρυλουμένου διδασκάλου, ὅπως ἐκτελέσω ἐξόδιον καὶ ἐπιτάφιον καθῆκον, καὶ προσκαλεσάμενος τῷ πνεύματι τοὺς ὀρφανοὺς καὶ τεθλιμμένους ἤδη συμμαθητάς μου, πλέξωμεν στέφανον ἐκ τῶν ῥόδων τῆς εὐλαβείας καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης, καὶ στεφανώσωμεν τὴν ἱερὰν μνήμην τοῦ φιλοστόργου ἡμῶν πατρός, συνάμα δὲ καὶ διὰ τῶν μύρων καὶ τῶν ἀνθέων ἀγάπης ὑΐκῆς ῥάνωμεν εὐλαβῶς καὶ μετὰ δακρύων τὸν σεπτὸν τάφον τοῦ προσφιλεστάτου ἡμῶν διδασκάλου· ἀλλὰ καὶ ὁ εὐσεβὴς ἀναγνώστης, τιμῶν καὶ θαυμάζων σοφίαν καὶ ἀρετήν, παρέξεται ἡμῖν πάντως χεῖρα ἀρωγὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τοιούτου περισπουδάστου καθήκοντος, καὶ ἀναγνώσει εὐμενῶς καὶ μετὰ πνευματικῆς ὠφελείας ἀτελῆ μὲν, ἀλλ' εἰλικρινῆ βιογραφικὴν πληροφορίαν ἀνδρὸς ἐκλεκτοῦ καὶ πολυτίμου, κοσμήσαντος καὶ ὠφελήσαντος ἰσοβίως τὴν ἡμετέραν πατρίδα καὶ Ἐκκλησίαν.

Τὸ Λυξούριον τῆς εὐάνδρου Κεφαλληνίας ἦν ἡ τοῦ Τυπάλδου γενέθλιος γῆ, καὶ γονεῖς διακεκριμένοι ἐπὶ εὐσεβείᾳ καὶ χρηστότητι ἐγέννησαν καὶ ἀνέθρεψαν τὸν Σαμουὴλ τῆς χάριτος, τὸν ἐκ κοιλίας μητρὸς ἀφορισμένον εἰς τὴν διακονίαν τοῦ Εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν πνευματικὴν οἰκοδομὴν τοῦ πλησίον· διδαχθεὶς τὴν ἐγκύκλιον Ἑλληνικὴν παιδείαν ὁ φρονιμώτατος παῖς Κωνσταντῖνος, καὶ καλῶς μαθὼν «τὰ ἱερὰ γράμματα, τὰ δυνάμενα σοφίσαι εἰς σωτηρίαν διὰ πίστεως τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», διέπρεπεν ὁ σεμνοπρεπὴς νεανίας ἐν τῷ μέσῳ τῆς συμπολίτιδος νεολαίας, καὶ διὰ τῆς συνετῆς αὐτοῦ ἀναστροφῆς ἐτιμᾶτο, ἐπαινούμενος ὑπὸ πάντων ὁ μέλλων τῆς Ἐκκλησίας πατὴρ καὶ διδάσκαλος.

Τὸ δὲ εἰκοστὸν τρίτον ἔτος τῆς ἡλικίας ἄγων, χειροτονεῖται ἱεροδιάκονος ὑπὸ τοῦ τότε Μητροπολίτου Κεφαλληνίας, καὶ λειτουργεῖ εὐαρέστως τῷ Θεῷ καὶ κηρύσσει εὐδοκίμως τὸν σωτήριον λόγον, οἰκοδομῶν καὶ εὐφραίνων τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου διὰ τῆς διδαχῆς καὶ τοῦ παραδείγματος ὁ νεαρὸς, ἀλλ' ἀξιοσέβαστος τῆς Ἐκκλησίας λειτουργός.

Ἐν δὲ τούτῳ τῷ χρόνῳ ἡ ἀδελφότης τῆς ἐν Βενετίᾳ Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας ζητεῖ ἱεροδιάκονον Ἑπτανήσιον (καθότι ἡ κλεινὴ Ἑπτάνησος ὑπερέχει καὶ κατὰ τοῦτο, μορφοῦσα καὶ παρέχουσα ἀείποτε τῇ Ἐκκλησίᾳ κληρικοὺς πεπαιδευμένους καὶ ἱεροπρεπεῖς), καὶ ὁ κλῆρος τῆς ἐκλογῆς καὶ τῆς προτιμήσεως ἔπεσεν ἐπὶ τὸν σεμνὸν καὶ λόγιον ἱεροδιάκονον Κωνσταντῖνον τὸν Τυπάλδον. Εἰς Βενετίαν τοίνυν ἀφικόμενος, καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἱεροπρεπῶς λειτουργῶν, ἀλλὰ καὶ ἱερουργῶν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ

Θεοῦ, ἀπουδάζει ταύτοχρόνως καὶ ἐκμανθάνει τὴν Λατινικὴν, τὴν Γαλλικὴν καὶ τὴν Ἰταλικὴν παιδείαν καὶ γλῶσσαν, ἀκούει καθ' ὅλην ἑσπεραίαν τοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ περιβλέπτους καθηγητὰς τῆς τε θύραθεν καὶ ἱερᾶς σοφίας, καὶ οὕτω καθίσταται Ἐκκλησιαστικὸς λίαν εὐπαίδευτος, ὑπό τε τῶν ὁμογενῶν καὶ τῶν ξένων καθ' ὑπερβολὴν ἀγαπώμενος καὶ τιμώμενος. Ἀλλ' ἐπειδὴ « οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι ἐπάνω ὄρους κειμένη », ὡς εἶπεν ὁ θεάνθρωπος, « τὸν δὲ λύχνον τιθέασιν ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ « λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ », προσκαλεῖται εἰς Κέρκυραν ὑπὸ τοῦ μεγάλου φιλέλληνος, τοῦ λόρδου Γῦλφορδ, καθηγητὴς τῆς Θεολογίας ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ, ἔνθα ἐπὶ δέκα καὶ ὀκτὼ ἔτη ὡς ἄριστος θεολόγος ἐδίδαξε τοὺς ἱεροσπουδαστὰς τῆς Ἑπτανήσου, καὶ ὡς εὔγλωττος καὶ δεινὸς ἱεροκήρυξ, τὸν εὐγενῆ καὶ φιλόχριστον λαὸν τῆς Κερκύρας.

Ἀλλ' ἰδοὺ ἀποδημεῖ πρὸς Κύριον ὁ Μητροπολίτης Κεφαλληνίας καὶ σύμπας ὁ κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς ἐνδόξου ταύτης νήσου, μιᾷ ψήφῳ καὶ μιᾷ φωνῇ, ἀναγορεύουσι διάδοχον τὸν εὐφημούμενον θεολόγων καὶ σεβάσμιον ἱερομόναχον Κωνσταντῖνον τὸν Τυπάλδον. Τὰ κατὰ τὴν πάντων ταύτην ἐκλογήν, ἐν τύποις τότε δημοσιευθέντα, ἔσονται λαμπρὸν μνημεῖον τῆς ἀληθινῆς αὐτοῦ ἀξίας καὶ ἀρετῆς, ἅπερ καὶ συνίστημι τῷ φίλῳ ἀναγνώστῃ, ὡς λίαν ἀξιανάγνωστα. Ἀλλ' ἡ Βρεττανικὴ προστασία ἀκυροῖ τὴν ἐκλογὴν τοῦ σεφωτισμένου τούτου προμάχου τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς πατρίδος, καὶ μετὰ μικρὸν ἀποστέλλει ἐξόριστον εἰς παρακειμένην τινὰ ἔρημον νῆσον, ἐν ᾗ δεκαοκτὼ μῆνας, παντοίας κακουχίας καὶ δοκιμασίας μεγαθύμως ὑποστὰς ὑπὲρ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς ἄλλος Ἀθανάσιος καὶ Χρυσόστομος, καὶ εἶται ἐπομένως ὑπὸ τῆς τὰ πάντα πανσόφως οἰκονομούσης θείας προνοίας εἰς ποιμαντορίαν ὑψηλοτέραν, καὶ ἀναγορεύεται, τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ Χριστοῦ, διδάσκαλος τῶν ποιμένων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀρχιερεὺς ἀρχιερέων. « Καὶ νῦν δεῦρο ἀποστελῶ σε », εἶπεν αὐτῷ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, « καὶ δώσω σοι ἐντολὰς νόμον ζωῆς καὶ ἐπιστήμης, διδάξαι τὸν Ἰακὼβ διαθήκην, καὶ φωτίσαι τὸν Ἰσραήλ ».

Γερμανὸς ὁ φιλόμουσος καὶ ὄντως ἀοίδιμος οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνεγείρει, τῇ συνδρομῇ πρὸ πάντων τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τὴν ἐν τῇ νήσῳ Χάλκῃ περικαλλεστάτην Θεολογικὴν σχολὴν, καὶ εὐθέως πανταχόθεν ἀναζητεῖ τὸν ἐπιφανέστερον θεολόγον καὶ ἐπάξιον σχολάρχην τοῦ νέου τούτου ἱεροῦ καθιδρύματος· ἀλλ' ὡς τοιοῦτος παρὰ πάντων τῶν εἰδημόνων ὁμοφώνως προβάλλεται ὁ ἐκλεκτὸς τῆς προνοίας Κωνσταντῖνος ὁ Τυπάλδος, πρὸ διετίας ἤδη ἐν Κωνσταντινουπόλει διαμένων ἐν τελείᾳ ἀπομονώσει καὶ ἡσυχίᾳ ἀσκητικῇ.

Μετὰ συνεχεῖς προτροπὰς καὶ παρακλήσεις τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου Πατριάρχου, τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ πολλῶν λογίων καὶ ἐπιφανῶν ὁμογενῶν, ἀναδέχεται τὴν πολύπονον σχολαρχίαν καὶ τὴν διδασκαλίαν πάντων τῶν

κλάδων τῆς Θεολογίας καὶ τῆς Φιλοσοφίας, ἔχων ἕνα μόνον συνεργάτην ἱκανὸν καὶ ὁμόζηλον, ἐπὶ τριετίαν πολυκύμαντον, τὸν χρηστὸν καὶ θεοπαιδευμένον καθηγητὴν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ Λατινικῆς φιλολογίας τὸν ἐκ Λέσβου Ἰωάννην τὸν Τάξιν, ἐν τῇ ἐμπορικῇ σχολῇ τῆς Χάλκης λίαν εὐδοκίμως τότε διδάσκοντα, καὶ κατ' αἴτησιν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν μεταβάντα· ὃν ὡς ἀδελφὸν ἠγάπα καὶ ἐξόχως ἐτίμα διὰ παντὸς τοῦ βίου.

Ἀλλ' ἐνταῦθα γενόμενος, ἀπορῶ πόθεν ἄρξομαι καὶ ποῦ λήξω, ὀφείλων, ἵνα περιγράψω τοὺς ἄθλους καὶ τοὺς ἀγῶνας, τὴν ἀποστολικὴν αὐταπάρνησιν καὶ τὴν χριστιανικὴν σοφίαν καὶ ἀρετὴν τῆς εἰκοσαέτους σχολαρχίας καὶ διδασκαλίας τοῦ θαυμασίου ἀνδρός· ἡ ἀγαθὴ καὶ ἐκ τοῦ καθήκοντος αὕτη προθεσίς μου οὐ δύναται ἄλλως ἐκπληρωθῆναι, εἰμὴ διὰ συγγραφῆς σπουδαίας καὶ ἐκτενοῦς, γνωστοποιούσης εἴς τε τοὺς συγχρόνους καὶ τοὺς μεταγενεστέρους τὴν τοῦ διδασκάλου παντοίαν ἀξίαν καὶ τὰ ἔξοχα πρωτερήματα, πρὸς ὑπογραμμὸν καὶ μίμησιν πάσης φιλοθέου καὶ φιλογενοῦς ψυχῆς καὶ καρδίας· ἐν τῷ παρόντι μόνην ἀμυδρά τινα ἔχνη τίθημι ἐπὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς εἰκόνος τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἐπικαλοῦμαι τὴν εὐγενῆ συνδρομὴν τῶν πρεσβυτέρων καὶ ἱκανωτέρων συμμαθητῶν μου, ὅπως ἐγκαίρως καὶ δεόντως συμπληρωθῇ ἡ διδακτικὴ καὶ πολύτιμος βιογραφία τοῦ ἡμετέρου πατρὸς καὶ διδασκάλου.

Καὶ καθὼς λοιπὸν εὐκλεῶς καὶ καρποφόρως ἀείποτε διδάσκων ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ παρέσχε τῇ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑπτανήσου τοὺς μέχρι καὶ σήμερον ἐπ' ἀρετῇ καὶ παιδείᾳ διαπρέποντας λειτουργοὺς τοῦ Θεοῦ, οὕτω καὶ ἐν τῇ Χαλκίτιδι Θεολόγῳ σχολῇ σχολαρχῶν καὶ διδάσκων, καὶ πρὸς μυρία ὅσα ἐσωτερικά τε καὶ ἐξωτερικὰ προσκόμματα ἀσημέραι παλαίων, ἐμόρφωσε καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς Πατριαρχικὰς Ἐκκλησίας τῆς Κων]πόλεως, τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἀντιοχείας καὶ τῶν Ἱεροσολύμων Ἐκκλησιαστικοὺς ἀξιολόγους καὶ εὐπαιδεύτους, οἵτινες σήμερον κοσμοῦσι τὸν ὀρθόδοξον ἡμῶν Κλῆρον, καὶ ἤδη ὡς διδάσκαλοι καὶ ἱεροκήρυκες καὶ ἱεροὶ ποιμένες εὐδοκιμοῦσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ· ὡς ἀστὴρ ἑωθινὸς ἐν μέσῳ νεφέλης, ὡς ἥλιος ἐκλάμπων ἐπὶ ναὸν ὑψίστου », ἀνέτειλεν ἐν τῷ πνευματικῷ ὁρίζοντι τῆς ἡμετέρας πατρίδος ὁ τῆς ὁσίας μνήμης διδάσκαλος, καὶ τῇ θείᾳ πάντως συνάρσει κατηύγασε τὰς καρδίας καὶ τὰς διανοίας πολλῶν τοῦ Κυρίου λειτουργῶν· ὅθεν καὶ οἱ κατὰ καιροὺς ἀγιώτατοι Πατριάρχαι ἐσεβάσθησαν καὶ ἠγάπησαν τὸν ἱερὸν τῆς Ἐκκλησίας φωστῆρα, « τὸν ἠγαπημένον ὑπὸ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων, οὗ τὸ μνημόσυνον ἐν εὐλογίαις ». Καὶ ὁ μὲν Γερμανὸς ὁ κλεινὸς ἐχειροτόνησε, τὸ κατ' ἀρχὰς, ἀρχιμανδρίτην τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὁ δ' Ἄνθιμος ὁ ἀπὸ Ἐφέσου, μετὰ παρέλευσιν τετραετίας, ἐξ οἰκείας ἀγάπης καὶ βουλῆς, ἐμμακάρισεν αὐτὸν ἐν ρύκοσμίᾳ καὶ περιέζωσεν αὐτὸν στολὴν δόξης », τιμήσας τῷ τῆς ἀρχιερωσύνης ἀξιώματι, καὶ ἀναδείξας μητροπολίτην Σταυ-

ρουπόλεως ἐν δημοτελεῖ καὶ μεγαλοπρεπεῖ χειροθεσίᾳ, συλλειτουργούσης ἁπάσης τῆς ἁγίας Συνόδου τῶν ἀρχιερέων, οὐχ ἥκιστα τιμώντων καὶ περὶ πλείστου ποιουμένων τὴν ἀρετὴν τοῦ ἀνδρός· ὁ δὲ Πατριάρχης τῶν Ἱεροσολύμων Κύριλλος, περικλεὴς ἐν ἔργοις ἀγαθοῖς, βεβαίως ἐξ εὐγενοῦς καὶ ἀγαθῆς καρδίας ὁρμώμενος, ἐφιλοτιμήθη νὰ ὑπερβῇ καὶ ἐν τούτῳ τοὺς ἄλλους, ἐξιδιασμένως ἀγαπῶν καὶ περιθάλπων τὸν διδάσκαλον οὐ μόνον διὰ συνεχῶν καὶ ἀδελφικῶν ἐπισκέψεων πολλάκις ἐν τῷ μέσῳ δριμυτάτου χειμῶνος, ἀλλὰ καὶ διὰ φιλίας ἐγκαρδίου καὶ εἰλικρινοῦς, ἣν πάντες ἐξυμνοῦν καὶ ἐθαύμαζον, ἀνευρίσκοντες ἐν αὐτῇ τὴν ἁγίαν καὶ ἀείμνηστον ἐκείνην φιλίαν τῶν μεγαλωνύμων πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, Βασιλείου τοῦ Μεγάλου καὶ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου· προσκαλεσάμενος δὲ τὸν περιλημμένον διδάσκαλον καὶ εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν Ἱερουσαλὴμ, ὑπεδέξατο μεγαλοπρεπῶς καὶ συνοδεύσας εἰς πάντας τοὺς ἁγίους καὶ τοὺς μακρὰν ἁγίους τόπους, προέπεμψε, μετὰ τρίμηνον διατριβὴν, ἐν τιμῇ καὶ δόξῃ μεγάλῃ πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μου μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως ἀναμνησθήσονται τῆς ἱστορικῆς καὶ παραδειγματικῆς ταύτης ἀγάπης τοῦ φιλουμένου Πατριάρχου, πρὸς ὃν διὰ παντὸς τοῦ βίου ἐσόμεθα εὐγνώμονες οἱ τοῦ φιλουμένου διδασκάλου γνήσιοι φίλοι καὶ μαθηταί.

Ἀλλὰ καὶ βασιλικοῖς καὶ αὐτοκρατορικοῖς παρασήμοις ἐτιμήθη ἡ τοῦ ἀνδρὸς ὁμολογουμένη ἀξία, τοῦ μὲν βασιλέως τῶν Ἑλλήνων πέμψαντος αὐτῷ τὸν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, τοῦ δὲ αὐτοκράτορος πασῶν τῶν Ρωσσιῶν τὸ χρυσοῦν τῆς Θεοτόκου ἐγκόλπιον.

Καὶ κοπιᾷ μὲν ἀνενδότως καὶ ἀγωνίζεται νυχθημερὸν ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς Ἐκκλησίας, καὶ παρασκευάζει τοὺς ἀξίους αὐτῆς διακόνους ἐν βίῳ καὶ πολιτείᾳ ἀμέμπτῳ, ἐν διδασκαλίᾳ, ἐν προσευχαῖς, ἐν ἀγρυπνίαις καὶ ἐν δάκρυσι πολλάκις, ἀλλὰ τελευταῖον αἱ δυνάμεις τοῦ ἀσθενοῦς καὶ καταπεπονημένου σώματος ἐγκαταλείπουσι τὸ ἀείποτε πρόθυμον καὶ φιλέργον πνεῦμα τοῦ θείου Ἱεράρχου, οἱ δὲ πλήρεις ζωῆς καὶ χάριτος αὐτοῦ ὀφθαλμοὶ ἀπεσβέσθησαν, οἴμοι! ὀλοσχερῶς κατὰ τὸ διάστημα σκληρᾶς καὶ μοχθηρᾶς τριετίας, καθ' ἣν καὶ πικρὰ ποτήρια, προσενεχθέντα αὐτῷ ἐξ ἀνθρωπίνης ἀτελείας, κατέπιεν ἀγογγύστως ἐν ὑπομονῇ καὶ πραότητι. Καὶ διατελεῖ τοίνυν ζῶν εἰς σκότος φοβερὸν καὶ βαθύτατον ὁ τὸ φῶς τῶν γνώσεων τῷ πλησίον παρασχών, καὶ καταναλίσκεται, ὡς ἡ καιομένη λαμπὰς, ἡ τοὺς ἄλλους φωτίζουσα· τὸ δυστύχημα τοῦτο ἦν βεβαίως δυσφρητον, ἀλλ' ὁ ἀληθὴς χριστιανὸς καὶ βαθὺς φιλόσοφος ὑφίσταται μακροθύμως καὶ τὴν δεινὴν ταύτην δοκιμασίαν, εὐλογεῖ καὶ ἤδη τὸν Θεὸν τοῦ ἐλέους καὶ πάσης παρακλήσεως, ἀναγνωρίζει καὶ ὁμολογεῖ, « ὅτι ἀνεξερεύνητα τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ἀνεξιχνίαστοι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ », καὶ δεινῶς ἐπιλέγων, « δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν καὶ ἐπὶ τούτῳ », σχολαρχεῖ ἔτι καὶ διδάσκει ἐπὶ διετίαν ὁλόκληρον, τυφλὸς μὲν τὰς ὄψεις καὶ χειραγωγούμενος, ἀλλὰ βλέπων τὰ βάθη τοῦ πνεύματος καὶ χειραγωγῶν ἡ-

μᾶς ἐν τῇ ὁδῷ τῆς εἰρήνης, τῆς σωτηρίας καὶ τῆς πίστεως· διὸ ἔτι μᾶλλον θαυμάζεται καὶ σφόδρα τιμᾶται ὁ θεσπέσιος ἀνὴρ, καὶ παντοιοτρόπως περιθάλπεται καὶ ἐνισχύεται ὑπό τε τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν χριστιανῶν, καὶ πρὸ πάντων μάλιστα ὑπὸ τῆς ἁγίας ἀγάπης τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἀγάπης, ἥτις ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀπέδειξε τοὺς θείους καὶ λαμπροὺς ἐκείνους χαρακτῆρας, οὓς ἀπονέμει τῇ χριστιανικῇ ἀγάπῃ ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν.

Ἀλλὰ πάντα τὰ ἀνθρώπινα τέλος ἔχει, καὶ ὅσῳ ἡ βραδὺν οἱ θνητοὶ διερχόμεθα τὸν καλαίπωρον βίον τῆς ἐνταῦθα παροικίας, « ἵνα κομίσηται ἕκαστος ἃ πέπραχε τοῦ αἰωνίου κριτοῦ » τὰ διὰ τοῦ σώματος, πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθὸν εἴτε κακόν.

Γέρων ἤδη ἑβδομηκοντούτης καὶ ἐξηντλημένος ὑπὸ τῶν πολυχρονίων καὶ διηνεκῶν κόπων, οὓς ἀνελάβετο ἀπὸ τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ προαισθανόμενος, ὅτι ὁ « καιρὸς τῆς ἀναλύσεως αὐτοῦ ἐφέστηκεν », ἐγκαταλείπει ἐν Ὀλίγει βαθυτάτῃ τὴν περιλημμένην αὐτῷ Θεολογικὴν σχολὴν, ἀλλ' ἐγκαταλείπει αὐτὴν καὶ τὸν κόσμον συνάμα, « λαμπρὸς ἀπὸ τοῦ λόγου καὶ τῶν δογμάτων, λαμπρὸς ἀπὸ τοῦ βίου καὶ τῶν πραγμάτων », καὶ δοὺς τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν τῆς ἀγάπης καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῇ μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, τοῖς ἀγαπητοῖς μαθηταῖς καὶ καθηγηταῖς καὶ τοῖς πολυαρίθμοις φίλοις, ἀπέρχεται εἰς τὴν ἐνεγκαμένην Κεφαλληνίαν, ὅπως, ἀναψύξας καὶ ἀναπαυσάμενος ἐπὶ μικρὸν ἐν οἰκίᾳ πατρικῇ καὶ φιλτάτῃ, θύσῃ τῷ Θεῷ εὐχαριστήρια ἐν εἰρήνῃ, καὶ ἔξω σαρκὸς καὶ κόσμου γενόμενος, παρασκευασθῇ, ὡς ἐπόθει, πρὸς τὴν μεγάλην ἐκ τῶν ἐντεῦθεν ἀποδημίαν· « οὗ δὲ νῆφε ἐν πᾶσιν », ἔγραφε τότε πρός τινα τῶν ἠγαπημένων αὐτοῦ μαθητῶν, « κακοπάθησον, ἔργον ποίησον εὐαγγελιστοῦ, τὴν διακονίαν σου πληροφόρησον· ἐγὼ γὰρ ἤδη σπένδομαι καὶ ὁ καιρὸς τῆς ἐμῆς ἀναλύσεως ἐφέστηκε· τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, τὸν δρόμον τετέλεκα, τὴν πίστιν τετήρηκα ». Λοιπὸν, μακάριε διδάσκαλε, ἀπήντησεν αὐτῷ ὁ μαθητὴς, ὃν ἠγάπα, « ἀπόκειταί σοι ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσει σοι ὁ Κύριος ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὁ δίκαιος κριτής ».

Τετραετίαν περίπου ἐπέζησε μετὰ τὴν εἰς τὸ πάτριον ἔδαφος ἔλευσιν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ταύτην διῆλθεν ἐν ἀκαταπαύστῳ ὀδύνῃ καὶ στεναγμῷ, νῦν μὲν δεινῶς κατατρυχόμενος ὑπὸ τῆς σωματικῆς ἀσθενείας, νῦν δὲ ἀλγῶν καὶ πενθῶν, καθὸ μὴ βλέπων τὰ φίλτατα πρόσωπα, μηδὲ ἀκούων τὴν ἐράσμιον φωνὴν τοῦ φίλου Πατριάρχου καὶ πάντων τῶν ἄχρι τέλους ἀγαπησάντων αὐτόν· ὅθεν συνεχῶς ἀνεφώνει τὸ τοῦ θείου Παύλου παραμυθούμενος, « ταλαίπωρος ἐγὼ ἄνθρωπος· τίς με ῥύσεται ἐκ τοῦ σώματος τοῦ θανάτου τούτου ». Ἀλλ' ὁ φιλάνθρωπος Κύριος ἐπήκουσε τῆς δεήσεως αὐτοῦ, καὶ ἔσωσε τὸν πιστὸν αὐτοῦ θεράποντα ἀπὸ τοῦ μαρτυρίου τῆς ἐνταῦθα βιοτῆς, καὶ δοκιμάσας αὐτὸν ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτη-

ρίῳ, « γενόμενον πιστὸν ἄχρι θανάτου », προσεκαλέσατο εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ τὴν οὐράνιον, ὅπως δύσῃ αὐτῷ « τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης καὶ τῆς ζωῆς στέφανον· ἐν γὰρ τῇ ζωῇ αὐτοῦ ὑπέρλαμψεν οἶκον, καὶ ἐν ἡμέραις αὐτοῦ ἐστερέωσε τὸν ναόν ».

Οὐχ ἁμαρτήσεις, φίλε ἀναγνῶστα, ἐὰν τιμήσῃς τὴν μνήμην τοῦ ἀποχωμένου διδασκάλου, ὡς μνήμην ἁγίου καὶ μάρτυρος· ἐγένετο ἅγιος, τῷ ὄντι, ὅσον κατ' ἄνθρωπον, τὰς ἁγίας ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ· ἐγένετο μάρτυς, διελθὼν ἐν βασάνοις τὸν χρόνον τῆς προσκαίρου ζωῆς, ἀπορνησάμενος ἑαυτὸν, ἀράμενος τὸν σταυρὸν τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἀδιαλείπτως ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δόξης αὐτοῦ μοχθῶν καὶ ἀγωνιζόμενος.

Ἀλλὰ τελευταῖον ἐξέστω μοι θεωρῆσαι νῦν διὰ βραχέων τὴν συγγραφικὴν, τὴν διδασκαλικὴν καὶ τὴν προσωπικὴν ἀξίαν τοῦ ἀνδρός.

Μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας καὶ σαφηνείας συνέγραψε καὶ ἐδίδαξε τὴν δογματικὴν, τὴν ἠθικὴν καὶ ποιμαντικὴν Θεολογίαν, τὴν ἱερὰν ἑρμηνευτικὴν, τὸ κανονικὸν δίκαιον, τὴν λειτουργικὴν, τὴν ἱερὰν Κατήχησιν καὶ περιόδους τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας· ἐκ δὲ τῶν κλάδων τῆς φιλοσοφίας, τὴν ψυχολογίαν, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν φυσικὴν Θεολογίαν· μετέφρασε κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐκ τῆς Λατινικῆς, τῆς Γαλλικῆς καὶ τῆς Ἰταλικῆς γλώσσης ἀξιολόγους πραγματείας· ἐπὶ δὲ τούτοις συνέγραψε πονήματα ἠθικοδογματικὰ καὶ πολλοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς λόγους, ὡς ἐξεφώνησεν ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἐν Βενετίᾳ, ἐν Κερκύρᾳ, ἐν Κ]πόλει καὶ ἐν τῇ Θεολογικῇ τῆς Χάλκης σχολῇ, πανταχοῦ καὶ πάντοτε συγκινῶν μέχρι τῶν δακρύων τῆς μεταγοίας τὰ πρὸς ἀκρόασιν συρρέοντα πλήθη τῶν πιστῶν διὰ τῆς ῥητορικῆς αὐτοῦ δεινότητος καὶ τῆς ἀδιαβλήτου διαγωγῆς, ἥτις καθίστησι τὸν ἱεροκήρυκα λίαν εὔγλωττον καὶ πειστικόν. Καὶ οὐδεμία μὲν τῶν συγγραφῶν τούτων ἄχρι τοῦδε ἐδημοσιεύθη, ἕνεκα τῆς ἀπεριορίστου μετριοφροσύνης τοῦ ἱεροῦ συγγραφέως καὶ τῆς ἀκαταπαύστου αὐτοῦ διδασκαλίας· ἀλλ' ἐν καιρῷ εὐθέτῳ πλουτίσουσι καὶ αὗται τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν φιλολογίαν, τῇ φιλοτιμίᾳ καὶ τῇ ἐπιμελείᾳ τῶν λογίων ἀδελφῶν καὶ τῶν μαθητῶν τοῦ ἐπιφανοῦς διδασκάλου.

Ὁ Τυπάλδος, ὡς διδάσκαλος ἰδίᾳ ἐξεταζόμενος, ἦν ὄντως ἔξοχος καὶ πολύτιμος· γλυκύτης καὶ εὔροια λόγου ἱεροπρεπὴς, εὐγλωττία μελιχία, ἦθος πατρικὸν καὶ συμπαθὲς, πλοῦτος ἰδεῶν καὶ ἐννοιῶν, ἀφθόνως ἀπὸ τῶν χειλέων αὐτοῦ ἀπορρέων, πίστις ἀκραιφνὴς καὶ ὀρθοδοξία εἰλικρινὴς κατέθελγον τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς, καὶ ἐδίδασκον αὐτοὺς τὴν οὐρανόφρονα πίστιν καὶ ἠθικὴν τοῦ Χριστοῦ· μακάριοι ἐσμὲν, ἀληθῶς, οἱ τοῦ Τυπάλδου μαθηταὶ, ἐντρυφήσαντες καὶ οἰκοδομηθέντες ἐν τῇ χαριτοβρύτῳ καὶ ὑγιαινούσῃ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ πατρικῇ αὐτοῦ ἀγάπῃ, « καταντήσαντες εἰς τὴν ἐπίγνωσιν τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ »· ἐφ' ᾧ λίαν εὐλόγως πολλάκις ἡμῖν ἔλεγεν· « ἐὰν γὰρ μυρίους παιδαγωγοὺς ἔχητε ἐν Χριστῷ, ἀλλ' οὐ

πολλοὺς πατέρας· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα· ὥστε στήκετε ἐν Κυρίῳ, ἀγαπητοί, χαρὰ καὶ στέφανός μου ».

Ἀλλ' ὅταν ἐτησίως, ἀρχομένου τοῦ Ἰουλίου μηνὸς, ἐν πανηγύρει δημοτελεῖ, ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τῶν ἀρχιερέων καὶ τῶν πανταχόθεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς σχολῆς συνερχομένων χριστιανῶν ἀνηγόρευε τοὺς τελειοδιδάκτους τῶν μαθητῶν διδασκάλους τῆς ὀρθοδόξου Θεολογίας, καὶ προσεφώνει αὐτοῖς τὴν ὑστάτην διδασκαλίαν τῶν καθηκόντων καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀναστροφῆς, τότε δὴ ἐλάλει εἰς τὴν καρδίαν, ὡς ἄλλος προφήτης ἢ ἀπόστολος, ὁ πεπνυμένος ἀρχιδιδάσκαλος· « μακάριοί ἐστε, ἐὰν ποιῆτε, ὅσα ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον ἐν ὀνόματι Κυρίου τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· ὁ λόγος, ὃν ἐλάλησα, ἐκεῖνος κρινεῖ ὑμᾶς ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ », ἐπέλεγε τοῖς νεοστέπτοις διδασκάλοις τῆς Ἐκκλησίας, οἱ δὲ παρεστῶτες, δακρυρροοῦντες ὑπὸ χαρᾶς θρησκευτικῆς, ἐξήρχοντο τῆς τελετῆς, αἰνοῦντες καὶ εὐλογοῦντες τὸν Θεὸν ἐπὶ πᾶσιν, οἷς ἤκουσαν καὶ εἶδον.

Τὴν δὲ κυριακὴν μετὰ τὰ Φῶτα, πάντων τῶν ἐν τῇ σχολῇ συνερχομένων ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ, ἐτέλειτο ἐνιαυσίως ἄλλη διδακτικὴ καὶ μεγαλοπρεπὴς τελετὴ, καθ' ἣν ὁ διδάσκαλος ἀπέστελλεν εἰς τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου τοὺς τελειοδιδάκτους ἱεροσπουδαστὰς καὶ ἀπήγγελλεν αὐτοῖς τὸν παρακινητικὸν καὶ προτρεπτικὸν ἐκεῖνον λόγον, ἱερᾶς εὐγλωττίας καὶ διδασκαλίας ἀριστούργημα. Εὐλογία Κυρίου καὶ συντριβὴ καρδίας ἐξεπορεύετο τότε ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ θεηγόρου πατρός· ἐνθυμοῦμαι τοὺς ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τελευταίους λόγους τοῦ διδασκάλου, καὶ παραινοῦμαι καὶ διδάσκομαι· « ὑπάγετε, ἀγαπητοὶ », ἔλεγε μετὰ δακρύων τοῖς ἀποστελλομένοις μαθηταῖς, « ποιεῖτε καὶ διδάσκετε τὰς ἐντολὰς τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν· γίνεσθε ἐν παντὶ καιρῷ ἡ τῶν χριστιανῶν χαρὰ καὶ παραμυθία· θυμὸς καὶ ὀργὴ, θλῖψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου, τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν, δόξα δὲ καὶ τιμὴ καὶ εἰρήνη παντὶ τῷ ἐργαζομένῳ τὸ ἀγαθόν· οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα ἡμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς ».

Καὶ ἐγὼ μὲν, πάντα ταῦτα ἤδη ἀναμιμνησκόμενος, κατανύσσομαι τὴν καρδίαν καὶ κλαίω πικρῶς τὴν τοῦδιδασκάλου ἐπίζηλον τελευτὴν, ἀλλ' οὐχ ἧττον καὶ οἱ παρευρεθέντες ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν μου εἰς τὰς ἁγίας καὶ χαρμοσύνους ἐκείνας ἡμέρας συγκινοῦνται, ὀλοψύχως καὶ εὐλογοῦσι τοῦ εὐλογημένου διδασκάλου τὴν μνήμην.

Ἀλλ' ἐπὶ τούτοις, πῶς δύναμαι παρελθεῖν ἐν σιγῇ τὰς καθ' ἑκάστην κυριακὴν κατηχητικὰς αὐτοῦ διδασκαλίας, μεθ' ἃς ἐξήγει καὶ ἀνέπτυσσε τὴν Εὐαγγελικὴν τῆς ἡμέρας περικοπὴν, καὶ οὕτω παρεσκεύαζε τοὺς μέλλοντας ποιμένας καὶ ἱεροκήρυκας τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ; τούτων δ' ὑπ' ἐκκλησίας γενομένων, ὁ γεραρὸς κατηχητὴς, ἐν τῷ μέσῳ τῶν μα-

θητῶν ἱστάμενος καὶ διδάσκων, περιεβάλλετο ὕψος καὶ μεγαλεῖον σεβασμιώτατον· εἶδον καὶ ἤκουσα ἐν Γαλλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ πολλοὺς περιωνύμους καθηγητάς, ἀλλ' ὁ Τυπάλδος ὡς καθηγητὴς εἶχέ τι θῶρον ἀπὸ τοῦ Θεοῦ σπανιώτατον.

Ὧν δὲ φύσει ἀγαθὸς τὴν ψυχὴν καὶ εὐγενὴς τὴν καρδίαν, ἠγάπα, ἐτίμα καὶ ὑπεδέχετο τοὺς πάντας φιλοφρονέστατα. Καίτοι συνδιαλεγόμενος μετ' ἀγάπης, μετ' εὐμενείας καὶ χάριτος πολλῆς, ἐνέπνεεν ὅμως πάντοτε τοῖς περὶ αὐτὸν μυστηριώδη τινὰ σεβασμὸν, καὶ ἐπέβαλλεν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ ὀφειλόμενον σέβας· ἤρκει μόνον νὰ φανῇ ἢ νὰ λαλήσῃ ὁ διδάσκαλος, καὶ τὰ πάντα ἐν τάξει καὶ ἐν σιγῇ· ἡ ἄψις τοῦ προσώπου αὐτοῦ εἶχέ τι μέγα καὶ ὑψηλόν· πᾶς ὁ εἰσερχόμενος ἐν τῷ πενιχρῷ αὐτοῦ σπουδαστηρίῳ κατεῖχετο ὑπὸ ἱερᾶς συστολῆς, προαισθανόμενος, ὅτι ἔμελλε νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' ἀνδρὸς σοφοῦ καὶ ἱεροῦ. Ψυχρότης ἠθικὴ καὶ θλῖψις κατεῖχε τοὺς ἐκκλησιαζομένους, ὅτε ὁ διδάσκαλος ἀπῆν ἀπὸ τοῦ θείου ναοῦ, ὑπὸ ἀσθενείας κωλυόμενος, χοροστατῶν δὲ ἢ λειτουργῶν, ἐπλήρου, ὡς εἰπεῖν, τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ διὰ τῆς ἱλαρᾶς αὐτοῦ παρουσίας ἐφαίδρυνε τὰς καρδίας τῶν πιστῶν· ἐν εὐλαβείᾳ δὲ καὶ κατανύξει ἐνθυμοῦμαι ἐνταῦθα τὰς θεοπρεπεῖς ἐκείνας προσευχὰς καὶ ἱερὰς ἀκολουθίας τῆς ἑβδομάδος μάλιστα τῶν ἁγίων τοῦ Σωτῆρος παθῶν καὶ τῶν ἄλλων τῆς Ἐκκλησίας ἑορτῶν, ἃς, ἀφ' ἑνὸς μέν, ἐλάμπρυνεν ὁ διδάσκαλος διὰ τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτοῦ ἱερουργίας, ἀφ' ἑτέρου δὲ, κατηγλάιζεν ὁ θεῖος ζῆλος καὶ ἡ πανευφρόσυνος μελῳδία τοῦ Τανταλίδου, διακεκριμένου καὶ ἐν πολλοῖς χρησιμωτάτου καθηγητοῦ τῆς Ἑλληνικῆς φιλολογίας, ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐν τῇ σχολῇ μάλα ὠφελίμως διδάσκοντος.

Ἀπέφευγε τὴν δήξαν τῶν ἀνθρώπων, ἣν συνήθως ἐπιδιώκουσιν οἱ μικροὶ καὶ κοινοὶ ἄνθρωποι, καὶ ἀγαπῶν τὸ προγονικὸν παράγγελμα «λάθε βιώσας», οὐκ ἔστεργε τὰς ἐπιδείξεις, οὐδὲ τοὺς δημοσίους ἐπαίνους πολλάκις εἶδον αὐτὸν δυσανασχετοῦντα, ὅτε ἀνεγίνωσκεν ἐν ταῖς ἐφημερίσι τὰ περὶ αὐτοῦ ἐγκώμια, καὶ λυπούμενος μᾶλλον ἐπὶ τούτῳ ἢ χαίρων, ἔλεγε· τί μάτην με παρατηροῦσιν οἱ καλοὶ ἄνθρωποι; ὀφειλον ποιῆσαι πεποίηκα.

Ἠγάπα τοὺς ἑαυτοῦ μαθητὰς, ὡς πατὴρ φιλοστοργότατος, καὶ πάνυ σθένει εὐεργέτει καὶ περιέθαλπε· τοὺς εἰς ἀπορίαν, τυχὸν, περιελθόντας δακρυβρόων καὶ θρηνῶν προσῆλθον αὐτῷ, ὅπως ἀναγγείλω τὸν θάνατον Μελετίου τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἰκονίου, ἐμοῦ θείου καὶ προστάτου· μὴ κλαίης, τέκνον μου, εἶπέ μοι ὁ πατὴρ τῶν ὀρφανῶν, σπογγίζων διὰ τῆς ἱερᾶς αὐτοῦ χειρὸς τὰ ἀθῶα καὶ θερμὰ δάκρυά μου· Χριστὸς ὁ Θεὸς προνοήσει καὶ περὶ σοῦ καὶ παραμυθήσεται τὴν ὀρφανίαν σου καὶ εὐθέως λαβών με τῆς χειρὸς, ὡδήγησε καὶ ἀφιέρωσε τῇ πατρικῇ προστασίᾳ Χρυσάνθου τοῦ γεραροῦ Μητροπολίτου Σμύρνης, ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ, κατ' ἀγαθὴν συγκυρίαν, τηνικαῦτα τυγχάνοντος· ᾧ περ διὰ παντὸς

τοῦ βίου ἐγκάρδιον τὴν εὐγνωμοσύνην ὀφείλω ὁμολογεῖν· οὗ μόνον δὲ ἐμοὶ, ἀλλὰ καὶ πλείστοις ἄλλοις συμμαθηταῖς εὗρε κατὰ καιροὺς κηδεμόνας καὶ προστάτας ὁ φιλάγαθος διδάσκαλος.

Φθόνος, ἢ μῖσος, ἢ ζηλοτυπία χαμερπὴς, ἢ κατακρισις οὐδέποτε ἐνεφώλευσαν εἰς τὴν ἀγαθὴν καὶ ταπεινὴν αὐτοῦ καρδίαν· τοὺς ὑπὲρ τοῦ ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας συγγράφοντας ἢ ἄλλο τι ἀγαθὸν προαῦντας ἀδιαλείπτως ἐπῄνει καὶ ἐθαύμαζε. Τὸν τῆς εὐκλεοῦς καὶ μακαρίας μνήμης Στέφανον Καραθεοδωρῆ, ἄνδρα πλήρη σοφίας καὶ πίστεως Θεοῦ, διηνεκῶς τιμῶν καὶ θαυμάζων, ὠνόμαζεν « ἔξοχον ἀπολογητὴν τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ σοφώτατον φύτης συγγραφέα». Τὸν δὲ τιμιώτατον καὶ ἐναρέτον καθηγητὴν τῆς θεολογίας ἐν τῷ Ἐθνικῷ πανεπιστημίῳ Κωνσταντῖνον τὸν Κοντογόνην, ἀείποτε ἀγαπῶν καὶ περὶ πλείστου ποιούμενος, ἐκάλει « πατέρα καὶ διδάσκαλον τῆς Ἐκκλησίας», ὡς πολλὰ καὶ χρησιμώτατα Ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα φιλοτίμως πονήσαντα· τῶν δὲ περικλεῶν καὶ ἀοιδίμων διδασκάλων Εὐγενίου, Θεοτόκη, Μηνιάτου, Οἰκονόμου καὶ Σαμουὴλ τοῦ Μεσημβρίας εὐλαβῶς πάντοτε ἐμνημόνευε, καὶ ἐθεώρει ὡς λαμπροὺς ὑπογραμμοὺς σοφίας καὶ πίστεως.

Ἡ δὲ ὑποταγὴ καὶ εὐπείθεια αὐτοῦ εἰς τὴν διαταγὴν τῆς Ἐκκλησίας ἦν ὄντως παραδειγματική· περὶ ἧς εἶχε τὴν ὑψηλὴν ἐκείνην ἔννοιαν, ἣν ἐδίδαξεν ὁ Θεάνθρωπος εἰπὼν, « εἰπὲ τῇ Ἐκκλησίᾳ· ἐὰν δὲ καὶ τῆς Ἐκκλησίας παρακούσῃ, ἔστω σοι ὥς περ ὁ ἐθνικὸς καὶ ὁ τελώνης». Τὴν δὲ φωνὴν τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου ἀπεδέχετο πάντοτε ὡς φωνὴν θεσπεσίαν καὶ ἱεράν.

Τοὺς παρεκτρεπομένους ἤλεγχεν, ἐπετίμα καὶ παρεκάλει ἐν πάσῃ μακροθυμίᾳ, τὴν ἐπανόρθωσιν αὐτῶν ἠτὰ παντοίων μέσων θηρώμενος· ἅπαντα εἰς δόξαν Θεοῦ ποιεῖτε· ἀπρόσκοποι γίνεσθε τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ». Ἰδοὺ ὁ συνήθης αὐτοῦ ἔλεγχος, ὃν ἀπέτεινε πρὸς τοὺς πταίοντας· ἐὰν δέ ποτε εὑρέθησαν καὶ οἱ μισήσαντες αὐτὸν δωρεὰν, θερμότερον οἱ τοιοῦτοι παρ' αὐτοῦ ἠγαπῶντο καὶ δαψιλέστερον εὐηργετοῦντο.

Καὶ καθὸ μὲν ἄνθρωπος ἀναγκαίως εἶχε τὰς ἰδίας ἐλλείψεις· καὶ ἐσφάλλεν ἔστιν ὅτε εἰς τὰς κρίσεις αὐτοῦ· ἀλλ' αἱ μὲν ἐλλείψεις αὗται ἦσαν ἀβλαβεῖς τῷ πλησίον, τὸ δὲ ἀκούσιον σφάλμα ἀναγνωρίζων, ταχέως ἔσπευδεν ἵνα ἐξιλεώσῃ τὸν ἀδικηθέντα καὶ ζητήσῃ συγγνώμην καὶ παρὰ τοῦ ἐλαχίστου. Ἁπλοῦς δὲ καὶ ὀλιγαρκὴς ἐν πᾶσιν, ἔζη βίον ἀσκητικὸν, καὶ ἐκ τρυφερᾶς ἡλικίας, νεκρώσας τὰ μέλη τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, διὰ τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, καὶ τὴν σάρκα σταυρώσας σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις, διῆλθε τὸ πλεῖστον τοῦ βίου ἀναγινώσκων, διδάσκων, ἱερουργῶν καὶ προσευχόμενος.

Καὶ τοσαῦτα μὲν τὰ παρ' ἐμοῦ σμικρὰ καὶ πενιχρὰ, ὦ θεία καὶ ἱερὰ ψυχὴ τοῦ μακαρίου πατρὸς καὶ διδασκάλου, τὸν δὲ πλήρη ἔπαινόν Σου καὶ τὴν μεγάλην ἀξίαν Σου ἀναγγελεῖ ἡ Ἐκκλησία, ὑπὲρ ἧς καθ' ἅπαντα τὸν

βίον ἐμήγησας. Νῦν δὲ, ὡς δοῦλος ἀγαθὸς καὶ πιστὸς, εἰς τὴν ἀνεκλάλητον καὶ δεδοξασμένην χαρὰν τοῦ Κυρίου Σου εἰσέλθων, εὐλόγει σύμπανθεν ἡμᾶς τὰ τέκνα Σου, ὦ πάτερ γλυκύτατε, καὶ πρέσβευε ἐκτενῶς, ὅπως διαμείνῃ ἐν τῇ μητρὶ σχολῇ καὶ ἐν ἡμῖν ἡ ἁγία εὐχή Σου καὶ τὸ φιλόχριστον πνεῦμά Σου.

Ἔγραφον ἐν Στρασβούργῳ τῆς Γαλλίας, τῇ 27 ἰαν. 1868.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΙΕΡΟΔΙΑ. ΓΙΟΣ ΛΕΣΒΙΟΣ.

—o—

55. Ἡ Πατριαρχικὴ μουσικὴ σχολή.

Ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, προνοῶν καὶ περὶ τῆς πρὸ καιροῦ συστάσης Πατριαρχικῆς Μουσικῆς σχολῆς, ἧς ἐπ' ἐσχάτων διεκόπη ἡ διδασκαλία, ἐθεώρησε λίαν ἀναγκαίαν τὴν σύστασιν εἰδικῆς ἐπιτροπῆς πρὸς ἐπεξεργασίαν τοῦ ἐκδεδομένου Κανονισμοῦ, ὡς δηλοῦται ἐκ τῆς παρὰ πόδας Π. ἐπιστολῆς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνστ]πόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἱερώτατοι Μητροπολῖται Ὅ,τε Γάνου καὶ Χώρας κὺρ Χρύσανθος καὶ ὁ Χίου κὺρ Γρηγόριος, ὑπέρτιμοι καὶ ἔξαρχοι ὁ μὲν Θρᾴκης παραλίας ὁ δὲ πάσης Ἰωνίας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐπειδὴ περ οὐδὲν, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τῶν ἐν ἡμῖν καλῶν καὶ σεμνῶν ἔργων καὶ φροντισμάτων εἴωθεν αὐτομάτως τελεσφορεῖν καὶ ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ κρείττω ἀσφαλῶς ἐπιδιδόναι, εἰμὴ τῇ ἀνενδότῳ καὶ ἀμφιλαφεῖ καὶ ἀμέσῳ ἀντιλήψει καὶ μερίμνῃ τῆς Ἐκκλησίας, τῆς δὲ τοιαύτης διηνεκοῦς Ἐκκλησιαστικῆς προνοίας καὶ ἀντιλήψεως δεῖται μάλιστα ὅ,τι σεμνὸν καὶ ἱερὸν, οὐχ ἧττον ἢ καὶ καλὸν καὶ ὠφέλιμον ἐν τῇ ἐπιστήμῃ καὶ τέχνῃ τοιαύτῃ εἰκότως σκέψει, καὶ Ἐκκλησιαστικῶς ἐγκρίνοντες τὴν ἐπανάληψιν τῆς, οὐκ ἴσμεν ὅπως, ἐπ' ἐσχάτων διακοπείσης συστηματικῆς καὶ σωγχρόνου ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικῇ Μουσικῇ Σχολῇ διδασκαλίας τῆς ἱερᾶς ἅμα καὶ καλῆς ταύτης τέχνης, ἐπὶ τούτῳ διορίζομεν διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως τὴν ὑμῶν ἱερότητα εἰδικὴν Ἐπιτροπὴν, προλεανοῦσαν ἐκ προοιμίων εἰανδήποτε περὶ τὸ ἔργον ἀπαντήσῃ ἀληθῆ ἢ φαινομένην δυσχέρειαν. Καὶ δὴ, ἀποστέλλοντες ὑμῖν ἐν πρώτοις ἀντίτυπον τοῦ προπέρυσιν Ἐκκλησιαστικῇ ἀδείᾳ ἐκδοθέντος Κανονισμοῦ, προτρεπόμεθα ὑμᾶς ἀδελφικῶς καὶ ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνελθόντες, καὶ ὡς οἷόν τε ἀκριβῶς διεξελθόντες καὶ φυσικῷ φάμενοι ἐπὶ τοῖς ἐν αὐτῷ περιεχομένοις ἄρθροις, συμπληρώσαν-

τες δὲ, καθ' ὃ ἂν αὐτὸν ἡ χρῆσις καὶ ὁ χρόνος ἐλλείποντα ἀπέδειξε, συγκαταρτίσαι Κανονισμὸν τελειότερον καὶ τῷ ἀπ' ἀρχῆς σκοπῷ τῆς συστάσεως τοιαύτης Ἐκκλησιαστικῆς σχολῆς συμφωνότερον, ὅς ἐστιν ἡ συστηματικὴ ἐκμάθησις καὶ ἡ αὐθεντικὴ καὶ ἀσφαλὴς διάδοσις τοῦ ἀρχαίου καὶ γνησίου καὶ κοινῇ σεμνοῦ καὶ μεγαλοπρεποῦς ἐν ἀπειρίττῳ τῷ ἡδεῖ καὶ χαριέντι μέλους τε καὶ ὕφους τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας. Ἐπειδὰν δὲ αἰσίως καταρτίσηται τὸ ἔργον τοῦτο ἡ φιλόκαλος ὑμῶν Ἱερότης, αὐτίκα τῇ ἡμῶν Μετριότητι ἐμφανίσαι προθυμήσεται, ἵνα καὶ ἡμεῖς, ὡς εἰκὸς, ἐπιδοκιμάσαντες ἐπικυρώσωμεν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς ὑμῶν Ἱερότητος.

Ἐν μηνὶ Νοεμβρίῳ, Ἰνδικτιῶνος ιᾱ.

—

Ἐπισυνάπτομεν δὲ ἐνταῦθα τὸν ἐπὶ τῆς Α. Π. τοῦ Πατριάρχου κ. Σωφρονίου ἐκδοθέντα Κανονισμὸν μετὰ τῆς προτεταγμένης ἐπιστολῆς τῆς τότε διορισθείσης τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς πρὸς τὴν Α. Π.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Τῆς Πατριαρχικῆς Σχολῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς.

ΑΡΘΡΟΝ Α'. Πρόνοίᾳ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου καὶ Συνοδικῇ διαγνώσει, καθιδρύεται Σχολὴ πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν χρήσει ἱερᾶς Μουσικῆς, κατὰ τὸ σημερινὸν αὐτῆς γραφικὸν σύστημα. Ἡ σχολὴ αὕτη, ἐξαρτωμένη παρὰ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, φέρει τὸ ὄνομα «Πατριαρχικὴ Σχολὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς».

ΑΡΘ. Β'. Τριμελὴς Ἐφορία, ἧς τὰ μέλη διορίζονται ἐτησίως παρὰ τῆς Α. Π., φροντίζει περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐν τῷ παρόντι Κανονισμῷ.

ΑΡΘ. Γ'. Ἡ ἐκλογὴ καὶ ὁ διορισμὸς τῶν διδασκάλων γίνεται παρὰ τῆς Α. Π., ὁ δὲ ἀριθμὸς αὐτῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸν βαθμὸν τῶν δυνάμεων τῶν παρουσιαζομένων μαθητῶν, κατὰ τὸ ἄρθρον Ε'.

ΑΡΘ. Δ'. Ἡ ὅλη διδασκαλία, ἣν παρέχει ἡ Σχολὴ, περαίνεται ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν, ἀρχομένη ἀπ' αὐτῶν τῶν στοιχειωδῶν μαθημάτων. Καὶ τὸ μὲν Α'. ἔτος θέλουσι διδάσκεσθαι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς καὶ τὸ σύντομον στιχηραρικὸν μέλος, καθ' ὅλα τὰ γένη· τὸ Β'. ἔτος τὸ ἀργὸν στιχηραρικὸν μέλος· τὸ Γ'. τὸ εἱρμολογικὸν, ἀργόν τε καὶ σύντομον, καὶ τὸ Δ'. τὸ παπαδικὸν καὶ καλοφωνικὸν μέλος, καὶ ἐκ τοῦ μαθηματαρίου.

ΑΡΘ. Ε'. Ἕκαστος τῶν διδασκάλων, ἀναλαμβάνων μίαν τινὰ τάξιν μαθητῶν, καταταχθησομένων μετὰ προηγουμένην ἐξέτασιν κατὰ τὰς δυνάμεις αὐτῶν, ὡς ἡ ἐν τῷ ἄρθρῳ Δ'. διαίρεσις, ὀφείλει νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν διδασκαλίαν μέχρι τῆς συμπληρώσεως τοῦ Δ'. σχολικοῦ ἔτους

καὶ τῆς παραδόσεως πάντων τῶν προμνησθέντων μαθημάτων, χωρὶς ποτε οἱ μαθηταὶ νὰ μεταβῶσι, καθ' ὅλαν τὸ διάστημα τῆς μαθητείας των, ἀπὸ διδασκάλου εἰς διδάσκαλον.

ΑΡΘ. ΣΤ'. Ἡ διδασκαλία θέλει ἐξακολουθήσει, κατὰ τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ Δ'. προσδιορισθεῖσαν σειρὰν τῶν μαθημάτων, καὶ κατὰ τὸ τῆς Ἐφορίας ἰδιαίτερον πρόγραμμα. Ἐπιστήσουσι δὲ τὴν προσοχὴν αὐτῶν ἰδιαζόντως οἱ διδάσκαλοι εἰς τὴν πιστὴν καὶ ἀκριβῆ διατήρησιν τῆς γραμμῆς τῶν παραδιδομένων μαθημάτων, εἰς τὴν καθαρότητα τῆς προφορᾶς καὶ εἰς τὴν διατήρησιν τοῦ κοσμίου καὶ σοβαροῦ ὕφους τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἀποφεύγοντες πάντα ξενισμὸν ἢ ἰδιότροπον ἀρέσκειαν. Τὰ εἰς χρῆσιν βιβλία προσδιορισθήσονται ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς.

ΑΡΘ. Ζ'. Ἕκαστος τῶν παρουσιαζομένων μαθητῶν ὀφείλει λαμβάνειν παρὰ τῆς Ἐφορίας, ταχτικὸν εἰσιτήριον, καθ' ἑξαμηνίαν. Ἀπαιτεῖται δ' ἀπ' αὐτῶν τακτικὴ ἐξακολούθησις τῶν μαθημάτων, ἐπιμέλεια καὶ ἦθη χρηστά· ὁ ἀντιβαίνων εἰς τὰ ἐν τῷ παρόντι ἄρθρῳ διαλαμβανόμενα ἀπορρίπτεται τῆς Σχολῆς.

ΑΡΘ. Η'. Ἰδιαιτέρα διάταξις θέλει προσδιορίσει τὸν τρόπον τῶν ἐξετάσεων τῶν μαθητῶν.

ΑΡΘ. Θ'. Πᾶσα τροποποίησις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ἣν ἡ πεῖρα καταδείξει ἀναγκαίαν, γίνεται ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Π.

Ἰδοὺ καὶ ἡ προταχθεῖσα τότε ἐπιστολή.

Παναγιώτατε Δέσποτα.

Ἡ προνοία καὶ εὐδοκία τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος καθίδρυσις Μουσικῆς σχολῆς θεραπεύει ἀνάγκην, ἀπὸ πολλοῦ χρόνου καταστᾶσαν ἐπαισθητήν, ἕνεκα τῆς ὀσημέραι παραμελήσεως τῆς τέχνης τῆς ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐν χρήσει μουσικῆς, ἥτις, διὰ τὴν ἀρχαιότητα, τὸ κόσμιον καὶ σεβάσμιον τοῦ χαρακτῆρος, καὶ διὰ τὸ κλέος τῶν εἰς αὐτὴν διαπρεψάντων Πατέρων καὶ διδασκάλων, θεωρεῖται ὡς ἓν τῶν ἱεροπρεπεστέρων καὶ γνησιωτέρων κειμηλίων, ἅτινα ἡ ἁγία ἡμῶν Ἐκκλησία διέσωσε. Δυστυχῶς, ἡ ἐν εἰδικοῖς σχολείοις διδασκαλία τῆς μουσικῆς, ὑπὲρ ἧς, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον, ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κατέβαλε πρὸ ἡμῶν τὴν προσήκουσαν μέριμναν, ἐξέλιπε πρό τινων ἤδη ἐτῶν, κατὰ συνέπειαν δὲ ἡ μουσικὴ τέχνη, ἧς τινος ἡ θεωρία καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν μέρος εἶχε διατηρηθῆ τέως διὰ μόνης τῆς διὰ ζώσης φωνῆς παραδόσεως, ὡς εἶναι γνωστόν, ὑπῆχθη, διὰ τὴν ἐπιγενομένην σπάνιν ἐμπείρων μουσικοδιδασκάλων, εἰς τὴν ἀτομικὴν ἀρέσκειαν τῶν μουσικῶν· ὡς ἐκ τούτου, καίτοι τοῦ γενικοῦ χαρακτῆρος διατηρηθέντος ἐν πάσῃ τῇ πρωτοτύπῳ ἀρχαϊκότητι αὐτοῦ, παρεισέφρησαν ἐν τούτοις παραφθοραὶ καὶ ἀλλοιώσεις εἰς τὸ ὕφος καὶ τὴν προφορὰν πλείστων μελῶν, ξενισμοὶ δὲ καὶ νεωτερισμοὶ εἰς τὰ

νεώτερα μελουργήματα ἀντικατέστησαν τὴν σεμνότητα καὶ σοβαρότητα τοῦ ἱεροῦ ἄσματος.

Τὴν παρακμὴν ταύτην τῆς τέχνης βραδεῖα πεῖρα ἀποδίδωσι σήμερον κατὰ μέγα μέρος καὶ εἰς τὴν ὑπὸ τῶν διδασκάλων Χρυσάνθου, Γρηγορίου καὶ Χουρμουζίου, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ τοῦ Πέτρου εἰσαχθεῖσαν ἁπλοποίησιν τοῦ φυσήματος, ἥτις ἀπήλλαξε μὲν τὴν μουσικὴν τῆς πολυχρονίου ἐκείνης μαθητείας, ἀλλὰ τὴν μὲν τέχνην ἐβράδυνε καιρίως, περιορίσασα εἰς τὸ μηχανικώτατον αὐτῆς μέρος· πρακτικὴν δ' ὠφέλειαν οὐδεμίαν ἐπέφερε, καθότι καὶ σήμερον ἡ πολυετὴς τριβὴ ἀποτελεῖ τὸν καλὸν μουσικόν.

Ἀλλὰ τοῦ μὲν τελευταίου τούτου ἀτοπήματος ἡ θεραπεία ἤθελεν εἶσθαι ἄδικον νὰ περιμένῃ τις ἀμέσως καὶ προσεχῶς ἐκ τῆς Σχολῆς. Ἡ παντελὴς σχεδὸν ἔλλειψις μουσικοδιδασκάλων τοῦ ἀρχαίου συστήματος, ἡ μεταξὺ τῶν νῦν μουσικῶν διαφωνία οὐ μόνον περὶ τὴν διδασκαλίαν τῆς θεωρίας, ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτὰς τὰς βάσεις αὐτῆς, καθιστῶσιν ἀδύνατον, ἢ κἂν λίαν προβληματικὴν τὴν διδασκαλίαν τοῦ θεωρητικοῦ μέρους, μεχρισότου κανονισθῇ δι' ὁμοφώνου παραδοχῆς τῶν μουσικοδιδασκάλων ἡ ἐφαρμογὴ αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ἐν χρήσει συστήματος. Ἡ καθίδρυσις τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μουσικοῦ Συλλόγου, καὶ αἱ ἐν αὐτῷ ἐπιστημονικαὶ ἐρευναὶ τῶν διασημοτέρων ἡμῶν μουσικῶν ὑποδέχονται ἀσφαλῆ τὴν λύσιν τοῦ δυσχερεστάτου τούτου ζητήματος.

Οὕτω λοιπόν, ἐπειδὴ δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ διδαχθῇ σήμερον ἡ Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης τελειότητος, τὸ ἔργον τῆς Σχολῆς περιορίζεται εἰς τὴν διδασκαλίαν, τοῦ ἐν χρήσει σήμερον παρ' ἡμῖν συστήματος, ὑπὸ τὴν πρακτικωτέραν αὐτοῦ ἔννοιαν. Ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡ ἵδρυσις τῆς Σχολῆς ταύτης ἐστὶν ἀξία τῆς πρωτοβουλίας καὶ κυριαρχικῆς μεριμνης τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος. Ἡ ἱερὰ ἡμῶν μουσικὴ, ἥτις οὐδέποτε ἀπώλεσε τὸν ἀρχαῖον αὐτῆς χαρακτῆρα, κανονιζομένης τῆς διδασκαλίας αὐτῆς, θέλει ἀπαλλαγῆ τῶν ξενισμῶν καὶ διαφθορῶν, αἵτινες, βαθμηδὸν παρεισφρήσασαι, τῇ περιέβαλον ἐν πολλοῖς ἔνδυμα ἐξωτερικοῦ ὕφους· ἡ ἐκμάθησις αὐτῆς καθίσταται τοὐντεῦθεν πρόσιτὴ καὶ εὐχερὴς πᾶσι τοῖς βουλομένοις, καὶ ἡ παραγωγὴ εὐμαθῶν καὶ σεμνοφθόγγων μαθητῶν θέλει ἐπαναφέρει βαθμηδὸν εἰς τοὺς ἱεροὺς χοροὺς τὴν κοσμιότητα καὶ εὐταξίαν.

Ὑπὸ τοιαύτην ἔποψιν θεωρήσαντες οἱ ὑποφαινόμενοι τὴν καθίδρυσιν μουσικῆς Σχολῆς, ἧς τὸν διοργανισμὸν εὐηρεστήθη ἡ Ὑμ. Θ. Παναγιότης νὰ ἀναθέσῃ ἡμῖν, σπεύδομεν νὰ καθυποβάλωμεν ὑπὸ τὴν δοκιμασίαν καὶ ἔγκρισιν Αὐτῆς τὸ ἐπισυνημμένον σχέδιον Κανονισμοῦ.

Τῇ 25 ἀπριλίου 1866.

Τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος

Εὐπειθέστατοι

† Ὁ Τάνου καὶ Χώρας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ Πρόεδρος. Ἀρχιμανδρ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ Σιναΐτης.
Μέγας ῥήτωρ ΗΛΙΑΣ Τανταλίδης.

56. Ἀποβίωσις τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Μητροπολίτου Πέτρας.

Τῇ κς'. δεκεμβρίου ἀπεβίωσεν ἐν Ἱεροσολύμοις ὁ Μητροπολίτης Πέτρας κ. Μελέτιος ἐν ἡλικίᾳ π θ'. ἐτῶν. Ἡ κηδεία τοῦ σεβαστοῦ τούτου Ἱεράρχου ἐγένετο τὴν ἐπιοῦσαν μετὰ μεγίστης παρατάξεως, προεξάρχοντος τῆς πολυπληθοῦς συνοδίας τοῦ μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Κυρίλλου μετὰ ὀκτὼ ἀρχιερέων, 20 ἱερέων καὶ 10 διακόνων, παρόντων καὶ τῶν προξένων τῶν διαφόρων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων, τῶν ἀντιπροσώπων τῶν χριστιανικῶν καινοτήτων καὶ πλείστων ἄλλων διασήμων ἀτόμων. Καὶ τὸν μὲν ἐπικήδειον ἀπήγγειλεν ὁ ἱεροδιάκ. καὶ καθηγητὴς κ. Ἱερώνυμος Μυριανθεύς, τὸν δ' ἐπιτάφιον ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν ἐπίσης κ. Βενιαμὶν Ἰωαννίδης.

—o—

57. Ἀποβιώσεις Ἀρχιερέων ἀπὸ ἀ. σεπτεμβρίου — λά. δεκεμβρίου.

Κατὰ μῆνα σεπτέμβριον τοῦ 1867 ἔτους ἀπεβίωσεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ὁ Μητροπολίτης Μεσημβρίας Νικηφόρος.

Κατὰ νοέμβριον ἀπεβιωσεν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ὁ πρὸ πολλοῦ πάσχων Μητροπολίτης Μιτυλήνης Μελέτιος.

—o—

58. Ἐκλογαὶ νέων Ἀρχιερέων ἀπὸ ἀ. σεπτεμβρίου — λά. δεκεμβρίου.

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ. Τῇ ἑ. σεπτεμβρίου ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ἐρυθρῶν (Ἐφέσου) ὁ ἀρχιδιάκονος τοῦ Μητροπολίτου Ἐφέσου κ. Διονύσιος.

Τῇ ιέ. ἐψηφίσθη Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως (παυθέντος τοῦ πρακτόχου κ. Παντελεήμονος, ὃς καὶ ἐνεκρίθη ὅπως μεταθῇ εἰς Ἄθω ἐφησυχάσων) ὁ τέως Ἀρχιμανδρίτης καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ Μητροπολίτου Ἀμασείας κ. Ματθαῖος, ὅστις καὶ ἐχειροτονήθη τῇ ιζ'.

Τῇ κ'. ἐψηφίσθη Μεσημβρίας Μητροπολίτης ὁ Νυσσάβας κ. Σωφρόνιος.

Αὐθημερὸν ἐψηφίσθη Μητροπολίτης Νυσσάβας ὁ ἐπίσκοπος Πελυανῆς κ. Παρθένιος.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ. Τῇ ά. ὀκτωβρίου ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Χαριουπόλεως (ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι) διὰ τὴν ἱερὰν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου ἐν Ὑψωμαθείοις ὁ ἐκ τῶν ἀρχαίων τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς ἱεροκήρυξ καὶ Ἀρχιδιάκονος Σμύρνης κ. Γεννάδιος Σχολάριος.

Τῇ ιέ. ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Ἀργυρουπόλεως (ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι) διὰ τὸν ἐν Γαλατᾷ ἱερὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Νικολάου ὁ τέως Ἀρχιμανδρίτης κ. Ἀθανάσιος, εἷς καὶ οὗτος τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογ. σχολῆς.

ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ. Τῇ θ'. νοεμβρίου ἐψηφίσθη Μητροπολίτης Μιτυλήνης ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Μεθόδιος Ἀρώνης· ἐχειροτονήθη δὲ τῇ ιδ'.

Τῇ κς'. ὁ ἐπίσκοπος Ἐλευθεροπόλεως (τῆς ἐπαρχίας Δράμας) κ. Μελέτιος μετετέθη εἰς τὴν ἐπισκοπὴν Πελυανῆς (ἐν Θεσσαλονίκῃ).

Εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Ἐλευθεροπόλεως διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. σχολῆς κ. Νεόφυτος, Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μητροπολίτου Ἀμασείας, ὃς καὶ ἐχειροτονήθη τῇ ιή.

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ. Ἀντὶ τοῦ παυθέντος Μητροπολίτου Κασσανδρείας κ. Χρυσάνθου, ἐχειροτονήθη ὡς τοιοῦτος τῇ κ'. ὁ τέως μέγας ἀρχιμανδρίτης κ. Γρηγόριος, μεγ. Ἀρχιμανδρίτου γενομένου τοῦ ἱεροδιδ. κ. Βενεδίκτου.

—o—

59. Παρασημοφορίαι Κληρικαί.

Προτάσει τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ἀπενεμήθησαν παράσημα Μεδζιτιὲ κατὰ ὀκτώβριον καὶ νοέμβριον,

Γ'. βαθμοῦ,

Τῷ Μητροπολίτῃ Τορνόβου κ. Γρηγορίῳ.
Τῷ Μητροπολίτῃ Ἀμασείας κ. Σωφρονίῳ.
Τῷ Μητροπ. Δράμας κ. Ἀγαθαγγέλῳ.
Τῷ Μητροπολίτῃ Μελενίκου κ. Διονυσίῳ.
Τῷ Μητροπ. Βοδενῶν κ. Νικοδήμῳ.
Τῷ Μητροπ. Χίου κ. Γρηγορίῳ, καὶ
Τῷ Μητροπ. Σωζουαγαθουπόλεως κ. Προκοπίῳ.

—o—

60. Τὰ Ἀλεξανδρινὰ κατὰ τὸ ἔτος 1867.

Κοινῇ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Καίρῳ ὀρθοδόξων Κοινοτήτων γνώμῃ ἐξελέγη ὡς κηδεμών, τυποτηρητὴς καὶ διάδοχος τοῦ γηραιοῦ καὶ ὅλως ἀνικάνου καταστάντος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος ὁ ἀρχιμανδρίτης κ. Εὐγένιος ὁ Ξηροποταμηνός, ἀπὸ τοῦ δεκεμβρίου τοῦ ἔτους 1866. Ἡ δ' ἐκλογὴ αὕτη ἀνηγγέλθη δι' ἐπιστολῶν πρὸς τὴν Μεγ. Ἐκκλησίαν, καθὼς καὶ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην ἐκ μέρους τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως, πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς, καὶ ἐκδοσιν τοῦ τε ἀναγκαίου βερατίου καὶ τῶν ἀπαιτουμένων ἐκτελεστηρίων.

Ἡ Μεγ. Ἐκκλησία ἐν τούτοις θέλουσα νὰ πληροφορηθῇ περὶ τῆς πραγματικῆς τῷ ὄντι ἀνικανότητος τοῦ γηραιοῦ Πατριάρχου Νικάνορος, ἐνέκρινε νὰ ὅπως διὰ Πατριαρχικοῦ ἐξάρχου λάβῃ τὰς ἀποχρώσας διαβεβαιώσεις καὶ οὕτω προβῇ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῆς αἰτήσεως τῶν Κοινοτήτων· ὡς τοιοῦτον δὲ ἐξελέξατο τὸν μέγαν Ἀρχιμανδρίτην κ. Γρηγόριον (νῦν Μητροπ. Κασανδρείας), ὅστις καὶ μετέβη εἰς Ἀλεξάνδρειαν τῇ ζ'. μαρτίου ἐπ' αὐτῷ τούτῳ.

Βεβαιωθείσης δὲ καὶ ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ ἐξάρχου τῆς ἐν διανοητικῇ βλάβῃ καὶ ἀνικανότητι παντελεῖ καταστάσεως τοῦ Νικάνορος, ἡ Μεγ. Ἐκκλησία, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν καὶ τὰς αἰτήσεις τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Καίρῳ ὀρθοδόξων κοινοτήτων, προεκλεξαμένων τὸν ἀρχιμανδρίτην κ. Εὐγένιον Ξηροποταμηνὸν ὡς τοποτηρητὴν καὶ διάδοχον τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐγκρίνασα δὲ καὶ ἀναγνωρίσασα τὴν ἐν λόγῳ δικαίαν καὶ νόμιμον ἐκλογήν, ἀνήγγειλεν αὐτὴν ἐπισήμως καὶ τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ κ. Εὐγενίῳ, προσκληθέντι ἐπ' αὐτῷ τούτῳ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τῇ ις'. μαρτίου.

Ταῦτα δὲ πάντα σαφέστερον ἐκδηλοῦνται ἐκ τῶν ἑφεξῆς δύο Πατριαρχικῶν ἐπιστολῶν, τῶν πρὸς τὸν ἱερὸν Κλῆρον καὶ λαὸν, τὸν διατελοῦντα ὑπὸ τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, καὶ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Καίρῳ ὀρθοδόξου Κοινότητος ἀποτεινομένων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Οἱ τῷ ἁγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ καὶ Ἀποστολικῷ θρόνῳ Ἀλε-

ξανδρείας ὑποκείμενοι, ὅ, τε ἱερὸς Κλῆρος καὶ Λαὸς, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητὰ· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Καθ' ὅσον ὑπάρχει ὁμολογούμενον, ὅτι εἰς πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις συστήματα ἐναπαιτεῖται ἀρίστη ἡ ταῦτα διιθύνουσα καὶ διέπουσα ἀνωτάτη Ἀρχὴ, οὕτω καὶ πολλῷ πλέον ἐν τῇ καταστάσει τῶν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ὁμολογεῖται ἀναγκαιοτάτη καὶ ἀπαραίτητος ἡ ἐν πᾶσι πνευματικὴ κατ' ἄνθρωπον τελειότης τῶν προϊσταμένων, οἵτινες ἀναδέχονται τὴν θεάρεστον διεξαγωγὴν καὶ κυβέρνησιν αὐτῶν, καὶ τὴν φροντίδα τῆς σωτηρίας τῶν ἐμπιστευομένων αὐτοῖς χριστιανικῶν ψυχῶν. Τοῦτο συνίστησι καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις, φῶς καὶ ἅλας τῶν πιστῶν ὀνομάζων τοὺς πνευματικοὺς Ποιμένας. Καὶ καθὼς διὰ τῆς συνέσεως καὶ ἀγρύπνου ἱκανότητος τῶν ἐγχειρισμένων τὴν ἀνωτάτην πνευματικὴν Ἀρχὴν καλλιεργούμεναι πολλαπλασιάζονται αἱ χριστιανικαὶ ἀρεταὶ ἐν τῷ Χριστεπωνύμῳ πληρώματι, τοιουτοτρόπως ἐκ τῆς ἀτελείας καὶ τῆς περὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτῶν καθήκοντα ἀνικανότητος ὀπισθοδρομοῦσιν, ἐλλείψει χειραγωγίας καὶ προστασίας σωτηριώδους. Ἐὰν γάρ (φησὶ) τὸ ἅλας μωρανθῇ, ἐν τίνι ἁλισθήσεσθε; » Τοιαύτης τοίνυν ἀπαραιτήτου οὔσης τῆς πνευματικῆς συγχροτήσεως καὶ τελειότητος τῶν κορυφαίων καὶ ἀρχηγῶν τῶν ἁπανταχοῦ ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καθ' ἣν καὶ ὁ θεῖος Ἀπόστολος καθυπογράφας παρέδωκεν ἡμῖν εἰκόνα, ἐπειδὴ ὁ πρό τινος ἤδη χρόνου κοινὴ ἐκλογὴ τοῦ αὐτόθι ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ Λαοῦ, καὶ ἐπὶ χρηστοῖς ἐλπίσιν ἐγκατασταθεὶς μακαριώτατος Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἡμῖν ἀδελφὸς κ. κ. Νικάνωρ, κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος, προσβλὴθείς ὑπὸ βαρείας ἀσθενείας, καὶ ἀφ' ἱκανοῦ ἤδη οὐ μόνον σωματικῶς, ἀλλὰ καὶ διανοητικῶς πάσχων κατέστη ἀνίκανος ὅλως εἰς τὴν ἐνέργειαν τῶν Πατριαρχικῶν αὐτοῦ καθηκόντων, καὶ τὴν διακυβέρνησιν τοῦ ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, οὗ τινος καὶ αἱ Ἐκκλησιαστικαὶ πνευματικαὶ ὑποθέσεις, συνεπείᾳ τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς Αὐτοῦ Μακαριότητος, περιῆλθον εἰς ἐσχάτην παραλυσίαν καὶ ἀνωμαλίαν, ἐξ οὗ καὶ καταχρήσεις ἀντικανονικαὶ καὶ ἄλλαι ψυχοβλαβεῖς πράξεις ἐτολμήθησαν ὑπὸ ἰδιοτελῶν τινῶν, ἔρμαιον τιθεμένων τὴν διανοητικὴν αὐτοῦ ἀσθένειαν· οἱ δὲ ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον αὐτὸν θρόνον διατελοῦντες καὶ ἀληθεῖ χριστιανικῷ ζήλῳ ἐμπνεόμενοι, καὶ τὴν εὐκλειὰν τοῦ γεραροῦ τούτου θρόνου εἰλικρινῶς ἐφιέμενοι ἐκ τῶ

τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν τὰ πρῶτα αὐτόθι φερόντων χριστιανῶν ἀνενεγκόντες ἐπαναειλημμένως πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ μετὰ λύπης καιρίας ἐκτιθέμενοι τὴν ἀθλίαν ταύτην τῶν Ἐκκλησιαστικῶν αὐτόθι πραγμάτων κατάστασιν, καὶ πρὸς ἀναχαίτισιν τῆς ἐπὶ τὰ χείρω φορᾶς καὶ δυνατὴν θεραπείαν αὐτῶν ἐγκρίναντες τὸν διορισμὸν προσωρινοῦ κηδεμόνος καὶ τηρητοῦ τοῦ πάσχοντος Πατριάρχου, ἀνδρὸς ἐγνωσμένου ἐπὶ φρονήσει καὶ ἀρετῇ καὶ ἱκανότητι, ὡς τοιοῦτον ἐκλέξαντες τὸν ὁσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κὺρ Εὐγένιον, τὸν καὶ ἄλλοτε πρότερον ἀξίως καὶ εὐδοκίμως διεξαγαγόντα ἐπιτροπικῶς τὰ τοῦ ἁγιωτάτου τούτου θρόνου, ἐξητήσαντο θερμῶς τὴν ὑπέροχον πρᾶξιν τῆς κοινῆς ταύτης τῶν εὐσεβῶν Μητρὸς ἐπὶ τὸ ἀποστεῖλαι παρ' αὐτοῖς τὴν αὐτοῦ ὁσιολογιότητα, ἀναληψόμενον τὴν κηδεμονικὴν φροντίδα καὶ προσωρινὴν κυβέρνησιν τοῦ κινδυνεύοντος πνευματικοῦ τούτου σκάφους· διὰ ταῦτα ἡ Μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς ἁγίας Συνόδου, οὐχ ὅπως χρέει ἀπαραιτήτως κεκινημένοι ὑπὲρ τῆς ψυχικῆς σωτηρίας παντὸς τοῦ ἁπανταχοῦ ὀρθοδόξου χριστωνύμου πληρώματος, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅπερ ὁ καθ' ἡμᾶς ἁγιώτατος Πατριαρχικὸς Οἰκουμενικὰς οἵτις θρόνος κέκτηται ἀρχαῖον ἔργον καὶ προνόμιον τοῦ συντρέχειν καὶ βοηθεῖν εἰς τὰς ἀνάγκας καὶ τῶν ἄλλων ἁγιωτάτων Ἐκκλησιῶν καὶ Πατριαρχικῶν θρόνων, πρόθυμον αὐτοῖς παρέχων τὴν ἀντίληψιν καὶ ἐπικουρίαν, ἱπεδεξάμεθα κοινῇ συνοδικῇ ἐγκρίσει τὴν κοινὴν αἴτησιν καὶ παράκλησιν, ἀφορῶντες ἀξιοχρέως εἰς τὴν διασωσιν τῆς εὐταξίας καὶ ἀξιοπρεπείας τοῦ ἐμπεριστάτου αὐτοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, ἐφ' ᾧ μετὰ τὰς ληφθείσας ἀδιαπταίστους ἐξ αὐτοψίας πληροφορίας καὶ βιαβεβαιώσεις τοῦ ἐπίτηδες αὐτόθι ἀπασταλέντος Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν Ἐξάρχου περὶ τῆς ἐπισταλοῦς διανοητικῆς καταστάσεως τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος, ἀπεφηνάμεθα Συνοδικῶς τὸν διορισμὸν καὶ τὴν πνευματικὴν ἀποστολὴν τοῦ εἰρημένου ὁσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κὺρ Εὐγενίου, ὡς οὐ μόνον ἀναγκαίαν κατιδόντες τῇ ἐνεστώσει καταστάσει τῶν αὐτόθι Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀλλὰ καὶ κανονικῶς ὑπαγορευομένην καὶ συνάδουσαν τοῖς ἱεροῖς νόμοις, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ πολιτικῶς ἐπικυρωθεῖσαν καὶ ἀναγνωρισθεῖσαν διὰ τοῦ ἀξιώσει τοῦ ὑψηλοτάτου Ἀντιβασιλέως ἐκδοθέντος ὑψηλοῦ διατάγματος τῆς κραταιᾶς Βασιλείας. Τούτου χάριν κατὰ τὸν πόθον ὑμῶν ἀφικνουμένου ἤδη προσωπικῶς τῆς αὐτοῦ ὁσιολογιότητος, ὃς τις οὐχ ἧττον πειθήνιον παρέσχεν ἑαυτὸν τῇ κοινῇ προσκλήσει καὶ ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς διαταγαῖς, γράφοντες διὰ τοῦ παρόντος Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ ἡμῶν Γράμματος, εὐχόμενοί τε καὶ εὐλογοῦντες πατρικῶς πάντας ὑμᾶς τοὺς ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον αὐτὸν Πατριαρχικὸν θρόνον διατελοῦντας εὐλογημένους χριστιανοὺς, ἱερωμένους καὶ λαϊκούς, προτρεπόμεθα ὑμῖν ὅπως ὑποδέξησθε τὴν αὐτοῦ ὁσιολογιότητα μετὰ τῆς δεούσης δεξιώσεως καὶ εὐλαβητικῆς ὑποκλίσεως καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης, ὅς τις καὶ ὀφείλει ἀναλαβεῖν ὡς κηδεμὼν καὶ ποιμενάρχης, τὴν διεύθυνσιν καὶ διοίκησιν τῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτοῦ θρόνου πραγμάτων καὶ τὴν προστασίαν καὶ διεξαγωγὴν τῶν ὑπαγομένων αὐτῷ Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πνευματικῶν ὑποθέσεων, προνοῶν ἀγρύπνως καὶ ἐπιμελούμενος ἀόκνως ὑπὲρ πάντων τῶν ἀφορώντων τὴν εὔκλειαν τοῦ θρόνου, τὴν διατήρησιν τῶν καλῶς ἐχόντων καὶ καθεστώτων καὶ τὴν ἐπανόρθωσιν τῶν ὅπως ποτὲ τυχὸν παρατραπέντων ἀρχαίων ἐθίμων καὶ προνομίων καὶ τάξεων, καὶ συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ ταῖς παραδόσεσι τῆς Ὀρθοδόξου ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ποδηγετῶν εἰς νομὰς σωτηρίους τὸ αὐτόθι λογικὸν ποίμνιον ταῖς τε ἀπὸ ζώσης φωνῆς πατρικαῖς νουθεσίαις καὶ ταῖς ἀπὸ τοῦ ἰδίου βίου ἀμέμπτου χειραγωγίαις αὐτοῦ, οὗ ἕνεκα καὶ ὀφείλετε ἀπονέμειν αὐτῷ τὸ πρόσηκον σέβας καὶ τὴν χριστιανικὴν ὑπακοὴν καὶ πρόθυμίαν εἰς τὰς πνευματικὰς αὐτοῦ συμβουλὰς, καὶ συντρέχειν μετὰ προθυμίας εἰς τὰς ἀγαθὰς καὶ κοινωφελεῖς προθέσεις καὶ προσπαθείας, ἃς θέλει καταβάλλει ὑπὲρ τῶν κοινῶν πνευματικῶν καὶ ἄλλων συμφερόντων ὑμῶν, καθ' ἣν ἔχει φρόνησιν καὶ ζῆλον καὶ ἱκανότητα. Καὶ ταῦτα μὲν κατ' Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἀξιόχρεων πρόνοιαν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν μηνὶ μαρτίῳ ᾠξζ'. Ἰνδικτιῶνος δεκάτη.

(Ἕπονται αἱ τῶν Συνοδικῶν ὑπογραφαὶ)

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κ τ λ.

Ἐντιμότατοι ὅ,τε Πρόεδρος καὶ οἱ Ἐπίτροποι τῆς ἐν Καίρῳ Ὀρθοδόξου Κοινότητος, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ.

Ἐξ ὧν μέχρι τοῦδε ἀπεστείλατε ἥτε Κοινότης ὑμῶν καὶ ἡ

τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπανειλημμένων γραμμάτων πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίαν, ἔγνωμεν καὶ ἡμεῖς, μετὰ τὴν θείαν ἐλέει ἐπαγάληψιν καὶ δεύτερον ἤδη ἀνάβασιν ἡμῶν εἰς τὸν ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Οἰκουμ. θρόνον, τὴν ἀνώμαλον καταστασιν τῶν αὐτόθι Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἕνεκα τῆς ἐπιγενομένης, κρίμασι Θεοῦ, διανοητικῆς βλάβης τοῦ πνευματικοῦ προστάτου ὑμῶν μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος, συνεπείᾳ τῆς ὁποίας καὶ πολλαὶ παράτυποι καὶ ἀντικανονικαί, ὡς ἀναφέρετε, πράξεις ἐπιβλαβεῖς πρὸς τὰ πνευματικὰ συμφέροντα ὑμῶν ἔλαβον χώραν, ἐν ἀθυμίᾳ καὶ λύπῃ ὑμῶν καὶ πάντων τῶν εὖ φρονούντων, ἔκ τε τοῦ Κλήρου καὶ τῶν λοιπῶν αὐτόθι Χριστιανῶν. Καί τοι δὲ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία, ἧς θερμῶς ἐξητήσασθε τὴν ἀντίληψιν, καιρίως θλιβομένη οὐκ ἠδύνατο εἰς τέλος φανῆναι ἀδιάφορος θεατὴς τῆς ἀθλίας καταστάσεως τοῦ γεραροῦ τούτου θρόνου, πρὸς ὃν καὶ ἐν πολλαῖς ἄλλοτε περιστάσεσι παρέσχε πρόθυμον τὴν συνδρομὴν καὶ ἐπικουρίαν, ἀλλ' ὤφειλε διὰ λόγους κανονικοὺς καὶ πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς ἐνδεχομένου ἐναντίου, ἵνα λάβῃ προόπτωσης ἄλλης ἐνεργείας ἀπταίστους διαβεβαιώσεις περὶ τῆς ἐπισφαλοῦς διανοητικῆς καταστάσεως τῆς αὐτοῦ Μακαριότητος.

Τούτου δὲ τοῦ καθήκοντος τέως παραιωθέντος καὶ δι' ἐπίτηδες ἀποστολῆς Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν Ἐξάρχου, προηχθημεν ἤδη εἰς ἐνέργειαν τῆς κοινῆς ὑμῶν αἰτήσεως, καὶ προσκαλεσάμενοι τὸν κοινῶς παρ' ὑμῶν ἐκλεγέντα καὶ ἐκζητηθέντα κηδεμόνα καὶ τοποτηρητὴν, ὁσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην Κ. Εὐγένιον καὶ προτρεψάντες Συνοδικῶς καὶ πειθήνιον ἰδόντες καὶ τε Ἐκκλησιαστικαῖς ἡμῶν προτροπαῖς καὶ ταῖς ὑμετέραις παρακλήσεσιν, ἀποστέλλομεν ἤδη αἰσίως τὴν αὐτοῦ ὁσιολογιότητα, ἀναληψόμενον, σὺν Θεῷ, τὴν διοίκησιν τῶν τοῦ ἁγιωτάτου θρόνου πραγμάτων, ὡς κηδεμόνα καὶ τοποτηρητὴν τοῦ πάσχοντος Πατριάρχου, καὶ διὰ τῆς ἐνούσης αὐτῷ φρονήσεως καὶ ζήλου καὶ ἱκανότητος, ὧν καὶ ἄλλοτε πεῖραν ἐλάβετε, προνοήσοντα ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τοῦ αὐτόθι χριστωνύμου πληρώματος, ἐκδόντες συγχρόνως καὶ γράμμα ἡμέτερον Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῷ ἁγιωτάτῳ αὐτῷ θρόνῳ διατελοῦντας χριστιανοὺς, ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς, δι' οὗ συστῶμεν τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ταύτην ἀποστολὴν, ἐπικυρώθεῖσαν καὶ ἀναγνωρισθεῖσαν καὶ πολιτικῶς.

Ταῦτα τοίνυν κοινοποιοῦμεν καὶ ὑμῖν διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, διαβεβαιοῦντες ὑμᾶς καὶ τὴν εἰς τὸ ἑξῆς ἐν τοῖς εὐλόγοις καὶ νομίμοις ἀδιάλειπτον Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἀντίληψιν, καὶ μὴ ἀμφιβάλλοντες ὅτι καὶ ἡ ὑμετέρα ἐντιμότης διατελέσετε πρόθυμοι μετὰ τῆς αὐτοῦ ὁσιολογιότητος εἰς τὰ ἀφορῶντα τήν τε ἄνεσιν καὶ περίθαλψιν τῆς πασχούσης αὐτοῦ Μακαριότητος καὶ τὴν εὔκλειαν καὶ λαμπρότητα τοῦ ἁγιωτάτου αὐτοῦ θρόνου, ἧν περὶ πλείστου ποιεῖται ἀξιοχρέως ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. ἀωξξ'. μαρτίου 19.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

Τοῖς ἐντιμοτάτοις τῷ τε Προέδρῳ καὶ ταῖς Ἐπιτρόποις τῆς ἐν Καίρῳ Ὀρθοδόξου Κοινότητος, τέκνοις ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητοῖς.

Ἀφικόμενος δὲ εἰς Ἀλεξάνδρειαν ὁ κ. Εὐγένιος τῇ κή. μαρτίου, ἔτυχεν ἐπισημοτάτης ὑποδοχῆς παρά τε τοῦ Ἀντιβασιλέως καὶ τῆς Κοινότητος. Ἐπειδὴ ὁ μὲν πρόεδρος μετὰ τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς μετέβησαν ἐπὶ τοῦ ἀτμοπλοίου πρὸς ὑποδοχὴν, λέμβος δὲ τῆς Κυβερνήσεως ἀπεβίβασεν αὐτὸν εἰς τὴν ἀποβάθραν, ὅπου περιέμενον ἅμαξαι τοῦ Ἀντιβασιλέως μετ' ἀνωτέρων ἀξιωματικῶν, οἵτινες καὶ ὡδήγησαν αὐτὸν ἀμέσως πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα, ὅστις ὑπεδέξατο τὸν τοποτηρητὴν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου μετὰ πολλῆς τῆς φιλοφροσύνης, ἀπαγγείλαντα Γαλλιστὶ λογίδριον πρὸς τὴν Α. Ὑψ. Ἀκολούθως δὲ μετέβη μετὰ τῆς αὐτῆς παρατάξεως παρὰ τῷ γηραιῷ Πατριάρχῃ Νικάνορι, ὃν καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι θέλει περιθάλψει καὶ περιποιηθῆ, ὡς υἱὸς τὸν πατέρα.

Ἐν τούτοις μερίς τις, ἔχουσα ἐπὶ κεφαλῆς πρὸ πάντων τοὺς Ἀρχιερεῖς Λιβύης καὶ Θηβαΐδος, ἐσχημάτισεν ἀντιπολίτευσιν, δηλώσαντός μάλιστα τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος δι' ἐγκυκλίου, ὅτι πρὸς διεκπεραίωσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων καὶ προαγωγὴν τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐσχηματίσθη Σύνοδος, συγκροτουμένη ἐκ τῶν Ἀρχιερέων Λιβύης Ἀθανασίου, Θηβαΐδος Μελετίου, Κυρήνης Σπυρίδωνος καὶ Τριπόλεως Θεοφάνους, ὑπὸ τὴν προεδρίαν αὐτοῦ. Καὶ ἡ μὲν Κυβέρνησις, ὑποστηρίζουσα τὴν ἐκλογὴν τοῦ κ. Εὐγενίου, ἀπέπεμψεν ἐκ τῆς Αἰγύπτου, ὡς παραξίας, τοὺς εἰρημένους δύο Ἀρχιερεῖς· ἀλλ' ὁ Νικάνωρ, ὑποστηρι-

ζόμενος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ μερίδος, ἐξηκολούθει μὴ ἀναγνωρίζων τὸν κ. Εὐγένιον, ὡς τοποτηρητὴν τοὐναντίον μάλιστα διεκήρυξε δημοσίᾳ ὅτι ἐξελέξατο ὡς διάδοχον μὲν αὐτοῦ καὶ τοποτηρητὴν τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Νείλον, ὡς ἀντιπρόσωπον δὲ Πατριαρχικὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Γρηγόριον Ἀγαθόβουλον (ἐγὼ ὁ κ. Εὐγένιος εἶχε διωρισμένον ὡς τοιοῦτον τὸν Πηλουσίου), μαλονότι οὗτος ἀπεποιήθη ὅλως τὸν τοιοῦτον διορισμόν.

Ἐπισυνάπτομεν δὲ αὐτὰς τὰς Νικανορικὰς ἐγκυκλίους πρὸς ἀκριβῆ πάντων γενομένων κατανόησιν.

ΝΙΚΑΝΩΡ ἐλέῳ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

Εὐλαβέστατοι Κληρικοί, τιμιώτατοι Ἐπίτροποι τῶν Ὀρθοδόξων Κοινοτήτων καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, οἱ ὑπὸ τὸν καθ' Ἡμᾶς ἁγιώτατον τοῦτον θρόνον, τέκνα ἐν Κυρίῳ λίαν ἀγαπητὰ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος· χάρις, εἰρήνη καὶ ἔλεος εἴη ὑμῖν ἅπασι παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος, παρ' Ἡμῶν δ' εὐχὴ καὶ εὐλογία.

Ἡ παρὰ πάντα νόμον καὶ κανόνα τῆς ἱερᾶς ἡμῶν πίστεως ἐν τοῖς Ἡμετέροις ἐπεμβασις τῆς Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἡ ἀντικανονικὴ εἰσπήδησις τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Εὐγενίου, καὶ ἡ ναγχος γενομένη ἀπαγωγὴ δύο τῶν Συνοδικῶν Μου Ἀρχιερέων, σὺν ἑτέροις πολλοῖς ἐκτόποις, ἦγαγον τὸν καθ' Ἡμᾶς ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν θρόνον εἰς τὴν ἐκρυθμοτέραν τῶν καταστάσεων, πρὸς δὲ διέσπασαν μὲ ἐνταῦθα Χριστεπώνυμον τοῦ Κυρίου πλήρωμα, καὶ ἐτάραξαν τὴν πνευματικὴν εἰρήνην ἐν μέσῳ αὐτοῦ. Τὰ ἔκτοπα ταῦτα καὶ ὀδυνηρὰ συμβεβηκότα, τὰ τοσοῦτον βλάβης παρεκτικά, καὶ Ἡμεῖς, ὡς νόμιμος τοῦ θρόνου τούτου κυριάρχης, βουλόμενοι θεραπεῦσαι, καὶ τὰ κακῶς κείμενα ἐπανορθῶσαι, ἐφιέμενοι δὲ τῆς εὐκλείας καὶ εὐσταθείας τοῦ εὐκλεοῦς καὶ γεραροῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ τούτου θρόνου, μετὰ σκέψιν βαθεῖαν καὶ σύντονον, ἀπεφασίσαμεν ἐκλέξαι ὡς τοποτηρητὴν καὶ διάδοχον τοῦ ἁγιωτάτου τούτου θρόνου ἀνδρα ἱεροπρεπῆ, βαρύτητος, σεμνὸν καὶ χρηστὸν τὰ ἤθη, τῷ δ' εὐπροσώπῳ τῆς παιδείας κάλλει κεκοσμημένον καὶ ἐχέγγυα ἱκανὰ παρέχοντα, ὅτι χρημόνως καὶ εὐκλεῶς τὰ τοῦ ἁγιωτάτου τούτου θρόνου κυβερνήσει, συγάπτων τὰ διεστῶτα, κατευνάζων τὰ, κρίμασιν

οἷς οἶδε Κύριος, γεννηθέντα πάθη, καὶ τὸ ὅλον ἀξιοπρεπῶς καὶ πρὸς κοινὴν εὐχαρίστησιν διέθυνον. Ἀνὴρ τοιοῦτος, ἔργῳ καὶ λόγῳ νουνεχής, ἐνάρετος, πεπαιδευμένος, πλείστας δὲ τὰς ἐκδουλεύσεις παρασχὼν τῷ ἁγιωτάτῳ τούτῳ θρόνῳ ἐπὶ τῶν ἀοιδίμων Ἡμῶν προκατόχων Ἱεροθέου τε καὶ Ἰακώβου, καὶ τὴν κοινὴν ὑπόληψιν καὶ σεβασμὸν πάσης τῆς Ὀρθοδοξίας χαίρων, ὁ ὁσιολογιώτατος ἐν Ἀρχιμανδρίταις κὺρ Νεῖλος Ἐσφιγμενίτης, ὃν καὶ Ἡμεῖς, κυριάρχικῷ δικαιώματι, ἐξελεξάμεθα τοποτηρητὴν καὶ διάδοχον τοῦ ἁγιωτάτου τούτου θρόνου, πεποιθότες, ὅτι ἡ Ὁσιολογιότης αὐτοῦ τιμήσει καὶ δοξάσει τήν τε Ἐκκλησίαν καὶ τὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου λαόν.

Ταῦτα ἀγγέλλοντες ὑμῖν ἁπαξάπασι διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς Ἡμῶν Ἐγκυκλίου, πεποίθαμεν, ὅτι ἐπιδοκιμάσετε πληρέστατα τὴν γενομένην ταύτην ἐκλογήν, τοσούτῳ μᾶλλον, καθόσον ὁ ἐκλεχθεὶς τυγχάνει ὢν σέμνωμα τοῦ καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Κλήρου. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις, σὺν τῇ παρ' Ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη διὰ παντὸς μεθ' ὑμῶν.

Ἐν Καίρῳ, ἡ. Ἰουνίου, ,ωξζ'.

(Ὑπογ.) † Ἀλεξανδρείας ΝΙΚΑΝΩΡ.

(Τ. Σ.)

ΝΙΚΑΝΩΡ ἐλέῳ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

Εὐλαβέστατοι Κληρικοί, τιμιώτατοι πρόκριτοι καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, οἱ ἐν τῇ Θεοσώστῳ τῶν Ἀλεξανδρέων πόλει ἐνοικοῦντές τε καὶ παρεπιδημοῦντες, τέκνα ἐν Κυρίῳ λίαν ἀγαπητὰ καὶ περισπούδαστα τῆς Ἡμῶν Μετριότητος, χάρις, εἰρήνη καὶ ἔλεος εἴη ὑμῖν ἅπασι παρὰ Θεοῦ παντοκράτορος, παρ' Ἡμῶν δ' εὐχὴ καὶ εὐλογία. Ἡ πρό τινος ἐνσκήψασα λύμη τοῦ μισοκάλου, καὶ ἡ ἀντικανονικὴ καὶ παράνομος τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Εὐγενίου εἰσέλασις ἐν τῷ καθ' Ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ τούτῳ Ἀποστολικῷ καὶ Πατριαρχικῷ θρόνῳ, πρὸς τοῖς ἄλλοις δυσθεραπεύτοις δεινοῖς τε σκανδάλοις, ἐμέλλε στερῆσαι καὶ τὴν θεόσωστον τῶν Ἀλεξανδρέων πόλιν τοῦ κανονικοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπιτρόπου, πρὸς βλάβην τῶν ἐν αὐτῇ ἐνοικούντων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καὶ τῶν ἐμπιπτουσῶν αὐτῇ ὑποθέσεων. Καὶ δὴ Ἡμεῖς, ὡς νόμιμος τοῦ θρόνου τούτου κυριάρχης, ἐφιέμενοι τῆς εὐστα

θείας καὶ εὐημερίας παντὸς τοῦ λογικοῦ Ἡμῶν ποιμνίου, κατανοοῦντες δ' ὁπόσης τῆς βλάβης πρόξενος γίγνεται ἡ ἔλλειψις Πατριαρχικοῦ Ἡμῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐπιτρόπου, καὶ ἀπὸ πρώτης ἀφετηρίας κηρύξαντες, καὶ ἤδη δὲ κηρύττοντες, ὅτι οἱαδήποτε πρᾶξις τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Εὐγενίου ἄκυρος, ἀπαράδεκτος καὶ ἀνίσχυρος Ἐκκλησιαστικῶς, ὡς παρὰ τὴν κυριαρχικὴν Ἡμῶν βούλησιν εἰσελάσαντος, καὶ ἕνεκα τούτου ὑπὸ Ἐκκλησιαστικὰ ἐπιτίμια διατελοῦντος, ἔγνωμεν, τὸ κενὸν ἀναπληροῦντες, διορίσαι καὶ ἀποκαταστῆσαι Πατριαρχικὸν Ἡμῶν ἀντιπρόσωπον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸν ὁσιολογιώτατον ἐν Ἀρχιμανδρίταις Γρηγόριον τὸν Ἀγαθόβουλον.

Ταῦτα διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς Ἡμῶν Ἐγκυκλίου δηλοποιοῦντες, προτρέπομεν ὑμᾶς ἅπαντας, ἵνα ἀναγνωρίσητε τὸν εἰρημένον ὁσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Γρηγόριον, ὡς ἀντιπρόσωπον Ἡμῶν, προστρέχοντες πρὸς αὐτὸν ἐν ἀνάγκῃ. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' Ἡμῶν πατρικῇ εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη διὰ παντὸς μεθ' ὑμῶν.

Ἐν Καίρῳ, ιέ. Ἰουνίου, ᾳωξζ',

(Τ. Σ.) † Ἀλεξανδρείας ΝΙΚΑΝΩΡ.

Ἑτέρα δ' Ἐγκύκλιος ἐξεδόθη ὑπὸ τοῦ κ. Εὐγενίου, ἅμα ἐγκαταστάντος ὁρμητικῶς, πρὸς τὸ ἐν ἁπάσῃ τῇ Αἰγύπτῳ Ὀρθόδοξον πλήρωμα, ἥτις ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις, ἐνῷ κατὰ τῶν Νικανορικῶν Ἐγκυκλίων διεμαρτυρήθη ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Καΐρῳ Ὀρθόδοξος Κλῆρος, ὡς συντεταγμένων παρὰ τῆς ἐνδιαφερομένης μερίδος καὶ ἀναγινωσκομένων οὐχὶ ἐν ταῖς ναοῖς, ἀλλ' ἐν τοῖς καφενείοις καὶ ξενοδοχείοις.

Ἰδοὺ ἡ ἐν λόγῳ Ἐγκύκλιος τοῦ κ. Εὐγενίου.

Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθοδόξους.

Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, πανοσιώτατοι ἱερομόναχοι, ἔντιμοι πρόκριτοι καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς Α. Θ. Μακαριότητος τοῦ πατρὸς καὶ Πατριάρχου ὑμῶν κ. Νικάνορας, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρὰ δὲ τῆς Α. Μακαρ. εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Γνωστὸν ἐγένετο ὑμῖν ἐξ ἐπισήμων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν ἐγγράφων καὶ πράξεων ὅτι τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πατριάρχου κ. Νικάνορος κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος, περιελθούσης εἰς κατάστασιν, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει αὐτῷ πλέον τὴν ἀπ' εὐθείας διοίκησιν τοῦ Ἀποστολικοῦ τούτου καὶ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἄνευ βλάβης σημαντικῆς τῶν πραγμάτων καὶ συμφερόντων αὐτοῦ, ἐδέησεν ἵνα διορισθῇ κηδεμών τις τῆς Α. Μ. καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου, καὶ, ὡς τοιοῦτος διωρίσθημεν ἡμεῖς, καίτοι ἀσθενεῖς διὰ τοιοῦτον βάρος, καὶ ἐγκατέστημεν ἤδη εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἱερᾶς ἡμῶν ἀποστολῆς.

Διό, ἀναλαβόντες τὰ καθήκοντα ἡμῶν, σπεύδομεν πρωτίστως ἵνα ἐπικαλεσθῶμεν τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν ὅπως, φωτίζουσα καὶ ὁδηγοῦσα ἡμᾶς τῷ φωτὶ τῆς θείας γνώσεως καὶ ἀληθείας, καταστήσῃ ἡμᾶς προσφόρους ἵνα ποδηγετήσωμεν τὸν χριστεπώνυμον τοῦ Κυρίου λαὸν εἰς νομὰς εὐθείας καὶ εἰς ὁδοὺς λείας. Ἑπομένως καθῆκον ἡμῶν κρίνομεν ἵνα διαβεβαιώσωμεν πάντας ὑμᾶς ὅτι τὸν Μακ. καὶ σεβαστὸν ἡμῶν πατέρα καὶ Πατριάρχην κ. Νικάνορα θέλομεν σέβεσθαι, τιμᾷ καὶ περιθάλπει, ὥσπερ υἱὸς προσφιλὴς κήδεται καὶ περιθάλπει πατέρα φιλόστοργον· τοῦτο δὲ συνιστῶντες καὶ πᾶσιν ὑμῖν, προτρεπόμεθα καὶ παρακαλοῦμεν, ἵνα μηδεὶς ἐξ ὑμῶν παύσῃ σεβόμενος καὶ τιμῶν τὴν Α. Μ. διότι, ἂν καὶ διὰ τὴν μνημονευθεῖσαν αἰτίαν ἀπήλλακται τῶν μεριμνῶν καὶ φροντίδων, ὑφ' ὅσων περιστοιχεῖται συνήθως εἰς Πατριαρχικὸς θρόνος, καὶ πολλῷ πλέον, ὅταν οὗτος εὑρίσκηται εἰς ἀνώμαλον καὶ ἀξιόθρηνον κατάστασιν, οὐχ ἧττον ὅμως μένει ἀθίκτον τὸ ἀξίωμα καὶ ἡ θέσις τοῦ Πατριάρχου, καὶ ἐπαμένως δικαιοῦται εἰς τὴν ἀπόλαυσιν πάσης ἀγάπης καὶ παντὸς σεβασμοῦ ἐκ μέρους τοῦ ποιμνίου του.

Ἐπίσης γνωστοποιοῦμεν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι ἀφιεροῦμεν ἑαυτοὺς μετ' αὐταπαρνήσεως εἰς τὸν καταρτισμὸν καὶ βελτίωσιν τῆς ἐνεστώσης καταστάσεως τοῦ πάλαι ποτὲ περικλεοῦς τούτου θρόνου, τιθέμενοι μὲν τὸν ἱερὸν Κλῆρον εἰς τὴν ἀξιοπρεπῆ περιωπὴν καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκπλήρωσιν τῶν ὑψηλῶν αὐτοῦ καθηκόντων, φιλαδέλφως καὶ προσηκόντως φερόμενοι πρὸς αὐτὸν, καὶ τὴν εἰλικρινῆ αὐτοῦ σύνδρομὴν ἀπεκδεχόμενοι, πρὸς δὲ τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τὴν ἀγάπην καὶ εἰρήνην εὐαγγελιζόμενοι, καὶ τὰς ἀνθρωπίνους ἀσθενείας αὐτοῦ, ὅση ἡμῖν δύναμις, ἐξοικονομοῦντες, πάντας ἀνεξαιρέτως τέκνα τοῦ ἱεροῦ τούτου θρόνου καὶ τέκνα ἡμῶν προσφιλῆ θεωροῦντες, ἕνα καὶ μόνον κύριον καὶ θεοφιλῆ σκοπὸν

ἔχοντες τὸ νὰ ἰδωμεν τὴν ποθητὴν εἰρήνην ἀποκαταστᾶσαν, καὶ βασιλεύουσαν τὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην· διότι τότε θέλομεν δυνηθῆ ἵνα ἐκπληρώσωμεν τὴν ἀποστολὴν ἡμῶν, τότε αἱ ἐλπίδες τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν τὴν βελτίωσιν τῶν πραγμάτων ἐφιεμένων δικαιωθήσονται, τότε πλήρεις ἠθικῆς εὐχαριστήσεως καὶ θάρρους δυνηθησόμεθα εἰπεῖν· « Ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία, ἃ μοι ἔδωκεν ὁ Θεός». Δεῦτε λοιπὸν, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ περιποθητὰ, δεῦτε περιστοιχίσατε ἡμᾶς εἰλικρινῶς, ὡς ἀληθεῖς Χριστιανοὶ, ὡς χρηστοὶ πολῖται, καὶ τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐκλειαν τοῦ θρόνου τούτου ἐπιποθοῦντες, φάνητε ἀνώτεροι πάσης μικροφιλαυτίας καὶ παντὸς ποταποῦ πάθους· δότε πρὸς ἀλλήλους τὸν ἐγκάρδιον ἀσπασμὸν τοῦ ἀληθοῦς Χριστιανοῦ καὶ τὴν φιλικὴν χεῖρα τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου, ὅπως οὕτως ἐξαλείφοντες ἀφ' ὑμῶν τὰς ἐκ τῶν χρονίων διαφωνιῶν καὶ ἐρίδων προαγομένας ὑμῖν μεμψιμοιρίας ἐσωτερικῶς τε καὶ ἐξωτερικῶς, ἐπισπάσησθε ἐφ' ὑμᾶς τὸν δίκαιον ἔπαινον τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν εὐλογίαν τοῦ παναγάθου Θεοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν σὺν τῇ εὐλογίᾳ τοῦ πατρὸς καὶ Πατριάρχου ἡμῶν.

Ἐν Καίρῳ, τῇ κδ'. Ἰουνίου ,ωξζ'.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου

Ἀρχιμανδρίτης ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

Ὁ δὲ ἐν Καίρῳ Ὀρθόδοξος Κλῆρος συνέταξε καὶ ὑπέγραψε τὴν ἑπομένην πρᾶξιν αὐθημερὸν καταχωρηθεῖσαν καὶ ἐν τοῖς κώδιξι τοῦ Πατριαρχείου.

« Ὁ ἐν Καίρῳ ἱερὸς ὀρθόδοξος Κλῆρος, ὑποδεχθέντες φιλαδέλφως καὶ ἀναγνωρίσαντες ὡς κηδεμόνα τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πατριάρχου κ. Νικάνορος καὶ τοποτηρητὴν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου τὸν πανσοφολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Εὐγένιον, νομίμως τε καὶ κανονικῶς διορισθέντα, Ἐκκλησιαστικῶς δὲ καὶ πολιτικῶς ἀναγνωρισθέντα καὶ ἐν τῇ διευθύνσει τῶν Πατριαρχικῶν πραγμάτων ἐγκατασταθέντα, ἐγνωμεν καταστρῶσαι τὴν πρᾶξιν ταύτην ἐν τῷ ἱερῷ τούτῳ Πατριαρχικῷ κώδικι πρὸς διηνεκῆ ἔνδειξιν. Προστίθεται δὲ ὅτι πάντες θέλομεν σέβεσθαι τὸν γηραιὸν ἡμέτερον Πατριάρχην κ. Νικάνορα καὶ περιθάλπει ὡς κοινὸν ἡμῶν πατέρα, τὸν δὲ Ἁγ. τοποτηρητὴν θέλομεν συντρέχει προθύμως

καὶ φιλαδέλφως λόγῳ τε καὶ ἔργῳ εἰς τὴν ὅσον ἔνεστιν ἐπιτυχῆ διαχείρισιν τοῦ ἱεροῦ Πατριαρχικοῦ τούτου θρόνου.

Ἐγένετο ἐν Καίρῳ τῇ κδ'. τοῦ μηνὸς Ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου Σωτηρίου ἔτους.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ τοῦ ἐν Καίρῳ Κλήρου).

Ἐπισυνάπτομεν δὲ καὶ τὴν ἐφεξῆς ἐπίσημον πρᾶξιν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καὶ Καίρῳ Ὀρθοδόξου Κλήρου.

« Ὁ ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθόδοξος Κλῆρος, μετὰ τὴν ἐγκατάστασιν τοῦ ἁγ. τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας Ἀρχιμανδρίτου κ. Εὐγενίου καὶ τὴν ὑπὸ τῆς Α. πανοσιότητος ἐκδοθεῖσαν Ἐγκύκλιον, ἀναγνωσθεῖσαν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις καὶ ἀρκούντως ἡσυχάσασαν τοὺς φρονουμένους μήτε δὲν μεριμνήσῃ ὑπὲρ τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν κ. Νικάνορος, ἰδὼν κατόπιν περιφερομένην ἔντυπον ἐγκύκλιον τοῦ Πατριάρχου ἀπὸ 26 Ἰουνίου ε. ε. ἥτις ἐστὶν ὀνόματι Ἐγκύκλιος, πράγματι δὲ λίβελλος ὕβρεων καὶ ψευδολογιῶν ἔμπλεως, ἐπειδὴ αἱ Πατριαρχικαὶ Ἐγκύκλιοι συντάσσονται ἐν τοῖς Πατριαρχικοῖς γραφείοις ἐν γνώσει καὶ τοῦ Κλήρου, καὶ ἀναγινώσκονται εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ ὄχι ἐν τοῖς ξενοδοχείοις· ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης ἡμῶν δὲν εἶναι εἰς θέσιν νὰ συντάξῃ καὶ ὑπαγορεύσῃ τοιαῦτα ἐγγράφα, ἀλλὰ χαλκεύονται ταῦτα ὑπὸ τῶν εὐαρίθμων ἐκείνων τῶν ἀπαγαγόντων τὴν Α. Μ. οἵτινες ἐν τῇ ταραχῇ τῶν πραγμάτων εὑρίσκουσι τὸ ἑαυτῶν συμφέρον· ἐπειδὴ ὁ Κλῆρος δὲν ἀναγνωρίζει τοῦ λοιποῦ ἄλλην Ἐγκύκλιον τοῦ Πατριάρχου παρ' ἐκείνην, ἥτις ἤθελε φέρει καὶ τὴν πρσυπογραφὴν τοῦ ἁγ. τοποτηρητοῦ, κηρύσσει πανδήμως τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν Ἐγκύκλιον τοῦ Πατριάρχου ὑποβολιμαίαν καὶ ἐξύφασμα τῶν περὶ τὴν Μακαριότητά του, καὶ διαμαρτύρεται κατὰ τῆς τοιαύτης πράξεως, ὡς καὶ κατὰ παντὸς ἄλλου τοιαύτης φύσεως ἐγγράφου· γνωμοδοτεῖ δὲ ἵνα ἀντίγραφον τοῦ παρόντος πρακτικοῦ κοινοποιηθῇ τῇ Α. Μ. τῷ πατρὶ καὶ Πατριάρχῃ ἡμῶν, ὅπως παύσῃ γινόμενος ἔρμαιον τῆς κακοβουλίας, καὶ γνωρίσῃ ὅτι ὁ ἱερὸς Κλῆρος οὐκ ἀνέχεται περαιτέρω τὴν ἀνωμαλίαν τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐφίεται τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως καὶ εἰρήνης τῶν Χριστιανῶν,

ὧν τὴν πνευματικὴν ἡσυχίαν καὶ καρποφορίαν περὶ πολλοῦ ποιεῖται.

Ἐγένετο ἐν Καίρῳ, τῇ τριακοστῇ τοῦ μηνὸς Ἰουνίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου σωτηρίου ἔτους.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου
† Ἀρχιμανδρίτης ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

Ὁ ἐν Καίρῳ Κλῆρος.

† Ὁ ΠΗΛΟΥΣΙΟΥ ΑΜΦΙΑΟΧΙΟΣ. † Ὁ ΚΥΡΗΝΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ. Ὁ μέγας Ἀρχιμανδρίτης ΜΕΛΕΤΙΟΣ. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ΜΗΤΡΟΦΑΝΗΣ ΙΕΡΕΜΙΑΣ Ἱερομόναχος. Ὁ Ἱερεὺς ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ. Ὁ Ἱερεὺς ΠΕΤΡΟΣ. Ὁ Ἀρχιδιάκ. ΣΤΕΦΑΝΟΣ. Ὁ Δευτερεύων ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ.

Ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κλῆρος.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ. Ὁ Ἱερεὺς ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ. Ὁ Ἀρχιμανδρίτης Ν. ΜΩΡΑΪΤΑΚΗΣ. ΣΑΒΒΑΣ Ἱερομόναχος. ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ Ἱερομόναχος. ΑΒΕΡΚΙΟΣ Ἱερομόναχος. Ὁ Ἱερεὺς ΓΕΩΡΓΙΟΣ. ΣΥΜΕΩΝ Ἱερομόναχος. Ὁ Ἱερεὺς ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ. ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Ἱεροδιάκονος.

Ὅτι ἴσον ἀπαράλλακτον τῷ πρωτοτύπῳ.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ 1 Ἰουλίου 1867.

Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου
Ἀρχιμανδρίτης ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

Ἀλλ' ἡ διχόνοια ὀσημέραι ἐπεπείνετο καὶ ἡ ἀντιπολίτευσις καθίστατο σφοδροτέρα· τὴν δὲ λυπηρὰν ταύτην κατάστασιν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου πολλάκις αἱ Ὀρθόδοξοι Κοινότητες ἀνήγγειλαν πρὸς τὴν μεγ. Ἐκκλησίαν, ἐκπιθεῖσαι τὰ καθέκαστα καὶ ἐξαιτούμεναι τὴν ριζικὴν θεραπείαν αὐτῶν, καθόσον μάλιστα ὁ γηραιὸς Νικάνωρ, ἀγάμενος καὶ φερόμενος ὑπὸ τοῦ Τριπόλεως ἐνήργει σύστασιν Συνόδου ἐκ τῶν τυχόντων ἱερέων καὶ Σιναϊτῶν τινων πατέρων, ὅπως προβῶσι καὶ εἰς χείρονα, ἐν περιπτώσει ἀποτυχίας.

Καὶ ἡ ἐπομένη δὲ ἀπάντησις τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου ἀρκούντως καταδεικνύει τὴν τότε θέσιν τῶν Ἀλεξανδρινῶν πραγμάτων καὶ τὴν ἐπικρατοῦσαν διχογνωμίαν.

† ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Τιμιώτατοί τε κ. Συμεὼν Πέτροβιτζ, ὁ κ. Ν. Τηλεμαχίδης ὁ κ. Δ. Μωραΐτης καὶ λοιποὶ υἱοὶ ἐν Χριστῷ τῆς ἡμῶν Μετριό-

τητος, οἱ ἐν τῇ πόλει Καίρου διατρίβοντες, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχή, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Μετ' ἀπορίας οὐ μικρᾶς ἀνέγνωμεν τὸ πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ ἡμερομηνίαν ι. τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς οἰκὸν γράμμα τῆς Τιμιότητος ὑμῶν, δι' οὗ, προσκλαίοντες κατὰ τῆς ἐνεστώσης ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν αὐτόθι Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, ἀποδίδετε τὰς αἰτίας αὐτῆς εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν, ὡς ἐπεμβᾶσαν δῆθεν ἐπὶ τῆς αὐτονομίας τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας. Π' ὅλον ὅτι δὲ ἡμεῖς πάντα καὶ τὰ πρὸ τούτων ἐν ὁμοίῳ ὑμῶν γράμματι ἀπαντήσεις ἤθελε λογισθῆ περιττὴ, τῶν πραγμάτων αὐτῶν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας μαρτυρούντων, μ' ὅλον τοῦτο οὐκ ἀνάσχετον ἡγησάμεθα μὴ καταδεῖξαι τὸ ἄδικον τῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τούτων αἰτιάσεων, ἥτις οὐδὲ διενοήθη ἄλως τὴν τοιαύτην εἰς τὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτοῦ θρόνου ἐπιμιξίαν. Ἄπορον δὲ ὅτι καὶ ἀγνοοῦντες φαίνεσθε, ὅπερ ἄλλως ὑπάρχει παγίγνωστον, ὅτι ἐξ ὅτου προέκυψαν αὐτόθι ἔριδες καὶ δυσαρέσκειαι ἕνεκα τῆς σωματικῆς καὶ διανοητικῆς καταστάσεως τῆς Α. Μακ. τοῦ Πατριάρχου κὺρ Νικάνορος, ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγ. Ἐκκλησία, καίτοι, ἐν τοσούτῳ καιρῷ διαστήματι, ἤτοι ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ πανιερωτάτου προκατόχου ἡμῶν καὶ ἐν ὅλῃ τῇ τριμήνῳ μεσυπατριαρχείᾳ καὶ μετὰ τὴν θείαν ἔλευσιν ἐπανακλησιν ἡμῶν εἰς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον παρακαλουμένων ἀλλεπαλλήλως δι' ἀναφορῶν καὶ θερμῶν δεήσεων ἀμφοτέρων τῶν Κοινοτήτων Ἀλεξανδρείας τε καὶ Καίρου, κἀὶ ἄλλων αὐτόθεν Χριστιανῶν, ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, προσκλαιομένων δεινῶς, ὡς μὴ δυναμένης τῆς Α. Μακ., ἕνεκα τῆς ἀσθενείας αὐτοῦ, διέπειν τὰ τοῦ θρόνου ἐπὶ τῷ πνευματικῷ αὐτῶν συμφέροντι, ἀπέσχετο ὅμως πάσης ἐνεργείας αὐτῆς, ὅπως μὴ παράσχῃ λαβὴν ἐπεμβάσεως ἐπὶ τῶν τοῦ θρόνου πραγμάτων. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ διαβεβαιώσει τῆς ἀνεκάνου καταστάσεως τῆς Α. Μακ. καὶ τῆς ἀνωμάλου φορᾶς τῶν πραγμάτων τοῦ θρόνου αὐτοῦ, ὅτι αἱ Ὀρθόδοξοι Κοινότητες ἀμφότεραι ἐκ συμφώνου οὐκ ἐπαύσαντο κατ' ἐπανάληψιν ἐξαιτούμεναι ἐπιμόνως ἵνα ἐπιτρέψῃ ἡ Ἐκκλησία τῷ Ἀρχιμανδρίτῃ κὺρ Εὐγενίῳ, ἅτε Κληρικῷ αὐτῆς ὄντι, ἐλθεῖν καὶ ἀναλαβεῖν τὴν πνευματικὴν προστασίαν τοῦ ἐμπεριστάτου θρόνου, ὑποδεικνύουσαι τὰ ἐκ τῆς ἀρνήσεως αὐτῆς προσγεννησόμενα ψυχώλεθρα ἀποτελέσματα, καὶ οὕτω πάλιν, λέγομεν, ἡ Ἐκκλησία οὐδαμῶς ἤθελεν ἐνδώσει εἰς τὴν ἀπόλυσιν αὐτοῦ, ἐὰν μὴ πρῶτον, ὡς ἐκ τῶν παραπόνων καὶ

τῶν κατὰ τῆς ἀδιαφορίας δῆθεν αὐτῆς διαμαρτυρήσεων, ἐθεώρει παράβασιν καθήκοντος ἱεροῦ τὸ ἀπαρνηθῆναι τὴν συνδρομὴν αὐτῆς εἰς τὴν πάσχουσαν ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν, ἄλλως τε τῆς συνδρομῆς ταύτης περιοριζομένης εἰς μόνην τὴν ἀπόλυσιν ἑνὸς αὐτῆς Κληρικοῦ, καὶ δεύτερον ὅτι ὁ ἐκλεγεὶς εἶχεν ἤδη ἀναγνωρισθῆ παρά τε τῆς ἐπιτοπίου καὶ τῆς ἐφ' ἡμᾶς Ὑψ. Κυβερνήσεως. Ἐκ τούτων ἀποδεικνύεται πόσον ἄδικος ὑπάρχει καὶ ἡ ἐλαχίστη περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου κατὰ τῆς Ἐκκλησίας αἰτίασις. Ἐκεῖνο δὲ λίαν περίεργον ἔδοξεν ἡμῖν ὅτι, ἐν ᾧ ἀφ' ἑνὸς μέρους αἰτιᾶσθε τὴν δι' αἰτήσεως τῶν Κοινοτήτων χορηγηθεῖσαν συναίνεσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀναφορικῶς τῆς τοῦ κὺρ Εὐγενίου ἀπολύσεως, ἀφ' ἑτέρου ἐξαιτεῖσθε παρ' αὐτῆς τὴν ἀποστολὴν ἑτέρου προσώπου· ἀλλ' ἐὰν ἡ τοῦ πρώτου ἀπόλυσις ἐθεωρήθη ὡς ἐπέμβασις τῆς Ἐκκλησίας, πῶς δύναται καθαρεύειν τῆς τοιαύτης κατηγορίας ἡ τοῦ δευτέρου ἀποστολή, καὶ ταῦτα οὐ μόνον ὡς τοποτηρητοῦ, ἀλλὰ καὶ ὡς διαδόχου, ἀπ' ἐναντίας τῶν ἱερῶν κανόνων; Καὶ ταῦτα μὲν ἱκανὰ πρὸς παράστασιν τῶν παρεξηγήσεων καὶ ματαίων αἰτιάσεων καὶ τῶν ἄλλων ἀδικαιολογήτων κατὰ τῆς Ἐκκλησίας προσκλαύσεων. Καθ' ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν, ὡς μὴ ὤφειλε δεινουμένην τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τοῦ θρόνου πραγμάτων κατάστασιν, ὡς ἀναφέρετε, ἡ Ἐκκλησία θλίβεται μὲν καιρίως ἐπὶ τούτοις ἐν τῇ μητρικῇ αὐτῆς συμπαθείᾳ καὶ εὔχεται ἐγκαρδίως τὴν θεραπείαν αὐτῶν καὶ διόρθωσιν, οὐδὲν δὲ ἄλλο μέσον πρὸς τοῦτο σωτήριον καθορᾷ εἰμὴ τὴν ἐν Χριστῷ σύμπνοιαν τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, καὶ μάλιστα τῶν ἐν τοῖς πράγμασι καὶ τὰ πρῶτα φερόντων, καὶ μᾶλλον εὐθυνομένων ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων διὰ τὰς ἐκ τοῦ παραδείγματος αὐτῶν τολμωμένας τῶν ἁπλουστέρων καὶ ὑποδεεστέρων παρεκτροπάς, καὶ μόνη ἡ κοινὴ εἰλικρινὴς ὁμόνοια καὶ ἡ πρὸς ἀλλήλους αὐτῶν σύσφιγξις διὰ τῆς ἀδελφικῆς καὶ χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἡ ἐξάλειψις τῶν ἀντιζηλιῶν καὶ διαιρέσεων καὶ τῶν ἄλλων ἀνθρωπίνων παθῶν δύναται νὰ παράξῃ τὰ εὐτυχῆ ἀποτελέσματα τῆς πνευματικῆς ἡσυχίας καὶ τάξεως· διὰ τῆς συμπνοίας μόνον θέλουσι δυνηθῆ ἐν κοινῇ γνώμῃ καὶ ἀπαθεῖ λογισμῷ καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος Πατριαρχικοῦ θρόνου νὰ διευθετήσωσι καλῶς, ἐπανάγοντες τὴν προτέραν αὐτοῦ εὐκλειαν, καὶ τὸ προστριβὲν ὄνειδος νὰ ἀπαλείψωσι, καὶ τὴν εἰρήνην καὶ γαλήνην ν' ἀποκαταστήσωσιν εἰς τὰς τεταραγμένας ψυχὰς τοῦ λογικοῦ αὐτοῦ ποιμνίου, καὶ οὕτως, ὡς

εὐσεβεῖς καὶ φρόνιμοι Χριστιανοί, ἐπαινούμενοι ὑπὸ παντὸς τοῦ χριστωνύμου πληρώματος, νὰ ἀξιωθῶσι καὶ τῶν οὐρανίων ἀμοιβῶν παρὰ τοῦ εἰρηνάρχου Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μεθ' ὑμῶν. ᾠοξζ'. Ἰουλίου κδ'.

—

Ἀλλ' ἐπὶ τοσοῦτον ἐδεινώθησαν τὰ πράγματα, ὥστε σύνοδος, συγκροτηθεῖσα ἐκ κληρικῶν 24, (ὧν εἷς καὶ μόνος Ἀρχιερεύς), ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Νικάνορος, προέβη εἰς τὴν καθαίρεσιν τοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. Εὐγενίου, τῇ κδ'.—κζ'. Ἰουλίου. Ὁ δὲ κ. Εὐγένιος, ἅμα πληροφορηθεὶς τὰ γενόμενα, ἐσπευσεν ὅπως δι' ἐγγράφου ἐκθέσεως πρὸς τὸ ἐν Αἰγύπτῳ ὀρθόδοξον πλήρωμα ἱεροῦ τε Κλήρου καὶ λαοῦ, ὑπὸ ἡμερομηνίαν κθ'. Ἰουλίου, προβῇ εἰς ἀναίρεσιν τῆς καθαιρέσεως, ἀποδεικνύων ταύτην ἄκυρον καὶ παράνομον. Ἀκολούθως δὲ καὶ ἡ Μεγ. Ἐκκλησία, ἀπαντῶσα τῇ ιδ', αὐγούστου ἐγγράφως πρὸς τοὺς ἐπὶ τούτῳ γράψαντας πρὸς αὐτήν· ἤτοι τὸν ἀρχιμανδρίτην κ. Εὐγένιον καὶ τοὺς Μητροπολίτας Πηλουσίου καὶ Κυρήνης, ἐξελέγχει τὸ παράνομον καὶ ἄκυρον τῆς Νικανορικῆς καθαιρέσεως, ἅτε μὴ βασιζομένης ἐπὶ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων.

—

Η ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ.

Τὰ ἐγγραφα ταῦτα δημοσιεύομεν ἑφεξῆς κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, πρὸς ἀκριβῆ ἱστορικὴν γνῶσιν τῶν ἐν τῷ πολυπαθεῖ τούτῳ Πατριαρχικῷ θρόνῳ διαδραματισθέντων.

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

Τῆς ἐν Αἰγύπτῳ τοπικῆς Συνόδου, συγκροτηθείσης ἐν ἔτει Σωτηρίῳ ᾠοξζ', ἐπὶ τῆς πατριαρχείας Νικάνορος.

Συνέλευσις Α'.

Πρᾶξις Α'.

Σήμερον, εἰκοστὴν τετάρτην τοῦ μηνὸς ἰουλίου, τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ ἑξηκοστοῦ ἑβδόμου ἔτους, ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος δευτέραν καὶ ὥραν 11 π. μ. καὶ ἐν τῷ κατὰ Ῥώμλιον τῆς μεγαλουπόλεως Ἀλεξανδρείας περικαλλεῖ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ ἐν Αἰγύπτῳ τοπικὴ Σύνοδος συνῆλθεν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ μακαριωτάτου Πάπα καὶ Πατριάρχου κ. κ. Νικάνορος, συγκαθη-

μένων καὶ τῶν σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν, τοῦ Μητροπολίτου Τριπόλεως κὺρ Θεοφάνους, τοῦ σεβασμιωτάτου ἁγίου Δικαίου τῆς βασιλικῆς τοῦ Σενὰ Μονῆς κυρίου Κυρίλλου μετὰ τῶν αὐτ. αὐτῷ Πατέρων Κορνηλίου Πρωτοσυγκέλλου καὶ Πορφυρίου Ἱερομονάχου, (τῶν τρίων τούτων γνωμοδοτούντων), τοῦ μεγ. Ἀρχιμανδρίτου καὶ Καθηγουμένου τῆς ἐν Μέμφιδι ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου κὺρ Μελετίου, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσάνθου, τοῦ μεγ. Οἰκονόμου Μιχαὴλ, τοῦ μεγ. Πρωτοσυγκέλλου Θεοδούλου (ἐφημερίου Μανσούρας), τοῦ Συγκέλλου Ἀγαπίου· τοῦ Οἰκονόμου Χριστοδούλου, καὶ τοῦ ἑτέρου Οἰκονόμου Χριστοδούλου τοῦ Κυπρίου (Πατριαρχικῶν ἐφημερίων), τοῦ Σακκελαρίου Ἀναστασίου, τοῦ μεγάλου Πρωτοπρεσβυτέρου Ἰωάννου, τοῦ Χαρτοφύλακος Πέτρου (ἐφημερίου Τάντας), τοῦ Σακελλίωνος Πέτρου (ἐφημερίου Πατριαρχικοῦ), τῶν ὁσιωτάτων ἱερομονάχων Μακαρίου, Ἰωακεὶμ, Ἀβραὰμ (ἐφημερίου Σουεζίου) καὶ Πολυκάρπου· τοῦ μεγ. Ἀρχιδιακόνου τῆς Α. Θ. Μακαριότητος κὺρ Ἀθανασίου, καὶ τοῦ Μ. ὑπομνηματογράφου Γεωργίου Ἀναγνώστου τοῦ Κυπρίου, ἀναλαβόντος τὰ τοῦ γραμματέως χρέη τοῦ μεγάλου Ἀρχιδιακόνου, συγκατατεθειμένων διὰ πιττακίων καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀγαθαγγέλου, καὶ τῶν ἐφημερίων Ἰακώβου καὶ Ἀβδαλλᾶ.

Τῶν Πατέρων καταλαβόντων κατὰ τάξιν τὰς οἰκείας θέσεις, ὁ μακαριώτατος Πάπας καὶ Πατριάρχης κ. κ. Νικάνωρ, μετὰ τὴν ἐξ ἔθους ψαλεῖσαν δοξολογίαν, ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῆς Συνόδου, προσθεὶς ὅτι σκοπὸς τῆς συγκληθείσης ταύτης τοπικῆς Συνόδου, ἡ ἐπὶ μᾶλλον ἐξασφάλισις τῶν διασεισθέντων αὐτοκεφάλων προνομίων καὶ δικαιωμάτων τοῦ ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου τυγχάνει, ἡ ἐπάνοδος τῆς ποθητῆς εἰρήνης ἀνὰ μέσον τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, ἀπό τινος ἤδη, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, κυμανθείσης ἕνεκα τῆς ἀντικανονικῆς καὶ παρανόμου εἰσπηδήσεως ἐν αὐτῇ Εὐγενίου τινὸς Ἀρχιμανδρίτου, καὶ ἡ κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας τιμωρία τῶν ἐνόχων. Εἶτα ἀναστὰς ὁ μέγας Ἀρχιδιάκονος κὺρ Ἀθανάσιος, ἀνέπτυξε τὸ θέμα, τοιάδε τινὰ λέξας.

Καθῆκον ἱερὸν καὶ ὅσιον συγκαλεῖ ἡμᾶς σήμερον ἐνθάδε, Πατέρες Συνοδικοί, ἵνα ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἐξετάσωμεν τίνα τὰ αἴτια τοῦ κατὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν ἐξεγερθέντος βαρέος χειμῶνος, ὅστις, τέως δεινὸς ὑφιστάμενος, κινδυνεύει καταβυθίσαι τὴν πνευματικὴν αὐτῆς κιβωτὸν εἰς τὰ πελάγη τῆς

ἀταξίας, ἢ μᾶλλον ἀσεβείας, καὶ τίνα μέτρα μετὰ τοῦ κανονικοῦ καὶ γνησίου αὐτῆς κυβερνήτου ὀφείλομεν ἀπαραιτήτως λαβεῖν πρὸς ἀποφυγὴν τῶν κινδύνων. Τοιοῦτοι χειμῶνες καὶ τοιαῦτα κλυδώνια, συμπαρακολουθοῦντα τὴν ἁγίαν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἐκκλησίαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως αὐτῆς καθ' ὅλον τὸν βίον της, ἠνάγκαζον τοὺς κατὰ καιρὸν ἁγίους Πατέρας, ἵνα, συνερχόμενοι ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ ἐν πίστει καὶ ὁμοφωνίᾳ, εἴτε πανταχόθεν τῆς οἰκουμένης ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἑνὸς ἀρθοδόξου βασιλέως, εἴτε ἐκ μιᾶς ἢ δύο ἐπαρχιῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου ἢ Μητροπολίτου τῆς παροικίας, συγχροτῶσιν, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι τὰς οἰκουμενικὰς, ἢ τοπικὰς, ἢ καὶ χωρικὰς λεγομένας Συνόδους, δι' ὧν γεραίρεται ἡ ἁγία ἡμῶν πίστις, καὶ ὀρθαῖς καὶ πισταῖς ταῖς ἐκφαντορίαις ἐξασφαλίζωσι τὴν πνευματικὴν τοῦ Χριστοῦ ὁλκάδα ἀπὸ παντὸς ὀλεθρίου κινδύνου.

Κατὰ μίμησιν τούτων καὶ ὁ μακαριώτατος ἡμῶν Πάπας καὶ Πατριάρχης, ὁ ἀρχιθύτης τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, ὃν ἐπὶ μήκιστον διαφυλάττοι Κύριος ὁ Θεὸς μακροημερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς ἀληθείας, καθορῶν μετὰ κατωδύνου ψυχῆς, ὅτι ὁ μισόκαλος Διάβολος, ὀργάνῳ χρησάμενος Εὐγενίῳ τινὶ Ἀρχιμανδρίτῃ Ξηροποταμηνῷ, τῷ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη λαύρᾳ καταπεσόντι εἰς τὸν ἁγιώτατον θρόνον αὐτοῦ, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως ἐκπειράζει, καὶ καταθλίβει, καὶ καταπολεμεῖ τοῦτον, ἐπὶ ἀνυποληγίστῳ βλάβῃ τοῦ πομνίου, οὗ φύλακα ἄγρυπνον καὶ ἐπίσκοπον ἐτάξατο αὐτὸ τὸ πανάγιον Πνεῦμα, συνεκάλεσεν ἐγχώριον σύνοδον κανονικὴν, δυνάμει τοῦ κυριαρχικοῦ αὐτοῦ δικαιώματος (α), ἵνα συνοδικῶς ἐξετάσῃ τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ, καὶ συνοδικῶς ἀποφανθῇ περὶ τῆς ἀποκρούσεως τοῦ κινδύνου. Καὶ ὁποῖος μὲν ἐστὶν ὁ Εὐγένιος οὗτος τόν τε βίον καὶ τὸ παρελθὸν, ὃ κατέλιπεν ἐν Αἰγύπτῳ ποτὲ, δὲν ἔχομεν ἐνδιαφέρον νὰ ἐξετάσωμεν· ὅτι δὲ κατ' αὐτοῦ ὀφειλὴν ἔχομεν ὑπ' ὄψιν λαβεῖν, τοῦτ' ἐστὶν, ὅτι ἀλλαχόθεν εἰσπηδήσας εἰς τὸν θρόνον τῶν Ἀθανασίων καὶ Κυρίλλων, καὶ μὴ διὰ τῆς θύρας, οἷα λῃστὴς, ἐπεχείρησε κατερημῶσαι αὐτὸν παντὸς πλούτου πνευματικοῦ, δι' οὗ τοσαῦτα στίφη Πατέρων ἐλάμπρυναν αὐτὸν, καὶ οἷα πνευματικὸς μοιχὸς διατελεῖ βεβηλῶν καὶ ὑβρίζων αὐτόν. Τίς δ' ὁ πλοῦτος οὗτος; πλοῦτον μέγαν καὶ θησαυρὸν ἀναφαίρετον ἐκτήσατο ἀπ' αὐτῶν ἐκείνων τῶν Ἀποστολικῶν αἰώνων ἡ ἱερὰ Ἐκκλησία, ἣν ὁ ἔνδοξ

(α) Δοσίθεος, σελ. 1015 τῆς Δωδεκαβίβλου.

ξος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἐδρμήσατο ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου, ἵνα μέχρι τῆς συντελείας τῶν αἰώνων διαμένῃ αὐτοκέφαλος καὶ αὐτοκυβέρνητος, ἡγήτορα ἔχουσα τὸν κατὰ καιροὺς Πατριάρχην, ὃν καὶ Πάπαν οἱ Πατέρες τῆς Γ'. Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐμεγάλυναν (α).

Ἀλλ' ὁ πλοῦτος οὗτος ἐκλάπη, καὶ ὁ θησαυρὸς, φεῦ! ἐσυλήθη ἕνεκα τοῦ Εὐγενίου τούτου, ὅστις, ἄρχουσι κοσμικοῖς χρησάμενος, ἐξηπάτησε τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ κῦρος λαβὼν παρ' αὐτῆς, εἰσεπήδησεν ἀντικανονικῶς εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, καὶ προσέβαλεν ἐκ θεμελίων τὰ προαιώνια καὶ παράγραπτα αὐτοῦ προνόμια. Ἐντεῦθεν ἀθρόοι ἐξαναστάντες καὶ ποιμενάρχης καὶ ποίμνιον, ἔλαβον ἀνὰ χεῖρας τὴν σφενδόνην τοῦ παναγίου Πνεύματος, καὶ διεφιλονείκησαν ὁσίως καὶ ἱεροπρεπῶς, οἷα γενναῖοι ὁπλῖται καὶ μαχηταὶ, τὴν παράνομον ἐκείνην εἴσοδον, ἀλλὰ κατὰ πάσης ἀμύνης τὰ αἴσχιστα μηχανευσάμενος, ἐξεπόρθησεν ἐνόπλως τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἀνέδην κατὰ πάντων τῶν κανόνων χωρήσας, ἔξωσε διὰ τῆς λόγχης τὸν μακαριώτατον αὐθέντην καὶ δεσπότην, ἐπάταξε τὸν κλῆρον, διέσπασε τοὺς ὀρθοδόξους, καὶ ἐγένετο αὐτοκράτωρ τοῦ ἱεροῦ.

Ἐπειδὴ δὲ μέγας ὡς ἐκ τούτου ἐπίκειται ὁ κίνδυνος καὶ πολλὰ τὰ θρησκευτικὰ ἀτοπήματα προοιωνίζονται, συνερχόμεθα σήμερον, ἵνα λαβόντες ἐν χερσὶ τὸν λύχνον τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ γνώμονας τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας, δι' ὧν ἡ ἁγία Ἐκκλησία, ἡ νοητὴ ναῦς τοῦ Σωτῆρος, πηδαλιουχεῖται, σπεύσωμεν ὅπως διὰ τούτων ἀναζητήσωμεν καὶ ἀνεύρωμεν τὸν ἀπολωλότα θησαυρόν. Ἐν πρώτοις λοιπὸν, ὑπ' ὄψιν λαβόντες τὸ ἱερὸν Πηδάλιον ἐξετάσωμεν τὴν, ἂν ἡ εἰσπήδησις τοῦ Εὐγενίου, ἐπικυρωθεῖσα καὶ ὑπὸ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, παρὰ τὴν γνώμην τῆς Α. Θ. Μ. τολμηθεῖσα, καὶ δίχα συναινέσεως Κλήρου τε καὶ ποιμνίου, προσβάλλῃ τὸ αὐτοκέφαλον τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐξαφανίζῃ τὸν μέγαν πνευματικὸν πλοῦτον αὐτῆς καὶ ποῖ, ὁποῖα μέτρα ὀφείλομεν λαβεῖν ἐν περιπτώσει ἀποδείξεως τοῦ θέματος τούτου, πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν προνομίων καὶ ὑποστήριξιν τοῦ κινδυνεύοντος ποιμνίου.

Ἐπὶ τῶν δύο τούτων ἀντικειμένων ἐφιστῶ τὴν προσοχὴν τῶν τε πατέρων τοῦ θρόνου καὶ τοῦ σεβασμιωτάτου ἁγίου Δικαίου τῆς βασιλικῆς τοῦ Σινᾶ Μονῆς καὶ τῶν σὺν αὐτῷ δύο πατέρων, καθὼ

(α) Β. Θεόδωρ. Βαλσαμῶνα περὶ Πατριαρχικῶν προνομίων.

τὰ μάλιστα ἐνδιαφερομένων ἀπὸ τὴν ἀπαράβατον τήρησιν τῶν ἱερῶν θεσπισμάτων, ὧν ἀπέναντι ἓν κοινὸν μεταξὺ ἡμῶν καὶ αὐτῶν συνυπάρχει, εἷς ὁ σκοπὸς, καὶ ἡ αὐτὴ πνευματικὴ εὐθύνη.

Ἐξορκίζω οὖν ὑμᾶς εἰς τὴν πίστιν, ἣν ὁ ἔνδοξος Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγελιστὴς Μάρκος ἐκήρυξεν ἐν Αἰγύπτῳ, ἢ μᾶλλον, εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας καὶ ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, ἵνα μετὰ συνειδότος ἐλευθέρου καὶ ὁμολογίας καθαρᾶς, καὶ πίστεως ἀκλονήτου ἀποφανθῆτε ὑπὲρ τοῦ δικαίου, καὶ μακρὰν παντὸς φόβου, πάσης ὑποψίας, παντὸς κέρδους, πάσης προσωπολημψίας, στηλιτεύσητε τὰς παρανομίας, καταδικάσητε τὰς παραβιάσεις καὶ κρατύνητε τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας, ὑπὲρ ὧν ἀπολογία φοβερὰ ἀπεκδέχεται ὑμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῆς ἀποκαλύψεως, ὅταν ὁ υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, ὁ ἄκρος ἐκεῖνος καὶ αἰώνιος Ἀρχιερεὺς, φανερωθῇ μετὰ δόξης καὶ δυνάμεως, ἵνα παραλάβῃ ἀπὸ τῶν χειρῶν ὑμῶν τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην, καὶ ἀπαιτήσῃ τὴν ἁγίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν ἀγνὴν, ἄσπιλον, ἀμώμητον, ἀμίαντον καὶ ἀμάλυντον».

Τοῦ μεγάλου Ἀρχιδιακόνου τὴν ἑαυτοῦ ὁμιλίαν περάναντος, ὁ μέγας Ἀρχιμανδρίτης καὶ καθηγούμενος τῆς ἐν Μέμφιδι ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου κὺρ Μελέτιος λαβὼν τὸν λόγον, ἔφη· « Πρὶν ἢ προβῶμεν, σεβασμιώτατοι πατέρες Συνοδικοὶ, εἰς τὴν ἐξέλεγξιν τοῦ νομικοῦ καὶ κανονικοῦ, ἢ τ' ἀνάπαλιν τῆς τοῦ Εὐγενίου ἐκλογῆς καὶ τῆς, ὡς μὴ ὤφειλεν, ὀδυνηρᾶς ἐπεμβάσεως τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, πρῶτον ἀκεψώμεθα τόδε, ὅπερ εὐχερεστέρας μᾶλλον τὰς συνοδικὰς ἡμῶν ἀποφάσεις καταστήσει. Γινώσκετε βεβαίως ὅτι ἓν τῶν μεγίστων σκανδάλων, καὶ ᾧ τινι εὐάριθμοί τινες ἐχρήσαντο πρὸς ἐπίτευξιν κενοδόξων καὶ ἰδιοτελῶν σκοπῶν πάντη ἀσυνειδήτως, ἐστὶν ὅτι ἡ Α. Θ. Μ. ὁ αὐθέκτης καὶ δεσπότης ἡμῶν κ. κ. Νικάνωρ διαβεβλημένος τυγχάνει ὡς παθὼν σωματικῶς τε καὶ διανοητικῶς, καὶ ὅτι ἐπὶ τούτου ἐρειδόμενοι οἱ τῆς Ἐκκλησίας πολέμιοι, καὶ μάταιοι τῶν καθεστώτων ἀνατροπεῖς, πόλεμον ἐκίνησαν κατὰ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, οὗ τὰς οἰκτρὰς συνεπείας μετὰ κατοδύνου ψυχῆς ἅπαν τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα τοῦ Κυρίου καθορᾷ, καὶ ὅτι, ἕνεκα τούτου δῆθεν, οἱ εὐάριθμοι ἐκεῖνοι ἐνήργησαν τὴν τοῦ Εὐγενίου ἔλευσιν, ἐξαπατήσαντες καὶ τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν. Ἐν Συνόδῳ ἠθροισμένοι ἐσμὲν, καὶ ἁρμόδιοι τὸ τοιοῦτο ἐξετάσαι· γνωμοδοτῶ οὖν ὅτι ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ αὕτη Σύνοδος περὶ τοῦ ἀντι-

κειμένου τούτου ὀφείλει ἀποφανθῆναι καὶ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων διατρανῶσαι, πρὸς θρίαμβον τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας καὶ καταισχύνην τῶν κατηγόρων».

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, παρεκάλεσε τὴν Α. Θ. Μ. νὰ ἀποσυρθῇ εἰς τὸ ἱερὸν, καὶ τεθεῖσα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ἁγίου Τριπόλεως κ. Θεοφάνους, ἤρξατο συζητοῦσα. Ἐρωτήσεως δὲ γενομένης ἐπὶ τοῦ, ὡς εἰρηται, ἀντικειμένου ὑπὸ τοῦ προεδρεύοντος, « ποίαν ἄρά γε τὴν γνώμην ἔχει περὶ τούτου ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος καὶ τί ἀποφαίνεται, ἅπαντες οἱ Πατέρες ἀθρόοι ἀναστάντες, διερρήγνυον τὰ ἱμάτια, καὶ καταδρῶντες τῶν βλασφήμων, ἢ μᾶλλον, ἀσεβῶν ἐκείνων στομάτων, ἐπέταξαν ὁμοφώνως τῷ Γραμματεῖ γράψαι τάδε αὐτολεξεί.

« Ἡμεῖς οἱ Πατέρες τῆς ἐν Αἰγύπτῳ συγκροτηθείσης ταύτης τοπικῆς Συνόδου ἐν ὀνόματι τῆς ὁμοουσίου καὶ ζωοποιοῦ καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, καὶ ἐν τῇ Ἱερωσύνῃ ἡμῶν διαβεβαιούμεν, ὅτι ἡ Α. Θ. Μακαριότης ὁ σεβαστὸς ἡμῶν πατὴρ καὶ δεσπότης κύριος κ. Νικάνωρ σώας ἔχει τὰς φρένας καὶ ἀβλαβεῖς, ὅτι οὐδὲν κατέφαίνεται ἐν τῇ Μακαριότητί του τὸ συνεπάγον αὐτῇ ἀνικανότητα πρὸς τὴν ἣν κατέχει ὑψηλὴν θέσιν, καὶ ἀναθεματίζομεν, παραδόντες εἰς τὸ πῦρ τὸ ἐξώτερον τὰς βλασφημίας ταύτας, κηρύττοντες αὐτὰς στυγερὰς, ἀνοσίους καὶ ἀποτροπαίους».

Τούτων οὕτως ὁμοφώνως κατατεθέντων, ἀναστὰς ὁ μέγας Ἀρχιδιάκονος, ὡς μέλος Συνοδικὸν, προσέθηκε τάδε· « Ἀλλ' ἐπιλάθεσθε, ἀγαπητοὶ ἀδελφοί, ὅτι εἴς τινα ὑπὲρ Εὐγενίου συνηγορούντα ἔγγραφα εὑρίσκονται καὶ ὑπογραφαὶ Πατέρων τινῶν ἐκ τῶν ὧδε συνεδριαζόντων, ἐν οἷς διατείνονται ὅτι δῆθεν ὁ μακαριώτατος Πατὴρ ἡμῶν πάσχει ἀληθῶς· πῶς οὖν τοῦτο συμβιβάσομεν μετὰ τῆς σημερινῆς ὁμοφωνίας; »

Κατόπιν τῶν εἰρημένων λαβὼν τὸν λόγον ὁ προεδρεύων, προσκάλεσε τοὺς τοιούτους, ἵνα ἐγερθῶσι καὶ ἀπολογηθῶσιν, οἱ δὲ παραχρῆμα ἀναστάντες ὁμοθυμαδὸν διετράνωσαν τὴν ἀλήθειαν, λέξαντες ὅτι « τῇ λόγχῃ καὶ ταῖς ἐξορίαις καὶ τῇ τρομοκρατίᾳ μᾶλλον ὑπείκοντες, ἢ τῇ ἀληθεῖ τῶν πραγμάτων φύσει, ἠναγκάσθησαν ὑπογράψαι παρὰ τὴν συνείδησιν αὐτῶν τοὺς λιβέλλους ἐκείνους, ἀλλ' ἤδη μετανοοῦντες ἐφ' οἷς ἥμαρτον, καὶ τὸ σφάλμα αὐτῶν ἐπὶ Συνόδου ἐνώπιον τῶν ἁγίων εἰκόνων ἐξομολογούμενοι, αἰτοῦνται συγγνώμην, καὶ ἀναθεματίζοντες τοὺς εἰρημένους λιβέλλους, παραδιδοῦσιν αὐτοὺς τῷ πυρὶ τῆς γεέννης, καὶ

συμφωνοῦντες τῇ λοιπῇ Συνόδῳ, ἀποδέχονται εὐχαρίστως, καὶ συνυπογράφουσι τὴν ὁμόθυμον τῆς Συνόδου πρᾶξιν καὶ ἀπόφασιν».

Ἡ οὖν Σύνοδος ταῦτα ἀκούσασα, ἠρκέσθη τῇ τῶν μετανοούντων ἐξομολογήσει.

Ἐφ' ᾧ καὶ εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν ναὶ μὴν καὶ ἀσφάλειαν, καὶ ἀΐδιον τῆς ἀληθείας βεβαίωσιν, κατεστρώθη ἡ παροῦσα ἐν τῷδε τῷ Κώδικι ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, καὶ τάπω.

Ἰνδικτιῶνος Γ'. ἔτους Σωτηρίου ,αωξζ'. κατὰ μῆνα Ἰούλιον.

† Ὁ Τριπόλεως ΘΕΟΦΑΝΗΣ ἀποφαίνομαι.

Ὁ ΔΙΚΑΙΟΣ τῆς Β. Σιναϊτικῆς Μονῆς Ἀρχιμανδρίτης ΚΥΡΙΛΛΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ μέγας Ἀρχιμανδρίτης καὶ Καθηγούμενος τῆς ἐν Μέμφιδι Μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου ΜΕΛΕΤΙΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ μέγας Οἰκονόμος ΜΙΧΑΗΛ συναποφαίνομαι.

Ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος ΘΕΟΔΟΥΛΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ μέγας Πρωτοπρεσβύτερος ΙΩΑΝΝΗΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ Σύγγελος ΑΓΑΠΙΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ Οἰκονόμος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ Οἰκονόμος ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ὁ Κύπριος συναποφαίνομαι.

Ὁ Πρωτοσύγκελλος τῶν Σιναϊτῶν ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ συναποφαίνομαι.

ΠΟΡΦΥΡΙΟΣ Ἱερομόναχος Σιναΐτης συναποφαίνομαι.

Ὁ Σακελλάριος ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ Χαρτοφύλαξ ΠΕΤΡΟΣ ὁ Κύπριος συναποφαίνομαι.

Ὁ Σακελλίων ΠΕΤΡΟΣ συναποφαίνομαι.

ΠΟΛΥΚΑΡΠΟΣ Ἱερομόναχος συναποφαίνομαι.

ΑΒΡΑΜΙΟΣ Ἱερομόναχος συναποφαίνομαι.

ΙΩΑΚΕΙΜ Ἱερομόναχος συναποφαίνομαι.

ΜΑΚΑΡΙΟΣ Ἱερομόναχος συναποφαίνομαι.

Ὁ μέγας Ἀρχιδιάκονος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ συναποφαίνομαι.

Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ καὶ οἱ ἐφημέριοι ΙΑΚΩΒΟΣ καὶ ΑΒΔΑΛΑΣ ἀπεφάνθησαν διὰ πιττακίων καὶ ἐπιτροπικῶν.

Ὁ μέγας ὑπομνηματογράφος ΑΝΑΓΝΩΣΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κύπριος.

Ὁ Γραμματεὺς

Μέγας Ἀρχιδιάκονος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Συνέλευσις Β', τῆς κθ'. ἰουλίου ,ωξζ'.

Πρᾶξις ἑνδεκάτη.

Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ πατρικὴ Σύνοδος, συνελθοῦσα ἐν τῷ κατὰ Θάμ-
λιον ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακό-
νου Στεφάνου, προκαθημένης τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πα-
τριάρχου κ. κ. Νικάνορος, καὶ συνεδριαζόντων αὐτῇ τῶν ἐν τῇ
Α'. συνελεύσει καὶ πράξει ἀναφερομέναν σεβασμιωτάτων Συνο-
δικῶν, ἐποιήσατο ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως, καθ' ἣν, μετὰ τὴν
ἀνάγνωσιν τῶν προηγουμένων πρακτικῶν, πρῶτος λαβὼν τὸν
λόγον ὁ μέγας ἀρχιδιάκονος κὺρ Ἀθανάσιος, ἔλεξε, τοιάδε σιγά.

« Τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, Πατέρες καὶ ἀδελφοί, ἐν τῇ
προηγουμένῃ συνελεύσει κοινῇ καὶ ὁμοθύμῳ τῇ γνώμῃ ἀποφαν-
θείσης, ὅτι ὁ μακαριώτατος ἡμῶν δεσπότης καὶ αὐθέντης οὐκ
ἔχει τὰς φρένας καὶ ἀβλαβεῖς, οὐδὲν πὸ ἀνικανότητα συνεπάγον
πρὸς τὴν ἣν κατέχει ὑψηλὴν θέσιν, κηρυξάσης τὴν βλασφημίαν
ἐκείνην στυγεράν, ἀόσιον καὶ ἀποτρόπαιον, παραδούσης συνάμα
ταύτην τῷ πυρὶ τῆς γεέννης, δίκαιον ἤδη ὅπως προβῶμεν καὶ ἐ-
ξελέγξωμεν τὰ δύο ταῦτα κυριώδη ζητήματα, περὶ ὧν ἤδη μνείαν
ἐποιησάμην.

1ον. Ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία δίκαιον εἶχεν, ἢ οὐχί,
ἐν τοῖς τοῦ αὐτοκεφάλου τούτου θρόνου ἀναμιχθῆναι, καὶ τὴν ἐκ-
λογὴν τοῦ Εὐγενίου ἐπικυρῶσαι, καὶ ὄον, ἂν ἡ ἐκλογὴ αὕτη
ἦν νόμιμος καὶ κανονική. Ταῦτα οὖν ἐρευνήσωμεν ἤδη· οἱ θεῖοι
καὶ ἱεροὶ Κανόνες κεῖνται πρὸ ἡμῶν, καὶ τούτους γνώμονας καὶ
ὁδηγοὺς λαβόντες, ἐξακριβώσωμεν τὴν ἀλήθειαν, μὴ ἐπιλαθό-
μενοι τοῦ σεβασμιοῦ, οὗ ὀφείλομεν τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ τοῦ
Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ. Τὸ ἐπ' ἐμοί, καίπερ διανοούμενος, ὅτι τὸ
ζήτημα τοῦτο σαφέστατον καὶ εὐκρινέστατον τυγχάνει, ἐν ταῖς
διατάξεσι τῶν ἁγίων Συνόδων ἄριστα ὁριζόμενον, ὅμως οὐκ
ἀπὸ σκοποῦ ἡγοῦμαι ὑπομνῆσαι ὑμῖν καὶ τοὺς λόγους τοῦ ἁγιω-
τάτου Πατριάρχου Ἀντιοχείας κυροῦ Θεοδώρου ταῦ Βαλσαμῶνος
περὶ τῆς ἰσοτιμίας τῶν πέντε Πατριαρχῶν. « Τοῦ Πάπα, φησί,
» τῆς παλαιᾶς Ῥώμης ἡ δικαία ἐκ τῶν Ἐκκλησιῶν ἐκκοπήν
» κανονικὴν εὐταξίαν οὐκ ἐλυμήνατο, παρὰ τοῦτο δὲ τοῦ δευτε-
» τέρου (δηλ. τοῦ Ἀλεξανδρείας) ὁ πρῶτος (δηλ. ὁ Κωνσταντι-
» νουπόλεως) οὐ κατεπαίρεται, οὐδὲ τοῦ τρίτου ὁ δεύτερος, ἀλλ
» ὡς αἰσθήσεις πέντε μιᾶς κεφαλῆς ἀριθμούμεναι, καὶ μὴ μερι-
» ζόμεναι, παρὰ τῷ χριστεπωνύμῳ λαῷ λογιζόμενοι, ἑστη-

» μίαν ἐν ἅπασιν ἔχουσι καὶ κάραι τῶν κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκου-
» μένην ἁγίων Ἐκκλησιῶν τοῦ Θεοῦ δικαίως καλούμενοι, διαφο-
» ρὰν ἀνθρωπίνην οὐ πάσχουσι » καὶ παρακατιών, « ὥσπερ ἡ πεν-
« τὰς τῶν αἰσθήσεων στοιχεῖ τῇ διαπλάσει τοῦ ἀρχιτέκτονος καὶ
« πλάστου Θεοῦ, καὶ οὐ κατατρέχει τυχὸν ἡ ὄραρις τῆς ὀσφρή-
« σεως, οὐδὲ ἡ ἀκοὴ τῆς ἁφῆς καὶ τῆς γεύσεως, οὕτως οὐδέ τις
« τῶν ἁγιωτάτων Πατριάρχων, ἐκ τῶν θείων Κανόνων τύπον κλη-
« ρωσάμενος πρότερον τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν, ὡς ὑπερφέ-
« ρων καταλαζονεύεται » (α). Συνῳδὰ τούτοις καὶ ὁ Ἐφέσου Ἰ-
σαὰκ ἔλεγε τῷ Αὐτοκράτορι Μιχαὴλ τῷ Παλαιολόγῳ ὅτι· « ὁ
Κωνσταντινουπόλεως οὐκ ἐκτείνει τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς
Ἀνατολῆς » (β). καθοπλίζει δέ μου τὸν λόγον ἡ πρᾶξις Ἀνατο-
λίου Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ὅστις, ὑπερορίως ἐξώσας
τὸν Φώτιον τῆς ἐπισκοπῆς Τύρου, καὶ τὸν Βηρυτοῦ Εὐσέβιον ἐν
αὐτῇ ἐγκαταστήσας, κατεκρίθη καὶ ἐμέμφθη ὑπὸ τῆς ἐν Χαλκη-
δόνι Δ'. ἁγίας Συνόδου (γ). Ἀλλ' ἐπιλείψει με διηγούμενον ὁ
χρόνος ὅσα ποτὲ κατὰ καιροὺς οἱ ἁγιώτατοι καὶ λαμπροὶ τῆς
Ἐκκλησίας φωστῆρες καὶ λόγῳ καὶ γραφῇ ἐτρανώσαν τὸ ὁμότιμον καὶ ἰσότιμον ἀνεξαιρέτως τῶν Πατριαρχῶν ἁπάντων, δογματίζοντες, καὶ τὸ αὐτοκυβέρνητον τῶν θρόνων αὐτῶν ἐξασφαλίζοντες· διὸ καὶ ἐν τούτοις ἀρκούμενος, ὧδε καταπαύω τὸν λόγον· εἰ δέ τις ἄλλος πλείονα ἔχει εἰπεῖν, δεῦρο λεγέτω ».

Μετὰ ταῦτα ἀναστὰς ὁ πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης ἔλεξεν· « ἀληθῆ, ἀδιάσειστα καὶ ἀμετάτρεπτα τὰ ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαν-
τος ῥηθέντα εἰσίν· ἀλλὰ γινώσκετε, Πατέρες Συνοδικοί, ὅτι μετὰ
τὴν πτῶσιν τῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας ὁ κατακτητὴς Μωά-
μεθ ὁ β'. ἐχορήγησε τῷ Κωνσταντινουπόλεως τοιαῦτα προνόμια,
ὥστε ὁ Πατριάρχης ἐκεῖνος θεωρεῖται ὁ ἀληθὴς ἐθνάρχης ἁπάν-
των τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἐξετάσωμεν
οὖν, ἂν τὰ προνόμια ἐκεῖνα δίδωσιν ἐξουσίαν τινὰ τῷ Κωνστα-
ντινουπόλεως ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Πατριάρχους ». Πρὸς ταῦτα ὁ
πανιερώτατος ἅγιος Τριπόλεως κὺρ Θεοφάνης ἀπεκρίνατο· « Τὰ
ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος λεχθέντα οὐδεμίαν τὴν βάσιν ἔχει, καθό-
τι ἀναφέρονται μὲν ὡς πρὸς τὴν κοσμικὴν καὶ ἄστυκὴν τοῦ Πα-
τριάρχου ἐξουσίαν, οὐ καταστρέφει μέν τοι τὴν τῶν Πατριαρχῶν

(α) Θεοδώρου Βαλσαμῶνος Μελέται χάριν τῶν Πατριαρχικῶν προνομίων.
(β) Παχυμέρης, βιβλ. ς'. Κεφ. Α'.
(γ) Χαλκηδόνος Σύνοδος, πράξις Α'.

Ἐκκλησιαστικὴν ἰσοτιμίαν καὶ ἀνεξαρτησίαν, τὴν τεθειμένην ὑπὸ τῶν ἁγίων καὶ ἱερῶν Συνόδων καὶ ἀπ' αὐτῶν ἔτι τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων. Ἐπίσης δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι Ἐθνάρχαι ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν τεταγμένοι εἰσὶν, ὡς καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ ὡρισμένῃ αὐτοῦ περιφερείᾳ· καὶ ἐν τῷ κοσμικῷ τοίνυν ἡ αὐτὴ ἰσοτιμία ὑπάρχει».

Διαφωτισθείσης μετὰ ταῦτα τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, ὁ μακαριώτατος Πατριάρχης ἡμῶν ἐπέταξε τῷ ὑπομνηματογράφῳ ἀναγνῶναι τοὺς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας (α), μεθερμηνευθέντας καὶ Ἀραβιστὶ, ὡς εἰκὸς, ὑπὸ τοῦ κατόχου τῶν δύο γλωσσῶν, Ἑλληνικῆς καὶ Ἀραβικῆς, Σακελλαρίου Ἀναστασίου, τοῦ καὶ διερμηνέως Συνοδικοῦ. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτων ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἀθρόα ἐξαναστᾶσα, ἐνετείλατο ὁμοφώνως τῷ Γραμματεῖ γράψαι αὐτολεξεὶ τάδε· «Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ τοπικὴ Σύνοδος, συνῳδὰ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς Κανόσι, καὶ ταῖς διατάξεσι τῶν θεοφόρων Πατέρων τῆς μιᾶς, ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, κηρύττει, ὅτι ὁ Κωνσταντινουπόλεως οὐδὲν τὸ ὑπερβάλλον δικαίωμα ὑπὲρ τοὺς ἄλλους Πατριάρχας κέκτηται, ἀλλ' ἰσότιμος τοῖς λοιποῖς τυγχάνει, οὐδαμῶς ἐν τοῖς πράγμασιν ἐκείνων ἀναμιχθῆναι ὑπερορίως δυνάμενος.» Τούτων ἀπηφασισθέντων οὕτως, ὁ πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης ἀναστὰς ἔφη· «Ἐξετάσωμεν ἤδη, Πατέρες Συνοδικοί, ἂν ἀληθῶς ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τὸν Εὐγένιον ἀποστείλασα, ἀνεμίχθη ἐν τοῖς ἡμετέροις, καὶ ἂν, ὑπερορίως ἐνεργήσασα, κατεπάτησε τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὸ αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου προσέβαλεν. Ἐμοὶ δοκεῖ ὅτι οὐ πταίει αὕτη, ἀλλ' οἱ εὐάριθμοι ἐκεῖνοι κοσμικοὶ, οἱ τὸν Εὐγένιον ἐκλέξαντες καὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ παρὰ τῆς μεγ. Ἐκκλησίας ἐξαιτησάμενοι, ἥτις καὶ ἔξαρχον ἐνταῦθα ἀπέστειλεν, ἵνα βεβαιωθῇ περὶ τῶν πραγμάτων». Πρὸς ταῦτα ὁ ἅγιος Τριπόλεως ἀπεκρίνατο· «Τὰ ὑπὸ τοῦ αἰδεσιμωτάτου πρωτοπρεσβυτέρου λεχθέντα, κατ' ἐμὴν γνώμην, ἐπιβαρύνουσιν ἐπὶ μᾶλλον καὶ καταδικάζουσιν, ἀντὶ νὰ ἀθῳώσωσι τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ πρεπόντως· καθότι ἡ ἐκλογὴ τοῦ Εὐγενίου, γενομένη ὑπὸ εὐαρίθμων τινῶν, ἐν ταῖς τοῦ βίου πραγματείαις ἐμπεπλεγμένων, καὶ μηδὲν τοιοῦτόν τι δικαίωμα ἐχόντων, καθὼς καὶ

(α) Τῶν ἁγίων Ἀποστόλων λέ. τῆς Δ'. ς'. τῆς Β'. β'.

ὑπό τινων κληρικῶν, οὐδαμῶς τῷ θρόνῳ ἀνηκόντων, ἀλλ' ἐμμίσθων τῶν ῥηθέντων, τυγχάνει οὖσα καὶ παράνομος καὶ ἀντικανονικὴ, καὶ ἀνοσία, ὡς παρὰ γνώμην τοῦ νομίμου κυριάρχου, τοῦ ἀληθοῦς Κλήρου καὶ τοῦ ποιμνίου τολμηθεῖσα· καὶ ἐπειδὴ ἡ Μ. Ἐκκλησία, ἐγκρατὴς τῶν ἱερῶν Κανόνων οὖσα, σύνοιδε τὰς παρανομίας ταύτας, ἄρα πταίει, καὶ ἐν γνώσει καὶ παρανόμως ὑπερόριον ἐπέμβασιν ἐποιήσατο· ἔτι δὲ παρανομώτερον καὶ ἀντικανονικώτερον προσηνέχθη, ἀποστείλασα καὶ ἔξαρχον, ἵνα δῆθεν διΐδῃ καὶ ἐξετάσῃ τὴν τοῦ μακαριωτάτου Πατρὸς ἡμῶν ὑγείαν. Τὸ μέτρον τοῦτο ἦθελε, καθ' ἡμᾶς, νομιμοποιηθῇ, ὅτε καὶ οἱ τρεῖς συνάμα Πατριάρχαι· ὁ Κωνσταντινουπόλεως δηλονότι, καὶ ὁ Ἀντιοχείας, καὶ ὁ Ἱεροσολύμων ἀπὸ κοινοῦ προέβαινον εἰς ἓν κοινὸν βῆμα. Καὶ γὰρ οὐ περὶ ἱερέως ἡ διακόνου τινὸς προὔκειτο, ἀλλὰ περὶ τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, καὶ Πατριάρχου ζῶντος. Καὶ τοῦτο ἄρα οὐδαμῶς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην ἀπαλλάττει τῆς κατηγορίας, ἀλλὰ μᾶλλον εὐθύνει αὐτήν. Ἐγὼ ὑπὲρ πάντα ἄλλον καὶ τιμῶ καὶ γεραίρω τὴν μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ὡς εὐσυνείδητος τοῦ ἁγιωτάτου τούτου θρόνου λειτουργὸς, κηρύττω, ὅτι ἡ μεγ. Ἐκκλησία καταδικαστέα ἐστὶν ἐπὶ τοῦ προκειμένου καὶ μομφῆς ἀξία».

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἀπεφήνατο ὅτι κηρύττει τὴν ἐπέμβασιν τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐν τοῖς τοῦ αὐτοκεφάλου καὶ ἀνεξαρτήτου ἁγιωτάτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ θρόνου ἀντικανονικὴν, καὶ καταδικάζει τὴν ἐκλογὴν τοῦ Εὐγενίου, ὡς τοποτηρητοῦ, κηρύττουσα αὐτὴν ληστρικὴν, παράνομον, καὶ ἀντικανονικὴν· ἐφ' ᾧ καὶ εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν, ναὶ μὴν καὶ ἀσφάλειαν καὶ ἀΐδιον τῆς ἀληθείας βεβαίωσιν κατεστρώθη καὶ ἡ παροῦσα ἐν τῷδε τῷ Κώδικι, ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, ναῷ καὶ τόπῳ.

Ἰνδικτιῶνος ἰ. ἔτους Σωτηρίου ,ᾠξζ'. κατὰ μῆνα Ἰούλιον.

(Ἕπονται αἱ αὐταὶ ὑπαγραφαί).

Συνέδευσις τρίτη τῆς κέ. Ἰουλίου ,ᾠξζ'.

Πρᾶξις Γ'.

Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ τοπικὴ Σύνοδος, συνελθοῦσα ἐν τῷ κατὰ Ῥάμλιον ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, προκαθημένης τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πα-

τριάρχου κ.κ. Νικάνορος, καὶ συνεδριαξόντων αὐτῇ τῶν σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν, τοῦ ἁγ. Τριπόλεως κὺρ Θεοφάνους, τοῦ σεβασμιωτάτου ἁγ. Δικαίου τῆς Βασιλικῆς τοῦ Σινᾶ Μονῆς κ. Κυρίλλου, μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ δύο Πατέρων Κορνηλίου Πρωτοσυγκέλλου, καὶ Πορφυρίου Ἱερομονάχου, τοῦ μεγάλου Ἀρχιμανδρίτου καὶ καθηγουμένου τῆς ἐν Μέμφιδι ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγ. Γεωργίου κ. Μελετίου, τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Χρυσάνθου, τοῦ μεγάλου Οἰκονόμου Μιχαὴλ, τοῦ μεγάλου Πρωτοσυγκέλλου Θεοδούλου (ἐφημερίου Μανσούρας), τοῦ μεγάλου Πρωτοπρεσβύτερου Ἰωάννου, τοῦ Οἰκονόμου Χριστοδούλου, τοῦ ἑτέρου Οἰκονόμου Χριστοδούλου τοῦ Κυπρίου, τοῦ Συγκέλλου Ἀγαπίου, τοῦ Σακελλαρίου Ἀναστασίου, τοῦ Χαρτοφύλακος Πέτρου (ἐφημερίου Τάντας), τοῦ Σακελλίωνος Πέτρου, τῶν ὁσιωτάτων Μακαρίου, Ἰωακεὶμ, Ἀβραὰμ (ἐφημερίου Σουεζίου) καὶ Πολυκάρπου τῶν Ἱερομονάχων, τοῦ μεγάλου Ἀρχιδιακόνου τοῦ καὶ γραμματέως τῆς Συνόδου κ. Ἀθανασίου καὶ τοῦ μεγάλου ὑπομνηματογράφου Γεωργίου Ἀναγνώστου τοῦ Κυπρίου, συγκατατεθέντων διὰ πιττακίων καὶ τοῦ Ἀρχιμανδρίτου Ἀγαθαγγέλου, καὶ τῶν Ἱερομονάχων Ἰακώβου καὶ Ἀβδαλλᾶ, ἐναρξιν ἐποιήσατο τῆς συνεδριάσεως, καθ' ἣν ἀναγνωσθέντων, κατὰ τὸ εἰωθὸς, τῶν πρακτικῶν τῆς προτεραίας καὶ ἐγκριθέντων, λαβὼν πρῶτος τὸν λόγον ὁ αἰδεσιμώτατος μέγας Πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης, ἔλεξε τάδε.

« Ἐν ταῖς δυσὶ χθεσιναῖς ἡμῶν συνελεύσεσι, μακαριώτατε Δέσποτα καὶ Πατέρες Συνοδικοί, ἡ ἱερὰ αὕτη Σύνοδος διετράνωσε μὲν ὅτι ἡ Α. Θ. Μ. σῶας ἔχει τὰς φρένας καὶ ἀβλαβεῖς, ἐμέμφθη δὲ καὶ τὴν τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐπεμβασιν ἐν τοῖς τοῦ αὐτοκεφάλου τούτου θρόνου, καὶ τὴν ἐκλογὴν τοῦ Εὐγενίου ὡς ληστρικὴν καὶ ἀντικανονικὴν κατεδίκασεν. Ἀλλὰ, τούτων οὕτως ἐχόντων, γνωστὰ ἐπίσης καὶ τὰ ἀθεμιτουργήματα καὶ ἀνόσια, ἅπερ ὁ σκανδαλώδης ἐκεῖνος κληρικὸς, ἀπὸ τῆς εἰς Αἴγυπτον ἐλεύσεως αὐτοῦ παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας διεπράξατο. Ὁ κληρικὸς οὗτος ὄχι μόνον εἰσεπήδησεν ἐν τῇ μητρὶ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ δίκην κατακτητοῦ, τῇ κοσμικῇ ἐξουσίᾳ χρησάμενος πρὸς σφετερισμὸν Ἐκκλησιαστικῆς ἀξίας, ἀλλὰ καὶ περ ἀργίᾳ ἐπιτιμηθεὶς, ὡς παρὰ τὴν βούλησιν τοῦ νομίμου κυριάρχου ἐν ἀλλοτρίῳ θρόνῳ εἰσελάσας, οὐ παύεται ἱεροπραξιῶν ἁπτόμενος ἀθεμίτως καὶ τὰ θειότερα περιϋβρίζων· ἕνεκεν δὲ τοῦ κληρικοῦ τούτου δύο Ἀρχιερεῖς τοῦ θρόνου, ὁ Κισσύης Ἀθανάσιος καὶ

Θηβαΐδος Μελέτιος, ἀρχαῖοι καὶ δόκιμοι τοῦ θρόνου λειτουργοὶ, ἀπήχθησαν ὑπερόριοι, τὸ χριστεπώνυμον πλήρωμα διεστάθη, ἡ νοητὴ τῆς Ἐκκλησίας ναῦς μικροῦ δεῖν κατεποντίζετο. Ἵνα δὲ μὴ μακρηγορῶ, ὁ κληρικὸς οὗτος, ὁ μόνον τὸ σχῆμα ἱερέως φέρων καὶ ψευδὴς λειτουργὸς τοῦ ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρευομένου παναγάθου Θεοῦ τῆς εἰρήνης, ἀρωγὸν ἔχων κοσμικὴν ἐξουσίαν, καὶ δύναμιν ἔνοπλον, εἰσῆλασε πρό τινος ἐν τοῖς κατὰ Κάιρον Πατριαρχείοις, ὑπὸ ἑκατοντάδων στρατιωτῶν δορυφορούμενος, καὶ βία ἐξεπόρθησε ταῦτα, ὥς τις τῶν φερομένων ἐκείνων *κατακτητῶν, οἳ δῃώσεων καὶ ἐρημώσεων τὰ πάντα πλήρωσι.* Κατὰ τὴν ἐκπόρθησιν ταύτην ὁ λαὸς τοῦ Κυρίου ἐδάρη· ὁ μακαριώτατος αὐθέντης καὶ δεσπότης ἡμῶν, οἴμοι! περιϋβρίσθη, ἐρραπίσθη, καὶ τὸ ἱερὸν αὐτοῦ πρόσωπον ἐξουθενώθη καὶ ἐξυστελίσθη, ὁ Κλῆρος ὑπέστη τὰ πάνδεινα, καὶ ὁ κυριάρχης αὐτοῦ ἐξώσθη ἀπὸ τῆς Πατριαρχικῆς αὐτοῦ ἕδρας. Ἐμοὶ, Πατέρες, δοκεῖ ὅτι διὰ τῶν ἀνοσιουργιῶν τούτων ἡ ἁγία καὶ ἀμωμος ἡμῶν πίστις μεγάλην καὶ καιρίαν τὴν πληγὴν ἔλαβε, καὶ ὅτι ὁ αἴτιος τῶν δεινῶν τιμωρητέος ἐστὶ, καὶ ἄξιος τῶν ἐσχάτων ποινῶν. Τιμωρήσωμεν οὖν τὸν ἀνόσιον ἐκεῖνον, καθὼς οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Κανόνες διακελεύουσι, καὶ ἱκανοποιήσωμεν τὴν περιϋβρισθεῖσαν Ἐκκλησίαν· καὶ γὰρ τὸ τοιοῦτο παράδειγμα ἔσται τοῦ λοιποῦ παντὶ τῷ τοιαῦτα πειρασομένῳ, καὶ ὁ ἐν Τριάδι ὑμνούμενος Θεὸς ἔτι μᾶλλον δοξασθήσεται, ἐκποδὼν ποιουμένων τῶν κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος ἐνακηψάντων σκανδάλων, καὶ τὴν νοητὴν τῆς Ἐκκλησίας νῆα συνταραττόντων καὶ διασπώντων ».

Πρὸς ταῦτα ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πάπας καὶ Πατριάρχης κ. κ. Νικάνωρ ἔλεξεν· « ἀληθῆ πάντα εἰσὶν, ὁ κληρικὸς οὗτος σκανδαλοποιὸς, ταραξίας, ἀθεόφοβος καὶ ἀσυνείδητος τυγχάνει· ὡς Πατριάρχης τοῦ θρόνου τούτου, ἀφ' οὗ τὰ βίαια ἐκείνου μέσα ἔξωσαν ἡμᾶς, καὶ περιύβρισαν, ἐξουθένησαν καὶ ἐμηδένισαν, ἀποφαινόμεθα ὅτι ἄξιος καθαιρέσεως ἐστι, καὶ ἀποβολιμαῖος τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, ὡς μέλος αὐτοῦ σεσηπός ».

Εἶτα ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος κὺρ Θεόδουλος προσέθηκε· « πρὶν ἢ προβῶμεν, μακαρ. Δέσποτα καὶ λοιποὶ Πατέρες καὶ ἀδελφοὶ, ὁρίσωμεν εὐκρινῶς τίνα τὰ ἐπιβαρυντικὰ τοῦ Εὐγενίου ἐγκλήματα, τὰ καθιστῶντα αὐτὸν ἄξιον καθαιρέσεως κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας. Τὸ κατ' ἐμὲ, θεωρῶ ὅτι τρία τὰ ἀρχικὰ καὶ κυριώδη τοῦ Εὐγενίου τούτου ἐγκλήματα· 1ον, ὅτι

ἄνευ τῆς γνώμης τοῦ κανονικοῦ καὶ νομίμου κυριάρχου εἰσήλασεν ἐν ξένῃ ἐπαρχίᾳ καὶ ἐγένετο ἐγκρατὴς Ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας, κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος· 2ον, ὅτι, καίπερ ἀργίᾳ ἐπιτιμηθεὶς ὑπὸ τῆς Α. Θ. Μ., περιερρόνησε τὸ ἐπιτίμιον, ἁψάμενος ἱεροπραξιῶν ἀνοσίως· καὶ 3ον, ὅτι σκάνδαλα μέγιστα διὰ τῆς ἀνοσίου αὐτοῦ διαγωγῆς παρέσχε τῷ χριστεπωνύμῳ πληρώματι, βίᾳ δὲ καὶ λόγχῃ ἐξεθρόνισε τὸν νόμιμον κυριάρχην, ἐγκαταστὰς λῃστρικῶς ἐν ἀλλοτρίᾳ ἕδρᾳ, οὕτω δ' ὑποπεσών, τὸ δὴ μέγα, εἰς τῆς πνευματικῆς μοιχείας τὸ ἀνόμημα. Τὰ τρία ταῦτα καθιστῶσιν αὐτὸν ἄξιον καθαιρέσεως».

Κατόπιν τούτων ὁ ἅγ. Τριπόλεως κὺρ Θεοφάνης ὡμίλησεν ὧδέ πως. «Πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ προαγορεύσαντος ῥηθέντα ἀμετάτρεπτα ὑπάρχουσιν, ἀξιὸν καθαιρέσεως ἀναδεικνύντα τὸν Εὐγένιον· ἀλλὰ πῶς καὶ τίνι δικαιώματι καθαιρέσομεν κληρικόν, ᾧ ἡ ἱερατικὴ ἀξία παρ' ἡμῶν οὐ δέδοται, ἢ πῶς δυνησόμεθα ἀφελεῖν, ὅπερ οὐ δεδώκαμεν; τοῦτο διασαφησάτω ἡμῖν τις τῶν Πατέρων, ἵνα μετὰ συνειδήσεως ἐλευθέρας προβῶμεν εἰς τὴν τιμωρίαν ἐκείνην, ἧς ἄξιος ὁ ἀναιδὴς ἐκεῖνος κληρικὸς τυγχάνει».

Λαβὼν τότε τὸν λόγον ὁ μέγας Ἀρχιδιάκονος κ. Ἀθανάσιος, ὡς μέλος Συνοδικόν, ἔλεξε. «Δίκαιον ἐν μέρει ἔχετε, πανιερώτατε, ὡς πρὸς τὰ λεχθέντα, διότι ὁ Εὐγένιος δὲν συγκαταλέγεται τοῖς κληρικοῖς τοῦ ἁγιωτάτου τούτου θρόνου, ἀλλ' ὅπερ εἴπατε, οὐδαμῶς ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἐφαρμόζεται. Γνωστὸν τῇ ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ ταύτῃ Συνόδῳ, ὅτι ἡ Α. Θ. Μ. ὁ πατὴρ καὶ δεσπότης ἡμῶν πλειστάκις ἀνηνέχθη πρὸς τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἀφ' ἧς ὁ Εὐγένιος οὗτος ἐξαρτᾶται, ἐξαιτούμενος ἵνα τιμωρηθῇ ὁ αὐθάδης οὗτος κληρικός, καὶ ὅτι ἐκείνη ἐκώφευσε καὶ περιέφρόνησε τὰς ἐπανειλημμένας τῆς Α. Θ. Μ. αἰτήσεις. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἀνεύθυνοί ἐσμεν, οὐ δυνάμεθα δὲ ἐᾶν τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας περιυβρίζεσθαι καὶ μηδενίζεσθαι οὐδ' ἐπὶ μικρὸν τοῦ λοιποῦ, ἀλλά, τό γ' ἐφ' ἡμῖν, ἀνάγκη τιμωρῆσαι δεόντως, καὶ τῇ τοῦ παναγίου Πνεύματος σφενδόνῃ πατάξαι τὸν λυμεῶνα, καὶ πόρρω τῆς σφαίρας τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας ἐξῶσαι· καὶ γὰρ οἱ Ἀθανάσιοι καὶ Κύριλλοι, οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι καὶ διαπρύσιοι τῆς εὐσεβείας κήρυκες, οἱ στύλοι καὶ τὸ ἑδραίωμα τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου, θρηνοῦσι νῦν καὶ ὀδύρονται ἐπὶ τῇ οἰκτρᾷ αὐτοῦ καταστάσει. Ναί· ἐκδικήσωμεν τὴν ὑβριζομένην Ἐκκλησίαν, καὶ προσενέχθωμεν, ὥσπερ καὶ ὁ κύριος ἀμπελῶνος

πρὸς τὸν δηνεκῶς ἀδικοῦντα αὐτὸν καὶ τὸν ἑαυτοῦ ἀγρὸν λῃστρικῶς λυμαινόμενον, παρὰ τοὺς ἀνθρωπίνους νόμους, εἰς οὐδὲν λογιζομένους παρ' ἐκείνων, οἳ φρούροι καὶ ἐκτελεσταὶ τούτων ἐτάχθησαν».

Ταῦτα ἀκούσασα ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, μεθερμηνευθέντα, ὡς εἰκός, καὶ εἰς τὴν Ἀραβικὴν διάλεκτον, ἐπείσθη καὶ συνεφώνησεν· ἀλλ' ὁ μέγας Οἰκονόμος κὺρ Μιχαὴλ ἀναστὰς ἀντεῖπε λέγων ὅτι ὁ μακαριώτατος πατὴρ ἡμῶν ὤφειλε προσκαλέσαι διὰ Πατριαρχικοῦ πιττακίου τὸν Εὐγένιον ἵνα ἀπολογηθῇ· πρὸς ταῦτα, Ἑλληνιστὶ διερμηνευθέντα ὑπὸ τοῦ Συνοδικοῦ διερμηνέως Ἀναστασίου Σακέλλαρίου, ἡ Α. Θ. Μ. ἀπήντησεν ὅτι προσεκάλεσε τὸν κατηγορούμενον διὰ Πατριαρχικοῦ πιττακίου, ἂν καὶ οὐδαμῶς ἐθεώρει τὴν πρόσκλησιν ταύτην ἀναγκαίαν, καὶ ἔδωκε τῷ Ὑπομνηματογράφῳ ἀναγνῶναι τὸ πιττάκιον, ἔχον ἐπὶ λέξεσιν ὡς ἑξῆς.

† Νικάνωρ ἐλέῳ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

Πρὸς τὸν ὁσιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Εὐγένιον τὸν Ξηροποταμηνόν.

Προτιθέμενοι ἵνα σήμερον, ὥραν 11 π. μ. συγκροτήσωμεν Σύνοδον τοπικὴν εἰς τὸν ἐν Ῥαμλίῳ ἱερὸν ναὸν τοῦ ἁγ. ἐνδόξου πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, ἵνα μετὰ τοῦ ἐγχωρίου Κλήρου ἐξελέγξωμεν συνοδικῶς τὰς παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας τολμηθείσας παραβιάσεις εἰς τὸν καθ' ἡμᾶς αὐτοκέφαλον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν θρόνον, καὶ τὰ συνεπεία ταύτων προελθόντα Ἐκκλησιαστικὰ σκάνδαλα, ἅτινα λυσσωδῶς ἀνακυκῶσι τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν καὶ ψυχοβλαβῶς διασπῶσι τὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου λαόν, γράφομεν ἐντελλόμενοί σοι, ὡς ἁπάντων τῶν κακῶν τούτων ὑπαιτίῳ, ἵνα σπεύσῃς καὶ κατὰ τὴν ὁρισθεῖσαν ὥραν παρουσιασθῇς αὐτοπροσώπως εἰς τὸν εἰρημένον τόπον, ὅπως κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας ἀπολογηθῇς περὶ ὧν καταμέμφεταί σου ἡ Ἐκκλησία· ἄλλως, ἐν ὑποτροπῇ σου, ἡ Σύνοδος ἐκτελέσει ἃ οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Κανόνες διακελεύονται.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, αωξζ'. Ἰουλίου κδ'.

(Τ. Σ.) † Ὁ Ἀλεξανδρείας ΝΙΚΑΝΩΡ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος κύριος Ἀθανάσιος, ἐπαναλα-

Συνέλευσις τετάρτη τῆς κέ. Ἰουλίου ,ωξζ'.

Πρᾶξις δ'.

Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ τοπικὴ Σύνοδος, συνελθοῦσα ἐν τῷ κατὰ Ῥάμλιον ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου πρωτομάρτυρος καὶ ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, προκαθημένης τῆς Α. Θ. Μ. τοῦ Πάπα καὶ Πατριάρχου κ.κ. Νικάνορος, καὶ συνεδριαζόντων αὐτῇ τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει Γ'. καὶ Πράξει Γ'. φερομένων σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν, ἐποιήσατο ἔναρξιν τῆς συνεδριάσεως, καθ' ἣν, ἀναστὰς ὁ Πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης, ἔθετο ἐνώπιον τῆς Συνόδου τὰ ἑξῆς, ἵνα αὕτη ἀποφασίσῃ ἐπὶ τούτων.

1ον. Ἐπειδὴ καὶ τὸ Πατριαρχικὸν τῆς Ἀλεξανδρείας σκάφος κυμαίνεται, ἀνάγκην ἔχον χειρὸς στιβαρᾶς, καὶ ἐπειδὴ ὁ μακ. ἡμῶν πατὴρ καὶ δεσπότης, κοινῇ καὶ ὁμοφώνῳ γνώμῃ Κλήρου τε καὶ λαοῦ, ἐξελέξατο κυριαρχικῶς, ὡς τοποτηρητὴν καὶ διάδοχον τοῦ ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ θρόνου, τὸν πανοσιολογιώτατον Ἀρχιμανδρίτην κ. Νεῖλον τὸν Ἐσφιγμενίτην, ἄνδρα ἀρετῇ, παιδείᾳ τε καὶ ἱκανότητι κεκοσμημένον καὶ ἀγλάϊσμα τῆς Ἐκκλησίας τυγχάνοντα, διὰ τοῦτο προτείνω, ἵνα καὶ σήμερον ἡ ἁγία αὕτη καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐπικυρώσῃ τὴν κανονικὴν καὶ νόμιμον ἐκείνην ἐκλογήν.

2ον. Κηρυχθήτω ἡ ἀναστήλωσις τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τοῦ θρόνου καὶ κατατεθήτω πᾶσα τοῦ λοιποῦ ξένη ἐπέμβασις.

3ον. Χάριτες καὶ εὐγνωμοσύναι ὁμολογηθήτωσαν τῷ τρισεβάστῳ ἡμῶν πατρὶ καὶ δεσπότῃ κ. κ. Νικάνορι, ὅστις, καίπερ ἀπειλούμενος καὶ τὰ πάνδεινα ὑποστάς, ἀλλ' οὐκ ἐνέδωκεν ὁ ἀήττητος τῆς εὐσεβείας πρόμαχος, καὶ, ὡς ἀληθὴς τοῦ Θεανθρώπου στρατιώτης καὶ τῶν Ἀποστόλων ἄξιος διάδοχος, ἐτήρησε σῶα καὶ ἀκέραια τὰ τῆς Ἐκκλησίας προνόμια καὶ δικαιώματα.

4ον. Ἀνατεθήτω ἡ ἐκτέλεσις τῶν Συνοδικῶν ἀποφάσεων τῷ μακ. Πάπᾳ καὶ Πατριάρχῃ ἡμῶν, παρακαλουμένῳ, ἵνα ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα ὑπὲρ τῆς ὅσον τάχιστα ἐξομαλύνσεως τῶν κωλυμάτων καὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον κατελεύσεως τοῦ ὑποψηφίου τοποτηρητοῦ.

Ἐπὶ τούτων οὖν ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος συσκεφθεῖσα ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ ἀπεφήνατο.

Α'.) Ἐπικυροῦται Συνοδικῶς ἡ κανονικὴ καὶ νόμιμος ἐκλογὴ τοῦ πανοσιολογιωτάτου ἁγ. ἀρχιμανδρίτου κ. Νείλου τοῦ Ἐσφιγ-

μενίτου εἰς τὸν ἐν Αἰγύπτῳ τοποτηρητικὸν θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας, ἐπὶ τῷ ἀναστηλώσει τῶν προνομίων καὶ δικαιωμάτων τοῦ θρόνου καὶ κατατεθήσεται πᾶσα τοῦ λοιποῦ ξένη ἐπέμβασις.

Β'.) Χάριτες καὶ εὐγνωμοσύναι ὁμολογηθήτωσαν τῷ τρισεβάστῳ ἡμῶν πατρὶ καὶ δεσπότῃ κ. κ. Νικάνορι, ὅστις, καίπερ ἀπειλούμενος καὶ τὰ πάνδεινα ὑποστάς, ἀλλ' οὐκ ἐνέδωκεν ὁ ἀήττητος τῆς εὐσεβείας πρόμαχος, καὶ, ὡς ἀληθὴς τοῦ Θεανθρώπου στρατιώτης καὶ τῶν Ἀποστόλων ἄξιος διάδοχος, ἐτήρησε σῶα καὶ ἀκέραια τὰ τῆς Ἐκκλησίας προνόμια καὶ δικαιώματα.

Γ'.) Ἀνατεθήτω ἡ ἐκτέλεσις τῶν Συνοδικῶν ἀποφάσεων τῷ μακ. Πάπᾳ καὶ Πατριάρχῃ ἡμῶν, παρακαλουμένῳ, ἵνα ἐνεργήσῃ τὰ δέοντα ὑπὲρ τῆς ὅσον τάχιστα ἐξομαλύνσεως τῶν κωλυμάτων καὶ τῆς εἰς Αἴγυπτον κατελεύσεως τοῦ ὑποψηφίου τοποτηρητοῦ.

Ἐπὶ τούτοις ἡ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος ἐπεφώνησε· «Καθαιρέσιμος ἐστὶν ὁ Εὐγένιος ἀνάξιος τῆς Ἱερωσύνης, ὡς λυμεών, ὡς ὑβριστὴς τῆς ἁγίας ἡμῶν καὶ ἀμωμήτου Πίστεως καὶ ὡς πνευματικὸς μοιχός» καὶ ἐπέταξαν τῷ τῆς Συνόδου γραμματεῖ γράψαι τάδε :

«*Ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς, καὶ τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγ. Πνεύματος.*

Ἀμήν.

Ἡ ἐν Αἰγύπτῳ τοπικὴ Σύνοδος, ἠθροισμένη ἐν τῷ κατὰ Ῥάμλιον ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου ἐνδόξου πρωτομάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, ἐρειδομένη ἐπὶ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Κανόνων, καὶ τῶν διατάξεων τῶν θεοφόρων τῆς Ἐκκλησίας Πατέρων, ἀποφαίνεται ἐν ἁγίῳ Πνεύματι. Καθαίρει καὶ ἀπογυμνοῖ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας τὸν τέως Ἀρχιμανδρίτην Εὐγένιον τὸν Ξηροποταμηνόν, ἀποκηρύττει, καὶ πάσης ἱερατικῆς ἀξίας καὶ λειτουργίας ἀλλότριον καθίστησι τοῦτον, ὑποβάλλει ὑπὸ καθαίρεσιν καὶ ἀνάθεμα οὓς ἂν τῶν Κληρικῶν μετ' αὐτοῦ συμφορέσωσι (α), καὶ ὑπὸ ἄλλον ἀφορισμὸν οὓς ἂν τῶν λαϊκῶν μετὰ τὴν παροῦσαν καθαίρεσιν δεχθῶσι παρ' αὐτοῦ ἀντίδωρον ἢ ἄλλο τι».

Ταὐτοχρόνως ἡ Σύνοδος παρεκάλεσε τὴν Α. Θ. Μ., ἵνα ὅσον τάχος κοινοποιήσῃ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ ἀπόφασιν πάσαις ταῖς τοῦ Θεοῦ ὀρθοδόξοις Ἐκκλησίαις, ἵνα μὴ τοχὸν ἀποδεχθῶσιν εἰ ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν μάνδραις τὸν καθαιρεθέντα τοῦτον, ἀπὸ τοῦ ψηφίσματος τῶν λαϊκῶν τὸ πλῆθος λογιζόμενον.

Πρὸς πίστωσιν οὖν καὶ διηνεκῆ ἔνδειξιν, ναὶ μὴν καὶ ἀσφάλειαν, καὶ τῆς ἀληθείας βεβαίωσιν, κατεστρώθη ἡ παροῦσα Πρᾶξις ἐν τῷδε τῷ Κώδικι, ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, ναῷ καὶ τόπῳ.

Ἰνδικτιῶνος ί. τοῦ ἔτους ,ωξζ'., Ἰουλίου κέ.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαί).

(α) Κανὼν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ιά.

μενίτου, ὡς τοποτηρητοῦ καὶ διαδόχου τοῦ ἁγιωτάτου τούτου Ἀποστολικοῦ καὶ Πατριαρχικοῦ θρόνου, διαμαρτύρεται δὲ ἡ ἁγία αὕτη καὶ ἱερὰ Σύνοδος κατὰ πάσης ἑτέρας τοιαύτης ἐκλογῆς, ἣν ἀναφανδὸν κηρύττει ἀντικανονικὴν καὶ παράνομον.

Β'.) Ἀναστηλοῖ τὰ ὑπὸ τῶν ἁγ. Ἀποστόλων καὶ τῶν θείων καὶ ἱερῶν Συνόδων θεμελιωθέντα καὶ κυρωθέντα τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας προνόμια, καὶ ἀναθεματίζει πᾶσαν τοῦ λοιποῦ ξένην ἐπέμβασιν ἐν τοῖς τοῦ αὐτοκεφάλου τούτου θρόνου.

Γ'.) Ἐκφράζει τὰς ἀπείρους εὐγνωμοσύνας καὶ τὰ βαθέα αὐτῆς σεβάσματα τῷ μακ. πατρὶ καὶ δεσπότῃ κ. Νικάνορι, ὅτι ἀτρομήτως καὶ καρτεροψύχως ὑπέστη τὰ πάνδεινα πρὸς σωτηρίαν καὶ εὐσταθειαν τῆς Ἐκκλησίας.

Δ'.) Ἀνατίθησι τὴν ἐκτέλεσιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς εἰς τὸν μακ. Πάπαν καὶ Πατριάρχην ἡμῶν, παρακαλούμενον, ἵνα λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα καὶ σύντονα μέτρα, ὅπως κατέλθῃ εἰς Αἴγυπτον ὁ κρινῆ ψήφῳ ἐκλεχθεὶς τοποτηρητὴς καὶ ἐγκατασταθῇ ἐν τάχει εἰς τὰ χρέη αὐτοῦ.

Τούτων ψηφισθέντων καὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου περαιωθεισῶν, ἡ Α. Θ. Μακ. ἐκήρυξε τὴν λῆξιν αὐτῆς, ψαλείσης καὶ τῆς καταλλήλου δοξολογίας.

Ἐφ' ᾧ καὶ πρὸς ἔνδειξιν διηνεκῆ, ναὶ μὴν καὶ ἀσφάλειαν καὶ βεβαίωσιν ἧττον ἀληθείας ἄϊδιον, κατεστρώθη καὶ ἡ παροῦσα Πρᾶξις ἐν τῷδε τῷ Κώδικι, ἐν τῷ, ὡς εἴρηται, ναῷ καὶ τόπῳ.

Ἰνδικτιῶνος Γ', ἔτους Σωτηρίου ,ωξζ. κατὰ μῆνα Ἰούλιον.

(Ἕπονται αἱ αὐταὶ ὑπογραφαί).

Βεβαιοῦμεν τὸ γνήσιον ὅλων τῶν εἰς τὰς Συνοδικὰς Πράξεις τοῦ παρόντος Κώδικος ἐμπεριεχομένων ὑπογραφῶν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ,ωξζ'. Ἰουλίου κδ'.

(Τ. Σ.) † Ὁ Ἀλεξανδρείας ΝΙΚΑΝΩΡ βεβαιοῖ.

Ὁ ὑποφαινόμενος, καίτοι διὰ πιττακίου μου τῆς 24ης λήξαντος ἔδωκα τὴν συγκατάθεσίν μου, ὅτι παραδέχομαι ἀπροφασίστως πάνθ' ὅσα ἡ ἐν Αἰγύπτῳ συγκροτηθεῖσα τοπικὴ Σύνοδος ὑπὲρ τὴν προεδρείαν τοῦ Μ. Πατριάρχου κ. Νικάνορος ἤθελεν ἀποφασίσει, ἀλλ' ἤδη ἀναγνοὺς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου ταύτης, καὶ

γνοὺς τὸ περιεχόμενον, καὶ τῇ ἀληθείᾳ συνάδοντα ταῦτα εὑρών, κατέστρωσα τὴν παροῦσαν Πρᾶξιν εἰς τοὺς ἰδίους ἱεροὺς κώδικας, δι' ἧς καὶ πάλιν βεβαιῶ τὴν παραδοχὴν αὐτῶν, ἐφ' ᾧ καὶ εἰς ἔνδειξιν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ,ωξζ'. Ἰουλίου κθ'.

Ὁ ἱερομόναχος ΑΒΔΑΛΑΣ.

Ὁ ὑποφαινόμενος, μὴ δυνηθείς, ἕνεκα τῶν εἰς τὴν ἐν Μέμφιδι ἱερὰν μονὴν τοῦ ἁγίου Γεωργίου ἱερατικῶν χρεῶν μου νὰ παρευρεθῶ εἰς τὴν ἐν Ῥαμλίῳ Ἀλεξανδρείας συγκροτηθεῖσαν τοπικὴν Σύνοδον, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μ. πατρὸς ἡμῶν καὶ Πατριάρχου κ. Νικάνορος, προσῆλθον σήμερον παρ' αὐτῷ, καὶ αἰτήσας τὰ πρακτικά, καὶ λαβὼν καὶ ἀναγνούς, καὶ ἐπαινέσας αὐτά, ὡς τῇ ἀληθείᾳ καὶ εὐσεβείᾳ συμφάσκοντα, παρεδέχθην ἀνελλιπῶς ἅπαντα καὶ συνυπέγραψα. Ἐφ' ᾧ καὶ εἰς διηνεκῆ ἔνδειξιν ὑποφαίνομαι.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ,ωξζ'. Ἰουλίου λά.

ΙΕΡΕΜΙΑΣ ἱερομόναχος καὶ ἐφημέριος τοῦ ἁγ. Γεωργίου συναποφαίνομαι.

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ
ΤΟΥ Π. ΝΙΚΑΝΟΡΟΣ.

ΝΙΚΑΝΩΡ ἐλέῳ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

Τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον κατοικοῦσιν εὐσεβέσι καὶ Ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς, τέκνοις τῆς Ἡμῶν Μετριότητος ἐν ἁγίῳ Πνεύματι περιποθήτοις, τὰς πατρώας ἀπονέμομεν εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Τὰ σκάνδαλα, ἅτινα τῷ φθόνῳ τοῦ μισοκάλου διαβόλου, συμπαρηκολούθουν τὴν ἁγίαν ἡμῶν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως αὐτῆς καθ' ὅλην τὴν πρόοδον τῶν αἰώνων, ἠνάγκαζον τοὺς ἱεροὺς ἐκείνους ἄνδρας ἵνα συνέρχωνται ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν ὁμονοίᾳ πίστεως κρατύνωσι τὰ ἀρχῆθεν καθιερωθέντα, καὶ ἐξασφαλίζωσι τὴν εὐστάθειαν τῶν ἁγίων Ἐκκλησιῶν.

Ἐκ τῆς ἱερᾶς ταύτης τῶν Πατέρων ἀθροίσεως ἔλαβον τὸ ὄνομα αἱ τὴν Ὀρθόδοξον πίστιν γεραίρουσαι σεπταὶ Σύνοδοι, αἵτινες,

ὡς ἐκ ταῦ εἴδους τῆς συγκρατήσεως, καὶ τὸν χαρακτῆρα ἐκτήσαντο, ὀνομασθεῖσαι οἰκουμενικαί· τοπικαὶ καὶ χωρικαί. Καὶ οἰκουμενικαὶ μὲν ἐκλήθησαν ἐκείνας ἃς τινας ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἑνὸς Ὀρθοδόξου βασιλέως ὅλαι αἱ τῆς οἰκουμένης αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι συνεκρότουν· τοπικαὶ δὲ ἐκεῖναι, ἐν αἷς συμπαρῆσαν οἱ ἐπίσκοποι μιᾶς ἢ δύο ἐπαρχιῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου ἢ Μητροπολίτου τῆς παροικίας· καὶ χωρικαὶ ἐκεῖναι, ἃς ὁ ἁρμόδιος Πατριάρχης ἢ καὶ Μητροπολίτης συνεκάλει ἐκ τοῦ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ ἱεροῦ Κλήρου (Δοσίθεος, σελ. 1015 τῆς Δωδεκαβίβλου).

Κατὰ μίμησιν τούτων καὶ ἡμεῖς, ἀποκαμόντες ἐκ τῆς παρατάσεως τῆς τῶν ψυχοβλαβῶν σκανδάλων ἐπιδημίας, ἥτις ἡμᾶς μὲν ἐκθρονίσασα, ἐπὶ οἴκου ἰδιωτικοῦ ἀναγκάζει μένειν, σύμπαν δὲ τὸ χριστεπώνυμον Ὀρθόδοξον πλήρωμα ἐπάταξε, καὶ ἀναλογιζόμενοι τὴν ἀπεκδεχομένην ἡμᾶς φοβερὰν ἐκείνην ἀπολογίαν, ἣν ὀφείλομέν ποτε ἀποδοῦναι ὑπὲρ τοῦ ἰδίου ποιμνίου, ἔγνωμεν συγκαλέσαι Σύνοδον ἐκ τοῦ καθ' ἡμᾶς ἀλειπότατου ἱεροῦ Κλήρου, ἵνα ἀποφανθῶμεν συνοδικῶς τί δεῖ καὶ πρᾶξαι ὑπὲρ τῆς γαλήνης τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

Συνέκειτο δὲ ἡ Σύνοδος αὕτη ἐκ τῶν ἀκολούθων εὐσυνειδήτων καὶ τιμίων Κληρικῶν· τοῦ Τριπόλεως Θεοφάνους, τοῦ Μ. Ἀρχιμανδρίτου καὶ Καθηγουμένου τῆς ἐν Μέμφιδι ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγ. Γεωργίου Μελετίου, τῶν Ἀρχιμανδριτῶν Χρυσάνθου καὶ Ἀγαθαγγέλου, τοῦ Μ. Οἰκονόμου Μιχαὴλ, τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου Θεοδούλου (ἐφημερίου Μανσούρας), τοῦ Μ. Πρωτοπροσβυτέρου Ἰωάννου, τοῦ Σύγκελλου Ἀγαπίου, τῶν Οἰκονόμων Χριστοδούλου τοῦ Κυπρίου καὶ Χριστοδούλου ἐφημερίου Πατριαρχικοῦ, τοῦ Σακελλαρίου Ἀναστασίου, τοῦ Χαρτοφύλακος Πέτρου τοῦ Κυπρίου (ἐφημερίου Τάντας), τοῦ Σακελλίωνος Πέτρου (ἐφημερίου ἐν Καίρῳ), τῶν Ἱερομονάχων Ἀβραμίου (ἐφημερίου Σουέζιου), Ἰακώβου, Μακαρίου, Ἰωακεὶμ, Ἀβδιλᾶ, Πολυκάρπου, τοῦ σεβασμιωτάτου Δικαίου τῆς ἐν Καΐρῳ βασιλικῆς Σιναϊτικῆς μονῆς Κυρίλλου, γνωριοδοτοῦντος μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ δύο Πατέρων Κορνηλίου Πρωτοσυγκέλλου καὶ Πορφυρίου Ἱερομονάχου, τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου καὶ γραμματέως τῆς ἱερᾶς ταύτης Συνόδου Ἀθανασίου, καὶ τοῦ Ὑπομνηματογράφου Γεωργίου Ἀναγνώστου τοῦ Κυπρίου. Οἳ, συνελθόντες τὴν κδ' τοῦ ὀδεύοντος μηνὸς καὶ ἔτους εἰς τὸν ἐν Ραμλίῳ παρικαλλῆ ναὸν τοῦ ἁγίου ἐνδόξου πρωτο-

μάρτυρος καὶ Ἀρχιδιακόνου Στεφάνου, καὶ μετ' ἀπαθείας Εὐαγγελικῆς σκεψάμενοι καὶ εὑρόντες, ὅτι ἔλαθεν ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας καὶ παρεβιάσατο αὐτούς, ὑπερόριον ἐπέμβασιν ποιησάμενος, καὶ ἐπιβαλὼν τοποτηρητὴν εἰς θρόνον, ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν αἰώνων τὸ αὐτοκυβέρνητον ἔχοντα παρὰ τὴν πολλάκις ποικιλοτρόπως ἐκδηλωθεῖσαν γνώμην τοῦ κανονικοῦ κυριάρχου· καὶ ὅτι, συνεπείᾳ τούτου, ὁ ἐπιβληθεὶς τοποτηρητὴς Εὐγένιος οὐ μόνον ἀντικανονικός ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἀσεβὴς καὶ ἱερόσυλος, ἅτε δὴ παρὰ τὴν γραπτὴν ἀπαγόρευσιν ἡμῶν φορέσας ἐπιτραχήλιον καὶ διὰ στρατιωτῶν τὸ Πατριαρχεῖον ἐκπορθήσας, τὸν μὲν διορισμὸν τοῦτον κατέκρινε καὶ ἠκύρωσεν, ὡς ἀντικανονικὸν καὶ παράνομον, τὸν δ' Εὐγένιον, ὡς τοιοῦτον, οἷόν ἀνωτέρω λέγομεν, νομίμως καὶ κανονικῶς συνοδικῶς ἐκάθηρεν, ἀπεγύμνωσε τῆς ἱερωσύνης, καὶ ὡς ἀνάξιον λειτουργὸν εἰς τὴν τάξιν τῶν λαϊκῶν ἐξωθήσατο, ἀφοῦ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν αὐτῆς (ἡ τοπικὴ Σύνοδος), ὅτι πεντάκις ἡ Μετριότης Ἡμῶν διεμαρτυρήθη εἰς τὸν Κωνσταντινουπόλεως περὶ τῆς ἀνακλήσεως τούτου, καὶ ἀπαντήσεως οὐκ ἔτυχε.

Ταῦτα γνωστοποιοῦντες, κατὰ καθῆκον πατρικόν, ἐφιστῶμεν τὴν προσοχὴν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου καὶ τοῦ ποιμνίου, τῶν μέν, ἵνα μὴ πλανηθέντες συμφορέσωσιν ἢ συλλειτουργήσωσι μετ' αὐτοῦ, τῶν δὲ, ἵνα μὴ διὰ λήθην ἢ ἀπάτην δεχθῶσιν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἀντίδωρον, προσφοράν, ἁγιασμόν, ἢ τι ἄλλο τῶν εἰς τὴν ἱερωσύνην ἀναγομένων, καὶ λελήθοτως γενῶνται κοινωνοὶ ἀλλοτρίου κρίματος, ὑποκύπτοντες ἅμα καὶ εἰς τὰς ἀρὰς τῶν ἁγίων θεοφόρων Πατέρων, οἵτινες πικρὸν ἀνάθεμα κατὰ τῶν τοιούτων ἐκσφενδονίζουσι καὶ ἀφορισμὸν ἄλυτον καὶ αἰώνιον. Ταῦτα εἰς προφυλακὴν καὶ ἀσφάλειαν τῶν ὑμετέρων ψυχῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον αὐτοῦ ἔλεος οὖν τῇ παρ' ἡμῶν πατρῴᾳ εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ᾳωιξ'. Ἰουλίου κζ'.

Πρὸς Θεὸν εὐχέτης διάπυρος ἁπάντων ὑμῶν,

(Τ. Σ.) † Ὁ Ἀλεξανδρείας ΝΙΚΑΝΩΡ.

Ἀναίρεσις τῆς καθαιρέσεως.

Πρὸς τὸ ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθόδοξον πλήρωμα
ἱεροῦ Κλήρου τε καὶ λαοῦ.

Μετὰ πολλῆς τῆς ἐκπλήξεως Ἡμῶν, πιστεύομεν δὲ καὶ σύμπαντος τοῦ νοήμονος Κοινοῦ, ἀνέγνωμεν ἔντυπον καθαιρέσιν ἀπὸ τῆς ἱερωσύνης Ἡμῶν, φέρουσαν ὑπογραφὴν τοῦ εἰς τοσαῦτα ἄλλα ἀτοπήματα ὠθησθέντος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος, καὶ ἀποκύημα αὐτὴν οὖσαν Συνόδου, ἐν γωνίᾳ καὶ παραβύστῳ συγκρατηθείσης. Καὶ ἀκτῖνα λογικῆς τις ἔχων, καὶ στοργειωδῶς τὰ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας γινώσκων, θαυμάζει ἀληθῶς τί πρῶτον νὰ παρατηρήσῃ, τὸ ἄκυρον, τὸ παράνομον, ἢ τὸ παράλογον καὶ τὴν ἀσχημίαν τῶν τὴν Σύνοδον ταύτην συγκροτησάντων προσώπων!

Τὸ καθ' Ἡμᾶς, ἰσχυροὶ καὶ ἐπαναπεπαυμένοι ἐν τῷ δικαιώματι καὶ τῇ συνειδήσει Ἡμῶν, ἠθέλομεν παραδώσει τὸ ἔγγραφον αὐτὸ εἰς τὴν καινὴν κατάκρισιν, ὡς εἶναι ἄξιον, ἐὰν μὴ ἐφοβούμεθα μὴ ὁ ἁπλοῦς λαός, οὗτινος τὸν θρησκευτικὸν καταρτισμὸν ἐσμὲν ἐμπεπιστευμένοι, σκανδαλισθῇ, ἐξαπατηθείς· τούτου ἕνεκεν, καὶ ὡς τέκνον τῆς ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου πίστεως, καὶ ὡς διευθύνοντες τὴν ἐνταῦθα Ἐκκλησίαν, καθῆκον Ἡμῶν θεωροῦμεν ἀπαραίτητον, ἵνα διαφωτίσωμεν τὸ ἐν Αἰγύπτῳ Χριστεπώνυμον πλήρωμα. Καὶ πρῶτον ἡ Σύνοδος αὕτη ἐστὶν ἄκυρος, διότι δὲν ὑπῆρχεν ὁ συγκροτήσων αὐτὴν· καθ' ὅσον, γνωστοῦ ἤδη γενομένου ὅτι ὁ Πατριάρχης Νικάνωρ Ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς ἐτέθη ὑπὸ κηδεμονίαν, δὲν εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ συγκροτήσῃ καὶ πολλῷ πλέον νὰ διευθύνῃ μίαν Σύνοδον διὰ σπουδαῖον Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα ἄνευ τοῦ κηδεμόνος αὐτοῦ. Ἐὰν ὁ Πατριάρχης Νικάνωρ ἐθεώρει ἑαυτὸν ἀδίκως τεθέντα ὑπὸ κηδεμονίαν, ὤφειλε διὰ τῆς ἰδίας του παρουσίας καὶ συζητήσεως ν' ἀποδείξῃ τοῦτο ἐνώπιον ἀνδρῶν, δυναμένων νὰ κρίνωσιν, ἢ καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἀπὸ τὸν ὁποῖον καὶ νὰ ζητήσῃ ἀξιοπρεπῶς τὴν δέουσαν ἱκανοποίησιν, ἐὰν ἀπεδείκνυε τὸ ἐναντίον· τὸ ζήτημα τοῦτο λύεται μόνον αὐτοπροσώπως καὶ ὄχι διὰ ξένης διανοίας καὶ ἀλλοτρίου καλάμου, ἔνθα ἡ ὑπογραφή του αὐτὴ λαμβάνει διαφόρους μορφὰς, καὶ ἑπομένως πείθει ἕνα ἕκαστον ὅτι, ὅσα ἐκδίδονται ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Μακαριότητός του, εἰσὶν ἄλλων μηχανήματα. Ἐὰν ὅθεν καὶ ὁ ἴδιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἔχωσι πεποίθησιν εἰς τὴν ἑαυτοῦ διανοητικὴν ἱκανότητα, ἂς προκρίνωσι τὴν ἁπλουστάτην ταύτην λύσιν, ἥτις δύναται νὰ δώσῃ πέρας εἰς πάντα, καὶ ἂς μὴ καταφεύγωσιν εἰς τοσαύτας πλαγίας πράξεις, αὐξανούσας μόναν καὶ μὴ καταπαιδεύσας τὰ σκάνδαλα. Προκαλοῦμεν δημοσίως τὴν Α. Μ. νὰ παρουσιασθῇ ἐνώπιον ἐπιτροπῆς τινος, ἐκ νομικῶν καὶ εὐσυνειδήτων ἀνδρῶν συγκειμένης, νὰ δώσῃ αὐτὸς οὗτος λόγον τῶν ὅσα ἐγράψησαν καὶ ἐπράχθησαν ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἡμετέρας ἀφίξεως· καὶ ἂν τὸ καταρθώσῃ, ὑποσχόμεθα ἐπισήμως ν' ἀποσυρθῶμεν τοῦ σταδίου, πιστεύοντες ταπεινῶς τὴν ἀπαιτουμένην συγχώρησιν αὐτοῦ, διότι, ἀσυκοπατεθέντες νὰ ἔλθωμεν ἐνταῦθα, προσηνέχθημεν θύμα διὰ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν τακτοποίησιν τοῦ θρόνου τούτου, καὶ ὄχι διὰ τὴν βλάβην αὐτοῦ καὶ τὴν διχόνοιαν τῶν Χριστιανῶν. Ἕπεται λοιπὸν ἀριδήλως ὅτι, μέχρις οὗ δὲν ἀποδείξῃ ὅτι ἀδίκως ἐτέθη ὑπὸ κηδεμονίαν, πᾶσα διοικητικὴ πρᾶξις αὐτοῦ εἶναι ἄκυρος, ἑπομένως καὶ ἡ ἐν λόγῳ Σύνοδος, ὡς καὶ αἱ πράξεις αὐτῆς.

Εἶναι εἶτα ἡ Σύνοδος παράνομος, διότι συνέκειτο ἐξ ἱερέων, ὅπως καθήρωσιν ἱερέα, καὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς οὐδένα τῶν ἱερῶν Κανόνων, τῶν ἑπτὰ Συνόδων καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων εὑρίσκομεν νὰ ἔχωσιν οἱ ἱερεῖς· καὶ ὁ λόγος ἁπλούστατος· διότι, ὡς δὲν δύναται ἱερεὺς νὰ χειροτονῇ ἱερέα, οὕτω καὶ δὲν δύναται νὰ καθαίρῃ· ῥητῶς δὲ ὁ ιβ' τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου λέγει ὅτι δώδεκα ἐπίσκοποι καθαιροῦσι τὸν ἐπίσκοπον, ἓξ δὲ (ἐπίσκοποι) τὸν ἱερέα· ποῦ λοιπὸν εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην ἦσαν οἱ ἓξ ἐπίσκοποι;

Εἶναι προσέτι παράνομος ἡ Σύνοδος αὕτη, διότι δὲν προσεκλήθη σύμπας ὁ Κλῆρος, ἀλλὰ μόνον ὅσος ἠδύνατο νὰ σαγηνευθῇ δι' ὑποσχέσεων καὶ ὀφικίων· διότι ἐγένετο λάθρα, καὶ διότι δὲν ἐγίνετο ἐν τοῖς προσκλητηρίοις γνωστὸν τὸ ἀντικείμενον, διὰ τὸ ὁποῖον συνεκροτεῖτο ἡ Σύνοδος· εἶναι παράνομος, διότι ὁ κατάδικασθεὶς δὲν προσεκλήθη νὰ ἀπολογηθῇ, ἐν ᾧ οἱ ἱεροὶ Κανόνες ὁρίζουσι σαφῶς, ὅτι πρέπει νὰ προσκληθῇ ὁ κατηγορούμενος καὶ ἅπαξ καὶ δὶς καὶ τρὶς, καὶ ἂν μὴ ἐμφανισθῇ, τότε δικάζεται ἐρήμην· ἀφωρίσθη ὁ ἱερεὺς Χρυσόστομος ἀπὸ τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας Θεόφιλον καὶ τὴν περὶ αὐτὸν Σύνοδον, ἀλλὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἐλειτούργησε, χωρὶς νὰ κατακριθῇ ὡς παραβάτης, διότι κατακριθεὶς δὲν εἶχε προσκληθῇ εἰς ἀπολογίαν· ἀλλὰ καὶ κατόπιν προσκληθεὶς εἰς τὴν Σύνοδον, ὄχι τρὶς κατὰ

τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, ἀλλὰ καὶ τετράκις, καὶ ὅμως μὴ παρουσιασθεὶς δὲν κατεκρίθη, διότι ἀπῆτει δικαίως νὰ ἐξέλθωσι τῆς Συνόδου οἱ ἐχθροί του, οἵτινες δὲν ἠδύναντο νὰ ὦσι καὶ δικασταί του· ἀμφότεραι αἱ περιστάσεις αὗται ὑπάρχουσι καὶ εἰς ἡμᾶς, οἵτινες καὶ δὲν προσεκλήθημεν καὶ ἐχθροὺς ἐν τῇ ψευδοσυνόδῳ ταύτῃ εἴχομεν.

Εἶναι οὐχ ἧττον παράνομος ἡ Νικανορικὴ αὕτη Σύνοδος, διότι ἔθετο παραμεμορφωμένην τὴν κατηγορίαν, λέγουσα ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μᾶς ἐπέβαλεν εἰς τὸν Ἀλεξανδρινὸν θρόνον, ὅπερ ψευδέστατον· ἡμεῖς ἐξελέγημεν ὑπὸ τῶν Κοινοτήτων καὶ τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, ἀνεγνωρίσθημεν ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Υ. τοῦ Ἀντιβασιλέως, ἐπεκυρώθημεν ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ἐνεχρίθημεν ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, κατ' αἴτησιν ἐπανειλημμένην τῶν Κοινοτήτων καὶ τοῦ Κλήρου, ἀφ' οὗ προηγουμένως δι' εἰδικοῦ ἀπεσταλμένου ἡ Α.Π. ἐπληροφορήθη περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος· προσκληθέντες δὲ μετέβημεν ἐνταῦθα, ὑπεδέχθημεν ἀξιοπρεπῶς, καὶ ἐγκατασταθέντες εἰς τὴν θέσιν ἡμῶν, ἀνεγνωρίσθημεν ὑπὸ σύμπαντος σχεδὸν τοῦ Κλήρου· οὐτ' ἐπεβλήθημεν λοιπόν, οὔτε δι' ἄλλης ὁδοῦ ἤλθομεν, ἀλλ' ὑπεκύψαμεν εἰς ἐπανειλημμένας προτροπὰς νὰ προσφέρωμεν ὁλοκαύτωμα τὰς ἀσθενεῖς ἡμῶν δυνάμεις, ὅπως σώσωμεν ἐκ τῆς παραλυσίας καὶ τῆς ἐξαχρειώσεως, καὶ ἐπαναφέρωμεν εἰς τὴν ἀξιοπρεπῆ αὐτοῦ θέσιν τὸν πρὸ ἐτῶν κλονιζόμενον θρόνον. Ἰδοὺ τὸ βαρὺ καὶ ἀσύγγνωστον ἡμῶν πταῖσμα, διὰ τὸ ὁποῖον τιμωρούμεθα· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἐπεβλήθημεν, ἡμεῖς ἔδει νὰ τιμωρηθῶμεν; Οἱ εὐσυνείδητοι καὶ τίμιοι Κληρικοὶ τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος εἰπάτωσαν.

Ψεύδεται τὸ Πατριαρχικὸν τοῦτο ἔγγραφον, διισχυριζόμενον ὅτι ἀναγκάζεται νὰ μένῃ ὁ Πατριάρχης εἰς ἰδιωτικὴν οἰκίαν, διότι οὐδεὶς ἐξεδίωξεν αὐτόν· ἡμεῖς ἐπανειλημμένως καὶ μετὰ παρακλήσεων διὰ Κληρικῶν καὶ ἀρχόντων προσεκαλέσαμεν τὴν Μακαριότητά του νὰ ἔλθῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἠρνήθη· προσεκαλέσαμεν δὲ αὐτόν, ὄχι ἵνα ἀναγνωρίσῃ ἡμᾶς, διότι ἐσμὲν ἀνεγνωρισμένοι ὡς κηδεμόνες τῆς Α. Μακ. καὶ ὡς τοποτηρηταὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας διὰ τῶν αὐτῶν τύπων, δι' ὧν καὶ ὁ ἴδιος ἀνεγνωρίσθη Πατριάρχης, ἀλλὰ τὸν προσεκαλέσαμεν πρῶτον, ὅπως τὸν περιποιηθῶμεν καὶ κηδεμονεύσωμεν, δεύτερον, ὅπως τὸν ἐξαγάγωμεν τῆς ἀνοικείου θέσεως, ἐν ᾗ διατελεῖ ἐξ οἰ-

κίας εἰς οἰκίαν περιφερόμενος, καὶ τρίτον, ὅπως ὡς κηδεμὼν κατὰ τὸ καθῆκον ἡμῶν τὸν προφυλάξωμεν ἀπὸ τοῦ νὰ γίνηται ἐν ἀγνοίᾳ του ὄργανον ἀτόπων καὶ ἀξιοποίνων πράξεων, πλὴν δὲν τὸ κατορθώσαμεν δυστυχῶς, καὶ διὰ τοῦτο θλιβόμεθα ἐγκαρδίως.

Ψεύδεται ὅτι σύμπαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα ἐπάταξεν ἡμᾶς· ὄχι, δὲν δυνάμεθα ν' ἀδικήσωμεν τὸν περιούσιον τοῦ Κυρίου λαόν, οὗτινος ἀπολαμβάνομεν τὴν ἀγάπην καὶ ὃν ζητοῦσι νὰ ἐξαπατήσωσιν. Εὐάριθμός τις σπεῖρα, (ὑπὲρ τῆς διαφωτίσεως τῆς ὁποίας νυχθημερὸν δεόμεθα τῷ Κυρίῳ), διὰ συμφέροντα καὶ ἀτομικὰ πάθη ἐστὶ καθ' ἡμῶν, καὶ ὅσοι τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων ἐξαπατῶνται τυχὸν ἐκ τῶν πολυπλήθων ψευδολογιῶν αὐτῆς· ἔσμὲν εἰς καλλιτέραν θέσιν ἀπὸ τὴν Μακαριότητά του νὰ γνωρίζωμεν τοῦτο. Ψεύδεται προσέτι τὸ ἔγγραφον, λέγον ὅτι συνεκάλεσε τὸν ἀλειπότακτον ἱερὸν Κλῆρον, διότι ἀπὸ τὸν κατ' αὐτοὺς λειποτάκτην τοῦτον Κλῆρον μετεκάλεσε κρυφίως ὀκτὼ τάλανας ἱερεῖς, καὶ δι' ὀφφικίων καὶ ἄλλων ὑποσχέσεων τοὺς ἔκαμε νὰ κηρυχθῶσιν ἄτιμοι, ἀκυροῦντες τὰς ὑπογραφάς των, τὰς ὁποίας οἰκειοθελῶς καὶ μακρόθεν ἔπεμψαν πρὸς ἡμᾶς, εἴτε συγχαίροντες ἡμῖν ἐπὶ τῇ ἀφίξει ἡμῶν, εἴτε παρακαλοῦντες ὅπως ἐπισπεύσωμεν τὴν μετάβασίν μας εἰς Κάϊρον καὶ τοὺς ἀπαλλάξωμεν ἀπὸ τὸν Λιβύης καὶ τὸν Τριπόλεως, μεθ' οὗ ἤδη παρεκάθισαν εἰς τὴν Σύνοδον, καὶ εἰς καθαίρεσιν εὐσυνειδήτως καὶ τιμίως μᾶς κατεδίκασαν· ψεύδεται, διότι ἀναφέρει ὡς παράντας τὸν Ἀρχ. Ἀγαθάγγελον καὶ τὸν ἐφημέριον Ἰάκωβον, ἐν ᾧ δὲν ἦσαν παρόντες.

Ὠνόμασαν τὴν Σύνοδον ταύτην χωρικὴν, ἥτις δέον νὰ συνίσταται ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην ἢ τὸν Πατριάρχην μετὰ τῶν ἰδίων του Κληρικῶν μόνων· οὕτω τοὐλάχιστον ὁρίζει αὐτὴν ὁ Ἱεροσολύμων Δοσίθεος· καὶ ὅμως, ἐκτὸς τῶν ἀνωτέρω ὀκτὼ ἀθλίων ἱερέων, οὓς πέρ δι' ὀφφικίων, τὰ ὁποῖα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπένειμεν αὐτοῖς, ἐξηπάτησεν ὅπως τοὺς πειθαναγκάσῃ εἰς τὴν καθαίρεσιν ἡμῶν, διὸ καὶ τὰ ὀφφίκια ταῦτα δικαίως δύνανται ν' ἀποκαλεσθῶσιν ὀφφίκια αἵματος, ἐκτὸς, λέγω, τούτων καὶ τριῶν ἑτέρων, οἱ λοιποὶ ἦσαν ξένοι· διότι, πρὸς Θεοῦ! οἱ Σιναΐται εἰσὶ Κλῆρος τοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας; ἕτεροι, αἵτινες τὴν προτεραίαν σχεδὸν ἦλθον νὰ ζητήσωσι πόρον ζωῆς, καὶ μήπω ἐγκατασταθέντες εἰς Ἐκκλησίαν τινά, ἢ ἄλλως, αἵτινες περιφέρονται μέθυσοι καὶ εἰς οὐδεμίαν ἀνήκοντες Ἐκκλησίαν, εἰσὶν ἴδιος Κλῆρος τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Ἐὰν λοιπὸν τὴν πληθὺν ταύτην τῶν Συ-

νοδικῶν τούτων μελῶν ἐξαιρέσωμεν, τί ὑπολείπεται τὴ ἐπὶ τῆς Ἄμμου (Ῥάμλι) ταύτη Συνόδῳ; ὁ εὐσυνείδητος καὶ τίμιος Τριπόλεως, ὅστις, γνωρίζων ὅτι τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν πραγμάτων, ὁ τοποτηρητὴς Εὐγένιος θὰ τὸν θέσῃ ὑπὸ ἀνάκρισιν διὰ 12χιλ. φλωρία Αὐστριακά, τὰ ὁποῖα ἐστέρησε τὸν θρόνον τοῦτον, ὅταν ὡς ἡγούμενος διηύθυνε τὸ ἐν Μολδαβίᾳ Ἀλεξανδρινὸν μετόχιον, βεβαίως ὄχι μίαν, ἀλλὰ μυρίας ὅσας καθαιρέσεις εἶναι ἕτοιμος νὰ ἐκδώσῃ κατὰ τοῦ Εὐγενίου. Ὑπὸ ξένων λοιπὸν καὶ ὑπὸ κακῆς πίστεως Κληρικῶν συνέκειτο ἡ Σύνοδος αὕτη. Ἑπομένως πᾶς τις ἂς κατανοήσῃ, πόσον ἦσαν οὗτοι εὐσυνείδητοι καὶ τίμιοι, πόσον μετ' ἀπαθείας Εὐαγγελικῆς συνεσκέφθησαν, καὶ πόσον ἐτήρησαν τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, τοὺς ὁποίους διατείνονται ὅτι ἄλλοι κατεπάτησαν.

Ἄκυρος λοιπὸν ἡ Σύνοδος ἐκ πρώτερου, διότι δὲν ὑπῆρχεν ὁ συγκροτήσων αὐτήν, ἄκυρος, διότι ὑπῆρξε παράνομος καὶ ἀντικανονικὴ καὶ ἀντικανονικῶς ἐργασθεῖσα διότι ἱερεῖς δὲν, δύνανται νὰ συγκροτήσωσι Σύνοδον περὶ καθαιρέσεως ἱερέως, καὶ διότι δὲν συνέκειτο ἐκ τοῦ Κλήρου τοῦ Θρόνου, καὶ μάλιστα τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ, ὅστις ἐμμένει ἑδραῖος εἰς τὸ στοιχεῖον τῆς τάξεως, καὶ συνθρηνεῖ μεθ' ἡμῶν διὰ τὰ ἀτόπως πρὸς θρησκευτικὴν καὶ ἐθνικὴν ἡμῶν αἰσχύνην ταῦτα γινόμενα, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ τῆδε κἀκεῖσε, κακῆ μοίρᾳ, συλλεγέντος. Ἄκυρος, ὡς ἐμπαθὴς καὶ ἐμπαθῶς ἐνεργήσασα, διότι τὸ ζήτημα καὶ τὴν αἰτίαν ἀπὸ σκοποῦ μετέστρεψεν, ἐπιβλητὸν τὸν ἐκλεκτὸν ἡμᾶς παραστήσασα, ὅπως οὕτω φθάσῃ εἰς τὸ ἐπιδιωκόμενον ἀποτέλεσμα. Ἄκυροι λοιπὸν καὶ πᾶσαι αἱ πράξεις αὐτῆς, ἄκυρος, παράνομος καὶ ἄδικος ἡ ἡμῶν καθαίρεσις. Τούτου ἕνεκα, καὶ δυνάμει τῶν ἱερῶν Κανόνων εἰς οὐδὲν αὐτὴν λογιζόμενοι, ἐξακολουθοῦμεν μετ' αὐταπαρνήσεως τὸ δυσχερὲς ἔργον τῆς ἡμῶν ἀποστολῆς, δεόμενοι τοῦ παναγάθου Θεοῦ, ὅπως διανοίξῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς πάντων ἡμῶν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας, καταπέμψῃ ἡμῖν τὴν εἰρήνην καὶ ἀγάπην, καὶ οὕτω πάντες, ἐν μιᾷ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ, πρὸς τὸ συμφέρον καὶ τὴν εὐκλειαν τοῦ θρόνου τούτου συντρέχοντες, ἀξιωθῶμεν τῆς εὐλογίας τοῦ Ὑψίστου ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι βίῳ. Ἀμήν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ 29 Ἰουλίου 1867.

Ὁ κηδεμὼν τῆς Α. μακ. καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου. † Ἀρχιμανδρίτης ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΤΟΥ ΟΙΚ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ.

† ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἱερώτατοι Μητροπολῖται, ὅ,τε Ἡλουσίου κ. Ἀμφιλόχιος, καὶ ὁ Κυρήνης κ. Σπυρίδων, οἱ ὑποκείμενοι τῷ ἁγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ θρόνῳ Ἀλεξανδρείας, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, καὶ ὁ λοιπὸς εὐαγὴς Κλῆρος τοῦ θρόνου τούτου, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἀπὸ τοῦ ἀρτίως σταλέντος πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλην Ἐκκλησίαν κοινοῦ ἐνυπογράφου ὑμῶν Γράμματος, εἴδομεν ὅτι, μετὰ τὴν προλαβοῦσαν σκανδαλιώδη πρᾶξιν τοῦ ἐκτελεσθέντος ἀντικανονικοῦ μνημοσύνου, νέαν ἤδη δηλοποιεῖτε παρεκτροπὴν τῶν περὶ τὸν Μ. Πατριάρχην Νικάνορα, καταχρωμένων τῆς διανοητικῆς αὐτοῦ ἀσθενείας, καὶ ἀπὸ ἀτόπου εἰς ἄτοπον ὠθούντων αὐτὸν ἐπὶ καταπατήσει τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ δυσφημίᾳ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου. Αὕτη δὲ ἡ παρεκτροπὴ ἐστὶν ἡ ἐν Ῥαμλίῳ συγκάλεσις παντοδαπῶν ἱερέων, ἐν οἷς καὶ ξένοι διαβάται καὶ ἄνευ θέσεως, καί τινες ἐκ τῶν ἀπὸ τοῦ οἰκείου αὐτῶν Ἐπισκόπου ἀπεσχοινισμένων Σιναϊτῶν, ὑφ' ὧν συνεκροτήθη καὶ ὠνομάσθη χωρικὴ Σύνοδος ὑπὸ τὴν προεδρείαν δῆθεν τῆς Α. Μ. καὶ ὅτι σκοπὸς καὶ προϊὸν αὐτῆς ὑπῆρξεν ἡ καθαίρεσις τοῦ νομίμως καὶ ἐπισήμως διωρισμένου τοποτηρητοῦ καὶ κηδεμόνος ὁσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κυρίου Εὐγενίου, καθὰ ἔγνωμεν καὶ ἀπὸ τῆς συναποσταλείσης ἡμῖν ἐντύπου ἐγκυκλίου διακηρύξεως, φερούσης τὸ ὄνομα τῆς Α. Μ. Ταῦτα ἡ ἱερότης ὑμῶν μετὰ τοῦ λοιποῦ αὐτόθι ἱεροῦ Κλήρου ἀναφέροντες πρὸς ἡμᾶς, καὶ τὸ ἀπὸ μέρους ὑμῶν κατακρίνοντες τὴν πρᾶξιν ταύτην, ὡς πολλαχῶς ἐπιλήψιμον, ἐπειδὴ διαπυνθάνεσθε καὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας τὴν περὶ τούτου κρίσιν καὶ γνώμην, προαγόμεθα Συνοδικῇ διασκέψει πληροφορῆσαι ὑμᾶς διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἐπιστολῆς, ὅτι ὃν τρόπον ἡ ὑμῶν ἱερότης καὶ ὁ λοιπὸς αὐτόθι εὐαγὴς Κλῆρος, ὀρθῶς φρονοῦντες καὶ σύμφωνα τοῖς ἱεροῖς Κανόσι στοιχοῦντες, ἐθεωρήσατε ἄθεσμον καὶ ἀντικανονικὴν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Σύνοδον, οὕτω καὶ ἡ Ἐκκλησία τοιαύτην παράτυπον καὶ κανονικῶς ἀνυπόστατον λογίζεται καὶ ἀποφαίνεται ταύτην. Κατὰ συνέπειαν δὲ

καὶ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρᾶξιν αὐτῆς, ἀντιπαραβαλοῦσα πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας, εὑρίσκει ἀντιστρατευομένην τούτοις καὶ προφανῶς αὐταναίρετον. Πρῶτον μὲν γὰρ πρεσβυτέροις μέν, ὅσοι καὶ ὁποῖοι ἂν ὦσι, τὸ καταδικάσαι πρεσβύτερον ἢ διάκονον ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἱερῶν Κανόνων ἐπιτέτραπται· οὔτε παράδειγμα τοιαύτης ἐξουσίας τῶν πρεσβυτέρων εὕρηται ἀπ' ἀρχῆς καὶ εἰς δεῦρο ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ καταστάσει. Ἐν δὲ τῇ ὑποτιθεμένῃ ταύτῃ Συνόδῳ οὐδὲ εἷς κατ' ἀκριβορρημοσύνην παρέστη Ἐπίσκοπος· ὅπου δὴ ὁ μὲν μακ. Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνωρ, πάσχων σωματικῶς τε καὶ διανοητικῶς, ὑπὸ κηδεμονίαν τελεῖ, ὁ δὲ συμπαρεδρεύσας, ὡς λέγεται, τοῖς ῥηθεῖσι πρεσβυτέροις Τριπόλεώς ἐστιν ὅλως ἀναρμόδιος. Δεύτερον δέ, τοῦ ιδ'. ιδ', καὶ κ'. Κανόνος τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου ῥητῶς διαγορευόντων ὑπὸ ἓξ τοὐλάχιστον Ἐπισκόπων σὺν ἑβδόμῳ τῷ οἰκείῳ δικαίαν καὶ τελειωτικὴν γίνεσθαι τὴν καταδίκην τοῦ πρεσβυτέρου, ἐν ταῦθα οὐδὲ ἕνα καὶ μόνον ὁρῶμεν Ἐπίσκοπον τῆς κανονικῆς ἐνεργείας εὐμοιροῦντα, ὡς εἴρηται, ἵνα δὴ καὶ προφασίζοιτο ὅτι ἐφήρμοσε τὸ γράμμα τοῦ δ'. καὶ ιδ'. Κανόνος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, οὐκ ἀποφασκόντων καὶ ἑνὶ κανονικῷ Ἐπισκόπῳ τὸ δικαίωμα τοῦ καθαιρεῖν οἰκεῖον πρεσβύτερον· οὐχ ἧττον δὲ ἐξελέγχει τὸ βεβιασμένον τῆς πράξεως καὶ τὸ μὴ προσκληθῆναι παντελῶς εἰς ἀπολογίαν τὸν κατηγορούμενον ἐν τῇ ὑποτιθεμένῃ Συνόδῳ ταύτῃ, καθὰ καὶ τοῦτο οἱ ἱεροὶ Κανόνες ἀφεύκτως ὑπαγορεύουσιν, ἀλλ' ἀκρίτως καὶ ἐρήμην καταδικασθῆναι, ὅπερ καὶ τοῖς κοσμικοῖς ἀπηγόρευται δικαστηρίοις. Ἐκ τούτων καὶ ἄλλων παραπλησίων κανονικῶν λόγων ἀποδεικνύεται ἐναργῶς ὅτι ἡ πρᾶξις αὕτη οὐδὲν κανονικὸν κῦρος δύναται ἔχειν. Ταῦτα ταίνυν εἰς ἀπάντησιν πρὸς τὰ ὑμέτερα γράμματα περὶ τῆς οὐσιώδους Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης ὑποθέσεως, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς Κανόσιν, ἀποφαίνεται ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία, καὶ ἐπὶ σης μετὰ τῆς ὑμῶν ἱερότητος καὶ τοῦ λοιποῦ εὖ φρονοῦντος ἱεροῦ Κλήρου τοῦ ἁγιωτάτου αὐτοῦ θρόνου ἄκυρον θεωρεῖ καὶ ὅλως ὡς μηδὲ ὑπάρξασαν τὴν πρᾶξιν ταύτην τῆς καθαιρέσεως τοῦ Ἀρχιμανδρίτου καὶ τοποτηρητοῦ ὁσιωτάτου κὺρ Εὐγενίου, ὅστις καὶ ἀποκριματίστως δύναται, καθ' ἡμᾶς, ἐνεργεῖν τὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτοῦ ἐφαγγέλματος, καθὼς καὶ ὁ ἱερὸς αὐτόθι Κλῆρος ἀκαταπαύστως ἔχει συγκαινωνεῖν αὐτῷ καὶ συλλειτουργεῖν. Ἐν τοσούτῳ οὐ λείπομεν ἐκδηλῶσαι ὑμῖν τὴν δικαίαν θλῖψιν καὶ ἐγκάρδιον συνοχὴν τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῖς οὕτω παντόλμως διαπραττομένοις ὑπὸ τῶν περὶ τὸν πάσχοντα Πατριάρχην, ἐκμεταλλευομένων ἀσυνειδήτως καὶ ἄνευ φόβου Θεοῦ τὴν ἀσθένειαν αὐτοῦ, οἵτινες πρὸς ταῖς λοιπαῖς παρεκτροπαῖς, καὶ διὰ ταύτην ὑπόλογοί εἰσι τῇ καθόλου Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

ἀωξζ'. Αὐγούστου ιδ'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ. † Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ. † Ὁ Κρήτης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. † Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ. † Ὁ Βιδύνης ΠΑΙΣΙΟΣ. † Ὁ Χίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ. † Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Κορυτσᾶς ΝΕΟΦΥΤΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ εὐχέται.

Τὴν ἀναιρετικὴν ἐγκύκλιον τοῦ κ. Εὐγενίου πειρᾶται ἵνα ἀνταναιρέσῃ ἐκθεσίς τις, ἡμερομηνίαν μὲν φέρουσα ἰουλίου λά. ἀωξζ', ὑπογραφὴν δὲ τοῦ μεγάλου Ἀρχιδιακόνου τῆς Α. Μ. Ἀθανασίου, καὶ ἀποτεινομένη πρὸς τὸν ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθόδοξον τοῦ Κυρίου λαόν. Καὶ ταύτην δὲ περιεργείας χάριν δημοσιεύομεν, ἔχουσαν ὧδε.

Πρὸς τὸν ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθόδοξον τοῦ Κυρίου λαόν!

Ὅλην τὴν σοφιστίαν του μετεχειρίσθη ὁ ἄρτι, νομίμως καὶ κανονικῶς, Συνοδικῶς καθαιρεθεὶς Εὐγένιος, ἵνα ἐν τῷ λιβέλλῳ τοῦ παρελθόντος σαββάτου παραστήσῃ ἑαυτὸν ἀδίκως καθαιρεθέντα, καὶ ἀληθῆ κυβερνήτην τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

Πρὸς σύστασιν δὲ τῆς τοιαύτης ἰδέας ἐπισωρεύει ὁρμαθὸν αἰτίων, ἅτινα ἡμεῖς, τὰ τροφεῖα ἀποδιδόντες τῇ ὑβριζομένῃ Μητρὶ Ἐκκλησίᾳ, ἐκθέτομεν παρακατιόν, καὶ ὥσπερ ῥάβδους ἀνὰ ἓν εὐθραύστους διασπῶμεν διὰ τῆς ἰσχύος τῆς ἀληθείας.

Καὶ πρῶτον λέγει ἄκυρον τὴν Σύνοδον, ἅτε μὴ ὄντος τοῦ συγκροτήσοντος αὐτήν.

Δεύτερον παράνομον τὴν καθαίρεσιν, ὡς λαβόντων μέρος εἰς τὴν Σύνοδον ἱερέων, ἀφοῦ, κατὰ τὸν ιδ'. Κανόνα τῆς Καρθαγένης, ἔπρεπε νὰ καθαιρεθῇ ὑπὸ ἓξ ἐπισκόπων.

Τρίτον ὅτι δὲν προσεκλήθη ἐν τῇ Συνόδῳ ὅλος ὁ Κλῆρος τοῦ θρόνου.

Τέταρτον, ὅτι δὲν προσεκλήθη εἰς ἀπολογίαν παρὰ τοὺς Καγόνας, δὶς καὶ τρὶς ἀπαιτοῦντας τοῦτο.

Πέμπτον, ὅτι ἔθετο ἡ Σύνοδος παραμεμορφωμένην τὴν κατηγορίαν, ὅτι δηλ. ὁ Εὐγένιος ἐπεβλήθη παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, καὶ

Τελευταῖον, ὅτι οἱ λαβόντες μέρος εἰς αὐτὴν, ἄλλοι μὲν ἦσαν κακῆς ὑπολήψεως καὶ μέθυσοι, ἄλλοι ξένοι, ἄλλοι ἐξηπατημένοι δι' ὀφρικίων, καὶ ἄλλοι Σιναΐται.

Πρὸς τὰ ὁποῖα ἀπαντῶμεν ἐν συνόψει.

Ἡ Σύνοδος εἶναι ἔγκυρος, διότι συνεκροτήθη ὑπὸ τοῦ νομίμου καὶ κανονικοῦ Πατριάρχου, τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος, ὃν οὐδεμία πρᾶξις ἄχρι τοῦδε ὑποδείκνυσιν ἀνίκανον, οὔτε τοῦ ἐνεργεῖν παρητημένον, οὔτε ἀπὸ τὸν λαὸν καὶ τὸν Κλῆρον, τοὺς ἁρμοδίους ἐκλογεῖς του, ὑπάρχει μέμψις τις κατ' αὐτοῦ τοὐναντίον, ἅπαν τὸ ποίμνιον ἀναγνωρίζει καὶ σέβεται ἰδιαζόντως αὐτὸν, πλὴν μιᾶς ἐπιτροπῆς, καὶ πᾶσαι αἱ τῆς οἰκουμένης Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι, πλὴν μιᾶς, ἀναγνωρίζουσιν αὐτὸν ὡς ἐν ἐνεργείᾳ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας, καὶ ὡς τοιοῦτος παρὰ πάντων σεβάζεται. Καθοπλίζει δέ μου τὰ λεγόμενα πολλά τε καὶ ἄλλα, καὶ μάλιστα αἱ πρὸς τὴν Α. Μ. φιλάδελφοι ἐπιστολαὶ τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων.

β'. Εἶναι νόμιμος καὶ κανονικὴ ἡ καθαίρεσις τοῦ Εὐγενίου, διότι ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, συνευδοκούσης καὶ τῆς Συνόδου, ἥτις, ἐπισήμως ἐγκαθιδρυμένη, αὐτὴν ἐκείνην ἐξεπροσώπει τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν· ὁ δὲ Κανὼν τῆς ἐν Καρθαγένῃ Συνόδου, ὃν ἐπικαλεῖται ὁ Εὐγένιος, οὔτε τὴν Σύνοδον ἀσχημίζει, οὔτε αὐτὸν λυτροῦται τῆς καθαιρέσεως. Πρὸ τοῦ Κανόνος τούτου ἐξετέθειτο ὁ Δ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίας Συνόδου, ὅστις θέλει τὸν μὲν Ἐπίσκοπον ὑπὸ Συνόδου καθαιρούμενον, τὸν δὲ πρεσβύτερον ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου. Καὶ ἄξιος ἑρμηνευτὴς τοῦ Κανόνος τούτου ὁ Ζωναρᾶς, ὧδε λέγων· «Οἱ μὲν Ἐπίσκοποι, ἐπὶ ἐγκλήμασι κατηγορούμενοι, Συνόδου δέονται δικαζούσης καὶ ἀποφαινομένης, οἱ δὲ πρεσβύτεροι καὶ διάκονοι καὶ οἱ καθεξῆς Κληρικοὶ ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου δικάζονται, καὶ αὐτῷ ψηφίζεσθαι δέδοται» (Σύνταγ. ἱερ. Καν. Ῥάλλη καὶ Ποτλῆ. Τόμ. Γ'. Σελ. 133). Δὲν ἀντιμάχεται δὲ πρὸς τὸν πρῶτον Κανόνα ὁ ἕτερος. Ἄπαγε! ἀλλὰ μᾶλλον ἀναπληροῖ αὐτὸν, παρέχων τὸ δικαίωμα, κατὰ τοὺς ἱεροὺς ἑρμηνευτὰς, εἰς τὸν καθαιρεθέντα νὰ ἐφεσιβάλλῃ εἰς δικαστήριον ἐξ Ἐπισκόπων τὴν καθαίρεσίν του, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἐθεώρει ἠδικημένον ἑαυτόν (Πηδάλιον, ὑπ. 2 τοῦ ιϐ'. Καν. Καρθαγ.), ἀλλ' ἐφεσιβάλλονται ἆρά γε αἱ τῶν Πατριαρχῶν ἀποφάσεις; ἐπιδέχονται ἔκκλησιν; Ἂς συμβουλευθῇ περὶ τούτου ὁ καλὸς Εὐγένιος τοῦ Ἰουστινιάνου νεαρὰν ρκγ'. Τοῦ ἰδίου Ἐκκλησιαστικῆς Συναγωγῆς Βιϐλ. Γ'. Κεφ. Β'. καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Διαταγῆς Βιϐλ. Α'. Τίτλ. δ'. καὶ Βιϐλ. Α'. Τίτλ. δ'. Κεφ. κθ', πρὸς δὲ καὶ τοῦ σοφοῦ Λέοντος τὸν Τίτλον Α'. τῆς νομικῆς του ἐπιτομῆς, καὶ μανθάνει ἐξ αὐτῶν, ἀλλὰ κατόπιν ἑορτῆς, πάσαν ἐσφαλεν εἰς ἑαυτὸν, οὕτω κατατικράνας τὸν Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας.

γ'. Ψεύδεται ὁ Εὐγένιος, λέγων ὅτι δὲν προσεκλήθη ὅλος ὁ Κλῆρος τοῦ θρόνου εἰς τὴν Σύνοδον· διὸ καὶ ἐπ' αὐτοῦ ἀπαντῶμεν χάριν τῶν μὴ εἰδότων τὰ κατωτέρω. Εἷς Κάϊρον εἷς μόνον ἀπελείφθη ἱερεὺς διὰ τὰς ἀνάγκας τοῦ νεκροταφείου, ὁ ἱερομόναχος Ἱερεμίας, ὅστις καὶ ἀνεγνώρισεν ἀκολούθως, καὶ ἀποδέχθεὶς ὑπέγραψε τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου. Οἱ λοιποὶ τῆς πόλεως Καΐρου, καθὼς καὶ οἱ τῶν πλησιοχώρων, ἅπαντες ἐν τῇ Συνόδῳ ἐχοροστάτησαν. Ταὐτὸν ἐγένετο καὶ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ· πάντες οἱ Κληρικοὶ ἐκαθέσθησαν ἐν τῇ Συνόδῳ, πλὴν τριῶν αὐτομόλων καὶ ἀποστατῶν, καὶ τῶν τοῦ ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας διὰ κώλυμα πνευματικὸν, ὅτι διαταχθέντες κυριαρχικῶς, ἅμα τῇ τοῦ Εὐγενίου ἐλεύσει, νὰ μὴ συγκοινωνήσωσι μετ' αὐτοῦ, παρήκουσαν πικράναντες τὴν Ἐκκλησίαν· ἄλλως τε καὶ μίαθιοι ὄντες τῆς ἐπιτροπῆς τῆς ἐνταῦθα Ἑλληναιγυπτιακῆς Κοινότητος, δὲν ἔχουσιν ἐλευθέραν τὴν θέλησιν, ὅπως τοὐλάχιστον ἀπεδείχθη ἐκ τῆς διαγωγῆς, ἣν ἔδειξαν πρὸς τὴν Μακαριότητά του ἀπὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Εὐγενίου. Τούτων οὕτως ἐχόντων, τρεῖς τοῦ κανονικοῦ Κλήρου τοῦ θρόνου δὲν παρῆσαν ἐν τῇ Συνόδῳ, καθότι, ἕνεκα τῆς μακρᾶς ἀποστάσεως, ἀπέβη ἀδύνατος ἡ ἔλευσίς των· ἄλλως τε δὲ αἱ ἐνορίαι αὐτῶν ἤθελον ἐγκαταλειφθῆ ἔρημοι ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας, καθ' ἃς ἠδύνατο νὰ ἐπέλθῃ ἀπευκταῖόν τι, θάνατος, ἢ τι ἄλλο· οἱ δὲ ἱερεῖς Μελέτιος καὶ Πέτρος αὐτόκλητοι προσῆλθον, ὡς τέκνα τῆς Ἐκκλησίας ἔντιμα καὶ πιστά. Τὸ δὲ δὴ παρὰ τοῦ Εὐγενίου λεγόμενον, ὅτι δῆθεν κρύφα προσεκλήθησαν ὀκτὼ τάλανες καὶ δι' ὀφρικίων ἐξηπατήθησαν, εἶναι ψεῦμα καταγέλαστον. Βέϐαιον ὅτι ἐσχάτως ἐτιμήθησαν δι' ὀφρικίων ἐξ Κληρικοὶ, ἀλλὰ Κληρικοὶ προνομιοῦχοι, μὲ πιστὰς καὶ πολυετεῖς

πρὸς τὸν θρόνον ἐκβουλεύσεις. Καὶ τοῦτο δὲν συνηγορεῖ παιδὸς ὑπὲρ τῆς δόξης τοῦ Εὐγενίου, διότι οἱ βαθμολογηθέντες, πλὴν τοῦ παπᾶ Πέτρου, ἦσαν καὶ εἰσὶ μέλη τοῦ πιστοῦ καὶ ἀλειπόδτακτου Πατριαρχικοῦ Κλήρου, τὸ στῆθος ἱερὸν καὶ γενναῖον κατὰ τῶν παραβιάσεων παρατάξαντος. Ἄλλως τε ἐπιγινωσκέτω ὁ κ. Εὐγένιος, ὅτι ἡ παρατήρησίς του ἐμπεριέχει καὶ τι γελοῖον· καθότι, κύριος τῶν ὀφφικίων ὁ Πατριάρχης, δύναται νὰ διαθέτῃ ταῦτα ὅπως καὶ ὁπότε θέλει, εἰς οὐδένα ὑποχρεούμενος νὰ δίδῃ λόγον ποτέ.

δ'. Ψεύδεται ὁ Εὐγένιος κηρύττων ὅτι κατεδικάσθη ἀπρόσκλητος. Ὁ Πατριάρχης ἐπὶ Συνόδου διεβεβαίωσεν ὅτι προσεκάλεσεν αὐτὸν καὶ ἡ μαρτυρία του εἶναι ἀληθής· ἐπιμαρτυρεῖ δὲ τοῦτο καὶ τὸ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου καταχωρισθὲν ἀντίγραφον τοῦ πιττακίου τῆς προσκλήσεως. Τὸ δὲ δὶς καὶ τρὶς προσκαλεῖσθαι εἰς ἀπολογίαν, καθὰ φησὶ, ἀποβλέπει μόνον πρὸς Ἐπισκόπους, κατὰ τὸν ὀδ'. Κανόνα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων· περὶ δὲ τῶν ὑποδεεστέρων βαθμῶν τοιοῦτό τι οἱ ἅγιοι Κανόνες οὐ προβλέπουσι.

ε'. Δὲν ἔθετο παραμεμορφωμένην τὴν κατηγορίαν ἡ Σύνοδος· Ὁ Εὐγένιος ἀληθῶς ἐπεβλήθη παρὰ τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, ὅστις ἐπεκύρου τὴν ἐκλογήν, καὶ ἐπέστελλεν ὑπὲρ αὐτῆς ἔξαρχος καὶ γράμματα εἰς τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν, ὡσανεὶ αὕτη ἦν ἐπισκοπή τις τοῦ Βυζαντίου, ἐναντίαν τῶν ἐντόνων διαμαρτυρήσεων τοῦ κανονικοῦ Πατριάρχου καὶ τῶν νομίμων ἐκλογέων, οἵτινες, κατὰ τὴν ἀρχαίαν παράδοσιν (Εὐαγγ. Κήρυξ Κοντογόνι τόμ. Γ'. φυλλ. Δ'.), εἶσιν ὁ Κλῆρος μετὰ τοῦ ποιμνίου, καὶ οὐχὶ μία ξηρὰ ἐπιτροπὴ ξένη καὶ ἔκφυλος τῆς τοιαύτης ὑψηλῆς πνευματικῆς δικαιοδοσίας.

ς'. Ψεύδεται ὁ Εὐγένιος, ἀποκαλῶν τοὺς ἱερεῖς τῆς Συνόδου ξένους, περιτρίμματα ὁδῶν καὶ καπηλείων καὶ Σιναΐτας. Οὐδεὶς ξένος τοῦ θρόνου ἔλαβε μέρος εἰς τὴν εἰρημένην Σύνοδον. Οἱ χοροστατήσαντες ἐν τῇ Συνόδῳ πάντες ἀποκατεστημένοι εἰσί, γεννήματα καὶ θρέμματα οἱ πλεῖστοι τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, καὶ λαμπροὶ ἀριστεῖς αὐτῆς, εἰς τὰς κρισιμωτέρας τοῦ ποιμνίου πνευματικὰς ἀνάγκας διακριθέντες· καὶ ἄλλοι μὲν ψάλλουσιν εἰς τὸν ἐν Καΐρῳ ναὸν τοῦ ἁγίου Μάρκου, ἄλλοι δὲ ἐντεῦθα κατὰ Μέμφιν ἱερᾷ Μονῇ τοῦ ἁγ. Γεωργίου· ἄλλοι εἰς τὸν ἐνταῦθα ἱερὸν ναὸν τῆς Κοιμήσεως· ἄλλοι εἰς τὸν ἐν Ῥάμλι ἱερὸν ναὸν

τοῦ ἁγίου Στεφάνου· ἄλλοι εἰς τὰς πόλεις Τάντας, Μανσούρας καὶ Σουέζ· ἄλλοι παρὰ τῇ Α. Θ. Μακαριότητι. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τοὺς τρεῖς Σιναΐτας, ἤθελεν ἀποφανθῇ λογικώτερον ὁ κλὸς Εὐγένιος, ἂν, ἀπαθῶς μελετῶν τὴν Πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον, ἐβεβαιοῦτο, ὅτι γνωμοδόται οὗτοι τῆς ἀληθείας προσεκλήθησαν. Καὶ τῷ ὄντι οἱ ἱεροὶ οὗτοι Πατέρες, ὀδυνώμενοι ἐγκαρδίως ἐπὶ τοῖς προπηλακισμοῖς καὶ τοῖς ἀδικήμασιν, ἅτινα πάσχει ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ, προθύμως ἔσπευσαν καὶ συμπαρέστησαν ἐν τῇ Συνόδῳ μετὰ τῶν λοιπῶν Πατέρων, φωτίζοντες αὐτοὺς διὰ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ σοφῆς αὐτῶν γνώμης, καὶ στηρίζοντες τὴν διάνοιαν αὐτῶν ἐν τῷ δικαίῳ, ἅμα δὲ καὶ μάρτυρες γινόμενοι τῆς κανονικῆς καὶ ἀπαθοῦς τῆς Συνόδου συνδιασκέψεως καὶ ἀποφάσεως.

Ἀνασκευάσαντες τὰ κατὰ τῆς ἀποφάσεως τῆς Συνόδου ἐπιχειρήματα, καὶ τὸ σαθρὸν αὐτῶν καὶ σοφιστικὸν καταδείξαντες, ὀφείλομεν νῦν νὰ παρατηρήσωμεν τῷ Εὐγενίῳ καὶ τὰ ἑξῆς· ἵνα ὑποστηρίξῃ τὴν ἀντικανονικὴν δῆθεν κατάρτισιν τῆς Συνόδου, λέγει, ὅτι οὐδεὶς ὑπῆρχεν ὁ συγκροτήσων αὐτὴν, ὡς τεθειμένου τοῦ Νικάνορος ὑπὸ κηδεμονίαν· ἀλλ' ἐρωτῶμεν τὸν Εὐγένιον· τίς ἔθεσε τὴν Α. Μακ. ὑπὸ κηδεμονίαν; τίνες Κανόνες ἐφηρμόσθησαν καὶ κατὰ τίνα τρόπον; Ἡ ἐπιτροπὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ καὶ τῶν καταστημάτων τῆς Κοινότητος ἠδύνατο ἆρά γε νὰ πράξῃ τοῦτο; ἐν οὐδενὶ Κανόνι τῆς Ἐκκλησίας εὑρομεν ὅτι ἐπιτροπὴ, ἐκ λαϊκῶν συγκειμένη, οἵα ἡ ῥηθεῖσα, δύναται νὰ κηρύξῃ ἕνα Πατριάρχην, ὡς χρήζοντα κηδεμονίας, καὶ ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τοιαύτην. Ἄκυρος ἄρα ἡ περὶ τούτου ἀπόφασις τῆς ῥηθείσης ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ ἡ τῆς διὰ τοῦτο μάλιστα καταλυθείσης ἐπιτροπῆς Καΐρου· ἀλλὰ μὴ εἶχε τὸ τοιοῦτο δικαίωμα ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως; οὐδαμοῦ εὕρηται Κανών, τοιοῦτον αὐτῇ παρέχων δικαίωμα· ἀλλὰ καὶ ἂν ἠδύνατο νὰ σφετερισθῇ αὐτὴ δικαίωμα, ἄλλοις δεδομένον, πῶς ἐξήσκησεν αὐτό; ἆρά γε ἡ ἀποστολὴ τοῦ ἐξάρχου αὐτῆς εἶχέ τι κανονικὸν καὶ ἔννομον; ἢ ἐν μιᾷ καὶ μόνῃ στιγμῇ γενομένη παρ' αὐτοῦ ἐκτίμησις τῆς διανοητικῆς κατασάσεως τοῦ Πατριάρχου παρέχει τὴν ἐλαχίστην πιθανότητα, ὅτι ἐγένετο εἰλικρινῶς καὶ εὐσυνειδήτως; ῥίψωμεν πέπλον ἐπὶ τοῦ ἀσχημίζοντος τὴν Ἐκκλησίαν ἐπεισοδίου τούτου· ἀλλὰ πόσον ὁ Εὐγένιος γινώσκει τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κατὰ πόσον σέβεται καὶ τιμᾷ καὶ ἐφαρμόζει αὐτούς, δῆλον γίνεται καὶ ἐκ

τούτου, Προτάσσων ἐν ὑποθέσει τὸ ἀντικανονικὸν καὶ ἄδικον τῆς κηδεμονεύσεως τοῦ Πατριάρχου, ἐπάγει ὅτι ὤφειλεν ὁ Πατριάρχης ν' ἀποδείξῃ τοῦτο ἐνώπιον ἀνδρῶν, δυναμένων νὰ κρίνωσι· νομίζει ὁ Εὐγένιος ὅτι δύνανται οἱ τυχόντες, οἷον αὐτὸς οὗτος, ἢ οἱ περὶ αὐτὸν ἐπίτροποι τῶν καινῶν καταστημάτων, νὰ θεωρηθῶσιν ἁρμόδιοι πρὸς τοῦτο; πολλοῦ γε καὶ δεῖ· οὐδεὶς ἄλλος, παρὰ τὴν ἐγχώριον Σύνοδον, εἶναι ἁρμόδιος, αὕτη δὲ, ἐκπληρώσασα τὴν ἐντολὴν αὐτῆς εὐσυνειδήτως, ἐκήρυξε τὸν Πατριάρχην ἐχεφρονοῦντα (Πρᾶξ. ἀ. Α'. Συνελεύσεως), καὶ μηδόλως κηδεμονίας χρήζοντα, ἡ δὲ ἀπόφασις αὐτῆς εἶναι ἱερά, καὶ οὐδαμῶς ὑπόκειται εἰς ἐξέλεγξιν οἷου δήποτε.

Ἀλλ' ὅ,τι ἀποδεικνύει τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Εὐγενίου τὸ ἀτίθασον καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ τὸ ἀντικανονικὸν, εἶναι ἡ τελευταία αὐτοῦ διαδήλωσις, ὅτι, « δυνάμει τῶν ἱερῶν Κανόνων, εἰς οὐδὲν λογιζόμενος » τὴν καθαίρεσίν του, θέλει ἐξακολουθήσει διοικῶν τὴν Ἐκκλησίαν· ἰδοὺ λοιπὸν ὁ Εὐγένιος, καὶ ἀνωτέρω τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόλων ἑαυτὸν τιθέμενος, κατακρίνει καὶ ἀκυροῖ τὴν ἀπόφασιν τῆς καθαιρεσάσης αὐτὸν Συνόδου, περιφρονῶν καὶ αὐτὴν, καὶ τοὺς τὰ περὶ συγκροτήσεως Συνόδων ὁρίσαντας. Τόλμη τοιαύτη παρὰ Χριστιανῷ ὑπερβαίνει πᾶν ὅριον, καὶ ἀπίστευτος φαίνεται τὸ παράπαν· καὶ ὅμως εἶναι πρᾶγμα παρ' αὐτοῦ τούτου ὁμολογούμενον, τὸ δὲ χείριστον πάντων, καὶ δι' ἐπικλήσεως θεῖων Κανόνων τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ποῦ εὗρε τοὺς Κανόνας τούτους; ἡμεῖς, τοὐναντίον, τὰς ἱερὰς βίβλους ἀναδιφῶντες, ῥητὸν εὑρίσκομεν Κανόνα τὸν Δ'. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου, καθ' ὃν, «εἴ τις Ἐπίσκοπος, ὑπὸ Συνόδου καθαιρεθεὶς, ἢ πρεσβύτερος, ἢ διάκονος, ὑπὸ τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, τολμήσει τι πρᾶξαι τῆς λειτουργίας..... μηκέτι ἐξὸν εἶναι αὐτῷ, μηδ' ἐν ἑτέρᾳ Συνόδῳ ἐλπίδα ἀποκαταστάσεως, μήτε ἀπολογίας χώραν ἔχειν, ἀλλὰ καὶ τοὺς κοινωνοῦντας αὐτῷ ἀποβάλλεσθαι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μάλιστα, εἰ, μαθόντες τὴν ἀπόφασιν, τὴν κατὰ τῶν προειρημένων ἐξενεχθεῖσαν, τολμήσειαν αὐτοῖς κοινωνεῖν». Καὶ ὅμως κατὰ τοιούτων σαφῶν καὶ ἱερῶν Κανόνων, ἀνέδην χωρῶν, προέβη εἰς πρᾶξιν λειτουργίας, ὡς ἀκούομεν, φορέσας ἐπιτραχήλιον καὶ διανείμας ἀντίδωρον χθὲς ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ἁγ. Σάββα.

Οὕτως ἐν ὀλίγοις ἀνασκευάσαντες ὅσα συνωθύλλευσεν ἀνοήτως καὶ παράλογα ἐν τῷ λιβέλλῳ αὐτοῦ ὁ Εὐγένιος, τὴν ἀλήθειαν διαστρέφων, καὶ τοὺς ἱεροὺς τῆς Ἐκκλησίας Κανόνας καταφωτιστεύων καὶ καταστρατηγούμενος, παρακαλοῦμεν αὐτὸν νὰ ἐπιδείξῃ ἡμῖν τὸν μετ' αὐτοῦ συνθρηνοῦντα καὶ συνοδυρόμενον Κλῆρον καὶ λαὸν, ἡμεῖς δὲ θέλομεν ἀντεπιδείξει αὐτῷ φάλαγγα πυκνὴν καὶ πολυάριθμον πιστῶν τῆς Ἐκκλησίας τέκνων, καὶ λειτουργῶν τοῦ Ὑψίστου, τεταγμένων περὶ τὴν Ἁγίαν Μάκ., ἀληθῶς τὴν καρδίαν ἀλγούντων καὶ συνθρηνούντων μετ' αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ καὶ θρησκευτικῇ αἰσχύνῃ, καταρωμένων δὲ τὸν αἴτιον αὐτῆς, τὸν ὑβριστὴν καὶ διώκτην τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, τὸν ὀλετῆρα τοῦ ποιμνίου, τὸν ἀρειανῇ θρασύτητι ἀποτολμήσαντα νὰ ἐκπορθήσῃ τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν.

Καὶ ταῦτα μὲν οὕτως· ὁμολογοῦμεν δὲ χάριτας ὅτι πλείστας τῷ κ. Εὐγενίῳ, ὅτι διὰ τοῦ λιβέλλου αὐτοῦ παρέσχεν ἡμῖν τὸ ἐνδόσιμον, ἵνα πλατύτερον ἀναπτύξωμεν τὰ κατὰ τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ, ἥτις, κατὰ τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα, τυγχάνει «νόμιμος, κανονικὴ καὶ ἀνέκκλητος».

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ᾠοξζ', ἰουλίου λά.

Ὁ τῆς Α. Θ. Μ. Μέγ. Ἀρχιδιάκονος ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ.

Ἔτι δὲ μᾶλλον ἐδείνωθησαν τὰ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου, ὅτε ἐγνώσθη ὅτι οἱ μακαριώτατοι Πατριάρχαι Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων ἀνεγνώρισαν τὰ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ κατὰ τοῦ κ. Εὐγενίου δραματουργηθέντα, ὡς καλῶς πεπραγμένα ὑπὸ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Συνόδου καὶ συμφώνως τοῖς θείοις Κανόσιν, ὡς δηλοῦται σαφέστατα ἐκ τῆς παρὰ πόδας ἐγκυκλίου τοῦ Π. Νικάνορος, φερούσης ἡμερομηνίαν κέ. σεπτεμβρίου, ἐν ᾗ συνεκτίθενται καὶ αἱ ἀπαντήσεις τῶν δύο Πατριαρχῶν, ἡ μὲν ἐκ Βηρυτοῦ, ὑπὸ ἡμερομηνίαν κς'. αὐγούστου, ἡ δὲ ἐξ Ἱεροσολύμων, ὑπὸ ἡμερομ. σεπτεμβρίου κά.

† ΝΙΚΑΝΩΡ ἐλέῳ Θεοῦ Πάπας καὶ Πατριάρχης τῆς μεγάλης πόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου.

Οἱ ὑπὸ τὸν καθ' ἡμᾶς ἁγιώτατον Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν θρόνον ὑποκείμενοι, ὅ τε ἱερὸς Κλῆρος καὶ λοιποὶ ἅπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ λίαν ἀγαπητὰ καὶ περισπούδαστα τῆς Ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη ὑμῖν ἄπαυστος παρὰ Θεοῦ Παντοκράτορος, παρ' Ἡμῶν δ' εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Οὐκ ἀγνοεῖτε δήπου, ἀγαπητὰ ἐν Χριστῷ τέκνα, ὅ-

τι πρὸ οὐ πολλοῦ συγχροτήσαντες ἁγίαν καὶ ἱερὰν τοπικὴν Σύνοδον, τελείᾳ καθαιρέσει καθυπεβάλομεν τὸν δίκην πορθητοῦ φρικαλέου εἰσελάσαντα καὶ ἀσεβῶς σπαράξαντα τὴν τοῦ Ἀποστόλου καὶ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου Ἐκκλησίαν Εὐγένιον, καὶ ὅτι κατὰ καθῆκαν τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς περὶ Ἡμᾶς Συνόδου ἀνηγγείλαμεν τοῖς τε ἁγιωτάτοις Πατριάρχαις καὶ λοιπαῖς ἀνεξαρτήτοις Ἐκκλησίαις, ἵνα μὴ τυχόν ποτε δεχθῶσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς αὐτῶν μάνδραις τὸν ἐστιγματισμένον ἐκεῖνον καὶ ἀσεβῆ πορθητήν. Καὶ δὴ κομισάμενοι ἀρτίως τὰς ἀπαντήσεις τῶν μακαριωτάτων Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, ἐν αἷς ἡ τὰ κείμενα καὶ ἃ οἱ πανεύφημοι τῆς εὐσεβείας διδάσκαλοι ἐτράνωσαν σεβομένη, ἅμα δ' ὑπὸ θείου ἀληθῶς Πνεύματος ἐμφορουμένη καὶ περὶ τὰ οὐράνια καὶ οὐχὶ τὰ γήϊνα περιστρεφομένη γεραρὰ καὶ σεπτὴ ἐκείνη τῶν εὐκλεῶν Πατριαρχῶν δυάς, ἐξαίρει τὰς πράξεις Ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ Ἡμᾶς Συνόδου καὶ πληρέστατα ταύτας ἐπιδοκιμάζει, χρέος πατρικὸν ἀπαραίτητον ἡγούμεθα ἀνακοινῶσαι καὶ αὖθις τῷ ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον τοῦτον θρόνον χριστεπωνύμῳ πληρώματι ἐκείνας, κατὰ γράμμα ὧ δέ πως ἐχούσας.

« Μακαριώτατε καὶ ἁγιώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα τῆς με-
« γαλουπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου, ἐν Χρι-
« στῷ τῷ Θεῷ λίαν ἀγαπητὲ καὶ περιπόθητε ἀδελφὲ καὶ συλ-
« λειτουργὲ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος, κύριε Νικάνωρ. Τὴν φι-
« λὴν Ἡμῖν Λύτης καὶ σεβασμίαν Μακαριότητα ἀδελφικῶς ἐν
« Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, προσαγορεύομεν ὑπερηδιστα. Καὶ
« τὰς λοιπὰς ἀδελφικὰς ἐπιστολὰς τῆς ὑμετέρας Μακαριότητος
« ἐγκαίρως εἴχομεν λάβει καὶ τὴν ἀπὸ 4 ἐνεστῶτος μηνολογου-
« μένην περιπόθητον Ἡμῖν ἐπιστολήν Της διακομισάμενοι καὶ
« ἐπισταμένως διεξελθόντες, ἐγνωμεν ὅσα ἐν αὐτῇ ἀφηγεῖται
» ἀνιαρὰ καὶ σπαραξικάρδια, διατρέξαντα τῇ ἐπεμβάσει τοῦ αὖ-
« τόσε διατρίβοντος Ἀρχιμανδρίτου κὺρ Εὐγενίου Ξηροποταμη-
« νοῦ, ὡς τοποτηρητοῦ τοῦ ὑμετέρου Πατριαρχικοῦ Ἀλεξάνδρι-
« νοῦ θρόνου. Μακαριώτατε! Μακρὰν τοῦ νὰ φρονήσωμεν πατὲ
« ὅτι ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ μεγ. Ἐκκλησία, ἡ κοινὴ αὕτη συμ-
« πάντων τῶν ὀρθοδόξων τροφὸς καὶ διδάσκαλος τῆς εἰρήνης καὶ
« ἀγάπης, συναινεῖ εἰς τὰς τοιαύτας ἀθεμίτους, ἀντικανονικὰς
« πράξεις καὶ τυραννικὰς παραβιάσεις τοῦ διαληφθέντος Εὐγε-
« νίου, φρονοῦμεν, τὸ καθ' ἡμᾶς, ὅτι τὰ ἐν τῷ ἐπισυνημμέ-
« νῳ ἐν τύπῳ φυλλαδίῳ πρακτικὰ τῆς ἐπιτοπί-

« ως αὐτόσε συγκροτηθείσης Συνόδου τῶν Κλη-
« ρικῶν τοῦ ἁγιωτάτου Λύτης Ἀποστολικοῦ
« καὶ Πατριαρχικοῦ θρόνου ὑπὸ τὴν προεδρείαν
« τῆς Ὑμετέρας Θ. Μακαριότητος, καθὸ βάσιν
« εὐσταθῆ ἔχοντα τὸ ἀπαραβίαστον καὶ πάνά-
« χαιον προνόμιον τῆς αὐτονομίας τοῦ ὑμετέ-
« ρου Πατριαρχικοῦ θρόνου, σύμφωνα τοῖς θεί-
« οις καὶ ἱεροῖς Κανόσιν ὄντα, δοκοῦσιν Ἡμῖν
« καλῶς πεπραγμένα. Πρὸς παντελῆ δὲ τῶν σκανδάλων
« κατάπαυσιν συνεικάζομεν, ὅτι λείπεται ἔτι ἡ ὅσον ἔνεστι τα-
« χυτέρα αὐτόσε κάθοδος τοῦ κοινῇ ὁμοφώνῳ γνώμῃ Συνοδικῶς
« ἐγκριθέντος πανοσιολογιωτάτου ἀγ. Ἀρχιμανδρίτου κυρίου
« Νείλου τοῦ Ἐσφιγμενίτου, ὡς τοποτηρητοῦ καὶ διαδόχου τοῦ
« ὑμετέρου Πατριαρχικοῦ θρόνου, οὗτινος ἡ προσωπικὴ παρου-
« σία, καθὸ παιδεία καὶ ἱκανότητι συγκεκροτημένου, πεποίθαμεν,
« ὅτι τὰ μέγιστα συντελέσει εἰς ἐξεύρεσιν τρόπων συμβιβαστι-
« κῶν, πρὸς ἐξάλειψιν τῶν σκανδάλων καὶ ἀποκατάστασιν τῆς κοι-
« νῆς εἰρήνης καὶ ἡσυχίας, συνεργοῦντος τοῦ εἰρηνάρχου ἡμῶν
« Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, παρ' οὗ καὶ τὰ ἔτη αὐτῆς χαρισθείη-
« σαν ὡς ἐπιμήκιστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτηριωδέστατα.

« Ἐν Βηρυτῷ, κς'. αὐγούστου ,αωξζ'.

« Τῆς Ὑμ. Θ. Μ. ἐν Χριστῷ ἀγαπὸς ἀδελφὸς
καὶ ὅλως πρόθυμος

† Ὁ Ἀντιοχείας ΙΕΡΟΘΕΟΣ».

« Μακαριώτατε καὶ σεβασμιώτατε Πάπα καὶ Πατριάρχα τῆς
« μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου κτλ.
« Κατὰ τὴν 1 παρελθόντος μηνὸς Αὐγούστου ἐγράψαμεν τῇ θε-
« σπεσίᾳ Αὐτῆς Κορυφῇ, πληροφοροῦντες μόνον ἀποκριτικῶς
« ὅτι ἐλάβομεν τὰ πρακτικὰ τῆς ὑπὸ τῆς σεβασμιωτάτης Λύτης
« Μακαριότητος συγκροτηθείσης ἱερᾶς τοπικῆς Συνόδου ἐν τῷ
« κατὰ τὸ Ῥάμλιον Ἀλεξανδρείας πανσέπτῳ ναῷ τοῦ ἁγίου
« ἐνδόξου Ἀποστόλου καὶ πρωτομάρτυρος Ἀρχιδιακόνου Στε-
« φάνου περὶ καθαιρέσεως τοῦ Εὐγενίου. Νῦν δὲ πάλιν τῆς εὐ-
« καιρίας δραττόμενοι, σπεύδομεν προθύμως εἰς ἐκτενεστέρων

« ἀφάντησιν τῶν τε εἰρημένων πρακτικῶν καὶ τῆς ἀπὸ ιγ'. τοῦ
« ἤδη λήξαντος πρὸς Ἡμᾶς Αὐτῆς ἐριτίμου ἀδελφικῆς ἐπιστολῆς,
« ἣν καὶ ἐλάβομεν ἐγκαίρως. Καὶ πρῶτον μὲν ἀπονέμομεν χά-
« ριτας ἐξ ὅλης καρδίας τῷ πανοικτίρμονι Θεῷ, ὅτι ἐν μέσῳ
« τηλικούτων θλίψεων καὶ ἐιωγμῶν πληρεστάτην ἐπιδαψιλεύε-
« ται τὴν ὑγιείαν τῇ σεβασμιωτάτῃ αὐτῆς Μακαριότητι καὶ βάλ-
« σαμον ἐπιχέει παραμυθίας εἰς τὰ πολυώδυνα αὐτῆς τρώματα,
« ἐνισχύων αὐτὴν κατὰ πάντων τούτων, ὡς μόνος δυνατὸς, ἵνα
« καὶ μέγιστον περιβληθῇ τὸν θρίαμβον ἡ πολύαθλος Λύτῆς Κο-
« ρυφή. Κατὰ συνέπειαν δὲ μεταβαίνοντες εἰς τὸ περὶ καθαιρέ-
« σεως τοῦ Εὐγενίου κεφάλαιον, σπεύδομεν ἐκδηλῶσαι τῇ ἀδελ-
« φικῇ Της ἀγάπῃ, ὅτι ἐν τοιαύτῃ πανδακρύτῳ φορᾷ, ἐν ᾗ κα-
« τήντησεν ἡ αὐτόθι Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἀπόλυτος ἦν ἀνάγ-
« κη, ἵνα ἡ Ὑμετέρα σεβασμιωτάτη Μακριότης ἀποφασίσῃ λα-
« βεῖν τὰ καταλλήλα μέτρα πρὸς ἀποσόβησιν τοῦ περιστάντος
« κινδύνου. Διά τοι τοῦτο κατήκοοι ὄντες πρὸ καιροῦ τῶν αὐ-
« τόθι διατρεχόντων, καὶ τὴν ἐξ ὕψους δύναμιν θερμῶς ὁσημέ-
« ραι ἐπικαλούμενοι πρὸς διάσωσιν τῆς αὐτόθι κυμαινομένης
« πνευματικῆς Κιβωτοῦ, μεγάλως ἐχάρημεν καὶ δόξαν ἀπεβά-
« θους κάρδιας ἀνεπέμψαμεν τῷ Σωτῆρι Θεῷ, ὅτε τέως ἐπλη-
« ροφορήθημεν, ὅτι ἡ Ὑμ. ἀδελφικὴ Κορυφὴ, θεόθεν πάντως ἐμ-
« πνευσθεῖσα, συνεκάλεσε περὶ ἑαυτὴν τοπικῶς Σύνοδον ἁγίαν
« τοῦ ὑπ' αὐτὴν θεόφρονος Κλήρου, καὶ δικάσασα κανονικῶς
« καὶ δικαίως τὸν τὰ καθεστῶτα αὐτόθι ἐκταράξαντα Εὐγένιον,
« προέβη ἐν Πνεύματι ἁγίῳ εἰς τὴν τούτου καθαίρεσιν. Τὴν
« Συνοδικὴν οὖν ταύτην ἀπόφασιν τῆς Υ. σεβασμιωτάτης Μακα-
« ριότητος ἀναγνωρίζομεν καὶ Ἡμεῖς μετὰ τῆς περὶ Ἡμᾶς ἁγ.
« Συνόδου πλήρη, δικαίαν, ἔννομον καὶ κανονικὴν, καὶ χαίροντες
« ἐκλιπαροῦμεν θερμῶς τὸν ἐλεήμονα Θεὸν, ἵνα τοῦ λοιποῦ δῷ
« πέρας εἰς τὰς θλίψεις καὶ τὰ βάσανα τῆς Υ. ἀδελφικῆς Κορυ-
« φῆς, καὶ ἐπαναγάγῃ τὴν προτέραν Αὐτῆς φαιδρότητα· τῷ δὲ
« Εὐγενίῳ χαρίσηται μεταμέλειαν τῶν ἡμαρτημένων καὶ ψυχι-
« κὴν σωτηρίαν, τῷ δὲ Χριστεπωνύμῳ αὐτόθι Ὀρθοδόξῳ πλήρω-
« ματι γαλήνην πνευματικὴν καὶ ὁλόθυμον ἅμα πρὸς Ὑμᾶς τὸ
« ἀγαθὸν γνήσιον καὶ θεόθεν αὐτῷ δωρηθέντα ποιμενάρχην Του
« ἀφοσίωσιν. Ταῦτα δικαιῶς εὐχόμεθα καὶ ταῦτα θερμῶς ἐπι-
« ποθοῦμεν ἐν πάσῃ τῇ κατὰ Χριστὸν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ. Ἕτε-
« ρον δὲ μὴ ἔχοντες, περαίνομεν τὸν λόγον, ἐξαιτούμενοι παρὰ

« Κυρίου τὰ σεβάσμια Αὐτῆς ἔτη ὅ,τι πλεῖστα καὶ πανευδαίμονα.

» Ἐν τῇ ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ, αωξζ'. Σεπτεμβρίου κά.

» Τῆς Ὑμ. σεβασμιωτάτης Μακαριότητος
ἀγαπητὸς ἐν Χριστῷ ἀδελφὸς καὶ ὅλως πρόθυμος,
Ὁ Ἱεροσολύμων ΚΥΡΙΛΛΟΣ ».

Τῶν τοίνυν Συνοδικῶν Ἡμετέρων κατὰ τοῦ Εὐγενίου ἀποφάσεων κῦρος αὐθεντικὸν ἤδη οὕτωσὶ λαβουσῶν καὶ παραδεκτῶν οἱονεὶ ὑπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας γενομένων, ὡς τῶν δύο ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν ταῖς σεπταῖς αὐτῶν ἐκφαντορίαις ταύτας κυρωσάντων, πᾶσα ἐπὶ τούτου γνώμη καὶ ἀπόφασις τῆς ἐν Βασιλευούσῃ Ἐκκλησίας καὶ τῶν ταύτην ἐκπροσωπούντων ἀπηνῶν Ἡμῶν καὶ τῆς ἀληθείας διωκτῶν, οἵτινες, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, καὶ αὖθις καίριον τὸ τραῦμα ἔλαβον, ἀπορρίπτεα ἐστὶ, κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς Κανόνας, ἅτε δὴ ἐμπαθὴς καὶ μονομερὴς οὖσα, καὶ οὐδὲν τὸ Ἐκκλησιαστικὸν κῦρος περιθεβλημένη. Ταῦτα ἀγγέλλοντες καὶ αὖθις τῷ ἀνὰ πᾶσαν γῆν Αἰγυπτὸν περιουσίῳ τοῦ Κυρίου λαῷ, προτρέπομεν καὶ νουθετοῦμεν πατρικῶς, ἵνα ἀπέχωσι τοῦ ὀλετῆρος, ὡς ἀλλοτρίου πάσης ἱερατικῆς ἀξίας, τηρῶσι δ' ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ τὰς ἐντολὰς τοῦ Κυρίου, πιστοὶ ἐμμένοντες τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣ αὐτοὺς ἐξέθρεψε, καὶ ταῖς σεπταῖς αὐτῆς διατάξεσι, καὶ οὕτως ἕξουσι ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀκούσωσι παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ τὸ διὰ τοῦ ἐνθου Προφητάνακτος λεγόμενον· « Ἐὰν ὁ λαός μου τὰς ἐντολάς μου φυλάξῃ, ἐν ῥάβδῳ τοὺς ἐχ-
« θροὺς αὐτῶν ἐπισκέψομαι καὶ ἐν μάστιξι τὰς ἀδικίας αὐτῶν·
« τὸ δ' ἔλεός μου οὐ μὴ διασκεδάσω ἀπὸ τῶν ἀγαπώντων με, οὐδ'
« οὐ μὴ βεβηλώσω τὴν διαθήκην μου ». Τοὺς δ' εὐαρίθμους ἐκείνους ἀπό τε τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, οἳ, ἐπιλήσμονες τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν καθήκοντος καὶ τῶν ὅρκων γενόμενοι, ἀθεοφόβως καὶ ἀσυνειδήτως ἀπεστάτησαν τοῦ γνησίου καὶ κανονικοῦ αὐτῶν κυριάρχου καὶ πατρὸς, καὶ τῷ ἱερουσύλῳ πορθητῇ συνταχθέντες, κατέστησαν ἄξιοι τῶν ἐσχάτων ποινῶν, ὡς καὶ τοὺς ἀλιγίστους τοῦ λαϊκοῦ τάγματος, οἳ, ἀνατρέποντες καὶ ἀσεβῶς καινοτομοῦντες, ἐξέκλιναν καὶ κατεπίκρανα καὶ κατελύπησαν τὴν Ἐκκλησίαν, ἀπὸ καρδίας οἰκτείροντες, μετ' Εὐαγγελικῆς ἀνεξικακίας καὶ ἀνοχῆς καὶ αὖθις ὕστατον ἤδη καὶ τελευταῖον λέγομεν τούτοις μὲν, ἵνα, ὅσον τάχος, ἀποταχθέντες τῷ Σατανᾷ, μετὰ συντετριμμένης καρδίας

προσέλθωσι καὶ ἐξομολογούμενοι ἐξαιτήσωνται παρὰ Θεοῦ συγχώρησιν τῶν ἁμαρτιῶν καὶ τῶν πλημμελημάτων αὐτῶν, καὶ οὕτω συνετισθέντες μὴ ὑποπέσωσι ταῖς δικαίαις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν θεοφόρων Πατέρων ἀραῖς καὶ τῷ ἀναθέματι, ἐκείνοις δὲ, ἵνα ἐν πρόσευχῇ διηνεκεῖ καὶ δάκρυσι καὶ ἀληθεῖ μετανοίᾳ ἐξιλεώσωσι τὸν δίκαιον Θεὸν, ὅτε τοῦτον σφόδρα παρώργισαν, τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀθετοῦντες. καὶ μὴ ἀκούσωσι ταχέως τὸ τρομερὸν ἐκεῖνο λόγιον, τὸ διὰ ταῦ προφήτου Ὡσηέ· « Σὺ ἀπώσω δικαιοσύνην, κἀγὼ ἀπώσομαί σε τοῦ μὴ ἱερατεύειν μοι». Καὶ γὰρ ποίας τῆς συγγνώμης ἄνευ τούτων παρὰ Θεῷ ἀξιωθήσεται ὁ διδάσκειν μὲν ἄλλους Κανόνας καὶ τὰς τοῦ Θεοῦ ἐντολὰς ἐπαγγειλάμενος, αὐτὰς δὲ ταύτας περιφρονῶν καὶ εἰς οὐδὲν λογιζόμενος; Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον, πεποιθότες, ὅτι ὅσον τάχος ἐκλείψει ἀπὸ τοῦ μέσου καὶ διασκεδασθήσεται ὁ μισόκαλος, ὡς κονιορτὸς ἀπὸ ἄλωνος θερινῆς, ὅτι τὸ δίκαιον θριαμβεύσει, καὶ ὁ γεραρὸς τῶν Ἀθανασίων καὶ Κυρίλλων θρόνος ἀνακτήσεται τὴν προτέραν αὐτοῦ λάμψιν καὶ φαιδρότητα, ὅτε δὴ καὶ περιχαρεῖς ἐροῦμεν· « Εὐλογητὸς εἶ, Σὺ Κύριε, εἰς αἰῶνα καὶ ὑπερυμνητος, ὁ τῶν ἀσθενῶν βοηθὸς καὶ προστάτης, ὁ χορηγὸς τῆς ζωῆς, ὁ δικαιοκρίτης καὶ πολυεύσπλαγχνος, εὐλογητὸς εἶ καὶ δεδοξασμένος, ὅτι ἐπέβλεψας καὶ εἶδες καὶ κατήρτισας καὶ αὖθις τὴν Ἐκκλησίαν ταύτην, ἣν τῷ ἰδίῳ ἀχράντῳ Σου αἵματι ἐκτήσω»! Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον αὐτοῦ θεῖον ἔλεος σὺν τῇ παρ' Ἡμῶν πατρῴᾳ εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη διὰ παντὸς μεθ' ὑμῶν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, αωξζ'. σεπτεμβρίου κέ.

Πρὸς Θεὸν εὐχέτης διάπυρος ἁπάντων ὑμῶν,

(Τ. Σ.) † Ὁ Ἀλεξανδρείας ΝΙΚΑΝΩΡ.

Ἑτέρα δὲ ἐπιστολὴ ἐδημοσιεύθη τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ὑπὸ ἡμερομηνίαν ἡ. σεπτεμβρίου, πρὸς τὸν κ. Κωνσταντινίδην, πρόεδρον τῆς Ἑλληνοαιγυπτιακῆς ἐπιτροπῆς, ἀφορῶσα τὰ κατὰ τὸν Νικάνορα, ἐν ᾗ μετ' ἀπορίας λέγει ὅτι «ἡ ἀληθὴς πρακτικὴ ἀρετὴ καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ πραότης (τοῦ Πατρ. Ἀλεξανδρείας) κρίνονται ὡς βλακεία καὶ παραφροσύνη».

Ὅσα δὲ κατ' ἐκείνας τὰς ἡμέρας ἐδημοσιεύθησαν ἐν τῇ Βυζαντίδι, ὅτι ὁ Π. Νικάνωρ ἔπαθεν ὑπὸ φθειριάσεως καὶ ὅτι

ἀπεβλήθη ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ κόμητος Σ. Τσιτσίνια κ.τ.λ., ταῦτα ἀνήρεσαν, ἐντολῇ τοῦ κόμητος, ὁ γραμματεὺς αὐτοῦ Ἀλ. Μ. Καλλογιάννης, διὰ τῆς ἑξῆς διατριβῆς.

Ἀξιότιμε Κ. Σύνταχτα τῆς Βυζαντίδος.

Ἐν τῷ ὑμετέρῳ φύλλῳ τῆς 13ης 7βρίου κατεχωρήσατε ἀλληλογραφίαν τινὰ ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἐν ᾗ μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρει ὁ ὑμέτερος ἀνταποκριτὴς, ὅτι ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης Νικάνωρ κατελήφθη κατ' αὐτὰς ὑπὸ φθειριάσεως, παραμεληθεὶς δὲ ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν, κινδυνεύει νὰ γίνῃ θῦμα τῆς νόσου ταύτης. καὶ ὅτι, ἕνεκα τῆς ἀσθενείας ταύτης καὶ ἄλλων συνεπειῶν τοῦ γήρατός του, ὁ κ. κόμης Τσιτσίνιας ἀπέβαλεν αὐτὸν τῆς οἰκίας του καὶ περιώρισεν εἴς τι κελλίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ῥαμλίου κτλ.

Τὴν παράδοξον ταύτην εἴδησιν, ἣν ὁ ἐνταῦθα ἀνταποκριτής σας, λίαν ἁπλοῦς, φαίνεται, ἄνθρωπος, διεβίβασεν ὑμῖν, διαψεύδω σήμερον, κατ' ἐντολὴν τοῦ κ. κόμητος Τσιτσίνια, διὰ τοῦ ἐντονωτέρου τρόπου, ὡς ὅλως ἀνυπόστατον καὶ πλάσμα τοῦ ἀνταποκριτοῦ σας. Ἦτο αὐτόχρημα ἁπλότης, ἵνα μὴ ἄλλην τινὰ μεταχειρισθῶ ἐγγικτικωτέραν λέξιν, καὶ μόνον τὸ νὰ φαντασθῇ οὗτος, ὅτι οὐχὶ τόσῳ σεβάσμιον καὶ ἱερώτατον πρόσωπον, οἷος ὁ Μακ. Πατριάρχης καὶ πνευματικὸς ἡμῶν πατὴρ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἁπλούστερος τῶν ἀνθρώπων, ξενιζόμενος παρὰ τοῦ κ. κόμητος Τσιτσίνια, ἠδύνατο νὰ παραμεληθῇ, ἔστω καὶ ἐπ' ἐλάχιστον, πολὺ μᾶλλον ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε καὶ ὑπὸ φθειριάσεως νὰ πάθῃ.

Ἡ Α. Θ. Μ. ἐξενίσθη παρὰ τοῦ κ. Τσιτσίνια μεθ' ὅλου τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Πατριαρχείου Της, ἐπὶ 10 περίπου ἡμέρας. Ἐν πληρεστάτῃ ὑγείᾳ διατελοῦσα, καὶ ἀνακουφισθεῖσα ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ ἀπὸ τῆς ψυχικῆς ταραχῆς, ἐξέφρασε τῷ κ. κόμητι τὴν ἐπιθυμίαν νὰ παραχωρηθῇ Αὐτῇ μία τῶν ἐν Ῥαμλίῳ παρὰ τὸν ναὸν οἰκία του, ὅπου εὐχερέστερον καὶ μᾶλλον ἀκόπως δύναται νὰ ἐκπληροῖ τὰ θρησκευτικὰ Αὐτῆς καθήκοντα. Ὁ κ. Τσιτσίνιας ἐπροθυμοποιήθη νὰ θέσῃ πάραυτα εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Α. Μ. τὴν μεγαλητέραν οἰκίαν τῆς ἐκκλησίας του, οἱ δ' εὖ φρονοῦντες Χριστιανοὶ ἔσπευσαν νὰ ἐφοδιάσωσιν αὐτὴν διὰ τῶν ἀναγκαίων ἐπίπλων. Ἡ Α.Θ.Μ κατώκησεν εἰς αὐτὴν, εὐχαριστοῦσα καὶ εὐλογοῦσα τοὺς πάντας διὰ τὴν ἀληθῶς χριστιανικὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἔσπευσαν νὰ ἐκπληρώσωσι τὴν ἐπιθυμίαν Αὐτῆς, καὶ συντρέξωσιν εἰς τὴν ἀνακούφισιν Αὐτῆς καὶ ἀνάπαυσιν. Οὕτως ἡ Α.

Μ. κατοικεῖ τὸ, κατὰ τὸν ἀνταποκριτήν σας, μικρὸν τοῦτο κελλίον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγ. Στεφάνου ἐν Ῥαμλίῳ, μεθ' ἑτέρων 4 ἱερωμένων καὶ 4 ὑπηρετῶν, ἔχει δὲ καὶ 4 ἄλλα δωμάτια διαθέσιμα, εὐρυχωρότατα καὶ ὡραῖα, ἵνα φιλοξενήσῃ τοὺς δεδιωγμένους Κληρικοὺς, ἅμα ἐπανερχομένους πρὸς αὐτόν.

Ἡ Α. Θ. Μ. ὁ Πατριάρχης χαίρει ἄκραν ὑγείαν, οὔτε ὑπὸ ῥευματισμοῦ πάσχων, οὔτε ὑπὸ ἄλλης τινὸς νόσου, ὡς προσπαθοῦσί τινες νὰ καταναγκάσωσιν, οὕτως εἰπεῖν, τὸ κοινὸν νὰ πιστεύσῃ, ἀναμένει δὲ μετ' Εὐαγγελικῆς ὑπομονῆς καὶ καρτερίας τὸ τέλος τοῦ πικροῦ καὶ λυπηροῦ Πατριαρχικοῦ δράματος.

Σᾶς παρακαλῶ, κύριε Συντάκτα, νὰ δημοσιεύσητε τ' ἀνωτέρω εἰς ἓν τῶν προσεχῶν φύλλων σας, χάριν τῆς ἀληθείας, καὶ νὰ δεχθῆτε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεώς μου.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ 26[8 8βρίου 1867.

Κατ' ἐντολὴν τοῦ κ. κόμητος Σ. Τσιτσίνια,

Ὁ Γραμματεὺς αὐτοῦ ΑΛ. Μ. ΚΑΛΟΓΙΑΝΝΗΣ.

—

Καὶ ἑτέρα δὲ ἀλληλογραφία περιγράφει τὰ κατὰ τὸν Νικάνορα ὧδε:

« Ὁ κ. Μιχαὴλ Πογόδης, Ῥῶσσος ἱστοριογράφος καὶ Σύμβουλος τῆς Α. Α. Μ., περιηγηθεὶς τὴν Ἀνατολὴν καὶ τοὺς ἁγίους τόπους, χάριν ἀρχαιολογικῶν παρατηρήσεων, ἐπεσκέφθη ἐσχάτως, χάριν τοῦ ἰδίου σκοποῦ, καὶ τὸν τόπον τοῦτον, ἔνθα διατρίψας μίαν περίπου ἑβδομάδα μετὰ τῆς εὐγενεστάτης κυρίας του, ἀπῆλθεν εἰς Πετραύπολιν. Κατὰ δὲ τὴν ἐνταῦθα διαμονήν του ἀπήτησε νὰ ἴδῃ καὶ τὸν Πατριάρχην Νικάνορα, ὃν καὶ ἐπεσκέφθη εἰς Ῥάμλιον, καὶ Ῥωσσιστὶ 2 περίπου ὥρας μετ' αὐτοῦ συνδιαλεχθείς, καὶ γνοὺς ἐκ τῆς συνδιαλέξεως ὅσας κακώσεις μαρτυρικὰς ὑπέστη ὑπὲρ τοῦ θρόνου ἡ Μακαριότης του, μέσην ἐθλίβη τὴν καρδίαν, καὶ πηγὰς δακρύων ἀφῆκεν ἐκ τῶν ἡμερωτάτων του ὀφθαλμῶν. Μετὰ ταῦτα, θαῤῥύνας διὰ λόγων χαρᾶς τὴν Μακαριότητά του, καὶ ἀκροασάμενος μετὰ πάσης εὐλαβείας τὴν παράκλησιν, ἣν, ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς ἐξοχότητός του, ἡ Μακαριότης του μετὰ τοῦ περὶ αὐτὴν Κλήρου ἐπετέλεσεν ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου Στεφάνου ὑπὲρ τῆς κατευοδώσεως καὶ ὑγιείας αὐτοῦ, καὶ ἀσπασάμενος τὴν δεξιὰν αὐτῆς, καὶ λαβὼν τὰς Πατριαρχικὰς εὐλογίας, ἀπῆλθεν ».

Τῇ δὲ κϐ'. ὀκτωβρίου, ἔγραφον ἐξ Ἀλεξανδρείας, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ὅτι « ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνωρ ἐτέλεσεν ἐν τῷ κατὰ τὸ Ῥάμλιον ἱερῷ ναῷ τοῦ ἁγίου καὶ μεγαλομάρτυρος Στεφάνου, ἀνήκοντι τῷ κ. κόμητι Τσιτσίνια, συλλειτουργοῦντος καὶ τοῦ ἁγ. Τριπάλεως, δοξολογίαν διὰ τοὺς γάμους τοῦ βασιλέως τῆς Ἑλλάδος· παρόντες ἦσαν ὁ πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Μίχος, ὁ γραμματεὺς, κ. Βλαχούτσης, ὁ κόμης καὶ ὑποκόμης Τσιτσίνια, τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἑλ. Γραφείου, καὶ ἅπασα ἡ ἐκλεκτὴ κοινωνία τῆς Ἀλεξανδρείας ἐκ τῶν δύο φύλων· ἡ λειτουργία καὶ δοξολογία ἐτελέσθησαν μετὰ πάσης τῆς ἐπισημότητος, καὶ εἰς ἅπαντας τοὺς παρισταμένους πρόξενος κατανύξεως καὶ θαυμασμοῦ ἐγένετο, διὰ τὸ σέβας, ὅπερ ἐνίσχυεν ἡ ἡλικία τοῦ ἱερουργοῦντος Πατριάρχου, ἡ τάξις τῆς ἀκολουθίας, ἡ ἠχηρὰ καὶ βροντώδης φωνή του καὶ ἡ ἀνάμνησις τῆς σκληρᾶς καταδιώξεως, ἣν ὑπέστη παρὰ τῶν ἀπηνῶν διωκτῶν αὐτοῦ ».

Ἀναγκαζόμεθα ἵνα διακόψωμεν τὴν συνέχειαν τῶν Ἀλεξανδρινῶν, ὡς συμπληρωθέντος τοῦ Β'. τόμου (τοῦ Α'. Ἔτους) ἐν τῷ παρόντι ΙΒ'. τεύχει.

Πρὸς ἀνελλιπῆ δὲ συναρμολόγησιν ἁπάντων τῶν κατὰ τὸ Ἀλεξανδρινὸν ζήτημα συμβάντων, ἐξακολουθοῦμεν τὴν τῶν Ἀλεξανδρινῶν συνέχειαν καὶ ἐν τῷ ἑπομένῳ Γ'. τόμῳ τοῦ Β'. Ἔτους, (τεύχ. ΙΓ'.), ἐν ᾧ συναρμολογηθήσονται τὰ κατὰ τὸ **1868** γενόμενα ἐν χρονολογικῇ τάξει.

—

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α'. ΤΟΜΟΥ.

(Τοῦ Α'. Ἔτους).

—o—

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ

(ἐν τῷ Β'. τόμῳ).

Σελ. 3, ἀντὶ 1869, γράφ. 1867—Σελ. 8, στ. 19, γρ. Κολόμνης—Σελ. 65, στ. 30, γρ. 52—Σελ. 66, στ. 35, γρ. 53—Σελ. 67, στ. 32, γρ. 54—Αὐτόθ. στ. 37, γρ. Τυπάλδρ—Σελ. 69, στ. 11, γρ. υἱικῆς

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ἐν τῷ Β'. Τόμῳ

τοῦ *ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ*

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

1867.

38. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Τριάδος. Σελ. 3—5
39. Ὁ Μητροπολίτης Μόσχας καὶ τὰ συγχαρητήρια Πατρ. γράμματα. » 6—15
40. Κανονισμὸς τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς. » 16—39
41. Τὰ κατὰ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν Ῥοδουπόλεως. » 40
42. Ὁ Μητροπολίτης Φωκίδος. » 40
43. Οἱ ἐν Νικαίᾳ Χριστιανοὶ Κιρκάσιοι. » 40—41
44. Ἡ Μ. τοῦ Γ. σχολὴ καὶ ὁ Μητροπολίτης Μόσχας. » 41—46
45. Ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια περὶ τῆς ἄνευ ἀνάγκης χειροτονίας ἱερέων καὶ διακόνων. » 46—48
46. Ἡ μεγάλη Πρωτοσυγκελλία. » 49
47. Ἀπαγόρευσις τῆς ταφῆς νεκρῶν ἐντὸς τῆς πόλεως. » 49—50
48. Τὰ κατὰ τὴν Ῥουμουνικὴν Ἐκκλησίαν. » 50—59
49. Ὀργανοθήκη τῆς μεγ. τοῦ Γ. σχολῆς. » 60
50. Ἀποβίωσις τοῦ Μητροπολίτου Μόσχας » 60—62
51. Ἐγκαθίδρυσις τοῦ νέου Σχολάρχου τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς. » 62—65
52. Τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ὑπομνηματογράφου. » 65— 6
53. Ἡ μεγάλη Πρωτοσυγκελλία. » 66— 7
54. Ἀποβίωσις τοῦ Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Κωνσταντίνου τοῦ Τυπάλδου. » 67—78
55. Ἡ Πατριαρχικὴ μουσικὴ σχολή. » 78—81
56. Ἀποβίωσις τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Μητροπολίτου Πέτρας. » 82

57. Ἀποβιώσεις Ἀρχιερέων ἀπὸ ἀ. σεπτεμβρίου —λά. δεκεμβρίου. Σελ. 82
58. Ἐκλ[illegible]αὶ νέων Ἀρχιερέων ἀπὸ ἀ. σεπτεμβρίου—λά. δεκεμβρίου. » 82—83
59. Παρασημοφορίαι Κληρικαί. » 83
60. Τὰ Ἀλεξανδρινὰ κατὰ τὸ ἔτος 1867. » 84—141

(Ἡ καθαίρεσις. 1) Πρακτικά. 2) Ἐγκύκλιος Π. Νικάνορος. 3) Ἀναίρεσις τῆς καθαιρέσεως ὑπὸ Εὐγενίου. 4) Ἐπιστολὴ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. 5) Ἔκθεσις τοῦ Ἀρχιδιακόνου Ἀθανασίου. 6) Ἐπιστολαὶ τῶν Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. 7) Ἐγκύκλιος Νικάνορος. 8) Ἀλληλογραφίαι κτλ.)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ,

Η

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ,

Περιέχον τὴν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Σωφρονίου καὶ ἐφεξῆς ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

Ἐκδίδονται

Ὑπὸ

Β. Α. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ.

ΤΟΜΟΣ Γ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ.

—

αψό. 1870.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ

61. Συνέχεια τῶν Ἀλεξανδρινῶν.

Τὴν ἀνώμαλον ταύτην τῶν Ἀλεξανδρινῶν πραγμάτων κατάστασιν, ὁσημέραι ἐπὶ τὰ χείρω βαίνουσαν, βλέποντες ὅ τε Ὀρθόδοξος τῆς Αἰγύπτου Κλῆρος καὶ αἱ Κοινότητες, ἔγραψαν ἀναφορὰς πρὸς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην, δι' ὧν ἐξητήσαντο τὴν συγκάλεσιν κοινοῦ Πατριαρχικοῦ συνεδρίου, πρὸς λύσιν ὁριστικὴν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ ζητήματος. Ἡ ἀναφορὰ τοῦ Κλήρου φέρει ὑπογραφάς, ἐκτὸς τῆς τοῦ τοποτηρητοῦ, 2 Ἀρχιερέων, 19 ἱερέων (ἀρχιμανδριτῶν, πρωτοϊερέων, πνευματικῶν κλπ.) καὶ 6 ἱεροδιακόνων· τὰ ὅλον 28.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἐν λόγῳ ἀναφορά.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Ἐν ᾧ μετὰ τὴν παραλαβὴν καὶ δημοσίευσιν τῆς ὑμετέρας προσκυνητῆς Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἐπιστολῆς, ἀπὸ 14 αὐγούστου ε. ε. διὰ ἱερῶν Κανόνων καὶ λόγων ἀκαταμαχήτων ἀποφηναμένης περὶ τοῦ ἀκύρου, παρανόμου καὶ ἀντικανονικοῦ τῆς ἐν Ῥαμλίῳ ὑπὸ τοῦ ἐν κηδεμονίᾳ διατελοῦντος Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος συγκροτηθείσης Συνόδου καὶ περὶ τοῦ ἀκύρου τῶν πράξεων αὐτῆς καὶ τῆς καθαιρέσεως τοῦ τοποτηρητοῦ Ἀρχ. Εὐγενίου, ἡ ἡσυχία ἀρκούντως ἐπανῆλθεν εἰς τὸν τόπον, καὶ εὑρισκόμεθα περὶ τὸ πέρας, οὕτως εἰπεῖν, τῆς ὑποθέσεως, αἴφνης ἐφάνησαν ἀτυχῶς ἔντυποι ἐπιστολαὶ τῶν μακαριωτάτων

Πατριαρχῶν Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, αἵτινες, ἀπεναντίας, κηρύσσουσαι νόμιμον καὶ δικαίαν τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Σύνοδον, ὀλίγου δεῖν ἐξήπτον ἐπὶ νέου τὴν πυρὰν τῆς διχονοίας εἰς τὰ ἀρκούντως κατευνασθέντα πνεύματα· ἀλλ' εὐτυχῶς εἴτε δι' ὃν φέρουσιν αὗται τραχὺν καὶ μερολημπτικὸν χαρακτῆρα, εἴτε διότι οἱ Χριστιανοὶ ἔχουν ἀείποτε τὸ ὄμμα ἐστραμμένον πρὸς τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν καὶ εἰς αὐτῆς τὰς ἀποφάσεις δίδουσι κῦρος, δὲν ἐπήνεγκον τὸ ὑπὸ τῶν ἐναντίων ἐλπιζόμενον ἀποτέλεσμα, ἀλλὰ καὶ οὕτως οὐχ ἧττόν εἰσιν ἓν σκάνδαλον, καὶ ἐπομένως δύνανται νὰ ὠθήσωσι τὸν ταλαίπωρον Πατριάρχην εἰς σκανδαλωδεστέρας πράξεις, καὶ νὰ ἐξεγείρωσι καθ' ἑαυτοῦ τὸν λαόν.

Δὲν πτοούμεθα τὴν ἐπέμβασιν τῶν Α. Μακαριοτήτων, διότι ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ δίκαιόν εἰσιν ὑπὲρ ἡμῶν· λυπούμεθα μόνον ὅτι ἐπεμβῆκαν πρὶν ἢ θελήσωσι νὰ φωτισθῶσι περὶ τῆς ἀληθοῦς καταστάσεως τῶν ἐξῶ πραγμάτων, καὶ στηρίξωσι τὴν γνώμην αὐτῶν εἰς αὐτά, καὶ τότε ὑπὲρ τοῦ πραγματικοῦ δικαίου συνηγοροῦντες νὰ συντελέσωσι πρὸς τὴν εἰρηνοποίησιν. Ἀλλ' ἀτυχῶς, ἀντὶ νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὴν δι' ἐπισήμων πράξεων καὶ ἐγγράφων κοινοποιηθεῖσαν διαγνωστικὴν κατάστασιν τοῦ Μ. Πατριάρχου κ. Νικάνορος, ὅστις, ὑπὸ πιδεμονίαν τεθεὶς, ἦν ἀνίκανος νὰ συγκροτήσῃ καὶ διευθύνῃ Σύνοδον, πολὺν ἀπαιτοῦσαν τὸν νοῦν καὶ τὴν πεῖραν, ἀντὶ νὰ παρατηρήσωσιν ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῆς εἰρημένης Συνόδου, εἰς ἃ καὶ μόνα ἐβασίσθησαν, ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ Πατριάρχης ἔθεσεν ἑαυτὸν εἰς ἀμφιβολίαν, παράδεχθεὶς νὰ τεθῇ ἐν αὐτῇ εἰς συζήτησιν ἡ διανοητικὴ αὐτοῦ κατάστασις· ἀντὶ νὰ μὴ διαφύγῃ τὴν ὀξυδερκείαν αὐτῶν, ὅτι τὰ αὐτὰ πρακτικὰ, ἅτινα τὴν πρότεραίαν κηρύσσουσι τὴν Α.Μ. καθ' ὅλα ἐγκέφρονα καὶ μηδὲν ὑπάρχον τὸ ἐμφαῖνον αὐτῷ ἀνικανότητα δι' ἣν κατέχει ὑψηλὴν θέσιν, αἴφνης τὴν ὑστεραίαν ὁμολογοῦσιν, ὅτι τὸ Πατριαρχικὸν σκάφος δεῖται χειρὸς στιβαρᾶς, καὶ οἱ ἁγ. Συνοδικοὶ προβαίνουσιν εἰς ἐλλογὴν οὐ μόνον τοποτηρητοῦ, ἀλλὰ καὶ διαδόχου, ἐναντίον ῥητῶν ἱερῶν Κανόνων· ἀντὶ ἐξ ὅλων τούτων νὰ διατάσωσι πρὸς στιγμὴν καὶ νὰ πράξωσι τοὐλάχιστον ὅ,τι ἔπραξεν ἡ οὕτως ἀπηνῶς καὶ ἀδίκως κατηγορουμένη Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τουτέστι νὰ πληροφορηθῶσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς δι' ἰδίων αὐτῶν ἀπεσταλμένων περὶ τῆς καταστάσεως τῶν πραγμάτων καὶ τῆς Α. Μ. ἀντὶ, τέλος, ἐν τῇ γνωμοδοτήσει αὐτῶν, ν' ἀνασκευάσωσι τὰ κανονικὰ, ἱστορικὰ καὶ δικαστικὰ ἐπιχειρήματα, ὅσα ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία

καὶ ὁ τοποτηρητὴς Ἀρχ. Εὐγένιος ἀντέταξαν κατὰ τοῦ ἀκύρου καὶ παρανόμου τῆς Συνόδου ταύτης, καὶ εἶτα νὰ ἐπενέγκωσι τοὺς Κανόνας καὶ τοὺς λόγους, ἐφ' ὧν στηρίζουσι τὴν ἑαυτῶν γνώμην, ἀποφαίνονται δυστυχῶς ἁπλῶς καὶ οἰονεὶ θεσφάτως, ὅτι τὰ τῆς Συνόδου ταύτης ἔχουσι καλῶς καὶ συνῳδὰ τοῖς ἱεροῖς Κανόσι, καὶ οὕτως, ἀντὶ νὰ ἐξαλείψωσιν, ἐπηύξησαν τὴν ἀμφιβολίαν πολλῶν Χριστιανῶν.

Μεμψιμοιροῦσι καθ' ἡμῶν, ὅτι ἀπετάνθημεν πρὸς τὴν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν· ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ Θ'. Κανόνος τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἁγ. Συνόδου, καθ' ὃν αἱ ἐκκλήσεις τῶν κατηγορουμένων καταφεύγωσιν εἰς τὸν ἐν Κ]πόλει Πατριάρχην, ἔρχονται κατὰ τοῦ διϊσχυρισμοῦ αὐτῶν τὰ πρὸ τοσούτων χρόνων πρακτικὰ παραδείγματα, ὁσάκις, φέρ' εἰπεῖν, ὁ θρόνος τῆς Ἀντιοχείας περιῆλθεν εἰς ἔλλειψιν ποιμένος, ἡ διαφορὰς εἶχεν οὗτος πρὸς τὸ ποίμνιόν του, δὲν ἀπετάνθη οὔτε πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας, οὔτε πρὸς τὸν Ἱεροσολύμων, ἀλλὰ πρὸς τὸ Οἰκουμ. Πατριαρχεῖον, ὡς εἰς κοινὴν μητέρα· τοῦτ' αὐτὸ μαρτυροῦσι καὶ οἱ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου κώδικες ὡς πρὸς τὸν Ἀλεξανδρινὸν θρόνον, οἵτινες παρουσιάζουσι πολλοὺς Πατριάρχας Ἀλεξανδρείας, γενομένους καὶ σταλέντας ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμ. θρόνου, οὐδένα δὲ ἐκ τοῦ Ἀντιοχείας καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων. Πῶς λοιπὸν δύνανται ν' ἀρνηθῶσι τῷ Οἰκουμ. θρόνῳ πρεσβυγενεῖς δικαίωμα, ὅπερ αἱ Α. Α. Μακαριότητες μὴ ἔχοντες, ζητοῦσιν ἤδη νὰ σφετερισθῶσι; οὐ Διασαλπίζουσιν ἄλλοι, ὅτι αἱ ἀποφάσεις τῶν Πατριαρχῶν εἰσιν ἀνέκκλητοι· ἀλλὰ παραλείποντες τὸν ἀνωτέρω μνημονευθέντα ἱερὸν Κανόνα, παρατηροῦμεν μόνον ὅτι, ὅτε συνεπάχθησαν οἱ περὶ τοῦ ἀνεκκλήτου τῶν Πατριαρχικῶν ἀποφάσεων νόμοι, ὁ θρόνος τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπὶ παραδείγματι εἶχε πλείους τῶν 150 ἐπισκόπων, ἐπομένως δὲ, μέχρις οὗ διαφορά τις φθάσῃ εἰς τὸ κῦρος τοῦ Πατριάρχου, ἔπρεπε νὰ διέλθῃ καὶ βασανισθῇ ἀπὸ τὰς διαφόρους Συνόδους· ἀλλὰ νῦν, ὅτε ὁ θρόνος οὗτος ἔχει τρεῖς μόναν ἐπισκόπους, μηδενὸς εἴδους Σύνοδον νὰ ἀπαρτίσωσι μὴ δυναμένους, ὅτε καὶ ἐκ τῶν τριῶν τούτων ἐπισκόπων οἱ δύω οὔτε προσεκλήθησαν οὔτε μέρος ἔλαβον εἰς τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Σύνοδον, ἀλλ' ἐκτοῦ ἐναντίου μετὰ σύμπαντος τοῦ ἐπιλοίπου Γ. Κλήρου καὶ κατέκριναν τὰς πράξεις αὐτῆς, ὡς παρανόμους καὶ ἀκύρους· νῦν ὅτε ἡ Σύνοδος αὕτη συνεκροτήθη ὑπὸ τυχοδιωκτῶν καὶ εἰς ξένας παροικίας ἀνηκόντων Ἱερέων, δύναται ἡ Μακαριότης του νὰ ἐπικα-

λεσθῇ νομίμως τὸ ἀνέκκλητον τῆς ἀποφάσεώς αὐτοῦ; οὐδαμῶς ἀνάγκη λοιπὸν ἐκκλήσεως, καὶ αὕτη ἐγένετο πρὸς τὴν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, ἥτις νομίμως ἠδύνατο ἀποφανθῆναι, καὶ ἀπεφάνθη οὐχὶ ἁπλῶς, ἀλλὰ διὰ λόγων καὶ ἱερῶν Κανόνων, καὶ τούτου ἕνεκα ἡ ἀπόφασις αὐτῆς ἔχει ἅπαν τὸ κῦρος.

Ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα, ἐπειδὴ ὁ ταπεινῶς ὑποφαινόμενος Κλήρος τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἐκκλησίας τήκεται καθ' ἑκάστην ὑπὸ τῆς λύπης, παρατεινομένην βλέπων τὴν ἔκρυθμον τῆς Ἐκκλησίας του κατάστασιν· ἐπειδὴ θλίβεται καθορῶν εἰς διενέξεις καὶ ἀντεγκλήσεις τὰ σεβαστὰ Πατριαρχεῖα πρὸς γενικὴν βλάβην τῆς Ὀρθοδοξίας· ἐπειδὴ κυρία τοῦ κακοῦ αἰτία ἐστὶν ἡ διανοητικὴ κατάστασις τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν κ. Νικάνορος, ἣν ἄνδρες ἐμπαθεῖς καὶ ἰδιοτελεῖς ἐκμεταλλεύονται, ἔγκλειστον, καὶ ἀπρόσιτον τοῖς πολλοῖς τηροῦντες αὐτὸν καὶ ὡς ἐχέφρονα διακηρύσσοντες· ἐπειδὴ ἄλλως νὰ διασαφηνισθῇ δὲν εἶναι δυνατὸν εἰμὴ διὰ μιᾶς ἀπὸ καινοῦ ἐρεύνης ἐξ ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν, καθικετεύομεν ἐνθέρμως τὴν ὑμετέραν πανσέβαστον ἡμῖν Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ ὑμᾶς ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον, ὅπως, συνεννοούμενοι μετὰ τῶν λοιπῶν Πατριαρχικῶν θρόνων, συστήσητε κοινὸν Συνέδριον, εἰς ὃ προσκληθεὶς καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης κ. Νικάνωρ δώσῃ λόγον αὐτὸς οὗτος τῶν πράξεών του, καὶ οὕτως ἀπὸ καινοῦ ἐρευνηθεῖσα ἐξαχθῇ εἰς φῶς ἡ ἀλήθεια, σωθῇ δὲ καὶ ἡ Μακαριότης του τῶν βασάνων, εἰς ἃ ἡ κακοβουλία κρατεῖ αὐτόν· ἐὰν δ' εἰς τὸ συνέδριον τοῦτο ἀποποιηθῇ ἡ Μακαριότης του νὰ παρουσιασθῇ ἀσθένειαν ἢ γῆρας προφασισθείς, τότε ἂς συγκροτηθῇ τοῦτο ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐξ ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν Πατριαρχείων· οὕτως ἀποκόπτεται ῥιζηδὸν τὸ κακόν, οὕτω βασιλεύει ἡ ἀλήθεια καὶ ἐπέρχεται πλήρης ἡ ποθητὴ εἰρήνη.

Βέβαιοι ὄθεν, παναγιώτατε Δέσποτα καὶ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος, ὅτι ἡ ταπεινὴ ἡμῶν αἴτησις εἰσακουσθεῖσα ἐκπληρωθήσεται χάριν τῆς γενικῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, καθυποβάλλομεν ὑμῖν τὸν ὑποκλινέστατον ἡμῶν σεβασμὸν καὶ μένομεν

† Ὁ Τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας
Ἀρχιμ. ΕΥΓΕΝΙΟΣ.
† Ὁ Πηλουσίου Ἀμφιλόχιος μετὰ τοῦ ὑπ' ἐμὲ Κλήρου.
† Ὁ Κυρήνης Σπυρίδων.

Ἀρχιμανδρίτης Γρηγόριος, Ἀρχιμανδρίτης Ἱλαρίων, πνευματικὸς Γεώργιος, Ἱερεὺς Χριστόφορος, Πρωτοϊερεὺς Μάρκος, Ἱερεὺς Εὐστάθιος Λήμνιος, Ἱερομόναχος Σάββας, Ἱερομ. Σωφρόνιος, Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος, Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος, Ἱερεμίας Ἱεροδιάκονος. Ὁ καθηγούμενος τῆς ἱερᾶς Μονῆς τοῦ ἁγίου Γεωργίου Ἀρχιμανδρίτης Μητροφάνης, Ἀρχιμανδρίτης Γαβριὴλ, Ἀρχιμ. Κωνστάντιος, Ἀρχιμ. Ἀγαθάγγελος, Ἀρχιμ. Ν. Μωραϊτάκης, Παπ. Μιχὲς, Συμεὼν Ἱερομόναχος, Νικόδημος Ἱερομόναχος, Ἰωσὴφ Ἱερομόναχος, Ἱερεὺς Βασίλειος, Διονύσιος Ἱερεὺς Κασιμάτης, Δευτερεύων Ἰωαννίκιος, Στέφανος Ἱεροδιάκονος, Γρηγόριος Ἱεροδιάκονος.

Ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ὁπωσδήποτε λαβόντων χώραν σκανδάλων, ἐνέκρινεν, ἵνα δῷ πέρας εἰς τὸ Ἀλεξανδρινὸν ζήτημα διὰ τῆς διακελευομένης συμπνοίας τῶν Κοινοτήτων, καὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀποχωρήσεως τοῦ κ. Εὐγενίου, ὡς τοῦτο ἀριδήλως καταφαίνεται ἐκ τῶν ἐπισυναπτομένων ἤδη δύο Πατρ. καὶ Συνοδικῶν ἐπιστολῶν, πρὸς ἀπάντησιν τῶν ἐκεῖθεν προσταλέντων γραμμάτων πρὸς τὴν μεγ. Ἐκκλησίαν. Ἐκ τῆς προσεκτικῆς ἀναγνώσεως τῶν σπουδαιοτάτων τούτων ἐγγράφων γίνεται καταφανὴς ἡ πρόθεσις καὶ ὁ σκοπὸς τῆς μεγ. Ἐκκλησίας.

Ἰδοὺ αἱ ἐν λόγῳ ἐπιστολαί:

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ὁσιολογιώτατε Ἀρχιμανδρῖτα καὶ τοποτηρητὰ κὺρ Εὐγένιε, καὶ οἱ ἐκ τοῦ αὐχοῦς Κλήρου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἀπὸ τοῦ πεμφθέντος πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κοινοῦ ὑμῶν γράμματος ἐγνωμεν τὰ ἐν αὐτῷ ἐκτιθέμενα περὶ τῆς εἰσέτι ἐπικρατούσης καὶ ἐπὶ τὰ χείρω χωρούσης ἀνωμάλου καταστάσεως τῶν αὐτόθι Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, καὶ ἃς ὑποβάλλετε σκέψεις πρὸς θεραπείαν αὐτῆς, ἐξαιτούμενοι τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν ἐπίνευσιν. Ταῦτα ὑπὸ σπουδαίαν ὄψιν λαβόντες μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς Ἱ. Συνόδου, καὶ ἐμβριθῶς ἐξετάσαντες, ἀπαντῶμεν διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, δηλοποιοῦντες ὑμῖν, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία καὶ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὡς ταῖς πᾶσι γνωστὸν καὶ ὁμολογούμενον, οὐ διέλιπεν ἑκάστοτε παρέχουσα

τὴν καταλληλον ἐπιτιμουρίαν τοῖς λοιποῖς γερασμίοις Πατριάρχικοῖς θρόνοις, ὁσάκις οὗτοι τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς ἐπεκαλοῦντο συναντίληψιν, καὶ σπουδαίως φροντίζουσα, ἵνα ἡ φιλάδελφος αὕτη συνδρομὴ, καθαρεύουσα πάσης ἰδέας ἐπεμβάσεως εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν προνόμια, συντελῇ, κατὰ τὸ ἐφικτὸν, εἰς ἀνακούφισιν τῶν γεραρῶν τούτων θρόνων, καὶ ἐμπέδωσιν τῶν ἀρχαίων προνομίων καὶ δικαιωμάτων αὐτῶν, ἐπὶ πνευματικῇ καὶ ἠθικῇ ὠφελείᾳ τοῦ ἐν αὐτοῖς ὀρθοδόξου λαοῦ. Ἐκ τοιαύτης οὖν φιλαδέλφου διαθέσεως προαχθεῖσα, οὐκ ἠδύνατο πάντως παριδεῖν τὰς ἐπανειλημμένας αἰτήσεις τῶν αὐτόθι δύο ἐπιτροπῶν, διεκτραγῳδουσῶν τὴν οἰκτρὰν τῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου πραγμάτων κατάστασιν, ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς αὐτοῦ Μακ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος, καὶ θερμῶς ἐξαιτουμένων τὴν ἐπίσπευσιν τῆς θεραπείας, διὰ τῆς ἀπολύσεως καὶ ἀποστολῆς τοποτηρητοῦ, ὃν αὐταὶ οἰκοθεν ἐξελέξαντο, πολλὰ καὶ δεινὰ προοιωνιζόμεναι ἐκ τῆς ἡμετέρας τυχὸν ἀναβολῆς. Ἐφ' ᾧ καὶ καθῆκον ἱερὸν ἡγησαμένη ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐπὶ τετραμηνίαν ὅλην παρατεινομένων αἰτήσεων, ἀπέλυσε τέως τὸν παρ' αὐτῶν προσκλεγέντα ἐπὶ χρηστοῖς ταῖς ἐλπίσι τῆς εὐκταίας τῶν αὐτόθι Ἐκκλησιαστικῶν ἀποκαταστάσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τῆς Ὁσιολογιότητός σου ὡς τοποτηρητοῦ ἀπόλυσις καὶ ἀποστολὴ, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, οὐδὲν παρήγαγεν αἴσιον ἀποτέλεσμα, κατά τε τὰς ἡμετέρας εὐχὰς καὶ προσδοκίας, καὶ κατὰ τὰς τῶν ἐκλεξάντων σε ἐπαγγελίας εἰς τὴν τῶν πραγμάτων βελτίωσιν, τοὐναντίον δὲ, πρὸς ταῖς μηδόλως ὑφορωμέναις ἐπισυμβῆναι διαφωνίαις τε καὶ διαιρέσεσι τῶν αὐτόθι Χριστιανῶν, δεινότερα, ὡς μὴ ὠφελεν, ἐπέσυρε σκάνδαλα, σοβαρῶς ἐπαπειλοῦντα τὴν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου κατάστασιν, διὰ ταῦτα ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγ. Ἐκκλησία, καθῆκον αὐτῆς καὶ ἔργον πνευματικῆς συνέσεως ἅμα λογιζομένη, ἵνα προλάβῃ τὴν ἐπὶ τὰ χείρω τῶν πραγμάτων φοράν, καὶ ἀναστείλῃ τὰς ψυχολέθρους ἔριδας καὶ τὰς διενέξεις, αἵτινες παρατεινόμεναι, ἄδηλον ἐστὶ ποῦ ἀπολήξουσιν, ἔγνω ἐκ προνοίας ἀξιοχρέου διαβιβάσαι πρὸς ὑμᾶς τὴν παροῦσαν ἡμῶν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολήν. Καὶ δὴ γράφοντες, προτρεπόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς καὶ παραινοῦμεν πατρικῶς τὴν Ὁσιολογιότητά σου, ὅπως, παραιτουμένους τῆς τοῦ τοποτηρητοῦ θέσεως, ἀποχωρήσῃς αὐτόθεν, μηδαμῶς ἀνεχόμενος κατακρίνεσθαι ὡς παραίτιος δηθεν τῶν σκανδάλων, εὖ εἰδὼς

ὅτι, οὕτω πράττων, ἐφελκύσεις εἰς σεαυτὸν τὸν κοινὸν ἔπαινον, καὶ τὰς παρὰ πάντων εὐφημίας, παριστῶν ἔργῳ τὴν μετριόφρονα γνώμην καὶ τὸν χριστιανικὸν τρόπον σου, ἐξ ὧν παραδειγματιζόμεναι καὶ αἱ αὐτόθι διχονοοῦσαι Κοινότητες, καταστέλλουσαι τὰς ἀμοιβαίας ἀντιζηλίας καὶ λαοφθόρους ἔριδας, καὶ ὁμονοοῦσαι πρὸς ἀλλήλας, προαχθήσονται ἀναμφιβόλως καὶ αὗται ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ σύμπραξιν καὶ συνέργειαν πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου εὐκταίαν ἀποκατάστασιν, πρὸς ἣν καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀφορῶσα, ἐνέκρινε, μετὰ κοινὴν καὶ ὥριμον σκέψιν, παραινέσαι σοι τὴν αὐτόθεν εὔφημον παραίτησιν καὶ ἀποχώρησίν σου. Διὸ καὶ οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θέλεις συμμορφωθῆ προθύμως πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ταύτην προτροπὴν καὶ σωτήριον νουθεσίαν. Ἄλλως τε, διαβεβαιοῦμεν ὑμᾶς, ὅτι οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν παρασχεῖν ὑμῖν τοὐντεῦθεν ἀνεξόμεθα, οὐδ' ἀναμιχθῆναι ὅλως ταῖς αὐτόθι ψυχωλέθροις διχονοίαις, ἀλλὰ μακρὰν τούτων μένοντες, θέλομεν εὔχεσθαι θερμῶς, ἐπικαλούμενοι τὸν εἰρηνοδότην Θεὸν, ὅπως ἐμπνεύσῃ ὑμῖν ἄνωθεν τὴν θείαν αὐτοῦ εἰρήνην, ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην πρός τε τῆς κοινῆς ἡσυχίας ἐπάνοδον καὶ τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος Πατριαρχικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου διάσωσιν, τῇ αὐτοῦ εὐδοκίᾳ καὶ ἀγαθότητι· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. ᾳωξζ'. Θβρίου θ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. † Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος. † Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Βιδύνης Παΐσιος. † Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος. † Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος.
† Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος ἐν Χριστῷ εὐχέται.

—

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντιν]πόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι καὶ ἡμέτεροι κατὰ πνεῦμα υἱοὶ ἀγαπητοὶ, ὅ,τε κὺρ Σ. Κωνσταντινίδης, πρόεδρος τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐπιτροπῆς τῆς Ἑλληνοαιγυπτιακῆς Κοινότητος, καὶ ὁ κὺρ Σ. Παντελίδης, ἀντιπρόεδρος τῆς ἐν Καΐρῳ Κοινότητος τῶν Ὀρθοδόξων. Τὴν περιπόθητον ἡμῖν ἐντιμότητα ὑμῶν ἐκ ψυχῆς εὐχόμενοι, εὐλογοῦμεν πατρικῶς. Ἀμφότερα τὰ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐσχά-

τως πεμφθέντα γράμματα ὑμῶν εὐμενῶς ἐλάβομεν, καὶ εἴδομεν, ὅτι ἐν οἷς ὅ,τε ὁσιολογιώτατος Ἀρχιμανδρίτης καὶ τοποτηρητὴς κὺρ Εὐγένιος, καὶ οἱ ἐκ τοῦ εὐαγοῦς Κλήρου τοῦ ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ θρόνου Ἀλεξανδρείας, ἔγραψαν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπὶ θεραπείᾳ τῆς ἐπικρατούσης καὶ ἐπὶ τὰ χείρω χωρούσης καταστάσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν αὐτόθι πραγμάτων, καὶ ἡ ἐντιμότης ὑμῶν ἐξ ὀνόματος τῶν Κοινοτήτων, ἃς ἀντιπροσωπεύετε, ὄντες κατὰ πάντα σύμφωνοι, ἐξαιτεῖσθε ἐπίσης τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν ἐπίνευσιν. Ἁπαντῶντες τοίνυν διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας ἐπιστολῆς, πληροφοροῦμεν καὶ τὴν ὑμῶν ἐντιμότητα, ὃν τρόπον ἐδηλώσαμεν ἰδίως καὶ πρὸς τοὺς διαληφθέντας, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγία καὶ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὡς τοῖς πᾶσι γνωστὸν καὶ ὁμολογούμενον, οὐ διέλιπεν ἑκάστοτε παρέχουσα τὴν κατάλληλον ἐπικουρίαν τοῖς λοιποῖς γερασμίοις Πατριαρχικοῖς θρόνοις, ὁσάκις οὗτοι τὴν ἀδελφικὴν αὐτῆς ἐπεκαλοῦντο συναντίληψιν, καὶ σπουδαίως φροντίζουσα ἵνα ἡ φιλάδελφος αὐτῆς συνδρομὴ, καθαρεύουσα πάσης ἰδέας ἐπεμβάσεως εἰς τὰ ἱερὰ αὐτῶν προνόμια, συντελῇ, κατὰ τὸ ἐφικτὸν, εἰς ἀνακούφισιν τῶν γεραρῶν τούτων θρόνων, καὶ ἐμπέδωσιν τῶν ἀρχαίων προνομίων καὶ δικαιωμάτων αὐτῶν, ἐπὶ πνευματικῇ καὶ ἠθικῇ ὠφελείᾳ τοῦ ἐν αὐτοῖς Ὀρθοδόξου λαοῦ. Ἐκ τοιαύτης οὖν φιλαδέλφου διαθέσεως προαχθεῖσα, οὐκ ἠδύνατο πάντως παριδεῖν τὰς ἐπανειλημμένας αἰτήσεις τῶν αὐτόθι δύω ἐπιτροπῶν, διεκτραγῳδουσῶν τὴν οἰκτρὰν τῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου πραγμάτων κατάστασιν, ὡς ἐκ τῆς ἀσθενείας τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος, καὶ θερμῶς ἐξαιτουμένων τὴν ἐπίσπευσιν τῆς θεραπείας διὰ τῆς ἀπολύσεως καὶ ἀποστολῆς τοποτηρητοῦ, ὃν αὗται οἴκοθεν ἐξελέξαντο, πολλὰ καὶ δεινὰ προοιωνιζόμεναι ἐκ τῆς ἡμετέρας ἀναβολῆς. Ἐφ' ᾧ καὶ καθῆκον ἱερὸν ἡγησαμένη ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία τὴν ἀποδοχὴν τῶν ἐπὶ τετραμηνίαν ὅλην παρατεινομένων αἰτήσεων, ἀπέλυσε τέως τὸν παρ' αὐτῶν προεκλεγέντα Ἀρχιμανδρίτην κὺρ Εὐγένιον, ἐπὶ χρησταῖς ταῖς ἐλπίσι τῆς εὐκταίας τῶν αὐτόθι Ἐκκλησιαστικῶν ἀποκαταστάσεως. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ τῆς ὁσιολογιότητός του ὡς τοποτηρητοῦ ἀπόλυσις καὶ ἀποστολὴ, κρίμασιν, οἷς οἶδε Κύριος, οὐδὲν παρηγαγεν αἴσιον ἀποτέλεσμα, κατά τε τὰς ἡμετέρας εὐχὰς καὶ προσδοκίας, καὶ κατὰ τὰς ὑμῶν ἐπαγγελίας, εἰς τὴν τῶν πραγμάτων βελτίωσιν, τοὐναντίον δὲ, πρὸς ταῖς μηδόλως ὑφορωμέναις ἐπι-

συμβῆναι διαφωνίαις τε καὶ διαιρέσεσι τῶν αὐτόθι Χριστιανῶν, δεινότερα, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐπέφερε σκάνδαλα, σοβαρῶς ἐπαπειλοῦντα τὴν τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου κατάστασιν, διὰ ταῦτα ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, καθῆκον αὐτῆς καὶ ἔργον πνευματικῆς συνέσεως ἅμα λογιζομένη, ἵνα προλάβῃ τὴν ἐπὶ τὰ χείρω τῶν πραγμάτων φοράν, καὶ ἀναστείλῃ ψυχωλέθρους ἔριδας καὶ τὰς διενέξεις, αἵτινες, παρατεινόμεναι, ἄδηλον ἔσται ποῦ ἀπολήξουσιν, ἔγνω ἐκ προνοίας ἀξιοχρέου διαβιβάσαι πρὸς τὴν ὁσιολογιότητά του τὰς δεούσας προτροπὰς καὶ παραινέσεις περὶ τῆς ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ τοποτηρητοῦ εὐφήμου παραιτήσεως, καὶ αὐτόθεν ἀποχωρήσεως, ἣν, μετὰ κοινὴν καὶ ὥριμον σκέψιν, ἐνέκρινεν, ἐλπίζουσα, ὅτι τὸ καλὸν τοῦτο καὶ ἀξιέπαινον παράδειγμα τῆς ὁσιολογιότητός του μιμούμεναι καὶ αἱ αὐτόθι διχονοοῦσαι Κοινότητες, καταστέλλουσαι τὰς ἀμοιβαίας ἀντιζηλίας καὶ λαοφθόρους ἔριδας, καὶ ὁμονοοῦσαι πρὸς ἀλλήλας, προαχθήσονται ἀναμφιβόλως καὶ αὗται ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ εἰς τὴν ἀπὸ κοινοῦ σύμπραξιν καὶ συνέργειαν πρὸς τὴν τῶν πραγμάτων τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου εὐκταίαν ἀποκατάστασιν, ἣν διακαῶς ἐφίεται καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ταῦτα τοίνυν δηλοποιοῦντες καὶ τῇ ὑμῶν ἐντιμότητι, οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν, ὅτι θέλετε συμμορφωθῆ προθύμως πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ταύτην προτροπὴν καὶ σωτήριον νουθεσίαν, συντελοῦντες καὶ προσπαθοῦντες ἐν εἰλικρινείᾳ εἰς τὴν κατάπαυσιν καὶ ἐξάλειψιν τῶν διαφωνιῶν καὶ ἐρίδων, καὶ τὴν ἐν ὁμοφροσύνῃ καὶ ἀγάπῃ ἀδελφικῇ ἐπίτευξιν τῆς ἐπανορθώσεως τῶν πραγμάτων καὶ τῆς προτέρας εὐκλείας τοῦ Πατριαρχικοῦ αὐτοῦ θρόνου. Ἄλλως τε, διαβεβαιοῦμεν ὑμᾶς, ὅτι οὐδὲ τὴν ἐλαχίστην προσοχὴν παρασχεῖν ὑμῖν τούντεῦθεν ἀνεξόμεθα, οὐδ' ἀναμιχθῆναι ὅλως ταῖς αὐτόθι ψυχωλέθροις διχονοίαις, ἀλλὰ μακρὰν τούτων μένοντες, θέλομεν εὔχεσθαι θερμῶς, ἐπικαλούμενοι τὸν εἰρηνοδότην Θεὸν, ὅπως ἐμπνεύσῃ ὑμῖν ἄνωθεν τὴν θείαν αὐτοῦ εἰρήνην, ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην, πρός τε τῆς κοινῆς ἡσυχίας ἐπάνοδον καὶ τοῦ ἀναξιοπαθοῦντος Πατριαρχικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου διάσωσιν, τῇ αὐτοῦ εὐδοκίᾳ καὶ ἀγαθότητι· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. ᾳωξζ'. Θβρίου θ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. † Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.

† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος. † Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος.

† Ὁ Βιδύνης Παΐσιος. † Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος. † Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος.
† Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος ἐν Χριστῷ εὐχέται.

Ἀπεστάλη δὲ ἐκ τῶν ἡμετέρων Πατριαρχείων καὶ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην ἔκθεσις, δηλωτικὴ τῆς ἐννοίας τῶν πρὸς τὸν τοποτηρητὴν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου σταλεισῶν Συνοδικῶν ἐπιστολῶν, προτρεπτικῶν περὶ τῆς ἐκεῖθεν ἀποχωρήσεως αὐτοῦ πρὸς κατάπαυσιν τῶν σκανδάλων, ὅπως ἐνεργηθῶσι τὰ εἰκότα.

Καίτοι δὲ αἱ Ὀρθόδοξοι Κοινότητες Ἀλεξανδρείας καὶ Καΐρου ἀπέστειλαν ἀκολούθως ἀπαντήσεις, ἀναφορικῶς πρὸς τὴν προταθεῖσαν ὑπὸ τῆς μεγ. Ἐκκλησίας ἀνάκλησιν τοῦ τοποτηρητοῦ κ. Εὐγενίου, ἐξαιτούμεναι τὴν μὴ πραγματοποίησιν ταύτης, ἡ μεγ. Ἐκκλησία, ἐδήλωσεν αὐταῖς, ὅτι ἐμμένει εἰς τὴν τελευταίαν αὐτῆς ἀπόφασιν.

Καὶ ἡ ἱερὰ δὲ Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος ἔπεμψε τὴν παρὰ πόδας ἀπάντησιν πρὸς τὸν Πατριάρχην κ. Νικάνορα, συγχαίρουσα αὐτῷ «ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ λύσει τῶν τοσούτῳ καταθλιψάντων αὐτὴν συμβάντων».

« Τῷ μακαριωτάτῳ καὶ ἁγιωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης Λιγύπτου κ. κ. Νικάνορι.

« Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

« Τὸν ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν ἀπονέμει.

« Διακομισάμενοι ἐν δέοντι τὰς ἀπὸ κθ'. τοῦ παρελθόντος μαρτίου, ἀπὸ ἡ. τοῦ αὐγούστου καὶ ἀπὸ ἰ. τοῦ ὀκτωβρίου ε.ε., τῆς Ὑμ. μακαριότητος εἰρηνικὰς ἐπιστολάς, ἐπισυνημμένων τῇ δευτέρᾳ καὶ τῶν συνοδικῶν πρακτικῶν, μετὰ κατωδύνου ψυχῆς ἀνέγνωμεν τὰ ἐκτιθέμενα, καὶ λίαν περιαλγῶς διεθέμεθα, συνειδότες οἷα καὶ ἡλίκα ὁ μισόκαλος καὶ πολέμιος τῇ Ἐκκλησίᾳ διάβολος ἐμηχανεύσατο διασεῖσαι τὸν Ὑμ. Πατριαρχικὸν θρόνον, καταθλίψαι τὴν Ὑμ. μακαριότητα καὶ ἐκπειράσαι τὸ χριστώνυμον αὐτῆς ποίμνιον.

« Ἔγνωμεν γὰρ δι' αὐτῶν ὅσα τε ὁ Εὐγένιος ὁ Ξηροποταμηνὸς, εἰσπηδήσας ἐπὶ τὴν Ὑμ. Πατριαρχικὴν δικαιοδοσίαν, κοσμικοῖς ἄρχουσι χρησάμενος, διεπράξατο, καὶ ὅσα ἡ Ὑμ. μακ. καρτερικῶς ὑπέστη καὶ γενναίως ἀντέστη, ἀποκρούσασα ἐν τῇ συνέσει αὐτῆς τοὺς ἐπιδιώκοντας τὴν ἀνατροπὴν τῶν παναρχαίων προνομίων καὶ τῆς αὐτονομίας τοῦ Πατριαρχικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου.

« Παραχρῆμα οὖν ἀπὸ τῆς λήψεως τῆς ἀπὸ κθ'. τοῦ μαρτίου ἐπιστολῆς τῆς Ὑμ. μακαριότητος, ἀξιούσης δι' αὐτῆς συναντιλαβέσθαι τὴν ἱερὰν Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τῶν δικαίων τοῦ Ὑμ. Πατριαρχικοῦ θρόνου, θεωρήσαντες ὑπὸ σπουδαιοτάτην ἔποψιν τὰ ἐν ταύτῃ ἐκτιθέμενα, καὶ τὰς ἐνδεχομένας λαβεῖν μείζους διαστάσεις, περιπλοκὰς καὶ σκάνδαλα, ἀνεπανόρθωτον ζημίαν τῇ καθόλου Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἀπειλοῦντα, ἀναλογισάμενοι, ἐσπεύσαμεν ἀποστεῖλαι πρὸς τὴν κυβέρνησιν τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως ἀντίγραφον τῆς διαληφθείσης ἐπιστολῆς.

« Ὅθεν γινώσκοντες, ὅτι ἡ Β. Κυβέρνησις, ἐπιλαβομένη σπουδαίως τῆς προκειμένης ὑποθέσεως, ἐνήργει δραστηρίως καὶ μετὰ περισκέψεως πρός τε κατάπαυσιν τῶν γεννηθεισῶν περιπλοκῶν καὶ πρὸς ὑποστήριξιν τῶν παλαιοτάτων προνομίων τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας, ἐπέσχομεν ἀπαντῆσαι ἀμέσως τῇ Ὑμ. μακαριότητι, ἀναμένοντες ὁσημέραι ἐναγωνίως τὸ αἴσιον ἀποτέλεσμα τῶν ἐνδελεχῶν καὶ ἀκαμάτων προσπαθειῶν τῆς Β. Κυβερνήσεως.

« Ἡ ὑπὸ τῆς φρονήσεως δ' ἐπιτραπεῖσα ἡμῖν ἀναβολὴ τῆς ἀπαντήσεως ἐπήνεγκεν, ὡς εἰκὸς, τὸ ποθούμενον ἀποτέλεσμα. Ἐξ ἐπισήμων γὰρ τῆς Β. κυβερνήσεως ἐγγράφων, τῆς 22 τοῦ φθίνοντος, εὐηγγελισάμεθα τὴν προσδοκωμένην αἰσίαν λύσιν πρὸς ἄρσιν τῶν σκανδάλων, ἥτις γέγονεν ἤδη διὰ τῆς παρὰ τοῦ θειοτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἀνακλήσεως Εὐγενίου τοῦ Ξηροποταμηνοῦ, τοῦ πρωταιτίου τῶν κατὰ τὴν Ἀλεξανδρινὴν Ἐκκλησίαν ἀντικανονικῶς, ὡς μὴ ὤφειλε! διαδραματισθέντων.

« Ἀγαλλιασάμενοι οὖν τῷ πνεύματι καὶ δόξαν ἀναπέμψαντες τῷ Ὑψίστῳ, τῷ διασκεδάσαντι τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἀπαντῶμεν ἤδη τῇ Ὑμ. μακαριότητι, ὅτι οὐδὲν ἔχομεν ἀντειπεῖν ταῖς ἐπὶ τῶν ἱερῶν Κανόνων ἐφεδραζομέναις ἐνεργείαις ἀνεξαρτήτου καὶ αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας, τὰ δόξαντα κατὰ τὸ ἑαυτῆς καθῆκον Συνοδικῶς ἀποφηναμένης, πρὸς ποινὴν τοῦ ἐπὶ τοσοῦτον παρεκτραπέντος κληρικοῦ Εὐγενίου τοῦ Ξηροποταμηνοῦ, τοῦ συνταράξαντος τὴν ἁρμονίαν καὶ εἰρήνην τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας.

« Συγχαίροντες τοίνυν τὴν Ὑμ. μακαριότητα ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ταύτῃ λύσει τῶν τοσούτῳ καταθλιψάντων αὐτὴν συμβάντων, καὶ αἴροντες χεῖρας ἱκετίδας πρὸς τὸν Ὕψιστον, τὸν ἀρχηγὸν τῆς

εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, συνευχόμεθα μετ' αὐτῆς, ἐπικαλούμενοι τὴν θείαν ἀντίληψιν, ὅπως καταπραΰνῃ τὰ ἐξαφθέντα πάθη, ἐπαναγάγῃ καὶ παγιώσῃ ἐν ταῖς καρδίαις τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων τὴν τοσοῦτον περισπούδαστον τῇ Ἐκκλησιαστικῇ εὐταξίᾳ εἰρήνην καὶ ἀγάπην, καὶ δὴ καὶ διασκεδάσῃ παντελῶς τὴν ψυχρότητα, ἔστω καὶ ἐλαχίστην (εἴποτε ὑπῆρξε τοιαύτη) ἐκ μέρους τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησίας πρὸς τὸν παναγιώτατον καὶ θειότατον Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, τὸν καὶ ἐπὶ γήρους οὐδῷ τοσοῦτον ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ τῆς ἐν Χριστῷ ἀδιασπάστου ἑνότητος καὶ τῆς εὐσταθείας τῆς καθόλου ἁγίας Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

« Τελευτῶντες, δεόμεθα ἐγκαρδίως τοῦ παναγάθου Θεοῦ, ὅπως ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγαλλιάσει πνεύματος ἐπὶ μήκιστα ζῴητε ἐπ' ἀγαθῷ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας. Γένοιτο !

« Τῆς Ὑμ. Μακ. ἐν Χριστῷ ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί

« Οἱ συγκροτοῦντες τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἐκκλ. τῆς Ἑλλάδος.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΦΙΛΟΣ πρόεδρος. † Ὁ Ἰθάκης ΓΑΒΡΙΗΛ.
† Ὁ Θηβῶν καὶ Λεβαδείας ΔΟΣΙΘΕΟΣ. † Ὁ Γυθείου ΙΩΣΗΦ.
† Ὁ Θήρας ΖΑΧΑΡΙΑΣ.

(Τ. Σ.) Ὁ Β'. Γραμματεὺς Ἀρχ. Εὐθ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ κζ'. Θβρίου ᾳωξζ'.

Ἐν τούτοις ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Εὐγένιος ἔσπευσεν ἵνα ἀπαντήσῃ εἰς τὴν ἀπὸ θ'. Θβρίου Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολὴν ὡς ἑξῆς:

Παναγιώτατε Δέσποτα !

Ἐκομισάμην εὐλαβέστατα καὶ ἀνέγνων ἐπισταμένως λίαν τὴν ἀπὸ θ'. νοεμβρίου πανσέβαστόν μοι Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολήν, ἐν ᾗ ἡ ὑμετέρα πατρότης, κλονισθεῖσα, φαίνεται, ἐξ ὅσων οἱ ἐναντίοι πανταχόσε, ἀσυστόλως καὶ ἀσυνειδήτως, διαδίδουσι, καὶ πιστεύσασα, ὅτι ἀληθῶς ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἐκκλησία κινδυνεύει καὶ σαλεύεται, ἔγνω, ὡς σωτήριον μέσον καὶ ἐλατήριον πρὸς τὴν εἰρήνην, τὴν ἐκουσίαν παραίτησίν μου ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ τοποτηρητοῦ καὶ τὴν ἀποχώρησίν μου· διεκοίνωσα δ' αὐτὴν καὶ τοῖς ὑπ' ἐμὲ ἁγίοις κληρικοῖς, καὶ πάντες ἀμυθήτως ἐξεθαμβήθημέν τε καὶ τὴν καρδίαν θανασίμως ἐτρώθημεν· διότι τί νὰ θρηνήσωμεν πρῶτον; τὴν νέαν ἐπαπειλουμένην ταραχήν, ἐν ᾗ καὶ πάλιν ῥιφθήσεται ἡ τάλαινα αὕτη Ἐκκλησία, ἢ τὴν ἀδικον ἀπόῤῥιψιν τῆς αἰτήσεως τοῦ εὐαγοῦς Κλήρου καὶ τῶν Κοινοτήτων; τί ὑπεσκέλισε τὸ δίκαιον καὶ ἐνεθρόνισε τὴν ἀπάτην ἐν τῷ ἱερῷ περιβόλῳ τῆς ἁγίας Συνόδου; ποία ἀναλογία, πανσέβαστε Δέσποτα, μεταξὺ τῶν λεγομένων ὑπ' ἀνδρῶν, νομίμως τὸν λαὸν ἀντιπροσωπευόντων, καὶ τῶν λεγομένων ὑπ' ἀνδρῶν ἰδιωτῶν, καὶ τούτων εὐαρίθμων, ναὶ μὴν καὶ κεκηλιδωμένων; πότε ἐπηλήθευσαν μέχρι τοῦδε εἰς ὅσα διεσάλπισαν, οἷον φόνους, κακώσεις κλπ.; πότε ἐζήτησαν πρᾶγμά τι, ὅπερ νὰ ἐρείδηται εἰς τὸ ὀρθὸν καὶ τὸ εὐαπόδεικτον δίκαιον; ἢ πότε ὁ Κλῆρος, αἱ Κοινότητες καὶ ὁ δοῦλός σας ἐψεύσθημεν; τί ἁπλούστερον καὶ φυσικώτερον, ἢ τί δικαιότερον καὶ ἀναγκαιότερον τῇ ὁριστικῇ λύσει τοῦ ζητήματος, καὶ τῇ ἐξελέγξει παντὸς ὅ,τι ἐλέχθη ἢ ἐπράχθη καθ' ὑμῶν τε καὶ ἡμῶν, τῆς περὶ Συνεδρίου αἰτήσεως ἡμῶν; καὶ ὅμως οὗτοι μὲν ἐπιστεύθησαν, ἡμῶν δ' ἡ φωνὴ ἐγένετο φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ. Προτάσεως οὕτω δικαίας ἡ ἀπόῤῥιψις, παναγιώτατε Δέσποτα, προώρισται νὰ καθέξῃ ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ θέσιν σπουδαίαν διά τε τὰ ἅπερ ἐκείνη ὑπέσχετο ἀγαθὰ, καὶ διὰ τὰ ἅπερ αὕτη θέλει συνεπαγάγει δυσάρεστα, ἅτε δὴ καταστρέφουσα ἐν μιᾷ στιγμῇ ἐκ θεμελίων ὅ,τι μετὰ πόνων καὶ μόχθων καὶ μετὰ τοσαύτης καρτερίας ᾠκοδομήσαμεν πάντες ἀπὸ κοινοῦ, καὶ πότε ταῦτα πάντα; ὅτε εὑρισκόμεθα ἤδη περὶ τὴν στέγην τοῦ οἰκοδομήματος.

Ἀφ' οὗ δὲ, κατὰ καθῆκον ἀναπόδραστον πρὸς τὴν ἀλήθειαν καὶ σέβας ὑποκλινὲς πρὸς τὴν ὑμετέραν Παναγιότητα, ἐπήνεγκον τὰς ἀσθενεῖς ταύτας παρατηρήσεις, καὶ ταύτας, ἵνα μὴ ἔχω εὐθύνην καὶ τύψιν, καθυποβάλλω εἰλικρινῶς, ὅτι προσωπικῶς ἐμὲ ἡ παραίτησις δὲν μὲ δυσαρεστεῖ, ἴσως μάλιστα τοὐναντίον· ἀλλὰ σχετικῶς πρὸς τὴν ταραχὴν, ἣν αὕτη προξενήσει ἐνταῦθα, καὶ τὸν ἐκ νέου σάλον πρός τε τὸν λαὸν, τὸν Κλῆρον καὶ τὴν Κυβέρνησιν, οὐδὲν αὕτη ἔξει πρακτικὸν ἀποτέλεσμα· διὰ τὸν εἰδότα τὰ πράγματα πᾶν ἄλλο ὑπόσχεται ἡ ἀγαθόν· ὥστε ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἡ εὐθύνη πασῶν τῶν συνεπειῶν πίπτει ἀμέσως μὲν ἐπ' ἐμοί, ἐμμέσως δὲ ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ Πατρότητι, ἥτις φαίνεται προκαλοῦσα τοῦτο· ὅθεν, ὅπως προφυλάξω καὶ ὑμᾶς καὶ ἐμὲ ἀπὸ νέας ἐπιθέσεις καὶ νέα σκάνδαλα, ὀφείλω ἵνα ἐρωτήσω προηγουμένως, ὡς υἱὸς εὐπειθὴς καὶ φιλόστοργος· ἐννοεῖτε ὅτι διὰ τοῦ τρόπου τούτου ἔξομεν τὴν ἐπιδιωκομένην εἰρήνην; τότε διατάξατέ μοι ἵνα στιγμηδὸν δώσω τὴν ἣν ἤδη ἡτοίμασα παραίτησιν, ἀλλ' ὑπὸ τὴν

εὐθύνην τῆς ὑμετέρας Πατρότητος, διότι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κατανοεῖτε τὴν σοβαρότητα καὶ δυσχέρειαν τῆς θέσεώς μου ἀπέναντι τῶν ἐκλογέων μου, τοῦ ἀγαπῶντός με λαοῦ, τοῦ πολλὰ ἀπ' ἐμοῦ προσδοκῶντος ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῆς προστατευούσης με Ὑψ. Κυβερνήσεως. Πρὸς πάντας τούτους, Παναγιώτατε, ὀφείλω λόγον τῆς διαγωγῆς μου ταύτης, καὶ μόνον λόγος τις ὑπέρτερος, ὅτι μοὶ ἐπιβάλλεται αὕτη ἀπὸ τὸν πνευματικόν μου ἀρχηγόν, δύναται νὰ μὲ δικαιώσῃ ἀπέναντι αὐτῶν· δὲν ἀγνοεῖτε ἐπίσης ὅτι διὰ τὸν συναισθανόμενον καὶ ζυγοσταθμίζοντα τὸ καθῆκόν του ὑπάρχουσι στιγμαί, κἀθ' ἃς οὔτε τοῦ κινδύνου νὰ ἀποχωρήσῃ, οὔτε τὴν ἀρετὴν νὰ κατορθώσῃ δύναται· ἐν παρομοίᾳ δυσχερεῖ θέσει εὑρισκόμενος καὶ οὐδὲν παρὰ τὴν συνείδησιν καὶ τὴν ἀλήθειαν πρᾶξαι βουλόμενος, προσφεύγω καὶ πάλιν εἰς τὰς σοφὰς καὶ πολυπείρους παραινέσεις τῆς ὑμετέρας Πατρότητος, ἧς τινος τὰς πατρικὰς καὶ θεσπεσίας εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐπικαλούμενος, καὶ τὴν ἀπάντησιν τῆς αἰτήσεώς μου κεχηνὼς ἀναμένων, ὑποφαίνομαι βαθυσεβάστως.

Ἐν Καΐρῳ, τῇ ιϐ'. δεκεμβρίου ᾳωξζ'.

Ὁ τοποτηρητὴς τοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας
Ἀρχιμανδρίτης **ΕΥΓΕΝΙΟΣ.**

Ἀλλ' ἡ μεγ. Ἐκκλησία τὴν 6 φεβρουαρίου 1868 ἀνταπήντησεν ὧδε:

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ὁσιολογιώτατε Ἀρχιμανδρῖτα κὺρ Εὐγένιε, τέκνον ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὸν τῆς ἡμῶν Μετριότητος· χάρις εἴη τῇ ὁσιολογιότητί σου καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐν τῇ κατὰ τὴν θ'. νοεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκδοθείσῃ Πατριαρχικῇ καὶ Συνοδικῇ ἐπιστολῇ ἀναπτύξαντες τοὺς λόγους, δι' οὓς ἀναγκαίαν ἐθεωρήσαμεν τὴν εὔφημον παραίτησίν σου καὶ τὴν αὐτόθεν ἀποχώρησίν σου, καὶ τὰ εἰκότα, προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ, παραινέσαντες, ἀνάλογον ἐξεδεχόμεθα καὶ τὴν ἀπάντησίν σου. Λαβόντες δὲ ταύτην ἀπὸ τῆς ιϐ'. δεκεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους ἐκδεδομένην, καὶ μὴ τοιαύτην, οἵαν ἠλπίζομεν, εὑρόντες, δικαίως ἐξενίσθημεν ἐπὶ τοῖς ἐν αὐτῇ ἐκτιθεμένοις, σαφῶς κατιδόντες, ὅτι οὔτε τὰς ἡμετέρας Ἐκκλησιαστικὰς προτροπὰς καὶ παραινέσεις ἐπαξίως ἐξετίμησας,

οὔτε τὸ ἐν αὐταῖς προφανὲς συμφέρον σου κατενόησας, ὅπως, παραιτησάμενος καὶ ἐκστὰς τῆς τοῦ τοποτηρητοῦ θέσεως, ἀποχωρήσῃς αὐτόθεν, δυσαρέστων ἔτι μᾶλλον ἐν τῷ μέλλοντι συνεπειῶν σεαυτὸν ἀπαλλάττων. Ἐπεὶ οὖν οὐχ ὡς ἠλπίζομεν προσηνέχθης (καίπερ ὁμολογῶν καὶ κηρύττων πανδήμως, ὅτι κληρικὸς τῆς Μ. ταύτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τυγχάνεις ὤν), ἀλλὰ, ῥητὴν ἀνάκλησιν ἀπαιτῶν, τὴν αὐτόθεν ἀποχώρησίν σου ἀναβάλλεις ἐς δεῦρο, διὰ ταῦτα ἥ τε Μετριότης ἡμῶν καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς ἱερὰ Σύνοδος ἐντελλόμεθα καὶ διατάττομεν τὴν σὴν ὁσιολογιότητα, ὅπως, ἅμα τῷ λαβεῖν τὴν παροῦσαν ἡμῶν Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολήν, ἀπομακρυνθεὶς πάσης διαχειρίσεως τῶν αὐτόθι Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῶν τοῦ θρόνου Πατριαρχικῶν πραγμάτων καὶ τῆς τοῦ τοποτηρητοῦ καὶ κηδεμόνος θέσεως, ἀναχωρήσῃς αὐτόθεν. Πεποιθότες τοίνυν, ὅτι ἐκτιμήσεις δεόντως τήν τε σὴν θέσιν καὶ τὴν τελευταίαν ταύτην κηδεμονικὴν ὑπὲρ σοῦ τῆς Ἐκκλησίας διαταγήν, ἀναμένομεν ἀνυπερθέτως, ὅπως, ἐντὸς δεκαπενθημερίας ἀπὸ τῆς σήμερον, τηλεγραφικῶς ἀναγγείλῃς τῇ Ἐκκλησίᾳ τήν τε παραλαβὴν τῆς παρούσης καὶ τὴν πρὸς αὐτὴν ἀκριβῆ συμμόρφωσίν σου. Ἄλλως δὲ, γίνωσκε ὅτι ὑπεύθυνος ἔσῃ ταῖς ὑπὸ τῶν θείων Κανόνων ὁριζομέναις τοῖς ἀπειθέσι ποιναῖς. Καὶ ταῦτα μὲν ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς σῆς ὁσιολογιότητος.

ᾳωξῆ. φεβρουαρίου έ.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. † Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος. † Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Βιδύνης Παΐσιος. † Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος. † Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος,
ἐν Χριστῷ εὐχέται.

Ὁ δὲ τέως τοποτηρητὴς κ. Εὐγένιος ἐξέδωκεν ἐν Καΐρῳ τὴν παραίτησιν αὐτοῦ, φέρουσαν μὲν ἡμερομηνίαν 25 9βρίου 1867, διακοινωθεῖσαν δὲ τῇ 25 ἰανουαρίου 1868, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τῶν ἐπισυνημμένων ἐπιστολῶν αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Καΐρῳ Ὀρθοδόξου Κοινότητος, καὶ πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα, ἐχουσῶν οὕτως:

Πρὸς τὴν ἔντιμον Ἐπιτροπὴν τῆς ἐν Καίρῳ Κοινότητος τῶν Ὀρθοδόξων.

Κύριοι! Ἐπισυνάπτων ὑμῖν ὦδε τὴν παραίτησίν μου ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ τοποτηρητοῦ, ἣν πρὸ πολλοῦ μὲν, ὡς βλέπετε, ἡτοίμασα, ἀνέβαλον δὲ μέχρι τοῦδε διὰ λόγους συμφέροντας τῇ ἐν Αἰγύπτῳ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινῇ εἰρήνῃ, παρακαλῶ νὰ μοὶ εἴπητε πρὸς τίνα νὰ παραδώσω ὅ,τε παρέλαβον, ὡς καὶ μικράς τινας περιουσίας τῶν ἐπ' ἐμοῦ ἀποβιωσάντων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν.

Ἐκφράζων δ' ἐπανειλημμένως ὑμῖν, κύριοι, τὴν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ ἀγαθὴν ὑμῶν ἰδέαν, εὔχομαι ἀπὸ καρδίας ὑμῖν πᾶν ἀγαθὸν καὶ σωτήριον θεόθεν.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τῇ 25 ἰανουαρίου 1868.

Ὁ τέως τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου

Ἀρχιμανδρίτης ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ.

Κύριοι! Ἐνιαυτὸς ἤδη σχεδὸν ὑπάρχει, ἀφ' ὅτου ἐξελέγην ὑπὸ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ Κοινοτήτων καὶ μέρους τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, ὡς κηδεμὼν τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικάνορος καὶ τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου. Γινώσκων δὲ τὸ δυσχερὲς τῆς θέσεως ταύτης ἐκ πείρας, καθ' ἃ καὶ ἄλλοτε χρηματίσας ἐν αὐτῇ, καὶ τὰ ἐπιπαφλάζοντα φατριαστικὰ πάθη, ἐδυσκολευόμην νὰ ἐνδώσω εἰς τὴν ἐκλογὴν καὶ τὸν διορισμὸν τοῦτον· ἀλλ' ἀφοῦ ἐπὶ τρεῖς ἤδη μῆνας αἱ ἔντιμοι Κοινότητες ἐπανελάμβανον πρός τε ἐμὲ καὶ τὴν μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν τὰς αὐτὰς αἰτήσεις, καὶ καθίστων ἡμᾶς ὑπευθύνους δι' τὰ ἐκ τῆς ἀδιαφορίας ἡμῶν ἐπισυμβησόμενα εἰς τὸ ἐν Αἰγύπτῳ χριστεπώνυμον πλήρωμα, μὲ τὰ μελανώτερα (καὶ δικαίως) χρώματα παριστῶσαι τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν τῆς Ἀλεξανδρινῆς Ἐκκλησίας· ἀφ' οὗ ἡ ἐγχώριος Κυβέρνησις, ἐγκρίνασα τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ἐπροκάλεσε καὶ ἔλαβεν ὑπὲρ ἐμοῦ Σουλτανικὸν φιρμάνιον, καὶ ἐπὶ τούτῳ προσεκλήθην ὑπ' αὐτῆς· ἀφοῦ ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἀναγκασθεῖσα ἐκ τῶν ἐπανειλημμένων αἰτήσεων νὰ ἔλθῃ εἰς βοήθειαν πασχούσης ἀδελφῆς Ἐκκλησίας, ἐπεμψεν ἐπίτηδες ἔξαρχόν της, ἵνα ἴδῃ ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὴν διανοητικὴν τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος κατάστασιν, καὶ τοῦ ἐξάρχου

ἀποφηναμένου, ὅτι ἀληθῶς οὗτος πάσχει, ἀπεφάσισε τὴν ἐμὴν ἀποστολήν· ἀφ' οὗ, τέλος πάντων, οἱ μετὰ ταῦτα δυσχεραίνοντες κατὰ τῆς ἐκλογῆς μου ὀλιγίστην ὕψωσαν δυσαρεσκείας φωνὴν κατὰ τὸ τρίμηνον τοῦτο διάστημα, ἔκρινα, ὡς Κληρικὸς, καθῆκον συνειδήσεως νὰ ὑπακούσω εἰς τὴν αἴτησιν ταύτην, ὡς εἰς φωνὴν Κυρίου, καὶ πλήρης αὐταπαρνήσεως καὶ ἀφοσιώσεως ὑπὲρ τῆς τακτοποιήσεως τοῦ πάσχοντος Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου, νὰ μεταβῶ ἐνταῦθα.

Ἀφικόμενος δὲ, ὑπεδέχθην ὑπό τε τῶν Κοινοτήτων, τοῦ λαοῦ καὶ τῆς σεβ. Κυβερνήσεως τῆς Α. Ὑψ. τοῦ Ἀντιβασιλέως καὶ κυριάρχου τῆς Αἰγύπτου ἄριστα, εἴπερ τις καὶ ἄλλος, καὶ πάραυτα ἀνεκατέστην εἰς τὴν θέσιν μου· ἀλλὰ, κακῇ μοίρᾳ, ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης, ἀντὶ νὰ ἐνστερνισθῇ τὸν διορισμὸν τοῦτον, καθὸ ἀπαλλάσσοντα αὐτὸν πάσης εὐθύνης καὶ μεριμνῶν, καὶ ἐξασφαλίζοντα εἰς τὴν ἀξιοπρεπῆ αὐτοῦ θέσιν, ἠρνήθη νὰ παραδεχθῇ, ὄργανον γενόμενος ἀνθρώπων ἰδιοτελῶν καὶ πολλὰ ἴσως ἄτοπα ἐχόντων νὰ συγκρύψωσιν· ἐντεῦθεν ἡ πάλη τοῦ στοιχείου τῆς τάξεως κατὰ τοῦ τῆς ἀταξίας.

Καὶ ἐγὼ μὲν ἠψάμην προθύμως τοῦ ἔργου πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν κακῶς ἐχόντων· ἀλλ' οἱ ὄμματι λοξῷ βλέποντες τὰ γεγονότα ἐπεδόθησαν εἰς τὴν ἀντίδρασιν, ἀντίδρασιν, στηριζομένην, ἐν μέρει μὲν, εἰς φατριαστικὰ γεγηρακότα πάθη καὶ εἰς μικροφιλοτιμίας, ἐν μέρει δὲ, εἰς ἰδιοτελεῖς σκοποὺς καὶ ποσαπὰ συμφέροντα· καὶ μέχρι μέν τινος ἐξήσκησαν αὐτὴν ἐσωτερικῶς, ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματος, κατόπιν δὲ ἐξέτειναν αὐτὴν καὶ εἰς εὐρύτερον κύκλον καὶ ἐξωτερικῶς, ἔνθα τὸ ψεῦδος καὶ ἡ συκοφαντία ἠδύναντο νὰ εὕρωσι πίστιν, καὶ τοσοῦτον εὐχερέστερον, ὅσον ἔχοντες ὑπὸ ἀκληρὰν αἰχμαλωσίαν τὸν Πατριάρχην, ἔγραφον ὅ,τι κἂν ἤθελον ἀνευθύνως ὑπὸ τὸ ὄνομα καὶ τὸ γόητρον τῆς Πατριαρχείας, τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ εἰς ὅ,τι καὶ ὁπότε ἤθελον δανειζόμενοι· οὕτω δὲ κατώρθωσαν νὰ ἐπισύρωσι τὸ ἐνδιαφέρον πολλῶν ἐκ τῶν ἔξω ὁμογενῶν, καὶ τόσον εὐχερῶς, ὅσον τὸ ψεῦδος εὑρίσκει παντοχοῦ πλείονας τοὺς θιασώτας, ἢ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ αὐταπάρνησις, ἑπομένως, ἤρξαντο καὶ οὗτοι νὰ συμπαθῶσιν εἰς τὰ κατὰ φαντασίαν μαρτύρια τοῦ Πατριάρχου καὶ τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον τῶν προνομίων τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου.

Τὸ κατ' ἐμὲ δὲ, καὶ τοι ὑποστὰς τὰ πάντα μετὰ τῆς χαρτερίας ἐκείνης, ἥτις χαρακτηρίζει τὸν ἅπαξ εἰλικρινῶς καὶ εὐσυνειδό-

τως ἀναδεχθέντα τοιαύτην ἀποστολήν, καὶ χωρὶς νὰ μνησικακήσω ἢ γογγύσω κατ' οὐδενὸς, ἄφινον εἰς τὸν καιρὸν τὴν κατεύνασιν τῶν πνευμάτων καὶ τὴν πρὸς ἀλλήλους συνεννόησιν τῶν ἀντιφερομένων· ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ, κύριοι, ἡ εἰς τὸν θρόνον ἀφοσίωσίς μου, ἡ ἐξέλεγξις τῶν καταχρήσεων καὶ ἡ προσπάθειά τοῦ νὰ ἐπαναφέρω τὴν ἠθικὴν ἀξίαν εἰς τὰ Πατριαρχικὰ δικαστήρια καὶ τὰς περιουσίας τῶν ἀποβιούντων Ὀρθοδόξων, ἐξώπλισαν φυσικὰ, ἀντὶ ν' ἀφοπλίσωσι, τοὺς ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἐνεχομένους εἰς τὰς καταχρήσεις ταύτας, ὥστε καὶ εἰς ἀντικανονικὰ καὶ ἀσύγγνωστα μέσα κατέφυγον.

Ἐπειδὴ ὅμως μεταδὰς ἦλθον εἰς τὴν θέσιν ταύτην, ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ἵνα συντελέσω εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, καὶ οὐχὶ νὰ βλάψω αὐτὸν, ὑπὲρ οὗ καὶ ἄλλοτε καὶ ἤδη ἐμόγησα τοσοῦτον, καὶ ἀφ' οὗ βλέπω, ὅτι ἡ παχεῖα ἀχλὺς τοῦ φατριασμοῦ καὶ τῆς ἰδιοτελείας καλύπτει τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἐνδιαφερομένων, ὥστε πᾶσα θυσία, πᾶσα ἀγαθὴ πρόθεσις καὶ πᾶσα αὐταπάρνησις θεωροῦνται ὡς τόσα ἀσύγγνωστα ἐγκλήματα, οὐδὲν ἕτερον ὑπολείπεταί μοι ἢ νὰ δώσω καὶ τὸ τελευταῖον δεῖγμα τῆς εἰλικρινοῦς πρὸς τὸν Πατριαρχικὸν τοῦτον θρόνον ἀφοσιώσεώς μου, νὰ παραιτηθῶ τουτέστι τῆς θέσεως τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου, εὐχόμενος ἵνα ἡ θυσία μου αὕτη γενῇ ἄγγελος εἰρήνης καὶ εἰλικρινοῦς συνδιαλλαγῆς πάροχος, ἐφ' ᾧ καὶ παραιτοῦμαι διὰ τῆς παρούσης μου.

Παραιτούμενος, δὲ, ἱκετεύω ταπεινῶς τὸν εἰρηνοδότην Θεὸν, ἵνα, τῇ ἀοράτῳ αὐτοῦ δυνάμει, ἐμπνεύσῃ πρὸς πάντας τοὺς ἐν Αἰγύπτῳ Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς τὴν συνδιαλλαγὴν καὶ τὴν ἀνυποκριτον ἀγάπην, ὅπως ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀμεροληπτως ἐπιζητήσητε τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον, ὃς τις θὰ δυνηθῇ νὰ ἀνυψώσῃ τὴν οὕτω δυστυχῶς καταπεσοῦσαν Ἐκκλησίαν ταύτην τῆς Αἰγύπτου. Καταπνίξατε, ἀδελφοὶ, τὰ ψυχοφθόρα πάθη, καὶ εἰλικρινῶς καὶ φιλαδέλφως ἐμεριμνήσατε Κλῆρος καὶ λαὸς ὑπὲρ τῆς εὐσταθείας τῆς ἁγίας ταύτης Ἐκκλησίας· ἄλλως, ἔσεσθε βαρέως ὑπόλογοι ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Παραιτούμενος, ἐκφράζω καθ' ὑπέρτερον καθῆκον τὴν βαθεῖαν μου εὐγνωμοσύνην εἰς τὴν ὑπὲρ ἐμοῦ εὔνοιαν καὶ προστασίαν τῆς Α. Ὑψ. τοῦ Ἀντιβασιλέως καὶ κυριάρχου τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς σεβαστῆς Λὐτοῦ Κυβερνήσεως.

Εὐχαριστῶ ἀπὸ καρδίας τὸν σεβαστὸν καὶ εὐαγῆ τῶν ἱερα-

χῶν καὶ ἱερέων Κλῆρον διὰ τὴν εἰλικρινῆ συνδρομὴν, ἣν παρέσχε μοι πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς βελτιώσεως τῆς ταλαιπώρως κειμένης ταύτης Ἐκκλησίας.

Εὐγνωμονῶ τὰ μέγιστα τοῖς ἐντίμοις ἐκλογεῦσί μου καὶ ἅπαντι τῷ ἐνθάδε περιουσίῳ τοῦ Κυρίου λαῷ διὰ τὴν μεγίστην ἐμπιστοσύνην, ἣν ἐπέδειξάν μοι διὰ τῆς ψήφου καὶ τοῦ σεβασμοῦ αὐτῶν, καὶ διὰ τὰς ἀγαθὰς ἐλπίδας, ἃς ἔθηκαν ἐπ' ἐμοί· τέλος δὲ, συγχωρῶ ἐξ ὅλης ψυχῆς καὶ καρδίας καὶ τοὺς ἀδελφοὺς Χριστιανοὺς ἐκείνους, τοὺς ὁπωσδήποτε τοσαῦτα κατ' ἐμοῦ δωρεὰν εἰπόντας καὶ δράσαντας, δεόμενος ἐνθέρμως τῷ Ὑψίστῳ ὑπὲρ ἀφέσεως τῶν παραπτωμάτων αὐτῶν, καὶ ὡς ὁ λιθοβοληθεὶς πρωτομάρτυς Στέφανος, ἐπιλέγων· « Κύριε, μὴ στήσῃς αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ταύτην».

Ἐν Καίρῳ, τὴν 25 νοεμβρίου 1867.

Ὁ τέως τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου Ἀρχιμανδ.

ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

Πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν Ἀντιβασιλέα κτλ.

Ὑψηλότατε! Ἡ ἀχαρακτήριστος καὶ συστηματικὴ κακοβουλία, ἣν οἱ κινούμενοι ὑπὸ τάσεων καθαρῶς φατριαστικῶν καὶ ὑπὸ συμφερόντων ὅλως προσωπικῶν οὐκ ἐπαύσαντο ἐξασκοῦντες κατὰ τοῦ ἐμοῦ διορισμοῦ εἰς τὴν θέσιν τοῦ τοποτηρητοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος· ἡ ἐχθροπαθὴς καταδίωξις καὶ ἡ μερολυψία, ὧν ἐγενόμην ἀντικείμενον ἀπὸ τῆς εἰς τὰ ἐνταῦθα ἀφίξεώς μου, καὶ αἵτινες ἔτεινον, ὅπως παραλύσωσιν ἁπάσας τὰς ἐμὰς προσπαθείας πρὸς διευθέτησιν τῶν πραγμάτων τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Ἑλληνικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, εὑρισκομένης εἰς τὴν οἰκτροτέραν ἀταξίαν· αὐτὴ ἡ ἔλλειψις εὐμενείας ἐκ μέρους τῆς καλοκἀγαθίας τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος, πάντα ταῦτα τὰ λυπηρὰ γεγονότα μὲ πειθαναγκάζουσι σήμερον, ὅπως ἀπομακρυνθῶ ἀπὸ μιᾶς θέσεως, ἣν οὔτε ἡ τιμή μου, οὔτε ἡ ἱερατική μου ἀξιοπρέπεια δὲν ἐπιτρέπουσιν ἵνα τηρήσω, ὑπὸ τοσοῦτον πικροὺς οἰωνούς.

Προσέρχομαι λοιπὸν, Ὑψηλότατε, ὅπως ὑποβάλω ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ Ὑμετέρου θρόνου τὴν ἐμὴν ταπεινὴν παραίτησιν, ἐκφράζων τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην μου διὰ τὴν ὑψηλὴν καλοκἀγαθίαν, ἣν ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης οὐκ ἐπαύσατο δεικνύουσά μοι, καὶ ἱκετεύων Αὐτὴν, ὅπως εὐδοκήσῃ ἵνα ἐξακολουθῇ παρέχουσά μοι

τὴν Ἑαυτῆς ἰσχυρὰν προστασίαν. Τοῦτο δ' ἔσεται διὰ τὸν Ὑμέτερον ταπεινότατον θεράποντα ἢ σημαντικωτέρα τῶν ἀμοιβῶν διὰ τὰς πικρίας καὶ τὰ φάρμακα, ἅπερ ἐποτίσθην ἐπὶ ἓν περίπου ἔτος, ὡς ἐκ τῶν διωγμῶν τῶν μοχθηρῶν, οὓς εἴθε νὰ συγχωρήσῃ ὁ Θεός!

Δέσμαι τοῦ Παντοδυνάμου ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας καὶ τῆς μακροβιότητος τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος, ὡς καὶ συμπάσης τῆς σεπτῆς Αὐτῆς οἰκογενείας.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ διατελῶ.

Ἐν Καΐρῳ, τὴν 27]8 φεβρουαρίου, 1868.

Τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος ταπεινότατος καὶ πιστότατος θεράπων,

Ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Ἑλλ. Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας

Ἀρχιμανδρίτης ΕΥΓΕΝΙΟΣ.

Ἀναγνωρισθείσης δὲ ὑπὸ τοῦ Ἀντιβασιλέως τῆς παραιτήσεως τοῦ κ. Εὐγενίου, διωρίσθησαν οἱ ἅγ. Πηλουσίου καὶ Κυρήνης, ὅπως, παραλαβόντες τὰ τοῦ Πατριαρχείου πράγματα, διευθύνωσι αὐτὸ, μέχρις οὗ διορισθῇ τακτικὸς τοποτηρητὴς, κατὰ τὰς δηλώσεις τοῦ ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν ὑπουργοῦ τῆς Αἰγυπτιακῆς Κυβερνήσεως, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 10 φεβρ., ἐχούσας ὧδε.

Καύχημα τῆς Χριστιανικῆς Κοινότητος, κύριε Τοποτηρητὰ τοῦ Πατριάρχου τῶν Γραικορθοδόξων ἐν Καΐρῳ.

Ἡ δοθεῖσα παρ' ὑμῶν παραίτησις ἀπὸ τὰς ὑποθέσεις τοῦ Πατριαρχείου ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τῇ Ὑψ. Κυβερνήσει· ἡ δὲ διεξαγωγὴ τῶν ῥηθεισῶν ὑποθέσεων διεβιβάσθη, οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, εἰς τὸν κ. Ἀμφιλόχιον, ἀρχιερέα Δαμιατίου, τὸν ἤδη εὑρισκόμενον ἐκ μέρους ὑμῶν ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Καΐρου, καὶ εἰς τὸν Κυρήνης Σπυρίδωνα, εὑρισκόμενον ἐπίσης ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, μέχρις οὗ διορισθῇ ὁ ἀναγκαῖος εἰς τὸ ν' ἀντιπροσωπεύῃ τὸν Πατριάρχην τοποτηρητὴς, καὶ πρὸς τοῦτο ἐγράφησαν αἱ ἀναγκαῖαι πρὸς αὐτοὺς κοινοποιήσεις, ὅπως διεξάγωσι τὰς ὑποθέσεις ἕκαστος ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ του, καὶ ὅτι τάς παρ' ὑμῖν εὑρισκομένας παρακαταθήκας καὶ τὰ ἀφορῶντα τὸ Πατριαρχεῖον πράγματα νὰ παραλάβωσι διὰ καταλόγου ἐσφραγισμένου παρ' ὑμῶν οὕτινος ἀντίγραφον ἐσφραγισμένον νὰ ἐπιδοθῇ πρὸς ὑμᾶς· πρὸς ὃν γράφοντες τὸ παρὸν, σᾶς γνωστοποιοῦμεν περὶ τούτου, καὶ

ὅπως παραδώσητε τὰς παρακαταθήκας καὶ τὰ πράγματα κατὰ τὸν προῤῥηθέντα τρόπον.

29 Σαουὰλ, 1284, τῇ 10 φεβρουαρίου 1868.

(Τ. Σ.) Ὁ Ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ΙΣΜΑΗΛ ΡΑΓΙΗ.

Καύχημα τῆς Χριστιανικῆς κοινότητος κ. Ἀμφιλόχιε, ἀρχιερεῦ τῶν Γραικο-ορθοδόξων, ἐν Δαμιατίῳ εὑρισκόμενε· σήμερον ἐν τῷ Πατριαρχείῳ ἐκ μέρους τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριάρχου εἰδοποιεῖσαι, ὅτι ὁ τοποτηρητὴς, ὁ διωρισμένος διὰ τὸν Πατριάρχην, παρητήθη τῆς θέσεως ταύτης, καὶ ἡ παραίτησις αὐτοῦ ἐγένετο δεκτὴ παρὰ τῇ Ὑψ. Κυβερνήσει· καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑγεία τοῦ Πατριάρχου διατελεῖ πάσχουσα, καὶ ὡς ἐκ τούτου κωλύεται τῆς διεξαγωγῆς τῶν τοῦ Πατριαρχείου ὑποθέσεων, καὶ ἐπειδὴ δέον νὰ διορισθῇ τοποτηρητὴς, ὅπως ἀντιπροσωπεύσῃ τοῦτον εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος ὑποθέσεων, μέχρις οὗ ἀναλάβῃ τὴν ὑγείαν του, διὰ τοῦτο, ἕως οὗ διορισθῇ ὁ ἀναγκαῖος τοποτηρητὴς, θέλετε διεξάγει ὑμεῖς τὰς ἀναγκαίας ὑποθέσεις, τὰς ἐκ τῆς θέσεώς σας ταύτης ἐξαρτωμένας, συμμορφούμενοι μὲ τοὺς κανόνας καὶ τοὺς θεσμούς.

Ἐπίσης ἐγράψαμεν πρὸς τὸν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μένοντα Κυρήνης Σπυρίδωνα, ὅπως καὶ αὐτὸς διεξάγῃ τὰς ἐν τῇ θέσει του ὑπαγομένας ὑποθέσεις, μέχρις οὗ διορισθῇ ὁ τοποτηρητὴς· κατὰ συνέπειαν, πρέπει νὰ παραλάβητε τὰς παρακαταθήκας καὶ τὰ πράγματα, τὰ ἀνήκοντα εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅσα εὑρίσκονται εἰς χεῖρας τοῦ παραιτηθέντος τοποτηρητοῦ, ἐνεργοῦντες τὴν καταγραφὴν αὐτῶν μετ' ἀκριβείας, ἐν καταλόγῳ, ἐσφραγισμένῳ παρ' αὐτοῦ, πρὸς ὃν ἀντίγραφον ἐσφραγισμένον θέλετε ἐπιδώσει. Ἐπισυνάπτεται δὲ ὑμῖν τὸ ἐκ τοῦ εἰρημένου τοποτηρητοῦ προερχόμενον γράμμα, ὅπως διαβιβάσητε αὐτὸ πρὸς ὃν ἀνήκει, καὶ εὐελπιζόμεθα, ὅτι θέλετε διεξάγει τὰς ὑποθέσεις ἐγκαίρως καὶ ἐν εὐθύτητι, ἕως οὗ διορισθῇ ὁ διὰ τὴν ἀντιπροσωπείαν τοῦ Πατριάρχου ἀναγκαῖος τοποτηρητής.

29 Σαουὰλ 1284, τῇ 10 φεβρουαρίου 1868.

(Τ. Σ.) Ὁ Ὑπουργὸς τῶν ἐσωτερικῶν ΙΣΜΑΗΛ ΡΑΓΙΗ.

Ὁ δὲ πρόεδρος τῆς Ἑλληνο-Αἰγυπτιακῆς Κοινότητος κ. Σ. Κωνσταντινίδης ἐπεμψε τῷ κ. Εὐγενίῳ τὴν παρὰ πόδας ἐπιστο-

λην, ἐν ᾗ ἐκφράζεται μετὰ λύπης τὴν στέρησιν συνετοῦ, ἐναρέτου καὶ ἀξίου ἀνδρὸς, ἕνεκα ἐρριζωμένων ἀρχαίων παθῶν καὶ πασιγνώστων αἰτιῶν.

Τῷ πανοσιολογιωτάτῳ ἁγίῳ Ἀρχιμανδρίτῃ κυρίῳ κυρίῳ Εὐγενίῳ τῷ Ξηροποταμηνῷ, τέως τοποτηρητῇ τοῦ Πατριαρχικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου. Εἰς Καΐρον.

Σεβασμιώτατε! Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ διακοινώσω, ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ τῆς Κοινότητος ταύτης ἔλαβε τὴν ἀπὸ 25 τοῦ λήξαντος μηνὸς ἰανουαρίου ἐπιστολήν ὑμῶν καὶ τὸ συνοδεῦον αὐτὴν ἔγγραφον, ἀπὸ 25 νοεμβρίου 1867, τῆς παραιτήσεώς σας ἐκ τῆς τοποτηρητείας τοῦ Πατριαρχικοῦ τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνου, ἅτινα ἔγγραφα ἀνέγνω ἐν πλήρει αὐτῆς συνεδριάσει σήμερον. Ἐνετείλατό μοι δὲ νὰ ἐκφράσω, καὶ ἐκφράζω μετὰ συγκινήσεως πρὸς τὴν Υ. Σ. τὴν ἄκραν αὐτῆς λύπην καὶ ἀθυμίαν, καὶ διὰ τὰς μεγίστας δοκιμασίας καὶ δυσαρεσκείας, ἃς ὑπέστητε μεθ' ὅσης οἷόν τε αὐταπαρνήσεως καὶ ἠρεμίας ψυχῆς καθ' ὅλον τὸ ἐνιαύσιον σχεδὸν διάστημα τῆς ἐν Αἰγύπτῳ διατριβῆς σας, ὡς τοποτηρητὴς τοῦ Πατριαρχ. Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου, ὃν ἐπαξίως καὶ φρονίμως ἐκυβερνήσατε, μὲ ὅλας τὰς δυσχερείας τῶν περιστάσεων καὶ διότι, ἕνεκεν τῶν πασιγνώστων αἰτιῶν καὶ τῶν ἀρχαίων ἐρριζωμένων παθῶν, στερούμεθα τοιούτου συνετοῦ, ἐναρέτου καὶ ἀξίου ἀνδρός· εἴθε δὲ μόνον, ὡς καὶ ἡ Ὑμ. σεβ. εὔχεται, ἡ γενομένη ἐκ μέρους ὑμῶν θυσία καὶ αἱ πρὸς τὸν Ὕψιστον δεήσεις σας ἐπιφέρωσι τὸ τέρμα τῶν κακῶς ἐχόντων, καὶ παρέξωσιν εἰς μὲν τὴν ἐν Αἰγύπτῳ Ἐκκλησίαν καὶ τὸν Πατριαρχ. τῆς Ἀλεξανδρείας θρόνον τὴν πάλαι ποτὲ εὐκλειαν καὶ δόξαν, ἣν κακὴ μοῖρα πρὸ πολλοῦ ἀπώλεσεν, εἰς δὲ τὸ χριστεπώνυμον τῆς Αἰγύπτου πλήρωμα τὴν ὁμόνοιαν καὶ ἀγάπην.

Καθ' ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν περὶ παραδόσεως ὧν παρελάβετε πραγμάτων τοῦ θρόνου καὶ ἐκ τῶν περιουσιῶν τῶν ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν ἀποβιωσάντων ὁμογενῶν πρότασίν σας, ἐπειδὴ τοῦτο οὐδόλως ἔγκειται ἐντὸς τῆς ἁρμοδιότητος τῆς ἐπιτροπῆς, μὴ ἐπεμβαινούσης εἰς τὰ ὑλικὰ συμφέροντα τοῦ θρόνου, δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ οὐδεμίαν γνώμην.

Δέξασθε, παρακαλῶ, σεβ. ἅγιε Ἀρχιμανδρῖτα, τὴν ἔκφρασιν τῶν

εἰλικρινῶν καὶ ἀκροκιφνῶν τῆς ἐπιτροπῆς αἰσθημάτων, καὶ χορηγήσατε αὐτῇ τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Σας.

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, τὴν 14 φεβρουαρίου 1868.

Ὁ πρόεδρος τῆς Ἑλληναιγυπτιακῆς Κοινότητος,

(Τ. Σ.) Σ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ θειοτάτῳ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κ. κ. Γρηγορίῳ κτλ. κτλ. Εἰς Κωνσταντινούπολιν.

Γραφεῖον τῆς Ἑλληναιγυπτιακῆς τῶν Ἀλεξανδρέων Κοινότητος.

(Ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν πράξεων, ἀριθ. 19).

Ἐν τούτοις ἡ Κοινότης Καΐρου ἀπέστειλεν εἰς τὴν μεγ. Ἐκκλησίαν μετὰ διαμαρτυρήσεως τὴν ἑξῆς ἐπιστολήν.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Ἐπισυνημμένως πέμπομεν τῇ Υ. Π. ἔγγραφον διαμαρτύρησιν τῶν ἐν Καΐρῳ Ὀρθοδόξων, δι' ἧς οὗτοι ἐκφράζουσιν Ὑμῖν μετὰ ψυχικῆς ὀδύνης τὴν δυσάρεστον ἐντύπωσιν, ἣν ἐνεποίησεν αὐτοῖς ἡ διαγωγὴ τῆς μεγ. Ἐκκλησίας ὡς πρὸς τὸ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ζήτημα, καὶ ἀποδίδουσιν Ὑμῖν εὐλόγως τὴν ἕνεκα τῆς παραιτήσεως τοῦ ἁγ. τοποτηρητοῦ μέλλουσαν χειροτέρευσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τῆς Αἰγύπτου πραγμάτων.

Δὲν δυνάμεθα, παναγιώτατε Δέσποτα, νὰ μὴ συμμεριαθῶμεν καὶ ἡμεῖς τῆς δικαίας ταύτης κατακραυγῆς τῶν Ὀρθοδόξων, καὶ διότι εἴμεθα τέκνα τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας, καὶ πολλῷ μᾶλλον, διότι εἴμεθα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Κοινότητος, καὶ ὡς τοιαῦτα κάλλιον παντὸς ἄλλου γνωρίζομεν τὴν πορείαν τοῦ προκειμένου ζητήματος καὶ δυνάμεθα ἀκριβέστερον νὰ ἐκτιμήσωμεν πᾶσαν ἰδέαν, γνώμην, ἐνέργειαν, ἀπόφασιν, πρᾶξιν, σχέσιν ἔχουσαν οἱανδήποτε πρὸς αὐτό. Διὸ πρὸς τὸ ἐπισυναπτόμενον τῶν Ὀρθοδόξων ἐνυπόγραφον ἔγγραφον ἐνομίσαμεν καθῆκον, καὶ ὡς διαπεπιστευμένοι τὰ τῆς Κοινότητος, καὶ ὡς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ζητήματος μετὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπὶ τούτου συναλλαττόμενοι, νὰ ὑπομνήσωμεν δι' ὀλίγων τήν τε Υ. Π. καὶ τὴν ἁγίαν Σύνοδον τὰ καθέκαστα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ μας ζητήματος, καὶ ὑποδείξωμεν εὐσεβάστως ὅτι μεῖζον ἀτόπημα δὲν ἠδύνατο νὰ διαπραχθῇ.

Ἐν ταῖς ἐπιστολαῖς ἡμῶν τῆς 14)26 καὶ 21)3 Νοεμβρίου

1866 καὶ 5)17, 8)20 καὶ 22)3 Ἰανουαρίου 1867 ἐγράφομεν πρὸς τὴν μεγ. Ἐκκλησίαν, συνῳδὰ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν καὶ θέλησιν τῆς ἡμετέρας Κοινότητος καὶ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, ἐκθέτοντες αὐτῇ λεπτομερῶς τὴν κατάστασιν τῆς Ἐκκλησίας μας ἕνεκα τῆς ἀνικανότητος τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος. Δὲν παρελείψαμεν ἐν αὐταῖς νὰ ποιήσωμεν γνωστὰς πάσας τὰς ἀθεμίτους πράξεις, εἰς ἃς ἐξετραχηλίσθησαν ἱερωμένοι τινές, συνασπισθέντες μετὰ λαϊκῶν, σκοποὺς ἰδιοτελεῖς ἐπιδιωκόντων, καὶ νὰ παραστήσωμεν τὸν κίνδυνον, τὸν ὁποῖον διέτρεχεν ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία· πρὸς δὲ ἐπεκαλούμεθα τότε τὰς συμβουλὰς τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ, ὅπερ ὀσημέραι ἐκορυφοῦτο. Ἀλλ' ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐδόλως ἢ μικρὸν προσεῖχεν εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς, ὡς ἐχρῆν νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν διευθέτησιν τῶν οἰκείων αὐτῆς πραγμάτων. Ὅθεν, τῇ ἀνάγκῃ ὑπείκοντες καὶ δυνάμενοι νὰ ἐξασκήσωμεν κεκτημένον δικαίωμα, προέβημεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ τοποτηρητοῦ τοῦ θρόνου κ. Εὐγενίου, ὡς ἡ ἀπὸ 5)17 ἰανουαρίου 1867 ἐπιστολή μας ἐν ἐκτάσει περὶ τούτου ἀναφέρει.

Ἀλλ' ἡ Ὑμ. Παναγιότης, ἡ κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀνελθοῦσα ἐπὶ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, μετὰ τῆς ἁγίας Συνόδου, μὴ θέλουσα βεβαίως νὰ προσκρούσῃ εἴς τι, πρὶν ἢ ἐπιτρέψῃ τῷ ἐκλεχθέντι τοποτηρητῇ τὴν ἐνταῦθα ἔλευσίν του, ἐνόμισεν ἀναγκαῖον καὶ δι' ἰδίου της ἐξάρχου νὰ πληροφορηθῇ τὴν ἀληθῆ διανοητικὴν κατάστασιν τοῦ Πατριάρχου Νικάνορος, δι' οὗ ἐπείσθη ὅτι ἐν τοῖς ἐγγράφοις τῶν Κοινοτήτων οὐδεμία ὑπῆρχεν ὑπερβολή. Οὕτως ἀφιχθὴ ἐνταῦθα ὁ ἐκλεχθεὶς τοποτηρητής, ἐφωδιασμένος μὲ ὅλων τῶν ἀπαιτουμένων ἐγγράφων, καὶ ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τῆς ἐγχωρίου Κυβερνήσεως, ἀνέλαβε τὴν δυσχερῆ τῶν καθηκόντων του ἐνέργειαν.

Καὶ μέχρι μὲν τοῦ σημείου τούτου, Παναγιώτατε, ἐφίσταται ἡ παραλόγως καὶ κακοβούλως διαθρυλληθεῖσα Ὑμετέρα ἐπέμβασις εἰς τὰ ξένου θρόνου πράγματα, οὖσα δὲ κυρίως ἀντίληψις καὶ ἐπικουρία, ὅπως ἐν ταῖς Ὑμετέραις ἐπιστολαῖς ἀναφέρεται, καὶ ὅπως ἡμεῖς μετὰ τῶν Κοινοτήτων ἐννοοῦμεν καὶ ἀποδεχόμεθα. Τοὐντεῦθεν ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία γνώμας καὶ ἀποφάνσεις ἁπλῶς ἐξέφερεν ἐπὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ πεπραγμένων, ἐπίσης κιμάζουσα τὰ κανονικῶς, καὶ ἄκυρα θεωροῦσα τὰ ἀντικανονικῶς γενόμενα. Διότι οἱ τὸν δυστυχῆ Νικάνορα περιστοιχίζοντες δὲν

ἔλειψαν καταπατοῦντες ὅ,τι ἱερὸν καὶ ὅσιον, ἀντιπράττοντες δὲ καὶ ἀντενεργοῦντες πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως, ὅπως μηδέποτε ἐπέλθῃ ἡ ἡσυχία καὶ τάξις εἰς τὰ ἡμέτερα πράγματα, καὶ προβαίνοντες μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ ἐξευτελισμοῦ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας διὰ τῆς συγκροτήσεως γελοίας Συνόδου, καὶ τῆς δημοσιεύσεως γελοιωδεστέρων ἐγγράφων. Ἡ Υ. Π. ἐνθυμεῖται βεβαίως τὴν διὰ τοῦ Συνοδικοῦ γράμματός της, τῆς 14 αὐγούστου 1867, δηλωθεῖσαν ἀπόφανσιν περὶ τοῦ ἀκύρου τῶν πρακτικῶν τῆς δυσφήμου ἐκείνης Συνόδου, δι' ἧς τοὺς μὲν τὴν Ἐκκλησίαν βεβηλοῦντας κατεκεραυνοβόλησε, τὰς δὲ προσπαθείας καὶ τὸν ζῆλον τοῦ τοπατηρητοῦ ἐνίσχυσε, καὶ ἡμῶν αὐτῶν ἐκράτυνε τὰς ἐλπίδας περὶ τῆς ταχείας διορθώσεως τῶν κακῶς κειμένων καὶ τῆς ὑπερισχύσεως τοῦ δικαίου καὶ τῆς ἀληθείας.

Ἔχοντες, παναγιώτατε Δέσποτα, ὅ,τε τοποτηρητὴς καὶ αἱ Κοινότητες ὑπὲρ ἑαυτῶν τὸ δίκαιον, οὐδόλως ἐπτοήθησαν ἀπὸ τὰς μετὰ ταῦτα δημοσιευθείσας ἐπιστολὰς τῶν Πατριαρχῶν Ἱεροσολύμων καὶ Ἀντιοχείας, καθὼς καὶ ἐκείνης τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος. Εἴθε εἰς θέσιν, Παναγιώτατε, νὰ ἐκτιμήσητε καλλιον ἡμῶν τὸ ἐμπεριεχόμενον τῶν ἐπιστολῶν καὶ νὰ δώσητε αὐταῖς τὸν οἰκεῖον χαρακτηρισμόν. Εἴμεθα βέβαιοι ὅτι, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν ἐγγράφων ἐκείνων, Ὑμεῖς, ὁ ἐπ' ἀρετῇ καὶ Χριστιανικῇ ἀγάπῃ διαβιῶν, ἐλεεινολογήσατε ἀνθρωπίνους ἀδυναμίας καὶ πάθη καὶ οἰκτείρατε τὴν ἠθικὴν ἀπαύρλωσιν ἀνδρῶν, οἵτινες ὤφειλον νὰ ὦσιν ὁ τύπος καὶ ὑπογραμμὸς εἰς τὰ ὑπ' αὐτῶν πνευματικῶς κυβερνώμενα πλήθη, δαδουχοῦντες ὄχι ἐπὶ διχονοίᾳ καὶ διαιρέσει, ἀλλ' ὅπως διασκεδάσωσι τὰ σκότη τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν προλήψεων.

Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα, θαρρούντως προέβαινεν ὁ ἅγ. τοποτηρητὴς πρὸς τακτοποίησιν τῆς ἀνωμάλου παρ' ἡμῖν καταστάσεως καὶ μετ' ἀξιεπαίνου αὐταπαρνήσεως ἐξηκολούθει διευθύνων τὸν θρόνον, ὅτε ἀπεστάλη αὐτῷ Συνοδικὴ ἐπιστολή, προτρέπουσα αὐτὸν τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου τούτου παραίτησιν καὶ ἀπομάκρυνσίν του, καὶ δι' ἧς ἐξέφραζε συγχρόνως τὴν καθόλου ἐγκατάλειψιν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν ἀπὸ πάσης ἀρωγῆς καὶ ἀντιλήψεως. Καὶ ὁ μὲν ἅγ. τοποτηρητὴς, συμφώνως πρὸς τὰς νουθεσίας τῆς Υ. Π., ἔδωκε τὴν παραίτησίν του, ἥτις ἐπί τινα καιρὸν δὲν ἐγένετο δεκτή. Αἱ δὲ Κοινότητες, προβλέπουσαι τὸ ἐκ ταύτης ἐπενεχθησόμενον κακὸν, ἀντέστησαν γράψασαι πρὸς τὴν Υ. Π. τὴν ἀπὸ 3 δεκεμ-

δρίου 1867 ἐπιστολὴν, δι' ἧς καθικέτευον Ὑμᾶς νὰ προλάβητε τὴν παραίτησιν τοῦ ἁγ. τοποτηρητοῦ· ἀλλ' ἀντὶ τούτου ἤλθεν Ὑμέτερον τηλεγράφημα, ἀγγέλλον τὴν μὴ ἀνάμιξίν Σας τοῦ λοιποῦ, καὶ κατόπιν ἐπῆλθε Συνοδικὴ τῆς Υ. Π. ἀπειλητικὴ ἐπιστολὴ, διατάττουσα τὴν ἀπὸ τοῦ θρόνου τούτου ἀπομάκρυνσιν τοῦ κ. Εὐγενίου, ὅστις, μεθ' ὅλας τὰς παραστάσεις καὶ διαμαρτυρήσεις ἡμῶν, ἐπέμεινεν εἰς τὴν πρὸ πολλοῦ δοθεῖσαν παραίτησίν του, καὶ ἀπεσύρθη πραγματικῶς πρό τινων ἑβδομάδων.

Ἰδοὺ, παναγιώτατε Δέσποτα, ἐν συντόμῳ ὁποία ὑπῆρξε μέχρι σήμερον ἡ τοῦ θρόνου ἡμῶν κατάστασις, ἥτις, ἀντὶ τῆς προσδοκωμένης βελτιώσεως διὰ τῆς αἰτηθείσης καὶ δοθείσης ἐπικουρίας ἡμῶν, κατήντησεν ἀκροσφαλεστέρα καὶ ἐπὶ τὰ χείρω βαίνουσα ἢ τὸ πρότερον. Ἐξάπαντος ἡ Υ. Π. θὰ αἰσθανθῇ τὸ προσγινόμενον εἰς τὸν θρόνον τοῦτον ἀδίκημα, καὶ θὰ ἐννοήσῃ, ἐν τῇ εὐθυδικίᾳ αὐτῆς, ὅτι τὸ μέτρον τῆς ἀνακλήσεως τοῦ ἁγίου τοποτηρητοῦ δὲν ὑπηγόρευσε τὸ ἀληθὲς συμφέρον τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τὸ ἀτομικὸν συμφέρον προσώπου, ἐποφθαλμιῶντος τὸν Πατριαρχικὸν τοῦτον θρόνον καὶ τὰ πάντα ὑποκινοῦντος πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν φιλοδόξων σκοπῶν του, καὶ μὴ φειδομένου οὔτε κόπων, οὔτε τοῦ χρυσοῦ, ὃν ἐσύλησεν ἐξ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ ὁποίου ἀνάλογον χρῆσιν ποιεῖται σήμερον πρὸς ἐξωτερισμὸν καὶ ἐξόντωσιν ἄλλης.

Οἱαδήποτε ὅμως καὶ ἂν ὦσι τὰ αἴτια τῆς ἐν λόγῳ ἀνακλήσεως, ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐδὲν ἔχει πρὸς δικαιολόγησίν της. Νομίζομεν ὅτι ὑπὲρ πᾶσαν ἄλλην ὀφείλει νὰ ἐμμένῃ εἰς τὰ ἅπαξ δόξαντα αὐτῇ, καὶ νὰ ὑποστηρίζῃ ταῦτα διὰ πάσης θυσίας, ὅταν φέρωσι τὸν τύπον τῆς νομιμότητος καὶ τὸ κῦρος τῶν ἱερῶν Κανόνων, ὧν μνείαν ποιεῖται ἐν ταῖς Συνοδικαῖς αὐτῆς ἐγγράφοις. Ἅπαξ ζητηθεῖσα καὶ δώσασα τὴν βοήθειάν της εἰς ἀδελφὴν Ἐκκλησίαν, ἔπρεπε νὰ κωφεύσῃ εἰς τοὺς περὶ αὐτὴν ὀλκτοῦντας λαϊκοὺς καὶ εἰς τὰς ὑπούλους μομφὰς καὶ ἐπικρίσεις ἑτέρων. Ἄλλως τε, Παναγιώτατε, ἂς ἠρνεῖτο ἀνέκαθεν τὴν συνδρομήν της, ὅπερ θὰ ἦτο καὶ δι' αὐτὴν ἀξιοπρεπέστερον καὶ διὰ τὸν θρόνον τοῦτον ἴσως λυσιτελέστερον, καὶ δὲν θὰ ἐξήγειρε τὴν δικαίαν ἀγανάκτησιν τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ τῆς Αἰγύπτου, ὅστις νὰ προσβῇ οὗτος μέχρι διαμαρτυρήσεων κατ' αὐτῆς διὰ τὰς ἐνδεχομένας συνεπείας μιᾶς παρατόλμου πράξεως.

Τελευτῶντες, παναγιώτατε Δέσποτα, σᾶς ἱκετεύομεν καὶ ἡ-

μεῖς μετὰ τοῦ Ὀρθοδόξου λαοῦ τῆς Αἰγύπτου, ὅπως, σκεφθεῖσα ἡ Υ. Π. μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγ. Συνόδου, ἐξεύρῃ διόρθωσιν τοῦ προσγινομένου ἡμῖν κακοῦ. Διότι, ὅπως καὶ ἐν τῇ ἐπισυνημμένῃ διαμαρτυρήσει ἀναφέρεται, πραγματικὴν ἐπέμβασιν εἰς τὰ ἡμέτερα θεωροῦμεν καὶ ἡμεῖς οὐχὶ τὴν παρὰ τοῦ Κλήρου καὶ τῶν Κοινοτήτων πρόσκλησιν καὶ ἔλευσιν τοῦ ἁγίου τοποτηρητοῦ, ἀλλὰ τὴν δι' ἀπειλῶν ἀνάκλησιν αὐτοῦ. Καθότι, ἀφοῦ ἅπαξ οἱοσδήποτε ἱερωμένος, οἱασδήποτε Ἐκκλησίας, προσκληθεὶς περιβληθῇ νομίμως τὴν Ἐκκλησιαστικὴν καὶ διοικητικὴν ἐξουσίαν ἄλλης ἀνεξαρτήτου, καὶ ἀναλάβῃ καθήκοντα καὶ ὑποχρεώσεις, καὶ συνταυτίσῃ, οὕτως εἰπεῖν, τὴν ἑαυτοῦ ὕπαρξιν πρὸς τὴν ὕπαρξιν ἐκείνης, ἐν τίνι δικαιώματι ἄλλη τις παρουσιάζεται, διὰ τῆς ἀπειλῆς ἐκφοβίσεως Ἐκκλησιαστικῶν ποινῶν, νὰ ῥίψῃ εἰς τὸ χάος καὶ τὴν ἀταξίαν, ἀνεξάρτητον μὲν, ἀλλὰ καὶ δύσμοιρον θρόνον, πρὸ πολλοῦ παλαίοντα κατὰ τῆς ῥαδιουργίας καὶ τῶν καταχρήσεων; Ἐν τίνι δικαιώματι ἀνακαλεῖ ἱερωμένον, τὸν ὁποῖον αὐτὴ, οἰκείᾳ θελήσει καὶ μητρικῇ προνοίᾳ, ἐχειραφέτησε καὶ ἀνέδειξεν αὐτὸν ἀνεξαρτήτου ἐνεργείας, διὰ τῆς ἐγκαταστάσεώς του ἐπὶ ἀνεξαρτήτου θρόνου; Ἐὰν ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, καίτοι γνωρίζουσα ταῦτα, ἐνήργησεν ὅμως ὑπὸ τὰς ἐμπνεύσεις ῥαδιούργου φιλοδοξίας, καὶ ἂν δὲν διορθώσῃ τὸ ἀτόπημα, εἰς ὃ ὑπέπεσεν, ἂς λάβῃ καλῶς ὑπ' ὄψιν της, ὅτι οὐδένα θὰ ὠφελήσῃ ἡ παράδοξος αὕτη μεταβολὴ τῶν φρονημάτων της, καὶ ὅτι οὐδέποτε ταῦ λοιποῦ ὁ Ὀρθόδοξος λαὸς τῆς Αἰγύπτου θὰ ἀνεχθῇ νὰ γένῃ ἔρμαιον τῆς κακοβουλίας τῶν μὲν καὶ τῆς παλιμβουλίας ἑτέρων.

Ἐν Καΐρῳ, τὴν 26 φεβρουαρίου 1868.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος

πειθήνια τέκνα.

Ὁ πρόεδρος ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΦΩΤΙΑΔΗΣ.

Ὁ ἀντιπρόεδρος ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΜΟΣΧΟΥΔΗΣ.

Τὰ μέλη

(Γ. Σ.) Νικόλαος Τζηρὸς, Δημήτριος Φωτιάδης, Σπυρίδων Καλύβας, Διαμαντῆς Παχουνιάκης, Δημήτριος Φιλίππου, Ἀθανάσιος Δημήδης, Γεώργιος Σταυρίδης, Λάμπρος Χρήστου, Ἰωάννης Ἐπαινετὸς, Χάνας Μοῦργος.

Ἀλλ' ὁ κ. Εὐγένιος, παραιτηθεὶς καὶ ἀποσυρθεὶς τῶν Πατριαρχείων, μετὰ τὴν τῶν νενομισμένων ἐκτέλεσιν, κατῴκησεν εἰς τὰ ὑπὸ ποῖα ἡ Κυβέρνησις παρεχώρησεν αὐτῷ δωμάτια ἐν τῷ νέῳ ξενῶνι. Συγχρόνως δὲ ἔπεμψεν αὐτῷ ὁ Ἀντιβασιλεὺς καὶ 500 λίρας πρὸς προσωρινὴν ἄνετον αὐτοῦ διατήρησιν. Μετέβη δὲ ἀκολούθως εἰς τὴν Ἄνω Αἴγυπτον διὰ λόγους ὑγείας· ἐπανελθὼν δὲ διέμενεν ἐν Καίρῳ.

Τῇ δὲ κζ'. μαΐου, συμφώνως τῇ περὶ τούτου ἀποφάσει τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ ταῖς ἐπ' αὐτῷ τούτῳ σταλείσαις Συνοδικαῖς ἐπιστολαῖς, ἐπανῆλθεν ὁ Ἀρχιμανδρίτης κ. Εὐγένιος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅτε καὶ ἀμέσως μετέβη εἰς προσκύνησιν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ΣΣ. Συνοδικῶν καὶ τῶν πολυαρίθμων αὐτοῦ φίλων. Μετέβη δὲ καὶ πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ πρωθυπουργοῦ Ἀαλῆ πασᾶ, πρὸς ὃν ἐνεχείρισε συρτατικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Ἀντιβασιλέως. Ὁ πρωθυπουργὸς ὑπεδέξατο τὸν κ. Εὐγένιον φιλοφρόνως, ζητήσας παρ' αὐτοῦ πληροφορίας περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Πατριαρχικῶν τῆς Ἀλεξανδρείας πραγμάτων· ὁ κ. Εὐγένιος ἐξέθηκε Γαλλιστὶ περιληπτικῶς τῇ Α. Ὑψ. τὰ διατρέξαντα καὶ τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἀκριβείας.

Ἐπεσκέψατο δὲ ἀκολούθως καὶ τὸν εἰς τὴν πρωτεύουσαν μεταβάντα Ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου τῇ θ'. ἰουνίου 1868, τῇ δὲ ἀνεχώρησεν ἐκ τῆς πρωτευούσης διὰ τὰ λουτρὰ τῆς Γερμανίας ἔνθα διατρίψας περίπου τρεῖς μῆνας, ἐπανῆλθεν εἰς Βασιλεύουσαν τῇ ς'. σεπτεμβρίου, ὅπου ἤδη διαμένει ἐφησυχάζων μὲν καὶ ἰδιωτεύων ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἀπολαύων δὲ ὑπολήψεως καὶ τιμῆς διὰ τὴν ἐνοῦσαν αὐτῷ ἱκανότητα καὶ ἀξίαν.

Ἡ δ' ἐγκατάστασις τοῦ Νικάνορος ἐν τῷ κατὰ Κάϊρον Πατριαρχείῳ μόλις ἐγένετο τῇ ζ'. ἰουνίου τοῦ ᾠωξή. ἔτους. Φήμη δὲ ἔκτοτε διεδίδετο, ὅτι ὁ Πατριάρχης Νικάνωρ προσεκάλεσε τὸν Ἀρχιμανδρίτην κ. Νεῖλον, ὅπως ἀναλάβῃ τὰ καθήκοντα τοποτηρητοῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου τῆς Ἀλεξανδρείας.

Μὴ θελήσαντες νὰ διακόψωμεν τὴν σειρὰν καὶ ἀλληλουχίαν τῶν κατὰ τὴν τοποτηρητείαν τοῦ κ. Εὐγενίου συμβάντων, παρεξετείναμεν αὐτὴν, συμ-

περιλαβόντες ἐν ἑνὶ κεφαλαίῳ καὶ τὰ ἐν μέρει κατὰ τὸ **1868** γενόμενα, κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, μέχρι τῆς διαδοθείσης εἰδήσεως, ὅτι ὁ κ. Νεῖλος προσεκαλεῖτο ὡς τοποτηρητὴς τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου. Ἐν τῷ ἁρμοδίῳ δὲ τόπῳ ἐκτεθήσονται καὶ τὰ κατὰ τὸν κ. Νεῖλον.

—o—

62. Ἀρμενοκαθολικῶν ἐπίσκεψις εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα.

Τῇ ά. ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 1868 ἐπεσκέψατο τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα, ἕνεκα τῶν ἑορτῶν, ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ τῶν Ἀρμενοκαθολικῶν Πατριάρχου (ἐπίσκοπος Ἀγκύρας). Τῇ δὲ γ', μετέβη εἰς ἀντεπίσκεψιν τοῦ Ἀρμενοκαθολικοῦ Πατριάρχου κ. Χασσοὺν ἐκ μέρους τῆς Α. Θ. Π. ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος κ. Εὐστάθ. Κλεόβουλος, συνωδευμένος ὑπὸ τοῦ μεγ. Ἀρχιμανδρίτου, Συγκέλλου καὶ λοιπῶν.

—o—

63. Τὰ κατὰ τὸ ἐν Ταξιμίῳ νεκροταφεῖον τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Δυσάρεστοι σκηναὶ εἶχον συμβῆ ἐν Σταυροδρομίῳ κατὰ τὸ Ταξίμιον τὴν ιδ'. Θβρίου μηνὸς τοῦ 1867, ἔνθα κατεκρήμνισεν ὁ συρρεύσας ὀρθόδοξος ὄχλος τὸν περίβολον τοῦ ἀλλοτε ἐκεῖσε νεκροταφείου (τῆς ἁγ. Τριάδος), ὅπως συμπεριλάβῃ καὶ τὸ ἐξωθεν γήπεδον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἡ Δημαρχία προὐτίθετο ἵνα ἀνεγείρῃ ἐργαστήρια, ἐνῷ εἶχε παραχωρηθῇ τὸ μέρος τοῦτο ὑπὸ τῶν ἡμετέρων πρὸς δημόσιον μόνον καλλωπισμὸν καὶ εὐρυναιν τῆς ὁδοῦ. Τεσσερὲς ἀλλεπάλληλοι ἐστάλησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπὶ τούτῳ ἐκ τῆς Ὑψ. Πύλης, δύο δὲ Συνοδικοὶ οἱ Μητροπολῖται Κυζίκου καὶ Βοδενῶν ἐστάλησαν ἐκ τῶν Πατριαρχείων εἰς Σταυροδρόμιον, ὅπως καθησυχάσωσι τὰ πράγματα, ἐπιχωρίως τὰ καθέκαστα ἐξετάζοντες. Ἀκολούθως μετέβησαν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην

οἱ Μητροπολῖται Κυζίκου καὶ Δέρκων καὶ οἱ κκ. Ζωγράφος καὶ Παντζίρης μετὰ τοῦ κ. Ἀνδρίκου Νικολαΐδου περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ ἀντικειμένου.

Συνεπείᾳ δὲ τῶν ἀποσταλέντων ἐκ τῆς Ὑψ. Πύλης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τεσσερέδων, ἡ Ἐφορία τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων καὶ αἱ Ἐπιτροπαὶ τῶν ἐν Σταυροδρομίῳ ἐκκλησιῶν τῆς Παναγίας καὶ τῆς ἁγ. Τριάδος ἀπέστειλαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἔκθεσιν, αἰτιολογοῦσαν τὴν κατεδάφισιν τοῦ τοίχου, ἣν καὶ διεβίβασεν ὁ Πατριάρχης εἰς τὴν Πύλην, πρὸς πληροφορίαν τῶν διατρεξάντων. Παρηγγέλθησαν ἑπομένως ἥ τε ἐν λόγῳ Ἐφορία καὶ αἱ Ἐπιτροπαί, ὅπως συνεννοηθῶσι μετὰ τῆς Δημαρχίας διὰ τὰ περαιτέρω πρὸς ταχυτέραν, ὡς οἷόν τε, λύσιν τοῦ σκανδαλώδους τούτου ζητήματος.

Καὶ πραγματικῶς, ἐξελέγη τετραμελὴς Ἐπιτροπὴ ὑπό τε τὴν Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου, συγκειμένη ἐκ τῶν κ. Σταυράκη Ἰωαννίδου, Ἀθανασίου Νικολαΐδου, Δ. Πασπαλλῆ καὶ Κωνστ. Ἰ. Φωτιάδου, ἥτις, μεταβᾶσα εἰς τὴν Δημαρχίαν τοῦ 6ου τμήματος, καὶ συζητήσασα ἐν πλήρει συμβουλίῳ ἐμφρόνως καὶ ἀξιοπρεπῶς, ἔφθασεν εἰς εὐάρεστόν τι σημεῖον. Ἀπεφασίσθη δηλ. ὅπως ὡς ὅρος ἀφετηρίας ληφθῇ ἡ γραμμὴ τοῦ ἀπέναντι τοῦ νεκροταφείου στρατιωτικοῦ σταθμοῦ, καὶ οὕτω προχωρήσῃ αὐτὴ μέχρι σχεδὸν τοῦ ἡμίσεος, ἔχουσα πλάτος 24 πήχεων διὰ τὴν ὁδόν, εἶτα δὲ προχωρήσῃ ἐλαττουμένη μέχρι τοῦ τέλους τοῦ τοίχου τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ὁ μὲν ἀνακαινισθησόμενος τοῖχος προχωρήσῃ εἰς τὰ ἔμπροσθεν ἀπὸ τοῦ παλαιοῦ μέρους, ἔνθα ἦν ἐκτισμένος, περιληφθῶσι δὲ ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἐκκλησίας 1050 πήχεις, τὸ δὲ μένον μέρος ἰσοπεδωθῇ, δι' ἀπάνῃ τῆς ἡμετέρας Κοινότητος, καὶ ἀνοιχθῇ θύρα πρὸς τὸν δημόσιον δρόμον. Γενομένης δὲ κοινῆς περὶ τούτου ἐκθέσεως πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον, Αὐτ. ἐξεδόθη διάταγμα, ἐπικυροῦν τὴν πρᾶξιν ταύτην.

Ἀκολούθως, συνεννοηθείσης τῆς Δημαρχίας μετὰ τῶν Πατριαρχείων, ἀπεστάλησαν ἐπιτοπίως ἔκ τε τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους καὶ τῆς Δημαρχίας ἄνδρες κατάλληλοι, οἵτινες ἔθηκαν τὰ νέα ὅρια, κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ Αὐτ. διατάγματος.

Τῇ δὲ κγ'. ἀπριλίου 1868 (ἑορτῇ τοῦ ἁγ. Γεωργίου), ὁ π. ἁγ. Βοδενῶν, ἀποσταλεὶς παρὰ τῆς Α. Θ. Π., μετέβη εἰς τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος μέρος, παρόντων τοῦ ἐν Σταυροδρομίῳ ὀρθοδόξου Κλήρου, τῶν Ἐπιτροπῶν, πολλῶν ἄλλων ὁμογενῶν καὶ πλήθους λαοῦ, συρρεύσαντος πανταχόθεν, καὶ γενομένων μετὰ τῆς δεούσης ἐπισημότητος τῶν Ἐκκλησιαστικῶς νενομισμένων, ἀπήγγειλεν ὁ ἐν λόγῳ Μητροπολίτης τὸν παρὰ πόδας λίαν κατάλληλον τῇ περιστάσει λόγον.

« *Εὐσεβὴς καὶ φιλόχριστος ἀκροατήριον !*

« Πάντοτε μὲν ὀφείλομεν, ἀδελφοί, νὰ εὐγνωμονῶμεν πρὸς τὴν θεόθεν τεταγμένην ἡμῖν κραταιὰν βασιλείαν καὶ νὰ δεώμεθα ὑπὲρ αὐτῆς τοῦ παναγάθου Θεοῦ, τοῦ βασιλέως τῶν βασιλευόντων, ἐν τῇ πανσθενεῖ χειρὶ τοῦ ὁποίου εὑρίσκεται πᾶσα ἐπὶ γῆς ἀρχὴ καὶ ἐξουσία· τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ συμφέρον ἡμῶν, διότι, οὕτω πολιτευόμενοι, δικαιώματα ὑψηλῆς εὐνοίας καὶ πατρικῆς κηδεμονίας προσαποκτῶμεν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος· τοῦτο ἀπαιτεῖ τὸ Χριστιανικὸν ἡμῶν καθῆκον, τὸ παρὰ τῆς θεοδότου ἡμῶν πίστεως ἐπιβαλλόμενον ἐνὶ ἑκάστῳ ἡμῶν· «ἀπόδοτε, ἐντέλλεται ἡμῖν ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις, τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ»· συνῳδὰ τούτοις καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος διδάσκει ἡμᾶς· «πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐκ ἔστι γὰρ ἐξουσία εἰμὴ παρὰ Θεοῦ». Τὸ οὐσιῶδες δὲ τοῦτο καθῆκον ὀφείλομεν πρὸ πάντων νὰ ἐκπληρῶμεν, ὁσάκις καὶ ἐν ἑκάστοις μάλιστα περιστάσεσι διατρανοῦνται εἰς ἡμᾶς αἱ πατρικαὶ καὶ φιλόλαοι διαθέσεις τῆς σεβ. ἡμῶν ταύτης Κυβερνήσεως, καὶ δείγματα τρανώτατα παρουσιάζονται τῆς πρὸς τοὺς πιστοὺς αὐτῆς ὑπηκόους ἐξιδιασμένης ὑψηλῆς εὐνοίας καὶ προστασίας· ὡς τοιοῦτο δεῖγμα παρουσιάζεται, ἀδελφοί, σήμερον ἡ ἐξασφάλισις τοῦ ἐθνικοῦ ἡμῶν δικαιώματος ἐπὶ τοῦ ἐκ προγόνων σεβασμίου ἡμῖν περιβόλου τούτου. Εὐχαρίστως λοιπὸν δραττόμεθα τῆς εὐκαιρίας ταύτης, καὶ προσφέροντες τὸν φόρον τῆς παγκοίνου εὐγνωμοσύνης ἡμῶν πρὸς τὸν θρόνον τοῦ τρισεβάστου ἡμῶν Ἄνακτος, ἐκτενῶς δεόμεθα τοῦ Ὑψίστου, ὅπως σκέπῃ καὶ διαφυλάττῃ αὐτὸν ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, καὶ χαρίζῃ τῇ τε Α. Μ. καὶ τοῖς πεφωτισμένοις αὐτοῦ ὑπουργοῖς ζωὴν πολυχρόνιον, εὐημερίαν τρισευδαίμονα καὶ πανόλβιον. Ζήτω λοιπὸν ὁ μεγαλειότατος καὶ φιλόλαος Ἄναξ Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Ἀζίζ ἐφέντης μας. Ζήτω».

—o—

64. Ἀναφοραὶ Φιλιππουπολιτῶν.

Ἐπανειλημμέναι κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐστάλησαν ἐκ Φιλιππουπόλεως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀναφοραί, ἐκτιθεῖσαι τὴν οἰκτρὰν κατάστασιν, εἰς ἣν ἀπὸ τοσούτων ἤδη ἐτῶν περιῆλθον ἐκεῖ τὰ πράγματα, ὡς ἐκ τῆς στερήσεως Ἀρχιερέως. Ἐσχάτως δὲ ἐστάλησαν τοιαῦται, ὑπογεγραμμέναι αἱ μὲν ὑπὸ τῶν ὁμογενῶν Φιλιππουπολιτῶν, Ἑλληνιστί, αἱ δὲ, Βουλγαριστί, ὑπὸ τῶν Βουλγάρων τῶν παρὰ τὴν Φιλιππούπολιν καζάδων, τῶν ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἐπαρχίας ταύτης ὑπαγομένων. Δι' αὐτῶν ἐξητεῖτο παρὰ τῆς μεγ. Ἐκκλησίας ἡ θεραπεία τῶν δεινῶν τούτων, καὶ ἀπεδοκιμάζοντο τὰ μέχρι τοῦδε κατὰ τῆς μεγ. Ἐκκλησίας γενόμενα, ἀναγνωριζομένης ταύτης ὡς πνευματικῆς αὐτῶν μητρὸς καὶ τροφοῦ.

Ἡ μεγ. Ἐκκλησία, μετὰ ὥριμον σκέψιν, εἰσακούσασα τῶν δικαίων αὐτῶν αἰτήσεων, ἐνέκρινεν ὅπως πέμψῃ ἐπίτροπον αὐτῆς εἰς Φιλιππούπολιν τὸν ἱεροδιδάσκαλον καὶ Ἀρχιμανδρίτην κ. Ἰγνάτιον, προχειρισθέντα εἰς Ἐπίσκοπον Εἰρηνουπόλεως τῇ κζ'. ἰανουαρίου.

65. Τὰ κατὰ τὸν Μιδχὰτ πασᾶν.

Τῇ ι. ἰανουαρίου ἐπεσκέψατο τὸν Ἐξ. Μιδχὰτ πασᾶν, Νομάρχην Δουνάβεως, ἐκ μέρους τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, καθὼς καὶ ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Μητροπολίτης Βιδύνης κ. Παΐσιος. Ἀντικείμενα τῶν συνδιαλέξεων, Τουρκιστὶ καὶ Γαλλιστὶ γενομένων, ὑπῆρξαν, ἐκτὸς τῶν μετὰ πολλῆς τῆς προσηνείας φιλοφρονήσεων, τὰ περὶ Βουλγαρικοῦ Εὐαγγελίου, τὰ περὶ Βουλγ. ζητήματος κτλ. Ὁ Νομάρχης ἐνέκρινε καὶ ἐπεδοκίμασε τὴν πρᾶξιν τῆς μεγ. Ἐκκλησίας, τὴν περὶ τοῦ ἐκδοθέντος ἐν τῷ βιλαετίῳ Δουνάβεως, ἄνευ τῆς εἰδήσεως τῆς Ἐκκλησίας, Βουλγ. Εὐαγγελίου, ὑποσχεθεὶς ὅτι θέλει φροντίσει νὰ συναχθῇ καὶ ἀποσταλῇ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὅσα ἤθελεν εὕρει ἀντίτυπα· ἐξέφρασε τὴν λύπην του ἐπὶ τῇ μεταξὺ Βουλγαρικοῦ καὶ Γραικικοῦ ἔθνους Ἐκκλησιαστικῇ διαστάσει, δικαιῶν πληρέστατα καὶ τὸν τρόπον, καθ' ὃν προσηνέχθη μέχρι τοῦδε τὸ Οἰκ. Πατριαρ-

χεῖον κλπ. εὑρεστήθη δὲ ἵνα ἐκφράσῃ καὶ τὸν πόθον αὐτοῦ τοῦ νὰ ἐπισκεφθῇ, εὐκαιρίας λαχών, αὐτοπροσώπως τὴν Α. Θ. Π.

66. Ἡ Μουσικὴ Ἐκκλησιαστικὴ σχολή.

Διοργανισθείσης ἐπὶ τὸ τελειότερον τῆς πρὸ διετίας, προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ, συστάσης ἐν Φαναρίῳ Πατριαρχικῆς Μουσικῆς σχολῆς, διωρίσθη τριμελὴς Ἐφορεία, ἀπαρτιζομένη ἐκ τοῦ Μητροπολίτου Χίου κ. Γρηγορίου, προέδρου, Α. Χαριλάου καὶ Ἀν. Θ. Ἀλτιντζῆ, μελῶν. Εἰδικὸς δὲ Κανονισμός, ἐκ ιθ'. συγκείμενος ἄρθρων, ἐπεξεργασθεὶς ὑπὸ τῶν συνοδικῶν Μητροπολιτῶν Γάνου καὶ Χώρας κ. Χρυσάνθου καὶ Χίου κ. Γρηγορίου, ἐπεκυρώθη συνοδικῶς.

Μουσικοδιδάσκαλοι τῆς σχολῆς ταύτης ἐνεκρίθησαν οἱ τέσσαρες Πατριαρχικοὶ ψάλται καὶ ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐνορίαις ψαλτῶν οἱ κκ. Ἰ. Ζωγράφος, Δημήτριος Βυζάντιος, Στέφανος Βυζάντιος, Γεώργιος Βιολάκης, Ἰωάσαφ Ῥῶσσος, Χ. Παναγιώτης Προυσαεὺς, Σωτήριος Βλαχόπουλος καὶ Θεόδωρος Ἀριστοκλῆς, οἵτινες καὶ προσκληθέντες τῇ κ'. ἰανουαρίου εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ ἀκροασάμενοι τοῦ Κανονισμοῦ, ἐγνωμοδότησαν καὶ οὗτοι ὅτι ὁ Κανονισμὸς οὗτος, ἐφαρμοζόμενος, θέλει συντελέσει εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς σχολῆς ταύτης, διὸ καὶ προσυπέγραψαν αὐτόν.

Πρὸς ἀκριβῆ τῶν σημειουμένων γνῶσιν δημοσιεύομεν καὶ τὸν ἐν λόγῳ Κανονισμὸν καὶ τὴν ἐπὶ τούτῳ σταλεῖσαν εἰς τὰς συνοικίας τῆς πρωτευούσης Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν, ὡς ἑξῆς, ὑπὸ τὰ στοιχεῖα Α'. Β'. Γ'.

Α'.

Παναγιώτατε Δέσποτα, ἁγία καὶ ἱερὰ Σύναξις.

Οἱ εὐσεβάστως ὑποφαινόμενοι, κατ' ἐντολὴν τῆς Υ. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συνετάξαμεν τὸν ἐπισυνημμένον Κανονισμὸν τῆς «Πατριαρχικῆς σχολῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς», ὃν καθυποβάλλοντες ὑπὸ τὴν ἔγκρισιν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, διατελοῦμεν

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, τῇ 17 ἰανουαρίου 1868.

Τῆς Υ. Θ. Παναγιότητος ταπεινοὶ θεράποντες

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.

† Ὁ Χίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Β'.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ.

Προνοίᾳ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, συστάσης κατὰ τὸ 1866 ἔτος τῆς «Πατριαρχικῆς σχολῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς» πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐν χρήσει ἱερᾶς Μουσικῆς, ἐξεδόθη ἁρμόδιος πρὸς τὰς τότε περιστάσεις Κανονισμός. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Κανονισμὸς ἐκεῖνος ἦν λίαν συνοπτικὸς καὶ ἀνεπαρκὴς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς σχολῆς, ἡ Α. Θ. Π. περὶ πολλοῦ ποιουμένη τὴν βελτίωσιν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς, ἐνέκρινε μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ὡς πληρεστέρου καὶ πρὸς τὸν προορισμὸν τῆς σχολῆς συμφωνοτέρου.

Ἄρθρον Α'. Τριμελὴς Ἐφορία, ἧς τὰ μέλη διορίζονται ἐτησίως παρὰ τῆς Α. Θ. Π., φροντίζει περὶ τῆς ἐκτελέσεως τῶν ἐν τῷ παρόντι Κανονισμῷ.

Ἄρθρ. Β'. Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας διορίζεται ἓν ἐκ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρ. Γ'. Ὁ Πρόεδρος κρατεῖ τὴν σφραγῖδα τῆς σχολῆς, ἔχουσαν ἐν τῷ μέσῳ μὲν τὴν εἰκόνα τοῦ ἐν ἁγίοις Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, πέριξ δὲ τὴν ἐπιγραφὴν «Ἐφορία τῆς Πατριαρχικῆς σχολῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς».

Ἄρθρ. Δ'. Ὁ Γραμματεύς, διοριζόμενος ὑπὸ τῆς Ἐφορίας, συντάσσει τὰ πρακτικὰ καὶ πᾶν ἔγγραφον ἐξερχόμενον ἐκ τοῦ Γραφείου αὐτῆς, προσυπογράφει μετὰ τοῦ Προέδρου τὰ εἰσιτήρια τῶν φοιτητῶν, κρατεῖ τὸ μαθητολόγιον καὶ τὸν κατάλογον πάντων τῶν ἱεροψαλτῶν τῆς τε Πρωτευούσης καὶ τοῦ Καταστέγου.

Ἄρθρ. Ε'. Μουσικοδιδάσκαλοι τῆς σχολῆς εἰσιν οἱ τέσσαρες Πατριαρχικοὶ ψάλται καὶ οἱ ἱκανώτεροι τῶν ἐν ταῖς ἐνορίαις ψαλτῶν, ἤτοι οἱ κκ. Ἰωάννης Ζωγράφος, Δημήτριος Βυζάντιος, Στέφανος Βυζάντιος, Γεώργιος Βιολάκης, Ἰωάσαφ Ῥῶσσος, Χ. Παναγιώτης Προυσαεύς, Σωτήριος Βλαχόπουλος καὶ Θεόδωρος Ἀριστοκλῆς.

Ἄρθρ. Ϛ'. Ἐπειδὴ ἡ εἰς τάξεις διαίρεσις τῶν παρουσιαζομένων μαθητῶν ἐξαρτᾶται ἀπὸ τοῦ βαθμοῦ τῶν δυνάμεων αὐτῶν, ἕπεται ὅτι ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων παραλλάσσει κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν τάξεων. Ἐν περιπτώσει δὲ, καθ' ἣν πλεονάζει ὁ ἀριθμὸς τῶν διδασκάλων, οἱ μὴ ἔχοντες τάξιν ἰδίαν δὲν ἀποκλείονται τοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου, ἀλλ' ἄχρις οὗ διὰ τῆς προσελεύσεως νέων μαθητῶν σχηματισθῶσιν ἕτεραι τάξεις, ὀφείλουσιν οὗτοι, ὡς τακτικὰ μέλη τοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου, νὰ συνεδριάζωσι καὶ συσκέπτωνται μετὰ τῶν λοιπῶν διδασκάλων περὶ βελτιώσεως καὶ προόδου τῆς σχολῆς, διδάσκοντες ἅμα μετ' αὐτῶν εἰς ὡρισμένας ἡμέρας καὶ ὥρας τοὺς πρωτοπείρους ἱεροψάλτας τῶν ἐνοριῶν, κατὰ τὸ ΙΒ'. ἄρθρον.

Ἄρθρ. Ζ'. Ἡ ὅλη διδασκαλία, ἣν παρέχει ἡ σχολὴ, περαίνεται ἐντὸς τεσσάρων ἐτῶν, ἀρχομένη ἀπ' αὐτῶν τῶν στοιχειωδῶν μαθημάτων. Καὶ τὸ μὲν Α'. ἔτος θέλουσι διδάσκεσθαι τὰ πρῶτα στοιχεῖα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς καὶ τὸ σύντομον στιχηραρικὸν μέλος, καθ' ὅλα τὰ γένη· τὸ Β', τὸ εἱρμολογικὸν, ἀργόν τε καὶ σύντομον· τὸ Γ', τὸ ἀργὸν στιχηραρικὸν μέλος· καὶ τὸ Δ'. τὸ παπαδικὸν καὶ καλοφωνικὸν μέλος, καὶ ἐκ τοῦ μαθηματαρίου.

Ἄρθρ. Η'. Ἐν τῇ ἐνάρξει τοῦ σχολαστικοῦ ἔτους συντάσσεται πρόγραμμα ὑπὸ τοῦ Συλλόγου τῶν δώδεκα μουσικοδιδασκάλων, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ προηγουμένου ἄρθρου, κανονιζομένων ἅμα καὶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων ὑπό τε τοῦ Συλλόγου καὶ τῆς Ἐφορίας.

Ἄρθρ. Θ'. Ἕκαστος τῶν παρουσιαζομένων μαθητῶν ὀφείλει λαμβάνειν παρὰ τῆς Ἐφορίας τακτικὸν εἰσιτήριον καθ' ἑξαμηνίαν, φέρον τὰς ὑπογραφὰς τοῦ Προέδρου καὶ τοῦ Γραμματέως καὶ τὴν σφραγῖδα τῆς Ἐφορίας τῆς σχολῆς· ἀπαιτεῖται δ' ἀπ' αὐτῶν τακτικὴ ἐξακολούθησις τῶν μαθημάτων, ἐπιμέλεια καὶ ἦθη χρηστά· ὁ ἀπειθῶν τῷ παρόντι Κανονισμῷ ἀποπέμπεται τῆς σχολῆς.

Ἄρθρ. Ι'. Ἡ παράδοσις ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς τάξεως, τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ εἴδους τῶν μαθημάτων, ἀνατίθεται διὰ μυστικῆς ψηφηφορίας τοῦ Συλλόγου τῶν διδασκάλων εἰς τὸν ἐξ αὐτῶν μᾶλλον εὐδοκιμοῦντα εἴς τι εἶδος.

Ἄρθρ. ΙΑ'. Εἰδικὸς μουσικοδιδάσκαλος ἐκ τοῦ Συλλόγου τῶν ἀνωτέρω ἐξονομασθέντων ἀναλαμβάνει τὴν τοῦ Θεωρητικοῦ καὶ τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς διδασκαλίαν, ἥτις ἔσται ὑποχρεωτικὴ εἰς πάντας τοὺς φοιτητάς.

Ἄρθρ. ΙΒ'. Ἐπειδὴ ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ηὐδόκησε νὰ καταπαύσῃ καθάπαξ τὰς ἰδιοτρόπους ξενοφωνίας, αἵτινες ἀπό τινος χρόνου παρεισήχθησαν ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς διὰ τὴν ἀπειρίαν ἢ καὶ διὰ τὴν αὐταρέσκειάν τινων ἱεροψαλτῶν, καὶ νὰ ἐπαναγάγῃ

γενικῶς τὴν ἀρχαίαν σεμνότητα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ὕφους, τὴν ἐμπρέπουσαν τῇ θείᾳ λατρείᾳ, τοὐντεῦθεν δὲ θέλουσιν ἀπειργεσθαι τοῦ χοροστατεῖν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις οἱ τοιοῦτοι ἀδόκιμοι ψάλται, διὰ ταῦτα, συνῳδὰ τῇ ἱερᾷ ταύτῃ ἀποφάσει τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ὁ παρὼν Κανονισμὸς ὑποχρεοῖ τοὺς ἱεροψάλτας, ὅπως, συνερχόμενοι δὶς τοῦ μηνὸς κατὰ κυριακὴν, ψάλλωσι κατὰ χορούς Ἐκκλησιαστικὰ ἄσματα ἱερῶν Ἀκολουθιῶν πάσης ἑορτῆς μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης εὐκοσμίας καὶ σεμνότητος καὶ μετὰ καθαρᾶς προφορᾶς, πρὸς γενικὴν καὶ ὁμοιόμορφον τακτοποίησιν καὶ διατήρησιν τοῦ κοσμίου καὶ σοβαροῦ ὕφους τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῶν εἰρημένων μουσικοδιδασκάλων τῆς σχολῆς. Ἐν τῷ καιρῷ δὲ τῆς χοροστασίας ταύτης συμπαρίστανται ἀκροώμενοι καὶ οἱ φοιτηταί.

Ἄρθρ. ΙΓ'. Ἱεροδιδάσκαλος ὡσαύτως δὶς τοῦ μηνὸς, κατὰ τὰς αὐτὰς ἡμέρας, μετὰ τὸ τέλος τῆς χοροστασίας, διδάσκει τὴν ἑρμηνείαν τῆς θείας Λειτουργίας καὶ τῶν ἄλλων ἱερῶν Ἀκολουθιῶν. Προσέτι δὲ προτείνει καί τινα προβλήματα τοῦ τυπικοῦ πρὸς ἄσκησιν.

Ἄρθρ. ΙΔ'. Οὐδεὶς ψάλτης πρωτόπειρος, ἢ ἔξωθεν ἐρχόμενος, γίνεται δεκτὸς ἔν τινι ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ, εἰ μὴ μετὰ προηγουμένην ἐξέτασιν καὶ δοκιμασίαν ὑπὸ τοῦ δωδεκαμελοῦς διδασκαλικοῦ Συλλόγου, καὶ ἔγγραφον ἄδειαν τῆς Ἐφορίας.

Ἄρθρ. ΙΕ'. Ὡσαύτως ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ οἰκειοθελὴς μετάβασις ἱεροψάλτου τινὸς ἀπὸ ἐνορίας εἰς ἐνορίαν, ἢ ἡ αὐθαίρετος παῦσις αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Ἐπιτρόπων, ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ ἐγγράφου ἀδείας τῆς Ἐφορίας.

Ἄρθρ. ΙϚ'. Ὁ παραβάτης τῶν ἀνωτέρω ἀπαγορευτικῶν διατάξεων ὑποβάλλεται εἰς ἀνάλογον ποινὴν, τῇ προτάσει τῆς Ἐφορίας, ὑπὸ τῆς Α.Θ.Π.

Ἄρθρ. ΙΖ'. Οἱ τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν ψάλται ὀφείλουσι ν' ἀποφεύγωσι τὰς ξενοφωνίας, τὰς ἀτάκτους φωνὰς καὶ τὸ ἐρρίνον, ψάλλοντες ἀπὸ τοῦ μουσικοῦ βιβλίου («ἀπὸ διφθερῶν»), εὐσχημόνως, μετὰ καθαρᾶς προφορᾶς, κατὰ τὸν ΟΕ'. κανόνα τῆς ΣΤ' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οὑτωσὶ διαγορεύοντα· «τοὺς ἐπὶ τῷ ψάλλειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις παραγινομένους βουλόμεθα μήτε βοαῖς ἀτάκτοις κεχρῆσθαι καὶ τὴν φύσιν πρὸς κραυγὴν ἐκβιάζεσθαι, μήτε τι ἐπιλέγειν τῶν μὴ ἐκκλησίᾳ ἁρμοδίων τε καὶ οἰκείων (α),

(α) « Ὥσπερ (φησὶν ὁ σοφώτατος Μελέτιος ὁ Πηγᾶς), ὥσπερ τὸ σεμνὸν καὶ σύμμετρον

ἀλλὰ μετὰ πολλῆς προσοχῆς καὶ κατανύξεως τὰς τοιαύτας ψαλμῳδίας προσάγειν τῷ τῶν κρυπτῶν ἐφόρῳ Θεῷ· εὐλαβεῖς γὰρ ἔσεσθαι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ τὸ ἱερὸν ἐδίδαξε λόγιον». Πρὸς περιστολὴν δὲ τῶν τοιούτων ἀτακτημάτων. καὶ εἰσαγωγὴν καὶ διάδοσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ὕφους ἐν πάσαις ταῖς ἐκκλησίαις, τὰ μέλη τῆς Ἐφορίας θέλουσιν ἐπιτηρεῖ τοὺς ψάλλοντας αὐστηρῶς, περιερχόμενα ἔστιν ὅτε τὰς ἐνοριακὰς ἐκκλησίας, καὶ τοὺς ἐμμένοντας εἰς τὸν ξενισμὸν καὶ τὴν ἰδιότροπον αὐταρέσκειαν παύοντες.

Ἄρθρ. ΙΗ'. Ἀπαγορεύεται αὐστηρῶς ἡ ἄνευ ἀδείας καὶ ἐγκρίσεως τοῦ διδασκαλικοῦ Συλλόγου καὶ τῆς Ἐφορίας ἔκδοσις μουσικῶν βιβλίων.

Ἄρθρ. ΙΘ'. Πᾶσα τροποποίησις τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ἣν ἡ πεῖρα ἀποδείξει ἀναγκαίαν, γίνεται ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Τῇ ιζ'. Ἰανουαρίου 1868.

† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ. † Ὁ Χίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Γ'.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐπειδὴ ἡ πρὸ δύο ἐτῶν κατὰ πρόνοιαν Ἐκκλησιαστικὴν συστᾶσα Πατριαρχικὴ Μουσικὴ σχολὴ πρὸς διδασκαλίαν τῆς ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐν χρήσει ἱερᾶς Μουσικῆς διωργανώθη ἀρτίως ἐπὶ τὸ τελειότερον ὑπὸ ἐπίτηδες διορισθείσης εἰδικῆς ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐκ τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν Γάνου καὶ Χώρας κὺρ Χρυσάνθου καὶ Χίου κὺρ Γρηγορίου, ἀγαπητῶν ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν, ὡς ἐχόντων γνῶσιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, ἥτις ἀντὶ τοῦ προεκδεδομένου

τῆς Μουσικῆς εὐπράσιτον, διὰ τὸ ἀκμαιοτέρας κατασκευάζειν τὰς καρδίας, οἷον ἀναπῶσαν τὴν ψυχὴν τοῦ σώματος. . . . . οὕτω πάλιν ὑπέρμετρος μουσικὴ, καὶ τῷ ἡδεῖ παρὰ τὸ μέτρον ἐπασχολουμένη, οὐχ ἡδύνει, ἀλλ' ἐκλύει».

Κανονισμοῦ τῆς σχολῆς συνετάξατο πληρέστερον καὶ τῷ σκοπῷ αὐτῆς συμφωνότερον, ἐγκριθέντα παρ' ἡμῶν τε καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τύποις ἐκδοθέντα· διὰ τοῦτο ἀναγκαίας καὶ ἐγκαίρου οὔσης τῆς ἐπαναλήψεως τῶν διακοπέντων μαθημάτων ἐν ταύτῃ τῇ σχολῇ, ἐν ᾗ γίνονται δεκτοὶ πάντες οἱ βουλόμενοι διδαχθῆναι συστηματικῶς καὶ εὐμεθόδως καὶ κατὰ τὸ ὕφος τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικήν, καὶ διαφερόντως πάντες ὅσοι προτίθενται μετελθεῖν τὸ ἐπάγγελμα τῶν ἱεροψαλτῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τοῦ Οἰκουμενικοῦ καὶ Ἀποστολικοῦ θρόνου, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, καὶ κοινοποιοῦντες πᾶσιν ὑμῖν τοῖς εὐλογημένοις Χριστιανοῖς, ὅτι προσεχῶς γίνεται ἔναρξις τῶν μαθημάτων τῆς ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ταύτῃ Πατριαρχικῇ σχολῇ Ἐκκλησιαστικῆς Μουσικῆς, διδασκομένης ἐν τοῖς κατὰ τὸ Φανάριον οἰκήμασι τοῦ ἁγίου Ἀθανασίου, προτρεπόμεθα πατρικῶς καὶ ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως οἱ ἐκμαθεῖν βουλόμενοι, ὡς εἴρηται, εὐμεθόδως καὶ κατὰ τὸ σεμνὸν καὶ κόσμιον ὕφος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας τὴν ἱερὰν Μουσικήν, καθὼς καὶ οἱ μετελευσόμενοι τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἱεροψάλτου, προθυμηθῶσι προσελθεῖν ἀνυπερθέτως τῇ Ἐφορίᾳ τῆς σχολῆς ταύτης, ἀπαρτιζομένῃ ἐκ τοῦ ἱερωτάτου Μητροπολίτου Χίου, ἀγαπητοῦ ἡμῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ κὺρ Γρηγορίου, προέδρου, Ἀντωνίου Χαριλάου καὶ Ἀναστασίου Θ. Ἀλτιντζῆ, καὶ ἐφοδιασθῆναι τοῖς προσήκουσιν εἰσιτηρίοις, ἵνα μετὰ τὴν ἀπάρτισιν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητευσόντων ἄρξωνται σὺν Θεῷ, τὰ μουσικὰ μαθήματα· ἰδίᾳ δὲ ὑπαγορεύομεν πᾶσι τοῖς ἐν ἐνεργείᾳ ἱεροψάλταις ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐνταῦθα ἱεραῖς ἐκκλησίαις, ὅπως, στοιχοῦντες ταῖς διαγορεύσεσι τοῦ ιδ'. ἄρθρου τοῦ Κανονισμοῦ τῆς Μουσικῆς ταύτης σχολῆς, συνέρχωνται ἀπαραλλήτως δὶς τοῦ μηνὸς ἐν τῇ σχολῇ ἐν ἡμέρᾳ κυριακῇ, καὶ ψάλλωσι κατὰ χοροὺς πρὸς ἄσκησιν τὰ ἄσματα τῶν ἱερῶν Ἀκολουθιῶν πάσης ἑορτῆς μετὰ τῆς πρεπούσης εὐκοσμίας καὶ σεμνότητος καὶ ἡσυχίας καὶ μετὰ καθαρᾶς τῆς προφορᾶς πρὸς γενικὴν καὶ ὁμοιόμορφον καὶ ἀκριβῆ διάσωσιν τοῦ ὕφους τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας. Καὶ γὰρ αὐστηρῶς ἀπαγορεύοντες τοὐντεῦθεν τὰς ἀπό τινος χρόνου οὐ καλῶς παρεισαχθείσας ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς ἰδιοτρόπους ξενοφωνίας διὰ τὴν ἀπειρίαν ἢ αὐταρέσκειαν ἐνίων ἱεροψαλτῶν, ὅλως ἀπείρξομεν τοῦ χοροστατεῖν τοὺς πρωτοπείρους ἢ τοὺς ἀγνώστους ψάλτας, ἐὰν μὴ προηγουμένως ἐτασθέντες καὶ δοκι-

μασθέντες ὑπὸ τῶν διδασκάλων τῆς σχολῆς τύχωσι τῆς προσηκούσης ἐγγράφου ἀδείας τῆς Ἐφορείας. Πρὸς γνῶσιν τοίνυν τῶν ἐν τῷ Κανονισμῷ τῆς σχολῆς περιλαμβανομένων ὅρων καὶ διατάξεων πέμποντες εἰς ἑκάστην ἐνορίαν ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον αὐτοῦ, οὐδόλως ἀμφιβάλλομεν ὅτι σύμπαντες εἰς τὸν κοινωφελῆ καὶ ἱερὸν σκοπὸν τῆς κατὰ πρόνοιαν Ἐκκλησιαστικὴν συστάσεως τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Πατριαρχικῆς Μουσικῆς σχολῆς ἀποβλέποντες, φιλοτιμήσεσθε πειθηνίους ἑαυτοὺς παρασχεῖν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ συμμορφωθῆναι τοῖς ἐν τῷ Κανονισμῷ ὁριζομένοις, κατὰ τὰ πατροπαράδοτα, ἵνα καὶ ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἦ σὺν πᾶσιν ὑμῖν. ἀωξή'.

—o—

67. Ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου.

Τῇ κέ. Ἰανουαρίου ἐπανηγυρίσθη μεθ' ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης ἐπισημότητος ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ ὀνόματος τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου κ. Γρηγορίου ἐν τῷ Πατρ. ναῷ. Τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐχοροστάτουν 14 Ἀρχιερεῖς, Συνοδικοί τε καὶ μή.

Ἄσμα δὲ, μελοποιηθὲν ὑπὸ τοῦ π. ἁγ. Σωζουαγαθουπόλεως κ. Προκοπίου, ἐψάλη ἁρμονικώτατα ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας Ἀκολουθίας, τελεσθείσης ἐν πλήρει καὶ κατανυκτικωτάτῃ τάξει. Κληρικοί τε καὶ λαϊκοὶ παντοίας τάξεως προσῆλθον ἀκολούθως τῇ Α. Π. ὑποδεξαμένῃ ἀναλόγως τοὺς πάντας μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὴν εὐγενείας καὶ φιλοφροσύνης.

—o—

68. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.

Τῇ λ'. Ἰανουαρίου ἐγένετο ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ἡ ἐπέτειος Πατριαρχικὴ λειτουργία, συλλειτουργούντων τῶν ΣΣ. ἁγ. Κυζίκου, Δέρκων, Δράμας, Μιτυλήνης, Βιδύνης, Γάνου καὶ Χώρας, Βοδενῶν καὶ Κορυτσᾶς. Ἀπηγγέλθη δὲ λόγος ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ὑπὸ τοῦ πανοσ. σχολάρχου αὐτῆς κ. Φ. Βρυεννίου Ἀρχιμανδρίτου, ἐν ᾧ ἐξέθηκεν ὁ διακεκριμένος οὗτος ἱεροκήρυξ εὐκρινῶς καὶ ζωηρῶς πρὸς πολλοὶς ἄλλοις τὴν ἔλλειψιν τῆς ἀπαιτουμένης προσοχῆς καὶ ἐγρηγόρσεως πρὸς τὴν ἀληθῆ διάπλασιν τῆς καρδίας καὶ τὴν πραγματικὴν μόρφωσιν τῆς κοινωνίας κατὰ τὸν

παρόντα μάλιστα αἰῶνα, αἰῶνα ἄλλως τῶν φώτων, τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν καὶ τῆς λεπτότητος, οὕτως εἰπεῖν, τῆς συμπεριφορᾶς καὶ τῶν τοιούτων.

Ἐν τῇ ἀναιμάκτῳ ταύτῃ Πατρ. Λειτουργίᾳ ἐμνημονεύθησαν οἱ ἱδρυταί, προστάται, εὐεργέται, συνδρομηταί, ἔφοροι καὶ διδάσκαλοι τῆς μεγαλωνύμου ταύτης σχολῆς, ζῶντές τε καὶ τεθνεῶτες, καθὼς καὶ ἐν τῷ μνημοσύνῳ.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας Λειτουργίας, ὁ οἰκουμ. Πατριάρχης, τὰ ἱερὰ ἐνδεδυμένος ἄμφια, ἀνέβη εἰς τὸ Μ. Συνοδικόν, ὅπου καὶ αὖθις ἐμνημονεύθησαν οἱ τῆς σχολῆς εὐεργέται, καὶ διενεμήθησαν τὰ κόλυβα, οἱ δὲ μαθηταὶ ἦσαν παρατεταγμένοι ἑκατέρωθεν δαφνηφοροῦντες ἀπὸ τῆς κάτω κλίμακος μέχρι τοῦ Συνοδικοῦ. Ὅτε δὲ προσῆλθον ἔφοροι καὶ καθηγηταί, ὅπως ἀσπασθῶσι τὴν δεξιὰν τοῦ πρωθιεράρχου, ὁ Σ. ἀγ. Δέρκων, ὡς πρόεδρος τῆς Ἐφορίας καὶ τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ἀπήγγειλε βραχεῖαν μὲν, ἀλλὰ ζωηράν, ἐκφραστικὴν καὶ σπουδαιοτάτην προσφώνησιν, πρὸς ἣν ἀντεφώνησεν ἡ Α.Π. τὰ εἰκότα.

Ἀκολούθως εἷς τῶν φοιτητῶν τῆς ἀνωτάτης τάξεως, ὁ κ. Στ. Ματθαίου, ἀπήγγειλεν ἑτέραν προσφώνησιν, ἣν εὐηρεστήθη ἡ Α.Θ.Π. μετὰ τῶν Συνοδικῶν καὶ τῆς λοιπῆς ὁμηγύρεως ἵνα ἀκροάσηται εὐμενῶς, καὶ ἐπηύξατο ἀκολούθως τῇ φοιτώσῃ νεότητι τὴν ἀληθῆ πρόοδον καὶ τὸν οὐράνιον φωτισμὸν παρὰ τοῦ δοτῆρος παντὸς ἀγαθοῦ. Πλῆθος δ' ἄπειρον συνέρρευσε κατὰ τὴν καταγνυκτικωτάτην ταύτην τελετὴν καὶ ἐν τῷ αεπτῷ Πατρ. ναῷ καὶ ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν Πατριαρχείων.

Κατὰ πρῶτον δὲ καθιερώθη ἡ ἐπέτειος Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ αὕτη ἐν τῷ Πατριαρ. ναῷ Λειτουργία ὑπὲρ τῶν ἱδρυτῶν καὶ εὐεργετῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς τῷ ᾳωξέ. ἐπὶ τοῦ οἰκ. Πατριάρχου κ. Σωφρονίου, σχολαρχοῦντος τοῦ κ. Εὐστ. Κλεοβούλου.

Ἐπισυνάπτομεν δὲ ἱστορικῆς μνήμης χάριν καὶ τοὺς ὑπὸ τοῦ σχολάρχου κ. Εὐστ. Κλεοβούλου ἐκφωνηθέντας λόγους κατὰ τὰ ἔτη ᾳωξέ. ᾳωξς'. καὶ ᾳωξζ'.

Λ'. κατὰ τὸ ᾳωξέ.

Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου (Ματθ. ε. 14).

Ὑμεῖς οἱ τοῦ Χριστοῦ ἀπόστολοι καὶ οἱ τῶν Ἀποστόλων διάδοχοι διδάσκαλοι καὶ οἱ ἐν Κυρίῳ παιδευόμενοι, καὶ πᾶν τὸ περιούσιον τῆς χάριτος πλήρωμα, ὑμεῖς ἐστὲ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, τοῦ κόσμου τῶν πιστῶν καὶ τῶν ἀπίστων. Αὕτη ἡ σωτήριος φωνὴ τοῦ οὐρανίου διδασκάλου καὶ

καθηγητοῦ ἡμῶν, ὦ χριστοφόρον καὶ περιφανὲς καὶ πανσεβάσμιον ἐκκλησίασμα, περὶ παντὸς γνησίου τοῦ Σωτῆρος μαθητοῦ ἀληθεύουσα, εὑρίσκει τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῆς καὶ σήμερον, ὁπότε ἡ ἁγιωτάτη νύμφη τοῦ ἐπουρανίου βασιλέως, τὰ ἱερὰ αὐτῆς καὶ ἔνθεα ἅσματα καὶ τοὺς λιβανωτοὺς καὶ τὰς λυχνίας καὶ τὰς ἱερατικὰς καὶ ἱεραρχικὰς καὶ πατριαρχικὰς στολὰς καὶ τὸν κυκλοῦντα λαὸν καὶ ὅλην τὴν βασιλικὴν καὶ οὐρανοπρεπῆ αὐτῆς μεγαλοπρέπειαν ἡμφιεσμένη, τὴν πανσεβάσμιον πανηγυρίζει μνήμην τῶν τριῶν μεγάλων, οἰκουμενικῶν καὶ θεοσόφων διδασκάλων καὶ ἱεραρχῶν, ὧν ἡ πανύμνητος καὶ τρίφωτος τριὰς τὴν φεγγοβόλον ἁγιότητα καὶ γνῶσιν ἐν ἑνὶ πυρσῷ κοσμοφανεῖ συνάψασα ἔδωκε τῇ Ἐκκλησίᾳ τρία φῶτα ὁμοδύναμα μιᾶς τετρασφαροῦς λυχνίας, κρεμαμένης ἐν ἐκείνῳ τῷ ναῷ τῶν πρωτοτόκων, τῷ ναῷ τοῦ οὐρανοῦ.

Τοὺς δὲ φωτολαμπεῖς τούτους Πατέρας πανηγυρικῶς ἀνευφημοῦσα καὶ ἐγκωμιάζουσα ἡ Θεόφρων Ἐκκλησία, οὐ μόνον ὡς τῆς οὐρανίου ἀληθείας θεσπεσίους διδασκάλους καὶ τῆς πλάνης καθαιρέτας, ἀλλὰ καὶ ὡς προστάτας τῶν ἁπανταχοῦ διδακτηρίων, αὐτῶν τὴν ἰσχυρὰν ἀντίληψιν καὶ τὴν καρποδότιν εὐλογίαν ἐπ' αὐτὰ ἐπικαλεῖται καὶ ἐπὶ τὴν ἐν αὐτοῖς παιδευομένην νεολαίαν, ὅπως, τῆς σοφίας μυουμένη τὰ μυστήρια, τύχῃ καὶ τῆς ἄνωθεν ἐλλάμψεως καὶ τῆς δαδουχίας τῶν θεοφωτίστων ἱεροφαντῶν αὐτῆς. Καὶ συνεορτάζει λοιπὸν σήμερον ἐν τῇ μνήμῃ τῶν τριῶν τοῦ παναγίου καὶ φωτοπαρόχου Πνεύματος σαλπίγγων τὸν ἐπέτειον ἐγκαινισμὸν τῶν ἐπιγείων οἴκων τῆς σοφίας, ὡς πηγῶν τοῦ λογικοῦ καὶ νοεροῦ φωτός. Διὰ δὲ ταῦτα ἱερὰ ἐπιτελοῦσα καὶ δημοτελῆ μνημόσυνα, καὶ τὴν ἀναίμακτον ἱλαστικὴν θυσίαν προσφέρουσα, ἁγιάζει μὲν τοὺς τὰ διδακτικὰ ψυχοτροφεῖα ὅπως δήποτε προαγαγόντας καὶ εὐεργετήσαντας, τὴν δὲ ἀρίζηλον καὶ μακαρίαν αὐτῶν μνήμην παραπέμπει εἰς τὴν τῶν γενεῶν ἄδιον εὐγνωμοσύνην καὶ ἀνευφημίαν καὶ μίμησιν· διότι θεοφρόνως καὶ οὗτοι ζηλώσαντες τοὺς ἑσπερασμένους, ὡς ἐγένοντο τοῖς ἀδελφοῖς, ἢ αὐτοὶ διδάξαντες ἢ τοὺς διδάξαντας καὶ διδαχθέντας λόγῳ, ἔργῳ, ἀργυρίῳ καὶ πολιτικῇ δυνάμει ἐμψυχώσαντες.

Ὅπου δ' ἐπὶ τῶν μικρῶν καὶ ἐνοριακῶν σχολείων εὐσεβὲς νομίζεται καὶ ὅσιον τὸ συνάπτειν τὴν τῶν ἱεραρχῶν θεοφεγγῆ καὶ θεοτίμητον πανήγυριν μετὰ τῆς ἀναμνήσεως τῶν τῆς παιδείας εὐεργετημάτων, πόσῳ θεοφιλέστερον καὶ ἐνδοξότερον, ἐὰν ἡ κοινὴ καὶ φωτοφόρος μήτηρ τῆς ὀρθοδοξίας, ἡ τὰ ἔργα καὶ τὴν πίστιν ἀληθῶς Μεγάλη Ἐκκλησία, ποιήσῃ τὸ αὐτὸ περὶ *Σχολῆς Μεγάλης, Ἐθνικῆς καὶ Πατριαρχικῆς* καὶ πρώτης ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ὁρίζοντι, ἐν ᾗ πνευματικῶς καὶ ἠθικῶς ἐτράφη ἡ πατρὶς ἡμῶν; Ὁ μέγας αὐτῆς πρόεδρος καὶ οἱ συλλειτουργοὶ ποιμένες τοῦτο ποιοῦσι κατὰ πρῶτον σήμερον, ἀπὸ πολλοῦ ἀμεληθέν, ἐκεῖνο πάντως καὶ διὰ τῆς σεβασμίας καὶ κατανυκτικωτάτης ταύτης τελετῆς βεβαιοῦντες, ὅτι ἡ ὀρθόδοξος ἱεραρχία, μιμηταὶ τῶν θεηγόρων Ἀποστόλων καὶ Πατέ-

ρων χρηματίζοντες περὶ τὸν ζῆλον καὶ τὴν πίστιν, μίαν, οἱ πάντες τρέφουσι γνώμην ἐν τῇ ψυχῇ, μίαν φωνὴν καὶ πνοήν: *τὸν φωτισμὸν* καὶ τὸν *καταρτισμὸν πάσης ψυχῆς πρὸς τὴν ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας* καὶ *πρὸς τὴν ἑνότητα τῆς πίστεως*.

Ἐκεῖνο δὲ τῆς σημερινῆς διττῆς καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως τὸ κεφάλαιον, ὅτι πνεῦμα καὶ φῶς ἡ τῆς ἑορτῆς ὑπόθεσις· πνεῦμα ὁμοίως καὶ φῶς διαχέει καὶ τὸ Εὐαγγελικὸν ἀνάγνωσμα· «ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου» λέγει πρὸς τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ ὁ Κύριος· τὰ δὲ φωτεινὰ αὐτῶν ἔργα πρὸς πόλιν παραβάλλει ὑψηλὴν καὶ περίφαντον καὶ πρὸς λύχνον, ἀπὸ τῆς λυχνίας πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Θεοῦ, τῇ Ἐκκλησίᾳ, τὴν οὐράνιον τοῦ Εὐαγγελίου λάμψιν λάμποντα· «οὐ δύναται πόλις κρυβῆναι, ἐπάνω ὄρους κειμένη· οὐδὲ καίουσι λύχνον καὶ τιθέασιν αὐτὸν ὑπὸ τὸν μόδιον, ἀλλ' ἐπὶ τὴν λυχνίαν, καὶ λάμπει πᾶσι τοῖς ἐν τῇ οἰκίᾳ».

Πανάγιοι Ἀπόστολοι καὶ ἱεράρχαι καὶ οἱ τούτων πρῶτοι ζηλωταί, οἱ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς ἀληθείας πρωταγωνισταὶ καὶ πρόβουλοι, δεῦτε παράστητε εἰς τὴν εὐλογημένην ταύτην *Ἐκκλησίαν τῶν ὁσίων* καὶ δείξατε διὰ τῆς ἀσθενοῦς μου γλώσσης τὸ φῶς τῶν ὑμετέρων ἔργων *φῶς τοῦ κόσμου*.

«Ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου».

ά. Καὶ τί ἄλλο ὑπῆρξαν ἐπὶ γῆς, ἀγαπητοί, οἱ Χριστοκήρυκες Ἀπόστολοι, εἰμὴ οἱ καιόμενοι καὶ φεγγοβόλοι λύχνοι τῆς Ἐκκλησίας εἰμὴ τὰ παγκόσμια φῶτα, τὰ τὴν οἰκουμένην πᾶσαν φωτὶ τῆς ἀληθοῦς θεογνωσίας καταυγάσαντα, καὶ πᾶν τὸ περικεχυμένον σκότος τῆς ἀθέου καὶ γλωσσάλγου πλάνης διαλύσαντα, καὶ εἰς τὰς τρίβους τῆς ἀγιωσύνης σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα ποδηγετήσαντα;

β'. Τί δὲ οἱ μετὰ τοὺς δώδεκα τρεῖς ἀπόστολοι; Ἀπόστολοι ἀναφαίνοντες τὴν κλῆσιν καὶ τὸ φρόνημα, τὰς πράξεις καὶ τὴν διδαχήν, ἀπόστολοι τὴν πίστιν ἅμαχοι καὶ τὴν ἀλήθειαν ἀκαταγώνιστοι, τὰς γνώσεις φωτεινοὶ καὶ κατὰ πάντα λάμποντες, ὡσεὶ θεοφεγγεῖς καὶ ἀπλανεῖς ἀστέρες ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, ἐδαδούχησαν καὶ καθωδήγησαν πρὸς τὸν Θεὸν τὸν ζῶντα καὶ εἰς τὴν ὄντως ἐπιστήμην τὸν ἐν νυκτὶ τοῦ φεγγοῦς καὶ ἀσελήνου τούτου βίου πορευόμενον ἄνθρωπον. Ὅλος αὐτῶν ὁ ἔνθεος βίος, εἰς τὴν ποιμαντικὴν λυχνίαν ἐκχυθεὶς ὡς ἔλαιον, διετήρησεν ἀκμαῖον καὶ ἄσβεστον ἐκεῖνο τὸ ἀκήρατον φῶς τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, ὅπερ ὁ ἐπ' ἐσχάτων σαρκωθεὶς Θεὸς Λόγος ἀνῆψεν εἰς τῆς ὑφηλίου τὰ τετραπέρατα. Οἱ τρισόλβιοι Πατέρες, κοπάσαντες τῇ θείᾳ δυνάμει τὰς ἀγρίας λαίλαπας τῆς γριστομάχου καὶ πνευματομάχου καὶ τῆς ἄλλης αἱρεσιακῆς κακομαθίας, τὴν δὲ ὀφρὺν τῶν ἀπηνῶν ἀρχόντων τοῦ κόσμου τούτου καταβαλόντες, καὶ τοὺς πιστοὺς ἑδράσαντες ἐπὶ τὸν ἀρραγῆ θεμέλιον τῶν Εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν, περιεπύργωσαν καὶ κατωχύ-

ρωσαν τὸν σελασφόρον καὶ οὐρανομήκη φάρον τῆς ὀρθοτόμου καὶ ἀληθείας γενοῦς εὐσεβείας ἐν μέσῳ τοῦ βιωτικοῦ καὶ ἀγωνιστικοῦ πελάγους τῆς οὐρανοδρόμου Ἐκκλησίας. Οἱ λόγοι καὶ αἱ συγγραφαὶ αὐτῶν, διὰ κατορθωμάτων ἰσαγγέλου πολιτείας ἐπισφραγισθέντα καὶ δίκην σπόρου ἀγαθοῦ ἐν τῷ λιπαρῷ ἀγρῷ τῆς Ἐκκλησίας ἐνσπαρέντα καὶ διὰ τῆς οὐρανίου δρόσου καὶ ἀκτῖνος τῆς ἀγαθοβρύτου χάριτος ἀδρυνθέντα, ἐξήνθησαν καὶ ἐξεκάρπωσαν οὐ μόνον τὸ λαμπρόφωνον καὶ μυριόστομον παράδειγμα τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ συνάμα καὶ τὴν τῶν σεπτῶν δογμάτων ἐκφαντορικὴν ὑφήνοιαν καὶ τῆς τῶν ὄντων φύσεως τὴν μετὰ θεολόγου ἐπιστήμης διατράνωσιν καὶ τῶν οἰκιακῶν τε καὶ κοινωνικῶν ἠθῶν τὴν ἐν Χριστῷ τελειοτέραν διακόσμησιν. Καὶ ἀνεδείχθησαν λοιπὸν οἱ θεοφόροι οὗτοι θαυμάσιοι Πατέρες τῶν διδασκάλων ὁ στέφανος καὶ τῆς ἱεραρχίας πάσης ὁ ὑπογραμμὸς καὶ πάντων τῶν Χριστιανῶν τὸ ἱερώτατον καὶ πάντιμον σέβασμα, καθὸ τῶν ἱερῶν ἀδύτων τοῦ Θεοῦ *ἐλαῖαι* καὶ *λυχνίαι* νοηταὶ καὶ αἰώνιαι (Ἀποκαλ. ιά. 4). «ὑμεῖς ἐστε τὸ φῶς τοῦ κόσμου».

γ'. Ὁποῖοι δέ τινες ὑπῆρξαν καὶ οἱ σήμερον πανταχοῦ τῆς εὐσεβούσης οἰκουμένης μετ' εὐγνωμοσύνης ἐγκαρδίου μνημονευόμενοι καὶ εὐφημούμενοι δομήτορες καὶ σύνδρομοι εὐεργέται τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης, τοῦ ἡλίου τούτου τῶν ψυχῶν, καὶ τοῦ λογικοῦ φωτὸς τῆς διανοίας οἱ ἐκφάντορες; Ἴδετε, ἀγαπητοί μου ἀδελφοί, τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν, ἔργα φωτογόνα καὶ οἰκοδομητικά· ἀγῶνας καὶ μόχθους, συνεισφορὰς καὶ δωρεὰς καὶ κληροδοτήματα, ὑποτροφίας χρηστῶν καὶ ἐνδεῶν μειρακίων, ἐκδόσεις συγγραμμάτων, συντηρήσεις καὶ ἱδρύσεις σχολείων καὶ μουσείων, πολυτεχνείων καὶ βιβλιοθηκῶν, διδασκαλίας καὶ συγγραφὰς θεοφιλεῖς καὶ βιωφελεστάτας. Τούτους τοὺς ἄδρυς αὐτῶν καρποὺς ἴδετε, καὶ θαυμάσατε καὶ τὰ εὐλογημένα ταῦτα καὶ καροφορώτατα τῆς Ἐκκλησίας δένδρα, ὧν ἤδη μετεφύτευσέ τινα εἰς ταῦ οὐρανοῦ τὰ ἄλση ὁ ἐπουράνιος κοσμοφυτουργὸς πρὸς αἰωνίαν ἀνάπαυσιν καὶ πρὸς ἀμαράντου δόξης ἀνθηφορίαν καλλιστέφανον.

1ον. Οὐδένα ἐξ ὑμῶν λανθάνει, ὅτι τὸ χαρακτηριστικώτατον καὶ ἀδιάψευστον γνώρισμα τοῦ τελείου Χριστιανοῦ, τὸ γνώρισμα, δι' οὗ ὁ τοῦ Σωτῆρος γνήσιος μαθητὴς διαγινώσκεται ἀπὸ τῶν κοινῶν καὶ χαμαιζήλων ἀνθρώπων, ἐστὶν ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη· οὐχὶ ἡ ἰδιοτελὴς καὶ μέσον τῶν χειλέων σβεννυμένη, ἀλλ' ἡ καρποφοροῦσα ἔργα καὶ ἀλήθειαν, τὴν ἀγαθοεργὸν ὑπηρεσίαν, ἥτις τὴν τοῦ πλησίον οἰκοδομὴν καὶ τελειότητα κατεργάζεται. «Τεκνία μου, λέγει ὁ ἐπιστήθιος Εὐαγγελιστὴς, μὴ ἀγαπῶμεν λόγῳ μηδὲ γλώσσῃ, ἀλλ' ἔργῳ καὶ ἀληθείᾳ» (Ἰω. Α'. γ'. 18). Ταύτης τῆς ἀληθινῆς καὶ ἐνεργοῦ ἀγάπης αἱ θεοχαρίτωτοι θυγατέρες, ἡ φιλαδελφία καὶ φιλοπατρία, ἡ φιλογένεια καὶ ἡ πρωτότοκος φιλανθρωπία, διακρινόμεναι ἀλλήλων μόνον κατὰ τὸν εὐρύτερον ἢ στενότερον κύκλον τῆς ἐνεργείας αὐτῶν, αἱ δὲ πᾶσαι τοῦ Χριστιανισμοῦ τὴν φύσιν ἐξηγοῦσαι,

καθ' ὃν οἱ πάντες ἀδελφοὶ ἀλλήλων ὑπάρχοντες καὶ μέλη ἀδιάσπαστα τοῦ ἑνὸς Ἐκκλησιαστικοῦ τε καὶ κοινωνικοῦ σώματος, ὀφείλομεν ἀλλήλοις νὰ ὑπηρετῶμεν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς οὐκ ἦλθε διακονηθῆναι, ἀλλὰ διακονῆσαι, καὶ δοῦναι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ λύτρον ἀντὶ πολλῶν» (Μάρκ. ι. 45). πᾶσαι τείνουσιν εἰς τὸ νὰ καταστήσωσι τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὴν κοινωνίαν μίαν ἀδελφότητα, τῆς ὁποίας ἕκαστον μέλος, ἐπίσης φιλάδελφον, οὐδὲν λογίζεται ἴδιον, ἐφ' ὅσον τὰ ἄλλα μέλη στεροῦνται καὶ πάσχουσι. Τοιοῦτο πνεῦμα ζωοποιὸν καὶ οὐράνιον ἐνέπνεε καὶ ἐζωογόνει τοὺς μακαρίους χρόνους τῶν Ἀποστόλων, ὁπότε ὅλη μὲν ἡ πίστις καὶ ἡ ἐλπὶς τῶ Χριστιανοῦ ἐξεκενοῦτο εἰς τὴν ἀγάπην· ὅλη δὲ ἡ ἀγάπη μετουσιοῦτο εἰς τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐλπίδα. Ἐντεῦθεν καὶ ατοῦ πλήθους τῶν πιστευόντων, γράφει ὁ θεηγόρος Λουκᾶς, ἦν ἡ καρδία καὶ ἡ ψυχὴ μία· καὶ οὐδεὶς τῶν ὑπαρχόντων αὐτῷ ἔλεγεν ἴδιον εἶναι, ἀλλ' ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά» (Πρ. δ'. 32). Εὐλόγως ἄρα ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος *σύνδεσμον τῆς τελειότητος* (Κολοσσ. γ'. 14) ὀνομάζει τὴν ἀγάπην. Διότι πάσας πάντων τὰς δυνάμεις καὶ τὰς κλίσεις εἰς μίαν συγκεφαλαιοῦσα τὴν φιλάνθρωπον, παράγει ὅ,τι μέγα καὶ λαμπρὸν ἐπὶ τῆς γῆς· καθότι, ἐν ᾧ ὁ εἷς πολίτης ἐνεργεῖ ὑπὲρ πάντων, οἱ πάντες ὑπὲρ τοῦ ἑνὸς συνεργάζονται. Μάρτυρες τούτου τὰ πανταχοῦ δημόσια καὶ ἰδιωτικὰ τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καταστήματα, αἱ τόσαι ἀληθῶς κοσμοσαίων ἔργων δημιουργοὶ ἀσφαλιστικαὶ καὶ ἀτμοπλοϊκαὶ καὶ σιδηροδρομικαὶ καὶ τραπεζιτικαὶ καὶ ἐκπαιδευτικαὶ καὶ μυρίαι ὅσαι εὐεργετικαὶ ἑταιρίαι, αἵτινες πᾶσαι οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ ἔκφρασις τῆς ἐκ τῶν πολλῶν γνωμῶν προκυπτούσης μιᾶς ὁμοθύμου καὶ φιλανθρώπου γνώμης καὶ τοῦ ἀπὸ πολλῶν ἰδιωτικῶν βαλαντίων πληρουμένου ἑνὸς κοινοῦ βαλαντίου.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἵνα παρασιωπήσω τὰ κλεινὰ καὶ σεβαστὰ ὀνόματα τῶν σημερινῶν καὶ χθεσινῶν εὐεργετῶν τοῦ ἁπανταχοῦ Ἑλληνίου, τίς ἤθελεν ἀρνηθῆ τὴν χριστομίμητον καὶ φιλοδοτίαν καὶ φωσπολιν φιλογένειαν εἰς τοὺς παλαιτέρους ἀοιδίμους πατριάρχας καὶ ἀρχιερεῖς, τοὺς ἄρχοντας καὶ ἡγεμόνας, τοὺς ἐμπόρους καὶ τεχνίτας, εἰς οὓς μετὰ Θεὸν ὀφείλεται πᾶσα τῆς πολυπαθοῦς καὶ εὐσεβόφρονος Ἀνατολῆς ὅλη ἡ πνευματικὴ τε καὶ κοινωνικὴ σωτηρία καὶ ὕπαρξις ; Ὄντως μακάριον καὶ παναοίδιμον τὸ μνημόσυνον ἀνδρῶν, οἵτινες διὰ τῆς πανδώρου φιλογενείας καὶ τοῦ φωτεινοῦ παραδείγματος ἐγένοντο τὸ φῶς ὁρίζοντος ἐπὶ μακρὸν ἐζοφωμένου.

Ζαν. Ναί· ἀλλὰ δὲν εἶπα τὸ κυριώτερον. Διαφέρει φιλογένεια φιλοτεχνείας, καθὼς καὶ ὠφελείας ὠφέλεια. Οὐδ' ἐτίμησε τις πώποτε τὴν ἀφῆν σιγὴν γεῦσιν, τὴν ἀφὴν ὑπὲρ τὴν ἀκοὴν καὶ τὴν ὅρασιν, δι' ὧν διδασκόμεθα τὰ καλὰ καὶ ἀγαθὰ, τὰ ἀληθῆ καὶ σωτήρια. Ἀξιώμισθος μὲν καὶ μεγάτιμος παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ὁ ὅπως δήποτε περιθάλπων τὸ σῶμα τοῦ χρείαν ἔχοντος· καὶ κατὰ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν

μισθὸν αὐτοῦ οὐδὲ ὁ μόνον ἓν ψυχρὸν ποτήριον ὕδατος προσενεγκὼν εἰς τοῦ Κυρίου τὸ ὄνομα. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ὄντως ἄνθρωπος δὲν ἦναι τὸ σῶμα, ἀλλ' ἡ λογικὴ καὶ θεοειδὴς ψυχή· ταύτην δὲ τρέφῃ καὶ τελειοῖ διανοίας μέστωσις καὶ καρδίας ἠθοποιημένη· ὢ, τότε τοῦ ἀνοίγοντος τοὺς θησαυροὺς αὐτοῦ πρὸς τὸ φωτίσαι τὴν ψυχὴν καὶ τοῖς ἔργοις ἀποδεῖξαι Θεοῦ παντσόφου καὶ ὑπερτελείου εἰκόνα, τοιούτου εὐεργέτου ἡ ἀξιομισθία καὶ δόξα πολὺ ἀπολείπει πᾶν σωματικὸν φιλανθρώπευμα. Διότι, καθὼς ὁ τοῦ σώματος ὀφθαλμὸς δέχα τῆς ἡλιακῆς ἀκτῖνος ἢ τοῦ τεχνητοῦ φωτὸς οὔτ' εὐθυδρομεῖ, οὔτ' εὐστοχεῖ, οὔτε ὅλως βλέπει· ἀπαραλλάκτως καὶ ὁ ψυχικὸς ἄνευ τῆς θείας ἀκτῖνος ἢ τοῦ λογικοῦ φωτὸς τῆς παιδείας ἐν ζάφῳ μένων πλανᾷ τὸν ἄνθρωπον ἄνω καὶ κάτω, ὥστε ν' ἀγνοῇ τὸν ποιητὴν καὶ τὸ ποίημα, τὸν Θεὸν καὶ τὸν κόσμον· ν' ἀγνοῇ πόθεν ἔρχεται, ποῦ ὑπάγει καὶ ποῖος εἶναι. «Ἀδελφοί, λέγει ὁ θεῖος Ἰάκωβος, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῇ ἀπὸ τῆς ἀληθείας καὶ ἐπιστρέψῃ τις αὐτὸν, γινωσκέτω ὅτι . . . σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν» (Ἰάκ. ε. 20). Ἀλλ' ὁ συντρέχων πρὸς διάδοσιν τῆς ἀληθινῆς παιδείας τί ἄλλο ποιεῖ, ἢ διαφωτίζει τὰς ὁδοὺς τοῦ ἀνθρώπου καὶ χειραγωγεῖ αὐτὸν εἰς τὴν ἀληθειαν καὶ μακαριότητα ; — Καὶ ἄλλως μόνον διὰ τῆς παιδείας δύναται νὰ ἐπαληθεύσῃ τὸ κοινῶς λεγόμενον, ὅτι : *Τὸ πνεῦμα διευθύνει ἢ πρέπει νὰ διευθύνῃ τὴν ὕλην.* — Ὑμεῖς δὲ καὶ εἰς ἄλλο ἀπηβλέψατε. Πάσης ἄλλης εὐποιΐας καὶ φιλανθρωπίας ἡ ἐνέργεια περιορίζεται εἰς ὀλίγα ἔτη καὶ ἄτομα· ἡ δὲ παιδεία καὶ αἱ περὶ ταύτην εὐεργεσίαι ὅρια ἔχουσι τὴν οἰκουμένην καὶ τοὺς αἰῶνας. Πόσους ἐδίδαξεν ὁ Πλάτων, πόσους ὁ μέγας Βασίλειος, καὶ πόσους τοῦ λοιποῦ διδάξουσι ; Πόσους ἑνὸς ἐκείνου διδασκάλου δέκα κατηρτισμένοι καὶ καλλίκαρποι μαθηταὶ, καὶ πόσους ἄλλους οἱ τούτων μαθηταί ; Βεβαίως τοῦ θείου καὶ ἀπλέτου φωτὸς τὸ καθαρὸν ἀκτινοβόλημα, ἡ παιδεία, καὶ ἡ τούτου μεταλαμπάδευσις δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔχωσι περιωρισμένα ὅρια.

Οἱ μνημονευόμενοι εὐεργέται εὐηργέτησαν οὐχὶ σώματα μόνα, ἀλλὰ τὸν ὅλον ἄνθρωπον, μάλιστα τὸν πνευματικὸν, φροντίσαντες περὶ τοῦ νοεροῦ φωτισμοῦ, δι' οὗ τελειοῦται καὶ ἀκμάζει ἡ ψυχὴ ὁμοῦ καὶ τὸ σῶμα, ἡ κοινωνικὴ καὶ ἠθικὴ κατάστασις.

Ζαν. Ἀλλὰ παρ' ὀλίγον ἐλησμόνουν τοῦ ὁρίζοντος καὶ τῆς ἡμέρας τὸ οὐσιωδέστατον. Πάσης πράξεως ἡ ἀξία μετρεῖται οὐχὶ μόνον κατὰ τὸν σκοπὸν καὶ τὴν προαίρεσιν τοῦ πράξαντος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἐξ αὐτῆς προερχόμενον ὄφελος, ἐθνικὸν ἢ ἐπιτόπιον, διαρκὲς ἢ βραχυχρόνιον, ἐν ἡμέραις εὐφροσύνης καὶ πλούτου, ἢ κινδύνων καὶ στερήσεως. Ἡ λεγομένη *Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολὴ*, ἧς οἱ ζῶντες καὶ οἱ ἐν Κυρίῳ κοιμηθέντες τοιοῦτοι εὐεργέται σήμερον ἁγιάζονται, τῇ ἀληθείᾳ δὲν εἶναι μεγάλη αὐτὸ κατὰ τὴν εὐρύτητα καὶ λαμπρότητα τῆς οἰκοδομῆς, οὔτε κατὰ τὰς πολλὰς δεκάδας τῶν διδασκάλων καὶ τὰς πολλὰς ἑκατοντάδας τῶν μαθητῶν· καὶ

μόλις τὴν σήμερον δικαιοῦ τὸν μέγαν τίτλον ἡ πρὸς πάντα τὰ τοῦ Κράτους τούτου Χριστιανικὰ σχολεῖα σχετικὴ ὑπεροχὴ ἐν μαθήμασι καὶ διδασκάλοις καὶ μαθηταῖς, ἐν οἷς καὶ ἑτερόφυλοί τινες τοῦ κάλλους καὶ τῆς εὐγενείας τῶν Ἑλληνικῶν Μουσῶν ἐρασταὶ σωφρονέστατοι (α). Ἀλλ' ἡ σχολὴ αὕτη πόσον ἐστὶ μεγάλη κατὰ τὴν ἀρχαιότητα! πόσον γεραρὰ καὶ περιφανὴς κατὰ τὸν ἐξ ὑπαρχῆς δι' αἰώνων περανθέντα προορισμὸν αὐτῆς! πόσον πάντιμος διὰ τὰς ἠθικὰς ὑπηρεσίας, ὅσας ἐν ἡμέραις ὀδύνης καὶ συνοχῆς ἀφθόνως ἀπέδωκεν εἰς ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα καὶ εἰς τὴν τούτου πνευματικὴν καὶ ἀγαθοτρόφον γενέτειραν, τὴν μεγαλώνυμον καὶ μεγαλόδοξον Ἐκκλησίαν!

Εἶχεν ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν αὐτοκρατόρων αὕτη ἡ τῶν πόλεων βασιλὶς καὶ τῆς τότε οἰκουμένης καθέδρα, εἶχε σχολὴν ἀνακτορικὴν ὁμοῦ καὶ πατριαρχικήν, σχολὴν γραμμάτων καὶ θεολογίας καὶ φιλοσοφίας, ἧς οἱ διδάσκαλοι, τῇ τῆς οἰκουμενικότητος περιωπῇ ἀγλαϊζόμενοι, αὐτοὶ ἐπέλυον τὰ τῆς ἡρέρας θρησκευτικὰ καὶ ἠθικὰ ζητήματα· καὶ ὁ λόγος αὐτῶν ἐγίνετο ῥήτρα τῆς οἰκουμένης. Ἐπειδὴ δὲ σχολὴ τοιαύτη πολλῶν αἱρετικῶν καὶ κακοφρόνων τὰς μύλας συνέτριψεν, ἐντεῦθεν καὶ πολλάκις ἐκλονίσθη καὶ ἐτραυματίσθη καὶ ἐνεπρήσθη καὶ ἔπαθεν ὅ,τι συνήθως πάσχουσιν ἐπὶ τῆς γῆς οἱ πάντοτε ὀλιγοστοὶ φίλοι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς ἀληθείας. Παρῆλθον χρόνοι· ἔφυγον ἔθνη· διῆλθον καὶ παρήλλαξαν γενεαὶ καὶ συμφέροντα· καὶ ἐπειδὴ ἀληθινὴ Ἐκκλησία δὲν ἀποθνήσκει, κἂν πάθῃ τὰ πάνδεινα, ἡ πρωτότοκος αὐτῆς θυγάτηρ, ἡ κοινὴ σχολή, ὑπ' ἄλλο ἄλλοτε σχῆμα καὶ ὄνομα, πάντοτε μέγα καὶ εὐκλεές, οἷον *Σχολὴ Πατριαρχικὴ Ἐπιστημονικὸν Μουσεῖον ἢ Φροντιστήριον, Φιλοσοφική, ἢ Ἐθνική, ἢ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή* (β), συναναδυομένη μετὰ τῆς ναυαγησάσης ἐθνικῆς ἰκμάδος καὶ δόξης καὶ, ὡς μυθευόμενος φοινιξ, ἀπὸ τῆς τέφρας

(α) Ἡ μεγάλη τοῦ Γένους σχολὴ καὶ ἡ προσηρτημένη προκαταρκτική, ἡ μὲν ἐκ πέντε τάξεων ταυῶν ἀπαρτιζομένη, ἡ δὲ ἐκ τριῶν, ἀριθμοῦσιν ἐν ὅλοις μαθητὰς μὲν 430, χωρὶς τοῦ Πατριαρχικοῦ ἀλληλοδιδακτηρίου, εἰς ὃ φοιτῶσι περὶ τοὺς 200 παῖδας, καὶ χωρὶς τῶν ὑπὸ στενοχωρίας καὶ σαθρότητος καὶ τοῦ μὴ εὐθέτου τῆς οἰκοδομῆς ἀποκλειομένων ἀκροατῶν· καθηγητὰς δὲ ἐννέα, καὶ τρεῖς ὑφηγητὰς ἢ διδασκάλους. Ἡ δ' ἐνεστῶσα Ἐφορία, ἧς τὸν ἀναιφνῆ καὶ δεδοκιμασμένον ζῆλον ἀναστέλλει μόνον ἡ τῶν πόρων γλισχρότης, συνυπακουσθείσα μετὰ τῆς σχολαρχίας, προτίθεται προσεχῶς τὴν εὐκτὴν συμπλήρωσιν καθηγητῶν τε καὶ μαθημάτων, ἵνα βαθμηδὸν αὕτη ἡ σχολὴ καὶ ἡ ἐπ' αἰσίοις συστᾶσα καὶ εὐοδουμένη Χαλκίτις Θεολογικὴ, συμπληρούμεναι κατὰ τὸ δυνατὸν ὑπό τε ἀλλήλων καὶ ὑπὸ τῶν ἐπιστημονικῶν συλλόγων (ὧν τὸ πρότυπον ἔδωκεν ἄλλοτε ἡ σχολὴ, ὡς δηλοῦσιν ἔνια τῶν ἐν τῷ κώδικι ἐγγράφων), συναπαρτίσωσιν, ὡς ἄλλοτε, τὰς δύο θεμελιώδεις σχολὰς ((facultés) τοῦ δευτέρου Ἀνατολικοῦ κανπιστημίου ἐν τῇ μητροπόλει πάσης τῆς Ἀνατολῆς.

(β) Ἐν δὲ τοῖς ἐγγράφοις τοῦ ἀειμνήστου Δωροθέου τοῦ Πρωίου τιτλαφορεῖται Πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.

αὐτῆς ἀναθρῴσκουσα, διατελεῖ ὑπὲρ τὰ διακόσια ἤδη ἔτη κατὰ συνέχειαν ἀπηχοῦσα τὸ ἡδύφωνον καὶ ἀνθυπνωτικὸν κελάδημα τῶν πατρίων πτηνῶν τοῦ ἐπιστημονικοῦ Ἑλικῶνος, ὁτὲ μὲν θρηνητικὸν καὶ βραγχῶδες, ὁτὲ δὲ τορὸν καὶ τρανόφθογγον καὶ ἐπὶ μᾶλλον ἐαρινόν. Καὶ, καθάπερ κιβωτὸς θεοπαγὴς, γλῶσσαν καὶ παιδείαν ἐποχοῦσα καὶ τὴν ἐθνικὴν παράδοσιν καὶ τὸν μαργαρίτην τῆς θρησκείας τῶν πατέρων, ἀνασώζει εἰς τὰς χώρας τῶν τριῶν σοφῶν Ἱεραρχῶν τὸ φῶς τῆς ἀρχαιομαθείας, προπέμπουσα μυρίας φωτεινὰς ἀκτῖνας τῶν μαθητῶν αὐτῆς, ὡς προαγγέλους προσεχοῦς ἀνατολῆς τῆς ἡλιοφεγγοῦς παιδείας, ἥτις ἐξ ἑσπερίων κλιμάτων παλινδρομεῖ εἰς τὴν κεντρικὴν ἑστίαν, ἵνα ἀρύσηται ζωὴν καὶ τόνον, καθὼς τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν ἐν τῇ καρδίᾳ.

Ὅστις ἀνέγνω, δὲν λέγω ἀρχαιότερα (α), ἀλλὰ τὰ γράμματα τῶν ἀειμνήστων καὶ ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν, τοῦτε πρὸ ἑνὸς αἰῶνος μετὰ Σαμουὴλ ἐκεῖνον τὸν κλεινὸν πατριαρχεύσαντος (1768) σοφοῦ καὶ φιλογενεστάτου κυροῦ Μελετίου καὶ τοῦ εὐκλεῶς κοιμήσαντος δύο θρόνους Πατριαρχικοὺς κυροῦ Σωφρονίου (1774), καὶ τὸ πολύχρων καὶ μελίγηρυ τοῦ πεπνυμένου τῆς Κυζίκου Μητροπολίτου Ἰωακεὶμ ὑπόμνημα περὶ τῆς ἐν ἀρχῇ τῆς ἑκατονταετηρίδος ταύτης (1814) εἰς Ἱεροκρήνην μεταφυτευθείσης ἐθνικῆς σχολῆς διὰ τῆς ἐγκωμίων κρείττονος περινοίας καὶ φιλογενείας τῶν περικλεῶν Μουρουζῶν Δημητρίου καὶ Πανταγιώτου (β).—Αἰωνία ὑμῶν ἡ μνήμη τρὶς καὶ τετράκις, ἀθάνατοι Μουρουζαι, ἀνθ' ὅσων ἐλαλήσατε καὶ ἐπράξατε καὶ ὑπέστητε ὑπὲρ τῆς σχολῆς ἐκείνης! Ὑμεῖς συνετῶς προείδετε, ὅτι ἐν τῷ ἀθορύβῳ ἐκείνῳ καὶ ἀσφαλεστάτῳ καὶ εὐρυχώρῳ περιβόλῳ, ὃν καταγλαΐζουσι καὶ περιχρυσοῦσιν ἀκτὴ Βοσπορικὴ καὶ δάσος σκιερὸν καὶ βουνοῦ στεφάνη καὶ χλοερὰ καὶ πάντερπνος κοιλὰς, πίτυς καὶ φιλύραι, ζεφύρων ἀθύρματα, καὶ κελαρύζουσα ὑδάτων ἀενάων διαύγεια καὶ ἀηδῶν λιγυρὸν μελῳδοῦσα· ἐν σχολῇ, ὅπου συνῴκουν μαθηταὶ καὶ διδάσκαλοι, ἐκεῖ καὶ αἱ φιλέρημοι Μοῦσαι πολλὴν καὶ ἄφθονον ἤθελον ἀποφέρει τὴν παγκαρπίαν, τὴν ἠθικὴν καὶ τὴν ἐπιστήμονα. Ἀλλὰ . . . ἀλλὰ τοῦ προκαλέσαντος τὴν διάλυσιν οὐ μὴ μνησθῇ τὸ ὄνομα μετὰ τῶν εὐεργετῶν.—Ὅστις ἐκεῖνα εἶδε τὰ ὑπομνήματα καὶ τὰ ἀληθέστερον μᾶλλον ἢ ποιητικῶς γεγραμμένα παρ' ἀνδρὸς Βυζαντίου πολιο-

(α) Βλεπέτω ὁ ἀναγνώστης τὰς παρὰ Κρουσίῳ ἐν τῇ Τουρκογραικίᾳ εὐφραδεστάτας ἐπιστολὰς τοῦ ἀειμνήστου Πρωτονοταρίου τῆς Μ. Ἐκκλησίας Θεοδοσίου τοῦ Ζυγομαλᾶ, γραφείσας περὶ μεσοῦντα τὸν ις'. αἰῶνα, καὶ τὰ εἰς αὐτὰς σημειώματα. Ἔτι δὲ τὴν ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τῆς Μολδαυΐας Δημητρίου τοῦ Καντεμίρου (1673—1723) ἱστορίαν τοῦ Ὀθωμανικοῦ κράτους (Γαλλιστὶ ἐκ Λατεινικοῦ πρωτοτύπου), ἐκδοθεῖσαν ἐν Ἔτει 1743. Τόμ. 6'. σελ. 28—40, καὶ τόμ. δ'. σελ. 80.

(β) Τὰ γράμματα ταῦτα τῶν δύο Πατριαρχῶν καὶ τὸ ὑπόμνημα τοῦ Μητροπολίτου τῆς Κυζίκου φέρονται ἐν ἑνὶ τῶν κωδίκων τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς.

κροτάφου καὶ πολυίστορος, ἐν Ξηροκρήνῃ μαθητευθέντος (α), ἐκεῖνός ἐπληροφορήθη, ὅτι ἡ τοῖς χρόνοις ποτὲ καὶ δυσίχνευτος αὕτη σχολή, καθάπερ ἐν ἀνύδρῳ ἐρήμῳ πηγὴ πολύκρουνος, ἀνέκαθεν ἐπλήρου οὐχὶ ἑσπερινοῦ παιδευτηρίου, ἀλλὰ τὸ πρότυπον πανεπιστημίου τῆς Ἀνατολῆς (β), χορηγοῦσα, ὡς ἐπικαρπίαν ἐνιαύσιον, πρὸς μὲν τὴν Ἐκκλησίαν ἀρχιερεῖς καὶ θεολόγους καὶ ἱεροκήρυκας· πρὸς δὲ τὴν κοινωνίαν διδασκάλους, ἄρχοντας καὶ ὑπαλλήλους ἐν ταῖς ἡγεμονικαῖς αὐλαῖς· πρὸς δὲ τὸ Κράτος ἰατροὺς καὶ νομοδιδασκάλους, συμβούλους, γραμματεῖς, διερμηνεῖς, διπλωμάτας καὶ ἡγεμόνας· ἑνὶ λόγῳ, ἅπαν ἐκεῖνο τὸ περίβλεπτον καὶ ἐκλε-

(α) Ἴδε Σκ. Βυζαντίου Κωνσταντινουπόλιν. Τόμ. α. σελ. 57 καὶ τόμ. β'. σελ. 108—109.

(β) Καὶ ὁ πολυίστωρ Δ. Καντεμίρης ἀκαδημίαν ὀνομάζει τὴν ἐν Φαναρίῳ ἀναλώμασι τοῦ Καστοριανοῦ Ἕλληνος σισυροπώλου Μανολάκη ἀνεγερθεῖσαν καὶ τὸν κτίτορα ἐξ ἀφανῶν ἀφανῆ κλεῖσασαν σχολήν, ἔνθα ἐδιδάσκοντο ἐν καθαρᾷ ἀρχαίᾳ Ἑλληνικῇ ὕλῃ ἡ φιλοσοφία καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἐπιστῆμαι: Ce quartier (de Phanar) est encore fameux à' cause d'une Académie, qui y a été batie pour l'instruction de la jeunesse par un grec nommé Manolaki, qui par cette polie fondation releva la bassesse de son origine. On enseigne dans cette Académie, en grec pur et ancien, la philosophie dans toutes ses branches et aussi plusieurs autres sciences. Κατὰ τὸν αὐτὸν Καντεμίρην (ἔνθ' ἀνωτέρω), Ἀλέξανδρος Μαυροκορδάτος ὁ ἐξ Ἀπορρήτων (Τουρκ. μυχαρρέμι ἐσράρ), πεμφθεὶς εἰς Πατάβιον καὶ μετὰ δεκατετραετῆ σπουδὴν διδάκτωρ ἀναγορευθεὶς τὰ φιλοσοφικὰ καὶ ἰατρικά, ἐπανακάμψας διωρίσθη ἀμφοτέρων Καθηγητὴς ἐν τῇ σχολῇ τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Κατὰ δὲ τὰς ἐπισήμους πληροφορίας τοῦ Ἀθήνησι περυσινοῦ σοφοῦ καὶ εὐγλώττου καὶ ῥέκτου πρυτάνεως κ. Φρεαρίτου (ἴδ. Δ-γος καὶ Εὐθύναι τοῦ αὐτοῦ 1864), ὅ,τι δὲν ἠδυνήθησαν ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ πράξωσι πολλοί, τοῦτο ἐπέρανεν εἷς χρηστὸς καὶ φιλογενέστατος πολίτης, ὁ ἐν Πετρουπόλει κ. Δ. Βερναρδάκης, συμπληρώσας τὴν οἰκοδομὴν τοῦ πανεπιστημίου — Πόσα καὶ πόσον μεγάλα μαθήματα ἐν ταῖς εἰδήσεσι ταύταις διὰ τοὺς παρ' ἡμῖν ζαπλούτους καὶ ἰσχυροὺς, οἷς ἄνωθεν ἐβοηθήθη ἡ ἰσχὺς καὶ τὸ μέταλλον, ὡς γῇ ἀγαθῇ ἐκφύουσα τὸ ἀγλαὸν φυτὸν τῆς ἀληθινῆς καὶ θεοφιλοῦς δόξης τῶν Μανολακῶν, τῶν Μαυρουζῶν, τῶν Ὑψηλαντῶν, τῶν Σούτσων, τῶν Μαυροκορδάτων, τῶν Ζωσιμαδῶν καὶ Καπλανῶν, τῶν Βερναρδακῶν καὶ τῶν Σινῶν! Ἔχοντες ἕτοιμον γήπεδον εὐρὺ (τὰ δὲ τῶν δύο, ἐὰν θέλωμεν), δὲν ἔχομεν οἰκοδόμημα τῆς Μεγάλης σχολῆς. Ἔχοντες δὲ ἀναγκην πρίθυρον καὶ ἀπαραίτητον Καθηγητὴν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Λατινικῆς φιλολογίας, τῆς γενικῆς ἱστορίας, τῆς φιλοσοφίας κτλ. οὐδένα ἔχομεν ὑπότροφον ἐν Εὐρώπῃ ὑπὸ δημοσίου ἀνοχείας ἐν χλιδώσῃ τῇ ἰδιωτικῇ δοψιλείᾳ.

Ἐκεῖνο δὲ σημειοῦτω μοι ὁ φιλάρχαιος ἀναγνώστης, ὅτι καὶ πρὸ τοῦ ὑπάρξαι τὴν ἐν Φαναρίῳ Μανολάκειον σχολὴν ἡ Ἀκαδημία, ἡ ἅπαν ἐκπροσωποῦσα τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία εἶχε τὴν ἑαυτῆς σχολήν, ἥτις δὲν ἐβράδυνε νὰ συνταυτισθῇ τῇ Φαναριωτικῇ, εὐθὺς ὡς εἰς τὴν συνοικίαν ταύτην, τὸ ἄνθος τότε περιέχουσαν τῶν ὀρθοδόξων τῆς πρωτευούσης, μετηνέχθησαν τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα, ἵνα ὥσπερ καρδίαν καὶ πνεύμονας ἐνθωρακίζῃ τὴν Ἑλλησίαν θώραξ ὀστέινος.

κτὸν καὶ μεγαλοφυὲς καὶ πεπνυμένον καὶ ὄντως εὐγενὲς τὴν τῆς κεφαλῆς εὐγένειαν Φαναρίων· τὸ φερώνυμον καὶ τηλεφανὲς Φαναρίων, ὅπερ, οὐδένα σχεδὸν ἔχον Βυζαντιογενῆ, περιεῖχε σύμπαντος τοῦ Ἔθνους τὰ ἀκροθίνια· ἄνδρας τοιούτους, οἵτινες ἂν δὲν ἐγέννησαν, διωρύνωσαν ἡγεμονίας καὶ βασιλεῖα· ἄνδρας, οἵτινες ἐμαίευσαν καὶ ἐγαλούχησαν καὶ ἐξησφάλισαν μετὰ πολλῶν κινδύνων ὅ,τι καλὸν τῆς ἡμετέρας κοινωνίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐπ' αἰῶνας.

Οἱ διδάσκαλοι ἐκείνης τῆς σχολῆς, σοφώτεροι τῶν τότε, ἦσαν οἱ πλείους Κληρικοὶ ἄχρι Μητροπολιτῶν τε καὶ Πατριαρχῶν. Εὐλόγως· διότι οἱ ἀρχαῖοι πατέρες καὶ προπάτορες ἡμῶν, καὶ πρόοδον καὶ σωτηρίαν ἐν τῷ Κλήρῳ βλέποντες, ὅστις ἐστὶ τὸ φῶς τοῦ κόσμου, ἐφρόνουν μετὰ τοῦ Εὐαγγελίου λογικώτατα ὅτι, ὅπου ὁ ποιμὴν ὁδηγεῖ τὸ πρόβατον καὶ ἡ κεφαλὴ τὸ σῶμα, μόνον τοιαῦται πολιτεῖαι προκόπτουσι καὶ μεγαλύνονται. Τούτων τινὲς μνημονεύονται ὀνομαστὶ παρὰ τῷ Καντεμίρῃ· ἕτεραι δὲ ἐν τοῖς κώδιξι τῆς σχολῆς.

Ἔφοροι ἦσαν πάντοτε δύο σεβάσμιοι καὶ σπουδαιότατοι Συνοδικοί, καὶ εἷς ἢ δύο ἐκ τῶν πείρᾳ καὶ συνέσει διακεκριμένων ἀρχόντων. Ἀλλὰ καὶ τηλικοῦτοι ὄντες, οὐδὲν ἀφ' ἑαυτῶν ἐκαινοτόμουν ἐν Πατριαρχικῇ καὶ Ἐθνικῇ σχολῇ, δίχα προηγουμένης Συνοδικῆς διαγνώμης καὶ ἀποφάσεως (α).

(α) Ὁρῆσις τοῦ Ἀδελφοθέου καὶ τοῦ Πρωτοκλήτου κλεινὸς διάδοχος κυρὸς Σωφρόνιος πρῶτος, ὅσον ἡμεῖς ἴσμεν, ὠνόμασε Συνοδικὴν διαγνώμην Ἐπιτρόπους (τοὺς νῦν λεγομένους Ἐφόρους) τῆς σχολῆς· πλείονας τῶν τεσσάρων καὶ ἀνεψιούς ἐν Ἔτει 1777. Ἀλλ' ὁποίους ἄνδρας καὶ οἵων προσόντων καὶ ἐπὶ τίσιν ὅροις, φίρ' ἀκούσωμεν, ἵνα θαυμάσωμεν Πατριαρχικὴν περίνοιαν. Ἐκθέμενος ἐν τῷ μνησθέντι γράμματι γενικώτερον τὰ ἐκ τῆς παιδείας καὶ τῆς σχολῆς ταύτης καλά, καὶ διασαφήσας τὰ περὶ προνοίας πόρων, διδασκάλων καὶ μαθητῶν, ἐφίστησι καὶ τὴν Ἐφορίαν ὡς ἑξῆς: « Ἵνα δὲ μᾶλλον ἡμεῖς πρὸ ὀδοῦ τὸ πρᾶγμα καὶ εὐκαιρότερον γένηται, ἅμα δὲ καὶ πρόνοιαι τῷ χρόνῳ συναυξόμενον λαμβάνῃ ἐπίδοσιν, καὶ ἡ σχολὴ (τό γε ἀνθρωπίνῃ ἦκον προνοίᾳ) βεβηκυῖα καὶ τοῦ λοιποῦ διαμένῃ καὶ παγίως ἐρηρισμένη, ἀλλὰ μὴ μετέωρος σαλεύουσα ὑπὸ τοῦ τυχόντος κραδαίνοιτό τε καὶ μετασείοιτο, ἀπροστασίαν ἔγνωμεν τὴν αὐτῆς ἀναθέσθαι οἷς ζῆλον ἐντεταμένον τῶν ἀγαθῶν σύνισμεν καὶ οἳ γ' ὑπὸ τῇ παιδείᾳ τραφέντες ἄξια τὰ τροφεῖα τῇ μητρὶ, καλῶς ἐπιμελόμενοι, ἀποδώσουσι, καὶ ἐκ πραγμάτων δυνάμενοι, κράτος τοῖς λόγοις, ἅτε περ ἐν λόγοις ἡγμένοι, πάντως γε περιάψουσιν. Ἐκ μὲν τῶν ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν τὸν ἱερώτατον Μητροπολίτην Ἡρακλείας καὶ Ραιδεστοῦ κὺρ Μεθόδιον, τὸν ἱερώτατον Μητροπολίτην Δίρκων κὺρ Ἀνανίαν καὶ τὸν ἱερώτ. Μητροπολίτην Ἀγχιάλου κὺρ Ἰωακείμ. Ἐκ δὲ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων τὸν εὐγενέστατον ἄρχοντα Σπαθάριν Ἰακωβάκην, τὸν εὐγεν. ἄρχοντα Πασπέλνικον Μιχαλάκην Σούτσον, τὸν εὐγεν. ἀρχ. Πασπέλνικον Νικόλαον Καρατζᾶν, τὸν εὐγενέστ. ἄρχοντα Σπαθάριν Ἀθανασάκην Ὑψηλάντην, τὸν εὐγενέστ. ἄρχοντα Πασπέλνικον Γεωργάκην καὶ τὸν εὐγενέστ. ἄρχοντα Καμαράσην Γεωργάκην· ἐπὶ δὲ πᾶσι τὸν ἐνδοξότ. καὶ πανευγενέστατον ἄρχοντα μέγαν διερμηνευτὴν τῆς κραταιᾶς βασιλείας κύριον Κωνσταντῖνον Μουρούζην, οὗτοι περ τὸ φιλόκαλον μᾶλλον ἂν πρὸς εἰδότας ἅπαντας διηγοίμεθα· ἅμα δ' αὐτῷ καὶ τῷ βούλεσθαι ἐκ παντὸς τρόπου, τοῖς ἀγαθοῖς ἐπαρκεῖν, τὸ δύνασθαι δὲ Θεοῦ ἐφάμιλλον πρόσεστι». Τούτους τοίνυν

Οἱ μαθηταὶ, παντοῖοι πανταχόθεν, ἦσαν ἀντάξιοι τῆς ἀρετῆς καὶ φήμης τῶν Καθηγητῶν, τοῦ βρίθους τῶν Ἐφόρων καὶ τῶν προστατῶν, καὶ τοῦ βεβαίου καὶ λαμπροῦ σταδίου, ὅπερ ἠνοίγετο εἰς τὸν εὐπαίδευτον καὶ εὐφυέστατον (α).

Ἰδοὺ τὸ αὐτοσχέδιον μικρογράφημα τῆς ὄντως μεγάλης καὶ ἀκηλιδώτου ταύτης *Σχολῆς τοῦ Γένους*· Γένους οὐχὶ τοῦ Γραικικοῦ, εἰμὴ καὶ ὅσον ἀξίως τῆς ἀρχαίας αὐτῶν φιλανθρώπου μεγαλορρσύνης Γραικοὶ ἐδί-

---

«κοινῇ Συνοδικῇ γνώμῃ ἀνεθέμεθα σύμπαντες», καὶ ἐπιτρόπους αὐτοὺς ἀπάντων δείχαμεν» ἀνευθύνους παντάπασιν· οἵτινες τὸ νῦν μὲν εἶναι «διδασκάλους ἐξ ἁπάντων ἑλόμενοι ἀποδείξουσι τοὺς ἀρίστους», διδασκάλι· αὐτοῖς «ὁπόσ' ἂν ἱκανῶς ἔχειν» δοκιμάσωσι, τάξαντες, καὶ τῶν μαθητῶν δὲ τοῖς ἀπορωτέροις, ὅθεν ἂν αὐτοὶς τὰ ἄλφιτα εὔπορα προμηθῆται, ἐξευρήσουσιν, ἵνα μὴ ἀπαναρκῶντες ἀποδυσπετῶσιν ὑπ' ἀπορίας. Καὶ τοῦ λοιποῦ δὲ τὰ προσόντα τῇ σχολῇ διαθήσουσι χρήματα, ὡς ἂν αὐτοὶς δοκῇ ἄριστα. Καὶ μέντοι, καὶ ὅσα ἂν βουλευόμενοι γνῶσιν, ὅτι πρὸς κόσμον καὶ ἐπίδοσιν τῆς σχολῆς πλείω, ἢ διαμονὴν καὶ συντήρησιν, ἢ πρὸς τὰ τῶν νέων ἐπαλειφόμενον καὶ νυττόμενον ἐπαίρσει πρόθυμον συμβαλλόμενα, πρὸς ταῦτα καὶ τὰ παρ' ἑαυτῶν Ἡμεῖς, εἴποτε χρῄζοιεν, καθυπισχνούμεθα αὐτοὶς πρόθυμον». Ὑπὸ τηλικούτους ἐπόπτας καὶ ἐπιτρόπους καὶ προστάτας ποία σχολὴ δὲν λαμπρύνεται; ποῖος διδάσκαλος, ποῖος μαθητὴς δὲν γίνεται κρείττων ἑαυτοῦ; Δός μοι τοιούτους Ἐφόρους, καὶ τῇ ἐπαύριον δῶσω σοι ἀπηρτισμένον πανεπιστήμιον.

(α) Ὁ πρωμνησθεὶς ἀοίδιμος Μελέτιος, ὁπὸ Λαρίσσης πατριαρχεύσας, τοιάδε περὶ τούτου ἀπεφαίνετο ἐν τῇ κατὰ τὴν ά. μαρτίου τοῦ ἔτους 1769 ἐκδοθείσῃ Πατριαρχικῷ «Βεβαιωτηρίῳ Γράμματι», τὴν τῆς σχολῆς διοίκησιν καὶ στερέωσιν διοριζομένῳ· «Τοὺς δ' ἐγκαρτερήσαντας καὶ εὐδοκιμήσαντας ἐπὶ τοῖς μαθήμασι, τούτους ἱερωσύνης τυχόντας, ἢ γλιχομένους τυχεῖν, εἰς βαθμὸν ἀρχιερωσύνης προάγεσθαι . . ,καὶ τοῦτο γέρας εἶναι παρὰ τῆς καθ' ἡμᾶς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τοῖς εὐδοκίμοις ἀνοφανείσι τῶν ἱερωσύνης ἀξίων. Τοὺς δέ γε λαϊκοὺς συνδρομῆς τῆς προσηκούσης ἑκάστῳ προθύμως ἀξιοῦσθαι παρὰ τῶν εὐγενεστάτων ἀρχόντων εἰς τὰ πρὸς κυβέρνησιν αὐτῶν».

Ὁ δ'αὐτὸς ἐν ἑτέρῳ ὁμοίῳ Γράμματι τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ τάδε· «Ζήλῳ γὰρ θείῳ κεκινημένοι (Ἀρχιερεῖς καὶ ἄρχοντες) πρὸς κοινὴν τοῦ Γένους ὠφέλειαν, εὐκοσμίαν τε καὶκαλλονὴν, συστήσασθαι κοινῇ προτεθύμηνται τὸ ἐνταῦθα Φροντιστήριον, ἤδη που παρεωραμένον, ὡς ἂν οἱ ἔρωτι παιδείας προσφοιτῶντες, «τοῖς τε ἐγκυκλίοις; τῶν μαθημάτων ἐγγυμναζόμενοι καὶ δὴ καὶ τῶν μαθηματικῶν, φυσικῶν τε καὶ μεταφυσικῶν ἀκουσμάτων καὶ θεωρημάτων ἱκανῶς ἀπογευόμενοι, ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ θειότερα χωρεῖν ἔχουσι, κἀπὶ τὰ ὄργια τῆς ἱερᾶς θεολογίας καὶ ἀληθοῦς ἐπιστήμης προσαναβαίνειν . . . ». Ταῦτα γοῦν ὁρῶντες ἡμεῖς . . . οὐκ ἐγνωμεν δεῖν πάμπαν ἀσυντελῆ τὰ καθ' ἡμᾶς ὀρθῆναι πρὸς συγκρότησιν τοῦ Φροντιστηρίου τούτου, «μᾶλλον δὲ τὰ κατὰ τὴν κοινὴν Μητέρα ἁγίαν ταύτην τοῦ Χριστοῦ μεγάλην Ἐκκλησίαν· πρὸς γὰρ κοινὴν ἀποβλέπον τοῦ Γένους ὠφέλειαν, οὐχ ἥκιστα πρὸς εὐκοσμίαν καὶ καλλονὴν» αὐτῆς (τῆς Ἐκκλησίας) «ἀποτείνεται κτλ. » Συνετέλεσε δὲ ὁ ἐν τῇ μακαρίᾳ τῇ λήξει ἐκείνος Μελέτιος, ἀνοικοδομήσας τὴν ἐντὸς Πετρίου αὐλίαν, κτῆμα οὖσαν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἀφιερώσας αὐτὴν τῇ σχολῇ πρὸς οἴκησιν διδασκάλων καὶ μαθητῶν. Οὕτως Ἱεράρχαι καὶ ἄρχοντες ἐφιλοτιμοῦντο τίς τίνα ὑπερβήσεται ἐν κοιναῖς ἀγαθουργίαις· τίς μᾶλλον προαγει τὸ Ἔθνος, ἐγκαλπούμενος καὶ προάγων τοὺς εὐφυεστάτους καὶ σπουδαιοτάτους νέους, καὶ τὰ κοινὰ τελειῶν τῆς ἐκπαιδεύσεως καθιδρύματα.

δαξαν· Γραικοὶ ἐδαπάνησαν· Γραικοὶ ἐστήριξαν καὶ ἔσωσαν τὴν σχολὴν· πολλάκις καὶ πολυειδῶς κινδυνεύσασαν· Γραικοὶ ἔκαθον· ἀλλὰ καὶ —Γραικοὶ εὐδοκίμησαν· κατὰ δὲ τὰ ἄλλα πάντα κοινὰ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου Γένους τῆς ἐπικρατείας. Ἐπειδὴ λοιπὸν ἐκ ταύτης τῆς σχολῆς ἐξέρρευσαν, ὡς ἐκ πηγῆς ζωοπαρόχου, τόσοι χείμαρροι ναμάτων τῆς διδασκαλίας, ἅπερ ποτιζόμενα τὰ ἔθνη κραταιοῦνται καὶ ἀθανατίζονται, φανερὸν, ὅτι ἀνάλογος πρέπει χάρις καὶ δόξα εἰς τοὺς ἀειμνήστους καὶ μεγαλοψύχους πρωτουργοὺς τῆς τηλικαύτης ὠφελείας, ἄνδρας ἀνήκοντας οὐχὶ εἰς ταύτην ἢ ἐκείνην τὴν πατρίδα, ἀλλ' εἰς ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ ὅπου τὸ πνευματικὸν αὐτῆς ἀκτινοβολεῖ διάδημα, ὅπου αἱ θεόδεκτοι αὐτῆς εὐχαὶ καὶ δεήσεις ἐξικνοῦνται εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τοὺς οὐρανούς.

Χαίρετε, ψυχαὶ τρισόλβιοι καὶ πανοσίδιμοι· πάλιν, ἐρῶ, χαίρετε· τρισμάκαρες ὑμεῖς· μακαρία καὶ ἡ γῆ, ἡ γεννήσασα καὶ θρέψασα υἱοὺς τοιούτους· μακαρίων τὸ ἔθνος, εἰς ὃ δίδωσιν ὁ Κύριος στηρίγματα τοιαῦτα· τὰ ἐξαστράψαν φῶς τῶν ὑμετέρων καινοφελεστάτων ἀγαθουργιῶν ἐφεγγοβόλησε τὸν τέως ζοφερὸν τοῦτον ὁρίζοντα καὶ κατεπραΰνε δεινοὺς καὶ κρυεροὺς χειμῶνας. Νέοι καὶ γέροντες καὶ οἱ ἀκμαῖοι τῆς νῦν καὶ τῶν ἐπερχομένων γενεῶν, διὰ παντὸς εὐγνωμονοῦντες, εὐλογήσουσιν ὑμῶν τὴν μνήμην καὶ τὸ ὄνομα, καὶ περιῤῥανοῦσιν αὐτὰ ἀντὶ ῥάδων καὶ μύρων δι' εὐχῶν ἐγκαρδίων, διὰ δακρύων εὐγνωμοσύνης.

Χαῖρέ μοι καὶ Σύ, πανάγιε Πατριάρχα καὶ ἡ περὶ Σὲ ἁγιωτάτη καὶ συλλειτουργοῦσα Σύνοδος. Ἡ εὐγνώμων καὶ ἀείζωος ἱστορία, μνημονεύουσα ἐκείνων τῶν ἀνδρῶν, μνημονεύσει μετ' ἀνευφημίας καὶ τοῦ μνημοσύνου τούτου καὶ τῆς ἄλλης πατρικῆς ὑμῶν μερίμνης. Ἀνδρίζου, γεραρὲ τῆς εὐσεβείας πρόεδρε· ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε εἰς τοιούτους ἐνδόξους ἀγῶνας, ἀγῶνας τοῦ φωτισμοῦ καὶ τοῦ καταφτισμοῦ τῶν παμπληθῶν σου. Μόνον ὀφθαλμὸς πατρὸς ἀγρύπνου χορτάζει καὶ πιαίνει τὰ τεκνία τοῦ Χριστοῦ· πιαίνει τὰ τῆς Ἐκκλησίας κεφαλαιωδέστερα συμφέροντα, ἅπερ ὁ κόσμος ἀγνοῶν εὐτελίζει καὶ κατισχναίνει.

Καὶ ὑμεῖς, ὦ φίλαι κεφαλαὶ τῆς σεμνοτρόφου τῶν Καθηγητῶν καὶ φοιτητῶν χορείας, οὓς ἐστεφάνωσε καὶ ἐχαρίτωσεν ἡ Θεία δεξιὰ διὰ τοῦ πρώτου καὶ μεγίστου τῶν τοῦ Πνεύματος χαρισμάτων, τῆς σοφίας καὶ τῆς γνώσεως, ὅπως, *υἱοὶ φωτὸς* γενόμενοι, ἀναδειχθῆτε φῶς τοῦ *κόσμου*, ὡς ἱερομύσται καὶ δαδοῦχοι πάσης ἀληθείας καὶ δικαιοσύνης καὶ χρηστότητος· καὶ ὑμεῖς οἱ ἄοκνοι καὶ ἐξ ἀπόρων πόρους φιλοτίμως πορίζόμενοι Ἔφοροι καὶ σύμπαντες οἱ συνελθόντες σήμερον εἰς τοῦτον τῆς Ὀρθοδοξίας τὸν πρωτόναον φιλόθεοί τε καὶ φιλόμουσοι, ἐξ ἅπαντος οἱ πάντες τιμήσετε τὴν ἑορτὴν, καὶ σὺν αὐτῇ τιμήσετε τοὺς μνημονευσμένους ἀριζήλους καὶ μεγίστους εὐεργέτας, ὡς υἱοὶ πατρῴζοντες τοὺς ἠθικοὺς πατέρας· οἱ μὲν διδάσκαλοι ἀφθόνως καὶ εἰλικρινῶς καὶ μετὰ φόβου Θεοῦ σπείροντες τὸν σπόρον τῆς ἀληθινῆς παιδείας· οἱ δὲ μαθητευόμενοι, δεχόμενοι αὐτὸν εἰς

ἀγαθὴν καρδίαν καὶ καρποφοροῦντες ἄξια τοῦ Ἔθνους καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ἄξια τῆς ἐποχῆς, ἄξια τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου, ἄξια τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ μέλλοντος· οἱ δὲ λοιποὶ ἀκραταλί, ἐκεῖνο ἐνθυμούμενοι, ὅτι ἐκεῖνοι οἱ λαοὶ μένουσι διὰ παντὸς ταπεινοὶ καὶ δυστυχεῖς καὶ βάρβαροι, ὅσων τὰ φρονήματα, τυσπειρούμενα καὶ συγκλειόμενα ἐν τῷ στενῷ κλωβίῳ τοῦ ἀτομικοῦ συμφέροντος, ἄλλο παρὰ τὸ προσωπικὸν εἰς τὸ συγγενικὸν ἐγὼ δὲν βλέπουσι. Τῆς μεγάλης ἐθνικῆς προόδου καὶ δυνάμεως προηγοῦνται μεγάλα ἔργα· ἔργα δὲ μεγάλα καὶ βλαστάνουσιν ἐν τῷ κήπῳ τῶν μεγάλων καὶ γενναίων φρονημάτων, γενναίων κατὰ Θεὸν, γενναίων κατὰ τὴν τοῦ πλησίον ὠφέλειαν.

Σύ, Κύριε Χριστὲ, ἡ τοῦ Πατρὸς σοφία καὶ τὸ φῶς τὸ ἄδυτον, ὁ ἀνοίγων καὶ καταρτίζων ξθνη καὶ λαοὺς, σὺ δὸς τῷ σῷ λαῷ φῶς καὶ σοφίαν καὶ τὴν χάριν σου· δὸς ὀρθογνώμονα διάνοιαν, φιλάνθρωπον καρδίαν, ὕψος καὶ κάλλος εὐαγγελικοῦ φρονήματος, ἀνάγοντας εἰς τὴν περιωπὴν τῆς τελειότητος. Ταῖς δὲ προσευχαῖς καὶ δεήσεσι τῶν ἐν τῇ ἐπιγείῳ καὶ ἐπουρανίῳ Ἐκκλησίᾳ λατρευόντων σοι καὶ διὰ τὴν προσφερομένην σοι ἀναίμακτον θυσίαν τοῖς μὲν ζῶσιν εὐεργέταις καὶ προστάταις τῶν οἴκων τῆς σοφίας τῶν μικρῶν καὶ τῶν μεγάλων δίδου ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εὐλογίαν καὶ τὰ ἄλλα ἀγαθά σου τὰ ἐγκόσμια καὶ ὑπερκόσμια. Τῶν δὲ ἀναπαυομένων, ὅπως τὰ ἔργα λάμψαντα ἐπὶ τῆς γῆς σὲ ἐδόξασαν ἐν τοῖς ἀνθρώποις, οὕτω, Θεὲ δίκαιε καὶ ἅγιε, δόξασον αὐτῶν ψυχὰς καὶ σώματα ἐν τοῖς Ἀγγέλοις σου· καὶ ποίησον, ἵνα καθαρθέντες ἐν τῷ αἵματί σου λάμψωσι, καθὼς ὁ ἥλιος, ἐν τῇ βασιλείᾳ σου!

Γένοιτο, Κύριε τοῦ ἐλέους, γένοιτο!

Β'. κατὰ τὸ ἀωξς'.

«Τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια· τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν». Ἰω. ς'. 63. Α'. Ἐ'. 6.

Δύο καὶ σεβασμίας μνήμας ἐπιτελεῖ σήμερον ἡ τοῦ Χριστοῦ πανένδοξος Ἐκκλησία, ἱεράρχαι θειότατοι (α) καὶ τὸ λοιπὸν λογικὸν τῆς εὐσεβείας ἁγίασμα· φοβερὰν μὲν καὶ μεγαλοπρεπῆ τὴν μίαν, ἱλαρὰν δὲ καὶ κατανυκτικὴν τὴν δευτέραν, τὴν μνήμην τῆς δευτέρας καὶ ἐνδόξου τοῦ Κυρίου παρουσίας καὶ κρίσεως, καὶ τὴν τῶν τριῶν μεγάλων διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν. Ἐκεῖ τίθενται θρόνοι τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, καὶ ὁ παλαιὸς τῶν ἡμερῶν ἐν μέσῳ αὐτῶν μετὰ δόξης καθέζεται· φλὸξ πυρὸς ὁ θρόνος αὐτοῦ, καὶ πῦρ φλέγον οἱ τροχοὶ αὐτοῦ, καὶ ποταμὸς πυρὸς

(α) Τοῦ παναγ. Πατριάρχου νοσηλευομένου, ἑπτὰ τῶν Συνοδικῶν ἁγίων Ἀρχιερέων διεπέρανε τὰ τῆς ἱερᾶς τελετῆς.

ἕλκει πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ· χίλιαι χιλιάδες Ἀγγέλων καὶ μύριαι μυριάδες Ἀρχαγγέλων δορυφοροῦσιν αὐτόν· φωνὴ δὲ σάλπιγγος ἐγείρει τοὺς νεκροὺς, ὡς ἐξ ὕπνου, καὶ κριτήριον καθίζει ἀδέκαστον, καὶ βίβλοι ἀνοίγονται, καὶ τὰ κρυπτὰ πάντα δημοσιεύονται· φόβος καὶ τρόμος συνέχει πᾶσαν τὴν κτίσιν, προσδοκῶσαν ἐκ τοῦ στόματος κριτοῦ δικαιοτάτου τὴν εὐλογίαν ἢ τὸ αἰώνιον οὐαὶ καὶ τὸν ὀλίγον ἀριθμὸν τῶν σωζομένων· πᾶσα δὲ ἡ βασιλεία καὶ ἡ ἐξουσία τῶν ἀρχόντων τῆς γῆς, ἀφαιρουμένη, δίδοται τῷ Ὑψίστῳ καὶ τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ, ἵνα βασιλεύσωσιν εἰς αἰῶνας αἰώνων (Δαν. Ζ'. ιβ'. Ματθ. κδ'. 31—46). Ἑτοιμάσθητε, υἱοὶ καὶ θυγατέρες τῆς γῆς, *διὰ τὴν φοβερὰν ἡμέραν ἐκείνην!* Ἐνταῦθα δὲ, τρεῖς τῆς τρισηλίου Θεότητος οὐρανοφανεῖς φωστῆρας, τοὺς τὸν Κύριον τῆς δόξης δοξάσαντας διὰ τῆς αὐτῶν σοφίας καὶ ἁγιότητος ἑορτάζοντες, συνεξυμνοῦμεν καὶ τὴν τῷ Θεῷ συμπάρεδρον σοφίαν, ἐξ ἧς ἀεννάους βρύουσα, ὡς ἐξ ἀδύτου ἡλίου ἄσβεστος ἀκτὶς, πᾶσα ἡ ἐν ἀνθρώποις ἐπιστήμη καὶ μάθησις, λατρεύεται, ὡς ἐν ναοῖς, ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ μικροῖς διδακτηρίοις ὑπὸ τὴν πνευματοδότιν χάριν τοῦ Κυρίου καὶ τὴν τῶν σοφῶν πατέρων τελεσφόρον εὐλογίαν. Τὴν δὲ σοφίαν γεραίροντες, κατὰ χρέος μακαρίζομεν πάντας τοὺς κλεινοὺς αὐτῆς ἱεροφάντας καὶ πρωταθλητὰς, τοὺς ἀοιδίμους διδασκάλους καὶ συνδρομητὰς, τὸ Θεῖον ἔλεος ἐπὶ τὰς ἐλεήμονας αὐτῶν ψυχὰς ἐπικαλούμενοι, πρὸς δὲ τὴν νέαν γενεὰν ἀρίζηλον αὐτοὺς ὑπογραμμὸν φιλομαθείας καὶ φιλογενείας προβάλλοντες. Ἡ μνήμη τῶν προγόνων καὶ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν, ἀνάπτουσα τὸν ζῆλον, ὅπου ἐμαράνθη, καὶ ἐξεγείρουσα τὴν ἅμιλλαν πρὸς τὰ μεγάλα ἔργα, ὑπόκειται θεμέλιον ἀῤῥαγές, ἐφ' οὗ ἐποικοδομοῦσιν Ἐκκλησία καὶ πολιτεία τὸ ἐνεστὼς καὶ τὸ μέλλον αὐτῶν, τὸ ἔνδοξον καὶ αἰώνιον μέλλον τοῦ οὐρανοῦ, τὸ μέγα καὶ μεγακλεὲς μέλλον τῆς γῆς, ἅτινα ἡ ἄνω Πρόνοια δωρεῖται εἰς ἐκεῖνα τὰ ἔθνη, ὅσα ἐμεγάλυναν καὶ ὕψωσαν τὸ πνεῦμα ὑπεράνω πάσης σαρκὸς, πάσης ὕλης.

Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὁ Θεὸς καὶ ἡ κοινωνία παρὰ πάντων ἀπαιτοῦσιν οὐχὶ τὴν ὕλην καὶ τὴν σάρκα, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα, τὸ ζωοποιοῦν τὴν σάρκα, καὶ τελειοῦν καὶ ἁγιάζον τῆς σαρκὸς τὰ ἔργα, ἰδοὺ ὑπόθεσις εἰς τὴν διπλῆν ἑορτὴν κατάλληλος, χρησίμη πρὸ τοῦ τάφου καὶ μετὰ τὸν τάφον, ὑπόθεσις κοινωνικὴ καὶ Εὐαγγελική, ὅτι, *παντοῦ καὶ πάντοτε, ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ, τὸ πνεῦμα νικᾷ τὴν ὕλην· διότι τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ζωοποιὸς ἀλήθεια·* «τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν». Εἶθε διὰ τῶν πνευματοδώρων προσευχῶν πάσης τῆς ἱερουργοῦ ἱεραρχίας καὶ τοῦ ἐν πνεύματι χορηστατοῦντος καὶ συνευχομένου φιλοθέου τε καὶ φιλομούσου πρωτοποίμενος, τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν πατρὸς καὶ δεσπότου, οὗ ἡ παρατεινομένη νόσος σκυθρωπὰ ποιεῖ τὰ τέκνα, εἴθ' αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, κατασκηνῶσαν ἐξ *ὑρέων αἰωνίων*, φθέγξαιτο τὴν ὥραν ταύτην διὰ τῆς ἀσθενοῦς μου

γλώσσης καὶ τῶν ὑμετέρων καρδιῶν μέλος ἐναρμόνιον οὐρανίου καὶ ζωοποιοῦ διδασκαλίας, ἵνα γένωνται τὰ ῥήματά μου πνεῦμα καὶ ζωὴ εἰς ἅπαν τὸ θεόλεκτον τοῦτο πλήρωμα.

« Τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια· τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν ».

ά. Οὔτε ὁ λογικὸς ἄνθρωπος οὔτε ὁ Θεῖος λόγος γινώσκει ὂν αἰωνιώτερον, κρατιότερον καὶ μεγαλειότερον, ἢ ἐλευθερώτερον καὶ ἄπειρον ἄλλο παρὰ τὸν Θεὸν τοῦ παντός· οὐδὲν τῆς Θείας ζωῆς ζωτικώτερον, τῆς Θείας δυνάμεως ἰσχυρότερον, τῆς Θείας θελήσεως ἁγιώτερον καὶ δραστικώτερον. Διὰ τί ἄρά γε; διότι οὐδὲν ὑπάρχει τοῦ Θείου νοὸς λογικώτερον καὶ πνευματικώτερον· οὐδὲν ἄλλο ἀναβαίνει εἰς τὸν θρόνον τῆς ὑπερτελείου καὶ παμμακαρίζου Θεότητος παρὰ τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν καὶ νόησιν, αἵτινές εἰσι γνωρίσματα οὐχὶ τῆς ἀδρανοῦς καὶ δούλης καὶ ἐνδεχομένης ὕλης, ἀλλὰ τοῦ ἀειζώου καὶ ἀεικινήτου καὶ παντόφου πνεύματος. Τοῦτο δὲ, τὸ κατ' ἐξοχὴν ἀπόλυτον καὶ ἀνεξάρτητον Πνεῦμα, Κύριος ὁ Θεὸς, δημιουργήσαν ἐκ τοῦ μηδενὸς τὴν ὕλην καὶ τὰ δεύτερα πνεύματα, οὐχὶ ὡς ὁμοούσια προϊόντα, ἀλλ' ὡς ἑτεροούσια δημιουργήματα, δεσπόζει ἐπὶ πάντων αἰωνίως καὶ κυβερνᾷ καὶ σώζει καὶ κατευθύνει ἕκαστον εἰς τὸ προσῆκον τέλος, οὐχὶ τρόπῳ ὑλικῷ, ἀλλ' ἐν τῇ σοφίᾳ ἑαυτοῦ. « Ὁ Θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσε τὴν γῆν, ἡτοίμασε δὲ οὐρανοὺς ἐν φρονήσει » (Παροιμ. γ. 19. δ'. 22—30. Σοφ Σολ. ί. ιδ'. Σιράχ, κδ'. 3—5, 9). Τούτου χάριν αἱ ἅγιαι Γραφαὶ, ἐπονομάζουσι τὸν ποιητὴν τοῦ παντὸς *Θεὸν τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς, πνεῦμα καθαρὸν, ἐλεύθερον, κύριον, παντοκράτορα* (Ἀριθ. κζ'. 17. Ἰω. δ'. 24. Κορ. Β'. γ'. 17), διδάσκουσι περὶ τῆς αὐτοῦ παντοκρατοῦς σοφίας, ὅτι « ἔστιν ἐν αὐτῇ πνεῦμα νοερὸν, ἅγιον, ... λεπτὸν, εὐκίνητον, τρανὸν, ἀμόλυντον, σαφὲς, ἀπήμαντον, ... εὐεργετικὸν, φιλάνθρωπον, ... παντοδύναμον, παντεπίσκοπον, κινητικώτερον πάσης κινήσεως καὶ διὰ πάντων χωροῦν πνευμάτων· ἀτμὶς τῆς τοῦ Θεοῦ δυνάμεως καὶ ἀπόῤῥοια τῆς τοῦ παντοκράτορος δόξης εἰλικρινὴς, καὶ ἀπαύγασμα φωτὸς ἀϊδίου, καὶ ἔσοπτρον ἀκηλίδωτον τῆς τοῦ Θεοῦ ἐνεργείας, καὶ εἰκὼν τῆς ἀγαθότητος αὐτοῦ· μία δὲ οὖσα, πάντα δύναται· καὶ μένουσα ἐν ἑαυτῇ, πάντα καινίζει· καὶ κατὰ γενεὰς εἰς ψυχὰς ὁσίας μεταβαίνουσα, φίλους Θεοῦ καὶ προφήτας κατασκευάζει » (Σοφ. Σολ. ζ'.) Οὕτω λοιπὸν παρὰ τῷ αἰωνίῳ Θεῷ *τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια· τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν·* ἀλλ' οὐδὲ ὑπάρχει. Τί δὲ καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν γένει;

β'. Ὁ ἄνθρωπος, τῶν ἄλλων ποιημάτων ὑπάρχων ὁμολογουμένως τὸ εὐγενέστερον, ἄρχει πάσης τῆς γῆς καὶ τῶν ἐν αὐτῇ· διὰ οὐδὲν ἕτερον, ἢ διότι, Θεοτύπωτον φέρων ἐν ἑαυτῷ, ὡς βασιλικὴν σφραγῖδα, τὴν Θείαν εἰκόνα καὶ ὁμοίωσιν, ἐστὶ καὶ αὐτὸς πνεῦμα νοερὸν καὶ ἀθάνατον, Θεοῦ

πνοὴ λογικὴ καὶ ἄϋλος, ὑλικὸν μὲν σῶμα περικείμενη ὡς ἔνδυμα καὶ ὡς δοῦλον ὄργανον, τὸ δὲ παντέλειον ἀρχέτυπον εἰκονίζουσα διὰ τῆς ἐπιστήμης καὶ γνώσεως, διὰ τῆς ἐξουσίας καὶ κυριότητος, καὶ διὰ τῆς ἠθικῆς αὐτοῦ καθαρότητος. Τὸ δὲ θαυμαστότερον, καθὼς μεταξὺ τῶν ποιημάτων περὶ μόνου τοῦ ἀνθρώπου εἶπεν ὁ Θεὸς τὸ· « Ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν » (Γεν. ά, 26.), οὕτω μόνος ὁ θεοείκελος ἄνθρωπος, καὶ τὸ δημιουργεῖν κληροδοτηθείς, μεταδίδωσιν εἰς τὴν ἄμορφον ὕλην, εἰς τὸ ξύλον, εἰς τὸν λίθον, εἰς τὰ μέταλλον καὶ εἰς τὰ νεκρὰ στοιχεῖα, εἶδος καὶ κάλλος, κίνησιν καὶ ἐνέργειαν καὶ πνεῦμα ζωοποιόν. Ἀμφιβάλλεις, ἄνθρωπε, περὶ ταύτης τῆς δυνάμεώς σου; εἰπέ μοι, τί ἐστι τὰ ἀρχιτεκτονικὸν μεγαλούργημα ναοῦ Σολομωντείου καὶ Ἰουστινιανείου, ἵνα παραλείψω πυραμίδας καὶ παρθενῶνας καὶ μαυσωλεῖα καὶ κολοσσοὺς καὶ πάντα πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς τὰ ἀνάκτορα; Τί ἐστιν ἐν ὡραῖον ἄγαλμα, μία ὡραία εἰκὼν γλυφίδος ἢ γραφίδος Φειδίου ἢ Ζεύξιδος, Μιχαὴλ Ἀγγέλου ἢ Ῥαφαὴλ Σαντσίου; Τί τὸ μουσουργικὸν μελῴδημα τῶν ἀγγελικῶν ὕμνων τῆς Ἐκκλησίας, ἵνα σιωπήσω τὰς ἐκπληκτικὰς ἀπηχήσεις τοῦ Δάμωνος καὶ τῶν δύο Τιμοθέων, τοῦ Παλαιστρίνα καὶ τοῦ Ῥοσίνη, τοῦ Μοζάρτου καὶ τοῦ Βετχόβεν; Τί τὸ πεχαριτωμένον καὶ τῆς ὑλικῆς ταύτης σφαίρας ὕσπερ ὑπερκείμενον ποίημα Δαβὶδ καὶ Ὁμήρου, Δάντου καὶ Μίλτωνος, Σοφοκλέους καὶ Σακεσπήρου; Τί τὸ πνέον ἐνθουσιαστικοῦ πυρὸς καὶ κάλλους ἀγλαὸν ῥητόρευμα τόνου Δημοσθενικοῦ, Κικερωνείου καὶ τοῦ ἐν ἁγίοις Χρυσοστόμου; Τίς προσήγγισε καὶ διεφώτισε τὰ τετραπέρατα τῆς ὑφηλίου, τὰ ὑγρὰ καὶ τὰ χερσαῖα, καὶ ἀνεμοίχλευσεν ἀπάσης τῆς δημιουργίας τὰ μυστήρια δι' ὀλίγου ἀτμοῦ, δι' ἑνὸς ἐλάσματος σιδήρου, δι' ἑνὸς σύρματος ἠλεκτρικοῦ, διὰ μιᾶς φωτιστικῆς ἀκτῖνος, καὶ δι' ὀλίγων ἀλφαβητικῶν σημείων; Καὶ ἵνα μὴ παρέλθω τὸ πολὺ θεοπρεπέστερον, τίς τὸν χοϊκὸν καὶ ἔνσαρκον ἄνθρωπον ἀναβιβάζει εἰς τοὺς οὐρανοὺς ὡς Ἄγγελον καὶ ὡς υἱὸν Θεοῦ ἡγιασμένον καὶ μακάριον; Τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου, *ὡς φῶς Κυρίου, ὡς θεῖος ὀφθαλμὸς ἐνθάμυχος* (Παροιμ. κ', 27. Σιράχ, ιζ', 7—8), ἀναπτυχθὲν διὰ διδασκαλίας ἀνθρωπίνης ἢ δι' ἐπιπνοίας οὐρανίου (πρβλ. Ἐξόδ. κά. λά. λέ. Ἀριθμ. ιά. Δευτερ. λδ'. Κριτ. γ'. ς'. ιά. ιγ'. Βασιλ. Ά, ί. ιά. ις'. Γ'. γ'. Παροιμ. ϐ'. γ'. Σοφ. Σολ. ζ'. ή. θ'. Ἰεζεκ. λς'. Σιράχ, ά. λά.), καὶ περισαρκοῦν διὰ τῆς ὕλης τὰ νοερὰ αὐτοῦ γεννήματα, τὰς ἐννοίας καὶ ἰδέας, αἵτινές εἰσιν ὁμοίως πνεῦμα· διότι πᾶν τὸ γεγεννημένον ἐκ τοῦ πνεύματος πνεῦμά ἐστι, καθὼς καὶ τὸ ἐκ τῆς σαρκὸς γεννώμενον σάρξ ἐστιν (Ἰωάν. γ'. 6), διαμορφοῖ καὶ τελειοῖ τὴν ὕλην ἔν τε τῷ κοινῷ βίῳ, καὶ ἐξαιρέτως ἐν τῷ πνευματικῷ ὁρίζοντι τῶν φυσικῶν καὶ λογικῶν καὶ ἠθικῶν ἐπιστημῶν. Κυβερνᾷ δὲ οὐχὶ τὴν ὕλην μόνον, ἀλλὰ καὶ πνεῦμα ἕτερον ὁμογενὲς ἀσθενέστερον, ἢ ὑλομανοῦν καὶ χέρσον. Οὕτως ὑλικὸς ὦρμος καὶ διανοητικῶς ἀρτίφρων διευθύνει ἡλικίαν ἄωρον καὶ τὴν ὀργανι-

κῶς παρημακυῖαν, ὃν τρόπον ὁ σοφὸς τὸν ἄσοφον καὶ ὁ φρόνιμος τὸν ἄφρονα. « Δουλεύσει γὰρ ἄφρων φρονίμῳ, υἱὸς δὲ πεπαιδευμένος ἄφρονι υἱῷ διακόνῳ χρήσεται ». (Παροιμ. ί, 5. 24. κδ', 30—31. Σοφ. Σολ. κδ', 14—15. Ἰώβ, λϛ', 9—10). Εἰ δὲ αὕτω ταῦτα συμβαίνουσι, καὶ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ λοιπὸν ἐν γένει, καθὼς ἐν τῷ Θεῷ, *τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια· τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν.* Οὐδὲ ἄλλως συμβαίνει ἐν τῷ μικρογραφήματι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, τῷ ἀτόμῳ.

γ'. Οὐδὲν ὑλικώτερον, κατὰ τὸ φαινόμενον, ἀνθρώπου βιομηχάνου καὶ ἐμπόρου, ναύτου καὶ στρατιώτου, γεωπόνου καὶ χειρώνακτος. Οἱ πάντες, καθάπερ ἐργολάβοι τινὲς τῆς ὕλης, κατειργασμένης ἢ ἀκατεργάστου, ἀνενδότως ἀγωνίζονται, ὅπως προτάξωσιν αὐτὴν εἰς τὰς ἀνθρωπίνους ἀναγκας καὶ ὀρέξεις. Ὅθεν καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν οὐσιωδῶς ὕλη ὄντα, εἰς τὴν ὕλην ἀπολήγουσιν· « ὅτι γῆ εἶ, καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσῃ » (Γεν. γ', 19). Καὶ ὅμως, καθὼς πᾶσα ἐπιστήμη καὶ φρόνησις ἀπαύγασμά ἐστι φωτὸς ἀϊδίου τῆς ἐν τῷ Θεῷ ἀληθείας, οὕτω καὶ πᾶσαν τέχνην καὶ πᾶν βιωτικὸν ἐπιτήδευμα, κἂν ᾖ καὶ τὸ εὐτελέστατον, νοῦς ἐπιστήμων γεννᾷ καὶ προάγει. Καὶ ὅτι μὲν οἱαδήποτε ἐπιστήμη τοῦ πνεύματός ἐστι λαμπηδὼν καὶ ἐνέργημα, ἀντὶ τῆς μαρτυρίας τῶν ἁγίων Γραφῶν, καθ' ἃς πάντα ἐξευρίσκει καὶ τελειοῖ *ἡ πάντων τεχνῖτις* καὶ *ἐργάτις σοφία* τοῦ θείου νοὸς καὶ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ (Σοφ. Σολ. ζ'. η'. Παροιμ. α', 2—3), μάρτυς ἀποχρῶν αὐτὴ ἡ ἄλογος καὶ ἡ ἄψυχος φύσις, ἥτις οὔτε θεολογεῖ, οὔτε φιλοσοφεῖ, οὔτε ἀστρονομεῖ, οὔτε φυσιολογεῖ, οὐδ' οὐδὲν ἴχνος δείκνυσι τῆς ἐνσυνειδήτου ἐπιστημονικότητος. Ὅτι δὲ νοῦς ὁμοίως διδάσκει τὸν γεωργὸν καὶ πάντα τεχνίτην τόν τε μηχανισμὸν τῆς τέχνης καὶ τῶν ὀργάνων αὐτῆς, καὶ τὰς φυσικὰς καὶ χημικὰς τῶν διαφόρων σωμάτων ἰδιότητας καὶ τὴν τούτων σκόπιμον μεταχείρισιν, καὶ περὶ τούτου ἀρκέσει ἡ παρατήρησις, ὅτι οὐδὲν τῶν ἀλόγων ζώων ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἠκούσθη ναύτης ἢ γεωργός, τεχνίτης ἢ ἔμπορος. Καὶ μὴ λεγέτωσαν οἱ δύστηνοι τῷ ὑλισμῷ ἑαυτοὺς, ὅτι τελειότερος ὀργανισμὸς τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος κατεργάζεται ταῦτα. Τοῦ μωροῦ καὶ παράφρονος, τοῦ ἀπαιδεύτου καὶ ἀφυοῦς τὸ σῶμα πάντοτε οὐκ ἔστιν ἀτελέστερον τοῦ εὐφυοῦς καὶ πεπαιδευμένου, πολλάκις δὲ πολὺ ἀκμαιότερον· εἰς δὲ τὸ σύνηθες ἀνθρώπινον σῶμα μόλις ἐπῆλθε νοῦς καὶ διδασκαλία, καὶ παραχρῆμα ὁ τέως εἰς καὶ ἀνεπιτήδειος ἐργάτης, δι' ὀλίγου κόπου δαμάζων τὸν ὄγκον τῆς ὕλης, γίνεται παραδόξως ἑκατόγχειρ καὶ χιλιόχειρ, πολυμήχανος καὶ πολύτροπος καὶ δεξιώτατος καλλιτέχνης, ταχύπλουτος, καὶ εὐημερῶν, ἔνδοξος ἐν τῇ κοινωνίᾳ καὶ μέγα δυνάμενος. Διὸ καὶ ὀρθῶς ἐρρέθη, ὅτι τόσην δύναμιν ἔχει ὁ ἄνθρωπος, ὅσην ἔχει γνῶσιν· καὶ διὰ τοῦτό ἐστιν ὁ Θεὸς παντοδύναμος, διότι γινώσκει τὰ πάντα. Τὴν παγκοσμίως πειραματικὴν ταύτην ἀλήθειαν ἐπικυροῦσα καὶ ἡ θεία Γραφὴ, διδάσκει ὅτι « ἡ σοφία τοὺς ἑαυτῆς θεράποντας ἐκ πόνων ἐρρύσατο· βλαστάνει δὲ χάριν καὶ δόξαν καὶ ἀναθ-

μαντον πλοῦτον καὶ μῆκος βίου, καὶ πάντα ὁμοῦ τἀγαθά· οὗ δὲ εἰσπορεύεται ὁ σοφὸς, εὐλογήσει Κύριος »(Παροιμ. γ', 19. Σοφ. Σολ. ί. Σιράχ, δ',13. Βασιλ. Γ'. γ', 11—14).

Διὰ δὲ τὸ φύσει εὐεργετικὸν καὶ φιλάνθρωπον τοῦ πεπαιδευμένου πνεύματος, ἐπειδὴ ὁ εἰς ἑαυτὸν σοφὸς σοφὸς ἔσεται καὶ πρὸς τὸν πλησίον, φανερὸν ὅτι, ὅσῳ οἱ πολῖται πνευματικῶς τελειότεροι, τοσούτῳ καὶ αἱ κοινωνίαι καθίστανται πλουσιώτεραι καὶ κραταιότεραι, φιλανθρωπότεραι καὶ μεγάλαι. Στρέψατε, ἀγαπητοί μου ἀκροαταί, τὸ βλέμμα ὑμῶν δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ πρὸς τὰς εὐδαιμόνας καὶ ἐνδόξους χώρας, ἔνθα ἡ παιδεία ἐγένετο γενικὴ διὰ νόμου, καὶ καταμάθετε τίνος ἕνεκα ὁ πάντων τῶν βασιλέων καὶ προφητῶν σοφώτατος Σολομὼν *ταλαίπωρον* καὶ *ἐπικατάρατον* ὠνόμασε πάντα καταφρονητὴν καὶ διώκτην τῆς τὸ πνεῦμα τοῦ λαοῦ τροφούσης καὶ μεγαλυνούσης παιδείας. « Σοφίαν γὰρ καὶ παιδείαν ὁ ἐξουθενῶν ταλαίπωρος· κενὴ δὲ ἡ ἐλπὶς αὐτῶν, καὶ οἱ κόποι ἀνήητοι, καὶ ἄχρηστα τὰ ἔργα αὐτῶν· αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄφρονες, καὶ πονηρὰ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπικατάρατος ἡ γένεσις αὐτῶν » (Σοφ. Σολ. γ', 11—12). Οὕτως ἄρα καὶ ἐν τῷ ἀτόμῳ τῆς οἰκίας καὶ τῆς κοινωνίας *τὸ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια· τὸ πνεῦμα ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν.* Ἀλλὰ προβῶμεν καὶ εἰς τὴν πολιτείαν.

δ'. Πᾶς ἄνθρωπος, φύσει φίλαυτος ὤν, ἐστὶ καὶ κοινωνικὸς καὶ φιλόνομος· διότι χωρὶς μὲν κοινωνίας ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ συντήρησις καὶ τελειότης ἐστὶν ἀκατόρθωτος· κοινωνία δὲ ἄνομος γίνεται ἀγέλη θηρίων ἀλληλοφάγων. Ἀλλ' ἡ φιλαυτία ἡμῶν εἰς οὐδένα ἕτερον νόμον ἀναγγίστως ὑποτάσσεται παρὰ τὸν νόμον τοῦ πνεύματος τῶν πνευμάτων τοῦ Θεοῦ, ἢ τοῦ θεοειδοῦς ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἐν οἷς ἡ εὐδαιμονία ἡμῶν ἀσφαλίζεται. Οὐδένα δὲ ἄλλον ἀρχηγὸν τῆς πολιτείας ἀσυνετέστερον ἀσπάζεται καὶ τιμᾷ παρὰ τὸν ἔχοντα τὰς τρεῖς τῆς λογικότητος ἀρχικὰς ἰδιότητας· τὸν νοῦν, ἵνα ἐφευρίσκῃ· τὸν λόγον, ἵνα διδάσκῃ καὶ πείθῃ· καὶ τὴν θέλησιν, ἵνα ἐκτελῇ. Τοιοῦτον ἤθελε τῆς Ἀττικῆς πολιτείας τὸν πολίταρχον ὁ βαθὺς πολιτικὸς Θουκυδίδης, *ὀξὺν ἐπινοῆσαι τὰ δέοντα, καὶ λόγῳ ἑρμηνεῦσαι ἱκανὸν, καὶ ἐπιτελέσαι ἔργῳ τὰ δόξαντα.* Οὐδεμίαν δὲ ἰσηγορίαν ἀσπασίως ἀποδέχεται ἡ μεγαλόφρων τοῦ μεγάλου Θεοῦ εἰκὼν παρὰ τὴν τῆς ἀριστοκρατίας οὐ τοῦ γένους καὶ τοῦ πλούτου, ἀλλὰ τοῦ πνεύματος. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ φύσις τοῦ ἀνθρώπου, καὶ τοιαύτην θέλει τὴν ἱερὰν καὶ τὴν κοσμικὴν πολιτείαν αὐτοῦ. Ἀλλὰ τίς ὁ κατασκευάζων ταῦτα, ἐὰν μὴ τὸ πνεῦμα καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ ἐπιστήμη καὶ φρόνησις; Ἀνάγνωτε τὴν τῶν πολιτειῶν ἱστορίαν· ἡ δὲ Γραφὴ λέγει· « Ἐγὼ ἡ σοφία κατεσκεύασα βουλὴν καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν· ἐμὴ βουλὴ καὶ ἀσφάλεια, ἐμὴ δὲ ἰσχύς· δι' ἐμοῦ βασιλεῖς βασιλεύουσι καὶ οἱ δυνάσται γράφουσι δικαιοσύνην· δι' ἐμοῦ μεγιστᾶνες μεγαλύνονται καὶ τύραννοι κρατοῦσι γῆς » (Σοφ. Σολ. η', 9—21). Ὄντεῦθεν δῆλον, διατὶ ὁμὲν τῆς σοφίας ἐπώνυμος βασιλεὺς,

τὴν τοῦ πατρὸς βασιλείαν διαδεχόμενος, ἠτήσατο παρὰ Κυρίου οὐχὶ τὰ μάταια τῶν βασιλέων τῆς γῆς αἰτήματα, ἀλλὰ σοφίας καὶ συνέσεως πνεῦμα, τὸ σῦρον κατόπιν τὰ ἀγαθὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς (αὐτόθι, ζ', 7—12). Οἱ δὲ συνετώτεροι τῶν ἡγεμόνων ἔσωσαν καὶ σώζουσιν ἑαυτοὺς καὶ τὰ βασίλεια μᾶλλον διὰ τῶν φρουρίων τῆς σοφίας, πολυτεχνείων, σχολείων, πανεπιστημείων καὶ ἀκαδημιῶν, ἢ διὰ γρανίτου Κυκλωπείου καὶ τηλεθανάτων ὅπλων. Ταῦτά εἰσιν ὕλη καὶ φθορά· (παρβλ. Ψαλ. λδ', 16)· ἐκεῖνα δὲ πνεῦμα ζωῆς καὶ δυνάμεως. *Τὸ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν.*

Ἤδη δὲ ἡ ὁρμὴ τοῦ λόγου συνωθεῖ ἡμᾶς πρὸς τὸν χειμαῤῥοῦν τῶν ἐθνῶν ἵνα, καὶ ἐντεῦθεν δύο μόνας σταγόνας ὕδατος ἱστορικοῦ ἀρυσάμενοι, τὸν παράδεισον τῶν πνευμάτων ἀρδεύσωμεν.

ε'. Καθὼς τὰ ἄτομα καὶ αἱ κοινωνίαι, οὕτω καὶ τὰ ἔθνη καὶ ἡ ἀνθρωπότης ὅλη ἔχουσι τὴν παιδικὴν, τὴν νεανικὴν καὶ τὴν ἀνδρικὴν αὐτῶν ἡλικίωσιν, ἀνάλογον πάντοτε οὐχὶ τοῦ πλεονασμοῦ τῆς ὕλης, ἀλλὰ τῆς ἐσωτερικῆς καλλιεργείας καὶ ἰσχύος τοῦ πνεύματος. Καὶ παιδικὴ μὲν ἡλικία τῆς ἀνθρωπότητος τοῖς πᾶσιν ἐνομίσθη δικαίως ὁ Ἀσιατισμὸς, διότι ἀνετράφη καὶ διεβίω μᾶλλον αἰσθητικῶς καὶ διὰ τῆς φαντασίας καὶ τοῦ μύθου, ἢ πνευματικῶς διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς ἀληθείας. Ἀφοῦ δ' ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἐπιμελῶς ἐκαλλιεργήθη ὁ ἀγρὸς τοῦ ἀνθρωπίνου πνεύματος, ἐξήνθησεν ἡ νεότης αὐτοῦ ὅλη ἐνθουσιασμὸς ἢ ἔμπνευσις, ὅλη γονιμότης καὶ ἐλευθερία μετὰ κανανικωτέρας φαντασίας ἐξ Ἱερουσαλὴμ καὶ ἐξ Ἀθηνῶν, ὁπόθεν ἀναρίθμητος ἐκχυθεὶς ἐν τῇ θεοσεβεῖ Ἑλλάδι ὄγκος μαρτύρων τῆς διανοίας, ἐχαρίτωσε τὰς ἀκτὰς τῆς Μεσογείου, προφῆται καὶ ποιηταὶ, νομοθέται καὶ φιλόσοφοι, ἐπιστήμονες καὶ ἀριστοτέχναι, καὶ ἁπλῶς τοιοῦτοι ἄνδρες, οἵτινες τὸν ἄγνωστον Θεὸν, καὶ τὸ πυθόχρηστον αἴνιγμα γνῶθι σαυτὸν, καὶ τὴν συμβολικὴν παράστασιν τῆς νοερᾶς ἡμῶν καλλονῆς καὶ λαμπρότητος ὑπὸ τὸ μυθῶδες ἔμβλημα *Φοίβου μουσηγέτου*, ἐσπούδασαν ἵνα γνωρίσωσιν ἐν τῇ μελέτῃ τῆς φύσεως καὶ τοῦ μικροκόσμου· ἐκ δὲ τῶν πορισμάτων τῆς ἐρεύνης ταύτης διετύπωσαν τὴν ἐξωτερικὴν μορφὴν τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς ἐν τῷ Ἑλληνικῷ πολιτισμῷ, πρὸς ὃν ἐμβλέψασα τῶν λαῶν ἡ ὕλη, ἐμάνη μανίαν ἔνθεον, ἠράσθη ἔρωτα θεῖον. Ἴδετε, ἀγαπητοὶ, καὶ θαυμάσατε· ἴδετε πῶς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἰεχωβᾶ, τὸ ἐμπνεῦσαν τοὺς προφήτας, τὴν δὲ ὕλην καὶ παραγαγὸν καὶ ἐμψυχῶσαν, πῶς τὸ πνεῦμα τοῦ Ἑλληνισμοῦ, δευτερότοκον θυγάτριον τῆς ἀρχικῆς σοφίας, ἐλευθέρως πετασθὲν, καὶ τὰ ἰδεώδη αἰσθητοποιῆσαν ἐν τῇ τέχνῃ καὶ τῇ ἐπιστήμῃ, πῶς ἐζωογόνησεν ἑκούσια τὰ ἔθνη ἕως τοῦ Σωτῆρος. Ἔκτοτε δὲ νέον τόνον, νέον κάλλος καὶ νέας πτέρυγας ἀναλαβὸν, καὶ ἐκτινάξαν εἴτι ὑλικὸν καὶ κοσμοκρατῶδες, καὶ κατὰ τὸ ἑνὸν τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει ἀνδρωθὲν, ἐφόρεσε τὸ εὐαγγελικὸν διάδημα, καὶ ἐνεθρονίσθη ὑπέρτατος διαιτητὴς καὶ πρόεδρος τῶν συνειδήσεων, τῶν ἀκαδημιῶν καὶ τῶν σχολῶν τῆς οἰκουμένης. Ναὶ καὶ

θὼς τὸ ἀνθοστάλιστον καὶ μυροβόλον ἔαρ ὀλίγον ὠφελεῖ χωρὶς τοῦ θέρους καὶ τῆς ἀπωροφόρου ὥρας, ἀπαραλλάκτως καὶ ἡ χαριτόπλοκος νεότης μικρὸν ὠφελεῖ τὰ ἔθνη καὶ τὰ ἄτομα δίχα τῆς καρποβριθοῦς ἀνδρότητος. Τὸ πνεῦμα τῶν Ἑλλήνων καὶ μετὰ τόσους νοεροὺς θριάμβους, ἐπειδὴ ἦν πνεῦμα τοῦ πτωχεύσαντος Ἀδὰμ, εὑρέθη ἀνίκανον εἰς τὰ σῶσαι μεταφυσικῶς καὶ ἠθικῶς τὸν ἄνθρωπον. « Λογισμοὶ γὰρ θνητῶν δειλοὶ, καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι αὐτῶν, ... εἰ μὴ σὺ ἔδωκας σοφίαν, καὶ ἔπεμψας τὸ ἅγιόν σου Πνεῦμα ἀπὸ ὑψίστων », λέγει ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ (Σοφ. Σολ. θ', 14—16). Ὅθεν συνέβη ἐν τῇ ἀνθρωπότητι τοῦθ' ὅπερ ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος εὐηγγελίσατο. « Ἐπειδὴ ἐν τῇ σοφίᾳ τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔγνω ὁ κόσμος διὰ τῆς (ἀνθρωπίνης) σοφίας τὸν Θεὸν, ηὐδόκησεν ὁ Θεὸς σῶσαι τοὺς πιστεύοντας διὰ τῆς (δοκούσης) μωρίας τοῦ Εὐαγγελίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῆς Θεοῦ δυνάμεως καὶ Θεοῦ σοφίας » (Κορ. Α'. ά, 21—24). Ἄλλως εἰπεῖν, τὸν κατὰ Θεὸν *ἄνδρα τέλειον* ἐμόρφωσεν αὐτὸ τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος τὸ Εὐαγγέλιον, ἀνακαθᾶραν καὶ ἀνακαινίσαν, ζωοποιῆσαν καὶ θεῶσαν τὰς ἐπιγείους κοινωνίας, τὰς φιλοῦλους ταύτας θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων, ὡς τὸ τῆς γῆς οὐρανοδώρητον καὶ ἄσηπτον ἅλας, ὡς ἡ πνευματικὴ ζωὴ καὶ ποιότης ἡμῶν, ἐν ᾗ ἡ σὰρξ καὶ ὕλη τήκεται, ὥστε κηρὸς πρὸ τοῦ πυρὸς τοῦ θείου λόγου, τοῦ μετασχηματίζοντος εἰς πνεῦμα καὶ ζωήν. « Τὰ ῥήματα, ἃ ἐγὼ λαλῶ, πνεῦμά ἐστι καὶ ζωή ἐστιν », εἶπεν ὁ Κύριος (Ἰω. ς', 63).

ς'. Ὅτι δὲ ἀληθῶς ἐν τῷ ἠθικῷ κόσμῳ τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ἡ σὰρξ ἐκλείπει καὶ μηδενίζεται, τίς τῶν εὐσεβῶν ἀκροατῶν ἀγνοεῖ, ἐὰν ζῇ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον; Δύο εἰσὶ τὰ κυριώτερα γνωρίσματα τῆς πνευματικῆς τοῦ ἀνθρωπίνου Γένους ἀνδρότητος ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆς χάριτος· τελεία γνῶσις τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐν ᾧ τὰ πάντα γινώσκομεν, φῶς ἐφ' ἡμᾶς ἐν τῷ φωτὶ αὐτοῦ (Ψαλμ. λέ, 10), καὶ βίου τελειότης, σύμμορφος τῇ τελειότητι τοῦ ἐν οὐρανοῖς πατρὸς (Ματθ. ε, 48), τέλος ἔχουσαι κοινὸν τὴν ἀφθαρσίαν καὶ τὴν αἰωνίαν μακαριότητα. Ἀμφότερα δὲ ταῦτα, ἁγιασμὸς καὶ Θεοῦ ἐπίγνωσις, οὐκ εἰσὶν ἰδιότητες τῆς χοϊκῆς καὶ ζωώδους φύσεως· οὐκ εἰσὶ προϊὸν ψελῆς τῆς ὁρατῆς δημιουργίας, ἧς ἕκαστον μέρος, ὡς κάτοπτρον τῶν τοῦ Θεοῦ τελειοτήτων, ἀναγγέλλει τὸν ποιητὴν αὐτῆς πρὸς θεατὴν νοερῶς ὀξυδερκέστερον (Ψαλμ. ιή, 1—2. Παροιμ. ά, 7. Ματθ. Ιϛ', 17. Πράξ. ιδ', 17. Ῥωμ. ά, 20)· οὐκ εἰσὶν ἔργον μόνον τῶν κατίσχνων καὶ τὰ πολλὰ μεστῶν ἀχλύος γαιοπνεύστων φιλοσοφημάτων, ὧν τὸ λυχναῖον φῶς λειποψυχεῖ κατέναντι τοῦ οὐρανόθεν ἀνατείλαντος ἡλίου· ἀλλὰ τὸ ὑπερθαύμαστον μεγαλούργημα τῆς δεξιᾶς τοῦ Ὑψίστου καὶ τοῦ σαρκωθέντος θείου Λόγου, « οὗ ἡ χάρις ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις ἐπεφάνη, παιδεύουσα ἡμᾶς, ἵνα, ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας (ὅπερ ἐστὶ τῆς ὕλης τὴν ἐπικράτησιν), σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς ζήσωμεν, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλ-

πίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἔδωκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα λυτρώσηται ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἀνομίας, καταργῶν τὸ σῶμα τῆς ἁμαρτίας καὶ τὸν ἐκ τῆς ἁμαρτίας θάνατον, καὶ τὸν ἔχοντα τὸ κράτος τοῦ θανάτου ἄρχοντα τοῦ ᾅδου καὶ τοῦ σκότους » (Τιμ. Α΄. γ΄, 16. Τίτ. β΄, 11—14. Ῥωμ. ς΄, 16. Κορ. Α΄. β΄, 7. ς΄, 13. ιέ, 24—26. Ἑβρ. Β΄, 14). Ἰδοὺ πῶς τὸ φωτεινὸν καὶ ζωοπάροχον πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου ὑπέταξε τὴν ὕλην αἰωνίως εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου. Καὶ διὰ τοῦτο ἀληθεύει ὁ σοφὸς, ἐν πνεύματι διδάσκων, ὅτι ὁ Θεὸς οὐδένα ἀγαπᾷ, εἰμὴ τὸν σοφίᾳ συνοικοῦντα· διότι ἡ ἀληθινὴ σοφία, ὡς θεοπρόβλητος ἀλήθεια, ὡς φῶς ἀκήρατον καὶ θεῖον, οὐδέποτε εἰσέρχεται ἢ παραμένει εἰς ψυχὴν κακότεχνον καὶ βδελυράν· οὐδέποτε ἡττᾶται ὑπὸ τῆς κακίας καὶ τῆς ὕλης οὔτε ἐν τῷ οὐρανῷ, οὔτε ἐν τῇ γῇ, οὐκ ἐν οἰκίᾳ, οὐκ ἐν πολιτείᾳ, οὐκ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, οὔτε οὐδαμοῦ. « Σοφίας οὐ κατισχύει κακία· τὸ γὰρ πνεῦμά ἐστιν ἡ ἀλήθεια, ὑπὲρ ἧς ὁ Κύριος πολεμήσει· τὸ γὰρ πνεῦμά ἐστι τὸ ζωοποιοῦν· ἡ σὰρξ οὐκ ὠφελεῖ οὐδέν (Σοφ. Σολ. ζ΄. καὶ ἡ Σιρὰχ, δ΄, 28. Ἰω. ς΄, 63).

Ποῖον δὲ τὸ γενικὸν συμπέρασμα τῆς διδασκαλίας ταύτης καὶ ὅλης τῆς σημερινῆς πανηγύρεως; ἐδήλωσε τοῦτο διὰ δύο λέξεων ὁ θεοφώτιστος Παῦλος, εἰπών· « τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε » (Θεσσαλ. Α΄. ε, 19). Σβέννυσι τοῦ οὐρανοδωρήτου πνεύματος τὰς φλόγας πᾶς ὁ μὴ ἐγχέων τὸ πνευματοτρόφον ἔλαιον τῆς διανοητικῆς τε καὶ θρησκευτικῆς μορφώσεως καθ' ὃν τρόπον καὶ βαθμὸν ἕκαστος δύναται. *Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.* Πνεῦμα ὁ Θεός· πνεῦμα καὶ ἀλήθειαν ἀκαιτεῖ καὶ τοὺς προσκυνητὰς αὐτοῦ· θέλει αὐτοὺς ἀδόλους, ἀκεραίους, ἀπαθεῖς καὶ πλήρεις νοῦ καὶ χάρτος. « Πνεῦμα ὁ Θεός, καὶ τοὺς προσκυνοῦντας αὐτὸν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ δεῖ προσκυνεῖν » (Ἰω. δ΄, 24). *Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.* Θεοῦ πνοὴ, Θεοῦ εἰκὼν καὶ ὁμοίωσις, Θεοῦ ναὸς καὶ κατοικητήριον ὑπάρχων ὁ ἄνθρωπος, ἐν τῷ πνεύματι αὐτοῦ καθυποτάττει τὰ ἐπίγεια, ἐξανιχνεύει μυστήρια· κληρονομεῖ τὰ οὐράνια, καὶ δεύτερος Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς ἀναδείκνυται. Πνευματικὸν λοιπὸν ἐχέτω τὸ φρόνημα, πνευματικὰ καὶ τὰ ἔργα. *Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.* Πᾶς ἄνθρωπός ἐστι μέλος οἰκογενείας, πολίτης πολιτείας, καὶ βασιλείου κάτοικος· ἀλλ' οἰκογένειαι καὶ πολιτεῖαι καὶ βασίλεια, ἀπὸ τοῦ πνεύματος τὴν σύστασιν, τὴν εὐδόωσιν, τὴν μακροβιότητα καὶ τὴν τελείωσιν ἔχοντα, ἐὰν στερηθῶσι τοῦ πνεύματος, ταχύτερον ἀποθνήσκουσιν, ἢ τὸ σῶμα, στερηθὲν τροφῆς καὶ ἐνδύματος. *Τὸ πνεῦμα μὴ σβέννυτε.* Κλῆρος καὶ λαὸς πιστῶν, ἤτοι Ἐκκλησία, ἐστὶν αὐτὸ ἐφημοσμένον τοῦ Σωτῆρος τὸ Εὐαγγέλιον. Ἀλλ' ἡ τῆς σωτηρίας αὕτη πίθωτὸς, ἐξ οὐρανοῦ κατερχομένη, καὶ διὰ τοῦτο ὅλη φῶς καὶ πνεῦμα, ὅλη ἀγάπη καὶ ἀλήθεια, καὶ βίου καθαρότης, ἔχει ψυχὴν τὸ πνεῦμα τῆς φιλαδελφίας εἰς βαθμὸν αὐταπαρνήσεως, τὸ πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ, ἐξ οὗ

πηγάζει ὁ ἁγιασμὸς, ὁ φωτισμὸς καὶ ἡ ζωὴ ἡμῶν. Ἀλλὰ καὶ οἱ σήμερον ἀνευφημούμενοι τρεῖς τρισόλβιοι ποιμένες καὶ διδάσκαλοι τῆς οἰκουμένης, φέγγος νοερὸν ἀνάψαντες διὰ τῶν λόγων καὶ τῶν ἔργων, ἵνα ἐκ τῆς μάνδρας τοῦ Κυρίου ἐκσοβήσωσι τοὺς λύκους καὶ τοῦ ὑλισμοῦ τὰ σκότη καὶ τὴν ματαιοφροσύνην, ποθοῦσι καὶ αὐτοὶ τοὺς μιμητὰς αὐτῶν, τόσον σπανίους παρ' ἡμῖν καταντήσαντας. Ὁμοίως δὲ καὶ τὰ συνεορτάζοντα σχολεῖα, αἱ τῆς αἰωνίου ἀληθείας ψυχοτρόφοι αὗται καὶ ἀκένωτοι πηγαὶ καὶ τῆς τῶν λαῶν εὐημερίας αἱ θεοτείχιστοι ἀκροπόλεις γενναίους ἀπαιτοῦσι τοὺς φίλους καὶ προμάχους τοῦ πνεύματος. Ἡ δὲ σχολὴ ἡμῶν τοσούτῳ πλείονας καὶ προθυμοτέρους, ὅσον πρεσβυτάτη καὶ πολύτεκνος σεμνυνομένη, εἰς αὐτὰ τὰ νῶτα τῶν Βυζαντινῶν αἰώνων ἐπαναπαύει τὰς καλλιγενέθλους αὐτῆς ῥίζας, διὰ ζοφερῶν νυκτῶν εὔορμος λιμὴν καὶ τηλαυγὴς πυρσὸς ἀναφανεῖσα, καὶ μετὰ διπλοῦ στεφάνου, Πατριαρχικοῦ καὶ Ἐθνικοῦ, τὴν ἐν τῇ ἐπικρατείᾳ ταύτῃ Ἐθνικὴν καρδίαν μεγαλωστὶ σὺν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ περιθάλπουσα καὶ διεκπροσωποῦσα, ἐν δὲ τοῖς φαεινοῖς αὐτῆς προστάταις καὶ ἐργάταις τοὺς κορυφαίους ἀριθμοῦσα Κλήρου καὶ λαοῦ, τοὺς σοφοὺς καὶ προορατικοὺς σκηπτούχους τοῦ θεοκυβερνήτου τούτου σκάφους, ἐφ' οὗ ἐν τῇ θαλάσσῃ τῶν ἐθνῶν πελαγοδρομεῖ πλησιέστιον ἐξ αὔρας οὐρανίου τὸ ἐν τῇ Ἑλληνικῇ ὀρθοδοξίᾳ καὶ παιδείᾳ συγκεφαλαιούμενον μεγαλεῖον τῆς σεμνῆς Ἀνατολῆς.

Αἰωνία καὶ τρισένδοξος ἡ μνήμη πάντων τῶν ἀπανταχοῦ τοιούτων φίλων τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ πλησίον· τὸν ἔπαινον αὐτῶν ἐξαγγελεῖ ἡ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησία, τὴν δὲ σύνεσιν αὐτῶν δηγήσονται ἔθνη. Αὐτοὶ, κατανοήσαντες ἐκ θείου Πνεύματος τὴν δύναμιν καὶ τὴν ἀξίαν τοῦ πνεύματος, ἐσκέπτοντο καὶ ἠγωνίζοντο οὐχὶ πῶς συντηρήσωσι τὴν τάξιν τῶν πτωχῶν, ἀλλὰ πῶς μὴ ὑπάρξῃ ἐλεημοσύνης ἄξιος. Τοιούτους συνετοὺς καὶ κατ' ἐπίγνωσιν ἐλεήμονας ἐλεήσας, ἀγαπήσας, ἐπαινέσας ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τοῦ φοβεροῦ καὶ παγκοσμίου ἐτασμοῦ, ἐρεῖ αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς τῆς δόξης. « Δεῦτε οἱ εὐλογημένοι τοῦ πατρός μου, κληρονομήσατε τὴν ἡτοιμασμένην ὑμῖν βασιλείαν ἀπὸ καταβολῆς κόσμου», τὴν βασιλείαν τοῦ πνεύματος καὶ τῆς αἰωνίου δόξης. Ταύτης τῆς εὐκταίας καὶ μακαρίας φωνῆς ἀξιωθείημεν πάντες οἱ εὐσεβεῖς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, ᾧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος καὶ ἡ βασιλεία εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Γ΄. Κατὰ τὸ αωξζ΄.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ τότε τοποτηρητοῦ ἁγ. Κορυτσᾶς, τῶν παν. ἁγ. Φαναριοφερσάλων, Κύου καὶ τῶν ἐπισκόπων Πολυανῆς καὶ πρ. Τζερβενοῦ γενομένην Λειτουργίαν, τελεσθέντων τῶν νενομισμένων, εἷς τῶν φοιτητῶν τῆς ἀνωτέρας τάξεως τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, ὁ κ. Σεραφείμ Σ. Ῥοδωνίδης, ὁ ἐξ Ἀμασείας, ἀπήγγειλε τὸ ἑξῆς προσφώνημα.

Ἀξιοπίστατος ὁμήγυρις!

Λαμπρὰ καὶ χαρμόσυνος ἀνέτειλε δι' ἅπαν τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα ἡ ἡμέρα αὕτη, ἐν ᾗ ἡ μὲν ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία εὐσήμων ἄγει καὶ πομπικὴν πανήγυριν, ὕμνοις καὶ ἀνευφημίαις ψαλμικοῖς γεραίρουσα τοὺς τρεῖς τῆς οἰκουμένης μεγίστους καὶ ἀειλαμπεῖς φωστῆρας καὶ διδασκάλους, οἵτινες δίκην ἀδύτων καὶ λαμπρῶν ἀστέρων τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ στερεώματος, τῇ ἀκοιμήτῳ αἴγλῃ τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας αὐτῶν πᾶσαν τὴν ὑπ' οὐρανὸν καταυγάζουσιν· ἡ δὲ τῆς πρώτης καὶ μητρὸς τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν μεγαλώνυμος καὶ φωτοδότις ἑστία, ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ γαληνὴ κουροτρόφος τοῦ Βυζαντίου μεγάλη τοῦ Γένους σχολὴ (καθὼς καὶ τοσαῦται ἄλλαι ἀλλαχοῦ) ἀπὸ παλαιοῦ καθιερώσασα, τῷ δὲ χρόνῳ πυρμελεθεῖσαν πρὸ τριετίας ἀνακαινίσασα τὴν περίφαντον ταύτην πανήγυριν τῶν γραμμάτων καὶ τῆς ἐπιστήμης ἡμέραν εἰς δόξαν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, τῶν οὐδὲν ἧττον ἔργοις καὶ λόγοις ἢ καὶ συγγράμμασι, θείας ἀπονέουσι χάριτος, εἰς ἁπάσας τὰς γενεὰς τὴν κατὰ Χριστὸν καὶ μόνην ἀληθῆ παιδείαν ἔμπεδον καταστησάντων, πανδήμως ἑορτάζει ἑορτὴν ἐπίτειον σήμερον, καὶ ἱερὸν καὶ κατανυκτικὸν ἐπιτελοῦσα μνημόσυνον, καὶ τοῦ Κυρίου τὰ μεγάλα καὶ ἀρχαῖα ἐλέη ἐξαιτουμένη Ἐκκλησιαστικῶς, ἐπὶ πατρίδι μὲν καὶ κατευοδώσει ἑαυτῆς, ὡς θεοπαγοῦς καὶ θεοστηρίκτου κιβωτοῦ τῶν ἐθνικῶν γραμμάτων, δόξῃ δὲ καὶ θείᾳ ἀντιλήψει πάντων τῶν λόγῳ ἢ ἔργῳ, διδασκαλίᾳ καὶ πάσῃ προστασίᾳ, ταύτην καὶ πάλαι καὶ νῦν κλείζόντων καὶ λαμπρυνόντων εὐσεβῶν Χριστιανῶν ἐφαμίλλως τῶν πατέρων ἐκείνων, ὧν τὸ κλέος ἄσβεστον καὶ ἀμάραντον εἰς αἰῶνας αἰώνων διαμενεῖ.

Οὐδένα ὑμῶν λανθάνει, σεβαστὴ ὁμήγυρις, ὅτι ἡ σχολὴ διὰ ταύτης τῆς δημοτελοῦς καὶ κατανυκτικῆς τελετῆς καὶ πανηγύρεως προτίθεται, ἵνα ἀναφλέξῃ καὶ κεντήσῃ, ἐν γένει μὲν, τὴν φιλοτιμίαν τοῦ Ἔθνους ὅλου, ἐξαιρετικῶς δὲ, τῶν ἀξίως διδασκόντων καὶ ἐφορευόντων, οἵτινες ἐκείνους τοὺς μνημονευομένους διαδέξονται ἐν τῇ εὐγνωμονούσῃ μνήμῃ τῆς νέας γενεᾶς, καὶ ἐν ταῖς εὐλογίαις καὶ εὐχαῖς τῆς Ἐκκλησίας. Ἔτι δὲ καὶ τὴν πρακτικὴν φιλογένειαν τῶν διεπόντων τὰ κοινὰ τοῦ Ἔθνους καὶ λοιπῶν ἰσχυροτέρων καὶ εὐπορωτέρων ὁμογενῶν παντὸς βαθμοῦ καὶ πάσης ἡλικίας, οὓς ὁ ἐν ἁλέει πλούσιος Θεὸς, πλούτῳ καὶ δυνάμει καὶ φρονήσει στεφανώσας, ἀπέδειξε βραχίονας ἐνεργοὺς τῆς καρδίας καὶ τοῦ ἐγκεφάλου τοῦ Γένους, ὅπερ ἐστὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς σχολῆς. Βεβαίως, μόνον τὸ αἰσθημα τῆς μεγαλουργοῦ καὶ μεγαλήνορος φιλογενείας καὶ φιλοτιμίας τῶν ἀρχηγῶν καὶ προκρίτων τῆς ὁμογενοῦς ταύτης κοινωνίας πραγματοποιούμενον, δύναται καθάπαξ νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐπαρκῆ καὶ ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν καὶ εἰς τὰ πρόσω προκοπὴν τοῦ πρώτου τούτου κατὰ τὴν Ἀνατολὴν καὶ ἀρχαιοτέρου παλλαδίου τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παιδείας καὶ δόξης, ἐξ οὗ πάλαι μὲν τοσοῦτοι καὶ τηλικοῦτοι προῆλθον ἀγλαοὶ βλαστοὶ, πολυειδῶς

καὶ πολυτρόπως τήν τε ἁγίαν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Γένος τὸ πολυπαθὲς πάνυ ἐπικαίρως καὶ λυσιτελῶς ἐξυπηρετήσαντες· νῦν δὲ τοσαύτη κατ' ἔτος ἐξ ἴσχυος φιλότιμος καὶ πρὸς τὴν πάτριον θρησκείαν καὶ παίδευσιν ἀκατασχέτως ὀργῶσα ὁμογενὴς νεότης ἠθικῶς διαμορφοῦται, καὶ διανοητικῶς τε καὶ κοινωνικῶς διαπλάττεται.

Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἡ διαφερόντως ἐθνικὴ αὕτη σχολὴ καθικετεύει πάντας τοὺς ἐκ τῶν ὁμογενῶν θερμοὺς καὶ γνησίους τῆς παιδείας ζηλωτὰς καὶ προστάτας, τοὺς Πατριάρχας, τοὺς Ἱεράρχας, τοὺς προκρίτους καὶ συμβούλους, τοὺς ἐφόρους καὶ διδασκάλους, καὶ πάντας, ὅσοι ὁπωσδήποτε ὑπερέχουσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ ταύτῃ, καθικετεύει, λέγω, αὐτούς, ὅπως μᾶλλον φανῶσι κατώτεροι τῶν χθὲς καὶ πρώην εὐεργετῶν αὐτῆς, μήτε δείξωσιν αὐτὴν, τὸ ἐφ' ἑαυτοῖς, ὑποδεεστέραν τοῦ προτέρου κλέους, ἥκιστα κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, ὅτε ἡ πρόοδος συμπάντων τῶν περὶ ἡμᾶς ἐθνῶν ἀποδεικνύει σήμερον ἀτελὲς καὶ μικρὸν τὸ μέχρι χθὲς μέγα καὶ λαμπρὸν νομιζόμενον. Ἄλλως, περιττὸν νομίζω τὸ ὑπομνῆσαι τοὺς εἰδότας, ὅτι τὸ μεγαλεῖον τῶν ἐθνῶν καὶ ὁ ἀληθὴς καὶ λόγου ἄξιος πολιτισμὸς αὐτῶν ἐστιν ἀνάλογος οὐχὶ τῷ πλούτῳ καὶ τῇ ἄλλῃ βιωτικῇ τῶν κατὰ μέρος ἰδιωτῶν εὐπορίᾳ, ἀλλὰ τῷ ἀριθμῷ καὶ τῇ τελειότητι τῶν τῆς παιδείας ναῶν καὶ μουσείων, ἐξ ὧν ἅπας πλοῦτος, ἰδιωτικός τε καὶ δημόσιος, καὶ πᾶσα ἀκμὴ καὶ δύναμις, καὶ πασα πρόοδος τῶν ἐθνῶν γεννᾶται καὶ πολυπλασιάζεται.

Οἱ τῆς σχολῆς ταύτης εὐεργέται καὶ ἀδελφοὶ, οἵτινές εἰσι καὶ τοῦ Γένους ὅλου πρῶτοι καὶ μεγάλοι εὐεργέται (καθόσον τροφὴ τῶν λαῶν ἡ παιδεία πιστεύεται), ἔστωσαν βέβαιοι, ὅτι τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἀνάγραπτα ἔσονται χρυσοῖς καὶ ἀνεξιτήλοις γράμμασιν ἐν ταῖς ἀπαλαῖς καρδίαις πάντων τῶν ἐκ ταύτης τῆς σχολῆς φωτισθέντων καὶ φωτισθησομένων ἐν τῷ μέλλοντι, οὐδὲν ἧττον ἢ καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς σχολῆς, ἥτις τὰς πολυτιμοτέρας σελίδας καθέξουσι τὰ πρὸς αὐτὴν εὐεργετήματα. Ἡμεῖς δὲ, ὦ φίλοι συμμαθηταὶ, ὑπὲρ ὧν τοσοῦτοι καὶ τηλικοῦτοι ἄτρυτοι ἀγῶνες, καὶ μόχθοι καὶ μυρίαι δαπάναι καταβάλλονται, μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἡ σημερινὴ ἑορτὴ καὶ τελετὴ ἀφορᾷ καὶ ἡμᾶς οὐκ ἐν παρέργῳ, καθ' ὅσον ὑπομιμνήσκει τὸ μέγα καὶ διπλοῦν καθῆκον ἑκάστου μαθητοῦ· ἥτοι ἐνθεν μὲν, ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην πρὸς τοὺς εὐεργέτας τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ἡμῶν, ἔνθεν δὲ τὴν εὐγενῆ τε καὶ ἀκάματον ἅμιλλαν ὑπὲρ τοῦ πῶς καταζήσομεν ἑαυτοὺς ἀπὸ εὐεργετουμένων εὐεργέτας τῶν ἄλλων. Καὶ τούτου ἕνεκα χρησιμευσάτω λοιπὸν ὁ σῖτος τῶν κολύβων τούτων, ὡς εὐλογημένος σπόρος τῆς ἀφ' ἡμῶν προσδοκωμένης ἀρετῆς καὶ παιδείας, ἀξίας ἐκείνων, ὑπὲρ ὧν ταῦτα προσφέρονται.

Ἡ δὲ τῶν πάντων τελεσιουργὸς χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ἡ ἄμαχος καὶ ἰσχυρὰ προστασία τῶν ἑορταζομένων τριῶν μεγίστων Ἱεραρχῶν τῆς τρισηλίου Θεότητος, καὶ αἱ τῆς ἁγιωτάτης Μητρὸς ἡμῶν Θε-

κλησίας θεσπεσίοις καὶ ἱλαστηρίοις δεήσεις καὶ προσευχαὶ εἴθε ἀποδειξωσιν ἔργα καὶ πράγματα τὰ ἐκφρασθέντα αἰσθήματα, τοὺς ἐκδηλωθέντας πόθους τῆς καρδίας μου. *Τάχ' ἄθριον ἔσται ἄμεινον.*

—

Ὁ δὲ Σχολάρχης, ἑτοιμάσας, ὡς καὶ κατὰ τὰ δύο πρῶτα ἔτη, τὸν ἐπὶ τῷ ἱερῷ τούτῳ μνημοσύνῳ λόγον, δὲν ἠδυνήθη ἵνα ἐκφωνήσῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, ἕνεκα ἀδιαθεσίας· ἔστι δὲ οὗτος ὁ ἑξῆς:

«Ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν» (Ματθ. ε, 19).

Τῶν τριῶν μεγάλων τῆς μεγάλης καὶ ζωαρχικῆς Τριάδος σαλπίγγων καὶ ἀγωνιστῶν, καὶ τῆς ὀρθοδόξου οἰκουμένης θεοσόφων διδασκάλων καὶ Ἱεραρχῶν, ὦ Ἱεράρχαι σεβασμιώτατοι καὶ ἅπαν τὸ ἡγιασμένον ἐκκλησίασμα, τὴν πανοσιώτατον καὶ πανσεβάσμιον μνήμην ἑορτάζομεν σήμερον, Βασίλειον τὸν μέγαν, καὶ τὸν θεολόγον Γρηγόριον, σὺν τῷ κλεινῷ Ἰωάννῃ τῷ τὴν γλῶτταν χρυσορρήμονι. πάντες οἱ τῶν λόγων τῆς σοφίας καὶ ὁμορροσύνης αὐτῶν ἔρασται, εὐλαβῶς τιμῶντες καὶ μακαρίζοντες. ὡς τῆς εὐσεβείας στύλους ἀρράγεῖς, ὡς τοῦ κόσμου φῶτα τηλαυγῆ καὶ λύχνους φωσφόρους. ὡς τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἐνδόξους εὐεργέτας καὶ τῆς ἀρετῆς ἀΐδια καὶ ζῶντα παραδείγματα, τὴν μεγαλύναναν αὐτοὺς πανύμνητον καὶ τρισσοφαῆ Θεότητα μεγαλύνομεν.

Τὴν αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἐπετείου καὶ πανδήμου πανηγύρεως ἐν ἁπάσαις ταῖς ὑπ' οὐρανὸν ἁγίαις τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίαις ἐφανέρωσεν ἡ σήμερον ἀναγνωσθεῖσα Εὐαγγελικὴ περικοπή, περιλαμβάνουσα συλλήβδην τὰς θεμελιώδεις ἀρετὰς παντὸς ἀληθινοῦ τῆς πίστεως πορμένος, παντὸς κοινωνικοῦ τε καὶ πνευματικοῦ τῆς ἀνθρωπότητος εὐεργέτου, προάγοντος αὐτὴν διὰ διδασκαλίας καὶ τῶν ἄλλων θεαρέστων ἔργων εἰς τὴν ἐνδεχομένην τελειότητα καὶ τὴν ἐξ αὐτῆς μακαριότητα. Αἱ ἀρεταὶ αὗται εἰσι θεωρία ἡμῶν καὶ πρᾶξις, ἡ διδασκαλία τῆς ἀληθείας καὶ ἔργα τῇ διδασκαλίᾳ σύμφωνα· τοιαῦται ἀρεταί, αἵτινες, καθάπερ κλεῖδες θεοχάλευτοι, ἀνοίγουσιν εἰς τοὺς υἱοὺς τῆς γῆς τοῦ οὐρανοῦ τὰς πύλας, ἁρμοῤῥωσωσιν ἐπὶ τῆς γῆς τοὺς κυβερνήτας τῶν Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν πολιτειῶν καὶ πολλαπλασιάσωσι τὰ μέσα τῆς κοινῆς εὐημερίας καὶ προόδου, τὰ σχολεῖα καὶ τὰ γράμματα.

Καὶ ἐπειδὴ τοιούτων ἀρετῶν σήμερον ὑπὲρ ποτε χρῄζει τὸ Ἔθνος ἅπαν καὶ ἡ Ἐκκλησία, χρῄζουσιν οἱ προϊστάμενοι ἡμῶν καὶ τὰ ὀλίγα καὶ πενιχρὰ ἐκπαιδευτικὰ καὶ φιλανθρωπικὰ ἡμῶν καταστήματα, δεῦτε, εὐσεβεῖς ἀκροατοί, τὴν συνωρίδα ταύτην τῶν Εὐαγγελικῶν ἀρετῶν ἐν ὁμιλίᾳ φυτόμῳ συμμελετήσωμεν, μελέτην, ἐπαγγελλομένην καρπὸν διπλοῦν καὶ πολύτιμον· ἐνταῦθα μὲν τὴν εἰς τὰ καλὰ ἐπίδοσιν· ἐκεῖθεν δὲ τοῦ τάφου

βραβεῖον μέγα καὶ ἔνδοξον, τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν. «Ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».

α. Κοινὸν καὶ σύνηθες οὔτε σπάνιον τὸ ἄκουσμα ἀνθρώπων, ἐρωτώντων ἐν τῇ ἁπλότητι τῆς καρδίας αὐτῶν, *τίς εἶδε τὸν Θεόν; τίς εἶδε καὶ ἐγνώρισε τὴν ψυχήν;* διότι Θεὸς καὶ ψυχὴ καὶ πᾶσα πνευματικὴ οὐσία καὶ δύναμις, ἐπειδὴ ὑπέρκεινται τῶν σωματικῶν αἰσθήσεων, ἀγνοοῦνται τὸ παράπαν, ἐφ' ὅσον οὐκ ἀποκαλύπτονται εἰς τὸν ἔξω κόσμον διὰ φανερῶν σημείων, διὰ φανερᾶς τινος πράξεως. Ὁ μὲν Θεὸς (χάριν παραδείγματος) φανεροῦται ὅλος ἐν ὅλῃ αὐτοῦ τῇ δόξῃ καὶ μεγαλοπρεπείᾳ ἐν οἷς ἐκ τοῦ μὴ ὄντος παντόφρως καὶ παντοδυνάμως καὶ παγκάλως ἐδημιούργησεν. «Οἱ οὐρανοὶ διηγοῦνται δόξαν Θεοῦ», ψάλλει ὁ προφητάναξ, «Πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ». προστίθησιν ὁ μεγαλόφρων Ἡσαΐας. «Τὰ ἀόρατα αὐτοῦ ἀπὸ κτίσεως κόσμου τοῖς ποιήμασι νοούμενα καθορᾶται», ἐπιμαρτυρεῖ καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος (α). Τὴν δὲ τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς καὶ ἀθανάτου ψυχῆς παρουσίαν ἀναγγέλλουσι τὰ ἔργα αὐτῆς, ἔργα ἠθικὰ καὶ πνευματικά, τοῦ Θεοῦ, ὃν εἰκονίζει, ἀνταξια, τῆς δὲ ἀλόγου καὶ ἀψύχου φύσεως ὅλως ἀλλότρια.

Τὸν αὐτὸν λοιπὸν τρόπον καὶ ὁ ἐν τῇ ψυχῇ ἑκάστου ἐντεθησαυρισμένος οὐράνιος θησαυρὸς τῆς σοφίας καὶ τῆς πίστεως καὶ πάσης ἀγαθῆς διαθέσεως οὐκ ἄλλως γνωρίζεται, ἢ διά τινος ἐξωτερικῆς ἐνεργείας, διὰ τοῦ λόγου καὶ τῆς πράξεως, ἀπαραλλάκτως καθὼς τὸ εἶδος τοῦ δένδρου ἐπιγινώσκεται ἀπὸ τῶν φύλλων καὶ τῶν ἀνθέων καὶ τοῦ καρποῦ αὐτοῦ (β). Ὅθεν ἐκεῖνο, ὅπερ ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος ἀπῄτησε παρὰ παντὸς Χριστιανοῦ πρὸς μαρτυρίαν τῆς ἐγκαρδίου πίστεως, «Δεῖξόν μοι τὴν πίστιν σου ἐκ τῶν ἔργων σου· νεκρὰ γάρ ἐστιν ἡ πίστις, ἐὰν ἔργα μὴ ἔχῃ» (γ)· τοῦτ' αὐτὸ δύναται ἀπαιτῆσαι ἕκαστος καὶ παρὰ τοῦ διδασκάλου τῆς εὐσεβείας· *Δεῖξόν μοι τὰ μαθήματά σου ἀπὸ τῶν ἔργων σου·* ὃν ἄνευ ἄκαρπος καὶ ἀστήρικτος ἀποβαίνει πᾶσα διδασκαλία, ὃν τρόπον οἰκοδομὴ ἄνευ θεμελίου πετρώδους, ὃν τρόπον δένδρον ἄνευ παχείας καὶ βαθυγείου ῥίζης.

Τούτου χάριν ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ἐν τῇ πρὸς τοὺς ἱεροὺς αὐτοῦ μαθητὰς καὶ Ἀποστόλους καὶ τοὺς τούτων διαδόχους διδαχῇ ἐντειλάμενος αὐτοῖς πρῶτον τὸ *ποιῆσαι*, εἶτα τὸ *διδάξαι*, ἀπῄτησε παρ' αὐτῶν οὐχὶ τὴν λάμψιν τοῦ λόγου, ἀλλὰ τὴν τῶν ἔργων καὶ τοῦ βίου φωτεινὴν λαμπρότητα· «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα» (δ)· διότι, κατὰ τὸν θεῖον Χρυσόστομον, «σάλπιγγος ἁπάσης λαμπροτέρα ἡ διὰ τῶν ἔργων ἐπίδειξις, καὶ τοῦ φωτὸς φανερώτερος βίος καθαρός» (ε). Ἀρετὴ καὶ ζῆλος ἀκραιφνὴς, προτρέχοντα τῶν λόγων

(α) Ψαλ. ιη, 1. Πα. ς', 3. Ῥωμ. α, 20. (β) Ματθ. ζ', 16—20. (γ) Ἰακ. β', 17—18. (δ) Ματθ. ε, 16. (ε) Χρυσοστ. ὁμιλ. ιε. εἰς Ματθ.

τοῦ πομένος, ὡς φῶς ἡμέρας θερμογόνον, ὡς ἡλιακὴ ἀκτίς, δεικνύουσι τοῖς πᾶσιν ἐναργεῖς τὰς ὁδοὺς τοῦ Κυρίου, καὶ εὐθείας ποιοῦσι τὰς τρίβους αὐτοῦ. Καὶ ἀληθῶς, ὅπου λόγος πάσης ἀρετῆς γεγυμνωμένος, ψυχρὸς ὢν καὶ ἀφεγγής, σπανίως διαφέγγει τοῦ ἀκροατοῦ τὸν νοῦν, καὶ ἔτι σπανιώτερον καταβαίνει εἰς τὰ βάθη τῆς καρδίας, ἵνα φωτίσῃ καὶ θερμάνῃ τὰς σπηλαιώδεις καὶ κατεψυγμένας καὶ ζοφερὰς αὐτῆς φάραγγας, ἵνα ζηράνῃ τῶν ἀκαθάρτων λογισμῶν τὰς δυσώδεις λίμνας. Τοιαύτη ἐστὶν ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου· ἕκαστος βλέπει καὶ μιμεῖται μᾶλλον τὰ ἔργα καὶ τὸ παράδειγμα, ἢ ὅσον προσέχει εἰς νουθεσίας καὶ θεωρήματα. Πατὴρ οἰνόφλυξ, ἢ ἄσωτος, ἢ κλέπτης, ἢ ψεύστης, ἢ λοίδορος, ἢ ἀσεβὴς καὶ ἀσυνείδητος, συμβουλευέτω τῷ τέκνῳ ὅσον ἂν θέλῃ, ἵνα μὴ μεθύῃ, μὴ ἀσωτεύῃ, μὴ κλέπτῃ, μὴ ψευδολογῇ, μὴ λοιδορῇ, μὴ ἀσεβῇ καὶ μὴ πονηρεύηται. Τὸ τέκνον ἀποκριθήσεται πρὸς αὐτὸν κατὰ διάνοιαν, ἐὰν μὴ καὶ κατὰ πρόσωπον· *Πάτερ μου, προηγοῦ, ὡς λαμπὰς καὶ λύχνος, καὶ ἀκολουθήσω σοι. Ἰατρέ, θεράπευσον σεαυτόν· ὁ διδάσκων ἕτερον, σεαυτὸν οὐ διδάσκεις* (α); Τοὐναντίον, ὅπου λόγος ἀληθὴς καὶ παρρησιαστικός, διφθογγῶν ὡς ἐν πυρίνῳ ἅρματι ζήλου πρακτικοῦ καὶ ἀρετῆς παραδειγματικῆς, τοιοῦτος λόγος γίνεται ὁ τοῦ ἀποστόλου Παύλου « λόγος ζῶν καὶ ἐνεργὴς καὶ τομώτερος ὑπὲρ πᾶσαν μάχαιραν δίστομον, καὶ διϊκνούμενος ἄχρι μερισμοῦ ψυχῆς τε καὶ πνεύματος, ἁρμῶν τε καὶ μυελῶν, καὶ κριτικὸς ἐνθυμήσεων καὶ ἐννοιῶν καρδίας » (β), λόγος κλονίζων τὰς ψυχὰς καὶ ἐν αὐταῖς ἀνάπτων φλόγα ἐνθουσιασμοῦ ἀσβέστου, τὴν φλόγα τοῦ πυρὸς τῆς θείας ἀγάπήσεως, ἐν ᾗ ἀποτεφροῦται ἅπαν φρύαγμα τῆς ἁμαρτίας καὶ πᾶς τῆς κακίας σύνδεσμος. Εὐλόγως ἄρα ὁ Θεάνθρωπος τοὺς μὲν γραμματεῖς καὶ Φαρισαίους ἤλεγχε πικρῶς, διότι, αὐστηροὶ ἐπιδεικνύμενοι ἐν τῷ διδάσκειν καὶ ἐπιτιθέναι ἐπὶ τοὺς τῶν ἄλλων ὤμους φορτία δυσβάστακτα, αὐτοὶ οὐδὲ τῷ δακτύλῳ αὐτῶν κινῆσαι αὐτὰ ἤθελον (γ). Τὴν δὲ οὐράνιον βασιλείαν ὑπέσχετο οὐχὶ ἁπλῶς εἰς τὸν λέγοντα σοφὰ καὶ ὑψηλὰ περὶ Θεοῦ καὶ τοῦ θείου νόμου, ἀλλὰ εἰς τὸν ποιοῦντα τοῦ Θεοῦ τὸ θέλημα· « Οὐ πᾶς ὁ λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εἰσελεύσεται εἰς τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, ἀλλ' ὁ ποιῶν τὸ θέλημα τοῦ Πατρός μου τοῦ ἐν οὐρανοῖς (δ).

Καίτοι δὲ τὸ κύριον ἔργον τῶν θεοκηρύκων Ἀποστόλων ἦν ἔργον Εὐαγγελιστῶν καὶ διδασκάλων, τὰ ἔργα αὐτῶν οὐδόλως ἐδείχθησαν τῆς διδασκαλίας δεύτερα. Τίς τοῦ μακαρίου Παύλου *περισσότερον ἐκοπίασεν* ἐν τῷ Εὐαγγελικῷ κηρύγματι; Τίς πλέον αὐτοῦ ἐνεβάθυνεν εἰς τὰ ὑπερφυῆ τοῦ Χριστιανισμοῦ μυστήρια, καὶ ἠξιώθη ὑπερβολῆς θείων ὀπτασιῶν καὶ ἀποκαλύψεων, καὶ ἀνέβη ἕως τρίτου οὐρανοῦ, ἕως τῶν ἀδύτων τοῦ Ὑψίστου, ὅπως ἀκούσῃ *ἄρρητα ῥήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι* (ε);

(α) Λουκ. δ', 23. Ῥωμ. β', 21. (β) Ἑβρ. δ', 12. (γ) Ματθ. κγ', 2—4. (δ) Ματθ. ζ', 21. (ε) Πρξ. — Κορινθ. Α', ιέ, 10. Β', ιε'.

Καὶ ὅμως ὁ τοσοῦτον σοφὸς καὶ μέγας καὶ βαθὺς καὶ ὑψηλὸς τὰ θεῖα διδάγματα Παῦλος, ὁ λαοὺς τοσούτους καὶ τοιαῦτα ἔθνη εἰς Χριστὸν ζωγρήσας διὰ τοῦ λόγου, οὗτος, ὡς περ εἰς οὐδὲν λογιζόμενος τηλικαῦτα κατορθώματα τοῦ λόγου χωρὶς τῆς πρακτικῆς τελειότητος, ἔλεγε μετὰ συστολῆς καὶ ταπεινοφροσύνης ἀληθῶς ἀσκητικῆς. « Ἀλλ' ὑπωπιάζω μου τὸ σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως, τοῖς ἄλλοις κηρύξας, αὐτὸς ἀδόκιμος γένωμαι » (α)· μήπως, τῶν ἄλλων χρηματίσας διδάσκαλος, εὑρεθῶ ἐν ὥρᾳ κρίσεως ὅτι ἐγὼ πρῶτος οὐκ ἔπραξα, ὅσα τοὺς ἄλλους ἐδίδαξα.

Ἀσκητικὴν εἶπον ταπεινοφροσύνην καὶ πρακτικὴν τελειότητα, πῶς παραβάλλω τὰ ἐκ μυρίων καὶ δυσπαλαίστων κατορθωμάτων κατάφορτα καὶ θεοστόλιστα ἱερὰ καὶ πανσεβάσμια τάγματα τοῦ μοναστικοῦ θιάσου, τοὺς Παύλους, τοὺς Ἀντωνίους, τοὺς Εὐθυμίους, τοὺς ἡγιασμένους Σάββας, τὰς Πελαγίας, τὰς Εὐφροσύνας, Μαρίας τὰς Αἰγυπτίας, καὶ πάντας τοὺς ὁσίους καὶ ἀσκητὰς καὶ πρώτους στρατιώτας τῆς πίστεως, οἵτινες, ἐν ἐπιγείῳ σώματι ὄντες, ἐπολιτεύσαντο ὡς ἀσώματοι Ἄγγελοι, τὴν μὲν πίστιν ἀποδείξαντες πίστιν ζῶσαν ἐν τοῖς ἔργοις καὶ τῷ θείῳ φόβῳ, ἐξ οὗ πᾶσα πρακτικὴ σοφία καὶ αὐτοτελὴς θεοσέβεια (β), τὴν δὲ πολιτείαν, στέργουσιν ἑκούσιον τῶν πάντων, ἵνα τὰ πάντα κερδάνωσι, τὸν Χριστὸν κεδδήσαντες (γ);

Ἰδοὺ, φιλόχριστοι καὶ φιλάρετοι ἀκροαταὶ, οἱ κυριώτεροι λόγοι, δι' ὧν τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς οὐ μόνον καθ' ἑαυτὰ εἰσιν ἀπαραίτητα πρὸς σωτηρίαν, ἀλλὰ καὶ προτακτέα τῆς διδασκαλίας, ὅπως αὕτη γένηται καρποφόρος καὶ σωτήριος καὶ μισθοῦ παραπλησίου πρόξενος· « Ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ». Ἀλλὰ τίνος ἕνεκα προσπαιτεῖται καὶ ἡ διδασκαλία μετὰ τῶν ἔργων, ἵνα τὸ μέγα βραβεῖον τοῦ οὐρανοῦ κληρονομῆται μόνον ὑπὸ τοῦ συνενοῦντος ἀμφότερα; Σκεψώμεθα καὶ τοῦτο τὸ σωτήριον πρόβλημα.

Β'. Ὅτι μὲν τῆς πρώτης ἀνάγκης ἐστὶν ἡ πρέπουσα διδασκαλία καὶ μάθησις πρὸς τελειότητα τοῦ Χριστιανοῦ, ὅπως « πάντες γένωνται διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ », κατὰ τὸ λόγιον (δ), πείθει ὁ λόγος, ἐκ πείρας διδάσκων, ἅτι ἡ τελειότης τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς πίστεως βαίνει πάντοτε κατὰ λόγον τῆς ἀναπτύξεως τοῦ νοὸς καὶ τῆς ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων καλλιεργείας καὶ μορφώσεως τῆς χέρσου καρδίας. Νοῦς ἀδαὴς τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως, πιστεύων ἐκ συνηθείας καὶ κατὰ παράδοσιν, γίνεται τὰ πολλὰ δεισιδαίμων καὶ ἐπιπόλαιος, καὶ ἐν καιρῷ πειρασμοῦ μαρτυρικοῦ ἢ προσηλυτιστικοῦ πλανᾶται, ἑτεροδοξεῖ καὶ ἀφίσταται, ἅτε μὴ ἔχων ῥίζαν βαθεῖαν, τὴν ῥίζαν τῆς γνώσεως, οὔτε ἕτοιμος ὢν, κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἀποστόλου Πέτρου, « πρὸς ἀπολογίαν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ἡμᾶς λόγον

(α) Κορ. Α', θ', 27. (β) Ψαλμ. ριέ. 10. Παροιμ. ι, 7. (γ) Ματθ. ιθ', 21. Φιλιππ. γ', 8. (δ) Ἡσ. νδ', 13. Ἰω. ς', 45.

περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος » (α). Καὶ ἄλλως δὲ, πᾶς Χριστιανὸς, οὐκ ὀλιγάκις ἀναγκαζόμενος ἵνα διδάξῃ μερικῶς τὰ τῆς πίστεως ἐν τῷ κύκλῳ τῶν οἰκείων, τῶν φίλων, τῶν γνωρίμων καὶ τῶν συνδημοτῶν αὐτοῦ, ἀεὶποτε προσκόψει καὶ ἄλλ' ἀντ' ἄλλων διδάξει, ἐὰν ἀγνοῇ τὸ *θεῖον ῥῆμα*, τὰς Θείας Γραφὰς καὶ τὴν ὀρθὴν αὐτῶν ἑρμηνείαν, ὅσον ἐνδέχεται. Μὴ γὰρ αἱ τοσαῦται προλήψεις καὶ δεισιδαιμονίαι, καὶ ἡ τηλικαύτη διαφθορὰ ἐν πάσῃ Χριστιανικῇ κοινωνίᾳ τὸ πλεῖστον οὐκ ἐκπηγάζουσιν ἐκ τῆς θρησκευτικῆς ἐπιπολαιότητος τῶν ἀκατηχήτων γονέων καὶ συγγενῶν ἑκάστου; Παρεκτὸς δὲ τῆς πείρας καὶ τοῦ λόγου, αὐταὶ αἱ Ἱεραὶ Γραφαὶ διαῤῥήδην ἀποφαίνονται περὶ τῆς ἀνάγκης ταύτης. Ὁ μὲν Θεοκήρυξ Παῦλος πίστιν σωστικὴν ὀνομάζει οὐχ ἁπλῶς τὴν ἐν τῇ καρδίᾳ κρυπτομένην, ἀλλὰ τὴν διὰ στόματος παῤῥησίᾳ κηρυττομένην· « Καρδίᾳ γὰρ πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν » (β). Ὁ δὲ τῶν Ἀποστόλων κορυφαῖος, ὡς ἠκούσατε, ἑτοίμους θέλει πάντας πρὸς ἐξήγησιν καὶ ἀπολογίαν τῶν ὅσα πιστεύομεν, ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν καὶ τοῦ πλησίον. Αὐτὸς δὲ ὁ οὐράνιος διδάσκαλος καὶ σωτὴρ τοῦ κόσμου, ὁ ἄλλης ἄλλα νέμων χαρίσματα, ἑκάστῳ κατὰ τὴν ἰδίαν δύναμιν, ἀποπέμπει εἰς *τὸ ακόσος τὸ ἑξώτερον καὶ εἰς βρυγμὸν ὀδόντων* ἐκεῖνον τῆς παραβολῆς *τὸν πονηρὸν καὶ ἀγρεῖον δοῦλον*, τὸν δι' ὀκνηρίαν μὴ πολυπλασιάσαντα, ἀλλ' ἀποκρύψαντα τὸ θεοδώρητον τάλαντον (γ). Εἰ δὲ καὶ τοὺς ἁγίους Πατέρας ἐπερωτήσομεν, οὐδὲ ἐκεῖνοι ἄλλα διδάσκουσιν. « Ὁμοίως ἀτελὴς (λέγει ὁ Θεολόγος Γρηγόριος) ἄλογος πρᾶξις καὶ λόγος ἄπρακτος » (δ). Ὁ δὲ χρυσορρήμων Ἰωάννης, παρατηρῶν, ὅτι ἡ μὲν ἄπρακτος διδασκαλία εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ, ἡ δὲ μετὰ τῶν ἔργων ὠφελεῖ συνάμα τὸν διδάσκοντα καὶ τοὺς διδασκομένους, ἀπ' ἀμφοτέρων ἐξαρτᾷ λογικῶς τὴν τελειότητα τοῦ ἐν οὐρανοῖς ἀποκειμένου βραβείου. « Οὐ γὰρ ἑνὸς τοῖς (λέγει) δεῖ χρησίμους εἶναι μόνον, ἀλλὰ καὶ ἑτέρους... οὐδὲ γὰρ ἴσος ὁ μισθὸς τῷ ἑαυτὸν κατορθοῦντι καὶ τῷ μεθ' ἑαυτοῦ ἕτερον προστιθέντι. Ὡς περ γὰρ τὸ διδάσκειν ἄνευ τοῦ ποιεῖν κρίνει τὸν διδάσκοντα,... οὕτω ποιεῖν μὲν ἑτέρους δὲ μὴ ὑφηγεῖσθαι, ἐλαττοῖ τὸν μισθόν. Δεῖ τοίνυν ἐν ἑκατέροις ἄκρον εἶναι... Ἐὰν γὰρ ἑκατέρωθεν ἀκρτισμένος ᾖς, μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν » (ε).

Αλλ'ἐνταῦθα προκύπτει ἀπορία τις· Ἐπειδὴ τὸν μὲν πλησίον οἰκοδομεῖ καὶ διδάσκει διὰ τοῦ παραδείγματος πᾶς ἐνάρετος, ἔστω καὶ ἀμαθής· τὸ δὲ χάρισμα τῆς σοφίας οὐκ ἔστιν ἔργον μόνης τῆς προαιρέσεως, ἀλλὰ καὶ τοῦ ἄνωθεν φωτισμοῦ, καὶ διὰ τοῦτο «οὐ πάντες ἀπόστολοι, οὐ πάντες προφῆται, οὐ πάντες εὐαγγελισταὶ καὶ διδάσκαλοι » (ς)· πρὸς τί λοιπὸν ἡ διδασκαλία, καὶ διατί ὁ ἐπουράνιος βραβευτὴς ἀπαιτεῖ λόγον ὁμοῦ καὶ ἔργα;

(α) Λουκ. ἡ, 13. Πέτρ. Α', γ', 15. (β) Ρωμ. ι, 10. (γ) Ματθ. κε', 14—30. (δ) Γρηγ. Ναζιανζ. 'Αγ. μγ'. (ε) Χρυσοστ. ὁμιλ. ιγ'. εἰς Ματθ. (ς) Ἐφεσ. δ', 7—13. Κορ. Α', ιβ', 28—30.

Παραδόξως, τὴν ἀπορίαν ταύτην κινεῖ οὐχ ὁ κοινὸς καὶ ἀπαίδευτος λαὸς, ὅστις ἐκ πείρας γινώσκει, ὅτι χωρὶς μαθήσεως οὐχ ὑπάρχει οὔτε πλοῦτος διαρκὴς καὶ μέγας, οὔτε πολιτισμὸς καὶ πολιτικὴ εὐημερία, οὔτε Χριστιανικὴ ἀνατροφὴ καὶ εὐσέβεια, ἀλλ' οὔτε λογικότης θεωρητικὴ καὶ πρακτικὴ, ἀξία τῆς περιωπῆς, εἰς ἣν ὁ ἄνθρωπος ἀπ' ἀρχῆς ἐκλήθη. Ἀλλὰ τίνες; ὀλίγοι πλούσιοι ἐκ τοῦ λαοῦ, λίαν φελαύτως ὀρεγόμενοι, ἵνα βλέπωσι τὸν Κλῆρον τοῦ Κυρίου ἔρμαιον τυφλὸν καὶ ἄφωνον, ὑποτελὲς εἰς τὰς ἑαυτῶν ὀρέξεις· ἢ ὀλίγοι λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου, καταφρονοῦντες δῶρου τιμαλφοῦς καὶ οὐρανίου, οὗ τὴν ἀξίαν ἠγνόησαν ἐκ καιρικῶν περιστάσεων. Ἀλλὰ τὸ σήμερον ἀναγνωσθὲν Εὐαγγέλιον, ζητοῦν διδασκαλίαν καὶ ἔργα, οὐκ ἀποτείνεται πρὸς τοὺς ἰδιώτας καὶ τὸν ὄχλον, ἀλλὰ πρὸς τὰς ὑπερεχούσας τάξεις τοῦ λαοῦ, πρὸς τοὺς ποιμένας καὶ τοὺς ἄρχοντας, οὓς ὀνομάζει *φῶς τοῦ κόσμου, ὀφθαλμοὺς καὶ λύχνους καὶ ἅλας τῆς γῆς*, ἵνα διδάξῃ αὐτούς τε καὶ ἡμᾶς, ὅτι τῶν τοιούτων ἡ καρδία καὶ ὁ νοῦς, τὰ φῶτα καὶ ἡ προαίρεσις, τοσοῦτον ὑψηλὰ καὶ ἔξοχα παρὰ Θεοῦ ἀπαιτοῦνται, ὅσον ὑψηλὴ καὶ μεγάλη φαίνεται ἡ ἀξία καὶ ἕδρα καὶ ἐντολὴ αὐτῶν. *Ἅλας τῆς γῆς καὶ φῶς τοῦ κόσμου*, διότι τούτους ἅπας ὁ λαὸς σεβόμενος ὡς ὁδηγοὺς σοφοὺς καὶ φρονίμους, καὶ πρὸς αὐτοὺς ἐνατενίζων ὡς τύπους ἀρίστης πολιτείας καὶ ὀρθοῦ φρονήματος, ἢ φωτίζεται καὶ συνετίζεται καὶ κατὰ Θεὸν προκόπτει· ἢ, ἐὰν ἴδῃ τὸ ἅλας τοῦτο μωρανθὲν, τὸ δὲ φῶς ἐζοφωμένον ἐκ τοῦ ψεύδους καὶ τοῦ ὑλικοῦ συμφέροντος, τυφλοῦται καὶ αὐτὸς καὶ τρέχει, μὴ εἰδὼς ποῦ φέρεται, ἕως οὗ μετὰ τῶν ὁδηγῶν αὐτοῦ ἐμπέσῃ εἰς βόθυνον (α). Οὔτε μάτην ἄρα ὁ οὐρανοβάμων Παῦλος συνεβούλευε τοῖς Ἐπισκόποις ἐν τῷ προσώπῳ τῶν μακαρίων αὐτοῦ μαθητῶν καὶ συνεκδήμων Τίτου καὶ Τιμοθέου, ἵνα « γίνωνται τύποι τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πνεύματι, ἐν πίστει, ἐν ἁγνείᾳ· καὶ ὅτι δεῖ τὸν Ἐπίσκοπον ἀνέγκλητον εἶναι, ὡς Θεοῦ οἰκονόμον,... ἀντεχόμενον τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν λόγου, ἵνα δυνατὸς ᾖ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαινούσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγχειν » (β). Ναί· ἡ οὐράνιος ἡμῶν θρησκεία περιέχει οὐ μόνον ἐντολὰς τῆς ἠθικῆς τελειότητος, ἀλλὰ καὶ δόγματα τῆς πίστεως, ἐφ' ὧν πᾶσα ἡ κατὰ Χριστὸν ψυχοσωτήριος ἠθικὴ ἐποικοδομεῖται· καθ' ὅσον ἔξω τῆς πίστεως οὐδεμία ἠθικὴ δωρεῖται τὴν σωτηρίαν, καθὼς οὐδὲν κλῆμα καρποφορεῖ ἔξω τῆς ἀμπέλου (γ). « Ὁ τῆς θεοσεβείας τρόπος (λέγει ὁ ἐν ἁγίοις Ἱεροσολύμων Κύριλλος) ἐκ δυοῖν τούτων συνέστηκε, δογμάτων εὐσεβῶν ἀκριβείας καὶ πράξεων ἀγαθῶν » (δ). Ἐὰν οὖν ὁ ποιμὴν καὶ προεστὼς τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ πολιτείας, ἀντὶ τοῦ λάμπειν κατ' ἀμφότερα καὶ ἀσυγκρίτως ὑπερβαίνειν ἐν θεωρίᾳ καὶ πράξει τὸ ποίμνιον, τοὐναντίον τὴν κατωτάτην πατῇ βαθμίδα τοῦ Χριστιανισμοῦ,

(α) Ματθ. ιέ, 14. (β) Τιμόθ. Α', δ', 12. Τίτ. ά, 7—9. Πράξ. Κορ. Α', ϛ', 16. (γ) Μάρκ. ις', 16. Ἰωάν. ιέ, 4. Ἐφ. ιά. 6. (δ) Κυρίλλ. κατηχ. δ', 2.

πολλῶν προβάτων ἐνδεέστερος ἐλεγχόμενος, τότε πῶς ἔσται ἅλας ἔμψυχον καὶ ὀφθαλμὸς καὶ λύχνος καὶ φῶς τοῦ κόσμου, ἢ πῶς διαφυλάξει τὴν ποίμνην ἀλύμαντον ἀπὸ τῶν περικυκλούντων λύκων, ἢ τί τὸ ὄφελος τῆς ἀξίας καὶ τοῦ βαθμοῦ αὐτοῦ, ὃν ἴσως *ἀλλαχόθεν ἀναβὰς καὶ εἰσπηδήσας ἀλλοτρίως χειρὶ ἀφήρπασεν*; Ὁ τρισμακάριστος Παῦλος εἶπεν, « εἴ τις ἐπισκοπῆς ὀρέγεται (πρόσθες καὶ *ἀρχιεπισκοπῆς* καὶ *μητροπόλεως* καὶ *πατριαρχείας*), καλοῦ ἔργου ἐπιθυμεῖ » (α)· διότι οὐδὲν ἀληθῶς ὑψηλότερον καὶ λαμπρότερον τοῦ ποιμαίνειν ψυχὰς καὶ ὁδηγεῖν αὐτὰς εἰς χεῖρι Θεοῦ εἰς τὸν οὐρανόν. Ἀλλὰ ὁ τῆς ἐπισκοπῆς ὀρεγόμενος, οὐχ ὡς ὑπηρεσίας ἐπικινδύνου καὶ κοπωδεστάτης, ἀλλ' ὡς ἐνδόξου καὶ χρυσοφόρου αὐλῆς καὶ κτήσεως, γινώσκεις ἆρά γε πρῶτος σὺ τὴν ὁδὸν τοῦ οὐρανοῦ, ὅπου ἀναλαμβάνεις ἵν' ἀσφαλῶς ὁδηγήσῃς μυριάδας ψυχῶν καὶ μυρίας Ἐκκλησίας; Ἐζυγοσταθμησας τοὺς κινδύνους καὶ τὰς δυναμεις σου κατὰ τὸ *γνῶθι σαυτόν*, καὶ πρὶν ἢ θαῤῥαλέως ἀποδυθῇς εἰς τὸ στάδιον, ἐπληροφορήθης ὅτι οἱ πολὺ ὑπέρτεροί σου τὴν σοφίαν καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν παῤῥησίαν καὶ τὴν ἁγιότητα, οἱ Ἀθανάσιοι, οἱ Βασίλειοι, οἱ Γρηγόριοι, οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Νεκτάριοι, οἱ Μεθόδιοι, οἱ Φώτιοι ἀπεδυσπέτουν καὶ ἀπέφευγον *ἀξίωμα*, μᾶλλον δὲ διακονίαν οὕτω βαρεῖαν καὶ ὑψηλήν; Ἐμάθες... — Ἀλλὰ πῶς μὲ παρασύρει ὁ λόγος ἄκοντα; Ἔλεγον λοιπόν, ὅτι εἰς τὸν ποιμένα ἡ διδασκαλία ὁμοίως ἐστὶν ἀπαραίτητος, καθὼς τὰ ἔργα, καὶ ὅτι, ἑνωθέντα τὰ δύο, λαμπρύνουσι τὸ βραβεῖον διά τε τὴν τελειότητα, καὶ διότι πάσης μὲν πράξεως ὁ μισθὸς παρὰ Θεῷ καὶ ἀνθρώποις ἐστὶν ἀνάλογος τῆς ὠφελείας αὐτῆς· τοῦ δὲ διδάσκειν οὐδὲν ὑπάρχει ἔργον ἐπὶ τῆς γῆς ὠφελιμώτερον καὶ θεοφιλέστερον, καὶ οὐδενὸς ἄλλου ἔργου οἱ κόποι ἀνεκηρύχθησαν ἀρεταὶ θεοτίμητοι· « οἱ πόνοι αὐτῆς εἰσιν ἀρεταί » (β).

Τὸ ἠθικὸν τῆς διδασκαλίας ὄφελος (ἵνα παρασιωπήσω τὰ κοινωνικὰ καὶ ὑλικώτερα) ἐστὶ μέγα μὲν ἐν τῷ κεκτημένῳ τῆς σοφίας τὸν θησαυρόν, μέγιστον δὲ καὶ ἀμέτρητον, ὅταν ἐκχυθεῖσα πλατυνθῇ πρὸς τοὺς ἔξω. Ἐν πρώτοις, ἐπειδὴ ὁ Θεὸς ὅλος ἐστὶ σοφία καὶ νοῦς, φῶς καὶ αὐτοαλήθεια, ὅσῳ ὑψηλότερον τῶν βαθμίδων τῆς ἀληθινῆς σοφίας ὑψοῦται ὁ ἄνθρωπος, τόσῳ καθαρώτερον ἐποπτεύων ἐλλάμπεται ἐκ τῆς αἰωνίου ἀληθείας, τοσῷ πιστότερον ἐξεικονίζων ἐν τῇ ψυχῇ τὸ πανακήρατον κάλλος τῆς ὑπερφώτου Θεότητος, γίνεται ὅλος ἔνθεος καὶ οὐράνιος. Ἐν ᾧ δὲ ἡ *πολύποικιλος τοῦ Θεοῦ σοφία* διὰ τῶν μυρίων κλάδων αὐτῆς ὥσπερ βολιδοσκοπεῖ καὶ ἀνιχνεύει τὴν φύσιν τῶν ὄντων, ἵνα ἐναργῶς ἐγκατοπτρίσῃ τοῦ Δημιουργοῦ τὰς τελειότητας, ὁπισθεν τῆς φύσεως, ὡς διὰ θυρίδος, κύπτων ὁ υἱὸς τῆς γῆς, ἀναπεμπάζεται καὶ προσκυνεῖ καὶ μεγαλύνει ἔνθους τὴν ἀσύγκριτον μεγαλωσύνην καὶ μεγαλοπρέπειαν τοῦ ἀπείρου Ποιητοῦ τῶν πάντων, καὶ πάλιν ἀνατρέχει προθυμότερον εἰς τὴν ἀρχέγονον τοῦ ὑπ-

(α) Τιμ. Α', γ', 1. (β) Σοφ. Σολομ. ϛ, 7. Πρβλ. Τιμόθ. Α', ε', 17.

θρωπίνου γένους εὐγένειαν. Διαδιδομένη δὲ εἰς τὰ ἐκτὸς, γίνεται λυχνία μυριόφωτος καὶ πολυήλιος οὐρανὸς, ἀκτινοβολῶν φῶς ἄπλετον εἰς δεξιὰ καὶ εἰς ἀριστερὰ, εἰς τὰς ὁμήλικας καὶ τὰς ἐπερχομένας γενεὰς ἄχρι συντελείας τοῦ αἰῶνος διὰ λόγου λογικοῦ καὶ συστηματικοῦ καὶ πυρώδους, ἢ διὰ συγγραφῶν μεστῶν ἀληθείας καὶ πνεύματος καὶ ζωῆς, μεστῶν φωτὸς οὐρανίου καὶ θεοπνοιοῦ ἀναβάσεως. Ἡ σοφία αὕτη συνετίζει τοὺς ἀσυνετοῦντας, ὁδηγεῖ τοὺς πλανωμένους, στηρίζει τοὺς σαλεύοντας, ἐλέγχει τοὺς παρανομοῦντας, ζωγρεῖ τὰ ἔθνη εἰς τὴν πίστιν τοῦ Σωτῆρος, καὶ τοὺς πάντας ἀλλοιοῦσα τὴν θείαν ἀλλοίωσιν, ποιεῖ αὐτοὺς ἐμψύχους οὐρανοὺς, ἵνα ἐνθρονίσῃ ἐν αὐτοῖς τὴν Θεότητα. Πόσον δὲ μέγας μισθὸς ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἀπόκειται διὰ πάντα ταῦτα τὰ κατορθώματα, λεγέτωσαν ἐκ τῶν προφητῶν ὁ Ἱερεμίας καὶ ἐκ τῶν ἀποστόλων ὁ Ἀδελφόθεος. « Ἐὰν ἐξαγάγῃς τίμιον ἀπὸ ἀναξίου, ὡς τὸ στόμα μου ἔσῃ, λέγει Κύριος παντοκράτωρ ». — *ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης ὁδοῦ αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου καὶ καλύψει πλῆθος ἁμαρτιῶν* » (α). Ἰδού, φιλόχριστον καὶ φιλομαθὲς ἀκροατήριον, ἰδοὺ τὰ πρῶτα αἴτια, δι' ἃ, ὅπου συνοικοῦσι Θεοφιλὴς ἀρετὴ καὶ διδασκαλία, ἐκεῖ πάντως μέγα καὶ λαμπρὸν βραβεῖον προετοιμάζεται. « Ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν ».

γ'. Στρέψατε νῦν τὸ βλέμμα τῆς διανοίας πρὸς τοὺς σήμερον ἑορταζομένους τρεῖς τῆς Ἐκκλησίας φωστῆρας καὶ Ἱεράρχας, καὶ ἴδετε πῶς τῇ θείᾳ ἐντολῇ παιδευθέντες καὶ ὑπακούσαντες, ἐγένοντο *ἅλας τῆς γῆς πνευματικὸν καὶ φῶς τοῦ κόσμου*. Ἴδετε πόσον μεγάλοι καὶ φωτειναὶ ἐξέλαμψαν κατὰ τὰ ἔργα τῆς ἀρετῆς, πόσον ὑψηλοὶ καὶ οὐρανοβάμονες κατὰ τὸν λόγον τῆς πίστεως οἱ μετὰ τοὺς Ἀποστόλους τρεῖς ἀπόστολοι, οἱ πᾶσης Θεορρήμονος καὶ τελειοτέρας Θεολογίας τύποι καὶ κανόνες ἀκριβέστατοι χαραξαντες. Ἡ δόξα αὐτῶν ἔσται δόξα τοῦ Θεοῦ, τοῦ δοξάσαντος καὶ χαριτώσαντος αὐτούς· ἔσται δόξα τῆς Ἐκκλησίας καὶ παράδειγμα τῆς οἰκουμένης· διότι « εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν » (β).

Ὅτι δὲ καὶ οἱ ἀοίδιμοι τοῦ ἡμετέρου πολυπαθεστάτου Γένους πατέρες καὶ φύλακες, Πατριάρχαι καὶ Ἀρχιερεῖς, διδάσκαλοι καὶ ἄρχοντες, καὶ οἱ ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ καὶ τοῦ συντεχνικοῦ καταλόγου ἀκρέμονες, καθάπερ ἀπλανεῖς ἀστέρες καὶ υἱοὶ φωτὸς, διὰ πολλῶν αἰώνων ἀλαμπῶν κατηύγασαν καὶ καθωδήγησαν τὸ Ἔθνος πρὸς τοὺς λιμένας τῆς ἀληθινῆς προόδου, ὑποστηρίξαντες καὶ ἀναζωπυρήσαντες τὰ γράμματα τῆς ἀρχαιότητος, δι' ὧν τὸ Ἔθνος ζῇ καὶ μεγαλύνεται, τὴν δὲ Ἐκκλησίαν θεραπεύσαντες ὡς μητέρα καὶ τροφὸν καὶ σώτειραν· καὶ ταῦτα μαρτυρεῖ αὕτη ἡ ἁγία κιβωτὸς ἡμῶν, ἡ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία, καὶ ἡ ταύτης ἔνδοξος καὶ μεγαλώνυμος φωτιστικὴ ἑστία, ἡ Σχολὴ τοῦ Γένους, ἔνθα, ὡς ἐν πατρικοῖς κο-

(α) Ἱερεμ. ιε, 19· Ἰακ. ε, 20. (β) Ψαλμ. ιθ, 6.

δότῳ κολυμβήθρα, ἐφορέσαμεν τοῦ ἀκραιφνοῦς Ἑλληνισμοῦ τὸν ἀγλαὸν χιτῶνα καὶ τὸν τῆς ὀρθοδοξίας χρυσοπόρφυρον καὶ θεοδώρητον ἀδάμαντα. Αἰώνιον καὶ μακάριαν τὸ μνημόσυνον ἐκείνων τῶν ἀειμνήστων εὐεργετῶν τοῦ Γένους καὶ τῆς Ἐκκλησίας! Αἰωνία ἡ σωτηρία καὶ ἡ δόξα αὐτῶν τε καὶ πάντων, ὅσοι, καθὼς ἐκεῖνοι, μεγάλα κατὰ Θεὸν καὶ *ἐποίησαν* καὶ *ἐδίδαξαν!*

Τί δὲ ἡμεῖς οἱ χθὲς καὶ σήμερον ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ Γένους ὅλου ἐργαζόμεθα ἔργον ἢ δίδαγμα, ἐκείνων τῶν πατέρων καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας ἐπάξιον; Ἐρωτᾶτε τί; Οὐδὲ ἐγὼ γινώσκω. Ὅπου εὑρηνται ὀρθόδοξοι Χριστιανοί, τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ καταναγκάζοντες, ἵνα, πεσὼν παρὰ τοὺς πόδας συνεδρίων λαϊκῶν, προσκυνήσῃ τῇ *χρυσῇ εἰκόνι, τῷ χρυσῷ μόσχῳ τῆς ἐρήμου*· ὅπου τὸν οἶκον τῶν Πατέρων καὶ τῶν Ἀποστόλων, τὸν οἶκον τῆς θεοπαγοῦς Σιὼν, ὁσημέραι κατασκάπτοντες καὶ ἐρημοῦντες, ἀλλήλους διαμελίζομεν· ὅπου ἠδίκηνται αἱ χῆραι καὶ τὰ ὀρφανά· ὅπου λιμώττουσιν οἱ τῆς παιδείας καὶ φιλανθρωπίας εὐσυνείδητοι θεράποντες, καὶ τὰ ἐλεεινὰ λυχνάρια τῆς ἐπιστήμης, ἐλαίου δηθαλέα καὶ ὥσπερ ἑτοιμοθανῆ, ὁσονούπω σβέννυνται, καὶ ἐν τοσούτῳ οἱ πολλοὶ καὶ λογον ἔχοντες, *ἐν ἀδικίᾳ τὴν ἀλήθειαν κατέχοντες, καὶ κλείοντες τὴν βασιλείαν τῶν οὐρανῶν, οὔτε αὐτοὶ εἰσέρχονται, καὶ τοὺς εἰσερχομένους κωλύουσιν*· ἐν τοιαύτῃ κοινωνίᾳ ἐρωτᾶτε περὶ Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας, περὶ ἔργων Εὐαγγελικῶν; Ὅταν ὁ ἀδέκαστος καὶ φοβερὸς Κριτὴς ἐν τῇ δευτέρᾳ παρουσίᾳ ἀποσφραγίσῃ καὶ ἡμῶν τὰς κεκλεισμένας βίβλους, εἶθε τότε, εἶθε, εἴθε εὕροι ἔργα καὶ διδασκαλίαν τῆς ἐντολῆς αὐτοῦ ἄξια. «Ὃς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ, οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν».

Γένοιτο, Κύριε τοῦ ἐλέους, γένοιτο!

—o—

69. Γενικὸς Κανονισμὸς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερῶν Ἐκκλησιῶν.

Προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ ἐξεδόθη Γενικὸς Κανονισμὸς τῶν ἐν Κωνστ]πόλει ἱερῶν Ἐκκλησιῶν, ἀφορῶν τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἐπιτροπῶν καὶ Μουχτάριδων, ὅστις καὶ ἀπεστάλη εἰς ἑκάστην ἐνορίαν, συνωδευμένος καὶ διὰ Πατριαρχικῆς Ἀποδείξεως, ἐπὶ τούτῳ ἐκδεδομένης.

Ἰδοὺ ὁ Κανονισμός.

† *Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤ]ΠΟΛΕΩΣ ἐπιβεβαιοῖ.*

ΓΕΝΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει

ΙΕΡΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Πρὸς τακτικὴν καὶ ἐπωφελῆ διαχείρισιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἑκάστης ἐνορίας συνετάχθη καὶ ἐδημοσιεύθη ὁ παρὼν Κανονισμὸς, συγκείμενος ἐκ τῶν ἑπομένων δύο κεφαλαίων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

§. 1. Ἡ ἐν γένει διαχείρισις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ἑκάστης ἐνορίας ἀνατίθεται εἰς Ἐπιτροπὴν, συγκειμένην, ἀναλόγως τοῦ πληθυσμοῦ τῆς ἐνορίας, ἐκ τριῶν ἢ πέντε μελῶν ἰσοτίμων καὶ ἰσοψήφων πρὸς ἄλληλα, ὑπολόγων δὲ πρὸς τὴν ἐνορίαν.

§. 2. Τὴν πρώτην ἢ δευτέραν κυριακὴν μετὰ τὴν ά. ἰανουαρίου ἑκάστου ἔτους ἡ παύουσα Ἐπιτροπὴ ὀφείλει ἵνα προσκαλέσῃ διὰ γραμματίων εἰς συνέλευσιν ἐν τῷ Ἐπιτροπικῷ τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας τοὺς προκρίτους καὶ τοὺς εὐϋπολήπτους σταθεροὺς κατοίκους τῆς ἐνορίας.

§. 3. Ἡ συνέλευσις αὕτη, θεωρουμένη πλήρης, ἅμα συνέλθωσι πλείους τοῦ ἡμίσεος ἀριθμοῦ τῶν προσκληθέντων, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἀρχιερατικῶς ἢ ἱερατικῶς προϊσταμένου, ἀφοῦ ἀναγνωσθῶσιν οἱ παρὰ τῆς παυούσης Ἐπιτροπῆς ὑποβληθέντες ἐτήσιοι τῆς ἱερᾶς Ἐκκλησίας λογαριασμοὶ, προβαίνει κατὰ πρῶτον εἰς τὸν διορισμὸν ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκ δύο ἢ τριῶν εἰδημόνων, εὐϋπολήπτων καὶ ἀμεροληπτων ἀνδρῶν συγκειμένης, μὲ ἐντολὴν ὅπως, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὸν ἰσολογισμὸν καὶ τὰ σχετικὰ λογιστικὰ βιβλία, ἐξελέγξῃ αὐτοὺς ἐντὸς μιᾶς, ἢ τὸ πολὺ, δύο ἑβδομάδων, καὶ ὑποβάλῃ δι' ἐκθέσεως τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐξελέγξεως εἰς τὴν συνέλευσιν, ἐπὶ τούτῳ αὖθις συγκαλουμένην.

§. 4. Ἡ συνέλευσις, ἀκροασαμένη τὴν ἔκθεσιν καὶ τὰς προφορικὰς ἀναπτύξεις καὶ ἐξηγήσεις τῆς τε ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν μελῶν τῆς λογοδότου Ἐπιτροπῆς, ἐὰν μὲν ἐγκρίνῃ τοὺς εἰρημένους λογαριασμοὺς, ὑπογράφει καὶ διευθύνει αὐτοὺς δι' ἀναφορᾶς της πρὸς ἐπικύρωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ἐὰν δὲ εὕρῃ τι ἐπιλήψιμον ἐν αὐτοῖς, λαμβάνει ἀμέσως τὰ πρὸς διόρθωσιν ἀπαιτούμενα μέτρα.

§. 5. Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει ἡ συνέλευσις, ἅμα ἀποπερατώσασα τὴν θεώρησιν τῶν λογαριασμῶν, μεταβαίνει εἰς τὴν διὰ μυστικῆς πλειοψηφίας ἐκλογὴν ἑκάστου τῶν μελῶν τῆς νέας Ἐπιτροπῆς, δίδουσα ἐν πάσῃ ἀμεροληψίᾳ τὴν ψῆφον αὐτῆς εἰς ὅσους ἐκ τῶν σταθερῶν καὶ εὐϋπολήπτων κατοίκων τῆς ἐνορίας ἕκαστος ἐν συνειδήσει κρίνει ἀξίους καὶ ἱκανούς.

§. 6. Πρακτικὸν τῆς ἐκλογῆς ἐν τῷ κώδικι καταστρώνυται καὶ ὑπογράφεται, καὶ ἀναφορὰ ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς συνελεύσεως ὁμοίως ὑπογεγραμμένη διευθύνεται ἀμέσως ἔπειτα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα πρὸς ἐπικύρωσιν καὶ διορισμὸν τῶν ἐκλελεγμένων.

§. 7. Ἡ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας τῆς Ἐπιτροπῆς ὁρίζεται εἰς ἓν ἔτος· δύνανται δὲ ἵνα τὰ μέλη αὐτῆς ἐκλεχθῶσιν αὖθις καὶ τὸ δεύτερον ἔτος· ἀλλὰ μετὰ τὴν λῆξιν τούτου δὲν δύνανται πλέον νὰ ἐκλεχθῶσιν ἢ μετὰ παρέλευσιν ἑνὸς ἔτους.

§. 8. Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἅμα διορισθεῖσα δι' ἐνταλματος Πατριαρχικοῦ, ὀφείλει ἐν τῇ πρώτῃ συνεδριάσει αὐτῆς νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς ἑνὸς Προέδρου καὶ ἑνὸς Ταμίου καὶ εἰς τὴν ἐκλογὴν προσέτι ἐκ τῶν λοιπῶν ἑνοριτῶν τῶν ἀναγκαίων αὐτῇ βοηθῶν, οἷον, τοῦ Γραμματέως, τῶν Ἐπιμελητῶν (παγκαρτζίδων) καὶ ἄλλων, ὅσους αἱ ἀνάγκαι ἑκάστης Ἐκκλησίας ἤθελον ἀπαιτήσει.

§. 9. Ἐν τῇ αὐτῇ συνεδριάσει τὴν σφραγῖδα τῆς ἱερ. Ἐκκλησίας, συνισταμένην ἐκ τριῶν ἢ πλειοτέρων τμημάτων, ἡ Ἐπιτροπὴ διανέμει μεταξὺ τῶν μελῶν αὐτῆς.

§. 10. Ἡ Ἐπιτροπὴ διευθύνει καὶ διεξάγει πᾶσαν τὴν οἰκονομικὴν τῆς ἱερ. Ἐκκλησίας διαχείρισιν.

§. 11. Ἡ αὐτὴ φροντίζει ἐγκαίρως περὶ τῆς εἰσπράξεως ἁπάντων τῶν εἰσοδημάτων, τῶν προερχομένων ἐκ τῶν διαφόρων τῆς ἱερ. Ἐκκλησίας κτημάτων, ὧν ἡ ἐνοικίασις δὲν ἐπιτρέπεται τοῦ λοιποῦ εἰμὴ ἐπὶ ἐγγυήσει ἀξιόχρεω τοῦ ἐνοικιαστοῦ.

§. 12. Ὁσάκις πρόκειται περὶ ἀγορᾶς ἢ ἐκποιήσεως κτήματος Ἐκκλησιαστικοῦ, ἀναγκαίας θεωρουμένης, ἢ περὶ οἰκοδομῆς ἢ ἐπισκευῆς οὐσιώδους καὶ πολυδαπάνου, ὡς καὶ περὶ νέων δανείων, διὰ τὰς τοιαύτας καὶ ἄλλας ὁμοίας ἀνάγκας, ἡ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει ἵνα προσκαλῇ ἐγγράφως τοὺς προκρίτους καὶ τοὺς εὐϋπολήπτους κατοίκους τῆς ἐνορίας εἰς ἔκτακτον συνέλευσιν, ὅπως συσκέπτηται καὶ συναποφασίζῃ μετ' αὐτῶν περὶ τοῦ προκειμένου, τὴν δὲ ἀπόφασιν αὐτῶν, παρ' ἁπάντων ἢ τῶν πλειόνων ὑπογε-

γραμμένην, ὑποβάλῃ ἐγγράφως τῇ Α. Παναγιότητι καὶ τῷ Ἐθνικῷ Συμβουλίῳ, ζητοῦσα τὴν πρὸς ἐκτέλεσιν αὐτῆς ἄδειαν.

§. 13. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει ἵνα ἐπιτηρῇ τὴν καλὴν κατάστασιν καὶ εὐπρέπειαν τῆς ἱερ. Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἱερῶν ἀμφίων καὶ σκευῶν αὐτῆς, ἅπερ θέλει παραδίδει ἐπὶ ἀποδείξει τῷ κατὰ καιρὸν ἀρχιερατικῶς ἢ ἱερατικῶς προϊσταμένῳ ἢ τῷ σκευοφύλακι, ἐὰν ὑπάρχῃ τοιοῦτος.

§. 14. Ὀφείλει ἵνα ἐπιτηρῇ καὶ ἐποπτεύῃ τὴν ἀκεραίαν διατήρησιν τῶν τε κινητῶν καὶ ἀκινήτων κτημάτων τῆς ἱερ. Ἐκκλησίας.

§. 15. Ὀφείλει ἰδίως νὰ ἐφιστᾷ τὴν προσοχήν της εἰς τὸ νὰ γίνωνται τὰ ἀναγκαῖα τῆς ἱερ. Ἐκκλησίας ἔξοδα μετ' ἄκρας οἰκονομίας, καὶ νὰ εἰσπράττωνται αἱ πρόσοδοι αὐτῆς ἐγκαίρως καὶ τακτικῶς, ἵνα μὴ μένωσι καθυστερούμεναι ἄνευ λόγου καὶ ἀνάγκης· ἐν γένει δὲ, νὰ μεριμνᾷ μετὰ ζήλου περὶ πάντων.

§. 16. Εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνήκει ὁ διορισμὸς, ἡ παῦσις καὶ ὁ κανονισμὸς τῆς μισθοδοσίας τῶν ψαλτῶν, κανοναρχῶν, κανδηλαπτῶν, ὡς καὶ ἡ ἐπιτήρησις τῆς ἐνεργείας τῶν καθηκόντων αὐτῶν, τηρουμένων ὡς πρὸς τοὺς ψάλτας τῶν διατάξεων τοῦ περὶ τούτων ἰδιαιτέρου Κανονισμοῦ τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

§. 17. Ἡ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει ἵνα κρατῇ διὰ τοῦ Ταμίου καὶ τοῦ Γραμματέως τὰ ἑπόμενα βιβλία:

1. Βιβλίον Ταμείου πρὸς τακτικὴν σημείωσιν τῶν ἡμερησίων εἰσπράξεων καὶ δαπανῶν, γινομένων πάντοτε ἐπὶ ἀποδείξει, ὁριζομένης τῆς χρονολογίας καὶ τῆς αἰτίας.

2. Βιβλίον μερίδων πρὸς τακτικὴν σημείωσιν παντὸς λ]σμοῦ ὀφειλετῶν καὶ δανειστῶν καὶ πάντων, ὅσοι ἔχουσι συνεχῆ δοσοληψίαν μεθ' οὗπερ διαχειρίζεται αὕτη ταμείου.

3. Κτηματολόγιον, ἐν ᾧ θέλει εἶσθαι καταγεγραμμένη ἥτε κινητὴ καὶ ἀκίνητος περιουσία τῆς ἱερ. Ἐκκλησίας, καὶ

4. Τὸν Κώδικα, ἐν ᾧ θέλει καταχωρίζεσθαι παρὰ τῶν Πατριαρχείων ὁ κατ' ἔτος κλειόμενος ἰσολογισμὸς, ὑπογραφόμενος παρὰ τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐξελεγκτικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπικυρούμενος παρὰ τῆς Α. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

§. 18. Ἐν τέλει τῆς ὑπηρεσίας ἡ Ἐπιτροπὴ ὀφείλει νὰ συντάξῃ διὰ τοῦ Ταμίου καὶ Γραμματέως τακτικὸν καὶ ἀκριβῆ ἰσο-

λογισμὸν τῶν ἐσόδων καὶ ἐξόδων τῆς διαχειρίσεώς της, συμφώνως πρὸς τὰ λογιστικὰ βιβλία, καὶ ἔχῃ ἕτοιμον ἵνα ὑποβάλῃ αὐτὸν εἰς τὴν συγκροτηθησομένην ἐκλογικὴν τῆς ἐνορίας συνέλευσιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Ἐκλογή, προσόντα καὶ καθήκοντα Μουχτάρη.

§. 1. Ὁ Μουχτάρης τῆς ἐνορίας ἐκλέγεται ὁμοίως παρὰ συνελεύσεως, συγκειμένης ἐκ τῶν προκρίτων καὶ εὐϋπολήπτων χριστιανῶν κατοίκων τῆς ἐνορίας, κατὰ τὸ Ε'. ἄρθρον τοῦ Α'. κεφαλαίου. Ὑπάγεται ὅμως τῇ δικαιοδοσίᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν καὶ ὀφείλει ἵνα δίδῃ λόγον τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ ἐν τέλει ἑκάστου ἔτους, καὶ ὁσάκις ἐν μέσῳ τοῦ ἔτους ἡ Ἐπιτροπὴ ἤθελεν ἀπαιτήσει τοῦτο· ἡ δὲ διάρκεια τῆς ὑπηρεσίας αὐτοῦ καὶ ὁ τρόπος τῆς ἀντικαταστάσεώς του ὁρίζεται συμφώνως τῷ 7 ἄρθρῳ τοῦ Α'. κεφαλαίου.

§. 2. Ὁ Μουχτάρης δέον ἵνα ᾖ ἐκ τῶν εὐϋπολήπτων ἐνοριτῶν, χαίρων τὴν ἐμπιστοσύνην αὐτῶν καὶ ὑπήκοος τῆς Σ. Κυβερνήσεως.

§. 3. Ὁ Μουχτάρης ὀφείλει ἵνα μὴ θέτῃ τὴν μουχταρικὴν σφραγῖδα ἐφ' οἱουδήποτε προσοδοφόρου ἐγγράφου ἄνευ τῆς εἰδήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς· ἐκδίδων δὲ τὰ παρὰ τῶν ἐνοριτῶν ζητούμενα πιστοποιητικὰ (ἤλμι χαπέρια) καὶ λοιπὰ ἔγγραφα, ὀφείλει ἵνα μηδὲν παρεμβάλλῃ ἀδικαιολόγητον πρὸς τὴν ἔκδοσιν τούτων κώλυμα.

§. 4. Ὁ Μουχτάρης ὀφείλει ἵνα σημειοῖ τακτικῶς καὶ ἀμέσως ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ παρ' αὐτοῦ κρατουμένῳ βιβλίῳ τὸ εἶδος τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδιδομένων πιστοποιητικῶν, τὸ ποσὸν τοῦ εἰσπραττομένου δικαιώματος, τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον τοῦ πωλητοῦ καὶ ἀγοραστοῦ, ἀφοῦ προηγουμένως πληροφορηθῇ ἀκριβῶς περὶ τῆς ταυτότητος αὐτῶν, τὸν ἀριθμὸν τοῦ πωλουμένου ἢ ἀγοραζομένου κτήματος καὶ τοῦ βακουφίου, ᾧ περ ἀνήκει.

§. 5. Ὁ Μουχτάρης ὀφείλει ἵνα ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τῶν διαληφθέντων ἐγγράφων ὑποβάλληται εἰς τὴν παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς ὁρισμένην διατίμησιν αὐτῶν, καὶ εἰς μηδὲν ἔξοδον προβαίνῃ ἄνευ προηγουμένης ἐγκρίσεως αὐτῆς· τὰ δὲ ἀπὸ τῶν ἐγγράφων τούτων προερχόμενα δικαιώματα θέλουσι περιέρχεσθαι εἰς τὸ ταμεῖον τῶν σχολῶν τῆς ἐνορίας, ἀφαιρουμένων προηγουμένως τῶν ἐν γνώσει τῆς Ἐπιτροπῆς γενομένων μουχταρικῶν ἐξόδων.

Ὁ παρὼν Κανονισμὸς συνεζητήθη καὶ ἐνεκρίθη ὑπὸ τῶν δύο σωμάτων: τῆς τε ἱερ. Συνόδου καὶ τοῦ ἐθν. Συμβουλίου ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 16 Φεβρουαρίου, 1868.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. Ὁ Μ. Λογοθέτης ΣΤ. ΑΡΙ-
† Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ. ΣΤΑΡΧΗΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ. ΣΤ. ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ. Γ. ΚΡΕΣΤΙΔΗΣ.
† Ὁ Βιδύνης ΠΑΙΣΙΟΣ. ΑΘ. ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΧΡΥ- Ξ. ΖΩΓΡΑΦΟΣ.
ΣΑΝΘΟΣ. Ν. ΨΥΧΑΡΗΣ.
† Ὁ Χίου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ. ΚΥΡΙΛΛΟΣ ΠΑΥΛΟΥ.
† Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. Γ. Κ. ΠΑΝΤΖΕΙΡΗΣ.
† Ὁ Κορυτσᾶς ΝΕΟΦΥΤΟΣ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ.

Ὁ Α'. Γραμματεὺς
(Τ. Σ.) Ι. Δ. ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ.

Ἰδοὺ καὶ ἡ περὶ τούτου Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι μετὰ λύπης βλέπουσα ἡ Ἐκκλησία ἑκάστοτε τὰ διάφορα ἀτοπήματα, ἅτινα δυστυχῶς λαμβάνουσι χώραν εἰς τινας ἐνορίας ἐν καιρῷ τῶν ἐκλογῶν τῶν νέων ἐπιτροπῶν τῶν ἱερῶν ἐν αὐταῖς ἐκκλησιῶν, οἷον τὰς πρὸς ἀλλήλους ἔριδας, διαμάχας τε καὶ διαπληκτισμοὺς τῶν συνενοριτῶν, τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀγωγάς τε καὶ ἐγκλήσεις καὶ ἀντεγκλήσεις αὐτῶν κατ' ἀλλήλων, καὶ πλείστας ἄλλας λυπηρὰς καὶ δυσαρέστους σκηνάς, ἐπὶ μομφῇ μὲν τῶν ἐνοριῶν, εἰς ἃς συμβαίνουσι ταῦτα, ἐπαισθητῇ δὲ βλάβῃ τῶν κοινῶν αὐτῶν συμφερόντων, συνεχεῖ δὲ ἀνησυχίᾳ τῶν Πατριαρχείων, ἐγνω νῦν, κατὰ πρόνοιαν αὐτῆς ἀξιόχρεων, ἵνα λάβῃ τὴν προσήκουσαν φροντίδα εἰς παντελῆ ἄρσιν τῶν ἀτοπημάτων τούτων καὶ εἰς ἐξάλειψιν πά-

σης τοῦ λοιποῦ ἀφορμῆς διενέξεων μεταξὺ τῶν ἐνοριτῶν ἑκάστης ἐνορίας ἐν καιρῷ τῶν τοιούτων ἐκλογῶν. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐτέθη ὑπ' ὄψιν ἡμῶν ὁ μέχρι τοῦδε ἐν ἐνεργείᾳ περὶ ἐκλογῆς Ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτροπῶν Κανονισμὸς ἐν πλήρει συνεδριάσει τῆς τε ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ ἐντίμου Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, ὃς καὶ ἐπεξεργασθεὶς καὶ συζητηθεὶς δεόντως, διωρθώθη καὶ ἐτροποποιήθη ἐπὶ τὸ τελειότερον καὶ λυσιτελέστερον πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς τακτικωτέρας καὶ ἐν ἀποφυγῇ τῶν τέως συμβαινόντων δυσαρέστων ἐκλογῆς τῶν τε εἰρημένων ἐπιτροπῶν, ἔτι δὲ καὶ τῶν Μουχτάριδων τῶν ἐνοριῶν καὶ ἐξεδόθη ἤδη ἐν τύποις ἐπὶ τῷ διανεμηθῆναι ἐν ταῖς ἐνορίαις. Ταῦτα τοίνυν κοινοποιοῦντες πᾶσιν ὑμῖν διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, καὶ συναποστέλλοντες εἰς ἑκάστην ἐνορίαν ἀνὰ δύω ἀντίτυπα τοῦ νέου τούτου Κανονισμοῦ, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα, ὅπως, μελετήσαντες καλῶς αἱ ἐνορῖται ἑκάστης ἐνορίας τὰς ἐν αὐτῷ περιεχομένας διατάξεις, καὶ λαβόντες ἐντελῆ γνῶσιν τοῦ τύπου, καθ' ὃν ἀπαρκιτήτως ὀφείλετε τοῦ λοιποῦ ποιεῖσθαι τὰς ἐκλογὰς τῶν κατὰ καιροὺς ἐπιτροπῶν τῆς ἱερᾶς ὑμῶν Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τοῦ Μουχτάρη τῆς ἐνορίας ὑμῶν, καὶ συμμορφωθέντες καθ' γράμμα πρὸς τὸν Κανονισμὸν τοῦτον, σπεύσητε ἐν ἑκάστῃ ἐνορίᾳ, ὅπως ἐκλέξητε τοὺς διὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος μέλλοντας διαχειρίζεσθαι τὰ πράγματα τῆς ἱερᾶς ὑμῶν ἐκκλησίας, ἐνεργοῦντες τὴν ἐκλογὴν ταύτην ἐν πλήρει εὐταξίᾳ καὶ ἡσυχίᾳ, συνῳδὰ ταῖς διατάξεσι τοῦ Κανονισμοῦ, καὶ ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ, καὶ φιλοτιμούμενοι, ὡς εἰκὸς, ἀναδεῖξαι εἰς τὴν ἐπιστασίαν ταύτην τοὺς φρονιμωτέρους, ἱκανωτέρους καὶ εὐϋπολημπτοτέρους τῶν συνενοριτῶν ὑμῶν, ὅπως διεξάγωνται ὑπ' αὐτῶν, ὡς δεῖ, τὰ συμφέροντα τῆς τε ἱερᾶς ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐνορίας ὑμῶν· ἀκολούθως δὲ δώσητε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἐγκαίρως τὴν ἐνοριακὴν ὑμῶν ἐκλογὴν, συμφώνως τῇ ἐννοίᾳ τοῦ Κανονισμοῦ, ἵνα τύχῃ καὶ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησιαστικῆς ἐπικυρώσεως διὰ τῆς συνήθους Πατριαρχικῆς Ἀποδείξεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

---o---

70. Πατριαρχικὴ πρὸ τοῦ Πάσχα Ἀπόδειξις.

Τῇ Μεγάλῃ Πέμπτῃ ἐνεγνώσθη ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς

πρωτευούσης ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις, περιέχουσα τὰς ἀπαιτουμένας πατρικὰς ὄντως νουθεσίας καὶ συμβουλὰς πρὸς τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανούς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἅπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἀρρήτῳ ἀγαθότητι καὶ φιλανθρωπίᾳ τοῦ Ὑψίστου ἀξιωθέντες καὶ ἐφέτος διανύσαι τὸ ἱερὸν τῆς ἀμωμήτου νηστείας στάδιον, καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὴν ἁγίαν καὶ μεγάλην ἑβδομάδα τῶν πανσέπτων Παθῶν τοῦ θεανθρώπου Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, προαγόμεθα ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς διευθύναι πρὸς πάντας ὑμᾶς τὰς πατρικὰς ἡμῶν συμβουλὰς καὶ νουθεσίας, καὶ ὑπομνῆσαι διὰ βραχέων τά τε θρησκευτικὰ καὶ τὰ κοινωνικὰ ὑμῶν χρέη καὶ καθήκοντα. Ἐφ' ᾧ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, καὶ εὐχόμενοι καὶ εὐλογοῦντες πατρικῶς πάντας ὑμᾶς, ἱερωμένους καὶ λαϊκοὺς, ἄνδρας τε καὶ γυναῖκας, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς καὶ παραινοῦμεν καὶ συμβουλεύομεν ὑμῖν, ὅπως κατὰ τὰς ἁγίας ταύτας καὶ πανσέπτους ἡμέρας τῶν Παθῶν σπεύσητε μετὰ προθυμίας εἰς ἐκπλήρωσιν τῶν Χριστιανικῶν ὑμῶν χρεῶν, ὅσα οἵ τε ἱεροὶ Κανόνες ὑπαγορεύουσι καὶ ὑμεῖς ἐκ νεαρᾶς ἡλικίας παρὰ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐδιδάχθητε, δηλονότι, ἀπέρχησθε τακτικῶς ἐν τοῖς ἱεροῖς ναοῖς πρὸς ἀκρόασιν τῶν ἱερῶν καὶ κατανυκτικῶν Ἀκολουθιῶν ἐν εὐλαβείᾳ καὶ συντριβῇ καρδίας, καὶ ἐξομολογησάμενοι ἐν εἰλικρινεῖ μετανοίᾳ πρὸς τοὺς πνευματικοὺς ὑμῶν πατέρας τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν, ἔτι δὲ καὶ τοῖς ὀφειλέταις ὑμῶν ἀφέντες τὰ ὀφειλήματα αὐτῶν, ἵνα καὶ ὁ Κύριος ἐλεήσας συγχωρήσῃ τὰ παραπτώματα ὑμῶν, μεταλάβητε ἀξίως τῶν ἀχράντων καὶ ζωοποιῶν τοῦ Χριστοῦ μυστηρίων εἰς ἴασιν καὶ ἁγιασμὸν τῶν ψυχῶν καὶ τῶν σωμάτων ὑμῶν· ἐπὶ δὲ τούτοις διέλθητε τὰς κοσμοχαρμοσύνους ἑορτὰς τῆς ζωηφόρου Ἀναστάσεως εὐτάκτως, σεμνῶς καὶ ἡσύχως, ἀποφεύγοντες τὰς ἀτάκτους καὶ ἀπρεπεῖς φωνὰς καὶ τοὺς θορύβους, ἅτινα σύδόλως ἀνήκουσιν εἰς τὸν τίμιον καὶ σεμνὸν τοῦ Χριστιανοῦ χαρακτῆρα καὶ ἐφησυχάζοντες εἰς τὰ ἴδια μετὰ τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν καὶ φίλων ὑμῶν. Ἐπειδὴ δὲ ὅλως ἀπηγόρευται

τὸ πυροβολεῖν, ὡς παντελῶς ἀνοίκειον εἰς τὴν σεμνότητα φρονίμων Χριστιανῶν καὶ φιλησύχων πολιτῶν, διὰ τοῦτο παραγγέλλομεν, ὅπως μὴ τολμήσητε κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ θείου Πάσχα ρίψαι πυροβόλα καὶ φυσέκια ἢ ἄλλα τοιούτου εἴδους ὄργανα, μήτε ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν, μήτε κατὰ τὰς ὁδοὺς, μήτε κατὰ τὰς οἰκίας, εἰδότες καλῶς, ὅτι οἱ πυροβολισμοὶ, ἐκτὸς τοῦ ὅτι προξενοῦσι γενικὴν ἀνησυχίαν, γίνονται πολλάκις παραίτιοι καὶ παντοίων δυστυχημάτων, ἔτι δὲ δυσαρεστοῦσι καὶ τὴν ὑψηλὴν Κυβέρνησιν τοῦ φιλολάου ἡμῶν Ἄνακτος, ἥτις, μεριμνῶσα διὰ παντὸς ὑπὲρ τῆς κοινῆς ἀνέσεως καὶ ἡσυχίας ἁπάντων τῶν διαφόρου θρησκεύματος καὶ φυλῆς πιστῶν αὐτῆς ὑπηκόων, οὐδόλως ἀνέχεται, ἵνα διακινδυνεύῃ ἡ ζωὴ καὶ ἡ ἀπαραίτητος ὑποδήποτε ἡσυχία τῶν λοιπῶν κατοίκων ὡς ἐκ τῆς ἀτάκτου πολιτείας καὶ διαγωγῆς τινων. Ταῦτα συμβουλεύοντες καὶ παραγγέλλοντες πᾶσιν ὑμῖν, ἀπεκδεχόμεθα ἰδεῖν ὑμᾶς προθύμως συμμορφουμένους τοῖς πατρικοῖς ἡμῶν παραγγέλμασιν· ὁ δὲ διὰ τὴν ἡμῶν σωτηρίαν σαρκὶ παθὼν καὶ ταφεὶς καὶ τριημέρως ἐξαναστὰς θεάνθρωπος Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς καταξιώσαι πάντας ἡμᾶς ἑορτάσαι καὶ πανηγυρίσαι φαιδρῶς τὴν κοσμοσωτήριον καὶ λαμπροφόρον αὐτοῦ ἐξανάστασιν τῇ τέ τε καὶ εἰς ἔτη πλεῖστα ἐν ὑγείᾳ καὶ ψυχικῇ σωτηρίᾳ. Ἀμήν.

—o—

71. Ἱερὰ λείψανα.

Ἀξιεπαίνῳ εὐλαβείᾳ τῆς συτεχνίας τῶν Γουναράδων, τῆς ἐν Κωνστ]πόλει διακρινομένης ἄλλοτε, προσηνέχθησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, προτροπῇ πρὸ πάντων τοῦ Μητροπολίτου Χίου κ. Γρηγορίου, ἱερὰ λείψανα ἁγίων, ἐν οἷς καὶ τεμάχιον τοῦ λειψάνου τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, ἐν θήκαις τεθειμένα καὶ ἐγγεγραμένα ἓν πρὸς ἓν ἐν κώδικι, ἀριθμοῦντι 104 ἔτη, καὶ ὅστις μένει παρὰ τοῖς προϊσταμένοις τῆς συντεχνίας ταύτης, ἐν ᾧ εὑρίσκεται καὶ κτηματολόγιον κτλ.

Τῶν ἱερῶν τούτων λειψάνων τὸ μὲν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων Ἐκκλησιαστικῶν διατυπώσεων παρακατετέθη ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Δράμας, προέδρου τῆς τοῦ Πατριαρχικοῦ Ἐπιτροπῆς, ἐν τῇ ἱερᾷ λάρνακι τῆς ἁγ. Εὐφημίας, τὰ δὲ μετὰ τῆς αὐτῆς Ἐκκλησιαστικῆς παρατάξεως παρακατετέθησαν ὑπὸ

τοῦ Μητροπολίτου Χίου ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῶν Βλαχερνῶν, ὅπως, προσερχόμενοι οἱ πιστοὶ, προσκυνῶσιν εὐλαβῶς τὰ ὄντως ἱερὰ ταῦτα κειμήλια, ἅτινα φέρουσιν ἐπιγραφὴν Θεοδοσίου τοῦ Κοινοβιάρχου, Γρηγορίου Ἀκραγαντίνου κτλ.

—o—

72. Ἡ προσφώνησις τοῦ Μητροπολίτου Χίου καὶ οἱ Ἀρμένιοι.

Ὁ Μητροπολίτης Χίου κ. Γρηγόριος κατὰ τὴν λιτανείαν τῆς Ἀναστάσεως ἐν Γαλατᾷ ἀπήγγειλε πρὸς τοὺς ἐν Ἐκκλησιαστικῇ καὶ ἀρχιερατικῇ παρατάξει εὐλαβῶς προσελθόντας ἀπειροπληθεῖς Ἀρμενίους μετ' ἀμοιβαίας ἐγκαρδίου εὐχαριστήσεως τὴν παρὰ πόδας αὐτοσχέδιον προσφώνησιν.

Ἀδελφοὶ Ἀρμένιοι!

« Χριστὸς ἀνέστη ».

Ἐν τῇ παρούσῃ κοσμοχαρμοσύνῳ ἑορτῇ, καθ' ἣν ὁ Κύριος καὶ Θεὸς καὶ Σωτὴρ ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς, τριήμερος ἐκ νεκρῶν ἀναστὰς, ἠλευθέρωσε τὸ ἀνθρώπινον γένος ἐκ τῆς πικρᾶς δουλείας τοῦ διαβόλου, καὶ διὰ τῶν μυστηριωδῶν καὶ μελισταγῶν ἐκείνων ῥημάτων « εἰρήνη ὑμῖν », ἅτινα ἐξῆλθον ἐκ τῶν παναχράντων Αὐτοῦ χειλέων, ἅμα τῇ ἐνδόξῳ καὶ νικηφόρῳ Αὐτοῦ ἀναστάσει, εὐηγγελίσατο εἰς πάντα τὰ ἔθνη τὴν κατάπτωσιν τῶν φραγμῶν, τῶν διαχωριζόντων αὐτὰ ἀπ' ἀλλήλων, καὶ τὴν ἀδελφικὴν ἕνωσιν τῶν εἰς Αὐτὸν πιστευσόντων εἰς μίαν παγκόσμιον πνευματικὴν κοινωνίαν, ἐν τῇ παρούσῃ, φημὶ, κοσμοσωτηρίῳ ἡμέρᾳ οὐδεμίαν ἄλλην ἁρμοδιωτέραν εὐχὴν δύναμαι νὰ ἐκφέρω παρὰ τὴν κοινὴν ἐκείνην τῶν ὁμοθρήσκων μου, ἥτις, πέποιθα, ἐστὶν εὐχὴ καὶ ὑμῶν τῶν φιλοχρίστων Ἀρμενίων, τουτέστι, τὴν ὑπὲρ ἑνώσεως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν.

Εἴθε ὁ θεάνθρωπος Σωτὴρ τοῦ κόσμου καὶ λυτρωτὴς, ὁ τῆς εἰρήνης καὶ ἀγάπης Θεὸς, ἐπικρατύνοι τοὺς δεσμοὺς, τοὺς συνάπτοντας τὰ δύο ἀδελφὰ ἔθνη, Ἕλληνας καὶ Ἀρμενίους, καὶ ἑνώσαι αὐτὰ εἰς μίαν πνευματικὴν ποίμνην, πρὸς δόξαν τοῦ παναγίου αὐτοῦ ὀνόματος καὶ θριάμβον τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης. Γένοιτο!

Τὰ αὐτὰ αἰσθήματα ἐξεδηλώθησαν καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἰδίᾳ ἐν Διπλοκιονίῳ, ὅπου τὴν δευτέραν καὶ τρίτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα, ὁ Ἀρμένιος ἐπίσκοπος κ. Χωρὲμ, πεπαιδευμένος ἀνὴρ, μετέβη, συνοδευόμενος ὑφ' ὅλων τῶν ἱερέων καὶ πολλοῦ πλήθους Ἀρμενίων, εἰς τὸν Ἑλληνικὸν ναὸν τῆς συνοικίας περὶ τὸ τέλος τῆς θείας λειτουργίας. Ἀφ' οὗ ἠσπάσαντο πάντες τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον καὶ τὰς ἁγίας εἰκόνας, ἐψάλη δὲ δοξολογία, ἡ Α. Π. ὁ ἐπίσκοπος ἐξεφώνησε Γαλλιστὶ σύντομον μὲν, ἀλλὰ κατανυκτικωτάτην προσαγόρευσιν, ἐν ᾗ κατέδειξεν, ὅτι ἡ ἐπικρατήσασα διαίρεσις ὑπῆρξεν ἄλλοτε πολλῶν παθημάτων καὶ χαλεποτήτων ἀφορμὴ εἰς ἀμφότερα τὰ ἔθνη, ηὐχήθη δ' ἐν τέλει τὴν ταχεῖαν τῶν Ἐκκλησιῶν ἕνωσιν. Εἰς τὴν προσαγόρευσιν ταύτην ἀνταπήντησεν ἐπίσης Γαλλιστὶ ὁ Ἕλλην ἀρχιμανδρίτης κ. Φώτιος, τὰς αὐτὰς ὑπὲρ τῆς θρησκευτικῆς ἑνώσεως ἐκφράσας εὐχάς. Μετὰ νέας δὲ ἀδελφικὰς περιπτύξεις, ἀπῆλθον πάντες εἰς τὰ ἴδια ἐν μέσῳ τῆς κωδωνοκρουσίας τοῦ ναοῦ καὶ τοῦ ἀπείρου πλήθους. Ἡ ἀντεπίσκεψις ἀπεδόθη τὴν ἐπιοῦσαν παρὰ τῶν ἡμετέρων ἔν τε τῷ Ἀρμενικῷ ναῷ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ πλουσίου Ἀρμενίου Καρσπὲτ Κάλφα, ἔνθα ἐγένετο ἀδελφικωτάτη δεξίωσις.

—o—

73. Ὁ πρώην Φιλιππουπόλεως Παΐσιος.

Κατ' ἐπανειλημμένην πρὸς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα αἴτησιν τοῦ ἐν Χάλκῃ ἀπὸ πολλοῦ διαμένοντος ὑπερορίου πρώην Φιλιππουπόλεως κ. Παϊσίου, ἡ Α.Θ.Π. οἰκτῳ καμφθεῖσα, ἐπέτρεψεν αὐτῷ τὴν σωματικὴν ἀπὸ τοῦ περιορισμοῦ ἀπαλλαγὴν, ὅπως μὴ κωλύηται τοῦ λοιποῦ μεταβαίνειν ὁπουδήποτε τῆς πρωτευούσης ἀπαιτεῖ ἡ πάσχουσα ὑγεία αὐτοῦ.

—o—

74. Διορισμὸς νέου Καπουκεχαγιᾶ.

Ἀποβιώσαντος τοῦ Καπουκεχαγιᾶ τῶν Πατριαρχείων Ἀντωνίου Ὀχάνη (τὴν κυριακὴν τοῦ Πάσχα), ἐνεκρίθη, Συνοδικῇ ἀποφάσει, ὁ διορισμὸς ὡς τοιούτου τοῦ ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου κ. Ι. Σταυράκη ἐφέντη Ἰωαννίδου, ἀπὸ τῆς ι. τοῦ

μηνὸς ἀπριλίου, τετιμημένου ἀπὸ πολλοῦ καὶ τῷ Ἐκκλησιαστικῷ ὀφφικίῳ τοῦ μεγάλου Σκευοφύλακος τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

—o—

75. Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.

Τῇ κυριακῇ (7 ἀπριλίου) ἐγένετο ἐν Πατριαρχείοις ἡ ἐκλογικὴ συνέλευσις, καθ' ἣν συνῆλθον 42 μέλη, ὧν 9 Κληρικὰ: ἤτοι ἡ Α. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μετὰ 8 Συνοδικῶν, τοῦ Μητρ. Χίου ἀπόντος ἕνεκα ἀσθενείας, καὶ 33 λαϊκὰ, ὧν 9 μέλη τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου.

Μετὰ τὰς νενομισμένας διατυπώσεις, καὶ τὴν τῆς Α. Π. προσλαλιὰν, ἀνεδείχθησαν νέα μέλη τοῦ Συμβουλίου, ἀντὶ τῶν κ. κ. Ν. Ψυχάρη, Γ. Ἐμμανουὴλ, Γ. Παντζίρη καὶ Κυρίλλου Παύλου, ἀποσυρομένων, κατὰ τοὺς Κανονισμούς, Σ. Νικολαΐδου, ἀποθανόντος, καὶ Δ. Πασπαλῆ, ἀποχωρήσαντος πρὸ καιροῦ, οἱ ἑξῆς κκ.

Χρηστάκης Ζωγράφος ἐφέντης διὰ ψήφων	37
Χ. Γ. Κωνσταντινίδης	34
Ἀριστείδης Βλταδζῆς βέης	33
Ἰ. Κανέλλος	33
Βασιλάκης Ἀρχιτέκτων Ἰωαννίδης	28
Κωνστ. Καραθεοδωρῆς	27

Οἱ εἰρημένοι κύριοι, μετὰ τῶν λοιπῶν ἔτι μελῶν: Μ. Λογοθέτου, Σταυράκη ἐφέντη Ἰωαννίδου, Ξ. Ζωγράφου, Γαβριὴλ Κρεστιδου, Ἀθ. Νικολαΐδου καὶ Ἀλ. Καραθεοδωρῆ (ἀπόντος εἰς Κρήτην), ἔμελλον ἵνα ἀποτελέσωσι τὸ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο Ἐθνικὸν Συμβούλιον.

Ἐπιλαχόντες δὲ ἀνεδείχθησαν οἱ ἑξῆς:

Διαμαντάκης ἐφέντης διὰ ψήφων	22
Κ. Κανάκης	22
Γ. Κονεμένος βέης	22
Τζάνος Κωνσταντινίδης	21
Ἰ. Σισμάνογλους	21

Προύτάθησαν δὲ καὶ ἐψηφοφορήθησαν, ἀλλ' ἀνεδείχθησαν μειοψηφοῦντες, καὶ οἱ ἑξῆς κύριοι:

Ἀν. Ψυχάρης διὰ ψήφων 19
Κ. Καραπάνος 18
Ἰ. Ἀναστασιάδης 17
Γ. Παπαλαμπρινούδης 12
Κ. Φωτιάδης 14
Θ. Γενίδουνιας 14
Α. Βαγορίδης 12
Μ. Ἀριστάρχης 11

Ἡ δὲ λογοδοσία τῶν προσόδων καὶ δαπανῶν τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου ὡρίσθη ἵνα γένηται τῇ κυριακῇ τῶν Μυροφόρων ἐνώπιον τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, ὡς καὶ ἄλλοτε.

Ἰδοὺ δὲ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν διὰ τὴν ἐν λόγῳ Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν ἀντιπροσώπων τῶν συνοικιῶν τῆς πρωτευούσης.

Σταυροδρομίου, Χρηστάκης ἐφέντης καὶ Τζάνος Κωνσταντινίδης.

Γαλατᾶ, Κ. Κανάκης καὶ Χρ. Ἀθανασιάδης.

Ταταούλων, Ἀδαμάντιος ἐφέντης Ἰωαννίδης καὶ Μιχαὴλ Κωνσταντινίδης.

Φαναρίου, Κων. Θωμαΐδης.

Τσιβαλίου, Εὐθύμ. Κυριακοῦ.

Μουχλίου καὶ Φωτηρᾶ, Ἰ. Καγιαλόγλους.

Ξυλοπόρτης, Βαλίνου καὶ Ταξιαρχῶν, Χατζῆ Δημήτριος Γεωργιάδης καὶ Θ. Μύρμηκας.

Ἐξ Μαρμάρων, Καλοϊωάννης.

Ἀ. Κωνσταντίνου (Ὑψωμαθείων) καὶ Βελιγραδίου, Δ. Φωτιάδης.

Ἀναλήψεως, ἁγ. Νικολάου, ἁγ. Γεωργίου καὶ ἁγ. Μηνᾶ, Πανανὸς Σαββίδης.

Βλάγκας, Μιχαὴλ Πασχαλίδης.

Κοντοσκαλίου, Ἀναστάσιος ἰατρὸς Βαροχίδης.

Χάσκιοϊ, Χ. Γεώργιος Κυριακόπουλος.

Διπλοκιονίου, Ἰ. Καραγιαννίδης.

Ὀρτάκιοϊ, Κυριακὸς Δ. Παπαδόπουλος.

Ξηροκρήνης, Μ. Ῥεύματος καὶ Βεβεκίου, Ἰ. Μουσοῦρος βέης καὶ Ν. Σκαλιέρης.

Βογιατζίκιοϊ, Χατζῆ Ἀθανάσιος.

Στένης καὶ Νεοχωρίου, Δ. Πασπαλῆς καὶ Κ. Καραπάνος.

Ὥστε ἔλειπον μόνον οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν συνοικιῶν Ἐδρινε-

καπίου, Τοπκαπίου, Σαλματομβρουκίου, Σαρμασικίου καὶ Τεκφοὺρ Σεραγίου.

—o—

76. Ῥωσσικὰ δῶρα.

Διὰ τοῦ πρέσβεως τῆς Ῥωσσίας, στρατηγοῦ Ἰγνατιὲφ, ἐπεδόθη τῷ Οἰκουμ. Πατριάρχῃ λαμπρὸν ἀδαμαντοκόσμητον ἐγκόλπιον, φέρον τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας, ἐκ μέρους τοῦ πρίγκιπος Ἀλεξίου, συνωδευμένον μετ' ἐπιστολῆς, ἐν ᾗ ἐπικαλούμενος οὗτος τὰς εὐχὰς τῆς Α. Π. διαδηλοῖ ὅτι ἀπεστάλη τὸ ἐν λόγῳ ἐγκόλπιον ὡς ἐνθύμιον τῆς πατρικῆς ὑποδοχῆς, ἧς ἔτυχε κατὰ τὴν πρὸ ἑνὸς ἤδη ἔτους ἐν Κωνστ]πόλει βραχεῖαν διαμονὴν αὐτοῦ.

Ἐπίσης ἡ Αὐτοκρ. Ῥωσσικὴ Κυβέρνησις ἔπεμψεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ποσότητα ἱερῶν ἀμφίων, ὅπως διανεμηθῶσιν εἰς τὰς ἀτερουμένας τοιούτων ἱερὰς τῆς πρωτευούσης ἐκκλησίας.

—o—

77. Λογοδοσία τῆς τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου διαχειρίσεως.

Τῇ κυριακῇ τῶν Μυροφόρων (21 ἀπριλίου), ἐγένετο ἡ προαγγελθεῖσα ἐν Πατριαρχείοις συνεδρίασις, καθ' ἣν ἐνώπιον τῆς ἐκλογικῆς συνελεύσεως ἀνεγνώσθη ἡ κατ' ἔτος συνήθης λογοδοσία τῆς τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου διαχειρίσεως, ἐξ ἧς κατεδείχθη ὅτι τὸ ἔλλειμμα, προϊόντος τοῦ χρόνου, καθίσταται ἐπαισθητότερον.

—o—

78. Ἡ ἐν Βιδύνῃ οὐνία.

Τὰ περὶ ὑπάρξεως οὐνιτισμοῦ ἐν Βιδύνῃ διαφημισθέντα παρά τινων διαψεύδει ἐπισήμως ἡ παρὰ πόδας ἀναφορὰ τοῦ Μητροπολίτου Σβορνικίου (πρ. Βιδύνης) κ. Παϊσίου πρὸς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην καὶ τὴν Ἱερὰν Σύνοδον, ἐπισυνημμένη μετ' ἐκθέσεως τοῦ γραμματέως αὐτοῦ καὶ τῶν προκρίτων Χριστιανῶν.

Ἀναφορά.

Παναγιώτατε Δέσποτα,
Καὶ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος.

Ὁ εὐσεβάστως ὑποφαινόμενος ἐπισυνάπτω ἐνταῦθα λεπτομερῆ ἔκθεσιν τοῦ Γραμματέως μου καὶ τῶν προκρίτων Χριστιανῶν τῆς προτέρας μου ἐπαρχίας Βιδύνης, ἐξ ἧς θέλει πληροφορηθῆ πρῶτον μὲν τὴν σκανδαλώδη διαγωγὴν ἀγύρτου τινὸς Δανιὴλ ἱερέως, ἀσπασαμένου τὸν οὐνιτισμόν, καὶ δεύτερον, ὅτι αἱ διαδοθεῖσαι φῆμαι περὶ ἀποπλανήσεως εἰς τὸ δόγμα τοῦ οὐνιτισμοῦ ἱκανοῦ ἀριθμοῦ Χριστιανῶν ὀρθοδόξων ὑπάρχουσι ψευδεῖς ὅλως καὶ ἀνυπόστατοι, καὶ ὅτι, τοὐναντίον, οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ τῆς ῥηθείσης ἐπαρχίας, λαβόντες γνῶσιν τῆς κακοδόξου ἑτεροδιδασκαλίας τοῦ εἰρημένου, ὁμοφώνως ἀπεκήρυξαν αὐτὸν καὶ ἀπεδίωξαν τῆς ἐπαρχίας, τῇ συνδρομῇ καὶ τῆς ἐπιτοπίου Ἀρχῆς.

Συνεπείᾳ τούτου, ἀποδεικνυομένων ψευδῶν καὶ ἀνυποστάτων τῶν διαφημισθέντων περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου καὶ δι' αὐτῆς ἀκόμη τῆς δημοσιογραφίας, καθήκοντι ἱερῷ ἀνατίθεμαι τὴν ἐπίσημον τούτων διάψευσιν εἰς τὴν ἀξιόχρεων πρόνοιαν τῆς Ὑμ. Θ. καὶ πανσεβάστου μοι Παναγιότητος καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου, ἧς ὑποδιατελῶ.

22 ἀπριλίου, 1868, ἐν Κωνσταντινουπόλει.

δοῦλος ἐλάχιστος

† Ὁ Σδορνικίου ΠΑΪΣΙΟΣ.

ΕΚΘΕΣΙΣ.

Τὴν Ὑμετέραν πανσέβαστον καὶ εὐμενεστάτην μοι πατρότητα ταπεινῶς προσκυνῶν, κατασπάζομαι βαθυσεβάστως τὴν σεβασμίαν Αὐτῆς δεξιάν.

Προάγομαι διὰ τῆς ἀνὰ χεῖρας δουλικῆς μου, ἵνα διαβιβάσω ὀφειλομένως τὰς ἐδαφιαίας μοι προσκυνήσεις καὶ τοὺς ταπεινούς μοι χειρασπασμούς, καὶ ἐξαιτηθῶ τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Της.

Ὁ δοῦλός Της, βλέπων ἀπό τινος καιροῦ ὅτι διαδίδονται ψευδεῖς ὅλως καὶ ἀνυπόστατοί τινες φῆμαι ὑπό τινων ἐφημερίδων, Ἑλληνικῶν τε καὶ Βουλγαρικῶν, κατὰ τῶν Χριστιανῶν τῆς ἐνταῦθα ἐπαρχίας, ὅτι ὑπὲρ τοὺς δισχιλίους δῆθεν καὶ ἐπέκεινα ἠσπάσθησαν τὸ οὐνιτικὸν δόγμα, συνεπείᾳ τούτου, προτρεπόμενος καὶ ὑπὸ τῶν ἱερέων καὶ προκρίτων, μηδόλως ἀνεχομένων τῆς κατὰ τοῦ θρησκευτικοῦ αὐτῶν ζήλου καὶ τῆς εὐσεβείας προσαπτομένης κηλίδος, ἔκρινα ἱερὸν χρέος μου, ὅπως διεκδηλώσω εὐκρινῶς τῇ πανσεβάστῳ μοι πατρότητι τὰ περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης ἐν καθαρᾷ ἀληθείᾳ. Ἐνθυμεῖται ἴσως, ὅτι πρὸ δύο καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν εἶχε μεταβῆ ἐνταῦθα ἐκ Βανατίου τῆς Γερμανίας ἱερεύς τις, Δανιὴλ τοὔνομα, ὅστις, διατρίψας ἡμέρας τινὰς, ἀνεχώρησεν. Ὀλίγου δέ τινος καιροῦ παρελθόντος, ἐπανῆλθεν, ἀλωπεκῆς μετερχόμενος τρόπον, ὑποκρινόμενος, ὅτι τὸ ὀρθόδοξον πρεσβεύει δόγμα, καὶ οὕτως ἐδεῖτο, ὅπως διαμείνῃ ἐνταῦθα· ὁ δοῦλός Της ἀμέσως ἀπέῤῥιψα τὴν πρότασίν του ἀρνητικῶς, ὡς πάντῃ ἀδύνατον, διὰ πολλοὺς μὲν καὶ ἄλλους λόγους, τὸ πρώτιστον δὲ διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς Ὑμ. πατρότητος· καὶ δεύτερον, διότι ὑπάρχει Πατρ. ἐπιστολὴ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀρχιερεῖς, ὅπως μηδεὶς ἐξ αὐτῶν δεχθῇ ποτε ξένον ἱερέα, μεταβαίνοντα τυχὸν ἐξ ἄλλης ἐπαρχίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἐκ ξένης ἐπικρατείας· ἰδὼν οὗτος τὸ ἄκαμπτον τοῦ δούλου Της, ἀνεχώρησεν αὖθις. Μετὰ παρέλευσιν δύο μηνῶν, ἐπανῆλθεν ὁ ἀγύρτης οὗτος, συνοδευόμενος ὑπό τινος νεανίου εἰκοσιπενταετοῦς, καὶ ὑπὸ νεάνιδος δεκαοκταετοῦς, τὸν μὲν ὀνομάζων υἱόν του καὶ ἱεροδιάκονον, τὴν δὲ θυγάτερα του, καὶ κατεκλίθη εἴς τι ξενοδοχεῖον, μελετῶν τὸ νὰ διαμείνῃ ἐνταῦθα· καὶ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἐκίνει πάντα λίθον, προστρέχων εἰς τοὺς προκρίτους, καὶ προσπαθῶν ὑποκριτικῶς καὶ δολίως νὰ ἀπατήσῃ, καὶ ἴσως πείσῃ αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ ἐγκαταστήσωμεν αὐτὸν εἴς τινα θέσιν· ἀποβληθεὶς δὲ καὶ παρ' αὐτῶν, ἔστρεψε τὰ ὄμματα πρὸς τὰ Βλαχικὰ χωρία· μητρικὴν δὲ γλῶσσαν ἔχων τὴν Βλαχικὴν, ἐσχετίσθη μετά τινος χωρικοῦ Βλάχου, Γεωργίου Γγίτζα ὀνομαζομένου, ἐκ τοῦ χωρίου Ζλανοτήρνα, ἐκ 40 μόνων οἰκιῶν συνισταμένου· οὗτος δὲ, χυδαῖος ὢν καὶ ἄπειρος, ἠπατήθη ὑπ' αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ ὑποσχέσει, ὅτι θέλει λάβει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τοῦ χωρικοῦ σύζυγον εἰς τὸν υἱόν του, καὶ θέλει καταστήσει αὐτὸν μέγαν. Ἐπὶ τῇ βάσει ταύτῃ, ὁ ῥηθεὶς χωρικὸς μετέφερε τὸν ῥηθέντα Δανιὴλ μετὰ τοῦ λεγομένου υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρός του εἰς τὸ χωρίον του, ὅπου καὶ συνέθεντο τοὺς γάμους· καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ἱεροδιάκονος τέως ὑπὸ τοῦ πατρός του λεγόμενος, ἐξύρισε τὰ ἀρτιφυῆ γένειόν του· ἐν τῇ διατριβῇ του εἰς τὸ ῥηθὲν χωρίον εἵλκυσε καὶ τινας ἄλλους εἰς ἑαυτὸν ἐκ τῶν αὐτῶν

χωρικῶν, οὐχὶ ὅμως πλείονας τῶν δέκα, ἀλλὰ προσποιούμενος πάντοτε, ὅτι τοῦ ὀρθοδόξου ἔχεται δόγματος· ἀκολούθως οἱ ῥηθέντες οὗτοι χωρικοὶ προσῆλθον εἰς τὴν Μητρόπολιν παρ' ἐμοῦ ἀπαιτοῦντες τὴν συνήθη ἄδειαν τοῦ γάμου, ὅπως τελέσωσι τὸ συνοικέσιον· ἀμέσως ἀπεποιήθην τὴν ἔκδοσιν τῆς ἀδείας ἐπιλέγων, ὅτι τὸ τοιοῦτον ὑπάρχει ἐντελῶς ἀδύνατον θρησκευτικῶς τε καὶ πολιτικῶς· πρῶτον, διότι οὗτος ὑπάρχει ἀλλότριος τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ δεύτερον, ὑπάρχει καὶ ξένης ὑπηκοότητος, ὅπερ δι' ἀνακτορικοῦ διατάγματος ἀπείργεται τοῖς ὑπηκόοις τὸ νὰ συνάπτωσι γάμους μὲ ἄτομα ξένης ὑπηκοότητος, ὑποτιθείσθω καὶ ὀρθοδόξου, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἑτεροδόξου. Ἀντιτεινόντων δὲ τούτων καὶ διϊσχυριζομένων, ἀμέσως προσέδραμον εἰς τὴν Α. Ὑψ. τὸν Σαβρῆ πασᾶν ἐφένδην, ἐκθέμενος τὰ πάντα, καὶ προσεπὼν ὅτι, ἐὰν δὲν ἀποδιωχθῇ ὁ ταραξίας οὗτος ἐντεῦθεν, πιθανὸν νὰ συμβῶσιν ἀκολούθως δυσάρεστα· ἡ Α. Ὑψ. ὑπεσχέθη, ὅτι θέλει λάβει τὰ ἀνήκοντα μέτρα πρὸς διόρθωσιν· ὁ ῥηθεὶς Δανιὴλ ἰδὼν, ὅτι καὶ περὶ τῶν γάμων δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσῃ τι, κατέπεισε τὸν πατέρα τῆς κόρης νὰ μετοικίσωσιν εἰς Καλαφάτιον, καὶ οὗτος θέλει κατορθώσει νὰ στεφανωθῶσιν ἐκεῖ· κἀκεῖσε δὲ μεταβάντες, ἐπανῆλθον ἄπρακτοι· ἐπειδὴ ἐκεῖ, ὡς γνωστὸν, πολὺ μᾶλλον ἐν ταῖς τοιαύταις περιστάσεσιν, ἀπαιτοῦνται ἐπίσημα ἀποδεικτικὰ ἔγγραφα τοῦ θρησκεύματος ἑκάστου, καὶ ἐὰν δὲν ἔχῃ τι κώλυμα εἰς τὸ νὰ εἰσέλθῃ εἰς ἔννομον γάμου κοινωνίαν. Τότε πλήρης θυμοῦ, ἀποτινάξας τὸ προσωπεῖον τῆς ὑποκρίσεως, ἐνωπλίσθη νὰ διαφθείρῃ τοὺς ὀλιγίστους τούτους, καὶ ὑποσκελίσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν οὐνίαν, πείθων αὐτοὺς, ὅτι οὐδεμία ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς οὐνιτικῆς, προβάλλων καὶ τὸ ἄρθρον τοῦ Πιστεύω « Εἰς μίαν ἁγίαν καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν», ἀρκεῖ μόνον νὰ γνωρίσωσι τὸν Πάπαν ὡς κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ νὰ μνημονεύωσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς τὰς ἱερὰς τελετάς. Προσέτι ὑπέσχετο ὅτι, ἐὰν παραδεχθῶσι τὸ τοιοῦτον, θέλουσι χαίρει τοῦ λοιποῦ μεγάλα προνόμια, ἔχοντες δ' ὑποστήριγμα τὸν Πάπαν, θέλει ἐλαφρύνει αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς βασιλικοὺς φόρους, ἀπαλλάξει αὐτοὺς τῶν ἀγγαριῶν, οὐδένα ἐγκαταλείψει νὰ ἀπάγωσιν εἰς φυλακάς. Τὸ τοιοῦτον ἐλθὸν εἰς τὰς ἀκοὰς τοῦ δούλου Του, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους, διακοίνωσα τοῦτο πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν πρώην Μουτεσαρίφην Ἀχμὲτ Βεσὴμ πασᾶν, δεηθεὶς ἐνθέρμως τὴν παῦσιν τοῦ τοιούτου ταραχο-

ποιοῦ καὶ σκανδαλώδους κινήματος, ἐξ ἄλλου δὲ, μετὰ τῶν ἱερέων τῆς ἐνταῦθα πολιτείας καὶ τῶν προκρίτων μετεκαλεσάμεθα τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς τζορπατζίδες ὅλων τῶν Βλαχ. χωρίων, διαφωτίσαντες αὐτοὺς, στηλιτεύοντες τὴν δολιότητα αὐτοῦ καὶ τὸ ἀντιχριστιανικὸν δόγμα, καὶ συμβουλεύοντες αὐτοῖς, ὅπως ἀποχωσι τῆς μετ' αὐτοῦ συγκοινωνίας, ἅπαντες ὁμοφώνως ἀναθεματίσαντες αὐτὸν, διεβεβαίωσαν ἡμᾶς ὅτι, ὡς μέχρι τοῦδε, οὕτω καὶ τοὐντεῦθεν, οὐδεὶς θέλει δυνηθῇ νὰ ὑποσκελίσῃ αὐτοὺς τῶν πατροπαραδόσεων αὐτῶν δογμάτων, ὑπὲρ ὧν οὐδέποτε θέλουν φεισθῇ καὶ τῆς τελευτείας ῥανίδος τοῦ αἵματός των. Μετὰ ταῦτα, μετεκαλεσάμεθα τοὺς προϋχοντας καὶ λοιποὺς χωρικοὺς τοῦ ῥηθέντος χωρίου, ἅμα δὲ καὶ αὐτὸν τὸν Δανιήλ· καὶ πρῶτον μὲν ἠρωτήσαμεν τοὺς χωρικοὺς τοῦ ῥηθέντος χωρίου, ἐὰν ἀπεσκίρτησαν τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἠσπάσθησαν τὴν οὐνίαν. Αὐθωρεὶ ἅπαντες ὁμοφώνως ἀπήντησαν· μὴ γένοιτο· ἡμεῖς παρελάβομεν παρὰ τῶν γονέων μας τὴν ὀρθόδοξον καὶ ἀληθῆ ἡμῶν πίστιν καὶ θέλομεν ἀποθάνει ἀκλόνητοι καὶ στερεοὶ εἰς αὐτὴν, καὶ τέλος ταφῇ εἰς τὸ νεκροταφεῖον τῶν πατέρων μας· ἐὰν δὲ οὗτος ἠπάτησε 3—4 ἄτομα ἐπὶ κεναῖς ὑποσχέσεσιν ἐκ τοῦ χωρίου ἡμῶν· ἐὰν οὗτοι δὲν συναισθανθῶσι τὴν ἀπάτην των, καὶ παλινδρομήσωσιν εἰς τὰ πάτρια δόγματα, θέλομεν ἀποδιώξει καὶ τούτους μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ χωρίου μας· οὕτω φιμωθεὶς καὶ καταισχυνθεὶς ἐξῆλθε, διαλυθέντος τοῦ συλλόγου. Μετὰ δὲ ταῦτα, ἐπελθούσης τῆς πρώτης ἑβδομάδος τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, ἤρχισε νὰ συμβουλεύῃ τοῖς περὶ αὐτὸν Χριστιανοῖς, ὅτι ἡ νηστεία εἶναι ἐπινόημα ἀνθρώπων, ὅτι μήτε τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον μήτε οἱ Ἀπόστολοι διετάξαντο τὸ τοιοῦτον, καὶ ἄλλα ὅμοια ληρήματα· τότε δὴ τότε, μικροῦ δεῖν ἤθελον φονεύσει αὐτὸν οἱ χωρικοὶ, ἐὰν δὲν ἐμπόδιζον αὐτοὺς οἱ φρονιμώτεροι. Ἀλλὰ τὴν ἐπιοῦσαν ἅπαντες ὁμοθυμαδὸν παραστάντες ἐνώπιον τῆς Α. Ὑψ. τοῦ προκατόχου Μουτεσαρίφη, ἐξιστόρησαν τὴν κακόνοιαν αὐτοῦ, καὶ ὅτι ἐξυβρίζει οὗτος ἀναφανδὸν τὴν ἱερὰν ἡμῶν πίστιν, ἧς τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν διαταγαὶ ἀνακτορικαὶ ὁσημέραι ἐπιδαψιλεύονται. Τότε ἡ Α. Ὑψ. ἐν ἀκαρεῖ μεταπεμψαμένη τὸν ῥηθέντα Δανιὴλ μετὰ τοῦ υἱοῦ του, διέταξε νὰ ἀπέλθῃ αὐθωρεί· καὶ ἀμέσως ἐγχειρίσας αὐτοὺς εἰς δύο ἀστυνόμους, ἀπέστειλεν εἰς τὸ παραδουνάβειον· καὶ ἐκεῖθεν ἐμβάσαντες αὐτοὺς εἰς ἀκάτιον, ἐπὶ τούτῳ προητοιμασμένον, ἀπεδίωξαν αὐτοὺς, χλευαζομένους ὑπ' ἀπείρου πλήθους,

ὧν τὰ πρόσωπα, πλήρη χαρᾶς, ἐξηρεύγοντο εὐχαριστηρίους φωνὰς πρὸς τὴν Α. Ὑψ. καὶ ἔκτοτε οὐδὲ εἷς ὑπάρχει, ὅστις κἂν νὰ προφέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἀγύρτου.

Ὁ δοῦλός Της ὅθεν ὀφειλομένως, ἐν καθαρᾷ συνειδήσει καὶ γυμνῇ ἀληθείᾳ ἐκτιθέμενος ἅπαντα περιστατικῶς πρὸς τὴν πανσέβαστόν μοι πατρότητα, παρακαλῶ, ὡς καὶ οἱ συνυποφαινόμενοι καὶ ἅπαντες οἱ ἐνταῦθα Χριστιανοί, ὅπως διαβεβαιώσῃ τοὺς ἐφημεριδογράφους, οἵτινες παρέστησαν καὶ ἐκήρυξαν τὸν μύρμηκα ἐλέφαντα, καὶ διεφήμισαν τὰ τέσσαρα ἄτομα εἰς δύο χιλιάδας, χωρὶς νὰ φροντίσωσι νὰ λάβωσιν ἀληθεῖς περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πληροφορίας ἐκ πηγῶν ἀξιοπίστων, ἀποπλανηθέντες πολὺ τῆς ἀληθείας μακράν, ὅπερ φέρει τοῦ λοιποῦ ἀπιστίαν πρὸς ἅπασας τὰς διαδιδομένας εἰδήσεις· πρὸς ἱκανοποίησιν ὅθεν τῆς ὑπολήψεως καὶ τοῦ ἐνθέρμου ζήλου τῶν ἐνταῦθα Χριστιανῶν πρὸς τὴν θρησκείαν, δυσφορούν των ἐπὶ τούτῳ, πρέπει νὰ διαψεύσωσιν ἐπισήμως τὰ πρότερον, ὅπως διαφωτισθῇ καὶ τὸ κοινόν, καὶ μὴ ὑπάρχῃ εἰς πλάνην καὶ ἄγνοιαν. Εὐέλπις περὶ τούτου, ἐξαιτοῦμαι τὰς πατρικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας Της, ὑποδιατελῶν

Ἐν Βιδύνῃ, 6 ἀπριλίου, 1868.

Τῆς Ὑμετ. πανσεβάστου καὶ εὐμενεστάτης ἡμῖν πατρότητος
δοῦλοι ἐλάχιστοι καὶ ἐκκρεμεῖς τῶν διαταγῶν Της

Ὁ Γραμματεὺς Γεώργιος Β. Μουσαῖος.
Παπᾶ Τσέκος ἀπὸ χωρίον Κίντζοβα.
Παπᾶ Δημήτριος ἀπὸ χωρίον Τσίγκρους.
Παπᾶ Στάγκος ἀπὸ χωρίον Σλανατίρνα.
Παπᾶ Δημήτριος... Γκίρτσα.
Παπᾶ Γεώργιος... Κίντζοβα.
Παπᾶ Γιὼν ... Χαλβαδζί.
Παπὰ Γιοβάνης ... Μπούκβετζ.
Παπᾶ Πέτρος ... Κίντζοβα.
Ἀντιπρόσωπος τοῦ Καζᾶ Δεδοβούλτσος.
Θεόδωρος Στογιάννοβιτζ.
Μανουὴλ Πώποβιτζ.

(Γ. Σ.)

—o—

79. Πατριαρχικὴ Λειτουργία ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς.

Τῇ κυριακῇ (28 ἀπριλίου) ἐγένετο ἡ ἐπέτειος Πατριαρχικὴ Λειτουργία ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς, συλλειτουργούντων τῇ Α. Π. τῷ οἰκουμ. Πατριάρχῃ τῶν Μητροπολιτῶν Κυζίκου, Δράμας, Βιδύνης, Σωζουαγαθουπόλεως, Χίου, Βοδενῶν, Κορυτσᾶς καὶ Σβορνικίου.

Μετὰ τὴν Λειτουργίαν ἡ Α. Π. μετὰ τῆς συνοδίας αὐτῆς ἐπεσκέψατο τὸ Ἐθνικὸν νοσοκομεῖον καὶ ὀρφανοτροφεῖον. Καθ' ὅλην δὲ τὴν πορείαν τοῦ Πατριάρχου προεπορεύοντο τέσσαρες ἱππεῖς (σουβαρίδες), οὓς ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας Ἐξ. Χουσνὶ πασᾶς εὑρεστήθη ἵνα ἐπὶ τούτῳ πέμψῃ, διατάξας συνάμα ὅπως παρατηρῶσιν ἐν πομπῇ τὰ Ἀστυνομικὰ ἀποσπάσματα κατὰ τὴν διάβασιν τῆς Α. Π.

—o—

80. Ἡ ἐξαρχία Γηρομηρίου.

Δυνάμει τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν, καὶ ἡ ἐξαρχία Γηρομηρίου, περιέχουσα 12 χωρία, προσηρτήθη τῇ τοῦ Μητροπολίτου Ἰωαννίνων ἐπισκοπῇ Παραμυθίᾳ. Ἐπειδὴ δὲ ἐσχηματίσθησαν δύο μερίδες, ὧν ἡ μία, ἡ καὶ πολυπληθεστέρα, ἀπῄτησε τὴν ἀπόσπασιν τῆς ἐν λόγῳ ἐξαρχίας ἀπὸ τῆς ἐπισκοπῆς Παραμυθίας, ἐνεκρίθη Ἐκκλησιαστικῶς ὅπως διὰ Πατριαρχικοῦ ἐξάρχου τοῦ Π. Τριτεύοντος κ. Κωνσταντίου, ἐξακριβωθῶσι τὰ κατ' αὐτήν. Τούτου δὲ γενομένου, ἐνεκρίθη ὁ σχηματισμὸς τῆς Π. ἐξαρχίας, ὡς ἦν καὶ πρὸ τῶν Ἐθν. Κανονισμῶν.

—o—

81. Τὸ νέον θρησκευτικὸν ζήτημα ἐν Ῥουμανίᾳ.

Ἐν Βουκουρεστίῳ ἐσχάτως ἐδημοσιεύθη Γαλλικὸν φυλλάδιον, φέρον τὴν ἀνωτέρω ἐπιγραφήν, δι' οὗ καταδεικνύει ὁ ἀνώνυμος συγγραφεὺς ὅτι ἐν Ῥουμανίᾳ ὁ Χριστιανισμὸς μᾶλλον κινδυνεύει παρὰ ὁ Ἰουδαϊσμός. Τοῦτο περιεργίας χάριν, μεταφρασθὲν, δημοσιεύομεν καὶ ἐνταῦθα.

ΤΟ ΝΕΟΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΕΝ ΡΟΥΜΑΝΙΑ.

Εἰσαγωγή.

Πλησίον σχολῆς ἀθεϊστικῆς ἐν Ῥουμανίᾳ, ἥτις κατέστη τὸ καταγώγιον ὅλων τῶν ἐκ τῆς Δύσεως ἐξοριζομένων πνευμάτων, διϊσχυρίζονται ὅτι ὑπάρχουσιν ἐν Ῥουμανίᾳ θρησκευτικοὶ διωγμοί· — πρᾶγμα παράλογον καὶ γελοῖον! Ἐν Ῥουμανίᾳ, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ ὑλισμὸς ἐθυσίασεν ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τοῦ βεβήλου εἰδώλου του ἱερεῖς καὶ ἐπισκόπους τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, δυνάμεθα νὰ πιστεύσωμεν βλέποντες Χριστιανοὺς φανατικοὺς ζητοῦντας νὰ σταυρώσωσι τοὺς σταυρωτὰς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοὺς Ἰουδαίους;—Ὁ Χριστιανισμὸς ἄρα πάσχει ἐν Ῥουμανίᾳ, καὶ ὄχι ὁ Ἰουδαϊσμός.

Λάβωμεν, πρὸς ψηλαφητὴν τῶν λεγομένων ἀπόδειξιν, τὴν γενικὴν τῆς Εὐρώπης στατιστικήν· θέλομεν καταπεισθῇ δι' αὐτῆς ὅτι, τὴν σήμερον, τὰ φίλα πρὸς τοὺς Ἰουδαίους Εὐρωπαϊκὰ ἔθνη εἶναι ἧττον πρὸς αὐτοὺς φιλόξενα τῶν Ῥωμούνων, οἵτινες, ἀναλόγως τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων των, ἠνέχθησαν ὅπως ὁ ἀριθμὸς τοῦ τῶν Ἰουδαίων ἀποικισμοῦ ὑπερβῇ τὸ ὄγδοον τοῦ Ῥουμανικοῦ ἔθνους. Συμπεράνωμεν λοιπὸν ἐκ τούτου ποῦ ὑπάρχει ἡ ἀνοχή.

Κατὰ συνέπειαν, ἐὰν ἀποκρούωσι τὴν ἐν Ῥουμανίᾳ πλημμύραν τῶν Ἰουδαίων, ἀποκρούουσι τὴν εἰσβολήν, τὴν κρυφίαν κατάκτησιν τῆς Αὐστρίας, ἥτις διὰ τῶν ὑπηκόων της ἐκυρίευσεν ἤδη τὴν τ ρ ί τ η ν τ ά ξ ι ν τῆς Ῥουμανίας, καὶ αἱ Ῥουμανικαὶ ἰδιοκτησίαι, καθὼς καὶ τὸ ἐμπόριον, περιῆλθον, ἐμμέσως ἢ ἀμέσως, εἰς χεῖρας τῶν Ἰουδαίων.

Ἐὰν λοιπὸν ὁ Εὐρωπαϊκὸς τύπος ἐπιθυμῇ νὰ μένῃ εἰς τὸ ὕψος τῆς ἀποστολῆς του, ὅσον ἀφορᾷ τὸ Ῥουμανικὸν κράτος, ἂς ἐνασχοληθῇ τότε ὅπως διασκεδάσῃ ἐκ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δουνάβεως τὰς σκοτεινὰς νεφέλας τῆς ὑπὸ πνεύματος σκοτεινοῦ μεμολυσμένης ἀτμοσφαίρας, ἥτις ἐπαπειλεῖ ὄχι τὸν Ἰουδαϊσμόν, ἀλλ' αὐτὸν τὸν Χριστιανισμόν, αὐτὴν τὴν κοινωνικὴν τάξιν.

Ἐπισυνάπτομεν ἐνταῦθα αὐθεντικάς τινας ἀποδείξεις, πρὸς διαφώτισιν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ τύπου. Δι' αὐτῶν θέλει καταπεισθῇ ὅτι, ἐὰν ἐπιθυμῇ ὅπως κυματίσῃ ἐν Ἀνατολῇ τοῦ πολιτισμοῦ ἡ σημαία, τοῦ Χριστιανισμοῦ τὴν σημαίαν ὀφείλει νὰ στήσῃ καὶ νὰ ὑπερασπισθῇ ἐπὶ τῶν ὀχθῶν τοῦ Δουνάβεως, καὶ ὄχι τὴν τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ, ὅστις ὑπ' οὐδενὸς ἀπειλεῖται· διότι σωτὴρ τῆς ἀνθρωπότητος τὸ Εὐαγγέλιον εἶναι καὶ ὄχι τὸ Ταλμούδ.

Ἰδοὺ μικρόν τι ὑπόμνημα, δι' οὗ ἀποδεικνύονται, ὡς ἐν μικρογραφίᾳ καὶ διὰ τῶν ἐπισημοτέρων ἀποδείξεων, τὰ αἱματηρὰ βέλη, ὅσα ἐξετοξεύθησαν κατὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν ταῖς Ἡνωμέναις τοῦ Δουνάβεως Ἡγεμονίαις, ὑπὸ τῆς ἐνωσιφίλου κυβερνήσεως τοῦ πεπτωκότος ἡγεμόνος, καὶ πρὸ πάντων ἀπὸ τῆς 2 μαΐου 1864.

Ἀλλ' ὅπως φθάσωμεν φυσικῶς εἰς τὰ ἐπίσημα διατάγματα, διὰ τῶν ὁποίων προτιθέμεθα νὰ καταδείξωμεν ἐνώπιον τοῦ κόσμου ὅλου τοὺς ὁλεθρίους κτύπους καὶ τὰς φθοράς, αἵτινες διεπράχθησαν εἰς τὴν κανονικὴν καὶ ἐσωτερικὴν κατάστασιν τῆς Ῥουμανικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὅπως εὐκόλως δυνηθῶμεν νὰ δείξωμεν, πῶς ἀπειλεῖται ἡ διακοπὴ τῶν ἀρχαίων κανονικῶν καὶ ἱστορικῶν σχέσεων τοῦ Ῥουμανικοῦ κλήρου μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὀφείλομεν προφανῶς νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς ἑξῆς λεπτομερείας.

1) Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης μέχρι τῆς βασιλείας τοῦ πεπτωκότος ἡγεμόνος ἐξήσκησέ τινα ἐκ τῶν κανονικῶν δικαιωμάτων του ἐπὶ τῆς Ῥουμανικῆς Ἐκκλησίας· τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν ἑξῆς ἀποδείξεων.

α) Τὰ Πατριαρχικὰ πρακτικά, τὰ γεγραμμένα τὸ 1395, ἐπὶ τῆς ἐποχῆς Ἀλεξάνδρου τοῦ Καλοῦ, Ἡγεμόνος τῆς Μολδαυΐας. (ἴδε τὴν ἐφημερίδα « Ἐκκλησίαν », ἀρ. 6 καὶ 7 τοῦ 1867, ἐκδιδομένην ἐν Βουκουρεστίῳ ὑπὸ τοῦ κόμητος Καρόλου Ῥωσσέττη)· τὰ πρακτικὰ λοιπὸν ταῦτα ἀναφέρουσιν, ὅτι ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀφώρισε τοὺς ἐνόχους Μολδαυοὺς ἐπισκόπους, καὶ ἀντικατέστησεν εἰς τὴν θέσιν των Ἐκκλησιαστικὴν τοποτηρητείαν.

β) Ἄλλη ἀπόδειξις εἶναι ἡ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Τουνούσλη δημοσιευθεῖσα ἱστορία τῆς Βλαχίας (κεφ. 8), ἐν τῇ ὁποίᾳ λέγεται, ὅτι ὁ Μητροπολίτης Ῥουμανίας ἀναγνωρίζει ὡς ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως.

γ) Ἡ κανονικὴ καὶ ἱστορικὴ ἀλήθεια τῶν δικαιωμάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπὶ τῆς Μολδορουμανικῆς Ἐκκλησίας βεβαιοῦται ὑπὸ πλήθους γεγονότων, ἀποδεικνυομένων ὑπὸ τῶν ἐν διαστήματι 200 ἐτῶν πρακτικῶν τῶν Μητροπολιτῶν μας, εἰ καὶ τὰ δικαιώματα ταῦτα τυπικὰ κατήντησαν, καὶ οἱ Ῥουμάνοι ἐπίσκοποι διϊσχυρίζονται ὅτι χαίρουσι σήμερον προνόμιά τινα.

Εἰς τοὺς ὀργανικοὺς κανονισμοὺς τῶν Μολδορουμανικῶν Ἡγεμονιῶν, ἐν τῷ ἀφορῶντι τὸν Κλῆρον κεφαλαίῳ, τὸ 360 ἄρθρον τῆς Βλαχίας βεβαιοῖ τὸ ἀρχαῖον τοῦτο κανονικὸν καὶ ἱστορικὸν δικαίω-

μα, καὶ τὸ ἔθιμον τοῦ τόπου, ὡς ἀνήκοντος πάντοτε εἰς τὴν δι-
καιοδοσίαν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Καὶ ὁ ὀργανικὸς δὲ κανονισμὸς τῆς Μολδαυίας τὰ αὐτὰ κατα-
δεικνύει εἰς τὸ ἀφορῶν τὸν Κλῆρον κεφάλαιον.

2) Ὁ πεπτωκὼς ἡγεμὼν, ἐμπνεόμενος ἀναμφιβόλως ὑπὸ πνεύ-
ματος ἀσεβοῦς καὶ ἀναρχικοῦ, καὶ ὅπως εὐχαριστήσῃ τὴν ἀθεϊστι-
κὴν σχολὴν, ἐδράξατο τῆς εὐκαιρίας τῶν νεωτερισμῶν, ὅπως ἐπι-
βάλῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νόμους αὐθαιρέτους, καὶ ἀνατρέψῃ τὸν
κλασσικὸν καὶ κανονικὸν τῆς Ἐκκλησίας ὀργανισμὸν, σκοπῶν βε-
βαίως νὰ προσελκύσῃ ἀνεπαισθήτως τὸν Ῥουμανικὸν λαὸν εἰς τὸν
ἐθνισμὸν τῆς ἀρχαίας Ῥώμης ἢ εἰς τὴν σχολὴν τοῦ Ῥενὰν καὶ
Στράουσς (1) καὶ ν' ἀποσπάσῃ αὐτὸν ἐκ τῆς ἑνώσεως τῆς Ἀ-
νατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς παγκοσμίου καὶ Ἀποστολικῆς
Χριστιανικῆς πίστεως, νὰ τὴν ἀποχωρίσῃ, λέγομεν, ἐκ τῆς ἑνώ-
σεως ταύτης, ἥτις ἀπὸ αἰώνων διατηρεῖται (χωρὶς οὐδεμίαν εἰς
τὸν τόπον νὰ φέρῃ δυσκολίαν, χωρὶς τὴν μικροτέραν νὰ προξενή-
σῃ ζημίαν), καὶ νὰ θέσῃ οὕτως εἰς κίνδυνον τὴν Ῥουμανικὴν ὀρθο-
δοξίαν καὶ τὰ Χριστιανικὰ τοῦ τόπου ἔθιμα.

Ὁ πεπτωκὼς ἡγεμὼν, ἐναντίον τῶν ἱερῶν κανόνων, ἐναντίον
τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἀρχαίων ἐθίμων, ἐναντίον τῶν ὀργανικῶν
μάλιστα κανονισμῶν (τῶν ὁποίων αἱ διατάξεις, καθ' ὅσον ἀφορᾷ
τὴν Ἐκκλησίαν, δὲν κατηργήθησαν ἐκ τῆς ἐν Παρισίοις συνθήκης,
οὐδ' ἐκ τοῦ συντάγματος τοῦ 1866), ἀποκληρώσας τὸν Θεὸν διὰ
τῶν αὐθαιρέτων νόμων του, ὅπως μὴ ἔχῃ ἰδιοκτησίαν ἐν τῷ κόσμῳ
τούτῳ, ἀφ' οὗ ἐλαφυραγώγησε τὰς ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας τοῦ τό-
που καὶ ἥρπασεν αὐτὰ τὰ ἱερὰ σκεύη, ἀφ' οὗ ἔφερε τὴν Ἐκκλησίαν
εἰς αὐτὴν τὴν ἀξιοθρήνητον κατάστασιν, προὐκάλεσεν αὐθαιρέτως,
διὰ τοῦ ὀργανικοῦ διατάγματός του τῶν 3 δεκεμβρίου 1864, ἀρ.
1703, τὴν θεσμοθεσίαν ἐξουσίας συνοδικῆς, κεντρικῆς, ἀντικανο-
νικῆς καὶ σχισματικῆς ἐν τῇ Ῥουμανικῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ ἐν ᾧ
ἐκοίμιζε τὸν κλῆρον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν δι' ὑποθετικῆς ἀνε-
ξαρτησίας ἐναντίον τοῦ Πατριαρχείου, τὸν ὑπέβαλλεν εἰς τὴν
ἀσεβῆ παντοδυναμίαν του, καὶ καταργῶν τὴν ἐκλογὴν τῶν
ἐπισκόπων, διώριζεν ὡς ἁπλοῦς ὑπαλλήλους τοὺς ἀγύρτας εὐνο-
ουμένους του, εἰς τρόπον ὥστε ἡ Ἐπισκοπὴ κατέστη θέσις ἐξαρτω-

(1) Ἴδε τὴν κριτικὴν (γενομένην ἐν Ἰασίῳ) εἰς τὰ συγγράμματα τοῦ Βαρνούζη, ὅτις ἐφίλεται τοὺς Ῥουμάνους εἰς τὴν ἐθνικὴν θρησκείαν τῆς ἀρχαίας Ῥώμης.

μένη ἐκ τοῦ κράτους, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ Ἐκκλησία κλάδος
ἀστυνομικὸς καὶ θεσμοθεσία καθαρῶς ἀνθρωπίνη.

Ἠμπόδισεν εἰς τοὺς Μητροπολίτας καὶ τοὺς Ἐπισκόπους τὰ
κανονικὰ δικαιώματα τοῦ νὰ κυβερνῶσι τὴν Ἐκκλησίαν κανονικῶς
καὶ νὰ ἔχωσι κανονικὰς μετὰ τοῦ Πατριάρχου των σχέσεις, καὶ
ὅλα ταῦτα τῆς Ἐκκλησίας τὰ δικαιώματα ἐνεπιστεύθη εἰς χεῖρας
Συνόδου σχισματικῆς, συγκειμένης αὐθαιρέτως ἐξ ἱερέων καὶ λαϊ-
κῶν, οἵτινες εἶχον τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν, καὶ ἐκ τινων
Ἐπισκόπων ἀντικανονικῶν, ἀθέων καὶ ἐπιόρκων.
Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀδικίας καὶ τῆς ἀνηθικότητος, παρομοία
σχισματικὴ Σύνοδος συνέστη, ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ὑπουργείου
πασῶν τῶν θρησκειῶν, ὡς δικαστὴς καὶ νομοθέτης
ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Θεοῦ. Ἰδοὺ τί κάμνουσιν οἱ ἄθεοι
καὶ ἀσεβεῖς Ἐπίσκοποι μετὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλη-
σίας· καὶ ἂς μὴ νομίζωσιν ὅτι ἡ ὀρθοδοξία ἐπαπειλεῖται, ἀλλ' ὁ
Χριστιανισμὸς, ἡ ἐξουσία, αὐτὴ ἡ τάξις, αἵτινες παίζονται καὶ
χλευάζονται.

Ὁ πεπτωκὼς ἡγεμὼν, διὰ τῶν αὐθαιρέτων πράξεών του, ἀπε-
στέρησε τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ τῆς ἀναγκαίας καὶ σωτηριώδους ἐξου-
σίας, καὶ τοῦ δικαιώματος αὐτῆς τοῦ ἐξασκεῖν τὴν νόμιμον ἐξου-
σίαν της ὡς προφανῆ εἰς τὸ κράτος κοινωνίαν, κεχωρισμένην διὰ
τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας, καὶ ἐγένετο ὁ ἴδιος
ἄκρος Ἀρχιερεὺς τῆς ἀρχαίας Ῥώμης!...

Ἡ προεδρεία τῆς Συνόδου, κατὰ τὸ ἀνωτέρω ὑπομνησθὲν ὀργα-
νικὸν διάταγμα, δὲν ἐθεμελιώθη ἐν ὀνόματι τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ,
ἀλλ' ἐν ὀνόματι τοῦ κοσμικοῦ Ἡγεμόνος, καὶ ὁ ἀληθὴς πρόε-
δρός του εἶναι ὁ ὑπουργὸς πασῶν τῶν θρησκειῶν, ὅστις ἐξασκεῖ
πλήρη ἐξουσίαν ἐπὶ τῆς Συνόδου ταύτης τῆς δουλικῆς καὶ αἱρετικῆς,
διεφθαρμένης καὶ προδότιδος τῶν τῆς Ἐκκλησίας δικαιωμάτων.

3) Διὰ τῆς διαδόσεως πολιτικοῦ κώδικος κατὰ τὸ αὐτὸ ἔτος
(ὁ κώδιξ οὗτος δὲν εἶναι τοῦ Ναπολέοντος, ὡς διισχυρίσθησαν)
εἰσήχθη τὸ πολιτικὸν βάπτισμα καὶ ὁ πολιτικὸς γάμος, εἰς τὰ
ὁποῖα οὐδόλως διατηροῦσι διὰ τὸν τύπον τὰς τελετὰς τῶν θρη-
σκευτικῶν μυστηρίων.

Τὸ διαζύγιον τῶν διὰ τῆς Ἐκκλησίας συνεζευγμένων ἀπεδόθη εἰς τὰ πολιτικὰ δικαστήρια, πρᾶγμα ἄτοπον καὶ
ἄδικον, ἐπειδὴ ὁ ἐν Γαλλίᾳ κώδιξ τοῦ Ναπολέοντος δὲν ἐκφράζε-
ται ἐπὶ τοῦ διαζυγίου, καὶ ποσῶς δὲν ἅπτεται τοῦ δόγματος τῆς

καθολικῆς Ἐκκλησίας· ἀλλ' ὁ Ῥουμανικὸς κώδιξ ἐκφράζεται, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν ὅτι, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, αὐτῆς δικαίωμα εἶναι τὸ περὶ τῶν διαζυγίων ἀποφαίζειν, κατὰ τὰς ἀρχὰς μάλιστα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς ἁγίας Γραφῆς (1).

4) Διὰ τοῦ νόμου ἐπὶ τοῦ διορισμοῦ τῶν Ἐπισκόπων εἰς τὰς ἐπισκοπικὰς ἕδρας, κυρωθέντος τὴν 5 φεβρουαρίου καὶ διαδοθέντος τὴν 11 μαΐου 1865, συνέστη ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις πολιτικὴ ἐπισκοπή, ἐναντίον τῶν ἱερῶν κανόνων, ἐναντίον τῆς ἁγίας ἀποκαλύψεως, ἐναντίον τῆς ἱστορίας καὶ τῶν αἰωνίων παραδόσεων τοῦ τόπου καὶ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐναντίον τῆς κανονικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐπισκοπῆς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· διὰ τῆς ἐλαττώσεως τῶν μελῶν της, ἅτινα ἁπλοῖ εἶαν ὑπάλληλοι τοῦ ὑπουργοῦ τῆς ἀστυνομίας, ἡ κοσμικὴ ἐξουσία ἐκυριάρχησεν ἐξ ὁλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐμηδένισε τὴν κανονικὴν καὶ Ἀποστολικὴν ἐπισκοπήν, ἀνεξαρτήτως τῶν πανδήμων διαμαρτυρήσεων τῶν Ἐπισκόπων, οἵτινες ἔμειναν πιστοὶ καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τῶν προγόνων μας, καὶ εἰς τὴν παγκόσμιον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν.

Ἡ μὴ διακοπεῖσα διαδοχὴ καὶ ὁ σύνδεσμος τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ μετ' ἄλλων Ἐκκλησιῶν, ἀδελφῶν τῆς Ἀνατολικῆς, διεκόπησαν, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται ἐν τῷ Α'. κεφ. τοῦ φυλλαδίου τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Νεοφύτου, ὑπὸ τὸν τίτλον: Ἀπάντησις εἰς τὴν κυβέρνησιν καὶ εἰς τὴν Σύνοδον τοῦ 1865.

5) Διὰ τῶν ἀνωτέρω μνημονευθέντων διαταγμάτων, καθὼς καὶ διὰ τῶν ἑπομένων: 1) τοῦ ἐσωτερικοῦ Κανονισμοῦ τῆς γενικῆς Συνόδου (τοῦ 29 ἀρ. 1865, νοεμ. 1619). 2) Διὰ τοῦ διατάγματος ἐπὶ τῆς καταργήσεως τῶν Μονῶν καὶ τοῦ κανονικοῦ μοναστικοῦ βίου τῶν 30 νοεμβρίου 1864 μετὰ τῆς ἐκθέσεως τοῦ ὑπουργοῦ τῶν θρησκειῶν, ἀρ. 59,817, ἡ ὄψις τῆς Ἐκκλησίας μας μετεβλήθη ἐξ ὁλοκλήρου, αἱ κανονικαὶ βάσεις της ἀνετράπησαν, τὸ θεῖον δίκαιον κατηργήθη ἐν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ· οἱ σύνδεσμοι τῶν Ἐπισκόπων μετὰ τοῦ ἐξαρτωμένου ἀπ' αὐτῶν Κλήρου ἐχαλαρώθησαν ἐξ ὁλοκλήρου· τὰ ποιμαντικὰ τῶν Μητροπολιτῶν δικαιώματα ἀνετράπησαν, καθὼς καὶ τὰ ἀποδιδόμενα εἰς τὸν ἱ-

(1) Οὓς ὁ Θεὸς συνέζευξεν, ἄνθρωπος μὴ χωριζέτω (Γένεσις).

πουργὸν πασῶν τῶν θρησκειῶν· τὰ δικαιώματα τοῦ ἐνθρώπου ἁρπάσθησαν ἐκ τοῦ ἀνωτάτου μοναχικοῦ Κλήρου, ὡς, ἐπὶ παραδείγματι, τὸ δικαίωμα τῆς διαθήκης, δικαίωμα, ἀναγνωριζόμενον ἀπὸ τῆς ἀρχαιότητος κατὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀνωτάτου Ῥουμανικοῦ Κλήρου, ὁ ὁποῖος πάντοτε μετεχειρίσθη αὐτὸ ἀπὸ τῶν πλέον παρελθόντων χρόνων. Τὰ δικαιώματα τῆς σημερινῆς Ἐπισκοπῆς εἶναι δικαιώματα κτηνῶν!!

Κατὰ τὴν περίστασιν τῆς διαδόσεως τοῦ περὶ γαιωδαισίας νόμου, αἱ οἰκογένειαι τοῦ ἐν τοῖς χωρίοις κατωτέρου Κλήρου περιῆλθον εἰς πενεστάτην καὶ ἀθλίαν κατάστασιν. Οἱ ἀντικανονικοὶ Ἐπίσκοποι συνώμοσαν μετὰ τῆς πεπτωκυίας κυβερνήσεως κατὰ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τῆς Ἀποστολικότητος καὶ κανονικότητος αὐτῆς· καὶ ἀντὶ νὰ ὦσιν οἱ διάδοχοι τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, κατέστησαν οἱ χαμαίζηλοι ὑπηρέται τῆς ἀθεϊστικῆς σχολῆς· καὶ εὐχαριστοῦνται μάλιστα εἰς τὴν ἔνοχον δουλικότητα τῶν προσώπων αὐτῶν καὶ τῆς ἐκμηδενίσεως τῆς Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας. Ἔγειναν σχισματικοὶ ἐνώπιον τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, καὶ ὠθοῦσι διὰ τῆς βίας ὅλον τὸν Κλῆρον, ὅπως ἀποδεχθῇ καὶ ἀκολουθήσῃ τὰς ἀποπλανήσεις των καὶ τὴν ἐπαναστατικὴν αὐτῶν τάσιν πρὸς τὴν Χριστιανικὴν κοινωνίαν καὶ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ νὰ εἴπωσι κατηναγκαστικῶς ὅτι τὸ πνεῦμα τοῦ σκότους, ὁ ἀθεϊσμὸς δηλ. ὠθεῖ αὐτοὺς νὰ παραδεχθῶσι παρομοίαν ἀναρχικὴν καὶ ἀσεβῆ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν κατάστασιν, ἐν ᾧ πραγματικῶς πάντα ταῦτα ἐγένοντο παρ' αὐτῶν ἐναντίον τοῦ τε γράμματος καὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἱερῶν Γραφῶν καὶ ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ ὅπως δικτηρῶνται εἰς τὰς ἀνόμους ὑπηρεσίας των διὰ τῆς παραβάσεως τῶν ἱερῶν Γραφῶν καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπὶ τέλους διακηρύσσεται τὸ σχίσμα τὸ μεταξὺ τῆς Ῥουμανικῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας· θριαμβεύουσιν οἱ ἀναρχικοί, ἀγάλλεται ἡ ἀθεϊστικὴ σχολή, διαμαρτύρεται ὁ εὐσυνείδητος Κλῆρος μετὰ τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ὑπ' οὐδενὸς ἀκούεται. Ὁ λαὸς καταφέρεται ὑποκώφως διὰ τὴν ἀναμόρφωσιν ταύτην καὶ διὰ τὴν παραβιασθεῖσαν λατρείαν του, διὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν, κατὰ τὸ Σύνταγμα, θρησκείαν, ἀλλ' ἡ ἐνεστῶσα κυβέρνησις οὐδεμίαν δίδωσι προσοχὴν εἰς τὴν δικαίαν καταφορὰν λαοῦ Χριστιανικοῦ.

Οἱ θεσμοὶ τῆς θρησκευτικῆς ἀνατροφῆς ἀνεμορφώθησαν ῥιζηδόν· ἡ πολιτικὴ ἀνατροφὴ ἀποβαίνει ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν σκε-

πτική καὶ φιλόζοφος, συναμιλλωμένη μετὰ τοῦ ἀθεΐσματος καὶ τοῦ Βολταιριανισμοῦ τῆς Δύσεως.

Τὰ κτήματα τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιοκτησία τῆς θρησκείας τῶν ἐνδόξων προγόνων μας, ἐξελαϊκεύθησαν καὶ ἐδόθησαν ὡς ὑποθήκη εἰς τὰς τραπέζας τῶν Ἰουδαίων τῆς Δύσεως, ἐν ᾧ αἱ Ἐκκλησίαι καὶ αἱ Μοναὶ τοῦ τόπου καταστρέφονται ἐλλείψει ἐπανορθώσεως, ἐν ᾧ οἱ Ἰουδαῖοι κατέχουσι τὴν σήμερον τὴν ἀνωτέραν πολιτικὴν δύναμιν τοῦ Ῥουμανικοῦ κράτους, διορίζοντες καὶ καθαιροῦντες τοὺς ὑπουργοὺς τῆς Ῥουμανίας.

Ἔστωσαν λοιπὸν ἥσυχοι αἱ Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις ἐπὶ τῆς πόλης καὶ τοῦ μέλλοντος τοῦ Ἰουδαϊσμοῦ εἰς τόπον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἀμφιταλαντεύεται ὁ Χριστιανισμὸς καὶ ἡ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις. Ἔστω ἀσφαλὴς ὁ Εὐρωπαϊκὸς τύπος, διότι μετ' ὀλίγον θὰ ἴδῃ μᾶλλον μίαν Παλαιστίνην ἐπὶ τῶν ὀγθῶν τοῦ Δουνάβεως, παρὰ Πεδεμόντιον ἐν Ἀνατολῇ. Παρηγορήθητε τοὐλάχιστον βλέποντες, διὰ τῆς μεγάλης τῆς Σεβαστουπόλεως θυσίας, θριαμβεῦον τὸ συμφέρον τῶν Ἰουδαίων κατὰ τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τοῦ Χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος, τὸ αὐτὸ ὑλιστικὸν καὶ ἀθεϊστικὸν σύστημα ἐδέσποζε τοῦ διανοητικοῦ τῆς Εὐρώπης ὁρίζοντος· αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ΙΘ'. αἰῶνος εἰσὶ περίπου αἱ αὐταί. Εἴθε δὲ τὰ συμπεράσματα καὶ αἱ συνέπειαι νὰ μὴ ὦσι περίπου τὰ αὐτὰ, ὡς τὰ τοῦ ΙΗ'. αἰῶνος!

—o—

82. Παρουσίασις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου πρὸς τὸν Σουλτάνον.

Τῇ ιά. μαΐου ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης ἔσχε τὴν τιμὴν ἵνα παρουσιασθῇ πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον ἐν τοῖς Ἀνακτόροις μετὰ τῶν ἐθναρχῶν τῶν λοιπῶν συνυπηκόων ἐθνῶν καὶ ἐπιδῶ τῇ Α. Μ. εὐχαριστήριον ἐκ μέρους τοῦ Ἔθνους ἀναφορὰν διὰ τὰς ἐσχάτως ἀναγγελθείσας λαοσωτηρίους μεταῤῥυθμίσεις.

Τὴν Α. Θ. Π. συνώδευον, ἐκτὸς τοῦ μεγ. Ἀρχιδιακόνου καὶ τοῦ Δευτερεύοντος, ὁ κ. Σταυράκης ἐφέντης Ἰωαννίδης, καπουκεχαγιᾶς, (ἀσθενοῦντος τοῦ μεγ. Λογοθέτου), καὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Τουρκικῆς ἐν Πατριαρχείοις κ. Ἀνδρ. Νικολαΐδης.

Ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης, ἐπισήμως ἐπὶ τούτῳ εἰδοποιηθεὶς ἐκ τῆς Ὑψ. Πύλης, ἀνήγγειλε τοῦτο καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐθνάρχας, ἵνα παρευρεθῶσι καθ' ὡρισμένην ὥραν, ὅπερ καὶ ἐγένετο.

Τὴν ἀναφορὰν, περικεκλεισμένην ἐντὸς χρυσοϋφάντου περικαλύμματος, παραλαβὼν ὁ οἰκ. Πατριάρχης ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ ἀρχ. Καπουκεχαγιᾶ, ἐνεχείρισε πρὸς τὸν Σουλτάνον, ὅστις εὑρεστήθη ἵνα παραλάβῃ αὐτὴν αὐταῖς χερσὶν, ὡς τοῦτο ἐγένετο ἀκολούθως καὶ πρὸς τοὺς λοιποὺς ἐθνάρχας.

Πρὸ τῆς ἐπιδόσεως δὲ τῆς ἀναφορᾶς ἀπηγγέλθη Ἑλληνιστὶ ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. ἡ ἑξῆς προσλαλιὰ, ἣν διηρμήνευσε Τουρκιστὶ ὁ ἀρχιγραμματεὺς κ. Ἀνδρῖκος.

Μεγαλειότατε.

Δύο τιμαλφεῖς καὶ λαοσωτηρίους παράγει καρποὺς ἡ καλλιστέφανος εὐνομία: ἰσχυρὰν καὶ ἀσφαλῆ ἐξουσίαν, καὶ πραγματικὴν καὶ ἔννομον τῶν λαῶν ἐλευθερίαν. Ἐν τῷ ἀγρῷ νόμων ἀρίστων τῆς πολιτείας φύεται ἡ τῶν ἀρετῶν βασιλὶς δικαιοσύνη, δι' ἧς καθήκοντα καὶ δικαιώματα, κοινὰ καὶ ἴδια, ἐν διηνεκεῖ καὶ ἁρμοδίᾳ διατελοῦντα ἰσορροπίᾳ, τὸν μὲν ἄρχοντα τοῦ Κράτους ἀναφαίνουσιν ἀληθῆ τοῦ ὑπηκόου πατέρα, σύμπαν δὲ τὸ ὑπήκοον ἓν σῶμα συμπαγὲς καὶ ὁμογενὲς, τέκνα ὁμότιμα καὶ ἰσάδελφα ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ πατροβασιλέως, περὶ μόνην τὴν θρησκευτικὴν συνείδησιν ἀλλήλων διακρινόμενα.

Κλέος ἀΐδιον, Μεγαλειότατε, καὶ μυρία εὐγνωμοσύνη ἀπόκειταί Σου τῇ ἐνδόξῳ Βασιλείᾳ, ἥτις ἀπὸ μεγαλοπρεποῦς καὶ φιλοτίμου φρονήματος συμμεριζομένη τὰς τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων ἐπικρατειῶν ἐπιστημονικὰς καὶ κοινωνικὰς ἐπιδόσεις, νέαν ὁδὸν ἐχάραξε σήμερον, ὁδὸν προόδου καὶ ἀσφαλείας, λαμπρότητος καὶ δυνάμεως, εἰς τὸ Σὸν Κράτος καὶ τὸ Σὸν ὑπήκοον, τὴν ὁδὸν πολιτεύματος εὐνόμου, τείνοντος εἰς τὸ ἰσοπεδῶσαι τοὺς βουνοὺς καὶ τὰς φάραγγας πάσης φυλετικῆς καὶ θρησκευτικῆς διακρίσεως ἐπὶ συγκροτήσει ἑνὸς πολιτικῶς ὁμοτίμου ἀδελφολαοῦ, πρὸς κοινὴν τῆς κοινῆς πατρίδος εὐημερίαν καὶ κατευόδωσιν. Ἀπὸ τοῦ νῦν, κραταιὲ καὶ φιλόλαε Μονάρχα, ἐγκαινίζεται τὸ μεγαλεῖον καὶ ἀσφαλίζεται ἡ εἰρήνη τοῦ Κράτους Σου ἐκ τῆς δικαίας διανομῆς τῶν παντοίων τοῦ Κράτους βαθμῶν καὶ ὑπουργημάτων, ὧν δικαιοῦται ἀπολαύειν πᾶς γνήσιος καὶ πιστὸς πολίτης τῆς κοινῆς πατρίδος.

Τούτων πασῶν ἕνεκα τῶν παρὰ τῆς Σῆς Μεγαλειότητος ἐπιδαψιλευθεισῶν καὶ ὁσημέραι παντὶ τῷ ὑπηκόῳ ἐπιδαψιλευομένων βασιλικῶν δωρεῶν, τὸν δίκαιον βαθείας εὐγνωμοσύνης φόρον ὑποβάλλων εἰς τὸ ὑποπόδιον τοῦ Σοῦ θρόνου ὁ Σὸς πιστὸς καὶ ταπεινὸς ὑπήκοος καὶ εὐχέτης μετὰ πάντων τῶν συμπαρισταμένων ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων λαῶν, ὅσους ὁ βραχίων τοῦ Κυρίου ἐνεχείρισέ Σου τῇ πατρικῇ Βασιλείᾳ, δέομαι τοῦ Θεοῦ τῶν δυνάμεων, τοῦ κραταιοῦντος καὶ ὑψοῦντος τὰ ἔθνη καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν, ἵνα χαρίζοιτό Σου τῇ Ἀνακτορικῇ Μεγαλειότητι μῆκος καὶ εὐημερίαν βασιλείας πρὸς ἀπόλαυσιν τῶν ἐκ τῆς ἀγλαοδώρου εὐνομίας θεοφιλῶν καὶ λαοσωτηρίων καρπῶν. Ἀμήν.

Ἡ Α. Α. Μ. ὁ Σουλτάνος, ἀπαντῶν εἰς τὴν προσλαλιὰν τῆς Α. Θ. Π. εἶπε τὰ ἑξῆς.

« Ἡ μόνη μου ἔφεσις καὶ ἐπιθυμία ὑπάρχει ἡ εὐημερία ἀνεξαιρέτως ὅλων τῶν πιστῶν ὑπηκόων μου. Κατὰ τὸ παλαιὸν σύστημα (οὐσοῦλι) μία μόνη τάξις ὑπηκόων (τῶν Ὀθωμανῶν) προήγετο μᾶλλον εἰς τοὺς βαθμοὺς καὶ τὰ ἀξιώματα· ἀπὸ τοῦδε ὅμως διαβεβαιώσατε τοὺς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ὑμῶν δικαιοδοσίαν ὑπαγομένους λαούς, ὅτι οἱ πάντες ἀνεξαιρέτως θέλουσι προάγεσθαι ἀξίως τῆς ἀτομικῆς ἱκανότητος, ἀπὸ τοῦ κατωτάτου βαθμοῦ μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς Βεζυρείας ».

Ἡ Α. Θ. Π. ἀπήντησεν ἀμέσως, εὐχαριστῶν τῇ Α. Α. Μ. ὅτι αἱ εὐγενῆ ταῦτα αἰσθήματα καὶ αἱ εὐμενεῖς κῦται προθέσεις ἀναδεικνύουσι τὴν Α. Α. Μ. οὐχὶ πλέον ἁπλῶς μοναρχην, ἀλλὰ πατέρα φιλόστοργον καὶ ἀγαθὸν, ἀνεξαιρέτως προνοοῦντα περὶ πάντων τῶν προσφιλῶν Αὐτοῦ τέκνων ».

Ἰδοὺ δὲ καὶ ἡ εὐχαριστήριος ὡς ἀπὸ τοῦ Ἔθνους ἀναφορὰ, ὑπογραφεῖσα ὑπό τε τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου.

Βασιλεῦ!

Ἅπαντα τὰ ὑπήκοα ἔθνη τοῦ βασιλείου Κράτους Σου ἐσχίρτησαν ὑπὸ χαρᾶς, ἀκούσαντα τοὺς χρυσοῦς ἐκείνους λόγους, τοὺς ἐξελθόντας ἐκ τῶν χειλέων Σου, δι' ὧν συγκαλεῖ αὐτὰ, ὡς μέλη τοῦ αὐτοῦ σώματος καὶ ὡς κατοίκους τῆς αὐτῆς πατρίδος, ἵνα συμμετάσχωσιν εἰς τὴν ἔνδοξον ἐκτέλεσιν τῶν λαοσωτηρίων προθέσεών Σου πρὸς ἐπίδοσιν καὶ εὔκλειαν τῆς Αὐτοκρατορίας Σου.

Χαίρει οὖν οὐν τῷ λοιπῷ ὑπηκόῳ καὶ τὸ ἡμέτερον Ἔθνος τῶν Ῥωμαίων, βλέπον ἑαυτὸ ἀξιούμενον τῶν αὐτῶν πολιτικῶν βαθμῶν καὶ ὑπουργημάτων τοῦ γνησίου πολίτου· καὶ εὐγνωμόνως διατιθέμενον ὑπὲρ τῆς πατρικῆς καὶ εὐεργετικῆς προνοίας Σου, ὑποβάλλει ταπεινῶς εἰς τοὺς πόδας τοῦ θρόνου Σου τὴν ἔκφρασιν τῆς βαθείας αὐτοῦ εὐγνωμοσύνης καὶ τὴν διαβεβαίωσιν τῆς πίστεως καὶ εἰλικρινοῦς αὐτοῦ ἀφοσιώσεως. Ἀναπέμπον δὲ μετὰ κατανύξεως τὰς διαπύρους αὐτοῦ δεήσεις πρὸς Κύριον ὑπὲρ τῆς ὑγιείας καὶ μακροβιότητός Σου, εὔχεται ἀπὸ κέντρου καρδίας, ὅπως ἀναδειχθῇ ταχέως ἡ Αὐτοκρατορία Σου ἐφάμιλλος τῶν μᾶλλον πεπολιτισμένων Κρατῶν κατὰ τὰς ἐπιστήμας, τὰς τέχνας καὶ τὴν βιομηχανίαν, ὥστε ἡ εἰρηνικὴ ἰσχὺς καὶ ἡ ἀληθινὴ λαμπρότης τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θρόνου Σου νὰ φωτίζῃ καὶ ζωογονῇ ἐξ ἴσου, ἄνευ διακρίσεως θρησκείας τε καὶ φυλῆς, ἅπαν τὸ πιστόν Σου ὑπήκοον. Ἀμήν.

—o—

83. Ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια περὶ τῶν ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου ἀποδημούντων Κληρικῶν.

Διὰ Πατριαρχικῆς Ἀποδείξεως, ἀναγνωσθείσης ἐν τοῖς σεπτοῖς τῆς πρωτευούσης ναοῖς, ἀπηγορεύθη ἡ παραδοχὴ οἱουδήποτε Κληρικοῦ, μὴ φέροντος τὴν ἀπαιτουμένην κυριαρχικὴν σύστασιν. Αἱ λεπτομέρειαι τῆς ἀξιολόγου ταύτης Ἐκκλησιαστικῆς προνοίας καταφαίνονται ἐκ τῆς προσεκτικῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐν λόγῳ Π. Ἀποδείξεως. Ἔστι δὲ αὕτη.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι,

οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Γνωστὸν ὑπάρχει πᾶσι τοῖς ἁπανταχοῦ εὐσεβέσιν, ὅτι οἵ τε θεοκήρυκες Ἀπόστολοι καὶ οἱ θεοφόροι Πατέρες, ἰδίᾳ τε καὶ συνοδικῶς, διαῤῥήδην ἐθέσπισαν ἵνα, εἴτις τῶν ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ Κυρίου Κλήρῳ, τῷ ἱερατικῷ τε καὶ τῷ μοναστικῷ, κατειλεγμένων τύχοι ἀποδημῶν ἐκ τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας, ὅπως μεταβῇ εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν ἢ ἐνορίαν ἢ Μονήν, εἴτε πρὸς ἐφημερείαν, εἴτε ἄλλης ἕνεκεν εὐλόγου καὶ ἀποδεδειγμένης ἀφορμῆς καὶ ὑποθέσεως, οὔτος μηδαμοῦ γίνηται δεκτὸς ἄνευ τῶν κανονικῶν συστατηρίων καὶ ἀπολυτηρίων γραμμάτων καὶ τῆς ἐπὶ τῇ μαρτυρίᾳ τούτων ἐκδιδομένης ἐγκρίσεως καὶ ἀδείας τῶν κατὰ τόπους Ἐκκλησιαστικῶν Ἀρχῶν. Λύτη δὲ ἡ ἐκ τῶν ἱερῶν κανόνων ὑπαγορευομένη πειθαρχικὴ διάταξις, προτιθεμένη τὴν κατὰ Χριστὸν σεμνὴν καὶ ἄμεμπτον πολιτείαν καὶ ἀναστροφὴν πάντων τῶν ἐκ τοῦ ἱεροῦ καταλόγου, καὶ διὰ τοῦτο πάντοτε καὶ πανταχοῦ λυσιτελὴς οὖσα πάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐξαιρέτως καθίσταται τῆς πρώτης ἀνάγκης ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ταύτῃ βασιλίδι τῶν πόλεων, ὅπου πάμπολλοι τοῦ μοναστικοῦ καὶ τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου πολλαχόθεν συῤῥέοντες, ἔνιοι μὲν χάριν ἰδιωτικῶν ὑποθέσεων, ὅλως ξένων τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν ἐπαγγέλματος καὶ σχήματος, οἱ δὲ πλείους, λόγῳ πορισμοῦ, ἀσύστατοι καὶ ἀμάρτυροι, περιτρέχουσι τὰς ὁδοὺς καὶ τὰς ἀγυιὰς τῆς πόλεως καὶ τῶν προαστείων, εὐλογοῦντες, ἁγιάζοντες ἀπροσκλήτοι τοὺς τυχόντας ἀνθρώπους, τὰς παρατυχούσας οἰκίας καὶ τὰ τυχόντα ἐργαστήρια, γάμους τελοῦντες ἀθέσμους καὶ ἄλλας ἱεροπραξίας ἄνευ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας, καὶ εἰς παντοῖα παρεκτρεπόμενοι ἀτοπήματα, δι' ὧν ἐπισπῶσι καθ' ἑαυτῶν καὶ καθ' ὅλου τοῦ πάγματος τὴν κοινὴν κατάκρισιν, καθὰ ἡ περὶ περὶ τούτου παρ' ἡμῶν ἐκδεδομένη (τῇ ιέ. Νοεμβρίου ᾳωξζ'.) Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς ἱερωτάτους Μητροπολίτας τοῦ θρόνου, ἐλεγκτικώτερον δεινολογουμένη, ἀποτρέπεται τὴν αὐτῶν ἱερότητα μηδαμῶς ἀπολύειν τοὺς ἐκ τῶν οἰκείων ἐπαρχιῶν Κληρικοὺς, παρεκτὸς ἀνάγκης, καὶ μηδὲ τότε χωρὶς ἀπολυτηρίου, τὸν τῆς ἀποδημίας λόγον ἀποχρώντως ἐξηγουμένου. Ταύτην τοίνυν τὴν κανονικὴν διατύπωσιν, προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ, ὑπομιμνήσκοντες πάντας ὑμᾶς διὰ της παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, συμβουλεύομεν πατρικῶς καὶ

ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς μηδένα τῶν ἐκ τῆς ἀλλοδαπῆς ἢ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει Κληρικῶν, Πρεσβύτερον, ἢ Διάκονον, ἢ Μοναχὸν, τὴν παρ' ἡμῶν ἔγγραφον μὴ φέροντα σύστασιν, τὸ παράπαν παραδέχεσθαι ἢ προσκαλεῖν ἐπὶ ἁγιασμῷ καὶ εὐλογίᾳ κατ' οἶκον ἢ ἐπ' ἐκκλησίας, ἵνα μὴ λάθητε ἀγνώστοις καὶ ἀναξίοις λειτουργοῖς τὴν τῶν θείων τελεσιουργίαν ἐπιτρέποντες. Διὰ ταῦτα οὖν πᾶς μὲν ὁ ἑκάστης εὐαγοῦς ἐνορίας ἱερατικῶς ἐπιμελεῖσθαι καὶ προΐστασθαι παρ' ἡμῶν τεταγμένος, ἐπισκεπτόμενος ἀπαραιτήτως καὶ διασκοπῶν συνεχῶς ἅπασαν τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐφημερευομένην ἐνορίαν, ὀφείλει πρὸς ἡμᾶς παραπέμπειν οἱονδήποτε Κληρικὸν, ἀρτίως ἢ ἀπὸ πολλοῦ αὐτόθι ἀναστρεφόμενον· ἵνα, βλέποντες ἡμεῖς τὰ κανονικὰ αὐτῶν συστατήρια καὶ ἀπολυτήρια, ἐκδιδῶμεν αὐτοῖς τὴν τῆς ἐνδημήσεως καὶ διαμονῆς νενομισμένην ἔγγραφον ἄδειαν καὶ ἐπιδαψιλευώμεθ' αὐτοῖς ἑκάστοτε τὴν δέουσαν Ἐκκλησιαστικὴν προστασίαν καὶ ἀντίληψιν, εἴπερ ἄξιοι τυγχάνουσιν· εἰ δὲ μή, ἀποπέμπωμεν ἀνυπερθέτως εἰς τὰ ἴδια τοὺς ἀτακτοῦντας καὶ ἀσυστάτους. Οἱ δὲ λοιποὶ τῶν εὐσεβῶν οὐκ ἄλλοις τισὶ χρήσονται Ἱερεῦσι καὶ Διακόνοις ἐν πάσῃ τελετουργίᾳ καὶ ἁγιάσει καὶ κοινῇ προσευχῇ παρὰ τοὺς ἐν τῇ ἰδίᾳ ἕκαστος ἐνορίᾳ Ἐκκλησιαστικῶς καὶ κανονικῶς ἐγκαθεσταμένους. Καὶ γὰρ οὐδέποτε οὐδεμίαν πρᾶξιν ἱεροτελεστικὴν ἀποδεξόμεθα, ὡς ἔγκυρον, ἐὰν μὴ ἐνθέσμως καὶ ἐννόμως τελεσθῇ παρὰ κανονικοῦ καὶ κανονικῶς ἐνεργοῦντος Πρεσβυτέρου. Κἀκεῖνο δ' ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν, Κληρικοῖς τε καὶ λαϊκοῖς, ἡμεδαποῖς καὶ ξένοις, ὅτι οὔτε διορισμὸς ἱερωμένου, οὔτε παῦσις ἢ μετάθεσις γίνεται, ἢ γιγνομένη ἰσχύει ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐὰν μὴ ἀπ' εὐθείας ὑπὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, μηδὲν ἐπεμβαινόντων τῶν εὐσεβῶν λαϊκῶν, οἷς οὐ θέμις διευθύνειν τὰ τοῦ βήματος. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐδαμῶς ἀπαξιοῖ ἢ ἀποβάλλει τὰς τῶν εὐσεβῶν αἰτήσεις περὶ συστάσεως ἢ παύσεως ἱερωμένου, ὅταν αὗται γίγνωνται ἐννόμως καὶ εὐπρεπῶς, διὰ κοινῆς ἐνυπογράφου ἐνοριακῆς ἀναφορᾶς τοὺς ἀποχρῶντας λόγους τῆς συστάσεως ἢ τῆς ἀπαρεσκείας τῶν ἐνοριτῶν ἐναποδείκτως ἐκτιθέμεναι. Ταῦτα παραγγέλλομεν ὑμῖν κατὰ πατρικὸν καὶ Ἐκκλησιαστικὸν καθῆκον πρὸς εἰρήνην καὶ ἁγιασμὸν καὶ κοινὴν ἁπάντων ὑμῶν ψυχικὴν σωτηρίαν τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

— o —

ᾳωξή. μαΐου ιϐ'.

84. Ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

Ἡ μεγ. Ἐκκλησία, ἡ περὶ παντὸς κοινωφελοῦς κηδομένη, καθῆκον αὐτῆς ἐθεώρησεν ὅπως διὰ τῆς παρὰ πόδας ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς συστήσῃ τοῖς ὑπὸ τὸν οἰκουμ. θρόνον Ἀρχιερεῦσι τὴν ἔκδοσιν τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου Κωνσταντίνου Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κ τ λ.

Πρὸ πέντε ἤδη χρόνων προταθείσης τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀξιεπαίνου προθέσεως τοῦ δημοσιευθῆναι διὰ τοῦ τύπου τὰ σωζόμενα Ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου Κωνσταντίνου Οἰκονόμου, καὶ πρὸς τοῦτο ἐξαιτηθείσης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς συναντιλήψεως, ἐγένετο τότε Συνοδικὴ αὐτῆς ἀπόφασις, ὅπως συνδράμωσι καὶ οἱ ἐν ἐπαρχίαις διατελοῦντες συναδελφοὶ Ἀρχιερεῖς, λαμβάνοντες ὑποχρεωτικῶς ἀνὰ ἓν τοὐλάχιστον σῶμα πρὸς ἐνίσχυσιν καὶ εὐκολίαν τῆς ἐκδόσεως τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος πολυτίμων συγγραμμάτων τοῦ ὑπὲρ τῆς εὐσεβείας καὶ τῆς Ἐκκλησίας παρ' ὅλον τὸν βίον ἀγωνισαμένου περιπύστου ἐκείνου ἀνδρὸς, ἅτινα ἐκ τῶν πρωτέρων ἐκτιμώμενα ἐπαξίως, οὐκ ἔδει ἵνα μένωσιν ὑπὸ τὸν μόδιον, στερροῦντα τῆς ἐξ αὐτῶν ὠφελείας τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα. Καίτοι γοῦν τῆς ἐκτυπώσεως αὐτῶν τῇ Συνοδικῇ ἐκείνῃ ἐνθαρρύνσει προχωρησάσης, καὶ πρὸ ἱκανοῦ ἤδη ἐκδοθέντων καὶ τῶν δευτέρων καὶ τρίτων τόμων τοῦ ὅλου συγγράμματος, ἀλλ' ἐπειδὴ, οὐκ οἴδαμεν ὅπως, μετὰ τὴν τοῦ πρώτου τόμου ἔκδοσιν παρορᾳθεῖσα ἐν τῷ μεταξὺ οὐκ ἐνηργήθη ἡ πρώτη Συνοδικὴ ἀπόφασις περὶ τῆς διανομῆς αὐτῶν πρὸς τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς, οἷς τὰ μάλιστα ὑπάρχει ἀναγκαία ἡ πρόσκτησις διὰ τὰ ἐν αὐτοῖς Ἐκκλησιαστικὰ ἀντικείμενα, διὰ τοῦτο, βληθεῖσα ἤδη ὑπ' ὄψιν Συνοδικὴν, κέκριται δίκαιον καὶ τῇ ἀξιοπρεπείᾳ τῆς Ἐκκλησίας οἰκεῖον, ἵνα ἐπαναληθεῖσα ἐνεργηθῇ ἐξ ἅπαντος, μικρᾶς ἄλλως καὶ ἀνεπαισθήτου οὔσης τῆς δαπάνης τῶν ἕνδεκα δραχμῶν πρὸς τὸ πολυωφελὲς τῆς διαδόσεως τῶν λαμπρῶν τούτων ποιημάτων. Ἐφ' ᾧ καὶ εἰδοποιοῦντες καὶ τῇ αὐτῆς .... διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, προτρεπόμεθα καὶ ἐντελλόμεθα ὅπως, ἀποσταλέντων αὐτῇ καὶ τῶν δευτέρων καὶ τρίτων τόμων τῶν τοῦ ἀοιδίμου διδασκάλου

Οἰκονόμου συγγραμμάτων διὰ τοῦ ἡμετέρου Ἀρχιγραμματέως τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὁσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κυρ. Ἰωακεὶμ, ἐμβιβάσῃ τῇ ὁσιολογιότητί του τὴν τιμὴν αὐτῶν δραχμὰς ἕνδεκα δι' ἕκαστον τούτων, καθὼς καὶ τὴν τοῦ προαποσταλέντος αὐτῇ καὶ μὴ πληρωθέντος πρώτου τόμου, ἵνα ἀποκατασταθῶσι κατὰ χῶρον· θέλει δὲ φροντίσει ἡ ... της, ἵνα, ἐὰν μεταξὺ τῶν ἱερωμένων ἢ καὶ λαϊκῶν Χριστιανῶν της εὑρεθῶσι θέλοντες γενέσθαι ἐγκρατεῖς τοῦ πολυτίμου τούτου συγγράμματος, δηλώσῃ πρὸς ἡμᾶς, ὅπως ἀποσταλῶσιν αὐτοῖς οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, φιλοτιμουμένη καὶ τὸ ἀπὸ μέρους της εἰς τὴν διάδοσιν αὐτοῦ, πρὸς κοινοτέραν ὠφέλειαν τῶν Χριστιανῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς. ...ωϊξή., Μαΐου ις'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

—o—

85. Πατριάρχης Ἀντιοχείας.

Τῷ Μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἀντιοχείας κ. Ἱεροθέῳ ἀπενεμήθη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας ὁ μεγαλόσταυρος τῆς ἁγ. Ἄννης, Α'. τάξεως.

—o—

86. Ὁ Σελευκείας Α. Μαζαράκης.

Τῇ κ'. μαΐου ἐγένετο ἐν Χάλκῃ μετὰ τῆς νενομισμένης παρατάξεως ἡ κηδεία τοῦ τὴν προτεραίαν αἴφνης ἀποβιώσαντος πανιερ. Σελευκείας Ἀνθίμου Μαζαράκη, διευθυντοῦ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν τοῦ ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικοῦ φροντιστηρίου. Τῆς κηδείας προήδρευεν ὁ Μητροπολίτης Νικομηδείας μετὰ τῶν πρ. Νεοκαισαρείας καὶ Ῥοδοπόλεως. Ἐπικήδειον δὲ λόγον ἀπήγγειλεν ὁ ἱεροδιδ. κ. Ν. Γλυκᾶς.

Ὁ μακαρίτης ἀπέθανε καθ' ὁδὸν, ἐνῷ μετὰ τῶν μαθητῶν με τέβαινεν ἀπὸ πρωΐας εἰς τὴν Μονὴν τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἐπισυνάπτομεν δὲ καὶ ἐπίτομον βιογραφίαν αὐτοῦ.

Ἐγεννήθη τῷ 1801 ἐν Ληξουρίῳ τῆς Κεφαλληνίας ἐκ μητρὸς ἐναρέτου καὶ πατρὸς εὐλαβοῦς ἱερέως. Ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ ἐθήλασε τὸ γάλα τῆς εὐσεβείας ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι, καὶ ἀκολούθως ἐν τῇ ἐν Κων]πόλει μεγ. τοῦ Γένους σχολῇ, τελευταῖον ἐτελειοποιήθη ἐν τῇ τότε ἀκμαζούσῃ Ἀκαδημίᾳ τῆς Κερκύρας, ἔνθα ἀνηγορεύθη διδάκτωρ τῆς Φιλοσοφίας καὶ τῆς Θεολογίας.

Ἅμα διανύσας τὰς σπουδὰς αὐτοῦ ἐν Κερκύρᾳ, διωρίσθη παρὰ τῆς Ἰονίου Κυβερνήσεως διευθυντὴς τοῦ ἐν Ληξουρίῳ Λυκείου, ὅπερ διηύθυνε μετὰ πλείστου ζήλου καὶ ἐπιτυχίας. Πολλοὶ σήμερον ἐν τῇ Ἑλληνικῇ κοινωνίᾳ ἔξοχον κατέχοντες θέσιν Κεφαλληναῖοι, ἰατροὶ, δικηγόροι, ἔμποροι καὶ ὑπουργοὶ τοῦ θυσιαστηρίου, εἰς τὸν Μαζαράκην ὀφείλουσι τὰς πρώτας τῆς παιδείας των βάσεις. Διετέλεσε δὲ οὐ μόνον διδάσκων ἀπὸ καθέδρας ἐν τῇ πατρίδι, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἄμβωνος κηρύττων τὸν θεῖον λόγον.

Ἐπειδὴ δὲ ἐδυσφόρει βλέπων τὴν Ἑπτάνησον ἅρμαιον τῆς αὐθαιρεσίας τῶν δυνατῶν τῆς ἡμέρας, καὶ παῤῥησίᾳ ἐξέφραζε τὰς ἑαυτοῦ πεποιθήσεις, καταδιωχθεὶς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως, μετέβη εἰς Βενετίαν, ὅπου ἡ αὐτόθι Ἑλληνικὴ ἀποικία τὸν προσεκάλει ὡς διευθυντὴν τοῦ φροντιστηρίου, καὶ ὡς ἱεροκήρυκα καὶ ἐφημέριον τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγ. Γεωργίου. Ἐν Βενετίᾳ ὢν ὁ ἀρχιμανδρίτης Μαζαράκης, ἔλαβεν εὐκαιρίαν, ὅπως καὶ τὸν κύκλον τῶν γνώσεων αὐτοῦ εὐρύνῃ, καὶ τὸ Ἑλληνικὸν ὄνομα τιμήσῃ παρὰ τοῖς ξένοις, καὶ τιμηθῇ ἀμοιβαίως ὑπὸ τῶν ἐξοχωτέρων φιλολόγων τῆς Ἰταλίας· ἐκεῖ συνέταξε τοὺς βίους τῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν τῆς πατρίδος του Κεφαλληνίας. Ἀλλ' αἱ ἐπελθοῦσαι πολιτικαὶ μεταβολαὶ τῆς Ἰταλίας ἠνάγκασαν τὸν Μαζαράκην, ἵνα καταλίπῃ τὴν Βενετίαν.

Προσκληθεὶς τῷ 1851 εἰς Κ]πολιν, ἀνέλαβε τὴν διεύθυνσιν τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικῆς σχολῆς, ἣν καὶ διετέλει διευθύνων μέχρι τελευτῆς· ἐξετίμησαν δὲ ἀρκούντως τὸν ἄνδρα ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὡς καὶ αἱ Κυβερνήσεις τῆς Ῥωσσίας καὶ Ἑλλάδος.

Ἰδίᾳ μάλιστα ἡ μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἐκτιμῶσα τὸν σεβάσμιον τοῦτον Κληρικὸν, ὃν προσεκάλει καὶ εἰς διαφόρους περὶ

διαφόρων σπουδαίων Ἐκκλησιαστικῶν ζητημάτων ἐν Πατριαρχείοις συσκέψεις, προήγαγεν αὐτὸν φιλοτίμως τῇ 30 ἀπριλίου τοῦ 1866 ἔτους εἰς τὸν τῆς ἀρχιερωσύνης βαθμὸν, ὑπὸ τὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης μητροπόλεως Σελευκείας.

Τῇ δὲ 20 μαΐου τοῦ 1868, ἄγων τὸ 68 ἔτος τῆς ἡλικίας του, ἐνῷ μετέβαινεν εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν (τῇ δευτέρᾳ τοῦ ἁγ. Πνεύματος), ἐξεδήμησε πρὸς Κύριον, ἀφοῦ τῇ προτεραίᾳ (19), λειτουργήσας ἐν τῷ ἐντὸς τῆς σχολῆς ἱερῷ ναῷ, ἐκοινώνησε τῶν ἀχράντων μυστηρίων.

—o—

87. Τὰ δίκαια παράπονα τῶν Φιλιππουπολιτῶν.

Καὶ αὖθις οἱ Φιλιππουπολῖται ἀπέστειλαν πρὸς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην ἀναφοράν, δι' ἧς ἐξέφρασαν τὰ παράπονα αὐτῶν διὰ τὴν ἐσχάτως σταλεῖσαν πρὸς αὐτοὺς Πατρ. καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ ἡ μεγ. Ἐκκλησία (διὰ τὸ ἀσκανδάλιστον) προτρέπει ἵνα μνημονεύηται τὸ ὄνομα τοῦ Μητροπολίτου Παναρέτου ἐν Φιλιππουπόλει.

Ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος ἀναφορᾷ ἐκτίθενται καὶ οἱ λόγοι τῶν ὑπογραψάντων ταύτην Φιλιππουπολιτῶν, δι' οὓς δὲν δύνανται (λέγουσι) πλέον ἵνα ἀναγνωρίζωσιν ὡς Ἀρχιερέα καὶ Μητροπολίτην αὐτῶν τὸν κ. Παναρέτον, καὶ διὰ τοῦτο ἐπικαλοῦνται καὶ αὖθις τὴν περὶ τούτου ἀποτελεσματικὴν πρόνοιαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας.

—o—

88. Ἀντικατάστασις μελῶν τινων τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου.

Ἐπειδὴ ἐκ τῶν ἓξ ἐκλεχθέντων κατὰ ἀπρίλιον (§. 75) μελῶν τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου τρεῖς ἕνεκα ἀσχολιῶν αὐτῶν ἀπεποιήθησαν τὸν διορισμὸν αὐτῶν: οἱ κκ. Ἀριστείδης βέης Βαλταδζῆς, ὁ Χρηστάκης ἐφέντης Ζωγράφος καὶ ὁ ἀρχιτέκτων Β. Ἰωαννίδης· παρητήθη δὲ καὶ ὁ κ. Σταυράκης ἐφέντης Ἰωαννίδης, ἕνεκα τῶν ὡς ἐκ τῆς νέας αὐτοῦ θέσεως ἀσχολιῶν, ἐδέησεν ὅπως ἀντ' αὐτῶν ἐκλε-

χθῶσιν οἱ κκ. Ἀλέκος βέης Βαγορίδης, Θ. Γενίδουνιας, Π. Φενερλῆς καὶ Ἀντ. Ψυχάρης· ἀλλὰ καὶ τούτων μόνος ὁ κ. Π. Φενερλῆς ἐδέχθη τὸν διορισμὸν αὐτοῦ. Ἐξελέγη δὲ νέον μέλος ὁ κ. Λ. Σοφιανός, ὅστις ἀκολούθως διωρίσθη καὶ ταμίας.

—o—

89. Ἡ περὶ εὑρέσεως πόρων Ἐπιτροπή.

Ἐπειδὴ ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπὴ, εἰς ἣν πρὸ πολλοῦ εἶχεν ἀνατεθῆ καὶ τὸ περὶ εὑρέσεως πόρων ζήτημα, οὐδὲν περὶ τούτου ὁριστικὸν κατώρθωσε νὰ διαπράξῃ, ἐδέησεν ὅπως σχηματισθῇ καὶ ἄλλη Ἐπιτροπὴ ἰδίᾳ περὶ εὑρέσεως πόρων, ἥτις, συσκεφθεῖσα ἐντὸς δεκαπενθημερίας, εἰ δυνατὸν, ὑποβάλῃ τῇ τε Ἱ. Συνόδῳ καὶ τῷ Ἐθν. Συμβουλίῳ τὸ τῶν διασκέψεων ἀποτέλεσμα, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν καὶ τὸν ἰσολογισμὸν τῶν προσόδων καὶ δαπανῶν τῶν Πατριαρχείων καὶ προσπαθοῦσα ὅπως καλυφθῇ τὸ οὐσιωδέστατον ἔλλειμμα, τὸ κατὰ μῆνα ἐπιβαρύνον τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον.

Ἐξελέχθησαν δὲ μέλη τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς ὁ Μητροπολίτης Βοδενῶν κ. Νικόδημος (πρόεδρος) καὶ οἱ κκ. Ἀθανάσιος Νικολαΐδης, Χ.Γ. Κωνσταντινίδης, Ξ. Ζωγράφος καὶ Χ. Γ. Θεολόγου, οἵτινες καὶ συνέταξαν ἔκθεσιν, ὑποβληθεῖσαν τῇ Ἱ. Συνόδῳ καὶ τῷ Ἐθν. Συμβουλίῳ, ἥτις διάφορα περιεῖχεν οἰκονομολογικὰ μέτρα, λίαν ἀναγκαῖα θεωρηθέντα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς ἀπαλλαγὴν τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως, εἰς ἣν ὑπέκυψε τὸ Ἐθν. ταμεῖον ἀπὸ τινων μάλιστα ἐτῶν.

—o—

90. Βαθμολογίαι ἀνωτάτων Πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων.

Αὐτοκρ. διατάγματι, προήχθησαν ὁ μὲν κ. Σταυράκης ἐφέντης Ἰωαννίδης, καπουκεχαγιᾶς, εἴτε ἀντιπρόσωπος τῆς μεγ. Ἐκκλησίας παρὰ τῇ ὑψ. Πύλῃ, εἰς τὸν βαθμὸν ά. τάξ. β. κλάσεως ὑπαλλήλου, ὁ δὲ κ. Ἀνδρίκος Νικολαΐδης, ἀρχιγραμματεὺς τῆς Τουρκικῆς γλώσσης ἐν Πατριαρχείοις, εἰς τὸν βαθμὸν β'. τάξ., ά. κλάσεως.

91. Εὐσέβιος Πανᾶς.

Ὁ ἀρχαῖος ἱεροκήρυξ τῆς μεγ. Ἐκκλησίας Εὐσέβιος Πανᾶς ἀπεβίωσεν ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ Κεφαλληνίᾳ κατὰ τὴν κγ'. μαΐου.

—o—

92. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου.

Τῇ ιγ'. ἰουνίου, περὶ μεσημβρίαν, μετέβησαν εἰς τὰ Ἀνάκτορα ὅπως συγχαρῶσι τῇ Α. Α. Μ. τῷ Σουλτάνῳ διὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως αὐτοῦ καὶ οἱ ἐθνάρχαι τῶν ὑπηκόων ἐθνῶν: Γραικῶν, Ἀρμενίων, Ἀρμενοκαθολικῶν καὶ Ἰσραηλιτῶν. Κατὰ τὰ νενομισμένα, ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν, ὡς προεξάρχων τῶν ἄλλων ἐθναρχῶν, ἐξέφρασε διὰ βραχέων πρὸς τὴν Α. Μ. τὴν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην τῶν ὑπὸ τὴν ἀνακτορικὴν αἰγίδα λαῶν, διὰ τὰς ἐπιδαψιλευομένας ἑκάστοτε εὐεργεσίας, ἑπομένως προσήνεγκε τὰ συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ ἑορτῇ τῆς Α. Μ. μετ' ἐνθέρμων εὐχῶν, ὅπως παρατείνῃ ἡ θεία πρόνοια ἐπὶ μήκιστον τὰ πολύτιμα αὐτοῦ ἔτη κτλ.

Ὁ Σουλτάνος λίαν εὐμενῶς ἀπαντῶν, ἐξέφρασε τὴν μεγίστην αὐτοῦ εὐχαρίστησιν ἐπὶ ταῖς ζωηραῖς ταύταις εὐγνωμοσύνης ἐνδείξεσι μετ' ἐπανειλημμένης διαβεβαιώσεως, ὅτι μέλημα αὐτοῦ πρώτιστον ὑπάρχει καὶ ὑπάρξειή ἄνευ διακρίσεως ἔθνους καὶ θρησκείας εὐημερία καὶ προαγωγὴ τῶν πιστῶν αὐτοῦ ὑπηκόων ἀνεξαιρέτως.

—o—

93. Περὶ Ἐφόρων τῶν Ἐκκλησιῶν.

Συνεπείᾳ ὑπουργικοῦ διαγγέλματος, ἐξεδόθη ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτ.

Ἔστω γνωστὸν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι, ὅτι κατ' αὐτὰς ἀπεστά-

λη πρὸς ἡμᾶς ὑψηλὸς τεσκερὲς, διαλαμβάνων, ὡς ἐξῆς, ὅτι πληροφορεῖται ἡ Ὑψ. Πύλη, ὅτι εἰς τινα μέρη τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἐπικρατείας οἱ Μητροπολῖται ἀναθέτουσιν εἰς ξένους ὑπηκόους τὰς εἰς τοὺς Ἐφόρους τῶν ἐκκλησιῶν ἀνηκούσας ὑπεθέσεις, καὶ ὅτι ἐντὸς τῶν Μητροπόλεων, ἐκτὸς τῶν θρησκευτικῶν, πρόβαίνουσι καὶ εἰς ἄλλας συζητήσεις, οὗσης δὲ μεγίστης ἀνάγκης ὅπως ἐμποδισθῶσιν ὅσον τάχος αἱ παντοιοτρόπως ἐπιβλαβεῖς καὶ ἀπηγορευμέναι οὖσαι τοιούτου εἴδους πράξεις, ὁ ὑψηλὸς τεσκερὲς ἀνατίθησιν ἡμῖν δοῦναι αὐστηρὰς διαταγὰς πρὸς οὓς δεῖ. Κατὰ συνέπειαν τοίνυν τῆς ὑψηλῆς ταύτης διαμηνύσεως, ἐγνωμεν ἐκδοῦναι τὴν παροῦσαν ἐγκύκλιον Πατριαρχικὴν ἡμῶν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολὴν, δι' ἧς κοινοποιοῦντες καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι τὰς ἀνωτέρω ὑψηλὰς διαταγὰς, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα αὐτῇ, ὅπως συμμορφουμένη ἐντελῶς πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ ῥηθέντος ὑψηλοῦ τεσκερὲ, προσέχῃ καλῶς, ἵνα τὰ δι' αὐτοῦ ἀπαγορευόμενα μηδόλως λαμβάνωσι χώραν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς, ὡς ἀπαρέσκοντα τῇ ὑψηλῇ Αὐτοκρατορικῇ ἡμῶν Κυβερνήσει. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς. ϛωξή. Ἰουνίου ιή.

† Ὁ Κωνς]πόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. † Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος. † Ὁ Κρήτης Διονύσιος.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος. † Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος. † Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος.
† Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος.

—o—

94. Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή.

—

Ἐγκριθείσης τῆς συστάσεως κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐξεδόθη ὁ παρὼν Κανονισμός.

—

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

βεβαιοῖ.

—

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΤΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

—

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Γενικαὶ διατάξεις.

—

ΑΡΘΡΟΝ 1. Ἡ Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐστιν ὁκταμελής.

Ἄρθ. 2. Τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς διορίζονται ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, λαμβανόμενα ἐκ τῶν μᾶλλον διακεκριμένων ἐπὶ παιδείᾳ τῇ τε ἔσω καὶ τῇ θύραθεν, φρονήσει, πείρᾳ καὶ βίῳ ἀνεπιλήπτῳ Κληρικῶν.

Ἄρθ. 3. Πρόεδρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐστιν ὁ κατὰ καιρὸν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης· διορίζει δὲ ἀνθ' ἑαυτοῦ ὡς Ἀντιπρόεδρον ἕνα τῶν λογιωτέρων Ἀρχιερέων, ἵνα προεδρεύῃ ἐν αὐτῇ· ἔργα δὲ τοῦ Ἀντιπροέδρου εἰσὶ τὸ προσκαλεῖν τακτικῶς ἢ ἐκτάκτως τὰ μέλη εἰς συνεδρίασιν, εἰσάγειν τὴν συζητητέαν ὑπόθεσιν, τηρεῖν τὴν τάξιν ἐν τῇ συσκέψει καὶ συζητήσει, γνωμοδοτεῖν μετὰ τὴν ἀκρόασιν πάντων τῶν μελῶν, καὶ ὑπογράφειν καὶ σφραγίζειν πᾶν ἔγγραφον τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθ. 4. Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, λαμβανόμενος ἐκ τῶν μελῶν αὐτῆς κατ' ἐκλογὴν διὰ πλειονοψηφίας, συντάττει, ἀναγινώσκει καὶ φυλάττει τὰ πρακτικὰ τῶν συνεδριάσεων, καὶ τοὺς καταλόγους τῶν ἐφόρων τῶν σχολῶν, τῶν διδασκάλων, καὶ πάντων τῶν ἐγκρίσει τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτυπουμένων βιβλίων.

Ἄρθ. 5. Ἡ σφραγὶς τῆς Ἐκκλησιαστικης Ἐπιτροπῆς ἐστι τετραμερὴς, φέρουσα ἐν τῷ μέσῳ μὲν τὰ σήματα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, περιξ δὲ τὰς λέξεις «Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή».

Ἄρθ. 6. Ἡ Ἐπιτροπὴ, συνερχομένη τακτικῶς μὲν ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος, ἐκτάκτως δὲ ὁσάκις ἂν ἐγκρίνῃ ὁ Ἀντιπρόεδρος, συν-

διασκέπτεται περὶ ὧν διαλαμβάνει ὁ παρὼν Κανονισμὸς, καὶ περὶ ὅσων ἂν ἐντείληται προφορικῶς ἢ ἐγγράφως ἡ Α. Θ. Παναγιότης.

Ἄρθ. 7. Εἰσὶ δὲ ταῦτα μάλιστα τὰ ἔξῆς: ἡ μέριμνα περὶ τῆς ἀκριβοῦς τηρήσεως τῆς πατρῴας εὐσεβείας, περὶ τῆς εὐσχήμονος καὶ σεμνῆς τοῦ ἱεροῦ Κλήρου ἀναστροφῆς καὶ πολιτείας, περὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, ἡ ἐποπτεία τῆς δημοσίου λατρείας καὶ ἡ τῆς εὐπρεπείας καὶ καθαριότητος τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῶν λοιπῶν δημοσίων εὐκτηρίων οἴκων καὶ πάντων τῶν ἐν αὐτοὶς ἀναγκαιούντων ἱερῶν σκευῶν καὶ ἀμφίων καὶ βιβλίων, ἡ ἐξέτασις καὶ ἀναθεώρησις πρὸς ἐκτύπωσιν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας βιβλίων, ἡ κατήχησις τῶν ἐξ ἄλλων θρησκειῶν ἢ δογμάτων εἰς τὴν ὀρθόδοξον πίστιν προσερχομένων, ἡ δοκιμασία καὶ ἐξέτασις τῶν βουλομένων εἰς τὸν ἱερὸν Κλῆρον ταχθῆναι, ἡ πρὸς ἅπαντα τὸν τῆς πόλεως Κλῆρον, καὶ μάλιστα τοὺς Πνευματικοὺς, ἑρμηνεία καὶ διασάφησις τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἄλλων τῆς Ἐκκλησίας πειθαρχικῶν διατάξεων, ἡ ἐποπτεία καὶ ἐπιτήρησις τῶν σχολείων, ἡ ἐξέτασις καὶ δοκιμασία τῆς ἱκανότητος καὶ τῶν φρονημάτων τῶν ἐγκαθισταμένων διδασκάλων καὶ παιδαγωγῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ τῶν διδασκομένων μαθημάτων, καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν διδακτικῶν βιβλίων, καὶ ἐν γένει ἡ διηνεκὴς ἐπαγρύπνησις ὅπως μηδὲν ἐγγίνηται τῇ ὀρθοδόξῳ θρησκείᾳ θεωρητικῶς ἢ πρακτικῶς δεισιδαίμον καὶ ἀγυρτικὸν, πεπλανημένον καὶ ἑτερόδοξον.

Ἄρθ. 8. Ἐπειδὴ τὰ ἔργα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς εἰσὶ πολυειδῆ, διὰ τοῦτο δύναται αὕτη ἐνεργεῖν κατὰ τμήματα, ὧν τὸ μὲν διευθύνει τὰ τῆς κοινῆς λατρείας καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, τὸ δὲ τὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου, καὶ τὸ τρίτον τὰ τῆς παιδείας· ἕκαστον δὲ τούτων, ἀφοῦ κατ' ἰδίαν συνδιασκεφθῇ περὶ τῶν ἀναγομένων εἰς τὸν ἴδιον αὐτοῦ κλάδον, καθυποβάλλει τὸ προϊὸν τῶν σκέψεων αὐτοῦ ἐν ταῖς ὡρισμέναις κοιναῖς συνελεύσεσιν ὑπὸ τὴν γνώμην καὶ κρίσιν τοῦ ὅλου Σώματος.

Ἄρθ. 9. Ἐπίτιμα μέλη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς δὶ ἐκτάκτους ἀνάγκας προσλαμβάνονται τῇ ἐγγράφῳ ἐπιταγῇ καὶ προκλήσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος οἱ ἱερωμένοι καθηγηταὶ τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων ἱεροδιδασκάλων οἱ λογιώτεροι καὶ σπουδαιότεροι.

Ἄρθ. 10. Αἱ τῆς Ἐπιτροπῆς γνωμοδοτήσεις γίνονται ἐξ ὁμοφωνίας τῶν μελῶν, ὧν ἑκάστου ἐρωτᾶται παρὰ τοῦ Ἀντιπροέδρου ἐν τάξει ἡ γνώμη προφορικῶς ἢ ἐγγράφως περὶ τοῦ ζητουμένου.

Προκειμένου δὲ περὶ συγγραφῆς τινος, αὕτη ἀναγινώσκεται προηγουμένως ἰδίᾳ παρ' ἑνὸς ἑκάστου τῶν μελῶν, καὶ ἔπειτα γίνεται ἐν κοινῷ ἡ περὶ αὐτῆς σκέψις καὶ γνωμοδότησις. Εἰ δέ ποτε προκύψει διαφωνία, ὑποβάλλονται οἱ λόγοι ἑκατέρων ὑπὸ τὴν κρίσιν καὶ ἀπόφασιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἄρθ. 11. Πᾶσα τῆς Ἐπιτροπῆς γνώμη ἢ πρότασις, ὑποβαλλομένη τῇ ἐγκρίσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, τότε μόνον ἔχει ἰσχὺν, ὅταν ἐγκριθῇ, μετὰ δὲ τὴν ἔγκρισιν καταστρώννυται ἐν τῷ κώδικι καὶ ὑπογράφεται ὑπὸ πάντων τῶν μελῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Μερικώτεραι διατάξεις.

ΤΜΗΜΑ Α'.

Τὰ τῆς κοινῆς λατρείας.

Ἄρθ. 12. Τὰ μάλη τοῦ τμήματος τούτου ἐποπτεύουσι καὶ διευθύνουσιν ἐξαιρέτως τὰ τῆς κοινῆς λατρείας, προσέχοντα ὅπως αἱ κοιναὶ ἱεραὶ τελεταὶ καὶ Ἀκολουθίαι τελῶνται ἀνελλιπῶς, εὐτάκτως καὶ ἀπραγμάτως κατὰ τὴν τῶν Πατέρων παράδοσιν καὶ τὸ τυπικὸν τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας. Ἐξετάζουσι καὶ ἀναθεωροῦσι τὰ πρὸς ἐκτύπωσιν ἱερὰ τῆς Ἐκκλησίας βιβλία, ὧν ἐγκριθέντων, ἐκδίδοται ἔγγραφος ἄδεια τῆς Ἐπιτροπῆς πρὸς δημοσίευσιν, τῇ προηγουμένῃ κελεύσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος· ἀναθεωροῦσι καὶ διορθοῦσι τὰ περιφερόμενα Συναξάρια, ἐξελέγχουσιν εἴ τι δεισιδαιμονικὸν καὶ ἀντιστρατευόμενον τῇ καθαρότητι τῆς θρησκείας, ἐπιτηροῦσι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν εἰκονογραφίαν, ὥστε σώζεσθαι κατὰ τὸ δυνατὸν τοὺς ἀρχαιοτέρους τύπους, δι' ὧν τὸ σέβας καὶ ἡ κατάνυξις τῶν ἐκκλησιαζομένων εὐσεβῶν διατηρεῖται καὶ τρέφεται δίχα βλάβης τῆς φιλοκαλίας καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀκριβείας, μεριμνῶσι περὶ τῆς καθαριότητος τῶν ἱερῶν ναῶν καὶ τῶν λοιπῶν δημοσίων εὐκτηρίων οἴκων καὶ τῶν ἐν αὐτοὶς λειτουργῶν καὶ ὑπηρετῶν καὶ πάντων τῶν ἀναγκαίων ἱερῶν ἀμφίων, σκευῶν καὶ βιβλίων, περιοδεύοντα συνεχῶς τὰς κατ' ἐνορίας ἱερὰς ἐκκλησίας καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως πληροφορούμενα εἴγε πάντα τὰ ἐν αὐτοὶς ὑπάρχουσι πλήρη, ἀνελλιπῆ καὶ εὐπρεπῆ.

ΤΜΗΜΑ Β'.

Τὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου.

Ἄρθ. 13. Τὰ μέλη τοῦ τμήματος τούτου, καθὸ γενικοὶ ἐπόπται τοῦ μοναχικοῦ καὶ τοῦ ἐγγάμου Κλήρου, ὀφείλουσι λαμβάνειν συνεχῶς ἀκριβεῖς πληροφορίας περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἱερατικῶν αὐτῶν καθηκόντων, τῆς ἱεροπρεποῦς πολιτείας καὶ διαγωγῆς καὶ τῆς ἐπὶ τὰ κρείττω προαγωγῆς. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐρευνῶσιν ἀμέσως τε καὶ ἐμμέσως καὶ προσκαλοῦσιν αὐτοὺς διὰ τῆς ὁρμοδίου ἀρχῆς περιοδικῶς πρὸς ὑπόμνησιν τῶν ἱερατικῶν αὐτῶν καθηκόντων διὰ καταλλήλου ἑρμηνείας τῶν πειθαρχικῶν τῆς Ἐκκλησίας διατάξεων. Ἐὰν δὲ πληροφορηθῶσιν ὅτι παρεκτρέπονται, καταγγέλλουσιν αὐτοὺς ὅπου δεῖ πρὸς παραδειγματισμὸν καὶ διόρθωσιν.

Ἄρθ. 14. Ὁ βουλόμενος ταχθῆναι εἰς τὸν ἱερὸν Κλῆρον παραπέμπεται ὑπὸ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας εἰς τὴν κεντρικὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπήν, ἥτις ἀνακρίνει καὶ δοκιμάζει ἐν κοινῷ τὰ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοητικῆς αὐτοῦ καταστάσεως καὶ τὸν βίον, συνωδὰ τοῖς ἱεροῖς Κανόσι, μετὰ τῆς δεούσης αὐστηρότητος, κατὰ τὸ ὡρισμένον πρόγραμμα.

Ἄρθ. 15. Οἱ ἐκ τῶν ἑτεροδόξων προσερχόμενοι εἰς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν κατηχοῦνται καὶ ἀνακρίνονται ὑπὸ τοῦ ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου τεταγμένου τμήματος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθ. 16. Οὐδεὶς τῶν ἱερωμένων δύναται λαβεῖν ἐνταλτήριον πνευματικῆς διαγωγῆς, πρὶν ἢ ἐξετασθῇ ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς εἰ ἔχει τὴν καταλλήλων ἡλικίαν καὶ τὰ λοιπὰ προσόντα, τὰ ἀπαραιτήτως ἀπαιτούμενα πρὸς τὴν τοῦ ἱεροῦ τούτου ἐπαγγέλματος εὐδόκιμον ἐξάσκησιν.

Ἄρθ. 17. Πάντες οἱ Πνευματικοὶ τῆς πρωτευούσης ὀφείλουσιν ἀνὰ πᾶν δίμηνον ἐν ἡμέραις τακταῖς προσκαλούμενοι παρὰ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας ἐμφανίζεσθαι εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, καὶ λαμβάνειν παρ' αὐτῆς τὰς προσηκούσας ὁδηγίας περὶ τῆς καταλλήλου ἐφαρμογῆς τῶν πειθαρχικῶν καὶ ποινικῶν διατάξεων τῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τελεσφόρον θεραπείαν τῶν πνευματικῶν καὶ ἠθικῶν νοσημάτων τῶν Χριστιανῶν.

Ἄρθ. 18. Οὐδενὶ τῶν ἱερωμένων ἐπιτρέπεται κηρύττειν δημοσίᾳ τὸν θεῖον λόγον ἄνευ τῆς ἐγγράφου ἀδείας τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις διὰ τοῦ γενικοῦ ἱεροκήρυκος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, μέλους ὄν-

τος αὐτῆς, ὁρίζει ὅπου δεῖ τὰ θέματα τῶν ὁμιλιῶν καταλλήλως ταῖς πνευματικαῖς ἀνάγκαις καὶ περιστάσεσι τῶν ἀκροατῶν.—Εἰδικὸς δὲ Κανονισμὸς ὁρίζει τὰ περὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου.

ΤΜΗΜΑ Γ'.

Τὰ τῆς Παιδείας.

Ἄρθ. 19. Ἐπειδὴ ἡ κατὰ Χριστὸν ἀγωγὴ καὶ ἡ κατὰ τὰ πάτρια ἐκπαίδευσις τῆς εὐσεβοῦς νεολαίας ἐστὶν ἐντῶν κυριωτέρων μελημάτων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐπειδή τινες διεφθαρμένοι τὰ ἤθη καὶ τὰ φρονήματα, εἰσωθούμενοί καὶ ὑπεισέρποντες κατὰ καιροὺς ἐν ταῖς τῶν εὐσεβῶν συνοικίαις τῆς τε βασιλευούσης καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, ὡς διδάσκαλοι καὶ μορφωταὶ δῆθεν τῆς κοινωνίας, εἰσάγουσι βιβλία καὶ διδασκάλια κακόδοξα, καὶ οὕτω γίνονται πρόξενοι μεγίστης θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς διαφθορᾶς, διὰ ταῦτα ἐντόνως ἀπαγορεύεται ἡ παραδοχὴ διδασκάλου ἐν οἱᾳδήποτε ἐνορίᾳ ἄνευ τῆς ἐγγράφου συστάσεως καὶ ἀδείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθ. 20. Ἐν περιπτώσει χηρεύσεως ἕδρας τινὸς διδασκαλικῆς, ὀφείλουσιν αἱ ἐφορίαι τῶν ἐκάστοτε σχολείων ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν Ἐπιτροπήν, ζητοῦσαι παρ' αὐτῆς διδάσκαλον. Εἰ δὲ οἱ ἔφοροι, εὑρόντες ἤδη τοιοῦτον, θεωροῦσιν αὐτὸν κατάλληλον, ὀφείλουσι παραπέμπειν αὐτὸν δι' ἐγγράφου αἰτήσεως πρὸς τὴν Ἐπιτροπήν, ἥτις, ἐξετάσασα καὶ εὑροῦσα αὐτὸν ἱκανὸν ἐν τοῖς μαθήμασιν, εὐσεβόφρονα καὶ διαγωγῆς ἀνεπιλήπτου, διορίζει αὐτὸν ἐγγράφως.

Ἄρθ. 21. Τὸ ἐπὶ τῆς παιδείας τμῆμα ὀφείλει τετράκις τοὐλάχιστον τοῦ ἐνιαυτοῦ συγκαλεῖν τοὺς δοκιμωτέρους ἐπὶ παιδείᾳ καὶ πείρᾳ καθηγητὰς τῆς Μ. σχολῆς, καί τινας τῶν ἐμπειροτέρων ἐνοριακῶν Ἑλληνοδιδασκάλων καὶ ἀλληλοδιδακτῶν καὶ συσκέπτεσθαι μετ' αὐτῶν κατ' ἰδίαν περὶ καταλλήλου, ὁμοιομόρφου καὶ εὐμεθόδου διδασκαλίας καὶ περὶ παντὸς ἀφορῶντος τὸν ἐναρμόνιον σύνδεσμον τῶν κατὰ μέρος σχολῶν ἑκατέρων τῶν φύλων καὶ τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν πρόοδον τῶν ἐν αὐταῖς μαθητευομένων.

Ἄρθ. 22. Οὐδὲν βιβλίον διδακτικὸν ἐπιτρέπει πρὸς χρῆσιν τῶν σχολείων ἡ Ἐπιτροπή, μὴ φέρον τὴν αὐτῆς σφραγῖδα καὶ ἔγκρισιν.

Ἄρθ. 23. Οὐδεὶς τῶν διδασκάλων παύεται αὐθαιρέτως ὑπὸ τῶν κατὰ μέρη ἐφοριῶν ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ ἀδείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς ἣν ὀφείλουσιν ἀναφέρεσθαι ἐν τοῖς περὶ τῶν σχολείων.

Ἄρθ. 24. Ἑκάστη ἐνορία ἐκλέγει τοὺς ἐφόρους τῆς οἰκείας σχολῆς, οἵτινες, γνωστοὶ γενόμενοι τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐπικυρωθέντες ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, γνωστοποιοῦνται παρὰ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπήν, ὅπως καταχωρισθῶσιν εἰς τὸν ἐν τῷ κώδικι αὐτῆς κατάλογον.

Ἄρθ. 25. Πάντες οἱ τῶν ἐνοριῶν Ἑλληνοδιδάσκαλοι καὶ ἀλληλοδιδάκται μετὰ τὰς ἐνιαυσίους ἐξετάσεις ὀφείλουσι παρουσιάζεσθαι αὐτοπροσώπως καὶ ἐκτιθέναι ἐγγράφως πρὸς τὴν Ἐπιτροπὴν τὰ κατὰ τὴν σχολήν, οἷον τὸν ἀριθμὸν τῶν εἰσελθόντων καὶ ἀπελθόντων μαθητῶν, τὴν πειθαρχίαν, τὴν πρόοδον, τὰ ὀνόματα τῶν μᾶλλον εὐδοκιμησάντων ἐν ταῖς δημοσίαις ἐξετάσεσι, τὰς ἀνάγκας τῆς σχολῆς καὶ τὰ παραπλήσια.

Ἄρθ. 26. Τὰ μέλη τοῦ ἐπὶ τῆς παιδείας τμήματος τῆς Ἐπιτροπῆς ὀφείλουσιν ἐξαιρέτως ἐπισκέπτεσθαι αὐτὰ τετράκις τοὐλάχιστον τοῦ ἐνιαυτοῦ, καὶ ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως πληροφορεῖσθαι περὶ τῆς καταστάσεως αὐτῶν.

Ἄρθ. 27. Οὐδενὶ τῶν ὀρθοδόξων ἐπιτρέπεται ἡ σύστασις ἰδιωτικοῦ σχολείου, εἴτε ἀρρένων, εἴτε θηλέων, πρὶν ἡ γνωστοποιήσῃ τοῦτο πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπήν, δεικνύων τοὺς πάρους καὶ τὸ σχέδιον αὐτοῦ πρὸς αὐτήν, ἥτις, ἀνακρίνασα αὐτὸ προσηκόντως ἰδίᾳ τε καὶ κοινῇ, καὶ ἐπιδοκιμάσασα ἢ διορθωσαμένη, ἐκζητεῖ τὴν ἔγκρισιν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

Ἄρθ. 28. Ἐπειδὴ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς πρωτευούσῃ ὑπάρχουσι διάφορα σχολεῖα ἀλλογενῶν καὶ ἑτεροδόξων, ὀφείλει ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ ἐρευνᾶν περὶ τῶν ἐν αὐτοῖς μαθητευομένων τυχὸν ὀρθοδόξων παίδων· καὶ ἐὰν πληροφορηθῇ, ὅτι οὗτοι διδάσκονται παρὰ τὰ πάτρια, ἀναγγέλλειν τοῦτο πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, ἥτις, προσκαλοῦσα τοὺς γονεῖς τῶν παίδων, συμβουλεύει καὶ νουθετεῖ τὰ εἰκότα.

Ἄρθ. 29. Ὁ παρὼν Κανονισμὸς ἰσχύει ἅμα τῇ ἐγκρίσει καὶ ἐπικυρώσει τῆς Α. Θ. Παναγιότητος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ.

Τὰ πρὸς ἱερατείαν καὶ πνευματικὴν διαγωγὴν ἀπαιτούμενα.

Α'.

1. Ὁ μέλλων ἱερωθῆναι ὀφείλει ἔχειν τὴν κανονικὴν ἡλικίαν καὶ σωματικὴν ἀκεραιότητα.
2. Μαρτυρικὰ τῆς καλῆς αὐτοῦ διαγωγῆς παρὰ τῶν Κοινοτήτων, ἔνθα διέτριψε, καὶ παρὰ τοῦ Μητροπολίτου τῆς πατρίδος αὐτοῦ.
3. Ἀποδεικτικὰ τριετοῦς καὶ συνεχοῦς διδασκαλίας ἐν Ἑλληνικῷ σχολείῳ, ἐν ἐλλείψει δὲ ἀποδεικτικῶν τοιούτων, ὑποβάλλεται εἰς ἰσοδυνάμους ἐξετάσεις. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι ἡ τῶν ἱερῶν μαθημάτων ἐξέτασις γίνεται αὐστηροτέρα.
4. Ὀφείλει γινώσκειν, τοὐλάχιστον πρακτικῶς, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Μουσικήν.
5. Ἄνευ ὡρισμένης ἐκκλησίας καὶ ἄνευ αἰτήσεως ἐγγράφου παρά τινος Κοινότητος, ἢ Μονῆς, ἢ Μητροπολίτου, οὐδεὶς χειροτονεῖται.

Β'.

6. Οἱ πνευματικοὶ Πατέρες ὀφείλουσιν εἶναι χαρακτῆρος ἐμβριθοῦς καὶ σπουδαίου καὶ ἡλικίας καθεστηκυίας.
7. Φέρειν μαρτυρικὰ περὶ τῆς ἀνεπιλήπτου διαγωγῆς αὐτῶν καὶ περὶ ἱερατικῆς ὑπηρεσίας ἀπαραιτήτως πενταετοῦς ἔν τινι ἐνορίᾳ.
8. Ὑποβάλλονται εἰς ἐξέτασιν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς Ἱστορίας, τῆς ἱερᾶς Κατηχήσεως καὶ τοῦ ἱεροῦ Ἐξομολογηταρίου.
9. Τῶν ἄλλων προσόντων τῶν αὐτῶν ὄντων ἐν δυσὶν ὑποψηφίοις Πνευματικοῖς, τῷ μὲν ἐγγάμῳ, τῷ δὲ ἀγάμῳ, προτιμᾶται ὁ ἔγγαμος.
10. Ἄνευ κανονικοῦ Πατριαρχικοῦ ἐνταλτηριώδους γράμματος, οὐδεὶς τῶν ἱερέων ἐξομολογεῖ, παρεκτὸς ἀνάγκης.

—o—

94. Ἐξετάσεις τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.

Κατὰ τὴν ἐπίδοσιν τῶν πτυχίων εἰς τοὺς ἀπολυθέντας 17 φοιτητὰς τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, τῇ κγ'. Ἰουνίου, ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης ἀπήγγειλε τὴν ἑξῆς προσλαλιάν.

ιε *Τέκνα ἐν Κυρίῳ προσφιλῆ,*

Εὐφραίνουσι τοὺς πατέρας αἱ τῶν ἐναρέτων τέκνων ἀγαθαὶ καὶ γενναῖαι ἐπιδόσεις, καὶ αἱ παντοῖαι εὐδοκιμήσεις, αἵ τε ἄλλαι καὶ διαφερόντως αἱ ἐκ τῶν ἠθικῶν καὶ διανοητικῶν πράξεων καὶ προόδων ἐξανατέλλουσαι, ἀφ' ὧν ἐκπηγάζει οὐ μόνον πᾶσα ἡ κατὰ τὸν βίον τοῦτον οἰκιακή τε καὶ κοινωνικὴ εὐημερία καὶ κατεύοδωσις τῶν ἀτόμων καὶ τῶν πολιτειῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ πάντων σκοπιμώτατον, ἡ τοῦ ἔσω ἀνθρώπου εὐκταία καὶ ἐφικτὴ τελειότης, δι' ἣν ἀνάλογος στέφανος θησαυρίζεται ἐν τοῖς οὐρανοῖς, στέφανος αἰωνίου δόξης καὶ αἰωνίου μακαριότητος· ὥστε ὁ εἰς ταῦτα τῆς ἀληθινῆς παιδείας καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἠθοποιήσεως καὶ τελειώσεως πνευματικὰ καὶ ζηλωτὰ γυμνάσια ἐκ παίδων φιλοτίμως ἐπαλειφόμενος, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ φρόνιμος καὶ πιστὸς οἰκονόμος τοῦ θεοδωρήτου κειμηλίου τῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς, προσφέρων τὰς τῆς ἀδρᾶς καὶ πρὸς πανοτιοῦν δεξιᾶς νεότητος ἐκλεκτὰς καὶ μεμετρημένας ἡμέρας, δίκην θεοσημάντων δραχμῶν, πρὸς ἐμπορίαν τιμαλφῶν ἀδαμάντων, χρησίμων, ὧν μὲν εἰς τὴν ἐπίγειον παροικίαν, ὧν δὲ εἰς τὸν ἀποκείμενον πᾶσι τοῖς κατὰ Θεὸν σοφοῖς καὶ δικαίοις θεόπλεκτον καὶ ἀμάραντον στέφανον. Ὄντως μακαρία ἡ γενεὰ τῶν ἐπὶ τοιούτοις καὶ οὕτω παιδευομένων μειρακίων! Τρισμάκαρες δὲ καὶ οἱ τὴν νεότητα νουθετοῦντες καὶ παιδεύοντες ἐν τοιαύτῃ θεοφιλεῖ καὶ ὑγιαινούσῃ παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ γονεῖς καὶ διδάσκαλοι! Πολλοὺς καὶ ἀφεγγεστέρους αἰῶνας, ὦ ἀγαπητὰ τέκνα τῆς εὐσεβείας, καὶ ἡ τοῦ καθ' ἡμᾶς ὀρθοδόξου Γένους μεγάλη αὕτη καὶ Πατριαρχικὴ Σχολή, καθάπερ μουσοστόλος ναῦς, τὴν τῆς ἑῴας Ἑλληνογενῆ παιδείαν οὐκ ἀκυμάντως μέν, ἐνδόξως δὲ ναυστολήσασα, τοιαῦτα μαθήματα ἐξεπαίδευσε καὶ ἀκμὴν ἐκπαιδεύει τὸ Ἔθνος; ἅτινα ἐπιχαρίτως καὶ οὐδὲν ἧττον ἀγλαοφανῶς ἢ καὶ λυσιτελούντως συνδυάζοντα τὴν ἀνθρωπίνην καὶ βιοτέρμονα γνῶσιν μετὰ τῆς θείας, συγκαταρτίζουσιν ἐπ' ἀμφοῖν ἐν τῷ αὐτῷ μαθητῇ ἕνα καὶ σεμνὸν καὶ τρίχαριν ἀνδριάντα, τὸν τοῦ τελείου Χριστιανοῦ, τοῦ χρησίμου πολίτου καὶ τοῦ διδασκάλου τῆς ὀρθῆς διδασκαλίας καὶ παιδεύσεως. Τοιαύτη δὲ καὶ σήμερον, θεῖῳ ἔλεει, διατελοῦσα τὴν πρόθεσιν ἡ Σχολή, χαίρει μὲν αὐτὴ ἐπαναβλέπουσα ἐν τῇ σεμνῇ καὶ εὐέλπιδι ταύτῃ νέᾳ γενεᾷ, τῇ πάντοτε ζήλῳ ἐνθέῳ καὶ νεαρῷ πρὸς τὰ καλὰ καὶ γενναῖα ὀργώσῃ, διαλάμποντας ζωηροὺς καὶ ἀκηλιδώτους τοὺς πατρίους χαρακτῆρας· ἀγάλλονται δὲ ὁμοῦ Ἐκκλησία καὶ Ἔθνος,

ἐμβλέποντες ἐν τοῖς νῦν Σχολάρχαις καὶ Καθηγηταῖς καὶ διδασκάλοις ἀδιάκοπον τὴν εὐλογημένην καὶ χρυσῆν ἐκείνην ἁλυσεα τῶν πρὸ ἡμῶν ἀειμνήστων καὶ παντὶ τῷ Γένει κοινωφελεστάτων γενομένων διδασκάλων, οἵτινες οὐχ ἧκιστα διὰ τῆς συνεχοῦς καὶ ἐναρέτου πολιτείας καὶ διευθύνσεως, ἢ καὶ διὰ τῆς ἐπιστημονικῆς καὶ φερεπόνου διδασκαλίας αὐτῶν τὴν μεγαλώνυμον ταύτην Σχολὴν τὸ ἐφ' αὑτοῖς ἐκλείσαν καὶ ἐμεγάλυναν καὶ ἐλάμπρυναν. Οὕτω τοίνυν, εὐλογητὸς ὁ τῆς ἀφάτου εὐδοκίας Θεός, συγχαμισήμενοι καὶ κατὰ τοῦτον τὸν ἐνιαύσιον εἰς τοὺς οἰκοβολῶνας τοῦ ἐθνικοῦ φωτισμοῦ δαψιλῆ καὶ πολύχουν τὸν τῶν ἐτησίων μαθημάτων θερισμόν, τοῦτον μὲν ἀεὶ πολλαπλασίονα καὶ ἀδρότερον ἐξαιτούμεθα παρὰ τοῦ Κυρίου τῶν δωρεῶν· πάντας δὲ τοὺς ὅπως ποτὲ ἐργαζομένους καὶ συντελοῦντας εἰς τὴν πνευματικὴν καὶ πολύτιμον ταύτην τοῦ Ἔθνους συγκομιδήν, τοὺς προστάτας καὶ ἐφορεύοντας, τὸν πεῖρα καὶ παιδείᾳ συγκεκραμένον ἱερατικὴν Σχολάρχην τοσαύτην, ὥστε δικαίως ἐκ προοιμίων τὴν ἐκλογήν, τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς μαθητὰς ἐγκαρδίως ἐπευλογοῦντες καὶ παῖς ἐπαξίαις κατασπέφοντες εὐφημίαις, δεόμεθα τοῦ Θεοῦ τῶν φώτων, ἵνα καὶ εἰς τὸ διηνεκὲς σπορίζῃ καὶ πλατύνῃ καὶ μεγαλύνῃ τὴν μεγάλην ταύτην τοῦ Γένους Σχολήν, προβιβάζων τοὺς ἐν αὐτῇ φοιτῶντας εἰς αὔξησιν ἀληθοῦς γνώσεως καὶ εὐσεβείας, εἰς προκοπὴν βίου τελειοτέρου κοινωνικῶς καὶ πνευματικῶς. Ἀμήν.

—o—

95. Ἐξετάσεις τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ὑπῆρξεν, εἴπερ ποτέ, εὐάρεστον, χάρις εἰς τὴν ἐνδελεχῆ ὑπὲρ τῆς ἐκ τῶν ἐνόντων προαγωγῆς τοῦ ἐθνωφελοῦς ἱεροῦ τούτου καθιδρύματος πρόνοιαν τῆς Μεγ. Ἐκκλησίας. Τὴν δ' ἐπιτυχίαν ταύτην ἐπέστεψεν ἡ διηνεκὴς παρουσία τῆς τε Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου μετὰ τῆς Ἱ. Συνόδου καθ' ὅλην τὴν τῶν ἐξετάσεων διάρκειαν, καὶ τελευταῖον ἡ εἰς τὴν ἐν λόγῳ σχολὴν ἐπίσκεψις τοῦ Μ. Δούκος Ἀλεξίου.

Ἐκ τῶν ἀπολυθέντων 5 τελειοδιδάκτων 4 μὲν ἠξιώθησαν τοῦ βαθμοῦ ἄριστα: ἦσαν οἱ κκ. ἱερομ. Ἀθανάσιος Ἠλιάδης,

Νεόφυτος Καλογερίδης, Ἄνθιμος Πελτέκης καὶ Ἀγαθάγγελος Καστοριάδης, εἰς δὲ τοῦ βαθμοῦ καλῶς: ὁ ἱερομόν. Ἀβέρκιος.

Κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐξετάσεων ὁ μὲν διευθυντὴς τῆς σχολῆς κ. Γερμανὸς Γρηγοριάδης ἀνέγνω ἔκθεσιν, περιεκτικὴν τῆς τοῦ παρελθόντος σχολικοῦ ἔτους καταστάσεως καὶ τῶν ἀναγκῶν καὶ ἐλλείψεων τῆς σχολῆς. Ὁ δ' ἐκ τῶν καθηγητῶν κ. Ἰ. Ἀναστασιάδης ἀπήγγειλε λογίδριον, θέμα ἔχον τὰ περὶ Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας.

Ἀνηγγέλθη δ' εὐχαρίστως ἡ προσθήκη δύο εἰσέτι καθηγητῶν: τῶν κκ. Ἰ. Παραπαντοπούλου καὶ Θ. Φαρδῆ, τοῦ μὲν, τῆς Σλαβονικῆς καὶ Ῥωσσικῆς, τοῦ δὲ τῆς Τουρκικῆς καὶ Γαλλικῆς γλώσσης.

Τῇ δὲ ἡ. Ἰουλίου διέμεινεν ἐν Χάλκῃ ἡ Α. Π. μετὰ τῶν ΣΣ. Συνοδικῶν, ὅπως ὑποδεχθῇ τὴν Α. Ὑψ. τὸν Μ. Δοῦκα Ἀλέξιον, μεταβάντα ἐκεῖσε ἐπ' αὐτῷ τούτῳ. Ἡ ὑποδοχὴ ἐγένετο λίαν μεγαλοπρεπὴς καὶ συγκινητική. Καὶ ἐν μὲν τῷ ναῷ τῆς Ἁγ. Τριάδος ἐγένετο ἡ συνήθης δοξολογία, μεθ' ἣν ἀπήγγειλεν Ἑλληνιστὶ ἡ Α. Θ. Π. προσλαλιὰν καταλληλον, ψαλέντων ἅμα καὶ τῶν πολυχρονισμῶν τῆς τε Α. Π. καὶ τῆς Α. Ὑψ. Ἀκολούθως λαβὼν αὐτὸν τῆς χειρὸς ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, ἀνέβη εἰς τὴν μεγάλην τῆς σχολῆς αἴθουσαν, ὅπου ἡ Α. Π. ἐσύστησεν ἕνα ἕκαστον τῶν καθηγητῶν πρὸς τὴν Α. Υ. Κατὰ τὴν περίπτωσιν δὲ ταύτην ἀπηγγέλθη ὑπὸ τοῦ κ. Παραπαντοπούλου Ῥωσσιστὶ προσλαλιά, ὡς ἀπὸ τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου, πρὸς ἣν ἁπάντων ὁ Μ. Δοὺξ, πρὸς τοῖς λοιποῖς ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην αὐτοῦ ἐπὶ ταῖς μετὰ ζωηρᾶς συμπαθείας ταύταις ἐνδείξεσιν ὑπὲρ τῆς Ῥωσσικῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ ὀρθοδόξου Ῥωσσικοῦ ἔθνους, διαβεβαιώσας, ὅτι τὰ αὐτὰ τρέφει αἰσθήματα ἐξ ἀμοιβαιότητος καὶ τὸ Ῥωσσικὸν ἔθνος πρὸς τὸ ὀρθόδοξον Ἑλληνικὸν, καὶ ὅτι θέλει διαβιβάσει πρὸς τὸν σεβαστὸν αὐτοῦ πατέρα: τὸν Αὐτοκράτορα πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, τὰς ζωηρὰς ταύτας καὶ ἐνθέρμους διαδηλώσεις κτλ. Μετὰ τὰς νενομισμένας δὲ περιποιήσεις καὶ ὑποδεξιώσεις, ἀπῆλθεν ἡ Α. Ὑψ. ἐν μέσῳ ζωηρῶν ἀνευφημιῶν καὶ ζητωκραυγῶν, μέχρι τῆς παραλίας προπεμπόμενος ὑπὸ πάντων τῶν φιλοθεαμόνων καὶ περιέργων.

Τὴν Α. Ὑψ. συνώδευον ὁ Ἐξ. πρέσβυς τῆς Ῥωσσίας στρατηγὸς Ἰγνατιὲφ, ὁ Α'. διερμηνεὺς τῆς πρεσβείας κ. Ἀργυρόπουλος καὶ λοιποί· ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ δὲ Αὐτ. ἀτμοπλοίου Σουλτανιὲ ἐπέ-

βη μετὰ τοῦ Μ. Δουκὸς καὶ ὁ Μ. Λογοθέτης κ. Στ. Ἀριστάρχης, ὅστις εἶχε μεταβῆ εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν ἀπὸ τῆς προτεραίας. Ἡ δὲ ἀναγόρευσις τῶν διδασκάλων ἐτελέσθη τὴν κυριακὴν, βραδύτερον τῆς εἰθισμένης ὥρας, ὡς ἀναμενομένης τῆς Α. Ὑψ. κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅπερ ἐν τούτοις δὲν ἐχάθη δυνατὸν ἵνα πραγματοποιηθῇ.

Ἡ Α. Π. ἐξέφρασε τὴν εὐχαρίστησιν, ὅπως ἀντεπισκεφθῇ τὴν Α. Ὑψ. τὴν ἐπιοῦσαν· ἀλλ' ὁ Μ. Δοὺξ παρεκάλεσε τὴν Α. Π. ἵνα μὴ λάβῃ τὴν ἐνόχλησιν ταύτην, καὶ διὰ τὸ πρεσβυτικὸν καὶ σεβάσμιον τῆς ἡλικίας, καὶ διὰ τὸ κατεπεῖγον τῆς εἰς Ἑλλάδα ἀναχωρήσεως αὐτοῦ.

Ἐν τούτοις, σημειωτέον, ὅτι τὴν Α. Ὑψ., ἅμα φθάσασαν εἰς Κωνστ]πολιν, ἐπεσκέψατο ὁ πανοσιολ. ἅγ. Μ. Πρωτοσύγγελλος κ. Εὐς. Κλεόβουλος ἐκ μέρους τῆς Α. Π. τοῦ Πατριάρχου.

—o—

96. Ἐγκύκλιος περὶ μνηστειῶν.

Προνοίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ ἐξεδόθη ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος ἐπιστολὴ, ἀφορῶσα τὰ περὶ μνηστειῶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐκτὸς τῆς ἀδιαλείπτου μερίμνης, ἣν ἀείποτε καταβάλλει ἀξιοχρέως ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων, χρίνουσα χρέος αὐτῆς ἵνα κήδηται καὶ προνοῇ καὶ ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς εὐταξίας αὐτῶν καὶ τῆς ἀποφυγῆς ἐπιμόμφων πράξεων ἐν ταῖς κοινωνικαῖς αὐτῶν σχέσεσι, καθ' ἣν ἐθεώρησε διακοινῶσαι καὶ τὰς ἐφεξῆς προνοητικὰς αὐτῆς συμβουλὰς καὶ διαταγὰς, ἀφορώσας τὸ ἀκαταιτίατον καὶ ἄμεμπτον τῶν νομίμως συγκροτουμένων μνηστειῶν, καθ' ὅσον αὗται εἰσιν αἱ πρῶται βάσεις τῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ Χριστιανικῇ εἰρήνῃ καὶ συζυγικῇ ἁρμονίᾳ συζωίας τῶν μνηστευομένων· καθότι μετὰ δυσαρεσκείας οὐ μικρᾶς βλέπει, ὅτι ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους τούτου ἀντικειμένου συμβαίνουσι καθ' ἑκάστην πολλαὶ καὶ ἀνοίκειοι καταχρήσεις καὶ ἀταξίαι, ἐξ ὧν προκύπτουσι διενέξεις καὶ διαπληκτισμοὶ, καὶ τελευταῖον, διαλύσεις ἀρραβώνων, οὐ μόνον ὀνειδος φέρουσαι καὶ κατηγορίαν, ἀλλὰ καὶ ζημίας ἀμφοτέρων τῶν μνηστευομένων μερῶν· αἰτία δὲ τούτων ὑπάρχει τὸ

ἀπόλυτον καὶ ἀκανόνιστον τοῦ τε χρόνου τῆς μνηστείας καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν συναλλαττομένων ἀρραβώνων, καὶ ἄλλαι παραφάσεις καθημέραι τῶν τε γονέων καὶ τῶν μνηστήρων, καθὰ τριῶτα ἡμέραι προκύπτουσι δυσάρεστα παραδείγματα· καθότι πρῶτον ἐν τῷ μεταξὺ τῆς μνηστείας διαστήματι, ὅπερ πολλάκις παρατείνεται καὶ εἰς χρόνους ὁλοκλήρους, ὑπάρχει ἐλευθέρα ἡ εἴσοδος καὶ ἔξοδος τῶν νέων μνηστήρων εἰς τὰς οἰκίας τῶν πενθερῶν, καὶ ἀκώλυτος ἡ συναναστροφὴ τῶν μνηστευθέντων· ἔπειτα, ἐκτὸς τῶν λόγῳ ἀρραβῶνος ἀνταλλαττομένων μνήστρων, δίδονται εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ δωρεαὶ βαρύτιμοι, ἐπακολουθοῦσι δὲ καὶ ἔξοδα μάταια καὶ ἀνωφελῆ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μνηστείας· συμπεσούσης δὲ δυσαρεσκείας τινὸς μεταξὺ αὐτῶν, τότε ἀναφύονται προφάσεις ἐπὶ διαλύσει πρὸς φιλοκέρδειαν, καὶ ἀπαιτήσεις διπλασίων ἀρραβώνων, καὶ ἀγωγαὶ ζημιῶν καὶ ἐξόδων, καὶ πλεῖστα ἄλλα ἄτοπα παρέπονται, πηγάζοντα, ὡς προέφημεν, ἐκ τοῦ ἀκανονίστου καὶ ἀορίστου καὶ ἀτάκτου τρόπου τῶν μνηστειῶν. Ταῦτα τοίνυν γενικῶς καταργοῦντες καὶ ἐξαλείφοντες τοῦ λοιποῦ ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς, διαβιβάζομεν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησ. Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς τὰ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου Συνοδικῶς ἐγκριθέντα, ἐντελλάμενοι καὶ προτρεπόμενοι αὐτῇ ὅπως, συστήσασα τοῖς ἐπαρχιώταις αὐτῆς Χριστιανοῖς δι' ἀρχιερατικῶν αὐτῆς γραμμάτων, ὑπαγορεύσῃ αὐτοῖς, ὅπως ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐν ἑκάστῃ συγκροτήσει μνηστείας, ἥτις ὀφείλει νὰ γίνηται ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ δύο τῶν προκριτωτέρων τῆς ἐνορίας, ἐχόντων βεβαίως τῶν μνηστευομένων τὴν νομίμων ἡλικίαν, προσδιορίζηται προθεσμία ἓξ μηνῶν, ἢ τὸ πολὺ, ἑνὸς ἔτους μέχρι τῶν γάμων, οἵτινες δέον ἵνα ἐκτελῶνται ἐξ ἅπαντος ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας ταύτης καὶ οὐχὶ περαιτέρω, τὰ δὲ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα θέλουσι συνίστασθαι εἰς δακτυλίδια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων, καὶ αὐτὰ μόνα λογίζωνται ὁ καθ' αὐτὸ ἀρραβών, ὅστις, ἐν περιπτώσει διαλύσεως τυχὸν τῆς μνηστείας, ἔχει ἐπιστρέφεσθαι διπλάσιος παρὰ τοῦ μεταναοῦντος μέρους, λείψωσι δὲ ὅλως διόλου καὶ αἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας κακῶς ἐθιζόμεναι δωρεαὶ τόσον παρὰ τοῦ μνηστῆρος, ὅσον καὶ παρὰ τῆς μνηστῆς, καθότι αἱ φιλοδωρίαι οὐδαμῶς λογίζονται ὡς ἀρραβών, εἴτε ἐπιστρέφονται διπλάσιοι, συμβαινούσης διαλύσεως, καθὼς ἐπίσης καὶ τὰ ἐκ φιλοτιμίας μα-

ταίας καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν γινόμενα ἔξοδα καὶ φαγοπότια εἰς οὐδὲν μετροῦνται, οὔτε ἀπαιτοῦνται παντελῶς, μὴ γενομένου τοῦ γάμου. Ἐν τούτοις δὲ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβώνων δέον ἵνα συντάττωνται καὶ τὰ ἀμοιβαῖα προικοσύμφωνα, ὑπογραφόμενα παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν, καὶ μαρτυρούμενα ὑπὸ τῶν παρευρισκομένων· ἤτοι τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ τῶν προκρίτων. Πρὸ πάντων δὲ οἱ μνηστῆρες μηδόλως ἔχωσιν ἐλεύθεραν τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον, μηδὲ συναναστρέφωνται καὶ συνδιασκεδάζωσι μετὰ τῶν μνηστῶν αὐτῶν, ἐκτὸς ἐπισήμων καὶ ὡρισμένων ἐπισκέψεων κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας, γνωστοῦ ὄντος διὰ τῆς συνεχοῦς πείρας, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπολύτου τῶν μνηστήρων συναναστροφῆς προκύπτουσι πολλὰ ἄτοπα καὶ πολλαὶ ἀφορμαὶ, προκαλοῦσαι ἐπὶ τέλους τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας. Ταῦτα τοίνυν διακοινώσασα καὶ ἡ Ἱερότης τῆς τοῖς Χριστιανοῖς αὐτῆς, καὶ διατυπώσασα ἐν ταῖς τῶν μνηστειῶν αὐτῶν συγκροτήσεσι, διενεργῇ ἀπαραλλάκτως, ὅπως ἐκλείψωσιν αἱ μέχρι τοῦδε συμβαίνουσαι καταχρήσεις ἐπὶ τῶν μνηστειῶν, εἰς τρόπον, ὥστε, μετὰ τὴν διακοίνωσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τούτων συμβουλῶν καὶ προνοητικῶν διαταγῶν, ὀψέποτε ἀναφυῇ διένεξις καὶ διαφορὰ τῶν μεμνηστευμένων, ὁ μὴ φυλάξας ταύτας εἴτε ἐκ τῶν γονέων εἴτε ἐκ τῶν μνηστήρων μηδόλως εἰσακούηται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπορρίπτωνται πᾶσαι αἱ ἀπαιτήσεις, αἱ μὴ συνάδουσαι πρὸς τὰ ἀνωτέρω διατυπωθέντα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς. φωξή. Ἰουλίου ιθ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. † Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος. † Ὁ Κρήτης Διονύσιος.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος. † Ὁ Τάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος. † Ὁ Κερυτσᾶς Νεόφυτος.

—o—

97. Ἡ ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικὴ σχολή.

Τῇ ιθ'. Ἰουλίου συνεκροτήθη ἐν Πατριαρχείοις ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου συνέλευσις, ἀντικείμενον ἔχουσα τὴν ὑποστήριξιν τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικῆς σχολῆς. Ἡ συνέλευσις αὕτη συνεκροτήθη, αἰτήσει τῆς Ἐφορίας, ἐξ ἐπιλέκτων ὁμο-

γενῶν διαφόρου ὑπηκοότητος, ἐμπόρων τε καὶ ἄλλων, ἐν οἷς καὶ ὁ Σ. Νικομηδείας, ὡς Ἔφορος. Ἐξελέγη δὲ πενταμελὴς Ἐπιτροπὴ, ὅπως φροντίσῃ ἵνα ἀνοιχθῇ κατάλογος συνεισφορῶν ἐκ μέρους τοῦ ἐμπορικοῦ σώματος πρὸς διατήρησιν τῆς ἐκ ῥαδιουργιῶν συστηματικῶν διαταραχθείσης ταύτης σχολῆς μᾶλλον ἢ ἐκ τῆς τῶν οἰκονομικῶν δυσχερείας.

Καὶ πραγματικῶς περὶ τὰς 1000 Ὀθ. λίρας συνέλεξεν ἡ Ἐπιτροπὴ, νέα δὲ Ἐφορία συνέστη, συγκειμένη ἐκ τῶν κκ. Χ. Ζωγράφου, Γ. Ζαρίφη, Δ. Δημητρακοπούλου, Ἡρ. Βασιάδου, Γ. Διαλεγμένου καὶ Δ. Καρβία, ἥτις καὶ ἀνεδέξατο τὴν ἐκλογὴν διευθυντοῦ, διδασκάλων καὶ λοιπῶν.

—o—

98. Κοινοποίησις Βεζυρικὴ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα περὶ ἰδιοκτησιῶν.

Τῇ κή. Ἰουλίου ἐστάλη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα Βεζυρικὸν διάταγμα, κοινοποιητικὸν τῆς εἰς τοὺς ξένους χορηγηθείσης ἀδείας εἰς κατοχὴν ἀκινήτων κτημάτων, συνοδευόμενον μετὰ Κανονισμοῦ, ὅστις καὶ τύποις ἐξεδόθη, ἔχων οὕτω.

Α'.

ΥΨΗΛΟΝ ΒΕΖΥΡΙΚΟΝ ΠΟΥΙΡΟΥΛΔΙ,

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΤΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΙΣ ΤΟΥΣ ΞΕΝΟΥΣ ΧΟΡΗΓΗΘΕΙΣΗΣ ΑΔΕΙΑΣ ΕΙΣ ΚΑΤΟΧΗΝ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ.

Βαθμοφόρε Πατριάρχα τῶν Ῥωμαίων
Ἐξοχώτατε Ἐφένδη!

Ἐπειδὴ ἐνεκρίθη ἵνα ἀρθῇ ἡ μέχρι τοῦδε ὑφισταμένη ἀπαγόρευσις τοῦ κατέχειν τοὺς ξένους ὑπηκόους κτήματα ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ, παραχωρηθῇ δὲ αὐτοῖς ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο τὸ χαίρειν τὰ αὐτὰ τοῖς Αὐτοκρατορικοῖς ὑπηκόοις δικαιώματα καὶ ἐπὶ ὅροις τισὶν, ὧν ὁ κυριώτερος τὸ ὑπάγεσθαι κἀκείνους εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, αἷς καὶ οὗτοι ὑπόκεινται, εἶχε συνταγῇ ἐπὶ τούτῳ Βασιλικὸς Κανονισμὸς, διαλαμβάνων τὰ δέοντα γίγνεσθαι ὡς πρὸς τοὺς ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ ξένους, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελον ἀπολαύει τὰ δικαιώματα ταῦτα, καὶ εἶχον διανεμηθῇ πέρυσιν ἴσα ἔντυπα τοῦ ἐπὶ τούτῳ γενομένου ἐπισήμου μαζπατᾶ, ὅστις ἀφέθη εἰς τὰς Κυβερνήσεις, ἵνα παραδεχθῶσι καὶ ὑπογράψωσιν αὐτόν. Καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν εἰρημένων Κυβερνήσεων ἡ Ἀγγλία, Γαλλία, Σουηδία καὶ Βέλγιον παρεδέχθησαν ὁλοσχερῶς τὰ ἐν τοῖς διαληφθεῖσι Κανονισμῷ τε καὶ μαζπατᾷ διαλαμβανόμενα, καὶ ὑπογραφεὶς ἤδη ὁ μαζπατᾶς οὗτος ὑπάτε τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργείου τῶν ἐξωτερικῶν, καὶ τῶν ἐν βασιλευούσῃ Πρεσβειῶν τῶν διαληφθεισῶν Κυβερνήσεων, ἀντηλλάγη μεταξὺ αὐτῶν, δέον ὅπως τὸ μέτρον τοῦτο ἐνεργῆται τοὐντεῦθεν ὡς πρὸς τοὺς ὑπηκόους Ἀγγλίας, Γαλλίας, Σουηδίας καὶ Βελγίου μόνον· καὶ ἐπὶ τούτῳ στέλλονται τῇ φιλίᾳ της ἐσωκλείστως δέκα ἀντίτυπα τοῦ τε Κανονισμοῦ καὶ τοῦ μαζπατᾶ. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἐπειδὴ, ὥσπερ ὁ εἰρημένος Β. Κανονισμὸς, ἐν περιπτώσει τοῦ χαίρειν τοὺς ξένους ὑπηκόους τὸ δικαίωμα τῆς ἰδιοκτησίας, σαφῶς καὶ διαῤῥήδην ὁρίζει τά τε δικαιώματα καὶ τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῶν, οὕτω καὶ αἱ πράξεις, αἵτινες φυσικῶς ἀπαιτοῦνται πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, καταφαίνονται ἐν τῷ ῥηθέντι μαζπατᾷ, οὐδεμιᾶς παρατηρήσεως ἢ σχολίου χρῄζουσι ταῦτα πλέον. Ἐπειδὴ, καθόσον ἐπιφείλεται προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἀκριβῆ διατήρησιν τῶν ἐν τῷ Κανονισμῷ ὁριζομένων χρεῶν, κατὰ τοσοῦτον εἶναι ἀνάγκη ἵνα καταβάλληται προσοχὴ καὶ ὡς πρὸς τὴν καλὴν διαχείρισιν τῶν πράξεων, δι' ἃς ἀφ' ἑτέρου ἐδόθη ὑπόσχεσις καὶ ἀσφάλεια, καὶ ἐπειδὴ, ἐὰν εἷς ἓν πρᾶγμα ἤθελε συμβῇ κατὰ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ κακὴ χρῆσις παρ' οἱουδήποτε μέρους, τὸ δὲ πρᾶγμα ἐκεῖνο, ἐξερχόμενον τῆς περιφερείας του, δύσκολον ἀποβαίνει εἰς τὸ νὰ ἐπαναφερθῇ τις εἰς τὴν εὐθεῖαν αὐτοῦ ὁδόν· τὸ δὲ ἀντικείμενον τοῦτο εἶναι ἓν ζήτημα, ὅπερ δύναται νὰ παρέξῃ οὐ μικρὰν σπουδαιότητα, δι' ὅλα ταῦτα ἀπαιτεῖται νὰ καταβληθῇ φροντὶς εἰς τὸ νὰ γίγνηται προσοχὴ εἰς τὰ ἐν τε τῷ Κανονισμῷ καὶ τῷ μαζπατᾷ διαλαμβανόμενα, καὶ ἐνεργῶνται αὐτὰ ἀνώτερα πάσης παραδρομῆς ἢ λάθους· καὶ ἐπειδὴ διὰ τὰς Κυβερνήσεις, αἵτινες τούντεῦθεν ἤθελον παραδεχθῇ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, μόνη ἡ σημείωσις τῆς παραδοχῆς των θέλει πάντοτε θεωρεῖται ἱκανὴ, σπεύσητε καὶ δώσητε πλήρεις διαταγὰς εἰς οὓς δεῖ, ὥστε νὰ ἐφαρμόζωνται αἱ διατάξεις αὗται πρὸς πάντας ἐξίσου.

1285, Ῥεπιοὺλ Ἀχὴρ 20, (1868, Ἰουλίου 28).

Δ'.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ,

ΑΦΟΡΩΝ ΤΟ ΠΕΡΙ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΚΤΗΜΑΤΩΝ ΤΩΝ ΞΕΝΩΝ ΥΠΗΚΟΩΝ,

Ἴσον Αὐτοκρατορικοῦ Αὐτογράφου.

(Ἐνεργείσθω ἀπαραλλάκτως)

Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ ἀναπτυχθῇ ὁ πλοῦτος καὶ ἡ εὐημερία ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ, τοῦ νὰ ἐκλείψωσιν αἱ ἐκ τοῦ περὶ ἰδιοκτησίας τῶν ξένων ὑπηκόων πηγάζουσαι δυσχέρειαι, καταχρήσεις καὶ ἀμφιβολίαι, καὶ τοῦ νὰ συμπληρωθῇ ἡ ὀφειλομένη οἰκονομικὴ πολιτικὴ ἀσφάλεια, ῥυθμιζομένου καὶ κανονιζομένου καλῶς καὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, ἀπεφασίσθησαν ἤδη δι' ὑψηλοῦ τῆς ἀδ ἐ αἱ ἀκόλουθοι νομοθετικαὶ διατάξεις.

Ἄρθρον Α'. Οἱ ξένοι ὑπήκοοι θέλουσιν ἀπολαύει καθ' ὅλην τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἐπικράτειαν (ἐκτὸς μόνον τῶν γαιῶν τῆς ἐπαρχίας Χεδζάζ) τοῦ αὐτοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας, ὅπερ καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι, ἄνευ οὐδενὸς ἄλλου ἰδίου ὅρου, τόσον ἐντὸς, ὅσον καὶ ἐκτὸς πόλεών τε καὶ κωμοπόλεων, ὑποκείμενοι εἰς τοὺς αὐτοὺς κανονισμοὺς καὶ τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, εἰς ἃς καὶ οὗτοι ὑπόκεινται ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, ὡς ἐν τοῖς κατωτέρω ἄρθροις εἰρήσεται. Ἐξαιροῦνται τῆς διατάξεως ταύτης ὅσοι, ὑπήκοοι Ὀθωμανοὶ ὄντες ἀρχῆθεν, μετέβαλον ὕστερον ἐθνικότητα· οὗτοι ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο θέλουσιν ὑπάγεσθαι εἰς τὸ εἰδικὸν περὶ τούτου νόμον.

Ἄρθρ. Β'. Συνέπεια τῆς ἐν τῷ ά. ἄρθρῳ διατάξεως, οἱ ξένοι ἰδιοκτῆται κτημάτων, ἐντὸς ἢ ἐκτὸς πόλεων κειμένων (ἀστυκῶν δηλ. ἢ ἀγροτικῶν), ὑποχρεοῦνται εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν αὐτῶν ὅρων πρὸς πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ ἑαυτῶν κτήματα, εἰς οὓς ὑπόκεινται καὶ οἱ Ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι. Νόμιμον δὲ ἀποτέλεσμα τῆς τοιαύτης ὑποχρεώσεως ταύτης εἶναι

1) ὅτι θέλουσιν ὑπάγεσθαι ὡς πρὸς τὴν κατοχὴν, μεταβίβασιν, ἐκποίησιν καὶ ὑποθήκευσιν τῶν κτημάτων, τόσον εἰς τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ ἤδη κανονισμοὺς, ὅσον καὶ εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα τεθησομένους ἀστυνομικοὺς καὶ δημοτικοὺς νόμους καὶ κανονισμούς.

2) Θέλουσι πληρόνει πάντας τοὺς δασμοὺς καὶ τοὺς φόρους, εἰς οὓς εἰσὶν ὑπόχρεοι οἱ ὑπὸ οἱονδήποτε ὄνομα ἢ σχῆμα ἐντὸς

ἢ ἐκτὸς πόλεων κατέχοντες κτήματα ὑπήκοοι Ὀθωμανοί, καὶ εἰς οὓς δύνανται τοὐντεῦθεν νὰ ὑποχρεωθῶσι.

3) Διὰ πᾶν ὅ,τι ἀφορᾷ τὰ κτήματα, ὡς καὶ ἐν περιπτώσει ἀγωγῆς τινος, ἀφορώσης ταῦτα, εἴτε ἐνάγοντές εἰσιν, εἴτε ἐναγόμενοι, καὶ εἴτε προσέτι ἀμφότερα τὰ μέρη εἰσὶ ξένοι ὑπήκοοι, θέλουσι προστρέχει κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ δικαστήρια τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως, ἐν οἷς καὶ θέλουσι διαδικάζεσθαι μὲ τὰ αὐτὰ δικαιώματα, καὶ κατὰ τοὺς αὐτοὺς ὅρους καὶ τύπους, οἵους οἱ ἰδιοκτῆται ὑπήκοοι Ὀθωμανοί, χωρὶς νὰ ἐπηρεάζῃ παντελῶς τὸ διεκδικούμενον ἀντικείμενον ἡ προσωπικὴ αὐτῶν ἐθνικότης, ἐπιφυλαττομένων τῶν πρὸς τὰ ἴδια αὐτῶν ἄτομα καὶ τὰ κινητὰ αὐτῶν κτήματα κατὰ τοὺς ὅρους τῶν συνθηκῶν ἀναγομένων ἀτελειῶν.

Ἄρθρ. Γ'. Ἐν περιπτώσει πτωχεύσεως ξένου τινὸς, κατέχοντος κτήματα, οἱ σύνδικοι τῆς πτωχεύσεως αὐτοῦ θέλουσιν ἀναφέρεσθαι εἰς τὴν Κυβέρνησιν καὶ εἰς τὰ ἐπίσημα αὐτῆς δικαστήρια διὰ τὴν ἐκποίησιν τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατεχομένων κτημάτων, τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τῆς φύσεως αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸν Κανονισμὸν, ἐπιτρέπεται ἵν' ἀποτίσωσι τὰ χρέη αὐτοῦ. Ὡσαύτως, ἐὰν ξένος τις ἤθελεν ἔχει ἀγωγήν τινα διὰ μίαν ἄλλην (ἐκτὸς κτηματικῆς) ὑπόθεσιν κατὰ ἑτέρου ξένου, ἰδιοκτήτου ἀκινήτων κτημάτων, καὶ ἤθελε κερδίσει τὴν δίκην του δι' ἀποφάσεως τοῦ προξενείου, ἀποφαινομένης τὴν ἐκποίησιν τῶν κτημάτων τοῦ καταδικαζομένου ξένου (ὅσα δύνανται νὰ πληρώσωσι τὸ χρέος αὐτοῦ), καὶ τότε πάλιν θέλει ἀπευθύνεσθαι εἰς τὴν ὑψηλὴν Κυβέρνησιν καὶ τὰ δικαστήρια αὐτῆς, καὶ ἀφ' οὗ πρῶτον ἀποδειχθῇ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανικῶν ἀρχῶν καὶ δικαστηρίων ὅτι τὰ κτήματα, ὧν ἐξαιτεῖται τὴν πώλησιν ὁ ἔχων λαμβάνειν, εἶναι ἐκ τῆς τάξεως ἐκείνων, ὧν ἡ πώλησις ἐπιτρέπεται κατὰ τὸν Κανονισμὸν, τότε ἐκτελεῖται αὐτή.

Ἄρθρ. Δ'. Ὁ ξένος ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ διαθέσῃ καὶ δωρήσῃ τὰ κτήματά του, ὅσων ἡ μεταβίβασις καὶ δώρησις ἐπιτρέπονται. Ὅσα ὅμως δὲν ἐδωρήθησαν, ἢ διετέθησαν, ἢ ὅσα ὁ νόμος τοῦ Κράτους δὲν ἐπιτρέπει ἵνα δωρηθῶσιν ἢ διατεθῶσι, πρὸς ταῦτα θέλει ἐφαρμόζεσθαι ὁ καθεστὼς τῆς Κυβερνήσεως νόμος.

Ἄρθρ. Ε'. Ἕκαστος ξένος θέλει ἀπολαύει τῆς ὠφελείας τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ, ἅμα ἡ Κυβέρνησις, εἰς ἣν ὑπάγεται, ἤθελε παραδεχθῇ τοὺς πρὸς ἐξάσκησιν τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως προταθέντας ὅρους.

Γ'.

Ἴσον τοῦ παρὰ τῶν φίλων Δυνάμεων ὑπογραφησομένου Πρωτοκόλλου.

Ἐπειδὴ ἡ κατὰ τὸν νόμον παραχώρησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἰδιοκτησίας εἰς ξένους οὐδόλως θέλει προσβάλλει τὰς διὰ τῶν συνθηκῶν καθιερωθείσας καὶ τούντεῦθεν διατηρηθησομένας ἀτελείας πρός τε τὰ ἄτομα καὶ πράγματα αὐτῶν, καὶ ἐπειδὴ ἡ τοιαύτη παραχώρησις τῆς ἰδιοκτησίας θέλει ἐπιφέρει τὴν ἐγκατάστασιν καὶ ἄλλων πλειόνων ἐν τῇ Ὀθωμανικῇ ἐπικρατείᾳ, ἡ ὑψηλὴ Κυβέρνησις, διὰ νὰ προλάβῃ τὰς δυσχερείας, ἃς στοχάζεται ὅτι δύναται νὰ προκαλέσῃ εἰς τινα μέρη ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τούτου, ἐθεώρησε καθῆκόν της ἵνα θέσῃ τοὺς ἀκολούθους τακτικοὺς ὅρους.

Καθὼς ἡ κατοικία ἑκάστου τῶν τὸ Ὀθωμανικὸν ἔδαφος κατοικούντων εἶναι ἀπαραβίαστος καὶ ἀνεπηρέαστος, μηδενὸς δυναμένου εἰσελθεῖν ἐν αὐτῇ, ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τοῦ οἰκοδεσπότου, ἢ ἄνευ τῆς παρουσίας ὑπαλλήλου τῆς Κυβερνήσεως (Ζαπίτη), φέροντος τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τοῦτο ἄδειαν, συνεπείᾳ διατάγματος, ὑπὸ τῆς ἀρχῆς ἐκδοθέντος, οὕτω καὶ ἡ κατοικία τῶν ξένων ὑπηκόων εἶναι ἀπαραβίαστος καὶ ἀνεπηρέαστος κατὰ τὴν συνθήκην, καὶ οὐδενὶ τῶν τὴν δημοσίαν εὐταξίαν ἐπιτετραμμένων ὑπαλλήλων (Ζαπιτὲ μεεμουρλερὶ) ἐπιτρέπεται ἡ εἰς οἰκίαν ξένου ὑπηκόου εἴσοδος, ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ Προξένου, εἰς ὃν ὑπόκειται, ἢ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ.

Διὰ τῆς λέξεως κατοικία ἐννοεῖται ἡ οἰκία καὶ τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν αὐτῇ, οἷον, μαγειρεῖον, ἱπποστάσιον, περίβολος, κῆπος, καὶ λοιπὰ περίφραγτα, καὶ τῇ οἰκίᾳ συνεχόμενα μέρη, τὰ δ' ἐκτὸς τούτων δὲν λογίζονται κατοικία.

Καθὼς εἰς τὰ μέρη, τὰ ἀπέχοντα ὀλιγώτερον τῶν ἐννέα ὡρῶν ἀπὸ τοῦ μέρους, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκεται ὁ Πρόξενος, δὲν δύνανται οἱ ἐπιτετραμμένοι τὴν δημοσίαν εὐταξίαν (Ζαπιτὲ μεεμουρλερὶ) νὰ εἰσέλθωσιν εἰς οἰκίαν ξένου, ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ Προξένου, ὡς εἴρηται, οὕτω καὶ ὁ Πρόξενος ὀφείλει νὰ παρέχῃ τὴν συνδρομήν του τῇ ἐπιτοπίῳ Ἀρχῇ ἄνευ ἀργοπορίας, εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴ παρέρχηται περισσότερον τῶν ἓξ ὡρῶν διάστημα ἀπὸ τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν ἐδόθη αὐτῷ εἴδησις, μέχρι τῆς ἀναχωρήσεως αὐτοῦ, ἢ τοῦ ἐπιτρόπου του· καὶ τέλος πάντων, δὲν θέλει

ποτὲ ἀναβάλλεσθαι πλέον τῶν 24 ὡρῶν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἀπαιτεῖται νὰ πράξῃ ἡ ἐξουσία. Ἐν περιπτώσει δὲ κατεπειγούσης ἀνάγκης, καὶ πρὸς ἔρευναν καὶ ἀπόδειξιν φόνου, ἀποπείρας φόνου, πυρκαϊᾶς, ἐνόπλου κλοπῆς ἔν τινι οἰκίᾳ κατοικουμένῃ, διὰ διαρρήξεως τῶν θυρῶν, ἢ νύκτωρ γενομένης, ἀνταρσίας ἐνόπλου, ἢ κιβδηλοποιΐας, εἰς μέρη ἀπέχοντα ἐννέα ὥρας, ἢ καὶ περισσότερον, τῆς ἕδρας τοῦ Προξένου, δύνανται οἱ τὴν δημοσίαν εὐταξίαν ἐπιτετραμμένοι (Ζαπιτὲ μεεμουρλερὶ), ἐπὶ τῇ αἰτήσει τῆς ἐπιτοπίου Ἀρχῆς, ἵνα εἰσέλθωσιν εἰς οἰκίαν ξένου, συνοδευόμενοι ὑπὸ τριῶν μελῶν τοῦ Δημογεροντικοῦ Συμβουλίου, καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ Προξένου ἢ τῶν ἀνθρώπων του· δύνανται δὲ νὰ πράττωσι τοῦτο, εἴτε ξένος ὑπήκοος ἦθελεν εἶναι ὁ διαπράξας τὸ ἔγκλημα, εἴτε ὑπήκοος Ὀθωμανὸς, καὶ εἴτε ἐντὸς εἴτε ἐκτὸς τῆς κατοικίας τοῦ ξένου ὑπηκόου ἤθελε διαπραχθῇ, εἴτε ἐν οἱῳδήποτε ἄλλῳ μέρει. Αἱ διατάξεις αὗται ἀφορῶσι τὰ μέρη μόνον, τὰ ὁποῖα λογίζονται κατοικίαι, ὡς ἀνωτέρω ὡρίσθη· ἔξω δὲ τῶν μερῶν τούτων ἡ Ἀστυνομία θέλει ἐνεργεῖ ἄνευ τῶν ῥηθεισῶν διατάξεων· ἀλλ' ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελε κρατηθῇ ἐγκληματίας τις, ὅστις ἤθελεν εἶναι ὑπήκοος ξένος, θέλουσι διατηρεῖσθαι τὰ πρὸς τὸ ἄτομον αὐτοῦ ὀφειλόμενα προνόμια. Κατὰ δὲ τὰς ἐξαιρετικὰς περιστάσεις, αἵτινες ὡρίσθησαν ἀνωτέρω, ὁ ὑπάλληλος, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν ἔρευναν, ὁμοῦ μὲ τὰ μέλη τοῦ Δημογεροντικοῦ συμβουλίου, τὰ ὁποῖα ἤθελον παρευρεθῇ, ὑποχρεοῦνται νὰ συντάξωσι πρακτικὸν τῆς ἐρεύνης αὐτῶν, καὶ νὰ καθυποβάλωσιν αὐτὸ ἀμέσως εἰς τὴν Ἀρχὴν, εἰς ἣν ὑπέγονται, ἡ δὲ Ἀρχὴ αὕτη θέλει διαβιβάσει αὐτὸ εὐθὺς εἰς τὸν πλησιέστερον προξενικὸν πράκτορα τῆς ἐθνικότητος, εἰς ἣν οἰκίαν ἐγένετο ἡ ἔρευνα· περὶ δὲ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θέλει ἐνεργεῖ ἡ Ἀστυνομικὴ ἀρχὴ κατὰ τὰς περιστάσεις, αἵτινες ὡρίσθησαν ἀνωτέρω, θέλει δημοσιευθῇ ἀκολούθως ἰδιαίτερος κανονισμὸς, ὁρίζων αὐτόν. Εἰς δὲ τὰ μέρη τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπικρατείας, ἐν οἷς θέλει ἰσχύει ὁ δικαστικὸς τοῦ Βιλαετίου νόμος, καὶ ἅτινα ἀπέχουσι πλέον τῶν ἐννέα ὡρῶν τῆς ἕδρας τοῦ Προξένου, ἐπιτρέπεται ἵνα δικάζωνται ἐν τοῖς βαθμὸν εἰρηνοδικείων ἔχουσι δημογεροντικοῖς συμβουλίοις καὶ δικαστηρίοις τοῦ Καζᾶ καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ Προξένου ἢ τοῦ ὑπαλλήλου του ὑποθέσεις ξένων ὑπηκόων, μὴ ὑπερβαίνουσαι κεφάλαιον χιλίων γροσίων, ὡς καὶ πλημμελήματα καὶ παίσματα, μὴ ἐπιβάλλοντα πρόστιμον πλέον τῶν πεντακοσίων γροσίων, μὲ τὴν

διαφορὰν ὅτι ἔχουσι τὸ δικαίωμα οἱ ξένοι ὑπήκοοι τοῦ νὰ ἐφεσιβάλλωσι τὰς, ὡς ἀνωτέρω ὥρισται, θεωρηθείσας αὐτῶν δίκας, ἐνώπιον τῶν δικαστικῶν Συμβουλίων τῶν Σαντζακίων, ἐν οἷς ὑπάρχει Πρόξενος ἢ ἐπίτροπος αὐτοῦ. Εἰς δὲ τὰς ἐφεσιβαλλομένας ταύτας δίκας ἀπαιτεῖται ἡ παρουσία τοῦ Προξένου ἢ τοῦ ὑπαλλήλου του. Ἡ δὲ ἔφεσις θέλει ἀναστέλλει τὴν ἐκτέλεσιν τῆς προγεγονυίας ἀποφάσεως. Ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει δὲν ἐπιτρέπεται ἵνα ἐκτελῆται ἀναγκαστικῶς ἡ ὑπὸ τοὺς εἰρημένους ὅρους ἐκδοθεῖσα ἀπόφασις, ἄνευ τῆς συμπράξεως τοῦ Προξένου, ἢ τῶν ὑπαλλήλων του.

Ἡ ὑψηλὴ Κυβέρνησις θέλει ἐκδώσει εἰδικὸν Κανονισμὸν, δι' οὗ θέλει ὁρίζεται ὁ τρόπος τῆς διαδικασίας τῶν ἐχόντων δίκας, ἐν περιττώσει, καθ' ἣν ἤθελον ἐφαρμοσθῆ αἱ διατάξεις αὗται.

Οἱ ξένοι ὑπήκοοι, ὅπου καὶ ἂν ὦσι, θὰ ἔχωσι τὴν ἄδειαν ἵνα θεωρῶσιν αὐτοὶ μόνοι, καὶ ἄνευ τῆς παρουσίας τοῦ Προξένου, ἐν τοῖς Δημογεροντικοῖς συμβουλίοις καὶ τοῖς δικαστηρίοις τοῦ Καζᾶ, μίαν διαφοράν, μὴ ὑπερβαίνουσαν τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῶν, ἐπιφυλαττομένου αὐτοῖς τοῦ δικαιώματος τῆς ἐφέσεως, καθ' ἣν θέλει εἶναι παρὼν ὁ Πρόξενος, ἢ ὁ ὑπάλληλος αὐτοῦ· ἀπαιτεῖται ὅμως ὅπως, πρὶν ἢ τεθῇ εἰς διαδικασίαν εἷς ξένος, διαδηλώσῃ ἐγγράφως τὴν συγκατάθεσίν του εἰς τὸ νὰ διαδικασθῇ καὶ ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ Προξένου· αἱ διατάξεις αὗται δὲν ἀφορῶσι τὰς δίκας, τὰς ἐχούσας σχέσιν μὲ τὸ ζήτημα τῶν κτημάτων· ἐκεῖναι θέλουσι θεωρεῖσθαι καὶ δικάζεσθαι κατὰ τοὺς ὅρους, οὓς ὁρίζει ὁ εἰδικὸς περὶ κτημάτων Κανονισμός.

Καθόσον οἵ τε Ὀθωμανοὶ ὑπήκοοι καὶ οἱ ξένοι θέλουσι χαίρει τὸ δικαίωμα τοῦ παραστῆσαι ἑαυτοὺς ἀνευθύνους ἐν τῇ διαδικασίᾳ ἐνώπιον τῶν Ὀθωμανικῶν δικαστηρίων, ὁποιαδήποτε καὶ ἂν ἤθελεν ἦναι ἡ δίκη αὐτῶν, οὕτω καὶ ἡ διαδικασία αὐτῶν θέλει γίνεσθαι δημοσίᾳ.

Ἐπειδὴ οἱ ἀνωτέρω συμβιβαστικοὶ ὅροι θέλουσιν ἰσχύει μέχρι τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν ἀρχαίων συνθηκῶν, ἡ ὑψηλὴ Κυβέρνησις ἐπιφυλάττει τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ προσκαλέσῃ τὰς φίλας Δυνάμεις εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ πράγματος, διὰ ν' ἀποφασίσωσιν ἀκολούθως τὸ ζήτημα ὁμοφώνως.

3 Ῥεπιοὺλ - Ἀχὴρ, 1285.

99. Κανονισμὸς ἀσυδοσίας τελωνείου.

Χάριν τῶν ἐνδιαφερομένων δημοσιεύομεν ἐν ταῦθα καὶ ἄλλους τρεῖς προεκδεδομένους Κανονισμούς. Ἐκ τῆς ἀναγνώσεως ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν καταφαίνεται ὁ τῆς δημοσιεύσεως σκοπός.

Α'.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

ΑΣΥΔΟΣΙΑΣ ΤΕΛΩΝΕΙΟΥ,

ἀφορῶν πάντας τοὺς τῶν διαφόρων θρησκειῶν Κληρικοὺς, ὑπηκόους τε τῆς κραταιᾶς Βασιλείας καὶ ξένους, ὡς καὶ τὰ Μοναστήρια καὶ λοιπὰ αὐτῶν καταστήματα.

Ἐπειδὴ ἡ ἀσυδοσία τῶν τελωνιακῶν δασμῶν, οὖσα τὸ κυριώτερον καὶ σπουδαιότερον τῶν προνομίων, τὰ ὁποῖα ἐκπαλαι ἐχορηγήθησαν εἰς τὰς διαφόρους κληρικὰς κοινότητας, ἀνενεώθη μὲν ἐν τῇ γεν. πρὸς πάντας καὶ ἀριδήλῳ κηδεμονίᾳ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, ἐδέησεν ὅμως ἵνα τεθῶσιν ὅροι τινὲς ἐπ' αὐτῆς, καὶ κανονισθῇ· διὰ τοῦτο, κατὰ τὸν ἐκδοθέντα ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὑψ. Αὐτοκρατορικὸν Ἰραδὲν, ἅ. θέλουσιν εἶναι ἐλεύθερα παντὸς τελωνιακοῦ δασμοῦ πάντα τά τε πρὸς διακόσμησιν Ἐκκλησιῶν καὶ τὰ πρὸς ἐκτέλεσιν θρησκευτικῶν τελετῶν. β'. ἡ ἀσυδοσία αὕτη θέλει ἐξακολουθεῖ (ὡς παρακατιὸν γίγνεται δῆλον), βασιζομένη ἐπὶ τῆς τιμῆς, ἥτις προσδιωρίσθη ἐπὶ τῶν ἐτησίως ἀναγκαίων πραγμάτων διά τε τὸ προσωπικὸν τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν ἑκάστου Μοναστηρίου, καὶ διὰ τὰ κοινωφελῆ αὐτῶν καταστήματα, οἷον ἱερατικὰ σχολεῖα, νοσοκομεῖα, φαρμακεῖα, ὀρφανοτροφεῖα, σχολεῖα τῶν παίδων, (ἐν οἷς διδάσκονται δωρεὰν ἐσώκοιτοί τε καὶ ἐξώκοιτοι), πτωχοκομεῖα, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια.

Ἄρθρον Α'. Εἰσὶν ἐλεύθερα τελωνίου ὅσα πράγματα δὲν συμπεριελήφθησαν εἰς τὰ ἐν τῷ Β'. καὶ Γ'. ἄρθρῳ ὡς ἐκ τῆς τιμῆς των ἀναφερόμενα ἐτήσια ἀναγκαῖα τῶν Μοναστηρίων, τῶν ἱερατικῶν σχολείων, τῶν νοσοκομείων, τῶν φαρμακείων, τῶν ὀρφανοτροφείων, τῶν σχολείων τῶν παίδων, ἐν οἷς διδάσκονται δωρεὰν ἐσώκοιτοί τε καὶ ἐξώκοιτοι, καὶ τῶν πτωχοκομείων, καὶ τὰ ὁποῖα, πρὸς διακόσμησιν Ἐκκλησιῶν, καὶ ἐκτέλεσιν θρησκευτικῶν τελετῶν χρησιμεύοντα, ἦσαν καὶ πρότερον ἐλεύθερα παντὸς τελωνιακοῦ δασμοῦ, τουτέστι

1. Τὰ ὑπὸ τῶν μεγάλων Ἡγεμόνων πρὸς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Τάφου καὶ λοιπὰς Ἐκκλησίας πεμπόμενα δῶρα.

2. Θῆκαι σταυρῶν, καὶ παντὸς ἱεροῦ κειμηλίου, κεκοσμημένου καὶ μή.

3. Ἱερὰ ποτήρια, δισκάρια, ἀρτοφόρια, λεκάναι, προχοΐδες, θυμιατήρια, δοχεῖα θυμιάματος, μικραὶ προχοΐδες (κρυστάλλιναι, χρυσαῖ, ἢ ἀργυραῖ), δίσκοι, καὶ τὰ λοιπὰ τῆς λειτουργίας σκεύη, χρυσᾶ, ἀργυρᾶ, ἢ κεχρυσωμένα.

4. Μεγάλα καὶ μικρὰ κηροπήγια, δοχεῖα ἀνθέων, κεκοσμημένα καὶ μὴ, ἄνθη τεχνητὰ, οὐρανοί, παραπετάσματα, λιναῖ ὀθόναι τοῦ θυσιαστηρίου, περιστρώματα (δουσεμέδες) ὑφάσματα μεταξωτὰ ἢ βαμβακερὰ διὰ στολισμὸν, κροσσοὶ καὶ σειράδια μεταξωτὰ, χρυσᾶ, ἢ ἀργυρᾶ, Ἐπισκοπικαὶ, ῥάβδοι, καὶ πίνακες κεκοσμημένοι καὶ μὴ, διὰ νὰ κρεμασθῶσιν εἰς τὰς Ἐκκλησίας.

5. Ἱερατικὰ ἐνδύματα, ἐῤῥαμμένα ἢ ἄῤῥαφα, καὶ ἱερὰ ἄμφια διὰ πᾶσαν τάξιν κληρικοῦ.

6. Τάπητες μάλινοι ἢ μεταξόπτιλοι (κατηφεδένιοι), κεντημένοι μὲ χρυσὸν ἢ ἄργυρον.

7. Ὁλυέλεοι καὶ πολυκάνδηλα Ἐκκλησιῶν ἀργυρᾶ ἢ ἐκ μετάλλου κεχρυσωμένου ἢ καὶ κρυστάλλου, δίοπτρα χρωματισμένα ἢ ἀχρωμάτιστα, φύλλα χρυσοῦ ἢ ἀργύρου, βαφαὶ καὶ εἰκόνες διὰ στολισμὸν Ἐκκλησίας, κηρίον χυμένον ἢ ἄχυτον, θυμίαμα, κομβολόγια, μικραὶ εἰκόνες χρυσαῖ ἢ ἀργυραῖ, ἀγάλματα μικρὰ ἢ μεγάλα, καὶ πᾶν εἶδος ζωγραφιῶν.

8. Ὅσα χρήσιμα τῇ προσευχῇ, οἷον σταυροὶ, μικραὶ εἰκόνες, κομποσχοίνια καὶ κομβολόγια, τὰ ὁποῖα κατασκευάζουσι τόσον αἱ καλογραΐαι τοῦ Λατινικοῦ Πατριαρχείου, τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις Μοναστηρίου τοῦ ἁγίου Ἰωαὴφ, καὶ τοῦ ἁγίου Τάφου, ὅσον καὶ οἱ καλόγηροι τῶν ἐν Ἱεροσολύμοις κειμένων λοιπῶν ἁπάντων καταστημάτων, διὰ νὰ στέλλωσιν αὐτὰ εἰς τοὺς ἐν Εὐρώπῃ ἀρχηγούς των.

9. Ὄργανα, ἁρμονίαι, βιβλία τῆς λειτουργίας, συλλογαὶ ᾀσμάτων, Ἐκκλησιαστικαὶ μουσικαὶ, καὶ πᾶν βιβλίον δι' Ἐκκλησίαν ἢ Μοναστήριον ἢ σχολεῖον, τόσον ἱερατικὸν, ὅσον καὶ ἐπὶ τῷ διδάσκεσθαι ἐν αὐτῷ τὰ τῆς θρησκείας ὡρισμένον, εἴτε ἐξ Εὐρώπης κομιζόμενον, εἴτε καὶ ἔν τινι τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ κειμένων μεγάλων Μοναστηρίων τυπωθὲν, καὶ ἀκολούθως εἰς ἄλλο τι μέρος τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας στελλόμενον.

10. Πάντα τὰ πρὸς οἰκοδομὴν καὶ διατήρησιν Ἐκκλησίας ἢ Μοναστηρίου ἢ τῶν τούτοις ὁμοίων καταστημάτων ἀναγκαιοῦντα, εἴτε ἐκ τῆς Αὐτοκρατορικῆς εἰς ξένην ἐπικράτειαν στελλόμενα, εἴτε ἀπὸ ξένης εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν εἰσαγόμενα, εἴτε καὶ ἅπαξ μὲν εἰς τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἐπικράτειαν εἰσαχθέντα, ἀκολούθως δὲ ἐξ ἑνὸς εἰς ἄλλο Μοναστήριον μετακομιζόμενα.

Τὰ εἰρημένα Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ κοσμήματα θέλουσιν εἶναι ἐπίσης ἐλεύθερα τελωνίου, καὶ ὅταν χάριν ἐπισκευῆς ἤθελον στέλλεσθαι εἰς Εὐρώπην.

Ἄρθρ. Β'. Θέλουσιν ἐπίσης χαίρει τὴν ἀσυδοσίαν τοῦ τελωνίου τόσον τὰ Μοναστήρια τῶν ἁγίων τόπων, τῶν Ἰησουϊτῶν, τῶν Λαζαριστῶν, τῶν ἀδελφῶν τῶν Χριστιανικῶν σχολείων ὀνομαζομένων, τῶν Καπουσίνων, τῶν Δομινικανῶν, τῶν Καρμηλιτῶν, τῶν Φραγκισκάνων ἑκάστου τάγματος, ὅσον καὶ αἱ ἀδελφαὶ τοῦ Ἐλέους, αἱ κελλογραΐαι τοῦ ἁγίου Ἰωσὴφ, καὶ τοῦ ἁγίου Τάφου, καὶ πάντα τὰ λοιπὰ κληρικὰ τάγματα, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα δὲν ἀναφέρονται ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ.

Τὰ πρὸς διατήρησιν ἑκάστου καλογήρου ἢ καλογραΐας ἀναγκαιοῦντα πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ ἀξία προσδιωρίσθη 4 χιλιάδες γρόσια, θέλουσιν εἶναι ἐλεύθερα τελωνίου. Τὰ πράγματα δὲ ταῦτα συνίστανται εἰς ἐνδύματα, ἐδώδιμα, μελάνην καὶ χαρτία διαφόρων εἰδῶν, καὶ λοιπὰ καλογήροις ἀνήκοντα.

Ἐάν τις καλόγηρος ἢ καλογραΐα ἤθελε φέρει ταμβάκον ἐξ Εὐρώπης δι' ἰδίαν χρῆσίν του, δύναται νὰ φέρῃ κατ' ἔτος 150 γροσίων, τὸ δὲ τελωνιακὸν δικαίωμα, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν τοῦ μονοπωλείου τάξιν, δέον ἵνα ληφθῇ 75 γρόσια τοῖς ἑκατὸν, θέλει ἀφαιρεθῇ ἐκ τοῦ ὅλου τῆς κατὰ τὴν ἔννοιαν τοῦ ἄρθρου τούτου χορηγηθείσης ἀσυδοσίας τοῦ τελωνίου.

Ἐὰν ἡ Ὑψ. Κυβέρνησις ἤθελεν ἀκολούθως ἀπαγορεύσει τὴν ἐξ Εὐρώπης εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν ἐπικράτειαν εἰσαγωγὴν τοῦ ταμβάκου, μ' ὅλον ὅτι ἡ ἀσυδοσία αὕτη θέλει παύσει, καὶ μ' ὅλα ταῦτα δύνανται οἱ εἰρημένοι καλόγηροι καὶ καλογραΐαι νὰ φέρωσι πάντοτε δι' ἰδίαν των χρῆσιν ἕως 150 γροσίων ταμβάκον ἐκ τῶν κατασκευαζομένων ἐντὸς τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπικρατείας, ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ ἀφαιρῆται τὸ ἐν τῷ περὶ ταμβάκων Κανονισμῷ προσδιωρισμένον τελωνιακὸν αὐτοῦ δικαίωμα ἐκ τοῦ ὅλου τῆς πρὸς αὐτοὺς χορηγηθείσης ἀσυδοσίας.

Ἄρθρ. Γ'. Ἐπειδὴ πάντα τὰ ἱερατικὰ σχολεῖα, τὰ νοσοκομεῖα,

τὰ φαρμακεῖα, ἐξ ὧν πτωχοὶ καὶ ἄποροι λαμβάνοντες δωρεὰν φάρμακα θεραπεύονται, τὰ σχολεῖα, ἐν οἷς διδάσκονται καὶ ἐκπαιδεύονται οἱ τῶν πτωχῶν παῖδες, ἐσώκοιτοί τε καὶ ἐξώκοιτοι, πτωχοτροφεῖα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια καταστήματα, ἢ τινὰ ἐξ αὐτῶν εἰσὶν ἢ δύνανται νὰ ὦσι προσηρτημένα εἰς τὰ ἐν τῷ Ϛ'. ἄρθρῳ ἀναφερόμενα Μοναστήρια, πρέπει νὰ δοθῇ καὶ εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἰδιαιτέρα καὶ ἐκ μέρους τοῦ τελωνείου ἀσυδοσία, ὡς ἐδόθη καὶ εἰς τὸ προσωπικὸν τῶν Μοναστηρίων.

1. Θέλουσιν εἶναι ἐλεύθερα τελωνίου πάντα τὰ πρὸς διατήρησιν ἑκάστου τῶν ἐν τοῖς ἱερατικοῖς σχολείοις μαθητῶν ἀναγκαῖα πράγματα, τῶν ὁποίων ἡ τελευταία τιμὴ προσδιωρίσθη 1800 γρόσια κατ' ἔτος· τὰ πράγματα δὲ ταῦτα συνίστανται εἰς ἐδώδιμα, ἐνδύματα, τὰ πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖα, οἷον μελάνην, χαρτίον διαφόρων εἰδῶν καὶ κονδύλια, ἐργαλεῖα χημικὰ καὶ ἀστρονομικά, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖον πρὸς ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν.

2. Τὰ διὰ τὴν κλίσιν ἑκάστου τῶν ἐν τοῖς νοσοκομείοις ἀσθενῶν ἀναγκαῖα, τῶν ὁποίων ἡ τιμὴ προσδιωρίσθη μέχρι 1350 γροσίων κατ' ἔτος· ταῦτα δὲ συνίστανται εἰς τροφάς, φάρμακα, ἀσπρόρρουχα, κρεββάτια, στρώματα, ἐφαπλώματα, διάφορα σκεύη καὶ ἐργαλεῖα χειρουργικά, δῶρα ἐλέους χάριν ὑπὸ τοῦ κοινοῦ στελλόμενα, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαῖον εἰς ἀσθενῆ ἢ εἰς κατάστημα καὶ κῆπον Νοσοκομείου.

3. Τὰ ἀναγκαῖα δι' ἕκαστον τῶν ἐν τοῖς εἰρημένοις φαρμακείων θεραπευομένων πτωχῶν, διατιμηθέντα κατ' ἔτος 900 γρόσια· τὸ δὲ ποσὸν τῶν δι' ἕκαστον φαρμακεῖον ἐτησίως προσδιοριθησομένων γίγνεται γνωστὸν, ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν πτωχῶν, οἵτινες ἐνοσηλεύθησαν εἰς ἕκαστον φαρμακεῖον μίαν ἡμέραν μὲ τὴν ἄλλην, κατὰ τὸ διάστημα δύω παρελθόντων ἐτῶν, ἤθελε πολλαπλασιασθῇ μὲ τὰ 900· τὰ δὲ πράγματα ταῦτα συνίστανται εἰς τροφὰς, φάρμακα, ἀσπρόρρουχα, καὶ σκεύη ἀναγκαῖα εἰς φαρμακεῖον.

4. Τὰ ἀναγκαῖα δι' ἕκαστον ἢ ἑκάστην τῶν ἐν τοῖς Ὀρφανοτροφείοις ὀρφανῶν, διατιμηθέντα ἐτησίως εἰς γρόσια 1800, καὶ ταῦτα δὲ συνίστανται εἰς τρόφιμα, ἐνδύματα, μελάνην, πᾶν εἶδος χαρτίου, κονδύλια, μολυβοκόνδυλα, καὶ ἄλλα τοιαῦτα πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖα, εἰς βιβλία κεκοσμημένα, διδόμενα ὡς ἀμοιβὴ εἰς τοὺς μικροὺς παῖδας ἐν καιρῷ ἐξετάσεων, στεφάνους, κουτία, παιγνίδια, δείγματα ψιλῶν πανικῶν καὶ ἐργοχείρων, καὶ λοιπὰ ὑφάσματα, καὶ ἐν γένει, πᾶν εἴτι μαθήσει καὶ ἠθικὴ ἢ γεωργία καὶ τέχνη ἀναγκαῖον.

5. Τὰ ἀναγκαῖα δι' ἕκαστον ἐξώκοιτον μαθητὴν, δωρεὰν ἐκπαιδευόμενον ἐν τοῖς σχολείοις, ἐκτιμηθέντα εἰς 450 γρόσια κατ' ἔτος· ταῦτα δὲ συνίστανται εἰς μελάνην, διάφορα εἴδη χαρτίου, κονδύλια, μολυβδοκόνδυλα, καὶ λοιπὰ πρὸς γραφὴν ἀναγκαῖα· εἰς βιβλία κεκοσμημένα, τὰ ὁποῖα δίδονται δωρεὰν εἰς τὰ μικρὰ παιδία ἐν καιρῷ ἐξετάσεων, εἰς στεφάνους, κουτία, παιγνίδια καὶ πᾶν ἄλλο, ἀφορῶν τὴν ἐκπαίδευσιν καὶ τὴν ἀνατροφήν.

6. Τὰ ἀναγκαῖα ἑκάστῳ τῶν ἐν τοῖς πτωχοκομείοις τροφοδοτουμένων, ἐκτιμηθέντα κατ' ἔτος εἰς 3500 γρ. τὸ δὲ ποσὸν τοῦ ὅλου τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα θέλουσι προσδιορισθῇ ἐτησίως δι' ἕκαστον πτωχοκομεῖον, γίγνονται γνωστά, ὅταν ὁ ἀριθμὸς τῶν διατραφέντων εἰς ἕκαστον αὐτῶν, ἡμέραν μὲ τὴν ἡμέραν, κατὰ τὸ διάστημα δύο προηγουμένων ἐτῶν, πολλαπλασιασθῇ ἐπὶ τῶν τριῶν χιλιάδων καὶ 500 γροσίων· τὰ δ' ἐν τῷ παραγράφῳ τούτῳ ὑπονοούμενα πράγματα συνίστανται εἰς τρόφιμα, φάρμακα, καὶ λοιπὰ ἀναγκαῖα τοιούτοις πτωχοκομείοις.

Ἄρθρ. Δ'. Αἱ ἐν τῷ Β'. καὶ Γ'. ἄρθρῳ προσδιορισθεῖσαι τιμαὶ ἠριθμήθησαν εἰς νομίσματα καθαρὰ, δηλαδὴ ἡ μὲν Ὀθωμανικὴ λίρα γρόσια ἑκατόν· τὰ δὲ λοιπὰ χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ἀναλόγως· πέντε δὲ ἀργυρᾶ εἰκοσάρια, μία λίρα Ὀθωμανική.

Ἄρθρ. Ε'. Ὅταν τὸ κιβώτιον μιᾶς Ἐκκλησίας ἢ ἑνὸς Μοναστηρίου ἢ ἱερατικοῦ σχολείου ἢ νοσοκομείου ἢ φαρμακείου διὰ τοὺς πτωχοὺς ἢ σχολείου, ἐν ᾧ διδάσκονται καὶ ἀνατρέφονται δωρεὰν παῖδες, ἐσώκοιτοί τε καὶ ἐξώκοιτοι, ἢ πτωχοκομείου, ἤθελον φθάσει εἰς ἀποβάθραν πόλεώς τινος τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἐπικρατείας, οἱ ἐν τῇ ἀποβάθρᾳ ταύτῃ εὑρισκόμενοι, καὶ τὰ πρῶτα φέροντες καλόγηροι, ἢ καὶ καλογραῖαι θέλουσιν ὑποβάλλει μίαν ἔγγραφον αἴτησιν εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀρχὴν, δηλαδὴ ἐὰν μὲν ἦναι ξένοι, εἰς τὰ Προξενεῖά των, ἐάν δὲ ὑπήκοοι τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, εἰς τοὺς πνευματικοὺς αὐτῶν ἀρχηγοὺς, διαλαμβάνουσαν εἰς ποίαν Ἐκκλησίαν ἢ κοινότητα ἢ θρησκείαν ἢ Μοναστήριον ἀνήκουσι τὰ εἰρημένα κιβώτια· ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη, ἐπικυροῦσα τὴν αἴτησιν ταύτην, καὶ σφραγίζουσα αὐτὴν διὰ τῆς ἰδίας σφραγίδος, ὀφείλει νὰ στείλῃ αὐτὴν εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Τελωνείου. Τὰ δ' ἐν τοῖς κιβωτίοις τούτοις εὑρισκόμενα πράγματα, θεωρηθέντα ὑπὸ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Τελωνείου, καὶ σημειούμενα εἰς τὸ ἐπὶ τοιούτοις πράγμασιν ἐξιδιασμένον κατάστιχον, θέλουσι παραδίδεσθαι ἀμέσως, χωρὶς νὰ λαμβάνηται τελωνιακὸν δικαίωμα. Ἐὰν

δὲ τὸ τελωνιακὸν δικαίωμα τῶν πραγμάτων τούτων ἤθελεν ὑπερβῇ τὸ ἐτησίως προσδιορισθὲν τῆς ἀσυδοσίας ποσὸν δι' ἕκαστον Μοναστήριον ἢ ἱερατικὸν σχολεῖον ἢ νοσοκομεῖον ἢ φαρμακεῖον πτωχῶν ἢ ὀρφανοτροφεῖον ἢ σχολεῖον, ἐν ᾧ διδάσκονται καὶ ἀνατρέφονται δωρεὰν παῖδες, ἐσώκοιτοί τε καὶ ἐξώκοιτοι, ἢ πτωχοκομεῖον, τότε θέλει λαμβάνεσθαι τὸ κανονικὸν τελώνιον διὰ τὰ περιπλέον.

Ἄρθρ. ΣΓ'. Τὰ τῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν Μοναστηρίων, καὶ τῶν τούτοις ὁμοίων καταστημάτων κιβώτια θέλουσι στέλλεσθαι εἰς τὰ μέρη των, συνοδευόμενα ὑπὸ ἑνὸς τελωνιακοῦ ὑπαλλήλου.

Ἄρθρ. Ζ' Ἐὰν ἐντὸς τῶν εἰρημένων κιβωτίων ἤθελεν εὑρεθῇ ἄλλο τι πρᾶγμα, ἐκτὸς τῶν εἰς Μοναστήριον καὶ ἄλλο τι τοιοῦτον καταστημα ἀναγκαιούντων, καὶ ἐν τῷ Κανονισμῷ τούτῳ προσδιωρισμένων, περὶ τοῦ τοιούτου πράγματος ἡ διεύθυνσις τοῦ Τελωνείου θέλει συνεννοεῖσθαι πρωηγουμένως, ἐὰν μὲν τὸ πρᾶγμα ἀνήκῃ εἰς ὑπήκοον ξένον, μετὰ τοῦ Προξενείου του, εἰ δὲ μὴ, μετὰ τοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ του, καὶ διὰ τὸ πρᾶγμα τοῦτο θέλει λαμβάνεσθαι ὁλοσχερῶς τὸ τελώνιον.

Ἄρθρ. Η'. Ἐπειδὴ ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐν τοῖς Μοναστηρίοις καὶ τοιούτοις καταστήμασιν ἐνδέχεται νὰ ἦναι ἄλλοτε περισσότερος, καὶ ἄλλοτε ὀλιγώτερος, διὰ τοῦτο, διὰ νὰ ἡμπορῇ, ἀναλόγως μὲ τὰς ἐν τοῖς ἄρθροις Β'. Γ'. ὁρισθείσας βάσεις, νὰ προσδιορισθῇ τὸ ὅλον τῆς τιμῆς τῶν πραγμάτων ἑκάστου Μοναστηρίου καὶ τῶν τοιούτων καταστημάτων, τὰ Προξενεῖα καὶ οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ ὀφείλουσι κατ' ἔτος πρὸ τῆς ά. Μαρτίου νὰ δίδωσι πρὸς τοὺς ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν δασμῶν τοῦ Νομοῦ (Ρουσουμάτ Ναζηρή) ἕνα ἐπίσημον κατάλογον, διαλαμβάνοντα τὸν ἀριθμὸν τοῦ προσωπικοῦ τοῦ Μοναστηρίου ἐκείνου, ἢ τοῦ ἱερατικοῦ σχολείου, ἢ ἄλλου τοιούτου καταστήματος· ὁ δ' ἐν ᾧ καταλόγῳ τούτῳ ὁρισθεὶς ἀριθμὸς δὲν δύναται νὰ αὐξηθῇ ἐν μηδεμιᾷ προφάσει μέχρι τέλους τοῦ ἔτους. Ἐὰν δὲ τὰ Προξενεῖα, ἢ οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ δὲν ἤθελον στείλει τὴν ά. Μαρτίου ἑκάστου ἔτους τὸν νέον κατάλογον, ὡς εἴρηται, τότε, ὡς πρὸς τὴν ἀσυδοσίαν ἡ διεύθυνσις τοῦ Τελωνείου θέλει βαδίζει ἐπὶ τοῦ καταλόγου τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὅστις καὶ δὲν δύναται πλέον νὰ ἀλλάξῃ, ἐὰν δὲν ἤθελε παρέλθει ὁλόκληρον ἔτος ἀπὸ τῆς ἡμερομηνίας ταύτης. Ἐὰν δὲ ὁ εἰρημένος κατάλογος ἤθελε μὲν σταλῇ τὴν ά. Μαρτίου, ἀκολούθως δὲ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἤθελεν εἰκοδο-

μηθῇ ἐν Μοναστήριον, ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον κατάστημα, διὰ νὰ δύνηται νὰ προσδιορισθῇ τὸ ἀληθὲς ποσὸν τῆς ἀσυδοσίας τοῦ τελωνείου τοῦ Μοναστηρίου τούτου, ἢ ἄλλου τοιούτου τινὸς κοινωφελοῦς καταστήματος, ὀφείλουσι τὰ Προξενεῖα ἢ οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ νὰ εἰδοποιῶσιν εὐθὺς τὸ πρᾶγμα ἐπισήμως εἰς τὸν ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν δασμῶν.

Ἄρθρ. Θ'. Οἱ τὰ πρῶτα φέροντες μεταξὺ τῶν καλογήρων καὶ καλογραιῶν τῶν ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ κειμένων Μοναστηρίων καὶ λοιπῶν καταστημάτων, διὰ νὰ πκραλαμβάνωσιν, ὡς ἐν τῷ Ε'. ἄρθρῳ εἴρηται, διὰ τῶν Προξενείων καὶ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν των τὰ κιβώτια, τὰ ὁποῖα περιέχουσι πράγματά των, ὅταν ἤθελον φθάσει, ὀφείλουσι νὰ διορίζωσιν ἕνα ὑπάλληλον ἐπὶ τούτῳ. Προσέτι δὲ, καὶ διὰ νὰ δύνηται νὰ προσδιορισθῇ τὸ ἀληθὲς ποσὸν τῆς ἀσυδοσίας τοῦ τελωνίου ἑκάστου Μοναστηρίου ἢ ἄλλου καταστήματος, ὀφείλουσιν, ὡς ἐν τῷ Η'. ἄρθρῳ εἴρηται, νὰ εἰδοποιῶσιν ἀπὸ τῆς ά. Μαρτίου ἑκάστου ἔτους διὰ τῶν Προξενείων ἢ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν των τῷ ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῶν δασμῶν τοῦ Νομοῦ τὸν ἀριθμὸν τοῦ προσωπικοῦ τῶν Μοναστηρίων καὶ λοιπῶν καταστημάτων αὐτῶν.

Ἄρθρ. Γ'. Ἐπειδὴ τὰ εἰς τὰ κεντρικὰ μέρη εὑρισκόμενα μεγάλα Μοναστήρια ἐκ τῶν πραγμάτων, τὰ ὁποῖα μεταφέρουσιν ἐξ Εὐρώπης, εἶναι ὑποχρεωμένα νὰ στέλλωσιν εἰς τὰ παρακείμενα Μοναστήρια, ἐν μὲν τῇ εἰσαγωγῇ τῶν πραγμάτων τούτων ἡ διεύθυνσις τοῦ Τελωνείου τῆς πόλεως, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκονται τὰ μεγάλα ταῦτα Μοναστήρια, θέλει δίδει τὴν ἄδειαν, ἀφοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ τελωνιακὸν αὐτῶν δικαίωμα ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀσυδοσίας τῶν μεγάλων τούτων Μοναστηρίων· ἐν δὲ τῇ ἐξαγωγῇ θέλει προσέχει εἰς τὸ νὰ ἐπιστρέφῃ καὶ προσθέτῃ τὸ ποσὸν τοῦ τελωνιακοῦ τούτου δικαιώματος εἰς τὴν ἀσυδοσίαν τῶν αὐτῶν μεγάλων Μοναστηρίων. Ὅταν δὲ τὰ πράγματα ταῦτα φθάσωσιν εἰς τὴν πόλιν, εἰς τὴν ὁποίαν εὑρίσκεται τὸ Μοναστήριον ἐκεῖνο, εἰς τὸ ὁποῖον ἐστάλησαν, ἡ διεύθυνσις τοῦ Τελωνείου τοῦ μέρους ἐκείνου, ἀφοῦ ἀφαιρέσῃ τὸ τελωνιακὸν αὐτῶν δικαίωμα ἐκ τοῦ ἐτησίου ποσοῦ τῆς ἀσυδοσίας τοῦ Μοναστηρίου ἐκείνου, θέλει παραδίδει αὐτά.

Ἄρθρ. ΙΑ'. Ἐὰν ἓν Μοναστήριον καλογήρων ἢ καλογραιῶν ἤθελε στείλει εἰς ἓν ἄλλο Μοναστήριον προϊόντα τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπικρατείας ἐκ τῶν ἀπολύτως ἀναγκαίων, ὁ ἡγούμενος τοῦ Μοναστηρίου ἐκείνου, ἢ ὁ ἐπιτετραμμένος τὰ τοῦ Μοναστηρίου

πράγματα, θέλει ὑποβάλλει ἐπὶ τούτῳ μίαν ἔγγραφον αἴτησιν διὰ τοῦ Προξενείου ἢ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν· καὶ ἐπὶ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ φέρῃ εἰς ἀνάλογον τῆς ἀποστάσεως χρονικὸν διάστημα ἓν ἐπίσημον πιστοποιητικὸν, ἐπικεκυρωμένον ὑπὸ τοῦ Τελωνειάρχου τοῦ μέρους ἐκείνου, εἰς ἀπόδειξιν ὅτι τὰ πράγματα ἐκεῖνα ἐστάλησαν, θέλουσιν εἶναι ἐλεύθερα τελωνίου, καὶ ὁ διευθυντὴς τοῦ Τελωνείου θέλει δίδει ἄδειαν διὰ τὴν ἐξαγωγήν των. Ὅταν δὲ τὰ πράγματα ταῦτα φθάσωσιν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην, ἐν ᾗ εὑρίσκεται τὸ Μοναστήριον, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐστάλησαν, τὸ Τελωνεῖον τῆς πόλεως ἐκείνης, ἀφοῦ ἀφαιρέσῃ αὐτὰ ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀσυδοσίας τοῦ Μοναστηρίου ἐκείνου, θέλει παραδίδει αὐτὰ εὐθύς. Ἐὰν δὲ, ἄνευ μηδεμιᾶς καταναγκαστικῆς αἰτίας, δὲν ἤθελεν ἐμφανισθῇ ἐντὸς τοῦ προσδιορισθέντος χρονικοῦ διαστήματος τὸ ἐπίσημον ἐκεῖνα πιστοποιητικὸν, τὸ κανονικὸν τελώνιον τῶν πραγμάτων ἐκείνων θέλει πληρόνει τὸ Μοναστήριον, τὸ ὁποῖον τὰ ἔστειλεν.

Ἐπειδὴ τὰ ἐν Παλαιστίνῃ κείμενα Μοναστήρια τῶν ἁγίων Τόπων μεταφέρουσι τὸν ἀναγκαιοῦντα αὐτοῖς οἶνον ἐκ τῆς νήσου Κύπρου, ὁ ἡγούμενος τοῦ στέλλοντος τὸν οἶνον Μοναστηρίου, διὰ νὰ λάβῃ τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ ἀποστείλῃ αὐτὸν ἐλεύθερον παντὸς τελωνιακοῦ δασμοῦ, ὡς καὶ τοῦ ὀνομαζομένου ζεδζιριγὲ, θέλει, καθυποβάλλει διὰ τοῦ Προξενείου ἢ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν μίαν ἔγγραφον αἴτησιν πρὸς τὸν ἐπιτετραμμένον τὴν εἰσπραξιν τῶν δασμῶν, ἡ ἄδεια αὕτη θέλει χορηγεῖσθαι δι' ἑνὸς ἀποδεικτικοῦ, τὸ ὁποῖον καὶ ἐπικυρούμενον ὑπὸ τοῦ τελωνειάρχου τῆς Ἰόππης, θέλει ἐπιστρέφεσθαι εἰς διάστημα 50 ἡμερῶν, ἐὰν δὲν ἤθελεν ὑπάρχει καταναγκαστική τις αἰτία. Ὅταν δὲ ὁ οἶνος οὗτος φθάσῃ εἰς τὴν ἀποβάθραν τῆς Ἰόππης, διὰ νὰ παραδοθῇ εἰς τὸν ἐκ μέρους τῶν Μοναστηρίων τῶν ἁγίων Τόπων εὑρισκόμενον ἐκεῖ Ἐπίτροπον, ὁ διευθυντὴς τοῦ Τελωνείου, ἀναλόγως μὲ τὴν διανομὴν ταῦ Ἐπιτρόπου, θέλει ἀριθμήσει εἰς τὴν ἐτήσιον ἀσυδοσίαν ἑκάστου Μοναστηρίου ὅσον τελωνιακὸν δικαίωμα ἀνήκει εἰς ἕκαστον αὐτῶν ἐκ τοῦ οἴνου τούτου. Ἐὰν δὲ ἄνευ καταναγκαστικῆς αἰτίας δὲν ἤθελεν ἐπιστραφῇ ἐπικυρωμένον τὸ ῥηθὲν ἀποδεικτικὸν εἰς διάστημα 50 ἡμερῶν, ὁ ἐπιτετραμμένος τὴν εἰσπραξιν τῶν δασμῶν τῆς νήσου ταύτης θέλει ζητεῖ καὶ λαμβάνει παρα τοῦ ἡγουμένου τοῦ Μοναστηρίου, τὸ ὁποῖον ἔστειλε τὸν οἶνον, τὸ δικαίωμα ταῦ ζεδζιριγὲ καὶ τοῦ Τελωνείου.

Ὁ οἶνος, τὸν ὁποῖον τὸ ἐπὶ τῆς νήσου Κύπρου Μετόχιον τῶν

ἁγίων Τόπων ἤθελεν ἀγοράσει ἐπιτοπίως, καὶ ὅστις ἤθελε σταλῇ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον, θέλει εἶναι ἐλεύθερος τοῦ ἐσωτερικοῦ δασμοῦ τοῦ ζεδζιριγέ· ὀφείλει δὲ μόνον ὁ Ἡγούμενος τοῦ ῥηθέντος Μετοχίου νὰ ἐπιστρέφῃ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐπικυρωμένον τὸ ἀποδεικτικὸν τῆς ἀφίξεως αὐτῶν εἰς τὴν ἀποβάθραν τῆς Ἰόππης.

Ἐὰν τὰ ἐκτὸς τῶν ἁγίων Τόπων ἀλλαχοῦ κείμενα Μοναστήρια ἤθελον στείλει οἶνον εἰς ἄλλα Μοναστήρια ἐντὸς τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπικρατείας, θέλουσι χαίρει τὰ αὐτὰ ἐπίσης προνόμια, ὑποκείμενα εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις.

Ὁ παρὰ πάντων τῶν Μοναστηρίων δι ἰδίαν αὐτῶν χρῆσιν ἐπιτοπίως κατασκευαζόμενος οἶνος θέλει εἶναι ἐλεύθερος δασμοῦ τοῦ ζεδζιριγέ.

Ἄρθρ. ΙΒ'. Ἐπειδὴ τὰ τῶν καλογήρων τῶν Μοναστηρίων τῶν ἁγίων Τόπων ἐνδύματα, ὡς καὶ τὰ τῶν ἀδελφῶν τοῦ Ἐλέους, καὶ λοιπῶν κληρικῶν κοινοτήτων, κατασκευάζονται ἐκ τῶν ὑφασμάτων, τὰ ὁποῖα φέρουσιν ἐξ Εὐρώπης τὰ μεγάλα Μοναστήρια, καὶ ἀκολούθως στέλλουσιν εἰς τὰ λοιπὰ Μοναστήρια διὰ τοὺς εἰρημένους καλογήρους καὶ καλογραίας, καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ ἀφίξει τῶν ὑφασμάτων τούτων εἰς τὴν πόλιν, ἐν ᾗ εὑρίσκονται τὰ μεγάλα Μοναστήρια, ἡ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ διεύθυνσις τοῦ Τελωνείου ἀφαιρεῖ τὸ τελωνιακὸν αὐτῶν δικαίωμα ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀσυδοσίας τῶν μεγάλων τούτων Μοναστηρίων, διὰ τοῦτο, ἐν τῇ ἐξαγωγῇ τῶν ἐνδυμάτων τούτων, τὸ δικαίωμα τοῦτο θέλει ἐπιστρέφεσθαι καὶ προστίθεσθαι εἰς τὴν ἀσυδοσίαν τῶν μεγάλων Μοναστηρίων. Ὅταν δὲ τὰ ἐνδύματα ταῦτα φθάσωσιν εἰς πόλιν, ἐν ᾗ εὑρίσκονται τὰ Μοναστήρια, εἰς τὰ ὁποῖα ἐστάλησαν, ἡ ἐν τῇ πόλει ἐκείνῃ διεύθυναις τοῦ Τελωνείου θέλει ἀφαιρεῖ τὸ τελωνιακὸν αὐτῶν δικαίωμα ἐκ τοῦ ποσοῦ τῆς ἀσυδοσίας τῶν Μοναστηρίων τούτων, καὶ οὕτω θέλει παραδίδει αὐτά.

Ἐτυπώθη ἐν τῷ Βασιλικῷ Τυπογραφείῳ τῇ 27 τοῦ μηνὸς Σεβάλ, τοῦ 1281 ἔτους τῆς Ἐγίρας.

Β'.

Ἴσον Γενικοῦ Διατακτηρίου Γράμματος.

(Ἐξαιρουμένης τῆς νήσου Κρήτης).

Μολονότι προλαβόντως ἐστάλησαν ὁδηγίαι δι' ἐπισήμων γραμ-

μάτων πανταχοῦ περὶ τῆς περιουσίας τῶν Χριστιανῶν, ἀλλ' ἐπειδὴ εἰς τινα μὲν μέρη δὲν ἐνοήθη καλῶς τὸ πρᾶγμα, ἀλλαχοῦ δὲ ἐγένετο κακὴ χρῆσις τῶν ἐν τοῖς ἐγγράφοις ἐκείνοις διατεταγμένων, διὰ τοῦτο ἐγένετο ἤδη ἡ ἀκόλουθος τελειωτικὴ ἀπόφασις ὡς πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Ἐπειδὴ τὴν τῶν ἐνήλικας κληρονόμους ἐχόντων καὶ ἀποθνησκόντων Χριστιανῶν περιουσίαν δὲν ἐπιτρέπεται νὰ καταγράφωσιν οἱ κριταὶ καὶ ναΐπιδες, διὰ τοῦτο, ἐν ὅσῳ οἱ κληρονόμοι τῶν τοιούτων δὲν ἤθελον ζητήσει, ἵνα καταγραφῇ καὶ διανεμηθῇ ἡ περιουσία, οἱ κριταὶ δὲν θέλουν ἐπεμβαίνει μηδαμῶς, μήτε ἐπιμίγνυσθαι τὸ παράπαν. Ἐὰν δέ τις τῶν κληρονόμων τούτων ἤθελεν ἐκθέσει παράπονα κατά τινος τῶν συγκληρονόμων του περὶ διανομῆς καὶ ἐγχειρίσεως τῆς περιουσίας, καὶ ἤθελε κάμει αἴτησιν πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τότε θέλουν δικάζεσθαι ἐπὶ Συμβουλίου διὰ τῆς κρίσεως, καὶ θέλει καταγράφεσθαι ἡ περιουσία ἐπὶ τῇ αἰτήσει τοῦ ἐνάγοντος κατὰ τὸ πρέπον.

Ἐὰν δὲ ὁ ἀποθανὼν ἀφήσῃ ἀνήλικα ὀρφανὰ, τότε, ἐπειδὴ ἡ ἀξιοπρέπεια τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως ἀπαιτεῖ, ἵνα διατηρῆται ἡ περιουσία τῶν τοιούτων ὀρφανῶν, θέλει καταγράφεσθαι ἡ περιουσία τούτων κατὰ τὸ σερῆ, καὶ ἀφοῦ ἐκπληρωθῶσιν ἀνελλιπῶς τὰ πρὸς κηδείαν καὶ ἐνταφιασμὸν τοῦ ἀποθνόντος συμβάντα ἔξοδα, ὡς καὶ πάντα ὅσα εἴτε χρεωστεῖ, εἴτε ἐπισήμως διέθεσε, τὸ ὑπόλοιπον αὐτῆς, εἴτε χρηματικὸν, εἴτε πραγματικὸν, παραδίδεσθαι πρὸς φύλαξιν τῷ ἐπιτρόπῳ ἢ κηδεμόνι αὐτῶν, κατὰ τὸ σουρούτια καὶ τὸ νιζάμιον· ἐν περιπτώσει μέντοι, καθ' ἣν ὁ ἐπίτροπος ἢ ὁ κηδεμὼν δὲν ἤθελον εἶναι ἄνθρωποι ἀκατάστατοι καὶ ἄσωτοι. Ἐὰν δὲ τὰ ὀρφανὰ ταῦτα δὲν ἔχωσι κανένα, τότε θέλουσιν ἐκλέγεσθαι εἷς κηδεμὼν καὶ εἷς ἔφορος αὐτῶν ἐκ τῶν ἀξιοπίστων τοῦ Ἔθνους των, καὶ εἰς αὐτοὺς θέλει ἐγχειρίζεσθαι ἡ περιουσία τῶν ὀρφανῶν, ἀφοῦ ἤθελε ληφθῇ παρ' αὐτῶν ἐγγυητὴς καὶ ἔγγραφον εἰς τὸ ὅτι δὲν θέλουσι καταναλώσει αὐτὴν, ἀλλὰ θέλουσι φροντίζει ἀνελλιπῶς τόσον τὰ πρὸς διατροφὴν αὐτῶν, ὅσον καὶ τὰ πρὸς ἀνατροφὴν καὶ ἐκπαίδευσιν. Περὶ τούτων δὲ πάντων θέλει γίνεσθαι καὶ ἓν δικαστικὸν ἔγγραφον. Εἰς δὲ τὴν καταγραφὴν τῶν περιουσιῶν τούτων, ὡς καὶ εἰς τὰς ἀγωγὰς, αἵτινες ἤθελον θεωρηθῇ κατ' αἴτησιν ἑνὸς τῶν ἐνηλίκων κληρονόμων, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, οἱ κριταὶ δὲν θέλουσι λαμβάνει μήτε ὀβολὸν περισσότερον ἀφ' ὅ,τι ἤδη λαμβάνουσι, κατὰ τὸν Κανονισμὸν, τουτέστιν ἕνα παρὰ ῥέ-

σμι κισμέτι εἰς τὰ γρόσιον, ἑξήκοντα παράδες εἰς τὰ χίλια γρόσια διὰ καῖδιγέν· ἀλλὰ καὶ ὁ παρὰς οὗτος εἰς τὸ γρόσιον θέλει λαμβάνεσθαι, κατὰ τὸν Κανονισμὸν, ἐκ τοῦ ὑπολοίπου τῆς περιουσίας τοῦ ἀποθανόντος (ὅσον δήποτε καὶ ἂν ᾖ), δηλαδὴ μετὰ τὴν ἐξαίρεσιν τῶν, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐξόδων, ἔτι δὲ καὶ ὅσων χρεωστεῖ ἢ διέθεσεν· ἐὰν δέ τις τῶν κληρονόμων ἑνὸς κατοίκου ἐπαρχίας ἀποθανόντος ἤθελεν ἀποδημεῖ, ἢ ἤθελεν εἶναι φρενόληπτος, καὶ ἡ περιουσία αὐτοῦ θέλει καταγράφεσθαι, καθ' ὃν τρόπον ὡρίσθη περὶ ὀρφανῶν. Εἰς δὲ τὰς περιουσίας τῶν ἐνήλικας ἐχόντων τοὺς κληρονόμους θέλει λαμβάνεσθαι χάρτζι μόνον ἀπὸ τὸ μερίδιον τοῦ ἀγωγὴν ποιήσαντος ἐνήλικος κληρονόμου, οὐχὶ δὲ καὶ ἀπὸ τὰ μερίδια τῶν ἄλλων. Τὰ δὲ πράγματα καὶ ἡ περιουσία τῶν μὴ ἐχόντων εἰς τὸ φαινόμενον ἐγνωσμένον τινὰ κληρονόμον, ἐπειδὴ ἀνήκουσιν εἰς τὸ πέιτ-οὐλ-μάλι, ἡ περιουσία αὐτῶν θέλει καταγράφεσθαι διὰ τῶν μάλ-μεεμούριδων καὶ τῆς ἱερᾶς κρίσεως, καὶ θέλει ἐνεργεῖσθαι ὅ,τι ἀπαιτεῖ τὸ σερῒ καὶ τὸ νιζάμι. Ἐὰν δέ τις εἴτε ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, εἴτε ἐξ ἄλλης τινὸς ἐπαρχίας, ἐν τῷ παρεπιδημεῖν εἰς τινα πόλιν, εἴτε χάριν ἐμπορίου, εἴτε περιηγήσεως, τυχὸν ἀποθάνῃ, ἡ περιουσία αὐτοῦ θέλει καταγράφεσθαι διὰ τοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς ἱερᾶς κρίσεως, καὶ ὅσα πράγματα ἐξ αὐτῆς ὑπόκεινται εἰς φθορὰν, αὐτὰ θέλουσι πωλεῖσθαι κατὰ τὴν ἀξίαν των, καὶ ἀφοῦ, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται, ἐξαιρεθῶσι τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα, τὰ χρέη του, καὶ τὸ σύνηθες ῥέσμι, τὸ ὑπόλοιπον θέλει φυλάττεσθαι ἐν τῷ ταμείῳ τῆς ἐπαρχίας, καθὼς καὶ ἐὰν ἔχῃ ἀδάμαντας, εἴτε καὶ λοιπὰ πολύτιμα πράγματα, θέλουσιν ἐπίσης φυλάττεσθαι καὶ αὐτὰ εἰς ἀσφαλές τι μέρος, καὶ ὅταν ἤθελον παρουσιασθῶσιν οἱ κληρονόμοι αὐτοῦ ἢ ἐπίτροποί των, τότε θέλουσι παραδίδεσθαι εἰς αὐτοὺς τὰ μὲν χρήματα εἰς μετρητὰ, τὰ δὲ λοιπὰ πεφυλαγμένα πολύτιμα πράγματα ἀπαράλλακτα κατὰ τὸ κατάστιχον. Μολαταῦτα, ἐάν τις πρὸ τοῦ θανάτου του ἤθελε διαθέσει τὸ τρίτον τῆς περιουσίας του εἰς τινας ἐκ τῶν προκρίτων, ὄχι μόνον ἡ διαθήκη αὕτη θέλει θεωρεῖσθαι ἐπίσημος εἰς τὸ σερῒ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ, ἀλλ' ἐπὶ πλέον, ἐὰν ὁ ἀποθανὼν, ἔχων ἔτι σῶας τὰς φρένας του, ἤθελε κάμει ἐπίσημον διαθήκην ἐνώπιον ἀξιοπίστων μαρτύρων, ἐπικυρωθεῖσαν ἀπὸ Πατριάρχην ἢ Μητροπολίτην ἢ Ἐπίσκοπον ἢ ἀπὸ τοὺς Ἐπιτρόπους αὐτῶν, καὶ ἤθελε διανείμει τὴν περιουσίαν του εἰς ἕκαστον τῶν γνησίων κληρονόμων χωριστὰ, ἢ καὶ εἰς ἄλλα ἄτομα, καὶ ἢ-

θελεν ἐξαιρέσει καὶ παραδώσει τὸ μέρος ἑκάστου, τὰ τοιαῦτα ἔγγραφα, ἀποδεικνύομενα γνήσια, θέλουν ἀναγνωρίζεσθαι ἐπίσημα παρὰ τοῖς κριταῖς καὶ τοῖς λοιποῖς ὑπαλλήλοις, καὶ ἡ τοιαύτη περιουσία δὲν χρήζει πλέον καταγραφῆς, ἀλλὰ, εἴτε εἰς κινητὰ συνίσταται, εἴτε εἰς ἀκίνητα πράγματα, θέλει παραδίδεσθαι εἰς ὅσους ἡ διαθήκη ῥητῶς διαλαμβάνει. Ἐὰν ὅμως τὰ ἀκίνητα πράγματα ἦναι γαῖαι ἢ οἰκοδομαὶ βακουφικαί, ἢ καὶ γαῖαι ὀνομαζόμεναι ἐραζίη μιριέ, ἐπειδὴ κανὲν τούτων δὲν εἶναι ἀληθὴς ἰδιοκτησία ἐκείνων, οἵτινες τὰ ἐξουσιάζουν, ἀλλ' ἡ ἐκποίησις αὐτῶν χρήζει, ἡ μὲν τῶν βακουφικῶν, τῆς ἀδείας τοῦ μουτεβελῆ, ἡ δὲ τῶν γαιῶν τοῦ μιριοῦ, τῆς ἀδείας τῶν ὑπαλλήλων τῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐκποίησις αὐτῶν, γινομένη ἄνευ ἀδείας τῶν ἐπιτετραμμένων, δὲν ἔχει κῦρος, κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τὸ νιζάμι, διὰ τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ, ἵνα ὡς πρὸς τὰ ἀκίνητα ταῦτα πράγματα ἐκτελῆται πρότερον ὁ περὶ βακουφίων καὶ τῶν τοιούτων γαιῶν Κανονισμός.

Ἐν συνόψει, ὕστερον ἀπὸ τὰς λεπτομερείας ταύτας, ἐάν τις ἤθελε φανῇ ἀντιπράττων εἰς τὴν κατὰ τὸν ἀνωτέρω διαγραφέντα τρόπον γενομένην ἀπόφασιν, ἢ ἤθελε κάμει κακὴν χρῆσιν αὐτοῦ, ὁ τοιοῦτος θέλει εἶναι ἔνοχος αὐστηρᾶς εὐθύνης· καθότι ὁ μόνος σκοπὸς τούτου εἶναι ἡ διατήρησις τῶν κληρονομικῶν πραγμάτων τῶν ὀρφανῶν, καὶ διὰ τοῦτο οὐδεὶς θέλει βαδίσει παρὰ τὸ διάγραμμα τοῦτο· καὶ ἐπειδὴ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὄχι μόνον ὁ σοφολογιώτατος Σεϊχ-οὐλ-Ἰσλάμης ἔγραψε πρὸς πάντας τοὺς ἐν τῇ θεοσώστῳ Ἐπικρατείᾳ κριτὰς, ναΐπιδας, καὶ διέτιξεν αὐτοῖς αὐστηρῶς, ἀλλὰ διεκοινώθη τὸ πρᾶγμα, καὶ ἐδόθησαν καὶ αἱ ἀπαιτούμεναι διαταγαὶ διὰ τῶν Πατριαρχείων καὶ πρὸς πάντας τοὺς Μητροπολίτας, Μερχάσιδας καὶ Ἐπισκόπους, καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐπιβάλληται ἡ πρέπουσα τιμωρία εἰς τὸν ἐναντία τούτοις τοὐντεῦθεν πράξοντα· καὶ ἐπειδὴ ἐπὶ τούτοις καὶ ἡ Ὑψ. Πύλη διεβίβασε πανταχοῦ τὰς ἐντόνους διαταγάστης, ἵνα καταβάλλωσι πᾶσαν προσοχὴν πάντες, εἴτε ὑψηλοὶ Βαλῆδες καὶ Μουτεσαρίφιδες, εἴτε Καϊμακάμιδες καὶ Μουδούριδες τῶν καζάδων, εἴτε καὶ λοιποὶ ὑπάλληλοι, εἰς τὸ νὰ μὴ συμβῇ τοὐντεῦθεν καμμία ἐναντία πρᾶξις ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, διὰ τοῦτ' γράφοντες καὶ πρὸς ὑμᾶς ἰδίως, κατὰ συνέπειαν ὑψηλοῦ Ἰραδὲ προτρεπόμεθα νὰ σπεύσητε καὶ ἐνεργήσητε τὸ πρέπον, ὡς ἀνωτέρω γέγραπται.

100. Κανονισμὸς περὶ τοῦ φόρου βιργιοῦ.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ

Περὶ τοῦ τρόπου, καθ' ὃν θέλει διανέμεσθαι μεταξὺ τῶν κατοίκων τὰ Ἐγζαλέτια καὶ Σαρτζάκια ὁ ὡρισμένος δι' ἕκαστον χωρίον καὶ μαχαλὲν φόρος, Βιργιοῦ λεγόμενος.

Ἄρθρον Α'. Κατὰ τὴν μέχρι τοῦδε ἐν ἐνεργείᾳ τάξιν, ἅμα φθάσῃ ἡ ἐποχὴ, καθ' ἣν διανέμεται ὁ Βιργιοῦ λεγόμενος φόρος, τὰ Συμβούλια τῶν Καζάδων ἐξάγουσιν ἀπὸ τοὺς κώδικας καὶ σχηματίζουσι χωριστὰ πιττάκια, δηλοποιοῦντα τὸν δι' ἕκαστον χωρίον καὶ συνοικίαν ὡρισμένον φόρον. Ὅθεν, ὅταν τοῦ λοιποῦ ἔλθῃ εἰς μίαν συνοικίαν ἢ εἰς ἓν χωρίον τὸ εἰρημένον πιττάκιον τοῦ φόρου, οἱ Ἰμάμιδες καὶ Μουχτάριδες, ἢ οἱ Ἱερεῖς καὶ Μουχτάριδες, ἐὰν τὸ χωρίον ἢ ἡ συνοικία εἰσὶ Χριστιανικά, θέλουν συντάξει καὶ ἑτοιμάσει κατάστιχον τακτικὸν ὅλων τῶν οἰκιῶν τοῦ χωρίου ἢ τῆς συνοικίας των, κατατάττοντες αὐτὰς μὲ ἀριθμοὺς καὶ μὲ τὸ ὄνομα τῶν ἰδιοκτητῶν αὐτῶν. Ἔπειτα θέλουν συνέλθει εἰς ἓν ὁμοῦ μὲ τοὺς προκριτωτέρους τῶν κατοίκων, καὶ κοινῇ γνώμῃ καὶ συμπνοίᾳ θέλουν προσδιορίσει ἐν πλήρει δικαιοσύνῃ μεταξύ των τὸ εἰς τὸν καθ' ἕνα ἀπὸ τοὺς κατοίκους ἀναλογοῦν μέρος ἀπὸ τὸν φόρον, κατὰ τὸ ἐλθὸν πιττάκιον, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῆς δυνάμεως ἑνὸς ἑκάστου, καὶ ἅμα γρόσια ἤθελον πέσει εἰς τὸν καθένα, θέλουν τὰ σημειόνει ὑποκάτω ἀπὸ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν τῷ ῥηθέντι καταστίχῳ. Ἐὰν δὲ ὑπάρχουν οἰκίαι πτωχαί, αἵτινες δὲν καθυποβάλλονται εἰς τὸν φόρον, θέλουν σημειοῖ καὶ τοῦτο ἐπάνω τοῦ ὀνόματος αὐτῶν εἰς τὸ ῥηθὲν κατάστιχον. Οὕτω σχηματισθὲν τὸ κατάστιχον, θέλει σφραγίζεσθαι ὑπὸ τῶν ἐγκρίτων τοῦ χωρίου ἢ τῆς συνοικίας καὶ ὑπὸ τοῦ Μουχτάρη καὶ Ἰμάμη, ἢ, ἐὰν ἦναι Χριστιανικὸν τὸ χωρίον ἢ ἡ συνοικία, ὑπὸ τοῦ Ἱερέως, τοῦ Μουχτάρη καὶ τῶν ἐγκρίτων· ὁ δὲ Μουχτάρης, λαμβάνων αὐτὸ καὶ συναδευόμενος ὑπὸ δύο προκρίτων, θέλει τὸ φέρει εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ.

Ἐπειδὴ δὲ ἠμπορεῖ νὰ μὴ εὑρίσκωνται εἰς ὅλα τὰ χωρία ἄνθρωποι ἱκανοὶ νὰ σχηματίσωσι τοιοῦτον κατάστιχον, τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ θέλει πέμπει εἰς τὰ τοιαῦτα χωρία ἕνα γραμματέα, ὅστις θέλει σχηματίσει τὸ κατάστιχον, κάμνων τὴν διανομὴν

συμφώνως μὲ τὸν ἐγκριθέντα τρόπον, χωρὶς ὅμως νὰ προστεθῇ μήτε ὀβολὸς ἐπὶ τοῦ προσδιωρισμένου ποσοῦ τοῦ φόρου.

Ἄρθρ. Β'. Τὰ οὕτως ἐρχόμενα κατάστιχα ἑκάστου χωρίου καὶ συνοικίας θέλουν ἐξελέγχεσθαι καὶ ἐξετάζεσθαι παρὰ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Καζᾶ· ὅταν δὲ τὸ Συμβούλιον πεισθῇ ἀρκούντως ὅτι ἡ διανομὴ τοῦ φόρου ἐγένετο ἐν δικαιοσύνῃ, καὶ ὅτι τὰ ἐν τῷ καταστίχῳ μερικὰ ποσὰ συμφωνοῦν μὲ τὴν ὁριστικὴν ὅλην ποσότητα τοῦ φόρου, τὸ κατάστιχον θέλει καταχωρεῖσθαι ἀπαραλλάκτως εἰς τὸν ἐπὶ τούτῳ εἰς τὸ Συμβούλιον κρατούμενον Κώδικα, ὑποκάτω δὲ ἀπὸ τὸ ἔλθον κατάστιχον θέλει γράφεσθαι ἡ ἑξῆς περίοδος. « Ὁ φόρος τοῦ τάδε χωρίου ἢ τῆς τάδε συνοικίας διὰ τὸ τάδε ἔτος ἐνεκρίθη νὰ διανεμηθῇ καὶ συναχθῇ κατὰ τὸν ἄνωθι τρόπον, δι' ὃ καὶ ἐπικυροῦται ». Κάτωθεν δὲ τῆς περιόδου ταύτης θέλουσι τεθῇ αἱ σφραγῖδες τοῦ Συμβουλίου, καὶ οὕτως ἐπικυρούμενον θέλει ἀποδοθῇ τὸ κατάστιχον εἰς τοὺς κομίσαντας αὐτὸ καὶ ἀποσταλῇεἰς τὸ μέρος του.

Ἄρθρ. Γ'. Εἰς τὰ Χριστιανικὰ χωρία, ὅπου δὲν εὑρίσκονται ἄνθρωποι γνωρίζοντες τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, τὰ ῥηθέντα κατάστιχα θέλουν γράφεσθαι εἰς τὴν ὁμιλουμένην τοῦ τόπου γλῶσσαν, τὸ δὲ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ χρεωστεῖ νὰ μεταφράζῃ αὐτὸ ἀπαραλλάκτως εἰς τὸ Τουρκικὸν, καὶ οὕτω νὰ τὸ καταχωρῇ εἰς τὸν προειρημένον Κώδικα. Ἔπειτα δὲ θέλει ἐπικυροῖ καὶ σφραγίζει τὸ πρωτότυπον κατὰ τὸν εἰς τὸ προηγούμενον ἄρθρον ῥηθέντα τρόπον καὶ ἀποδίδει αὐτὸ εἰς τὸ μέρος του.

Ἄρθρ. Δ'. Ἐπειδὴ εἶναι ἐνδεχόμενον κατὰ τὴν διανομὴν τοῦ φόρου εἰς ἄλλους μὲν ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ χωρίου νὰ ἐπιβληθῇ φόρος ὑπὲρ τὴν δύναμίν των, συγκριτικῶς μὲ τοὺς γείτονάς των, ἄλλοι δὲ, ἔχοντες ἐπιρροὴν, ἢ προστατευόμενοι ἀπὸ τοὺς ἔχοντας ἐπιρροὴν, νὰ ἀναδεχθῶσι ποσότητα φόρου ὀλιγωτέραν ἀναλόγως τῆς καταστάσεώς των, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ Συμβούλια τῶν Καζάδων, ὁσάκις πληροφορηθῶσιν ὅτι ἐγένοντο τοιαῦται καταχρήσεις, θέλουσιν ἐπανορθώσει αὐτὰς κατὰ τὸ δίκαιον· τὰς δὲ ὑποθέσεις, ὅσαι δὲν ἠμπορέσουν νὰ διευθετηθῶσιν εἰς τὸν Καζᾶν, ὁ Μουδίρης τοῦ Καζᾶ ὀφείλει νὰ τὰς ἀναφέρῃ εἰς τὴν πρωτεύουσαν τοῦ Σαντζακίου.

Ἄρθρ. Ε'. Ὅταν εἰς κάθε χωρίον ἀρχίσῃ νὰ εἰσπράττηται ὁ φόρος, ὁ Ἰμάμης ἢ ὁ Ἱερεὺς ὁμοῦ μετὰ τοῦ Μουχτάρη ὀφείλουν νὰ σημειοῦν εἰς τὸ ἀνὰ χεῖρας των εἰρημένον κατάστιχον,

ὑπὸ τὸ ὄνομα ἑκάστου τῶν κατοίκων, τὰς εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἀναλογήσαντος αὐτῷ φόρου ἐκ διαλειμμάτων πληρωμὰς αὐτοῦ, τὸ δὲ συναχθὲν ποσὸν μετὰ τοῦ ἀνὰ χεῖρας των καταστίχου θέλουσι τὰ φέρει εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ. Ἐκεῖ θέλουν μετρηθῇ τὰ χρήματα καὶ συγκριθῇ μὲ τὸ ἐλθὸν κατάστιχον, καὶ ἀφοῦ καταχωρηθῶσι καὶ εἰς τὸν Κώδικα τοῦ Συμβουλίου ὅσα ἕκαστος ἐπλήρωσε κατὰ τὸ ἐλθὸν κατάστιχον, καὶ ἀφαιρεθῶσιν ἀπὸ τὸν λογαριασμόν του, θέλουν ληφθῇ τὰ χρήματα, καὶ θέλουν καταχωρηθῇ εἰς τὸ κατάστιχον τοῦ χωρίου εἰς ἓν φύλλον, ἐπὶ τούτῳ ὁρισθὲν, ἡ μία πληρωμὴ κατόπιν τῆς ἄλλης, εἰς στήλην, σημειουμένης καὶ τῆς χρονολογίας ἑκάστης πληρωμῆς, πλησίον τῆς ὁποίας θέλει σφραγίζει ὁ Μουδίρης καὶ ὁ ταμίας τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. ς'. Ἐν ἐλλείψει δὲ εἰς τὰ χωρία ἀνθρώπου, γνωρίζοντος νὰ ἀναγινώσκῃ καὶ γράφῃ διὰ νὰ σχηματίσῃ τὸ ῥηθὲν κατάστιχον τοῦ φόρου, ἐπειδὴ τὸ κατάστιχον τοῦτο ἅπαξ τοῦ χρόνου μόνον θέλει γίνει, οἱ κάτοικοι τῶν τοιούτων χωρίων θέλουν κάμει πάλιν μεταξύ των κατὰ τὸν εἰθισμένον τρόπον των τὴν διανομὴν τοῦ φόρου κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ ἐλθόντος ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ πιττακίου, ὁ δὲ Ἰμάμης ἢ ὁ Ἱερεὺς, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Μουχτάρη καὶ ἄλλων δύο προσώπων, χαιρόντων τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν κατοίκων, θέλουν μεταβῇ εἰς τὴν πόλιν τοῦ Καζᾶ καὶ ἐκθέσει προφορικῶς εἰς τὸ Συμβούλιον τὸν τρόπον τῆς διανομῆς. Τὸ Συμβούλιον θέλει συντάξει τὸ κατάστιχον, τὸ ὁποῖον θέλει ἀντιγραφῇ καὶ εἰς τὸν Κώδικα τοῦ Συμβουλίου, τὸ δὲ πρωτότυπον θέλει σφραγισθῇ παρὰ τῶν ἐλθόντων ἀπὸ τὸ χωρίον, καὶ ἐπισφραγιζόμενον καὶ ἐπικυρούμενον καθ' ὃν εἴρηται τρόπον ὑπὸ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, θέλει παραδοθῇ εἰς αὐτούς.

Ἄρθρ. Ζ'. Ἐκτὸς τοῦ ποσοῦ, τοῦ ὡρισμένου διὰ τοῦ ἐλθόντος πιττακίου, οὐδὲν ἄλλο δύναται νὰ προστεθῇ εἰς τὸ κατάστιχον τοῦ φόρου, καὶ ἂν ἤθελε προστεθῇ, δὲν θέλει εἶναι δεκτόν.

Ἄρθρ. Η'. Εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ θέλει ἐπιθεωρεῖ τὸ παρ' αὐτῷ φυλαττόμενον κατάστιχον ἑκάστου χωρίου, καὶ ἐὰν εὑρεθῇ ὅτι εἰς χωρία τινὰ μένουν χρήματα καθυστεροῦντα, θέλει παρατηρήσει ποῖοί εἰσιν οἱ μὴ ἀποπληρώσαντες τὸν φόρον των, καὶ ἐξαγαγὸν τὸν λογαριασμόν των, θέλει τὸν στείλει εἰς τὸ χωρίον ἐκεῖνο μὲ μουπασίρην, ὅστις θέλει ἐξετάζει καὶ ἀπὸ τοὺς χρεώστας αὐτοὺς καὶ ἀπὸ ἄλλους, ἐὰν τῷ ὄντι τὰ

χρήματα ταῦτα δὲν ἐπληρώθησαν ἀπὸ αὐτοὺς, ἢ ἂν αὐτοὶ μὲν ἐπλήρωσαν, ἔμειναν δὲ τὰ χρήματα εἰς χεῖρας ἢ τοῦ Ἰμάμη ἢ τοῦ Ἱερέως ἢ τοῦ Μουχτάρη ἢ ἄλλου τινὸς, οἵτινες, ἀφοῦ τὰ πληρώσουν, θέλουν συγχρόνως καὶ παιδευθῆ συμφώνως μὲ τὸν ποινικὸν νόμον. Ἐὰν ὅμως τὰ χρήματα δὲν εἰσεπράχθησαν εἰσέτι, θέλει ἐπισπευσθῆ ἡ εἰσπραξίς των.

Ἄρθρ. Θ'. Ὅταν τὰ κατάστιχα τοῦ φόρου, συνταττόμενα εἰς τὰ χωρία κατὰ τὸν ἄνω ῥηθέντα τρόπον, ἔρχωνται κατ' ἔτος εἰς τὰ Συμβούλια τῶν Καζάδων, ἐκεῖ θέλουν παραβάλλεσθαι μὲ τὰ κατάστιχα τοῦ παρελθόντος ἔτους, καὶ ἂν ὑπάρχῃ καμμία διαφορὰ ὡς πρὸς τὴν διανομὴν τοῦ φόρου μεταξὺ τῶν κατοίκων, δηλ. ἂν τὸ ἀνάλογον μερικῶν ἠλαττώθη καὶ ἄλλων ηὐξήθη, τὸ Συμβούλιον θέλει ἐξετάζει καὶ ἀνερευνᾷ μετὰ σπουδῆς τὸ αἴτιον τῶν τοιούτων τροποποιήσεων, καὶ λαμβάνει τὰς ἀναγκαίας πληροφορίας.

Ἄρθρ. Ι'. Ἡ ἀκριβὴς ἐφαρμογὴ τοῦ Κανονισμοῦ τούτου εἶναι χρέος τῶν εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν Ἐγιαλετίων καὶ Σαντζακίων εὑρισκομένων Μουχασεπετσίδων, Μαλμουδίριδων καὶ τῶν ἐπιτοπίων Συμβουλίων, εἰς δὲ τοὺς Καζάδες, εἶναι χρέος τοῦ Μουδίρη καὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Καζᾶ. Ἀλλ' οὐχ ἧττον οἱ Βαλίδες, Μουτεσαριφίδες καὶ Καϊμακάμιδες εἶναι ἐπιφορτισμένοι νὰ φροντίζουν καὶ ἐπαγρυπνοῦν διὰ παντὸς πρὸς τὴν ἀκριβῆ ἐφαρμογὴν τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, τόσον εἰς τοὺς Καζάδες, ὅπου οἱ ἴδιοι ἐδρεύουν, ὅσον καὶ εἰς τοὺς ἐντὸς τοῦ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν εὑρισκομένου Σαντζακίου λοιποὺς Καζάδες. Ἑπομένως ὀφείλουν νὰ γνωστοποιήσουν τὴν ὑπόθεσιν μὲ τὸν πλέον εὔληπτον τρόπον εἰς τοὺς Μουδίριδες καὶ εἰς τὰ Συμβούλια τῶν Καζάδων, ἀνάγκης δὲ γενομένης, νὰ προσκαλοῦν ἐνίοτε τοὺς Μουδίριδες καὶ ἕν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, καὶ νὰ τοῖς δίδουν προφορικῶς τὰς ἀναγκαίας ἐξηγήσεις καὶ ὁδηγίας· χρείας δὲ τυχούσης, νὰ ἐξέρχωνται οἱ ἴδιοι Βαλίδες, Μουτεσαριφίδες καὶ Καϊμακάμιδες καὶ Μουδίριδες προσωπικῶς καὶ περιέρχωνται εἰς τὰ ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῶν μέρη, χωρὶς νὰ παύουν καὶ εἰς τὸ μετέπειτα ἀπὸ τοῦ νὰ λαμβάνουν μὲ τὸν καταλληλότερον τρόπον πληροφορίας, ἐφορεύοντες καὶ ἐπαγρυπνοῦντες διηνεκῶς ὑπὲρ τῆς ἀκριβοῦς ἐφαρμογῆς καὶ ἐκτελέσεως τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἄρθρ. ΙΑ'. Ὅταν τὰ χωρία ἢ αἱ συνοικίαι πληρώσουν ὁλόκληρον τὸν ἐτήσιον φόρον των, οἱ Μουχτάριδες χρεωστοῦν νὰ παρουσιάζουν εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ τὰς ἀποδείξεις, τὰς ὁποίας ἐλάμβανον κατὰ τὰς ἐκ διαλειμμάτων πληρωμάς των, θεωρηθέντος δὲ τοῦ λογαριασμοῦ, θέλουν τοῖς δίδεσθαι ἀποδεικτικὰ ἐξοφλήσεως, λαμβανομένων ὀπίσω τῶν μερικῶν ἀποδείξεων. Ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἀποδεικτικῶν τούτων θέλει σημειοῦσθαι τὸ ὄνομα τοῦ Σαντζακίου, τοῦ Καζᾶ καὶ τοῦ χωρίου, καθὼς καὶ ἡ ποσότης τοῦ φόρου, κάτωθεν δὲ τούτων θέλει γράφεσθαι ἡ ἑπομένη περίοδος. «Τὸ παρὸν ἐξοφλητικὸν δίδεται πρὸς ἔνδειξιν ὅτι τὸ ἄνω γεγραμμένον χωρίον, ἢ ἡ ἄνω συνοικία, ἐπλήρωσεν ὁλοκλήρως εἰς τὸ ταμεῖον τὸν διὰ τὸ τάδε ἔτος φόρον του, κεκομμένον εἰς τόσα γρόσια». Ὑπὸ τὴν περίοδον ταύτην θέλουν βάλλει τὰς σφραγίδας των τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου καὶ ὁ Ταμίας.

Οἱ πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ λογαριασμοῦ ἐρχόμενοι ἀπὸ τὰ χωρία Μουχτάριδες δὲν συγχωρεῖται νὰ κρατῶνται ἐπὶ πολὺν καιρὸν, ἀλλὰ, θεωρουμένου ὅσον τάχιστα τοῦ λογαριασμοῦ, θέλουν ἀποπέμπεσθαι εἰς τὰ ἴδια.

Ἄρθρ. ΙΒ'. Αἱ συνοικίαι καὶ τὰ χωρία τῶν Καζάδων, οἵτινες εἰσὶ καθέδρα Ἐγιαλετίου, θέλουν καθυποβάλλει τὰ εἰρημένα κατάστιχα τοῦ φόρου των, ἀφοῦ τὰ σχηματίσουν, εἰς τὸ μέγα Συμβούλιον τοῦ Ἐγιαλετίου, τῶν δὲ Καζάδων, οἵτινες εἰσὶ καθέδραι Σαντζακίου, εἰς τὸ Συμβούλιόν τοῦ Σαντζακίου. Τὰ εἰρημένα Συμβούλια θέλουν ἐνεργεῖ τὰς ἀνωθι ὡρισμένας διατυπώσεις καὶ ἐρεύνας.

Κωνσταντινούπολις, τῇ 15 Ῥετζὲπ 1277.

—o—

101. Κανονισμὸς περὶ δεκάτων.

Καθ' ὑψηλὴν Αὐτοκρατορικὴν διαταγὴν, κατηργήθη ἡ ἐνοικίασις εἰς Μουλτεζίμιδες τῶν ἀπὸ τῶν δεκάτων εἰσοδημάτων. Ὅθεν συνετάχθη ὁ κατωτέρω Κανονισμός.

Ἄρθρ. Α'. Ἀπὸ τὸν Μάρτιον τοῦ 1277 Ὀθωμανικοῦ ἔτους, τὰ εἰσοδήματα τῶν δεκάτων ἀφίνονται διὰ πέντε ἔτη κατ' ἀποκοπὴν ἐπάνω εἰς τοὺς γεωργοὺς ἑκάστης κωμοπόλεως καὶ χω-

ρίου. Τὸ εἰσόδημα τοῦ δεκάτου θέλει διανεμηθῆ καὶ συναχθῆ μεταξὺ τῶν γεωργῶν κατὰ τὸν ὡς ἐφεξῆς ὁριζόμενον τρόπον καὶ Κανονισμὸν, καὶ θέλει παραδίδεσθαι εἰς τὸ ἐπιτόπιον ταμεῖον τῶν εἰσπράξεων, Μάλ-Σανδιγὶ λεγόμενον.

Ἄρθρ. Β'. Ἐξαιρουμένων τῶν δεκάτων τοῦ καπνοῦ, τῶν ἐλαιῶν καὶ τῆς μετάξης, θέλουν συναφθῆ εἰς ἓν αἱ τιμαὶ, εἰς ἃς ἐπωλήθησαν ἐτησίως τὰ λοιπὰ δέκατα ἑκάστης κωμοπόλεως καὶ χωρίου κατὰ τὰ πέντε τελευταῖα ἔτη, δηλ. ἀπὸ τὸ ἔτος 1272 μέχρι τέλους τοῦ Φεβρουαρίου 1276, καὶ διαιρουμένου τοῦ προελθόντος ποσοῦ εἰς πέντε, τὸ πέμπτον τούτου θέλει εἶναι τὸ ὁριστικῶς πληρωθησόμενον παρὰ τῆς κωμοπόλεως ἢ τοῦ χωρίου ἐκείνου ἐτήσιον δικαίωμα τοῦ δεκάτου.

Ἄρθρ. Γ'. Οὕτως ἡ ἐνοικίασις τῶν δεκάτων γίνεται εἰς τοὺς γεωργοὺς κατ' ἀποκοπὴν καὶ ἀλληλεγγύως. Τὸ βασιλικὸν ταμεῖον λαμβάνει τὸ δικαίωμα τοῦ δεκάτου εἰς νόμισμα. Πρὸς ἐξασφάλισιν δὲ τῆς δικαίας διανομῆς καὶ εἰσπράξεως αὐτοῦ, ἅμα κατὰ πᾶν ἔαρ τὰ προϊόντα τῆς γῆς ἀρχίζουν νὰ φαίνωνται, οἱ κάτοικοι τῆς κωμοπόλεως ἢ τοῦ χωρίου θέλουν σχηματίσει ἓν Συμβούλιον τῶν δεκάτων, συγκείμενον, εἰς μὲν τὰ Μουσουλμανικὰ χωρία, ἀπὸ τὸν Ἰμάμην καὶ τοὺς Μουχτάριδες, εἰς δὲ τὰ Χριστιανικὰ, ἀπὸ τὸν Ἱερέα καὶ ἀπὸ τοὺς Μουχτάριδες, καθὼς καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον διακεκριμένους καὶ εὐϋπολήπτους ἑκατέρου τῶν ἐθνῶν.

Ἄρθρ. Δ'. Μολονότι εἰς μερικὰ χωρία μεγάλα, διηρημένα εἰς συνοικίας καὶ μαχαλάδες, ἑκάστη συνοικία ἐνασχολεῖται χωριστὰ διὰ τὰς ὑποθέσεις της, ἐπειδὴ ὅμως τὸ εἰσόδημα τῶν δεκάτων ἀφίνεται ἐπάνω εἰς τὸ ὅλον ὁμοῦ τῶν γεωργῶν ἀλληλεγγύως, δὲν συγχωρεῖται νὰ χωρίζωνται οἱ κάτοικοι ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ χωρίου εἰς μερίδας, ἀλλ' ἕκαστον χωρίον θέλει ἔχει ἓν μόνον Συμβούλιον τῶν δεκάτων.

Ἄρθρ. Ε'. Ὅσον διὰ τὰ χωρία, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι συγκεινται ἀπὸ Μουσουλμάνους καὶ Χριστιανοὺς, τὸ Συμβούλιον τῶν δεκάτων θέλει σύγκεισθαι ἀπὸ τὸν Ἰμάμην, τὸν Ἱερέα, τοὺς Μουχτάριδες καὶ τῶν δύο ἐθνῶν, καὶ ἀπὸ τοὺς πλέον εὐϋπολήπτους ἀμφοτέρων τῶν ἐθνῶν, ἐκλεγομένων εἰς ἴσον ἀριθμὸν ἀπὸ τοὺς ὁμοεθνεῖς των.

Ἄρθρ. Ϛ'. Τὰ μέλη τῶν Συμβουλίων τῶν δεκάτων ὀφείλουσι προηγουμένως νὰ ὁρκισθῶσιν ἕκαστος κατὰ τὴν θρησκείαν του, οἱ

μὲν Μουσουλμάνοι διὰ τοῦ Ἰμάμου, οἱ δὲ Χριστιανοὶ διὰ τοῦ Ἱερέως, ἐπὶ παρουσίᾳ ὅλων, ὅτι θέλουσιν ἐκτελεῖ τὰ χρέη των δικαίως καὶ ἀμεροληπτως.

Ἄρθρ. Ζ'. Καθ' ὅσον ἡ εἰσοδεία τοῦ χόρτου, τῶν ὀπωρῶν, τοῦ μέλιτος, τῆς βαμβάκης, τῶν δημητριακῶν καρπῶν, καὶ παντὸς ἄλλου προϊόντος, (ἐκτὸς τοῦ ἐλαίου, τῶν ἐλαιῶν, τῆς μετάξης καὶ τοῦ καπνοῦ), ἀρχίζει νὰ φαίνηται, τὸ Συμβούλιον τῶν δεκάτων ὀφείλει νὰ λαμβάνῃ πληροφορίας, μὲ τὴν μεγαλητέραν προσοχὴν, ἀκρίβειαν καὶ ἀμεροληψίαν, περὶ παντὸς εἴδους τῶν προϊόντων, τῶν ἀνηκόντων εἰς ἑκάστην οἰκίαν, ἕως οὗ φανῶσι καὶ τὰ πλέον ὑστερινὰ προϊόντα, καὶ θέλουσι γράφει εἰς τὸ ἐπὶ τούτῳ κρατούμενον κατάστιχον, ὑποκάτω ἀπὸ τὸ ὄνομα ἑνὸς ἑκάστου τῶν χωρικῶν, τὸ εἶδος καὶ τὴν ποσότητα τῶν προϊόντων αὐτοῦ, ἀπὸ τὰ ὁποῖα θέλει ληφθῆ τὸ δικαίωμα τοῦ δεκάτου. Ἐὰν δὲ εἰς τὰ χωρία, ὅπου ὅλοι οἱ κάτοικοί εἰσι Χριστιανοὶ, δὲν εὑρίσκεται ἄνθρωπος γράφων τὴν Τουρκικὴν γλῶσσαν, αἱ καταγραφαὶ εἰς τὸ εἰρημένον κατάστιχον θέλουν γίνεσθαι εἰς τὴν ἰδίαν γλῶσσάν των.

Ἄρθρ. Η'. Ἐπειδὴ τὸ εἰσόδημα τοῦ δεκάτου θέλει ῥιφθῆ καὶ συναχθῆ ἐπὶ τοῦ ὅλου τῶν προϊόντων τοῦ χωρίου, τοῦτο δὲν ἐδύνατο νὰ γίνῃ, εἰμὴ ἀφοῦ ἤθελον συναχθῆ ὅλα τὰ προϊόντα. Ἐξ ἄλλου μέρους ὅμως, ἂν ἀνεβάλλετο μέχρι τῆς ῥηθείσης ἐποχῆς ἡ σύναξις ὅλων τῶν ἀπὸ τῶν δεκάτων δοσιμάτων, τοῦτο ἤθελεν ἐπιφέρει δυσκολίας καὶ στενοχωρίαν εἰς τοὺς γεωργούς. Ἕνεκα τούτου τὸ Συμβούλιον τῶν δεκάτων θέλει συνάξει ἐκ διαλειμμάτων ἀπὸ κάθε χωρικὸν ἀναλόγους καὶ εὐλόγους ποσότητας ἀπέναντι τῶν δεκάτων ἑκάστου τῶν γενομένων ἀλλεπαλλήλως προϊόντων του. Αἱ ποσότητες αὗται θέλουν παραδίδεσθαι εἰς τὸ ταμεῖον τῶν εἰσπράξεων (Μάλ-σανδιγὶ) ἀπὸ τοὺς Μουχτάριδες, οἵτινες θέλουν λαμβάνει ἀποδεικτικὸν δι' ὅσα παραδίδουν χρήματα.

Ἄρθρ. Θ'. Ἅμα φθάσῃ καὶ γίνῃ καὶ τὸ τελευταῖον προϊὸν ἑνὸς χωρίου, καὶ τελειώσουν αἱ καταγραφαὶ εἰς τὸ κατάστιχον ὅλων τῶν εἰς ἕκαστον τῶν κατοίκων ἀνηκόντων προϊόντων, τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου, χωρὶς ἀναβολῆς καιροῦ καὶ ἀμέσως, θέλουν ὑπογράψει καὶ σφραγίσει κάτωθεν εἰς τὸ κατάστιχον. Ἐκτὸς τοῦ καταστίχου τούτου, θέλουν κρατεῖ καὶ ἓν ἄλλο χωριστὸν δι' ὅσας ποσότητας χρημάτων ἐσύναξαν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἀπὸ καθένα γεωργὸν, καὶ θέλουσι φέρει ἢ ὅλοι ὁμοῦ, ἢ μερικοὶ ἐπιτροπικῶς τὰ κατάστιχα ταῦτα εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ.

Ἄρθρ. Γ'. Καθ' ὅσον ἕκαστον προϊὸν γίνεται, ὁ κάθε χωρικὸς θέλει ἔρχεσθαι καὶ εἰδοποιεῖ τὸ Συμβούλιον τῶν δεκάτων τὴν ἀληθῆ ποσότητα τοῦ προϊόντος του κατ' ἀκρίβειαν, καὶ τὸ Συμβούλιον, ἂν τὸ κρίνῃ ἀναγκαῖον, θέλει ἐξετάζει καὶ πληροφορεῖται καλῶς περὶ τούτου. Ὅστις δὲ ἤθελε κάμει κλοπὴν καὶ κρύψῃ τὰ προϊόντα του, ὅπερ ἀποβαίνει εἰς ζημίαν τῶν γειτόνων του, θέλει πληρώσει διπλοῦν τὸ δέκατον τῶν προϊόντων, ὅσα ἔκρυψε. Τὸ δὲ συμβούλιον τῶν δεκάτων θέλει εἰσπράξει τὴν ποσότητα ταύτην, καὶ θέλει τὸν ἀπεράσει εἰς λογαριασμὸν τῶν δεκάτων τοῦ χωρίου.

Ἄρθρ. ΙΑ'. Ἅμα παραδοθῶσιν εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ τὰ κατάστιχα τῶν προϊόντων, τὸ Συμβούλιον θέλει ἐνασχοληθῆ εἰς τὴν ἐπιθεώρησιν αὐτῶν, μήπως ἔγιναν ἄτακτα, ἢ ἔχουσιν ἐλλείψεις ἢ σφάλματα, καὶ ἀφοῦ διορθωθῶσιν, ἂν ἦναι ἐλλειπῆ, τὸ Συμβούλιον θέλει προσδιορίσει, συμφώνως μὲ τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ εἰρημένου χωρίου, τὴν τιμὴν ἑνὸς ἑκάστου εἴδους τῶν εἰς τὸ κατάστιχον καταγεγραμμένων προϊόντων κατὰ τὴν τρέχουσαν τιμὴν τῆς ἀγορᾶς τοῦ ἔτους ἐκείνου, λαμβανομένης ὅμως ὑπ' ὄψιν καὶ τῆς θέσεως καὶ ἀποστάσεως τοῦ χωρίου, καὶ οὕτω θέλει σημειώσει τὴν ὁρισθεῖσαν τιμὴν εἰς τὸ κατάστιχον ὑποκάτω ἀπὸ κάθε προϊόν. Ἔπειτα θέλει κάμει τὸν λογαριασμὸν κατὰ τὴν σημειωθεῖσαν τιμὴν ἑκάστου εἴδους προϊόντος, ἀνήκοντος εἰς ἕκαστον χωρικόν. Μετὰ ταῦτα τὰ ἀθροίσματα τῆς ἐκτιμήσεως ἑκάστου προϊόντος θέλουσι συναφθῆ εἰς μίαν καὶ μόνην ποσότητα, ἥτις θέλει καταχωρηθῆ εἰς τὰ κάτω τοῦ καταστίχου. Ἡ τελευταία αὕτη ποσότης θέλει διαιρεθῆ διὰ τῆς ἀποκοπείσης ποσότητος τοῦ ὅλου δοσίματος τοῦ δεκάτου τοῦ χωρίου, καὶ τότε θέλει φανῆ εἰς τὰ πόσα ἓν θέλει πέσει νὰ δώσῃ τὸ χωρίον, καὶ κατ' ἐκεῖνο θέλει προσδιορισθῆ πόσα ἕκαστος χωρικὸς ὀφείλει νὰ πληρώσῃ τὸ ἔτος ἐκεῖνο, ὡς δικαίωμα δεκάτου δι' ὅλα τὰ προϊόντα του, καὶ ἡ ποσότης αὕτη θέλει καταγραφῆ ὡσαύτως εἰς τὸ κατάστιχον, ὑποκάτω ἀπὸ τὴν ποσότητα τοῦ ὅλου τῶν προϊόντων ἑκάστου χωρικοῦ.

Διὰ νὰ ἐννοηθῆ καλῶς τὸ πρᾶγμα, κρίνομεν ἀναγκαῖον νὰ ἐκθέσωμεν ἓν παράδειγμα. Ἂς ὑποθέσωμεν ὅτι ὅλη ἡ ποσότης τῆς ἀξίας ὅλων τῶν προϊόντων ἑνὸς χωρίου ἀνέβη εἰς 150 χιλ. γροσίων, τὸ δὲ ὅλον τοῦ διὰ δικαίωμα δεκάτου δοσίματος τοῦ χωρίου ἐκείνου προσδιορίσθη εἰς 12 χιλ. γροσίων. Ὅταν διαιρέσωμεν τὰς 150 χιλιάδας διὰ τοῦ 12 χιλιάδες, θέλει προκύψει ἀριθμὸς δώδεκα καὶ ἥμισυ. Ὥστε, διὰ νὰ συναχθῶσιν αἱ 12 χιλιάδες, τὸ διὰ δικαίωμα δεκάτου δόσιμον τοῦ χωρίουἐκείνου, ἕκαστος χωρικὸς πρέπει νὰ πληρώσῃ διὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἓν εἰς τὰ δωδεκάμισυ ἐπὶ τῆς ἐκτιμήσεως ὅλων τῶν προϊόντων του. Ἰδοὺ ἐπὶ ταύτης τῆς βάσεως θέλει γίνεσθαι ἡ διανομὴ τοῦ δικαιώματος τοῦ δεκάτου δι' ἕνα ἕκαστον, ἀναλόγως μὲ τὸ ὅλον τῶν ἐτησίων προϊόντων τοῦ χωρίου του.

Ἀφοῦ γίνῃ ἡ διανομὴ τοῦ δοσίματος τούτου κατὰ τὸν ἄνωθι τρόπον καὶ φανερωθῆ τὸ ἀνάλογον ἑνὸς ἑκάστου, αἱ ποσότητες, ὅσαι ἐσυνάχθησαν ἀπὸ ἕνα ἕκαστον μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κατὰ τὸ ἐλθὸν ἀπὸ τὸ χωρίον κατάστιχον, θέλουσιν ἀφαιρεθῆ ἀπὸ τὸ γεγραμμένον ὑποκάτω ἀπὸ τὰ προϊόντα του ἀνάλογόν του. Τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ θέλει κρατεῖ διὰ τὸ ἀντικείμενον τοῦτο ἕνα Κώδικα, καὶ καθ' ὅσον τὰ ἄνωθι ὡρισμένα καταχωροῦνται εἰς τὰ κατάστιχα τῶν χωρίων, θέλουσι καταχωρεῖσθαι συγχρόνως καὶ εἰς τὸν Κώδικα ἥτε γενικὴ ποσότης τῆς τιμῆς ὅλων τῶν προϊόντων ἑκάστου χωρίου, καὶ εἰς τὰ πόσα ἓν ἔπεσε νὰ πληρώσῃ τὸ ἔτος ἐκεῖνο διὰ δέκατον τὸ χωρίον ἐκεῖνο. Μετὰ δὲ ταῦτα θέλει γράφεσθαι εἰς τὸ τέλος τοῦ καταστίχου τῶν προϊόντων ἑκάστου χωρίου ἡ ἀκόλουθος σημείωσις. « Ἡ διανομὴ καὶ εἴσπραξις τοῦ δικαιώματος τοῦ δεκάτου, συμποσουμένου εἰς τόσα γρόσια, τοῦ τάδε χωρίου, ἐντὸς τοῦ τάδε Καζᾶ, ἀνήκοντος εἰς τάδε Σαντζάκι, διὰ τὸ τάδε ἔτος, ἐνεκρίθη νὰ γίνῃ συμφώνως μὲ τὸ παρὸν κατάστιχον καὶ ἐπικυροῦται ». Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου τοῦ Καζᾶ θέλουσι θέσει τὰς σφραγίδας των εἰς τὸ κατάστιχον τοῦτο, τὸ ὁποῖον θέλει δοθῆ πάλιν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ χωρίου.

Τὰ κατάστιχα, τὰ γεγραμμένα εἰς γλῶσσαν ἄλλην, θέλουσι μεταφρασθῆ εἰς τὸ Τουρκικὸν, καὶ ἡ μετάφρασις θέλει προσαρτηθῆ εἰς τὸ πρωτότυπον.

Ἄρθρ. ΙΒ'. Ἀφοῦ ἐπικυρωθῶσι τὰ κατάστιχα τῶν προϊόντων ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ καὶ ἀποδοθῶσιν εἰς τὰ χωρία, τὰ Συμβούλια τῶν δεκάτων ἑκάστου χωρίου θέλουσι γνωστοποιήσει εἰς ἕκαστον χωρικὸν τὸ ἀνάλογον, τὸ ὁποῖον τῷ ἔπεσε νὰ πληρώσῃ διὰ δικαίωμα δεκάτου κατὰ τὸ κατάστιχον τῶν προϊόντων.

Ἄρθρ. ΙΓ'. Ἀφοῦ ἀφαιρεθῶσιν ὅσα χρήματα προεπλήρωσεν ἕκαστον χωρίον ἕως τὴν ἐποχὴν τοῦ θέρους, τὸ ἐπίλοιπον τῶν

χρημάτων θέλει μετρηθῆ ὁλόκληρον εἰς τὸ Μάλ-Σανδιγὶ εἰς πέντε δόσεις, ἐντὸς πέντε μηνῶν τὸ πολὺ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ θέρους, δηλ. ἓν πέμπτον καθ' ἕκαστον μῆνα. Ὅθεν οἱ Μουχτάριδες θέλουσι συνάξει ἀλλεπαλλήλως καὶ εἰς μετρητὰ ἀπὸ ἕκαστον χωρικὸν τὸ δικαίωμα τοῦ δεκάτου του, ὅσον προσδιωρίσθη κατὰ τὸ κατάστιχον, καὶ ἀφοῦ σημειώσουν καὶ ἀφαιρέσουν τὰ συναζόμενα ἀπὸ τὸν λογαριασμόν του εἰς τὸ κατάστιχον τῶν προϊόντων, φυλαττόμενον εἰς τὸ χωρίον, θέλουσι φέρει καὶ παραδίδει τὰ χρήματα εἰς τὸ Μάλ-Σανδιγὶ, καὶ ἑκάστη πληρωμὴ θέλει καταχωρεῖσθαι εἰς τὸ κατάστιχον, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης εἰς στήλην, καὶ εἰς τὸ πλαγινὸν μέρος ἑκάστης πληρωμῆς θέλουν σφραγίζει ὁ Μουδίρης τοῦ Καζᾶ καὶ ὁ ταμίας τοῦ Μάλ-Σανδιγίου. Ἕνεκα δὲ τούτου, ὁσάκις οἱ Μουχτάριδες ἔχουν νὰ παραδώσουν χρήματα εἰς τὸ Μάλ-Σανδιγὶ, ὀφείλουν νὰ παρουσιάζουν συγχρόνως εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ τὸ κατάστιχον τῶν προϊόντων, ὅπερ θέλουσι φέρει μεθ' ἑαυτῶν. Τὸ δὲ Συμβούλιον, ἀφοῦ παρατηρήσῃ τὸ κατάστιχον, καὶ λάβῃ γνῶσιν τοῦ ὀνόματος τῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐπλήρωσαν, καὶ ἐξετάσῃ τὰς καταχωρισθείσας πληρωμὰς μὲ τὰς γενομένας ἀφαιρέσεις, ἂν ἦναι ὀρθαὶ, θέλει ἀφαιρέσει καὶ εἰς τὸν Κώδικά του τὸ ὅλον τῆς πληρωθείσης ποσότητος ἀπὸ τὸ ὅλον τοῦ διὰ δικαίωμα δεκάτων δοσίματος τοῦ χωρίου ἐκείνου.

Ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι πιθανόν, ἕνεκα τῆς καταστάσεως καὶ θέσεως μερικῶν χωρίων, νὰ ὑποφέρουν οἱ χωρικοὶ δυσκολίας εἰς τὸ νὰ προμηθευθῶσι μόνοιτων χρήματα μετρητὰ πρὸς πληρωμὴν τοῦ δικαιώματος τοῦ δεκάτου, ἤθελε δὲ τοῖς εἶναι εὐκολώτερον τὸ νὰ πωληθῇ χονδρικῶς τὸ δέκατον τῶν προϊόντων, συναζόμενον ἀπὸ τοὺς χωρικοὺς εἰς πρᾶγμα, τότε ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μέτρου τούτου θέλει εἶναι συγκεχωρημένη, ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίστασιν ἕκαστος τῶν χωρικῶν θέλει χωρίσει ἀπὸ τὰ προϊόντα του τὰ πλέον κατάλληλα πρὸς πώλησιν τόσον μέρος, ὅσου ἡ τιμὴ ἀρκεῖ νὰ πληρώσῃ τὸ ἀνάλογόν του, τὰ δὲ προϊόντα ταῦτα θέλουσι συναχθῆ ὅλα εἰς ἓν μέρος καὶ πωληθῆ ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ Συμβουλίου τῶν δεκάτων, χωρὶς νὰ φθαρῇ τι ἢ χαθῇ μήτε ὀβολὸς, τὰ δὲ προελθόντα ἐκ τῆς πωλήσεως χρήματα θέλουσι παραδοθῆ εἰς τὸ Μάλ Σανδιγὶ διὰ χειρὸς τοῦ Μουχτάρη καθ' ὃν εἴρηται τρόπον.

Εἶναι ὅμως ῥητῶς ἀπηγορευμένον καὶ ἐμποδισμένον εἰς τοὺς Μουχτάριδες, εἰς τοὺς Κοτζαπασίδες καὶ ἄλλους ἐπιτρόπην ἔχοντας τὸ νὰ λαμβάνουν ἐπάνω των κατ' ἀποκοπὴν εἰς κέρδος ἢ ζημίαν των, εἴ τε εἰς μόνος εἴ τε περισσότεροι συντροφικῶς, τὴν σύναξιν καὶ πληρωμὴν τοῦ δοσίματος τοῦ χωρίου ὅσις δὲ τολμήσῃ τοιοῦτόν τι, θέλει παιδεύεσθαι κατὰ τοὺς νόμους.

Ἄρθρ. ΙΔ'. Οἱ γεωργοὶ μιᾶς κωμοπόλεως ἤτοι κασαπᾶδες ὅλοι ὁμοῦ θέλουν λογίζεσθαι καὶ θεωρεῖσθαι ὡς καὶ οἱ ἑνὸς χωρίου χωρὶς διαφοράν, ὥστε καὶ εἰς τὴν κωμόπολιν θέλει συστηθῆ ἓν καὶ μόνον Συμβούλιον τῶν δεκάτων, συγκείμενον ἀπὸ τὰ αὐτὰ πρόσωπα, ἐκλεγόμενα ἀπὸ τὰς συνοικίας, ὡς καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ἑνὸς χωρίου, καὶ ὅλαι των αἱ πράξεις θέλουσιν ἐξακολουθεῖ μὲ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὡς προσδιωρίσθη διὰ τὰ χωρία.

Ἄρθρ. ΙΕ'. Τὸ ἴδιον θέλει ἐνεργεῖσθαι καὶ εἰς τοὺς Καζάδες, οἵτινές εἰσι κεφαλαὶ ἑνὸς Σαντζακίου ἢ Ἐγιαλετίου, τὰ δὲ κατάστιχα τῶν προϊόντων ὅλων τῶν Καζάδων, κασαπάδων καὶ χωρίων τοῦ Σαντζακίου, θέλουν παρατηρεῖσθαι, ἐπιθεωρεῖσθαι καὶ ἐπικυροῦσθαι ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τῆς μητροπόλεως τοῦ Σαντζακίου, ἢ ἀπὸ τὸ μέγα Συμβούλιον τῆς μητροπόλεως τοῦ Ἐγιαλετίου.

Ἄρθρ. ΙΣ'. Τὰ μέλη τῶν Συμβουλίων τῶν δεκάτων, τὰ ὁποῖα ἐξεπλήρωσαν τὰ χρέη των μὲ πίστιν καὶ δικαιοσύνην, θέλουσι φανῇ ὠφέλιμα καὶ εἰς τοὺς συμπατριώτας καὶ γειτονάς των καὶ εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ἡ Κυβέρνησις θέλει ἐκτιμήσει τὸν ζῆλον καὶ τὰς ἐκδουλεύσεις των. Ὅσοι δὲ δὲν προσενεχθῶσι πιστῶς καὶ δικαίως, θέλουσι γίνει μεμπτοὶ καὶ θέλουσι τιμωρηθῆ κατὰ τοὺς νόμους.

Ἄρθρ. ΙΖ'. Ἀφοῦ πληρωθῆ ὁλοκλήρως τὸ δικαίωμα τοῦ δεκάτου ἑνὸς χωρίου εἰς πέντε δόσεις, καθὼς ἐρρέθη ἀνωτέρω, τὸ κατάστιχον θέλει σφραγίσει μὲ τὴν προσθήκην τῆς ἀκολούθου περιόδου. « Τὸ τάδε χωρίον ἐξεπλήρωσεν ἐξ ὁλοκλήρου τὸ δικαίωμα τοῦ δεκάτου. » Καὶ ἀφοῦ σφραγισθῆ τὸ κατάστιχον ἀπὸ τὸ Συμβούλιον τοῦ Καζᾶ, θέλει δυθῆ εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους, οἵτινες τὸ ἔφερον. Τὸ κατάστιχον τοῦτο θέλει φυλάττεσθαι εἰς ἀσφαλὲς μέρος, ὥστε, ἂν γίνῃ ἀνάγκη νὰ παρατηρηθῆ τι, νὰ εὑρίσκηται εὐκόλως.

Ἄρθρ. ΙΗ'. Ὁσάκις, κατὰ τὰ ἔτη τῆς εὐφορίας, τὸ δέκατον μέρος τῶν προϊόντων ὑπερβαίνει τὸ ἀποκομμένον δικαίωμα τοῦ δεκάτου, οἱ χωρικοὶ θέλουσι πληρώσει πάλιν τὸ ἀποκομμένον ἐκεῖνο ποσόν, τὸ δὲ περιπλέον θέλει μένει εἰς κέρδος των. Κατὰ

τὸν ἴδιον λόγον, ὅταν ἡ εἰσοδία εἶναι μετρία, πάλιν τὸ ἀποκομμένον δικαίωμα τοῦ δεκάτου θέλει διανεμηθῆ καὶ συναχθῆ ὁλόκληρον, ἀναλόγως τῶν προϊόντων ἑνὸς ἑκάστου γεωργοῦ. Ὅταν ὅμως ἡ εἰσοδεία εἶναι πολλὰ ἐλλειπὴς, εἰς τρόπον ὥστε τὸ πραγματικὸν δέκατον ν' ἀντιστοιχῆ μόλις μὲ τὸ ἥμισυ τοῦ ἀποκομμένου δικαιώματος τοῦ δεκάτου, ἢ καὶ ὀλιγώτερον ἀπὸ τὸ ἥμισυ, τὸ ὁποῖον ὅμως θέλει ἐξετασθῆ καὶ ἐπιβεβαιωθῆ μὲ μ α ζ π α τ ᾶ ν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κ α ζ ᾶ, τότε κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο θέλει συναχθῆ ἀπὸ ἕκαστον χωρικὸν μόνον τὸ ἰσότιμον ἑνὸς δεκάτου τῶν προϊόντων του, εἰς λογαριασμὸν τοῦ ἀναλόγου του ἀπὸ τὸ ἀποκομμένον δικαίωμα τοῦ δεκάτου, τὸ δὲ ὑπόλοιπον τοῦ χρέους τοῦ ἔτους ἐκείνου θέλει συνάζεσθαι εἰς τὰ ἀκόλουθα ἔτη, προστιθεμένου ἑνὸς πέμπτου εἰς τὸ δικαίωμα, ὅπερ θὰ πληρώσῃ ἕκαστος, καὶ τὰ συναχθέντα χρήματα θέλουσι παραδίδεσθαι εἰς τὸ Μ ὰ λ-Σ α ν δ ι γ ί. Ἐὰν ὅμως τὸ δεύτερον ἔτος, ἢ εἰς ἓν ἀπὸ τὰ ἀκόλουθα ἔτη, ἡ εἰσοδεία εἶναι πλουσία, εἰς τρόπον ὥστε τὸ δέκατον τῶν προϊόντων, ἀφοῦ πληρώσῃ τὸ ἀποκομμένον δικαίωμα τοῦ δεκάτου τοῦ ἔτους ἐκείνου, δύναται ν' ἀποπληρώσῃ καὶ τὸ ἔλλειμμα τοῦ παρελθόντος ἔτους, τότε τὸ ῥηθὲν ἔλλειμμα θέλει συναχθῆ διὰ μιᾶς.

Ἐὰν συμβῆ ν' ἀπολεσθῆ ὁλοκλήρως ἡ ἐτήσιος εἰσοδεία ἑνὸς χωρίου, τότε θέλει ἀφεθῆ καὶ χαρισθῆ εἰς τὸ χωρίον τὸ δικαίωμα τοῦ δεκάτου τοῦ ἔτους ἐκείνου· ἀλλὰ θέλει εἰδοποιηθῆ ἡ μητρόπολις τοῦ Σ α ν τ ζ α κ ί ο υ, καὶ ἀφοῦ γίνῃ ἐξέτασις καὶ ἐπιβεβαίωσις τοῦ δυστυχήματος δι' ἀνθρώπων εἰδημόνων, θέλει σταλῆ μ α ζ π α τ ᾶ ς εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην.

Ἄρθρ. ΙΘ'. Τὰ Συμβούλια τῶν Κ α ζ ά δ ω ν, ἀφ' οὗ ἐπικυρώσουν καὶ ἀποδώσουν εἰς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν χωρίων τὰ κατάστιχα τῶν προϊόντων, ὡς ἐῤῥέθη εἰς τὸ 14 ἄρθρον, θέλουσι καταστρώσει ἕνα λογαριασμὸν, μὲ μ α ζ π α τ ᾶ ν ὑποκάτω, γνωστοποιοῦντα τὴν ὅλην ποσότητα τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων ἑκάστου χωρίου, καθὼς καὶ τὸ ἀποκομμένον δικαίωμα τοῦ δεκάτου αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα θέλουν ἐξαχθῆ ἀπὸ τὸν Κώδικα, καὶ θέλουν ἀποστείλει τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς τὴν μητρόπολιν τοῦ Σ α ν τ ζ α κ ί ο υ. Τὸ δὲ Συμβούλιον τῆς μητροπόλεως τοῦ Σ α ν τ ζ α κ ί ο υ, ἀφοῦ παρατηρήσῃ τοὺς λογαριασμοὺς τούτους, ὀφείλει ὡσαύτως νὰ καταστρώσῃ λογαριασμὸν μὲ μ α ζ π α τ ᾶ ν, ἀναφέροντα τὴν ὅλην ποσότητα τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων καὶ τὸ ἀποκομμένον δικαίωμα τοῦ δεκάτου ἑνὸς ἑκάστου τῶν Κ α ζ ά δ ω ν, τῶν ἐμπεριεχομένων

ἐντὸς τοῦ Σ α ν τ ζ α κ ί ο υ, ἀποστέλλον τὸ ἔγγραφον τοῦτο εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Οἰκονομίας.

Τὰ ἀπὸ τοὺς Κ α ζ ά δ ε ς ἐρχόμενα ἐτήσια κατάστιχα τῶν προϊόντων θέλουσι διατηρεῖσθαι εἰς τὰ τῶν Σ α ν τ ζ α κ ί ω ν, φυλαττόμενα ὅλα ἐν τάξει εἰς ἀσφαλὲς μέρος.

Ἄρθρ. Κ'. Ἡ εἰσπραξις τοῦ δικαιώματος τοῦ δεκάτου καὶ ἡ παράδοσις αὐτοῦ εἰς τὸ Μ ὰ λ-Σ α ν δ ι γ ὶ θέλει γίνεσθαι διὰ χειρὸς τῶν Μ ο υ χ τ ά ρ ι δ ω ν, οἵτινες ἔπεται νὰ ἀνασχολῶνται μὲ αὐτὴν τὴν ὑπόθεσιν, καθυποβαλλόμενοι καὶ εἰς ἔξοδά τινα μικρά. Ὅθεν εἰς ἀντίκρυσμα τῶν ἐξόδων τούτων, καθόσον οἱ Μ ο υ χ τ ά ρ ι δ ε ς, συνάζοντες ἐκ διαλειμμάτων τὸ δικαίωμα τοῦ δεκάτου, παραδίδουσι τὰ χρήματα εἰς τὸ Μ ὰ λ-Σ α ν δ ι γ ὶ, θέλει τοῖς παραχωρεῖσθαι, ἐπὶ λόγῳ εἰσπρακτικοῦ δικαιώματος, ἐπὶ ὅσων φέρουσι χρημάτων, δύο καὶ ἥμισυ τοῖς ἑκατὸν, τὰ δὲ χρήματα ταῦτα θέλουν μοιράζεσθαι μεταξὺ των ἐξίσου ὅλοι οἱ Μ ο υ χ τ ά ρ ι δ ε ς, Ὀθωμανοί τε καὶ Χριστιανοί, ὅσους ἔχει τὸ χωρίον ἢ ἡ συνοικία. Ἐὰν δὲν ὑπάρχῃ εἰμὴ εἷς μόνος Μ ο υ χ τ ά ρ η ς, τότε φυσικῶς ὅλα τὰ χρήματα θέλει τὰ λάβει αὐτός.

Τῇ 23 Ῥετζέπ, 1277.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Γ'. ΤΟΜΟΥ.

Σελ.

70. Πατριαρχικὴ πρὸ τοῦ Πάσχα Ἀπόδειξις. 80—82
71. Ἱερὰ λείψανα. 82
72. Ἡ προσφώνησις τοῦ Μητρ. Χίου καὶ οἱ Ἀρμένιοι. 83—84
73. Ὁ πρώην Φιλιππουπόλεως Παΐσιος. 84
74. Διορισμὸς νέου Καπουκεχαγιᾶ. 84
75. Ἐκλογικὴ συνέλευσις. 85
76. Ῥωσσικὰ δῶρα. 87
77. Λογοδοσία τῆς ἐπὶ τοῦ Ἐθν. ταμείου διαχειρίσεως. —
78. Ἡ ἐν Βιδύνῃ οὐνία. (Ἀναφορὰ — Ἔκθεσις) 87
79. Πατρ. λειτουργία ἐν τῷ ναῷ τῆς Ζωοδόχου πηγῆς. 93
80. Ἡ ἐξαρχία Γηρομηρίου. —
81. Τὸ νέον θρησκευτικὸν ζήτημα ἐν Ῥουμανίᾳ. 93—100
82. Παρουσίασις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου πρὸς τὸν Σουλτάνον. 100—103
(Πατριάρχου προσλαλιὰ — Ἀπάντησις Σουλτάνου — Ἀναφορά)
83. Ἐκκλησιαστικὴ πρόνοια περὶ τῶν ἄνευ ἀποχρῶντος λόγου ἀποδημούντων Κληρικῶν (Π. Ἀπόδειξις). 103—105
84. Ἐκκλησιαστικὰ συγγράμματα Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων. 106
85. Πατρ. Ἀντιοχείας. 107
86. Ὁ Σελευκείας Α. Μαζαράκης. —
87. Τὰ δίκαια παράπονα τῶν Φιλιππουπολιτῶν. 109
88. Ἀντικατάστασις μελῶν τινων τοῦ ἐθν. Συμβουλίου. 109—110
89. Ἡ περὶ εὑρέσεως πόρων Ἐπιτροπή. 110
90. Βαθμολογίαι ἀνωτάτων Πατρ. ὑπαλλήλων. —
91. Εὐσέβιος Πανᾶς. 111
92. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου. —
93. Περὶ Ἐφόρων τῶν Ἐκκλησιῶν. 111—112
94. Κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ — Κανονισμός. 112—119

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἐν τῷ Γ'. Τόμῳ

ΤΟΥ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

Κατὰ κεφάλαια.

—o—

Σελ.

61. Συνέχεια τῶν Ἀλεξανδρινῶν. 3—31
(Ἀναφορὰ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ Κλήρου — Ἐπιστολαὶ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως — Ἐπιστολὴ τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος — Ἐπιστολὴ Εὐγενίου — Ἀπάντησις τοῦ Π. Κωνσταντινουπόλεως — Παραίτησις Εὐγενίου μετ' ἐπιστολῶν πρὸς τὴν ἐν Καΐρῳ ὀρθ. Κοινότητα καὶ πρὸς τὸν Ἀντιβασιλέα — Ἐπιστολὴ τοῦ Αἰγυπτιακοῦ ὑπουργείου πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς Πηλουσίου καὶ Κυρήνης — Ἐπιστολὴ τοῦ προέδρου τῆς Ἑλληναιγυπτιακῆς κοινότητος πρὸς τὸν Εὐγένιον — Διαμαρτύρησις τῆς Κοινότητος Καΐρου κ.τ.λ.)
62. Ἀρμενοκαθολικῶν ἐπίσκεψις εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα. 31
63. Τὰ κατὰ τὸ ἐν Ταξιμίῳ νεκροταφεῖον τῆς ἁγ. Τριάδος. 31—33
64. Ἀναφορὰ Φιλιππουπολιτῶν. 34
65. Τὰ κατὰ τὸν Μιδχὰτ πασᾶν. —
66. Ἡ Μουσικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Σχολή. 35—41
(Κανονισμὸς — Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις)
67. Ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου. 41
68. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς 41
(μετὰ τριῶν λόγων Εὐστ. Κλεοβούλου).
69. Γενικὸς Κανονισμὸς τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἱερῶν Ἐκκλησιῶν (μετὰ Π. ἀποδείξεως). 74

Σελ.

95. Ἐξετάσεις τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς. 119—121
96. Ἐξετάσεις τῆς ἐν Χάλκῃ Θ. σχολῆς. 121
97. Περὶ μνηστειῶν. 123
98. Ἡ ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικὴ σχολή. 125—6
99. Κοινοποίησις Βεζυρικὴ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα περὶ ἰδιοκτησιῶν καὶ Κανονισμός. 126
100. Κανονισμὸς ἀσυδοσίας τελωνείου. 133—144
(Ἴσον γενικοῦ διατακτηρίου γράμματος, ἐξαιρουμένης τῆς νήσου Κρήτης).
101. Κανονισμὸς περὶ τοῦ φόρου βιργιοῦ.
102. Κανονισμὸς περὶ δεκάτων.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΘΗΝΩΝ

—9—

ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ.

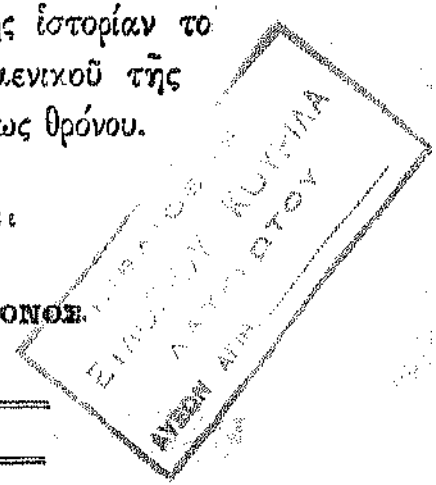
Κατὰ παραδρομὴν ἐτέθησαν οἱ ἀριθμοὶ τῶν παραγράφων 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, ἀντὶ τῶν 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ,

Η

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ,

Περιέχον τὴν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Σωφρονίου καὶ ἐφεξῆς ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

Ἐκδίδεται

Ὑπὸ

Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ.

ΤΟΜΟΣ Δ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ.

ἀφώ. 1870.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

103. Α'. Συνεδρίασις τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

Τῇ β'. αὐγούστου ἐγένετο ἐν Πατριαρχείοις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ἡ Α'. τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς συνεδρίασις, ἧς προκατήρξατο ἡ Α. Π. διὰ προσφόρου προσλαλιᾶς, εἰς ἣν ὁ ἀντιπρόεδρος ἀντεφώνησε τὰ δέοντα.

Μέλη τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς ἐξελέγησαν τὰ ἑξῆς.

Ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Σ. ἄγ. Βερροίας κ. Σωφρόνιος, ἀντιπρόεδρος.

Ὁ πανιερ. ἄγ. πρ. Πρεσλάβας κ. Βενιαμίν.

Ὁ θεοφιλ. ἄγ. Χαριουπόλεως κ. Γεννάδιος.

Ὁ πανοσιολ. ἄγ. Μέγ. Πρωτοσύγκελλος κ. Εὐς. Κλεόβουλος.

Ὁ πανοσιολ. ἄγ. Ἀρχιμανδρ. καὶ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου κ. Ἰωακείμ.

Ὁ πανοσιολ. ἄγ. Μ. Ἀρχιδιάκ. κ. Γρηγόριος.

Ὁ Σχολάρχης τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς κ. Φ. Βρυέννιος Ἀρχιμανδρίτης.

Ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Φώτιος.

Ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Γερμανὸς Σιναΐτης, ὁ καὶ Γραμματεύς.

Εἰ καὶ ἐνεκρίθη ὅπως αἱ τακτικαὶ συνεδριάσεις γίνωνται ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ Κοινοῦ, ἐν ᾗ ἄλλοτε συνήρχετο τὸ Ἐθν. Μ.Συμβούλιον, ἐν τῇ πρώτῃ ἤδη συστάσει αὐτῆς ἐθεωρήθη ἀνάγκη ὅπως συνεδριάζῃ ἐκτάκτως καὶ κατὰ πᾶσαν τετάρτην, ἕως οὗ ῥυθμισθῶσιν αἱ προκαταρκτικαὶ αὐτῆς ἐργασίαι.

Ἴδοὺ ἡ προσλαλιὰ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου.

Ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ καὶ υἱοὶ ἐν πνεύματι περισπούδαστοι!

Παρὰ τοῦ Ἀρχιποίμενος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τῇ εὐδοκίᾳ καὶ ἄκρᾳ περὶ τὴν ἡμετέραν λιτότητα συγκαταβάσει αὐτοῦ, τὴν πολύφροντιν καὶ πολυκάματον ἐμπεπιστευμένοι μέριμναν πασῶν τῶν ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν καὶ Ἀποστολικὸν τοῦτον θρόνον τεταγμένων ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, τῶν τε ἄλλων, καὶ διαφερόντως τῆς ἐν ταύτῃ τῇ τῆς μεγαλοπόλεως καθέδρᾳ, ἥτις ἕνεκά γε τῆς κεντρικῆς καὶ ἀπόπτου περιωπῆς ὑπογραμμὸς ἐν πᾶσι χρηματίζειν ὀφείλει τῶν ἁπανταχοῦ πιστῶν, αὐτίκα χρέος ἱερὸν ἐνταυτῷ καὶ βαρύτατον ἐνείδομεν ἐν οὕτως ὑψηλῇ τῇ Πατριαρχικῇ μερίμνῃ καὶ ἐντολῇ τὸ χρέος τοῦ ἀποδεῖξαι ταύτην δὴ τὴν μέριμναν οὐ ψιλὸν ῥῆμα, ἀλλά, κατὰ τὸ δυνατόν, διακονίαν εὐκάρπων ἔργων, ὅσα λαμπρύνει, τρέφει καὶ μεγαλύνει τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἐπὶ τὴν Εὐαγγελικὴν τελειότητα δσημέραι προβιβάζοντα. Πλὴν, ἀλλ' ἀνεπαρκεῖς ἄρα καὶ αὐτοὶ εὑρεθέντες τὸν τηλικοῦτον ἀναβαστάσαι φόρτον ἐπὶ ὤμων ἀσθενῶν, φόβῳ δὲ πολλῷ καὶ δικαιοτάτῳ συνεχόμενοι, μήποτε παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι μόνοι φέρειν λαὸν τοσοῦτον καὶ βάρη τοσαῦτα παντοίων ἀναγκῶν, ἠθικῶν καὶ πνευματικῶν, ὑπεύθυνοι γενοίμεθα καὶ ἀπολογίας ἄμοιροι ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ παγκοσμίου λογοθεσίου, βουλὴν ἐβουλευσάμεθα, ἥτις ἡμῖν ἀρίστη ἐδόκει ἐκ τῶν ἐνόντων, τοῦ ἀποκαταστῆσαι καὶ πάλιν ἐξ ὑπαρχῆς ὃ κατὰ τὴν προλαβοῦσαν Πατριαρχείαν, φθάντες, Συνοδικῇ τῇ διαγνώσει, συνεστησάμεθα ἱερὸν καὶ πνευματικὸν Συνέδριον, τὴν κεντρικὴν, φαμὲν, Ἐκκλησιαστικὴν ἐκείνην Ἐπιτροπὴν, ἧς τὰ σεβάσμια καὶ ἀοίδιμα μέλη θαυμαστὸν ὅσον καὶ τιμαλφῆ καὶ σωτηριωδέστατον τὸν καρπὸν τῆς τοῦ λαοῦ καταρτίσεως καὶ οἰκοδομῆς τῇ Ἐκκλησίᾳ πάσῃ ἐκαρποδότησαν.

Τοιοῦτος γοῦν ὅμιλος ἱεροπρεπὴς, συγκεκροτημένος ἐξ Ἀρχιερέων καὶ Πρεσβυτέρων καὶ διδασκάλων, τῶν πάντων παιδείας

Ἐκκλησιαστικῆς καὶ τῆς θύραθεν εὐμοιρησάντων, οὔτ' ἐν παρέργῳ ποιουμένων τὴν αὐτῶν ἱερὰν ἐπαγγελίαν, πάντως τὰς μὲν καθολικωτέρας τῶν περὶ τῆς Ἐκκλησίας ἱερῶν φροντίδων εἰς ἡμᾶς καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτην Σύνοδον ἀνοίσει· τὰ δὲ τῶν ἱερῶν κριμάτων εἰδικώτερα, ὅσα περ αὐτῆς μάλιστα ἅπτεται τῆς ἐν Βασιλευούσῃ μάνδρας, αὐτὸς ζυγοστατήσει ἐν σταθμῷ ἀληθινῆς γνώσεως καὶ εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης, καὶ ἀνακουφίσει πολύπονον καὶ πολυάσχολον καὶ πολλὰ τὰ ἀσθενήματα φέρουσαν τὴν ἡμῶν Μετριότητα, προθύμως συναντιλαμβανόμενος ἡμῖν τῶν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας ὀφειλομένων νυχθημέρων καὶ ἀδιαλείπτων φροντισμάτων καὶ ἀγωνισμάτων, ἐφ' ᾧ σώζοιτο ἐν τοῖς ποιμαινομένοις τὰ πατροπαράδοτα ἐντάλματά τε καὶ θέσμια, τὰ περὶ τὴν τοῦ Θεοῦ λατρείαν, καὶ τὴν εὐκοσμίαν τῶν ἀπὸ τοῦ βήματος, καὶ τὴν εὐταξίαν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἑκατέρων ἐν Χριστῷ τελειοτέραν ἀγωγὴν καὶ ἐκπαίδευσιν, πανταχοῦ καθηγουμένης καὶ χειραγωγούσης τῆς θείας ἀληθείας καὶ χάριτος, πανταχοῦ δίκην θεοφεγγῶν λαμπτήρων ἀνεστυλωμένων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ κανόνων, οὓς οἱ χριστοκήρυκες Ἀπόστολοι καὶ αἱ θεοφόροι Σύνοδοι ἐν ἁγίῳ Πνεύματι καὶ κατὰ τὰ θεοχάρακτα τῶν θεοπνεύστων Δέλτων πυξία θεοφρόνως συνταξάμενοι παρέδοσαν ἐπὶ φυλακῇ καὶ ὀχυρώσει τῆς δογματικῆς καὶ τῆς κανονικῆς Ὀρθοδοξίας. Οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ πρωσεπιτούτοις πρόχειρον ἐπιβοήθημα συμπρυτανεύσει ὑμῶν τῇ εὐπαιδεύτῳ διανοίᾳ ὁ ἄρτι συνταχθεὶς καὶ παρ' ἡμῶν ἐγκεκριμένος ἔντυπος Κανονισμὸς, εὐσυνόπτως καὶ καθωρισμένως διαγράφων καὶ διατυπῶν, καθάπερ πίναξ γεωγραφικὸς, τὰς χώρας, ὡς εἰπεῖν, καὶ τὰς ὁδοὺς, ὧν αὖτη ἡ πνευματικὴ ὁμήγυρις, ἐνεργοῦσα καὶ πορευομένη, κατευοδωθήσεται, τῇ θείᾳ ἀρωγῇ, ἁπλανῶς τε καὶ ἀνεπαισχύντως, εἰς ὃν ἐπιδιώκομεν κοινὸν σκοπὸν, τὸν τῆς θεοφιλοῦς ποιμάνσεως τῶν λογικῶν τοῦ Κυρίου προβάτων.

Ἀδελφοὶ καὶ υἱοὶ περισπούδαστοι, οἴδατε ὅτι, ὅσον τὰ ἔργα ὑμῶν ἱερὰ, καὶ ὑψηλὴ καὶ μάλα δυσχερὴς ἡ διακονία, τοσαύτην καὶ τὴν παρὰ τῆς ὑμῶν ἀγάπης ἀπεκδέχεσθαι δικαιούμεθα τὴν προθυμίαν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν, καὶ δῆτα καὶ τὴν ἀναγκαίαν φρόνησιν καὶ ἀκεραιότητα, καὶ πάντων μάλιστα τὸ ἐν ἑαυτοῖς καὶ περὶ ἑαυτοῖς καὶ περὶ ἑαυτῶν ἀνεπιλήπτως αὐστηρὸν, οἷα πρέπει λειτουργοῖς τοῦ Θεανθρώπου, εὖ μὲν εἰδόσι τὴν ἀποστολὴν καὶ τὸν ἀποστέλλοντα, χρόνον δὲ ἤδη ἱκανὸν περὶ τὰ τοιαῦτα δεδοκιμα-

αμένοις, διὰ δὲ τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὲρ Ἐκκλησίας οὕτως ἐμφανῶς προσκαλουμένοις εἰς τὸ ποδηγετῆσαι κατὰ δύναμιν τὸ τῆς εὐσεβείας πλήρωμα, ὅσον ἔλαχεν ἡ μεγαλόπολις αὕτη, εἰς τὰς εὐθείας τρίβους τῆς ἐν Χριστῷ προκοπῆς καὶ τελειώσεως, ἐν μοίρᾳ διδασκάλων καὶ πνευματικῶν ἰατρῶν, ὡς φῶς καὶ ἅλας Εὐαγγελικὸν τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας. Ταῦτα τοίνυν πάντα φέροντες ἀδιαλείπτως ἐν τῇ μνήμῃ, μηδὲ τοῦ μισθοῦ τῆς ἐργασίας ἐπιλανθάνεσθε, ὅταν ὁσίως καὶ ζήλῳ θεόφρονι ἐργάσησθε τὰ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἐντεταλμένα· « καὶ γὰρ οἱ καλῶς διακονήσαντες, καθὼς τὸ ἱερὸν φησι λόγιον, βαθμὸν ἑαυτοῖς καλὸν περιποιοῦνται καὶ πολλὴν παῤῥησίαν ἐν πίστει τῇ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν ». οὗ ἡ χάρις εἴη φωτίζουσα καὶ ἐνισχύουσα ὑμᾶς κατὰ τὸ προκείμενον στάδιον, πρὸς δόξαν καὶ λαμπρότητα τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας. **Ἡμεῖς δὲ ἄρτι τὴν θείαν ἐξαιτούμενοι ἐφ' ἡμᾶς εὐλογίαν, κηρύττομεν τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἡμετέρας** ταύτης Ἐκκλησιαστικῆς καὶ πνευματικῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐπευχόμεθα καλλίκαρπον καὶ καλλιστέφανον τελεσφορίαν.

—

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἀντιφώνησις τοῦ ἀντιπροέδρου πρὸς τὴν τῆς Α. Θ. Π. προσλαλιάν.

Ἀληθῶς, Παναγιώτατε! ἡ σύστασις, ἢ μᾶλλον, ἡ ἐπανάληψις τῆς συστάσεως τοῦ ἐπ' αἰσίοις ἤδη ἐγκαινιαζομένου ἱεροῦ τούτου συνεδρίου, τῇ πρωτοβουλίᾳ τῆς Ὑμετ. Θ. Παναγιότητος, θεωρεῖται λίαν ἀναγκαία, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις, ὁπότε ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὀφείλει τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ κέντρον, λέγω, τοῦτο τῆς ὁλομελείας τῶν Ὀρθοδόξων, ἵνα δραστηρίως καὶ μετὰ μερίμνης ζωτικῆς ἐποπτεύῃ ἐπὶ τῶν ἱερῶν, ὡς εἰπεῖν, νεύρων τῆς Ὀρθοδοξίας, ὧν περ μνείαν ποιεῖται ὁ ἐν ἐνεργείᾳ τιθέμενος ἤδη Κανονισμὸς τῆς ἐν λόγῳ Ἐκκλησιαστικῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς. Κλῆρος τῷ ὄντι, Παναγιώτατε, μετ' Ἐκκλησιαστικῆς περὶ τὴν κοινὴν λατρείαν εὐταξίας, ἐφελκυούσης τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀφοσίωσιν τῶν πιστῶν πρὸς τὴν ἱερότητα τῆς ἀποστολῆς τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος ὑπὲρ τῶν θρησκευτικῶν πεποιθήσεων τῶν πιστῶν, καὶ πρόνοια ἱερὰ παρὰ τῆς μητρὸς ἁπάντων τῶν Ὀρθοδόξων μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, περί τε τὴν διανοητικὴν καὶ ἠθικὴν παγίωσιν τῶν ἱερῶν ἐκείνων σπερμάτων τῆς θεοδότου ἡμῶν θρησκείας, δι' ὧν ὁ πιστὸς εἰσάγεται εἰς τὴν ὁλο-

μέλειαν τῆς Ὀρθοδοξίας, ὁμολογοῦνται ὡς τὰ τρία συστατικὰ ζωτικὰ μέσα τῆς πνευματικῆς τροφῆς, τῆς ὁποίας μεγίστην ἔχει ἀνάγκην πᾶσα κοινωνία, τείνουσα πρὸς τὴν ἐπὶ τὰ κρείττω ἀνάπλασιν τῆς τε ὑπαρχούσης ὁλομελείας τῶν πιστῶν καὶ τῆς διαδεξομένης αὐτὴν νεολαίας. Πέποιθα, Παναγιώτατε, καὶ ἄνευ ἐπιφυλάξεως διακηρύττω, ὅτι τὰ καθ' ὑμετέραν ἐκλογὴν ὁρισθέντα, καὶ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τῆς Ὑμ. Θ. Π. ἀρχόμενα τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν ἀξιοσέβαστα ταῦτα μέλη πληρέστατα ἐπιδιώξουσι τὸν σκοπόν, πρὸς ὃν προώρισται ὁ ἱερὸς οὗτος Σύλλογος, τοῦ ὁποίου ἡ πληθὺς τῶν ἐπιζήλων προσόντων ἀντανακλᾷ βεβαίως ἐφ' ὅλων τῶν τοῦ ἱεροῦ Κλήρου μελῶν, καὶ καταγλαΐζει καὶ καλλύνει ἅπαντας τοὺς ἐπιδιώκοντας τὴν εὐκλειαν καὶ εὐστάθειαν τῆς Ἐκκλησίας· πρὸς αἰσίαν τοίνυν εὐόδωσιν καὶ ἐπίτευξιν τοῦ ἱεροῦ σκοποῦ, πρὸς ὃν κεκλήμεθα οἱ τακτικοὶ ὑμῶν θεράποντες, εὐλογήσατε ἡμᾶς πάντας ἐκ μέσης ψυχῆς, κατασπαζομένους τὴν παναγίαν ὑμῶν δεξιὰν καὶ ἐξαιτουμένους τὰς θεοπειθεῖς ὑμετέρας εὐχάς.

—

Τῇ δὲ ιά. αὐγούστου ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις περὶ τῆς συστάσεως τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν ὅτι, κατ' Ἐκκλησιαστικὴν ὑμῶν ἀξιόχρεων πρόνοιαν, θεωρήσαντες ἀναγκαίαν τὴν ἀποκατάστασιν καὶ συγκρότησιν τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις, ἀρχὴν λαβοῦσα ἐπὶ τῆς πρώτης Πατριαρχείας ἡμῶν, καὶ πολυειδῶς συντελέσασα τῇ Ἐκκλησίᾳ εἰς πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ὠφέλειαν τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν, πολλῷ πλέον ἐναπηκειτο ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν, ἕνεκα τοῦ σκοποῦ καὶ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἀποβλεπουσῶν τὴν διατήρησιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εὐταξίας, τὴν εὐκοσμίαν τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου, τὴν ἀδιανόθευτον διδασκαλίαν καὶ ἐκπαίδευσιν τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας, **τὴν εὐρυθμίαν καὶ καρποφορίαν καὶ πρόοδον τῶν**

δημοσίων καὶ ἰδιωτικῶν σχολείων, καὶ ἐν γένει, πᾶν τὸ ὑπαγόμενον ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν καὶ τὴν ἄγρυπνον προστασίαν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· τῆς τοιαύτης, φαμὲν, κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς τὴν εἰσαῦθις συγκρότησιν ἐγκρίναντες, ἀποφηνάμενοι κοινῇ γνώμῃ τῆς περὶ ἡμᾶς Συνόδου, διωρίσαμεν μέλη αὐτῆς ἐκ τῶν λογιωτέρων καὶ σπουδαιοτέρων τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου ἀρχιερατικά τε καὶ ἱερατικὰ πρόσωπα· ἤτοι τοὺς ἱερωτάτους Μητροπολίτας Βερρόίας κὺρ Σωφρόνιον καὶ πρ. Πρεσλάβας κὺρ Βενιαμὶν, τὸν θεοφιλ. Ἐπίσκοπον Χαριουπόλεως κὺρ Γεννάδιον, τοὺς ὁσιολογ. ἱεροδιδασκάλους κὺρ Εὐστάθιον, ἡμέτερον Μ. Πρωτοσύγκελλον, κὺρ Ἰωακεὶμ Ἀρχιμανδρίτην καὶ γραμματέα τῆς Ἱ. Συνόδου, κὺρ Γρηγόριον, ἡμέτερον Μ. Ἀρχιδιάκονον, κὺρ Φιλόθεον Ἀρχιμ. καὶ σχολάρχην τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, κὺρ Φώτιον, κὺρ Γερμανὸν, τοὺς Ἀρχιμανδρίτας, πάντας τούτους ἀνειληφότας ἤδη τὰς ἐντεταλμένας αὐτοῖς πνευματικὰς φροντίδας καὶ ἐργασίας, καὶ ἐν τακταῖς ἡμέραις συνεδριάζοντας ὑπὸ τὴν προεδρείαν ἡμῶν, ἢ τοῦ διοριαθέντος ἀρχιερατικοῦ ἀντιπροέδρου, καὶ μετὰ ζήλου καὶ προθυμίας ἐκτελοῦντας τὰ τῆς ἱερᾶς ἐπαγγελίας αὐτῶν, συμφώνως τῷ διατυπωθέντι Κανονισμῷ. Ἐφ' ᾧ καὶ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως κοινοποιοῦντες πᾶσιν ὑμῖν τὴν ἀποκατάστασιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς προσδοκωμένας, σὺν Θεῷ, πολυειδεῖς ὠφελείας πάσῃ τῇ καθ' ἡμᾶς παύτῃ εὐσεβεῖ κοινωνίᾳ, ἀριδήλως ἐμφαινομένας ἐν τῷ ῥηθέντι Κανονισμῷ, οὗ ἀντίτυπα διανέμονται εἰς ἁπάσας τὰς εὐαγεῖς ἐνορίας, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν τοῖς τε προεστῶσι καὶ ἐπιτρόποις τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, τοῖς ἐφόροις τῶν κοινῶν σχολείων, τοῖς διδασκάλοις, τοῖς ἐκδόταις βιβλίων καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς, ὅσοι εἰσὶ πεπιστευμένοι κοινήν τινα πνευματικὴν ἢ ἠθικὴν ἐπιστασίαν, ὅπως, ἐν πάσῃ περιπτώσει, προβλεπομένῃ ὑπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, ἀναφέρηοθε πρὸς τὴν ῥηθεῖσαν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, ἔχουσαν τὸ δικαίωμα καὶ τὸ καθῆκον τοῦ ἀνερευνᾶν, ὁδηγεῖν καὶ ἀποφαίνεσθαι ἐπὶ παντὸς πράγματος, ἀναγομένου εἰς τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῆς, καὶ ἕκαστος ὑμῶν, συμορφούμενος τῇ προνοητικῇ ἀποφάσει τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετὰ σεβασμοῦ ἀναγωρίζων ὡς ἐξ αὐτῆς ἀπῤῥέον τὸ ἱερὸν τοῦτο καὶ πνευματικὸν Συνέδριον, συναριθμολογῆσθε μετὰ προθυμίας ταῖς θεοφιλέσι διατυπώσεσιν αὐτοῦ εἰς κοινὴν ἁπάντων τῶν Χριστιανῶν ἠθικὴν ὠφέλειαν

καὶ ψυχικὴν σωτηρίαν καὶ εἰς δόξαν καὶ λαμπρότητα τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, φιλανθρωπίᾳ καὶ συγκαταβάσει τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν. ωξή.

—o—

104. Ὁ δίσκος τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων.

Διὰ πιττακίου Πατριαρχικοῦ ἀνηγγέλθη πρὸς τοὺς Ἐπιτρόπους τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν τῆς πρωτευούσης, ὅτι πρέπει ὁ πρὸ καιροῦ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις περιαγόμενος δίσκος πρὸς σύναξιν ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ Νοσοκομείου καὶ Ὀρφανοτροφείου νὰ καταταχθῇ δεύτερος, χωρὶς τινος κωλύματος καὶ ἐπεμβάσεως ἐκ μέρους τῶν Ἐπιτροπῶν, ὅπως εἶχε προθεσπισθῇ, Ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ, ἄλλοτε, ὅπως μὴ συμβαίνῃ ἐλάττωσίς τις τῶν συνάξεων, τῶν ὑπὲρ τῶν φιλανθρωπικῶν τούτων καθιδρυμάτων συναγομένων.

—o—

105. Ἀπόδειξις Πατριαρχικὴ περὶ νεκροταφείων.

Τῇ δ'. αὐγούστου ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης ἡ παρὰ πόδας περὶ νεκροταφείων Πατρ. Ἀπόδειξις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κ.τ.λ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψέλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπανταχοῦ εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἔστω γνωστὸν πᾶσιν ὑμῖν, ὅτι ἀπεστάλη πρὸς ἡμᾶς παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης ὑψηλὸς τεσκερές, διαλαμβάνων ὅτι προλαβόντως, συνεπείᾳ ἐκθέσεως τοῦ ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου περὶ διατηρήσεως τῶν ὑγειονομικῶν διατάξεων ὡς πρὸς τὴν ταφὴν τῶν νεκρῶν, εἶχεν ἐμπαδισθῇ ὁλοτελῶς τὸ νὰ θάπτωνται οἱ τοιοῦτοι ἐντὸς τῶν περιβόλων τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ πλησίον συνοικιῶν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἤδη ἀπεφασίσθη, ἵνα ἐπιτραπῇ ἡ ἐν ταῖς ἰδίαις αὐτῶν ἐκκλησίαις καὶ μοναστηρίοις ταφὴ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν

διαφόρων ἐθνῶν, μὴ ἐμποδίζωνται δὲ ὡσαύτως τοῦ νὰ θάπτωσιν ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς ὅσαι οἰκογένειαι ἔτυχον ἀνέκαθεν ἵνα ἔχωσιν ἐν αὐτοῖς ἰδίους τάφους, ἐπὶ τῷ ὅρῳ μέντοι ὅπως, λαμβάνοντες πρῶτον τὴν ἄδειαν παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐπισήμως, θάπτωσιν αὐτοὺς ἐν τοῖς ἰδίοις αὐτῶν νεκροταφείοις, καθόσον ἀπαγορεύεται τούντεῦθεν ἵνα πωλῶνται καὶ ἀγοράζωνται ἐντὸς τῆς πόλεως τοιαῦτα ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν, ἔτι δὲ καὶ ἐπὶ τῷ ὅρῳ, ὅπως κλείωσιν αὐτὰ καλῶς διὰ λίθων καὶ πλίνθων εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ μὴ εἰσέρχηται ἀήρ· ὅσα δὲ πάλιν νεκροταφεῖα εἶσιν ἀπηγορευμένα, ταῦτα περιτειχισθῶσι, διὰ τοῦτο δοθεισῶν πρὸς οὓς δεῖ τῶν ἀναγκαίων διαταγῶν παρὰ τῆς ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως ἐμποδίζηται τούντεῦθεν πᾶσα πρᾶξις, μὴ οὖσα σύμφωνος πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ὑπαγορευούμεθα καὶ ἡμεῖς, ἵνα δώσωμεν ὁμοίως πρὸς οὓς δεῖ τὰς ἀναγκαίας περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου διαταγάς. Γραφοντες τοίνυν διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, καὶ κοινοποιοῦντες τὴν ῥηθεῖσαν ἀπόφασιν τῆς ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, καθ' ἣν ἐπιτρέπεται ἡ ταφὴ τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων ἐθνῶν ἐντὸς τῶν ἰδίων ἐκκλησιῶν καὶ μοναστηρίων, ἐπίσης δὲ καὶ ἡ ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν ταφὴ τῶν ἑαυτῶν νεκρῶν εἰς τὰς οἰκογενείας, ὅσαι ἀνέκαθεν ἔτυχον ἵνα ἔχωσιν ἰδίους τάφους, ἀπαγορεύεται δὲ ὅλως ἡ νέα ἀγορὰ καὶ πώλησις τάφων ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν Ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, ὅσαι οἰκογένειαι ἔχουσιν ἰδίους τάφους ἐν ταῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν δι' ἐπισήμων ἐγγράφων, εἰς τούτους καὶ μόνους θάπτωσι τοὺς ἑαυτῶν νεκροὺς, ἀφ' οὗ ὅμως λάβωσι πρῶτον τὴν ἄδειαν τῆς τοπικῆς διοικήσεως, φροντίζωσι δὲ ἐπομένως ἵνα κλείωσι τούτους καλῶς διὰ λίθων καὶ πλίνθων, ὅπως μὴ εἰσέρχηται καὶ ἐξέρχηται ἀήρ, εἰς τὸ ἑξῆς δὲ μηδεὶς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρόπων πωλήσῃ τόπον διὰ τάφον ἐν τοῖς περιβόλοις τῶν ἐκκλησιῶν, καθότι τοῦτο ὑπάρχει ὅλως ἀπηγορευμένον, ἔτι δὲ φροντίσωσιν οἱ ἀριθμοὶ εἰς ἕκαστον μέρος, ἵνα περιτειχίσωσιν ἀμέσως τὰ νεκροταφεῖα, ἐν γένει δὲ, πάντες θέλετε συμμορφωθῆ ἐντελῶς πρὸς τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῆς ὑψηλῆς αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἀπέχοντες ὅλως ἀπὸ πάσης πράξεως ἐναντίας πρὸς αὐτὴν, κατὰ τὸ ἀπαραίτητον ὑμῶν καθῆκον. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

ἀωξή.

—o—

106. Αἱ Πατρ. ἐπιχορηγήσεις καὶ αἱ εἰς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν Ἀρχιερατικαὶ συνδρομαί.

Τῇ ἰ. αὐγούστου ἐξεδόθη ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος, ἀφορῶσα τὴν καθυστέρησιν τῶν Πατρ. ἐπιχορηγήσεων καὶ τῶν εἰς τὴν Θεολ. σχολὴν Ἀρχιερατικῶν συνδρομῶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κ.τ.λ.

Οὐ λανθάνουσι τὴν αὐτῆς Ἱερότητα αἱ δυσχέρειαι τῶν οἰκονομικῶν πραγμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου καὶ τὸ ὑπέρογκον τῶν δαπανῶν αὐτοῦ, τακτικῶν καὶ ἐκτάκτων, καὶ ὅτι ἐκ τῶν κυριωτέρων πόρων καὶ μέσων τῆς ἀπαντήσεως αὐτῶν ὑπάρχουσι καὶ αἱ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν στελλόμεναι Πατριαρχικαὶ ἐπιχορηγήσεις. Ἀλλ' ὅμως ὄγδοος μὴν ἀριθμεῖται ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους, ἡ δὲ Ἱερότης της οὐδεμίαν ἔλαβε φροντίδα περὶ τῆς ἀποστολῆς τῆς ὡρισμένης τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτῆς Πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως. Ὑφ' ᾧ καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ ἀμηχανίᾳ τῆς παντελοῦς ἀνεχείας τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου, καὶ τῆς συσωρεύσεως τῶν ἀπείρων αὐτοῦ ἀναγκῶν καὶ τῶν ἀπαιτήσεων τῶν ἐχόντων λαμβάνειν, γενομένου λόγου καὶ φροντίδος Συνοδικῆς, ἐνεκρίθη ἐνεργηθῆναι ἀνυπερθέτως καὶ ἀπαραιτήτως τὴν εἴσπραξιν τοῦ δικαιώματος τούτου τῶν ἐπιχορηγήσεων ἀπὸ τῶν καθυστερούντων ἀδελφῶν ἁγίων Ἀρχιερέων. Καὶ ἐπὶ τούτῳ γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου Ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι, ὅπως, ἅμα τῷ λαβεῖν, ἐξοικονομήσασα ἀποστείλῃ, ὅσον τάχος, τὴν Πατριαρχικὴν ἐπιχορήγησιν αὐτῆς τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους γρ.
μηδεμίαν μετερχομένη πρόφασιν ἢ ἀναβολὴν, ἀπαράδεκτον ἐσομένην ἀπέναντι τῶν ἀμυθήτων, ὡς εἴρηται, στενοχωριῶν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου, ἀλλὰ προθυμουμένη φανῆναι συντελεστικὴ διὰ τῆς φιλοτίμου ἀποτίσεως τοῦ χρέους της τούτου, ἀξιουμένη καὶ τῶν ἐπαίνων καὶ εὐχῶν τῆς Ἐκκλησίας. Πρὸς δὲ τούτοις συναποστείλῃ καὶ τὴν ἐτήσιον συνδρομὴν αὐτῆς πρὸς τὴν Θεολογικὴν σχολὴν, ἧς τῆς εἰσπράξεως ἡ ποσοχὴ ὑπάρχει ὡρισμένη κατὰ Σεπτέμβριον ἑκάστου ἔτους, ὡς γνωρίζει, ὁπότε συμπίπτουσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς προμηθείας τῶν τοῦ χειμῶνος ἐρισθίων, καὶ ἄλλαι ἀπαραίτητοι δαπάναι τῆς σχολῆς, ὥστε ὑπάρχει τῶν ὧν οὐκ ἄνευ ἡ ἀποστολὴ καὶ τοῦ χρέους της τούτου. Περιμένομεν τοίνυν ἐν τά-

χει τὴν ἀποτελεσματικήν της ἀπάντησιν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς. φωξή. Λύγούστου ί.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Βερρόιας Σωφρόνιος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Κρήτης Διονύσιος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Φιλαδελφείας Μελέτιος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Θεσσαλονίκης Νικόδημος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.
† Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

—o—

107. Μοναστηριακὸν ζήτημα.

Τῇ ιϐ'. αὐγούστου ὁ Οἰκ. Πατριάρχης ἔπεμψε πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν ἡγεμόνα τῆς Ῥουμανίας τὴν παρὰ πόδας ἐπιστολήν, ἀφορῶσαν τὸ πολυθρύλλητον Μοναστηριακὸν ζήτημα.

Ὑψηλότατε καὶ γαληνότατε Ἡγεμών!

Ὅτε κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, ἐπαναλαβόντες τοὺς οἰακας τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου θρόνου, ἐπεστείλαμεν τὸ πρῶτον τῇ ὑμετέρᾳ γαληνοτάτῃ Ὑψηλότητι, λόγους εἰρήνης προσάγοντες αὐτῇ ἀπὸ προσώπου ἁπασῶν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἃς ἡ ἄδικος χεὶρ τοῦ προηγεμονεύσαντος ἀπεγύμνωσεν, ἡ ὑμετέρα γαληνοτάτη Ὑψηλότης γλυκεῖς καὶ παρηγόρους ἀντεφώνησεν ἡμῖν λόγους, τὴν ἐπανόρθωσιν ἐπαγγελλομένη τοῦ μεγάλου ἐκείνου ἀδικήματος.

Ἔκτοτε πᾶσαν ἀποθέμενοι βκρυθυμίαν καὶ τῇ ὑπομονῇ στηριχθέντες, ἤμεν ἐν χρηστοῖς ἐλπίσιν ἀπεκδεχόμενοι τὴν ἔκβασιν τῶν ἡγεμονικῶν ἐπαγγελιῶν καὶ ταῖς πρὸς Κύριον ἐνεκαρτεροῦμεν δεήσεσιν, εὐχόμενοι ὅπως, τῇ χάριτι αὐτοῦ μεταβαλὼν τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖα καὶ τὰς τραχείας εἰς ὁδοὺς λείας, συναντιλάβηται τῶν εὐσεβῶν σπουδασμάτων τῆς ὑμετέρας γαληνοτάτης Ὑψηλότητος, καὶ ἐξευμαρίσῃ τὴν ἐν εἰρήνῃ καὶ ἀγάπῃ Χριστιανοπρεπεῖ ἐπανάκλησιν τῆς καλῆς ἁρμονίας.

Ἀλλ' οὐ μικροῦ διαδραμόντος χρόνου καὶ τῶν προσδοκιῶν ἡμῶν μὴ πληρουμένων, λυπηραί τινες τέως διεδόθησαν φῆμαι, ὡς ἄρα ἡ ἡγεμονικὴ Κυβέρνησις, ἥκιστα τοῖς προεπηγγελμένοις στοιχοῦσα, προτίθεται μᾶλλον κορωνίδα ἐπιθεῖναι τῷ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀδικήματι δι' ἀπεμπολήσεως τῶν ἱερῶν κτημάτων. Ἀλλὰ τῇ φήμῃ ἐκείνῃ, καὶ τοι σφόδρα τὴν ψυχὴν ταραχθέντες, οὐδὲν τὴν ἀρχὴν ἐπιστεύσαμεν, καινοβούλων γεννήματα λογισάμενοι τὰ θρυλλούμενα.

Καὶ ἀληθῶς, ὁ ἐνταῦθα ἡγεμονικὸς ἀντιπρόσωπος κ. Ἀλέξανδρος Γολέσκος, πρὸς ὃν ἀπετάθημεν περιπαθῶς διαπυνθανόμενοι τίνα ἂν εἴη τὰ ἀκουόμενα, διεβεβαιώσατο ἡμῖν ὅτι ἀνυπόστατα ταῦτα καὶ τῶν φρονημάτων τῆς ἡγεμονικῆς Κυβερνήσεως ἀλλότρια· καὶ ὅτι ἔχει μὲν αὕτη, κατὰ τὸν ἐκδοθέντα, ψηφίσματι τῶν Βουλῶν, νόμον, πωλῆσαι κτήματά τινα τοῦ Κράτους διὰ λόγους δημοσίων ἀναγκῶν, ῥαδίως μέν τοι ἐπὶ τοῦ παρόντος ἐβουλεύσατο ἐφάψασθαι τῶν τοῖς παναγίοις τόποις προσηκόντων κτημάτων, μᾶλλον δὲ, καὶ ἐπείγεται προβῆναι εἰς εἰρηνικὴν συνεννόησιν, κατὰ τὸν ἁμοιβαῖον πόθον καὶ κατὰ τὰς ἐπαγγελίας τῆς ὑμετέρας γαληνοτάτης Ὑψηλότητος.

Πρὸς ταύτας δὲ τὰς διαβεβαιώσεις ἀπαντήσαντες τότε, ἐνεθέμεθα τῷ κ. Γολέσκῳ, ὅπως διαβιβάσῃ τῇ ὑμετέρᾳ γαληνοτάτῃ Ὑψηλότητι τὰς ἡμετέρας παρακλητικὰς ὑπομνήσεις καὶ διακομίσῃ ἡμῖν τὰς παρ' Αὐτῆς διασαφήσεις ἐπὶ τῶν λυπηρῶν ἀκουσμάτων ἐκείνων. Βραχὺ μέν τοι ἀπωνησάμεθα τῶν μειλικτηρίων ἐκείνων λόγων, Ὑψηλότατε ἡγεμών! διότι οὐ πολλαὶ πάνυ δεδηλώθησαν ἔκτοτε ἡμέραι, καὶ τὰ πράγματα ἐπελθόντα φρύδας ἀπέδειξαν ἁπάσας τὰς ἐλπίδας τῆς Ἐκκλησίας, ὡς δημοσίως κηρυχθείσης ἐν τῷ «Μηνύτορι» τοῦ Βουκουρεστίου τῆς εἰς πώλησιν ἐκθέσεως πλείστων ἐκ τῶν ἀκινήτων κτημάτων τοῦ τε παναγίου Τάφου, τοῦ ἁγιωνύμου Ὄρους Ἄθω, τοῦ Σιναίου Ὄρους καὶ τῶν Ῥουμελικῶν ἱερῶν Κοινοτήτων.

Καὶ ὁπόση μὲν συνεσχέθημεν ἀθυμίᾳ ἡμεῖς τε καὶ οἱ μακαριώτατοι συνάδελφοι ἡμῶν Πατριάρχαι καὶ οἱ τῶν ἱερῶν Κοινοτήτων προϊστάμενοι ἐπὶ τῇ οὕτως ἄρδην ἐπελθούσῃ τῶν χρηστῶν ἐλπίδων ἀνατροπῇ, περιττὸν πάντως λέγειν· διότι ψυχὴ φιλόχριστος καὶ φιλάνθρωπος, οἵα ἡ τῆς ὑμετέρας γαληνοτάτης Ὑψηλότητος, συνορᾷ παρ' ἑαυτῆς ὁπόσον πικρὸν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ εἰς νέους ἐμβληθῆναι ἀγῶνας μετὰ τοσαύτας δεινοπαθείας καὶ θλίψεις καὶ κακουχίας, ἃς ἀγογγύστως προείλετο ὑπομένειν, χάριν τῆς ἣν αὕτη μὲν ἐπεπόθησεν εἰρηνικῆς συνεννοήσεως, ἀνέκφυκτα δὲ καταργήσει ἡ τῶν ἱερῶν κτημάτων βιαία ἀποξένωσις.

Ἐπειδὴ δὲ, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ τῶν πραγμάτων ἀκμῇ, οὐδὲν ἀπελπίζομεν, ἐφ' ὅσον ἔχομεν τὴν ἐγγύην τῶν ἡγεμονικῶν λόγων τῆς ὑμετέρας Ὑψηλότητος, ἧς ταῖς χερσὶν ἐνεπιστεύσαμεν ἡ παντέφορος πρόνοια τὸν Χριστιανικὸν τοῦτον λαόν, ὡς εἰς ἔργα εὐσεβείας καὶ δικαιοσύνης ὁδηγηθησόμενον, καὶ πάλιν μετὰ πατρικῆς ἀγάπης προσερχόμεθα τῷ ὑμετέρῳ θεοστηρίκτῳ ἡγεμονικῷ Θρόνῳ ἀπὸ προσώπου ἁπάσης τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐκλιπαροῦμεν θερμῶς καὶ καθικετεύομεν τὸ γαληνότατον αὐτῆς ὕψος ἵνα ἀπο-

τρέψῃ καθάπαξ τὴν ἄδικον βουλὴν τῆς βιαίας ἐκποιήσεως τῶν ταῖς ἁγίαις τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίαις προσηκόντων ἀκινήτων κτημάτων.

Μὴ ἀνάσχοιτο ἡ ὑμ. Ὑψηλότης κοινωνῆσαι ἀλλοτρίων ἁμαρτημάτων, μηδὲ ἐμβάψαι τὸν κάλαμον εἰς ἀθέτησιν τῶν ἱερῶν διαθηκῶν τῶν ἀναποσπάστως ἀφιερωσάντων τῷ Θεῷ τὰς κτήσεις ταύτας. Φεισθήτω τῶν παθημάτων τῆς ἀδικουμένης Ἐκκλησίας, φεισθήτω δὲ καὶ τῆς συνειδήσεως τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ, εἰς ὃν προτίθενται ὠνια τὰ τῷ Θεῷ ἀφιερωμένα, συνεπισπῶντα ἐπὶ τοὺς οἴκους τῶν ὠνουμένων τὰς ἀρὰς τῶν γονέων αὐτῶν.

Εὐχόμεθα ἐκ βαθέων καρδίας πρὸς Κύριον ὅπως νεύσῃ εἰς τὴν καρδίαν τῆς ὑμ. γαληνοτάτης Ὑψηλότητος ἐπακοῦσαι τῆς φωνῆς ἡμῶν· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι παρήγορον ἔξομεν ἐν τάχει ἀπάντησιν παρὰ τῆς ὑμ. Ὑψηλότητος, ἣν πατρικῶς εὐλογοῦντες, καὶ τὰ κράτιστα παρὰ Κυρίου εὐχόμενοι τῷ τε ἡγεμονικῷ αὐτῆς οἴκῳ καὶ τῷ εὐσεβεῖ ὑπηκόῳ, ἐσμὲν κτλ. κτλ.

Αὐγούστου 12, 1868.

—o—

108. Πρόγραμμα τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καθημερινῶν ἐργασιῶν.

Πρὸς τακτοποίησιν τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καθημερινῶν ἐργασιῶν ἐξεδόθη τὸ παρὰ πόδας Πρόγραμμα.

« Ἐργάσιμοι ὧραι ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καθ' ἡμέραν εἰσὶν 6—8 κατὰ τὴν διάφορον ὥραν τοῦ ἐνιαυτοῦ.

Ἡ ἐργασία ἄρχεται τὸν σεπτέμβριον ἀπὸ τῆς 2 ὥρας τῆς ἡμέρας (Τουρκιστί)· τὸν ὀκτώβριον ἀπὸ τῆς 3· τὸν νοέμβριον, δεκέμβριον καὶ ἰανουάριον ἀπὸ τῆς 4· τὸν φεβρουάριον ἀπὸ τῆς 3· τὸν μάρτιον ἀπὸ τῆς 2· τὸν ἀπρίλιον ἀπὸ τῆς 1 1]2· τὸν μάϊον, ἰούνιον καὶ ἰούλιον ἀπὸ τῆς 1ης, καὶ τὸν αὔγουστον ἀπὸ τῆς 1 1]2. Λήγει δὲ, τὸ μὲν φθινόπωρον καὶ τὸν χειμῶνα, τῇ δεκάτῃ ὥρᾳ τῆς ἡμέρας· τὸ δὲ ἔαρ καὶ τὸ θέρος, τῇ ἐννάτῃ.

Κατὰ πᾶσαν δευτέραν, πέμπτην καὶ σάββατον, συνεδριάζουσα ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀπὸ πρωΐας, ἐργάζεται πέντε ὥρας κατὰ συνέχειαν.

Τὴν τρίτην καὶ τὴν παρασκευὴν, συνεδριάζον τὸ Ἐθν. Συμβούλιον περὶ μεσημβρίαν, ἐργάζεται τέσσαρας ὥρας κατὰ συνέχειαν.

Πᾶσαν τρίτην τῆς ἑβδομάδος συνεδριάζον τὸ Ἐκκλησιαστικὸν

δικαστήριον ἀπὸ πρωΐας, ἐργάζεται ἓξ ὥρας, μεταξὺ παρεμβαλλομένου ὡριαίου διαλείμματος πρὸς ἀνάπαυσιν.

Πᾶσαν παρασκευὴν συνεδριάζουσα ἡ Ἐκκλησιαστικὴ κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ πρωΐας, ἐργάζεται 3—4 ὥρας κατὰ συνέχειαν.

Ἐν ὅσῳ συνεδριάζει ἡ ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Ἐθν. Συμβούλιον καὶ δικάζει ὁ Μ. Πρωτοσύγγελλος, ἢ μόνος ἢ μετὰ τῶν δικαστικῶν συνέδρων, οὐδενὶ τῶν ἀναγκαιούντων Γραμματέων καὶ ὑπαλλήλων ἐπιτρέπεται, ἐπὶ ποινῇ ἐκπτώσεως τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ, τὸ ἀπολείπεσθαι τῶν γραφείων καὶ ὅλως ἀναχωρεῖν τῶν Πατριαρχείων πρὸ τῆς ὡρισμένης ὥρας. Ὁ δὲ τρίτος τῶν μεταφραστῶν καὶ ὁ Γραμματεὺς τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας μένουσιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἄχρι τῆς ἑνδεκάτης ὥρας.

Οὐδεμία ὑπόθεσις γίνεται δεκτὴ ἄνευ ἀναφορᾶς. Αἱ ἀναφοραὶ δίδονται διά τε τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας καὶ τῆς Μ. Ἀρχιδιακονίας μίαν τοὐλάχιστον ἡμέραν πρὸ τῆς διενεργήσεως αὐτῶν, ἵνα, ἐγκαίρως ἐπιψηφισθεῖσαι καὶ πρωτοκολληθεῖσαι, περιέλθωσιν ὅπου δεῖ. Πᾶσαι δὲ ἐπιγράφονται πρὸς τὴν Α. Θ. Π.

Αἱ ἀναφοραὶ συντάσσονται ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ εἰδικῷ γραφείῳ, κειμένῳ ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Πατριαρχείων ἀπέναντι τοῦ ἱεροῦ Βήματος τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ. Πρὸς σύνταξιν δὲ ἀναφορᾶς δίδονται τῷ γράφοντι 5—15 γρόσια.

Ἰδιαιτέρας ἀκροάσεις περὶ ὑποθέσεων χαρίζεται ἡ Α. Θ. Π. κατὰ πᾶσαν τετάρτην τῆς ἑβδομάδος. Ἐν δὲ ταῖς ἑορτασίμοις ἡμέραις μόνον φιλικαὶ ἐπισκέψεις εἰσὶ δεκταὶ, οὐδεμία δὲ ὑπόθεσις ἐνεργεῖται ἢ ἀκούεται, παρεκτὸς ἐκτάκτου καὶ κατεπειγούσης ἀνάγκης.

Ἄνευ τῆς εἰδήσεως τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου ἢ τοῦ Μ. Ἀρχιδιακόνου, οὐδεὶς εἰσάγεται παρὰ τῇ Α. Θ. Π.

Σχολάζουσιν αἱ συνήθεις τῶν Πατριαρχείων ἐργασίαι

1) κατὰ πάσας τὰς ἑορτασίμους ἡμέρας τοῦ ὅλου ἐνιαυτοῦ (*)·

2) κατὰ τὸ δωδεκαήμερον·

3) τὴν ἑβδομάδα τῆς Τυροφάγου μέχρι καὶ τῆς καθαρᾶς τρίτης·

(*) Ἡμέραι ἑορτάσιμοι, καθ' ἃς αἱ ἐργασίαι σχολάζουσιν, εἰσὶν αἱ Δεσποτικαὶ καὶ Θεομητορικαὶ ἑορταί, ἡ 1 καὶ 14 τοῦ σεπτεμβρίου, ἡ 26 τοῦ ὀκτωβρίου, ἡ 8 καὶ 30 τοῦ νοεμβρίου, ἡ 6 καὶ 12 τοῦ δεκεμβρίου, ἡ 7 καὶ 30 τοῦ ἰανουαρίου, ἡ 23 τοῦ ἀπριλίου, ἡ 8 καὶ 21 τοῦ μαΐου, ἡ 24 καὶ 29 τοῦ ἰουνίου, ἡ 20 τοῦ ἰουλίου, καὶ ἡ 29 τοῦ αὐγούστου· ἔτι δὲ ἡ ἑορτὴ τοῦ κατὰ καιροὺς Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ ἡ εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεις τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος.

4) τὴν μεγάλην ἑβδομάδα καὶ τὴν Διακαινήσιμον.

5) κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἐξετάσεων τῆς Θεολογικῆς σχολῆς.

Τὴν τετάρτην τῆς ἑβδομάδας ἀφιεροῖ συνήθως ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος εἰς ἐπίσκεψιν τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν σχολείων τῆς πρωτευούσης, ὁπότε ἀναπληροῖ αὐτὸν ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος, τούτου δὲ ἀπόντος, ὁ Μ. Ἀρχιμανδρίτης.

Ἐξεδόθη ἐκ τῶν Πατριαρχείων τῇ 1 Ἰουνίου 1868.

—o—

11. Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης.

Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι ἡ Μεγ. Ἐκκλησία, προνοοῦσα περὶ τῆς διατηρήσεως τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, συνέστησεν ἐσχάτως Κεντρικὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἀδελφότητα, ἐκδοῦσα καὶ Σιγιλλιώδες γράμμα καὶ Συνοδικὰς Ἐγκυκλίους πρὸς τοὺς ἁγ. Ἀρχιερεῖς. Τοιαύτην ἤδη Ἐγκύκλιον ἐξέδωκε καὶ πρὸς τοὺς Ἡγουμένους τῶν Σταυροπηγίων Μοναστηρίων ἐπ' αὐτῷ τούτῳ, καθόσον μάλιστα ἡ μεγαλώνυμος αὕτη σχολὴ ἐν δυσχερεστάτῃ εὑρίσκεται καταστάσει.

Ἰδοὺ ἡ ἐν λόγῳ ἐπιστολή.

« Πάντως οὐδαμῶς λανθάνει καὶ τὴν ὑμῶν Ὁσιότητα ὅτι ἡ τὰ πρώην ποτὲ κλεινὴ καὶ ἀκμαία καὶ μεγαλώνυμος Πατριαρχικὴ τοῦ Γένους σχολή, ἡ διὰ τοσούτων αἰώνων εἰς ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον Γένος ἡμῶν δαψιλῶς μετοχετεύουσα τὰ τῆς ὑψηλοτέρας καὶ ὀρθῆς ἐν Χριστῷ ἐπιστήμης καὶ διδασκαλίας νάματα, αὕτη, ἀπὸ πέντε που ἐτῶν εἰς τὸ ἔσχατον τῆς ἀπορίας περιελθοῦσα, διὰ τὸ πρό τινος καιροῦ ἀφηρῆσθαι τὰς αὐτῆς ἐπαρκεῖς καὶ μονίμους προσόδους, εἰς διαλύσεως μονονουχὶ περιέστη κίνδυνον, οὗ χάριν πολλῶν σκέψεων καὶ φροντίδων οὐκ ἐν παρέργῳ γενομένων, προύργου ἔδοξεν ἡμῖν καὶ τῇ περὶ ἡμᾶς ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ, τῷ ἐντίμῳ Ἐθνικῷ Συμβουλίῳ καὶ ἄλλοις τῶν ἐν τῷ ἡμετέρῳ Γένει λογάδων, κοινὴν Φιλεκπιδευτικὴν Ἀδελφότητα συγκροτῆσαι ἀπὸ τῶν φιλομούσων καὶ φιλογενῶν, τῶν ἐκ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος, εἰς ἄρσιν μὲν τοῦ ἐπισειομένου τῇ σχολῇ ἀφύκτου κινδύνου, ἐμπέδωσιν δὲ καὶ προκοπὴν ἀπρόσκοπον ἐν τῷ ἐπιόντι τοῦ τὰ πρῶτα φέροντος ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς ὁρίζοντι ἀρχαίου καὶ μεγάλου τούτου ἐπιστημονικοῦ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν σεμνώματος· ὃ δὴ καὶ ἔργον γέγονεν ἤδη τῇ παντοκρατορικῇ τοῦ Θεοῦ συνάρσει, καθὰ καὶ ὁ τῇδ' ἐπισυναπτόμενος αὐτῆς Κανονισμός, σὺν τῷ συνεκδεδομένῳ ἡμετέρῳ Πατριαρχικῷ καὶ Συνοδικῷ Σιγιλλιώδει Γράμματι, δῆλον καθίστησι. Καὶ ταῦτα μὲν τὰ ὄντως ἀγλαὰ καὶ ἀξιάγαστα φροντίσματα τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ ταύτῃ φιλόχριστων καὶ φιλογενῶν ψυχῶν ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς τοῦ Γένους μεγάλης Σχολῆς, καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ προόδου τῆς ἐν αὐτῇ πανταχόθεν φοιτώσης ὁμογενοῦς νεολαίας. Ἐπειδὴ δὲ ἐνεκρίθη Ἐκκλησιαστικῶς ἵνα καὶ τὰ ὑπὸ Σταυροπήγια Μοναστήρια, τὰ ἓν τε τῷ ἁγιωνύμῳ Ὄρει καὶ ἀλλαχοῦ κείμενα, καὶ οἱ ἐν αὐτοῖς διαπρέποντες Ἡγούμενοι, Προηγούμενοι καὶ Ἀρχιμανδρῖται καὶ οἱ λοιποὶ συνδιαιτώμενοι καὶ συνάσκούμενοι φιλογενεῖς καὶ φιλόχριστοι πατέρες προσκληθῶσιν εἰς τὴν πνευματικὴν ταύτην παιδαισίαν, εἴγε ἡ ἐκ μέρους καὶ αὐτῶν πρόθυμος συναντίληψις οὐχ ὅπως τῷ ὑψίστῳ Θεῷ εὐάρεστός ἐστιν ὁμολογουμένως, ἀλλὰ καὶ τὸ κοινὸν σέβας τῶν Χριστιανῶν πρὸς τοὺς ἱεροὺς αὐτοὺς τόπους ὑπεραυξήσει πρὸς εὔκλειαν αὐτῶν καὶ πάνδημον ἔπαινον· διὰ ταῦτα, συνιστῶντες καὶ τῇ ὑμετέρᾳ διαπρεπεῖ φιλογενείᾳ καὶ τῷ ἐνθέῳ ζήλῳ τὸ θεοφιλὲς ἅμα καὶ ἐθνωφελὲς τοῦτο ἔργον, προτρεπόμεθα τὴν ὑμῶν Ὁσιότητα καὶ ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, ἐν φροντίδι γενόμενοι, ὡς εἰκός, περὶ τῆς ἀκροσφαλοῦς καὶ τῇ ἀληθείᾳ θλιβερᾶς καὶ τὰ μάλιστα καχεκτικῆς πορείας καὶ καταστάσεως τοῦ μεγάλου τούτου Πατριαρχικοῦ καὶ Ἐθνικοῦ διδακτηρίου καὶ ἀγλαίσματος, τὰ ἔσχατα, μικροῦ δεῖν, ὑπ' ἀπορίας κινδυνεύοντος, καὶ μὴν καὶ περὶ τῆς ἀναποδράστου ἀνάγκης τῆς καλῆς αὐτοῦ συντηρήσεως καὶ προαγωγῆς, ἀξίως τῆς προγονικῆς εὐκλείας καὶ τῶν τοῦ αἰῶνος ἀπαιτήσεων καὶ τῆς προόδου τῶν περὶ ἡμᾶς λαῶν, καὶ διεξελθόντες ἐν προθύμῳ διανοίᾳ καὶ καρδίᾳ τό τε ἡμέτερον Ἐκκλησιαστικὸν Σιγιλλιῶδες Γράμμα καὶ τὸν κοινῇ ἐγκεκριμένον τε καὶ τύποις συνεκδεδομένον Κανονισμὸν τῆς ἐν λόγῳ Ἀδελφότητος, ἃ δὴ καὶ συναποστέλλομεν ὑμῖν ἐν ἰδίῳ τεύχει ἔντυπα, οὐ μόνον ἡ κοινότης τῆς ἱερᾶς ὑμῶν Μονῆς συνδράμῃ φιλοτίμως καὶ μετὰ γενναιότητος τὸ καθ' ἑαυτὴν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ ἀσκουμένων πατέρων οἱ τὰ πρῶτα φέροντες, φιλοτιμηθέντες, προσενέγκωσιν ἢ ἐφάπαξ ἢ ἐνιαυτίσιους τὰς συνδρομὰς αὐτῶν, διαβιβάζοντες πρὸς τὴν ἐπὶ τούτῳ συστηθεῖσαν ἐνταῦθα Ἐπιτροπὴν, δι' ἧς ἕκαστος οἶδε καὶ δύναται ἀσφαλεστέρας ὁδοῦ, συνάμα δὲ καὶ ἀκριβῆ κατάλογον τοῦ ὀνόματος καὶ τοῦ ἐπωνύμου τῶν καταγραφησομένων εὐεργετῶν καὶ μελῶν τῆς Φιλεκπαιδευτικῆς ταύτης Ἀδελφότητος, καθὰ ὁρίζεται ἐν τῷ ὀγδόῳ ἄρθρῳ τοῦ Κανονισμοῦ. Οὕτω γὰρ ποιοῦντες, δικαίως μὲν τεύξεσθε τῶν παρὰ τῆς Ἐκκλησίας εὐλογιῶν καὶ ἐπαίνων, δικαίως δὲ καὶ τὸν κοινὸν σέβασμὸν ἑαυτοῖς περιάψεσθε παρὰ τῷ ἡμετέρῳ εὐσεβεῖ Γένει, καὶ ὃ μέγιστον, τῶν ἐπαξίων ἀπολαύσετε ἀμοιβῶν ἔν τε τῷ νῦν αἰῶνι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι παρὰ τοῦ μισθαποδότου Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

ᾠξή. σεπτεμβρίου ά.

(Ἕπονται αἱ Συνοδικαὶ ὑπογραφαί).

—o—

110. Ἐγκύκλιος περὶ ἰδιοκτησίας τῶν ξένων ὑπηκόων.

—

Ἐξεδόθη ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος, ἀφορῶσα τὴν ἔκδοσιν τοῦ νέου Κανονισμοῦ, τοῦ περὶ ἰδιοκτησίας τῶν ξένων ὑπηκόων διαλαμβάνοντος.

Ἔστω γνωστὸν καὶ τῇ αὐτῆς Ἀρχιερωσύνῃ, ὅτι, ἐπειδὴ ὑψηλῇ ἀνακτορικῇ εὐμενείᾳ ἐνεκρίθη ἵνα ἀρθῇ ἡ μέχρι τοῦδε ἀπαγόρευσις τοῦ κατέχειν τοὺς ξένους ὑπηκόους κτήματα ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ ἐπικρατείᾳ, παραχωρηθῇ δὲ αὐτοῖς τὸ χαίρειν τὰ αὐτὰ τοῖς Αὐτοκρατορικοῖς ὑπηκόοις δικαιώματα, ὑπὸ τῷ ὅρῳ τοῦ ὑποκεῖσθαι κἀκείνους εἰς τὰς αὐτὰς ὑποχρεώσεις, αἷς καὶ οὗτοι ὑπόκεινται, διὰ ταῦτα συνταχθεὶς καὶ προεκδοθεὶς ὁ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου Κανονισμὸς, καθορίζων τὰ πρακτέα ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελον ἀπολαύει τῶν τῆς ἰδιοκτησίας δικαιωμάτων οἱ ξένοι ὑπήκοοι, ἐγένετο παραδεκτὸς ὑπὸ τῶν ἐφεξῆς μόνον Κυβερνήσεων, ἤτοι Ἀγγλίας, Γαλλίας, Σουηδίας καὶ Βελγίου, καὶ ὑπογραφεὶς ἤδη ὁπότε τοῦ ὑψηλοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν καὶ τῶν ἐν Βασιλευούσῃ ἐχόντων πρεσβειῶν τῶν διαληφθεισῶν Κυβερνήσεων, ἀντηλλάγη μεταξὺ αὐτῶν, οὔσης ἀνακτορικῆς ἐπινεύσεως, ἵνα καὶ διὰ τὰς Κυβερνήσεις, αἵτινες τοὺνυν τεῦθεν ἤθελον παραδεχθῇ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, μόνη ἡ σημείωσις τῆς παραδοχῆς των ὑπάρχει ἱκανή. Ὅπως δὲ διατηρῶνται ἀπαραλλάκτως τὰ ἐν αὐτῷ τῷ Κανονισμῷ διαλαμβανόμενα, καὶ καταβάλληται πᾶσα προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν καλὴν διαχείρισιν τῶν πράξεων, δι' ἃς ἐδόθη ἑκατέρωθεν ὑπόσχεσις καὶ ἀσφάλεια, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ἐπὶ παντὸς πράγματος, μὴ γενομένης ἐν τῇ ἀρχῇ καλῆς χρήσεως, τοῦτο ἐξερχόμενον τῆς περιφερείας του, ἀποβαίνει δύσκολον νὰ ἐπαναχθῇ εἰς τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν αὐτοῦ· καὶ ἐπειδὴ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ἀντικείμενον ὑπάρχει οὐ μικρᾶς σπουδαιότητος ἄξιον, ἀπεστάλη καὶ πρὸς ἡμᾶς ὑψηλὸν Βεζυρικὸν διάταγμα, ὑπαγορεῦον ὅπως, διακοινώσαντες ταῦτα εἰς οὓς δεῖ, ἐπιστήσωμεν τὴν κοινὴν προσοχὴν περὶ τῆς ἀπαραλλάκτου καὶ ἄνευ παραδρομῆς ἢ λάθους ἐνεργείας τῶν ἐν τῷ Κανονισμῷ διαλαμβανομένων. Τούτων τοίνυν ἀντίτυπα ἀποστέλλοντες καὶ τῇ αὐτῆς Ἀρχιερωσύνῃ, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα καὶ διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἐπιστολῆς, ὅπως κοινοποιήσῃ πᾶσι τοῖς ἐπαρχιώταις αὐτῆς εὐλογημένοις Χριστιανοῖς, καὶ συγχρόνως ὑπαγορεύσῃ αὐτοῖς ἐντόνως, ἵνα καταβάλληται παρ' αὐτῶν ἡ ἀπαιτουμένη προσοχὴ, ὥστε ἐν ταῖς ἐνεργουμέναις πράξεσιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τῆς τῶν ξένων ὑπηκόων ἰδιοκτησίας, νὰ ἐφαρμόζωνται, ἄνευ τινὸς παραδρομῆς ἢ λάθους, τὰ ἐν αὐτοῖς ὡρισμένα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

φωξή. σεπτεμβρίου Ε'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος. † Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος. † Ὁ Βερροίας Σωφρόνιος.
† Ὁ Κρήτης Διονύσιος. † Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Φιλαδελφείας Μελέτιος. † Ὁ Γάνου καὶ Χώρας Χρύσανθος.
† Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος. † Ὁ Κορυτσᾶς Νεόφυτος
ἐν Χριστῷ ἀγαπηταὶ ἀδελφοί.

—o—

111. Ἀπόδειξις Πατριαρχικὴ περὶ μνηστειῶν.

—

Τὴν ιέ. Ὀκτωβρίου ἀνεγνώσθη ἐν ταῖς τῆς πρωτευούσης ἱεραῖς ἐκκλησίαις ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις περὶ μνηστειῶν, σύμφωνος τῇ πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς προσταλείσῃ ἐγκυκλίῳ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπανταχοῦ εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Παρὰ τὴν ἀδιάλειπτον μέριμναν, ἣν ἀείποτε καταβάλλει ἀξιοχρέως ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ὑπὲρ τῶν πνευματικῶν συμφερόντων τῶν ἁπανταχοῦ εὐσεβῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων, κρίνουσα χρέος ἵνα κήδηται καὶ προνοῇ καὶ ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς εὐταξίας αὐτῶν καὶ τῆς ἀποφυγῆς ἐπιφυμφων πράξεων ἐν ταῖς κανονικαῖς αὐτῶν σχέσεσι, καθῆκον ἐθεώρησε διακοινῶσαι καὶ τὰς ἐφεξῆς προνοητικὰς συμβουλὰς καὶ διαταγὰς, ἀφορώσας τὸ ἀναπαυτίαστον καὶ ἄμεμπτον τῶν νομίμων μνηστειῶν, καθ' ὅσον αὗται εἰσὶν αἱ πρῶται βάσεις τῆς ἐν ἀγάπῃ καὶ Χριστιανικῇ εἰρήνῃ καὶ συζυγικῇ ἁρμονίᾳ συμβιώσεως τῶν μνηστευομένων· καθότι μετὰ δυσαρεσκείας οὐ μικρᾶς βλέπει, ὅτι ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους τούτου ἀντικειμένου συμβαίνουσι καθ' ἑκάστην πολλαὶ καὶ ἀνοίκειοι καταχρήσεις καὶ ἀταξίαι, ἐξ ὧν προκύπτουσι διενέξεις καὶ διαπληκτισμοί, καὶ τελευταῖον, διαλύσεις ἀρραβώνων, οὐ μόνον ὀνειδος φέρουσαι καὶ κατηγορίαν, ἀλλὰ καὶ ζημίας ἀμφοτέρων τῶν μνηστευομένων μερῶν· αἰτία δὲ τούτων ὑπάρχει τὸ ἀπόλυτον καὶ ἀκανόνιστον

τοῦ τε χρόνου τῆς μνηστείας καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν συναλλαττομένων ἀρραβώνων, καὶ ἄλλαι παροράσεις καθημερόντων ἐκ μέρους τῶν τε γονέων καὶ τῶν μνηστήρων, καθὰ τοιαῦτα ἡμέραι προκύπτουσι δυσάρεστα παραδείγματα· καθότι πρῶτον ἐν τῷ μεταξὺ τῆς μνηστείας διαστήματι, ὅπερ πολλάκις παρατείνεται καὶ εἰς χρόνους ὁλοκλήρους, ὑπάρχει ἐλευθέρα ἡ εἴσοδος καὶ ἔξοδος τῶν νέων μνηστήρων εἰς τὰς οἰκίας τῶν πενθερῶν, καὶ ἀκώλυτος ἡ συναναστροφὴ τῶν μνηστευθέντων· ἔπειτα, ἐκτὸς τῶν λόγῳ ἀρραβῶνος ἀνταλλαττομένων μνήστρων, δίδονται εἰς τὰς ἑορτὰς καὶ δωρεαὶ βαρύτιμοι, ἐπακολουθοῦσι δὲ καὶ ἔξοδα μάταια καὶ ἀνωφελῆ καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς μνηστείας· συμπεσούσης δὲ δυσαρεσκείας τινὸς μεταξὺ αὐτῶν, τότε ἀναφύονται προφάσεις ἐπὶ διαλύσει πρὸς φιλοκέρδειαν, καὶ ἀπαιτήσεις διπλασίων ἀρραβώνων, καὶ ἀγωγαὶ ζημιῶν καὶ ἐξόδων, καὶ πλεῖστα ἄλλα ἄτοπα παρέπονται, πηγάζοντα, ὡς προέφημεν, ἐκ τοῦ ἀκανονίστου καὶ ἀορίστου καὶ ἀτάκτου τρόπου τῶν μνηστειῶν. Ταῦτα τοίνυν γενικῶς καταργοῦντες καὶ ἐξαλείφοντες τοῦ λοιποῦ ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς, Συνοδικῇ ἐγκρίσει καὶ ἀποφάσει, συμβουλεύομεν πατρικῶς καὶ παραγγέλλομεν Ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ἐν πάσῃ συγκροτήσει μνηστείας, ἥτις ὀφείλει νὰ γίνηται ἐν παρουσίᾳ τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ δύο τῶν προκριτωτέρων τῆς ἐνορίας, οἱ μὲν μνηστευόμενοι ἔχωσι τὴν νόμιμον ἡλικίαν, προθεσμία δὲ προσδιορίζηται ἑξάμηνος, ἢ τὸ πολύ, ἑνὸς ἔτους μέχρι τῶν γάμων, οἵτινες δέον ἵνα ἐκτελῶνται ἐξ ἅπαντος ἐν τῇ λήξει τῆς προθεσμίας ταύτης καὶ οὐχὶ περαιτέρω· τὰ δὲ λόγῳ ἀρραβῶνος διδόμενα ἀμοιβαίως ψιλὰ σύμφωνα θέλουσι συνίστασθαι εἰς δακτύλια ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν ἀξίας ἀναλόγου τῆς καταστάσεως τῶν μνηστευομένων, καὶ αὐτὰ μόνα λογίζωνται ὁ καθ' αὐτὸ ἀρραβών, ὅστις, ἐν περιπτώσει διαλύσεως τυχὸν τῆς μνηστείας, ἔχει ἐπιστρέφεσθαι διπλάσιος παρὰ τοῦ μετανοοῦντος μέρους, λείψωσι δὲ ὅλως διόλου καὶ αἱ κατὰ τὸ διάστημα τῆς μνηστείας κακῶς ἐθιζόμεναι δωρεαὶ τόσον παρὰ τοῦ μνηστῆρος, ὅσον καὶ παρὰ τῆς μνηστῆς. Καθότι αἱ φιλοδωρίαι οὐδαμῶς λογίζονται ὡς ἀρραβών, οὔτε ἐπιστρέφονται διπλάσιαι, συμβαινούσης διαλύσεως, καθὰ ἐπίσης καὶ τὰ ἐκ φιλοτιμίας ματαίας καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν γινόμενα ἔξοδα καὶ φαγοπότια εἰς οὐδὲν μετροῦνται, οὔτε ἀπαιτοῦνται παντελῶς, μὴ γενομένου τοῦ γάμου. Ἐν τούτοις δὲ, κατὰ τὴν ἡμέραν τῶν ἀρραβώνων, δέον ἵνα συντάττωνται καὶ τὰ ἀμοιβαῖα προικοσύμφωνα, ὑπογραφόμενα παρ' ἑκατέρων τῶν μερῶν καὶ μαρτυρούμενα ὑπὸ τῶν παρευρισκομένων, ἤτοι τοῦ ἱερατικῶς προϊσταμένου καὶ τῶν προκρίτων. Πρὸ πάντων δὲ, οἱ μνηστῆρες μηδόλως ἔχωσιν ἐλευθέραν τὴν εἴσοδον καὶ ἔξοδον, μηδὲ συναναστρέφωνται καὶ συνδιασκεδάζωσι μετὰ τῶν μνηστῶν αὐτῶν, ἐκτὸς ἐπισήμων καὶ ὡρισμένων ἐπισκέψεων κατὰ τὰς ἐπισήμους ἡμέρας, ὄντος γνωστοῦ ἐκ λυπηρᾶς πείρας, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπολύτου τῶν μνηστήρων συναναστροφῆς προκύπτουσι πολλὰ

ἄτοπα καὶ πολλαὶ ἀρρυαὶ, προκαλοῦσαι ἐπὶ τέλους τὴν διάλυσιν τῆς μνηστείας. Ταῦτα κατὰ καθῆκον Ἐκκλησιαστικὸν καὶ πατρικὸν κοινοποιοῦμεν ὑμῖν, ὅπως ἐκλείψωσιν αἱ μέχρι τοῦδε συμβαίνουσαι καταχρήσεις ἐπὶ τῶν μνηστειῶν, εἰς τρόπον ὥστε, μετὰ τὴν διακοίνωσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν τούτων συμβουλῶν καὶ προνοητικῶν διαταγῶν, ὁπότε ἀναφυῇ διένεξις καὶ διαφορὰ τῶν μεμνηστευμένων, ὁ μὴ φυλάξας ταύτας, εἴτε ἐκ τῶν γονέων, εἴτε ἐκ τῶν μνηστήρων, μηδόλως εἰσακούηται εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτοῦ, ἀλλ' ἀπορρίπτωνται πᾶσαι αἱ ἀπαιτήσεις, αἱ μὴ συνᾴδουσαι πρὸς τὰ ἀνωτέρω διατυπωθέντα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀωξή.

—o—

112. Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ γάμου.

Ἡ Μεγ. Ἐκκλησία ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας Π. Ἀπόδειξιν περὶ γάμου, ἀξιεπαίνῳ Ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ, καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. « Πάντα κατὰ τάξιν καὶ εὐσχημόνως γινέσθω », φησὶν ὁ Θεῖος Ἀπόστολος, ὑποδεικνύων εὔτακτον καὶ εὐσχήμονα τὸν βίον τῶν Χριστιανῶν, καὶ ὑποτιθέμενος τὸ ἀμέμπτον καὶ σεμνοπρεπὲς ἐν παντὶ ἔργῳ καὶ πάσῃ πράξει τοῦ πολιτεύματος αὐτῶν. Διὰ τοῦτο, καθὼς περὶ πάντων, οὕτω καὶ περὶ τοῦ γάμου ὅροι ἐτέθησαν Ἐκκλησιαστικοί τε καὶ πολιτικοὶ, καὶ Κανόνες ἐθεσπίσθησαν, καθ' οὓς ἐκτελεστέον τὸ μέγα τοῦτο μυστήριον, ἵνα ὑπάρχῃ καὶ λογίζηται σύμφωνον τῇ Ἀνατολικῇ ἐντολῇ καὶ παραδόσει, καὶ εὐσχημον καὶ ἄμεμπτον κατὰ πάντα. Ἔνιοι μέν τοι τῶν Χριστιανῶν, καταφρονοῦντες τῶν ἱερῶν τούτων διατάξεων, καὶ περιορίζοντες τὸν σκοπὸν τοῦ μυστηρίου περὶ μόνον τὰ σωματικὰ τέλη καὶ ὠφελήματα, ἐκτραχηλίζονται εἰς ἀθεμιτουργίας ψυχοβλαβεῖς, τῶν μὲν νεανίδων ἐπ' ἐλπίδι συζεύξεως παραδιδουσῶν τὴν τιμὴν αὐτῶν, τῶν δὲ ἀνδρῶν ἀνοήτως συναρπαζομένων ὑπὸ νεανικῆς ὁρμῆς, ὥστε ἡ νόμιμος καὶ θεάρεστος συζυγία, ἥτις ὀφείλει ἔχειν προηγουμένην τὴν σωφροσύνην καὶ τὴν διὰ τῶν στεφάνων ἀμωμίαν τῶν παρθενικῶν ἀρετῶν, γίνεται ἀποτέλεσμα πορνείας καὶ εἶδος τιμωρίας καὶ βιαίου ζυγοῦ, οὗ αἱ συνέπειαι οὐδὲν ἄλλο εἰσὶν ἢ ὄνειδος ἀνεξάλειπτον καὶ διηνεκὲς, διχόνοιαι καὶ φιλονεικίαι ἀκατεύναστοι, καὶ συμβίωσις πλήρης δεινοπαθειῶν καὶ ἀνησυχίας, καθὼς βλέπομεν τὰ τοιαῦτα παραδείγ-

ματα καθ' ἑκάστην. Διὰ ταῦτα τοίνυν καὶ ἡ Μετριότης ἡμῶν, ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς ἀξιογρέου κεκινημένοι πρὸς ἐξάλειψιν τῆς σκανδαλώδους καὶ πολυβλαβοῦς ταύτης παρεκτροπῆς καὶ καταχρήσεως, καὶ ἀπαρατρέπτως ἐμμένοντες ταῖς διαγορεύσεσι τῶν περὶ τούτου κειμένων ἱερῶν καὶ πατροπαραδότων νόμων καὶ θεσπισμάτων, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν Ἐκκλησιαστικῶς, καὶ θεσπίζομεν ἀρεταθέτως καὶ ὁριστικῶς, Συνοδικῇ συνδιασκέψει καὶ ἀποφάσει, ἵνα ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἑξῆς ὑπάρχωσι κεκωλυμένα καὶ παντάπασιν ἀσυγχώρητα τὰ ἐκ πορνείας συνοικέσια· διὸ καὶ πᾶσα νεᾶνις ὀφείλει νουνεχῶς προσέχειν καὶ φυλάττειν, ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, τὴν ἀγνότητα καὶ ὑπόληψιν τῆς σωφροσύνης αὐτῆς, μηδαμῶς προδιδόναι τὴν τιμὴν αὐτῆς ἐπ' ἐλπίδι ὑπανδρείας, μήτε παρασύρεσθαι πειθομένη ἀπατηλαῖς καὶ ἄφρασιν ὑποσχέσεσιν ἀλόγου καὶ ἐσκοτισμένης νεανικῆς ὁρμῆς καὶ ἀσυνεσίας. Καλῶς δὲ γινωσκέτω ἑκάστη, ὅτι ἐκ τῆς τοιαύτης ἀπάτης καὶ παραπείσεως οὐδὲν ὠφεληθήσεται, ἀλλὰ τὸ κοινὸν ὄνειδος καὶ τὴν ἀτιμίαν καὶ τὴν ἀνωφελῆ θερίσει μεταμέλειαν· ἡ γὰρ Ἐκκλησία οὐδεμίαν ἀγωγὴν καὶ αἴτησιν κατηναγκασμένης στεφανώσεως παραδέξεται τοῦ λοιποῦ τῶν οὕτω παρεκτρεπομένων νεανίδων· ἀλλ' ὁ μὲν ἀκλαστος ἀνὴρ, ὁ τολμήσων τοιοῦτον ἁπάτης ἀνοσιούργημα, ἀφοῦ ἐλεγχθῇ, παιδευθήσεται δι' αὐστηρᾶς σωματικῆς ποινῆς, ἐπὶ ἓν ὅλον ἔτος περιωρισμένος καὶ καταναγκαστικῶς ἐργαζόμενος· ἡ δὲ ἀπατηθεῖσα νεᾶνις ἐγκαταλειφθήσεται μετὰ τοῦ κοινοῦ ὀνείδους τῶν οἰκείων καὶ συγγενῶν, καὶ μετὰ ζημίας τῆς τιμαλφοῦς τιμῆς καὶ παρθενίας αὐτῆς. Τοῦτ' αὐτὸ πληροφορούμενοι καὶ οἱ γονεῖς καὶ οἱ κηδεμόνες, καταβαλλέτωσαν τὴν δέουσαν ἄγρυπνον προσοχὴν περὶ τὰς σχέσεις καὶ συναναστροφὰς τῶν οἰκείων θυγατέρων, οὐ μόνον τὰς μετὰ ξένων καὶ ἀδιαφόρων ἀνθρώπων, ἀλλὰ καὶ τὰς μετὰ τῶν οἰκείων μνηστήρων αὐτῶν, ἀποφεύγοντες φρονίμως τὰ ἐκ τῆς πυκνῆς εἰσόδου καὶ συναναστροφῆς παρεπόμενα ἄτοπα καὶ τὰς λυπηρὰς συνεπείας, καὶ καλῶς ἐνθυμούμενοι, ὅτι, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, οὐδεμία μεσιτεία καὶ μεσολάβησις εὑρήσει χώραν παρὰ τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐφ' ᾧ, πρὸς διηνεκῆ καὶ καθημερινὴν ἀνάμνησιν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης ἡμῶν νουθεσίας καὶ ἐντολῆς, διατάσσομεν ἵνα ἡ παροῦσα Ἐκκλησιαστικὴ Ἀπόδειξις τοιχογραφηθῇ ἐν τῷ νάρθηκι παντὸς ἱεροῦ ναοῦ τῆς Πρωτευούσης, ὅπως ἕκαστος τῶν εὐσεβῶν, εἰσερχόμενος καὶ ἐξερχόμενος, ἀναγινώσκῃ αὐτὴν καὶ δεόντως ῥυθμίζῃ ἑαυτὸν καὶ τοὺς οἰκείους αὐτοῦ, συνῳδὰ ταῖς τῆς Ἐκκλησίας σωτηριώδεσιν ἐντολαῖς καὶ παραγγελίαις. Οὕτω τοίνυν ποιήσατε, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ, καθὼς ὑμῖν γράφοντες ἐντελλόμεθα, ἵνα καὶ ἡ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος ᾖ μετὰ πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

ωξή.

113. Ἐπέτειος συνεδρίασις τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος.

Τῇ κθ'. σεπτεμβρίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ἐγένετο ἡ ἐπέτειος συνεδρίασις τῶν μελῶν τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος ἐν Πατριαρχείοις, παρόντων 24 μελῶν, ὧν τὰ 15 κληρικά. Καὶ πρῶτον μὲν ἡ Α. Θ. Π. διὰ καταλλήλου προσφωνήσεως ἀνέπτυξε τὴν σπουδαιότητα τοῦ πράγματος καὶ τὴν διὰ τοιούτων μέσων ἐκτέλεσιν μεγάλων ἔργων παρὰ τοῖς πεπολιτισμένοις λαοῖς, καὶ τὸ μέγεθος τῆς εὐεργεσίας, ἣν πρὸς τὸ Ἔθνος ὁ σκοπὸς τῆς ἐν λόγῳ Ἀδελφότητος προτίθεται.

Ἀναγνωσθείσης ἀκολούθως τῆς λογοδοσίας ὑπὸ τοῦ Γραμματέως, ἐγένετο ἡ, κατὰ τὸν Κανονισμὸν, ἀντικατάστασις τῶν τριῶν μελῶν τῆς ἑξαμελοῦς Ἐπιτροπῆς διὰ ψηφοφορίας. Ἐξελέγησαν δὲ ὡς τοιοῦτοι ὁ παν. ἅγ. Βοδενῶν κ. Νικόδημος (ἀντὶ τοῦ παν. ἁγ. Χίου), ὁ κ. Χ. Γ. Κωνσταντινίδης (ἀντὶ τοῦ κ. Ἀθαν. Νικολαΐδου), καὶ Γραμματεὺς ὁ κ. Ν. Γεωργιάδης (ἀντὶ τοῦ κ. Ἰ. Ἀριστοκλέους). Ἐμειναν δὲ ἐκ τῶν παλαιῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ὁ Σ. ἅγ. Δέρκων (πρόεδρος), ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Εὐστάθιος Κλεόβουλος καὶ ὁ κ. Ἀνδρ. Βαλλιάνος.

Ἐκ τῆς γενομένης λογοδοσίας κατεδείχθη ὅτι τὸ κεφάλαιον τῆς Ἀδελφότητος συμποσοῦται περὶ τὰς 560 λίρας, ἐξ ὧν 23 ἐξωδεύθησαν δι' ἀνάγκας τοῦ γραφείου, καὶ 150 καθυστεροῦντο. Ἐκτῶν λοιπῶν τό ἥμισυ προώρισται διὰ τὰς ἀνάγκας τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, τὸ δ' ἕτερον ἥμισυ, χρησιμεῦον ὡς ἀπευθεματικὸν κεφάλαιον, ἔμελλεν ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ διαχειρισθῇ ἐπὶ τὸ ἐπωφελέστερον.

Ἰδοὺ ἡ προσφώνησις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου.

Σεβασμία καὶ ἀξιώτιμος τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν καὶ τέκνων ἡμήγυρις!

Εἰς τὸν δεύτερον ἤδη, θεία συνάρσει, τῆς εὐρύθμου καὶ συστηματικῆς αὐτῆς ἐνεργείας εἰσῆλθεν ἐνιαυτὸν ἀπὸ τοῦ ἐνεστῶτος μηνὸς σεπτεμβρίου ἡ ἐπ' ὀνόματι τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει μεγάλης καὶ Πατριαρχικῆς τοῦ Γένους Σχολῆς συστᾶσα ταῖς τῆς Ἐκκλησίας εὐλογίαις Κεντρικὴ Φιλεκπαιδευτικὴ αὕτη Ἀδελφότης. Καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ προκαταρχῇ τῆς νέας ἐ-

νιαυσίου περιόδου ὁρίζει ὁ ἐν ἰσχύϊ Κανονισμὸς τὴν τῆς αἰσίως διανυθείσης αὐτῆς πορείας ἀναθεώρησιν, ἐπὶ τούτῳ συνεκαλέσαμεν σήμερον τὴν φιλόχριστον ὑμῶν ἀγάπην εἰς ἔκτακτον συνεδρίασιν, ὅπως, συνῳδὰ τῷ ἰῷ, ᾧ ζῷ καὶ ὑφ᾽ ἅρθρῳ τοῦ Κανονισμοῦ, τὰ ἐν τῇ πρωτευούσῃ κατοικοῦντα ἢ παρεπιδημοῦντα μέλη, ἀκροασάμενα τῆς ἐκθέσεως τοῦ Γραμματέως τῆς τὰ τοῦ σώματος τούτου διευθυνούσης ἐντίμου Ἐπιτροπῆς, καὶ σαφῶς ἐγγύθεν κατομαθόντα τὴν ἐνιαύσιον πορείαν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, καὶ σπουδαίως συσκεψάμενα περὶ τῶν κατ᾽ αὐτὴν, βελτιώσωσι μὲν ἀπὸ κοινοῦ εἴτι ἴδοιεν βελτώσεως καὶ κοινῆς ἐπιμελείας δεόμενον, τὸ δὲ πορισθὲν ἀργύριον διαβῶνται οὐδὲν ἧττον ἀσφαλῶς, ἢ καὶ ὀνησιφόρως τῷ πρωτεύοντι κοινωφελεῖ καὶ ἱερῷ σκοπῷ τῆς Ἀδελφότητος καὶ τῆς Ἐθνικῆς Σχολῆς, ὑπὲρ ἧς ἡ Ἀδελφότης συνεκροτήθη, καὶ ἐφεξῆς προβῶσιν ὁμοθυμαδὸν εἰς τὴν προσήκουσαν ἀντικατάστασιν τῶν ἀποχωρητόντων τριῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τριῶν ἑτέρων, ὁμοίως πλήρη τὰ ἐχέγγυα παρεχομένων περὶ τῆς μετὰ ζήλου καὶ δραστηριότητος συμπράξεως καὶ ἐνεργείας ἐπὶ προκοπῇ τε καὶ κατευοδώσει τοῦ ἐθνοσωτηρίου τούτου φροντίσματος, ἐξ οὗ τελεσφορεῖσθαι ἐλπίζομεν ἀποδείξει, σὺν Θεῷ, τὴν κεντρικωτέραν καὶ ἀρχαιοτέραν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ σχολῶν οὐ μόνον ἀνταξίαν τοῦ ἀρχαίου καὶ πολλοῦ αὐτῆς κλέους, ἀλλὰ δὴ καὶ τῆς ἐνεστώσης ἐποχῆς οὐδαμῶς ἀναξίαν.

Ναί, ἀδελφοὶ ἐν Χριστῷ ἀγαπητοὶ καὶ υἱοὶ περισπούδαστοι! Ἐν τῷ σήμερινῷ αἰῶνι, καθὼς οἱ πάντες γινώσκουσιν, αἰῶνι διαφερόντως προοδευτικῷ καὶ φιλεπιστήμονι, καὶ τέχναι, καὶ βιωτικὰ ἐπιτηδεύματα, καὶ οἱ πολιτικοὶ ἀναβαθμοὶ, καὶ ἡ λοιπὴ κοινωνικὴ ἐπίδοσις καρπωδέστερον εὐδοκιμοῦσι, καὶ εὐστοχώτερον ἐπιτυγχάνονται, καὶ τελεσφοροῦσι διὰ τῆς συστηματικῆς καὶ τῆς, ὡς οἷόν τε, εὐρυτάτης ἐκπαιδεύσεως. Τὸ δὲ βαρόμετρον, οὕτως εἰπεῖν, τῆς τῶν λαῶν κοινωνικῆς λαμπρότητος καὶ τελειότητός εἰσι τὰ τῆς παιδείας ἀγλαοφανῆ μνημεῖα καὶ ἀνάκτορα. Πανεπιστήμια καὶ Ἀκαδημίαι, Γυμνάσιά τε καὶ Λύκεια, Μουσεῖα καὶ Βιβλιοθῆκαι, Λέσχαι καὶ Σύλλογοι, καὶ τὰ τοιαῦτα καταστήματα, ἐν οἷς, ὡς ἐν κατόπτρῳ, ἐνδάλλεται καὶ ἀπαστράπτει ὅλη ἡ ἱστορικὴ μεγαλειότης καὶ ἡ ζωτικότης τῶν ἐθνῶν.

Ἡ Μετριότης ἡμῶν, οὐδαμῶς ἀμφιβάλλουσα, ὅτι πάντας τοὺς ὁμογενεῖς ἀνεξαιρέτως φλέγει πῦρ φιλοτιμίας Ἐθνικῆς ὑπὲρ τῆς καθολικῆς εὐημερίας καὶ κοινωνικῆς προόδου τοῦ Γένους ἡμῶν καὶ ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας διὰ τελειοτέρων ἐκπαιδευτικῶν καθιδρυμάτων, μετ᾽ ὀδύνης ὅμως ὁρῶμεν τοὺς πλείους αὐτῶν ὑπὸ δειλίας καὶ νάρκης κατεχομένους διὰ τὴν ἔλλειψιν δῆθεν ἀργυρίου, τοῦ μοχλοῦ τούτου πάσης γενναίας ἐπιχειρήσεως καὶ παντὸς προοδευτικοῦ σχεδίου. Πάνυ δ᾽ εὐαρίθμητοι διανοοῦνται, ὅτι ἔστι δυνατὸν καὶ ῥᾴδιον τὸ καταστῆσαι τὸν τῶν ἀτόμων ἰδιώτην πλοῦτον θησαυρὸν κοινὸν τοῦ ὅλου Ἔθνους διὰ τῆς ἐπ᾽ ἀ-

γαθῷ συνεταιρίσεως τῶν πολλῶν, οὐ πολλὰ συμβαλλομένων, ἀλλ᾽ ὀλίγιστα κερμάτια· ὀλίγοι σκέπτονται, ὅτι ἡ δοκοῦσα ἐν κοινῷ χρηματικὴ ἀνέχεια, ὀρθῶς ἐξεταζομένη, προέρχεται οὐκ ἐξ ἀληθοῦς ἀνεχείας καὶ πενότητος τῶν ἐπὶ μέρους βαλαντίων, ἀλλὰ μᾶλλον ἐκ τοῦ μὴ θέλειν ἕκαστον καταβάλλειν ἐτησίως ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ δύναμιν ὀλίγον ἀργύριον, τὸ δὲ κατ᾽ ἔτος συναγόμενον κατὰ μικρὸν συναύξειν καὶ πληθύνειν τῇ βαθείᾳ τοῦ πολύχειρος ἐράνου καὶ τοῦ τὰ πάντα γονιμοποιοῦντος καὶ ἐπ᾽ ἄπειρον πληθύνοντος τοκοφόρου χρόνου, ὥστε τὰς μεμερισμένας καὶ στοιχειώδεις καὶ κεντρόφυγας δυνάμεις τῶν ἐπὶ μέρους Χριστιανῶν εἰς μίαν συγκεντρώσασθαι κεφαλαιοῦχον ἑπτῶν μιᾶς κεντρικῆς καὶ πανισχύρου δυνάμεως, ἧς ἔμπροσθεν τὰ δυσχερέστατα καὶ κολοσσαῖα ἔργα καταντῶσιν ἓν ἁπλοῦν θέλω καὶ τελέσθητι.

Καὶ πόσον μὲν ἡ ἀλληλοσυνέργεια τοῦ περὶ τὸ ἐργάζεσθαι ἀδελφικοῦ συνεταιρισμοῦ ἀποβαίνει σφύδρα μεγαλουργὸς καὶ μεγαδύναμος, μαρτυρείτωσαν τὰ σοφώτατα καὶ διὰ τοῦτο ἰσχυρὰ καὶ ζάπλουτα τῆς Ἑσπερίας ἔθνη, ἐν οἷς οὐδὲν δημόσιον κτίριον ἢ ἔργον, οὐδεμία ἐπιχείρησις λαμπρά τε καὶ δαπανηρὰ παρασκευάζεται ἐξ ἑνὸς ταμείου ἰδιωτικοῦ ἢ ἀπὸ τοῦ Θησαυροῦ τῆς Κυβερνήσεως, ἀλλὰ τὰ πάντα παρὰ χιλίων καὶ μυρίων συνεταίρων, πάντων μετὰ τῆς αὐτῆς ὑποχρεώσεως καὶ προθυμίας εὐτελὲς ποσὸν καταβαλλόντων, ὑπὲρ οὗ οὔτε πλούσιος, οὔτε πένης δύναται γογγύσαι, ἢ προβαλέσθαι τὴν ἀνέχειαν.

Ἐὰν οὖν ἡμεῖς περὶ τὰ ἡμέτερα ὀπισθοδρομῶμεν, ἢ ὧμεν στάσιμοι, καὶ ὑπὸ τῆς ἐν κοινῷ ἀχρηματίας κινδυνεύωμεν, μηδένα ἕτερον αἰτιώμεθα παρὰ τὴν ῥοπὴν ἡμῶν πρὸς τὴν διαίρεσιν καὶ τὸν μερισμὸν, παρὰ τὴν παντελῆ ἀνέχειαν καὶ ἀποστροφὴν πρὸς πάντα συνεταιρισμὸν κοινωφελῆ. Ὀπίσω δὲ καὶ ἡ τοῦ χρόνου εὐεργετικὴ ἀντίληψις καὶ συμμαχία τὰ πάντα χιλιοπλασιάζει καὶ ἐκπληκτικῶς μεγαλουργεῖ, ἐρωτήσατε τὴν φύσιν, ἥτις ἐξ ἑνὸς σπέρματος τῇ συνδρομῇ τοῦ χρόνου συγκατασκευάζει τοὺς ὄγκους τῶν φυτῶν, τῶν ζώων, τῶν ὀρέων καὶ τῶν ποταμῶν, τὰ στρώματα τῶν ὀρυκτῶν καὶ τῶν μετάλλων. Ἐρωτήσατε τοὺς τοκιστὰς καὶ τραπεζίτας, ἵνα εἴπωσιν ὑμῖν, ἐκ πόσου ποσοῦ ἀρξάμενοι, κατώρθωσαν διὰ πολυχρονίου ἐργασίας ἀριθμεῖν τὸ καθημερινὸν αὐτῶν εἰσόδημα κατὰ χιλιάδας.

Ἀλλ᾽ ὅπως δήποτε ἂν ἔχωσι τὰ περὶ τούτων, ἡμεῖς ὡς Πατριάρχης ἅμα καὶ τῆς φιλοχρίστου ταύτης Ἀδελφότητος ταπεινὸς προστάτης καὶ πρόεδρος καὶ μέλος ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς ταχθέντες, καὶ θεία ἐπινεύσει εὐμοιρήσαντες τῆς ὁμοθύμου γνώμης τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἐντίμων Συμβούλων καὶ προκρίτων, οὐδὲν, τὸ ἐφ᾽ ἡμῖν, παρελείψαμεν, ὅπως διά τε γράμματος σιγιλλιώδους καὶ διὰ Κανονισμοῦ ἐντύπου, καὶ δι᾽ ἀγγελιῶν Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ ἐκδεδομένων, καὶ δι᾽ ἐγκυκλίων Ἐκκλησιαστικῶν πρός τε τοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς καὶ πρὸς τὰς εὐαγεῖς σταυροπηγιακὰς Μονὰς τοῦ Θρόνου, οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ διὰ κα-

θχμερινῶν ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ προφορικῶν προτροπῶν καὶ παραινέσεων συχήσωμεν τὸν καθ' ἡμᾶς θεοφιλῆ καὶ διαφερόντως φιλανθρωπικὸν τοῦτον Σύλλογον τῇ γενικῇ ἁπάντων τῶν ὁμογενῶν συμπαθείᾳ τε καὶ προστασίᾳ εἰς ἐμπέδωσιν καὶ προκοπὴν αὐτοῦ τε καὶ τῆς Ἐθνικῆς καὶ Πατριαρχικῆς σχολῆς, ὑπὲρ ἧς συνέστη τῇ χάριτι τοῦ τὰ πάντα τελεσιουργοῦντος καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὄντος τῶν ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ συναγομένων εὐσεβῶν Χριστιανῶν Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ὥρα δὲ ἤδη ἐπακοῦσαι καὶ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Κανονισμοῦ, καὶ ἐφεξῆς τῆς ἐκθέσεως τοῦ Γραμματέως καὶ εἰσηγητοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς, ἵνα ἐν τάξει χωρήσωμεν εἰς τὸν σκοπὸν τῆς παρούσης Συνελεύσεως.

—

Ἰδοὺ καὶ ἡ λογοδοσία, ἡ ὑπὸ τοῦ Γραμματέως κ. Ἀριστοκλέους ἀναγνωσθεῖσα.

Παναγιώτατε καὶ Θ. Δέσποτα,

Σεβαστὴ καὶ ἀξιέπαινος ὁμήγυρις!

Συγκροτηθείσης σήμερον τῆς ἐτησίας γεν. Συνελεύσεως τῶν μελῶν τῆς ἐπ' ὀνόματι τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἡ τὰ τῆς Ἀδελφότητος διοικοῦσα ἐν ἐνεργείᾳ ἐξαμελὴς Ἐπιτροπὴ προάγεται, ἵνα ὑποβάλῃ ταύτῃ, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ιζ'. ἄρθ. τοῦ Κανονισμοῦ τῆς ῥηθείσης Ἀδελφότητος, τὴν ἐνιαύσιον λογοδοσίαν αὐτῆς, ὡς ἑπομένως:

Ἅπαντες οἱ ἀπὸ τῆς συστάσεως τῆς Ἀδελφότητος μέχρι σήμερον ἐγγραφέντες συνδρομηταὶ αὐτῆς εἰσι 249 τὸν ἀριθμόν. Τούτων οἱ μὲν ἐφάπαξ συνδραμόντες εἰσὶν 23, οἱ δὲ λοιποὶ 226 εἰσὶ τακτικοὶ ἐτήσιοι συνδρομηταί· ἐν αὐτοῖς εἷς μόνος ὑπάρχει μέγας εὐεργέτης τῆς Ἀδελφότητος, κατὰ τὸν Κανονισμόν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κύριος κ. Γρηγόριος, συνεισενεγκὼν ἐφάπαξ λίρας 100. Μετὰ δὲ τὴν Α. Θ. Π. ὁ τὰ πλείω ἐφάπαξ προσενεγκὼν ἐστὶν ὁ Ἅγ. Σταγῶν κ. Θεόφιλος, δοὺς λίρας 25. Αἱ ἐκ τοῦ ἄνωθι διαληφθέντος ἀριθμοῦ τῶν συνδρομητῶν εἰσπρακτέαι λίρ. κατὰ τὸ ἤδη λῆγον ἔτος τῆς Ἀδελφότητος συγκεφαλαιοῦνται εἰς 565 τὸν ἀριθμόν, ἀλλὰ τούτων αἱ μὲν 430 εἰσεπράχθησαν, αἱ δὲ 135 καθυστεροῦνται. Ἀπὸ τοῦ ποσοῦ δὲ τῶν εἰσπραχθεισῶν 430 λιρῶν ἐπληρώθησαν προχείρως εἰς τὸ ταμεῖον τῆς Μ. σχολῆς λίραι 150, δι' ἔξοδα δὲ ἀναγκαῖα τῆς Ἀδελφότητος ἐδαπανήθησαν ἀπὸ τῆς συστάσεως αὐτῆς ἕως σήμερον λίραι 23 1)3, ὑπολείπονται δὲ ἐν τῷ ταμείῳ αὐτῆς λίραι 256:6.

Αὕτη ἐστὶν ἡ κατὰ τὸ ἤδη λῆξαν ἔτος τῆς Ἀδελφότητος διενεργηθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς διαχείρισις. Ὁδὲ πλούσιος ἐν ἐλέει Θεὸς διδότω τὰ μείζω καὶ τελειότερα.

Τὴν δ' ἑπομένην κυριακὴν ἡ Α. Θ. Π., ὡς προστάτης καὶ πρόεδρος τῆς ἐν λόγῳ Ἀδελφότητος, ἀπέστειλε τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον μετὰ καὶ ἰδίων πιττακίων πρὸς τοὺς κατὰ τὰ προάστεια τοῦ Βοσπόρου κατοικοῦντας προκρίτους καὶ εὐπόρους ὁμογενεῖς. Ἡ ἐκδρομὴ αὕτη τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου ὑπῆρξεν ἐπιτυχὴς, τιμῶσα καὶ τὸν ἀποστείλαντα καὶ τὴν τῶν ὁμογενῶν φιλοτιμίαν· διότι ὁ μὲν πρεσβευτὴς τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου ἐν Λονδίνῳ κ. Κωνστ. Μουσοῦρος πασᾶς ἐγένετο μέγας εὐεργέτης τῆς Ἀδελφότητος, καθὼς καὶ ὁ Χρηστάκης ἐφέντης Ζωγράφος, προσενεγκόντες ἅπαξ 100 λίρας· οἱ δὲ κκ. Ἀριστείδης βέης Βαλτατζῆς, Γ. Ζαρίφης, Ἀνδρ. Βαλλιάνος καὶ Ἰωάννης βέης Μουσοῦρος ἐγένοντο εὐεργέται, προσενεγκόντες ἀνὰ 50 λίρας κτλ.

—o—

114. Διαμαρτύρησις ἀφορῶσα τὸ Μοναστηριακὸν ζήτημα.

—

Ὁ Οἰκ. Πατριάρχης καὶ οἱ λοιποὶ κυριάρχαι τῶν ἐν τῇ Ῥουμανίᾳ Γραικικῶν Μοναστηρίων ἀπηύθυναν πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν Ἐξωτερικῶν ὑπουργὸν τῆς Ὑψ. Πύλης καὶ πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν Μ. Δυνάμεων τὴν ἑξῆς Διαμαρτύρησιν.

Ἐκ δημοσιεύσεων ἐπισήμων τοῦ *Μηνύτορος* τοῦ Βουκουρεστίου οἱ ὑποφαινόμενοι ἔμαθον ἐσχάτως, ὅτι ἡ κυβέρνησις τῆς Α. Γ. Υ. τοῦ ἡγεμόνος Καρόλου τῆς Ῥουμανίας προτίθεται νὰ ἐκποιήσῃ διὰ πωλήσεως αἰωνίου πολλὰ ἐκ τῶν ἐν ταῖς Ἡνωμέναις Ἡγεμονίαις ὑποστατικῶν, ἀμπέλων καὶ κτιρίων, τῶν ἀνηκόντων τοῖς ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἁγίοις Τόποις, ὥστε τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως αὐτῶν χρήματα νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς ἀπότισιν τῶν χρεῶν, ὑφ' ὧν ὁ τόπος εὑρίσκεται καταβαρυνόμενος.

Τὸ ἐγχείρημα τοῦτο τῆς Ῥουμανικῆς κυβερνήσεως, ὅπερ τοσούτῳ μᾶλλον παρίσταται ἐκπλήξεως ἄξιον, ὅσῳ συμβαίνει μετὰ ῥητὰς καὶ ἐπανειλημμένας διαβεβαιώσεις, δοθείσας παρὰ τῆς Α. Υ. τοῦ ἡγεμόνος Καρόλου πρὸς τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας περὶ οὗ διατρέφει ἡ Α. Γ. πόθου εἰρηνικῆς διὰ συνεννοήσεως ἀμέσου λύσεως τοῦ ἐκκρεμοῦς διατελοῦντος Μοναστηριακοῦ ζητήματος, τὸ ἐγχείρημα, λέγομεν, τοῦτο οὐ μόνον ἀποτελεῖ πρᾶξιν παραβιάσεως, τῆς μέλλον ἀξιοπρίστου, κατ' ἰδιοκτησίας ξένης, ἀλλὰ καὶ ἀνατρέπει προδήλως τὰς διεθνεῖς συμβάσεις τοῦ πρωτοκόλλου τῆς 29ης μαΐου 1864, δι' ὧν αἱ Ὑψηλαὶ Δυνάμεις, αἱ τὴν ἐν Παρισίοις συνθήκην συνυπογράψασαι, ἐγγυήθησαν τὸ ἄθικτον τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ τῶν προσόδων αὐτῶν, συνθέμενοι αὐταῖς λέ-

ξουν, ὅτι « οὐδεμία πρᾶξις ἐκποιήσεως τῶν κτημάτων ταύτων δύναται νὰ ἐνεργηθῇ, ἡ δὲ τῶν προσόδων συντήρησις ὀφείλει νὰ ἐξασφαλισθῇ μέχρι τῆς τελείας περατώσεως τῶν ἀμφισβητήσεων ».

Ἐν τοιαύτῃ τῶν πραγμάτων καταστάσει, ἐπειδὴ οἱ ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἅγιοι Τόποι εἰσὶ μόνοι ἰδιοκτῆται τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ Μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Προσκυνημένων* γνωριζομένων· ἐπειδὴ τὴν ἰδιοκτησίαν ταύτην προστατεύει τό τε πολιτικὸν καὶ διεθνὲς δίκαιον, τὸ μὲν πρῶτον, καθ' ὅσον οἱ τίτλοι τῆς ἰδιοκτησίας καὶ ἡ δι' αἰώνων κατοχὴ οὐδέποτε ἠμφισβητήθησαν ἐνώπιον τῶν ἁρμοδίων δικαστηρίων, τὸ δὲ δεύτερον, καθ' ὅσον αἱ Ὑψ. Δυνάμεις, αἱ ὑπογράψασαι τὸ πρωτόκολλον, οὗ προεμνήσθημεν, ἐγγυήθησαν τὸ ἄθικτον τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων καὶ τῶν προσόδων αὐτῶν· ἐπειδὴ αἱ νομοθετικαὶ διατάξεις, δι' ὧν ἡ κυβέρνησις τῆς Ῥουμανίας ἐπειράθη νὰ νομιμοποιήσῃ τὴν ἁρπαγήν, ἀνεκηρύχθησαν ὑπὸ τοῦ εἰρημένου πρωτοκόλλου ὡς ἄκυροι· ἐπειδὴ ἐνώπιον τοσούτου προφανοῦς καὶ βεβαίου δικαίου, αἱ βιαιοπραγίαι, ἃς μετῆλθε κατὰ τῶν κτημάτων τούτων ἡ Ῥουμανικὴ κυβέρνησις, οὐδεμίαν δύνανται νὰ ἔχωσι νόμιμον ἀξίαν· ἐπειδὴ ἡ ῥηθεῖσα κυβέρνησις διὰ μόνης τῆς διαρκοῦς βίας ἔχει τὴν κατακράτησιν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κτημάτων· ἐπειδὴ κατὰ συνέπειαν αἱ δημοπρατήσεις καὶ κατακυρώσεις, ἃς ἀναγγέλλει ὁ *Μηνύτωρ* τοῦ Βουκουρεστίου, ἐὰν πράγματι τελεσθῶσιν, οὐδὲν ἔχουσι νόμιμον κῦρος.

Ἐπειδὴ οἱ λεγόμενοι ἀγορασταὶ τῶν ῥηθέντων κτημάτων δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν εἰμὴ ὡς κακῇ πίστει νομεῖς, καὶ ὡς προφανῶς συνένοχοι μυστικῆς συνεννοήσεως μετὰ τοῦ λεγομένου πωλητοῦ ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ παραστήσωσι τὴν πρᾶξιν αὐτῶν ὡς πραγματικῶν δικαίων μεταβιβάσεων, — ἕνεκα τούτων ὅλων τῶν λόγων, οἱ Ἅγιοι Τόποι τῆς Ἀνατολῆς, προλαμβάνοντες καὶ ἐν τῇ παρούσῃ περιστάσει τὰς ἐνδεχομένας ἐκ τῆς σιωπῆς αὐτῶν ἐπιβλαβεῖς παρεξηγήσεις, ἐπιφυλάττουσιν ἐκπεφασμένως πάντα τὰ δίκαιά ἑαυτῶν καὶ ἐπικαλούμενοι ἁπάσας τὰς προλαβούσας διαμαρτυρίας, ὅσας παρέστησαν κατὰ τῆς Ῥουμανικῆς κυβερνήσεως, καὶ διακηρύττοντες ἐκείνας ἀμειώτους, διαμαρτύρονται καὶ πάλιν πρῶτον μὲν κατὰ τῆς κυβερνήσεως τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν τῆς Ῥουμανίας, διακηρύττοντες ἀκύρους καὶ ἀνισχύρους τὰς πωλήσεις τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων τῶν Ἁγίων Τόπων, τὰς ἐν τῷ *Μηνύτωρι* ἀναγγελθείσας, καὶ πᾶσαν ἄλλην ἐκποίησιν οἱανδήποτε, ἣν ἤθελε πειραθῇ νὰ ἐνεργήσῃ ἡ Ῥουμανικὴ κυβέρνησις ἐπὶ τῶν εἰρημένων κτημάτων· διακηρύττοντες ἐπίσης τὰς δημοπρατήσεις καὶ κατακυρώσεις τῶν κτημάτων τούτων ὡς βιαίας καὶ παρανόμους ἔν τε τῷ συνόλῳ αὐτῶν, καὶ ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα· διακηρύττοντες προσέτι τοὺς δημοσίους λειτουργοὺς καὶ ὑπαλλήλους, τοὺς παραστεμένους καὶ ἐνεργοῦντας ἐν ταῖς δημοπρατήσεσιν ὡς ἐνόχους πωλήσεως ἀλλοτρίων.

Δεύτερον δὲ διαμαρτύρονται οἱ Ἅγιοι Τόποι κατὰ τῶν λεγομένων ἀγοραστῶν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κτημάτων, καὶ διακηρύττουσιν ἄκυρον καὶ ἀνίσχυρον τὴν ἀγορὰν αὐτῶν, καταγγέλλοντες πρὸς πάντας τοὺς τοιούτους ἀγοραστὰς καὶ πρὸς ἕνα ἕκαστον αὐτῶν, ὅτι θεωρηθήσονται ὡς κακῇ πίστει νομεῖς καὶ συνένοχοι πωλήσεως ἀλλοτρίων, ὅτι ἡ κατοχὴ αὐτῶν οὐδὲν ἕξει νόμιμον ἀποτέλεσμα, ὅτι αἱ παρ' αὐτῶν πληρωμαὶ χρημάτων ἔσονται ἄκυροι, καὶ ὅτι οὐδεμίαν ἕξουσιν ἰσχὺν νόμιμον οἱ λεγόμενοι οὗτοι ἀγορασταὶ πρὸς μεταβίβασιν δικαιωμάτων τινῶν, εἰς οὓς παραδώσουσιν ἐφεξῆς τὴν κατοχήν, ἐν ᾗ καθίστανται ἐκνόμως καὶ διατηροῦνται ὑπὸ τῆς ἐνόπλου δυνάμεως.

Παρὰ ταῦτα, οἱ Ἅγιοι Τόποι καθιστῶσιν αὐτήν τε τὴν Ῥουμουνικὴν κυβέρνησιν καὶ τοὺς ἀγοραστὰς τῶν εἰρημένων κτημάτων, ἄνευ ἐξαιρέσεως ἀνηλικιότητος ἢ προικοδοτήσεως, ἢ ἄλλης οἱασδήποτε περιστάσεως, ἀλληλεγγύως συνυπευθύνους εἰς ὅλας τὰς ζημίας, τὰς προελευσομένας ἐκ τῶν τοιούτων πωλήσεων, ζημίας, ὧν ἐπὶ τοῦ παρόντος ὁ καταλογισμὸς ἀνέφικτος ἕνεκα τοῦ ἀπείρου μεγέθους τοῦ προσγινομένου τοῖς Ἁγίοις Τόποις ἀδικήματος.

Κατὰ συνέπειαν τῶν ἐκτεθέντων, οἱ Ἅγιοι Τόποι τῆς Ἀνατολῆς, εὑρισκόμενοι ἐν θέσει, ἐξ ἧς ἀδυνατοῦσι νὰ παραστήσωσι τὰς διαμαρτυρίας αὐτῶν ἐνώπιον τακτικῶν δικαστηρίων, τόσον ὡς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν τῶν Ἡνωμένων Ἡγεμονιῶν, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τοὺς λεγομένους ἀγοραστὰς τῶν κτημάτων, περὶ ὧν ὁ λόγος, καθυποβάλλουσι τὰς διαμαρτυρίας αὐτῶν ταύτας ἐνώπιον τῆς Ὑψ. Πύλης καὶ τῶν ὑψηλ. ἐγγυητριῶν Δυνάμεων, τῶν συνυπογραψασῶν τὸ πρωτόκολλον τῆς 29ης μαΐου 1864, αἳς ἀπόκειται τὸ καταστῆσαι σεβαστὰς τὰς διεθνεῖς συμβάσεις, δι' ὧν τὰ κτήματα τῶν Ἁγίων Τόπων ἐτέθησαν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς τιμῆς τῶν ὑψηλῶν Δυνάμεων.

Ἐν Κωνστ]πόλει, τῇ 25 σεπτεμβρίου 1868.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων
Ἀρχιμανδρίτης ΙΑΚΩΒΟΣ.

Οἱ Ἐπίτροποι τοῦ Ἁγ. Ὄρους Ἄθω
ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ Λαυριώτης καὶ ΑΡΣΕΝΙΟΣ Ἰβηρίτης.

Ὁ ἀντιπρόσωπος τοῦ Ὄρους Σινᾶ Ἀρχιμ. ΠΑΡΘΕΝΙΟΣ.

115. Ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπίσκεψις περὶ προσκλήσεως εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ Σύνοδον.

Τῇ γ'. ὀκτωβρίου, ἡμέρᾳ πάμπτῃ, ἐλθόντες εἰς τὴν Μ. Πρωτοσυγκελλίαν ἀββάδες δύω ἐκ τῆς συνοδίας τοῦ κ. Βρουνόνη, τοποτηρητοῦ τῆς Α. Μ. τοῦ Ῥώμης Πάπα ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξητήσαντο ἡμέραν καὶ ὥραν ἀκροάσεως παρὰ τῷ παναγιωτάτῳ Πατριάρχῃ ἐκ μέρους τοῦ Δὸμ-Τέστα, ὡς τοποτηρητοῦ τοῦ ἐν Ῥώμῃ ἀποδημοῦντος κ. Βρουνόνη. Ἡμέρα ὡρίσθη αὐτοῖς τὸ σάββατον (ὃ 8ὸρίου)· ὥρα δὲ ἡ μεταξὺ 3—5 τῆς ἡμέρας.

Περὶ τὴν δ'. ὥραν τοῦ σαββάτου ἦλθεν ὁ Δὸμ-Τέστας, συνοδευόμενος καὶ ὑπὸ τριῶν ἑτέρων ἀββάδων, ὧν ὁ Α'. ἐλάλει ὁπωσοῦν καὶ τὰ Ἑλληνικά, οἱ δὲ πάντες ἐλάλουν τὰ Γαλλικά. Μετὰ τὴν ἐν τῇ Πρωτοσυγκελλίᾳ γενομένην δεξίωσιν καὶ περιποίησιν, ὡδηγήθησαν ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα.

Ἐλθόντες παρὰ τῇ Α. Θ. Π. μετὰ τὸν χειρασπασμὸν αὐτοῦ ἐκαθέσθησαν, τῇ φιλόφρονι προτροπῇ τοῦ Πατριάρχου. Ἐνῷ δὲ ἡ Α. Θ. Π. ἔτι ἐξηκολούθει τὰς εἰωθυίας ποιούμενος φιλοφρονήσεις καὶἀβροφροσύνας, ἠγέρθησαν πάντες, καὶ τοῦ Δὸμ-Τέστα ἐξαγαγόντος ἐκτοῦ κόλπου αὐτοῦ φυλλάδιόν τι χρυσόδετον μετὰ πινακίδων ἐρυθροπορφύρων, καὶ ὀρέγοντος αὐτὸ ταῖς χερσὶ τοῦ Πατριάρχου, ὁ μετ' αὐτὸν ἀββᾶς εἶπεν Ἑλληνιστί. « Ἐν ἀπουσίᾳ τοῦ κ. Βρουνόνη, ἐρχόμεθα νὰ προσκαλέσωμεν τὴν Ἁγιότητά σας εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ γενησομένην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος τῇ 8 δεκεμβρίου, καὶ ἐπὶ τούτοις σᾶς παρακαλοῦμεν νὰ δεχθῆτε τὴν παροῦσαν προσκλητήριον ἐπιστολήν ».

Ἡ Α. Θ. Π. νεύσασα διὰ τῆς χειρὸς ἵνα κατατεθῇ ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου, ὅπερ ἐβάσταζεν ὁ Δὸμ-Τέστας χρυσόδετον φυλλάδιον, καὶ ἵνα καθεσθῶσιν, εἶπε μετὰ σπουδαίου ὕφους, ἐμφαίνοντος πατρικὴν ἀγάπην καὶ ἱλαρότητα,

« Ἐὰν ἡ ἐφημερὶς τῆς Ῥώμης καὶ ἐξ αὐτῶν ἀρυσάμεναι αἱ λοιπαὶ ἐφημερίδες δὲν ἐδημοσίευον τὴν τῆς Α. Μακαριότητος προσκλητήριον ἐπιστολὴν εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ, ὡς λέγετε, Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, καὶ ἑπομένως, ἐὰν ἠγνοοῦμεν τὸν σκοπὸν καὶ τὸ περιεχόμενον τῆς ἐπιστολῆς καὶ τὰς ἀρχὰς τῆς Α. Μ., εὐχαρίστως ἠθέλομεν ἀποδεχθῆ γράμμα παρὰ τοῦ Πατριάρχου τῆς παλαιᾶς

Ῥώμης πεμπόμενον, προσδακῶντες ν' ἀκούσωμεν νέον τι. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων διαδοθεῖσα ἤδη προσκλητήριος ἐπιστολὴ ἐφανέρωσε τὰς ἀρχὰς τῆς Α.Μ., ἀρχὰς ὅλως ἀπαδούσας εἰς τὰς τῆς ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, διὰ τοῦτο μετὰ λύπης ἅμα καὶ εἰλικρινείας λέγομεν πρὸς τὴν ὑμῶν ὁσιότητα, ὅτι δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν οὔτε πρόσκλησιν τοιαύτην, οὔτε τὸ τοιοῦτο γράμμα τῆς Α. Μ., ἐπαναλαμβάνον τὰς αὐτὰς πάντοτε ἀρχὰς, ἀρχὰς ἀντιστρατευομένας εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων. Ἡ Α. Μ. ποιήσασα τὸ αὐτὸ διάβημα καὶ κατὰ τὸ 1848 ἔτος, προσκάλεσε τὴν ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἀπάντησιν δι' ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, καταδεικνυούσης ἁπλῶς καὶ σαφῶς τὴν ἀντίθεσιν τῶν ἀρχῶν τῆς Ῥώμης πρὸς τὰς πατροπαραδότους καὶ Ἀποστολικὰς, καὶ οὐ μόνον οὐκ εὑρεστησάσης, ἀλλὰ καὶ λυπησάσης τὴν Α. Μ. Ὅτι δὲ ἀληθῶς δυσηρεστήθη τότε ἡ Α. Μ., ἀπέδειξεν ἐναργῶς ἡ παρ' αὐτῆς ἀνταπάντησις. Καὶ ἐπειδὴ ἡ Α. Μ. δὲν φαίνεται παρεκκλίνουσα τῶν ἐκυτῆς ἀρχῶν, οὔτε ἡμεῖς, Θείᾳ χάριτι, ἐξεκλίναμεν τῶν ἡμετέρων, διὰ τοῦτο οὔτε νέας λύπας στέργομεν νὰ κατασκευάσωμεν αὐτῇ εἰς μάτην, οὔτε ἀναξέσαι παλαιὰς πληγὰς ἀνεχόμεθα, καὶ ἀνερεθίσαι μίσῃ εὐσεβισμένα διὰ συζητήσεων καὶ λογομαχιῶν, αἵτινες ἀπολήγουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ εἰς ῥήξεις καὶ ἀπεχθείας, ἐν ᾧ ἑκάτεροι σήμερον, εἴπερ ποτὲ, ἔχομεν ἀνάγκην Εὐαγγελικῆς καὶ κοινωνικῆς ἀγάπης καὶ συμπαθείας διὰ τοὺς περιστοιχοῦντας τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ πολλοὺς καὶ παντοειδεῖς κινδύνους καὶ πειρασμούς· οὔτε ἐστὶ δυνατὴ συνεννόησις καὶ συνδιάλεξις Συνοδικὴ, μὴ ὑπάρχοντος κοινοῦ ὁρμητηρίου τῶν αὐτῶν ἀρχῶν. Καὶ ἄλλως δὲ ἡμεῖς φρονοῦμεν, ὅτι ἡ ἐπιτυχεστάτη καὶ ἀπαθεστάτη λύσις τῶν τοιούτων ζητημάτων ἐστὶν ἡ ἱστορική. Ἐπειδὴ δηλ. ὑπῆρξεν Ἐκκλησία πρὸ δέκα αἰώνων, τὰ αὐτὰ ἔχουσα δόγματα ἔν τε Ἀνατολῇ καὶ Δύσει, ἐν τῇ πρεσβυτέρᾳ καὶ τῇ νέᾳ Ῥώμῃ, ἀναδράμωμεν ἑκάτερος εἰς ἐκείνην, καὶ ἴδωμεν ὁπότεροι προσέθεντο ἢ ἀφεῖλον· ἐκκοπτέσθω ἡ προσθήκη, ἐὰν ὑπάρχῃ καὶ ὅπου ὑπάρχει· προστιθέσθω τὸ ἀφαιρεθὲν, ἐὰν ὑπάρχῃ, καὶ ὅπου ὑπάρχει· καὶ τότε σύμπαντες ἀνεπαισθήτως εὑρεθησόμεθα εἰςτὸ αὐτὸ σημεῖον τῆς καθολικῆς Ὀρθοδοξίας, ὁπόθεν ἡ Ῥώμη τῶν κάτω αἰώνων μακρυνομένη ἐπὶ μᾶλλον, ἀρέσκεται νὰ πλατύνῃ τὸ χάσμα διὰ νέων φεὶ δογμάτων καὶ θεσπισμάτων, ἐκτρεπομένων τῆς ἱερᾶς παραδόσεως ».

Ὁ Α'. ἀββᾶς Δὸμ-Τέστας. Ὁποίας τινὰς ἐννοεῖ διαφωνούσας ἀρχὰς ἡ ὑμετέρα Ἁγιότης;

Ὁ Πατριάρχης. « Ἵνα παραλείπωμεν τὰ καθέκαστα, ἡμεῖς, ἐφ' ὅσον ὑπάρξει ἡ Ἐκκλησία τοῦ Σωτῆρος ἐπὶ τῆς γῆς, δὲν δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἐν τῇ ὅλῃ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ὑπάρχει ἐπίσκοπός τις ἄρχων καὶ κεφαλὴ ἄλλη καὶ ἄλλος παρὰ τὸν Κύριον. Ὅτι Πατριάρχης τις ὑπάρχει ἀλάθητος καὶ ἀναμάρτητος, ὁμιλῶν ἀπὸ καθέδρας, καὶ ὑπέρτερος τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἐν αἷς ἔνεστι τὸ ἀλάνθαστον, συμφωνούσαις τῇ Γραφῇ καὶ τῇ Ἀποστολικῇ παραδόσει· ἢ ὅτι οἱ Ἀπόστολοι ὑπῆρξαν ἄνισοι πρὸς ὕβριν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ φωτίσαντος ἐπίσης τοὺς πάντας· ἢ ὅτι οὗτος ἢ ἐκεῖνος ὁ Πατριάρχης καὶ ὁ Πάπας ἔσχον τὰ πρεσβεῖα τῆς ἕδρας οὐκ ἀπὸ Συνοδικοῦ ἀνθρωπίνου, ἀλλ' ἐκ Θείου, ὡς λέγετε, δικαίου, καὶ τὰ τούτοις ὅμοια ».

Ὁ Δ'. ἀββᾶς. « Ἡ Ῥώμη οὐδόλως προτίθεται νὰ μεταβάλῃ τὰς ἀργὰς αὐτῆς ».

Ὁ Β'. ἀββᾶς. « Ἐπειδὴ ἡ Φλωρεντινὴ Σύνοδος, ἀνακρίνασα τὰ τοιαῦτα, ἥνωσε τὰς δύω Ἐκκλησίας, ὑπελείφθησαν δέ τινες ἔξω τῆς ἑνώσεως, τούτους προσκαλεῖ ὁ ἅγ. πατὴρ εἰς τὴν προσεχῆ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἵνα καὶ οὗτοι πληροφορηθέντες ἑνωθῶσιν ».

Ὁ Πατριάρχης. « Πόσα ἐρρέθησαν καὶ ἐγράφησαν κατὰ τῆς Φλωρεντινῆς Συνόδου, μόνον ἀπαίδευτος ἄνθρωπος ἐνδέχεται ν' ἀγνοῇ· ἡ δὲ ὑμ. ὁσιότης οὐκ ἐστὲ ἐκ τοῦ κύκλου τούτου. Καὶ ἤδη ἀπὸ τῆς τελευταίας συνεδριάσεως ἐκείνου τοῦ κατηναγκασμένου Συνεδρίου ἀρξαμένων τῶν ἀντεγκλήσεων, ἀπέθανε καὶ ἡ βεβιασμένη ἕνωσις εἰς τὰ σπάργανά της.—Συνέδριον, συγκροτηθὲν διὰ λόγους πολιτικούς, λόγους καθαρῶς γηΐνου συμφέροντος, καὶ ἀποληξαν εἰς συμπέρασμα, ἐπιβληθὲν πρὸς καιρὸν ὀλίγως τισὶ τῶν ἡμετέρων διὰ λιμοκτονίας καὶ πάσης βίας καὶ ἀπειλῆς ὑπὸ τοῦ τότε παπεύοντος, τοιοῦτο Συνέδριον οὐδὲ τοῦ ἁγίου ὀνόματος τῆς Συνόδου ἐστὶν ἄξιον. Καθ' ἡμᾶς, Οἰκουμενικὴ Σύνοδος καὶ Οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία καὶ ἀληθινὴ καθολικότης ἐστὶ καὶ λέγεται ἐκεῖνο τὸ ἅγιον καὶ ἀκήρατον σῶμα, ἐν ᾧ, ἀνεξαρτήτως τοῦ ὑλικοῦ πληθυσμοῦ αὐτοῦ, συγκεφαλαιοῦται ἀγνὴ ἡ διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων, καὶ ἡ πίστις πάσης τοπικῆς Ἐκκλησίας, στηριχθεῖσα καὶ βασανισθεῖσα ἀπὸ τῆς θεμελιώσεως τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τῶν ἀπὸ πρώτων αἰώνων, ἐν οἷς οἱ πατέρες τῆς Ἀνατολῆς καὶ τῆς Δύσεως, καὶ αἱ ἑπτὰ καὶ μόναι Οἰκουμενικαὶ καὶ ἁγιώταται καὶ πνευ-

ματοκίνητοι Σύνοδοι φθέγγονται ἓν καὶ τὸ αὐτὸ οὐράνιον φθέγμα τοῦ Εὐαγγελίου. Ἐκεῖναι αἱ Σύνοδοι καὶ ἐκεῖνοι οἱ σεβάσμιοι Πατέρες, ὧν γνωστὰ τοῖς πᾶσιν εἰσὶ τὰ συγγράμματα, γινέσθωσαν ὁ ἄπταιστος καὶ ἀσφαλὴς ὁδηγὸς παντὸς Χριστιανοῦ καὶ ἐπισκόπου τῆς Δύσεως, τοῦ εἰλικρινῶς ποθοῦντος καὶ ζητοῦντος τὴν Εὐαγγελικὴν ἀλήθειαν. Ἐκεῖνοί εἰσι τὸ ὑπέρτατον κριτήριον τῆς Χριστιανικῆς ἀληθείας. Ἐκεῖνοί εἰσιν ἡ ἀσφαλὴς ὁδός, ἐφ' ἧς δυνάμεθα νὰ συναντηθῶμεν ἐν τῷ ἁγίῳ φιλήματι τῆς δογματικῆς ἑνώσεως· πᾶς δὲ ὁ ἐκτὸς τῆς τροχιᾶς ἐκείνης περιπορευόμενος θεωρηθήσεται παρ' ἡμῶν ἔκκεντρος καὶ ἀναρμόδιος εἰς τὸ συγκεντρῶσαι περὶ ἑαυτὸν τὰ μέλη τῆς ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Εἰ δὲ τυχὸν ἔνιοι τῶν Δυτικῶν ἐπισκόπων, ἔχοντες ἀμφιβολίαν περί τινων δογμάτων αὐτῶν, θέλουσι νὰ συνέλθωσι, συνερχέσθωσαν καὶ ἀναθεωρείτωσαν αὐτὰ καθ' ἡμέραν, εἰ βούλονται· ἡμεῖς οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχομεν περὶ τῶν πατροπαραδότων καὶ ἀναλλοιώτων δογμάτων τῆς εὐσεβείας. Καὶ ἄλλως δὲ, ὦ σεβάσμιοι ἀββάδες, περὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὄντος τοῦ λόγου, δὲν διαφεύγει βεβαίως τὴν μνήμην ὑμῶν, ὅτι αἱ Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι ἄλλως πως συνεκροτοῦντο, ἢ ὅπως ἤδη διεκήρυξεν ἡ Α. Μ. Ἐὰν ὁ τῆς Ῥώμης Μακ. Πάπας ἠσπάζετο τὴν ἀποστολικὴν ἰσοτιμίαν, καὶ ἰσαδελφίαν, ἔπρεπεν, ὡς ἐν ἴσοις ἴσος τὴν ἀξίαν καὶ πρῶτος τῇ τῆς ἕδρας τάξει κατὰ κανονικὸν δίκαιον, ν' ἀπευθύνῃ γράμμα ἰδιαίτερον πρὸς ἕκαστον τῶν Πατριαρχῶν καὶ τῶν Συνόδων τῆς Ἀνατολῆς, οὐχ ἵνα ἐπιβάλῃ ἐγκυκλίως καὶ δημοσιογραφικῶς, ὡς πάντων ἀρχων καὶ δεσπότης, ἀλλ' ἵνα ἐρωτήσῃ ἀδελφοὺς ἀδελφὸς, ἰσότιμός τε καὶ ἰσοβάθμιος, εἰ συνεγκρίνουσι, ποῦ καὶ πῶς καὶ ὁποίας ἱερᾶς Συνόδου τὴν συγκρότησιν. Τούτων οὕτως ἐχόντων, ἠναδραμεῖσθε καὶ ὑμεῖς εἰς τὴν ἱστορίαν καὶ εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνόδους, ἵνα ἱστορικῶς κατορθωθῇ ἡ παρὰ πάντων ποθουμένη ἀληθὴς καὶ Χριστοσύλλεκτος ἕνωσις, ἡ πάλιν ἀρκεσθησόμεθα εἰς τὰς ἡμῶν διηνεκεῖς προσευχὰς καὶ δεήσεις ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τοῦ σύμπαντος κόσμου, τῆς εὐσταθείας τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καὶ τῆς τῶν πάντων ἑνώσεως· ἐν δὲ τοιαύτῃ περιπτώσει μετὰ λύπης διαβεβαιοῦμεν ὑμῖν ὅτι περιττὴν καὶ ἄκαρπον νομίζομεν τήν τε πρόσκλησιν καὶ ὅπερ συνεπιφέρετε ἐπιστολιμαῖον τοῦτο φυλλάδιον ».

Ὁ Α'. ἀββᾶς. « Δύναται ἆρά γε μόνη ἡ προσευχὴ νὰ κατορθώσῃ τὴν ἕνωσιν; Ἀσθενοῦντός τινος ἀνθρώπου, εἰ καὶ ἀπεκδε-

χάμεθα τὴν θεραπείαν αὐτοῦ παρὰ τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐπὶ τούτῳ ἀπευθύνομεν ἐκτενεῖς εὐχὰς καὶ δεήσεις, ὅμως οὐ λείπομεν νὰ προμηθεύσωμεν αὐτῷ καὶ ἰατρὸν καὶ ἰατρικά ».

Ὁ Πατριάρχης. « Περὶ θρησκευτικῶν καὶ πνευματικῶν νοσημάτων τοῦ λόγου ὄντος, μόνος ὁ παντογνώστης καὶ τῆς ἑαυτοῦ Ἐκκλησίας θεμελιωτὴς καὶ τελειωτὴς Χριστὸς ὁ Κύριος γινώσκει ἀκριβῶς τίς ὁ νοσῶν καὶ κατὰ πόσον νοσεῖ καὶ ὁποῖον τὸ εἶδος τῆς νόσου καὶ ὁποῖον τὸ κατάλληλον φάρμακον, Διὰ τοῦτο πάλιν ἐπαναλαμβάνομεν ὅτι ἀνάγκη πᾶσα προσευχῆς, καὶ προσευχῆς θερμῆς καὶ ἀδιαλείπτου πρὸς τὸν Κύριον ἡμῶν, τὴν Αὐτοαγάπην, ἵνα τοῖς πᾶσιν ἐμπνεύσῃ τὰ θεοφιλῆ καὶ σωτήρια ».

Ταῦτα εἰποῦσα ἡ Α. Θ. Π., ἐνετείλατο τῷ παρακαθημένῳ καὶ ἑρμηνεύοντι τοὺς λόγους αὐτοῦ Γ'αλλιστὶ Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ, ἵνα, λαβὼν ἀπὸ τοῦ ἀνακλίντρου τὸ φυλλάδιον, ἐπιστρέψῃ αὐτὸ εἰς τὸν δόντα τοποτηρητὴν τοῦ κ. Βρουνόνη· καὶ οὕτως ἀναστάντες καὶ ἀποδόντες τὸν ἀνήκοντα σεβασμόν, καὶ φιλοφρόνως ἀντιχαιρετηθέντες ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π., ἐξῆλθον, καὶ συνοδευθέντες ἕως τῆς κλίμακος ὑπὸ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, ἀπῆλθον.

—o—

116. Παπικὴ Ἐγκύκλιος.

Περιεργείας χάριν ἐπισυνάπτομεν καὶ τὴν πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα, ἔχουσαν οὕτω:

Πρὸς πάντας τοὺς Ἐπισκόπους τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν μὴ ἡνωμένων μετὰ τῆς Ἀποστολικῆς καθέδρας.

Κατὰ τὴν ἀνεξερεύνητον τῆς Θείας προνοίας βουλὴν καταστάντες, εἰ καὶ παρ' ἀξίαν, ἐν τῇ ὑψηλῇ ταύτῃ καθέδρᾳ, διάδοχοι τοῦ μακαριωτάτου τῶν Ἀποστόλων, ὅστις, διὰ τὸ χορηγηθὲν αὐτῷ παρὰ τοῦ Θεοῦ προνόμιον, ὑπάρχει ἡ στερεὰ καὶ ἀκλόνητος πέτρα, ἐφ' ἧς ᾠκοδόμησεν ὁ Σωτὴρ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ, ὁρμώμενοι ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ καθήκοντος, διακαῶς ἐπιθυμοῦμεν καὶ σπουδάζομεν ὅπως ἐπεκτείνωμεν τὰς ἡμετέρας φροντίδας ἐπὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους, τοὺς ὁπουδήποθι μὲν τῆς ὑφηλίου οἰκοῦντας, σεμνυνομένους δὲ ἐπὶ τῷ Χριστιανικῷ ὀνόματι, καὶ νὰ τοὺς προσκαλέσωμεν ἅπαντας εἰς τὴν περίπτυξιν τῆς πατρικῆς ἀγά-

πης. Τῷ ὄντι μέγιστον κίνδυνον θὰ ἐκινδύνευεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν, ἐὰν παρημελοῦμεν οἱασδήποτε μερίδος τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος, τὸ ὁποῖον, ἐξαγορασθὲν διὰ τοῦ πολυτίμου αἵματος τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν καὶ εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ποίμνην συγκαταλεγὲν διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, εὐλόγως ἀπαιτεῖ ὑπὲρ ἑαυτοῦ ὅλην ἡμῶν τὴν φροντίδα καὶ τὴν ἐπιτήρησιν. Ὀφείλοντες τοίνυν ὅλῃ ψυχῇ καὶ διανοίᾳ καὶ ἀδιαλείπτως νὰ κηδώμεθα περὶ τῆς σωτηρίας τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, ἐστρέψαμεν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ τὴν πατρικὴν ἡμῶν καρδίαν πρὸς τὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες, συνδεδεμέναι οὖσαι πρότερον μετὰ τῆς Ἀποστολικῆς ταύτης καθέδρας διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς ἑνότητος, διέπρεπον ἐπὶ ἁγιότητι καὶ Θείᾳ σοφίᾳ καὶ διαφιλεῖς ἀπέφερον καρποὺς θείας δόξης καὶ ψυχικῆς σωτηρίας, ἐν ᾧ σήμερον, διὰ τῶν ἀῤῥήτων τεχνῶν καὶ τῶν μηχανημάτων τοῦ διενεργήσαντος πρώτου τὸ σχίσμα ἐν τοῖς οὐρανοῖς, μετὰ μεγίστης ἡμῶν λύπης διατελοῦσι κεχωρισμέναι ἀπὸ τῆς κοινωνίας τῆς εἰς ἅπαντα τὸν κόσμον ἐξαπλωθείσης ἁγ. Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας.

Τούτου ἕνεκεν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς τῆς ἡμετέρας Ἀρχιερατείας ἀπετείναμεν ὑμῖν πατρικῷ τῷ τρόπῳ λόγους εἰρήνης καὶ ἀγάπης. Καίπερ δὲ οἱ ἡμέτεροι λόγοι δὲν ἔτυχον τοῦ περιποθήτου σκοποῦ, δὲν διελίπομεν ὅμως ἐλπίζοντες ὅτι τὰς ταπεινὰς ἡμῶν καὶ θερμὰς παρακλήσεις θὰ κατεδέχετο εὐμενῶς νὰ εἰσακούσῃ ὁ προσηνέστατος καὶ εὐμενέστατος αὐτουργὸς τῆς σωτηρίας καὶ τῆς εἰρήνης, « ὅστις εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς, καὶ ἀνεγειρόμενος ἀπὸ τοῦ ὕψους καὶ προφανῶς ἐπιδεικνύμενος τὴν ἑαυτῷ τε καὶ τοῖς ἄλλοις ἀσπαστὴν εἰρήνην, ἀνήγγειλεν αὐτὴν ἐν τῇ γεννήσει του διὰ τῶν Ἀγγέλων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, καὶ μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἀναστρεφόμενος, τὴν ἐδίδαξε διὰ τοῦ λόγου καὶ τὴν ἐκήρυξε διὰ τοῦ παραδείγματος ».

Ἀποφασίσαντες ἤδη, τῇ συναινέσει τῶν σεβασμίων ἀδελφῶν Καρδινάλεων τῆς ἁγ. Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, νὰ συγκαλέσωμεν ἐν Ῥώμῃ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἀρξομένην τὸ προσεχὲς ἔτος κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας, ἀποτείνομεν αὖθις τὴν φωνὴν μετὰ πολλῆς τῆς σπουδῆς παραινοῦντες καὶ ἐξορκίζοντες ὑμᾶς, ἵνα προθύμως συνέλθητε εἰς τὴν Σύνοδον, καθάπερ συνῆλθον οἱ ὑμέτεροι προκάτοχοι εἰς τὴν β'. ἐν Λουγδούνῳ σύνοδον, ἣν συνεκάλεσεν ὁ ἀείμνηστος ἡμῶν προκάτοχος ὁ μακάριος Γρηγόριος ὁ Γ'. καὶ εἰς τὴν ἐν

Φλωρεντία Σύνοδον ἐπὶ τοῦ εὐκλεοῦς Εὐγενίου τοῦ Δ'. ὅπως, ἀνακαινισθέντων τῶν νόμων τῆς παλαιᾶς ἀγάπης καὶ τῆς εἰρήνης τῶν πατέρων διὰ τοῦ οὐρανίου καὶ σωτηριώδους χαρίσματος τοῦ Χριστοῦ, ἀναλάμψῃ πάλιν, μετὰ πολυχρόνιον λύπην καὶ μετὰ ζοφερὰν ὁμίχλην πολυετοῦς διχονοίας, τὸ γαλήνιον φῶς τῆς περιποθήτου ἑνώσεως.

Ἔστω οὗτος ὁ τερπνότατος καρπὸς τῆς εὐλογίας, μεθ' οὗ ὁ Σωτὴρ καὶ Κύριος πάντων ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς μέλλει νὰ παρηγορήσῃ τὴν ἄμωμον καὶ προσφιλεστάτην αὐτοῦ νύμφην, τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν, μετριάσῃ δὲ καὶ στεγανώσῃ τὰ δάκρυά της ἐν τῷ λυπηρῷ τούτῳ αἰῶνι, ὅπως, ἀρθείσης ἐκ τοῦ μέσου πάσης διαιρέσεως, αἱ σήμερον διχονοοῦσαι φωναὶ δοξολογῶσιν ἐν πλήρει ἑνότητι πνεύματος τὸν Θεὸν, τὸν μὴ θέλοντα νὰ ὑπάρχωσι μεταξὺ ἡμῶν σχίσματα, ἀλλὰ διὰ τοῦ Ἀποστόλου κελεύοντα νὰ λέγωμεν καὶ νὰ φρονῶμεν ἅπαντες τὸ αὐτό. Οὕτω θ' ἀποδοθῶσι χάριτες πρὸς τὸν Πατέρα τῶν οἰκτιρμῶν παρὰ πάντων τῶν ἁγίων, καὶ ἰδίως παρὰ τῶν ἐνδοξοτάτων πατέρων καὶ διδασκάλων τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, βλεπόντων ἐκ νέου ἀποκαθισταμένην τὴν ἕνωσιν μετὰ τῆς Ἀποστολικῆς ταύτης καθέδρας, « τοῦ κέντρου τῆς ἀληθείας καὶ τῆς Καθολικῆς ἑνότητος », τὴν ὁποίαν αὐτοὶ ζῶντες μετὰ πολλῶν κόπων περιέθαλψαν, διαδόντες αὐτὴν λόγῳ τε καὶ ἔργῳ, ἐπειδὴ εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐπέχεε τὸ ἅγιον Πνεῦμα τὴν ἀγάπην ἐκείνου, ὅστις διὰ τοῦ αἵματός του συνδιήλλαξε καὶ εἰρήνευσε τὰ πάντα, θεσπίσας τὴν ὁμόνοιαν ὡς χαρακτηριστικὸν σημεῖον τῶν μαθητῶν του, καὶ προσευξάμενος τῷ ἰδίῳ Πατρί· « παρακαλῶ ἵνα πάντες ὦσιν ἕν, καθάπερ ἡμεῖς ἓν ἐσμέν ».

Ἐξεδόθη ἐν Ῥώμῃ παρὰ τῷ ἁγ. Πέτρῳ, τῇ 8 σεπτεμβρίου 1868, ἐν ἔτει τῆς ἡμετέρας ἀρχιερατείας εἰκοστῷ τρίτῳ.

—o—

117. Ἀναίρεσις τῆς Παπικῆς Ἐγκυκλίου.

Ἐν διαφόροις ἐφημερίσιν ἀνέγνωμεν καὶ ἡμεῖς Ἐγκύκλιόν τινα ἐπιστολὴν, δημοσιευθεῖσαν ἐν τῇ ἐφημερίδι τῆς Ῥώμης, καὶ προερχομένην δῆθεν ἐκ τῆς Α. Ἁγιότητος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ῥώμης, ἀποτεινομένην δὲ πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῶν Ἀνα-

τολικῶν Ἐκκλησιῶν, τῶν μὴ συγκοινωνουσῶν πρὸς τὴν Ἁγίαν Ἕδραν, καὶ προσκαλοῦσαν αὐτοὺς εἰς τὴν ὑπὸ τῆς Α. Ἁγιότητος προαγγελθεῖσαν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ὅπως διὰ τῆς παραστάσεως αὐτῶν ἐπέλθῃ καὶ πάλιν ἡ ἀρχαία ὁμοφροσύνη καὶ ἕνωσις ὅλων τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τοιαύτης φύσεως ἐπιστολὴ, καὶ περὶ οὕτω σπουδαίου ἀντικειμένου διαπραγματευομένη, καί τοι διὰ τῆς ἐπισήμου ἐφημερίδος τῆς Ῥώμης δημοσιευθεῖσα, διστάζομεν ὅμως νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἀπορρέει ἀπὸ τὴν συνετὴν καὶ πολύπειρον κεφαλὴν τῆς Α. Ἁγιότητος καὶ τῆς πεφωτισμένης αὐτοῦ Συνόδου· διότι, ἐνῷ ἔδει νὰ φέρῃ ὅλους τοὺς ἐν παρπλησίαις περιστάσεσιν ἀπαιτουμένους τύπους, ἐστὶν ὅλως γεγυμνωμένη τούτων, ἐπικάθηται δὲ μόνον ἐπ' αὐτῆς, ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους, τὸ μυσαρὸν τῆς ἐωσφορικῆς ἀγερωχίας ῥάκος ἀντὶ τῆς μεγαλοπρεποῦς ἁλουργίδος τῆς ἀληθοῦς καὶ εἰλικρινοῦς κατὰ Χριστὸν ἀγάπης.

Ἀλλ' ὅπως δήποτε κρίνομεν οὐχ ἧττον ἀναγκαῖον ἵνα ῥίψωμεν εἰς τὴν δημοσιότητα παρατηρήσεις τινὰς, ὅπως οὕτω δῶμεν αἰτίαν εἰς καλαμον κρείττονα καὶ ὀξύτερον πρὸς τὸ διαπραγματευθῆναι κάλλιον ἡμῶν τὸ σπουδαῖον τοῦτο ἀντικείμενον.

Καὶ λοιπὸν ἐν πρώτοις παρατηροῦμεν, ὅτι ἡ Α. Ἁγιότης, ὁ τῆς Ῥώμης Πάπας, γνωρίζει κάλλιστα ὅτι, ὡς ἡ Δυτικὴ Ἐκκλησία, οὕτω καὶ αἱ Ἀνατολικαὶ ἔχουσι τοὺς ἑαυτῶν ἀρχηγοὺς, ἰσοτίμους ὄντας τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Ῥώμης, τῷ τὰ πρεσβεῖα μόνον τῆς τιμῆς ἀπέναντι αὐτῶν χαίροντι, ὤφειλε δ' ἑπομένως ἵνα γράψῃ ἐπισήμως πρὸς αὐτοὺς ὡς πρὸς ὁμοτίμους ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς, καὶ οὐχὶ διὰ μιᾶς μόνον ἐν ταῖς ἐφημερίσι φανείσης Ἐγκυκλίου νὰ προσκαλέσῃ αὐτοὺς, οὐδὲ πρὸς Ἐπισκόπους ἁπλῶς, ὡσεὶ οὗτοι ἦσαν τῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας ἁπλοῖ Ἐπίσκοποι, ν' ἀποταθῇ. Ἔπρεπε δεύτερον νὰ ὁρίζῃ ἐν αὐτῇ σαφῶς καὶ ῥητῶς τὸ ζήτημα, εἰς ὃ ἔχει ν' ἀσχοληθῇ ἡ Οἰκουμ. αὕτη Σύνοδος. Τρίτον, ν' ἀναπτύξῃ αὐτὸ ἀρκούντως καὶ παραστήσῃ τὴν ἀπόλυτον ἀνάγκην τῆς ἀπὸ κοινοῦ συσκέψεως καὶ λύσεως αὐτοῦ, καὶ τούτων ἅπαξ οὕτω γενομένων, ν' ἀποφασισθῇ τότε ἀπὸ κοινῆς συνεννοήσεως ὁ χῶρος, ἐν ᾧ, καὶ ὁ χρόνος, καθ' ὃν ἤθελε συγκροτηθῇ ἡ Σύνοδος αὕτη. Ἀλλὰ, τούτων ἤδημὴ γενομένων, τίς φρόνιμος καὶ τὴν θέσιν του αἰσθανόμενος Ἐπίσκοπος εἷας δήτινος Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας δύναται ἵνα προσχῇ τὸ οὖς αὐτοῦ εἰς τοιαύτην

ἄγνωστον, ἀόριστον, ἀγέρωχόν τε καὶ πεπάτυπον πρόσκλησιν; Οὐδείς, πιστεύομεν.

Ὡς δὲ πρὸς τὴν ἕνωσιν, ἐάν τις θλίβηται καὶ κλαίῃ πικρῶς διὰ τὴν, ὡς μὴ ὤφειλεν, ὑφισταμένην μεταξὺ τῶν διαφόρων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησιῶν διαίρεσιν, οὗτός ἐστιν ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἥτις, « μένουσα ἐν οἷς ἔμαθε καὶ ἐπιστώθη, εἰδυῖα παρὰ τίνος ἔμαθε », μάτην ἐλάλησεν εἰλικρινῶς καὶ φιλαδέλφως ἔν τε ταῖς Συνόδοις, ἃς τινας ἡ Παπικὴ αὕτη Ἐγκύκλιος ἀναφέρει, καὶ ἐν ἄλλαις πλείσταις ὅσαις περιστάσεσιν, ἡ δ' Ἐκκλησιαστικὴ καὶ ἡ πολιτικὴ ἱστορία μαρτυρεῖ τρανῶς ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἐν τῇ πνευματικῇ αὐτῆς δικαιοδοσίᾳ περιχαρακωθεῖσα, οὐδέποτε ἐφιλάρχησεν, οὐδέποτε ἐκαινοτόμησεν, ἀλλ' ἐπομένη τῷ δόγματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν: « ἀπόδοτε τὰ Καίσαρος Καίσαρι καὶ τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ », διατηρεῖ ἀγνὴν καὶ ἄφθορον τὴν ἱερὰν τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως παρακαταθήκην καὶ τηρήσει αὐτὴν, τῇ θείᾳ συνάρσει, μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων, ὡς παρέλαβεν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ θείου θεμελιωτοῦ καὶ παρὰ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων· ἑπομένως ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἔσται ἡ πρώτη, ἥτις ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως ἐπικροτήσει εἰς τὴν ἀρχαίαν ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅταν ἴδῃ αὐτὴν κατορθωτὴν, εἰλικρινῶς δὲ καὶ κατὰ τὸν Χριστὸν προτεινομένην· ἀλλ' ἀτυχῶς ἴσα ποῦτον τὸν χαρακτῆρα ἡ Ποντιφικὴ Ἐγκύκλιος οὐδόλως φέρει.

Ἐκ τοῦ τρόπου καὶ τοῦ ὕφους τῆς Ἐγκυλίου ταύτης δυοῖν θάτερον συμβαίνει· ἢ ὅτι ὁ γράφων θέλει νὰ δείξῃ ὅτι μεριμνᾷ περὶ ἐκπληρώσεως καθηκόντων νομιζομένων, ἀλλ' ὅλως αὐτῷ ἀλλοτρίων, ἅτινα διὰ φιλοπρωτίαν νὰ ὑφαρπάσῃ προσπαθεῖ, ἢ σκοπὸν προτίθεται ἵνα, διὰ τῆς παραστάσεως τῶν Ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὴν Σύνοδον, δώσῃ πλεῖον βρίθος εἰς τὸ κύριον μὲν, ἄγνωστον δὲ καὶ ἀποκεκρυμμένον ἡμῖν ζήτημα, δι' ὃ κυρίως συγκαλεῖ τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος Σύνοδον.

Ἐὰν τὸ πρῶτον, μαθέτω ἡ Α. Ἁγιότης ὅτι οὐδεὶς ζητήσει αὐτῷ λόγον διὰ τὰ ὑπ' ἄλλων ποιμαινόμενα πνευματικὰ πράβατα, καὶ ἀμερίμνως δύναται κατὰ τοῦτο νὰ ἔχῃ ἥσυχον τὴν ἑαυτοῦ συνείδησιν. Ἐὰν τὸ δεύτερον, βεβαιωθήτω ὅτι ἡ Ἀνατολικὴ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς τέως οὐκ ἐγένετο, οὕτω καὶ ἐν τῷ μέλλοντι οὐδέποτε γενήσεται τὸ ὄργανον τῶν φιλάρχων καὶ κοσμικῶν σκοπῶν καὶ σχεδίων τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, οὔτε θέλει ἐγχαράξει

νῦν ἐν τῷ ἁγνῷ αὐτῆς μετώπῳ τοιαύτην κηλῖδα, μηδὲ φρονείτω ὁ Πῖος Θ'. ὅτι θέλει ἐξαπατήσει τοὺς ἱεράρχας τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κρύπτων τὸ κύριον ζήτημα καὶ τὸν σκοπὸν τῆς Συνόδου ὑπὸ τὸ στιλπνὸν καὶ κεχρυσωμένον δέλεαρ τῆς ἑνώσεως, διότι τὰ παρόμοια αὐτοῦ τεχνάσματα ἐγένοντο ἤδη πασίγνωστα, χρησιμεύοντα ἀτυχῶς μόνον εἰς παρασάλευσιν τῶν συνειδήσεων, καὶ τίκτοντα τὴν περὶ τὴν πίστιν ψυχρότητα καὶ ἀδιαφορίαν τῶν πολλῶν, οὐδόλως δὲ θερμαίνοντα τὰς καρδίας τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ.

Ὅτε, φέρ' εἰπεῖν, πρό τινων ἐτῶν προεκήρυξε καὶ συνεκρότησε Σύνοδον ὅλων τῶν Καθολικῶν Ἐπισκόπων ἐπὶ τῷ φαινομένῳ ζητήματι τοῦ νὰ κηρύξῃ εἰς δόγμα τὸ ἄσπιλον της συλλήψεως τῆς ἁγίας Παρθένου καὶ Θεομήτορος, τὸ φαινόμενον τοῦτο ζήτημα ἦτο ἁπλῆ πρόφασις, κυρίως δὲ, ἐπειδὴ εἶδον τὰς νεωτέρας ἰδέας ὁσημέραι ἀναπτυσσομένας καὶ προπαρασκευαζούσας πολλοὺς καὶ πολλὰ ἀνακτοβούλια κατὰ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τοῦ Ῥωμαίου Ποντίφικος, ἤθελον νὰ μάθωσιν αὐτός τε καὶ οἱ περὶ αὐτὸν παρὰ τῶν συναθροισθέντων Ἀρχιερέων ἂν, ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ἤθελον προσβάλει καὶ καταργήσει τὴν κοσμικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν, ἠδύναντο νὰ ἐλπίσωσιν εἰς τὸ ἀργύριον καὶ στηριχθῶσιν εἰς τοὺς βραχίονας τῶν λαῶν πρὸς ἀπόκρουσιν τοιαύτης ἀποπείρας κατὰ τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας. Ἁγίους καὶ Μάρτυρας ὅτι ἔμελλε νὰ καθαγιάσῃ ἐπροκήρυξεν εἰς ἄλλην Σύνοδον, ἣν κατόπιν συνεκάλεσε, καὶ ὅμως ἐξ αὐτῆς ἐξῆλθεν ὁ περίκροτος ἐκεῖνος καὶ δεσποτικὸς αὐτοῦ Σύλλαβος, ὅστις τοσοῦτον ἐσκανδάλισε τοὺς ἐν τῇ Δύσει Χριστιανούς, ὥστε καὶ αὐταὶ αἱ φίλαι αὐτοῦ ἑστεμμέναι κεφαλαὶ ἠναγκάσθησαν ν' ἀπαγορεύσωσι τὴν ἐπίσημον δημοσίευσιν τοῦ παραδόξου ἐκείνου ἐγγράφου, πρὸς καταπραΰνσιν τῶν ἐξαγριωθέντων πνευμάτων.

Τίς οἶδε λοιπὸν ὅτι καὶ νῦν, ὅτε ἡ Α. Ἁγιότης καθορᾷ τὰς φιλελευθέρους καὶ ὄντως Χριστιανικὰς ἰδέας ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον κρατυνομένας, τὸ κοσμικὸν αὐτοῦ βασίλειον ὁσημέραι ἀκρωτηριαζόμενον καὶ τὴν κοσμικὴν αὐτοῦ ἐξουσίαν ἐκπνέουσαν, τίς οἶδε, λέγομεν, ἂν καὶ νῦν κύριος σκοπὸς τῆς Συνόδου ταύτης δὲν ὑπάρχῃ ἐπίβουλόν τι κατὰ τῶν λαῶν τοῦ Καθολικισμοῦ ἐπινόημα, εἰς ὅπερ θέλει νὰ ἐμπλέξῃ καὶ καταστήσῃ συνενόχους καὶ τοὺς μακρὰν πάσης κοσμικῆς ἐξουσίας ἀείποτε τυγχάνοντας Ἐπισκόπους τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας;

Ἀλλ' ὑποθῶμεν πρὸς στιγμὴν ὅτι ὁ Πῖος Θ'. ἐγγὺς τοῦ τάφου

ἤδη τυγχάνων, α'σθάνεται ἀληθῶς τύψεις συνειδήσεως, ἀναλογιζόμενος τὸ κακὸν, ὅπερ ἐπήνεγκεν εἰς τὸ Χριστιανικὸν πλήρωμα ἡ ταῦρος φιλοπρωτία τῶν προκατόχων του, καὶ ὅτι ἐπιθυμεῖ δικαιῶς τὴν ἕνωσιν· ἀλλ' ὅμως, μ' ὅλην τὴν καλὴν θέλησιν, καὶ τὴν πρὸς τοῦτο ἐγκάρδιον καὶ ἀδιάλειπτον εὐχὴν τῆς 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας, εἶναι ἆρά γε τοῦτο νῦν κατορθωτόν; βεβαίως, ὄχι· διότι, ὅπως ἐλπίσωμεν τελεσφόρως παραπλήσιόν τι, ἀνάγκη ἵνα ἀρθῶσι πρότερον ἐκ μέσου τὰ αἴτια, ἅτινα ἐπήνεγκον τὸ σχίσμα· διότι τὴν ἱστορίαν συμβουλευόμενοι, βλέπομεν ὅτι τὰ σπέρματα τοῦ σχίσματος ἤρξαντο ἀναφύόμενα, ἅμα ὅτε ὁ 'Αρχιεπίσκοπος τῆς 'Ρώμης, μὴ ἐπαρκούμενος τῇ πνευματικῇ αὐτοῦ δικαιοδοσίᾳ, ἤρξατο προσλαμβάνειν καὶ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν, καὶ παρὰ τῷ Σταυρῷ προσθεῖναι τὸ φάσγανον, καὶ ὅτι, ὅσῳ μᾶλλον προώδευεν ἡ κοσμικὴ αὐτοῦ ἀρχὴ, τοσούτῳ μᾶλλον ἀπαιτητικώτερος καθίστατο ἀπέναντι τῶν ἄλλων 'Εκκλησιῶν, ζητῶν ὅπως πεσοῦσαι προσκυνήσωσιν αὐτῷ, τοσούτῳ μᾶλλον ἑπομένως προώδευεν ἡ βλάστησις τοῦ σχίσματος, ὅπερ ἐπὶ τέλους καὶ ἔλαβε δυστυχῶς χώραν, ἀφ' οὗ πλέον ὁ Ποντίφιξ τῆς 'Ρώμης ἀπροκαλύπτως ἠθέλησε νὰ ἐπιβληθῇ ὡς ἀρχηγὸς ἀπόλυτος ἐπὶ τῶν λοιπῶν 'Εκκλησιῶν καὶ ἀπήτησε νὰ καταστήσῃ ὑποκειμένους τοὺς ἴσους καὶ ὁμοτίμους αὐτῷ ἀρχηγοὺς τῆς 'Ορθοδόξου 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας. Μάτην τότε οἱ τῆς 'Ανατολικῆς 'Εκκλησίας Πατέρες ὕψωσαν φωνὴν κατὰ τῆς τοιαύτης παραβάσεως, μάτην ἀνεκάλεσαν τῇ Δυτικῇ 'Εκκλησίᾳ τὴν παραινετικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Κυρίου ἡμῶν: « ὁ θέλων εἶναι πρῶτος ἔστω πάντων ἔσχατος »· μάτην παρέστησαν τὰς ἐντεῦθεν ἐπαγομένας ὀλεθρίας συνεπείας, ἡ φωνὴ αὐτῶν ἐγένετο φωνὴ βοῶντος ἐν ἐρήμῳ, ἡ δὲ 'Ρωμαϊκὴ 'Εκκλησία, ἀντὶ τῆς Εὐαγγελικῆς ἰσότητος, προέκρινε τὴν φιλοπρωτίαν καὶ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν, καὶ ἀντὶ τῆς ἑνότητος τῶν 'Εκκλησιῶν προείλετο τὸ σχίσμα. Πῶς δὲ αὕτη μετεχειρίσθη τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ὑπεροχὴν ταύτην ἀπέναντι τοῦ Χριστεπωνύμου πληρώματος καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν ἑστεμμένων κεφαλῶν, καὶ πῶς ἐκ τῆς ἀχαλινώτου ἀγερωχίας καὶ τῆς ἀκορέστου πλεονεξίας ἐλαυνομένη ἐγένετο παραίτιος καὶ ἑτέρου σχίσματος, ἡ ἱστορία εἰπάτω.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἡ ἕνωσις τῶν 'Εκκλησιῶν, ὑπὲρ ἧς ἐνθέρμως εὐχόμεθα, κατὰ τὸν ἡμέτερον αἰῶνα, ἔχει πλείους τὰς πιθανότητας· διότι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν τεχνῶν, ἡ γενίκευσις τῶν ἐλευθέρων ἰδεῶν, ὁ διὰ τῶν ὑλικῶν συμφερόντων σύν-

δεσμος τῶν διαφόρων ἐθνῶν, ἡ ἐπαισθητὴ ἐλάττωσις τοῦ φανατισμοῦ, τὸ παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς ὑσημέραι κρατυνόμενον πνεῦμα τῆς ἀνεξιθρησκείας, ταῦτα πάντα προετοιμάζουσι καὶ καθιστῶσι πιθανὴν καὶ κατορθωτὴν τὴν ἕνωσιν, ἥτις καὶ τῇ θείᾳ συνάρσει γενήσεται· ἀλλὰ τοῦτο ἔσται, ὅταν ὁ Ποντίφιξ ἐκὼν ἄκων ἀπογυμνωθῇ τῆς κοσμικῆς αὐτοῦ ἐξουσίας καὶ μείνῃ πνευματικὸς τῶν πνευματικῶν του τέκνων ἀρχηγὸς, διότι τότε καὶ αὐτὴ ἡ δογματικὴ διαφωνία δύναται νὰ ἀρθῇ ἐκ μέσου ἱστορικῶς λυομένη, περὶ ἧς ἐν δέοντι τὰ δέοντα θέλομεν εἶπει· ἐπὶ τοῦ παρόντος λέγομεν μόνον ὅτι αὐτὴ ἡ ἱστορία ὁμολογεῖ τρανῶς τίς καὶ διατί ἐκαινοτόμησεν.

'Ενόσῳ λοιπὸν τὰ πράγματα μένουσιν ὡς ἔχουσι τανῦν παρὰ τῇ Δυτικῇ 'Εκκλησίᾳ· ἐνόσῳ αὕτη, ἀντὶ τῆς μαχαίρας τοῦ πνεύματος, « ὅ ἐστι ῥῆμα Θεοῦ », προτιμᾷ τὴν μάχαιραν τοῦ δημίου, ἀλληλοκτονοῦσα τὰ πνευματικὰ αὐτῆς τέκνα πρὸς ὑποστήριξιν ἐξουσίας τοῦ κόσμου τούτου, ἐξουσίας ὅλως ἀντικειμένης εἰς τὸ θεῖον πνεῦμα τῆς διδασκαλίας τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ἐξουσίας ἑπομένως ἀντιχριστιανικῆς· ἐνόσῳ δὲν ἀποθέσῃ τὸ ὑπέροφρυ καὶ τὴν ἐωσφορικὴν ἀγερωχίαν, οὐδὲν ἀτυχῶς γενήσεται. Παρ' αὐτῇ ἄρα κεῖται τοῦτο, εἰ εἰλικρινῶς αὐτὸ ἐφίεται.

'Η 'Ανατολικὴ ὅμως 'Ορθόδοξος 'Εκκλησία, βαρυαλγοῦσα τὴν καρδίαν διὰ τὴν Ποντιφικὴν ταύτην ἔπαρσιν καὶ τὴν ἐπιμονὴν, ἐξακολουθήσει νυχθημερὸν εὐχομένη πρὸς τὸν πατέρα τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης ἵνα ἐμπνεύσῃ ἀγαθὰ εἰς τὰς καρδίας τῆς τε Α. 'Αγιότητος καὶ τῶν ἱεραρχῶν αὐτοῦ, ὅπως, πᾶσαν φαντασίαν ἀπρεπῆ καὶ τὴν σκολιὰν καὶ εὐόλισθον ἀφέντες ὁδὸν, ἔλθωσιν εἰς τὴν εὐθεῖαν τοῦ Κυρίου ἡμῶν τρίβον, πρὸς ἕνωσιν σύμπαντος τοῦ Χριστιανικοῦ πληρώματος, δόξαν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ 'Εκκλησίας, εὐφροσύνην δὲ, σωτηρίαν καὶ ἀγαλλίασιν πάντων τῶν εἰς τὸν 'Ιησοῦν Χριστὸν πιστευόντων. 'Αμήν!

'Εν Κωνστ]πόλει, τῇ 5 Ββρίου 1868.

'Αρχιμ. ΕΥΓΕΝΙΟΣ Ξηροποταμινός.

—o—

118. Ἡ Παπικὴ Ἐγκύκλιος ὑπὸ τοῦ Ὀρθοδόξου ἐν γένει Κλήρου ἀποδοκιμαζομένη.

Καὶ πρὸς πολλοὺς τῶν Ὀρθοδόξων Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων ἀπέστειλεν ὁ Δόμ-Τέστας τὰ τὴν προσκλητήριον. Παπικὴν ἐπιστολὴν περιέχοντα φυλλάδια· ἀλλ' ἐπεστράφησαν εἰς τὸν ἐπιστείλαντα ἀμέσως, πορ' οὐδενὸς γενόμενα παραδεκτὰ, διὰ τοὺς αὐτοὺς ἀποχρῶντας λόγους, δι' οὓς καὶ ὁ Οἰκ. Πατριάρχης δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ παραδεχθῇ τοῦτο.

Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐν Αὐστρίᾳ Ὀρθόδοξοι Ἐπίσκοποι ἔδωκαν ἀρνητικὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν περὶ Οἰκουμ. Συνόδου Παπικὴν Ἐγκύκλιον.

Ἐκ τῶν πολλῶν δὲ περὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου διαβιβασθεισῶν Ἀρχιερατικῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐκθέσεων σημειοῦμεν τὰς ἑφεξῆς.

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐκ Βέρνης.

« Τῇ ιζ'. Ὀβρίου ὁ ἐνταῦθα τοῦ Δυτικοῦ παρεκκλησίου ἱερατικῶς προϊστάμενος ἀββᾶς Βασίλειος ἀνήγγειλε διά τινος τῶν ἑαυτοῦ εἰς τὴν Α. Σ. τὸν ἅγ. Βέρνης κ. Ἰωακεὶμ ὅτι ἐπιποθεῖ νὰ ὁρίσῃ ἡ Α. Σ. ἡμέραν καὶ ὥραν συνεντεύξεως μετ' αὐτοῦ· τὴν ἐπιοῦσαν περὶ μεσημβρίαν, συνοδευόμενος ὁ ῥηθεὶς ἀββᾶς ὑπὸ τοῦ Δὸν Δουρόνη, ἐμπορευομένου ἐνταῦθα καὶ ὑποπροξένου τῆς Ἱσπανίας, ὡς διερμηνεύοντος, μετέβη εἰς τὴν μητρόπολιν, ἔνθα, μετὰ τὰς εἰθισμένας φιλοφρονήσεις, λαβὼν τὸν λόγον, εἶπεν Ἰταλιστὶ ὅτι ἐνετάλη παρὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει προϊσταμένης αὐτοῦ Ἀρχῆς νὰ ἐπιδώσῃ εἰς τὴν Α. Σ. τὸν Μητροπολίτην ἰδιοχείρως τὸ ὅπερ ἐξέβαλεν ἐκ τοῦ θυλακίου αὐτοῦ ἔντυπον φυλλάδιον, τὸ περιέχον τὴν ἐγκύκλιον τῆς Α. Μ. τοῦ Πάπα, προσκαλοῦντος τὴν Α. Σ. εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ Οἰκουμ. Σύνοδον, παρακαλέσας θερμῶς τὸν Μητροπολίτην ἵνα δεχθῇ τὴν πρόσκλησιν. Ἀπαντῶν ὁ Μητροπολίτης, ἐξέφρασε τὴν λύπην του, ὡς μὴ δυνάμενος νὰ δεχθῇ τὸ φυλλάδιον, πολὺ δὲ περισσότερον τὴν πρόσκλησιν. Κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην ἀντηλλάγησαν λόγοι, συνοπτικῶς ἐκτιθέμενοι τὰ αἴτια τῆς μὴ τοῦ φυλλαδίου καὶ τῆς προσκλήσεως ἀποδοχῆς· ἀλλ' ὁ ἀββᾶς, οὐδόλως τὸν νοῦν προσέχων ἐπὶ τοῖς λεγομένοις καὶ μὴ ἀπαντῶν οὐσιωδῶς ἐπὶ τῶν ἐκπεφρασμένων, ἐκτενέστερον ἰκέ-

τευεν ὑπὲρ τῆς παραδοχῆς, τέλος ὅμως τὸ ἄκαμπτον ἰδὼν, ἀπῆλθεν ».

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐξ Ἰκονίου.

« Ὁ Πάπας προσκαλεῖ εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν ἐν Ῥώμῃ Σύνοδον καὶ τοὺς ἡμετέρους· πιστεύω ὅμως ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν θέλει ἀπέλθει, ἐνθυμουμένων τί ὑπέφερον πάλαι οἱ εἰς Φεράραν καὶ Φλωρεντίαν ἀπελθόντες.

« Ἀνέγνων ἐν τῷ « Ἀνατολ. Ἀστέρι » τὴν ἐπιστολὴν τῆς Α. Μ. τοῦ Ποντίφικος τῆς Ῥώμης πρὸς τοὺς Ἐπισκόπους τῶν Ἐκκλησιῶν τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγματος, δι' ἧς προσκαλεῖ αὐτοὺς εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ συγκροτηθησομένην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον. Ἐξ ἁπλῆς ἀναγνώσεως τῆς ἐν λόγῳ ἐπιστολῆς καταφαίνεται ὁ σκοπὸς τῆς Α. Μ. διότι, ὑπενθυμίζουσα τὰς Συνόδους τοῦ Λουγδούνου καὶ τῆς Φλωρεντίας, δείκνυσιν ὅτι προσκαλεῖ οὐχὶ εἰς ἕνωσιν τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀλλ' εἰς ὑποταγὴν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πραγματοποίησιν τῶν χρυσῶν τῆς Α. Μ. ὀνείρων· διότι, ἀπολέσασα τὸ πλεῖστον τῆς κοσμικῆς αὐτῆς ἐξουσίας, καὶ προβλέπουσα, ὅτι οἱ φιλελεύθεροι Ἰταλοὶ μετ' οὐ πολὺ θέλουσι στήσει τὴν σημαίαν τῆς ἐλευθερίας εἰς αὐτὸ τῆς Ῥώμης τὸ Καπιτώλιον, πᾶσαν τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν τῆς Α. Μ. ἀφαιροῦντες, καὶ καταλιμπάνοντες εἰς αὐτὴν μόνον τὴν πνευματικὴν, διενοήθη ὁ μεγαλεπήβολος οὗτος ἀνὴρ, ἵνα ἐπεκτείνῃ τὴν πνευματικὴν αὐτοῦ ἀρχὴν ἐπὶ πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἀναρτῶν αὐτὰς ἀπὸ τοῦ ἀναμαρτήτου αὐτοῦ, καὶ συνιστῶν οὕτω πνευματικὴν μοναρχίαν. Ἔστω ὅμως βεβαία ὅτι, ἐν ὅσῳ δὲν ἀναγνωρίσῃ κεφαλὴν καὶ θεμέλιον τῆς Ἐκκλησίας τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, ἑαυτὸν δὲ πρῶτον ἐν ἴσοις, ἐν ὅσῳ δοξάζει τὸ Πνεῦμα καὶ ἐκ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον, παρὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Κυρίου, ἐν ὅσῳ μεταχειρίζεται ἄζυμον ἀντὶ ἐνζύμου, καὶ ῥάντισμα ἀντὶ τοῦ διὰ τριῶν ἀναδύσεων καὶ καταδύσεων Βαπτίσματος, ἐν ὅσῳ ἀποστερεῖ τοὺς ῥαντιζομένους τῆς σφραγῖδος τῶν δωρεῶν τοῦ ἁγίου Πνεύματος, καὶ τοῦ ποτηρίου τῆς ζωῆς, ἐν ὅσῳ, τέλος πάντων, δὲν ἀποσκορακίσῃ τὰς πολυειδεῖς αἱρέσεις, ὅσαι κατὰ καιροὺς εἰσέφρησαν εἰς τὴν Ῥωμάναν Ἐκκλησίαν, οὐδέποτε γενήσεται ἡ ἐπιθυμητὴ ἕνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν, οὐδέποτε θέλουσιν ἐπαναληφθῇ αἱ κωμικοτραγικαὶ σκηναὶ τῆς Φλωρεντινῆς ψευδοσυνόδου, καὶ οὐδεὶς οὐδέποτε τῶν Ἱεραρχῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας θέλει δεχθῇ τὴν τοι-

αὐτὴν τοῦ Πάπα πρόσκλησιν, ἐπὶ ἀνατροπῇ τῶν Ὀρθοδόξων δογμάτων, καὶ ὑποδουλώσει τῆς Ἐκκλησίας».

Ἐπιστέλλουσιν ἡμῖν ἐξ Ἀδριανουπόλεως.

«Τὴν 25ην Φεβρίου, ἡμέραν παρασκευὴν, περὶ τὴν ἕκτην ὥρας ὁ τῆς ἐν Ἀδριανουπόλει τῶν Δυτικῶν ἐκκλησίας ἐφημέριος Λουΐζης, συνοδευόμενος ὑπό τινος τῶν προκρίτων τῆς κοινότητος ταύτης, ἦλθεν εἰς τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν, πρὸς ἰδιαιτέραν συνέντευξιν μετὰ τῆς Α. Σ. τοῦ Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως κ. Κυρίλλου. Ἡ ὁσιότης του, μετὰ τὴν εἰθισμένην ὑποδεξίωσιν, ἐπαρουσίασεν ἐπιστολήν τινα, προερχομένην ἀπὸ μέρους τῆς Α. Μακαριότητος τοῦ Πάπα Ῥώμης, κατὰ τὴν ὁποίαν εἶχε διαταγὴν, καθὰ ἐξεφράσθη, ἵνα ἐπιδώσῃ τῇ Α. Σεβ. Ἡ Σεβασμιότης του, χωρὶς νὰ λάβῃ ἀνὰ χεῖρας τὴν παρουσιασθεῖσαν ἐπιστολήν, ἠρώτησεν, ἂν αὐτὴ εἶναι ἡ διὰ τῶν ἐφημερίδων πρὸ καιροῦ δημοσιευθεῖσα ἐγκύκλιος προσηλητήριος τῆς Α. Μακ. εἰς τὴν μελετωμένην συγκροτηθῆναι Σύνοδον· εἰς ταῦτα δὲ ἀπαντήσαντος τῆς ὁσιότητός του καταφατικῶς, ἡ Σεβασμιότης του εἶπε τὰ ἑξῆς, διερμηνεύοντος τοὺς λόγους του Ἰταλιστὶ τοῦ τὴν ὁσιότητά του συνοδεύοντος, ὅστις κάλλιον ἐγνώριζε τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον· «Ἡ ἕνωσις τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι ὁ διακαὴς πόθος καὶ ἡ διηνεκὴς εὐχὴ παντὸς τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος, ὑπὲρ οὗ καὶ ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία οὐ διαλείπει δεήσεις ἀναπέμπουσα τῷ Ὑψίστῳ· μετ' εὐγνωμοσύνης δὲ ἤθελεν ὀφείλεσθαι ἡ πραγματοποίησίς της εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Α. Μακ. ἂν, ἐξ Εὐαγγελικῶν ἀρχῶν ὁρμωμένη ἡ ἐπὶ ἐχεφροσύνῃ καὶ συνέσει φημιζομένη Α. Μακ., ἐποίει τὸ διάβημα τοῦτο διὰ τῆς κανονικῆς ὁδοῦ, συνεννοουμένη πραηγουμένως, ἐν πνεύματι Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ ἰσοτιμίας, μετὰ τῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Πατριαρχείων· ἐπειδὴ ὅμως ἀντικανονικῶς καὶ αὐθαιρέτως πως προήχθη εἰς τοιαύτην ἀκατάλληλον πρόσκλησιν, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐν Κωνστ]πόλει κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ μου Ἀρχὴ, καθὰ ἐκ τῶν ἐφημερίδων ἐπληροφορήθην, δὲν παρεδέχθη ταύτην, διὰ τοὺς λόγους τούτους καὶ παρ' ἐμοὶ ἀπαράδεκτος ὑπάρχει μία τοιαύτη πρόσκλησις τῆς Α. Μακ. καὶ ἡ ταύτης περιεκτικὴ ἐπιστολή».

Ὑπάρχει εἰσέτι καιρὸς νὰ σκεφθῆτε, εἶπεν ἡ ὁσιότης του, διότι ἡ Σύνοδος θέλει συνέλθει μετὰ ἓν περίπου ἔτος.

Ἂν ἡ εἰς ἣν ὑπάγομαι Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχὴ, εἶπεν ἡ Α. Σεβασμιότης, καὶ μετὰ τοὺς εἰρημένους λόγους συγκατετίθετο ὁπωσοῦν εἰς τὴν ἐν λόγῳ πρόσκλησιν, ἴσως τότε θὰ ἦτο ἀνάγκη σκέψεως, ἤδη ὅμως οὐδεμία ἀνάγκη τοιαύτη φαίνεται.

Κατὰ συνέπειαν τούτων, ἀναστὰς ἡ ὁσιότης του, παρέλαβεν ἐκ τοῦ ἀνακλίντρου τὴν ἣν ἀφῆκεν ἐκεῖ ἐπιστολὴν, καὶ ἀσπασάμενος τὴν δεξιὰν τῆς Α. Σεβ., ἀπῆλθε μετὰ τοῦ συνοδεύοντος αὐτόν».

—o—

119. Αἱ ἐκ τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Πάπα ἐντυπώσεις.

Ὅσον καλὴν καὶ δυσάρεστον ἐντύπωσιν προὐξένησεν εἰς τὰ πνεύματα τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολῆς ἡ ἐγκύκλιος τοῦ Ποντίφικος τῆς Ῥώμης, ὡς οὐ μόνον δεσποτικὴ καὶ ἀλαζονικὴ κατά τε τὴν οὐσίαν καὶ τοὺς τύπους, ἀλλὰ καὶ τὸ πλέον ὡς πόρρω ἀπέχουσα τῆς ἀληθείας τῶν θείων δογμάτων καὶ τῆς κανονικῆς ἀκριβείας τῆς διοικήσεως τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τόσην χαρὰν, τοσούτους ἐπαίνους καὶ τοιαύτας ἐκδηλώσεις ἐξαιρετικῆς εὐγνωμοσύνης ἐφείλκυσε πρὸς τὸ Ὀρθόδοξον Πατριαρχεῖον τῆς Νέας Ῥώμης ἡ παρὰ τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Γρηγορίου τοῦ ϛ'. δοθεῖσα προφορικὴ ἀπάντησις πρὸς τοὺς παρὰ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας ἀποσταλέντας τέσσαρας ἀββάδας· ἀπάντησις οὐ μόνον ἀξιωματικὴ καὶ ἐμβριθὴς καὶ, αὐτὸ τοῦτο, Πατριαρχικὴ, ἀλλὰ καὶ λογικῶς τε καὶ ἱστορικῶς ἀκαταμάχητος, ἅτε δὴ στηριζομένη ἐπ' αὐτῆς τῆς ἀληθείας τῶν πραγμάτων ἄνευ ἐπιδείξεως, χωρὶς περιστροφῶν καὶ ἅμα ὑπηχοῦσα φυσικῶς καὶ ἀνεπιτηδεύτως τὴν θείαν χάριτι πάντοτε πατροπαράδοτον καὶ συνήθη εἰς τὰ Ἀνατολικὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰς ὑπ' αὐτὰ Ἐπισκοπὰς καὶ Μητροπόλεις Εὐαγγελικὴν ἁπλότητα καὶ ταπεινοφροσύνην.

Ἐκ τῶν πολλῶν περὶ τούτου σταλέντων εὐχαριστηρίων γραμμάτων εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα παρά τε κληρικῶν καὶ παρὰ λαϊκῶν δημοσιεύομεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν δύο, ἅπερ ἐθεωρήσαμεν ἐκλεκτότερα καὶ δυνάμενα συγχρόνως καὶ νὰ οἰκοδομήσωσι πνευματικῶς καὶ νὰ τέρψωσι τοὺς ἀναγινώσκοντας.

Παναγιώτατε, Θεόσοφε καὶ βαθυσέβαστε Πάτερ καὶ Δέσποτα, τὴν ὑμετέραν ἀγαπλεᾶ κυρωθῆν πανευλαβῶς προσκυνῶν, τὴν εὐαγῆ Λύτης δεξιὰν προσπαθεστάτῳ ἀσπασμῷ περιπτύσσομαι.

Ὡς δρόσος Ἑρμὼν, ἡ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη Σιὼν, καὶ ὡς φωνὴ αὔρας λεπτῆς, ὅπου ὁ Κύριος, διώδευσε πρὸς ἡμᾶς ἡ Πατριαρχικὴ φωνὴ τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, ἀποκρινομένης πρὸς τὸ κρυβμα τῆς τοῦ Πάπα Ῥώμης προσκλήσεως εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀναγορευομένην Οἰκουμενικὴν ὅθεν Σύνοδον. Ὦ! Πόσης αἰθερίου ἀναψυχῆς καὶ παραγορίας καὶ ἐλπίδος καὶ πίζεως

αἰτία γίνεται ἡ φωνὴ αὕτη εἰς τοὺς ἐν τῷδε τῷ κόσμῳ ἠλάσκοντας, ὡς οὗτος διάκειται σήμερον, ὡς ἐν σκότει καὶ σκιᾷ θανάτου τῆς πλημμελείας καὶ ἁμαρτίας! Ὁπότε καὶ αἱ κατὰ τῆς ἀμωμήτου Ἐκκλησίας ἐπήρειαι, πῇ μὲν ὑπουλοι καὶ μόλις διαφανεῖς, πῇ δὲ ἀναπεπταμέναι, ἀνέδην μαίνονται πελεκυφοροῦσαι! Ἆρα ἡ εἰς Χριστὸν Ὀρθόδοξος πίστις, ἡ τοῖς σωζομένοις, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, δύναμις οὖσα Θεοῦ, ἡ πάσης σωτηρίου ἐπιστήμης πηγὴ ἀεννάως βρύουσα, ἆρα, λέγω, καὶ ἀείζωος καὶ πύλαις Ἅδου ἀκαταγώνιστος δι' αἰώνων ἀθλεῖ, καὶ μέχρι τῆς συντελείας ἀθλήσει καὶ ἀριστεύσει, τοιούτων τυγχάνουσα ἀριστέων προβούλων, μᾶλλον δὲ, τοιούτους γενναιοτροφοῦσα ἀρχιεράρχας, καὶ πολυχεύμονας ἐρευγομένους χειμάρρους προφητειῶν καὶ ὑπερκοσμίου τρυφῆς! « Θεοῦ τὸ δῶρον! » Θεοχάριστα ἑπομένως ὑπῆρξαν καὶ πάντα, καὶ αὐτὰ τὰ ἐλάχιστα ἐπιτηδεύματα τῆς ὑποδοχῆς τῆς πρὸς τοὺς παπομούσους ἀβδάδας· ἡ προσήνεια, ἡ παῤῥησία καὶ αὐθεντία τῶν λόγων, ἡ ἔμφασις τῆς ἀγάπης, ἡ ἀλήθεια τῆς ἱστορίας, ὁ θριαμβεύων γνώμων, ὁ ἐκ τοῦ ῥήματος τοῦ Κυρίου, τοῦ τῶν Ἀποστόλων, τῶν Οἰκουμενικῶν ἱερῶν Συνόδων, τῶν Θείων Πατέρων, ἡ τῶν τρόπων τέλος ἡδίστη καὶ αἰδεσιμωτάτη ἀξιοπρέπεια τοῦ ἡμετέρου Πατριάρχου. Καὶ δείκνυται τὸ δρᾶμα τοῦτο τῆς πρὸς τὴν ἀλλόθρουν Ἐκκλησιαστικὴν γλῶσσαν δεξιώσεως τοῦ ἄπρου τῆς Νέας Ῥώμης ποιμένος ὡς λάλημα ὑψηλὸν καὶ ζωηφόρον, εἰρήνην εὐαγγελιζόμενον τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς, κατὰ τὸν εἰπόντα· « εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν ἀφίημι ὑμῖν », ὡς Ἀποστολικὸν κήρυγμα, ἔλκον πρὸς τὴν οἰκείαν καὶ μίαν ποίμνην καὶ τἆλλα πρόβατα, ἃ οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς αὐλῆς ταύτης. Ἐρθέγξατο γὰρ μετ' ἀγάπης καὶ ἀληθείας ἡ θεόπνευστος αὐδὴ, τῆς ὁμονοίας ὑποστριωνύουσα τὸ ἀμφίβληστρον. Καὶ ἀπὸ τοῦδε εἰκότως δύναται ἡ ἀγνοτάτη νύμφη Χριστοῦ καὶ μήτηρ ἡμῶν, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ἐπὶ τῷ τῶν πατέρων Θεῷ πεποιθυῖα, ὑμνῆσαι, ὡσανεὶ ἤδη ἐν πλήρει καὶ ἀψευδεῖ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ἱερουργοῦσα, τὴν μέλλουσαν παμβασιλείαν αὐτῆς, ἀναφωνοῦσα ὑπὲρ τῶν τῆς Ὀρθοδοξίας προορωμένων ἐπικτημάτων, οἷα ὁ Προφητάναξ (ψαλμ. ρξ'.) ἐκελάδει περὶ τῆς ἐσομένης ἑαυτοῦ θεόθεν κυριαρχίας. « Ὁ Θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ. Ὑψωθήσομαι, καὶ διαμετρῶ Σίκιμα, καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω. Ἐμός ἐστι Γαλαάδ, καὶ ἐμός ἐστι Μανασσῆς, καὶ Ἐφραὶμ ἀντίληψις τῆς κεφαλῆς μου, Ἰούδας βασιλεύς μου, Μωὰβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου. Ἐπὶ τὴν Ἰουδαίαν ἐπιβαλῶ τὸ ὑπόδημά μου· ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑποτάγησαν ».

Ταῦτά Σοι παρ' ἐμοῦ τοῦ τῶν πιστῶν ἐσχάτου, ὡς ἐκ συμπάσης τῆς Ἐκκλησίας, τὰ κατόπιν ἐκτενοῦς σιγῆς μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐνθέου ἔρωτος ἐπισπερχῆ χαριστήρια, τῶν σῶν μελισταγῶν χειλέων τὴν ἐφάνην αὐγὴν προσφθεγγόμενα, ὦ ἐπάξιε Φωτίου διάδοχε, ὦ Μάρκου τοῦ Εὐγενικοῦ καὶ συχνῶν μετ' ἐκεῖνον Ὀρθοδόξων καὶ μακαρίων ἱεραρχῶν ἐφάμιλλε καὶ γνήσιε ἀπόγονε, ὦ ἀγλάϊσμα Πατριαρχῶν, ὦ στεφανῖτα τῆς Ἐκκλησίας!

Εἴη Σου, ἐν ἐπισκοπῇ τοῦ Ὑψίστου, τὸ κλέος καὶ ἡ χαρὰ ἀτελεύτητα! Ἐπαινέσεταί Σε εἰς αἰῶνας λαὸς βαρὺς, καὶ καταφιλήσει τὸ ὄνομά Σου ἐν Ἐκκλησίᾳ μεγάλῃ χεῖρας κροτῶν καὶ ἐπινίκιον ἀλαλάζων. *Προέφθασαν δὲ καὶ ἄρχοντες ἐχόμενα ψαλλόντων ἐν μέσῳ νεανίδων τυμπανιστριῶν*, τῶν ἀρετῶν τῶν τέκνων τῆς εὐσεβείας, μετὰ τῶν πάντων βοῶντες. « Ἐν πρώτοις μνήσθητι, Κύριε, τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν Γρηγορίου, ὃν χάρισαι ταῖς ἁγίαις σου Ἐκκλησίαις ἐν εἰρήνῃ σῶον, ἔντιμον, ὑγιᾶ, μακρομερεύοντα καὶ ὀρθοτομοῦντα τὸν λόγον τῆς σῆς ἀληθείας! »

Αἱ δὲ πανάγιοι Αὐτῆς εὐχαὶ εἶησάν μοι διὰ βίου φύλακες, ὡς Ἄγγελοι Θεοῦ, καὶ μετὰ τὴν ἔξοδον, πομποὶ ἀκηράτου ζωῆς φερέγγυοι.

Ὁ τῆς Ὑμετέρας Θεοεδράστου Παναγιότητος κτλ.

Παναγιώτατε καὶ πανσέβαστέ μοι Πάτερ καὶ Δέσποτα.

Ἀμύθητον εὐφροσύνην ἠσθάνθην ἀναγνοὺς ἐν ταῖς ἐφημερίσι τὴν σοφωτάτην ἀπάντησιν τῆς Ὑμ. Θ. Π. πρὸς τοὺς κομιστὰς τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ περυσιωμένου Ῥωμαίου Ποντίφικος. Τοιαύτη ἀξιοπρεστάτη ἀπάντησις πρὸς τὴν Δυτικὴν ἀλαζονείαν, συνάδουσα πρὸς τὰς μεγάλας καὶ ἱερὰς παραδόσεις τῆς Ὀρθοδοξίας, περιποιεῖ κλέος καὶ δόξαν ἀγήρατον εἴς τε τὸ σεπτὸν ἄτομον τῆς Ὑμ. Θ. Π. καὶ εἰς σύμπασαν τὴν Ὀρθόδοξον καθολικὴν Ἐκκλησίαν· ἀποτελέσει δὲ χρυσῆν σελίδα ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ. Ἅπαν τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα, Παναγιώτατε Δέσποτα, ἐνθουσιωδῶς ἐπεκρότησεν ἐπὶ τῷ στιβαρῷ τούτῳ κατὰ τῆς Παπικῆς ὄφρυος ῥαπίσματι. Ἡ καθολικὴ συνείδησις τῶν Ὀρθοδόξων, ἡ οὕτως ἰταμῶς ὑπὸ τῆς Ἐγκυκλίου ἐξυβρισθεῖσα, ἱκανοποιήθη πληρέστατα. Οὐ μόνον δὲ τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν Δυτικῶν Χριστιανῶν ἄνδρες πεφωτισμένοι καὶ τῆς ἀληθείας ἐρασταὶ, καθ' ἃ δηλοῦται καὶ ἐκ τῶν σπουδαιοτέρων Εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, συνωμολόγησαν τὴν ὀρθότητα τῆς ἀπαντήσεως τοῦ κλεινοῦ καὶ γεραροῦ τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας πρωθιεράρχου. Ὡς μέλος τοίνυν κἀγὼ Αὐτῆς ἐλάχιστον, χρέος ἀπαραίτητον καὶ ἱερώτατον ἡγούμενος ἀποδοῦναι τὰς ἐπὶ τούτῳ ἐνθέρμους εὐχαριστίας μου τῇ Ὑμετ. Θειοτάτῃ, σοφωτάτῃ καὶ προσκυνητῇ μοι Παναγιότητι, αἴρω, εἰ καὶ ἀναξίως, χεῖρας ἱκετίδας πρὸς τὸν αἰώνιον Ἀρχιποίμενα καὶ οὐράνιον τῆς Ἐκκλησίας νυμφίον, ταπεινῶς καὶ ἐν κατανύξει καρδίας δεόμενος αὐτοῦ, ὅπως περιῤῥυῇ καὶ περισκέπῃ τὴν πανσέβαστόν μοι Αὐτῆς πατρότητα ἀκλόνητον καὶ ἀκῤῥάδαντον μέχρι τερμάτων βίου ἐπὶ τοῦ Ἀποστολικοῦ καὶ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου, καὶ ἀναδεικνύῃ πάσης ἀντικειμένης ἐπηρείας ἀνωτέραν, πρὸς δόξαν καὶ στηριγμὸν τοῦ Χριστεπωνύμου τῶν Ὀρθοδόξων πληρώματος.

Ἐξαιτούμενος δὲ πανευλαβῶς τὰς παναγίας Αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας, διατελῶ ἐσαεὶ μετὰ σεβασμοῦ βαθυτάτου.

Τῆς Ὑμ. προσκυνητὴς μοι Παναγιότητος κτλ.

—o—

120. Ἡ Παπικὴ ἐπιστολὴ καὶ οἱ Ἀρμένιοι.

Τῇ ιϐ'. ὀκτωβρίου παρουσιασθέντες εἰς τὸν Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων ἐκ μέρους τοῦ ἐπισκόπου κ. Βρουνόνη τρεῖς ἀββάδες, ἐπέδωκαν αὐτῷ ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα, πρὸς αὐτὸν ἀπευθυνομένην· συνάμα δὲ καὶ τέσσαρας ἄλλας ἐπιστολάς, ἀπευθυνομένας πρὸς τέσσαρας Ἀρμενίους Ἐπισκόπους μετὰ παραιτήσεως ὅπως διευθυνθῶσιν ἀσφαλῶς πρὸς οὓς ἐπιγράφονται.

Ὁ Ἀρμένιος Πατριάρχης τὰς μὲν 4 ἐπιστολὰς δὲν παρεδέχθη, ἐκράτησε δὲ μόνον τὴν ἐπ' ὀνόματί του ἐπιγεγραμμένην, ἐπειπὼν ὅτι ἡ ἀπάντησις ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ Καθολικοῦ λεγομένου Πατριάρχου, εἰς ὃν οὗτος ὑπόκειται.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ Α'. ἀββᾶς εἶπε· « καὶ ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἁρμόδιοι νὰ λάβωμεν τὴν ἀπάντησιν ὑμῶν », ἀνταπαντῶν ὁ Πατριάρχης, ἀπεφήνατο· « Καὶ ἐγὼ ἐπίσης δὲν εἶμαι ὁ ἁρμόδιος ἵνα ἀπαντήσω πρὸς τὸν Πάπαν, ἐκτὸς τοῦ ἐν Ἐτμιαζὶν Καθολικοῦ ».

Ἐπειδὴ δὲ ἡ πρᾶξις αὕτη παρηρμηνεύθη, τὸ Πατριαρχεῖον τῶν Γρηγοριανῶν Ἀρμενίων ἐδημοσίευσε τὴν παρὰ πόδας εἰδοποίησιν.

« Ἐπειδὴ ἡ πρὸς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Πάπα διὰ τὴν ἐν Ῥώμῃ συγκαλεσθησομένην Σύνοδον ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου παρὰ τῶν ἐφημερίδων παρεξηγήθη, τὸ Πατριαρχεῖον καθῆκον ἑαυτοῦ εὐεώρησε νὰ δημοσιεύσῃ ὅτι, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἀρμενικῆς Ἐκκλησίας, δὲν δύναται νὰ ἀπαντήσῃ ὁ ἐντεῦθα Πατριάρχης ἐπὶ τοσοῦτον σπουδαίου Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος, χωρὶς νὰ κοινοποιήσῃ τὴν ἐπιστολὴν πρὸς τὸν Καθολικὸν τὸ Ἐτμιαζὶν, εἰς ὃν μόνον ἀνήκει νὰ ἐκτιμήσῃ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην, καὶ ὅτι ὁ Πατριάρχης τὴν παρεδέχθη χάριν ἁπλῆς εὐμοιροξίας· ἑπομένως πᾶσαι αἱ δημοσιευθεῖσαι ἐξηγήσεις εἰσὶ λανθασμέναι καὶ πάντη ἀβάσιμοι »

Ὁ δὲ ἐν Ἐτμιαζὶν Καθολικὸς ἐπιλεγόμενος Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων Κιλίκων, ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ἐν Κωνστ]πόλει ἀρχιεπισκόπου Βογὸζ, ὁποίαν ἀπάντησιν ἔπρεπεν οὗτος νὰ δώσῃ εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Πάπα περὶ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἔδωκε τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν, σύμφωνον οὖσαν πρὸς τὰς τῶν λοιπῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν.

Τῷ σεβασμιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ Βογὸζ,
Πατριάρχῃ Κωνσταν]λεως, ἀγαπητῷ ἡμῖν ἀδελφῷ.

Τὸ ἀπὸ 14 λήξαντος Δεκεμβρίου ἡμέτερον γράμμα κομισάμενοι οὐν τῇ μεταφράσει τῆς ἐπιστολῆς τῆς Α. Ἁγιότητος τοῦ Πάπα Πίου Θ'., ἐπιδοθείσης ἡμῖν διὰ τοῦ αὐτόσε τοποτηρητοῦ, διήλθομεν μετὰ προσοχῆς καὶ ἐγνωμεν ἐξ αὐτῆς τὴν πρόθεσιν τῆς Αὐτοῦ Ἁγιότητος τοῦ συγκαλέσαι ἐν Ῥώμῃ τὴν 8ην ἐπελευσομένου Δεκεμβρίου Σύνοδον, εἰς ἣν καὶ τὴν Ὑμετέραν Σεβασμιότητα προσκαλεῖ.

Τῇ ἀνεξερευνήτῳ τῆς προνοίας βουλῇ κληθέντες καὶ ἡμεῖς εἰς τὴν ποιμαντορίαν τοῦ Χριστιανικοῦ ποιμνίου, ποθοῦμεν ὅλῃ τῇ ψυχῇ τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εὐχόμεθα ὅπως ἡ εἰρήνη καὶ ἀγάπη βασιλεύωσιν ἀείποτε ἐν αὐτῇ, ἐξωθοῦσαι τὸ πνεῦμα τῆς ἀντιλογίας, καθόσον μόνῳ τῷ πολεμίῳ τῆς ἀνθρωπότητος δέδοται πολεμεῖν τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ἀλλ' ἐν τῇ ἀναγνώσει τῆς τοῦ ἁγιωτάτου Πίου Θ'. ἐπιστολῆς ἐλυπήθημεν ἰδόντες ὅτι τῆς ἑνότητος, ἣν ποθοῦμεν, ἣν καὶ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου ποθεῖ, καὶ ὑπὲρ ἧς τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ δέεται, οὐ δυνατὸν τυχεῖν διὰ τῆς προκειμένης Συνόδου.

Εἴπερ ἀληθῶς τὴν ἑνότητα τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐπόθει ἡ Ῥώμη, ὤφειλε πρότερον ἀνερευνῆται ὁποία τις τυγχάνει οὖσα ἡ ἀφορμὴ τῆς διαιρέσεως αὐτῆς, διὰ τί τὰ μέλη τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας, συνδεδεμένα τῷ δεσμῷ τῆς αὐτῆς πίστεως καὶ τῆς αὐτῆς πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐκκλησίας ἀγάπης, διίστανται πρὸς ἄλληλα, καὶ πόθεν ἡ πηγὴ τῆς ἀναμέσον τῶν Χριστιανῶν παλαιόθεν ὑφισταμένης ἐχθρότητος. Οὐχὶ τῆς διαιρέσεως ταύτης ἀφορμὴ ἐστιν, ὡς πάντες ἴσασιν, ἡ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἕδρας θέλησις πρὸς τὸ ἄρχειν πασῶν τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Ἐκκλησιῶν;

Πάντες ὅθεν οἱ τῆς ἀληθείας ὀπαδοὶ ηὔχοντο ἂν ἰδεῖν τὴν Αὐτοῦ Ἁγιότητα πράγματι ἀγωνιζομένην πρὸς ἄρσιν τῆς ἀφορμῆς τοῦ χωρισμοῦ, βαίνουσαν ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ἁγίων Πατέρων, καὶ κατὰ προηγουμένην, ὡς εἰκός, συνεννόησιν μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας ποιμεναρχῶν καὶ συμμόρφωσιν ταῖς διατάξεσι τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἐξακριβοῦσαν τὸν τῆς Συνόδου σκοπὸν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καθυποβληθησόμενα ζητήματα, εἶτα δὲ, μετὰ τὴν ὁμόθυμον τούτων ἐπιδοκιμασίαν, ὁρίζουσαν τὸν τῆς Συνόδου τόπον καὶ χρόνον.

Ἐν τούτοις παρορῶν πᾶν τὸ δυνάμενον διευκολῦναι τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ ὁ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ἀρχηγὸς, δέον ἔκρινε δημοσιεῦσαι ἐκ τοῦ προτέρου ἐπιστολὴν προσκλητήριον καὶ ἀπευθῦναι αὐτὴν πρὸς τοὺς ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας, δι[δοὺς οὕτως ἑνὶ ἑκάστῳ ἀφορμὴν ὑποθέσεως, ὅτι βούλεται εἰκειοποιήσασθαι τὴν ἀνωτάτην τοῦ Χριστιανισμοῦ ἀρχηγίαν, μὴ ἀναγνωρίζων τοὺς λοιποὺς τῆς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν Ἐκκλησίας ποιμένας ἴσους αὐτῷ τὴν ἱεραρχίαν, τὴν δικαιοδοσίαν καὶ τὴν

κληρονομίαν τῶν Ἀποστόλων, πρὸς οὓς ἐν τούτοις τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἴσην τὴν ἐξουσίαν καὶ ὅμοια τὰ χαρίσματα ἐδωρήσατο. Ὁ Πάπας τὸν τῆς Ῥώμης θρόνον ἀνακρύττει περιφανῶς ὡς τὸ κέντρον τῆς ἑνότητος, τὴν δὲ διδασκαλίαν ταύτην ἀδυνατεῖ παραδεχθῆναι ἡ ἁγία καὶ Ὀρθόδοξος Ἀρμενικὴ Ἐκκλησία, ἡ μετὰ τῶν λοιπῶν τῆς κατὰ τὴν Ἀνατολὴν Ἐκκλησίας λαῶν ὡς μόνον ἀρχηγὸν τὸν Σωτῆρα ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀναγνωρίζουσα.

Ὁ πρὸς τὴν ἑνότητα τείνων τῆς Ἐκκλησίας, ἀμελῶν δὲ πᾶν ὅ,τι ἀναγκαίως ἠδύνατο ληφθῆναι ὡς βάσις τῆς Συνόδου, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀφίσταται, διὰ τῆς ἰδανικῆς ταύτης προσωπικῆς ἐξουσίας, ἀπὸ τῆς ἑνότητος τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁρμώμενος ἀπ' ἀρχῶν ἀντιθέτων πρὸς τὴν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ἀληθῆ διδασκαλίαν· ἐφ' ᾧ ἀποβαίνει δυσχερὲς τὸ ἐλπίζειν τὴν ἐγκατάστασιν τῆς ἀληθοῦς ἑνότητος. Οὕτω γὰρ οὐχὶ νέα ἀνοίγηται ὁδὸς πρὸς νέας ἔριδας, πρὸς ἀνεπανόρθωτόν τινα διάστασιν καὶ πρὸς ἐχθρικωτέρας σχέσεις, ἀποδησομένας πολλοῖς αἴτια σκανδάλου καὶ ἀφορμὴ ἀρνήσεως τῆς ἱερᾶς Χριστιανικῆς διδασκαλίας;

Τούτων ἕνεκεν ἡμεῖς, οἱ ἀπαύστως περὶ τῆς πνευματικῆς σωτηρίας τοῦ παρὰ τοῦ Ὑψίστου ἐμπεπιστευμένου ἡμῖν λαοῦ μεριμνῶντες καὶ τὴν ἐν τῷ ποιμνίῳ ἡμῶν τήρησιν τῆς εἰρήνης ἐπιζητοῦντες, ἡμεῖς οἱ ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἐγκαυχώμενοι, τῇ ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων Θαδδαίου καὶ Βαρθολομαίου καὶ τῶν δεήσεων τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ μεγάλου ἱδρυμένῃ, καὶ καθ' ἧς πύλαι Ἅδου ἐς δεῦρο οὐκ ἴσχυσαν, καθήκον ὑπολαμβάνομεν τῆς ἡμετέρας ἀνεξαρτησίας, ὅπως ἐντειλώμεθα Ἡμῖν, τῷ ἡμετέρῳ σεβασμίῳ ἀδελφῷ, ἀποστῆναι τῆς προσκλήσεως καὶ τῆς παρουσίας ἐν Συνόδῳ, στερουμένῃ νομίμων βάσεων, μηνύσαι δὲ τοῖς Ἀρχιεπισκόποις καὶ πᾶσι τοῖς Ἐξάρχοις τῆς ἡμετέρας ἐν Τουρκίᾳ Ἐκκλησίας, ὅπως μὴ δώσωσι λαβὴν παρανοήσεων καὶ διχοστασιῶν. Διατελέσωμεν δὲ εὐχόμενοι ἐκ μέσης καρδίας, ὡς πάντοτε, ὅπως ὁ ἀκρογωνιαῖος λίθος τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, ὁ Σωτὴρ πάντων Χριστός, ὁ τὴν εἰρήνην δοὺς διὰ τοῦ αἵματος καὶ τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ, καλέσῃ ἅπαντας πρὸς τὴν αὐτὴν τοῦ Εὐαγγελίου διδασκαλίαν, τηρήσῃ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ καὶ διαφυλάξῃ τὸν Ἀρμενικὸν λαὸν ἀπὸ πάσης αἰφνιδίου ἐπηρείας κτλ.

—o—

121. Ἀγγλικανὴ ἀπάντησις πρὸς τὴν Παπικὴν ἐπιστολήν.

Δημοσιεύσαντες τὴν πρὸς τὴν περὶ Οἰκουμενικῆς ἐν Ῥώμῃ Συνόδου Παπικὴν προσκλητήριον ἐπιστολὴν ἀπάντησιν τοῦ πρωθιεράρχου τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ. Γρηγορίου, πρόσφορον θεωροῦμεν καὶ τὴν δημοσίευσιν τῆς πρὸς ταύτην ἀπαντήσεως τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας. Ἡ ἀπάντησις αὕτη, μεταφρασθεῖσα ἐκ τοῦ Λατινικοῦ, ἐπιγράφεται ὡς ἑφεξῆς.

ΑΓΓΛΙΚΑΝΗ ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Πρὸς τὴν «Ἀποστολικὴν ἐπιστολήν, τὴν ὑπὸ τοῦ Πάπα Πίου Θ'. ἐκδεδομένην πρὸς ἅπαντας τοὺς Διαμαρτυρομένους καὶ τοὺς λοιποὺς τοὺς μὴ Ῥωμαιοκαθολικούς».

«Ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ».

Ἐν Λονδίνῳ, Ὀξωνίῳ καὶ Κανταβριγίᾳ. ᾳωξή.

Ἐπιστολὴν ἔγραψεν ἔναγχος ὁ Πάπας Πῖος Θ'. πᾶσι τοῖς Διαμαρτυρομένοις. Πᾶσι δ' ἐπιστέλλων τοῖς Διαμαρτυρομένοις, καὶ ἡμῖν ἐπιστέλλει τοῖς κοινωνοῦσι μετὰ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, οἵτινες, καθολικοὺς ἑαυτοὺς διαβεβαιούμενοι ὑπάρχειν, οὐκ ἀρνούμεθα τὸ εἶ αι καὶ Διαμαρτυρόμενοι, διὰ τοῦτο ὅτι, ἐναντίως ἔχοντες ταῖς τῆς Ῥωμαιοκαθολικῆς πίστεως πλάναις, ἀποβάλλωμεν αὐτάς. Διαμαρτυρόμενοί ἐσμεν, ἵνα ὦμεν ὄντως καθολικοί.

Τὸ μὲν οὖν μηδαμῶς ἀπαξιῶσαι τὸν Ῥώμης ἐπίσκοπον ἐπιστολὴν (*) πρὸς ἡμᾶς ὑπαγορεῦσαι, καὶ τὴν περὶ τῆς σωτηρίας τῶν ψυχῶν ἡμῶν πατρικὴν αὐτοῦ μέριμναν ὁμολογῆσαι, τοῦτο πάνυ ἀρεστὸν ἡμῖν ἐγένετο· οὔτε ἦν ἄλλως γενέσθαι. Ὁπόσα γὰρ καὶ ἡλίκα εὑρογετήματα εἰς τὴν ἡμετέραν Ἀγγλίαν ἀπὸ τῶν Ἰταλικῶν χωρῶν ἐπεδαψιλεύθησαν, μόλις τῇ διανοίᾳ περιλαβεῖν, μήτι γε ῥήμασιν ἐξειπεῖν ἰσχύομεν· ἵνα γὰρ τοὺς δαψιλεστάτους καρποὺς σιωπήσωμεν, οὓς συλλέγομεν ἐκ τῶν συγγραφῶν ἐνδόξων ἀνδρῶν, ὧν τὰ ὀνόματα λαμπρύνουσι τὰ παλαιὰ καὶ τὰ νεώτερα χρονικὰ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἵνα παραδράμωμεν τὴν ἐξαρίθμησιν τῶν λαμπρῶν ἐκείνων μνημείων τῆς Ἀρχιτεκτονικῆς, τῆς Γλυπτικῆς καὶ τῆς Ζωγραφικῆς, τῶν μεθελκόντων ἡμᾶς ἐπὶ τὰς Ἰταλιώτιδας πόλεις, καὶ διαφερόντως ἐπὶ τὴν Ῥώμην, ἐπὶ θέᾳ καὶ μιμήσει, ἄλλα ἔτι ἐπιφανέστερά εἰσι τὰ μετὰ τῆς Ῥώμης αὐτῆς

(*) Ἡ ἐπιστολὴ ἐπιγράφεται «Τοῦ ἁγιωτάτου κυρίου ἡμῶν, θείᾳ προνοίᾳ, Πάπα Πίου Θ'. Ἀποστολικὴ ἐπιστολὴ πᾶσι τοῖς Διαμαρτυρομένοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς μὴ καθολικοῖς». Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, Λατινιστὶ συντεταγμένη καὶ ἐκδοθεῖσα ἐν Ῥώμῃ λ'. Σεπτεμβρίου ἐν ἔτει ᾳωξή, μετεγλωττίσθη καὶ εἰς τὰς τῶν διασημοτέρων ἐθνῶν γλώσσας, καὶ διεδόθη ἀνὰ τὴν Εὐρώπην, τὴν Ἀμερικὴν καὶ ἄλλοσε.

ἡδίστῃ συνάπτοντα οἰκειότητι, καὶ τῷ τῆς εὐσεβείας ἱερωτάτῳ δεσμῷ συζευγνύντα καὶ συναρμόζοντα.

Αἱ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου καὶ τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, τῶν θεμελιωτῶν τῆς ἐν Ῥώμῃ Ἐκκλησίας, ὄντως Ἀποστολικαὶ ἐπιστολαὶ διατελοῦσιν ἀεὶ ἐν ταῖς ἡμετέραις Ἐκκλησίαις ἠχοῦσαι καὶ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν ἐνορώμεναι. Ὁ τῶν ὄντως Ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν τοῦ ἁγίου Κλήμεντος, ἐπισκόπου Ῥώμης καὶ οἰκείου τῷ Παύλῳ γενομένου, ἀρχαιότατος, μᾶλλον δ' ὁ μόνος κώδιξ παρ' ἡμῖν ἐν Λονδίνῳ εὐλαβῶς φυλάττεται, καὶ οὐ μόνον ἐξετυπώθη καὶ Ἀγγλικῆς εὐμοίρησε μεταφράσεως, ἵνα ὡς πλείστοις γίνοιτο γνώριμος, ἀλλὰ καὶ τῇ φωτογραφικῇ, ἥ φασι, τέχνῃ ἀπεικόνισται ἀκριβῶς μέχρι καὶ τῶν λεπτοτάτων κεραιῶν, ἵνα μήτε τὸ μνημόσυνον τοῦ ἁγίου Κλήμεντος ἀπαρχαιωθείη, μήτε αἱ φωναὶ αὐτοῦ σιγήσειαν. Τοῦ ἐν ἁγίοις Ἀμβροσίου, ἐπισκόπου Μεδιολάνων, τὸ ὄνομα καὶ αἱ συγγραφαὶ μεγίστῃ τιμῇ παρ' ἡμῖν θάλλουσι. Τοῦ ἐν ἁγίοις Λέοντος τοῦ μεγάλου, προέδρου τῆς Ῥώμης, τοὺς λόγους καὶ τὰς ἐπιστολὰς σεβόμεθα. Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἀ. Πάπα Ῥώμης, τὴν μνήμην ἀσμένως γεραίρομεν, οὐ μόνον διὰ τὰς ὄντως Ἀποστολικὰς αὐτοῦ συγγραφάς, ἀλλὰ καὶ ὅτι Ἀποστολικὴν ἔσχε τὴν ψυχὴν πρὸς ἡμᾶς καὶ Ἀποστολικὴν ἐνεδείξατο διάθεσιν, καὶ Ἀποστολικὸν ἐπλήρωσε καθῆκον, τὸν ἱερὸν Αὐγουστῖνον ἀποστείλας πρὸς ἡμᾶς τοῦ Εὐαγγελίου κήρυκα. Τούτου οἱ ἡμέτεροι Ἀρχιεπίσκοποι τῆς Κανταβριγίας συνεχεῖ καὶ οὐδέποτε διακοπείσῃ σειρᾷ σεμνύνονται διάδοχοι, εἰ καὶ μηδένα σχεδὸν λανθάνει, ὅτι πολλοὺς πρὸ τοῦ Αὐγουστίνου ἐνιαυτοὺς ἤκμασαν ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐν Βρεττανίᾳ, μᾶλλον δὲ, ἐξ αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων, καὶ Βρεττανοὶ ἐπίσκοποι ἐν ταῖς τῆς Ἐκκλησίας πρώταις Συνόδοις ἐπαρησίασαν. Καὶ ἵνα τὰ λοιπὰ παραλείψωμεν, τὸ Ἀποστολικὸν Σύμβολον, ὃ ἐν πᾶσι σχεδὸν συνᾴδει τῷ ἀρχαίῳ Ῥωμαϊκῷ Συμβόλῳ, καθ' ἑκάστην ἐνταῖς ἡμετέραις Ἐκκλησίαις ἀναγινώσκεται καὶ ἐν ταύτῃ τῇ τῆς πίστεως ὁμολογίᾳ βαπτιζόμεθα. Ἐν δὲ τῷ τύπῳ τοῦ Συμβόλου τῆς Νικαίας καὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τοῦ πάντοτε παρ' ἡμῖν ἀναγινωσκομένου ἐν τῇ τελετῇ τοῦ παναγεστάτου Μυστηρίου τοῦ σώματος καὶ τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου, μετὰ τοσαύτης ἀκριβείας συμφωνοῦμεν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ, ὥστε διὰ ταύτην μάλιστα τὴν συμφωνίαν ἀνερρίπισαμεν τὸ καθ' ἡμῶν μῖσος τῶν Ἀνατολικῶν (*).

(*) Ὁ συγγραφεὺς χρῆται τῇ λέξει ἰσάνια, σημαινούσῃ φθόνον ἢ μῖσος.

Τὸ δὲ Ἀθανασιανὸν Σύμβολον, τὸ ἔλεγχον τὴν καταγωγὴν, καθὼς οἱ καθ' ἡμᾶς θεολόγοι ἀπέδειξαν, ἐκ τῆς Λατινικῆς Ἐκκλησίας, ἐν ταῖς ἡμετέραις Ἐκκλησίαις ψάλλεται.

Τούτων λαμπροτέρων τυγχανόντων τοῦ μεσημβρινοῦ φωτὸς, ἱκανῶς, νομίζομεν, ἐξ αὐτῶν δηλοῦται, ὅτι ἡμεῖς τὸ τῆς Ἰταλίας ὄνομα, κατὰ τὸ εἰκὸς, διὰ πολλῆς τιμῆς ἄγομεν, καὶ πᾶσαν ἀληθῶς Ἀποστολικὴν ἐπιστολήν, ἐκ Ῥώμης πρὸς ἡμᾶς πεμπομένην, ἀσπασίως καὶ μετ' ἄκρας τῆς εὐλαβείας δεξόμεθα· διὰ δὲ πάσης σπουδῆς καὶ διαπαντὸς τῷ πόθῳ ἐφιέμεθα καὶ ἐπιθυμοῦμεν καὶ συντόνως τὸν ὕψιστον καὶ πανάγαθον Θεὸν ἱκετεύομεν, ὅπως μετὰ τοῦ Ἰταλικοῦ ἔθνους καὶ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ σφιγκτοτέρῳ δεσμῷ συναφθείημεν ἐν Χριστῷ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν, τῇ τῆς Ἐκκλησίας ὑπερτάτῃ κεφαλῇ καὶ τῶν ψυχῶν ποιμένι καὶ ἐπισκόπῳ.

Διόπερ, τἀληθὲς εἰπεῖν, οὐ μικρὸν ἐθλίβημεν καὶ ψυχικῶς ἐταράχθημεν, ὅτε τὴν ἀρτίως ἡμῖν ἐπιδοθεῖσαν Ἀποστολικὴν ἐπιστολὴν τοῦ Πάπα Πίου Θ'. τὴν ἀνὰ πᾶσαν ἤδη τὴν οἰκουμένην διακοινωθεῖσαν, ἐν χερσὶν ἐλάβομεν καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐγκατωπτεύσαμεν. Τὰς γοῦν Ἀποστολικὰς ἐπιστολὰς (οὕτω καθ' ἑαυτοὺς ἀναλογιζόμεθα) προσήκει πνεύματι πνεῖσθαι Ἀποστολικῷ, καὶ λαμπρῶς ἀναφαίνειν τὴν Χριστιανικὴν ἀγάπην, τὴν ἐπιείκειαν, τὴν ταπείνωσιν. Τοῦτο δὴ προοιωνιζομένους ἡμᾶς ἔψευσεν ἄρα τῆς ἐλπίδος ἡ ἔκβασις. Ὁ Θεὸς ἡμῶν ἔστω μάρτυς ὁπόση μὲν σφοδρότητι καθάπτεται ἡμῶν καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς ὁ Ῥωμάνος Ποντίφιξ Πῖος, ὁπόση δὲ ἀδικίᾳ κρίνει ἡμᾶς καὶ ὅσον ἀπηνῶς, καὶ μεθ' ὅσου προπηλακισμοῦ ἐπιτίθεται καὶ ἐφυβρίζει καὶ αἰτίζει ἡμᾶς! Καίτοι γε αἱρετώτερον ἡγησάμεθ' ἂν πᾶσαν τὴν καθ' ἡμᾶς ὑπόθεσιν τῇ ἀ λ α θ ή τ ῳ αὐτοῦ κρίσει ἐπιτρέψαι, καὶ τὰς εἰς ἡμᾶς ἐκτοξευθείσας λοιδορίας τῇ σιγῇ πιέσαι, εἰ μή γε δῆτα ἐνομίζομεν ἀνθρώπων ἀνειμένων ἴδιον καὶ ἀσεβῶς τε καὶ ῥᾳθύμως περιορώντων τὸ θεῖον ὄνομα ὑβριζόμενον τὸ ἀλιγωρεῖν τινα τῶν περὶ αὐτοῦ κοινῇ συκοφαντουμένων, καὶ ταῦτα ἐγκαλούμενον περὶ διαστρόφου πίστεως.

Ἀλλ' ἔλθωμεν ἐπὶ τὸ πρᾶγμα.

Ὁ πατέρως ἂν ἐκλιμβάνῃ, οὐκ ἀληθεύει. Ἡμεῖς γὰρ οὔτε φθονοῦμεν οὔτε μισοῦμεν, ἀλλὰ φιλαδέλφως ἔλεοῦντες τοὺς ἐν γνώσει ἢ ἐν ἀγνοίᾳ ἀκολουθοῦντας τῆς ἀληθείας καὶ καθ' ἑαυτῶν ἐπισπασαμένους τὰ κατὰ τῶν καινοτομούντων Συνοδικὰ ἐπιτίμια, καὶ τοιούτους ὑπὲρ αὐτῶν τὸν ἄνωθεν φωτισμόν. Ε. Μ.

Ἐν τῇ Ἀποστολικῇ ταύτῃ ἐπιστολῇ διομολογεῖται ὁ Ποντίφιξ Πῖος, ὅτι « πάντας τοὺς ἐν ὅλῃ τῇ Οἰκουμένῃ ἐπισκόπους ἐπὶ τὴν κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος συναγερθησομένην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον προσεκαλέσατο ». Λέγων δὲ πάντας προσκεκληκέναι τοὺς ἐπισκόπους, ἱκανῶς ἐμφαίνει, ὅτι οὓς μὴ προσεκαλέσατο, οὗτοι κατ' αὐτὸν οὐκ εἰσὶν ἐπίσκοποι. Τοιαύτην δ' ἀποφαινόμενος γνώμην περὶ τῶν ἡμετέρων ἐπισκόπων, αὐτὸς σκοπείτω, πόσον εὐμενῶς, πόσον φιλανθρώπως, πόσον δικαίως ἀποφαίνεται.—Καὶ μὴν αἱρετικοί ἐστε, φησί, καὶ σχισματικοί.—Ἔστω· ἀλλ' εἰ ἀληθῶς ἐστιν Ἀποστολικὸς, προσῆκε τὴν μὲν αἵρεσιν διὰ τῆς ἀληθείας ἐλέγχειν, τὸ δὲ σχίσμα δια τῆς ἀγάπης ἰᾶσθαι. Τοὺς γοῦν τῶν Ἀρειανῶν αἱρετικοὺς ἐπισκόπους ὁ μέγας Ἀθανάσιος, τοὺς δὲ τῶν Δονατιστῶν σχισματικοὺς ἐπισκόπους ὁ μέγας Αὐγουστῖνος, ὄντως Ἀποστολικοὶ ἐπίσκοποι, ἐπὶ Σύνοδον προσκλητέους ἀπεφήναντο. Σοφῶς καὶ παγκάλως· τίνος ἕνεκα; ἵνα δηλονότι, τοῦ Θεοῦ βοηθοῦντος, τέλος διδοῖτο τῇ αἱρέσει καὶ τῷ σχίσματι· καὶ τῶν εὐχῶν αὐτῶν ἐπήκουσεν ὁ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς εἰρήνης Θεός. Ἀλλ' ὁ ἁγιώτατος ἡμέτερος κύριος Πάπας Πῖος Θ'. (τοιούτου γὰρ οὕτω μεγαλοπρεποῦς μονονουχὶ θείου τίτλου ἀντιποιεῖται) ἄλλην ὁδὸν ἐτράπετο· ἐν γὰρ τῇ αὐτοῦ Ἀποστολικῇ ἐπιστολῇ σύμπαντας τοὺς τῆς Ἀγγλικανικῆς Ἐκκλησίας ἐπισκόπους, τοὺς ἐν Ἀγγλίᾳ, Ἰβηρνίᾳ καὶ Σκωτίᾳ καὶ πάντας τοὺς ἐν Ἀμερικῇ καὶ ἐν ταῖς Βρεττανικαῖς ἀποικίαις, ταῖς ἁπανταχοῦ γῆς διεσπαρμέναις, κοινωνοῦντας μετὰ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας, οὕτως ὥστο ἀναρτήσειν ἑαυτοῦ, εἰ ἐξαρνήσαιτο μὴ εἶναι αὐτοὺς ἐπισκόπους.

Μεταβῶμεν ἐφ' ἕτερα.

Τὴν ἁπανταχοῦ διεσπαρμένην Ἀγγλικανὴν Ἐκκλησίαν τοιούτοις χρώμασι ζωγραφεῖ ὁ Ῥώμης Ποντίφιξ Πῖος ἐν τῇ Ἀποστολικῇ ἐπιστολῇ. « Λόγου γενομένου περὶ τῆς ἐσομένης Συνόδου, οὐ δυνάμεθα μὴ οὐκ Ἀποστολικοῖς καὶ πατρικοῖς τοῖς ῥήμασι, διαλεχθῆναι πᾶσιν ἐκείνοις, ὅσοι, καίπερ τὸν αὐτὸν Ἰησοῦν Χριστὸν λυτρωτὴν ἀνομολογοῦντες καὶ ἐπὶ τῷ Χριστιανικῷ ὀνόματι σεμνυνόμενοι, ὅμως τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ οὐχ ὁμολογοῦσι, καὶ τῇ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας κοινωνίᾳ οὐχ ἕπονται ». Ἰδοὺ ἀληθῶς Ἀποστολικὰ καὶ πατρικὰ ῥήματα καὶ ἐπὶ προκοπῇ τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἐπιτηδειότατα. Οὕτω δὴ τὴν ἀληθινὴν πίστιν

τοῦ Χριστοῦ οὐχ ὁμολογοῦμεν, ἀλλ' ὀλίγου δεῖν, συναγελαστέοι ἐσμὲν τοῖς ἐθνικοῖς καὶ τοῖς τελώναις ἡμεῖς, οἵτινες αὐτὴν ἅπαξ παραδοθεῖσαν τοῖς ἁγίοις πίστιν » (κατὰ Ἰούδαν τὸν Ἀπόστολον εἰπεῖν) καὶ φυλάττομεν καὶ διαδίδομεν; Οὕτως ἆρα τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ οὐχ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς, οἵτινες (ἵνα τοῖς ῥήμασι χρησώμεθα τῶν ἐν Λονδίνῳ συνελθόντων ἔναγχος ὑπὲρ τοὺς ἑβδομήκοντα ἡμετέρων ἐπισκόπων) πάντα τὰ κανονικὰ βιβλία τῆς παλαιᾶς καὶ τῆς νέας Διαθήκης, ὡς τὸ βέβαιον ῥῆμα τοῦ Θεοῦ, ἀσπαζόμεθα καὶ σέβομεν καὶ εἰς κοινὴν ἁπάντων ἀνάγνωσιν μετὰ εὐσεβοῦς πρὸς τὸν Θεὸν δεήσεως συνιστῶμεν καὶ παραδίδομεν; Τὴν ἀληθινὴν δῆτα πίστιν τοῦ Χριστοῦ οὐχ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς, οἵτινες τρία Σύμβολα: τὸ Ἀποστολικὸν, τὸ τῆς Νικαίας καὶ τὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου, ἐν ταῖς ἡμετέραις Ἐκκλησίαις ἀναγινώσκομεν, καὶ ὡς ἄριστον καὶ ἀσφαλέστατον τοῦ ἑρμηνεύειν τὰς Γραφὰς ἐν τοῖς περὶ πίστεως κανόνα πᾶσι τοῖς παρ' ἡμῖν ἱεροκήρυξι προβάλλομεν; Οὕτως ἆρα τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ οὐχ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς, οἵτινες τοῖς ζωηρύτοις τοῦ Χριστοῦ Μυστηρίοις ἀναγεννώμεθα καὶ ἀναπλαττόμεθα; Οὕτω τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ οὐχ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς, παρ' οἷς νέαι μὲν ἱερῶν ναῶν οἰκοδομαὶ καθ' ἡμέραν ἱδρύονται, αἱ δὲ παλαιαὶ ἀνακαινίζονται καὶ εὐρύνονται; ἡμεῖς, ἐν οἷς τὸ γνήσιον ῥῆμα τοῦ Θεοῦ δημοσίᾳ ἀναγινώσκεται καὶ κηρύττεται, καὶ τὰ τοῦ Χριστοῦ μυστήρια κανονικῶς τελοῦνται, καὶ δεήσεις, ψαλμοὶ καὶ ὕμνοι καὶ ᾠδαὶ πνευματικαὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καθ' ἡμέραν ἀναπέμπονται; Σωπῶμεν τὰς σχολὰς, τὰς ἐν τοῖς ὑστέροις τούτοις χρόνοις σχεδὸν ἀναριθμήτους οἰκοδομηθείσας, ἐν αἷς ἡ καθ' ἡμᾶς νεότης ἐν παιδείᾳ Κυρίου παιδεύεται. Παραλείπομεν τὰς Εὐαγγελικὰς ἐξαποστολὰς (τοὺς μισιοναρίους) εἰς τὰ ἐξωτερικὰ ἔθνη τῆς ὑφηλίου, καὶ πλείστας ἕδρας ἐπισκοπικὰς ὑπὸ τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας ἐν ταῖς ἡμετέραις ἀποικίαις ἐγκαταστάσας. Τῷ ὄντι οὖν τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ οὐχ ὁμολογοῦμεν ἡμεῖς, οἵτινες πάντα τὰ ὑπὸ τῶν ὄντως Οἰκουμενικῶν καὶ γενικῶν Συνόδων τῆς καθόλου Ἐκκλησίας περὶ τῶν ἄρθρων τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας θεσπισθέντα καὶ ἐκτεθέντα καὶ ὑπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἀποδεχθέντα, ὅλῃ ψυχῇ ἀσπαζόμεθα καὶ σεβόμεθα. Εἰ τὸ μετὰ τοῦ Χριστοῦ, μετὰ τῶν Ἀποστόλων, μετὰ τῶν Ἀποστολικῶν ἀνδρῶν, τῶν ἐν τοῖς ἀρχαιοτάτοις καὶ ἀδιαφθορωτάτοις αἰῶσι τῆς Ἐκκλησίας ἀκμα-

σάντων καὶ ἐν εἰρήνῃ κοιμηθέντων ἐν Κυρίῳ, κοινωνεῖν οὐκ ἔστιν ὁμολογεῖν τὴν ἀληθινὴν πίστιν τοῦ Χριστοῦ, βουλοίμεθα ἐρωτᾶν τίς ποτ' ἐστὶν αὕτη ἡ ἀληθινὴ πίστις τοῦ Χριστοῦ, ἣν ἡμῖν ὁ Πάπας Πῖος Θ'. προβάλλει εἰς τὸ ἐκδιδαχθῆναι αὐτήν; ἆρά γε πίστις τις τοῦ Χριστοῦ μετὰ Χριστὸν γεννηθεῖσα; ἆρά γε πίστις τις τοῦ Χριστοῦ, ὑπὸ τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας ἐπινοηθεῖσα; ἆρά γε πίστις τις τοῦ Χριστοῦ, ἣν ὁ Ῥωμάνος Ποντίφιξ ἐκ τοῦ ἐπιστηθίου χαρτοφυλακίου αὐτοῦ ἐξήγαγεν εἰς τὸ φῶς; Ὁ θεῖος Παῦλος ἐν ταῖς ὄντως Ἀποστολικαῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς, γράφων πρὸς τοὺς Γαλάτας (ά. 8, 9) καὶ πρὸς τοὺς πάσης χώρας καὶ παντὸς αἰῶνος πιστούς, τά δε φησίν. « Ἀλλὰ καὶ ἐὰν ἄγγελος ἐξ οὐρανοῦ εὐαγγελίζηται ὑμῖν, παρ' ὃ εὐηγγελισάμεθα ὑμῖν καὶ παρ' ὃ παρελάβετε, ἀνάθεμα ἔστω ». Ὅ,τιδήποτε τοίνυν ἐν τοῖς τῆς πίστεως πράγμασιν ἐπύγχανεν ἀγνοούμενον κατὰ τὴν πρωτόγονον Ἐκκλησίαν, κἂν ἄγγελος εὐαγγελίζηται τοῦτο, ὀφείλομεν ἡμεῖς ἀποβάλλειν αὐτό, ἐὰν μὴ βουλώμεθα παταχθῆναι τῷ Ἀποστολικῷ ἀναθέματι. Πάνθ' ὅσα ὁ ἅγιος Παῦλος καὶ οἱ συναπόστολοι εὐηγγελίσαντο, ταῦτα δεχόμεθα· τὰ δὲ μήτε ὑπ' αὐτῶν εὐαγγελισθέντα περὶ τῆς πίστεως, μήτε παρὰ τῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν παραδεχθέντα ἀποδοκιμάζομεν, καθ' ἑκάτερα τῷ Παύλῳ συνομολογοῦντες. Ἀλλ' ὁ Ῥωμάνος Πάπας Πῖος Θ'. διϊσχυρίζεται περὶ ἡμῶν ὡς οὐχ ὁμολογούντων τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀληθινὴν πίστιν. Ποτέρῳ πιστεύετε; τῷ Πάπᾳ Πίῳ ἢ τῷ Ἀποστόλῳ Παύλῳ; Ποτέρῳ πιστεύετε; τῷ Πάπᾳ Πίῳ ἢ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, τῷ διὰ τοῦ Παύλου λαλήσαντι; Οὐκ ἐκλήθημεν εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ Σύνοδον, ἐκκαλοῦμεν ἡμεῖς ἐπὶ τὴν κρίσιν τοῦ Θεοῦ.

Καὶ μήν, προστίθησιν ὁ Ποντίφιξ Πῖος· « τῇ κοινωνίᾳ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας οὐκ ἀκολουθοῦμεν ». Σφόδρα βαρυτάτη ἡ κατηγορία· τὸ γὰρ σχίσμα ἀνοσιούργημά ἐστιν αἴσχιστον· μᾶλλον δὲ, μεγάλη ἱεροσυλία. Τὸ παράπτωμα τοῦ σχίσματος μηδὲ τῷ αἵματι τοῦ μαρτυρίου ἀπολύεσθαι ἔφασαν οἱ ἅγιοι ἐπίσκοποι Ἰγνάτιος καὶ Κυπριανός. Τοῦ ἁμαρτήματος ὅμως τούτου οὐκ ἂν ὁμολογήσειεν ἑαυτὴν ἔνοχον ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία. Οὐδέποτε μετέστημεν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' οὐδ' ἀπὸ τῆς Ῥωμάνας Ἐκκλησίας ἐκόντες ἀπεχωρίσθημεν. Τὸ μεταξὺ τῆς Ῥώμης καὶ ἡμῶν φυὲν σχίσμα οὐκ ἐξ ἡμῶν ἔχει τὴν ἀφορμήν, ἀλλ' ἐξ ἐκείνου παρῆκται τοῦ ἐγκοτοῦ, καθ' ὃν ἡ ἐν Ῥώμῃ Ἐκκλησία οὐκ ἐθέλει κοινωνεῖν ἡμῖν, εἰμὴ αὐτοὶ ἐθελήσαιμεν αὐτῇ κοινωνεῖν

σὺν ταῖς κακοφροσύναις αὐτῆς· τοῦθ' ὅπερ οὐκ ἦν ἡμῖν δυνατὸν ἄνευ τοῦ χωρισθῆναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ, ὅς ἐστιν ἡ ἀλήθεια, καὶ ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων αὐτοῦ, οὓς αὐτὸς μὲν κατεστήσατο, τὸ δὲ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἀνέδειξε διδασκάλους τῆς ἀληθείας· ὥστε εἰς τοῦτο ἀνάγκης περιέστημεν ἐκλογὴν ποιήσασθαι ἢ τοῦ Ῥωμάνου Ποντίφικος, ἢ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ· προεκρίναμεν τὸν Χριστόν.

Κηλῖδάς τινας ἔνειναι τυχὸν ἐν τῇ Ἀγγλικανῇ Ἐκκλησίᾳ οὐκ ἀρνούμεθα. Καὶ γάρ εἰσιν οὐκ ὀλίγα ἐν ἡμῖν, περὶ ὧν τὴν θείαν ἀγανάκτησιν παραιτούμενοι· τὸ θεῖον ἔλεος διὰ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀξιοπιστίαν ταπεινοὶ καὶ κλαίοντες ἐξαιτούμεθα. Ἐνίων αἱ πλάναι καὶ τὰ σχίσματα οὐ τῶν ἀφεστηκότων ἐν τῇ Ἀγγλικανῇ Ἐκκλησίᾳ, οὐκ ἀποκρύπτομεν. Ἦν δὲ ἄρα καὶ ἐν Ἀποστόλοις Ἰούδας· αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς δεῖνα τὸν ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ σπόρῳ ζιζάνια ἐπισπειρόμενα ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Κυρίου, ἕκαστα τῷ οἰκείῳ μιγνύμενα ἐν τῇ ἄλωνι αὐτοῦ, καὶ πανσυρεὺς ἤδη μετὰ τῶν ἀγαθῶν ἐν τῇ Εὐαγγελικῇ σαγήνῃ συναγομένους. Οὗτός ἐστιν ὁ ὅρος τῆς ἐπὶ γῆς ἀποδήμου Ἐκκλησίας. Πολλὰ ὑπομένειν ἐν δάκρυσι καὶ στεναγμοῖς ἀναγκάζεται, πολλὰ γυμνάζοντα τὴν ὑπομονὴν, τὴν ἐλπίδα καὶ τὴν ἀγάπην αὐτῆς. Οὐκοῦν αὐχεῖ τί ἔνοι πασιοῦσιν ἐν τῇ Ἀγγλικανῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀλλὰ τί αὐτὴ ἡ Ἐκκλησία ἐποίησε καὶ ποιεῖ, τοῦτο προσῆκε διερευνᾶν τοὺς ἀδόλους ἐξεταστάς, τοῦτο ζυγοστατεῖν τοὺς δικαίους ἐκτιμητάς.

Τοῖς ἀναμορφωταῖς τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας οὐκ ἦν ἡ πρόθεσις νέαν τινὰ Ἐκκλησίαν πῆξαι, καθά τινες ἀδαεῖς καὶ κακόβουλοι συκοφαντοῦσιν· ἀλλ' ὅσα ἐν τῇ φορᾷ τοῦ χρόνου διέστραπτο, ταῦτ' ἀποκαταστῆσαι εἰς τὸν κράτιστον τύπον, τουτέστι τὸν ἀρχικόν. Οὐκοῦν ποίῳ δικαίῳ ὁ Ποντίφιξ Πῖος ἐγκαλεῖ ἡμῖν σχίσμα; εἰνι μάρτυρι; ποίαις ἀποδείξεσιν; — Ἀπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, φησίν, ἀφωρίσατε ἑαυτούς, διὰ τοῦθ' ὅτι αὐτὸν τὸν Ῥωμάνον Πάπαν Πῖον, διάδοχον ὄντα τοῦ ἁγίου Πέτρου καὶ κληρονόμον πασῶν αὐτοῦ τῶν προνομιῶν, καὶ θέσει καὶ διαιτητὴν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, καὶ Οἰκουμενικὸν Ἀρχιερέα, καὶ ὕπατον σύμπασης τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κύριον ἐπὶ τῆς γῆς, οὔτε ὁμολογεῖτε, οὔτε σαρῶς εἰδέναι βούλεσθε. — Ἀπὸ τῆς καθολικῆς κοινωνίας, ὡς τῷ Πίῳ δοκεῖ, διὰ τοῦτο χωριζόμεθα, ὅτι Πέτρῳ τῷ Ἀποστόλῳ ἐκουσίως χαριζόμενοι καὶ παῤῥησίᾳ κηρύττοντες αὐτὸν λίθον ζῶντα τῆς Ἐκκλησίας, ὅμως πιστῶς βεβαιοῦμεν οὐ τὸν Πέτρον, ἀλλὰ τὸν Χριστὸν εἶναι τὴν πέτραν τῆς

Ἐκκλησίας, τουτέστι θεμέλιον ἀδιάσειστον καὶ ἀσάλευτον. Ἐὰν ἐν τούτῳ σφαλλώμεθα, σφαλλόμεθα σὺν τοῖς Ἀποστολικοῖς ἀνδράσι· σφαλλόμεθα σὺν τοῖς Ἀποστόλοις καὶ (εἰ θέμις λέγειν) σὺν αὐτῷ τῷ Χριστῷ, ὃς ἐστιν ἡ ὁδὸς, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωή. Ὁ γὰρ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀπηγόρευσε τοῖς ἑαυτοῦ Ἀποστόλοις μηδένα ἑαυτὸν ὑψοῦν ὑπὲρ τὸν πλησίον. Εἰ δέ τις ἐπιμελῶς τὸν λογισμὸν ἐπιστήσειε τοῖς ῥήμασι τοῦ Κυρίου, διαλεγομένου τῷ Πέτρῳ, ἃ οἱ τῆς Ῥώμης Ποντίφικες διηνεκῶς ἐπαναλαμβάνουσι καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς ἡμῶν εἰσφοροῦσιν, « ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν »· εἴ τις εἰς τὸν ἐν τούτοις τοῖς ῥήμασι νοῦν (σκοπὸν) τοῦ Χριστοῦ ἀποβλέψειεν, ἀνάγοντος ἐκ τοῦ στόματος τῶν Ἀποστόλων ἀπόκρισιν οὐ περὶ τοῦ Πέτρου, ἀλλὰ περὶ τοῦ οἰκείου προσώπου καὶ ἔργου· καὶ εἴ τις τὰ ῥήματα ταῦτα ἄλλοις χωρίοις τῆς ἱερᾶς Γραφῆς ἀντιπαραβάλοι πρὸς διασάφησιν, σαφῶς γνώσεται, ὡς ἡμῖν δοκεῖ, ὅτι τὰ ῥήματα ταῦτα οὐ τῷ Πέτρῳ προσήκουσιν, ἀλλὰ τῷ Χριστῷ. « Ἐπὶ ταύτῃ τῇ πέτρᾳ », ὅ ἐστιν ἐπ' ἐμοὶ αὐτῷ, ὃν, σὺ Πέτρε, ὡμολόγησας, « οἰκοδομήσω μου τὴν Ἐκκλησίαν ». Καὶ γὰρ, καθὼς ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἐν ἑτέρῳ μέρει καλεῖ ἑαυτὸν « τοῦτον τὸν λίθον » (Ματθ. κά. 44)· καὶ ἀλλαχοῦ, « τὸν ναὸν τοῦτον » (Ἰω. β'. 16), καὶ ἑτέρωθι, « τὸν ἄρτον τοῦτον » (Ἰω. ς'. 54,58), οὕτω κἀνταῦθα ἑαυτὸν ὀνομάζει « ταύτην τὴν πέτραν ». Οὐκοῦν οὐδαμῶς διστάζομεν λέγειν μετὰ τοῦ ἁγίου Αὐγουστίνου, « πέτρα ἐστὶν ὁ Χριστὸς, ὃν ὁ Πέτρος ὡμολόγησεν » (Serm. XXVI, 149).

Ἀλλὰ τί δήποτε ἐνδιατρίβομεν παρὰ τῷ Αὐγουστίνῳ; Ἀκούσωμεν τοῦ ἁγίου Πνεύματος λαλοῦντος ἐν τῷ φθέγματι τοῦ μακαρίου Παύλου· « Ἄλλον θεμέλιον (φησὶν) οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστι Χριστὸς Ἰησοῦς » (Κορ. Α'. γ', 11). Καὶ « οὐκ ἐφ' ἕνα τινὰ τῶν Ἀποστόλων ἐποικοδομεῖσθαι λέγει τὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων καὶ Προφητῶν, ὄντος ἀκρογωνιαίου λίθου αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ » (Ἐφες. β'. 20). Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον διὰ στόματος τοῦ ἐπιστηθίου Ἰωάννου κηρύττει τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν « δώδεκα ἔχειν θεμελίους, καὶ ἐν αὐτοῖς τὰ δώδεκα ὀνόματα τῶν δώδεκα Ἀποστόλων τοῦ Ἀρνίου » (Ἀποκαλ. 21,14). Τί τούτου σαφέστερον; τί εἰς τὸ ἀποδεῖξαι τὸ ζητούμενον ἐπιτηδειότερον; Ἐὰν τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου τὸ ὄνομα ἐξέλῃς τῶν ὀνομάτων τῶν ἄλλων ἕνδεκα Ἀποστόλων, Πέτρον δὲ τὸν ἕνα Ἀπόστολον καταστήσῃς τὸν μόνον

θεμέλιον, ὁ Πέτρος ἐκπίπτει τοῦ οἰκείου τόπου, καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν θεμελίων λίθων συγχεῖται, καὶ ἡ οἰκοδομὴ χρημνίζεται. Ὅρα ἡλίκην σύγχυσιν ἐπεισάγουσιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ οἱ μόνον θεμέλιον εἶναι φάσκοντες τὸν Πέτρον. Καίτοι γε « ἀντέστη (φησὶ) κατὰ πρόσωπον τῷ Πέτρῳ Παῦλος ὁ Ἀπόστολος, ὅτι κατεγνωσμένος ἦν, καὶ τῇ ὑποκρίσει αὐτοῦ συνυπεκρίθησαν καὶ οἱ λοιποὶ Ἰουδαῖοι, καὶ οὐκ ὠρθοποδοῦσι » (Γαλ. β', 11—14). Μήτι σεσάλευται ἡ τοῦ Χριστοῦ καθόλου Ἐκκλησία, κλονιζομένου τοῦ Πέτρου; Μῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἀντέστη κατὰ πρόσωπον ὁ Παῦλος, ἀντιστὰς τῷ Πέτρῳ; Μῶν ἡ καθόλου Ἐκκλησία ἐπεπλάνητο, ἡνίκα οὐκ ὠρθοπόδει ὁ Πέτρος; Πᾶν μὲν οὖν τοὐναντίον· αὐτὸς γὰρ ὁ Χριστὸς ἐπηγγείλατο μηδὲ πύλας ᾅδου κατισχύσειν αὐτῆς, διὰ τὸ ἐπ' αὐτῇ τῇ ἀληθινῇ πέτρᾳ ἐποικοδομῆσθαι. Σκόπει τοίνυν, ὅσον ἀδικεῖ τὸ μυστικὸν σῶμα τοῦ Χριστοῦ, μᾶλλον δὲ αὐτὸν τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν καὶ τὸ ἅγιον Πνεῦμα, πῖος ὁ τῆς Ῥώμης Ποντίφιξ, ἀναρτῶν τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν ἀπό ἑνὸς ἀνθρώπου, ἔστω καὶ Ἀπόστολος· μήτι γε ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης. Καὶ γὰρ πάντα ἄνθρωπον καθ' ἑαυτὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, πᾶσαν δήποτε καθ' ἑαυτὴν μερικὴν Ἐκκλησίαν ἐνδέχεται καὶ ἁμαρτεῖν καὶ ἐκλιπεῖν· τὰς γὰρ λυχνίας τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν, κινήσειν ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν ὁ Χριστὸς ἀπειλεῖ, ἐὰν μὴ μετανοήσωσιν (Ἀποκαλ. β'. 5)· ἡ δὲ καθόλου Ἐκκλησία οὐ δύναται οὔτε ἁμαρτεῖν οὔτ' ἐκλιπεῖν οὕτως, ὡς ἐξαφανισθῆναι ἅρδην ἐν αὐτῇ τὴν τοῦ Χριστοῦ ἀλήθειαν, εἰ καὶ ἀμαυρωθῆναι αὐτὴν ἐνδέχεται τῷ ζόφῳ τῆς πλάνης ἐν τοῖς ἐσχάτοις μάλιστα χρόνοις, ὡς προεῖρηκεν ὁ Κύριος, ὃς, ἐλθὼν αὖθις, μόγις εὑρήσει τὴν ἀληθινὴν πίστιν ἐπὶ τῆς γῆς (Ματθ. κδ', 12. Λουκ. ιή, 8). Ἀντέστη δῆτα Βίκτορι τῷ Πάπᾳ ὁ ἅγιος Εἰρηναῖος, Λουγδούνου ἐπίσκοπος· ἀντέστη Ζεφυρίνῳ καὶ Καλλίστῳ τοῖς Πάπαις ὁ ἐν ἁγίοις Ἱππόλυτος, Ὠστίας ἐπίσκοπος· ἀντέστη Στεφάνῳ τῷ Πάπᾳ ὁ ἅγιος Κυπριανός· ἀντέστη Ζωσίμῳ τῷ Πάπᾳ ὁ ἅγιος Αὐγουστῖνος· καὶ ἐφ' ἡμῶν ἀντέστησαν τῷ Πάπᾳ Πίῳ Θ'. ἐν ὅτει ᾠξή ἅπαντες οἱ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Πατριάρχαι καὶ ἀμφὶ τοὺς τριάκοντα ἐπισκόπους, ὡς αἱρετικῶν δογμάτων θιασώτῃ καὶ ὑποβολεῖ, ὡς τυραννίδος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὀρεγομένῳ. Ὁ δ' ἐν ἁγίοις Πάπας Γρηγόριος ὁ α'. οὑτωσὶν ἔλεγεν· « ἐγὼ θαῤῥοῦντως λέγω ὅτι, εἴτις ἑαυτὸν Οἰκουμενικὸν ὀνομάζει ἀρχιερέα ἢ καλεῖσθαι ἐφίεται, γίνεται ἐν τῇ ἐπάρσει αὐτοῦ πρόδρομος τοῦ Ἀντιχρίστου (S. Gregor.

epist. VII, 33). Τοῦ δὲ Πάπα Ὀνωρίου τὴν αἵρεσιν αὐτοὶ τί Ῥωμάνοι Μοντίφικες ἀποτροπιασάμενοι, τῷ ἀναθέματι διαῤῥήδην ἐν ἐπισήμῳ τύπῳ κατήραξαν, ᾧ ὑπέγραφον, ἡνίκα ἐπὶ τὸν Παπικὸν θρόνον ἀνέβαινον. Μὴ γὰρ ἦν αὐτοῖς ἀναγκαῖον εἰς σωτηρίαν τὸ κοινωνεῖν μετὰ τοῦ Πάπα Ὀνωρίου, σὺχὶ δὲ μᾶλλον εἰς προῦπτον κίνδυνον ἀπωλείας ἐνέπεσον ἄν, εἰ σὺν αὐτῷ ἐκοινώνουν; Ἐξελθεῖν ἐκ Βαβυλῶνος κελεύει τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, « ἵνα μὴ συγκοινωνήσωσι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῆς, καὶ ἵνα μὴ λάβωσιν ἐκ τῶν πληγῶν αὐτῆς» (Ἀποκαλ. ιή. 4). Βαβυλῶνα τὴν Ῥώμην οὖσαν ὁμοφώνως οἱ Πατέρες ἀποφαίνονται. Καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ πρόμαχοι τῆς Μοντιφικείας καρδινάλεις καὶ ἐπίσκοποι, καὶ ὀνομαστὶ ὁ Βελλαρμῖνος, ὁ Βαρώνιος καὶ ὁ Βασσυέτος, οὐ τολμῶντες ἀρνήσασθαι τοῦτο, τοὐναντίον, εἰλικρινῶς ὁμολογοῦσιν αὐτό. Τοῖς δὲ πολλοῖς, ὅσοι τὴν Ἀποκάλυψιν ἐκμελῶς ἀνελίττουσι, κομιδῇ σαφὴς καθέστηκε Βαβυλῶνα λέγεσθαι τὴν ἑπταπυλωτοῦσαν καὶ διάστροφον καὶ μοιχαλίδα Ἐκκλησίαν. Δῆλον οὖν ὅτι Βαβυλών ἐστιν ἡ ἐν Ῥώμῃ Ἐκκλησία, ἐξ ἧς ταχὺ ἐξελθεῖν ἡμᾶς κελεύει τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

Οὐκοῦν μηθαμῶς ἡμῖν ὁ Πάπας Πίος Θ΄. ἐξονειδιζέτω, ὡς οὐχ ἑπομένοις τῇ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας κοινωνίᾳ, διὰ τὸ δικαίως καὶ μετὰ σπουδῆς ἀποβάλλουσι τὰς πλάνας τῆς Ῥωμαϊκῆς Βαβυλῶνος. Μήτε θελαζέτω, μήτε παιζέτω ἡμᾶς χαναῖ, διασχέσασιν, ὡς ἂρα εἰς τὴν μίαν ποίμνην ἐπαναπάψομεν, ἐὰν ἐπὶ τὰς τῆς Ῥωμάνας Ἐκκλησίας λιμαντικὰς βοσκὰς παραυθάμεν, ἀποθοκιμάσαντες τοὺς τοῦ Σωτῆρος λειμῶνας καὶ τὰ ῥεῖθρα τῶν ζώντων ὑδάτων. Αὐτὸς μᾶλλον ἐπὶ τὸν Χριστὸν ἐπανίτω· αὐτὸς συσχηματιζέσθω τῷ παραδείγματι τῶν Ἀποστόλων Πέτρου καὶ Παύλου· αὐτὸς ἐν τῇ ἰδίᾳ Ἐκκλησίᾳ παραδειγματιζέτω τὴν σεβασμίαν τῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν μορφὴν καὶ εἰκόνα. Τότε δὲ καὶ ἡμᾶς ἕξει ἥδιστα συνδεδεμένους αὐτῷ ἐν τῇ ἀληθῶς Εὐαγγελικῇ πίστει, ἐν τῇ ἀληθῶς Ἀποστολικῇ διδασκαλίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀληθῶς καθολικῇ ἀγάπῃ.

Ἐξέστω δὲ ἡμῖν μικρὸν ἓν προδιαλεχθῆναι τῷ Πάπα Πίῳ. Κατηγόρησας ἡμῶν, ἐπιφανέστατε πρόεδρε, κουφότητα καὶ πύθδειαν καὶ ἀστοθδειαν περὶ τὴν πίστιν· ταύτην δέ σου τὴν κατηγορίαν ἀνὰ τὴν Εὐρώπην διέδωκας εἰς ἁπάντων τὰς ὄψεις πρὸς δημοσίαν ἀνάγνωσιν. Παῤῥησίᾳ σὺ ἡμῶν κατερέμψω, ἀρχιερεῦ σεβασμώτατε, πλάνην καὶ ἄγνοιαν, ὥσπερ Κιμμερίῳ ζόφῳ περικε-

καλυμμένων, αὐτὸς ἐν μεσημβρινῇ αἴγλῃ διάγων καὶ φῶς ἐκπορίζων ἅλῃ τῇ οἰκουμένῃ. Ἐφ' ᾧ ἐπίτρεψον ἡμῖν αὐτά σου ἀντιγράψαι τὰ ῥήματα ἐκ τῆς σῆς ἐπιστολῆς.. Ἡ Ῥωμάνα Ἐκκλησία, κατὰ τὴν σὴν γνώμην, ἐστὶν αὐτὴ ἐκείνη, « ἐν ᾗ πρασήκει τὴν ἀλήθειαν ἑβραίαν πάντοτε, καὶ πάντοτε ἀναλλοίωτον διαμένειν, ἐν μοίρᾳ πυρακατυθήκης παραδοθεῖσαν τῇ Ἐκκλησίᾳ ταύτῃ, ἵνα διαφυλάττοιτο ἀκεραίαν». Λαμπρὰ ὄντως ῥήματα! ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα σκεψώμεθα.

Τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τῇ ἡμέρᾳ τῆς Πεντηκοστῆς, κατελθὸν ἐπὶ τοὺς Ἀποστόλους, ἐπεκάθισεν ἐπ' αὐτοὺς ἐν εἴδει μεμερισμένων γλωσσῶν, καὶ ἐδίδου αὐτοῖς φθέγγεσθαι ἐν διαφόραις γλώσσαις τῶν ἐθνῶν (Πράξ. Ἀποστ. β΄, 3—4), σαφῶς ἐνδεικνύμενον διὰ τοῦ σημείου τούτου, ὅτι δεῖ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἐπειδὴ πέπαυται τὸ ἔκπαλαι τοῦτο χάρισμα, ἐν ἁπάσαις ταῖς γλώσσαις διαδίδοσθαι διὰ τῶν ἑκασταχοῦ ἐπιχωρίων μεταγλωττισμάτων. Ὁ δὲ Ἀπόστολος Παῦλος, ἐπιστέλλων τῷ Τιμοθέῳ, μακαρίζει αὐτὸν ὅτι « ἀπὸ βρέφους τὰ ἱερὰ γράμματα οἶδεν » (Τιμ. β΄, γ΄. 15). Οὕτω καὶ τοὺς παῖδας διδάσκει ἐρευνᾷν καὶ μανθάνειν τὰς ἁγίας Γραφὰς ὁ Ἀπόστολος. Αὐτὸς δὲ ὁ Χριστὸς ἀπεικάζει τὰς Ἐκκλησίας ἐν τῇ Ἀποκαλύψει λυχνίαις, ἐμφαίνων διὰ τῆς εἰκόνος ταύτης, ὅτι τὸ κύριον ἔργον τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας ἐστὶ τὸ ἐν τῇ χειρὶ κατέχειν τὸ φῶς τοῦ θείου λόγου καὶ πᾶσι φανερὸν καθιστάναι. Ὅ,τι μὲν οὖν ἡ Ἀγγλικανὴ Ἐκκλησία ἐποίησε καὶ καθ' ἡμέραν ποιεῖ εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος τούτου, πρὸς ἀνάγνωσιν τῶν ἱερῶν Γραφῶν ἐνώπιον τοῦ λαοῦ, καὶ πρὸς διάδοσιν τῶν ἀντιτύπων αὐτῶν καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην οὐ μόνον ἐν τῷ Ἀγγλικῷ ἰδιώματι (ἵνα αἰγῆ παρέλθωμεν τὰς ἐν τοῖς ἡμεδαποῖς τυπογραφείοις γεναμένας ἐκδόσεις τῆς Ἑβραϊκῆς καὶ τῆς Ἑλληνικῆς αὐθεντικῆς ἀληθείας), ἀλλ' ἐν ἁπάσαις σχεδὸν ταῖς τῶν ἐθνῶν διαλέκτοις, τοῦτο ἄλλοι διηγείσθωσαν. Ἐπειδὴ δέ, ἡμῖν μεμφόμενος ὁ Ῥωμάνος Μοντίφεξ, μεγαλορρημονεῖ περὶ ἑαυτοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας, μηδὲν χαλεπαινέτω, ἐὰν ἐπὶ μικρὸν θεωρήσωμεν ὅ,τι αὐτὸς ἐποίησε καὶ ποιεῖ ἐν τούτῳ.

Ὦ, ὁ ἁγιώτατος κύριος ἡμῶν, σὺ ὁ τοῦ Χριστοῦ ἐπίτροπος, σὺ ὁ τῶν ἐπισκόπων ἐπίσκοπος, σὺ ὑπέρτατος κριτὴς τῆς πίστεως, ὁ πάσης ἕρεσις διαιτητής, σὺ ἡ τῆς Ἐκκλησίας ὑ-

περιάπτη κεφαλῇ, σὺ τὸ φῶς τῶν ἐθνῶν, ἀράγε ἓν καὶ μόνον τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης Ἑβραϊκὸν ἀντίτυπον δύνασαι δεῖξαι ἐν Ῥώμῃ τυπωθέν, τῇ σῇ Ῥώμῃ, τῇ μητρὶ καὶ διδασκάλῳ πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν; Οὐδὲ ἕν· μίαν γε συλλογὴν τῆς Νέας Διαθήκης ἐκ τοῦ περιφημοτάτου Βατικανοῦ κώδικος, μετὰ μακρὰς καὶ περιφόβους ἀναβολάς, ἡδέως ἐχαιρετίσαμεν τῷ τετρακοσιοστῷ που ἔτει ἀπὸ τῆς εὑρέσεως τῆς τυπογραφίας. Ἔκδοσιν ὅμως εἴτε τῆς Παλαιᾶς εἴτε τῆς Καινῆς Διαθήκης ἐν τῇ πατρίῳ φωνῇ ἐκ Ῥωμαϊκοῦ τυπογραφείου ὁ τῇ σῇ ποιμαντικῇ μερίμνῃ πεπιστευμένος λαὸς ἀμὴν, νομίζομεν, ἀναμένει. Ἐναβρυνομένου δέ σου, ὅτι πάντα τὰ ἔθνη σοὶ πεπίστευται παρὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ ὑπὸ σοῦ προσήκει εὐαγγελίζεσθαι, ποῖον τῆς ἁγίας Γραφῆς ἀντίτυπον, ποῖον αὐτῆς βιβλίον ἐκ τῶν σῶν χειρῶν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν φωνῇ παρὰ σοῦ νῦν ἔτι ἐδέξαντο; Ἆρ' οὐ κρύπτεις οὐ ὑπὸ τὸν μόδιον τὸ θεῖον φῶς τῶν ἁγίων Γραφῶν, ὃ ἐπὶ τὴν λυχνίαν ἐχρῆν τεθεῖσθαι (Ματθ. Ε'. 15); Δέον δὲ τὴν πηγὴν τῶν ζώντων ὑδάτων ἀκωλύτως ἀναβρύειν ἵνα πάντες ἀρύοιντο, ἆρ' οὐ σὺ ἐπιφράττεις αὐτήν; Ἡμεῖς τοίνυν, οἱ ἐν χερσὶ τὰς ἱερὰς Γραφὰς φέροντες καὶ πᾶσι κατὰ δύναμιν διανέμοντες, πλάνητες ἐν τῷ σκότει τῆς Αἰγύπτου ἀθλίως πλανώμεθα, σὺ δὲ ἐν γῇ Γεσὲμ κατοικεῖς καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ φωτὸς ἀπολαύεις καὶ φῶς πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ἐξυπουργεῖς!

Ἀλλ' ἕτερον θεασώμεθα ὑπὸ σοῦ ἐγκαλούμενον ἡμῖν ἔγκλημα. Ἡμεῖς, κατὰ τὴν σὴν γνώμην, πάντες τρεπτοὶ, σὺ δὲ πάντοτε ὁ αὐτός. Ἡμεῖς ἔν τινι Εὐρίπῳ ἀλλοιουμένων δογμάτων ἀβέβαιοι κυμαινόμεθα· σὺ δὲ ἐν τῷ εὐδίῳ λιμένι τῆς πίστεως ἐπὶ τῆς ἀγκύρας ὡρμειαμένης ναυλοχεῖς. Ἀλλὰ τί δεῖ τῶν πολλῶν; ἑνὶ παραδείγματι τὸ πᾶν περανοῦμεν. Ἡ ὑπὸ σοῦ προκηρυχθεῖσα σύνοδος ὡς κατὰ τὸ ὑπιὸν ἔτος συγκροτηθησομένη ἐν τῇ κατὰ τὸ Βατικανὸν Ἐκκλησίᾳ, καθὰ ἐκ τῆς σῆς Βούλλης ἔγνωμεν, ἃ ἄρξεται τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς δεκεμβρίου, ἡμέρᾳ τῆς ἱερᾶς Ἀσπίλου Συλλήψεως τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου Μαρίας». Αὐτὴ τοίνυν τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ μνεία ἀναμιμνήσκει ἡμᾶς, ὁπόση εὐσταθείᾳ φυλάττει τὴν τοῦ Χριστοῦ πίστιν ἡ Ῥωμάνα Ἐκκλησία. Ὁ γὰρ τῆς ἀσπίλου συλλήψεως δογματικὸς ὁρισμὸς δεδημοσίευται ὑπὸ σοῦ ἐν Ῥώμῃ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Βατικανοῦ πρὸ δεκατεσσάρων που ἐτῶν τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς δεκεμβρίου ἐν ἔτει ,αωνδ'. Εἰ οὖν ἀληθὲς καὶ ἀναγκαῖον εἰς σωτηρίαν τὸ δόγμα τοῦτο, τί ὅτι οὐ δεδημοσίευτο πρότερον ὑπὸ τῆς Ῥωμάνας Ἐκκλησίας; Οὕτω προσῆκε τὴν καυχωμένην εἶναι πηγὴν τοῦ θείου φωτὸς φθονῆσαι τῷ κόσμῳ τοῦ φωτὸς τούτου τῆς ἀληθείας, καὶ δι' ὅλων χιλίων ὀκτακοσίων πεντήκοντα ἐτῶν ἀποπλανᾶν τὰ ἔθνη ἀπὸ τῆς ἀληθινῆς πίστεως;

Ἀλλ' ἐρεῖς, ὅτι τὸ δόγμα τοῦτο, καίπερ προεγνωσμένον, οὔπω ὥριστο πρὸς τοῦ Ῥωμάνου Ποντίφικος. Ἀληθὲς; μηδὲν χαλέπαινε, εἰ πολὺ ἄλλως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Ὁ γὰρ ἐν ἁγίοις Γρηγόριος ὁ μέγας, Πάπας Ῥώμης, ἀκμάσας ἀμφὶ λήγοντα τὸν ἕκτον μ. Χ. αἰῶνα, φανερῶς ἠναντίωτο τῷ δόγματι τούτῳ· καὶ ἀναμνήσθητι μικρὸν, ἱκετεύομέν σε, ἐπιφανέστατε πρόεδρε, τῶν ῥημάτων τοῦ σοῦ σοφωτάτου προκατόχου. Τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ μόνον αὐτὸν, καθαρεύειν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος διαῤῥήδην διδάσκει. « Οὐδεὶς ἦν ἕτερος, φησὶν (οὐκοῦν οὐδὲ ἡ μακαρία Παρθένος Μαρία), ὃς, παρὰ τῷ Θεῷ ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν πρεσβεύων, ἀπηλλαγμένος ὤφθη τῆς ἁμαρτίας· σύμπαντας γὰρ ἐκ τῆς αὐτῆς ὕλης ὁμοίως ἐκπεφυκότας (ἆρα καὶ τὴν μακαρίαν Παρθένον Μαρίαν) ἐν τῷ αὐτῷ ἐνέχεσθαι παραπτώματι. Διὸ καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐλθὼν ὁ τοῦ Πατρὸς μονογενὴς, ἐξ ἡμῶν εἴληφε τὴν φύσιν, ἀλλ' οὐ τὸ κατάκριμα » (S. Greg. M. in librum Job, Cap. XXXIII). Καὶ πάλιν· « καὶ γὰρ οὐδεὶς ἦν, οὗ τοῖς ἔργοις ἐχρῆν ἐξιλασθῆναι τὸν Κύριον. Ὁ δὲ τοῦ Πατρὸς μονογενὴς, ἀναλαβὼν τὴν τῆς ἡμετέρας ἀσθενείας μορφὴν, μόνος ὤφθη δίκαιος, ὥσθ' ὑπὲρ τῶν ἁμαρτωλῶν μεσιτεῦσαι » (ibidem). Ποτέρῳ τοίνυν πιστεύσωμεν; τῷ ἐν ἁγίοις Πάπᾳ Γρηγορίῳ ά., ἢ τῷ Πάπᾳ Πίῳ Θ'.; Ὁποτέρῳ ἂν ἀκολουθήσωμεν, εὐδηλόν ἐστι μεταβληθῆναι τὴν Ῥώμην. Ἀλλὰ προβῶμεν. Εἰ ἔγνωστο τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦτο τῆς Ἀσπίλου Συλλήψεως τὸ δόγμα καὶ ἦν αὐτῇ παραδεδεγμένον, τί δήποτε ἠμφισβήτουν περὶ αὐτοῦ ἔτι καὶ κατὰ τὸν ἑκκαιδέκατον ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα οἱ Τριδεντινοὶ Πατέρες; Πρὸς τί δὲ καὶ αἱ τῶν Δομινικανῶν καὶ τῶν Φραγκισκανῶν δριμύνονται λοιδορίαι περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ δόγματος; Ἀνὴρ σοφώτατος τούτου, τοῦ αἰῶνος, ὁ Μελχίωρ Κάνος (ἐπίσκοπος τῶν Καναρίων καὶ πρόεδρος τῆς ἐν τῇ Σαλμαντικῇ ἀκαδημίᾳ πρώτης ἕδρας), ἐπίσκοπος καὶ διδάκτωρ περίπυστος παρὰ τοῖς Ποντιφικισταῖς, τάδε γράφει περὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ δόγματος. « Πάντες οἱ ἅγιοι, ὅσοι μνείαν ἐποιήσαντο περὶ τούτου, διεβεβαιώσαντο τὴν μακαρίαν Παρθένον ἐν τῷ προπατορικῷ ἁμαρτήματι συνειλῆφθαι».

(oper. p. 348, ed. Colon. 1605). Μάρτυρας δὲ τῆς ἑαυτοῦ γνώμης παράγει τὸν Ἀμβρόσιον, τὸν Αὐγουστῖνον, τὸν Χρυσόστομον, τὸν Ἄνσελμον, τὸν Βερνάρδον, τὸν Βοναβεντούραν, Θωμᾶν τὸν Ἀκινάτην καὶ ἄλλους, « οἷς, φησὶν, οὐδεὶς τῶν ἁγίων ἀντέλεξε ». Καὶ ἀλλαγοῦ ὁ αὐτός. « Ὅτι ἡ μακαρία Παρθένος ἄρδην ἀπῄλλακτο τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, οὐθαρροῦ τῶν ἁγίων Γραφῶν ἐμφαίνεται κατά γε τὸν ἀληθῆ νοῦν τοῦ γράμματος· καθολικὸς δὲ νόμος παραδίδοται ἐν αὐταῖς, περιλαμβάνων σύμπαντας τοὺς υἱοὺς Ἀδάμ, τοὺς σαρκικῶς ἀλλήλων ἐκφύντας. Οὐδὲ οἷόν τε ἀληθῶς εἰπεῖν ἐξ Ἀποστολικῆς κατέρχεσθαι παραδόσεως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τὸ δόγμα τοῦτο. Οὐκοῦν οὐδὲ προσήκει τῇ πίστει » (ibid. p. 356). Ταῦτα ὁ Κάνος. Τοιγαροῦν πάνυ εὔδηλον, ὅτι κατὰ μὲν τὸν ἑκκαιδέκατον ἀπὸ Χριστοῦ αἰῶνα οὕπω ἐδέδεκτο ἡ Ῥωμαίων Ἐκκλησία τὸ δόγμα τοῦτο· νῦν δὲ νέον γεννᾶται τάξις πραγμάτων· καὶ γὰρ ἤδη σοῦ ὁρίζοντος (ἵνα τοῖς σοῖς χρησώμεθα λόγοις), ἀνάγκη πᾶσα πάντας πιστεύειν « τὴν μακαριωτάτην Παρθένον ἄθικτον τηρηθῆναι ἀπὸ παντὸς σπίλου τῆς προπατορικῆς ἁμαρτίας »· καὶ, « εἴ δέ τις ἄλλως (ἢ ὅπως αὐτὸς ὥρισας) διεξάσειε περὶ τούτου, καθήκει γινώσκετω καὶ ἐπιστάσθω ναυάγιον περὶ τὴν πίστιν πεποιηκὼς καὶ τῆς ἐν τῇ πίστει ἑνότητος ἀποστάς » (*).

Κακοῦν, ὅπερ οἱ Ἀπόστολοι οὐκ ἐνόμιζαν, ὅπερ οἱ Ἀποστολικαὶ καὶ Ἐκκλησίαι οὐκ ἀνεγνώρισαν, ὅπερ ἡ τοῦ Χριστοῦ καθολικὴ Ἐκκλησία διὰ χιλίων ὀκτακοσίων ἐτῶν οὐ παρεδέξατο, καὶ ὅπερ ἐναντιοῦται τῇ πίστει τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, διδασκούσης μὲν νοητὸν Χριστὸν καθαρεύειν τοῦ προπατορικοῦ ἁμαρτήματος, αἰφνης τοῦτο σοῦ ὁρίζοντος, πάντες ὀφείλουσιν ἀσπάζεσθαι καὶ διακρατεῖν, ὡς ἀναγκαῖον πρὸς τὴν αἰώνιον σωτηρίαν· καὶ εἴποτέ τις ἄλλως διανοοῖτο δαξάζειν, ὁ τοιοῦτος ναυάγιον ἔσται περὶ τὴν πίστιν πεποιηκὼς, καὶ τῆς ἐν τῇ πίστει ἑνότητος ἀποστήσεται!

Ἆρ' ἡμᾶς οὐ διὰ τῶν ῥημάτων τούτων ἀφώρισας; πολὺ τοὐναντίον, σὲ αὐτὸν ἀφώρισας. Ἡμεῖς γὰρ ἐν τούτῳ ἔχομεν μεθ' ἡμῶν

(*) Πίου Πάπα Θ'. Ἀποστολικὰ γράμματα περὶ τοῦ δογματικοῦ ὁρισμοῦ τῆς ἀσπίλου συλλήψεως τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου. Ἐν Ῥώμῃ, τῇ ς'. τῶν ἰδῶν (τῇ ιθ'. δεκεμβρίου τοῦ ἔτους ᾳωνδ'.)

τὸν Χριστόν· ἔχομεν τοὺς Ἀποστόλους· ἔχομεν τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἀποστολικὴν καὶ καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Σὲ αὐτὸν ἀπέκοψας τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας· σὲ αὐτὸν τῆς κοινωνίας τῶν πρώτων αἰώνων· σὲ αὐτὸν τῶν σῶν προκατόχων· σὲ αὐτὸν τῶν Ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν· σὲ αὐτὸν τῶν Ἀποστόλων· σὲ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ἐχώρισας. Εἶτα σὺ ἡμᾶς ἐλέγχεις περὶ κουφότητος; σὺ προπηλακίζεις ἡμᾶς διὰ πίστεως ἀστάθειαν καὶ ἀποστασίαν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας; Ὅρα μὴ δῆτα σοὶ ἁρμόζῃ ἐκείνη ἡ περιφθορμένη παροιμία:

Ἄλλων ἰατρὸς, αὐτὸς ἕλκεσι βρύων.

Ἀλλὰ γὰρ εἴθε, εὐδοκίᾳ τοῦ μεγάλου καὶ παναγάθου Θεοῦ ἡμῶν, « τοῦ Πατρὸς τῶν φώτων, παρ' ᾧ οὐκ ἔστι παραλλαγὴ ἢ τροπῆς ἀποσκίασμα » (Ἰακώβ. ά, 17), διαλυθέντος καὶ διασκεδασθέντος τοῦ ζόφου τῆς πλάνης, πάντες, ὅσοι τὸν Χριστὸν ὁμολογοῦμεν, ἐκκλίναντες τὰς ἀνθρωπίνους παραδόσεις καὶ ἀποσκυβαλίσαντες τὰ νεωτεριστικὰ καὶ κίβδηλα δόγματα, « τὴν ἅπαξ τοῖς ἁγίοις παραδοθεῖσαν πίστιν » (Ἰούδ. γ'.) ἀκεραίαν καὶ ἀπαραμείωτον τηρήσαιμεν, καὶ τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς εἰρήνης περιπατοῖμεν.

Εἴθε ὁ τοῦ αἰωνίου Πατρὸς συναιώνιος μονογενὴς Υἱὸς, ὁ μόνος ἐκτὸς τοῦ ῥύπου τῆς ἁμαρτίας γεννηθεὶς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σαρκὶ, καὶ ἐν τῇ ἡμετέρᾳ σαρκὶ παθὼν καὶ τῷ αὐτοῦ ἀκηράτῳ αἵματι ἐξαγοράσας ἡμᾶς, « ὁ εἷς μεταξὺ Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων μεσίτης » (Τιμόθ. Α'. β', 5), τηρήσειεν ἡμᾶς τῷ συνδέσμῳ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης ἐν τῷ μυστικῷ αὐτοῦ σώματι, ἥτις ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος.

Εἴθε τῇ συνεργείᾳ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, τοῦ λαλήσαντος διὰ τῶν Προφητῶν, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Εὐαγγελιστῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς Γραφαῖς, οὗ τῇ δυνάμει ἀναγεννώμεθα καὶ ὁσημέραι θαλπώμεθά τε καὶ ἀνακαινιζόμεθα, εἴθε οἱ πάντες, τῷ αὐτῷ τρεφόμενοι θείῳ ῥήματι καὶ διὰ τῶν μυστηρίων ἀναῤῥωννύμενοι, ἀλλήλων ἀνεχοίμεθα ἐν ἀγάπῃ, φροντίζοντες τηρεῖν τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· ὥστε, καθὼς « εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα, εἷς Θεὸς καὶ Πατὴρ πάντων ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν ἡμῖν » (Ἐφεσ. δ'. 4), οὕτω μίαν ποίμνην γενέσθαι καὶ ἕνα ποιμένα τὸν παναγιον ἡμῶν Χριστὸν Ἰησοῦν, τὸν ἀληθινὸν Θεὸν καὶ ἀληθινὸν ἄνθρωπον, ᾧ ἡ δό-

ξα καὶ ὁ αἶνος καὶ ἡ κυριότης, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Ἐγράφομεν ἐν Λονδίνῳ, ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Σίμωνος καὶ Ἰούδα, ἐν ἔτει ᾳωξῆ.

Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ ἀνώτατον Ἐκκλησιαστικὸν συνέδριον τῆς Πρωσσίας, ἁπάντων εἰς τὴν Ἐγκύκλιον, δι' ἧς ὁ Πάπας προσεκάλεσε τοὺς Διαμαρτυρομένους εἰς τὴν Οἰκ. Σύνοδον, ἀπηύθυνεν εἰς τὰς διαφόρους Ἐκκλησιαστικὰς ἀρχὰς προτρεπτικὴν ἐπιστολήν, δι' ἧς « ἀποκρούει ἐντόνως τὸ διάβημα τοῦτο, ὡς παράνομον ἐπέμβασιν εἰς τὰ δικαιώματα τῆς Διαμαρτυρομένης Ἐκκλησίας ».

—o—

122. Ἡ ἐν τοῖς Ἀλεξανδρινοῖς Πατριαρχείοις ἐπίσκεψις τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Πάπα.

Τὴν ις', φεβρουαρίου τοῦ ᾳωξθ'. ἔτους, περὶ τὴν β'. ὥραν μ. μ. κατὰ προηγουμένην συνεννόησιν, προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καθολικὸς ἐπίσκοπος καὶ Παπικὸς πληρεξούσιος, συνοδευόμενος ὑπό τε τοῦ ἀρχηγοῦ τῶν Λαζαριστῶν καὶ δύο ἑτέρων ἀββάδων, ὅπως ἐγχειρίσωσι τῷ τοποτηρητῇ καὶ διαδόχῳ τοῦ Ἀλεξανδρινοῦ θρόνου κ. Νείλῳ, ἐπὶ πικρουσίᾳ καὶ τῶν πανιερ. ἀγγ: Ἡλιουπόλεως καὶ Ἡρακλείας καὶ Μυρίνης, τὴν ὑπό τοῦ Πάπα πρόσκλησιν εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ γενησομένην Οἰκουμενικὴν Σύνοδον κατὰ τὴν 8 δεκεμβρίου 1869.

Μετὰ τὰς εἰθισμένας ἑκατέρωθεν φιλοφρονήσεις, λαβὼν τὸν λόγον ὁ πανιερ. Παπικὸς πληρεξούσιος, ἀπετάθη Γαλλιστὶ οὕτω πως πρὸς τὸν τοποτηρητὴν καὶ διάδοχον.

« Γινώσκετε βεβαίως, σεβασμιώτατε, τὸν σκοπὸν τῆς σημερινῆς ἡμῶν ἐπισκέψεως· καθ' ἣν ἐντολὴν ἔχω παρὰ τῆς Λύτ. ἁγιότητος τοῦ Πάπα, θέλω ἐγχειρίσει ὑμῖν ἐπιστολήν, δι' ἧς καὶ ὁ θρόνος οὗτος προσκαλεῖται εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ».

Ὁ τοποτηρητὴς καὶ διάδοχος (Γαλλιστί). « Ἡ ἐπιστολή, ἣν ἡ ὑμ. Π. ἐνετάλη ἐγχειρίσαι ἡμῖν, τυγχάνει ὁμοία τῇ ἐγκυκλίῳ ἐκείνῃ τοῦ μακ. Πάπα τῆς πεσβυτέρας Ῥώμης, τῇ ἐν πολλαῖς ἐφημερίσι δημοσιευθείσῃ, ἢ οὐχί; »

Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα. « Ναί, τυγχάνει ἡ αὐτή ».

Ὁ τοποτηρητὴς καὶ διάδοχος. « Ἡ τῆς Α. Μ. τοῦ Πάπα Ῥώμης διάθεσις πρὸς ἐνοποίησιν τῆς καθόλου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἐκκλησίας τυγχάνει ἀληθῶς λίαν ἐπαινετή, ὑπὲρ τούτου δὲ ἀνέκαθεν ἅπασα ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία ἀναπέμπει διαπύρους εὐχὰς πρὸς τὸν χορηγὸν τῆς εἰρήνης καὶ τελειωτὴν τῆς πίστεως, καὶ ἰδίᾳ ὁ γεραρὸς Ἀποστολικὸς οὗτος τοῦ ἐνδόξου Ἀποστόλου Μάρκου θρόνος, ὃν ἄλλοτε, ὡς οὐκ ἀγνοεῖτε βεβαίως, ἐκ τῶν δέλτων τῆς ἱστορίας ἀναλεξάμενος, ὁ περικλεὴς πρωθιεράρχης καὶ τῆς Ὀρθοδοξίας φωστὴρ, ὁ ἐν ἁγίοις Κύριλλος, ἀντεπροσώπευσεν, ἐν τῇ γ'. ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ, τὸν πάπαν Ῥώμης Κελεστῖνον. Καὶ λοιπὸν κατὰ ταῦτα ἡ αὐτὴ διάθεσις ὑπάρχει ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, καὶ αἱ μὲν καὶ αἱ δὲ δηλ. ἐπιποθοῦμεν τὴν τελείαν τῆς Ἐκκλησίας ἕνωσιν. Δυστυχῶς ὅμως ἐνταῦθα μόνον ὑπάρχει τὸ κοινὸν τῆς συμφωνίας σημεῖον, τούντεῦθεν δὲ πλάνη καὶ διαφωνία. Καὶ ἵνα μὴ προστρέχωμεν εἰς ἕτερα, λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν νέαν ταύτην τοῦ μακ. Πάπα ἐγκύκλιον, δι' ἧς καὶ ὁ γεραρὸς οὗτος θρόνος προσκαλεῖται εἰς τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀθροιζομένην Σύνοδον. Πολλῶν, ἀλλὰ κυρίως τριῶν κεφαλαιωδῶν αἰτίων ἕνεκα, ἡ ἐπιστολὴ αὕτη εἶναι πάντῃ ἀπαράδεκτος. Καὶ πρῶτον μὲν καταστρέφει καὶ καταργεῖ τὴν ἀνὰ μέσον τῶν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἰσότητα καὶ τὴν τούτων ἀνεξαρτησίαν, κηρυττομένου καὶ αὖθις ὅτι ὁ Ῥώμης δεσπόζει καὶ κυριαρχεῖ τῶν λοιπῶν αὐτοκεφάλων θρόνων, μάλιστα τοιούτῳ τῷ τρόπῳ συγκαλῶν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἐνῷ δὴ, ὡς πασίγνωστον, τῷ Ῥώμης δέδοται παρὰ τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ ἱερῶν Συνόδων μόνον πρεσβεῖα τιμῆς, οὐχὶ δὲ καὶ κυριαρχία ἐπὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, ἐξ ἄλλου δὲ αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἀδυνατεῖ συγκαλέσαι Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἄνευ τῆς προτέρας συναινέσεως τῶν λοιπῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν. Δεύτερον δὲ ὁ μακ. Πάπας καὶ αὖθις λέγει ἡμῖν, ὅτι ἐν Ῥώμῃ μόνῃ ἔγκειται ἡ σωτηρία, ἐκεῖ μόνον ἡ θεία χάρις ἐνεργεῖ καὶ μόνον ἐκεῖ κέντρον Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας ὑπάρχει, δυνάμει, ὡς λέγει, τοῦ τῷ μακαρίῳ Πέτρῳ παρὰ τοῦ Σωτῆρος χορηγηθέντος προνομίου, ἐνῷ δὴ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ θειότης οὐ περιεγράφη ἐν Ῥώμῃ ἢ ὡσαύτως τινὶ τόπῳ, ἀλλ' ἀνὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐνήργησε καὶ ἐνεργεῖ καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς ἐξηπλώθη καὶ ἐξέλαμψε, καὶ ἡ Ἐκκλησία ἁπανταχοῦ ἐθεμελιώθη ταῖς τῶν πανευφήμων Ἀποστό-

λων διδαχαῖς, οἷς, ὡς σάλπιγξιν, ἐχρήσατο τὸ πανάγιον Πνεῦμα. Τρίτον δὲ ἀναφέρει, ὅτι συγκαλεῖ τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἑορτῆς τῆς ἀμώμου συλλήψεως τῆς Θεοτόκου, ἐνῷ τοιοῦτο δόγμα τυγχάνει πάντῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἄγνωστον, ἀρτίως δὲ καὶ τοῦτο σὺν τοῖς ἄλλοις ἐκαινοτομήθη. Ἀλλὰ πρὸς τί τὰ τοιαῦτα; Ἐὰν ὁ Μ. Πάπας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης ἀληθῶς ἐπιποθῇ τὴν εἰρήνευσιν καὶ ἑνοποίησιν ἁπάσης τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, τότε ἀποταθήτω δι' ἰδιαιτέρων ἐπιστολῶν καὶ, ὡς ἀδελφὸς καὶ ἴσος πρὸς ἴσους, πρὸς τοὺς λοιποὺς τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ μετ' αὐτῶν πρότερον συνεννοηθήτω πρὸς ἐξεύρεσιν τρόπου, ἂν καὶ ἄριστος τρόπος ὑπάρχῃ τὸ ἀκολουθῆσαι τὴν ἱστορικὴν ὁδὸν καὶ παραβαλεῖν τὴν νῦν τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας κατάστασιν πρὸς τὴν τῆς ἀρχαιοτέρας· μὴ πράττων δὲ τοιοῦτό τι, εἰς μάτην κοπιᾷ καὶ μόνον τὸ χωρίζον ἡμᾶς χάσμα ἐπὶ μᾶλλον πλατύνει ».

Ὁ ἀποσταλμένος τοῦ Πάπα. « Ἡ γενομένη παρὰ τοῦ ἁγίου πατρὸς συγκάλεσις τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου τυγχάνει ὀρθή, καθότι οὗτος ἔχει τὸ τοιοῦτο δικαίωμα καὶ κεφαλὴ καὶ κύριος τῆς Ἐκκλησίας ὑπάρχει, ὡς διάδοχος τοῦ μακαρίου Πέτρου. Ἀλλ' ἄγε δὴν ἦλθον ἐνταῦθα πρὸς συζήτησιν, ἁπλῶς δὲ μόνον πρὸς ἐκτέλεσιν μιᾶς ἐντολῆς. Ὀφείλω λοιπὸν νὰ κόψω τὴν συζήτησιν ».

Ὁ ντοποτηρητὴς καὶ διάδοχος.

« Ἔστω· ἀλλ' ἡμεῖς δὲν παραδεχόμεθα τοιαύτας ἀπαιτήσεις, οὔσας ἐναντίας τοῖς τῇ Ἐκκλησίᾳ δεδογμένοις, ἧς κεφαλὴ ὑπάρχει αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός· τὸ δὲ προνόμιον τοῦ συγκαλεῖν Οἰκουμενικὰς Συνόδους ἀνῆκεν ἄλλῳ καὶ οὐχὶ τῷ Πάπᾳ· μάρτυς ἀψευδὴς ἡ ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας. »

Ὁ Παπικὸς πληρεξούσιος.

« Ἀλλ' ὅτι ὁ Πάπας κεφαλὴ τῶν Ἐκκλησιῶν τυγχάνει, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ ὅτι πρὸς τοῦτον, ὡς εἰς ἔκκλητον, (ἔκκλητος δὲ συμπαρασύρει, φυσικῷ τῷ λόγῳ, καὶ ἀνώτερον δικαίωμα), ἀναφέρονται. Γινώσκετε βεβαίως, ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὕτη ὑπάρχει ἕδρα τοῦ Ἀποστόλου Μάρκου, χειροτονηθέντος ὡς ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας ὑπὸ τοῦ μακαρίου Πέτρου· κατὰ συνέπειαν ὁ Ἀλεξανδρείας ὀφείλει ὑπείκειν τῷ Ῥώμης. Ἀλλὰ μὴ γὰρ καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος δὲν ἀνεφέρθη πρὸς τὸν Ῥώμης, ὡς εἰς ἔκκλητον; »

Ὁ τοποτηρητὴς καὶ διάδοχος.

« Ἡ τοῦ ἱεροῦ Μάρκου παρὰ τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου χειροτονία οὐδὲν σημεῖον κυριαρχίας ἐμφαίνει. Λέγομεν δὲ ὑμῖν, ὅτι ἅπαντες οἱ Ἀπόστολοι εἰσιν ἰσοβαρεῖς καὶ ἰσομεγέθεις τὴν ἀξίαν, τὴν αὐτὴν τοῦ παναγίου Πνεύματος χάριν ἅπαντες λαβόντες· καὶ ἂν ὁ Ῥώμης καυχᾶται ἐπὶ τῷ Πέτρῳ, πολλῷ μᾶλλον ὁ Ἀντιοχείας δύναται καυχηθῆναι ὡς πρῶτος ἀναμέσον τῶν Πατριαρχῶν, ἐπειδὴ καὶ ἐκεῖ πρῶτον ὁ μακάριος ἐκεῖνος Ἀπόστολος ἐδίδαξε καὶ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον ἐπεσκόπευσε· καὶ ἂν αὖθις ὁ Ῥώμης καυχᾶται ἐπὶ ἀρχαιότητι, τοῦτο δύναται ἄριστα λέγειν καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας, ὅστις μέχρι μέν τινος ἦν Β'. τῇ τάξει, εἶτα δὲ, διὰ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει τὴν βασίλειον ἕδραν εἶναι, δέδοται τῷ ἐπισκόπῳ ταύτης φέρειν τὰ δευτερεῖα. Ἂν δὲ, τελευταῖον, ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἀπετάθη πρὸς τὸν Ῥώμης, πιεζόμενος ὑπὸ ἀρειανοῦ αὐτοκράτορος καὶ ἀρειανιστῶν, τοῦτο καὶ αὖθις οὐδαμῶς σημαίνει κυριαρχίαν. Ποσάκις πόσοι τῶν Πατριαρχῶν ἀνεφέρθησαν πρὸς ἀλλήλους, ἐξαιτούμενοι ἀντίληψιν ἀδελφικὴν, χωρὶς ἐκ τούτου νὰ ἔπηται, ὅτι καὶ ὁ πρὸς ὃν ἀποτείνεται ὑπάρχει κύριος τοῦ ἑτέρου ».

Ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα.

« Ἀλλὰ, πρὸς ἐπίτευξιν τοσούτου μεγάλου καὶ ποθητοῦ σκοποῦ, ὀφείλετε καὶ ὑμεῖς, νομίζω, νὰ παρίδητέ τινα καὶ μὴ ἐπιμένητε τοσοῦτον εἰς τύπους ».

Ὁ τοποτηρητὴς καὶ διάδοχος.

« Ναί· καὶ τίς δὲν ἐπιθυμεῖ τὸ τοιοῦτον; Ἀλλ' ἐνταῦθα δὲν πρόκειται πλέον περὶ τύπων, ἀλλὰ περὶ πράγματος σπουδαιοτάτου. Ἵνα δὲ μὴ μακρηγορῶμεν, ἐπαναλαμβάνομεν τελευταῖον ὅτι, ἀφοῦ ἤδη καὶ τὸ νέον τοῦτο βῆμα τοῦ μακαρ. Πάπα ἐναυάγησεν, ὀφείλει, ἂν ἀληθῶς ἐπιποθῇ τὴν ἑνοποίησιν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, γράψαι ἰδίᾳ πρὸς ἕκαστον τῶν Πατριαρχῶν καὶ κοινῇ γνώμῃ συνεννοηθῆναι μετ' αὐτῶν περὶ τοῦ τρόπου, ἀποφεύγων πᾶσαν ἰδέαν κυριαρχίας καὶ πᾶν δόγμα τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀντιστρατευόμενον· τότε ἴσως ἤθελεν ἐπιτευχθῆ τι. »

Μετά τινας δὲ ἑκατέρωθεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου φιλοφρονήσεις, ὁ ἀπεσταλμένος τοῦ Πάπα μετὰ τῶν συνοδευόντων αὐτὸν ἀνεχώρησε, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν μὴ δεκτὴν γενομένην Παπικὴν πρόσκλησιν.

—o—

123. Ὁ ἐν Ἀντιγόνου ναὸς τοῦ Σωτῆρος.

Ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις ἐδωρήσατο 150 λίρας ὑπὲρ τοῦ φιλοτίμου προστασίᾳ τοῦ ὁμογενοῦς κ. Μ. Χουρμούζη ἀνεγερθέντος ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου. Ἐπὶ τῷ δωρήματι τούτῳ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως οἱ κάτοικοι τῆς ἐν λόγῳ νήσου ἐπέδωκαν πρὸς τὸν Μ. Βεζύρην τὴν ἑπομένην εὐχαριστήριον ἀναφοράν.

« Ὑψηλότατε. Ἡ διὰ τῶν εὐεργεσιῶν κατάκτησις τῶν καρδιῶν εἶναι ἀσυγκρίτως εὐγενεστέρα καὶ διαρκεστέρα τῆς διὰ τῆς ὑλικῆς δυνάμεως κατακτήσεως τῶν σωμάτων, εἰς δὲ τὴν πρώτην κατηγορίαν ὑπαγόμεθα σήμερον καὶ οἱ εὐσεβάστως ὑποφαινόμενοι, διότι ἡ Α. Α. Μ. κατέκτησε τὰς καρδίας ἡμῶν καὶ διὰ τοῦ νέου πρὸς ἡμᾶς δείγματος τῆς αὐτοκρατορικῆς Λύτης εὐμενείας, εὐδοκήσασα νὰ χορηγήσῃ καὶ χρήματα διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τοῦ ἐν τῇ νήσῳ ἡμῶν κατεκρημνισμένου ἱστορικοῦ αὐτοκρατορικοῦ ναοῦ τοῦ Ὑψίστου, ἐφ' οἷς παρέξει καὶ νέαν ἀφορμὴν νὰ εὐλογῶμεν μετὰ τῶν τέκνων ἡμῶν τὸ τρισέβαστον ὄνομα τοῦ μεγαθύμου ἡμῶν ἄνακτος Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Ἀζίζ Χὰν Ἐφέντη μας.

» Ναί! Εἴη τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον!

» Καθικετεύομεν τὴν Ὑ. Ὑψηλότητα, ἵνα εὐδοκοῦσα καθυποβάλῃ εἰς τοὺς πόδας τῆς Α. Α. Μ. τὸν φόρον τοῦτον τῆς ἐγκαρδίου εὐγνωμοσύνης ἡμῶν, καὶ τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν θὰ δεώμεθα καὶ ἐν τῷ ἤδη ἀνεγερθέντι τούτῳ ναῷ τοῦ Ὑψίστου, ὅπως ἀείποτε ἐπισκιάζῃ τὸν τρισέβαστον μονάρχην ἡμῶν, καὶ ἐπιβαψιλεύῃ αὐτῷ ζωὴν ἄλυπον καὶ πολυχρόνιον.

« Ἐκφράζοντες συγχρόνως τὴν εὐγνωμοσύνην ἡμῶν καὶ πρὸς τὴν Σ. Α. Κυβέρνησιν διὰ τὴν ὁποίαν δεικνύει προθυμίαν νὰ προκαλῇ ὑπὲρ ἡμῶν τὰς αὐτοκρατορικὰς εὐεργεσίας, ὑπασημειούμεθα μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως.

Ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου, τῇ 10 Βρ. 1868.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαί).

—o—

124. Ὁ Ἄγγλος Ἐπίσκοπος Γιβιλτέρρας.

Τῇ κέ. σεπτεμβρίου ὁ Ἄγγλος ἐπίσκοπος Γιβιλτέρρας ἐπε-

σκέφθη τὸν Οἰκ. Πατριάρχην, συνοδευόμενος ὑπὸ δύο ἱερέων Ἀγγλων. Τῇ δὲ κζ'. ἀντεπεσκέψατο αὐτὸν ἐκ μέρους τῆς Α. Π. ὁ Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γρηγόριος. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὴν ἐν Πατριαρχείοις ἐπίσκεψιν προέτεινεν ὁ Ἄγγλος ἐπίσκοπος πρὸς τὴν Α. Π. ἂν εὐαρεστῆται, νὰ τιμήσῃ διὰ τῆς παρουσίας ἀντιπροσώπου τὰ κατὰ τὴν ι. ὀκτωβρίου τελεσθησόμενα ἐγκαίνια τοῦ Πέραν Κωνστ]πόλεως ἀνεγερθέντος Ἀγγλικοῦ ναοῦ, ἡ Α. Π. τιμῶσα τὸν σπουδαῖον τοῦτον ἄνδρα καὶ ἣν ἀντιπροσωπεῖ Ἀγγλικὴν καινότητα, ἀπέστειλε τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον κ. Εὐστ. Κλεόβουλον, ἔχοντα ἐν τῇ συνοδείᾳ αὐτοῦ καὶ τὸν ἐπισκοπεύοντα τοῦ Σταυροδρομίου π. ἅγ. Παμφίλου κ. Διονύσιον, μετὰ δύο Πατριαρχ. ἐφημερίων καὶ ἑνὸς λαϊκοῦ ὑπαλλήλου. Τὰ ἐγκαίνια ἐγένοντο μετὰ τῆς εἰθισμένης παρατάξεως, παρόντος καὶ τοῦ Ἐξ. πρεσβευτοῦ τῆς Ἀγγλίας καὶ πλείστων ἄλλων διακεκριμένων ἀτόμων. Εἰς τοὺς ἀπεσταλμένους τοῦ ἡμετέρου Πατριάρχου προσηνέχθη φιλοφρόνως ἡ πρώτη θέσις. Οὐδεὶς τῶν ἄλλων θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν προσεκλήθη, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἡ Α. Π. ὁ πεπαιδευμένος Ἀγγλικανὸς ἐπίσκοπος ἐθεώρησε δικαίαν καὶ νόμιμον τὴν αἴτησιν τοῦ νὰ παρευρεθῇ ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ὡς νομίμου πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Κ]πόλεως, ἐν ᾗ ὑπάρχει καὶ ὁ ἐν λόγῳ Ἀγγλικανὸς ναός.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τῆς τελετῆς, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος μετὰ τῆς συνοδίας αὐτοῦ ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξ. τὸν πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας, παρ' ᾧ παρῆν καὶ ἡ Α. παν. ὁ ἐπίσκοπος, ὅπου, πρὸς τοῖς λοιποῖς ἀνταλλαγεῖσι λόγοις ἀμοιβαίας φιλοφροσύνης, ὁ πανοσιολ. ἅγ. Μ. Πρωτοσύγκελλος ἐξέφρασε τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀνεγερθέντι Ἀγγλικανῷ ναῷ.

Τῇ δὲ ιζ'. ὀκτωβρίου ἀνεχώρησεν ὁ Ἄγγλος ἐπίσκοπος ἐκ Κωνστ]πόλεως, διευθυνόμενος εἰς Σμύρνην.

—o—

125. Ἀρχιερατικαὶ ἐπιστασίαι.

Πρὸς τελειοτέραν διεκπεραίωσιν τῶν Ἀρχιερατικῶν ὑποθέσεων ἐξεδόθη ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐπειδὴ συνεχῶς ἐμφανίζονται ἀποστελλόμενα γράμματα πρὸς τὴν Ἐκ-

κλησίαν παρ' ἑκάστου τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων, διαφόρους ἀναφέροντα ὑπο-
θέσεις, εἴτε τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτῆς ἀνηκούσας, εἴτε ἀφορώσας τὴν ἔκδοσιν
ὑψηλῶν ὁρισμῶν, ἢ ἄλλης πολιτικῆς προστασίας αἴτησιν, ταῦτα δὲ, δι'
ἔλλειψιν εἰδικῆς ἐνταῦθα ἐπιστασίας εἰς ἐνέργειαν τῶν αἰτουμένων καὶ
πρήχειρον ἐπίδοσιν τῶν ἀναγκαιούντων δικαιωμάτων καὶ δαπανῶν, μένου-
σιν ἄπρακτα, καὶ αἱ ἐν αὐτοῖς σπουδαῖαι πολλάκις ὑποθέσεις ἢ ὅλως ἀ-
νενέργητοι μένουσιν, ἢ βραδυποροῦσι, διά τοι τοῦτο, προνοίᾳ Ἐκκλησια-
στικῇ ὑπὲρ τῆς διευκολύνσεως τῶν ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀδελφῶν ἀναφερομέ-
νων ὑποθέσεων, ἰδίων τε ἑαυτῶν καὶ τῶν ἐπαρχιωτῶν αὐτῶν Χριστιανῶν,
ἐνεκρίθη Συνοδικῶς, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν διορίσῃ ἐνταῦθα ὃν τινα ἂν ἐγκρί-
νῃ ἐπιστάτην, ὅπως καταβάλλῃ ἐκ τοῦ παραυτίκα τὰ ἀπαιτούμενα ἐπὶ
τῶν ἀναφερομένων ὑποθέσεων δαπανήματα πρὸς ταχυτέραν εὐόδωσιν αὐ-
τῶν. Τοῦτο κοινοποιοῦμεν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς παρούσης Ἐκ-
κλησιαστικῆς ἡμῶν Ἐγκυκλίου Ἐπιστολῆς, ὅπως, ἀποβλέπουσα εἰς τὴν
διὰ τοῦ τρόπου τούτου εὐκολίαν τῆς ταχείας διεξαγωγῆς ὅσων ἂν ἀνα-
φέρῃ εἰς τὸ ἐξῆς ὑποθέσεων καὶ αἰτήσεων πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, διορίσῃ,
ὡς εἴρηται, τὸν ἐνταῦθα ἀντεπιστέλλοντα αὐτῆς καὶ ἐπιμεληθησόμενον
τῆς ἐνεργείας καὶ ἐκπεραιώσεως αὐτῶν· ὅπως δὲ φυλάττηται τάξις ἐπὶ
τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, ἑκάστην ὑπόθεσιν ἀναφερέτω ἐν χωριστῷ γράμ-
ματι, ἄνευ ἐπεκτάσεως τῶν συνήθων τίτλων· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ
ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς. ᾠῷῃ. Ὀκτωβρίου ιά.

(Ἕπονται αἱ Συνοδικαὶ ὑπογραφαί).

—o—

126. Ἐγκύκλιος Πατριαρχικὴ περὶ τῆς κανονικῆς θέσεως καὶ σφραγίσεως τῶν Ἀρχιερέων ἐν τοῖς τοπικοῖς Συμβουλίοις.

—

Ἡ παρὰ πόδας Π. καὶ Συνοδ. ἐπιστολὴ ἀφορᾷ τὴν κανονικὴν θέσιν καὶ σφράγισιν τῶν Ἀρχιερέων ἐν τοῖς τοπικοῖς Συμβουλίοις, περὶ οὗ πολλαὶ πολλαχοῦ προηγουμένως προὔκυψαν διαφωνίαι. Ἐπισυνάπτεται δὲ καὶ ἡ μετάφρασις τοῦ ὑπουργικοῦ διαγγέλματος (τεσκερὲ) καὶ τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἐπειδὴ πολλάκις ἐγένοντο παραστάσεις εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκ μέρους τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων ὡς πρὸς τὸ ἀνώμαλον τῆς τάξεως εἰς τὸ ἐδρεύειν αὐτοὺς καὶ σφραγίζειν τοὺς μαζβατάδες ἐν τοῖς τοπικοῖς συμβουλίοις, διὰ τοῦτο, δοθείσης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς νύξεως περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην,

συνετάχθη ἤδη παρ' αὐτῆς Κανονισμὸς, καθορίζων τὴν τάξιν τῆς ἕδρας καὶ σφραγίσεως τῶν ἐν τοῖς Συμβουλίοις εὑρισκομένων πνευματικῶν τε ἀρχηγῶν ἑκάστου ἔθνους, καὶ ἄλλων μελῶν αὐτῶν· οὗτινος Κανονισμοῦ, ἐν τύποις ἐκδοθέντος, διενεμήθησαν ἀντίτυπα εἰς τὰ βιλαέτια, ἐστάλησαν δὲ καὶ πρὸς ἡμᾶς 150 ἀντίγραφα πρὸς ἀνάλογον χρῆσιν αὐτῶν, συνοδευθέντα καὶ μετὰ ὑψηλοῦ πρὸς ἡμᾶς τεσκερέ. Ὅθεν ἀποστέλλοντες καὶ τῇ ... της περίκλειστ ... ἐν τῇ παρούσῃ ἡμετέρᾳ Ἐπιστολῇ ... ἀντίγραφ. ... τοῦ ἐν λόγῳ Κανονισμοῦ Ὀθωμανιστὶ ἐκ τῶν παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης σταλέντων ἡμῖν, ἔτι δὲ καὶ μετάφρασιν αὐτοῦ τε καὶ τοῦ πρὸς ἡμᾶς ὑψηλοῦ τεσκερὲ, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα αὐτῇ, ὅπως, εἰδοποιουμένη καὶ γνωρίζουσα τὴν θέσιν, ἣν θέλει κατέχει ἐν τῷ τοπικῷ συμβουλίῳ εἰς τὸ ἐδρεύειν καὶ σφραγίζειν, ἐξακολουθῇ συμφώνως ποιοῦσα χρῆσιν αὐτοῦ, εἰδυῖα ὅτι οὐδεμία ἐπιτραπήσεται τοῦ λοιποῦ παράβασις ἢ τροποποίησις τῆς τάξεως ταύτης, ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ καὶ προφάσει, καθὰ ῥητῶς διακελεύεται ὁ ὑψηλὸς οὗτος Κανονισμός. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς ... ᾠῷῃ. Θβρίου κή.

—

Μετάφρασις τοῦ τεσκερέ.

Ἐπειδὴ τά τε πνευματικὰ καὶ κοσμικὰ μέλη (τῶν μὴ Μουσουλμάνων), τὰ εὑρισκόμενα εἰς τὰ τοπικὰ Συμβούλια, ὡς πρὸς τὸ ἐδρεύειν καὶ σφραγίζειν τοὺς μαζπατάδες, εὑρίσκονται εἰς μίαν ἀνώμαλον καὶ οὐχὶ τακτικὴν κατάστασιν, καὶ ἐπειδὴ οἱ πνευματικοὶ οὗτοι ἀρχηγοὶ ἐνυπάρχουσιν ἐκ τῶν φυσικῶν μελῶν (εἰς τὰ ἰδαρὲ μεζλησὶ) τῶν τόπων, παρ' οἷς εὑρίσκονται, καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον εἰσὶ μεεμούριδες καὶ ὑπουργοὶ τοῦ Κράτους, διὰ τοῦτο ἐδέησεν ὅπως, ἀναλόγως τοῦ πνευματικοῦ βαθμοῦ, τὸν ὁποῖον δι' ὑψηλοῦ βερατίου κατέχουσιν αὐτοί, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ κοσμικὰ μέλη τῶν διαφόρων ἐθνῶν, τὰ ἐπίσης εὑρισκόμενα εἰς τὰ τοπικὰ Συμβούλια, εὑρεθῶσιν ὡς πρὸς τὸ ἐδρεύειν καὶ σφραγίζειν τοὺς μαζπατάδες εἰς μίαν κατάστασιν, σύμφωνον τοῦ ἐν ἐνεργείᾳ ἐνυπάρχοντος οὐσουλίου τοῦ τεσριφατίου, διὰ ταῦτα συνετάγη ἤδη εἰς Κανονισμὸς, καὶ ἐδόθη εἰς τύπον, διενεμήθησαν δὲ ἐξ αὐτῶν ἀντίτυπα εἰς τὰ βιλαέτια, καθὼς καὶ πρὸς τὴν ὑμετέραν φιλίαν ἐσωκλείστως στέλλονται ἑκατὸν πεντήκοντα.

19 νοεμβρίου 1868 (16 Σαπὰν 1285)

—

Μετάφρασις τοῦ Κανονισμοῦ.

Ἐπειδὴ ἡ κατάστασις τῶν εἰς τὰ ἔξω Συμβούλια παρευρισκομένων μελῶν, πνευματικῶν ἀρχηγῶν καὶ κοσμικῶν, ὡς πρὸς τὸ ἐδρεύειν, εὑρίσκονται διαφοροτρόπως εἰς κάθε μέρος, καὶ ἐπειδὴ ἡ κατάστασις αὕτη ἐπιφέρει ὁσημέραι πλείονας διενέξεις καὶ προσκλαύσεις, διὰ τοῦτο, πρὸς ἄρσιν τῆς ἀκαταστασίας ταύτης, ἐδέησεν ἵνα βελτιωθῇ ὁ τρόπος οὗτος καὶ δοθῇ μία τάξις, ὡς κατωτέρω δηλοῦται.

1. Ἐπειδὴ θεωρεῖται ἐπάναγκες ὅπως οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοί, οἱ δι' ὑψηλοῦ βερατίου ἔχοντες πνευματικὸν βαθμόν, ἐπίσης ἀξιῶνται καὶ πολιτικῆς βαθμίδος τῆς ἐθιμοταξίας, διὰ ταῦτα οἱ Μητροπολῖται, ἤτοι οἱ Ἀρχιεπίσκοποι, θέλουν ἐδρεύει μετὰ τοὺς μουφτίδες, τοὺς παρακαθημένους τῷ κριτῇ, οἱ δὲ Ἐπίσκοποι μετὰ τοὺς μαλμουδίριδες.

2. Ἐὰν παρευρίσκωνται εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μέρος πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ διαφόρων θρησκειῶν, ἔχοντες ἴδιον καὶ τὸν αὐτὸν βαθμόν, τότε κατὰ τὰ πρεσβεῖα, ἤτοι κατὰ τὴν ἐποχὴν τῶν βερατίων, θέλει προκάθησθαι ὁ ἀρχαιότερος· κατὰ τὸ ἀνέκαθεν ὅμως χορηγηθὲν προνόμιον εἰς τὴν Ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, οἱ πνευματικοὶ ἀρχηγοὶ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους θέλουν προηγεῖσθαι τῶν λοιπῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν διαφόρων ἄλλων ἐθνῶν, τῶν ἐχόντων ἴδιον βαθμόν.

3. Τὰ κοσμικὰ μέλη, τὰ ἔχοντα βαθμόν, θέλουν προηγεῖσθαι ἀναλόγως τῶν βαθμῶν των· ὅσοι τυχὸν ἔχουσι τὸν αὐτὸν βαθμόν, ἢ εἶναι ἄνευ βαθμοῦ, εἴτε οὗτοι εἶναι Μουσουλμάνοι εἴτε μή, θέλουν προηγεῖσθαι, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς τῶν διορισμῶν των.

4. Ἐπειδή, ὡς ἄνω εἴρηται, ἡ τάξις αὕτη βασίζεται ἐπὶ προνομίων, ἐπὶ ἐθιμοταξίας βαθμῶν καὶ προηγήσεως, δὲν θέλει ἐπιτραπῇ οὐδεμία παράβασις ἢ τροποποίησις, ἐπ' οὐδεμιᾷ αἰτίᾳ καὶ προφάσει.

—o—

127. Ὁ Μητροπολίτης Πισσιδείας.

Ἐπειδή τινες κακόβουλοι ἐδημοσίευσαν κατὰ τοῦ Μητρ. Πισσιδείας κ. Καισαρίου ἀνυποστάτους ὅλως κατηγορίας, ἡ Δημογεροντία Ἀτταλείας, μὴ ἀνεχομένη τὴν ἄδικον ταύτην προσβολὴν

τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῶν, ἐπέστειλαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὴν παρὰ πόδας ἀνεφοράν.

« Πανα γιώτατε!

Μὲ ἄκραν τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἀθυμίαν βλέπομεν εἰς τὸν δημοσιογραφικὸν ὁρίζοντα, ὑπὸ τὸ πρόσχημα Ἀτταλέως, ἄνδρα ἀνώνυμον, καθαπτόμενον πολλάκις τοῦ σεβασμίου ἡμῶν Ἀρχιερέως κ. Καισαρίου, ὅστις, πρὸ 8 ἤδη ἐτῶν ἐπαξίως διορισθεὶς εἰς τὴν ἡμετέραν ἐπαρχίαν, οὐδέποτε ἔπαυσε νὰ ἐπαγρυπνῇ εἰς τὴν διανοητικήν τε καὶ πολιτικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ. Διανοητικὴν μὲν, καθιδρύων καὶ διατηρῶν ἐκπαιδευτικὰ καὶ κοινωφελῆ καταστήματα, πρὸς μόρφωσιν τῶν νέων· πολιτικὴν δὲ, ὡς ἐκμελετήσας καὶ εἰδὼς τοὺς νέους Κανονισμούς, διάγων ἐμπλήρει ἁρμονίᾳ μετὰ τῶν Ἀρχῶν, ὑπερασπιζόμενος τὸ ποίμνιόν του καὶ ὠφελῶν πάντας κατὰ πάντα.

Ἐν ᾧ λοιπὸν ἡμεῖς σεμνυνόμεθα ὅτι « τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν Ἀρχιερεύς », ἰδοὺ πάλιν ὁ ῥηθεὶς διατριβογράφος ἀναφαίνεται εἰς τὸ ὑπ' ἀρ. 1236 φύλλον τῆς « Βυζαντίδος », ψευδεῖς καὶ ἀνυπάρκτους προσάπτων κατηγορίας, τὰς ὁποίας μὴ ἀνεχόμενοι πλέον, προστρέχομεν καὶ εἰς τὴν Ὑμ. Θ.Π. ὅπως ἐπιφέρῃ τὴν ἀνήκουσαν ἱκανοποίησιν τοῦ ἀδίκως καὶ παραλόγως κατηγορουμένου Ἀρχιερέως ἡμῶν.

Διατελοῦμεν δ' εὐσεβάστως καὶ κατασπαζόμενοι γονυκλιτῶς τὴν παναγίαν Αὐτῆς δεξιάν.

Κατὰ Ὀδρίαν, 1868, Ἀττάλεια.

Οἱ Δημογέροντες Ἀτταλείας».

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαὶ καὶ τφραγῖδες).

Ἡ Μεγ. Ἐκκλησία ἐν τούτοις ἔσπευσεν ἵνα ἀπαντήσῃ πρὸς τὴν ἔντιμον Δημογεροντίαν διὰ Πατρ. ἐπιστολῆς, ἐπαινοῦσα τὸν ζῆλον καὶ τὴν πρὸς τὸν Ἀρχιερέα των ἀγάπην, ἅμα δὲ διεβεβαίωσεν ἣν τρέφει καὶ αὐτὴ ἀγαθὴν ὑπόληψιν περὶ τοῦ ἀτόμου τῆς Α. Π. τοῦ Μ. Πισσιδείας.

—o—

128. Τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα

κατὰ τὸ ἔτος 1868.

α) Ὁ ὑπουργικὸς τεσκερὲς καὶ τὰ δύο σχέδια.

Ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις ἀπέστειλεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα Διάγγελμα (ὑπουργικὸν τεσκερὲν), ἐμπεριλαμβάνοντα καὶ δύο σχέδια πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ὅπως ἐκμελετηθῶσι ταῦτα δεόντως, καὶ ἡ γένηται παραδεκτὸν ἓν τούτων, ἢ εὑρεθῇ ἄλλο τρίτον, παραδεκτὸν ἀμφοτέρωθεν.

Τὸ ἐν λόγῳ ὑπουργικὸν Διάγγελμα ἔχει οὕτω, κατὰ τὴν ἐκ τοῦ Τουρκικοῦ μετάφρασιν.

Ἐπειδὴ τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος, ἀποχωρισθὲν πρὸ ἱκανοῦ ἤδη χρόνου τῆς πνευματικῆς διοικήσεως τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, ἐπιθυμεῖ νὰ διατελῇ ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν τοῦ ἰδίου αὐτοῦ ἔθνους· καὶ ἐπειδὴ πρὸς ἐξέτασιν τῶν τῇ Ὑψ. Πύλῃ καθυποβληθεισῶν αἰτήσεων, ἂν καὶ συνεκροτήθησαν πολλαὶ ἐπιτροπαί, καὶ κατεβλήθη πᾶσα σπουδὴ καὶ προσπάθεια πρὸς διαίτησιν τοῦ πράγματος μέ τινας τῶν Πατριαρχείων θυσίας, ὡς καὶ τινας ἐκ τῶν αἰτήσεων ἐκείνων, δὲν κατωρθώθη ὅμως ἵνα ὁμοφωνήσωσιν ἀμφότερα τὰ μέρη· καὶ ἐπειδὴ, καθόσον εἶναι ἀναγκαῖον ἡ διατήρησις τῶν δικαιωμάτων, ἀσυδοσιῶν καὶ προνομίων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Πατριαρχείου, κατὰ τοσοῦτον ἀπαιτεῖται καὶ ἡ διατήρησις τῶν εἰς πᾶσαν τάξιν ὑπηκόων τῆς κραταιᾶς Βασιλείας ἐπιδαψιλευομένων ὑψηλῶν συγκαταβάσεων ὡς πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν· καὶ ἐπειδὴ ἡ κατάστασις αὕτη, εἰς ἣν εὑρίσκονται τὰ πράγματα, ἀφ' ὅτου ἀνεφύη τὸ ζήτημα τοῦτο, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐξακολουθῇ· διὰ ταῦτα, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ εὑρεθῇ εἷς τρόπος διαιτήσεως, ὅστις νὰ μὴν ἤθελε προσβάλλει τὰ δικαιώματα καὶ τοὺς θεμελιώδεις θρησκευτικοὺς Κανόνας, καὶ νὰ μεταβληθῇ οὕτως ἡ ἐκ τοῦ ζητήματος τούτου ὑφισταμένη ἤδη, ὡς εἴρηται, διχόνοια εἰς ἡσυχίαν, ἡ Ὑψ. Πύλη ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν δύο σχέδια, ἅτινα καὶ μελετηθέντα ἀκριβῶς καὶ ἐμβριθῶς ἐν τῷ ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ, ἀπέλλονται ἐσωκλείστως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἐπειδὴ ὁ κύριος σκοπὸς τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο, εἶναι ἡ συνδιάλλαξις, καὶ σὺν αὐτῇ τὸ νὰ φθάσῃ εἰς μίαν δικαίαν ἀπόφασιν· καὶ ἐπειδὴ τὰ σχέδια ταῦτα δὲν ἀφορῶσι τὴν θρησκείαν (καθότι, ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα ζητήματα, τὰ ἀφορῶντα καθαρῶς τὴν θρησκείαν, ἀπέχει πάντοτε τοῦ ἐκφέρειν γνώμην περὶ αὐτῶν), ἡ Ὑψ. Πύλη ἐπιθυμεῖ ἵνα μελετηθῶσι ταῦτα, λαμβανομένων συγχρόνως ὑπ' ὄψιν καὶ τῶν καιρικῶν ἀναγκῶν, καὶ ὅσον οὔπω γίνῃ παραδεκτὸν ἓν τῶν δύω τούτων σχεδίων, ἢ εὑρεθῇ ἕν ἄλλο μέτρον παραδεκτὸν ἀμφοτέρωθεν, καὶ οὕτω δοθῇ ἓν τέρμα εἰς τὴν ὑπόθεσιν ταύτην, ὅπερ καὶ νὰ καθυποβληθῇ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην.

1285, Τζεμαζὶλ-Ἀχὶρ 28 (1868, 8βρίου 3).

Ἰδοὺ δὲ καὶ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος σχέδια.

ΣΧΕΔΙΟΝ Α'.

1ον. Εἰς ὁποιονδήποτε μέρος τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπικρατείας ὑπάρχουσι κάτοικοι, Βούλγαροι μὲν τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν γλῶσσαν, Ὀρθόδοξοι δὲ τὸ θρήσκευμα, οὗτοι θέλουσιν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν διὰ τὰς ἐκκλησίας των καὶ διορίζειν ἱερεῖς, εἰδότας τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν.

2ον. Εἰς τὰς ἐπαρχίας, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι εἰσὶ τὸ πλεῖστον Βούλγαροι, οἱ Μητροπολῖται θέλουσιν εἶναι Βούλγαροι· εἰς ἐκείνας δὲ, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι εἰσὶν οἱ πλεῖστοι Γραικοὶ, θέλουσιν εἶναι καὶ οἱ Μητροπολῖται Γραικοί· ἐὰν οἱ κάτοικοι μιᾶς ἐπισκοπῆς, τῆς ὁποίας ὁ Μητροπολίτης θέλει εἶναι Βούλγαρος, εἰσὶν οἱ πλεῖστοι Γραικοὶ, θέλει εἶναι καὶ ὁ ἐπίσκοπος Γραικός· καὶ τἀνάπαλιν, ἐὰν οἱ κάτοικοι μιᾶς ἐπισκοπῆς, τῆς ὁποίας ὁ Μητροπολίτης εἶναι Γραικὸς, εἰσὶν οἱ πλεῖστοι Βούλγαροι, θέλει εἶναι καὶ ὁ Ἐπίσκοπος αὐτῆς Βούλγαρος, θέλουσι δὲ ὑπόκεισθαι οἱ μὲν ἐν τῇ Βουλγαρικῇ Μητροπόλει Γραικοὶ Ἐπίσκοποι τῷ Βουλγάρῳ Μητροπολίτῃ, οἱ δὲ ἐν τῇ Γραικικῇ Μητροπόλει Βούλγαροι Ἐπίσκοποι τῷ Γραικῷ Μητροπολίτῃ.

3ον. Πρὸς ἐποπτείαν τῆς πνευματικῆς διοικήσεως τῶν Βουλγαρικῶν ἐκκλησιῶν θέλει διαμένει ἐν Κωνσταντινουπόλει εἷς Μπάς-Μητροπολίτης, ἔχων παρ' ἑαυτῷ ἄθροισμα περὶ τὴν διαχείρισιν τῶν πνευματικῶν.

4ον. Οἱ Βούλγαροι Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ πνευματικοῦ ἀθροίσματος, θέλουσι διορίζεσθαι μὲ ὑψηλὸν βεράτιον.

5ον. Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς ἀρχηγῶν

καὶ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν, ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία θέλει μὲν εἶναι ἓν σῶμα κεχωρισμένον καὶ ἀνεξάρτητον· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐπικύρωσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχηγῶν, καὶ εἰς τὰ λοιπὰ θρησκευτικὰ ἀντικείμενα, θέλει ἔχει τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν κεντρικὴν ἀρχὴν, ἤτοι εἰς τὴν Πατριαρχείαν Κωνσταντινουπόλεως, φέρουσαν τὸν ἐξαιρετικὸν τίτλον « Οἰκουμενικὸς », μνημονεύοντες, κατὰ τὰ καθεστῶτα, τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

6ον. Εἰς τὰς καθέδρας Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων θέλουσιν ἐνοικεῖ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἤθελον εὑρεθῆ ἀρχηγοὶ ἐξ οἱουδήτινος ἔθνους· εἰς ὅσας δὲ ἐκκλησίας ἐκκλησιάζονται ἀποκλειστικῶς μέχρι τοῦδε οἱ Βούλγαροι, αὗται θέλουσι μείνει εἰς αὐτούς· εἰς ὅσας δὲ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Γραικῶν συνεκκλησιάζονται καὶ οἱ Βούλγαροι, αὗται θέλουσι μείνει εἰς τοὺς Γραικούς, οἱ δὲ Βούλγαροι θέλουσιν ἀνεγείρει νέας ἐκκλησίας.

7ον. Ἡ Βουλγαρικὴ πνευματικὴ Σύνοδος σχηματιζομένη, θέλει καθυποβάλει ἔκθεσιν Κανονισμοῦ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ὁρίζουσα τὰ καθήκοντα ἑαυτῆς τε καὶ ἐν γένει τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν, τὸν τρόπον τῆς ἐπιλογῆς αὐτῶν, καὶ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα καὶ θέλουσιν ἐφαρμοσθῆ, ἀφ' οὗ ἤθελον γείνει παραδεκτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

1ον. Εἰς ὁποιονδήποτε μέρος τῆς Αὐτοκρατορικῆς Ἐπικρατείας ὑπάρχουσι κάτοικοι, Βούλγαροι μὲν τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν γλῶσσαν, Ὀρθόδοξοι δὲ τὸ θρήσκευμα, οὗτοι θέλουσιν ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν διὰ τὰς Ἐκκλησίας των καὶ διορίζειν ἱερεῖς, εἰδότας τὴν ἰδίαν αὐτῶν γλῶσσαν.

2ον. Οἱ Ὀρθόδοξοι Βούλγαροι θέλουσιν ἔχει εἰς ἕκαστον βιλαγέτι, τὸ ὁποῖον θέλουσιν, ἀνὰ ἕνα Μητροπολίτην, εἰς ἕκαστον δὲ σαντζάκιον ἀνὰ ἕνα Ἐπίσκοπον.

3ον. Πρὸς ἐποπτείαν τῆς πνευματικῆς διοικήσεως τῶν Βουλγαρικῶν ἐκκλησιῶν θέλει διαμένει ἐν Κωνσταντινουπόλει εἷς Μπὰς-Μητροπολίτης, ἔχων παρ' ἑαυτῷ ἄθροισμα, διαχειριζόμενον τὰ πνευματικά.

4ον. Ἐπειδὴ αἱ τῷ Ῥωμαϊκῷ Πατριαρχείῳ προσηρτημέναι ἐπαρχίαι θέλουσι διαμείνει εἰς τὴν αὐτὴν κατάστασιν, οἱ δὲ πνευματικοὶ αὐτῶν ἀρχηγοὶ εἰς τὰς θέσεις των, ὡς καὶ πρότερον, οἱ Βούλγαροι Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι θέλουσι κατοικεῖ εἰς τὰ

βιλαγέτια καὶ σαντζάκια ἐντὸς τῶν πόλεων καὶ κωμοπόλεων, εἰς τὰς ὁποίας δὲν ἔχουσιν ἕδρας οἱ Γραικοὶ Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι, καὶ θέλουσι τιτλοφορεῖσθαι μὲ τὸ ὄνομα Μητροπολίτης ἢ Ἐπίσκοπος τοῦ μέρους ἐκείνου, εἰς τὸ ὁποῖον θέλουσι κατοικεῖ.

5ον. Καθὼς οἱ τὴν καταγωγὴν Γραικοὶ κάτοικοι θέλουσιν ὑπόκεισθαι εἰς τοὺς Γραικοὺς πνευματικοὺς ἀρχηγούς, οὕτω καὶ οἱ Βούλγαροι, οἱ θέλοντες νὰ διαμείνωσιν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν πνευματικῶν Γραικῶν ἀρχηγῶν, εἶναι ἐλεύθεροι· ἀλλὰ τὸ νὰ ἦναι ὡς ἐκ τούτου Βούλγαρος Ἐπίσκοπος εἰς ἓν σαντζάκιον, τοῦτο ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς αἰτήσεως τοῦ πλείστου μέρους τῶν κατοίκων Βουλγάρων.

6ον. Οἱ Βούλγαροι Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ πνευματικοῦ ἀθροίσματος. θέλουσι διορίζεσθαι μὲ ὑψηλὸν βεράτιον.

7ον. Ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς ἀρχηγῶν καὶ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν, ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία θέλει μὲν εἶναι ἓν σῶμα κεχωρισμένον καὶ ἀνεξάρτητον· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν πνευματικὴν ἐπικύρωσιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀρχηγῶν, ἔτι δὲ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ θρησκευτικὰ ἀντικείμενα, θέλει ἔχει τὴν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Πατριαρχείαν Κωνσταντινουπόλεως, τὴν φέρουσαν τὸν τίτλον « Οἰκουμενικὸς », μνημονεύοντες, κατὰ τὰ εἰθισμένα, τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ.

8ον. Αἱ Γραικικαὶ καθέδραι Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων θέλουσι διαμείνει εἰς τοὺς Γραικούς· εἰς ὅσας δὲ ἐκκλησίας ἀποκλειστικῶς ἐκκλησιάζονται μέχρι τοῦδε οἱ Βούλγαροι, αὗται θέλουσι μείνει εἰς αὐτούς· εἰς ὅσας δὲ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τῶν Γραικῶν συνεκκλησιάζονται, αὗται θέλουσι μείνει εἰς τοὺς Γραικούς, οἱ δὲ Βούλγαροι θέλουσιν ἀνεγείρει νέας ἐκκλησίας.

9ον. Ἡ Βουλγαρικὴ πνευματικὴ Σύνοδος σχηματιζομένη, θέλει καθυποβάλει ἔκθεσιν Κανονισμοῦ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ὁρίζουσα τὰ καθήκοντα ἑαυτῆς τε καὶ ἐν γένει τῶν πνευματικῶν ἀρχηγῶν, τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν καὶ τὴν πνευματικὴν διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἅτινα καὶ θέλουσιν ἐφαρμοσθῆ, ἀφ' οὗ ἤθελον γείνει παραδεκτά.

β') Ἡ ἐν Πατριαρχείοις συνεδρίασις.

Συνεπείᾳ τῆς ἀποστολῆς τῶν δύο Βουλγαρικῶν σχεδίων, συνεκροτήθη ἐν Πατριαρχείοις κατὰ πρῶτον συνεδρίασις τῆς Ἱ Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Οἰκ. Πα-

τριάρχου, τῇ κθ'. ὀκτωβρίου· ἐνεκρίθη δὲ ὅπως ἑτοιμάσῃ ἡ ἐπὶ τούτῳ διορισθεῖσα τριμελὴς ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ τῶν Μητροπολιτῶν Κυζίκου, Βερρόιας καὶ Βιδενῶν, ἐκθεσιν ἀναλυτικὴν τῶν δύο σχεδίων, μετὰ λεπτομερῆ καὶ ἀκριβῆ ἐπεξεργασίαν ἑνὸς ἑκάστου ἄρθρου.

γ') Φυλλάδιον Βουλγαρικὸν καὶ Ἐγκύκλιος.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐξεδόθη Βουλγαρικὸν φυλλάδιον, περιέχον τὰ δύο σχέδια μετὰ τοῦ τελευταίου, εἰς Ἑλληνικὴν, Τουρκικὴν, Βουλγαρικὴν καὶ Γαλλικὴν γλῶσσαν μετὰ τοῦ ἐφεξῆς ἐνθουσιώδους προλόγου.

« Πρὸς τοὺς συμπατριώτας ἡμῶν Βουλγάρους ».

Περιχαρῶς ἀναγγέλλομεν σήμερον εἰς τοὺς συμπατριώτας καὶ ὁμογενεῖς ἡμῶν τὴν λύσιν, ἣν ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις μετὰ ὥριμον σκέψιν ἔδωκεν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα. Συνίσταται δὲ ἡ λύσις αὕτη ἐκ δύο σχεδίων, ἅτινα συγκαταβατικῶς προτείνει εἰς τὸ Πατριαρχεῖον, ὅπως ἐκλέξῃ ἓν τῶν δύο, καὶ ὑπὸ ἄκρας δὲ ἀβροφροσύνης ἀφίησιν αὐτὸ ἐλεύθερον, ἵνα προτείνῃ τι, εἰ γε ἔχει, ἐκτὸς τῶν σχεδίων τούτων, ἱκανὸν ὅμως ἵνα εὐχαριστήσῃ καὶ τοὺς Βουλγάρους.

Ἀληθῶς ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις σέβεται μὲν προνόμια, χορηγηθέντα κατ' ἄλλας τινὰς ἐποχὰς, οὐχ ἧττον δὲ σέβεται καὶ τὸ πνεῦμα τῆς σημερινῆς ἐποχῆς καὶ τὰς πανδήμους ὑποχρεώσεις, δοθείσας ἐνώπιον τῆς Εὐρώπης περὶ τῶν ἀφορώντων τὴν ἐλευθερίαν τῆς συνειδήσεως. Καὶ ἡμεῖς δὲ, ἐκτιμῶντες τὸν ὑψηλὸν σκοπὸν, ὑφ' οὗ χειραγωγουμένη, συνέταξε τὰ δύο ταῦτα σχέδια, εὐγνωμόνως κηρύττομεν, ὅτι ἑκάτερον τῶν σχεδίων τούτων εἶναι παραδεκτὸν εἰς ἡμᾶς. Δὲν ἠθέλομεν δὲ ἀποῤῥίψει καὶ οἱανδήποτε πρότασιν ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου, ἐὰν αὕτη ὑπῆρχε σύμφωνος πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, καὶ ἱκανὴ, ἵνα ἱκανοποιήσῃ τὰς νομίμους ἐπιθυμίας καὶ τὰ δικαιώματα τοῦ Βουλγαρικοῦ ἔθνους, καὶ νὰ διατηρήσῃ τὴν ἑνότητα τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ».

Ἐξεδόθη δὲ καὶ ἡ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5 Θβρίου Βουλγαρικὴ αὕτη Ἐγκύκλιος.

Ἔντιμοι ὁμογενεῖς.

Τὴν παρελθοῦσαν ἑβδομάδα ἐστείλαμεν πρὸς ὑμᾶς τὰ σχέδια τῆς Κυβερνήσεως περὶ τῆς λύσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ζη-

τήματος, ἐκ τῶν ὁποίων κατενοήσατε, ὅτι ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ἐπερριμένομεν ἀπὸ τὸ βασιλικὸν ἔλεος, ἐδωρήθη εἰς ἡμᾶς, ὅτι ἡ διάπυρος ἐπιθυμία ἡμῶν τοῦ νὰ ἔχωμεν δίκαιον ἀμέσως, νὰ δεώμεθα τοῦ Θεοῦ ἀμέσως, νὰ παρουσιαζώμεθα ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ αὐθέντου ἡμῶν, ὅτι ἡ φλογερὰ ἐκείνη ἐπιθυμία τοῦ νὰ ἤμεθα ἐλεύθεροι εἰς τὰ τῆς συνειδήσεως, τοῦ νὰ μὴ παρεισάγηται ἐν ταῖς οἰκίαις ἡμῶν, ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς θρησκείας, ἀλλοεθνὴς Κλῆρος, ὅστις οὐδέποτε ἔτρεφε φιλικὰ πρὸς ἡμᾶς αἰσθήματα· ἡ ἐπιθυμία ἡμῶν αὕτη ἐξεπληρώθη, δόξα τῷ Θεῷ, πληρέστατα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ καθῆκον τῆς εὐγνωμοσύνης εἶναι ἐκ τῶν πρωτίστων τοῦ ἀνθρώπου, καθότι τὸ τοιοῦτον αἴσθημα χαρακτηρίζει τὴν εὐγένειαν καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἑνὸς ἔθνους, καὶ διότι, ἀφ' ἑτέρου, πρὸς αὐτὸ μόνον ἀποβλέπουσι καὶ δι' αὐτοῦ μόνον ἱκανοποιοῦνται οἱ γενναιόψυχοι εὐεργέται, ἡμεῖς, φίλτατοι ὁμογενεῖς, ὀφείλομεν, ἀφοῦ συνέλθωμεν ἀπὸ τὸν μέγαν ἐνθουσιασμὸν καὶ τὴν ἀνεκλάλητον χαρὰν, ἥτις συνεκίνησε τὰς καρδίας ἡμῶν διὰ τῆς καλῆς ἀγγελίας περὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἀπελευθερώσεως διὰ τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος καὶ αὐθέντου, ὀφείλομεν νὰ ὑποβάλωμεν ὑπὸ τὸ ὑποπόδιον τοῦ περιφανοῦς αὐτοῦ θρόνου τὴν ἄκραν ἡμῶν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν βαθεῖαν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην περὶ τοῦ ἀνεκτιμήτου δικαιώματος, τὸ ὁποῖον ηὐδόκησε καὶ ἐδωρήθη ἡμῖν. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τὸ χρέος ἡμῶν τοῦτο πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητα διὰ λόγου δὲν δύναται νὰ ἐκφρασθῇ. Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τοῦτο καλλιεπέστερον ἐκφράζεται διὰ τῆς διπλασιάσεως τῆς πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως ἡμῶν πρὸς αὐτὸν, τὴν δὲ πίστιν καὶ ἀφοσίωσιν ἡμῶν ταύτην θέλομεν καταστήσει ἐκφραντικωτέραν διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ τῆς ἐπιμελείας ἡμῶν πρὸς τὴν παιδείαν, πρὸς τὴν γεωργίαν, τὴν βιομηχανίαν καὶ εἰς πᾶσαν οἱανδήποτε ἐπιχείρησιν, καὶ διὰ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς, τὴν ὁποίαν χρεωστοῦμεν νὰ δώσωμεν εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν, ὅπως ὦσιν αὐτὰ διπλασίως εὐγνώμονα καὶ ἀφωσιωμένα. Ἐπειδὴ αὐτὰ πρῶτα θέλουσιν ἀπολαύσει τοὺς καρποὺς τῆς ἐλευθερίας ταύτης, τὴν ὁποίαν εὐτυχήσαμεν ἵνα ἴδωμεν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν νὰ δωρηθῇ εἰς ἡμᾶς.

Διὰ ταῦτα προσκαλοῦμεν ὑμᾶς ἵνα συνταξῆτε εὐχαριστήριον ἀναφορὰν (τεσκερουρνιμὲ) πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν εὐσπλαγχνικώτατον ἡμῶν Σουλτάνον καὶ αὐθέντην, διὰ τοῦ ὁποίου θὰ ἐκφράσητε τὰ αἰσθήματα ὑμῶν ἐπὶ τὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς νέας Ἐκκλησίας ἡμῶν καὶ τῆς ἐθνικότητος ἡμῶν.

Ἡ εὐχαριστήριος αὕτη ἀναφορὰ νὰ γίνῃ εἰς Τουρκικὴν γλῶσσαν, διότι καὶ εὐκολώτερον θὰ εὕρητε ἄξιόν τινα κιατίπην ἵνα συντάξῃ αὐτήν, καὶ ἐντιμότερον εἶναι, ἵνα διὰ τῆς ἐπισήμου γλώσσης ἐκφράσητε τὰ αἰσθήματα ὑμῶν.

Ἐπὶ τέλους ἐνθυμίζομεν εἰς ὑμᾶς μετὰ χαρᾶς, ὅτι πρέπει ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ νὰ ψάλωμεν δοξολογίαν πρὸς τὸν Ὕψιστον, τοιαύτην δὲ ἡμέραν ἐξελέξαμεν τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Νικολάου, ὅπως δυνηθῶσιν ἀπανταχοῦ τῆς πατρίδος ἡμῶν ἵνα ἑτοιμασθῶσιν εἰς τοῦτο. Ἂς ἱκετεύσωμεν θερμῶς τὸν Κύριον κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ὅπως εὐλογήσῃ τὴν αὐτοκέφαλον ἡμῶν Ἐκκλησίαν στερεὰν καὶ ἀνθίζουσαν, τὴν ἡμετέραν νέαν ζωὴν προοδευτικὴν εἰς τὴν παιδείαν, εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις καὶ εἰς πᾶν ἀγαθόν, τὸν δὲ βασιλέα καὶ αὐθέντην ἡμῶν μακροημερεύοντα καὶ γαλήνιον, καὶ τὸν θρόνον αὐτοῦ ἔνδοξον.

Ἔχομεν τὴν τιμὴν ὅπως ὦμεν τῆς ὑμετέρας ἐντιμότητος

1868, νοεμβρίου 5, Κωνσταντινούπολις.

Ἐν Χριστῷ πατέρες καὶ εἰλικρινεῖς φίλοι.

† Ὁ Φιλιππουπόλεως Παναρέτος ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Φιλιππουπόλεως Παΐσιος ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Μακαριουπόλεως Ἱλαρίων ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

Ν. Δ. Μιντζόγλου.	Δ. Στ. Τζομακώφ.
Χ. Π. Δαψιλεστώφ.	Ζαχαρίας Χ. Γιουρώφ.
Μιχαηλόδοκης Δ.	Χ. Ἰωάννης Χ. Β. Πέντζκοβιτζ.
Γ. Ε. Τζαλόγλου.	Ζαχαρίας Στρούμσκης.
Δ. Μ. Γιέσογλους.	

δ'. Γενικὴ Συνέλευσις.

Τῇ ς'. νοεμβρίου συνεκροτήθη ἐν Πατριαρχείοις γενικὴ Συνέλευσις, ἥτις ἐνεκρίθη ὅπως ἀπαρτισθῇ ἐκ τῶν πρώην Πατριαρχῶν, τῶν (ἐννέα) Συνοδικῶν, τῶν Μητροπολιτῶν Ἡρακλείας, Νικομηδείας καὶ Σωζουαγαθουπόλεως, καὶ τῶν ἱεροδιδασκάλων κ.κ. Εὐστ. Κλεοβούλου, Μ. Πρωτοσυγκέλλου, Φ. Βρυεννίου, σχολάρχου τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, Γερμανοῦ Γρηγορᾶ καὶ Ν. Γλυκᾶ, καθηγητῶν τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς· ἀλλ' ἐκ μὲν τῶν Σ. Συνοδικῶν ἀπῆν ὁ Σ. ἄγ. Δέρκων, οὐδεὶς δὲ τῶν Πατριαρχῶν παρευρέθη, μὲ τὴν διαφορὰν ὅμως, ὅτι ἡ μὲν Α. Π. ὁ κ. Σωφρόνιος, λόγῳ ἀσθενείας, ἔπεμψεν ἀπάντησιν, ἐν ᾗ ἐπισυνήπτετο καὶ

ἡ γνώμη αὐτοῦ, ἡ δὲ Α. Π. ὁ κ. Ἄνθιμος ὁ Βυζάντιος ἀπήγγειλε δι' ἀπεσταλμένου προφορικῶς, ὅτι κωλύεται ἐξ ἀσθενείας· μόνος δὲ ὁ Π. κ. Κύριλλος δὲν ἀπήντησεν.

Ἡ συνεδρίασις ἤρξατο περὶ τὴν 7ην ὥραν Τουρκιστί. Καὶ προηγουμένως μὲν, κατὰ τὰ εἰθισμένα, προεκαλογίσατο ἡ Α. Θ. Π. διὰ βραχέων, ἐκθεὶς τὴν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦδε πορείαν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος. Ἀκολούθως δὲ ἀνεγνώσθη ἡ ἐπιστολὴ τοῦ πρ. Πατριάρχου κ. Σωφρονίου, ἐπομένως ἠρωτήθησαν ἅπαντα τὰ μέλη, ὁποίαν ἔχουσι γνώμην ὡς πρὸς τὰ γνωστὰ δύο Βουλγαρικὰ σχέδια, καὶ ἅπαντες ἐξέφρασαν τὴν γνώμην αὐτῶν.

Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθη ἥ τε ἀνασκευὴ τῶν σχεδίων καὶ ἡ πρὸς τὸν τεσκερὲν τῆς Ὑψ. Πύλης ἀπάντησις, ἅτινα συνετάχθησαν ἰδίᾳ, ὡς γνωστὸν, ὑπὸ εἰδικῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἐν ᾗ, πρὸς πολλοῖς ἄλλοις, ἀποδεικνύεται, ὅτι ἡ λύσις τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος ἀνήκει πλέον εἰς τὴν καθόλου Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν. Ἀφοῦ δὲ ἐπηνέχθησαν ὀλίγαι τινὲς παρατηρήσεις ὑπὸ τῶν μελῶν, ἀπεφασίσθη ἵνα τῇ 17 τρ. μηνὸς, ἡμέρᾳ κυριακῇ, συγκροτηθῇ ἐν Πατριαρχείοις γενικωτέρα Συνέλευσις, ἐν ᾗ παρευρεθήσονται καὶ τὰ μέλη τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου καὶ ἄλλα ἐπίλεκτα μέλη τοῦ Ἔθνους, καὶ οὕτω σταλῇ ἀκολούθως ἡ ἀνασκευὴ τῶν σχεδίων μετὰ τῆς ἀπαντήσεως εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην διὰ τὰ περαιτέρω. Τούτων δὲ γενομένων, διελύθη ἡ συνεδρίασις.

ε'. Γενικωτέρα Συνέλευσις.

Τῇ ιέ. τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐγένετο ἡ προαναγγελθεῖσα γενικωτέρα Συνέλευσις ἐν Πατριαρχείοις, ἐν ᾗ παρέλαβε καὶ μετὰ γενικῆς ἀνευφημίας ἐγκριθέντα ἀμφότερα τὰ ἔγγραφα: ἥ τε ἀνασκευὴ τῶν δύο Βουλγαρικῶν σχεδίων, καὶ ἡ ἀπάντησις εἰς τὸν ὑπουργικὸν τεσκερὲν, Ἑλληνιστὶ, Τουρκιστὶ καὶ Γαλλιστὶ, ἐστάλησαν πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργόν, ὑπογεγραμμένα ὑπὸ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου.

Ἐν τῇ συνεδριάσει ταύτῃ ἀπήγγειλεν ἡ Α. Π. τὴν ἑξῆς προσλαλιάν.

Ὤφειλον μὲν, σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ υἱοὶ ἐν Πνεύματι περισπούδαστοι, μηδὲ εἶναι ὅλως τὰ σκάνδαλα καὶ αἱ ἐκ τούτων ἔριδες καὶ διχοστασίαι ἐν τῇ ἐκλεκτῇ τοῦ Χριστοῦ ποίμνῃ, τῇ Ὀρθοδόξῳ καὶ ἀμωμήτῳ ἡμῶν Ἐκκλησίᾳ, μηδὲ κατεξανίστασθαι ἀλλήλων τὰ μέλη Χριστοῦ, ἀδελφοὺς κατὰ ἀδελφῶν, καὶ τέκνα κατὰ πατέρων, ποιμαινομένους, λέγομεν, κατὰ ποιμαινόν-

των· ἀλλ' ὥσπερ καὶ ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν, οὕτως εἶναι τοὺς πάντας ἓν, ἓν λέγοντας καὶ τὸ αὐτὸ φρονοῦντας, καὶ τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης διώκοντας μεθ' ὁμονοίας καὶ ἀγάπης ἀνυποκρίτου. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἀνένδεκτόν ἐστι διά τε τὴν ἀνθρωπίνην ἀσθένειαν καὶ τὰς τοῦ κόσμου καὶ τοῦ κοσμοκράτορος παντοδαπὰς ἐπηρείας τε καὶ ἐπιβουλὰς, χρέος χρεῶν ἁπάντων ἱερώτατον ἐπίκειται τοῖς τὴν ἐπιμέλειαν τῶν ψυχῶν ἐμπεπιστευμένοις, μὴ διδοῦσιν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς βλεφάροις αὐτῶν νυσταγμὸν, πᾶσαν καταβάλλειν σπουδὴν καὶ πάντα κινεῖν λίθον, ὥστε τὰ σκάνδαλα, ὁπόσα ποτὲ καὶ ὁποῖα εἶεν, ὅ,τι θᾶττον ἐκ μέσου τῆς Ἐκκλησίας περιαιρεῖσθαι καὶ τὸ τῆς ἀγάπης καὶ ὁμονοίας καλὸν ἡ ἐξασθενῆσαν ἀναβρώννυσθαι, ἢ ἀποιχόμενον ἀνακαλεῖσθαι.

Τοιοῦτον ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς σκάνδαλον ἐλεεινὸν καὶ πολλῶν δακρύων ἄξιον εἰσέφρησεν, ὡς ἅπαντες ἴστε, ἐν τῇ περιφερείᾳ τῆς διοικήσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου Πατριαρχικοῦ θρόνου, τὸ ἔντισι τῶν ἐν τῷ κλίματι τούτῳ ἐπαρχιῶν παρὰ τῷ Ὀρθοδόξῳ Βουλγαρικῷ λαῷ ὅθεν ποθὲν ἐμφυσηθὲν καὶ ἐξεγερθὲν καὶ κατὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καθεστώτων προαχθὲν πνεῦμα τῆς ἔριδος καὶ διχοστασίας, πολλὰ μὲν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ πράγματα παρασχὸν, οὐ μικρὰν δὲ καὶ τὴν ἐνόχλησιν τῇ σεβαστῇ Κυβερνήσει τοῦ πολυχρονίου ἡμῶν ἄνακτος, μεγίστην δὲ καὶ οὐδ' ἂν εἴποι τις ἡλίκην βλάβην ταῖς ἀκεραιοτέραις συνειδήσεσι τοῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἐκείναις καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Πατριαρχικῆς ἡμῶν διοικήσεως Χριστεπωνύμου Βουλγαρικοῦ λαοῦ.

Ὅθεν μὲν οὖν τὸ κακὸν ἐξ ἀρχῆς κεκίνηται, καὶ τίνα τὰ ἀληθῆ αἴτια, καὶ τίς ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς, πολλὰ ζητήσαντες καὶ πολλὰ σκεψάμενοι, οὐκ ἔχομεν εἰπεῖν, ἀλλ' ἢ ὅτι ἐπήρεια καὶ τοῦτο τοῦ πολυμηχάνου τῆς ἡμετέρας σωτηρίας πολεμήτορος, δεινοῦ σπείρειν ἀεὶ τὰ ζιζάνια εἰς τὸν ἀγρὸν τοῦ Κυρίου. Εὔλογητὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, καθ' ἧς ἀδίκως ἐξανίστανται, ἔχει μετὰ παῤῥησίας ἀπολογεῖσθαι πρός τε τὸν Κύριον καὶ Θεὸν αὐτῆς, καὶ πρὸς σύμπασαν τὴν καθολικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, καὶ δὴ καὶ πρὸς τὰς ἐπερχομένας γενεάς, ὡς οὔτε αὐτὴ ἀπ' ἀρχῆς, ἑκοῦσα, παρέσχε τὰς ἀφορμὰς, οὔτε τῶν αἰτιάσεων, ἃς κατ' αὐτῆς ἐπάγουσιν, ἔνοχος οὐδ' ὁπωστιοῦν ἐξελέγχεται, καὶ τὴν ταραχὴν ἄρτι ἀναφανεῖσαν οὐ περιεῖδεν, ἀλλὰ καὶ ἔκτοτε ἐπὶ τῶν παναγιωτάτων προκατό-

χων ἡμῶν καὶ μέχρι τοῦ νῦν πᾶσαν ἔθετο σπουδὴν, πάσῃ δυνατῇ καὶ θεμιτῇ ἐχρήσατο οἰκονομίᾳ καὶ συγκαταβάσει πρὸς τὸ δυσωπῆσαι, εἰ δυνατὸν, τοὺς τραχυνομένους καὶ θεραπεῦσαι τὰς εἴτε πνευματικὰς ἀνάγκας εἴτε ἐθνικὰς αὐτῶν φιλοτιμίας. Οὕτω, φέρ' εἰπεῖν, μετέθετο χάριν αὐτῶν Ἀρχιερεῖς, οἷς ἐμέμφοντο, ὡς ὄῃθεν καταχρασταῖς καὶ διώκταις τῶν Βουλγάρων· συνήργησε παντὶ σθένει καὶ παντοίαις προτροπαῖς καὶ χρηματικαῖς εἰσφοραῖς εἰς ἀνέγερσιν Βουλγαρικοῦ ναοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν αὐτῇ τῇ συνοικίᾳ τοῦ Πατριαρχείου τούτου, καὶ εἰς τὴν αὐτοῦ καθίδρυσιν αὐτοῦ παρόντες καὶ οἱ τέσσαρες τῆς Ὀρθοδοξίας ἁγιώτατοι Πατριάρχαι μετὰ πάσης τῆς ἐνδημούσης ἱερᾶς Συνόδου τὸν θεμέλιον λίθον ἡγίασαν καὶ ηὐλόγησαν. Ἀλλὰ καὶ ἐν Φιλιππουπόλει, ἔνθα τὸ τῆς διχονοίας κακὸν ἐσφάδαζεν ἰταμώτερον, διέταξεν ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὅπως χάριν τῆς εἰρήνης ἐν δυσὶ τῶν ἱερῶν ἐκείσε ναῶν ἀναγινώσκηται ἡ ἀκολουθία Σλαβωνιστὶ, ἀκόντων καὶ διαμαρτυρομένων τῶν Γρικῶν ἐνοριτῶν, τῶν ἀνέκαθεν νομίμων κατόχων αὐτῶν. Τελευταῖον, ἐν ἔτει 1861, φεβρουαρίου λήγοντος, ἐπὶ τοῦ παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν κυρ Ἰωακεὶμ, διὰ συνοδικῆς ἐγκυκλίου, ἐπικυρωθείσης καὶ διὰ Σουλτανικοῦ φιρμανίου, διετύπωσεν ἐν πεντεκαίδεκα ἄρθροις πάσας τὰς ἀναγκαίας παραχωρήσεις. Καὶ ἀρχιερεῖς δὲ ἐν ταῖς Βουλγαρικαῖς ἐπαρχίαις, Βουλγάρους τὴν καταγωγὴν, τοὺς μὲν κατέστησεν ἤδη, τοὺς δὲ προὐτίθετο καταστῆσαι ἐν ταῖς κατὰ καιροὺς χηρευούσαις, τοῦθ' ὅπερ ἦν καὶ ἡ κυρία τοῦ Βουλγαρικοῦ κινήματος πρόφασις. Ἀλλὰ, καί περ ἐξαντλήσασα σχεδὸν ἤδη πᾶν τὸ ἐπ' αὐτῇ, ὅσον ἱκανὸν ἦν τὴν τῶν Βουλγάρων ἐφελκύσασθαι εὐγνωμοσύνην, ἤνυσεν ὅμως οὐδὲν πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ἡσυχίας. Ἀλλὰ καὶ οὕτως οὐκ ἀπενάρκησεν, ἀλλ' ἐπιλαβομένη αὖθις καὶ πᾶν κατὰ τὸ θέρος τοῦ αὐτοῦ ἔτους διὰ τῆς Ὑψ. Πύλης διαβιβασθεισῶν αὐτῇ ὀκτὼ Βουλγαρικῶν προτάσεων, συνεσκέψατο ὡρίμως ἐπ' αὐτῶν μετὰ καὶ ἄλλων ἐλλογίμων ὀρθοδόξων ἀνδρῶν, ἱερωμένων καὶ λαϊκῶν, καὶ προέβη χάριν αὐτῶν εἰς ἑτέρας παραχωρήσεις μείζονας, ἃς, ἐγκριθείσας ἐπὶ γενικῆς Συνελεύσεως, ἐπισήμως διεβήλωσε τῇ ὑψηλῇ Κυβερνήσει πρὸς ἀπάντησιν. Καὶ πάλιν δὲ, οὐδὲ τῶν παραχωρήσεων τούτων φανεισῶν αὐτοῖς ἐπαρκῶν, ἀλλὰ νέων αὖθις Βουλγαρικῶν προτάσεων τῷ 1866 ἔτει κατὰ ἀπρίλιον ἐμφανισθεισῶν, ἐκ νέου συνεκάλεσε τὴν Συνέλευσιν, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἐξελέξατο ἑξαμελῆ Ἐπιτροπὴν, ὅπως θια-

σκέψηται ἐπὶ τῶν νέων τούτων προτάσεων, καὶ παρουσιάσῃ σχέδιόν τι θεμιτῆς καὶ δικαίας λύσεως τοῦ λυπηροῦ τούτου σκανδάλου.

Ἐν τούτοις ὄντων τῶν πραγμάτων, τῆς δὲ διαληφθείσης ἐπιτροπῆς ἐγχιζούσης εἰς τὸ τέρμα τοῦ ἐπιβληθέντος αὐτῇ ἔργου, ὑπεκχωρεῖ μὲν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ὁ παναγιώτατος προκάθοχος ἡμῶν κὺρ Σωφρόνιος, ἀνακαλούμεθα δὲ, ἐλέει τοῦ κρείττονος, ἐπὶ τὴν περιωπὴν ταύτην ἡμεῖς, οὐκ ἄνευ ἀθυμίας καὶ δειλίας τὴν πολυτάραχον ἀρχὴν ἀντὶ τῆς φίλης καὶ ἀπράγμονος καὶ τῇ ἡμετέρᾳ λοιπὸν ἡλικίᾳ ἁρμοζούσης ἡσυχίας ἀνταλλαξάμενοι. Ἀλλ ἐπειδὴ οὕτως ἔδοξε τῷ τὰ ἡμέτερα πανσόφως οἰκονομοῦντι Θεῷ, προθύμως ὑποδύντες καὶ δεύτερον τὸν ζυγὸν τοῦ Κυρίου πρὸς τὴν μεγίστην τῆς Ἐκκλησίας διακονίαν, τὴν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ Ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων ἐπὶ τὸ κρεῖττόν τε καὶ κανονικώτερον διαρρύθμισιν κύριον ἡμῶν σκοπὸν ὅλῃ τῇ ψυχῇ προτιθέμενοι, πρώτιστον ἑαυτοῖς ἐπεβάλομεν μέλημά τε καὶ σπούδασμα τὴν κανονικὴν καὶ ἑκατέρωθεν, ἔκ τε δηλονότι τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ, εὐχάριστον λύσιν αὐτοῦ δὴ τούτου τοῦ Βουλγαρικοῦ λεγομένου ζητήματος.

Πολλὰ μὲν οὖν τὰ κατεπείγοντα ἡμᾶς ἦν πρὸς τὴν ἐπίσπευσιν τῆς τοῦ ζητήματος τούτου λύσεως. Τὸ δὲ μέγιστον καὶ τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἀνιαρώτατον, ὅτι τὸ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀπειθείας καὶ ἀνταρσίας κακὸν, καθ' ἡμέραν μεταδιδόμενον καὶ ἐφαπλούμενον, καὶ τῷ χρόνῳ ἐνιζάνον καὶ παγιούμενον ταῖς ψυχαῖς, καὶ ταῖς νεωτέραις συνεκτρεφόμενον ἡλικίαις, κίνδυνον ἠπείλει λοιπὸν τοῦ ἀποβῆναι πάνδημον καὶ ἀνίατον νόσημα, ὄλεθρον ἐπάγον ψυχῶν καὶ ἀκρωτηριασμὸν ἐπώδυνον τοῦ τῆς Ἐκκλησίας σώματος.

Ἐν τούτοις ὄντες καὶ οὕτω διανοούμενοι, καὶ τὴν μεγάλην, ἣν ἀνελάβομεν, εὐθύνην περὶ τῆς τοῦ λαοῦ σωτηρίας ἐνώπιον Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν συναισθανόμενοι, καὶ τὸν ἄνωθεν φωτισμὸν μετὰ δακρύων ἐπικαλούμενοι, καὶ τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν ἐξ ἀρχῆς καθ' ἑαυτοὺς σπουδαιότερον ἀναλαβόντες, ἐφ' ὅσον αἱ ἄλλαι πολλαὶ τῆς Πατριαρχείας ἐπέτρεπον μέριμναι, οὐδὲν τῶν περὶ ταύτης κατὰ καιροὺς προταθέντων σχεδίων παρείδομεν, πρὸς τὴν τοῦ ζητήματος τούτου λύσιν, ἵνα δὴ θᾶττον καὶ ῥᾷον τοῦ σκοποῦ ἐπιτύχοιμεν.

Πρῶτον μὲν οὖν, ἐπειδὴ πάντα τὰ ἕως τοῦ 1864 ἔτους ἀνα-

φανέντα καὶ ἀνακριθέντα (ὅτε καὶ ἡ προμνησθεῖσα ἐπίσημος ἐγένετο τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ἀπάντησις) φθάντες ἤδη προανεγνώκειμεν, προήχθημεν λοιπὸν κατὰ χρονικὴν τάξιν εἰς τὸ διεξελθεῖν τὰ τῆς ἐξαμελοῦς Ἐπιτροπῆς πρακτικὰ, λίαν, ὡς ἡμῖν ἔδοξαν, φιλοπόνως καὶ μετὰ τῆς δεούσης ἀκριβείας τε καὶ κανονικῆς πολυμαθείας ἀνακρίνοντα καὶ δὴ καὶ ἀνασκευάζοντα τὰς τελευταίας Βουλγαρικὰς προτάσεις· ἰδίᾳ δὲ ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν ἡμῶν ἐπὶ τοῦ πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος σχεδίου τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπερ ἔδοξεν ἡμῖν πολλὰς καὶ ἀρίστας ἔχον τὰς διατάξεις, οὗ χάριν ἔπαινος καὶ εὐγνωμοσύνη αὐτῇ ἐποφείλεται. Ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ὑπελάβομεν, ὅτι κινδυνεύσει ἀπορριφθῆναι ὁμοίως ὑπὸ τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν Βουλγάρων, ὥσπερ οὖν καὶ αἱ προηγηθεῖσαι παραχωρήσεις. Αἴτιον γὰρ, ἢ γοῦν πρόφασις, ὑπ' αὐτῶν προὐβάλλετο παράλογός τις πάντως καὶ ἄδικος δυσπιστία πρὸς τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ἱερᾶς Συνόδου τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ θρόνου· ἐφ' ᾧ καὶ ἀπήτουν ἀθέμιτον ὅλως καὶ καινοφανῆ ἀπαίτησιν, τὴν εἰς δύο διαφόρους ἐθνικότητας διχοτομίαν αὐτῆς, ἰσαρίθμους ἐχούσης ἐξ ἑκατέρας ἐθνότητος τοὺς Ἱεράρχας, παρεδρεύοντας εἰς τὸ αὐτὸ ἐν ταῖς ἐθνικαῖς αὐτῶν ἰδιότησι καὶ ἀντιπροσωπεύοντας διάφορα καὶ ἀντίθετα τυχὸν ἐθνικὰ συμφέροντα. Τοὺς τοίνυν οὕτω τὰ θεῖα ἐξανθρωπίσαι σπουδάζοντας καὶ τὰς κοσμικὰς καὶ ἐθνικὰς θεωρίας ὑπεράνω θεῖναι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πνευματικῶν φιλονεικοῦντας, εἰκὸς ἦν καὶ τὸ λυσιτελὲς τοῦτο τῆς Ἐπιτροπῆς σχέδιον, ὡς ἀνεπαρκὲς ταῖς κοσμικαῖς αὐτῶν ἐπιθυμίαις, ἀπορρίψαι τε αὖθις καὶ ἀποσκυβαλίσαι. Τούτου δὲ γενομένου, πικρὰ μὲν καὶ αὖθις ἐγίνετ' ἂν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἡ παρὰ τῶν τέκνων αὐτῆς νέα περιφρόνησις καὶ σκληροκαρδία, φρικτὰ δὲ καὶ ἀπαίσια καὶ τὰ μετὰ τοῦτο ἐνδεχόμενα ἀτοπήματα.

Τούτων τοίνυν οὐκ ἀπεικότως, ἀδελφοὶ, φοβηθέντες τὸν φόβον, καὶ μήτε νύκτωρ μήτε μεθ' ἡμέραν ἀναπαυθῆναι δυνάμενοι, ἑτέραν ἐδοκιμάσαμεν τραπέσθαι ὁδὸν, ἐλπίζοντες ἀσφαλέστερον καὶ ἐπιτυχέστερον καταντήσειν εἰς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπόν.

Καὶ δὴ ἀναμελετήσαντες τὸ πνεῦμα τῶν τότε παρουσιασθεισῶν Βουλγαρικῶν ἀπαιτήσεων, καὶ περιστείλαντες αὐτὸ ἐντὸς τῶν ὅρων τῶν πατροπαραδότων ἐθίμων τῆς Ὀρθοδόξου ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ ἀντεξετάσαντες αὐτὸ πρός τε τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς θεσμοὺς καὶ κανόνας, καθ' οὓς τὰ τῶν Ἐκκλησιῶν ῥυθμίζονται δίκαια, καὶ πρὸς τὰ ἀνέκαθεν ὑπὸ τῶν ἐνδόξων Σουλτά-

νων κεχορηγημένα τῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνῳ προνόμια, καὶ ἐξευρόντες λύσιν τινὰ συμβιβάζουσαν, ὡς γε ἡμῖν ἐδόκει, τά τε Ἐκκλησιαστικὰ καὶ τὰ πολιτικὰ δικαιώματα τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου μετὰ μετρίας παραμειώσεως, ταύτην ἐξεθέμεθα ἐν σχεδίῳ, βάσιν μὲν ἔχοντι τὴν ἀδιάσπαστον Ἐκκλησιαστικὴν ἑνότητα ἁπασῶν τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Μητροπόλεων μετὰ τῆς μεγάλης ταύτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, κατά τε τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὴν ἀρχαίαν τῆς Ἐκκλησίας διάταξιν, ἐπιτρέποντι δὲ, ὡς ἐκ Πατριαρχικῆς ἀναθέσεως καὶ ἐντολῆς, τὴν ἄμεσον θρησκευτικὴν ἐπιστασίαν καὶ οἰκονομίαν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων τῆς ἐν τῇ Βουλγαρίᾳ Ἐκκλησιαστικῆς περιφερείας τοῖς ἐκεῖ Ἀρχιερεῦσι, συνερχομένοις ἐν ἐπαρχιακῇ τινι συνόδῳ καὶ ἐπιζητοῦσιν ἑκάστοτε τὸ κῦρος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, καὶ συνάμα ἐξασφαλίζοντι τὰ πνευματικὰ καὶ κοινωνικὰ αὐτῶν συμφέροντα, καὶ διὰ ταῦτα παραδόκτῳ αὐτοῖς πιθανῶς ἐσομένῳ, ἐὰν μὴ μάτην ἄρα φιλονεικεῖν εἰλῶσιν.

Τὸ σχέδιον τοῦτο, σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ, καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ περιπόθητα, ὑποβαλόντες τῇ ἐμβριθεῖ σκέψει καὶ μελέτῃ τριῶν παναγιωτάτων καὶ σεβασμιωτάτων Πατριαρχῶν καὶ τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς Συνόδου, ἐκ δὲ τῆς τούτων κοινῆς ἐμπειρίας καὶ συμφωνίας ἐπιῤῥωσθέντες ἐν ταῖς χρησταῖς ἡμῶν περὶ ἐπιτυχίας τοιούτου σχεδίου ἐλπίσιν, ἐθῤῥήσαμεν καὶ τοῖς δυσὶ κορυφαίοις καὶ περινουστάτοις ὑπουργοῖς τοῦ Κράτους ἀνακοινώσασθαι ἰδιωτικώτερον, ὅπως, κἀντεῦθεν βεβαιωθέντες περὶ τῆς δεούσης ὑποστηρίξεως αὐτοῦ, ὑποβάλωμεν αὐτὸ ἀκολούθως τῇ παραδοχῇ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐπιλέκτων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν ἐπὶ γενικῆς Συνελεύσεως.

Ἐν ᾧ τοίνυν εὐέλπιδες καὶ ἐφησυχάζοντες ἀνεμένομεν τῶν Αὐτῶν Ὑψηλοτήτων τὴν ἔγκρισιν, ἐλάβομεν ἐναγχος ἀντὶ τούτου ὑψηλὸν Διάγγελμα παρὰ τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, διαβιβάζον καὶ δύο σχέδια πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ προκειμένου ζητήματος, ὅπως ἢ θάτερον τούτων ἀποδεξώμεθα, ἢ μέτρον ἕτερον ὑποδείξωμεν, δυνάμενον συμβιβάσαι ἑκάτερα τὰ μέρη. Τὰ νέα ταῦτα σχέδια, συγκείμενα τὸ μὲν ἐξ ἑπτὰ, τὸ δὲ ἐξ ἐννέα ἄρθρων, ἐφάνησαν ἡμῖν πολὺ χείρονα πάντων τῶν μέχρι τοῦδε προταθέντων κατὰ τὸ ἀντικανονικὸν, ἅτε ἄρδην ἀνατρέποντα τἀ κατὰ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν ἐγγράφως παραδεδομένα παρὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφόρων Πατέρων, καὶ διὰ πάντων τῶν αἰώνων ἐν

ὅλῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ διακρατήσαντα. Ἀλλὰ καὶ ἐν Συνόδῳ κοινότερον συμμελετηθέντα, ταιαῦτα ἀληθῶς ἀπεδείχθησαν, οἷά εἰσιν ὅλως δηλαδὴ ἐναντία τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν καὶ κανόνων. Ἔνθεν τοι ταῦτα μὲν ἀποχρώντως ἀνεσκευάσθησαν καθ' ἕκαστον ἄρθρον, αὐτοῖς δὴ τούτοις τοῖς Ἀποστολικοῖς καὶ Συνοδικοῖς Κανόσι καὶ τῇ λοιπῇ Ἐκκλησιαστικῇ παραδόσει ἐπιμελῶς παρεξετασθέντα, τῇ δὲ ἀνασκευῇ ἐπισυνῆπται καὶ ἡ προσήκουσα ἀναλυτικὴ ἀπάντησις πρὸς τὸ διαβιβάσαν καὶ συστῆσαν αὐτὰ ὑψηλὸν Ὑπουργικὸν Διάγγελμα.

Καὶ ἐπειδὴ, τούτων ἀνασκευασθέντων, ἀπαραίτητον ἐδόκει τὸ ὑποδείξαι, κατὰ τὴν ὑπουργικὴν καθυφήγησιν, ἄλλο μέτρον παραδεκτὸν ἀμφοτέρωθεν, ἡμεῖς ἐξ αὐτῶν ἤδη τῶν πραγμάτων πεπληροφορημένοι, ὅτι πάντα μονονοὺ τὰ πρὸς κανονικὴν ἐπίλυσιν τῆς προκειμένης Ἐκκλησιαστικῆς διαφορᾶς συντελεστικὰ ἐξαντλήσαντες διὰ παντοίων θυσιῶν καὶ συγκαταβάσεων ἀπ' ἀρχῆς μέχρις ἐσχάτων, ὅμως οὐδὲν τελεσφόρον ἠνύσαμεν, τελευταῖον ἀναγκαίως προήγμεθα εἰς τὸ συμπεραῖναι, ὅτι μόνος γνώμων ἀμφιβήλου τοῦ ζητήματος ὑπάρχει Σύνοδος ἁγία τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας λύσουσα καθάπαξ καὶ ἀσφαλῶς τὸ προκείμενον.

Ταύτην οὖν τὴν ὑστάτην καὶ ἀναγκαίαν σκέψιν, ἣν ἡ μετριότης ἡμῶν μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἱερᾶς Συνόδου ἐποιησάμεθα, ἔτι δὲ καὶ τὴν προῤῥηθεῖσαν ἀνασκευὴν καὶ ἀπάντησιν εἰς τὰ παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης παραπεμφθέντα ἡμῖν ἔγγραφα φέροντες προθύμως καθυποβάλομεν τῇ κρίσει πολυμελεστέρας Συνόδου, συγκροτηθείσης ἔκ τε τῶν ἐνδημούντων καὶ παρεπιδημούντων ἁγίων Ἀρχιερέων καί τινων τῶν τοῦ θρόνου ἀσιολογιωτάτων Ἀρχιμανδριτῶν καὶ Ἱεραδιδασκάλων. Καὶ ὑπ' αὐτῆς δὲ ταύτης τῆς πληρεστέρας Συνόδου τήν τε σκέψιν καὶ τὰς ἀπαντήσεις, συμφώνους τῇ καθεστώσῃ ἱερᾷ καὶ ἀρχαιοπαραδότῳ Ἐκκλησιαστικῇ θεσμοθεσίᾳ ἀναγνωρισθείσας καὶ ὁμοφώνως ἐγκριθείσας καὶ κυρωθείσας, κοινοποιοῦμεν καὶ προβαλλόμεθ' αὐτὰς τελειωτάτων καὶ τῇ ὑμετέρᾳ ἀγάπῃ ἐν τῇ παρούσῃ ταύτῃ Γενικῇ Συνελεύσει, ἣν ἐπὶ τούτῳ συνεκαλέσαμεν σήμερον, ὥστε τῇ κοινῇ ἁπάντων ὑμῶν εἰδήσει καὶ πληροφορίᾳ, ὡς γνησίων μελῶν τῆς Ἐκκλησίας, διαβιβάσαι αὐτὰς πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Κυβέρνησιν.

Γενέσθω δὲ τῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησίᾳ πλεως ὁ ταύτης δομήτωρ καὶ ἀρχηγὸς, ἐπιδαψιλευόμενος ἡμῖν ἄνωθεν τὴν ἑνότητα τοῦ πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, αἴρων μὲν καθάπαξ

τὸ προκείμενον σκάνδαλον, ἐπιβραβεύων δὲ τῇ καθ' ἡμᾶς ἀδελφότητι τὴν πρὸς ἀλλήλους ὀφειλομένην ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν, καὶ καταισχύνων τὸν πειράζοντα ἡμᾶς πολεμήτορα εἰς δόξαν καὶ θρίαμβον τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως!

ς') Αἱ Αὐτοκέφαλοι Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

Ἡ μεγ. Ἐκκλησία ἐνέκρινε τὴν ἀποστολὴν τῶν περὶ τοῦ Βουλγ. ζητήματος τούτων ἐκθέσεων καὶ πρὸς τὰς αὐτοκεφάλους Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας· ἤτοι πρὸς τοὺς τρεῖς Πατριαρχικοὺς θρόνους, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, τὰς Ἱ. Συνόδους τῆς τε Ῥωσσίας καὶ Ἑλλάδος, τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου κ.λ.π.

ζ') Τὰ ἄρθρα τῶν σχεδίων ἐξεταζόμενα καθ' ἑαυτὰ πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας.

Τὸ πρῶτον ἄρθρον ἀμφοτέρων τῶν σχεδίων, ἁπλῶς μὲν ἀναγινωσκόμενον, ἤθελε λογισθῆ ὡς ἀσαφὲς, διότι, ἐνῷ οὐδέποτε ἀπηγορεύθη ἡ ὕπαρξις ἱερέων Βουλγάρων ἢ εἰδότων τὴν Βουλγαρικὴν γλῶσσαν, δὲν ὁρίζει ὅμως πόθεν « οἱ ἀπανταχοῦ τῆς Τουρκικῆς Αὐτοκρατορίας διεσπαρμένοι Βούλγαροι » θέλουσι ζητεῖ καὶ λαμβάνει τοὺς ἱερεῖς αὐτῶν: παρὰ τῶν κατὰ τόπους Ἀρχιερέων δηλαδὴ, ἢ ἀλλαχόθεν· διότι εἰς πολλὰς Γραικικὰς ὅλως ἐπαρχίας ἔν τε τῇ Ἀσιατικῇ καὶ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ, καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις αὐτοκεφάλοις Ἐκκλησίαις ὑπάρχουσι βεβαίως πολλοὶ ἢ ὀλίγοι κάτοικοι Βούλγαροι, ὡς καὶ εἰς τὰς Βουλγαρικὰς ἐπαρχίας ὑπάρχουσι τοιοῦτοι ἐξ ἄλλων ἐθνῶν. Ἐπειδὴ ὅμως τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀορίστως κεῖται, εἶναι πιθανώτατον, ὅτι οἱ ὁπουδήποτε τῆς ἐπικρατείας διεσπαρμένοι Βούλγαροι, ἀντεχόμενοι τοῦ γράμματος τοῦ ἄρθρου τούτου, — ὅτι « ἔχουσι τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν καὶ διορίζειν τοὺς ἑαυτῶν ἱερεῖς », — ἢ ἀφ' ἑαυτῶν θέλουσι διορίζει τοὺς τυχόντας ἀπολελυμένους ἱερεῖς, ἢ θέλουσι ζητεῖ καὶ λαμβάνει αὐτοὺς ὅθεν τυχὸν ἤθελον ἐγκρίνει, καὶ τότε βεβαίως οἱ τοιοῦτοι ἱερεῖς θέλουσιν εἶναι ἐλεύθεροι νὰ ὑποτάσσωνται ἢ ὄχι εἰς τὰς κατὰ τόπους κανονικὰς Ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς· τότε δὲ, ἐκτὸς τῆς ἀναρχίας, τῆς ἀναποφεύκτου συγχύσεως καὶ ἀταξίας, ἥτις ἀναμφιβόλως εἰς τὰς ἀπανταχοῦ ἐπαρχίας συμβήσεται, ἀθετοῦνται συγχρόνως καὶ παραβαίνονται πολλοὶ ἱεροὶ Κανόνες, οἱ διατάττοντες τοῖς πρεσβυτέροις καὶ διακόνοις μηδὲν παρὰ τὴν γνώμην τοῦ κατὰ τόπους Ἐπισκόπου ἐπιτελεῖν, οἱ διακελεύοντες ἀβίαστα μένειν τὰ δίκαια ἑκάστης ἐπαρχίας, καὶ οἱ μὴ ἐπιτρέποντες μηδενὶ Ἐπισκόπῳ ὑπερορίως χειροτονεῖν καὶ ὅλως ἱερατικόν τι ἐπιτελεῖν (α).

Τὸ δεύτερον ἄρθρον τοῦ πρώτου σχεδίου, τὸ διαγορεῦον ὅτι ὁ Γραικὸς Ἐπίσκοπος θέλει ὑπόκειται τῷ Βουλγάρῳ Μητροπολίτῃ, καὶ τἀνάπαλιν, ὅτι ὁ Βούλγαρος Ἐπίσκοπος θέλει ὑπόκειται τῷ Γραικῷ Μητροπολίτῃ, συσχετιζόμενον πρὸς τὸ τέταρτον ἄρθρον τοῦ αὐτοῦ σχεδίου, ὅπερ ῥητῶς λέγει —« ἅπαντες οἱ Βούλγαροι Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι θέλουσιν ἐκλέγεσθαι ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ πνευματικοῦ ἀθροίσματος », —ἐννοεῖ βεβαίως ὅτι ὁ μὲν Βούλγαρος Ἐπίσκοπος θέλει μὲν ἐκλέγεται, ψηφίζεται καὶ χειροτονεῖται παρὰ τῆς προτεινομένης Βουλγαρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, θέλει δὲ ὑπόκειται τῷ Γραικῷ Μητροπολίτῃ. Καὶ τἀνάπαλιν, ὁ τῷ Βουλγάρῳ Μητροπολίτῃ ὑπαγόμενος Γραικὸς Ἐπίσκοπος θέλει μὲν ἐκλέγεται, ψηφίζεται καὶ χειροτονεῖται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, θέλει ὑπόκειται ὅμως τῇ Βουλγαρικῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἀρχῇ. Ἀλλ' ἡ τοιαύτη ἀλλοπρόσαλλος Ἐκκλησιαστικὴ πειθαρχία εἶναι λέξις κενὴ, καὶ καθ' ἑκάτερον λόγον καὶ πρόσωπον ἀτελεσφόρητος· κατ' οὐσίαν δὲ, συγχύσεως καὶ ἀπειθείας καὶ λειποταξίας ἀφορμὴ· διότι δύο ἐντελῶς ὁμόδοξοι θρησκευτικοὶ ἀρχηγοὶ ἐν τῇ αὐτῇ περιφερείᾳ θέλουσιν ἔχει δύο διαφόρους τὰς κεντρικὰς Ἀρχάς των· ἄλλην ἐν τῇ αὐτῇ ἀποκαταστάσει, καὶ ἄλλην ἐν τῇ ἐνεργείᾳ τῆς Ἀρχιερατείας των. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἱεροὶ Κανόνες οἱονδήποτε Ἐπίσκοπον ὑποχρεοῦσι νὰ ὑποτάσσηται εἰς ἐκεῖνον καὶ μόνον, παρ' οὗ τὴν ἐκλογὴν καὶ χειροτονίαν

(α) « Ἐπίσκοπον μὴ τολμᾶν ἔξω τῶν ἑαυτοῦ ὅρων χειροτονίας ποιεῖσθαι εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ πόλεις καὶ χώρας· εἰ δὲ ἐλεγχθείη τοῦτο πεποιηκώς, παρὰ τὴν τῶν κατεχόντων τὰς πόλεις ἐκείνας ἢ τὰς χώρας γνώμην, καθαιρείσθω καὶ αὐτὸς καὶ οὓς ἐχειροτόνησεν. » (Ἀποστ. λέ). —« Οἱ Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι ἄνευ γνώμης τοῦ Ἐπισκόπου μηδὲν ἐπιτελείτωσαν· αὐτὸς γάρ ἐστιν ὁ πεπιστευμένος τὸν λαὸν τοῦ Κυρίου καὶ τὸν ὑπὲρ τῶν ψυχῶν αὐτῶν λόγον ἀπαιτηθησόμενος ». (Ἀποστολ. λθ'.) —« Ἔδοξε τοίνυν τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ σώζεσθαι ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς ἄνωθεν, κατὰ τὸ πάλαι κρατήσαν ἔθος, ἄδειαν ἔχοντος ἑκάστου Μητροπολίτου τὰ ἴδια τῶν πεπραγμένων πρὸς τὸ οἰκεῖον ἀσφαλὲς ἐλλαβεῖν· εἰ δέ τις μαχόμενον εὕροι τοῖς νῦν ὡρισμένοις προσκομίσαι, ἄκυρον τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ πάσῃ καὶ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ». (τῆς Γ'. ἡ.)

ἔλαβε, παρ' αὐτοῦ καὶ μόνου ν' ἀνακρίνηται, καὶ πρὸς αὐτὸν τὴν ἀναφορὰν νὰ ἔχῃ (α).

Διὰ τοῦ τρίτου ἄρθρου ἀμφοτέρων τῶν σχεδίων ἐγκαθιδρύεται ἐντὸς τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἷς Ἀρχιμητροπολίτης (μπὰς Μητροπολίτης). Ἐν ἄλλαις λέξεσι, δύο Ἐπίσκοποι ἐγκαθίστανται ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει, δύο Ἐκκλησιαστικαὶ Ἀρχαὶ ἐντελῶς ὁμόδοξοι καὶ ὁμόθρησκοι, χάριν φυλετικῆς διακρίσεως, ἐπὶ τὸ αὐτό. Ἀλλ' οἱ θεῖοι καὶ ἱεροὶ Κανόνες οὐδ' ἱερατικόν τι ἐπιτρέπουσι τελεῖν τὸν Ἐπίσκοπον ἐν τῇ μὴ ὑπ' αὐτὸν τελούσῃ πόλει, πολλῷ ἔλαττον καὶ διαρκῶς ἐν αὐτῇ ἐδρεύειν, καὶ Σύνοδον διαρκῆ περὶ ἑαυτὸν ἔχειν, Ἀρχιερεῖς ἐκλέγειν, ψηφίζειν καὶ χειροτονεῖν, ὡσεὶ ἕτερόν τινα Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως (β).

(α) « Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη, ... ἐξ ἅπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, ἀμιψήφων γενομένων καὶ τῶν ἀκόντων, ... τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι, τὸ δὲ κῦρος τῶν γενομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ Μητροπολίτῃ. (τῆς Α'. Β'.)— « Εἴ τις κληρικὸς πρὸς κληρικὸν πρᾶγμα ἔχοι, μὴ ἐγκαταλιμπανέτω τὸν οἰκεῖον Ἐπίσκοπον ...., ἀλλὰ πρότερον τὴν ὑπόθεσιν γυμναζέτω παρὰ τῷ ἰδίῳ Ἐπισκόπῳ· ἢ γοῦν, γνώμῃ αὐτοῦ τοῦ Ἐπισκόπου, παρ' οἷς ἂν τὰ ἀμφότερα μέρη βούλωνται, τὰ τῆς δίκης συγκροτεῖσθαι..... Εἰ δὲ καὶ κληρικὸς πρᾶγμα ἔχοι πρὸς τὸν ἴδιον ἢ καὶ πρὸς ἕτερον Ἐπίσκοπον, παρὰ τῇ Συνόδῳ τῆς ἐπαρχίας δικαζέσθω. Εἰ δὲ καὶ πρὸς τὸν τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας Μητροπολίτην Ἐπίσκοπος ἢ κληρικὸς ἀμφισβητοίη, καταλαμβανέτω ἢ τὸν Ἔξαρχον τῆς διοικήσεως, ἢ τὸν τῆς Βασιλευούσης Κωνσταντινουπόλεως Θρόνον, καὶ ἐπ' αὐτῷ δικαζέσθω». (τῆς Δ'. Β'.— ὅρα καὶ τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ιδ'. καὶ τῆς Β'. Β'.)

(β) « Περὶ τῶν ὀνομαζόντων μὲν ἑαυτοὺς καθαρούς ποτε, προσερχομένων δὲ τῇ καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ Συνόδῳ, ὥστε, χειροθετουμένους αὐτοὺς, μένειν οὕτως ἐν τῷ Κλήρῳ.... Εἰ δὲ, τοῦ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας Ἐπισκόπου ὄντος, προσέρχονταί τινες, πρόδηλον ὡς ὁ μὲν Ἐπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας ἕξει τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἐπισκόπου· ὁ δὲ ὀνομαζόμενος παρὰ τοῖς λεγομένοις Καθαροῖς Ἐπίσκοπος, τὴν τοῦ Πρεσβυτέρου τιμὴν ἕξει .... ἵνα μὴ ἐν τῇ πόλει δύο Ἐπίσκοποι ὦσιν». (τῆς Α'. ή). —« Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὡς τινες, παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς, προσδραμόντες δυναστείαις, διὰ πραγματικῶν τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατέτεμον, ὡς ἐκ τούτου δύο Μητροπολίται εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ. Ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία Σύνοδος τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτο τολμᾶσθαι παρὰ Ἐπισκόπου, ἐπεὶ τὸν τοιοῦτο ἐπιχειροῦντα ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ». (τῆς Δ'. ιϐ'.)—« Ἐπίσκοπον μὴ ἐπιβαίνειν ἀλλοτρίᾳ πόλει, τῇ μὴ ὑποκειμένῃ αὐτῷ, μηδὲ χώρᾳ τῇ αὐτῷ μὴ διαφερούσῃ ἐπὶ χειροτονίᾳ τινός, μηδὲ καθιστᾶν πρεσβύτερους ἢ διακόνους εἰς τόπους ἑτέρῳ Ἐπισκόπῳ ὑποκειμένους, εἰ μὴ ἄρα μετὰ γνώμης τοῦ οἰκείου τῆς χώρας Ἐπισκόπου. Εἰ δὲ τολμήσειέ τις τοιοῦτο, ἄκυρον εἶναι τὴν χειροθεσίαν, καὶ αὐτὸν ἐπιτιμίας ὑπὸ τῆς Συνόδου τυγχάνειν». (Ἀντιοχ. κϐ'. παράβαλ. καὶ τῆς Β'. Β'.) – Τὰ αὐτὰ ὁρίζει καὶ ὁ λϐ'. Ἀποστολικὸς Κανών, λέγων: « Τοὺς Ἐπισκόπους ἑκάστου ἔθνους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν αὐτοῖς πρῶτον, καὶ ἡγεῖσθαι αὐτὸν ὡς κεφαλὴν καὶ μηδέν τι πράττειν περιττὸν ἄνευ τῆς ἐκείνου γνώμης· ἑκεῖνα δὲ μόνα πράττειν ἕκαστον, ὅσα τῇ αὐτοῦ παροικίᾳ ἐπιβάλλει καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις ». Ὅπου σημειούσθω ἡ λέξις Ἔθνος, ἐκλαμβανομένη οὐχὶ ὅπως σήμερον οἱ Βούλγαροι ἑρμηνεύουσιν αὐτὴν κατ' ἀρέσκειαν, ἐννοοῦντες γένος καὶ φυλήν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς Μητροπολιτικῆς (ἢ Πατριαρχικῆς) παροικίας καὶ διοικήσεως. Εἰ δὲ μή, ὁ κανὼν οὗτος ἤθελεν ἀντιφάσκει πρὸς τοὺς παραλλήλους Συνοδικοὺς Κανόνας, καθ' οὓς εἷς μόνος Ἐπίσκοπος ἐγκαθίσταται ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ ἢ πόλει, περιχώρῳ Χριστιανούς, συναγομένους οὐχὶ πάντοτε ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἐκ πλειόνων. Τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην ἐκδοχὴν τοῦ Ἔθνους ἀντὶ τῆς Μητροπολιτικῆς ἐπαρχίας ἐπιβεβαιοῖ καὶ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος (κανόνι Ο'.), ἐπαναλαμβάνουσα καὶ ἑρμηνεύουσα τὴν αὐτὴν διαταγὴν τῶν Ἀποστόλων, ὡς ἀκολούθως: « Τοὺς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐντῇ Μητροπόλει Ἐπίσκοπον, καὶ (τοῦτοι) τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ Μητροπόλει πανταχόθεν συντρέχειν τοὺς τὰ πράγματα ἔχοντας. Ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδὲν τε πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ ». Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Ζωναρᾶς, ἑρμηνεύων τὸν λϐ'. Ἀποστολικὸν Κανόνα, λέγει: « Ὁ παρὼν Κανὼν τοὺς ἑκάστης ἐπαρχίας πρώτους Ἐπισκόπους, τοὺς τῶν Μητροπόλεων δηλονότι Ἀρχιερεῖς, κεφαλὴν ἡγεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας κελεύει, καὶ χωρὶς ἐκείνου μηδὲν ποιεῖν, ὃ εἰς κοινὴν ἀφορᾷ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, οἷον ζητήσεις δογματικὰς, οἰκονομίας περὶ σφαλμάτων ποινῶν, καταστάσεις Ἀρχιερέων, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἀλλὰ περὶ τούτων ἐκείνῳ συνιόντας συνδιασκέπτεσθαι, καὶ τὸ πᾶσιν ἄριστον δόξαν ψηφίζεσθαι ».

Τὸ τέταρτον ἄρθρον ἀναλύεται καὶ ἀναιρεῖται μετὰ τοῦ δευτέρου, καθὼς καὶ τὸ ἕκτον τοῦ δευτέρου σχεδίου.

Τὸ πέμπτον ἄρθρον τοῦ πρώτου σχεδίου καὶ τὸ ἕβδομον τοῦ δευτέρου, καὶ καθ' ἑαυτὰ θεωρούμενα, καὶ πρὸς ἄλλα ἄρθρα τῶν σχεδίων, ἀντιπαραβαλλόμενα, εὑρίσκονται καὶ ἀντικανονικὰ καὶ ἀντιφατικά· ἀντικανονικὰ μὲν, διότι πρῶτον ἐνταῦθα περιληπτικῶς ἐπονομάζεται καὶ συνιστᾶται Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ἀπολύτως καὶ χωρὶς προηγουμένως νὰ γνωσθῶσι τὰ ὅριά της, ἐναντίον τοῦ τε ὀρθοῦ λόγου καὶ ῥητῶν ἱερῶν Κανόνων (α), καθ' οὓς

κία ἐπιβάλλει καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις ». Ὅπου σημειούσθω ἡ λέξις Ἔθνος, ἐκλαμβανομένη οὐχὶ ὅπως σήμερον οἱ Βούλγαροι ἑρμηνεύουσιν αὐτὴν κατ' ἀρέσκειαν, ἐννοοῦντες γένος καὶ φυλήν, ἀλλ' ἀντὶ τῆς Μητροπολιτικῆς (ἢ Πατριαρχικῆς) παροικίας καὶ διοικήσεως. Εἰ δὲ μή, ὁ κανὼν οὗτος ἤθελεν ἀντιφάσκει πρὸς τοὺς παραλλήλους Συνοδικοὺς Κανόνας, καθ' οὓς εἷς μόνος Ἐπίσκοπος ἐγκαθίσταται ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ ἢ πόλει, περιχώρῳ Χριστιανούς, συναγομένους οὐχὶ πάντοτε ἐξ ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ ἔθνους, ἀλλ' ἐκ πλειόνων. Τὴν ἰδιαιτέραν ταύτην ἐκδοχὴν τοῦ Ἔθνους ἀντὶ τῆς Μητροπολιτικῆς ἐπαρχίας ἐπιβεβαιοῖ καὶ ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ Σύνοδος (κανόνι Ο'.), ἐπαναλαμβάνουσα καὶ ἑρμηνεύουσα τὴν αὐτὴν διαταγὴν τῶν Ἀποστόλων, ὡς ἀκολούθως: « Τοὺς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐντῇ Μητροπόλει Ἐπίσκοπον, καὶ (τοῦτοι) τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ Μητροπόλει πανταχόθεν συντρέχειν τοὺς τὰ πράγματα ἔχοντας. Ὅθεν ἔδοξε καὶ τῇ τιμῇ προηγεῖσθαι αὐτὸν, μηδέν τε πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ ». Ἐντεῦθεν καὶ ὁ Ζωναρᾶς, ἑρμηνεύων τὸν λϐ'. Ἀποστολικὸν Κανόνα, λέγει: « Ὁ παρὼν Κανὼν τοὺς ἑκάστης ἐπαρχίας πρώτους Ἐπισκόπους, τοὺς τῶν Μητροπόλεων δηλονότι Ἀρχιερεῖς, κεφαλὴν ἡγεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἐπισκόπων τῆς αὐτῆς ἐπαρχίας κελεύει, καὶ χωρὶς ἐκείνου μηδὲν ποιεῖν, ὃ εἰς κοινὴν ἀφορᾷ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, οἷον ζητήσεις δογματικὰς, οἰκονομίας περὶ σφαλμάτων ποινῶν, καταστάσεις Ἀρχιερέων, καὶ ὅσα τοιαῦτα· ἀλλὰ περὶ τούτων ἐκείνῳ συνιόντας συνδιασκέπτεσθαι, καὶ τὸ πᾶσιν ἄριστον δόξαν ψηφίζεσθαι ».

(α) « Τοὺς ὑπὲρ διοίκησιν Ἐπισκόπους ταῖς ὑπερορίοις Ἐκκλησίαις μὴ ἐπιέναι μηδὲ συγχέειν τὰς Ἐκκλησίας· ἀλλὰ, κατὰ τοὺς Κανόνας, τὸν μὲν Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπον τὰ ἐν Αἰγύπτῳ μόνον οἰκονομεῖν .... καὶ τοὺς τῆς Θρᾳκικῆς τὰ τῆς Θρᾴκης μόνον οἰκονομεῖν. Ἀκλήτους δὲ Ἐπισκόπους ὑπὲρ διοίκησιν μὴ ἐπιβαίνειν ἐπὶ χειροτονίᾳ ἢ τισιν ἄλλαις οἰκονομίαις Ἐκκλησιαστικαῖς· φυλαττομένου δὲ τοῦ προγεγραμμένου περὶ τῶν διοικήσεων Κανόνος, εὔδηλον ὡς τὰ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἡ τῆς ἐπαρχίας Σύνοδος διοικήσει, κατὰ τὰ ἐν Νικαίᾳ ὡρισμένα ». (τῆς Β'. Β'.)— « Τοὺς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ τὸν τῇ Μητροπόλει προεστῶτα Ἐπίσκοπον .... μηδέν τε πράττειν περιττὸν τοὺς λοιποὺς Ἐπισκόπους ἄνευ αὐτοῦ, κατὰ τὸν ἀρχαῖον κρατήσαντα τῶν Πατέρων ἡμῶν Κανόνα, ἢ ταῦτα μόνα ὅσα τῇ ἑκάστου ἐπιβάλλει παροικίᾳ καὶ ταῖς ὑπ' αὐτὴν χώραις. Ἑκάστου γὰρ Ἐπισκόπου ἐξουσίαν ἔχειν τῆς ἑαυτοῦ παροικίας, διοικεῖν τε .... καὶ πρόνοιαν ποιεῖσθαι πάσης τῆς χώρας τῆς ὑπὸ τὴν ἑαυτοῦ πόλιν ...., περαιτέρω δὲ μηδὲν πράττειν ἢ ἐπιχειρεῖν». (Ἀντιοχ. Θ'.) —« Μηδένα ἀπολελυμένως χειροτονεῖσθαι μήτε πρεσβύτερον, μήτε διάκονον, μήτε ὅλως τινὰ τῶν ἐν

οὔτε ὑπῆρξεν οὔτε δύναται νὰ ὑπάρξῃ ποτὲ Ἐκκλησία καὶ Ἐκκλησιαστικὴ διοίκησις ἄνευ ὡρισμένων ὁρίων, καθὼς οὔτε πολιτικὴ διοίκησις γεωγραφικῶς ἀπεριόριστος ὑπῆρξέ ποτε, ἢ δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Καθὼς δὲ πᾶσα Ἐκκλησία αὐτοκέφαλος ἐν γένει, καὶ πᾶσα μερικὴ ἢ ἐπαρχιακή, ὑποκειμένη εἰς αὐτοκέφαλον, ἔχουσι τὰ ὅρια αὐτῶν, ἐξ οὗ καὶ ὀνομάζονται Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Ἀλεξανδρείας, τῆς Ἀντιοχείας, τῆς Ἱερουσαλὴμ, τῆς Καισαρείας, τῆς Ἐφέσου, τῆς Ἡρακλείας, τῆς Πετρουπόλεως, τῶν Ἀθηνῶν κ. τ. λ. οὕτω καὶ ἡ προτεινομένη Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία πρέπει ἀναγκαίως νὰ ἔχῃ τὰ ὁριά της, νὰ λάβῃ καὶ τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ τόπου, κατὰ μίμησιν τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν, καὶ οὐχὶ ἐκ τοῦ ἔθνους. Διότι καὶ αὐτοκέφαλος τυχὸν Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία, ἐὰν ἤθελεν ἀναγορευθῇ, πάλιν ἔδει νὰ ἔχῃ τὰ ὁριά της, καθὼς ἔχουσι τὰ ἑαυτῶν ὅρια πᾶσαι αἱ αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ἀρχαίαί τε καὶ νεώτεραι, καὶ ἐπονομάζονται οὐχὶ ἐκ τοῦ ἔθνους ἢ τῆς φυλῆς, ἀλλ' ἐκ τοῦ τόπου. Διὰ ταῦτα οὐδεὶς ποτε Πατριάρχης, οὐδεὶς Μητροπολίτης, οὐδεὶς Ἐπίσκοπος, ἐν οὐδεμιᾷ ἐποχῇ καὶ περιστάσει ἔσχεν ἢ ἔχει ἀξιώσεις δικαιοδοσίας ἐπὶ τῶν ἔξω τῆς ἰδίας αὐτοῦ περιφερείας κατοικούντων ὁμοδόξων καὶ ὁμοεθνῶν αὐτῷ, διότι οὐδεμιᾶς ἐποχῆς καὶ περιστάσεως ἀνάγκη ἀπήτησεν ἢ ἀπαιτήσει τὸ τοιοῦτον· ἐπομένως, καθὼς ὁ Ἱεροσολύμων, ὁ Καισαρείας, ὁ Ἐφέσου δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι δικαιοδοσίαν τινὰ ἐπὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει κατοικούντων Ἱεροσολυμιτῶν, Καισαρέων καὶ Ἐφεσίων, οὔτε οἱ τῆς Ῥωσσίας Μητροπολῖται ἐπὶ τῶν ἐνταῦθα Ῥώσσων, οὔτε οἱ τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν ἐνταῦθα τοσούτων Ἑλλήνων, ἀπαραλλάκτως οὐδεὶς πνευματικὸς ἀρχηγὸς Βούλγαρος δύναται νὰ χειροτονηθῇ ἀπολελυμένως πάντων τῶν ἀπανταχοῦ Βουλγάρων, (ὡς συνάγεται ἐκ τοῦ πρώτου ἄρθρου), οὔτε Ἐκκλησία Βουλγαρικὴ νὰ ὑπάρξῃ ἀπεριόριστος καὶ ἀπολελυμένη, χωρὶς ν' ἀθετήσῃ πάντας τοὺς νόμους τῆς λογικότητος καὶ τοῦ κανονικοῦ δικαίου πάντων τῶν αἰώνων.—Ἀντιφατικὰ δὲ εἰσι τὰ ἄρθρα ταῦτα, διότι, ἀφοῦ ἐν τῷ τετάρτῳ ἄρθρῳ ὁρίζεται ὅτι οἱ Βούλγαροι Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ

τῷ Ἐκκλησιαστικῷ τάγματι, εἰ μὴ εἰδικῶς ἐν Ἐκκλησίᾳ πόλεως, ἡ μαρτυρίᾳ ἢ Μοναστηρίῳ ὁ χειροτονούμενος ἐπεκηρύττοιτο· τοὺς δὲ ἀπολύτως χειροτονουμένους ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος ἄνωθεν ἔχειν τὴν τοιαύτην χειροθεσίαν, καὶ μηδαμοῦ δύνασθαι ἐνεργεῖν ἐφ' ὕβρει τοῦ χειροτονήσαντος». (Τῆς Δ'. στ'.)

ἁθροίσματος, θέλουσι διορίζεσθαι δι' ὑψηλοῦ βερατίου, ἡ κανονικὴ ἐπικύρωσις, ἡ παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπιζητουμένη, ποίαν σημασίαν θέλει ἔχει; πρόδηλον ὅτι ἢ θέλει ἐπικυροῖ ὁ Πατριάρχης ἀπαρατηρήτως καὶ ἀνεξετάστως πάντας τοὺς προτεινομένους αὐτῷ καὶ καλοὺς καὶ ἀκαταλλήλους, ἢ θέλει συγκρούεται πρὸς τὴν Ὑψ. Κυβέρνησιν, ἀναγκαζόμενος τυχὸν ἐνίοτε διὰ λόγους κανονικοὺς νὰ μὴ ἀποδεχθῇ ἐκλελεγμένον τινὰ καὶ διωρισμένον ἤδη διὰ ὑψηλοῦ βερατίου.

Τὸ δὲ μνημόσυνον τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος τότε καὶ μόνον θὰ ἦτο σύμφωνον πρὸς τὰ καθεστῶτα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἐὰν ὁ μνημονεύων ἐλάμβανε καὶ τὴν χειροτονίαν παρὰ τοῦ μνημονευομένου καὶ τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ εἶχε πρὸς αὐτόν. (Ὅρα τοὺς ἐν τῷ Β'. ἄρθρῳ παρατεθέντας Κανόνας).

Ἄρθρον ΣΤ'. τοῦ πρώτου σχεδίου καὶ Π'. τοῦ δευτέρου.

Οἱ Βούλγαροι οἱ μέχρι τοῦδε συνεκκλησιαζόμενοι μετὰ τῶν Γραικῶν, ἐὰν θελήσωσι νὰ κτίσωσι νέας ἐκκλησίας, ἐπειδὴ θέλουσι κατοικεῖ εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον, εἰς τίνος Ἀρχιερέως πνευματικὴν δικαιοδοσίαν θέλουσιν ὑπάγεσθαι; Ἐὰν εἰς ἐκείνου, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν δικαιοδοσίαν ὑπήγοντο μέχρι τοῦδε, συνεκκλησιαζόμενοι μετὰ τῶν Γραικῶν, καλῶς· διότι τὸ τοιοῦτον εἶναι σύμφωνον πρός τε τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὸ δόγμα τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν ὅμως θέλουσιν ὑπάγεσθαι ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν ἐξάπαντος τοῦ Βουλγάρου Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου, τότε περιπίπτομεν εἰς τὸ ἄτοπον τῆς συνυπάρξεως δύο Ἐπισκόπων εἰς ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν τόπον· (παράβλε τοὺς Κανόνας τοὺς κατὰ τοῦ Γ'. ἄρθρου). Βον. Πῶς εἰς τὰς καθέδρας Μητροπόλεων θέλουσιν ἐνοικεῖ ἐκεῖνοι, οἵτινες ἤθελον εὑρεθῇ ἀρχηγοὶ ἐξ οἱουδήποτε Ἔθνους, ἀφοῦ, κατὰ τὸ Β'. ἄρθρον, ὁ πληθυσμὸς τῶν κατοίκων τῆς Ἐπαρχίας προσδιορίζει τὴν ἐθνικότητα τοῦ Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου; πρόδηλον ὅτι καὶ τὸ ἄρθρον τοῦτο ἀντιφάσκει μὲν πρὸς τὸ δεύτερον, συγχύσεως δὲ καὶ ταραχῆς πρόξενον γίνεται τοῖς ὁμοδόξοις ἔθνεσιν, ἐὰν οἱ μὲν μὴ Βούλγαγγροι ἐπιστηρίζωνται εἰς τοῦτο, οἱ δὲ Βούλγαροι εἰς ἐκεῖνο.

Ἄρθρα Β'. καὶ Δ'. τοῦ δευτέρου σχεδίου.

Τὸ περιεχόμενον τῶν ἄρθρων τούτων εἶναι πολλαχῶς ἐναντίον εἰς τοὺς Κανόνας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Αὖν. διότι ἐπιφέ-

ρουσι κατατομὴν καὶ διαίρεσιν τῶν Ἐπαρχιῶν, ὅπερ οὐκ ἔξεστιν (α). Εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι ἐκ μιᾶς Ἐπαρχίας σχηματίζονται ἐνίοτε νέαι Ἐπισκοπαί, σωζομένης πάντοτε τῆς Μητροπόλεως, ἀλλὰ τοῦτο γίνεται ἢ λόγῳ ἐκτάσεως τῆς Ἐπαρχίας ἐκείνης, ἢ λόγῳ πληθυσμοῦ, ἢ λόγῳ νέας πόλεως ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ ἐκείνῃ, καὶ ἐν γένει, πρὸς οἰκοδομὴν καὶ σωτηρίαν τῶν πιστῶν, πάντοτε δὲ τῇ γνώμῃ καὶ συγκαταθέσει τοῦ Μητροπολίτου (β), οὐδέποτε ὅμως λόγῳ φυλετικῆς διακρίσεως, ὅπερ ἀντιβαίνει εἰς τὸ δόγμα τῆς ἑνότητος τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, « ὅπου οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, περιτομὴ καὶ ἀκροβυστία, βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος, ἀλλὰ τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσι Χριστός ». (Κολασσ. Γ'. ιά.). Βον. Ἐπειδὴ ὁ Βούλγαρος Μητροπολίτης τοῦ βιλαετίου, καὶ ὁ Βούλγαρος Ἐπίσκοπος τοῦ σαντζακίου δὲν θέλουσιν ἔχει ὅρια τῆς περιφερείας αὐτῶν ὡρισμένα, ἕνεκα τοῦ ὅτι εἰς πολλὰς πόλεις καὶ καμωπόλεις τῆς αὐτῆς περιφερείας εἰσὶ διεσπαρμένοι καὶ Βούλγαροι καὶ μὴ Βούλγαροι, θέλουσιν ἔχει μετὰ τῶν Ἑλλήνων Ἀρχιερέων κοινὰς τὰς περιφερείας καὶ τὰ ὅρια τῶν Ἐπαρχιῶν, καὶ κατὰ συνέπειαν περιπίπτομεν εἰς τὴν αὐτὴν ἀντικανονικότητα, τοῦ εἶναι δηλαδὴ δύο Ἐπισκόπους ἐν τῇ αὐτῇ πόλει καὶ Ἐπαρχίᾳ· εἶναι δὲ ἀναγκαία συνέπεια τούτου οὐ μόνον οἱ Ἐπίσκοποι νὰ ἦναι διηρημένοι λόγῳ φυλῆς καὶ γλώσσης, ἀλλ' ἐν τῷ προσώπῳ τούτων καὶ τὰ ποίμνια αὐτῶν θέλουσιν εἶσθαι διηρημένα οὐ μόνον κατὰ πόλεις καὶ χώρας, ἀλλὰ καὶ κατὰ οἰκίας καὶ συζυγίας, ἕνεκα τῶν ὑπαρχουσῶν συγγενειῶν καὶ ἐπιγαμιῶν μεταξὺ τῶν δύο ἐθνῶν. Παραδεχθείσης δ' ἅπαξ τῆς ἀρχῆς ταύτης, τοῦ εἶναι εἰς ἕκαστον βιλαέτιον ἕνα Μητροπολίτην Βούλγαρον καὶ εἰς ἕκα-

(α) « Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς τῶς τινες, παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς, προσδραμόντες δυναστείαις διὰ πραγματικῶν τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατέτμησαν, ὡς ἐκ τούτου δύο Μητροπολίτας εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ. Ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία Σύνοδος, τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτον τολμᾶσθαι παρὰ Ἐπισκόπου. Ὅσαι δὲ ἤδη πόλεις διὰ γραμμάτων βασιλικῶν τῷ τῆς Μητροπόλεως ἐτιμήθησαν ὀνόματι, μόνης ἀπολαβέτωσαν τῆς τιμῆς, καὶ ὁ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτὴν διοικῶν Ἐπίσκοπος, βλονέσι σωζομένων τῇ κατὰ ἀλήθειαν Μητροπόλει τῶν οἰκείων δικαίων. (τῆς Δ'. ιδ'. βρα καὶ Θ'., τῆς Η'.)

(β) « Ἐκέλευσε Ἐπισκόπῳ τὸ πρέπον ἐφυλάχθη ἵνα ἐκ τῆς συγκτησίας τῶν παροικιῶν μηδὲν ἀποστρεφθείη πρὸς τὸ ἴδιον κτήσασθαι Ἐπίσκοπον, εἰμὴ κατὰ συναίνεσιν τοῦ ἐξουσίαν ἔχοντος· ἐὰν δὲ αὐτὸς παραχωρήσῃ ὥστε τὴν αὐτὴν διοίκησιν ἐπιτρεπῆναι ἰδίαν κτήσασθαι Ἐπίσκοπον, εἰς τὰς λοιπὰς τὸν προχειρισθέντα μὴ ἐπιβαλέσθαι διοικήσεις, διότι μία ἐκ τοῦ σώματος τῶν πολλῶν ἀφαιρεθεῖσα, αὐτὴ καὶ μόνη ἠξιώθη τιμὴν ἰδίας ἐπισκοπῆς ἀναδέξασθαι». (τῆς ἐν Καρθαγίνῃ ἁ.)

στον σαντσάκιον ἕνα Ἐπίσκοπον, πῶς δυνάμεθα ν' ἀποφύγωμεν τοῦτο καὶ δι' ἄλλα ἔθνη, οἷον, Ἀλβανοὺς, Βλάχους κτλ. πρὸς πλείονα ἐπαύξησιν, προϊόντος τοῦ χρόνου, τῆς κατατομῆς καὶ κατακερματίσεως τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ;

Ἄρθρον Ε'. τοῦ δευτέρου σχεδίου.

Ἐπίσης τὸ ἄρθρον τοῦτο συντείνει πρὸς ἐπαύξησιν τῆς κατατομῆς καὶ διαιρέσεως τῶν Χριστιανῶν Βουλγάρων τε καὶ μὴ Βουλγάρων, καὶ συγχύσεως περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν καὶ τὴν ἐνέργειαν τῶν πνευματικῶν καθηκόντων· καθότι οἱ Χριστιανοὶ Βούλγαροι, (διατὶ δὲ ὄχι καὶ οἱ Γραικοί, ἐπωφελούμενοι ἐκ τῆς πρὸς τοὺς Βουλγάρους δοθησομένης ἐλευθερίας τοῦ κατ' ἀρέσκειαν προτιμᾶν τοῦτον ἢ ἐκεῖνον τὸν ποιμένα;) λαβόντες ἅπαξ τὴν ἄδειαν ἕκαστος κατὰ τὸ δοκοῦν, καὶ κατὰ τὸ τῆς ἀτομικότητος συμφέρον, ν' ἀποσκιρτᾷ ἀδεῶς καὶ ἀνενόχως νὰ μεταβαίνῃ ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχὴν, πεπρακαθημένην, καὶ ἀπὸ Ἐκκλησίας εἰς Ἐκκλησίαν, ψυχροὶ καὶ ἀδιάφοροι γινόμενοι περὶ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν καθήκοντα, θέλουσιν ὀλιγωρεῖ καὶ τῆς μιᾶς καὶ τῆς ἄλλης, μόνον δὲ καθ' ὑπόκρισιν, καὶ πρὸς τὸ ἄλλοτε ἄλλο ὑλικὸν συμφέρον αὐτῶν, θέλουσι καταφεύγει ὁτὲ μὲν εἰς τὴν μίαν, ὁτὲ δὲ εἰς τὴν ἄλλην. Ἐν δὲ τῇ ἐξάψει τῶν παθῶν τῆς ἀντιζηλίας καὶ τῶν ἐρίδων, οὐδόλως εἶναι ἀπίθανον καὶ αὐτοὶ οἱ ποιμένες νὰ παρανομῶσιν. Οὕτω λοιπὸν καθιστῶμεν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ Βαβυλώνειον πύργον, οὐχὶ πλέον διὰ τῆς ἑτεροδόξου καὶ ἐξωτερικῆς προσηλυτομανίας, ἀλλὰ δι' ἐσωτερικῶν καὶ ὁμοδόξων φυλετικῶν διαιρέσεων καὶ συγχύσεων, ὥστε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ νὰ μὴ κυβερνᾶται ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν καὶ συμφερόντων.

ἡ) Ἀπάντησις πρὸς τὸν ὑπουργικὸν τεσκερέ.

Ὑψηλότατε!

Ἡ Ὑμετέρα περινουστάτη Ὑψηλότης, εὐαρεστηθεῖσα νὰ συνοδεύσῃ τὰ ἄπερ διαβιβάζει δύω νεώτερα πρὸς ἐξομάλυνσιν καὶ ἄρσιν τῆς Βουλγαρικῆς διαφορᾶς σχέδια, δι' ἰδίου Αὐτῆς ὑψηλοῦ τεσκερέ, ἀποσταλέντος παρὰ τοῦ σεβ. Αὐτ. ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν, ἀποφαντικώτερον γνωματεύει, ὅτι τὰ σχέδια ταῦτα « δὲν προσβάλλουσι τὰ δικαιώματα καὶ τοὺς θεμελιώδεις θρη-

σκευτικοὺς Κανόνας, οὔτε ἀφορῶσι τὴν θρησκείαν». Καὶ πρὸς μείζονα ἐπισύστασιν τῶν σχεδίων τούτων προστίθησι καὶ τὰς ἑπομένας λέξεις: «Καθόσον εἶναι ἀναγκαία ἡ διατήρησις τῶν διαιωμάτων, ἀσυδοσιῶν καὶ προνομίων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Πατριαρχείου, κατὰ τοσοῦτον ἀπαιτεῖται καὶ ἡ διατήρησις τῶν εἰς πᾶσαν τάξιν ὑπηκόων τῆς κραταιᾶς Βασιλείας ἐπιδαψιλευομένων ὑψηλῶν συγκαταβάσεων, ὡς πρὸς τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῶν θρησκευτικῶν αὐτῶν κτλ.». Ἰδοὺ λόγοι ὄντως ἐμβριθεῖς καὶ ἐνθαρρυντικοί, ὑπὸ πατρικῆς καὶ συνετῆς ἐμπνεόμενοι Κυβερνήσεως, φιλοστόργως κηδομένης καὶ προνοούσης περὶ πάντων ἀνεξαιρέτως καὶ ἀδιακρίτως τῶν ὑπηκόων Αὐτῆς, ὡς τῶν πάντων ἰσοτίμων τέκνων τῆς Α. Α. καὶ φιλολάου Μεγαλειότητος. Ἀλλ' ἐπιτραπήτω ἡμῖν, Ὑψηλότατε, ἵνα μετὰ σεβασμοῦ καὶ θάρρους παρατηρήσωμεν, ὅτι αἱ καθ' ἑαυτὰς ὀρθαὶ καὶ δίκαιαι αὗται θεωρίαι τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος δυστυχῶς δὲν δύνανται νὰ ἐφαρμοσθῶσιν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ τῶν Βουλγάρων.

Ἐν πρώτοις ἡ σεβ. Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις, ἀγνοοῦσα πιθανῶς ὅτι πάντα τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα εἰσὶ θρησκευτικὰ κατ' οὐσίαν, νομίζει ὅτι ἡ Ἐκκλησιαστικὴ διαφορὰ τῶν Βουλγάρων δὲν σχετίζεται μετὰ τῆς θρησκείας, καὶ θρησκείαν ἐννοεῖ ἐξάπαντος τὸ δόγμα. Ἀναγκαζόμεθα λοιπὸν ἵνα πληροφορήσωμεν αὐτὴν ἁρμοδίως καὶ κατὰ χρέος ἱερὸν, ὅτι οἱονδήποτε ζήτημα Ἐκκλησιαστικὸν, ἁπτόμενον τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας θεσμῶν καὶ Κανόνων, ἐστὶν ἐπίσης θρησκευτικόν· καὶ ἑπομένως, ἐν ὅσῳ τις ὁμολογεῖ ὅτι, ὡς Χριστιανὸς Ὀρθόδοξος, ὑπάρχει μέλος τῆς καθ' ἡμᾶς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, οὗτος δὲν δύναται ν' ἀθετήσῃ ἀνεγκλήτως οὐδένα τῶν Ἀποστολικῶν καὶ τῶν Συνοδικῶν Κανόνων, ἀλλὰ ὀφείλει ν' ἀποδέχηται πάντας ὡς λόγια Θεοῦ· διότι καὶ Ἀπόστολοι καὶ αἱ ἅγιαι Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι πιστεύονται ἐν ὅλῃ τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ θεόπνευστοι (α). Ἐπειδὴ λοιπὸν τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα δὲν δύναται νὰ λυθῇ, χωρὶς νὰ προεξεταθῇ κατ' ἀντιπαραβολὴν πρὸς τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ τοὺς Συνοδικοὺς Κανόνας, φανερὸν ὅτι εἶναι ζήτημα θρησκευτικόν. Καὶ ἐπειδὴ τὰ προβαλλόμενα δύο σχέδια πρὸς λύσιν αὐτοῦ εἰσὶ προφανῶς ἐναντία πρὸς πολλοὺς τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἄρα εἰσὶν ὅλως ἀντιθρησκευτικά.

(α) «Τοὺς παρὰ τῶν ἁγίων Πατέρων καθ' ἑκάστην Σύνοδον ἅρτι τοῦ νῦν ἐκτεθέντας Κανόνας κρατεῖν ἐδικαιώσαμεν» (τῆς Δ'. ἀ.).—«Ἔδοξε καὶ ταύτῃ τῇ ἁγίᾳ ταύτῃ Συνόδῳ καλλιστά τε καὶ σπουδαιότατα, ὥστε μένειν καὶ ἀπὸ τοῦ νῦν βεβαίους καὶ ἀσφαλεῖς πρὸς ψυχῶν θεραπείαν καὶ ἰατρείαν παθῶν τοὺς ὑπὸ τῶν πρὸ ἡμῶν ἁγίων καὶ μακαρίων Πατέρων δεχθέντας καὶ κυρωθέντας. . . . Εἰ δέ τις ἄλῳ Κανόνα τινὰ τῶν εἰρημένων καινοτομῶν, ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρῶν, ἢ πεύθυνος ἔσται κατὰ τὸν τοιοῦτον Κανόνα, ὡς αὐτὸς διαγορεύει, τὴν ἐπιτιμίαν δεχόμενος . . .» (τῆς ς'. ϐ'.).

«Τοὺς τὴν ἱερατικὴν λαχοῦσιν ἀξίαν μαρτύριά τε καὶ κατορθώματα αἱ τῶν Κανονικῶν διατάξεων εἶσιν ὑποτοπάσεις, ἃς ἀτιμένους δεχόμενοι . . . . ἀσπασίως τοὺς θείους Κανόνας ἐνστερνιζόμεθα καὶ ὁλόκληρον τὴν αὐτῶν διαταγὴν καὶ ἀσάλευτον κρατύνομεν τῶν τε ἐκτεθέντων ὑπὸ τῶν σαλπίγγων τοῦ Πνεύματος πανευφήμων Ἀποστόλων, τῶν τε ἓξ ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ τῶν τοπικῶς συναθροισθεισῶν ἐπὶ ἐκδόσει τοιούτων διαταγμάτων καὶ τῶν ἁγίων Πατέρων ἡμῶν· ἐξ ἑνὸς γὰρ πάντες καὶ τοῦ αὐτοῦ Πνεύματος αὐγασθέντες ὥρισαν τὰ συμφέροντα» (τῆς Ζ'. ἀ.).

«Θεσπίζομεν τοίνυν τάξιν νόμων ἐπέχειν τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας, τοὺς ὑπὸ τῶν ἁγίων ἑπτὰ Συνόδων ἐκτεθέντας ἢ βεβαιωθέντας· τῶν γὰρ προειρημένων ἁγίων Συνόδων τὰ δόγματα, καθάπερ τὰς θείας Γραφάς, δεχόμεθα καὶ τοὺς Κανόνας ὡς νόμους φυλάττομεν». (τῶν Βασιλ. Βιβλ. ἐ. Τίτλ. γ'. Κεφάλ. Β.).

Οὗτος καὶ μόνος ὁ λόγος θὰ ἦτο βεβαίως ἱκανὸς νὰ δικαιώσῃ ἐνώπιον τῆς τε σεβαστῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὸ ἀπαράδεκτον τῶν σχεδίων τούτων· ἀλλὰ καὶ ἄλλως τὸ σύνολον αὐτῶν, καλῶς ἐξεταζόμενον, ἀποδείκνυται ἐναντιούμενον οὐ μόνον πρὸς τοὺς Κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν οὐσίαν καὶ δύναμιν τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὅπερ ἐστὶν εἰς τὸ δόγμα τῆς πίστεως. Γνωστὸν ὑπάρχει ὅτι πᾶς Ὀρθόδοξος Χριστιανὸς, ἐν ὅσῳ ὁμολογεῖ ἑαυτὸν μέλος γνήσιον τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ὀφείλει πρὸς τοῖς λοιποῖς δόγμασι νὰ ὁμολογῇ ὅτι πιστεύει εἰς μίαν καὶ μόνην Ἐκκλησίαν (ἄρθρ. Θ'. τοῦ Ἰ. Συμβόλου τῆς πίστεως). Ἔστι δὲ καὶ λέγεται μία ἡ Ἐκκλησία, ὅταν οἱ ὁπουδήποτε γῆς Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ πιστεύωσι τὰ αὐτὰ δόγματα τῆς πίστεως ἀπαραλλάκτως, ἔχωσι τὰς αὐτὰς τελετὰς, καὶ διοικῶνται κατὰ τὴν αὐτὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, τὴν διατετυπωμένην περιληπτικῶς μὲν ἐν ταῖς Θείαις Γραφαῖς, ἀνεπτυγμένως δὲ ἐν τοῖς Ἀποστολικοῖς καὶ Συνοδικοῖς Κανόσι· πάντα δὲ ταῦτα ὑπὸ πνευματικοὺς ἀρχηγοὺς κατὰ τὴν διατύπωσιν τῶν αὐτῶν ἱερῶν Κανόνων διοριζομένους. Ἅμα δὲ μερίς τις Χριστιανῶν ἓν ὁποῖον δήποτε τούτων ἤθελε με-

ταβάλῃ ἄλλως, ἢ ὡς ἡ Γραφὴ διδάσκει καὶ οἱ ἱεροὶ Κανόνες διακελεύονται, ἡ μερὶς αὕτη διαφωνοῦσα, ἀποτελεῖ ἄλλην παρὰ τὴν μίαν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. Ἐπειδὴ λοιπὸν τὰ σχέδια ταῦτα ὑποδεικνύουσι καὶ συνιστῶσιν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, εἰσάγουσαν ἀρχὰς ἐκ διαμέτρου ἀντευαγγελικὰς, καὶ πολλαχῶς παραλλάσσουσαν τῆς διὰ τῶν ἱερῶν Κανόνων ὁριζομένης καὶ διαγεγραμμένης, ἕπεται ὅτι ταῦτα προτίθενται νὰ συστήσωσιν ἀλλοίαν τινὰ παρὰ τὴν μίαν Ἐκκλησίαν, ἄρα ἀντίκεινται καὶ πρὸς αὐτὸ τὸ Εὐαγγελικὸν καὶ θεοπαράδοτον δόγμα τῆς πίστεως.

Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἴσην ἀνάγκην, ἐξ ἑνὸς μὲν, τῆς διατηρήσεως τῶν δικαιωμάτων, ἀσυδοσιῶν καὶ προνομίων τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Πατριαρχείου, ἀφ' ἑτέρου δὲ, τῆς ἐλευθέρας ἐξασκήσεως τῶν θρησκευτικῶν παντὸς ὑπηκόου, περὶ μὲν τοῦ ἂν διατηρῶνται τὰ προνόμια καὶ δικαιώματα τοῦ Πατριαρχείου μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν σχεδίων τούτων, ὡς ἔχουσιν, οὐδὲν λέγομεν ἐπὶ τοῦ παρόντος· περὶ δὲ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, μυρίας τῷ ὄντι καὶ τὸ ἡμέτερον καὶ πᾶν ἕτερον ὑπήκοον ἔθνος τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, μὴ Μουσουλμανικὸν, ὁμολογοῦσι τὰς χάριτας πρὸς τὸν ἄκρον φιλόλαον καὶ ἀνεξίθρησκον ἡμῶν Αὐτοκράτορα δι' ὅσας ἐπεδαψιλεύσατο καὶ καθ' ἡμέραν ἐπιδαψιλεύει πᾶσι τοῖς ὑπηκόοις ἐλευθερίας, δυνάμει τῶν ὑπογεγραμμένων τίτλων καὶ ἕκαστον ἄτομον, ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τῆς ἑαυτοῦ συνειδήσεως ἐν ὅλῃ τῇ Ἐπικρατείᾳ ἔχει τὴν ἄδειαν νὰ ἀσπασθῇ ἑσάκις καὶ ὁποιανδήποτε θρησκείαν ἤθελεν ἐκλέξει, καὶ νὰ ἐξασκῇ αὐτὴν ἐλευθέρως καὶ δημοσίως· ἀφ' ἑτέρου ὅμως ὑπάρχει βέβαιον ὅτι ἕκαστον Ἔθνος καὶ ἕκαστον ἄτομον, ἐνασχολούμενον εἰς τὴν θρησκείαν ἐκείνην, ἐν ᾗ ἐγεννήθη, ἢ ἣν ἔπειτα ἐξελέξατο, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα οὐδένα νόμον, οὐδεμίαν τελετὴν, οὐδεμίαν τάξιν αὐτῆς νὰ μεταποιήσῃ κατὰ τὸ δοκοῦν, ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης ὀφείλει νὰ διατηρῇ ἀπαραλλάκτως καὶ ἀναλλοιώτως τὰ πάντα, καθὼς εἶναι νενομοθετημένα καὶ διατεταγμένα, καὶ καθὼς τηροῦσιν αὐτὰ τὰ λοιπὰ μέλη τῆς αὐτῆς θρησκείας, ὧν τρόπον τινὰ ἓν μέλος τῆς πολιτικῆς Ἐπικρατείας ὀφείλει νὰ διατηρῇ ἀπαρεγκλίτως καὶ ἀκριβῶς τοὺς νόμους καὶ τὰς διατάξεις τῆς πολιτείας ἐκείνης, εἰς ἣν ἀνήκει. Ὁμολογοῦντες λοιπὸν ἑαυτοὺς οἱ Βούλγαροι Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς καὶ γνήσια μέλη καὶ τέκνα τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, τὸ νὰ θέλωσιν ἔπειτα νὰ μεταβάλωσι τοὺς νόμους καὶ τὰς διατάξεις αὐτῆς κατὰ τὸ δοκοῦν, καὶ νὰ ζητῶσι παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως

ἵνα ὑποστηρίξῃ τὴν τοιαύτην αὐτῶν ἰδιοτροπίαν ἐπὶ τῇ προφάσει δῆθεν ἐλευθέρας ἐξασκήσεως τῆς θρησκείας αὐτῶν, ἐνῷ ὁμολογουμένως ἀπολαύουσι πληρέστατα τῆς τοιαύτης ἐλευθερίας μετὰ τῶν ἄλλων ὁμοθρήσκων αὐτοῖς Ἐθνῶν, τοῦτο δὲν εἶναι πλέον ἐλευθερία συνειδήσεως, διότι δὲν μεταβάλλουσι θρήσκευμα· δὲν εἶναι ἐλευθέρα ἐξάσκησις τῆς θρησκείας αὐτῶν, διότι οὐδέποτε ἐστερήθησαν ταύτης· ἀλλ' εἶναι ἀνατροπὴ τῆς θρησκείας καὶ παραβίασις τῆς ἐλευθερίας τοσούτων ἄλλων λαῶν, ἐνδιαφερομένων εἰς τὴν θρησκείαν. Οὕτω δὲ ἡ σεβαστὴ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις, ἐὰν, μονομερῶς ἀκούσασα τοὺς παρουσιαζομένους ὡς ἀντιπροσώπους τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἔθνους, ὑποστηρίξῃ καὶ πραγματοποιήσῃ τὰ Σχέδια ταῦτα θέλει παρασυρθῇ, ἀπ' ἐναντίας τῶν ἀγαθῶν αὐτῆς προθέσεων καὶ πόθων, εἰς τὸ νὰ ἀνατρέψῃ μὲν τὰς βάσεις τῆς Ὀρθοδόξου θρησκείας, παραβιάσῃ δὲ ἄκουσα καὶ λεληθότως τὴν ἐλευθέραν ἐξάσκησιν τῆς θρησκείας τοσούτων ἄλλων Ὀρθοδόξων αὐτῆς ὑπηκόων λαῶν, καὶ τότε συγκαταστραφήσονται καὶ οὐχ' ὀλίγα οὐσιώδη προνόμια καὶ δικαιώματα τοῦ Πατριαρχείου, ἀφορῶντα οὐχὶ πλέον τὴν ἔκτασιν ἢ ἐλάττωσιν τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ, ἀλλὰ τὴν ἀκεραιότητα αὐτῆς τῆς πατροπαραδότου ἡμῶν θρησκείας.

Ὅτι δὲ ἀληθῶς ἀμφότερα τὰ σχέδια ταῦτα ἐναντιοῦνται πρός τε τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰς ἱερὰς παραδόσεις τῆς Ὀρθοδόξου Πίστεως, καὶ πρὸς τὸν ὀρθὸν λόγον, καὶ πρὸς αὐτὰ τὰ ἀνὰ χεῖρας ἡμῶν ὑψηλὰ Σουλτανικὰ βεράτια, ἀρκέσει τῇ ὑμετέρᾳ περινοουστάτῃ Ὑψηλότητι ἡ ἐπισυνημμένη σύντομος καὶ προχειροτάτη αὐτῶν ἀνάλυσις.

Διὰ πάντας ἄρα τοὺς ἐν τῇ ἐπισυνημμένῃ ταύτῃ ἀναλύσει ἐκτιθεμένους λόγους, λόγους ἰσχυροὺς καὶ ἀναντιῤῥήτους, ἐκπηγάζοντας ἐξ αὐτῆς τῆς θρησκείας ἡμῶν, καὶ βεβαιουμένους ἐξ αὐτῆς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας πάσης ἐποχῆς λόγους, τοὺς ὁποίους καὶ αὐτοὶ οἱ Βούλγαροι δὲν δύνανται ν' ἀρνηθῶσι καὶ ἀθετήσωσιν, ἐὰν θέλωσι νὰ διαμένωσιν Ὀρθόδοξοι, καὶ διὰ τοῦτο πιθανῶς ἀποφεύγουσι τὴν μετὰ τῆς νομίμου Ἐκκλησιαστικῆς αὐτῶν ἀρχῆς ἀπαθῆ καὶ ἀμερόληπτον συνδιάσκεψιν περὶ καθαρῶς Ἐκκλησιαστικοῦ ἀντικειμένου, ἐσμὲν εἰς θέσιν νὰ διακηρύξωμεν, Ὑψηλότατε, ὅτι τὰ ἀνὰ χεῖρας δύο σχέδια βασίζονται ἐπὶ ἀρχῶν, οὐ μόνον κανονικῶς ἐπιληψίμων, ἀλλὰ καὶ εἰς τὰ καίρια προσβάλλουσῶν αὐ-

τὸ τὸ δόγμα τῆς ἑνότητος τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ κοινῷ σκανδάλῳ τῶν ἁπανταχοῦ Χριστιανῶν.

Ἐκκλησιαστικὴ καὶ θρησκευτικὴ διοίκησις, ἐπὶ τοιούτων ἀρχῶν θεμελιουμένη, εἶναι ἀπαραδειγμάτιστος εἰς τὰ χρονικὰ οὐ μόνον τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς, ἀλλὰ καὶ πάσης ἄλλης Χριστιανικῆς λεγομένης Ἐκκλησίας, ἥτις, νόμους Ἐκκλησιαστικῆς ἱεραρχίας κεκτημένη, οὐδέποτε οὔτε παρεδέχθη οὔτε δύναται νὰ παραδεχθῇ διὰ τὰ ὑπ' αὐτὴν ὑπαγόμενα διάφορα κατὰ γλῶσσαν ἢ φυλὴν γένη καὶ ἔθνη τοιαύτην λύσιν ὁμοίου Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος.

Ἐκτὸς δὲ τοῦ θρησκευτικοῦ σκανδάλου, διὰ τοιαύτης λύσεως οὐ μόνον δὲν ἐπιτυγχάνεται ἡ παρὰ πάντων πεθουμένη γενικὴ εἰρήνη καὶ ἡσυχία ἡ μεταξὺ τῶν ὁμοδόξων λαῶν, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον. Διὰ τῆς κατατομῆς καὶ διαιρέσεως τῶν ἐπαρχιῶν ἐπὶ βάσει πληθοφυλετικῇ, διὰ τῆς συγχύσεως καὶ ἀοριστίας τῶν ὁρίων τῆς κανονικῆς διαιοδοσίας, καὶ διὰ τῆς ἀκωλύτου αὐθαιρεσίας τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸ ἐκλέγειν, κατὰ τὸ δοκοῦν, ὁτὲ μὲν τὸν Γραικὸν, ὁτὲ δὲ τὸν Βούλγαρον Ἐπίσκοπον, προσβαλλομένης τῆς ἑνότητος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ περιστελλομένης τῆς διοικητικῆς αὐτῆς ἀρμοδιότητος τοῦ ἐποπτεύειν τὰ τῆς πειθαρχίας τῶν πιστῶν, κλονίζονται μὲν αἱ θρησκευτικαὶ πεποιθήσεις τῶν Χριστιανῶν, διαιωνίζονται δὲ αἱ φυλετικαὶ ἀντιζηλίαι καὶ τὰ πάθη καὶ ἐπαυξάνουσιν αἱ διαιρέσεις καὶ οἱ διαπληκτισμοί, οὐ μόνον ἐν μιᾷ ἐπαρχίᾳ καὶ πόλει, ἀλλ' ἀκόμη καὶ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ συνοικίᾳ καὶ οἰκογενείᾳ, ὥστε νὰ δίδωνται καθ' ἡμέραν ἀκατάπαυστοι ἀφορμαὶ πρὸς παραβίασιν καὶ καταπάτησιν τῶν ἱερῶν νόμων τοῦ κατὰ Χριστὸν πολιτεύματος ποιμένων καὶ ποιμαινομένων.

Δὲν ἀμφιβάλλομεν, Ὑψηλότατε, ὅτι ἡ σεβαστὴ Αὐτ. Κυβέρνησις, ἐκ πατρικῆς προνοίας ὁρμωμένη, τὴν συνδιαλλαγὴν τῶν διεστώτων ἐπιδιώκει· καὶ ἀποφεύγει μὲν, ὡς καὶ πάντοτε, νὰ ἀναμιγνύηται καὶ γνωμοδοτεῖ ἐπὶ θρησκευτικῶν ζητημάτων, κατὰ δυστυχίαν ὅμως τὰ σχέδια ταῦτα, ὡς σαφῶς ἀποδείκνυται ἐκ τῆς ἀναλύσεως αὐτῶν, λελησμότως παρορμῶσιν αὐτὴν, ἵνα, ἀντὶ μὲν ἡσυχίας, προξενήσῃ ταραχὴν καὶ σύγχυσιν, ἀντὶ δὲ ὠφελείας, βλάβην εἰς τοὺς ὑπηκόους αὐτῆς, ἐκφέρει δὲ πληγὴν καιρίαν εἰς τὴν θρησκείαν αὐτῶν, καθόσον τὰ ἐν λόγῳ σχέδιά εἰσι πολλῷ ἀντικανονικώτερα τῶν κατὰ καιροὺς ὡς ἐκ μέρους τῶν Βουλγάρων προταθέντων αἰτημάτων. Διὸ καὶ πεποίθαμεν, ὅτι τοιαύτην λύ-

σιν, ἐκ διαμέτρου ἐναντίαν εἰς τὴν θρησκείαν τῶν πατέρων αὐτοῦ, εἶναι ἀδύνατον νὰ παραδεχθῇ ἐν γνώσει καὶ αὐτὸς ὁ Ὀρθόδοξος Βουλγαρικὸς λαὸς, ὃν οὐδέποτε ἐθεωρήσαμεν οὔτε ἡμεῖς, οὔτε ἡ καθόλου Ἐκκλησία, κεχωρισμένον ἀπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Πατριαρχείου.

Ἐὰν ὅμως (ὅπερ ἀπευχόμεθα) ἡ σεβαστὴ Αὐτ. Κυβέρνησις, παραπεισθεῖσα τυχὸν ὑπὸ τῶν ὡς ἀντιπροσώπων παρουσιαζομένων Βουλγάρων, ἐνδώσῃ ἀπολύτως εἰς τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, ἐχούσας, ὡς ἔχουσιν, ἐν τοιαύτῃ περιστάσει πολὺς ὁ φόβος, μὴ πρὸς τῇ φλογὶ τῆς ταραχῆς καὶ διχονοίας, ἥτις ἐξάπαντος ἀνάψει μεταξὺ τῶν ὁμοθρήσκων ὑπηκόων αὐτῆς λαῶν, διασεισθῶσι ταὐτοχρόνως τὰ θεμέλια θρησκείας, ζωὴν μετρούσης, ἐν γένει μὲν, ἐτῶν χιλίων καὶ ἐννεακοσίων, ὑπὸ δὲ τὸ νικηφόρον σκῆπτρον τῆς Ὀσμανικῆς μεγάλης δυναστείας σχεδὸν πεντακοσίων ἐν ὅλῃ τῇ ἀκεραιότητι αὐτῆς. Ἀλλ' ἀδιατάκτως πεπείσμεθα, Ὑψηλότατε, ὅτι ἡ πατρικὴ Κυβέρνησις τῆς Α.Α. Μεγαλειότητος, τοῦ οὐχ ἧττον φιλολάου ἢ καὶ ἀνεξιθρησκοτάτου ἄνακτος ἡμῶν Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Ἀζὶζ-Χὰν, οὐδέποτε προβήσεται εἰς μέτρον τόσον ἐπικίνδυνον καὶ ἀκροσφαλὲς θρησκευτικῶς τε καὶ κανονικῶς.

Ἐμμένοντες δὲ τούτῃ τῇ δικαίᾳ πεποιθήσει καὶ εὐχῇ περὶ οὕτω νοημονεστάτης Κυβερνήσεως, λαμβάνομεν τὸ θάρρος καὶ τὴν ὑψηλὴν τιμὴν τοῦ ὑπομνῆσαι τὴν ὑμετέραν περινουστάτην Ὑψηλότητα ὅτι, ἐπειδὴ τά τε προλαβόντα καὶ τὰ ἤδη ἀναλυθέντα δύο σχέδια ἀποδείκνυνται πολλῶν ἀτόπων περιεκτικά, αἱ δὲ λεγόμεναι αἰτίαι καὶ ἀφορμαὶ, ὑπὸ τὰς ὁποίας οἱ παραγαγόντες πασήγαγον εἰς μέσον τὸ Βουλγαρικὸν ὀνομασθὲν τοῦτο ζήτημα, ἐξηλέγχθησαν ἀβάσιμοι ἢ ὑπερβολικαί, ὡς μαρτυροῦσι τὰ κατὰ καιροὺς τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ ἐπιδοθέντα ἔγγραφα τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχείου, τὸ μὲν Πατριαρχεῖον, εἰλικρινῶς ἐπιθυμοῦν ἵνα συντελέσῃ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν περὶ ἡσυχίας καὶ εὐημερίας σύμπαντος τοῦ ὑπηκόου προσπάθειαν καὶ ἔφεσιν τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, ἐποίησε κατὰ καιροὺς παντοδαπὰς θυσίας καὶ παραχωρήσεις, περὶ ὧν μαρτυρεῖ καὶ ὁ ἀρτίως ἀποσταλεὶς ἡμῖν ὑψηλὸς τ ε σ κ ε ρ έ ς. Οἱ τὸ ζήτημα ὅμως ὑποκινήσαντες καὶ ὑποθάλποντες οὐδεμίαν οὐδέποτε μετριότητα ἐνεδείξαντο περὶ τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν, ἀλλὰ προκαλέσαντες τὴν ἀπραξίαν τοῦ κατὰ τὸ 1861 ἔτος ἐκδεδομένου ὑψηλοῦ αὐτοκρατορικοῦ Αὐτογράφου, ἐφάνησαν ἀείποτε ἀπαιτητικώτεροι παρὰ πρότερον, ἕως οὗ παρήχθησαν εἰς μέσον καὶ τὰ

παρόντα σχέδια. Ἀλλὰ καὶ μεθ' ὅλην τὴν ἐπιμονὴν αὐτῶν ἐπὶ τὰ χείρω, τὸ Πατριαρχεῖον, θέλον, ὡς ἐκ τῆς θέσεως καὶ τῆς ἐπαγγελίας αὐτοῦ, νὰ μὴ φαίνηται κατώτερον τῆς Κυβερνήσεως περὶ τὴν εἰρηνοποίησιν τῶν ὁμοδόξων Χριστιανῶν, καὶ ἐνταυτῷ μηκέτι ἀνεχόμενον νὰ βλέπῃ τὸν ἀθῷον Βουλγαρικὸν λαὸν διατελοῦντα ἐν τοσαύτῃ ἀκαταστασίᾳ, ἠθικῇ τε καὶ θρησκευτικῇ, εἰς ἣν ἐνέβαλον αὐτὸν οἱ τὸ οἰκτρὸν τοῦτο ζήτημα ὑπεκκαύσαντες, ἐκφράζει καὶ πάλιν διὰ τοῦ ἐπισημοτέρου τρόπου τὴν εἰλικρινῆ αὐτοῦ ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ δοθῇ μία λύσις εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, καὶ νὰ παύσῃ ἡ ἀνώμαλος αὕτη κατάστασις μεταξὺ τῶν ὁμοθρήσκων ἐθνῶν.

Ἐπειδὴ ὅμως, ὡς εἴρηται, οἱ μὲν Βούλγαροι πάντοτε φαίνονται ἀπαιτητικώτεροι, παρουσιάζοντες σχέδια πάντοτε ἀντικανονικώτερα τῶν προτέρων, αἱ δὲ ἐκ μέρους τοῦ Πατριαρχείου κατὰ καιροὺς γενόμεναι δυναταὶ παραχωρήσεις καὶ θυσίαι ἐφάνησαν ἀνεπαρκεῖς· ἐπειδὴ οἱ Κανόνες, οἱ ὁρίζοντες τὴν ὁμοιόμορφον διοίκησιν τῆς ἁπανταχοῦ Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, τοὺς ὁποίους αἱ ἀπαιτήσεις τῶν Βουλγάρων ζητοῦσι ν' ἀνατρέψωσιν, ἐτέθησαν ὑπὸ Οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ μία τις τοπικὴ Ἐκκλησία ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει δύναται νὰ μεταβάλῃ αὐτούς, χωρὶς νὰ κατακριθῇ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν ὅτι διασπᾷ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἑνότητα, διὰ τοῦτο μόνον μία Σύνοδος ὅλης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας δύναται νὰ λύσῃ καὶ τὸ Βουλγαρικὸν τοῦτο Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, καὶ διὰ τοῦτο τὸ Πατριαρχεῖον, ἐξαντλῆσαν πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο ἀφ' ἑαυτοῦ νὰ πράξῃ ἐντὸς τῶν διαγεγραμμένων ὑπὸ τῶν ἱερῶν Κανόνων ὁρίων, τοῦτο τὸ μέτρον θεωρεῖ εἰς τὸ ἐξῆς ἀναγκαῖον, διότι μόνον τοῦτο τὸ μέτρον δύναται καὶ ὁριστικὴν καὶ ἀμετάτρεπτον λύσιν τοῦ ζητήματος νὰ ἐπιφέρῃ, καὶ τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν ν' ἀπαλλάξῃ ἅπαξ διὰ παντὸς τῆς ἀνησυχίας, καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ὁμοθρήσκων ἀπό τινος καιροῦ ἐπικρατοῦσαν δυσαρέσκειαν νὰ ἐξαλείψῃ.

Ἐὰν ὅμως καὶ τοῦτο τὸ μέτρον δὲν φανῇ ἀρεστὸν εἰς τοὺς Βουλγάρους, ἡ μὲν σεβαστὴ Κυβέρνησις θέλει ἔχει πᾶσαν δικαιολογίαν ἐνώπιον παντὸς τοῦ κόσμου, τὸ δὲ Πατριαρχεῖον εὐπρόσδεκτον ἀπολογίαν καὶ ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, καὶ ἐνώπιον ἁπάσης τῆς Χριστιανωσύνης, καὶ ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ. Πεποίθαμεν δέ, ὅτι ἡ τοιαύτη Σύνοδος ἐν τῇ κανονικῇ ἐξουσίᾳ, ἣν κέκτηται, δύναται καὶ ταχύτερον καὶ ὁριστικώτερον νὰ ἐπιφέρῃ τὴν λύσιν.

Ταύτας τὰς ταπεινὰς ἡμῶν σκέψεις καθυποβάλλομεν ὑπὸ τὴν ἔμφρονα καὶ ἐμβριθῆ κρίσιν τῆς σεβαστῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως, — καὶ ὅπως ὁ ὑψηλὸς Αὐτῆς ὁρισμός.

ᾠξή. τῇ ις'. νοεμβρίου.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

† Ὁ Ἡρακλείας ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ. † Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Νικομηδείας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. † Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ. † Ὁ Βερρροίας ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.
† Ὁ Κρήτης ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ. † Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Φιλαδελφείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ. † Ὁ Σωζουαγαθουπόλεως ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.
† Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Κορυτζᾶς ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

θ') Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς.

Ὑπὸ ἡμερομηνίαν 2 10βρίου ἐξεδόθη ἡ παρὰ πόδας Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου, τὰ ἐν λόγῳ ἀφορῶσα Βουλγαρικὰ σχέδια.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ἐγνώσθη βεβαίως καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ὅτι, προλαβόντως σταλέντων παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα δύο σχεδίων, ἀφορώντων μὲν τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα, ἀνατιθεμένων δὲ, διὰ τοῦ συνοδεύοντος αὐτὰ ὑψηλοῦ πρὸς ἡμᾶς τ ε σ κ ε ρ ὲ, εἰς τὴν ἐλευθέραν ἔγκρισιν τῆς Ἐκκλησίας τὴν παραδοχὴν θατέρου αὐτῶν, ἢ τὴν ἐκ μέρους αὐτῆς ὑπόδειξιν ἑτέρου μέτρου πρὸς ἐπίτευξιν τῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, ἡ Ἐκκλησία, μελετήσασα καὶ κατιδοῦσα τὰ σχέδια ταῦτα ὅλως ἐναντία τοῖς ἱεροῖς Κανόσιν, ἀπήντησεν ἀρνητικῶς πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, συντάξασα ἅμα καὶ ἐμφανίσασα καὶ κανονικὴν ἀνασκευὴν αὐτῶν, καὶ ἐπὶ τούτοις παραστήσασα ὅτι, ὡς ἐκ τῆς ἐξακολουθούσης ἐπιμονῆς εἰς τὰς ἀντικανονικὰς αἰτήσεις τῶν Βουλγάρων, οὐ δύναται ἄλλως γενέσθαι ἡ λύσις τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος, εἰμὴ διὰ συγκαλέσεως καὶ ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου. Καὶ μέχρι μὲν τούτου προεχώρησαν τὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης, ὁμολογουμένου ὅτι ἡ σεβαστὴ ἡμῶν Κυβέρνησις ἀπέσχετο πάντοτε πάσης ἐπεμβάσεως ἐν τοῖς

καθαρῶς θρησκευτικοῖς ἡμῶν πράγμασι, καθὰ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ῥητῶς ἐξεφράσθη ἐν τῷ πρὸς ἡμᾶς ὑψηλῷ τεσκερέ. Ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ οἴδαμεν ὅπως ἐκ μέρους τῶν ἐνταῦθα ἀντιπροσώπων λεγομένων ἢ ἄλλων Βουλγάρων διεφημίσθη καὶ ἐκηρύχθη, ὅτι δῆθεν ἔλαβε πέρας ἡ λύσις τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν σταλέντων σχεδίων, ἡ δὲ ψευδὴς αὕτη φήμη, διαδοθεῖσα καὶ ἐν τοῖς ἔξω μέρεσιν, ὡς ἔγνωμεν, παρέσυρε τοὺς πολλοὺς ἵνα πιστεύσωσι τοῦτο ὡς ἀληθὲς γεγονός, καίτοι, ὡς ἔφημεν, ὑπάρχει πᾶν τοὐναντίον ἕνεκα τῶν κανονικῶν λόγων καὶ ἀποδείξεων, δι' ἃς τὰ εἰρημένα σχέδια οὐ παρεδέχθησαν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας· καὶ ἐπειδὴ, ὡς ἐκ τῆς διαστροφῆς τῆς ἀληθείας, προκύπτει συκοφαντία ἄντικρυς κατὰ τῆς Ὑψ. ἡμῶν Κυβερνήσεως, σεβασθείσης ἀείποτε τὴν διατήρησιν καὶ ἀκεραιότητα τῶν θρησκευτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν πραγμάτων, καὶ τῶν παρ' αὐτῆς ἐπικεχορηγημένων προνομίων τοῦ καθ' ἡμᾶς Πατριαρχικοῦ θρόνου, διὰ ταῦτα ἔγνωμεν ἐκδοῦναι τὴν παροῦσαν Ἐγκύκλιον Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἐπιστολήν, δι' ἧς πληροφοροῦντες διαβεβαιοῦμεν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι τὸ ἀνυπόστατον τῶν διαδοθέντων ὡς πρὸς τὴν λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, καὶ ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἀπεφοιτήθη τὴν παραδοχὴν τῶν παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης σταλέντων δύο σχεδίων, ὡς ἀντικειμένων τοῖς ἱεροῖς Κανόσιν, ἵνα μὴ μονομερῶς, ἀλλὰ τῇ γνώμῃ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας γένηται ἡ περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου Ἐκκλησιαστικοῦ ἀντικειμένου ἀπόφασις ἐν Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ. Τούτου δὲ ἕνεκα ὑπάρχει ἐν φροντίδι, ἵνα, ὅσον οὔπω, διακοινώσῃ πρὸς πάσας τὰς ἁπανταχοῦ Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας τὸν σκοπὸν αὐτῆς διὰ Συνοδικῶν γραμμάτων μετὰ τῆς ἀποστολῆς καὶ τῶν λαβόντων χώραν διαφόρων ἐγγράφων πρὸς ἑκάστην αὐτῶν, ἑτοίμως ἔχουσα παρακαλέσαι αὐτὰς ἀδελφικῶς εἰς συγκρότησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῇ ἐπινεύσει τῆς σεβαστῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως. Ἐφ' ᾧ καὶ προτρεπόμεθα τὴν αὐτῆς Ἱερότητα, ὅπως μὴ μόνον αὐτὴ, ἔχουσα ἀκριβῆ γνῶσιν, ἐμμένῃ ἑδραία εἰς τὴν ἀλήθειαν ταύτην τῶν πραγμάτων, συμφώνως τῷ πνεύματι τῆς Ἐκκλησίας, ἀπεκδεχομένη τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μέχρι τοῦδε ἐνεργείας αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ τοῖς Χριστιανοῖς ἐπαρχιώταις αὐτῆς κοινοποιήσασα ταῦτα, διαφωτίσῃ αὐτούς, ἵνα μὴ ἐξαπατώμενοι ἀποπλανῶνται ἀπὸ ἀνυπάρκτων θρυλλημάτων, καθιστάμενοι ἀπερισκέπτως ὄργανα τῶν δι' ἰδίους σκοπούς ἐπιζητούντων τὴν ἀνωμαλίαν τῶν πραγμάτων καὶ τὴν ταραχὴν τῶν Χριστιανῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

1868, δεκεμβρίου 2.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος.
† Ὁ Δερκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Διδυμοτείχου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
† Ὁ Βερρίας ΩΘΩΝΙΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Φιλαδελφείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.

Ἐγκύκλιον πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος.

Ὑψηλότατε!

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀποστολὴν τῶν τελευταίων δύο σχεδίων περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐφάνη δημοσιευθὲν φυλλάδιον, οὗτινος ἀντίτυπον περικλείομεν ἐνταῦθα, περιέχον Ἕλληνιστὶ, Βουλγαριστὶ καὶ Τουρκιστὶ αὐτά τε ταῦτα τὰ σχέδια καὶ τὸν συνοδεύσαντα ταῦτα ὑψηλὸν τεσκερὲ, ἐπὶ πᾶσι δὲ, καὶ διακήρυξιν μόνον Βουλγαριστὶ πρὸς τοὺς ἁπανταχοῦ Βουλγάρους, ὡς ἐκ μέρους τῶν λεγομένων Βουλγάρων ἀντιπροσώπων, λέγουσαν, ὅτι ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις ὁριστικῶς διὰ τῶν σχεδίων τούτων ἔλυσε τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα, κατὰ συγκατάθεσιν δὲ μόνον ἀπέστειλε ταῦτα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ χάριν εὐφροσύνης ἐπιτρέπει τοῦ νὰ πρωτείνωσι ταῦτα τρίτων μέτρον, ἐν περιπτώσει μὴ παραδοχῆς τῶν σχεδίων τούτων. Μετὰ δὲ τὴν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην ἐκ μέρους τῶν Πατριαρχείων ἀποστολὴν τῆς τε ἀνασκευῆς τῶν σχεδίων καὶ τῆς ἀπαντήσεως πρὸς τὸν ὑψηλὸν τεσκερὲν διεθρυλλήθη καθ' ὅλην τὴν Κωνσταντινούπολιν ὅτι, συνεπείᾳ λύσεως, οἱ ἐνταῦθα λεγόμενοι τῶν Βουλγάρων ἀντιπρόσωποι καὶ διὰ γραμμάτων καὶ διὰ τηλεγραφημάτων εἰδοποίησαν εἰς πολλὰ μέρη τὴν κατ' αὐτοὺς λύσιν αὐτὴν καὶ προσεκάλουν τοὺς ἀρχιερεῖς τῶν Βουλγαρικῶν μερῶν, ὅπως, ἐλθόντες εἰς Κωνσταντινούπολιν, σχηματίσωσι Συνέλευσιν, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ διευθετήσωσι τὰ Ἐκκλησιαστικὰ αὐτῶν πράγματα. Τὸ Πατριαρχεῖον οὐδεμίαν σημασίαν ἠθέλησε νὰ δώσῃ εἰς ταῦτα, διότι ἡ μὲν ἔντυπος διακήρυξις ἀντιβαίνει καὶ εἰς τὴν ἔννοιαν καὶ εἰς τὴν λέξιν τοῦ ὑψηλοῦ τεσκερὲ, οἱ δὲ τοῦ τίτλου Ἀντιπροσώπου ἀντιποιούμενοι, οἱουσδήποτε καὶ ἂν τοὺς ὑποθέσῃ τις, ποτὲ δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ πιστεύσῃ τόσον νὰ παρεκτραπῶσιν, ὥστε αὐτοὶ ἀφ' ἑαυτῶν, ἐναντίον τῆς

ἐννοίας τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, νὰ στέλλωσι διακοινώσεις εἰς τοὺς λαοὺς καὶ προσκλήσεις πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐ πρὸ πολλοῦ γράμματα Ἀρχιερέων, ἔξωθεν ἐλθόντα, ἐβεβαίωσαν αὐτά τε ταῦτα πάντα καὶ πλείονα τούτων· εἰδοποιοῦσι δηλ. ὅτι οἱ ἐνταῦθα λεγόμενοι ἀντιπρόσωποι τῶν Βουλγάρων διά τε γραμμάτων καὶ τηλεγραφημάτων προσκαλοῦσιν ἀληθῶς τοὺς Ἀρχιερεῖς τούτους, ὅπως, μεταβάντες εἰς τὴν πρωτεύουσαν, λάβωσι μέρος εἰς τὴν ἐν Ὀρτάκιοϊ τοῦ Βοσπόρου συγκροτηθησομένη αὐτῶν Συνέλευσιν. Καὶ δι' ἄλλων ἐκ τῶν κατοίκων ἐκεῖ, οὓς μεταχειρίζονται ὄργανα (ἐπειδὴ πάντες οἱ κάτοικοι δὲν συμμερίζονται τὰς τοιαύτας ἀνατρεπτικὰς τῶν καθεστώτων ἰδέας των) πρεξενοῦσι πολλὰς ταραχὰς καὶ μεταξὺ αὐτῶν τῶν Χριστιανῶν Βουλγάρων, καὶ διεγείροντες μερίδας τινὰς κατὰ τῶν Ἀρχιερέων, πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως προπηλακίζουσι τούτους, καὶ ἀπειλοῦσιν ἐπὶ τέλους ν' ἀποβάλωσι καὶ τῆς Μητροπόλεως αὐτῶν. Τὸ δὲ λυπηρότερον πάντων, ὅτι μεταξὺ τῶν τοιούτων ὀργάνων διαθρυλλεῖται ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἐκ τῶν Βουλγάρων ὑπαλλήλων τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, ὡς ἐν Νύσσῃ ὁ Μουαβίνης Τζανκὼφ καὶ ἐν Βιδύνῃ ὁ Διερμηνεὺς Στογιάντσος, ἀνεψιὸς τοῦ ἐνταῦθα Ἰλαρίωνος.

Τὰ τοιαῦτα κινήματα τῶν τε ἐνταῦθα λεγομένων ἀντιπροσώπων Βουλγάρων καὶ τῶν ἐκτὸς αὐτῶν ὀργάνων, ὅσον καὶ ἂν εἶναι βέβαιον ὅτι ἐνεργοῦνται ἐνταῦθά τε καὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας, τόσον ἀφ' ἑτέρου εἶναι βέβαιον ὅτι γίνονται ἐν ἀγνοίᾳ καὶ παρὰ τὴν θέλησιν τῆς Αὐτ. σεβ. Κυβερνήσεως, ἥτις καὶ ἐπιθυμεῖ καὶ παντὶ σθένει ἐπιδιώκει τὴν ἡσυχίαν τῶν ὑπηκόων αὐτῆς, καὶ πάντοτε διεκήρυξε πανδήμως ὅτι οὐδόλως ἐπεμβαίνει εἰς τὰ θρησκευτικὰ τῶν ὑπηκόων αὐτῆς, ὡςκαὶ εἰς τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα, ἀφ' οὗ μάλιστα διὰ τοῦ ἐπισημοτέρου τρόπου ἐβεβαιώθη ὅτι εἶναι λίαν θρησκευτικόν· οὐχ ἧττον ὅμως καθῆκον ἐκπληροῦντες ἱερὸν καὶ ἀναπόφευκτον, εἰδοποιοῦμεν ταῦτα πάντα πρὸς τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν, ἐκφράζοντες συγχρόνως τὴν μεγάλην λύπην ἡμῶν διὰ τὴν θρασύτητα καὶ τόλμην τῶν ἀνθρώπων τούτων, τῶν λεγομένων ἀντιπροσώπων, οἵτινες, ἀποῤῥίψαντες πάντα φόβον καὶ συστολήν, προάγονται τοιαύτας διακοινώσεις ἐντύπους τε καὶ χειρογράφους, ἐν ὀνόματι τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, ν' ἀποστέλλωσιν ἔξω εἰς τὰς ἐπαρχίας. δι' ὧν ἡ ἡσυχία τῶν φιλησύχων κατοίκων διαταράττεται, καὶ Ἀρχιερεῖς ἄνθρωποι δηλαδὴ καὶ Ἐκκλησιαστικῶς καὶ πολιτικῶς ἐπίσημον χα-

ρακτῆρα φέροντες, περιφρονοῦνται ὑπὸ τῶν τυχόντων ἰδιωτῶν, ἐν ᾧ τὸ Πατριαρχεῖον, καί τοι Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἀνεγνωρισμένη ἐπισήμως ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, οὐδὲν μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν τελευταίων γεγονότων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰς οὐδένα τῶν Ἀρχιερέων ἔγραψεν, ἤδη δὲ, μετὰ τὰς διακοινώσεις αὐτῶν ταύτας, εὑρέθη εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ κοινοποιήσῃ ἐν περιλήψει πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας, ὅπως μένωσιν εἰς τὰς θέσεις των μέχρι τῆς κανονικῆς λύσεως τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος.

Ταῦτα τοίνυν ἐκθέτοντες εἰς γνῶσιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, παρακαλοῦμεν αὐτὴν θερμῶς, καθὼς εἰς οὐδένα ἐπιτρέπει, ἀλλὰ διὰ νόμων ἀπαγορεύει καὶ αὐστηρῶς τιμωρεῖ τοὺς ἀνακαινίζοντας τυχὸν παραιτίους ταραχῶν καὶ διχονοιῶν καὶ ὀχλαγωγιῶν μεταξὺ τῶν πιστῶν αὐτῆς ὑπηκόων, πολλῷ μᾶλλον νὰ εὐδοκήσῃ νὰ περιστείλῃ τὴν τόλμην καὶ θρασύτητα τῶν ἀνθρώπων τούτων, οἵτινες, διεγείροντες ταραχὰς καὶ ὀχλαγωγίας εἰς ὁλοκλήρους ἐπαρχίας, ἐνεργοῦσιν, ἐν τῇ παραφορᾷ αὐτῶν, διωγμὸν κατὰ τῆς θρησκείας μου καὶ τῶν προνομίων τῆς Πατριαρχικῆς θέσεώς μου, ἀμφοτέρων τῶν ὁποίων ἡ προστασία καὶ ὑπεράσπισις ἐτέθη θεόθεν ὑπὸ τὸ κραταιὸν σκῆπτρον τῆς μεγάλης Ὀσμανικῆς δυναστείας ἀπὸ πεντακοσίων ἤδη ἐτῶν, καὶ νὰ τοῖς διατάξῃ νὰ ἀναμένωσιν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ εὐταξίᾳ τὴν λύσιν τοῦ ἀναφυέντος τούτου ζητήματος διὰ τῆς νομίμου καὶ κανονικῆς ὁδοῦ, ἕως οὗ ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐπινεύσῃ νὰ δηλώσῃ τὰς ὑψηλὰς αὐτῆς σκέψεις ἐπὶ τῶν σταλέντων αὐτῇ ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου τελευταίων ἐγγράφων, καὶ κατὰ συνέπειαν νὰ δώσῃ τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς πρὸς τοὺς κατὰ τόπους διοικητὰς, ὥστε νὰ μὴ συμβαίνωσι τοῦ λοιποῦ ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τὰ τοιαῦτα ἀτοπήματα.

Τῇ 3 δεκεμβρίου, 1868.

id.) Ἀλλη Π. Ἐγκύκλιος πρός τε τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ προκρίτους λαϊκούς.

Καὶ ἄλλη Πατρ. Ἐγκύκλιος ἐξεδόθη τῇ ζ'. Ὀκτωβρίου, ἀφορῶσα τὰ περὶ Βουλγαρικῶν σχεδίων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα ... ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Πατριότητος κύρ ... καὶ τιμιώτατοι πρωεστῶτες καὶ πρόκριτοι τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Μόλον ὅτι πρὸ ὀλίγου ἐνδόντες Ἐγκυκλίους Ἐκκλησιαστικὰς ἡμῶν ἐπιστολὰς πρὸς πάντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς πρὸς ἀναίρεσιν τῶν ψευδῶν διαδοθέντων θρυλλημάτων περὶ λύσεως δῆθεν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, διεκοινώσαμεν αὐτοῖς ἐν περιλήψει τὴν ἔννοιαν τοῦ τε πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν σταλέντος ὑψηλοῦ τεσκερὲ, τοῦ συνοδεύσαντος τὰ ἀφορῶντα τὸ ζήτημα τοῦτο δύο σχέδια, καθὼς καὶ τῆς ἐκ μέρους αὐτῆς ἀπαντήσεως μετὰ τῆς συνεπισθούσης κανονικῆς ἀνασκευῆς τῶν σχεδίων, καὶ διεφωτίσαμεν αὐτοὺς ἀπέναντι τῶν γενομένων παρεξηγήσεων, ὡς ἐξ ἐκείνης τῆς ἐπιστολῆς ἡμῶν ἔγνω καὶ ἡ αὐτῆς Ἀρχιερωσύνη· ἀλλ' ἐπειδὴ πρὸς εὐρυτέραν γνῶσιν τῶν ἁπάντων, καὶ βεβαίαν πληροφορίαν ἐπὶ τῆς σπουδαίας Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης ὑποθέσεως, ἐκρίναμεν καλὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐκδοθῆναι εἰς τύπους καὶ διανεμηθῆναι κοινῶς αὐτὰ τὰ ἴδια ἐπίσημα ἔγγραφα τῆς τε Ὑψ. Πύλης καὶ τῆς Ἐκκλησίας, ὅπως ἕκαστος τῶν συνεδέλφων ἁγίων Ἀρχιερέων, καθὼς καὶ οἱ ὑπὸ τὴν Ἀρχιερατικὴν αὐτῶν προστασίαν διατελοῦντες εὐσεβεῖς Χριστιανοί, κατανοήσωσι τοὺς κανονικοὺς λόγους, δι' οὓς ἡ Ἐκκλησία ἀπεποιήθη τὴν παραδοχὴν τῶν ἐν τοῖς ῥηθεῖσι σχεδίοις ἀντικανονικῶν ἀπαιτήσεων, καὶ μέχρι τίνος σημείου διάκειται τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα· διὰ ταῦτα ἀποστέλλομεν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ἐσώκλειστα ἐν τῇ παρούσῃ Ἐκκλησιαστικῇ ἡμῶν Ἐγκυκλίῳ ἐπιστολῇ ἀντίτυπα τῶν ἐν λόγῳ ἐπισήμων ἐγγράφων, ἤτοι τοῦ ὑψηλοῦ τεσκερὲ μετὰ τῶν δύο σχεδίων καὶ τῆς ἀπαντήσεως τῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς ἀνασκευῆς ἐκείνων, καὶ συνήμα προτρεπόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως ἥ τε Ἀρχιερωσύνη αὐτῆς καὶ ὑμεῖς οἱ πρόκριτοι καὶ λοιποὶ Χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, βεβαιούμενοι ἐκ τῆς μετ' ἐπιστασίας ἀναγνώσεως αὐτῶν, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, κατὰ τὸ ἱερὸν αὐτῆς καθῆκον, οὐκ ὤφειλεν ἄλλως προσενεχθῆναι, ἢ βλέπειν, κατὰ τὰς διακελεύσεις τῶν ἱερῶν Κανόνων, πρὸς ἀκαταιτίατον διεξαγωγὴν τοῦ πρὸ πολλοῦ ἀνησυχοῦντος αὐτὴν ζητήματος τούτου, συμφρονῆτε αὐτῇ ἀπαρελλάκτως καὶ διατελοῦντες ἀνώτεροι τῶν ἐπὶ ἀσκλανήσει καὶ διαστροφῇ τῆς ἀληθείας διαβιβαζομένων φη-

μῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν.

ἀωξή, δεκεμβρίου ζ'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Βερρόιας ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.
† Ὁ Φιλαδελφείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.
† Ὁ Δυδυμοτείχου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.
† Ὁ Κορυτσᾶς ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

ιβ') Καὶ ἄλλο Π. ταχείριον πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην περὶ τῶν Βουλγαρικῶν παρατόλμων κινημάτων.

Ὑψηλότατε!

Διὰ τοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1 ῥομαζὰν καὶ 3 δεκεμβρίου ταχειρίου μου ἐσπευσα ἵνα καθυποβάλω πρὸς γνῶσιν αὐτῆς ὅσα ἐθεώρησα ἀναγκαῖα, κατὰ συνέπειαν τῶν ἐγγράφων καὶ προφορικῶν διακηρύξεων τῶν ἐνταῦθα λεγομένων ἀντιπροσώπων τῶν Βουλγάρων, διαδιδόντων ὅτι ἡ ὑψηλὴ κυβέρνησις θεωρεῖ τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα λελυμένον κατὰ τὰ δύο γνωστὰ σχέδια. Ἤδη δὲ ἔχων ἀφ' ἑνὸς προσφάτους πληροφορίας ἐκ τινων ἐπαρχιῶν, ὅτι καὶ διοικηταί τινες ἐπισήμως διεκοίνωσαν ἐπὶ συμβουλίων ὅτι λέλυται τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εἰρημένων σχεδίων, καὶ ὅτι ἐνεργοῦνται καταγραφαὶ τῶν θελόντων ἢ μὴ ἐμμένειν τοῖς καθεστῶσι· κάτοχος δὲ ὢν ἀφ' ἑτέρου γραμμάτων, ὑπογεγραμμένων παρά τε τοῦ ἐνταῦθα Μητροπολίτου Φιλιππουπόλεως Παναρέτου, τῶν δύο καθηγουμένων Παϊσίου καὶ Ἱλαρίωνος καὶ τῶν Δ. Στ. Τζομακώφ, Ζαχαρίου Χ. Γιούρωφ, Κ. Μιχαηλόφακη καὶ Γ.Σ. Τζαλόγλου, δι' ὧν οὗτοι, κοινοποιοῦντες τὴν ἐν λόγῳ λύσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας, ὡς παρὰ τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως γενομένην, προσκαλοῦσιν Ἀρχιερεῖς ὅπως μεταβῶσιν ἐνταῦθα, καὶ συγκροτήσαντες Συνέλευσιν ἐν Ὀρτάκιοϊ, ἐργασθῶσιν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διὰ ταῦτα, ὡς μὴ πιστεύων τὴν διακηρυττομένην λύσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ζητήματος παρὰ τῶν οὕτω πως διατεινομένων, ἅτε δὴ στερούμενος τοιαύτης ἐπισήμου κοινοποιήσεως καὶ ἐπηρεαζόμενος ἅμα ἐπὶ τῆς ἰδέας ὅτι ταῦτα πάντα ἐνεργοῦνται ἐν ἀγνοίᾳ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήτεως, εὑρίσκομαι εἰς τὴν ἀνάγκην ἵνα διαμαρτυρηθῶ ἐπισήμως ἀνώπιον τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως κατὰ

τέλθω πάντα τὰ ἁρμόδια μέτρα, ὅπως ἐπανέλθωσιν οὗτοι εἰς τὰ καθήκοντα αὐτῶν· καὶ ἐπειδὴ εἰμὶ πεπεισμένος ὅτι τὰ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ βερατίῳ ὑπὸ τοσούτων ἐνδόξων Σουλτάνων κεχορηγημένα προνόμια, ἐν ἐκ τῶν ὁποίων εἶναι τὸ ἔρχεσθαι τοὺς Ἀρχιερεῖς ἐν τῇ πρωτευούσῃ καὶ ἀπέρχεσθαι τῇ ἀδείᾳ τοῦ Πατριάρχου, εἰσὶν ἐν πλήρει ἐνεργείᾳ δι' ὅλους τοὺς Ἀρχιερεῖς, παρακαλῶ τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα νὰ ἐκδώσῃ τὰς ἀναγκαίας διαταγὰς καὶ ὑποχρεώσῃ αὐτοὺς ἵνα διὰ τοῦ πρώτου ἀτμοπλοίου ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ ἴδια. 1868, δεκεμβρίου 20.

ιδ') Παραλήψεως τριῶν Βουλγάρων Ἀρχιερέων.

Τὴν κγ'. δεκεμβρίου τέσσαρα λαϊκὰ μέλη τῆς λεγομένης Βουλγαρικῆς Ἐπιτροπῆς, μεταβάντα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐνεχείρισαν τῷ Οἰκ. Πατριάρχῃ τὴν παρὰ πάδας ἀπὸ τοῦ τῆς Κ]πόλεως Πατριαρχικοῦ θρόνου παραίτησιν τῶν Ἀρχιερέων Φιλιππουπόλεως Παναρέτου, Σοφίας Δωροθέου καὶ Λοφτσοῦ Ἱλαρίωνος, οἷς ἠκολούθησε μετ' οὐ πολὺ καὶ ὁ Βιδύνης Ἄνθιμος.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ κάτοικοι τῶν ἐπαρχιῶν ἡμῶν, Βούλγαροι τὸ γένος, ἀπὸ ὀκτὼ ἤδη ἐτῶν διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους ἐξέθεσαν αὐτοί τε καὶ ὅλον τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος διὰ γενικῶν αὐτῶν ἀναφορῶν πρὸς τὴν σεβ. Κυβέρνησιν, καὶ τοὺς ὁποίους κάλλιστα γινώσκει ἡ Μ. Ἐκκλησία, ἡ ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη συζητοῦσα τὸ Βουλγαρικὸν Ἐκκλησιαστικὸν ζήτημα, διεκήρυξαν πανδήμως ἐκ τοτε, ὅτι δὲν ἀναγνωρίζουσι τὴν ἐπ' αὐτῶν Ἐκκλησιαστικὴν δικαιοδοσίαν καὶ κυριαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἑπομένως καὶ τὴν κυριαρχίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἀποστελλομένων αὐτοῖς κανονικῶν αὐτῶν Ἀρχιερέων, τῶν τοῦτο ἀναγνωριζόντων. Ἐπειδὴ δὲ ἡμεῖς, κατὰ τὴν καθεστῶσαν τάξιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐξηκολουθήσαμεν ἀναγνωρίζοντες Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἀρχὴν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, οἱ ἐπαρχιῶται ἡμῶν, παύσαντες ἀπὸ τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν τὰ κανονικὰ ἡμῶν ὀνόματα, δὲν παραδέχονται ἡμᾶς κατ' οὐδένα τρόπον ἵνα μεταβῶμεν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἡμῶν, ἢ, εὑρισκόμενοι ἐκεῖ, νὰ διαμένωμεν ἐν αὐταῖς, ἐκτελοῦντες τὰ ἀρχιερατικὰ ἡμῶν καθήκοντα. Τὸ δὲ Πατριαρχεῖον ἐν ὅλῳ τῷ διαστήματι τούτῳ ἐπιμένον διέταττεν ἡμᾶς, ἵνα ἀπέλθωμεν καὶ διαμένωμεν ἐν ταῖς ἡμετέραις ἐπαρχίαις, πραγματοποιοῦντες ἐν αὐταῖς τὰς κυριαρχικὰς αὐτοῦ διαταγάς, ἐναντίον τῆς ἐθνικῆς θα-

τῶν τοιούτων αὐθαιρέτων κινημάτων τῶν ὑπογραψάντων τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος πρόσκλησιν, ὡς προφανῶς παραβιαζόντων τὰ κανονικὰ δικαιώματα τῆς θρησκείας μου καὶ τὰ προνόμια τοῦ Πατριαρχείου περὶ τῆς νομίμου καὶ ὁριστικῆς λύσεως τοῦ ζητήματος, καθὼς καὶ κατὰ τῆς ἐν Ὀρτάκιοϊ προπαρασκευαζομένης συγκροτηθῆναι Συνελεύσεως. Ἐφ' ᾧ περ καὶ αὖθις θερμῶς ἐπικαλοῦμαι τὴν σύντονον καὶ ταχεῖαν ἐνέργειαν τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως εἰς τὸ νὰ παρεμποδίσῃ τὴν εἰς τὴν πρωτεύουσαν εἴσοδον τῶν ἄνευ ἀδείας Πατριαρχικῆς τυχὸν κινησάντων καὶ παριμενομένων παρ' αὐτῶν Ἀρχιερέων. 1868, δεκεμβρίου 13.

ιγ') Καὶ ἄλλο Π. ταχύριον πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην περὶ τῆς ἄνευ ἀδείας ἀφίξεως εἰς Κωνσταντινούπολιν τῶν Βουλγάρων Ἀρχιερέων Σοφίας καὶ Λοφτσοῦ.

Ὑψηλότατε!

Πληροφορηθεὶς ὅτι οἱ ἐνταῦθα λεγόμενοι ἀντιπρόσωποι τῶν Βουλγάρων ἐξέδωκαν ἐπιστολὰς, προσκαλοῦντες Ἀρχιερεῖς Βουλγαρικῶν ἐπαρχιῶν, ὅπως ἔλθωσιν ἐνταῦθα καὶ συγκροτήσωσι Σύνοδον εἰς Ὀρτάκιοϊ, ἐθεώρησα καθῆκόν μου ὅπως ἐγκαίρως διαμαρτυρηθῶ κατὰ τῆς τοιαύτης πράξεως αὐτῶν ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, καὶ παρεκάλεσα αὐτὴν θερμῶς συγχρόνως, ὅπως λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα δραστήρια μέτρα εἰς τὴν παρεμπόδισιν τοῦ ἀτόπου σχεδίου αὐτῶν τούτου, καὶ μὴ ἔλθωσιν Ἀρχιερεῖς εἰς Κωνσταντινούπολιν. Ἔχει δὲ ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης ἀνὰ χεῖρας τὸ ἀπὸ 13 δεκεμβρίου περὶ τούτου ταπεινόν μου ἔγγραφον. Ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης εἶχε τὴν ὑψηλὴν εὐαρέσκειαν ὅπως μοὶ διαμηνύσῃ ἐπισήμως διὰ τοῦ Καπου-Κεχαγιᾶ νὰ μένω λίαν ἥσυχος, διότι ἐλήφθησαν ἀπὸ μέρους τῆς Ὑψηλῆς Κυβερνήσεως τὰ ἀναγκαῖα μέτρα. Τοιαύτη ὑψηλὴ διαμήνυσις βεβαίως εἶχε τὴν ἰσχὺν εἰς τὸ νὰ καταπαύσῃ τὴν δικαίαν ταραχὴν τῶν Πατριαρχείων· ἀλλὰ δυστυχῶς, Ὑψηλότατε, τὸ πρᾶγμα δὲν ἀπέβη κατὰ τὰς προσδοκίας μου· διότι δύο Ἀρχιερεῖς, ὁ Σοφίας Δωρόθεος καὶ ὁ Λοφτσοῦ Ἱλαρίων ἀπετόλμησαν καὶ ἦλθον χθὲς πρὸς ἑσπέραν διὰ τοῦ ἀτμοπλοίου τῆς Βάρνης εἰς Κωνσταντινούπολιν. Κατανοεῖ βεβαίως ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης πόσον τὸ κίνημα αὐτῶν τοῦτο ἀντίκειται εἰς τὰ καθήκοντα τῆς πειθαρχίας αὐτῶν πρὸς τὴν πνευματικὴν ἀρχήν των. Ἐπίσης κατανοεῖ ἡ Ὑμετέρα ὑψηλὴ περίνοια ὅτι δὲν δύναμαι νὰ φανῶ ἀδιάφορος, ἀλλ' ἐξ ἐναντίας ὀφείλω νὰ μὲ

λήσεως καὶ τῆς γενικῆς ἀντιστάσεως τῶν λογικῶν ἡμῶν ποιμνίων, ἐπιμενόντων νὰ μὴ ἀναγνωρίζωσιν ἡμᾶς διὰ κανονικοὺς αὐτῶν Ἀρχιερεῖς, ἐν ὅσῳ ἀναγνωρίζομεν τὴν ἐφ' ἡμῖν κυριαρχίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ μνημονεύομεν τοῦ κανονικοῦ ὀνόματος τοῦ κατὰ καιρὸν Πατριάρχου, καὶ οὕτως ἡ θέσις ἡμῶν, δεινουμένη καθ' ἑκάστην, ἔφθασεν εἰς τὸ μὴ περαιτέρω· ἄλλως τε, καὶ ἡ ἐν ταῖς λοιπαῖς Βουλγαρικαῖς ἐπαρχίαις Ἐκκλησιαστικὴ κατάστασις κατήντησε θρησκευτικῶς ἔτι ἀξιοθρηνοτέρα, διότι, συνεπείᾳ τῆς διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους παρατεινομένης ἐν αὐταῖς ἐλλείψεως ἀρχιερατικῆς ἐπισκέψεως, μένουσιν ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν ὁλόκληροι χῶραι, χωρία καὶ ἐνορίαι ἄνευ ἱερέων, καὶ ὡς ἐκ τούτου ἄνευ ἐκκλησιῶν, οὐσῶν κεκλεισμένων, καὶ οὕτως, οἴμοι! καὶ βρέφη γεννηθέντα ἀπεβίωσαν ἀβάπτιστα, καὶ ἄνθρωποι εὐσεβεῖς πάσης ἡλικίας καὶ τάξεως, μὴ ἀξιωθέντες τῶν τελευταίων θρησκευτικῶν παρηγοριῶν τῆς Ἐκκλησίας, ἀπέθανον καὶ ἄνευ τῶν νενομισμένων ἐτάφησαν, καὶ πλεῖστα ἄλλα παρόμοια καὶ σπαραξικάρδια ἐπισυνέβησαν καὶ συμβαίνουσι. Καὶ ἐπειδὴ δυστυχῶς ἡ ἀφόρητος αὕτη κατάστασις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων, γενικὴ οὖσα καθ' ἅπασαν τὴν Βουλγαρίαν, διατελεῖ ἀθεράπευτος, καὶ πᾶς συμβιβασμὸς τοῦ λοιποῦ ἀπεδείχθη ἀνέφικτος· διὰ τοῦτο ἡμεῖς οἱ ὑποφαινόμενοι ταπεινοὶ Ἀρχιερεῖς, οἱ μέχρι τοῦδε κανονικὰ μέλη τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ διατελοῦντες, μὴ δυνάμενοι ἄνευ τύψεως καὶ ἀλγεινῆς δήξεως τῆς Ἀρχιερατικῆς ἡμῶν συνειδήσεως νὰ ἀνεχώμεθα τὴν τοιαύτην ἐκ ρυθμον καὶ ψυχοβλαβῆ Ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν, ἀπεφασίσαμεν νὰ παραιτηθῶμεν τῆς πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ὑπηρεσίας ἡμῶν, καὶ παραιτούμεθα αὐτῆς διὰ τῆς παρούσης ἐνυπογράφου καὶ κανονικῆς ἡμῶν πράξεως, καὶ ἐπὶ τῷ ἱερῷ καὶ ἁγίῳ σκοπῷ, ὅπως, τὸ ἐφ' ἡμῖν, συντελέσωμεν εἰς τὴν νόμιμον Ἐκκλησιαστικὴν τῶν Ὀρθοδόξων ὁμογενῶν ἡμῶν διοίκησιν καὶ τὴν ἐντελῆ διόρθωσιν καὶ θεραπείαν τῆς διαληφθείσης ἀτάκτου καταστάσεως Ἐκκλησιαστικῆς, ἐπανακάμπτοντες εἰς τὴν ἀρχαίαν κανονικὴν αὐτοκέφαλον Ὀρθόδοξον Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν, ἣν ὅλος ὁ Βουλγαρικὸς κλῆρος καὶ λαὸς ἀναγνωρίζει, ἀφιερόνομεν τὴν ἀρχιερατικὴν ἡμῶν ὑπηρεσίαν εἰς τὸν θρόνον αὐτῆς, ἧς τὰ λοιπὰ προσόντα ἀκολούθως ὁρισθήσονται.

Ὅθεν βαθυσεβάστως παρακαλοῦμεν τὴν Ὑμ. προσκυνητὴν ἡμῶν Παναγιότητα, ἵνα, ὡς ἄλλοτε ὁ ἀοίδιμος Σαμουὴλ Πατριάρχης

ἐπὶ τῇ βάσει τῶν εὐχῶν κλήρου τε καὶ λαοῦ, ὡς τὰ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις πρακτικὰ διαδηλοῦσι, παρεδέχθη ὡς κανονικὰς τὰς παραιτήσεις τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων ἐκ τῆς ἀρχιερατικῆς αὐτῶν ὑπηρεσίας πρὸς τοὺς ἀρχιεπισκοπικοὺς θρόνους Ἀχρίδος καὶ Ἰπεκίου καὶ τὴν ὑποταγὴν αὐτῶν μετὰ τῶν ἑαυτῶν ποιμνίων εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἄνευ Συνοδικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Τόμου καὶ ἄνευ ἐγκρίσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, οὕτως εὐδοκήσασα καὶ ἡ σεπτοτάτη ἡμῶν αὐτῆς κορυφὴ παραδεχθῇ τὰς ἐκ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου παραιτήσεις ἡμῶν, καὶ τὴν μετὰ τῶν λογικῶν ἡμῶν ποιμνίων Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ὑποταγὴν ὑπὸ τὴν διαληφθεῖσαν Βουλγαρικὴν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησίαν, ἥτις ἦτο, ἔστι καὶ ἔσεται εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα ἡνωμένη πνευματικῶς μετὰ τῆς ἐν Κων]πόλει καὶ τῶν ἁπανταχοῦ αὐτοκεφάλων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, τηροῦσα τὰ αὐτὰ δόγματα, τὰς αὐτὰς παραδόσεις, τὰ αὐτὰ μυστήρια καὶ τοὺς αὐτοὺς ἱεροὺς Κανόνας μετ' ἐκείνων. Οὕτω τότε καὶ ἡμεῖς, ὑποταγέντες εἰς ταύτην τὴν Ἐκκλησίαν, πιστεύομεν ἀδιστάκτως ὅτι δὲν ἀθετοῦμεν τὸν ἐπὶ τῆς ἱερᾶς ἡμῶν χειροτονίας δοθέντα παρ' ἡμῶν ὅρκον ὑποταγῆς, ἀλλὰ μεταθέτομεν τοῦτον εἰς ὑποταγὴν ἐν ἄλλῃ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ, ἀδελφῇ καὶ ὁμόφρονι κατὰ πάντα τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ. Ὅθεν παρακαλοῦμεν ὅπως, παραδεχθεῖσα, ὡς εἴρηται, τὴν παροῦσαν ἡμῶν παραίτησιν, διατάξῃ νὰ καταχωρηθῇ αὕτη ἐν τοῖς κώδιξι τῶν Πατριαρχείων.

Ἐξαιτούμενοι δὲ τὰς παναγίας αὐτῆς εὐχὰς καὶ εὐλογίας ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὸ ἱερὸν ἡμῶν τοῦτο ἔργον, διατελοῦμεν.

Τῇ 20 δεκεμβρίου, 1868, Ὀρτάκιοι.

Τῆς ὑμετέρας Θ. σοφωτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῖν
Παναγιότητος
ταπεινότατοι

† Ὁ Φιλιππουπόλεως ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ.
† Ὁ Σοφίας ΔΩΡΟΘΕΟΣ.
† Ὁ Λοφτσοῦ ΙΛΑΡΙΩΝ.

ιϛ') Ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς παραιτηθέντας Βουλγάρους Ἀρχιερεῖς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα Σοφίας κὺρ Δωρόθεε καὶ θεοφιλέστατε

Ἐπίσκοπε Λοφτσοῦ κὺρ Ἱλαρίων, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ κτλ. Παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν ἐπληροφορήθημεν, ὅτι ἡ τε σὴ Ἱερότης καὶ ἡ σὴ Θεοφιλία ἀρτίως εἰς Βασιλεύουσαν καταπλεύσαντες, ἐνεδημήσατε αὐτοπλήτως ἐν τῷ κατὰ τὸν Βόσπορον χωρίῳ Ὀρτάκιοϊ, ὅπου οἱ κανονικῶς καθῃρημένοι τεκταίνονται καὶ δολοπλοκοῦσι τὴν κατὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας ἐπανάστασιν. Ὅσον παράδοξον τὸ τόλμημα τοῦτο, τοσοῦτο κατελελύπηκεν ἡμᾶς, οὐκ ἔχοντας ἐννοῆσαι πῶς ποτ' Ἀρχιερεῖς εὐσυνείδητοι καὶ εὔορκοι, τῷ Ἀποστολικῷ καὶ Πατριαρχικῷ τούτῳ θρόνῳ Ἐκκλησιαστικῶς ὑποκείμενοι, ἀτολμήσατε, ἄνευ ἀδείας τοῦ κανονικοῦ ὑμῶν Πατριάρχου, ἐνδημῆσαι οὐκ ἐπ' ἀγαθῷ οὔθ' ὑμῖν αὐτοῖς, οὔτε τοῖς ὑμετέροις ποιμνίοις. Εἰ γὰρ καὶ λόγοι τυχὸν λίαν κατεπείγοντες ἠνάγκαζον ὑμᾶς ἐγκαταλιπεῖν τὰ ποίμνια, πρὸ τοῦ λαβεῖν θῆθεν τὸν καιρὸν τοῦ διαμηνῦσαι τὰ αἴτια πρόσηκόντως πρὸς τὴν οἰκείαν πνευματικὴν ἀρχήν, ὠφείλετε ὅμως, ἅμα ἐνθάδε παραιωθέντες, τὴν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τραπέσθαι σπουδῇ τῇ πάσῃ, πρὸς τὸ δικαιολογῆσαι ἀπὸ ζώσης φωνῆς παραυτίκα τὸ ἀπρόσπτον καὶ κατασκευσμένον τῆς ἐνδημίας, ἄλλων τε μεμνημένοι, ὅσων εἰκὸς τοῖς Ἀρχιερεῦσι, καὶ δὴ καὶ τῶν Κανόνων, ὅσοι κεῖνται κατὰ Κληρικῶν καὶ Ἐπισκόπων ἀνταρτῶν ἢ λειποτακτούντων. Καίτοι γε αὐτὰ τὰ εἰς τὰς ἡμετέρας χεῖρας περιελθόντα στασιαστικὰ καὶ προσκλητήρια γράμματα, ἃ πρὸς ἑνίους τῶν ἁγίων καὶ φιλησύχων Ἀρχιερέων ἐπαπελύσατε, αἴρουσι πᾶσαν προφασιολογίαν καὶ προσποίησιν. Παρ' οὐδὲν δὲ θέμενοι τὴν τήρησιν τοῦ ἱεροῦ καὶ ἀπεραιτήτου καθήκοντος τῆς πειθαρχίας, προσενολμήσατε καί τι πλέον ἐπὶ μείζονι ὕβρει καὶ καταφρονήσει τῆς τε πνευματικῆς ὑμῶν ἀρχῆς καὶ τοῦ οἰκείου Ἐπισκοπικοῦ ἐπαγγέλματος· καὶ γὰρ καὶ ἔγγραφον ἀπηυθύνατε ἡμῖν ἐπὶ ἀτόπῳ νομιμοποιήσει τῆς παρανόμου καὶ κατακρίτου ὑμῶν ἀνταρσίας. Καὶ δὴ τοῦτο μὲν τὸ ἔγγραφον, οἷα παράλογον, παράτολμον καὶ ἀντικανονικότητος γέμον, καὶ ἑπομένως ἐξυβριστικὸν, ἐν μέρει μὲν, τοῦ κανονικοῦ ὑμῶν Πατριάρχου, ἐν γένει δὲ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, ἣ πνευματικῶς τε καὶ κανονικῶς ὑπόκεισθε, ἐπιστρέφεται τοῖς πέμψασιν ἀποδοκιμασθὲν ὁλοκλήρως· ὑμεῖς δὲ οἱ ἐπιστείλαντες αὐτὸ, διατελοῦντες ὑποκείμενοι Ἐκκλησιαστικῶς τε καὶ πειθαρχικῶς τῇ καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ· οὐδεὶς γὰρ δύναται λῦσαι ἀφ' ἑαυτοῦ τὸν ὃν τυγχάνει δεδωκὼς ὅρκον, οὔτε αὐτὸς ἑαυτὸν ἀπαλλάξαι τῆς ἐκ

τούτου ἐπικειμένης αὐτῷ ὑποχρεώσεως, ἀλλὰ πάντως ἔστιν ἐπίορκος, παρὰ τὸν ὅρκον αὐτοῦ φανεὶς πράττων· ὀφείλετε καὶ Ἐκκλησιαστικῶς ἐντέλλεσθε, ἅμα τῷ λαβεῖν τὴν παροῦσαν Ἐκκλησιαστικὴν ἐπιστολὴν, ταχὺ φροντίσαι περὶ τοῦ ἐπανελθεῖν ἀπροφασίστως ἐκεῖσε, ὅθεν οὐ καλῶς κατήλθετε, ἵνα δὴ εὕρητε τὴν Ἐκκλησίαν ἐπιεικῆ καὶ συγγνωμονεστέραν, ἐφ' οἷς ὅπως ποτὲ βαρέως προημαρτήκατε, μέχρις οὗ, σὺν Θεῷ, δοθῇ εἰς τὸ Βουλγαρικὸν τοῦτο ζήτημα ἡ νόμιμος καὶ κανονικὴ λύσις πρὸς ἡσυχίαν ὑμῶν τε καὶ ἡμῶν, ὅτε καὶ τὸ ἐπισταλὲν ὑμῖν γράμμα ἡμῶν φανήσεται ὅσης κανονικῆς ἀκριβείας καὶ ὀρθότητος ἔχεται. Ἄλλως γνῶτε, ἀδελφοὶ, ὅτι ἐσεσθε ὑπόλογοί τε καὶ ὑπεύθυνοι πᾶσι τοῖς ἐκ τῶν Κανόνων τεταγμένοις ἐπιτιμίοις.

Ἐκ δὲ τούτων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νουθετημάτων ὁδηγηθήτω καὶ ὁ ἱερώτατος Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως κὺρ Παναρέτος εἰς τὸ ἱερὸν καθῆκον τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ὑποταγῆς καὶ πειθαρχίας, ἔργῳ καὶ λόγῳ εὐγνωμόνως καὶ φρονίμως ἀναλογιζόμενος τὴν μέχρι τοῦδε μακρόθυμον ἀνοχὴν τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ μητρὸς καὶ εὐεργέτιδος καὶ κυριάρχου Ἐκκλησίας. Καὶ ταῦτα μὲν ἀπὸ κηδεμονικῆς καὶ φιλαδέλφου προνοίας ὑπὲρ ὑμῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις κτλ.

φωξή, δεκεμβρίου κδ'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀδελφός.

ις') *Σχέδιον τῆς Α. Θ.Π. πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος.*

1ον. Αἱ ἐν Βουλγαρίᾳ Ἐπαρχίαι, συναπαρτίζουσαι ἴδιον Θέμα τῆς περιφερείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὑπὸ τὸ ὄνομα Θέμα Βουλγαρικόν, ἀπολαύσουσιν ἰδιαιτέρων τινῶν Ἐκκλησιαστικῶν προνομίων.

2ον. Ὁ ἐν τῷ Θέματι τούτῳ, κατὰ τὸ Συνταγμάτιον, ἀνώτερος τῇ τάξει Μητροπολίτης ἐστὶν ὁ κανονικὸς Ἔξαρχος ὅλου τοῦ Θέματος.

3ον. Τοὺς ἐν τῷ Θέματι τούτῳ ὑπάρχοντας Ἐπισκόπους ἡ Ἐκκλησία προθύμως τιμήσει εἰς Μητροπολίτας, ἐὰν ἀπὸ κοινοῦ ζητηθῇ τοῦτο.

4ον. Ὁ τε Ἔξαρχος καὶ πάντες οἱ τοῦ Θέματος Μητροπολῖται μνημονεύουσι κανονικῶς τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου.

5ον. Ἅπαντες οἱ τοῦ Θέματος Μητροπολῖται, συνερχόμενοι ἐκ περιτροπῆς, τακτικῶς ἢ ἐκτάκτως, περὶ τὸν οἰκεῖον Ἔξαρχον, συγκροτοῦσιν ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτοῦ Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον, ἀγρύπνως φροντίζουσαν περὶ τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς εὐταξίας, συνῳδὰ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς θεσμοῖς καὶ Κανόσι, καὶ κατὰ τὰ πατροπαράδοτα ἤθη τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ θεωροῦσαν πάσας τὰς Ἐκκλησιαστικὰς καὶ λοιπὰς ὑποθέσεις τῶν Χριστιανῶν τοῦ Θέματος. Αἱ δὲ ἀποφάσεις τῆς Συνόδου ταύτης ἔχουσι κῦρος ἐπαρχιακὸν καὶ ἐπιτόπιον, σωζομένου τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκκλήτου πάντοτε τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

6ον. Ἡ Σύνοδος τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος ὀφείλει ὁρίσαι τὰ τῆς ἐνεργείας αὐτῆς καὶ δι' ἰδικοῦ Κανονισμοῦ, ἐγκεκριμένου ὑπὸ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας.

7ον. Ἡ Ἐπαρχιακὴ αὕτη Σύνοδος ἐγγράφει ἐν ἰδίῳ βιβλίῳ, μετ' ἀκριβῆ δοκιμασίαν καὶ ἔρευναν, τὰ ὀνόματα καὶ τὰ προσόντα τῶν εἰς Ἀρχιερατείαν ἐκλεξίμων Κληρικῶν, τῶν ἀπὸ παντὸς τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος.

8ον. Αἱ ἐκλογαὶ τῶν Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος ἐνεργοῦνται παρὰ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου ἐπὶ τῶν ἐν τῷ εἰρημένῳ ἐπαρχιακῷ καταλόγῳ τῶν ἐκλεξίμων, φυλαττομένου τοῦ κανονικοῦ κύρους τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ· αἱ δὲ χειροτονίαι τελοῦνται κατὰ Πατριαρχικὴν ἔκδοσιν, εἴτε ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου, εἴτε ἐν τῇ χηρευούσῃ Μητροπόλει ἢ Ἐπισκοπῇ.

9ον. Τὰ Ἀρχιερατικὰ διπλώματα (βεράτια) τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος αἰτῶν ὁ Πατριάρχης παρὰ τῆς Ὑψηλῆς Πύλης, πέμπει πρὸς τὴν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον, ἵνα δι' αὐτῆς ἐγχειρισθῶσι πρὸς τοὺς χειροτονηθέντας.

10. Ἡ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος ἐξαιτεῖται παρὰ τοῦ Πατριάρχου πᾶν, οὗ ἂν χρήζῃ (οἷον, ἅγιον μῦρον καὶ τὰ τοιαῦτα), καὶ ἀναφέρεται πρὸς αὐτὸν περὶ πάσης Ἐπαρχιακῆς ὑποθέσεως, ἀπαιτούσης τὴν Πατριαρχικὴν προστασίαν καὶ συνδρομήν, ἄλλην τε καὶ τὴν παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Κυβερνήσει.

11ον. Ἡ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος φροντίζει ὅπως συστηθῶσιν ἐν τῷ Βουλγαρικῷ Θέματι τὰ ἀναγκαῖα Ἱερατικὰ Σχολεῖα πρὸς μόρφωσιν τοῦ κατωτέρου Κλήρου, καθὼς καὶ μία Θεολογικὴ Σχολὴ ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς Συνόδου, συντηρουμένη κοινῇ δαπάνῃ ἁπάντων τῶν τοῦ Θέματος Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου Βουλγαρικοῦ λαοῦ. Δύναται δὲ πέμπειν καὶ ἀριθμόν τινα ἱεροσπουδαστῶν Βουλγαροπαίδων εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογικὴν Σχολὴν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας.

12ον. Ἡ τάξις τῶν Σταυροπηγίων Μοναστηρίων τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου διατελέσει ἀναλλοίωτος.

13ον. Ἐὰν ἔν τισι τῶν ἐν τῷ Βουλγαρικῷ Θέματι ἐκκλησιῶν αἱ ἱεραὶ ἀκολουθίαι ἀναγινώσκωνται Ἑλληνιστί, ἐν δέ τισι τῶν ἐκτός, Σλαβιστί, καὶ τοῦ λοιποῦ διατελέσει τὸ αὐτὸ γινόμενον, πλὴν ἐάν, κοινῇ συμφωνίᾳ πάντων τῶν συνενοριτῶν ἢ συνδημοτῶν, ἐξαιτηθῇ ἡ τοῦ Μητροπολίτου ἄδεια πρὸς οἱανδήποτε τῆς γλώσσης μεταβολήν· τὸ μέρος δὲ, ὅπερ δὲν εὐαρεστεῖται εἰς τὴν γλῶσσαν, ἧς ἡ χρῆσις ἀνέκαθεν ἐξακολουθεῖ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκείνῃ, δύναται νὰ κτίσῃ ἰδίαν ἐκκλησίαν· τὸ δικαίωμα ὅμως ἔσεται πάντοτε τὸ καθεστώς.

14ον. Τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος ἱερῶν ἐκκλησιῶν ὁ Κλῆρος ἀπαραιτήτως ὑπάγεται ὑπὸ τὴν ἄμεσον ποιμαντικὴν ἐποπτείαν καὶ κανονικὴν ἐξάρτησιν τοῦ κατὰ τόπον Ἐπισκόπου, οὗ καὶ μνημονεύει, παρ' οὗ καὶ διορίζεται καὶ κρίνεται καὶ παύεται, κατὰ τοὺς ἱεροὺς Κανόνας. Ἑπομένως καὶ ἡ ἐν Παλατᾷ κειμένη ἱερὰ ἐκκλησία τοῦ ἁγίου Στεφάνου, ἡ ὑπὸ Βουλγάρων συντηρουμένη, ὑπάγεται εἰς τὰς αὐτὰς κανονικὰς διατάξεις, χορηγουμένου αὐτοῖς, ἐὰν θέλωσι, τοῦ δικαιώματος τοῦ ἔχειν ἰδιον Τιτουλάριον Ἐπίσκοπον, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν ἐν τῇ Πατριαρχικῇ ἐνορίᾳ κειμένων ἐπισημοτέρων ἐκκλησιῶν.

15ον. Ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου οἱ Μητροπολῖται τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος ἀπολαύουσιν, ὡς ἐκλογεῖς καὶ ὡς ἐκλέξιμοι, τῶν αὐτῶν δικαίων, ὧν καὶ οἱ λοιποὶ τοῦ θρόνου Μητροπολῖται.

16ον. Ὅσοι τῶν Μητροπολιτῶν ἢ Ἐπισκόπων τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος, ἕνεκα ἰδίων ἢ Ἐπαρχιακῶν ὑποθέσεων, ἀναγκάζονται μεταβῆναι εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἰσχύουσι καὶ ἐπ' αὐτῶν αἱ αὐταὶ κανονικαὶ διατυπώσεις, ὅσαι καὶ περὶ τῆς λοιπῆς ἱεραρχίας τοῦ θρόνου.

17ον. Οἱ ἐκ τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος τυχὸν ἐνδημοῦντες εἰς Κωνσταντινούπολιν Μητροπολῖται χοροστατοῦσιν ἐπ' ἐκκλησίας, ἢ καὶ παρεδρεύουσιν ἐν τῇ Συνόδῳ, κατὰ πρόσκλησιν τιμητικὴν τοῦ Πατριάρχου, ἀπαραλλάκτως, καθὼς καὶ οἱ λοιποὶ τυχὸν ἐνδη-

μοῦντες Μητροπολῖται τοῦ θρόνου, οἱ μὴ ὄντες ἐνεργείᾳ μέλη Συνοδικά.

18ον. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει νομίμως ἀνεγνωρισμένοι λαϊκοὶ ἀντιπρόσωποι τοῦ Θέματος τούτου, προσκαλοῦνται καὶ αὐτοὶ εἰς ἐκείνας τὰς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις γενικὰς Συνελεύσεις, εἰς ὅσας καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι ἄλλων Ἐπαρχιῶν.

ιζ') Τὸ τελευταῖον σχέδιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρον Α'. Ἐκ τῶν κατωτέρω ἀριθμουμένων Ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν καὶ χωρῶν συνιστᾶται, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία, ἓν ἰδιαίτερον Ἐκκλησιαστικὸν Θέμα, ἀπολαῦον πλήρους ἐσωτερικῆς αὐτοδιοικήσεως ὡς πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικά.

Ἄρθρ. Β'. Ὁ ἐν τῷ Θέματι τούτῳ ἀνώτερος τῇ τάξει Μητροπολίτης ἔστιν Ἔξαρχος τοῦ ὅλου Θέματος, ἐνταὐτῷ δὲ καὶ κανονικὸς πρόεδρος τῆς περὶ αὐτὸν ἐσομένης Βουλγαρικῆς διαρκοῦς Συνόδου.

Ἄρθρ. Γ'. Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν τοῦ ῥηθέντος Θέματος κανονισθήσονται δι' ἰδιαιτέρου Κανονισμοῦ, καθυποβληθησομένου εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως, δυνάμει τοῦ ὁποίου Κανονισμοῦ θέλει κωλύεται πᾶσα ἔμμεσος ἢ ἄμεσος ἀνάμιξις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐν τῇ διοικήσει τοῦ ῥηθέντος Θέματος, καὶ ἰδίως, ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν Ἀρχιερέων αὐτοῦ, καὶ δὴ καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἐξάρχου.

Ἅμα δὲ ἐκλεγομένου τοῦ ῥηθέντος Ἐξάρχου, ἡ τῆς Ἐξαρχίας Σύνοδος ὀφείλει ἀναφέρεσθαι πρὸς τὸν Οἰκ. Πατριάρχην, ὅστις θέλει χορηγεῖ, ὅσον τάχιον, τὴν πρὸς χειροτονίαν αὐτοῦ προσήκουσαν Πατριαρχικὴν ἔκδοσιν.

Ἄρθρ. Δ'. Ὁ ῥηθεὶς Ἔξαρχος διορίζεται δι' ὑψηλοῦ Αὐτοκρ βερατίου, μνημονεύει δὲ κανονικῶς τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου.

Ἄρθρ. Ε'. Ὁ ῥηθεὶς Ἔξαρχος θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἀναφέρεσθαι διὰ πᾶσαν ὑπόθεσιν, ἀφορῶσαν τὴν Ἐξαρχίαν αὐτοῦ, εἰς τὰς διοικητικὰς ἀρχάς, εἴτε τῆς Ἐξαρχίας αὐτοῦ, εἴτε τῆς πρωτευούσης, ἀπ' εὐθείας καὶ δι' ἰδίων ἐκθέσεων· ἰδίως δὲ τὰ παρὰ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως χορηγηθησόμενα βεράτια ἐκδοθήσονται ἐπὶ ταῖς παρὰ τοῦ ῥηθέντος Ἐξάρχου πρὸς τὴν Ὑψ. Κυβέρνησιν καθυποβληθησομέναις ἐκθέσεσιν.

Ἄρθρ. Ϛ'. Ἐὰν συμπέσωσιν Ἐκκλησιαστικαὶ καὶ θρησκευτικαὶ

ἐντολαὶ, χρήζουσαι, πρὸς συντήρησιν καὶ ἐμπέδωσιν τοῦ Ὀρθοδόξου πολιτεύματος, κοινῆς σκέψεως καὶ συμπράξεως, ἡ Σύνοδος τῆς ῥηθείσης Ἐξορχίας θέλει ἀναφέρεσθαι πρὸς τὸν Οἰκ. Πατριάρχην καὶ τὴν περὶ αὐτὸν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον, παρ' ὧν θέλουσι χορηγεῖσθαι αὐτῇ προθύμως ἡ ἀπαιτουμένη σύμπραξις καὶ αἱ ἀναγκαῖαι ἀπαντήσεις.

Ἄρθρ. Ζ'. Ἡ τῆς ῥηθείσης Ἐξαρχίας Σύνοδος θέλει λαμβάνει παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου τὸ ἅγιον Μύρον, ὁσάκις ἂν χρήζῃ αὐτοῦ.

Ἄρθρ. Η'. Οἱ Ἐπίσκοποι, Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Μητροπολῖται τοῦ τε Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας θὰ δύνανται ἐλευθέρως νὰ συναινοέρχωνται καὶ νὰ διέρχωνται ἀμοιβαίως διὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐπαρχιῶν τοῦ τε Οἰκουμ. Πατριαρχείου καὶ τῆς ῥηθείσης Ἐξαρχίας, καὶ διὰ τὰς τυχὸν παρεμπιπτούσας ἀνάγκας νὰ διαμένωσιν ἐν ταῖς ἕδραις τῶν βιλαγετίων καὶ ἐν τοῖς διαφόροις διοικητικοῖς κέντροις, χωρὶς ὅμως νὰ δύνανται, ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει καὶ ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, νὰ συγκαλῶσι περὶ ἑαυτοὺς Συνόδους, καὶ νὰ ἐξασκῶσιν οἱανδήποτε δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν ἐκτὸς τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν εὑρισκομένων εἴτε Γραικῶν, εἴτε Βουλγάρων, οὔτε νὰ δύνανται νὰ ἱερουργήσωσιν ἄνευ τῆς κανονικῆς ἀδείας τοῦ τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπου.

Ἄρθρ. Θ'. Τὸ ἐν Κωνστ]πόλει Βουλγαρικὸν Μετόχιον, καὶ ὁ παρ' αὐτῷ εὑρισκόμενος Βουλγαρικὸς ναὸς ἐξαρτῶνται καὶ ἐποπτεύονται ἀμέσως ἀπὸ τὸν Ἔξαρχον τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος, ὡς τὸ Ἁγιοταφιτικὸν Μετόχιον ἐξαρτᾶται καὶ ἐποπτεύεται ἀπὸ τὸν μακαριώτατον Πατριάρχην Ἱεροσολύμων. Δύναται δὲ ὁ ῥηθεὶς Ἔξαρχος, ὁσάκις ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, νὰ ἐνδημῇ ἐν αὐτῷ διὰ τὰς παρεμπιπτούσας ἐθνικάς τε καὶ Ἐκκλησιαστικὰς αὐτοῦ ὑποθέσεις, χωρὶς ὅμως νὰ δύναται ν' ἀναμιγνύηται οὐδαμῶς ἐν τοῖς ἀναγομένοις εἰς τοὺς ἐκτὸς τῶν ὁρίων τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, εἴτε ἐν Κωνστ]πόλει, εἴτε ἀλλαχοῦ εὑρισκομένους Βουλγάρους.

Ἄρθρ. Ι'. Αἱ ἐπαρχίαι Τσερβένου, Δρύστρας, Πρεσλάβας, Τουρνόβου, Σοφίας, Βράτσας, Δοφτσοῦ, Βιδύνης, Νύσσης, Νυσσάβας, Κεστεντηλίου, Σχμακοβίου, Σκοπείων, Βελισσοῦ, Μογλενῶν, Βοδενῶν, Στρωμνίτσης, Πολυανῆς, Βάρνης, πλὴν τῆς πόλεως, τὸ σαντζάκιον Συλήμνου, πλὴν τῶν πόλεων Ἀγχιάλου καὶ Μεσημβρίας, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Σωζουπόλεως ὁ καζᾶς τῆς Σωζουπόλεως, πλὴν τῶν παραλίων· ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως, ὁ

καζᾶς τοῦ Τσιρμὰν καὶ Τσίαρι Μουσταφᾶ-Πασοᾶ· ἐκ τῆς ἐπαρχίας Δράμας ὁ καζᾶς τοῦ Νευροκόπου· ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ζάνθης ὁ καζᾶς τοῦ Ἀχῆ Τσελεμπῆ· ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πελαγωνείας ὁ καζᾶς τοῦ Περλεπέ· ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου τὸ βόρειον μέρος, πλὴν τῆς πόλεως καὶ τοῦ νοτίου μέρους τῆς ἐπαρχίας· τῆς ἐπαρχίας Ῥασκοπρεσρένης ὁ καζᾶς τῆς Πρίστινας· ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πρεσπῶν ἡ Ἀχρὶς καὶ πάντα τὰ μέρη, τὰ κείμενα ἐντὸς τῆς ποτὲ Ἐπισκοπῆς Πρεσπῶν μὲ τὰ σύνορα αὐτῆς. Ἡ ἐπαρχία Φιλιππουπόλεως, πλὴν τῆς πόλεως, τῆς κωμοπόλεως Στενημάχου, καὶ τῶν χωρίων Κούκλενας, Βοδενῶν, Ἀρβανιτοχωρίου, Παναγίας, Νοβοσέλο, Λιασκόβου, Ἀχλανίου, Πατσκόβου, Βελαστίτσας, ἐὰν ὦσι μικτά· ἅμα δὲ καὶ τῶν Μοναστηρίων ἁγίας Παρασκευῆς (Βοδενῶν), ἁγίων Ἀναργύρων (Κουκλαίνης), ἁγίου Γεωργίου (Βελαστίτσας), ἀπαρτίζουσι τὴν Βουλγαρικὴν Ἔξαρχίαν, εἰς ἣν θέλουσιν ὑπάγεσθαι καὶ τὸ παρὰ τὴν Φιλιππούπολιν προάστειον τοῦ Μαρασίου καὶ ὁ Καρσὶ-Γιακᾶς, ἔτι δὲ καὶ ἡ ἐν τῇ πόλει ἐνορία τῆς Παναγίας, ἐπὶ τῷ ὅρῳ ὅτι, ὅσοι κάτοικοι τῆς ἐνορίας ταύτης ἐκφράσωσι τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην, οὗτοι θέλουσι μένει, καὶ ἐξαιρετικὴν προνομίαν, ἐπὶ τῆς τε ἐνοριακῆς δικαιοδοσίας τῆς ῥηθείσης ἐκκλησίας τῆς Παναγίας, καὶ δὴ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Ἐξάρχου τοῦ Βουλγαρικοῦ Θέματος.

Ἄρθρ. ΙΑ'. Ἐπειδὴ, μετὰ τὴν ἐφαρμογὴν τῆς, ὡς ἀνωτέρω, ὁρθεσίας τῆς Βουλγ. Ἐξαρχίας, θέλουσι μένει Βούλγαροι ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, ὡς καὶ μὴ Βούλγαροι ἐκ τῆς ῥηθείσης Βουλγ. Ἐξαρχίας, θέλει καταβληθῇ ἀμαιβαίως πᾶσα προσπάθεια, ὅπως ἱκανοποιῶνται, συνῳδὰ τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς Κανόσιν, αἱ δίκαιαι αἰτήσεις τῶν τε Βουλγάρων καὶ τῶν μὴ, καὶ μὴ διαταράττηται ἡ ἀείποτε εὐκταία ἡσυχία καὶ ἁρμονία.

Ἄρθρ. ΙΒ'. Ἡ τάξις τῶν κατὰ κανόνας Σταυροπηγίων Μοναστηρίων, τῶν ἐν τῇ ῥηθείσῃ Ἐξαρχίᾳ κειμένων, θέλει μένει ἀναλλοίωτος.

ιή) Διορθώσεις καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ τελευταίου σχεδίου τῆς Μ. Ἐπιτροπῆς.

Εἰς τὸ Γ'. ἄρθρον. Τὸ ἄρθρον τοῦτο διαιρετέον εἰς δύο καὶ διορθωτέον ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρ. Γ'. Τὰ ἀφορῶντα εἰς τὴν ἐσωτερικὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν τοῦ ῥηθέντος Θέματος κανονισθήσονται δι' ἰδιαιτέρου Κανονισμοῦ, ἐξασφαλίζοντος τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοδιοίκησιν αὐτοῦ, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱερῶν Κανόνων καὶ τῶν ἱερῶν παραδόσεων τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καθυποβληθησομένου εἰς τὴν ἔγκρισιν τῆς σεβ. Κυβερνήσεως.

Ἄρθρ. Δ'. Αἱ ἐκλογαὶ τοῦ τε Ἐξάρχου καὶ τῶν λοιπῶν ἐν τῷ Θέματι τούτῳ Μητροπολιτῶν τελοῦνται ἐλευθέρως, κατὰ τὰς διατυπώσεις τῶν ἱερῶν Κανόνων, ὑπὸ τῆς Συνόδου τῆς Ἐξαρχίας ταύτης, φυλαττομένου τοῦ κανονικοῦ χώρους τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, ὅστις, ἅμα εἰδοποιηθεὶς ἐπισήμως, διὰ μὲν τὸν Ἔξαρχον ὑπὸ τῆς Συνόδου, διὰ δὲ τοὺς Μητροπολίτας ὑπὸ τοῦ Ἐξάρχου, θέλει ἀποστέλλει (τὴν ἐπικύρωσιν τῆς ἐκλογῆς καὶ δὴ καὶ) τὴν ἔκδοσιν τῆς χειροτονίας, ἐὰν ὁ ἐκλεγεὶς ᾖ Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος (τῆς ἀ. Οἰκουμεν. δ'. (1) καὶ τῆς Δ'. κή (2).)

Τὸ Δ'. ἄρθρον τοῦ σχεδίου διορθωτέον ὡς ἑξῆς:

Ἄρθρ. Ε'. Ὁ διορισμὸς τοῦ Ἐξάρχου ἐπικυροῦται δι' ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ βερατίου, ὅπερ ἐκδιδόμενον, συνεπείᾳ ἐκθέσεως τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, θέλει πέμπεσθαι εὐθὺς πρὸς τὸν Ἔξαρχον· αὐτὸς δὲ ὁ Ἔξαρχος καὶ οἱ λοιποὶ Μητροπολῖται μνη-

---

(1) « Ἐπίσκοπον προσήκει μάλιστα μὲν ὑπὸ πάντων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ καθίστασθαι· εἰ δὲ δυσχερὲς εἴη τὸ τοιοῦτον, ἢ διὰ κατεπείγουσαν ἀνάγκην, ἢ διὰ μῆκος ὁδοῦ, ἐξάπαντος τρεῖς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναγομένους, συμφώνων γινομένων καὶ τῶν ἀπόντων καὶ συντιθεμένων διὰ γραμμάτων, τότε τὴν χειροτονίαν ποιεῖσθαι. Τὰ δὲ κύρους χάριν γινομένων δίδοσθαι καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν τῷ Μητροπολίτῃ ».

(2) « Πανταχοῦ τοὺς τῶν ἁγίων Πατέρων ὅρους ἑπόμενοι, καὶ τὸν ἄρτιος ἀναγνωσθέντα Κανόνα τῶν ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, τῶν συναχθέντων ἐπὶ τοῦ τῆς εὐσεβοῦς μνήμης μεγάλου Θεοδοσίου, τοῦ γενομένου Θασιλέως ἐν τῇ βασιλίδι Κωνσταντινουπόλει τῆς Ῥώμης, γνωρίζοντες, τὰ αὐτὰ καὶ ἡμεῖς ὁρίζομέν τε καὶ ψηφιζόμεθα περὶ τῶν πρεσβείων τῆς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας, τῆς αὐτῆς Κωνσταντίνου νέας Ῥώμης. Καὶ γὰρ τῷ θρόνῳ τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, διὰ τὸ βασιλεύειν τὴν πόλιν ἐκείνην, οἱ Πατέρες εἰκότως ἀπεδώκασι τὰ πρεσβεῖα· καὶ τῷ αὐτῷ σκοπῷ κινούμενοι οἱ ἑκατὸν πεντήκοντα θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, τὰ ἴσα πρεσβεῖα ἀπένειμαν τῷ τῆς νέας Ῥώμης ἁγιωτάτῳ θρόνῳ, εὐλόγως κρίνοντες τὴν βασιλεύουσαν καὶ συγκλήτῳ τιμηθεῖσαν πόλιν καὶ τῶν ἴσων ἀπολαύουσαν πρεσβείων τῇ πρεσβυτέρᾳ βασιλίδι Ῥώμῃ, καὶ ἐν τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς, ὡς ἐκείνην, μεγαλύνεσθαι πράγμασι, δευτέραν μετ' ἐκείνην ὑπάρχουσαν. Καὶ ὥστε τοὺς τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιανῆς, καὶ τῆς Θρακικῆς διοικήσεως Μητροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς Βαρβαρικοῖς Ἐπισκόπους τῶν προειρημένων Διοικήσεων χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προειρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ Κωνσταντινούπολιν ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας· δηλονότι ἑκάστου Μητροπολίτου τῶν προειρημένων Διοικήσεων μετὰ τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων χειροτονοῦντος τοὺς τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπους, καθὼς τοῖς θείοις Κανόσι διηγόρευται. Χειροτονεῖσθαι δὲ, καθὼς εἰρήκαμεν, τοὺς ὑπερορίους Μητροπολίτας τῶν προειρημένων Διοικήσεων παρὰ τοῦ Κωνσταντινουπόλεως Ἀρχιεπισκόπου, ψηφισμάτων συμφώνων, κατὰ τὸ ἔθος, γινομένων καὶ ἐπ' αὐτὸν ἀναφερομένων ».

μονεύουσι κανονικῶς ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς τοῦ ὀνόματος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου (τῆς πρωτοδευτέρας ιέ. (1).)

Εἰς τὸ Θ'. ἄρθρον μετὰ τὰς λέξεις: « ὁσάκις ἡ χρεία τὸ καλέσῃ», προσθετέον « νὰ ἔρχηται ἀκωλύτως μετὰ προηγουμένην κανονικὴν ἄδειαν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ὡς ποιοῦσι καὶ αὐτοὶ οἱ Πατριάρχαι » (Κανὼν τῆς ἐν Σαρδικῇ γ'. καὶ ἄλλοι (2).)

Εἰς τὸ τέλος τοῦ αὐτοῦ ἄρθρου προσθετέον· « ὁσάκις δὲ συμπέσῃ νὰ τελέσῃ ἱεροπραξίαν, εἴτε ἐντὸς, εἴτε ἐκτὸς τοῦ Μετοχίου, ὀφείλει λαμβάνειν ἔκδοσιν τοῦ Πατριάρχου κατὰ τοὺς Κανόνας, ὅπερ πράττει καὶ αὐτὸς ὁ Ἱεροσολύμων καὶ οἱ ἄλλοι Πατριάρχαι, ὁσάκις ἐνδημοῦσιν ἐν Κωνστ]πόλει » (Κανὼν Ἀντιοχ. ιγ'. (3) καὶ τῆς Β'. Οἰκουμ. ϛ'. (4) καὶ ἄλλοι).

Ἄρθρ. Γ'. Αἱ ἐπαρχίαι Τσερβενοῦ, Δρύστρας, (ἐκτὸς τῆς Κωνσταντσας), Πρεσλάβας, Τουρνόβου, Σοφίας, Βράτσας, Λοφτσοῦ, Βιδύνης, Νύσσης, Νυσσάδος, Κεστεντηλίου, Σαμακοβίου, Βελισσοῦ, Βάρνης, ἐκτὸς τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν παραλίων χωρίων τῶν ἀπὸ τῆς πόλεως Βάρνης μέχρι τῆς Κωνσταντσας διϊκνουμένων, εἶχσι περίπου τὸν ἀριθμόν. Ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μεσημβρίας ὁ καζᾶς Προβατέ.

Ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ἀγχιάλου οἱ δύο καζάδες Ἀετὸς καὶ Καρναπάτι. Ἐκ τοῦ σαντζακίου Σιλήμνου τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως οἱ καζάδες Σιλήμνου, Γιαμπόλεως καὶ Νοβαΐ.

Ἐκ τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως πάντες οἱ καζάδες, πλὴν

(1) « Τὰ ἐκκείμενα περὶ Πρεσβυτέρων καὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν πολλῷ μᾶλλον ἰσχύει Πατριαρχῶν ἁρμόζει· ὥστε, εἴ τις Πρεσβύτερος, ἢ Ἐπίσκοπος, ἢ Μητροπολίτης τολμήσοι ἀπειθῆσαι τῷ πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέροι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὡρισμένον καὶ τεταγμένον, ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, ἀλλὰ πρὸ ἐμφανείας Συνοδικῆς καὶ τελείας αὐτοῦ κατακρίσεως σχίσμα ποιήσει, τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος πᾶσαν ἱερατείας παντελῶς ἀλλότριον εἶναι, εἰ μόνον ἐλεγχθείη τοῦτο παρανομήσας . . . . . »

(2) « Καὶ νοῦτο προσνεθῆναι ἀναγκαῖον, ἵνα μηδεὶς Ἐπισκόπων ἀπὸ τῆς ἑαυτοῦ ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν, ἐν ᾗ τυγχάνουσιν ὄντες Ἐπίσκοποι, διαβαίνοι· εἰ μή τις παρὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἀδελφῶν ἐν αὐτῇ καλοῖτο, διὰ τὸ μὴ δοκεῖν ἡμᾶς τὰς τῆς ἀγάπης ἀποκλείειν πύλας. »

(3) « Μηδένα Ἐπίσκοπον τολμᾷν ἀφ' ἑτέρας ἐπαρχίας εἰς ἑτέραν μεταβαίνειν καὶ χειροτονεῖν ἐν ἐκκλησίᾳ τινὰς εἰς προαγωγὴν λειτουργίας, μηδὲ εἰ συνεπάγοιτο ἑαυτῷ ἑτέρους, εἰ μὴ παρακληθεὶς ἀφίκοιτο διὰ γραμμάτων τοῦ τε Μητροπολίτου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ Ἐπισκόπων, ἐν οἷς τὴν χώραν παρέχοιτο. . . . . »

(4) « Τοὺς ἐκτὸς διοικήσεως Ἐπισκόπους ταῖς ὑπερορίοις Ἐκκλησίαις μὴ ἐπιέναι, μηδὲ συγχίειν τὰς Ἐκκλησίας. . . . »

« Ἀκλήτους δὲ Ἐπισκόπους ὑπὲρ διοίκησιν μὴ ἐπιβαίνειν ἐπὶ χειροτονίᾳ, ἢ τισιν ἄλλαις οἰκονομίαις Ἐκκλησιαστικαῖς. Φυλαττομένου δὲ τοῦ προγεγραμμένου περὶ τῶν διοικήσεων Κανόνος, ἐβουλήθη ὡς τὰ καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν ἡ τῆς ἐπαρχίας Σύνοδος διοικήσει, κατὰ τὰ ἐν Νικαίᾳ ὡρισμένα. Τὰς δὲ ἐν ταῖς βαρβαρικαῖς ἔθνεσι τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας οἰκονομεῖσθαι χρὴ κατὰ τὴν κρατήσασαν συνήθειαν τῶν Πατέρων. »

τοῦ Ναχιγὲ Κόνους καὶ τῆς πόλεως, ἐξαιρέσει τοῦ Καρσὶ-Γιακᾶ.

Ἐκ τῆς ἐπαρχίας Πελαγωνείας ὁ καζᾶς Περλεπὲ, καὶ ἐκ τῆς ἐπαρχίας Ξάνθης ὁ καζᾶς τοῦ Ἀχῆ-Τσελεμπῆ.

Παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ Γου ἄρθρου.

Αἱ ἐπαρχίαι Βοδενῶν, Μογλενῶν, Πελυανῆς, Σκοπείων καὶ Στρωμνίτσης ἐξηρέθησαν· διότι μέχρι σήμερον εὑρίσκονται εἰς σχέσιν καὶ ἁρμονίαν μὲ τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἐπίσης καὶ οἱ καζάδες Πριστινας (τῆς ἐπαρχίας Ῥασκοπρεσρένης), Ἀχρίδος (τῆς ἐπαρχίας Πρεσπῶν), τὸ βόρειον μέρος τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου καὶ ὁ καζᾶς Νευροκόπου τῆς ἐπαρχίας Δράμας.

Τὰ δὲ παράλια χωρία, ἀπὸ Βάρνης μέχρι Κωνστάντσας, ἐξηρέθησαν, καὶ διὰ τοὺς ἀνωτέρω λόγους, καὶ διότι τὸ πλεῖστόν εἰσι καθαρῶς Γραικικὰ ἢ μικτά.

Ὡσαύτως καὶ τὰ παράλια τῶν ἐπαρχιῶν Μεσημβρίας, Ἀγχιάλου, καὶ ἡ ἐπαρχία Σωζουαγαθουπόλεως μέχρι τοῦ Πόρου.

Οἱ δὲ τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως καζάδες Τσιρμένι καὶ Ταϊτρι-Μουσταφᾶ-Πασσᾶ ἐξηρέθησαν μόνον, διότι, ὡς ἐκ τῆς θέσεως, συνέχονται μὲ τὸ ὑπόλοιπον μέρος τῆς ἐπαρχίας Ἀδριανουπόλεως, καὶ διετέλεσαν πάντοτε εἰς ἁρμονίαν μὲ τὴν Μητρόπολιν. Ὁ δὲ πρῶτος μάλιστα ἐξ αὐτῶν κατοικεῖται ὑπὸ Γραικῶν, τὸ πλεῖστον λαλουμένης τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους καὶ ὁλόκληρος ὁ Ναχιγὲς Κόνους τῆς ἐπαρχίας Φιλιππουπόλεως, ἐν ᾧ συμπεριλαμβάνονται καὶ τὰ ἐν τῷ σχεδίῳ ἀναφερόμενα χωρία καὶ αἱ κωμοπόλεις, διότι τὰ πλεῖστα, καθὼς καὶ τὸ χεφλίον Δερμένδερε, δι' ἀναφορῶν αὐτῶν ἐδήλωσαν τὸ ἀδιάπαστον αὐτῶν ἀπὸ τὰ Πατριαρχεῖα· καὶ μ' ὅλον ὅτι καὶ ἄτερα χωρία, ἰδίως τοῦ καζᾶ Χάσκιοϊ, διεβιβάσαν τοιαύτας ἀναφορὰς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα· ἀλλ' ἐπειδὴ ταῦτα δὲν ὑπάγονται εἰς τὸν καζᾶν Κόνους, ἀφίενται εἰς τὸ Θέμα τῆς Ἐξαρχίας.

Ἐπίσης ἀφίεται καὶ τὸ προάστειον ὁ Καρσὶ Γιακᾶς τῆς Φιλιππουπόλεως, μ' ὅλον ὅτι καὶ ἐκεῖσε οἰκοῦσι Γραικοί, οἱ ὁποῖοι καὶ ἀνεγείρουσιν ἤδη ἐκκλησίαν.

Ἡ δὲ ἐνορία τῆς Παναγίας καὶ τὸ Μαράσι ἐν Φιλιππουπόλει δὲν δύνανται νὰ συμπεριληφθῶσιν ἐν τῷ Θέματι τῆς Ἐξαρχίας, διότι τοῦτο ἀντίκειται ὅλως τοῖς ἱεροῖς Κανόσι, τοῖς ἀπαγορεύ-

ουσι δύο Ἐπισκόπους εἶναι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πόλιν (ὅρ. Α'. φ. (1) καὶ Δ', ιϐ'. (2).)

—o—

129. Παρασημοφορίαι.

Καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1868, προτάσει τῆς Α. Ε. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, ἀπενεμήθησαν παράσημα Μεδζιτιέ,

Γ'. βαθμοῦ,

Τοῖς Μητροπολίταις Μιτυλήνης, Νύσσης, Κασσανδρείας, Βελεγράδων, Μαρωνείας, Δυρραχίου, Αἴνου, Δριϊνουπόλεως καὶ Δεβρῶν, ὡς καὶ τῷ Ἐπισκόπῳ Σταγῶν κ. Θεοφίλῳ.

Δ'. βαθμοῦ,

Τοῖς ἐπισκόποις (Θεσσαλονίκης) Κίτρους καὶ Κοζάνης, ὡς καὶ τῷ ἐν Πατριαρχείοις Ἀρχιγραμματεῖ τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης κ. Ἀνδρίκῳ Νικολαΐδῃ.

Ε'. βαθμοῦ,

Τῷ κ. Στεφάνῳ Τσιρᾷ, τῷ ἐκ τῶν τῆς Ὀθωμ. γλώσσης γραμματέων.

—o—

130. Ἀποδιώσεις Ἀρχιερέων.

Ἀπεδίωσεν, κατὰ τὸ ἔτος 1868,

Ὁ Μητροπολίτης Σκοπείων Ἰωακεὶμ, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, ἄρχομένου τοῦ μηνὸς μαρτίου.

Ὁ Μητρ. Βόσνης, ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ, κατὰ μάρτιον.

Ὁ ἐν Κύπρῳ Μητροπ. Πάφου Λαυρέντιος, τὴν ιγ'. μαρτίου.

Ὁ Σελευκείας Ἄνθιμος Μιζαράκης ἐν Χάλκῃ, τῇ κ'. μαΐου.

Ὁ γηραιὸς Ἐπίσκοπος Ῥεθύμνης, ἐν Σμύρνῃ διαμένων ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως περίπου ἔτους, τὴν 2 αὐγούστου.

(1) « Ἵνα ἐν τῇ πόλει δύο Ἐπίσκοποι ὦσιν ».

(2) « Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς, ὥς τινες, παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς, προσδραμόντες δυσκολείαις, διὰ πραγματικῶν τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατέτεμον, ὡς ἐκ τούτου δύο Μητροπολίτας εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ· ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία Σύνοδος τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτο τολμᾶσθαι παρὰ Ἐπισκόπου. Ἐκεῖ τὸν τοιοῦτον ἐπιχειροῦντα, ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ. »

Ὁ πρώην πρόεδρος Καρπάθου Μεθόδιος ἐν Σύρῳ, διαμένων ἐκεῖ ἀπὸ τῆς ἐκ τῆς ἐπαρχίας παραιτήσεως αὐτοῦ.

Ὁ τὸ δ'. διορισθεὶς Μητροπολίτης Νεοκαισαρείας Λεόντιος ἐν Ὀρδοῦ, τῇ ά. νοεμβρίου.

—o—

131. Διορισμοὶ νέων Ἀρχιερέων κατὰ τὸ ἔτος 1868.

Ἐπίσκοπος Κλαυδιουπόλεως (ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Δέρκων) ἐχειροτονήθη, τῇ κά. ἰανουαρίου, ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ ναῷ τῶν Θεραπείων ὁ ἱεροδιδ. κ. Κλήμης.

Ἐπίσκοπος Κίρηνουπόλεως (διὰ τὴν Φιλιππούπολιν) ἐχειροτονήθη ὁ ἱεροδιδ. καὶ ἀρχιμανδρίτης κ. Ἰγνάτιος, τῇ κζ'.

Ἐπίσκοπος Σταυρουπόλεως (ὑπὸ τὸν Μητροπολίτην Προύσης) διωρίσθη ὁ τοῦ Μητροπολίτου ἀνεψιὸς κ. Κωνστάντιος, εἷς τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. σχολῆς, χειροτονηθεὶς ἐκεῖ τῇ 3 μαρτίου.

Ἀντὶ τοῦ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἀποδιώσαντος Μητροπολίτου Σκοπείων Ἰωακεὶμ, διωρίσθη ὁ Μητροπολίτης Τσερβενοῦ κ. Παΐσιος, τῇ ιά. μαρτίου.

Ἀντὶ τοῦ ἀποδιώσαντος Μητροπολίτου Βόσνης, διωρίσθη, τῇ ιγ'. ἀπριλίου, ὁ Μητροπολίτης Σβορνικίου κ. Διονύσιος.

Εἰς τὴν Μητρόπολιν Σβορνικίου μετετέθη ὁ Μητροπολίτης Βιδύνης κ. Παΐσιος.

Εἰς τὴν Μητρόπολιν Βιδύνης προήχθη ὁ Μητροπολίτης Πρεσλάβας κ. Ἄνθιμος (τοῦ τῆς Πρεσλάβας Μητροπολιτικοῦ θρόνου μείναντος κενοῦ ἕνεκα τῶν Βουλγαρικῶν).

Εἰς τὸν ἀπὸ τριετίας περίπου χηρεύοντα μητροπολιτικὸν θρόνον Κιττίου ἐν Κύπρῳ ἐξελέγη κατὰ ἰούλιον ὁ ἐν Λευκωσίᾳ σχολαρχῶν κ. Κυπριανὸς Οἰκονομίδης.

Παυθέντος τοῦ Μητροπολίτου Νεοκαισαρείας κ. Ἱεροθέου, διωρίσθη, τῇ κή. αὐγούστου, διάδοχος ὁ προκάτοχος αὐτοῦ κ. Λεόντιος, ὁ ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ κ. Σωφρονίου παυθείς.

Τῇ ις'. νοεμβρίου ἐγένοντο αἱ ἑξῆς δύο μεταθέσεις: ὁ μὲν Μητροπολίτης Κρήτης κ. Διονύσιος μετετέθη εἰς τὴν Μητρόπολιν τῆς Διδυμοτείχου, ὁ δὲ Διδυμοτείχου κ. Μελέτιος εἰς τὴν τῆς Κρήτης.

Τῇ ιή. ὁ Ἐπίσκοπος Τρίκκης κ. Μελέτιος προήχθη εἰς τὸν χηρεύσαντα θρόνον τῆς μητροπόλεως Νεοκαισαρείας.

Εἰς τὴν χηρεύσασαν Ἐπισκοπὴν Τρίκκης διωρίσθη ὁ τριτεύων τῶν Πατριαρχ[illegible] κ. Κωνστάντιος, χειροτονηθεὶς τῇ ς'. 10βρίου.

Ἐγκριθείσης κατὰ 10βριον τῆς παύσεως τοῦ Μητροπολίτου Καρπάθου κ. Νικηφόρου, διωρίσθη ἀκολούθως ὁ τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Τρωάδος κ. Ἰγνάτιος.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Α'. ΤΟΜΟΥ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

Σελ. 16, στ. 5, γρ. Ἀρχιδιάκονος — Αὐτ. στ. 9, γρ. 109 — Σελ. 35, στ. 3, γρ. πληρώματος — Αὐτ. στ. 12, γρ. δαψιλεῖς — Σελ. 38, στ. 24, γρ. Ἐγκυκλίου — Σελ. 39, στ. 11, γρ. τῆς — Αὐτ. στ. 29, γρ. οἶδε — Σελ. 43, στ. 23, γρ. ἀναρτῶν — Αὐτ. στ. 24, γρ. πνευματικήν — Σελ. 44, στ. 4, γρ. ὥραν — Αὐτ. στ. 32, γρ. λόγους — Σελ. 47, στ. 16, γρ. ἀξιοπρεπεστάτη — Σελ. 49, στ. 15, γρ. ἑνότητος — Σελ. 50, στ. 29, γρ. Σωτὴρ — Σελ. 51, στ. 17, γρ. ἀποβάλλομεν — Σελ. 53, στ. 2, γρ. θεολόγοι — Αὐτ. στ. 13, γρ. Ἐκκλησίαι — Σελ. 55, στ. 12, γρ. τὸ — Αὐτ. στ. 16, γρ. ἄρα — Σελ. 63, στ. 33. γρ. τούτου τοῦ αἰῶνος — Αὐτ. στ. 36, γρ. οἱ — Σελ. 82, στ. 20, γρ. Ἱλαρίων — Σελ. 83, στ. 1, γρ. ἀνήγγειλε — Σελ. 94, στ. 38, γρ. χειροθεσίαν — Σελ. 96, στ. 16, γρ. μετὰ — Σελ. 101, στ. 16, γρ. οὐκ — Σελ. 102, στ. 31, γρ. γνωμοδοτῇ — Αὐτ. στ. 35, γρ. ἐπιφέρῃ — Σελ. 103, στ. 25, γρ. παρεισήγαγον — Σελ. 106, στ. 25, γρ. οὔπω — Σελ. 107, στ. 21, γρ. τὸ νὰ

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Ἐν τῷ Δ'. Τόμῳ

τοῦ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΑΙΑ.

—

1868.

	Σελ.
103. Α'. Συνεδρίασις τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς.	3—9
104. Ὁ δίσκος τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων.	9
105. Ἀπόδειξις Πατριαρχικὴ περὶ νεκροταφείων.	9—10
106. Αἱ Πατρ. ἐπιχορηγήσεις καὶ αἱ εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀρχιερατικαὶ συνδρομαί.	11—12
107. Μοναστηριακὸν ζήτημα.	12—14
108. Πρόγραμμα τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καθημερινῶν ἐργασιῶν.	14—16
109. Κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης.	16—17
110. Ἐγκύκλιος περὶ ἰδιοκτησίας τῶν ξένων ὑπηκόων.	18—19
111. Ἀπόδειξις Πατριαρχικὴ περὶ μνηστειῶν.	19—21
112. Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ γάμου.	21—22
113. Ἐπέτειος συνεδρίασις τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος.	23—27
114. Διαμαρτύρησις, ἐφορῶσα τὸ Μοναστηριακὸν ζήτημα.	27—29

	Σελ.
115. Ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπίσκεψις περὶ προσκλήσεως εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ Σύνοδον.	30—34
116. Παπικὴ Ἐγκύκλιος.	34—36
117. Ἀναίρεσις τῆς Παπικῆς Ἐγκυκλίου.	36—41
118. Ἡ Παπικὴ Ἐγκύκλιος ὑπὸ τοῦ Ὀρθοδόξου ἐν γένει Κλήρου ἀποδοκιμαζομένη.	42—45
119. Αἱ ἐκ τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ Πάπα ἐντυπώσεις.	45—48
120. Ἡ Παπικὴ ἐπιστολὴ καὶ οἱ Ἀρμένιοι.	48—50
121. Ἀγγλικὴ ἀπάντησις πρὸς τὴν Παπικὴν ἐπιστολήν.	50—66
122. Ἡ ἐν τοῖς Ἀλεξανδρινοῖς Πατριαρχείοις ἐπίσκεψις τοῦ ἀπεσταλμένου τοῦ Πάπα.	66—69
123. Ὁ ἐν Ἀντιγόνου ναὸς τοῦ Σωτῆρος.	70
124. Ὁ Ἄγγλος ἐπίσκοπος Γιβιλτέρας.	70—71
125. Ἀρχιερατικαὶ ἐπιστασίαι.	71—72
126. Ἐγκύκλιος Πατριαρχικὴ περὶ τῆς κανονικῆς θέσεως καὶ σφραγίσεως τῶν Ἀρχιερέων ἐν τοῖς τοπικοῖς Συμβουλίοις.	72—74
127. Ὁ Μητροπολίτης Πισσιδείας.	74—75
128. Τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα κατὰ τὸ ἔτος 1868.	76
α') Ὁ ὑπουργικὸς τεσκερὲς καὶ τὰ δύο σχέδια· β') Ἡ ἐν Πατριαρχείοις συνεδρίασις· γ') Φυλλάδιον Βουλγαρικὸν καὶ Ἐγκύκλιος· δ') Γενικὴ Συνέλευσις· ε) Γενικωτέρα Συνέλευσις· ς') Αἱ Αὐτοκέφαλοι Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι· ζ') Τὰ ἄρθρα τῶν σχεδίων ἐξεταζόμενα καθ' ἑαυτὰ πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας· η') Ἀπάντησις πρὸς τὸν ὑπουργικὸν τεσκερέ· θ') Πατριαρχικὴ Ἐγκύκλιος πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς· ι') Τακρίριον πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ φυλλαδίου· ια') Ἄλλη Π. Ἐγκύκλιος πρός τε τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ προκρίτους λαϊκούς· ιβ') Καὶ ἄλλο Π. τακρίριον πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην περὶ τῶν Βουλγαρικῶν παρατόλμων κινημάτων· ιγ')	

Σελ.

Καὶ ἄλλο Π. τακρίριον πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην περὶ τῆς ἄγαν ἀδείας ἀφίξεως εἰς Κωνστ]πολιν τῶν Βουλγάρων Ἀρχιερέων Σοφίας καὶ Λοφτσοῦ· ιδ') Παραίτησις τριῶν Βουλγάρων Ἀρχιερέων· ιέ) Ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς παραιτηθέντας Βουλγάρους Ἀρχιερεῖς· ις') Σχέδιον τῆς Α. Θ. Π. πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγ. ζητήματος· ιζ') Τὸ τελευταῖον σχέδιον τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς· ιή) Διορθώσεις καὶ παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ τελευταίου σχεδίου τῆς Μ. Ἐπιτροπῆς.

129. Παρασημοφορίαι. 126

130. Ἀποδιώπεις Ἀρχιερέων. —

131. Διορισμοὶ νέων Ἀρχιερέων κατὰ τὸ ἔτος 1868. 127—128

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ,

Η

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ,

Περιέχον τὴν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Σωφρονίου καὶ ἐφεξῆς ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

Ἐκδίδεται

Ὑπὸ

Β. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ

ΤΟΜΟΣ Ε'.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΤΥΧΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

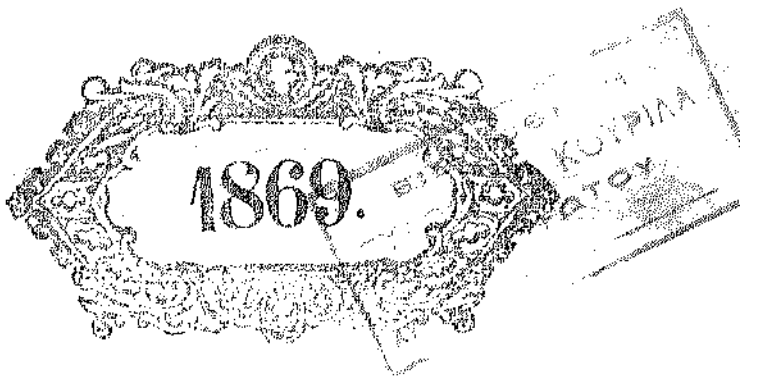
ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ.

—

͵αωοά. 1871.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

132. Τὰ οἰκονομικὰ τῶν Πατριαρχείων.

Τῇ ιγ'. Ἰανουαρίου τοῦ ᾳωξθ'. ἔτους γενομένης συνεδριάσεως ἐν Πατριαρχείοις τῆς τε Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου, ἐνεκρίθη ὅπως τῇ κς'. (κυριακῇ) περὶ ὥραν ἑ. συγκροτηθῇ Γ. Συνέλευσις, συγκειμένη ἐκ τῶν προκρίτων τοῦ Ἔθνους, ἐκ τοῦ Ἐμπορικοῦ σώματος, ἐκ δύο ἀντιπροσώπων ἑκάστης ἐνορίας καὶ ἐκ τῶν πρωτομαγιστόρων πασῶν τῶν συντεχνιῶν, σκοπὸν ἔχουσα τὴν περὶ τῶν οἰκονομικῶν τῶν Πατριαρχείων σπουδαίαν καὶ κατεπείγουσαν διάσκεψιν.

Τῇ κς'. συνεκροτήθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ προαγγελθεῖσα Γενικὴ Συνέλευσις, συγκειμένη ἐξ 130 περίπου μελῶν (πολλῶν ἐκ τῶν προσκληθέντων ἀπόντων). Ἡ Α. Θ. Π. ἀπήγγειλε τὴν παρὰ πόδας πρόσφορον ἀγόρευσιν, ἐν ᾗ ἐξετίθετο ὁ σκοπὸς τῆς Συνελεύσεως καὶ ἡ οἰκονομικὴ δυσχέρεια τῶν Πατριαρχείων. Ἀκολούθως προὐτάθησαν διάφορα ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου σχέδια: οἷον, ἐλάττωσις ὑπαλληλίας, μείωσις μισθῶν τῶν Πατρ. ὑπαλλήλων καὶ τὰ τοιαῦτα· ἀλλ' ἀπεκρούσθησαν σφοδρῶς ταῦτα πάντα ὑπὸ πολλῶν, καὶ μάλιστα τῶν Κληρικῶν, ὑποδειξάντων λίαν εὐστόχως ὅτι μόλις ἡ Π. ὑπαλληλία ἐπαρκεῖ εἰς τὰς πολυειδεῖς τῶν Πατριαρχείων ἐργασίας, καὶ ἑπομένως ὅτι ὑπάρχει ἄδικος ἡ

ἐλάττωσις μισθῶν ὑπαλλήλων οἰκογενειαρχῶν, μόλις ἐπαρκούν-
των εἰς τὰ πρὸς τὸ ζῆν κτλ.

Ἀκολούθως ἐγένετο παραδεκτὸν τὸ σχέδιον τοῦ νὰ καθυποβλη-
θῶσιν οἱ ὑπὸ τὸν Οἰκ. θρόνον διατελοῦντες ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ
εἰς γενικὸν ἔρανον, ἅπαξ διὰ παντὸς, 10 γροσίων, τὸ δὲ συλλε-
γησόμενον ποσὸν νὰ κατατεθῇ παρά τινι τῶν Τραπεζῶν, καὶ ἐκ
τῶν τόκων αὐτοῦ νὰ καλύπτωνται αἱ δαπάναι τῶν Πατριαρχείων.

Συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως ταύτης, ἐξελέγη ἐπαμελὴς Ἐπι-
τροπὴ, ὅπως, μελετήσασα ἀκριβῶς τὸ ἐν λόγῳ σχέδιον, ὑποβάλῃ
αὐτὸ ἀκολούθως ἐπεξειργασμένον εἰς β'. συνεδρίασιν τῆς Γεν. Συ-
νελεύσεως. Ἡ ἐκλεγεῖσα Ἐπιτροπὴ συνέκειτο ἐκ τοῦ Σ. ἀγ. Δέρ-
κων, προέδρου, καὶ τῶν κκ. Χρ. Ζωγράφου, Χ. Γ. Κωνσταντινί-
δου, Καλλιάδου, Ἀνθοπούλου, Μιχαὴλ Χ. Μιχαὴλ καὶ Χατζο-
πούλου.

Ἰδοὺ καὶ ἡ προσλαλιὰ τῆς Α. Θ. Π.

« Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ, καὶ τέκνα ἡμῖν ἀγαπητὰ καὶ περιπό-
θητα!

Σπουδαία, λίαν κατεπείγουσα καὶ ἀναπόδραστος ἀνάγκη προεκάλεσε
τὴν συγκρότησιν τῆς παρούσης ἐκτάκτου καὶ γενικωτέρας Συνελεύσεως,
χρήζουσα τῆς παρὰ πάντων ἡμῶν συντόνου καὶ εἰλικρινοῦς συνδιασκέψεως
καὶ τῆς δραστηρίου ἐνεργείας πρὸς τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν θεραπείαν αὐ-
τῆς. Ἡ ἀνάγκη αὕτη, ἀπὸ πολλοῦ ὑφισταμένη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, βαί-
νει ὁσημέραι σκληρότερον δεινουμένη, καὶ αὐτὴν τὴν τούτων ἀξιοπρεπῆ
συντήρησιν προβληματικὴν καθιστᾶσα. Ἡ ἀνάγκη αὕτη πηγάζει ἀμέσως
ἐκ τῆς κρισίμου καταστάσεως, εἰς ἣν ἀπό τινος περιῆλθον τὰ οἰκονομικὰ
τῶν ἡμετέρων Πατριαρχείων. Ἔστι δὲ οὕτως ἰσχυρὰ καὶ μεγάλη, ὥστε
οὐ μόνον τὴν κανονικὴν καὶ ἔρρυθμον τῶν ὑποθέσεων διεξαγωγὴν ἡμέρα
τῇ ἡμέρᾳ βαθμηδὸν ἀνακόπτει καὶ ἀναστέλλει, καίριον τραῦμα, κοινω-
νικόν τε καὶ ἠθικὸν, ἐμμέσως εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς πράγματα ἐπάγουσα, ἀλλὰ
δὴ καὶ τὸν διακαέστατον ζῆλον ὑπὲρ τῆς τούτων βελτιώσεως καὶ ἐπὶ τὰ
κρείττω διαρρυθμίσεως, ἕνεκα τοῦ ἀδυνάτου τῆς ἐπιτεύξεως ἄνευ τῶν
πρὸς τοῦτο ἀναγκαιούντων ὑλικῶν μέσων, ἀποσβεννῦσα καὶ ἀπομαραίνου-
σα, ἀπαίσια ὅλως ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων προοιω-
νίζεται. Οὐδεμία δὲ ἄλλη διέξοδος δύναται ἀπαλλάξαι ἡμᾶς τῶν ἀπευ-
κταίων τούτων συνεπειῶν παρὰ τὴν διὰ κοινῆς καὶ ὁμοφώνου συνεργείας
καὶ συνδρομῆς ὁριστικὴν ἐξεύρεσιν πόρων διαρκῶν, δυναμένων καλύψαι τὰς
ἐτησίας τῶν Πατριαρχείων δαπάνας.

Τὴν ἀνάγκην ταύτην τῆς ἐξευρέσεως πόρων σταθερῶν καὶ ὡρισμένων
ἐπὶ ἀξιοπρεπεῖ τῶν Πατριαρχείων συντηρήσει καὶ διοικήσει περὶ πολλοῦ

ποιούμενον καὶ τὸ προσωρινὸν ἐκεῖνο Ἐθνικὸν Συμβούλιον, τὸ πρὸς σύντα-
ξιν τῶν καθ' ἡμᾶς Γενικῶν Κανονισμῶν συνελθὸν, καθωρίσατό τινας ἐν αὐ-
τοῖς ἐκ τῶν ἐνόντων. Ἀλλὰ δυστυχῶς, ὡς πάντες οἴδατε, μικρὸν μετὰ τὴν
ἀποκατάστασιν τῆς κατὰ τοὺς Κανονισμοὺς νέας τάξεως τῶν πραγ-
μάτων καὶ μετὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν τοῦ διαρκοῦς Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, ἀ-
προόπτοι ὅλως καὶ δυσχερεῖς περιστάσεις ἐκώλυσαν τὴν ἐφαρμογὴν τῶν
περὶ πόρων διατάξεων τῶν Κανονισμῶν. Τὸ δὲ Πατριαρχεῖον, εὐθὺς ἐξ ἀρ-
χῆς εὑρεθὲν ἐν ἀπορίᾳ τῶν ἀναγκῶν, κατελήφθη ὑπ' ἀμηχανίας· καθόσον
τὰ μὲν πρὸ τῶν Κανονισμῶν ὑπάρχοντα ὅπως δήποτε ἐν ἐνεργείᾳ πρὸς
συντήρησιν αὐτοῦ μέσα ἦσαν ἤδη κατηργημένα, οἱ δὲ πρὸς ἐφαρμογὴν τῆς
νέας τάξεως καθορισθέντες πόροι ἀπραγματοποίητοι κατέστησαν. Τού-
των οὕτως ἐχόντων, τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον, μέχρις οὗ εἴτε οἱ ἐν τοῖς
Κανονισμοῖς ὡρισμένοι πόροι ἤθελον, θείᾳ συνάρσει, ἐξασφαλισθῇ, εἴτε νέοι
ἐξευρεθῇ, πιεζόμενον ὑπὸ τῶν τοῦ Πατριαρχικοῦ ταμείου καθημερινῶν καὶ
ἀπαραιτήτων ἀναγκῶν, ἐνέκρινε καὶ ἀπεφάσισεν ὅπως τὸ πρὸς ἐξόφλησιν
τοῦ κοινοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ χρέους ὁρισθὲν ποσὸν προσαυξηθῇ πλέον τοῦ
ἀναγκαίου, τὸ δὲ προσαύξημα τοῦτο συντελέσῃ εἰς τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν
προσωρινὴν κἂν ἐξοικονόμησιν τῶν ἀπολύτων τῶν Πατριαρχείων δαπανημά-
των· συνάμα δὲ προνοοῦν καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος, ἐπελάβετο σφροντι-
σμένως καὶ τοῦ περὶ ἐξευρέσεως πόρων σταθερῶν καὶ διαρκῶν ζητήματος.
Ἐφ' ᾧ πολλαὶ μὲν καὶ ἐπανειλημμέναι συνεδριάσεις καὶ συνδιασκέψεις ἐγέ-
νοντο οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ ἐντίμου Συμβουλίου ἰδίᾳ, ἀλλὰ καὶ ὑπ' ἀμφοτέ-
ρων τῶν κοινῶν σωμάτων· τῆς τε Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ λαϊκοῦ Συμβουλίου,
τῇ ἐγκρίσει τοῦ τε Παναγιωτάτου προκαθήμου ἡμῶν καὶ τῆς ἡμῶν Με-
τριότητος. Καὶ ὅμως ἕως τοῦ νῦν οὐδὲν ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συν-
διασκέψεων ἐκείνων· τὸ δὲ Πατριαρχεῖον, δαπανήσαν σχεδὸν ὅλον τὸ μι-
κρὸν ἐκεῖνο προσαύξημα ἐν ταῖς μέχρι τοῦδε καθ' ἡμέραν τοῦ Πατριαρχείου
ἀπολύτοις δαπάναις, περιῆλθεν ἤδη εἰς ἐσχάτην οἰκονομικὴν κρίσιν, οὐδέ-
να ἕτερον πόρον ἔχον πλὴν τῶν γραφικῶν δικαιωμάτων, καὶ τούτων ὁσημ-
έραι ἐπαισθητῶς μεγάλην ὑφισταμένων τὴν ἐλάττωσιν. Οἰκτρὰ ἀληθῶς
καὶ ἐπώδυνος καὶ παρ' ὀλίγον ἀπελπιστικὴ ἡ κατάστασις αὕτη, καὶ οἱ
πάντες βεβαίως συνορᾶτε αὐτὴν μετὰ θλίψεως καὶ συνοχῆς καρδίας. Οἱ
πάντες ἀναμφιβόλως ποθεῖτε τὴν ἔντιμον καὶ ἀξιοπρεπῆ τῶν Πατριαρ-
χείων συντήρησιν, καὶ οὐδόλως ἐν τῇ εὐσεβεῖ ὑμῶν φιλοτιμίᾳ ἀνέχεσθε
τὴν ἐπέλευσιν τῶν ἐπικειμένων ἀπευκταίων τῆς παντελοῦς παραλύσιας
συνεπειῶν, αἵτινες ἐπισκήψουσιν αἴρνης, ἐὰν μὴ ἡ σύνεσις, ἡ ἀτομικὴ καὶ
ἐθνικὴ ἑκάστου φιλοτιμία, ἡ αὐταπάρνησις καὶ ἡ ἀφοσίωσις ὑμῶν, τῶν πι-
στῶν τῆς Ἐκκλησίας τέκνων, τὸ γενικὸν ἀγαθὸν ὑπὲρ τὸ μερικὸν τιθε-
μένη, σπουδαίως διασκέψηται καὶ ἀποφασίσῃ πρὸς τὴν ἐν τῷ μέλλοντι
ἄρσιν τῶν οἰκονομικῶν τούτων ἀνυπερβλήτων ἄλλως δυσχερειῶν. Διὸ ἐμ-
βριθῶς καὶ μετὰ ζήλου εἰλικρινοῦς ἐπιλαβόμενοι σήμερον ὁμοθυμαδὸν τοῦ

συβαρῶ τούτου καὶ σχεδὸν εἰπεῖν κοινωνικῶς ζωτικοῦ ζητήματος, ἐπιζητήσωμεν φιλοτίμως τὰ κοινῇ συμφέροντα καὶ οὕτω διὰ τῆς εὑρέσεως πόρων σταθερῶν καὶ διαρκῶν ἐξασφαλίσωμεν, κατὰ τὸ ἐνόν, τὴν διαιωβευομένην οἰκονομικῶς τοῦ Πατριαρχείου τούτου ὕπαρξιν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ παντοδυνάμου χάρις, ἡ ἐξ ἀπόρων πόρους παρασκευάζουσα, αὐτὴ φωτίσαι καὶ καθοδηγήσαι πάντας ἡμᾶς πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ κοινῇ ποθουμένου ἐπὶ πνευματικῇ ἑνταῦτῷ καὶ κοινωνικῇ εὐκαιρίᾳ καὶ δόξῃ τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας ».

Τῇ δὲ λά. ἰανουαρίου ἐγένετο ἐν Πατριαρχείοις ἡ Α'. συνεδρίασις τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς, εἰς ἣν ἀνετέθη ἡ ἐντὸς μηνὸς ἀποπεράτωσις τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἐντολῆς.

—o—

133. Καρόλειον δώρημα.

Τὴν κγ'. ἰανουαρίου ὁ ἐν Κωνστ]πόλει πράκτωρ τῆς Δακίας πρίγκιψ Στούρζας, ἐπισκεψάμενος τὸν Οἰκ. Πατριάρχην, ἐνεχείρισεν αὐτῷ καὶ τὸ ποσὸν τῶν 1000 Ὁλλανδικῶν φλωρίων, ὅπερ εὐηρεστήθη ὁ Ἡγεμὼν ἵνα προσφέρῃ κατ' ἔτος ἐκ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ ταμείου εἰς τὴν Μ. τοῦ Γ. Σχολήν.

Ἀλλὰ, δυστυχῶς, μόνον τὸ ἔτος τοῦτο ἐπληρώθη, μὲ ὅλας τὰς περὶ τούτου γενομένας ὄθεν καὶ ὅπως δεῖ ὑπομνήσεις.

—o—

134. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς.

Τῇ ἑορτῇ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, ἐγένετο ἡ ἐπέτειος Πατριαρχικὴ λειτουργία ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ, συλλειτουργούντων τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἓξ Ἀρχιερέων: τῶν ΣΣ. Κυζίκου, Νεοκαισαρείας, Βερροίας, Δράμας, Φιλαδελφείας καὶ Κερτσᾶς. Ἐν τῷ ναῷ ἀπηγγέλθη λόγος πρόσφορος μετ' ἰδιαζούσης γλαφυρότητος ὑπὸ τοῦ Διευθυντοῦ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς κ. Φ. Βρυεννίου, ἀντικείμενον ἔχων λίαν σπουδαῖον: ἤτοι τὴν ἀνάπτυξιν τῆς Ε'. ἐντολῆς « Τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα » κτλ.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς θείας λειτουργίας, ἐγένετο ἡ νενομισμένη τελετὴ ἐν τῷ μεγ. Συνοδικῷ, παρόντων τοῦ ἄρχοντος Μ. Λογοθέτου, τῶν Ἐφόρων, Καθηγητῶν καὶ μαθητῶν, καθ' ἣν ἐμνημονεύθησαν τὰ ὀνόματα τῶν εὐεργετῶν, ἱδρυτῶν καὶ συνδρομητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς, καὶ ἐγένετο ἡ διανομὴ τῶν κολλύβων.

Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος τῆς Ἐφορίας Σ. ἄγ. Δέρκων προσεφώνησε διὰ βραχέων κατάλληλον προσλαλιάν, εἰς ἣν ἀπήντησεν ἡ Α. Θ. Π. προσφόρως. Εἷς δὲ τῶν φοιτητῶν τῆς ἀνωτέρας τάξεως ἀπήγγειλε λογίδριον, ἁρμόζον τῇ δημοτελεῖ ταύτῃ καὶ παγκοίνῳ τῶν ἁπανταχοῦ Ἑλληνικῶν σχολείων ἑορτῇ. Ἡ Α. Θ. Π, ἐπηύξατο τὰ κρείττω, εὐλογήσασα πατρικῶς τοὺς προσελθόντας.

—o—

135. Ἀπαγόρευσις χορῶν καὶ θεατρικῶν παραστάσεων ἐν ταῖς τῶν σχολείων αἰθούσαις.

Ἐπειδὴ ἤρξαντό τινες νὰ δίδωσι χοροὺς καὶ ἐντὸς ἐνοριακῶν τινων σχολείων, ἡ Μεγ. Ἐκκλησία ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν, δι' ἧς ἀπαγορεύεται ἐλλόγως ἡ χρῆσις χορῶν, θεατρικῶν παραστάσεων καὶ τῶν τοιούτων ἐν ταῖς τῶν σχολείων αἰθούσαις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστέγου, καὶ λοιποὶ ἀπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Διῆλθεν ἐπ' ἐσχάτων εἰς τὰς ἀκοὰς τῆς Ἐκκλησίας, ὅτι εὐσεβεῖς τινες Χριστιανοὶ τῶν ἐν τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ καὶ κατὰ τὰ πρόαστεια αὐτῆς κατοικούντων διδοῦσιν ἰδιωτικοὺς ἢ δημοσίους χοροὺς καὶ ἄλλας θεατρικὰς παραστάσεις καὶ νυκτερινὰς συναναστροφὰς καὶ παντοίας συνδιασκεδάσεις καὶ διαχύσεις ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν ἐνοριακῶν σχολείων ἐπὶ χρηματικῇ ὠφελείᾳ τῶν σχολείων αὐτῶν καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς μαθητευούσης νεολαίας, ἢ ὧν ἔχουσι μερικῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ τῶν ἐνδεῶν συνενοριτῶν. Ἡμεῖς δεόντως ἐπαινοῦμεν καὶ ἐκτιμῶμεν τὸν ζῆλον καὶ τὴν προθυμίαν παντὸς εὐσεβοῦς καὶ φιλοκάλου Χριστιανοῦ, εἰλικρινῶς καὶ φιλοτίμως ἐργαζομένου παντὶ τρόπῳ θεμιτῷ καὶ πρέποντι καὶ πάσῃ δυνάμει ὑπὲρ τῆς ὑλικῆς προαγωγῆς καὶ βελτιώσεως τῶν ἐν ἡμῖν κοινωφελῶν καταστημάτων, τῶν τε φιλανθρωπικῶν καὶ τῶν τῆς παιδείας, ἐν οἷς ἐν γένει μὲν ἐξιερεῦται καὶ τελειοῦται ἡ ἀνθρωπότης, μερικωτέρως δὲ ἥ τε νεολαία ἠθικῶς καὶ διανοητικῶς διαπλάσσεται, καὶ πᾶσα ἐνοριακὴ κοινότης εἰς ὑψηλότερον

βαθμὸν κοινωνικῆς ἀναπτύξεως καὶ εὐημερίας ὁσημέραι προβιβάζεται. Ἀλλὰ τοῦ θείου Ἀποστόλου διαῤῥήδην παραγγέλλοντος, «Πάντα ἐν τάξει καὶ εὐσχημόνως καὶ πρὸς οἰκοδομὴν γινέσθω», καὶ «Μὴ ποιήσωμεν τὰ κακὰ, ἵνα ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ», πρῶτον μὲν ἕκαστος τῶν φρονίμων οἰκοδεσποτῶν συνορᾷ καὶ κατανοεῖ, ὅτι οὔτε τῶν πάνυ εὐσχημόνων καὶ εὐτάκτων τούτων οὔτε πρὸς ἠθικὴν καὶ ἀσκανδάλιστον οἰκοδομὴν πάντων τῶν πιστῶν πάντοτε φέρει τὸ ἐργάζεσθαι τὴν ἐλεημοσύνην διὰ τοῦ χορεύειν δημοσίᾳ καὶ διὰ τοῦ θεατρίζεσθαι ἢ δι' ἄλλων παρομοίων τέρψεων, ὧν ἡ θέα οὐκ ἔστι πάντοτε ἀζήμιος καὶ ἀδιάφορος τῇ ἁπλάστῳ νεότητι ἑκατέρου τοῦ φύλου. Εἶτα δὲ τεθέντος ὅτι ἔσθ' ὅτε ἡ ἀναμίξις τοῦ τερπνοῦ μετὰ τοῦ ὠφελίμου ἢ καθ' ἑαυτὸ ἢ διὰ τὴν συνέπειαν ἀπολύτως οὐκ ἀπαγορεύεται ἐν ἀνθρώποις ἐλαττον αὐστηροῖς, πᾶς τις ὅμως σύνοιδεν ὅτι τοῦτο τὸ τερπνὸν ἔχει καὶ τὸν καιρὸν καὶ τὸν τρόπον αὐτοῦ. Ἐπειδὴ γὰρ τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα, ὡς τῶν ἱερῶν γραμμάτων καὶ τῶν χρηστῶν ἠθῶν καὶ πάσης εὐσχημοσύνης καὶ σεμνότητος ἱερὰ καταγώγια, καὶ ὡς νηοὶ τῆς θείας σοφίας καὶ γνώσεως, διὰ τῶν δημοσίων χορῶν καὶ τῶν θεατρικῶν σκηνῶν καὶ παραστάσεων, ἐκπίπτουσιν ὅπως δήποτε τῆς ἠθικῆς αὐτῶν ἀξίας καὶ ἱερότητος, καὶ τοῦτο ἐπὶ κοινῷ σκανδάλῳ καὶ ἐπὶ ὁμολογουμένῃ βλάβῃ τῶν πατροπαραδότων ἠθῶν καὶ ἐθίμων, ὀφείλων οἱ τῶν ἐνοριῶν εὐσεβεῖς προεστῶτες καὶ πρόκριτοι, ἐν ᾧ ζητοῦσι φιλοκάλως τὸ ὑλικὸν ὄφελος τῶν κοινωφελῶν καταστημάτων, μηδαμῶς ὀλιγωρεῖν μηδὲ τῆς ἠθικῆς τιμῆς καὶ ἀξιοπρεπείας ὅλης τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας. Τούτων οὖν οὕτως ἐχόντων, εὐλογοῦντες πάντας ὑμᾶς πατρικῶς καὶ καθάπαξ αὐστηρῶς ἀπαγορεύοντες τοῦ λοιποῦ πᾶσαν δημοσίαν πρᾶξιν ὅπως δήποτε προσβάλλουσαν τὰ σεμνὰ καὶ κόσμια ἤθη καὶ τὴν τῶν σχολείων ἱερότητα, ἐπὶ ποινῇ τοῦ παῦσαι τῆς Ἐφορίας καὶ τῆς Ἐπιτροπῆς πάντα παραβάτην τῆς ταύτης τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀπαγορεύσεως, προτρεπόμεθα καὶ παραγγέλλομεν Ἐκκλησιαστικῶς, ἵνα μηδέποτε τοῦ λοιποῦ δοθῇ χορὸς δημόσιος ἢ ἰδιωτικὸς ἢ ἄλλη τις θεατρικὴ παράστασις ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν σχολείων, ἀλλ' ἀείποτε διατελῆτε διατηροῦντες αὐτὰ ἱερὰ καὶ ἀκήρατα καὶ πάσῃ κοινῇ διασκεδάσει ἀνεπίβατα. Οὕτω ποιήσατε ἀπαραιτήτως ἵνα καὶ τὴν κοινὴν, καθὰ καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν, κατάκρισιν ἀποφύγητε, καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ, κατασκηνοῦσα ἐφ' ὑμᾶς, ἁγιάζῃ τοὺς οἴκους καὶ πάντα τὰ θεοφιλῆ καὶ κοινωφελῆ ὑμῶν ἔργα πρὸς δόξαν Χριστοῦ· ᾧ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν.

—o—

136. Ἐπιστολὴ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς Κρῆτας.

Τὴν παρὰ πόδας Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐπιστολὴν, ἀπευθυνομένην πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς Κρῆτας, ἐκόμισε μεθ' ἑαυτοῦ ὁ Μητροπολίτης Κρήτης κ. Μελέτιος, ἥτις καὶ ἀνεγνώσθη ἐπισήμως ἐν ταῖς ἐκκλησίαις Χανίων κ.λ.π.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Θεοφιλέστατοι Ἐπίσκοποι, οἱ ὑποκείμενοι τῇ ἁγιωτάτῃ Μητροπόλει Κρήτης, καὶ ἐντιμότατοι Κληρικοί, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, τιμιώτατοι Πρεσβύτεροι καὶ Διάκονοι, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοὶ, κάτοικοι τῆς νήσου καὶ ἐπαρχίας ταύτης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις. Τὸ πρῶτον καὶ ἱερὸν χρέος, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἡ κοινωνικὴ τάξις καὶ ἡ πρὸς τὴν εὐημερίαν πρόοδος, ὑπάρχει ὁμολογουμένως ὁ σεβασμὸς καὶ ἡ τελεία καὶ εἰλικρινὴς ἀφοσίωσις καὶ ὑποταγὴ αὐτῆς πρὸς τοὺς καθεςῶτας νόμους καὶ τὰς διατάξεις τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, ὑφ' ἧς ἔλαχε κυβερνωμένη. Τοῦτο καὶ ὁ μέγας τῶν ἐθνῶν διδάσκαλος καὶ θεῖος Ἀπόστολος διαῤῥήδην διακηρύττει πανταχοῦ· «Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίαις ὑπερεχούσαις ὑποτασσέσθω· οὐ γάρ ἐστιν ἐξουσία, εἰμὴ ἀπὸ Θεοῦ». Αὐτὸ τοῦτο ἀδιαλείπτως καὶ ἡ ἁγία τοῦ Χρ. Ἐκκλησία, συνιστῶσα καὶ ἐντελλομένη πᾶσι τοῖς ὑπὸ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς δικαιοδοσίαν διατελοῦσιν εὐσεβέσι Χριστιανοῖς, καθῆκον ἱερὸν ἔχει συστῆσαι καὶ ὑμῖν τοῖς πνευματικοῖς αὐτῆς τέκνοις, κατοίκοις τῆς νήσου καὶ ἐπαρχίας Κρήτης, πρὸς οὓς ἡ Α. Α. Μ. ὁ τρισέβαστος καὶ φιλόλαος ἡμῶν Ἄναξ, κηδόμενος τῆς προόδου καὶ κοινωνικῆς ἀναπτύξεως καὶ εὐημερίας ὑμῶν τῶν ὑπὸ τὴν κραταιὰν αὐτοῦ αἰγίδα διατελούντων ὑπηκόων αὐτοῦ, οὐδέποτε ἐπαύσατο πατρικῶς μεριμνῶν καὶ παντοῖα καὶ ἐξαιρετικὰ προνόμια χαριζόμενος, ὅπως διευκολύνῃ πάντα τὰ ἐφικτὰ μέσα τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐημερίας καὶ ἀνέσεως ὑμῶν· καθότι ἡ ἀπαράμιλλος μακροθυμία καὶ ἀγαθότης τῆς Α. Α. καὶ φιλυπηκόου Μεγαλειότητος, μετὰ τὸ ἀποκαταστῆσαι τὴν τάξιν καὶ ἡσυχίαν, χορηγοῦσα ἀμνηστείαν τοῖς ὅπως ποτὲ ἐκτραπεῖσι τῆς εὐθείας ὁδοῦ, καὶ ἐξασφαλίζουσα ὑμῖν ὑπὸ συνετοὺς καὶ ἔμφρονας Διοικητὰς τὴν πε-

ατην καὶ ἀναλλοίωτον ἐφαρμογὴν τῶν ἐπικεχορηγημένων, ἀπαιτεῖ ὁμολογουμένως καὶ ἐκ μέρους ὑμῶν ὅπως ἐκτιμηθῶσι προσηκόντως αἱ τοιαῦται εὐεργετικαὶ προθέσεις αὐτοῦ. Ἡ οὖν Ἐκκλησία, ἐν τῇ μητρικῇ αὐτῆς ὑπὲρ ὑμῶν τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων στοργῇ, πλήρη διατρέφουσα τὴν πεποίθησιν περὶ τῆς διηνεκοῦς καὶ εἰλικρινοῦς προσοχῆς εἰς τὴν διατήρησιν τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας καὶ τῶν καθηκόντων πρὸς τοὺς κειμένους νόμους τῆς Αὐτοκρατ. Κυβερνήσεως, οὐ διαλείπει, καὶ ἐν τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς αὐτόθι ἐλεύσεως τοῦ νέου γνησίου καὶ κανονικοῦ ὑμῶν ποιμένος, ἱερωτάτου Μητροπολίτου Κρήτης, ἀγαπητοῦ ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ κὺρ Μελετίου, ἐπαναλαμβάνουσα τὰς μητρικὰς αὐτῆς συμβουλὰς καὶ εἰσηγήσεις, καὶ ἐντέλλεται πᾶσιν ὑμῖν ὅπως, διαγνόντες τὴν σπουδαιότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν προτροπῶν, ἐπιδοθῆτε ἕκαστος μετὰ ζήλου καὶ τῆς χαρακτηριζούσης ὑμᾶς ἀξιεπαίνου φιλοπονίας εἰς τὰ ἔργα ὑμῶν, φιλοτιμούμενοι σύμπαντες, ἐν ὁμοφροσύνῃ καὶ ἀγάπῃ ἀδελφικῇ, ἵνα προνοήσητε καὶ περὶ τῆς ἠθικῆς μορφώσεως καὶ Χριστιανικῆς ἀγωγῆς τῶν τέκνων ὑμῶν ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου, περὶ τῆς αὐξήσεως καὶ συντηρήσεως τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ λοιπῶν φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ περὶ τῆς διαρρυθμίσεως ἐν γένει τοῦ κοινωνικοῦ ὑμῶν πολιτεύματος ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Χριστιανικῆς ὑμῶν ἐπαγγελίας καὶ τῆς τιμίας καὶ συνετῆς συμπεριφορᾶς ἐν τῷ κύκλῳ τῆς εὐπαιθείας καὶ ὑποταγῆς πρὸς τὴν θεόθεν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένην κραταιὰν Βασιλείαν, δεχόμενοι τὸν πανοικτίρμονα Θεὸν ἐπὶ τῇ ἀποκαταστάσει τῆς εἰρήνης καὶ τῆς τάξεως καὶ ἡσυχίας, καὶ ἀνάμα χεῖρας αἴροντες ἱκετηρίους πρὸς τὸν Ὕψιστον, ὅπως περιφρουροῖ καὶ περιέποι τὴν Α. Α. Βλ. ὡς κόρην ὀφθαλμοῦ, χαριζόμενος Αὐτῇ ζωὴν μακραίωνα καὶ εὐδαιμονίαν ἀμετάπτωτον, καὶ ἀγαθὰ ἐμπνέοι αἰσθήματα ὑπὲρ τῶν πιστῶν αὐτῆς ὑπηκόων. Καὶ ταῦτα μὲν καθ' ὑπαγόρευσιν τοῦ πατρικοῦ ἡμῶν καθήκοντος. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

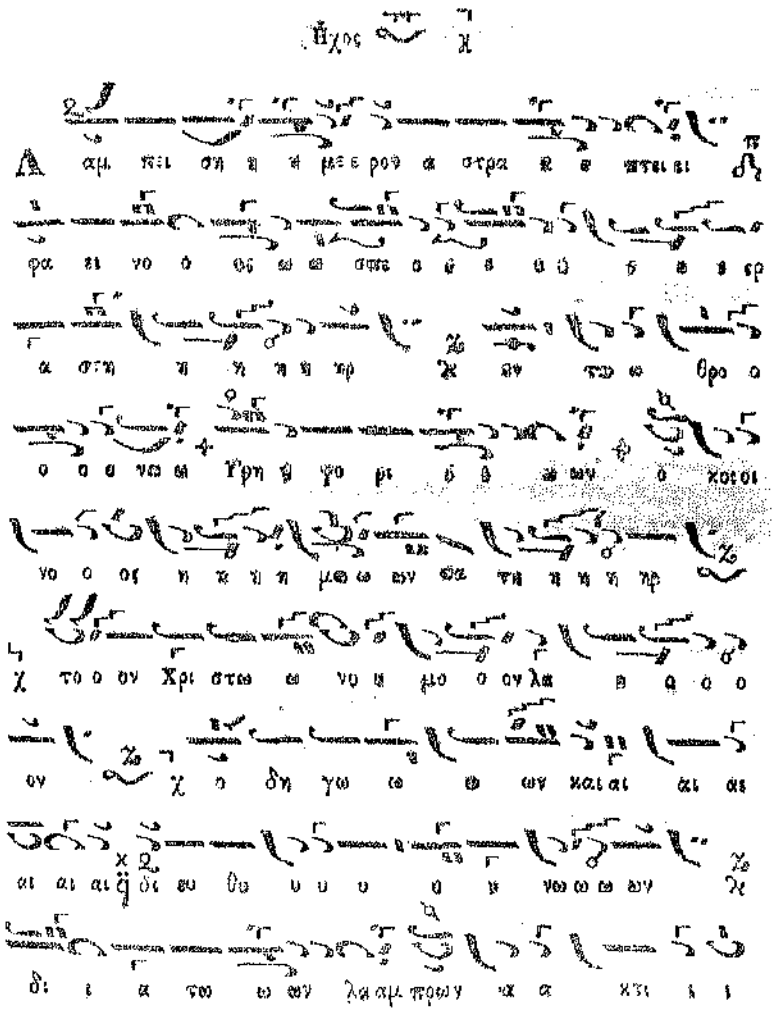
Ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ, Ἰνδικτιῶνος ΙΒ'. ,ωξθ'.

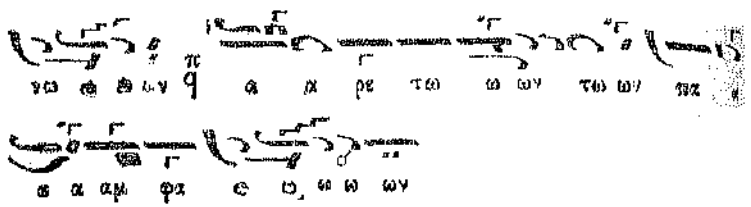
(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαί).

—o—

137. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ Πατριάρχου.

Κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου κ. Γρηγορίου ϛ'. (κέ. Ἰανουαρίου 1869) ἐψάλη παρὰ τοῦ κ. Γεωργίου Λαμπαδαρίου τὸ ὑπ' αὐτοῦ τούτου μελοποιηθὲν τοῦτο ᾄσμα.

Οἶκος Α'.

Λάμπει σήμερον, ἀστράπτει, φαεινὸς ὥσπερ ἀστὴρ,
ἐν τῷ θρόνῳ Γρηγορίων ὁ κοινὸς ἡμῶν πατὴρ,
τὸν Χριστώνυμον λαὸν
ὁδηγῶν καὶ διευθύνων,
διὰ τῶν λαμπρῶν ἀκτίνων,
ἀρετῶν τῶν παμφαῶν.

Οἶκος Β'.

Χριστομίμητος τῷ ὄντι καὶ ποιμὴν ἀληθινὸς,
θύων ὑπὲρ τοῦ ποιμνίου τὴν ψυχὴν εἰλικρινῶς,
διεξάγ' ἐπιτυχῶς
τὰς σοφάς του ἐνεργείας,
τὰς δ' ἐλλάμψεις του τὰς θείας
μεταδίδων ἀσφαλῶς.

Οἶκος Γ'.

Οὐ πτοεῖται, ἀλλὰ σπεύδει πρὸς τὸ ἔργον πανταχοῦ,
τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν ἑδραιῶν ἑκασταχοῦ,
καὶ στηρίζ' ἀπειραχῶς
τὴν σεπτὴν Ὀρθοδοξίαν,
τὴν ἁγνὴν Θεοῦ λατρείαν,
ἀριστεύων ἀγλαῶς.

Οἶκος Δ'.

Πεποιθότες τοίνυν πάντες ἐπὶ ὁδηγὸν καλὸν,
ἀνακράξωμεν προθύμως πρὸς πατέρα τὸν κοινὸν,
ἀλαλάζοντες σεμνῶς·
Ζήτω, ζήτω ὁ Δεσπότης,
ἡ Αὐτοῦ Παναγιότης,
εἰς αἰῶνας εὐκλεῶς.

—o—

138. Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας.

Ἡ Α. Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος Καπουκεχαγιᾶ, ἐπεσκέψατο τὴν Α. Ἐξ. τὸν ὑπουργὸν τῆς Ἀστυνομίας καὶ Νομάρχην τῆς Πρωτευούσης Χουσνῆ πασᾶν τῇ 29 ἰανουαρίου, ὁ δὲ ἐν λόγῳ ὑπουργὸς ἀντεπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Π. τῇ κδ. φεβρουαρίου, τῆς ὑποδοχῆς γενομένης μετὰ τῆς προσηκούσης παρατάξεως.

—o—

139. Ἡ κατὰ τὸ Σταυροδρόμιον ἐνοριακὴ σχολὴ τῆς Παναγίας.

Τὴν κγ'. φεβρ. ἐγένετο ἐν τῇ κατὰ τὸ Σταυροδρόμιον ἐνοριακῇ σχολῇ τῆς Παναγίας ἡ διανομὴ τῶν βραβείων καὶ πτυχίων εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας καὶ ἀποφοιτήσαντας μαθητὰς, ἐπὶ παρουσίᾳ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, προεδρευομένου ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου. Οἱ ἀπολυθέντες μαθηταὶ ἦσαν 19 τὸν ἀριθμόν. Εἷς τῶν ἐφόρων κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην: ὁ κ. Α. Γ. Πασπάτης ἀπήγγειλε τὴν βιογραφίαν Ἀλεξάνδρου Μαυροκορδάτου τοῦ ἐξ Ἀπορρήτων, ἀφοῦ πρότερον προσεφώνησε Γαλλιστὶ τὸν τιμήσαντα διὰ τῆς παρουσίας αὐτοῦ τὴν τελετὴν Ἐξ. πρεσβευτὴν τῆς Ῥωσσίας Ἰγνατιέφ. Ἐπεσφράγισε δὲ ταύτην ἀξία λόγου προλαλιὰ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου ἡ ἑξῆς.

Φιλόχριστος καὶ φιλίμουσος ὁμήγυρις.

Δεδοξασμένος καὶ αἰνετὸς ὁ πατὴρ τῶν φώτων καὶ Θεὸς πάσης παρακλήσεως, ὁ κατὰ τὴν πατρικὴν αὐτοῦ καὶ φιλάγαθον πρόνοιαν συναγαγὼν καὶ πάλιν ἡμᾶς ὑγιαίνοντας εἰς τὸν εὔφορον τοῦτον καὶ ἀγλαὸν τῆς παιδείας ἀγρὸν, ἵνα θερίσωμεν ἐπ' εὐλογίαις τὸν ἐπ' εὐλογίαις ἐνσπαρέντα θεοδώρητον σπόρον τῶν γραμμάτων καθ' ὅλον τὸν ἐνιαυτὸν ἐπὶ γῆς ἀγαθῆς καὶ καλλικάρπου, τῆς εὐφυοῦς καὶ εὐσεβοῦς ὁμογενοῦς νεότητος, παρ' ἧς γονεῖς καὶ συμπολῖται καὶ πάντων πρῶτον ἡ πνευματικὴ γενέτειρα, ἡ Ἐκκλησία, οὐ μόνον ταύτην τὴν, καθάπερ προεισαγωγὴν εἰς τὰ ἄδυτα τῆς ἐπιστήμης, προκαταρκτικὴν καὶ στοιχειώδη καλλιέργειαν καὶ καρποδοσίαν ἀπεκδεχόμεθα, ἀλλὰ, τῷ χρόνῳ πριόντι, καὶ τῆς τοῦ Κυρίου δεξιᾶς ἐνδυναμούσης, καρποὺς πολὺ δαψιλεστέρους καὶ τελειοτέρους, τῶν μεγάλων τῆς κλεινῆς ἡμῶν πατρίδος ἐλπίδων ἀξίους.

Αἱ δημοτελεῖς καὶ ἐνιαύσιαι συγκομιδαὶ τοιούτων θερισμῶν πνευματικῶν τοσούτῳ δικαιότερον εὐφραίνουσι τὴν καρδίαν τῆς ἡμῶν Μητριότητος καὶ πάντων τῶν συνεργούντων ἀγαθῶν σπορέων τε καὶ θεριστῶν, μεθ' ὅσης θυμηδίας καὶ ἀγαλλιάσεως ἀναλογιζόμεθα, ὅτι κατ' ἔτος ἐξ ἑκάστου τῶν μεγάλων καὶ μικρῶν διδακτηρίων, καθάπερ ἐκπαντοίων μᾶλλον ἢ ἧττον εὐφόρων ἀγρῶν, εἰς τὸν ἐθνικὸν σιτοβολῶνα νέου καὶ ἀεὶ τελειοτέρου σίτου συναγομένου, τοῦ βαρυτίμου σίτου τῆς ἐν Χριστῷ ὑγιοῦς συστηματικῆς παιδείας, ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν τὸ εὐσεβὲς καὶ μεγαλόφρον Γένος ἀναπτύσσεται μὲν ἰδιωτικῶς, ἐν τῷ προσώπῳ τῶν ἀτομικῶς εἴτ' ἐγκυκλοπαιδικῶς παιδευομένων, τὴν ἀνάπτυξιν τῆς διανοίας καὶ τὴν περὶ τὰ ἡμερώτερα καὶ θεοφιλῆ καὶ μεμουσωμένα ἤθη ἀναπτύσσεται δὲ καὶ κοινωνικῶς ὑπὸ τὴν τριπλῆν ἔποψιν τῆς θρησκείας, τῆς κοινωνικῆς καὶ τῆς λοιπῆς ἀστυκοσμιωτικῆς εὐημερίας· καὶ διὰ τοιαύτης ἀναπτύξεως πληροῖ τὴν ἐπὶ γῆς ἀπόλυτον σκοπιμότητα τοῦ Χριστιανοῦ, τοῦ φύσει καὶ χάριτι προωρισμένου εἰς τὸ διαβιοῦν ἐν ἑαυτῷ καὶ δι' ἑαυτόν, ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ διὰ τοὺς συμπολίτας, ἐν τῷ Θεῷ καὶ διὰ τὸν Θεόν. Καὶ ἀληθῶς, ὀρθῶς ἐξεταζόμενον, τοιοῦτο φαίνεται τὸ συστατικὸν στοιχεῖον τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ζωῆς καὶ τελειώσεως τοῦ λογικοῦ καὶ θνητοῦ κέλου ἀνθρώπου, ἀρχῆθεν οὐκ εἰς ἄλλο κεκλημένου, ἀλλ' ἢ εἰς τὸ εὐημερῆσαι μὲν καθ' ἑαυτὸν ἐν τῇ ἑαυτοῦ πνευματικῇ τε καὶ σωματικῇ ἀναπτύξει, μεγαλυνθῆναι δὲ ἐν τῇ τοῦ πλησίον τελειότητι, ὡὰ πολιτείᾳ εὐνόμου καὶ δικαιοφιλοῦς, κοινὰ καὶ ἰσχυρὰ ποιούσης τὰ πενιχρὰ καὶ ὀλιγοδρανῆ προσόντα τοῦ ἀτόμου διὰ τοῦ κοινωνικοῦ φακοῦ, ἐνδοξασθῆναί δὲ καὶ κατὰ τὸ δυνατὸν τελειωθῆναι ἠθικῶς ἐν τῇ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ μέχρι καὶ θεώσεως ὑψώσαντος τὴν ἀνθρωπότητα Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ πνευματικῇ καὶ λογικῇ λατρείᾳ τῆς θρησκείας, ἧς τὸ ἔργον καὶ τὸ τέλος ἐστὶ τὸ πιστῶς ἀποτυπῶσαι καὶ ἐγκατοπτρίσαι ἐν ἡμῖν αὐτοῖς καὶ ἐν ταῖς πράξεσιν ἡμῶν πρὸς καιρὸν καὶ αἰωνίως αὐτὰς τὰς νοερὰς καὶ ἠθικὰς τελειότητας τοῦ ὑπερτελείου τῶν ὄντων, οὗ καθ' ὁμοίωσιν ἐπλάσθημεν καὶ ἀνεπλάσθημεν καὶ διὰ τῆς ὁμοιώσεως σωζόμεθα.

Οὗτός ἐστιν ὁ λόγος, ἀγαπητοί, δι' ὃν τὰ γράμματα καὶ ἡ παιδεία πανταχοῦ καὶ πάντοτε ἐθεραπεύθησαν, καὶ διαφερόντως ἐτιμήθησαν καὶ ὑπεράνω θησαυρῶν καὶ λίθων τιμαλφῶν καὶ τῶν βασιλικῶν διαδημάτων καὶ τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς ἐτέθησαν, οὐ μόνον ἑαυτῶν ἕνεκα, ὡς νοερὸν καὶ ἅγιον ἀπαύγασμα τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ ὀρθὴ παιδεία, τρέφουσα τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ ἀνθρώπου, γίνεται ἐν αὐτῇ σοφὴ μήτηρ καὶ ἐργάτις πάσης τέχνης καὶ προόδου καὶ εὐημερίας καὶ παντοίας τελειότητος καὶ περὶ πάντα σύμβουλος καὶ βοηθὸς ἀγαθωτάτη καὶ σωτηριώδης. Καὶ διὰ τοῦτο οὔτε ἄτομον, οὔτ' ἔθνος, οὔτε βασιλεία, ἀλλ' οὐδὲ Ἐκκλησία δύναται ἀληθῶς καὶ μονίμως λαμπρυνθῆναι καὶ κραταιωθῆναι χωρὶς ἐπιστήμης καὶ παιδείας, ἐκδιδασκούσης οὐχ ἥκιστα τὸ

θεῖον νόμον καὶ τὰ λοιπὰ μυστήρια τῆς φύσεως καὶ τῶν αἰσθήσεων τὸν κόσμον. Ὁ δὲ μείζονος χαρᾶς καὶ δόξης πρόξενον ὑμῖν τοῖς ἐν τοῖς κόλποις τῆς ἀληθινῆς θρησκείας ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου ἐκπαιδευομένοις μειρακίοις ἐκεῖνό ἐστιν· οὗ γὰρ ἂν εἰσέλθῃ καὶ κατασκηνώσῃ ἡ σοφία τοῦ Θεοῦ, ἐξ ἧς πηγάζει ἡ ἀληθινὴ καὶ κατ' ἐπίγνωσιν καὶ ζῶσα καὶ τελεία πίστις τοῦ Χριστιανοῦ, ἐκεῖ, ὡς φωτεινὴ καὶ ζωοπάροχος θερμότης, συγκατασκηνοῦσα καὶ ἡ θεία χάρις, δίδωσιν ἄσηπτον ζωὴν ταῖς κοινωνίαις, ὥστ' ἐπιζῆν καὶ θάλλειν καὶ μετὰ πολλὰς καταστροφὰς τοῦ περιζ κόσμου. Καὶ ἐπομένως σχολαὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς ὀρθοδοξίας, ἐπιστῆμαι ἐκ τοιούτων σχολῶν ἀπορρέουσαι, παῖδες καὶ μειράκια ἐν τοιαύταις σχολαῖς διδασκόμενα, καὶ κοινωνία κατ' αὐτὰς καὶ δι' αὐτῶν ῥυθμιζομένη καὶ τελειουμένη, τοῦτο ἔχουσι τὸ ἀνεκτίμητον πλεονέκτημα, ὅτι, παρασκευάζοντα πολίτας ἠθικῶς τελειοτέρους καὶ παρὰ τῷ Θεῷ τιμιωτέρους, ἐφεδράζουσι τὴν πολιτείαν ἐπὶ βάσεως ἑδραίας καὶ εἰς αἰῶνας ἀδιασείστου, τῆς θείας εὐλογίας καὶ χάριτος.

Ἰδοὺ, τεκνία περισπούδαστα, τίνος χάριν προθυμότατοι κατὰ πᾶν ἔτος συνερχόμεθα ἐπὶ τῇ πανδήμῳ ἐξετάσει καὶ εὐφημίᾳ καὶ βραβεύσει τῶν μαθητευομένων εὐσεβούντων παίδων τῆς πατρίδος. Ὧν ἐν ταῖς ἐμμελέσιν ἐρωταποκρίσεσιν ὑπαναγινώσκομεν καὶ προορῶμεν ἤδη τοῦ ἐνδόξου μέλλοντος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους τὸν θεοχαρίτωτον καὶ βέβαιον ἀρραβῶνα. Εὐφραίνεσθε τοίνυν, ὦ προπαίδες παῖδες τῆς εὐσεβείας, καὶ διεξάζετε ὁλοψύχως τοῦ Θεοῦ τὴν ἀγαθότητα, παρ' ἧς δωρηθέντες οὕτω φιλοτίμους καὶ γενναίους προστάτας, καὶ θεοφιλῶς ἐκπαιδευόμενοι παρὰ σοφῶν καὶ φιλοπόνων ἱεροψαντῶν τῆς ἐπιστήμης, ἤρξασθε τοὐντεῦθεν καταβάλλειν καὶ συγκρηπιδοῦν τὸν ἀδιάσειστον θεμέθλων τῆς σφετῆς λαμπρότητος τῆς Ἐκκλησίας τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ τῆς λοιπῆς κοινωνικῆς εὐκλείας καὶ ἰσχύος τοῦ ὀρθοδόξου Γένους. Ὑπὲρ δὲ τῶν τηλικούτων δωρεῶν τῷ Θεῷ εὐχαριστοῦντες, μέμνησθε διὰ παντὸς εὐγνωμόνων καὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς ὑμῶν προστάταις καὶ κουροτρόφοις καὶ τῆς ὑμῶν νεότητος πρώτοις καὶ μεγίστοις εὐεργέταις γενομένοις· καὶ σπεύδετε νυχθημερὸν ἐν ἀκαμάτῳ ζήλῳ καὶ μετὰ φιλοτιμίας, ἐμπρεπούσης νεαραῖς ψυχαῖς, σπεύδετε εἰς τὸν προκείμενον ἀγῶνα τῆς σχολῆς καὶ τοῦ βίου, ἵνα γένησθε υἱοὶ φωτὸς νοεροῦ καὶ μύσται πρακτικῆς σοφίας.

Ὁ δὲ πάντων τῶν ἀγαθῶν πανάγαθος πρύτανις χαρίζοιτο ὑμῖν καὶ τοῖς διδάσκουσιν ὑμᾶς καὶ πᾶσι τοῖς προστάταις καὶ πάντῃ τῇ εὐλογημένῃ ταύτῃ συνοικίᾳ ἁγιασμὸν ψυχῶν, φωτισμὸν γνώσεως καὶ ἐπιστήμης ὑγιοῦς, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς καὶ τὰ ἐπουράνια. Γένοιτο.

Ἐπισυνάπτομεν δὲ καὶ τὴν κατὰ τὸ ἔτος 1868 (δ'. φεβρ.) ἐκφωνηθεῖσαν προσλαλιὰν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου.

Φιλόχριστος καὶ φιλόμουσος ὁμήγυρις.

Ὑπό τε τοῦ κοινοῦ καθήκοντος ἐμπνεόμενοι τοῦ συντελεῖν παντοίοις τρόποις εἰς τὴν τῶν γραμμάτων διάδοσιν, καὶ ὑπὸ τοῦ ἰδιαιτέρου τῆς ἄνωθεν λαχούσης ἡμῖν Πατριαρχικῆς καὶ Ἀποστολικῆς περιωπῆς, ἐγκαρδίως ἐπιθυμοῦμεν, ἵνα, εἰ δυνατὸν, ἐν πᾶσι τοῖς ἐν ὅλῃ τῇ μεγαλοπόλει ταύτῃ ὑπάρχουσιν ἡμετέροις ἐκπαιδευτηρίοις αὐτοπροσώπως παρευρισκώμεθα, καὶ ἄλλοτε μὲν πλεονάκις, ἐξαιρέτως δὲ κατὰ τὰς δημοσίας ἐξετάσεις· τοῦτο μὲν, ὅπως καὶ διὰ τῆς παρουσίας ἡμῶν ὑπεκκαίωμεν, τὸ ἐφ' ἡμῖν, τὸν πρὸς τὴν ἀληθινὴν παιδείαν ἀκραιφνῆ ζῆλον τῶν εὐλογημένων Χριστιανῶν, τοῦτο δὲ, ἵνα, βλέποντες ἐγγύθεν τὴν ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν ἐπίδοσιν τῆς Ὀρθοδόξου νεολαίας, ἀγαλλιώμεθα τὴν πατρικὴν ἐκείνην ἀγαλλίασιν, τὴν ἐπὶ τῇ προκοπῇ τῶν οἰκείων τέκνων. Ἀλλ' ἔνθεν μὲν διὰ τὸ ἐμμέριμνον καὶ πολυάσχολον τῆς θέσεως, ἔνθεν δὲ τῷ βάρει τῆς ἡλικίας ἐπιβαρυνόμενοι, οὐ δυνάμεθα εἰς ἔργον ἀγαγεῖν τὴν διάπυρον ταύτην ἐπιθυμίαν ἡμῶν. Ἵνα ὅμως μὴ στερηθῶμεν ὅλως τῆς κοινῆς εὐφροσύνης τῶν ὁμογενῶν τῆς εὐλογημένης ταύτης συνοικίας ἐπὶ τῇ συγκομιδῇ τῶν ἀγλαῶν καρπῶν τῆς σχολῆς ταύτης, ὑπερβάντες τὰς δυσκολίας, τῇ θείᾳ ἀρωγῇ καὶ γηθόσυνοι παριστάμενοι σήμερον ἐν τῇ φιλομαθεῖ ταύτῃ ὁμηγύρει, καὶ τοὺς ἀριστεῖς τῶν μαθητῶν βραβεύοντες αὐτῇ χειρὶ καὶ εὐλογίᾳ, καθῆκον ἡγούμεθα τοὺς πάντας ὑπομνῆσαι ὅτι οὔτε ἐπιστήμη ἀληθὴς ὑπάρχει χωρὶς Θεοῦ, οὔτε κοινωνία ἀσφαλὴς καὶ ἰσχυρὰ χωρὶς Ἐκκλησίας, φωτιζούσης τὰ ποίμνια. Ὑμεῖς δὲ, ὦ φίλτατα τεκνία τῆς Ὀρθοδοξίας, ὧν ἡ πρόοδος συγκαλεῖ ἐνταῦθα σήμερον τοσούτους βραβευτὰς καὶ ἐπαινέτας, γινώσκετε ἆρά γε τὴν ἀξίαν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν ἐπισήμως σήμερον ὑμῖν διδομένων ἀπολυτηρίων καὶ ἀριστείων;

Ἡ εὐαγὴς αὕτη σχολή, ἐκπληρούμενον δι' ὑμῶν βλέπουσα τὸν σκοπὸν τῆς ἑαυτῆς συστάσεως, δωρεῖται σήμερον ὑμῖν διὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος τὰ βραβεῖα ταῦτα σὺν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἀναφημίᾳ καὶ εὐλογίᾳ, ἅτινα, εἰ καὶ μικρὰ κατὰ τὴν ὑλικὴν ἀξίαν, κατὰ τὴν ἠθικὴν ὅμως εἰσὶ μεγάλα καὶ τιμαλφῆ, ἀνταξία τοῦ ἐκ δάφνης ἢ σελίνου ἢ κοτίνου ἐκείνου στεφάνου, εἰς οὗ τὴν ἐπιτευξιν οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι τὰ πάντα προθύμως καὶ ἥδιστα ἐθυσίαζον κατὰ τοὺς ἐπιζήλους ἐκείνους χρόνους τῆς ἐθνικῆς φιλοτιμίας καὶ δόξης.

Διὰ τῶν διττῶν τούτων βραβείων ἡ μὲν καθ' ἡμᾶς ὁμογενὴς

κοινωνία δρέπεται τῶν καρπῶν τῶν ὑπὲρ τῆς νέας γενεᾶς φροντίδων αὐτῆς, καὶ ἀνακηρύττει τελεσφόρους πάσας αὐτῆς τὰς δαπάνας. Ἔφοροι δὲ καὶ διδάσκαλοι, οἱ φίλτατοι γονεῖς καὶ τὸ Γένος, καὶ πρὸ πάντων μάλιστα ἡ κοινὴ ἁπάντων πνευματικὴ μήτηρ καὶ τροφὸς Ἐκκλησία, ἐπαγάλλονται, καθορῶντες τὰ λυσιτελῆ ἀποτελέσματα τῶν νυχθημέρων αὐτῶν ἱδρώτων καὶ μόχθων, καὶ τὴν καρποφόρον ἔκβασιν τῶν χρηστῶν αὐτῶν ἐλπίδων. Ἐπὶ δὲ πᾶσιν ἀνταμείβεται δι' αὐτῶν καὶ στεφανοῦται ἡ φερεπονία καὶ ἐπιμέλεια, ἣν κατεβάλετε κατὰ τὴν ἤδη λήγουσαν σχολαστικὴν ὑμῶν περίοδον. Εὐτυχεῖς λοιπὸν καὶ μακάριοι, ὅτι ἀπὸ τῆς ἁβρᾶς ταύτης καὶ τρυφερᾶς ἡλικίας κατωρθώσατε ἵνα ὑποφώσκῃ ἐν ὑμῖν ἀπάρτι λαμπρὰ ἡ ἀνατολὴ τοῦ κοινωνικοῦ ὑμῶν βίου, εἰς ὃν τινες ἐξ ὑμῶν σήμερον σὺν Θεῷ κατερχόμενοι, ἀποφέρετε βαρύτιμα καὶ τοκοφόρα κεφάλαια, νοερά τε καὶ ἠθικά.

Ἀλλὰ, τεκνία, προσέχετε ἑαυτοῖς! φυλάχθητε ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς νάρκης, ἥτις παρακολουθεῖ, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τὰς τοιαύτας εὐδοκιμήσεις καὶ εὐφημίας τῶν νεαρωτέρων ἡλικιῶν, μηδόλως ἐπιλανθανόμενοι ὅτι πολλὴ ἔτι ἀφ' ὑμῶν ἡ τῆς ἀναπτύξεως ὁδός. Ἑστωσαν αἱ λαμπάδες τῆς ἐγρηγόρσεως καὶ φιλοπονίας ἐν ὑμῖν ἀνημμέναι, καὶ οἱ λύχνοι τῆς περαιτέρω φιλομαθείας καὶ προθυμίας ὑμῶν καιόμενοι, διαφερόντως δὲ σπουδάσατε ἔχειν ἐν τῇ ἁπαλῇ ὑμῶν καρδίᾳ βαθέως ἐρριζωμένον τὸν φόβον τοῦ Κυρίου, ὅστις ἐστὶν ἀρχὴ σοφίας, καὶ οὗ χωρὶς, ὅσον καὶ ἂν τις πλοῦτον μαθήσεως καὶ γνώσεων θησαυρίσῃ, ἀδύνατον ἵνα μὴ ἐξομαλωθῇ πρὸς πελάγιον σκάφος ὡραῖον μὲν καὶ μεγαλιοπρεπές, στερούμενον ὅμως πηδαλίου καὶ ἀφειμένον ἕρμαιον εἰς τὴν φορὰν τῶν ἀνέμων καὶ τὴν λύσσαν τῶν κυμάτων. Ἔχοντες δὲ ἐν ἑαυτοῖς τὸν σωτήριον τοῦτον φόβον, θαρσεῖτε καὶ μηδαμῶς ἀμφιβάλλετε ὅτι πάντοτε καὶ ἐν παντὶ τὰς προσπαθείας καὶ τοὺς κόπους ὑμῶν ἐπιστέψει ἡ ἐπιτυχία καὶ ὁ ἔπαινος.

Τέλος δὲ, ἔστω εὐγνώμονες πρός τε τὴν ἐκπαιδεύουσαν ὑμᾶς κοινωνίαν καὶ Σχολὴν, πρὸς τοὺς λόγῳ ἢ ἔργῳ συντελοῦντας εἰς διατήρησιν καὶ προαγωγὴν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς ὑπὲρ ὑμῶν κοπιῶντας διδασκάλους, πρὸς οὓς ἅπαντας ἀπὸ φιλοστόργου καρδίας πατρικῶς ἐπευχόμεθα, ὅπως ὁ τῶν ἀγαθῶν χορηγὸς ἐπιδαψιλεύσηται ὑγείαν ὀλβίαν καὶ μακρόβιον, καὶ ἐπιβραβεύσαι, ἀνταμείβων τοὺς κόπους καὶ τὰς ἀγαθὰς αὐτῶν προαιρέσεις ἐκ τῶν ἀκενώτων θησαυρῶν τῆς θείας αὐτοῦ χάριτος!

ΛΗΝΑΣ, καὶ ἴδιον Ἔθνος ἀποτελοῦντας καὶ χαρακτῆρα. Εἴ δέ τι δέοι καὶ παρ' ἄλλων λαμβάνειν πρὸς οἰκοδομὴν καὶ τελείωσιν, μεθαρμόζειν πρὸς τὰ οἰκεῖα, καὶ « αἰχμαλωτίζειν πᾶν νόημα εἰς ὑπακοὴν τῶν ἡμετέρων », μηδαμῶς ὑπὸ τοῦ χειμάρρου τῆς ψευδοπαιδείας καὶ τοῦ κακοζήλου ψευδοπολιτισμοῦ παρασυρομένους, τοῦ τὰ πάντα μονονουχὶ συνταράσσοντος, καὶ πολλάκις ἐπαπειλοῦντος τὴν ἐθνικὴν καὶ θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν ἡμῶν ὕπαρξιν, οὗ ἕνεκα πολλῆς ἡμῖν δεῖ φυλακῆς, καὶ τὰ τοιαῦτα, ἵνα μὴ λάθωμεν ἀποπλανηθέντες τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ σκοποῦ.

Ἐπαινετὸς οὖν ὁ πρὸς τὴν παιδείαν ζῆλος καὶ ἡ περὶ τὰ καλὰ προθυμία ὑμῶν, οἵτινες, ὀρθῶς βουλευσάμενοι καὶ καλῶς κρίναντες περὶ τούτων, συντρέχετε γενναίως, καὶ συνεργεῖτε εἰς συντήρησιν τῶν ἱερῶν τούτων τῶν Ἑλληνίδων Μουσῶν ἐνδιαιτημάτων, καὶ μοχθεῖτε πρὸς παίδευσιν καὶ μόρφωσιν τῆς νεότητος ἑκατέρων τῶν φύλων. Ἐκ τούτων δὲ καὶ περὶ τοῦ μέλλοντος πέποιθα ὅτι φιλοτιμότερον τοῦ πράγματος ἀντιλήψεσθε, καὶ προθυμότερον ἀγωνιεῖσθε ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ βελτιώσεως τῶν δημοσίων ἐκπαιδευτηρίων τῆς ἐπιφανοῦς ταύτης κοινότητος, οὐδὲ πόνων καὶ δαπάνης φειδόμενοι, ἀποβλέψαντες εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς τῆς ἀναγεννήσεως τῶν ἐθνῶν, καὶ τὸν ἀκατάσχετον αὐτῶν ὀργασμὸν εἰς τὴν πρόοδον· ὧν ἡμεῖς πολλῶν ἕνεκεν ἡγεῖσθαι ὀφείλομεν, παρελθὸν ἔχοντες ἔνδοξον, καὶ τὸ ἐνεστὼς ἐπ' αἰσίοις ἀρξάμενον, καὶ παρασκευάσασθαι τὸ μέλλον λαμπρότερον καὶ εὐδαιμονέστερον, τὴν παίδευσιν τοῦ Ἔθνους ἡμῶν περὶ πλείστου ποιούμενοι, καὶ τῶν πατρώων ἀντεχόμενοι, καὶ χερσὶ καὶ ποσί, τὸ λεγόμενον, ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ἐθνικῆς εὐκλείας ἀγωνιζόμενοι.

Ταῦτα δὲ πάντα μάλιστα κατορθοῦται διὰ τῆς ῥίζης πάντων τῶν ἀγαθῶν, τῆς ἐν Χριστῷ ἀγάπης, ἣν ὀφείλομεν ἔχειν πρός τε ἀλλήλους καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἀδελφοὺς λαοὺς τῆς Ἀνατολῆς, συμβιοῦντες καὶ συνδιάγοντες μετ' αὐτῶν ἐν ἀδελφικῇ στοργῇ καὶ εἰλικρινείᾳ, συνεργοῦντες καὶ συναγωνιζόμενοι ὑπὲρ τῆς κοινῆς προκοπῆς καὶ προόδου, τὴν εὐδαιμονίαν αὐτῶν οἰκείαν εὐδαιμονίαν ἡγούμενοι, ἅτε δὴ πάντων ὄντων κοινῶν τοῖς φίλοις καὶ ἀληθῶς ἀγαπῶσιν ἀλλήλους. Οὕτω γὰρ ἂν τῆς ποθητῆς εὐημερίας καὶ προόδου τύχοιμεν ἅπαντες.

Ὁ δὲ οὐράνιος Πατὴρ τῶν φώτων καὶ Θεὸς τῆς ἀγάπης περιφρουρῶν καὶ ἐνισχύων πάντας τοὺς ἔργῳ καὶ λόγῳ καὶ τρόπῳ συν-

τρέχοντας εἰς στερέωσιν καὶ διηνεκῆ καὶ ἀψιλῆ καρποφορίαν τοῦ εὐαγοῦς τούτου τῶν Ἑλληνίδων Μουσῶν ἐνδιαιτήματος.

Ὑμεῖς δέ, φίλτατα τῆς Ὀρθοδοξίας τέκνα, αἱ χρηστὰι τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους ἐλπίδες, ἐπὶ τὸν προκείμενον ἱερὸν ἀγῶνα τῶν ἐνιαυσίων ἐξετάσεων παραστάντα, ἐνώπιον τῶν προσφιλῶν ὑμῶν γονέων καὶ συγγενῶν, καὶ τοῦ ἐν Χριστῷ ὑμᾶς τιθηνήσαντος καὶ πνευματικῶς ἐκθρέψαντος ὑμετέρου γεραροῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν ἐπαλειψαμένων ἐλλογίμων διδασκάλων, δείξατε διὰ τῶν ἔργων ὅτι ἄξιοί ἐστε τῶν τοσούτων θυσιῶν καὶ φροντίδων, δικαιώσατε τὰς περὶ ὑμῶν ἀγαθὰς εὐχὰς καὶ ἐλπίδας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ ὅλης τῆς καθ' ἡμᾶς εὐσεβοῦς κοινωνίας.

Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ φωτίσαι καὶ ἐνισχύσαι ὑμᾶς κατὰ τὸν προκείμενον ἱερὸν ἀγῶνα, διὰ τῶν εὐχῶν καὶ εὐλογιῶν τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν πατρὸς καὶ πρωθιεράρχου, καὶ ἀναδείξαι μέλη τίμια τῆς τε ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας καὶ τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν Γένους!

—o—

139. Ἀπάντησις εἰς τὸ περὶ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν κλπ. Βουλγαρικὸν φυλλάδιον.

Περιῆλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν ἐσχάτως φυλλάδιόν τι ἀνωνύμως ἐκδεδομένον, ἀλλὰ τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφεὺς ὑποτίθεται Βούλγαρος ἢ Βουλγαρόφρων, πραγματευόμενον περὶ τοῦ λεγομένου Βουλγαρικοῦ ζητήματος, καὶ ἀπαντῶν εἰς διατριβήν τινα ἐν τῷ Νεολόγῳ καταχωρηθεῖσαν περὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν.

Ἀναλαμβάνων ὁ φυλλαδιογράφος ν' ἀποδείξῃ ὅτι γνησία ἦν ἡ νεαρὰ τοῦ Ἰουστινιανοῦ καὶ ἑπομένως νόμιμος ἡ ἀνεξαρτησία τῆς Ἐκκλησίας Ἀχρίδος, προβαίνει εἰς τὴν ἐξέτασιν ἐπίσης τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἰπεκίου καὶ τῆς Πατριαρχείας τοῦ Τουρνόβου, ἐξελέγχει ὡς βεβιασμένην τὴν παραίτησιν τῶν Ἐκκλησιαστικῶν δικαιωμάτων καὶ προνομίων τῶν ἐν λόγῳ Ἐκκλησιῶν, καὶ καταλήγει εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι, τόγε νῦν ἔχον, δὲν ἀπαιτοῦσιν οἱ Βούλγαροι αὐτονομίαν Ἐκκλησιαστικήν, μηδέποτε πρότερον ὑπάρξασαν, καὶ ἑπομένως ν' ἀδυνατῇ τὸ Πατριαρχεῖον νὰ πρυτανεύῃ αὐτοῖς τοιαύτην, ἀλλ' ἀπαιτοῦσιν ἁπλῶς τὴν ἀνάκτησιν δικαίων, ἅτινα κακῶς ἄλλοτε τοῖς ἀφῃρέθησαν.

Ἀναλαμβάνοντες νὰ ῥίψωμεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τοῦ χάρτου ὀλίγας λέξεις, δὲν προτιθέμεθα ν' ἀνασκευάσωμεν τὸν φυλλαδιογράφον εἰς τὰ καθέκαστα, οὔτε νὰ ἐπανορθώσιωμεν τὰς παρερμηνείας, εἰς ἃς σοφιστικῶς ἔῤῥιψε καὶ πράξεις ἐπισήμους καὶ ἔγγραφα καὶ ἱστορικὰς ἀποδείξεις· ἀλλ' οὔτε ν' ἀπαντήσωμεν εἰς τῆς χλεύης τὸν ὀρμαθὸν, εἰς ἃς καταφεύγει πᾶς ὁ μὴ ἔχων τι σοβαρῶς ν' ἀποδείξῃ, ἀλλὰ προτίθεται διὰ τοιούτων χαμαιζήλων ὅπλων νὰ καταπολεμήσῃ τὴν ἀλήθειαν καὶ νὰ φενακίσῃ τὴν κοινὴν γνώμην καὶ τοὺς ἔχοντας ν' ἀποφανθῶσι περὶ τῆς δικαίας ἢ ἀδίκου αἰτήσεως τῶν Βουλγάρων. Τὴν ἀνασκευὴν ταύτην ἀφίνομεν εἰς τοὺς ἔχοντας καθῆκον νὰ κάμωσιν αὐτήν· ἡμεῖς προτιθέμεθα ἁπλῶς νὰ ἐξετάσωμεν τὴν οὐσίαν τοῦ φυλλαδίου ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς ὀρθῆς λογικῆς, ἀφ' οὗ μάλιστα ὁ προνοητικὸς συγγραφεὺς καὶ κανόνα περὶ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ ἐφρόντισε νὰ μᾶς διαγράψῃ.

Καὶ πρῶτον ἐπέχομεν νὰ ἐνδιατρίψωμεν εἰς τὸ Α'. μέρος τῆς διατριβῆς καὶ ν' ἀποδείξωμεν τὸ γνήσιον ἢ μὴ τῆς Ἰουστινιανίου Νεαρᾶς, τὸ νόμιμον ἢ μὴ τοῦ προνομίου τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν. Περὶ τούτου ἐγράφησαν τόσα, ὥστε ἐξηντλήθησαν ἄρκουντως τὰ ὑπὲρ καὶ κατὰ τοῦ ζητήματος τούτου ἐπιχειρήματα. Τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι, εἴτε δικαιώματι αὐτοκρατορικῷ, εἴτε λόγῳ αὐθαιρεσίας, ἔπραξε τοῦτο ὁ Ἰουστινιανὸς, εἴτε οὐδὲν μὲν ἔδωκε προνόμιον ὁ Ἰουστινιανὸς, κατώρθωσαν δὲ οἱ ἐκεῖ ἀρχιερεῖς μετὰ τοῦ Ἀχριδῶν νὰ προσκτήσωσι σιγαλέως πως καὶ διὰ τοῦ χρόνου ταύτην ἀνεξαρτησίαν, τὸ βέβαιον, λέγομεν, εἶναι ὅτι ὁ χρόνος κατεστέστησεν αὐτὸ γεγονὸς τετελεσμένον καὶ καθιέρωσε τὸ ἐκ συνηθείας λεγόμενον δικαίωμα. Ἑπομένως ἔχουσι μὲν δίκαιον οἱ ἐξετάζοντες τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὸν τύπον τῆς νομιμότητος, διότι οὐδαμοῦ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἀπαντᾶται πρᾶξις Ἐκκλησιαστικὴ, τὸ αὐτόνομον εἰς τὴν μνησθεῖσαν ἀρχιεπισκοπὴν πρωτανεύουσα, δὲν ἔχουσιν ὅμως ἄδικον καὶ οἱ θεωροῦντες αὐτὸ ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ τετελεσμένου γεγονότος, διότι τὸ γεγονὸς τῷ χρόνῳ καθιστᾷ ἓν δίκαιον πράγματι, ἐὰν μὴ νόμῳ.

Ὅπως δήποτε λοιπὸν τὸ δικαίωμα ὑπῆρξε, καὶ τόσον εἶναι βέβαιον, ὥστε καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐν τοῖς τελευταίοις χρόνοις ἀνεφέρετο (κατὰ τὸν φυλλαδιογράφον) πρὸς τὸν Ἀχριδῶν ὡς πρὸς ἀνεξάρτητον ἐπίσκοπον· ἀλλὰ καὶ ἐὰν μὴ ὑπῆρχε πρὸς τοῦτο ἄλλη τις ἀπόδειξις, ἀρκεῖ μόνον ἡ τελευταία πρᾶξις τῆς Μ. Ἐκκλησίας, δι' ἧς παρεδέχθη τὴν παραίτησιν τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ ἀπὸ τοῦ δικαιώματος τούτου τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀχρίδος καὶ Ἰπεκίου, διότι παράδοξον θὰ ἦτο τῇ ἀληθείᾳ νὰ παραδέχηταί τις παραίτησιν δικαιώματος μὴ προϋφισταμένου.

Τὸ δικαίωμα λοιπὸν οὕτως ἢ ἄλλως ὑπῆρξε, καὶ πρὸς τοῦτο συμφωνοῦμεν πρὸς τὸν φυλλαδιογράφον. Ἀλλὰ τοῦ δικαιώματος τούτου ἐγένετο κατόπιν ἐπίσημος παραίτησις καὶ συγχώνευσις τῶν ἐπαρχιῶν ἐκείνων πρὸς τὰς λοιπὰς τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου, συγχώνευσις πραγματικὴ, ἣν ὁλόκληρος αἰὼν ἐπίσης καθιέρωσε, καὶ πρὸς τοῦτο διαφωνοῦμεν πρὸς τὸν συγγραφέα τοῦ φυλλαδίου, διότι μὲ τὸ διϋλιστήριον καὶ τὴν ψαλίδα τοῦ ἀνατόμου διαλύων καὶ περικόπτων τὰ διάφορα ἔγγραφα, ποῦ μὲν προτάσσων, ποῦ δὲ ἐπιτάσσων αὐτὰ, ὡς ἐσύμφερε βέβαια αὐτῷ, θέλει νὰ φθάσῃ εἰς τὸ ἐξαγόμενον ὅτι ἡ παραίτησις ἦν εἰκονικὴ καὶ παραβεβιασμένη· φέρει δὲ εἰς ἀπόδειξιν ὅτι, ἐνῷ ἡ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ πρᾶξις λέγει ὅτι Κλῆρος καὶ λαὸς παρῃτήσαντο τοῦ δικαιώματος καὶ ἐξῃτήσαντο τὴν συγχώνευσιν, οὐδαμοῦ φαίνεται ἀναφορὰ λαϊκῶν· καὶ ὅτι, ἐνῷ ὁ Πατριάρχης λέγει ὅτι Κλῆρος καὶ λαὸς, ἀναφερθέντες εἰς τὸ βασίλειον Κράτος, ἀπήλαυσαν φιρμάνιον, σύμφωνον τῇ αἰτήσει αὐτῶν, ἐκ τοῦ Σουλτανικοῦ φιρμανίου ἀποδεικνύεται ἐξ ἐναντίας ὅτι τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος φιρμάνιον ἐξεδόθη συνεπείᾳ Πατριαρχικοῦ τακριρίου· ἀποκρινόμεθα· δὲν φαίνεται, ναὶ, οὐδαμοῦ ἀναφορὰ λαϊκῶν, ἀλλ' ἆρά γε φαίνεται διαμαρτύρησις τοῦ λαοῦ τούτου; καὶ εἶναί ποτε δυνατὸν νὰ μὴ ἐγένετο τοιαύτη ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν ὁ λαὸς καὶ ὁ λοιπὸς Κλῆρος εἶδον τοιαύτην παχυλὴν καταπάτησιν τῶν δικαίων αὐτῶν, ἄνευ τῆς ἰδίας αὐτῶν γνώμης καὶ συγκαταθέσεως; ἢ ἠδύναντο οἱ μετὰ τὴν οὕτως αὐθαίρετον συγχώνευσιν ἀποστελλόμενοι ἀρχιερεῖς, ἀπερχόμενοι, νὰ γείνωσι δεκτοὶ εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, χωρὶς ὁ ἀδικηθεὶς λαὸς νὰ ὑψώσῃ φωνήν; καὶ ὁ ὀρθὸς λόγος καὶ ὁ φυσικὸς λέγουσιν· ὄχι.

Ἀλλ' ἐκτὸς τῆς ἁπλῆς καὶ φυσικῆς ταύτης ἐνστάσεως, ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνστ]πόλεως ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς τὰς ἐν τῷ Πατριαρχείῳ πράξεις καὶ τὸ αὐτοκρατορικὸν χάττι, ἅτινα σήμερον ἔχουσιν ἱστορικὴν πλέον σημασίαν, ὄχι νὰ ἐξασθενῶνται ἀπέναντι τῶν κατ' ἀρέσκειαν γινομένων ὑποθέσεων, ἅτινα καὶ ἐνομιμοποίησαν τὸ δικαίωμα τῆς συγχωνεύσεως καὶ καθιέρωσεν αὐτὸ ὁ χρόνος ἀπαράλλακτα, ὅπως ὁ χρόνος καθιέρωσε πρότερον καὶ τὸ δικαίωμα τῆς αὐτονομίας.

Ὅσον δὲ διὰ τὸ ὅτι λέγει ἡ Πατριαρχικὴ πρᾶξις, ὅτι ὁ λαὸς

καὶ ὁ Κλῆρος ἀνεφέρθησαν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην καὶ ὁ τότε εὐκλεὴς Σουλτάνος ἐξέδωκε τὸ ἁρμόδιον φιρμάνιον, ἐν ᾧ τὸ φιρμάνιον αὐτὸ δηλοῖ, ὅτι ἐξεδόθη συνεπείᾳ Πατριαρχικῆς αἰτήσεως, λέγομεν ὅτι καὶ σήμερον ἀναφέρονται πρὸς τὸ Πατριαρχεῖον ἅμα καὶ τὴν Ὑψ. Πύλην δι' ὑποθέσεις διαφόρους, σχέσιν ἐχούσας, πρός τε τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν, καὶ ὅταν μετὰ προηγουμένην συνεννόησιν ἀποφασίζηταί τι νὰ γενῇ, τότε ὁ μὲν Πατριάρχης καθυποβάλλει τὴν αἴτησιν, ἡ δὲ Κυβέρνησις ἐκδίδει τὸ ἁρμόδιον διάταγμα. Τοῦτο ἴσα ἴσα ἀποδείκνυσι διαρρήδην, ὅτι ἡ σεβ. Κυβέρνησις, ἀείποτε σεβομένη τὰς προνομίας τοῦ Οἰκουμεν. Πατριάρχου, ὃν θεωρεῖ ὡς τὸν ἀνώτατον θρησκευτικὸν ἀρχηγὸν τῶν Ὀρθοδόξων, οὐδὲν πράττει ἀφ' ἑαυτῆς ἄνευ συγκαταθέσεως καὶ αἰτήσεως αὐτοῦ διὰ τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις.

Ὁ κ. φυλλαδιογράφος, θέλων προσέτι νὰ διϊσχυρισθῇ ὅτι τὸ νῦν Βουλγαρικὸν ζήτημα εἶναι πολιτικὸν καὶ ὄχι Ἐκκλησιαστικόν, καὶ ὅτι τῇ πολιτικῇ ἀρχῇ ἀνήκει νὰ τὸ λύσῃ, δράττεται παρατύπου τινὸς ἐγγράφου, ὅπερ ὑπάρχει ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Κώδικι, ἐπιγραφόμενον οὑτωσί.

« Ὅτι τοῖς ὄντως καὶ νομίμως βασιλεῦσι δέδοται τὸ νομοθετεῖν καὶ νεαρὰς δεσπόζειν... »

Ἀλλ' ἵνα ἴδῃ πᾶς τις πόσον ὁ ἔντιμος φυλλαδιογράφος εἶναι φίλος τῆς ἀληθείας καὶ τῆς λογικῆς, φέρε εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ ἐγγράφου τούτου δύο λέξεις· περὶ τῆς παραιτήσεως τοῦ δικαιώματος τῆς ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ τῆς παραδοχῆς ἐκ μέρους τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὑπάρχουσιν ἐν τῷ Κώδικι δύο ἔγγραφα κατακεχωρημένα, τὸ μὲν ἐνυπόγραφον καὶ ἐπίσημον κατὰ τὴν τάξιν, τὸ δὲ ἁπλῶς κατακεχωρημένον ἄνευ ὑπογραφῆς καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπισημότητος. Ἐκ τούτου συμπεραίνει καὶ ὁ τὸν κοινὸν νοῦν ἔχων ἄνθρωπος, ὅτι τὸ περιεχόμενον τοῦ ἐγγράφου τούτου ἦτο πιθανῶς ἰδέα μονομερὴς τοῦ τότε Πατριάρχου Σαμουὴλ, ὃν καὶ διέταξε νὰ καταχωρήσωσιν ἐν τῷ Κώδικι, φρονῶν ὅτι ἤθελεν ἐγκρίνει συμφωνοῦσαν καὶ τὴν Σύνοδόν του· ἀλλ' ἐπειδὴ εὗρεν αὐτὴν ἐναντίαν καὶ μὴ δυναμένην νὰ παραδεχθῇ ἀρχὰς οὑτωσὶ ἀντικειμένας εἰς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς Κανόνας καὶ παραδόσεις, ὄχι μόνον δὲν ἐπέβαλεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ Σύνοδον νὰ ὑπογράψῃ τὸ μνησθὲν ἔγγραφον, ἀλλ' οὔτε ὁ ἴδιος ἠθέλησε νὰ πράξῃ τοῦτο· ὑπεγραψαν λοιπὸν τὴν πρᾶξιν, ἥτις περιέχει ἁπλῶς τὸ ζήτημα καὶ τὰ προκαλέσαντα αὐτὸ αἴτια.

Εἰς τοιοῦτον λοιπὸν οἴκοθεν ἄκυρον καὶ παράτυπον ἔγγραφον στηριζόμενος ὁ κύριος οὗτος, προσπαθεῖ νὰ ἐξαπατήσῃ τὸ κοινὸν καὶ νὰ καταχρασθῇ ἴσως τῆς εὐπιστίας τῆς Υ. Κυβερνήσεως· ἀλλὰ καὶ περαιτέρω προβαίνοντες λέγομεν ὅτι, ἐὰν καὶ ὑπογραφὴς τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Πατριάρχου ἔφερε τὸ ἔγγραφον τοῦτο, πάλιν ἤθελεν εἶσθαι ἀνίσχυρον διὰ τὰς ἐν αὐτῷ περιεχομένας ἀντεκκλησιαστικὰς ἀρχάς· διότι τοῦτο ἤθελεν εἶσθαι καθαρὰ παραβίασις καὶ κατάχρησις τῶν ἱερῶν Κανόνων, ἡ δὲ κατάχρησις οὐδέποτε χρησιμεύει ὡς νόμιμον προηγούμενον, οὔτε δύναται διάδικός τις νὰ στηρίξῃ δικαίωμα εἰς τὴν κατάχρησιν. Οὕτω λοιπὸν αἱ ἐνστάσεις τοῦ φυλλαδιογράφου, ὅτι ἡ παραίτησις ἦτον ἐκβιασμένη, πίπτουσιν, ἡ παραίτησις ἀποδεικνύεται πράγματι νόμιμος, ὡς πρότερον ὑπῆρξε καὶ ἡ τοῦ προνομίου, τὸ δὲ δικαίωμα διὰ τοὺς οὕτω παραιτηθέντας μένει διὰ πάντα νομίμως ἀπωλεσμένον.

Ἀλλ' ἔστω· παραδεχόμεθα πρὸς στιγμὴν, ὅτι ὁ ἐν χαλεποῖς καιροῖς καὶ ἐν δειναῖς περιστάσεσι παραιτήσας δικαιώματα, ὅπως σωθῇ ὑπὸ τὴν αἰγίδα καὶ προστασίαν ἄλλου, δύναται εἰς αἰσιωτέρους καιροὺς νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάκτησιν τῶν δικαιωμάτων του, εἴτε δικαιώματι, εἴτε συγκαταβάσει ἐκείνου, πρὸς ὃν παρήτησε ταῦτα· ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τίς ὀφείλει νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάκτησιν τῶν δικαίων του; ἆρά γε ὁ ἔχων καὶ παραιτηθεὶς τούτων, ἢ ἄλλος τις; μόνος ὁ ἔχων καὶ παραιτηθεὶς, φρονοῦμεν.

Ἐς πρὸς τοῦτο, χάρτας μυρίας ὅσας ὀφείλομεν τῷ κ. φυλλαδιογράφῳ, διότι, θέλων νὰ συσχετίσῃ πιθανῶς τὸ ὅλον ἀνεξάρτητον Βουλγαρικὸν ζήτημα ἀπὸ τὸ δικαίωμα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν, παριστᾷ ἡμῖν, καὶ λίαν διακεκριμένως, τρεῖς προνομιούχους Ἐκκλησίας· ἀ. ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν τῆς Ἀχρίδος· β'. ἀνεξάρτητον Ἐκκλησίαν τοῦ Ἰπεκίου· καὶ γ'. ἡμιανεξάρτητον Ἐκκλησίαν τῆς Βουλγαρίας· καὶ λέγομεν τὴν τελευταίαν ἡμιανεξάρτητον, διότι ὁ ἴδιος μᾶς λέγει ὅτι ἔδωκε μὲν ὁ τότε Πατριάρχης προνομίας τινὰς καὶ τὸν ἁπλῶς τιμητικὸν τίτλον « Ἐξαρχάρχης » εἰς τὸν Τουρνόβου, χάριν τοῦ τότε βασιλέως τῶν Βουλγάρων, ὡς ἔδωκε ναιοῦτον ἤδη πρὸ ὀλίγων ἐτῶν πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Καρλοβιτσίου καὶ ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας· ἀλλ' ὑπὸ τὸν ὅρον ὅμως τὰ λαμβάνῃ ὁ Τουρνόβου τὴν χειροτονίαν ἀπὸ τὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ νὰ μνημονεύῃ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ, ἀπαραλλάκτως ὡς ὑπάρχει ἔτι καὶ νῦν ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Σιναίου

Ὄρους, ὅστις εἶναι μὲν ἀνεξάρτητος ἐν τῇ διοικήσει τῆς Μονῆς, λαμβάνει ὅμως τὴν χειροτονίαν ἀπὸ τὸν Πατριάρχην τῆς Ἱερουσαλήμ, οὗ τινος καὶ τοῦ ὀνόματος μνημονεύει.

Ἑκάστη λοιπὸν τῶν τριῶν τούτων Ἐκκλησιῶν εἶχε διαγεγραμμένα τῆς δικαιοδοσίας τὰ ὅρια, καὶ οὐδεμίαν σχέσιν ἄλλην εἶχον αὗται πρὸς ἀλλήλας, εἰμὴ ἐκείνην, ἣν καὶ πᾶσαι αἱ ὁμόδοξοι Ἐκκλησίαι ἔχουσιν ἀναμεταξύ των· ἦσαν ἄρα διακεκριμέναι ἀπ' ἀλλήλων καὶ οὐδεμία ἐπενέβαινεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς ἄλλης, τουτέστιν ἄλλο Ἐκκλησία Ἀχρίδος, ἄλλο Ἐκκλησία Ἰπεκίου, καὶ ἄλλο Ἐκκλησία Βουλγαρίας. Ἐλθωμεν ἤδη εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῆς ὑποθέσεως, ἣν πρὸς στιγμὴν παρεδέχθημεν, τουτέστι καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι δύναταί τις νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάκτησιν τῶν ὧν ἀπώλεσε δικαίων, τίς καὶ τί πρέπει νὰ ζητήσῃ; κατὰ τὸν περὶ ὀρθοῦ συλλογισμοῦ κανόνα τοῦ φυλλαδιογράφου, ὁ ἀπολέσας μόνος καὶ μόνον ὅ,τι ἀπώλεσεν.

Οἱ ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφοὶ Βούλγαροι λοιπὸν δὲν δικαιοῦνται νὰ ζητῶσι δηλονότι τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν ὡς εἶχον αὐτὴν καὶ ἄλλοτε, καὶ μὲ τὰ ὅρια, τὰ ὁποῖα εἶχον τότε, οἷον τὸ Τούρνοβον μὲ τὰς τέσσαρας αὐτοῦ Ἐπισκοπάς: Λόφτσας, Τσερβενοῦ, Βράτσας καὶ Πρεσλάβας, τῆς τελευταίας ἐσχάτως εἰς Μητρόπολιν προβιβασθείσης; τοῦτο καὶ μόνον δυνάμεθα εἰπεῖν, εἶχαν τὸ δικαίωμα, καὶ τοῦτου μόνον τὴν ἀνάκτησιν δύνανται ἤδη καὶ νὰ διεκδικῶσι. Τὸ δὲ νὰ ζητῶσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Βουλγαρία νὰ ἐκτείνωσι τὰ λίαν περιωρισμένα αὐτῶν ἀρχαῖα ὅρια εἰς τὴν Μακεδονίαν, Ἰλλυρίαν τε καὶ τὰς πρὸς βορρᾶν Σλαβικὰς χώρας ἄνευ τινὸς λόγου, ἄνευ τινὸς ἱστορικῆς ἀληθείας, ἄνευ τινὸς γραπτοῦ ἢ ἀγράπτου δικαιώματος, τὸ νὰ διϊσχυρίζωνται ὅτι πρέπει νὰ συγχωνεύσωσι πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς λοιπὰς δύο, ἐναντίον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κανόνων, ἐναντίον τοῦ κοινοῦ δικαίου, τοῦτο εἶναι καθαρὰ δικαιωμάτων ὑπέρβασις εἰς τὸ πεῖσμα παντὸς Ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πολιτικοῦ νόμου.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀχρίδος κατὰ τὴν ῥηθεῖσαν ὑπόθεσιν ἔχει τὸ δικαίωμα, ὃς εἴπωμεν, νὰ ζητήσῃ ἀνάκτησιν τῶν δικαιωμάτων της, ἀλλὰ τότε τὴν αἴτησιν πρέπει νὰ κάμῃ ὁ Κλῆρος καὶ ὁ λαὸς τῆς περιφερείας τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης· ἀλλ' ὅμως, κατοικουμένης ἀπὸ διάφορα ἔθνη: οἷον, Βουλγάρους, Βλάχους, Ἰλλυριοὺς, Ἀλβανούς τε καὶ Ἕλληνας, πρέπει πάντες οὗτοι ἀπὸ κοινοῦ νὰ ζητήσωσι τοῦτο, καὶ οὐχὶ μονομερῶς μία ἐθνικότης, ἔστω καὶ

Βουλγαρική· εἶχεν ἄρά γε πάλαι ποτὲ κανὲν δικαίωμα ἡ Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀχρίδος; οὐδέν, ἐξ ὅσων ἱστορικῶς γινώσκομεν. Τί λοιπὸν παρουσιάζονται ἐξ ὀνόματος καὶ τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης οἱ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας τὰ δικαιώματα διεκδικοῦντες Βούλγαροι; ἔχουσι τοὐλάχιστον πληρεξουσιότητά τινα ἐξ ὅλων τῶν ἐθνῶν, τῶν ἐχόντων δικαίωμα εἰς τὰς ἐπαρχίας ἐκείνας; οὐδὲν τοιοῦτον παρουσιάζουσιν.

Ἀλλ' ὅμως σοφιστικῶς πως διϊσχυρίζονταί τινες, ὅτι ὁ τίτλος « Βουλγαρίας » τοῦ Ἀχριδῶν δίδει δικαίωμα τοῖς Βουλγάροις, καθ' ὅσον, λέγουσιν, ἕως ἐκεῖ ἐκτείνεται ἡ Βουλγαρία· καὶ σοφιστικὴ καὶ μωρὰ ἡ ἔνστασις· διότι Α'. οἱ τίτλοι, οἱ κατὰ τὸν μεσαιῶνα διδόμενοι, οὐδεμίαν ἐπιδέχονται ἐφαρμογὴν, διότι ἄλλος, φέρ' εἰπεῖν, τῶν Ἀρχιερέων τιτλοφορεῖται πάσης Μακεδονίας, ἄλλος πάσης Ἑλλάδος, ἕτερος πάσης Θράκης κλπ. ὀνόματα ὅλως κενοδοξίας ἀνάπλεα καὶ δελεάματος, ἀποκυήματα τῆς ἀξιοθρηνήτου ἐκείνης ἐποχῆς· Β'. ὅτε ὁ τίτλος οὗτος ἐδόθη τῷ Ἀχριδῶν, οἱ Βούλγαροι δὲν ἦσαν ἔτι κἂν Χριστιανοί, ἀλλ' ἐπὶ αἰῶνας μετὰ ταῦτα ἐχριστιανίσθησαν ὑπὸ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου· Γ'. ἡ ἔνστασις αὕτη πίπτει ἐνώπιον τῶν προλεχθέντων ὅτι ἄλλη καὶ διακεκριμένη ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀχρίδος καὶ ἄλλη ἡ τῆς Βουλγαρίας, ἐκτὸς ἐὰν μᾶς εἰπωσιν ὅτι οὐδέποτε ὑπῆρξεν Ἐκκλησία Βουλγαρίας, ἀλλ' ὅτι καὶ ἡ Βουλγαρία ἀπετέλει μέρος τῆς Ἀχρίδος· Δ'. ἐὰν ἐκ τοῦ τίτλου «Βουλγαρίας» ἠδύνατό τις νὰ ὠφεληθῇ, τοῦτο ἤθελε δικαιοῦσθαι νὰ πράξῃ ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀχρίδος, ὅστις, δυνάμει τοῦ ὀνόματος τούτου, ἐδικαιοῦτο ν' ἀπαιτήσῃ νὰ συγχωνεύσῃ εἰς τὴν Ἀχρίδα καὶ τὴν Βουλγαρίαν, οὐχὶ ὅμως καὶ τἀνάπαλιν νὰ γενῇ.

Ἀλλ' ἐν τίνι ἄρα δικαιώματι διεκδικοῦσιν οἱ αὐτοὶ καὶ τὰ δικαιώματα τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἰπεκίου; τίς κατέστησεν ἄρχοντας καὶ πληρεξουσίους καὶ τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης τοὺς ἐνταῦθα αὐτοχειροτονήτως ἐπ' ὀνόματι τοῦ πανσλαβισμοῦ ἐνεργοῦντας Βουλγάρους; Χθὲς ἔτι προσεκάλεσαν τοὺς Ἀρχιερεῖς καὶ τῆς περιφερείας ἐκείνης νὰ μεταβῶσιν ἐνταῦθα, ἀλλ' οὐδεὶς ὑπήκουσεν· ἐξ ἐναντίας, καὶ Κλῆρος καὶ λαὸς, γράψαντες πρὸς τὴν Μεγ. Ἐκκλησίαν μετὰ τοῦ δέοντος σεβασμοῦ, ἐπεῖπον ὅτι « εἰσὶ μὲν Σλάβοι, οὐχὶ ὅμως καὶ Βούλγαροι ». Μόνοι δύο τῶν Ἀρχιερέων τῆς περιφερείας ἐκείνης, ἄθλια ὄντα καὶ νευρόσπαστα ξενικῆς ῥαδιουργίας καὶ ἐμπνεύσεως, ἠθέλησαν νὰ ὑπακούσωσι καὶ ἀντιστρα-

τευθῶσι κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν μητρὸς, ἥτις καὶ ἔθρεψεν, ἐξεπαι-
δευσέ τε καὶ προήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὰ μεγαλείτερα ἀξιώματα, οἵ-
τινες καὶ καθήκοντα ἱερὰ καὶ ὅρκον φρικτὸν, ὃν ἐνώπιον Θεοῦ καὶ
ἀνθρώπων ἔδωκαν, καταπατήσαντες, ἐνεδήμησαν ἰδιορρύθμως εἰς
Βασιλεύουσαν, βιβλίον ἀποστασίας πρὸς τὸν κυριάρχην αὐτῶν ἐ-
πεμψαν, καὶ τὰ ἴδια πρόβατα ἐν μέσῳ λύκων ὠρυομένων ἀφέντες
μένουσι παρανόμως ἐνταῦθα, καταγινόμενοι, πῶς λέγοντες καὶ
γράφοντες νὰ ἐκφαυλίσωσιν ὅσον πλεῖον τὴν μητέρα αὐτῶν Ἐκ-
κλησίαν· ἀλλ' οἵμοι! ἴσως διότι εἰσὶν ἀρχιερεῖς Βούλγαροι.

Ἀλλ' ἂν, ὡς ἐκ τῶν ἐκτεθέντων εἴδομεν, οὐδὲν ἔχωσι δικαίω-
μα ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Ἀχρίδος καὶ τοῦ Ἰπεκίου, ἔχουσιν ἄ-
ρα γε ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου; καὶ
ποῖον δικαίωμα, λ. χ., ἔχουσιν ἐπὶ τῆς Φιλιππουπόλεως; Πότε
προσηρτήθη ἡ πόλις αὕτη εἰς καμμίαν τῶν ἀνωτέρω Ἐκκλησιῶν,
καὶ ἰδίως τῇ Βουλγαρικῇ, ὥστε νὰ ἔχωσι καὶ ἐπ' αὐτῆς ἀπαιτή-
σεις; ἡ ἐν Μακεδονίᾳ θέσις αὐτῆς, τὸ ὄνομα καὶ τὸ πλεῖστον τῶν
κατοίκων της ἀποδεικνύουσι διαρρήδην τὸν ἀγνὸν καὶ καθαρὸν αὖ-
τῆς Ἑλληνισμόν.

Διὰ τῶν ὀλίγων τούτων ἠθελήσαμεν νὰ δώσωμεν νύξιν ἵνα ἴδῃ
τὸ κοινὸν, πῶς διαστρέφεται ἡ ἀλήθεια καὶ παραμορφοῦνται τὰ
πράγματα, καὶ ὅτι κύριος σκοπὸς τῶν ἀντιπροσωπούντων ὅλην
τὰ δικαιώματα τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας εἶναι νὰ ἀφετηριαθῶ-
σιν ἀλλότρια ὑπαρκτὰ δικαιώματα, καὶ νὰ ἐκτείνωσι· Κύριος οἶδε
διατί, τὰ ὅρια τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν, συγχωνεύοντες ἐν αὐτῇ τήν
τε Μακεδονίαν καὶ τὰς Σλαβικὰς χώρας, ἐναντίον τῆς Ἱστορίας
καὶ τῆς Γεωγραφίας· οὐδένα φθονοῦμεν ἐπιζητοῦντα τὴν ἑαυτοῦ
πρόοδον· μεμφόμεθα ὅμως, κατακρίνομεν καὶ δικαίως ἀγανα-
κτοῦμεν, ὅταν ἰδωμεν αὐτὸν ζητοῦντα νὰ καταπατήσῃ καὶ σφετε-
ρισθῇ δικαιώματα ἄλλου, δικαιώματα ἀπαράγραπτα καὶ ὑπὸ τῆς
ἱστορίας καὶ τοῦ χρόνου καθιερωθέντα.

Ταῦτα ἐγράψαμεν πρὸς διαφώτισιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐν γένει.
Ἐλπίζομεν δ' ὅτι ἡ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀσχολουμένη ἀ-
ξιότιμος Ἐπιτροπὴ, τὰ δικαιώματα ἑνὸς ἑκάστου ὑπ' ὄψιν λαμβά-
νουσα, θέλει διαφωτίσει εἰλικρινῶς τε καὶ δικαίως τὴν Σ. Κυβέρ-
νησιν, τὴν περὶ τῶν δικαιωμάτων πάντων τῶν ὑπηκόων της πα-
τρικῶς κηδομένην καὶ εἰς ἕνα ἕκαστον τὸ δίκαιον ἀπονέμουσαν. Ε

—o—

141. Λέσχη Μνημοσύνη.

Τῇ θ'. μαρτίου, κυριακῇ, ἐγένετο ἡ τελετὴ τῶν ἐγκαινίων τῆς ἕδρας τῶν δημοσίων μαθημάτων τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης Μνημοσύνης, ἐν τῷ νεοδμήτῳ αὐτῆς καταστήματι. Τὸν ἁγιασμὸν ἐτέλεσεν ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν ἅγ. Βερρόιας (νῦν Ἰωαννίνων). Παρῆσαν δὲ καὶ οἱ ΣΣ. Μητρ. Δέρκων, Φιλαδελφείας καὶ Βοδενῶν, καὶ πλεῖστοι ἄλλοι τῶν ὁμογενῶν ἐξ ἑκατέρου τῶν φύλων. Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν προκατήρξατο τῆς ἕδρας τῶν δημοσίων μαθημάτων ὁ Μητρ. Βερρόιας διὰ λόγου λίαν προσφόρου, ἐπευξάμενος ἅμα καὶ τὴν αἰσίαν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τῆς συστάσεως τῆς ἐν λόγῳ Λέσχης. Ἀκολούθως ὁ πρόεδρος κ. Α. Σπαθάρης παρεχώρησε τὸν λόγον εἰς τὸν πρόεδρον τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου κ. Κ. Βασιάδην, ὅστις, ἀναπτύξας ἐμβριθῶς τὸν σκοπὸν τῶν συστάσεων τῶν τοιούτων κοινωφελῶν καθιδρυμάτων, περιέγραψε λίαν ζωηρῶς τὴν εἰκόνα τῆς ἐν Δελφοῖς Λέσχης, ἣν ὁ Πολύγνωτος ἐζωγράφησε, κατὰ τὸν Παυσανίαν. Ἑπομένως ὁ κ. Σ. Βουτυρᾶς ὡμίλησε « περὶ τῆς μεταξὺ Ἑλληνισμοῦ καὶ Λατινισμοῦ πάλης κατὰ τὸν ιγ'. αἰῶνα », καὶ οὕτω διελύθη, ἐν τερψικαρδίῳ ἀγαλλιάσει, ἡ πολυάριθμος καὶ ἐκλεκτὴ ὁμήγυρις, ἡ συρρεύσασα πανταχόθεν τῆς πρωτευούσης τὴν ἡμέραν ἐκείνην, μετὰ πολλῆς τῆς προθυμίας καὶ εὐχαριστήσεως, εἰς τὸ νεόδμητον καθίδρυμα τῆς Μνημοσύνης.

Ἐπὶ τούτοις ὁ λόγιος τῶν Μητροπολιτῶν Δέρκων κ. Ζωφρύλιος,

Ἀγαθοὶ φίλοι τοῦ λαοῦ καὶ ἅπασα ἡ τιμῶσα τὸν οἶκον τοῦτον φιλόμουσος ὁμήγυρις!

Εἴη εὐλογημένον καὶ δεδοξασμένον τὸ ὄνομα τοῦ ὑψίστου, τοῦ ἐνισχύοντος καὶ προάγοντος τὰ ἐπ' εὐλογίαις ἔργα τῶν ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως τοῦ ἀνθρώπου ἀγωνιζομένων! Ἰδοὺ σήμερον ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ἁπάντων δι' ἱεροτελεστίας θρησκευτικῆς ἄρχονται, ἵνα χρονολογῶνται τὰ ἐγκαίνια τοῦ κοινοῦ τούτου διδακτηρίου, τοῦ τῷ ὀνόματι τῆς μητρὸς τῶν Μουσῶν καταγλαϊζομένου, καὶ ἅπαντες ἐπικαλούμενοι ἀπεκδεχόμεθα τὰς ὑπὲρ αὐτοῦ εὐλογίας τοῦ πατρὸς τῶν φώτων. Εὐχόμεθα ἐκ μέσης ψυχῆς τὴν ἐπ' αἰσίοις οἰωνοῖς παγίωσιν καὶ στερέωσιν τοῦ ἱδρύματος τούτου καὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ· ὁ ἀληθὴς τῷόντι λάτρις τοῦ Πλάστου ἐργάζεται, καὶ ὁ Πλάστης εὐλογεῖ· τὸ πλάσμα ἐπιδιώ-

κει τὸν ἑαυτοῦ προορισμὸν, καὶ ἡ πανσθενὴς ἐκείνου δεξιὰ ἀορά-
τως εὐλογεῖ καὶ ἐνισχύει· τὸ ἔργον τοῦτο, κύριοι, καθαρῶς συμ-
βαίνει καὶ ἐπὶ τῆς καθιδρύσεως τοῦ κομψοῦ τὴν ὄψιν τούτου ἱδρύ-
ματος καὶ ἐπιζήλου κατὰ τὸν φιλάνθρωπον αὐτοῦ σκοπόν.

Οὐδεὶς, νομίζω, ὑπάρχει ἐξ ὑμῶν, ἀγνοῶν τὴν ἀρχὴν, ἐξ ἧς
προήχθη μέχρι τοῦ σημείου τούτου ὁ ἱερὸς σκοπὸς τῶν συλλαβόν-
των τὴν ἰδέαν περὶ συστάσεως δημώδους διδασκαλίας· οὐδεὶς εἰ-
πόν, διότι μόνος ὁ λαλῶν ἐδικαιούμην ἴσως, ἵνα διατελῶ ἐν ἀ-
γνοίᾳ, ὡς μακρὰν τῆς βασιλίδος ταύτης τῶν πόλεων πρό τινος χρο-
νικοῦ διαστήματος εὑρισκόμενος· μικρὸν λοιπὸν ἐὰν θελήσητε,
κύριοι, ἵνα ἀναμετρήσητε τὰς στιγμὰς, αἵτινες συνδέουσι τὸ πρῶ-
τον σημεῖον, ἀφ' οὗ ἤρξατο τιθέμενος εἰς ἐνέργειαν ὁ σκοπὸς,
τὸν ὁποῖον ἐπαγγέλλεται ὁ οἶκος οὗτος τῆς Μνημοσύνης, μετὰ
τοῦ ἤδη καθαγιασθέντος νέου σημείου, ἐκ τοῦ ὁποίου ἄρχεται
εὐμεθοδέστερον προαγόμενον τὸ ἔργον, ἀπροσκόπτως εὑρίσκετε,
ὅτι δάκτυλος Θεοῦ παροδηγεῖ καὶ ἐνισχύει τὸ κατόρθωμα· ἔργα
δὲ καὶ κατορθώματα ὑποβοηθοῦνται καὶ κρατύνονται παρὰ τῆς
θείας χειρὸς, ὅσα, σχετιζόμενα τῷ ἀληθεῖ τοῦ ἀνθρώπου προορι-
σμῷ, διαφεύγουσι παραδόξως τὰς περιπετείας καὶ τὰς δυσκολίας,
τοὺς κόπους καὶ τὰς δαπάνας, καὶ παρίστανται ἀνεξηγήτως ἐν
καταστάσει καλῇ καὶ ἐπιζήλῳ, οἷα καὶ ἡ τῆς Μνημοσύνης ταύτης
ἀναφαίνεται σήμερον ἀνατέλλουσα, ἐν ἡμέρᾳ ἱερᾷ, ἐν ἑορτῇ ἐπι-
σήμῳ καὶ φερωνύμῳ τῶν ὀρθοδόξων ἱδρυτῶν τοῦ ἱδρύματος τού-
του, τῆς ὁλομελείας ἁπάσης τῶν διὰ τοῦ ἱεροῦ αὐτῶν ὀβολοῦ,
κἀκ ἑξόχως τοῦ ἀγλαοῦ ἐκείνου γόνου τῆς Ἠπείρου, ἀνδρὸς ἐπι-
ζήλου περὶ τὰ τοιαῦτα, καὶ τῶν ἀξιεπαίνως διὰ τῆς ἑαυτῶν διδα-
σκαλίας συντελεσάντων· ὑπὸ τὸ κράτος ὅθεν τῶν τοιούτων ἰδεῶν
καὶ πεποιθήσεων σκεπτόμενος ἕκαστος ἐξ ἡμῶν, εὐχερῶς δύνα-
ται ἵνα ἀποφανθῇ, ὅτι αἱ συνέπειαι τῆς συστάσεως τῆς Μνημοσύ-
νης, εὐλογούμεναι παρὰ Θεοῦ, καθοδηγούμεναι ὑπὸ τῆς ἀκραι-
φνοῦς ἠθικῆς, ἔσονται λίαν κοινωφελεῖς καὶ εὐάρεστοι παρὰ τῇ
κοινωνίᾳ ταύτῃ, ἥτις ηὐμοίρησε τοιούτου τῶν Μουσῶν εὐστεφοῦς
οἴκου· κοινωφελεῖς μὲν, διότι ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου πρόκειται,
ἵνα διδάσκωνται πρακτικῶς κατὰ τὸ πλεῖστον ἅπασαι αἱ τάξεις
τοῦ λαοῦ, καὶ εὔχομαι κατὰ τοῦτο, ἵνα μηδεμία ὑπάρξῃ ἐξαίρε-
σις· εὐάρεστοι δὲ, διότι ἡ τῆς Μνημοσύνης σύντασις, ἔχουσα εὐ-
ρείας τὰς διαστάσεις αὐτῆς, ἀποβήσεται λυσιτελὴς πρὸς πάντα
καὶ γενήσεται παραίτιος, ὅπως καὶ ἐν ἄλλαις πόλεσι συστηθῶσι

τοιούτου εἴδους δημοδιδασκαλεῖα, ὅπου οὐκ ὀλίγοι τῶν ὁμογενῶν
καὶ ἄλλων εὐπαιδεύτων ἀνδρῶν ἐπιδιώκουσι καὶ ἀγωνίζονται ὑπὲρ
τῆς προόδου τῶν φώτων, καὶ πέποιθα, ὅτι ὁ τρόπος οὗτος ἀποβή-
σεται τὸ πρῶτον μέλημα πάσης πόλεως, ἀναφορικῶς τῆς πρακτι-
κῆς, ὡς εἰπεῖν, διδασκαλίας, τὴν ὁποίαν προτίθεται καὶ προϋπά-
σχεται ὁ κανονισμὸς τῆς Μνημοσύνης, τὸν ὁποῖον, οὐδόλως ἀμφι-
βάλλω, ὅτι ἅπαντα τὰ μέλη αὐτῆς διδαχθέντα ἐκ τῶν προτέρων, ἵνα
σέβωνται, καταστήσουσι πράγματι ὑπάρχοντα, καὶ οὐχὶ ἐπὶ μόνου
τοῦ χάρτου ἐπιδεικνυόμενον, ὡς ἐν πολλοῖς ἄλλοις δυστυχῶς
καὶ μετὰ λύπης παρατηρεῖ τις ὑπάρχουσαν τὴν τοιαύτην ἀλεθρίαν
πολλαχῶς ἐπιδεικτικήν, τῆς ὁποίας μόνη ἀρετή ἐστι τὸ ἐφελκύειν τὰ
θυμιάματα τῶν μεματαιωμένων ὑπὲρ τῶν λατρευτῶν αὐτῆς· μα-
κρὰν, κύριοι, μακρὰν, ὅσον δύνασθε, κρατήσατε τὸν προορισμὸν
τῆς Μνημοσύνης ἀπὸ τῆς τοιαύτης ἐπιπολαζούσης, ὡς μὴ ὤφει-
λεν, ἠθικῆς κοινωνικῆς ἀσθενείας καὶ προβαίνετε αὐστηρῶς πρὸς τὸ
φιλάνθρωπον ὑμῶν ἔργον καὶ τὸν σκοπὸν, τὸν ὁποῖον ἐπαγγέλ-
λεται δι' ὑμῶν ὁ οἶκος οὗτος· ποιήσατε αὐτὸν καθαρτήριον τῶν
κακῶν ἕξεων καὶ τῶν ἐξωλεστάτων ἐκείνων προλήψεων, αἱ σπειραι
παρεισέφρησαν παρὰ τυχοδιωκτῶν καὶ ἀγυρτῶν παρὰ πάσαις σχε-
δὸν ταῖς τάξεσι τοῦ λαοῦ· ἀγωνίσθητε ὑπὲρ τοῦ πρακτικοῦ βίου καὶ
ἀποσκορακίσατε διὰ τῆς προσφόρου δημώδους διδασκαλίας τὰς
τοὺς πολλοὺς, τολμῶ εἰπεῖν, κατατιτρωσκούσας γραώδεις ἐκείνας
εἰσηγήσεις καὶ γοητείας, ἑρμηνεύοντες τὰς ἀληθείας καὶ φωτί-
ζοντες αὐτὰς τῷ φωτὶ ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς ἐπιστήμης· ἀποδιώ-
ξατε τὰς τυχὸν ὑπαρχούσας ἰδέας ταύτου ἢ ἐκείνου τοῦ φανατι-
σμοῦ, τοῦ πρώτου τούτου πολεμίου τῆς προόδου καὶ τοῦ πολιτι-
σμοῦ, τῆς διανοητικῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς ἀληθοῦς ἀξίας τοῦ ἀν-
θρώπου· μὴ φειδῆτε μηδὲ παντὸς κόπου, ὅπως διὰ τῶν προσδο-
κωμένων ἠθικῶν καὶ διανοητικῶν ἀγλαϊῶν καρπῶν τῆς Μνημοσύ-
νης καταδείξητε τῷ φιλομούσῳ καὶ ἀγαθῷ αὐτῆς προστάτῃ καὶ
τοῖς ὑπὲρ αὐτῆς τὸν ἑαυτῶν ὀβολὸν καταβαλοῦσιν, ὅτι διὰ τοιού-
των μάλιστα ἔργων ὁ πλοῦτος δοξάζεται καὶ χρησιμοποιεῖται· οὕ-
τω δὲ βαίνοντες, μηδόλως ἀμφιβάλλετε, ὅτι ὁ οἶκος οὗτος ἀπο-
βήσεται πηγὴ, τῆς ὁποίας τὰ νάματα θέλουσι καταρδεύει καὶ ζωο-
γονεῖ πᾶσαν ἀρχὴν ἠθικῆς καὶ συμπεριφορᾶς, ἐπαξίας τῆς ἀνθρω-
πίνης ἀξίας, ἀποσκορακιζομένου καὶ ἀποσοβουμένου παντὸς δυσει-
δοῦς ἠθικοῦ μολύσματος, τοῦ ὁποίου αἱ δηλητηριώδεις ἀναθυμιά-
σεις, ὑποβοηθούμεναι παρὰ τῶν ὑλοφρόνων, προξενοῦσι μεγίστην

σύγχυσιν τῶ ἀληθεῖ προρισμῶ τοῦ ἀνθρώπου παρὰ τοῖς πολλοῖς καὶ καταβιβάζουσι καὶ ἐξευτελίζουσι τὴν ἀνθρωπίνην ἀξίαν, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ὁ Πλάστης τέθεικεν ὑπεράνω πάντων τῶν ἐν τῶ κόσμω. Τοιούτου ἀναμφιβόλως ὑπάρχοντος τοῦ σκοποῦ τῆς Μνημοσύνης, ὡς δι' ὀλίγων ταπεινῶν μου λόγων ὑπέδειξα, μόνος ὁ νομίζων ὅτι διὰ τὴν ὕλην ἐγεννήθη καὶ ὡς ὕλη πρέπει νὰ ζῇ καὶ νὰ ἀποθνήσκῃ, μόνος, λέγω, ὁ τοιοῦτος δικαιοῦται ἵνα μὴ συντελῇ ὑπὲρ τοῦ μνησθέντος προορισμοῦ τοῦ διδακτηρίου τούτου, καὶ νὰ μὴ θεωρῇ αὐτὸ ὡς τὸ πρῶτον αὐτοῦ μέλημα. Θαρσεῖτε τοίνυν, καὶ πάλιν λέγω, ἀγαπητοὶ φίλοι τοῦ λαοῦ, θαρσεῖτε καὶ βαίνετε γενναίως πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ ὑμῶν. Ἔχετε τὰς συνειδήσεις παντὸς ἀληθοῦς ὁμογενοῦς καὶ φίλου τῆς ἀνθρωπότητος. ἔχετε τὴν διὰ λόγου συνδρομὴν καὶ ἀρωγὴν τῶν ἐπιζήλων λογίων καὶ ἐπιστημόνων, τῶν καλῶς ἐννοούντων τὴν εὐγενῆ καὶ θείαν καταγωγὴν τοῦ ἀνθρώπου, ἔχετε τὰς εὐλογίας γεραροῦ προμάχου τῆς Ὀρθοδοξίας, τοῦ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον εὐκλεῶς καταγλαΐζοντος Γρηγορίου τοῦ ς'. ἐντολῇ τοῦ ὁποίου καὶ κατ' ἀντιπροσωπείαν ἐξετέλεσα σήμερον ὁ ταπεινὸς ἐγὼ τὴν λόγῳ ἐγκαινίων τοῦ οἴκου τούτου τῆς Μνημοσύνης ἱεροτελεστίαν· ἔχετε, τέλος, τὸν γαληνότατον καὶ μεγάθυμον τῆς Σουλτανικῆς μοναρχίας μονάρχην, τὸν φιλόμουσον καὶ φιλόλαον Σουλτάνον Ἀβδοὺλ Ἀζὶζ αὐθέντην ἡμῶν, προστάτην τῶν Μουσῶν, τὸν ἀσμένως ἐπὶ τοῖς τοιούτοις διακείμενον· ἔχετε τὸν Θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ δοτῆρα τῶν φώτων, οὗ ἡ χάρις καὶ εὐλογία, εἴθε, καὶ τρὶς εἴθε, ἐνισχύοι ἅπαντα τὰ μέλη τῆς ὑμετέρας ταύτης Μνημοσύνης καὶ τοὺς ὑπὲρ αὐτῆς φίλα φρονοῦντας, καὶ ἐσαεὶ προστατεύοι κατὰ πάσης ἐναντίας ἐπηρείας. Γένοιτο!

—o—

142. Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.

Τῇ ις'. μαρτίου (κυριακῇ) συνεκροτήθη ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ πρὸς ἐκλογὴν τῶν νέων μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.

Τὰ συνελθόντα μέλη (Συνοδικοί, Ἐθνικὸν Συμβούλιον καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν συνοικιῶν) ἦσαν 33 τὸν ἀριθμόν.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου ἀπαγγελίαν προσφόρου λογιδρίου, ἀναπτύσσοντος τὸν τῆς συνεδριάσεως σκο-

πὸν, προέβησαν τὰ μέλη εἰς τὴν ἐκλογὴν, κατὰ τὰ νενομισμένα, καὶ οὕτως ἐξελέχθησαν οἱ ἑφεξῆς ὀκτὼ ὁμογενεῖς:

	Λευκαὶ—μέλ.
1. Σπυρίδων Μαυρογένης.	30— 3
2. Σαράντης Ἀρχιγένης.	26— 4
3. Μιχαὴλ ἐφέντης.	27— 6
4. Κ. Καραπᾶνος.	26— 9
5. Κ. Ἀνθόπουλος.	23—10
6. Ἀντ. Ψυχάρης.	23—10
7. Δημ. Ἀριστάρχης.	22—11
8. Κ. Καλλιάδης.	21—12

Οὗτοι, μετὰ τῶν διαμεινάντων 4 μελῶν: τῶν κκ. Κ. Καραθεοδωρῆ, Χ. Γ. Κωνσταντινίδου, Η. Φενερλῆ καὶ Ἰ. Κανέλλου, ἦσαν οἱ ἀπαρτίζοντες, κατὰ τὴν νέαν περίοδον, τὸ δωδεκαμελὲς Ἐθν. Συμβούλιον.

Ἀλλ' ὁριστικῶς παραιτηθέντος τοῦ κ. Ἀ. Ψυχάρη, διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ ὑπό τε τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου ὁ κ. Δ. Φωτιάδης.

—o—

143. Νέον Βουλγαρικὸν φυλλάδιον.

Ἐξεδόθη νέον Βουλγαρικὸν φυλλάδιον, τύποις «Μακεδονίας», ἐπιγραφόμενον « Ἡ τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα ἀφορῶσα ἐπιστολὴ τῶν Βουλγάρων Ἀρχιερέων πρὸς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, μετὰ τῶν ἐπισυνημμένων ἐγγράφων ».

Κατὰ τοῦ φυλλαδίου τούτου ἐγράφη ἡ ἑξῆς ἀναίρεσις, ἐπιγραφομένη

Ἡ ἀπολογία ἐξ Βουλγαριστῶν Ἀρχιερέων καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἀνάγκη τῆς συγκροτήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Κατ' αὐτὰς περιφέρεται φυλλάδιον, ἐπιγεγραμμένον « Ἡ τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα ἀφορῶσα ἐπιστολὴ τῶν Βουλγάρων Ἀρχιερέων πρὸς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας ». Τὸ φυλλάδιον τοῦτο ἐμπεριέχει μίαν μὲν ἐπιστολὴν ἀπολογητικὴν, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν δύο καθηρημένων Ἀρχιερέων, ἤτοι τοῦ πρ. Μητροπολί-

του Φιλιππουπόλεως Παϊσίου καὶ τοῦ πρ. Ἐπισκόπου Μακαριουπόλεως Ἱλαρίωνος, καὶ ἑτέρων τεσσάρων συναποστατῶν, τοῦ Σοφίας Δωροθέου, τοῦ Φιλιππουπόλεως Παναρέτου, τοῦ Βιδύνης Ἀνθίμου καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Λοφτσοῦ Ἱλαρίωνος, οὓς καὶ τοὺς τέσσαρας, αὐτοκαθαιρέτους ὄντας πολλῶν ἕνεκα, δὲν καθήρεσεν ἡ Ἐκκλησία διὰ πολλὴν μακροθυμίαν καὶ ἀνοχήν. Δευτέραν δ' ἐπιστολήν, ὁμοίως ἀπολογητικήν, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ μόνου τοῦ πρ. Φιλιππουπόλεως Παϊσίου. Ἄλλην ἐπιστολήν, ὡσαύτως ἀπολογητικήν, ὑπὸ μόνου τοῦ πρ. Μακαριουπόλεως Ἱλαρίωνος. Εἶτα ἕπεται διαμαρτύρησίς τις τοῦ Μητροπολίτου Μαυροβουνίου Σάββα (ἐν ἔτει 1776), τέως ἄγνωστος καὶ λανθάνουσα, περὶ τῆς γενομένης συγχωνεύσεως Σερβικῶν τινων ἐπαρχιῶν μετὰ τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου. Καὶ τελευταῖον, « παραίτησις τῶν Μητροπολιτῶν Βουλγάρων, Φιλιππουπόλεως Παναρέτου, Βιδύνης Ἀνθίμου, Σοφίας Δωροθέου, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου Λοφτσοῦ Ἱλαρίωνος ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Οἰκουμ. θρόνου ».

Διὰ τοῦ φυλλαδίου τούτου σπουδάζουσιν οἱ Βουλγαρισταὶ Ἀρχιερεῖς ἵνα τὴν μὲν μεγάλην τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν παραστήσωσιν ἄδικον καὶ ἰδιοτελῆ καὶ τυραννικήν, παρονομάζοντες αὐτὴν Γραικικήν, ὡσανεὶ περιεῖχε μόνους Γραικοὺς καὶ Βουλγάρους (*), ἑαυτοὺς δὲ καὶ τοὺς ὁμοτρόπους αὐτοῖς καὶ ἀθῴους καὶ πολλῶν καὶ μεγάλων Ἐκκλησιαστικῶν προνομιῶν δικαιούχους. Ἀλλ' ὁποιοσδήποτε καὶ ἂν ἦναι ὁ σκοπὸς τῶν ὑπογραψάντων τὰ ἔγγραφα ταῦτα, τὸ σύνολον τῆς ἰδέας καὶ τοῦ περιεχομένου μαρτυρεῖ, ὅτι ἡ Χριστιανικὴ καὶ ἱερατικὴ συνείδησις τῶν ἀνθρώπων τούτων, ἀφυπνισθεῖσά πως ἐκ τοῦ λέγε λέγε τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκ τοῦ κέντρου τῆς δημοσίου γνώμης, ἥτις

(*) Τὰ τέσσαρα τῆς Ἀνατολῆς Πατριαρχεῖα, τὰ ἐν τῇ Ὀθωμ. ἐπικρατείᾳ κείμενα, γνωρίζονται παρὰ τοῖς κρατοῦσιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Ῥωμαϊκὰ Πατριαρχεῖα, τῆς λέξεως Ῥωμαῖος (Ῥωμηός, Ῥοῦμ) σημαινούσης οὐ μόνον τὸν Γραικὸν ἢ Ἕλληνα, κατὰ τὴν στενοτέραν ἐκδοχὴν τοῦ ὀνόματος, ἀλλ' ἐν γένει πάντα Ὀρθόδοξον Χριστιανόν, ὃν ὁ κατακτητὴς εὗρεν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῶν Γραικορωμαίων· ὥστε ὁ ὀνομάζων τὸ Πατριαρχεῖον Κωνσταντινουπόλεως οὐχὶ Οἰκουμενικὸν (Ἐκκλησιαστικῶς), οὐχὶ Ῥωμαϊκὸν ἢ Γραικορωμαϊκὸν (πολιτικῶς), ἀλλὰ Ἑλληνικὸν ἢ Γραικικόν, οὗτος, ἐὰν ὂν σφάλλῃ διὰ γνοιαν, δὲν ἀπαγορεύει προσβάλλει ἐκ κακῆς προθέσεως τὴν ἱστορικὴν καὶ συναφῆ σημασίαν αὐτοῦ.

δὲν ἀνέχεται ἐπὶ μακρὸν τὸ δίκαιον τοῦ ῥοπάλου καὶ τῆς βίας, σύρει αὐτοὺς καὶ ἄκοντας εἰς τὸ οἰκουμενικὸν κριτήριον τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, εἰς ὃ προσεκάλεσεν αὐτοὺς ἐπισήμως ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ὥστε, ἕνεκά γε τοῦ λιβέλλου τούτου τῶν ἓξ Βουλγαριστῶν Ἀρχιερέων, συγχαίρομεν ἀπὸ καρδίας αὐτοῖς τε καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι, μόλις ὀψὲ Χριστιανικώτερα διανοηθέντες, συνείδον, τέλος πάντων, ὅτι ζήτημα Ἐκκλησιαστικὸν, οἷόν τὸ Βουλγαρικὸν, δὲν εἶναι τῆς πολιτικῆς ἁρμοδιότητος, ἀλλ' ἴδιον Συνόδου, γενικῆς μᾶλλον ἢ τοπικῆς. Εἰ δὲ ἐδικαιοῦτο καὶ ἠδύνατο ἡ πολιτικὴ ἐξουσία νὰ ἄρῃ ἀφ' ἑαυτῆς τὸ ζήτημα, χωρὶς νὰ ἐρωτήσῃ τὴν κανονικῶς κυρίαρχον Ἐκκλησίαν καὶ, ἐν ἀνάγκῃ, πάσας τὰς ὁμοδόξους αὐτῇ, τίς ἡ χρεία νὰ ἀπολογῶνται οἱ Βουλγαριστὰὶ Ἀρχιερεῖς διὰ τοῦ τύπου πρὸς τὰς λοιπὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ νὰ ζητῶσι τὴν ψῆφον αὐτῶν; Καὶ ἐπειδὴ, ἀγαθῇ τύχῃ, φαίνονται ἐννοήσαντες ποιόν ἐστι τὸ ἀληθὲς καὶ ἀσφαλὲς κριτήριον τῶν τοιούτων ζητημάτων, τίνος χάριν λοιπὸν ἐκταράττονται καὶ θορυβοῦσι, βλέποντες τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν μετὰ τοσαῦτα δεινοπαθήματα, ὅσα ὑπέστη καὶ ὑφίσταται παρ' αὐτῶν ἐπὶ ἠθικῇ ζημίᾳ τῶν ποιμνίων, καταφυγοῦσαν εἰς τὸ μόνον σωστικὸν καὶ ἁρμοδίων κριτήριον; Καὶ μόνη δὲ ἡ προσεκτικὴ ἀνάγνωσις τοῦ φυλλαδίου τούτου ἐπικυροῖ τὴν εἰκασίαν ἡμῶν.

α. Οἱ Βουλγαριστὰὶ Ἀρχιερεῖς, ἀπολογούμενοι, λέγουσι (σελ. 4). « Ἀλλ' ἀκούομεν τὴν φωνὴν τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, λαλεῖτε· ὅτι ὁ λόγος ἐστὶ τῆς ἀληθείας τὸ ὅπλον· ὁ λόγος τυγχάνει τῶν ἀνθρωπίνων παθημάτων τὸ φάρμακον· ὁ λόγος εἶναι ὁ ποδηγέτης τῆς σωτηρίας ». Καὶ παρακατιόντες οἱ αὐτοὶ (σελ. 21). « πεποίθημεν δὲ ἀδιστάκτως, ὅτι ἡ μητρῴα ἀμερόληπτος φωνὴ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τὴν ἀπὸ τοσούτου χρόνου δεινῶς τὸ ἡμέτερον ἔθνος καταθλίβουσαν ἀδικίαν διασκεδάσει, δίκην ὁμίχλης, ἀπέναντι τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου τῆς τηλαυγοῦς αὐτῆς δικαιοσύνης ». — Εὖγε τῆς ἠθικῆς καὶ Χριστιανικῆς προόδου καὶ συνετίσεως τῶν Ἀρχιερέων τούτων· εὖγε τῆς λογικῆς καὶ εὐσεβοῦς αὐτῶν πεποιθήσεως, ἥτις πολὺ διαφέρει τοῦ πεποιθέναι ἐπὶ ἄρχοντας, ἐπὶ υἱοὺς ἀνθρώπων. Ἀλλὰ τί ὠφελεῖ, ἐὰν ἀκούσωμεν μὲν ἡμεῖς καὶ αἱ λοιπαὶ τυχὸν Ἐκκλησίαι πόρρωθεν τοὺς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ κενοὺς πραγματικῆς ἀληθείας καὶ Χριστιανικῆς εἰλικρινείας καὶ καλλωπατεθραμμένης γενναιοφροσύ-

νης, μεστοὺς δὲ φυλετοϋλικῆς βιαιοπραγίας καὶ ἀδίκου ἰδιοτελείας λόγους αὐτῶν, αὐτοὶ δὲ μήτε κριθῶσι, μήτε ἀκούσωσί τι ἐν τοῦ σύνεγγυς παρὰ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, εἴτε τῆς ἀρχαίας, ἧς τοὺς ἱεροὺς θεσμοὺς καὶ Κανόνας κατεπάτησαν καὶ κατέφαγον ὡς λάχανα χόρτου, εἴτε τῆς νῦν, συνερχομένης ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ καὶ ἐξηγουμένης μετὰ λόγου, λόγου Εὐαγγελικοῦ καὶ πατροπαραδότου καὶ ἀληθινοῦ, πᾶσι τοῖς περὶ γενεαλογιῶν καὶ μύθων ἐγωϊστικῶς καὶ φιλοταράχως ἐρίζουσιν, ὁποῖον καὶ ποῦ ἔγκειται τὸ ὀρθὸν καὶ δίκαιον καὶ πρέπον, τὸ θεοφιλὲς καὶ σωτήριον; Καὶ τοιαύτην λοιπὸν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον ἐκκαλοῦσα ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, πῶς ἄρά γε, κατὰ τὸ λέγειν αὐτῶν (σελίδι 7), «ρυάττει καὶ νεὰ μελετᾷ βουλεύματα»; Ἢ πῶς (ἐν σελίδι 13) «πρὸς σφοδρότερον καταδιωγμὸν ἐπαποδύεται τῶν Βουλγάρων, ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου ἀποσοβήσῃ τὰς ἀξιώσεις αὐτῶν»; Ἢ πῶς οὐ στέργουσι διὰ Συνόδου Οἰκουμενικῆς καταδεῖξαι τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν (ἐν σελίδι 15—16) «καθ' ἑαυτῆς ἀντιπίπτουσαν καὶ ἀριδήλως ἀναγνωριζουσαν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ ἀρχὴν ἐθνικοτήτων», αὐτὴν τὴν μεγάλην Ἐκκλησίαν, τὴν μεμφομένην τοῖς Βουλγαριστὰις ἐπὶ φυλετικῇ ἀποκλειστικότητι καὶ διακρίσει ἐθνικοτήτων, καὶ ἀνασχομένην ἐν τῷ Συνοδικῷ αὐτῆς νὰ ἠχήσῃ ἐκ πολλῶν καὶ συνετῶν στομάτων, ὅτι φρόνημα τοιοῦτον εἶναι ἄντικρυς αἱρετικὸν καὶ ξένον τοῦ Εὐαγγελίου;

6'. Ἐπειδὴ ὅλος μὲν ὁ ἱστορικὸς καὶ φιλαλήθης κόσμος γνώσκων ὁμολογεῖ, ὅτι οὔτε ἡ Ἀχρὶς, οὔτε τὸ Ἡέκιον ἀπινδαλμάτισάν ποτε κατοίκους Βουλγάρους ἡ Βουλγαριστάς, οὔτε ἡ Πρέσλαβα καὶ τὸ Τύρναβον ὑπῆρξάν ποτε ἀληθῆ Πατριαρχεῖα, κατὰ τὴν κοινὴν καὶ συνοδικὴν ἔννοιαν· οἱ δὲ Βουλγαριστὰι μετὰ στόμφου καὶ πατάγου καὶ λοιδοριῶν πολλῶν διϊσχυρίζονται τὰ ἐναντία, καὶ παντὶ σθένει ἀντιποιοῦνται ἐπαρχιῶν τινων Ἑλληνικῶν, Ἰλλυρικῶν καὶ Σερβικῶν, ὡς ἰδίου ἐθνικοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ κτήματος, ἀναγνωρισθέντος δῆθεν καὶ ὑπὸ Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὡς Βουλγαρικοῦ (σελίδι 9), ἐν ᾧ οὐδὲ εἷς Χριστιανὸς Βούλγαρος ἐγένετο κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων· τίς λυτρώσεται τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ ἐκ τοῦ περὶ πολλὰ καὶ γῆϊνα καὶ ἀνεμώλια τυρβάζεσθαι χάριν τῶν ἄγαν ἀσθενῶν τοῦ-

των ἀδελφῶν, ἐὰν μὴ τὸ ἀλάθητον καὶ πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς ἀπόδεκτον κριτήριον τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου;

Καὶ ἄλλως, ἐπειδὴ οὐχ ὁ τυχὼν βασιλεὺς ἡ Πατριάρχης, ἀλλὰ τρεῖς ἁγιώταται Οἰκουμενικαὶ καὶ πάνσεπτοι Σύνοδοι, ἡ δευτέρα (Κανόνι γ'), ἡ τετάρτη (Κανόνι κή), καὶ ἡ ἕκτη (Κανόνι λς'), ὡρίσαντο καὶ κατεκύρωσαν τά τε πρεσβεῖα τῆς ἱεραρχικῆς τιμῆς, καὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ προνόμια καὶ τὴν ἔκτασιν τῆς κανονικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, πρόδηλον ὅτι μόνον Οἰκουμενικὴ Σύνοδος δικαιοῦται ἀποφαντικῶς καὶ μετὰ κύρους νομίμου καὶ διαρκοῦς νὰ περιστείλῃ ἡ πλατύνῃ, κατὰ τὰς πνευματικὰς ἀνάγκας τῶν Χριστιανῶν, τὸν θρόνον τοῦτον, οὐχὶ δὲ εἷς ὁποιοσδήποτε Πατριάρχης, καὶ πολὺ ἔλαττον, εἷς ὁποιοσδήποτε βασιλεύς. Διό ι, ἐὰν (καθὼς οἱ Βουλγαριστὰι σκοπίμως διϊσχυρίζονται πρὸς ἴδιον ὄφελος) πᾶς Πατριάρχης λάβῃ τὸ δικαίωμα τοῦ προσθαφαιρεῖν εἰς τὸν θρόνον τοῦτον, οὗ ἐτάχθη φύλαξ καὶ οἰκονόμος, κατὰ τὴν αὐτοῦ ἰδιογνώμονα φυλετικὴν ἀρέσκειαν καὶ συμπάθειαν, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐπειδὴ ἡμεῖς δὲν φυλετολογοῦμεν ἐν τῇ ἐκλογῇ τοῦ Πατριάρχου, καθάπερ οἱ Βουλγαριστὰι, θέλει συμβῇ ὥστε νῦν μὲν Πατριάρχης τις, σφόδρα Βουλγαρίζων, κόψας ὁρμαθόν τινα ἐπαρχιῶν, νὰ δωρήσηται αὐτὸν τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ Βουλγάροις· μετ' οὐ πολλὰ δὲ ἔτη ἄλλος Πατριάρχης, σφόδρα ἴσως Ἑλληνόφρων, χρώμενος τῷ αὐτῷ Πατριαρχικῷ δικαιώματι τοῦ προσθαφαιρεῖν, ποιήσει τὸ ἐναντίον ὑπὲρ τῶν προσφιλεστάτων αὐτῷ Ἑλλήνων. Καὶ τότε ὁποῖα βοὴ καὶ παλίρροια διηνεκὴς, ὁποῖαι αἰώνιαι συγκρούσεις καὶ διαμάχαι καὶ ἀκαταστασίαι ἐπικρατήσουσιν ἐν τῷ θρόνῳ τούτῳ! Οὕτως ἄρα κυβερνῶνται καὶ διέπονται αἱ Ἐκκλησίαι τοῦ Θεοῦ, ὦ ἰδιόρρυθμοι ἀρχιδιδάσκαλοι καὶ ἀρχιποίμενες τοῦ ἐγωϊστικοῦ Βουλγαρισμοῦ, μοναρχικῶς καὶ αὐθαιρέτως, ἀλλ' οὐχὶ συνοδικῶς καὶ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι;

γ'. Ἐπειδὴ ὁ μὲν λά. Ἀποστολικὸς Κανὼν ὁρίζει· «εἴτις πρεσβύτερος, καταφρονήσας τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, χωρὶς συναγάγῃ, (τουτέστιν ἰδιαιτέρως ἐκκλησιάσῃ χωρὶς ἀδείας καὶ τοῦ κανονικοῦ μνημοσύνου τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου) καὶ θυσιαστήριον ἕτερον πήξῃ, μηδὲν κατεγνωκὼς τοῦ Ἐπισκόπου ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, καθαιρείσθω ὡς φίλαρχος· τύραννος γάρ ἐστιν· ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ λοιποὶ κληρικοὶ καὶ ὅσοι ἂν αὐτῷ προσθῶνται· οἱ δὲ λαϊκοὶ ἀ-

φοριζέσθωσαν ». Ὁμοίως δὲ καὶ πλειόνων Κανόνων (οἷον τοῦ ιή. τῆς Δ'. τοῦ λά. καὶ λδ'. τῆς ς'. τοῦ ιβ'. ιγ'. ιδ'. καὶ ιέ. τῆς πρωτοδευτέρας, τοῦ έ. τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ, τοῦ ς'. τῆς ἐν Γάγγρᾳ, τοῦ ί. ιά. καὶ ξϑ'. τῆς ἐν Καρχηδόνι) καθαιρέσει καθυποβαλλόντων τοὺς συνομνύοντας καὶ φατριάζοντας ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ κατὰ τῆς Ἐκκλησίας κληρικοὺς, ἢ τοὺς ἀποσχιζομένους ἀπὸ τοῦ οἰκείου κανονικοῦ Ἐπισκόπου ἢ Μητροπολίτου ἢ Πατριάρχου, πρὶν ἢ τελεία Σύνοδος καταγνῷ αὐτοῦ ὡς ἀσεβοῦντος ἢ ἀδικοῦντος· ἰδίᾳ δὲ τὴν σχέσιν τῶν κληρικῶν πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην διαγράφοντος τοῦ ιέ. Κανόνος τῆς ΑΒ. διὰ τῶν ἑξῆς: « Τὰ ὁρισθέντα ἐπὶ πρεσβυτέρων καὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν πολλῷ μᾶλλον καὶ ἐπὶ Πατριαρχῶν ἁρμόζει ὥστε, εἴτις πρεσβύτερος ἢ Ἐπίσκοπος ἢ Μητροπολίτης τολμήσειεν ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην κοινωνίας καὶ μὴ ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ τὸ ὡρισμένον καὶ τεταγμένον ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, ἀλλὰ πρὸ ἐμφανείας Συνοδικῆς καὶ τελείας αὐτοῦ κατακρίσεως σχίσμα ποιήσει, τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος πάσης ἱερατείας παντελῶς ἀλλότριον εἶναι, εἰ μόνον ἐλεγχθείη τοῦτο παρανομήσας ». Ἐπειδὴ δὲ, ἀφ' ἑτέρου, οἱ εὐάριθμοι τοῦ φυλλαδίου Ἀρχιερεῖς, μὴ δυνηθέντες ἕως τέλους νὰ πνίξωσι τὴν ἀκοίμητον φωνὴν τῆς ἱερατικῆς αὐτῶν συνειδήσεως (εἰ καὶ ἔνιοι αὐτῶν δοξολογοῦνται πρὸ πολλοῦ ὡς θρησκευτικῶς ἀδιάφοροι), ἀναφέρουσι μὲν μόνον τὸν λά. Ἀποστολικὸν Κανόνα (σελίδι 20), θεωροῦσι δὲ τὸν Πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως « κατεγνωσμένον ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ κλήρου τε καὶ λαοῦ, μικρὰ φροντίζοντες περὶ ἐμφανείας Συνοδικῆς καὶ τελείας αὐτοῦ κατακρίσεως ἐν τελείᾳ καὶ, εἰ δυνατόν, γενικωτέρᾳ Συνόδῳ· οὕτω δὲ τὸν τύπον καὶ τὸ ἔργον καὶ τὴν ἀξίαν τῆς Συνόδου περιάπτουσι θρησκευτλάγχνως ἅμα καὶ ἀσεβῶς εἰς εὐαρίθμους Βουλγαριστὰς δημοκόπους ἢ ῥαπαλοφόρους ἢ ἀθρήσκους, οὓς αὐτοὶ πάλιν ἤγειραν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῶν ἐγκυκλίων αὐτῶν γραμμάτων, τῶν ὑπὸ πολλὰς ἐπόψεις ἀναρτικῶν καὶ ψευδολόγων καὶ ἀντιχριστιανικῶν: Τούτων, λέγομεν, οὕτως ἐχόντων καὶ γινομένων, τίς ἄλλος ἀποδώσει τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἀλήθειαν, ὅπου ἀνήκει, ἐὰν μὴ Σύνοδος Οἰκουμενική, τὴν ὁποίαν ἡ μὲν μεγάλη Ἐκκλησία ἐπισήμως συνιστᾷ καὶ ἐπικαλεῖται, οἱ δὲ τοῦ ἀντισυνοδικοῦ Βουλγαρισμοῦ ὀξεῖς καὶ

δεινοὶ ὑποβολεῖς καὶ ἀπολογηταὶ σφόδρα ἀποτροπιάζονται καὶ διὰ πάσης μιχανῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως πολεμοῦσι;

Καὶ ἄλλως δὲ, ὁπότε δύο ἐξ αὐτῶν, δυνάμει μὲν τῶν προμνησθέντων ἱερῶν Κανόνων διὰ τὰ κατορθώματα αὐτῶν καθαιρεθέντες, δυνάμει δὲ τοῦ έ. Κανόνος τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ καὶ τῶν ἐν ἰσχύϊ Κανονισμῶν, ὡς στασιασταὶ καὶ θορυβώδεις ἀδιάλειπτοι, μακρυνθέντες τῆς πρωτευούσης χρόνον τινὰ διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας, οὗτοι, μὴ ἀρκεσθέντες εἰς τὴν κοινὴν αὐτῶν ἀπολογίαν πρὸς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἔσχον τὸ ὄντως παραδειγματικὸν καὶ χαλκομέτωπον θράσος τοῦ γράψαι καὶ ἰδίαν ἑκάτερος ψευδαπολογίαν, ἵν' ἀποδείξωσιν ἑαυτοὺς μὲν φαρισαϊκώτερον φίλους καὶ προμάχους τῶν Κανόνων καὶ τῆς ἀληθείας (!), τὴν δὲ Μ. Ἐκκλησίαν ἀδίκως καὶ ἀντικανονικῶς κεκαιρέσκασαν αὐτοὺς, μήτε νοοῦσαν τοὺς Κανόνας, ἐν τοιαύτῃ καταστάσει ἠθικῇ τε καὶ νοερᾷ τῶν στασιαστῶν ποῦ καὶ πῶς εὑρήσουσι δίκαιον ἢ αὐτοὶ ἢ ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγ. Ἐκκλησία, ἐὰν μὴ ἐν Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ;

δ'. Ἐπειδὴ, ὡς οἱ τοῦ φυλλαδίου Ἀρχιερεῖς ἐπὶ λέξεως γράφουσιν (σελ. 20). « ὁ μὲν Πατριάρχης (λέγετε τοῦ λοιποῦ οἱ Πατριάρχαι πάντες καὶ πᾶσαι αἱ Σύνοδοι) μετὰ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου ἔρριψεν ἐντελῶς τὰ εἰρημένα σχέδια (τῆς Κυβερνήσεως δηλονότι), ὡς ἀντικανονικὰ, ἀντιθρησκευτικὰ καὶ ἀντιευαγγελικά· ἡμεῖς μέντοι ἐν αὐτῇ τῇ ΣΥΝΕΙΔΗΣΕΙ ἡμῶν μεθ' ὅλου τοῦ ἔθνους (δηλ. τοῦ Βουλγαρικοῦ, ὅπερ δωρεὰν ὑβρίζουσι, διότι ὅλον δὲν συνασυνειδητεῖ μετὰ τῶν Αλ. πανιεροτήτων) ὁμοφώνως καὶ ὁμογνωμόνως παραδεχθέντες τὰ σχέδια τῆς Σ. Κυβερνήσεως,... πανηγυρισμόν τε τὴν ἡμέραν τῆς τούτων κοινοποιήσεως θεωρήσαντες (σιωπῶσι δὲ οἱ Ἀποστολικοὶ οὗτοι διάδοχοι τίνι τρόπῳ ἐβεβήλωσαν κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τοὺς ἱεροὺς ναοὺς, ἐν οἷς ἴσχυσαν οἱ ὀπαδοὶ αὐτῶν)... ἠψάμεθα τῆς ὁδοῦ, ἵν', ὅσον ἔνεστι τάχιον, ἀφιχθῶμεν εἰς Βασιλεύουσαν πρὸς καινὴν μὲν σύσκεψιν ἐπὶ τῆς κανονικότητος τῶν μνησθέντων σχεδίων, διοργάνωσιν δὲ ἐπὶ τῇ τούτων βάσει (ἀξία τῆς τῶν Ἐκκλησιῶν προσοχῆς βάσις, ἣν οὐκ ἔθετο ὁ Χριστὸς καὶ οἱ Ἀπόστολοι καὶ αἱ Σύνοδοι, ἀλλὰ Κυβέρνησις ἀγνοοῦσα τὰ ἡμέτερα, ὡς ἑτερόθρησκος) τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων ». Καὶ κατωτέρω (σελίδι 21), « ὑπὸ τῆς Ἀρχιερατικῆς ἡμῶν ΣΥ-

ΝΕΙΔΗΣΕΩΣ χειραγωγούμενοι, οὐ μὴν δ' ἀλλ' ἐμβριθῶς τε καὶ μετὰ Χριστιανικοῦ τοῦ πνεύματος συμβουλευθέντες τούς τε κειμένους νόμους καὶ τοὺς θεσπεσίους Κανόνας, τοὺς ὁρίζοντας τὴν ὁρατὴν διοργάνωσιν τῆς Οἰκουμενικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ πρώτου σχεδίου τῆς αὐτοκρ. Κυβερνήσεως, εὕρομεν τοῦτο κατ' οὐσίαν σύμφωνον ταῖς διατυπώσεσι τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας καὶ συνᾴδοντοῖς θεσμοῖς καὶ τοῖς ἱεροῖς Κανόσι· τούτου δ' ἕνεκα καὶ πάσης ἀποδοκιμασίας ὑπερκείμενον» (φεῦ τῆς καταδίκης τῶν ἀποδοκιμασασῶν αὐτὸ Ἐκκλησιῶν!). Τούτων οὕτω δημοσίᾳ γραφομένων καὶ ἀντιπρεσβευομένων ἔνθεν μὲν ὑπό τε τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἐτέρωθεν δὲ ὑπὸ ἑξάδος Βουλγαριστῶν Ἀρχιερέων, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν παρέργῳ, ἀλλ' ἐμβριθῶς καὶ μετὰ Χριστιανικοῦ τοῦ πνεύματος καὶ ἐνόλῃ τῇ Ἀρχιερατικῇ αὐτῶν συνειδήσει, εὐλόγως οἱ Χριστιανοὶ ἐρωτήσουσι: Ποῦ λοιπὸν ἔνεστιν ἡ ἀλήθεια καὶ τὸ φῶς, ποῦ δὲ ἡ πλάνη καὶ τὸ σκότος καὶ ἡ ἀγυρτία; Ἀλλὰ τὸ ζήτημα τοῦτο ποῖος Ἀρχιερεύς, ἢ ποῖος Πατριάρχης, ἢ ποία Κυβέρνησις, ἢ ποία ἐξουσία καὶ δύναμις ἀναλαμβάνει καὶ ἐπαγγέλλεται νὰ λύσῃ τόσον δεξιῶς καὶ ὀρθοτόμως καὶ ἐν πᾶσιν ἀποχρώντως, ὥστε νὰ πείσῃ σύμπαντα τῆς Ὀρθοδοξίας τὰ φῦλα καὶ γένη ἄνευ Οἰκουμενικῆς Συνόδου; Εἰ δὲ δύο ἢ τρεῖς εὐύπόληπτοι καὶ πρόκριτοι λαϊκοί, Γραικοὶ ἢ Βούλγαροι, (ἐπειδὴ οὐδὲ τὴν τοιαύτην γενναίαν κατ' αὐτοὺς αὐθεντίαν ἀποφεύγουσιν ἐν σελίδι 18) ἴσχυον νὰ διοικήσωσιν ἢ διοργανώσωσιν Ἐκκλησίας Θεοῦ ζῶντος, στύλον καὶ ἑδραίωμα τῆς αἰωνίου ἀληθείας, μάταιοι θὰ ἦσαν (ἄπαγε) οἱ θεοκήρυκες Ἀπόστολοι καὶ οἱ θεοφόροι Πατέρες καὶ αἱ θεοσυνέργητοι Σύνοδοι καὶ αὐτὸ τὸ Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ, τὸ δι' ἐκείνων λαλῆσαν καὶ ἐνεργῆσαν. Ἐπειδὴ οἱ πολλοὶ πολλάκις ἀγνοοῦντες τὸ γνῶθι σαυτόν, ἐκβαίνομεν ἕκαστος τοῦ ἄνωθεν τεταγμένου ἡμῖν ὁρίου, διὰ τοῦτο ἐν ἡμῖν πολλοὶ ἄῤῥωστοι θρησκευτικῶς καὶ κοιμῶνται ἱκανοί, ὡς λέγει τὸ λόγιον. Ὅταν τοιοῦτοι Ἀρχιερεῖς (ἵνα συνεχίσωμεν τὸν μίτον τοῦ φυλλαδίου) ἐν τοιαύτῃ Ἀρχιερατικῇ συνειδήσει ἐπαγγέλλωνται καὶ καυχῶνται (σελὶδι 22) ὅτι τὴν κατ' αὐτοὺς ἐθνικὴν καὶ φυλετικὴν Ἐκ-

κλησίαν, τεθεμελιωμένην κατὰ τὰς εὐχὰς αὐτῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν γνωστῶν κυβερνητικῶν σχεδίων, «παραστήσουσιν ἄσπιλον καὶ ἀῤῥυτίδωτον ἐνώπιον Θεοῦ καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας νύμφην μὲν Χριστοῦ πανάμωμον, ἀδελφὴν δὲ καὶ θυγατέρα τῆς καθόλου ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας παρεμφερῆ καὶ πανομοιότυπον», ὦ, τότε ἄνευ ἐπιγνώμονος καὶ κριτοῦ Οἰκουμενικῆς Συνόδου τὸ ῥηθὲν ζήτημα ταὐτίζεται μετὰ τοῦ ζητήματος: Ὑπάρχει ἢ δὲν ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς ἁγία καὶ ἀληθινὴ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ; καὶ ἂν ὑπάρχῃ, κατὰ πόσον ὁμοιάζει ταῖς νύμφαις ταύταις τῆς Βουλγαρίας;

ε. Ἅπασα ἡ Χριστιανωσύνη γινώσκει, ὅτι κατά τε τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς καὶ κατὰ τοὺς πολιτικοὺς νόμους οὐδεὶς Ἀρχιερεύς, οὐδεὶς κληρικὸς δύναται νὰ ἐγκαταλίπῃ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ ἐνδημήσῃ ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἄνευ ῥητῆς ἢ ἐγγράφου ἀδείας τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου ἢ Μητροπολίτου. Οἱ δὲ Ἀρχιερεῖς τοῦ φυλλαδίου, ἄρχοντες αὐτοὶ κεφαλὴν κατὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν πνευματικῆς μητρὸς καὶ δι' ἐγκυκλίων στασιαστικῶν γραμμάτων, καθ' ὅλην τὴν Θρᾴκην καὶ τὴν Μακεδονίαν διασπαρέντων, συναναστατώσαντες καὶ ἐρεθίσαντες ἁπλουστέρους τινὰς καὶ φιλησύχους Βουλγάρους, (*) ὑπολαβόντας ὅτι μετέβαινον εἰς τὸν παράδεισον τῆς ἐθνοβουλγαρικῆς τρυφῆς καὶ δόξης, ὅπου ἤθελον ἀπαλλαχθῆ καὶ τοῦ νὰ πληρώνωσιν ἐτησίως τοὺς εἴκοσι παράδες τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῶν, οὐ μόνον διέδοσαν συστηματικώτερον τὸ οἰκεῖον σχίσμα, πείσαντες τοὺς ὀπαδοὺς αὐτῶν ἵνα μνημονεύωσιν ἐπ' ἐκκλησίας οὐχὶ τοῦ κανονικοῦ αὐτῶν Μητροπολίτου ἢ Πατριάρχου, ἀλλὰ τοῦ σχισματάρχου ψευδεπισκόπου Ἱλαρίωνος, οὗ τῇ κελεύσει οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὑρεθέντες ἱερεῖς αὐτῶν κατέστησαν τὰς ἐν τῇ ἐνορίᾳ τοῦ Πατριάρχου συνοικίας, συνοικίας τοῦ σχισματάρχου Ἱλαρίωνος, ἱερουργοῦντες καὶ βαπτίζοντες καὶ στεφανοῦντες καὶ ἁγιάζοντες καὶ θάπτοντες πάντα Βούλγαρον ἐν τῷ ὀνόματι τῆς αὐτοῦ ἀθεοφόβου Θεοφιλίας· οὐ μόνον ἄνευ οὐδεμιᾶς ῥανίδος ἐντροπῆς ἡ εὐγνωμοσύνης ἥψαντο τῆς ἐπὶ τὴν Βασιλεύουσαν ὁδοῦ καὶ παρέμειναν ἐν αὐτῇ παρὰ τὸ κανονικὸν

(*) «Φιλεῖ, ὡς τὰ πολλά, τῶν ἀγελαίων ὁ τρόπος διὰ τὸ τῆς γνώμης ἠῤῥωστηκὸς καὶ ἀστήρικτον ταῖς καινοτομίαις τε καὶ νεωτεροποιίαις προσεκχηνέναι μᾶλλον, ἢ τοῖς καθεστηκόσι καὶ καλῶς κειμένοις προσεπερείδεσθαι». Φώτ.

καὶ κυριαρχικὸν κέλευσμα τοῦ οἰκείου Πατριάρχου, ἐπὶ καταφρονήσει αὐτοῦ τε καὶ τῆς κυριάρχου καὶ μητρὸς Ἐκκλησίας καὶ ἐπὶ κοινῷ σκανδάλῳ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν προστιθέντες ἀνομίαν ἐπὶ ἀνομίᾳ καὶ πονηρίαν ἐπὶ πονηρίᾳ, καὶ τὴν κανονικὴν αὐτῶν παῦσιν καὶ καθαίρεσιν φοβούμενοι καὶ προβλέποντες, ἐφαντάσθησαν νὰ πέμψωσι πρὸ δύο περίπου μηνῶν παραίτησιν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἵνα δουλεύσωσιν, ὡς φαίνεται, γῇ ἀλλοτρίᾳ καὶ ἔθνει ἀλλοφύλλῳ, ἅτε δὴ πρῶτοι καὶ κορυφαῖοι τοῦ Βουλγαρικοῦ φυλετισμοῦ αἱρεσίαρχοι. Καὶ τὸ μὲν ἔγγραφον τῆς παραιτήσεως αὐτῶν ἐπεστράφη αὐτοῖς, ὡς ἦν ἐπόμενον. Αὐτοὶ δὲ καταχωροῦντες τανῦν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας φυλλαδίῳ (σελ. 45—48), καὶ ὑπεραπολογοῦνται αὐτῆς (σελίδι 20) ὡς ἀκολούθως: «Ἅμα τῇ ἐνταῦθα ἐλεύσει ἡμῶν (τὸ ἀληθὲς εἶναι ὅτι, ἐφ' οὗ ὁ Φιλιππουπόλεως Πανάρετος προσεκλήθη δὶς ἐπὶ Συνόδου, ἵν' ἀπολογηθῇ, ἐφ' οἷς ἐπιβούλως καὶ μετὰ Ἰουδαϊκῆς τῆς ὑποκρίσεως ἐτεκταίνετο κατὰ τῆς Ἐκκλησίας), χρεὼν ἔγνωμεν τὴν ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου δεδικαιολογουμένην (ἆρά γε;) παραίτησιν ἡμῶν τῇ Α. Θ. Π. ἐγγράφον ἀποστεῖλαι.... συνάμα δὲ προσαρτηθῆναι τῇ ἀναγεννωμένῃ θείῳ ἐλέει (ἆρ' ἐνεργεῖ ὁ Θεὸς ἐν τοιαύταις καρδίαις;) ἀρχαίᾳ ἡμῶν ἐθνικῇ καὶ κανονικῇ ἱεραρχίᾳ, ὡς μέλη ταύτης γνήσια καὶ κανονικά». Ἐνῷ δὲ οὕτως οἱ ταῦτα πράττοντες εὑρίσκουσιν ἑαυτοὺς καὶ τῶν Πουριτανῶν καθαρωτέρους καὶ τοῦ ἐν Εὐαγγελίοις Φαρισαίου δικαιοτέρους, ἀντιστρόφως ἡ τοῦ Χρ. μεγάλη Ἐκκλησία, κατοικτείρουσα καὶ ὀδυνωμένη ἐπὶ τῇ ἀπονοίᾳ αὐτῶν καὶ θεωροῦσα αὐτοὺς σχίσματος ὑποδίκους, ἀκέπτεται, νομίζομεν, περὶ τῶν ὑπογραψάντων τὴν παραίτησιν ὅτι, καθὼς στρατιώτης ἢ πολίτης πολιτικῆς τινος ἐπικρατείας, αἴρων τὸν ὅρκον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἰκείου στρατάρχου ἢ βασιλέως, ἵνα μεταφέρῃ αὐτὸν εἰς ἄλλην ἀρχὴν τῆς ἰδίας φαντασίας, τιμωρεῖται κατὰ τοὺς νόμους κεφαλικῶς, οὕτω καὶ ὁ τὸν Ἐκκλησιαστικὸν αὐτοῦ ὅρκον ἀναιρέσας Ἀρχιερεὺς ἢ ἄλλος κληρικὸς γίνεται ἄξιος τοῦ πνευματικοῦ τῆς καθαιρέσεως τυφεκίσματος. Ὅθεν, ἐπειδὴ περὶ οὗτω σπουδαίων τῆς θρησκείας πραγμάτων σπουδαίως καὶ πάλιν ἀντιφρονοῦσιν ἔνθεν μὲν ἐξ Βουλγαρισταὶ Ἀρχιερεῖς, ἔνθεν δὲ ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία καὶ πᾶσα πανταχοῦ ὁμόδοξος καὶ ὀρθόφρων, καὶ τὸ θαυμασιώτερον, καὶ αὐτὴ ἡ ἐφ' ἡμᾶς φιλονομωτάτη αὐτοκρατορικὴ

Κυβέρνησις· καὶ θεωρεῖται παρ' ἡμῖν ὁ προτελευτήσας Δυρράχιου Ἀξέντιος ὡς ἐν τῷ σχίσματι ἔξω τῶν κόλπων τῆς Ἐκκλησίας ἀποθανών, ἐν ᾧ αὐτοὶ ἑτοιμάζονται, ὡς ἀκούομεν, νὰ πλουτίσωσι διὰ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τὸ κατ' αὐτοὺς ἐθνικοβουλγαρικὸν ἑορτολόγιον καὶ μηνολόγιον, πάλιν ἐρωτῶμεν, τίς ὁ πληρώσων τηλικοῦτο χάσμα τῆς Ἐκκλησιαστικῆς διχοστασίας καὶ διχογνωμίας, ἐὰν μὴ πάντως Σύνοδος Οἰκουμενικὴ, πανσέβαστος εἰς ἑκατέρους;

ς'. Τελευταῖον, ἄνευ Οἰκουμενικῆς Συνόδου οὐδὲ αἱ ὑπογραφαὶ αὐτῶν οὔτ' ἐξηγοῦνται οὔτε δικαιοῦνται εἰς τὰ ὄμματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ παντὸς Χριστιανοῦ, ἄλλας φρένας ἔχοντος παρὰ τὰς τῶν Ἀρχιερέων τοῦ φυλλαδίου. Διότι πρῶτον μὲν πῶς χωρὶς Συνόδου ὑπογράψουσιν ὡς μὴ καθηρημένοι οἱ ὑπὸ Συνόδου καθαιρεθέντες ὅπως δήποτε Ἀρχιερεῖς, ὅ τε πρώην Μακαριουπόλεως καὶ ὁ πρ. Φιλιππουπόλεως; Δεύτερον δὲ, πῶς χωρὶς Συνόδου Οἰκουμενικῆς στηριχθήσονται κανονικῶς δύο Μητροπολῖται μιᾶς πόλεως: τῆς Φιλιππουπόλεως, ὁ Παΐσιος καὶ ὁ Πανάρετος; ἐξ ἅπαντος ἢ ἐκεῖνος μόνος ἢ οὗτος μόνος ἐστὶν ὁκανονικὸς Μητροπολίτης· καὶ ἐπειδὴ ἀντὶ ἑνὸς ὑπογράφοντες δύο, ἑκάτερος ἀντικατηγορεῖ τοῦ ἑτέρου, ὡς ἐπιβάτου καὶ ἀντικανονικοῦ, διὰ τῆς ὑπογραφῆς αὐτοῦ, τίς ἄλλος παρὰ τὴν Οἰκουμενικὴν Σύνοδον θέλει ἀποπλύνῃ τὸ ἐρύθημα τῆς ἐντροπῆς ταύτης, ἐν ᾧ οὐδέτερος αὐτῶν ὑποτάσσεται τῇ ψήφῳ τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε ἐκὼν παραχωρεῖ τὴν ἄγραν τῆς Μητροπόλεως; Καὶ τρίτον, κατὰ ποῖον ἆρά γε τύπον καὶ κανόνα προτάσσεται τῶν Μητροπολιτῶν ὁ ἐπίσκοπος Λοφτσοῦ, μὴ ὢν λεγάτος μήτε Πάπα μήτε Πατριάρχου τινός;

Ἀπὸ πάντων τῶν λεχθέντων συνάγομεν τὸ ἐν ἀρχῇ τοῦ λόγου εἰρημένον, ὅτι ἡ μὲν εὐτυχὴς ἰδέα τοῦ ἀπευθῦναι ἀπολογίαν ἔγγραφον πρὸς τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίαν ἐμφαίνει βελτίωσίν τινα ἐν τῇ Χριστιανικῇ αὐτῶν συνειδήσει καὶ προϋποτίθησιν ἀφ' ἑαυτῆς τὴν ἀνάγκην τῆς συγκροτήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἥτις ἐπισήμως καὶ αὐθεντικῶς καθάπαξ θέλει διορθώσῃ τὰ κατ' αὐτοὺς καὶ κανονίσῃ τὴν ἔκρυθμον καὶ σχισματικὴν στάσιν αὐτῶν. Ἡ δὲ ἐν τῇ ἀπολογίᾳ αὐτῶν ἐπικρατοῦσα πολλὴ σοφιστεία καὶ ψευδολογία καὶ πλάνη συνηγορεῖ ἔτι μᾶλλον ὑπὲρ τῆς συναθροίσεως τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἀσφαλῶς τὰ πάντα ἀνακρινούσης. Διότι, καθὼς ἔγραφε τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον πρὸς τὴν Ὑψ. Κυβέρνησιν, μόνον τὸ μέτρον τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου εὐ

δοκιμεῖ τοῦ λοιποῦ· « μόνη τοιαύτη Σύνοδος δύναται καὶ ὁριστικὴν καὶ ἀμετάτρεπτον λύσιν τοῦ ζητήματος νὰ ἐπιφέρῃ, καὶ τὴν Σεβ. Κυβέρνησιν νὰ ἀπαλλάξῃ ἅπαξ διὰ παντὸς τῆς ἀνησυχίας, καὶ τὴν μεταξὺ τῶν ὁμοθρήσκων ἀπό τινος καιροῦ ἐπικρατοῦσαν δυσαρέσκειαν νὰ ἐξαλείψῃ ». Ω.

—o—

144. Τὰ κατὰ τὸν Μητροπολίτην Βιζύης.

Ἐπειδή τινες τῶν ἐπαρχιωτῶν Βιζύης, προσελθόντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐξέφρασαν παράπονά τινα κατὰ τοῦ Μητροπολίτου αὐτῶν, ὡς δῆθεν ἀνικάνου, ἡ Μ. Ἐκκλησία προνοήσασα, διέταξεν ὅπως, μεταβᾶς ἐκεῖσε ἐξαρχικῶς ὁ Μητρ. Ἀγχιάλου κ. Βασίλειος, ἐξακριβώσῃ τὰ κατ' αὐτόν. Καθ' ὅλον δὲ τὸ διάστημα τῶν ἐξαρχικῶν ἐξακριβώσεων ὁ Βιζύης, ἐντολῇ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, διέμενεν ἐν Ἀγαθουπόλει· ἐστάλησαν δὲ ἀκολούθως εἰς τὴν μεγ. Ἐκκλησίαν αἱ ἐξαρχικαὶ ἐκθέσεις, μετὰ δὲ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν, ἐπετράπη τῷ Μητρ. Βιζύης, ὅπως ἐξ Ἀγαθουπόλεως μεταβῇ εἰς Βίζαν. Ἀκολούθως, Ἐκκλησιαστικῇ ἀδείᾳ, διὰ λόγους ὑγείας μετέβη εἰς Κ]πολιν, τῇ κή. μαρτίου.

—o—

145. Μικτὴ Ἐπιτροπὴ, διορισθεῖσα ὑπὸ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως.

Ἡ Ὑψ. Πύλη διώρισε μικτὴν ἑξαμελῆ Ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἐκ τριῶν ὁμογενῶν: τῶν κκ. Φωτιάδου βέη, πρεσβευτοῦ, Ἀλ. Καραθεοδωρῆ καὶ Χρηστάκη Ζωγράφου· καὶ τριῶν Βουλγάρων: τῶν κκ. Γαβριὴλ, Γιοβάντσου καὶ Γεωργάκη, μελῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους, ὅπως συνελθοῦσα συσκεφθῇ περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος.

Ἐν τῇ Α΄. συνεδριάσει οἱ ἡμέτεροι ἔθηκαν ὡς ὅρον τὴν ἐκ τῆς πρωτευούσης ἀποπομπὴν τῶν ἐκ τῶν Βουλγαρικῶν ἐπαρχιῶν ἀφικομένων Ἀρχιερέων, τῇ προσκλήσει τῶν προκρίτων Βουλγάρων, ἄνευ τῆς νομίμου καὶ κανονικῆς Πατριαρχικῆς ἀδείας. Τὰ Βουλγαρικὰ μέλη παρεδέξαντο τὴν γενομένην παρὰ τῶν ἡμετέρων πρότασιν, μὲ τὴν παρατήρησιν ὅτι οἱ Ἀρχιερεῖς οὗτοι δὲν δύνανται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰς ἐπαρχίας των, ὡς μὴ γενησόμενοι δεκτοὶ παρὰ τῶν Βουλγάρων, καὶ ἑπομένως ἐζήτησαν ὅπως ἡ Ἐπιτροπὴ προσδιορίσῃ τὸ μέρος, ὅπου πρόκειται νὰ ἱδρυθῇ ἡ μέλλουσα Βουλγαρικὴ Σύνοδος, ἵνα ἀπέλθωσιν ἐκεῖσε. Μετὰ τὴν συζήτησιν ταύτην ἡ συνεδρίασις διελύθη ἄνευ ἀποτελέσματος.

Ἀκολούθως πολλαὶ καὶ ἄλλαι ἐγένοντο συνεδριάσεις ἐν τῇ Ὑψ. Πύλῃ καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μ. Βεζύρου, καὶ διάφορα προυτάθησαν σχέδια, ἀλλ' ἄνευ ὁριστικοῦ ἀποτελέσματος· καθόσον ἡ Μ. Ἐκκλησία οὐδεμιᾶς τοιαύτης Ἐπιτροπῆς τὴν ὕπαρξιν ἐπισήμως ἀνεγνώρισε, κατόπιν τῶν ὅσα ἀπεφήνατο καὶ ἐπισήμως ἔγραψε, καταδείξασα τὴν ἀνάγκην συγκροτήσεως Οἰκουμ. Συνόδου.

—o—

146. Ἀπαντήσεις τῶν Ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν περὶ συγκροτήσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν τῆς μεγ. Ἐκκλησίας.

Εἰς τὴν ἀπὸ ις΄. δεκεμβρίου τοῦ ἔτους ωοβ΄. Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν περὶ τῶν Βουλγαρικῶν ἐγκυκλίων ἐπιστολὴν ἀπήντησαν αἱ Ὀρθόδοξοι αὐτοκέφαλοι Ἐκκλησίαι, ἡ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, κατὰ τὴν ἑξῆς χρονολογίαν:

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου τῇ ζ΄· ἰανουαρίου 1869.
Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων τῇ κδ΄. ἰαν.
Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας τῇ λά. ἰαν.
Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἑλλάδος τῇ ζ΄. ἀπριλίου.
Ἡ Ῥωσσικὴ Σύνοδος τῇ ιθ΄. ἀπριλ.
Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σερβίας τῇ ί. μαΐου.

Τὰς ἀπαντήσεις ταύτας μετὰ τῆς ἐγκυκλίου τῆς μεγ. Ἐκκλησίας δημοσιεύομεν κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, ὡς ἑξῆς:

1) Ἐπιστολὴ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ πρὸς τὰς ὀρθοδόξους αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας.

α.) Ἔδει μὲν ἔδει, ὦ σεβασμία καὶ ποθεινὴ κορυφή, μηδέποτε μηδὲ τὴν ἀρχὴν ὀνομάζεσθαι τὰ σκάνδαλα καὶ τὰς ἀπ' αὐτῶν ἐριδας καὶ διχοστασίας ἐν ἁπάσῃ τῇ ἐκλεκτῇ καὶ θεοκατασταύτῳ ποίμνῃ τοῦ Κυρίου, μήτε ἀλλήλων ἀντεπανίστασθαι τὰ μέλη Χριστοῦ, ἀδελφοὺς κατὰ τῶν συγγενῶν καὶ τέκνα κατὰ πατέρων ποιμαινομένους, φαμὲν, κατὰ ποιμαινόντων, καὶ γένος ἐν ὅτιοῦν εὐσεβὲς καθ' ἑτέρου, οὐχ ἥκιστα καὶ τούτου βασιλικὴν καὶ ἀνεξίτηλον ἐθνικότητα ἐπιγραφομένου τὴν εὐσέβειαν. Ἀπαξάπαντας δὲ προσῆκε τὴν πᾶσαν ἐνδείκνυσθαι προθυμίαν καὶ μέριμναν, ὥστε τηρεῖν ἀνενδότως καὶ ἀστεμφῶς τὴν ἑνότητα τοῦ Πνεύματος ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης, ἓν σῶμα καὶ ἓν πνεῦμα, καθὼς καὶ ἐκλήθημεν ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ἡμῶν, τὸ αὐτὸ φρονοῦντας καὶ λέγοντας ἐν ἀγάπῃ ἀνυποκρίτῳ. Εἰς τοῦτο μὲν γὰρ ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου οὐ μίαν τινὰ φυλὴν ἢ γλῶσσαν μίαν ἐκάλεσεν, ἐν ᾗ ἔπηξεν ἁγίᾳ καὶ σωστικῇ καὶ πανανθρώπῳ κιβωτῷ τῆς Ἐκκλησίας, οὐχ ἓν ἔθνος ὁτιοῦν τοῖς χρόνοις καὶ τοῖς καιροῖς ἀλλοιούμενον, ἀλλὰ σύμπαν ἀδιακρίτως τὸ ἀνθρώπινον, καθάπερ οἶκον ἕνα καὶ μίαν πατριὰν θεογενῆ, ὡς ἂν ἐ, τῇ ἑνότητι τῆς ἀληθείας ἡ τοῦ θείου Πνεύματος, τοῦ ἐνοικοῦντος ἐν αὐτῇ, ἐνδυξασθῇ ἑνότης, ἑνότης ἐν τῇ πίστει, ἑνότης καὶ ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀγάπη οὐ ζηλούσῃ, οὐκ ἀσχημονούσῃ, οὐ τὰ ἑαυτῆς ζητούσῃ, οὐ παροξυνομένῃ, οὐ χαιρούσῃ ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαιρούσῃ δὲ τῇ ἀληθείᾳ. Εἰς τοῦτο δὲ καὶ ὁ πανεύφημος τῶν ἐθνῶν Ἀπόστολος, εὐαγγελιζόμενος τοῖς μακρὰν καὶ τοῖς ἐγγὺς εἰρήνην Εὐαγγελικὴν καὶ ἀφυλέτιστον, ἦρε θεοσόφως ἀπὸ τοῦ καλοῦ καὶ γλαφυροῦ τῆς Ἐκκλησίας σώματος πᾶσαν πάσης γεηρᾶς ἀνομοιομερείας κῆρα καὶ κηλῖδα, ἅπαν ὕψωμα καὶ βάθος, ἅπαν μεσότοιχον τῆς κατὰ κόσμον ἐθνικῆς τε καὶ φυλετικῆς χροιᾶς κλίμακος, ἵνα ἐν τῷ Ἰουδαίῳ καὶ τῷ Ἕλληνι, ἐν τῇ περιτομῇ, καθάπερ καὶ ἐν τῇ ἀκροβυστίᾳ, ἐν τῷ Σκύθῃ καὶ βαρβάρῳ, ἐν τῷ δούλῳ καὶ τῷ ἐλευθέρῳ, ἐν τῷ ἄρρενι καὶ ἐν τῷ θήλει, τὰ πάντα καὶ ἐν πᾶσιν ᾖ ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτοῦ.

Ἐπειδὴ μέν τοι, τοῦτο μὲν διὰ τὴν ἀνθρωπείαν ἀσθένειαν, τὸ δέ τοι πλέον διὰ τὰς παντοίας καὶ κακομηχάνους ἐπηρείας καὶ ἐπιβουλὰς τοῦ κοσμοκράτορος, δεινοῦ ποικίλα καὶ ἀεὶ λοιμώδη καὶ ψυχώλετρα συνάγειν ζιζάνια εἰς τὴν ἄλωνα τῆς εὐσεβείας, καὶ μυρίαις πλάναις καὶ ὑπούλοις δελεάσμασιν ὑποσκελίζειν οὐ διαλείποντος τοὺς πειθομένους αὐτῷ, ἀνένδεκτόν ἐστι μὴ ἐλθεῖν τὰ σκάνδαλα, καθὼς προείρηκεν ὁ Κύριος, χρεῶν ἁπάντων ἱερώτατον ἐπείγει πάντας τοὺς παρὰ Θεοῦ πεπιστευμένους ψυχῶν ἐπιμέλειαν, καὶ δυνατοὺς δοκοῦντας τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν τὰ ἀσθενήματα, τὸ ἐν φροντίδι καὶ μερίμνῃ γίνεσθαι διηνεκεῖ, ὅπως μὲν εἰς τὴν εὐθεῖαν καὶ βασιλικὴν τρίβον τοὺς τυχὸν παρατραπέντας ἀσφαλῶς ἐπαναγάγοιεν· ὅπως δ' αὐτορρίζους τὰς πονηρὰς παραφυάδας πάσας ἀνεπιβλαβῶς ἐκκόψειαν· καὶ ὅτῳ ποτὲ τρόπῳ τὸ τῆς ἐν Θεῷ εἰρήνης καὶ ἀγάπης θεόσπαρτον λήϊον, μειωθὲν μὲν, ἀριστοπόνως προσεπαυξήσειαν, κατανηλωθὲν δὲ καὶ ἐκλεῖπον, ᾗ τάχους, σῶν καὶ ἄρτιον ἀποκαταστήσειαν.

β'.) Μέμνηται δήπου, ἐκ τῶν δέλτων ἀναλεξαμένη τῆς ἱστορίας, καὶ ἡ ὑμετέρα μάλα περισπούδαστος ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀγάπη, ὅτι δέκα που ὀλβίους αἰῶνας τὰ εὐλογημένα καὶ πολυσπερῆ τῶν Σλάβων φῦλα, τῷ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἀπαστράπτοντι φωτὶ λαμπόμενα, τῷ ἐκ Πατριαρχικῆς αὐτοῖς καὶ φωτωνύμου λυχνίας Θεοπυρσεύτως καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ἐκκλησίας λάμψαντι, οὐ διαλελοίπασιν εἰς δεῦρο, Θεοῦ χάριτι τελεσφορούσῃ, δαψιλῶς καὶ ἀπροσκόπτως πᾶσαν θεωρητικὴν καὶ πρακτικὴν καρποδοτοῦντες εὐσέβειαν. Τούτοις τοῖς φύλοις τοίνυν ἐναρίθμιοι ἀπὸ τοῦ συγγενοῦς τῆς γλώττης, τῷ χρόνῳ προϊόντι καὶ τῶν καιρῶν αὐτοῖς εὐρυούντων, ἀγαθῇ τύχῃ γεγονὼς λαὸς μυριάνδρος ὁ Βουλγαρικὸς, καὶ εἰς θαυμασίαν μὲν μετακλίνας ἡμερότητα καὶ θεογνωσίαν, θαυμασίως δὲ εἰς τὴν σωσίκοσμον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως συνεγκεντρισθεὶς καλλιέλαιον, ἔκτοτε τέκνα γνήσια καὶ οὗτοι καυχώμενοι καθόλου μὲν τῆς μιᾶς καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς τοῦ Σωτῆρος Ἐκκλησίας, μερικωτέρως δὲ, (ἕνεκά γε τῆς ἱεραρχίας καὶ τοῦ φωτισμοῦ) τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγίας ταύτης Πατριαρχικῆς καὶ μεγάλης, οὐκ ἐπαύσαντο διὰ παντὸς οὐϊκῇ τῇ στοργῇ τὰ πνευματικὰ τροφεῖα τῇ πνευματικῇ μητρὶ καὶ εὐεργέτιδι ἀντιδωρούμενοι, καὶ εὐγνωμόνως μὲν αὐτὴν, ᾗ θέμις, γεραίροντες, καρποὺς δὲ ἀγλαοὺς τῆς ἐν Χριστῷ προκοπῆς αὐτῶν, τὸ κατὰ δύναμιν, ἀποφέροντες.

Ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων τούτων τῶν δύο κάτω δεκαετηρίδων, ἐν αἷς ἀδιαλείπτως ξυγκυκᾶται γῆ καὶ θάλαττα ὑπὸ τῶν ὑπηρετῶν τοῦ σκότους, τῶν δίκην μονιοῦ ἀγρίου ἐμπηδώντων εἰς τὸν ἀμπελῶνα τοῦ Κυρίου καὶ ποσὶν αὐτὸν καὶ ὀδοῦσι κατανεμομένων, νῶν ὀξέρα πάσης προσδοκίας, ζήλῳ δῆθεν ἐθνικότητος καὶ ἐξάρματι φρονήματος ἐξάλλῳ, μυρίαι ὅσαι λοιδορίαι δύσφημοι καὶ ἀδυσώπητοι ἐπιβουλαί, λόγῳ καὶ ἔργῳ, ἰδίᾳ καὶ ἀναφανδὸν ἐξητεύθησαν καὶ καθ' ἡμέραν ἐκτοξεύονται κατὰ πάσης τῆς ἱεραρχίας ταύτης δὴ τῆς, ὡς ὁ Κύριος αὐτῆς, τὸν ἀκανθωτὸν περικειμένης στέφανον τῶν αὐτῆς ἀδιαλείπτων παθημάτων μεγάλης Ἐκκλησίας, χάρμα μὲν πᾶσι τοῖς τῆς πίστεως ἐχθροῖς, δριμὺ δὲ ἄλγος καὶ σκάνδαλον ἐνδήμιον πᾶσι τοῖς τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ, Ἀποστολικῷ καὶ Πατριαρχικῷ θρόνῳ προσκειμένοις ὀρθοδόξοις, ἐπὶ λύμῃ ἠθικῇ, οὐδ' ἂν εἴποι τις ἡλίκῃ, τῶν ἀπονήρων καὶ εὐθρύστων συνειδήσεων τοσούτων εἰκῇ καὶ δωρεὰν καταῤῥαδιουργουμένων εὐσεβουσῶν Βουλγαρικῶν ἐπαρχιῶν, ὧν ἔστιν ὅπου οἱ τοῖς ἤθεσιν ἀναγωγότεροι καὶ τὴν θρησκείαν ἐπιπόλαιοι, τὸ δὲ πρέπον καὶ τὸ δίκαιον ἀνὰ τὴν κορύνην φέροντες, προσήλασαν καὶ μέχρι βίας ὀχλαγωγικῆς καὶ χειροδίκου, χεῖρα ἱερόσυλον καὶ ἀσεβῆ ἐπιβάλοντες κατὰ τῶν μεγίστων σεβασμάτων τῆς θρησκείας καὶ κατὰ τοῦ ἱεροῦ προσώπου τῶν κανονικῶν καὶ γηραιῶν ποιμένων, καὶ ἀτεχνῶς αὐτὸ δὴ τὸ τῆς παροιμίας λείαν Μυσῶν τὰς Ἐκκλησίας ποιησάμενοι ἐν ὀνόματι καὶ ἐπὶ γαυριάμασι τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ, ὃν ὁ μέγας Φώτιος ἀπεκάλει ἐν τῷ ἄρχοντι αὐτῶν «τὸ καλὸν ἀγαλμάτων πόνωμα αὐτοῦ, τὸ εὐγενὲς καὶ γνήσιον γέννημα τῶν πνευματικῶν ὠδίνων αὐτοῦ».

γ'.) Ὅθεν μὲν οὖν καὶ ὅτου ἕνεκα ἐξ ἀρχῆς τὸ κακὸν κεκίνηται ὅσας τε, χρονίσαν, ἐποιήσατο τὰς ἐπιδόσεις, καὶ τίνων μὲν ποσφάσεων καὶ ἐγκλημάτων ἀντεχόμενοι οἱ στασιάσαντες, ὁποίας τὰς αἰτήσεις προὐβάλλοντο, ποίοις δὲ τρόποις τῇ ἀνάγκῃ ἐπαφῆγουσα ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, κατὰ τὸ ἐνὸν ἐπεμελήθη τὰς προφάσεις πάσας ἄρδην τῶν ἀτακτημάτων ἆραι, ταῦτα μακρὸν ὄν, τάχα δὲ καὶ ἄκαιρον, καθ' ἕκαστον διεξιέναι τῇ ὑμετέρᾳ ἐν Κυρίῳ θεοσυντηρήτῳ ἀδελφότητι, οὐδὲ αὐτῇ τὰ πλεῖστα γνησίως ἐκ παμπόλλων πολλαχοῦ εἰρημένων τε καὶ γεγραμμένων, τὰ κεφαλαιωδέστερα ἱστορικώτερον διεξελθεῖν πειρασόμεθα, ἐξ ὧν μάλιστα πρῶτον μὲν σαφῶς δηλωθήσεται ὅτι ἡ μεγάλη Ἐκκλη-

σία τῇ θείᾳ ἀντιλήψει οὔτε τῶν αἰτιαμάτων, ὧν ἐγκαλοῦσιν αὐτῇ, ἔνοχος οὐδ' ὁπωστιοῦν ἠλέγχθη τοῖς ἔργοις, οὔτε τὸν τάραχον, ὅθεν ποθὲν ἄρτι φυέντα, παριδεῖν ἠνέσχετο· ἀλλὰ τὴν πᾶσαν ἐξ ἀρχῆς ἀνείληφε μέριμναν, καὶ τὴν προσήκουσαν μετελήλυθε μακροθυμοῦσα οἰκονομίαν καὶ συγκατάβασιν, εἴπως τοὺς τραχυνομένους δυσωπήσειε, καὶ τοὺς διακενῆς ἀποβουκολουμένους εὐσεβεῖς λαοὺς λυτρώσαιτο, καὶ θεραπεύσειεν αὐτῶν τὰς ὑπ' ἐνίων ἐπ' ἐσχάτων προβαλλομένας, εἴτε πνευματικὰς χρὴ λέγειν, ἀνάγκας, εἴτ' ἐθνικὰς φιλοτιμίας· εἶτα δὲ τῇ ἀφηγήσει καταφανεστέραν τὴν ἀνάγκην καταστήσομεν, δι' ἣν τὴν εἴδησιν καὶ τῇ ὑμετέρᾳ Ἀποστολικῇ συνέσει ἀνενεγκεῖν ἐδικαιώσαμεν, ὡς ἂν τῶν μειζόνων δῆλά γε δὴ καὶ δημοσίων ἀῤῥωστημάτων ἐπιφανέστερα καὶ δραστικώτερα ἐπιπάσσοιτο καὶ τὰ φάρμακα.

δ'.) Οὐκ ἔσθ' ὅπως λέληθεν οὐδὲ τὴν ὑμετέραν ποιμαντικὴν καὶ ἄγρυπνον πρόνοιαν, ὅτι ἀεὶ μέν, μάλιστα δὲ ἐν τοῖς κάτω τούτοις χρόνοις, ὅτε τοῖς πολλοῖς μικρὰ τῶν οὐρανίων μέλει, ἐπτοημένοις εἰς τὰ γήϊνα, πολυσχημάτιστος ἐπιβουλὴ κατὰ τῆς ἔωθεν καὶ ἐν ἑαυτῇ ἰσχυρᾶς ὀρθοδοξίας, θεασαμένη ὄμματι βασκάνῳ τὸ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας οὐράνιον καὶ τῇ τοῦ νυμφίου αὐτῆς χάριτι ἀκαταγώνιστον ὕψος καὶ σθένος, ἀνθρωπίναις δὲ ταῖς φαντασίαις διανοηθεῖσα πονηρῶς, ὡς, εἰ ἄρα τῶν σαρκῶν αὐτῆς ἅψαιτο (ἐπεὶ οὐκ ἴσχυσε μετακινῆσαι τὸ πνεῦμα ἀπὸ τῆς θεοσκεπάστου καὶ οὐρανομήκους πέτρας τῆς πίστεως), ῥᾷστα καὶ ἀπόνως αὐτὴν χειρώσεται καὶ καθυποτάξει, ταῦτα συμβουλίᾳ τοῦ κακομηχάνου ὄφεως τυρεύσασα καὶ μηχανησαμένη, ὥρμησε λοιπὸν τὰς ἐθνολόγους καὶ φυλετικὰς φιλοτιμίας καὶ τὰ κοσμικῶς λυσιτελοῦντα τοῖς ἑκασταχοῦ ποιμνίοις ὑπανάψαι καὶ κεντῆσαι, ἐκεῖθεν ἕκαστον ἐξέλκουσα καὶ δελεάζουσα, ὅθεν μάλιστα τρωτὸν ἑώρα καὶ εὐάλωτον. Οὐκ ἔχουσα δὲ ὅθεν πιθανώτερον καθάψαιτο τοῦ σεβασμίου Κλήρου τῆς Ἀνατολῆς, τοῦ ἀηττήτου ταύτου ὑπερμάχου τε καὶ διδασκάλου τῆς πατρῴας εὐσεβείας, πλάττετ' αὐτοῦ παρ' ἀκροαταῖς ἁπλοϊκοῖς ἢ τὰ ξενότροπα παιδεύματα καὶ ἤθη καὶ θέσμια θαυμάζουσι καὶ εὐχερῶς ὀλιγωροῦσι τῶν πατρίων, βιαίας δῆθεν καὶ ἁδρὰς χρηματικὰς εἰσπράξεις καὶ ἐκουσίαν καταπάτησιν τῶν ἐθνικῶν δικαίων ταύτης ἢ ἐκείνης τῆς φυλῆς (ἥτις ἂν αὐτοῖς ἑκασταχοῦ συμφέρῃ), κινδυνευούσης (φάσκουσι καὶ ποτνιῶνται) ὑπὸ τοιαύτην τυραννίδα διαιωνίσαι τὴν πνευματικὴν καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῆς δου-

λείαν, ὥστε πάντων τῶν ἐθνῶν ἀναφανῆναι τὸ πταπώτατον καὶ χειριστον· εἰς δὲ τοσοῦτον ἀπονοίας ἦλασαν οἱ τοῦ ἡμετέρου Κλήρου ἀπηνεῖς καὶ δόλιοι διῶκται καὶ συκοφάνται, ὥστε τὴν ἔξωσιν αὐτῶν πάσῃ μηχανῇ ἐκ πάσης γῆς Βουλγάρων προκατασκευάζοντες, ἔπεισάν τινας ὡς ἄρα πλήθει καὶ φυλῇ ἀκολουθεῖν ὀφείλει καὶ ἡ τοῦ παιμένος οὐχ ὁμοιογλωσσία γοῦν, ἀλλὰ φυλετικότης, ὥσπερεὶ ὁ τοῦ Θεοῦ Ἀπόστολος οὐ τὴν πίστιν καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, ἀλλὰ τὸ φῦλον καὶ τὸ ἔθνος διεκπροσωπεῖ κεκλήρωτο, ὃν δὴ τρόπον ὁ ἐν ἀνθρωπίνοις συνεδρίοις περὶ ἀνθρωπίνων καὶ κοινῶν πραγμάτων βουλευόμενος· οὗ τί ἂν γένοιτο παραλογώτερον καὶ βλασφημότερον ἐν τῇ θεοκυβερνήτῳ Ἐκκλησίᾳ; Ἀλλὰ γὰρ ἐχρῆν, ὡς ἔοικε, πᾶσαν ἀνακινῆσαι μηχανὴν τοῦ πονηροῦ, καὶ πάντεθεν φαλαγγηδὸν πολιορκῆσαι τῆς ὀρθοδιξίας τὴν ἀκρόπολιν, ἐφ' ᾧ ἢ τὰ θεμέλια αὐτῆς σαλεῦσαι ἢ ταῖς πυκναῖς φυλετικαῖς βολίαι περικεῖραι γοῦν τὰς κάλλει καὶ δυνάμει πίστεως ὀρθῆς κομώσας πολλὰς καὶ κραταιὰς αὐτῆς ἐπάλξεις καὶ περιπυργώσεις.

ε.) Τοιγαροῦν ἀπὸ φαρέτρας οὕτως ἀπαισίας ἀνθρώπων σπερμολόγων βελῶν ἀδιαλείπτων καὶ πικρῶν κατὰ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας βαλλομένων, οὕτω πυκνὰ καὶ μικροῦ δεῖν θανάσιμα ἐνέσκηψε τὰ ἐν τῷ σώματι τῶν ἐν Χριστῷ πεφιλημένων καὶ τιμίων τέκνων, τῶν Βουλγάρων ἢ Βουλγαροφώνων, τραύματα, ὡς ἐνίους τούτων ἀρχαῖς βεβήλοις καὶ ἐπιθυμίαις νεωτερικαῖς καθυπαχθέντας, προνομίας μὲν τινας καὶ δικαιούχους προτιμήσεις θηρᾶσθαι, οἵας καὶ ὅσας οὐκ ἦν τῶν ἐφ' ἡμῖν οὔτε δοῦναι οὔτ' ἀφελεῖν· ἐγκλήματα δ' ἐπάγειν καὶ αἰτήματα ἄλλοτ' ἄλλα (οὐδὲ γὰρ στῆναι δύναιτ' ἂν διάθεσις, ἀεὶ τοῦ πλείονος ὀρεγομένη καὶ ὑπὸ ἀλλοτρίας διανοίας φρενουμένη), οὐκ αὐτοὺς ἐν τῇ αὐλῇ τῆς Ἐκκλησίας πρόσωπον πρὸς πρόσωπον παρισταμένους, ὅπου ἡ σωτηρία τῶν ψυχῶν, ἀλλ' ὀπίσω κρυπτομένους φιλαλάου μὲν καὶ περιφρονος, κοσμικῆς δ' ἐξουσίας, ἐξ ἧς οὐκ ἂν ἕτερον προέλθοι παρὰ τὴν ὑλικὴν εὐημερίαν, μηδένα δὲ μηδαμῶς προσίεσθαι ποιμένα τῶν παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας στελλομένων καὶ αὐτῇ συντεταγμένων ἐν Κυρίῳ, κἂν ὦσι τήν τε γλῶτταν καὶ τὸ γένος ἐκ Βουλγάρων Βούλγαροι, ἀλλ' ἰδίαν μὲν καὶ ἐθνικὴν (φασὶν) ἱεραρχίαν τε καὶ Ἐκκλησίων ἀγωνίζεσθαι κατασκευάζειν, γεωγραφικῶς τε καὶ ἱστορικῶς ἀπεριόριστον καὶ ἀπαραδειγμάτιστον, ὡς ταύτην οὖσαν ἱκανὴν κλέος αὐτοῖς ἐθνικὸν καὶ μεγαλεῖον δόξης καὶ δυνάμεως

περιάψαι· τὰ δ' ἄλλα πάντα τὰ παρὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀγαθὰ, τὰ νεώτερα καὶ τὰ παλαιὰ, σκύβαλα καὶ ὡς τὸ οὐδὲν ἡγεῖσθαι.

Οὐκοῦν μάτην μὲν ἄρα ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, στοιχοῦσα τῷ Εὐαγγελίῳ τῆς ἀγάπης, παντὶ σθένει καὶ παντοίαις προτροπαῖς καὶ ἐκτενεῖ τῇ παρακλήσει, καὶ εἰσφοραῖς χρηματικαῖς συνήργησε, τό γ' ἐπ' αὐτὴν, εἰς τὸ οἰκοδομηθῆναι ὑπὲρ τῶν τῇ δεῤῥεπιδημούντων εὐσεβῶν καὶ Βουλγαροφώνων ἤδη ἀπὸ τοῦ ᾳωμή. ἔτους οὐ μόνον ἴδιον Βουλγαρικὸν σχολεῖον, ἀλλὰ καὶ ἱερὸν ναὸν ἐν Φιλιππουπόλει, ἐπὶ τῷ τελεῖσθαι δηλονότι τὰ ἱερὰ μυστήρια καὶ τὰς ἀκολουθίας καὶ τὸ κήρυγμα Βουλγαροσλαβιστί. Οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ τοῖς Βουλγάροις, τούτοις ἐξαιτησαμένοις ἴδιον αὐτοῖς καὶ ὁμόγλωσσον Ἐπίσκοπον, ἐπέστησεν ἡ Ἐκκλησία, τὸν Ἀδοδικείας Στέφανον, μεθ' ὃν τὸν Πατάρων Νικόλαον καὶ μετὰ τοῦτον τὸν οὕπω τότε νεωτερίσαντα Μακαριουπόλεως Ἰλαρίωνα. Ταῦτα δὲ χαριζομένη ἀνθρώποις, ἄλλα κεύθουσιν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἐλελήθει ἄρ' ἑαυτὴν προμαχῶνα στάσεως αὐτῇ χειρὶ κατασκευάζουσα. Ὅσοι γὰρ ἐνεστερνίσαντο τὴν ἐκφυλέτισιν καὶ τὴν φυλετικὴν διάῤῥηξιν τῆς Ἐκκλησίας, οὗτοι σπουδῇ τῇ πάσῃ δραξάμενοι τῆς εὐκαιρίας τοῦ εἰσπράττεσθαι ἐράνους ἀργυρίου πάντας τοὺς ἀπράγμονας Βουλγάρους, ἐπὶ τῷ ἐδρῦσαι δῆθεν μεγαλοπρεπῆ ναὸν Βουλγαρικὸν ἐν τῇ μεγάλῃ Κωνσταντίνου πόλει, καὶ χρώμασι ποιητικοῖς καὶ θωπευτικαῖς χρηστολογίαις ἐγκοσμοῦντες καὶ ἐξαίροντες τὸν ἱερὸν τοῦτον σηκὸν, ὡς πυρῆνα ἀντικρυς καὶ θρόνον τῆς ὁσανοῦ ἀνατελλούσης Βουλγαρικῆς αὐτονομίας καὶ αὐθυπαρξίας, ἐποίουν ἀδεῶς ἀμφότερα· καὶ ἀργύριον συνῆγον ἀπὸ πάντων ἐπ' ἀδήλοις ἀμύθητον, ἄλλην ἄλλῳ χρῆσιν στωμύλοις καὶ σεμνοῖς τοῖς ῥήμασιν ὑπαγγυώμενοι, καὶ, ὃ σχέτλιον, τὸν σπόρον τῆς ἀνταρτικῆς αὐτῶν ἐθνολογίας πανταχοῦ διέσπειρον, καθάπερ θοῦριον σαλπίζοντες τὴν ἀπὸ τοῦ Γραικικοῦ ζυγοῦ Βουλγαρικὴν ἐθνεγερσίαν καὶ χειραφέτησιν.

Μάτην δὲ ἄρα καὶ ἐν τῇ Φιλίππου πόλει, ὅπῃ τῆς διχοστασίας τὸ δεινὸν ἐσφάδαζεν ἰταμώτερον διὰ τοὺς ἀπὸ τοῦ ᾳωμζ'. ἔτους παρεισδύντας ἐπήλυδας, διδασκάλους μὲν οὔ, δημαγέρτας δὲ καὶ φρεναπάτας τῶν ἐκεῖ Χριστιανῶν, ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, ἐπεικῶς συγκαταβαίνουσα τῇ ἀσθενείᾳ τῶν φυλετικῇ μαχαίρᾳ διχοτομεῖν καὶ μετὰ βραχὺ παλυτομεῖν τε καὶ σπαράσσειν ὡρμημένων τὴν μίαν ποίμνην τοῦ Σωτῆρος, ἐντόνως ἐνετέλλετο καὶ παρηγύα τοῖς πολλῷ τῷ μέτρῳ πλεονάζουσι τῷ πλήθει Ἑλληνογενέσι καὶ

Ἑλληνοφώνοις Φιλιππουπολίταις, ἄκρους γιγνομένους τὴν φιλαδελφίαν, μηδαμῶς κωλύειν, ὥστε Σλαβιστὶ τὰς ἱερὰς ἀκολουθίας ψάλλεσθαι ἐν δυσὶν ἐξ ἅπαντος τῶν ὑπαρχόντων ἱερῶν ναῶν, καίπερ ὧν μὲν γογγυζόντων, ἔστιν ὧν δὲ ἰσχυρῶς ἀντιβοώντων, καὶ διαμαρτυρομένων τῶν ἀνέκαθεν ἐνοριτῶν καὶ νομίμων κτητόρων αὐτῶν Γραικῶν.

Μάτην ὁμοίως ποῦ μὲν Ἀρχιερεῖς Βουλγάρους ἡ Βουλγαρογλώσσους, χάριν τοῖς Βουλγάροις φέρουσα ἡ Ἐκκλησία καὶ τὴν κυρίαν τῆς ἀνταρτικῆς κινήσεως αὐτῶν ἐκκόπτουσα πρόφασιν, τοὺς μὲν εἶχεν ἤδη καταστησαμένη, τοὺς δ' ἤμελλέ τε καὶ προετίθετο ἐν παροικίαις χηρευούσαις· ποῦ δὲ καὶ μετατιθέναι τινὰς ἠναγκάζετο, ἐπεὶ σφοδροὺς ἑώρα τοὺς Βουλγάρους αὐτοῖς ἐγκειμένους, καὶ ἄλλα τε ἐγκλήματα ἐπισωρεύοντας καὶ, τὸ τῆς συνηθείας, τὴν τῆς Βουλγαρικῆς φυλῆς καταδρομὴν καὶ ἐπήρειαν.

Μάτην ὡσαύτως Ἐκκλησία καὶ Κυβέρνησις, πολλὰ πολλαχόθεν παρὰ τῶν ὀρθὰ φρονούντων καὶ εἰρηνικῶν Βουλγάρων γράμματα κοινὰ καὶ ἴδια κομιζόμεναι, τῶν μὲν εὐαρίθμων ταραχοποιῶν τὰς πολλὰς συκοφαντίας ἐξελέγχοντα, αὐτῶν δὲ διαστέλλοντα καὶ ἐξαιροῦντα τὸν ἀθῶον καὶ φιλήσυχον Βουλγαρικὸν λαόν, προσκάλουν μαθητὰς Βουλγάρους οἱ μὲν εἰς τὴν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν σχολήν, ἡ δὲ εἰς τὴν Ἰατρικήν, ἀμφότεραι τὸ εἰς ἑκατέραν ἧκον, *προάγουσαι εἰς τελειότητα κοινωνικὴν καὶ ἠθικὴν τὸ ὑπήκοον*, οὔτε ταύτῃ μᾶλλον ἢ ἐκείνῃ τῇ φυλῇ προσέχουσαι.

ς'.) Μάτην, φαμέν, ταῦτα καὶ τὰ ἔτι πρότερον καὶ ἐς ὕστερον παρὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν μητρὸς μεγάλης Ἐκκλησίας εὐεργετήματα καταβέβληται ἐπὶ τῷ δυσωπῆσαι τούτους δὴ τοὺς νεωτεριστάς, ὥστ' ἀνανήψαντας φυλάξαι ἑαυτοὺς καὶ τὸ οἰκεῖον ἔθνος καὶ τοὺς ὁμοδόξους ἀπὸ μειζόνων σάλων καὶ κοινῶν σκανδάλων, ὧν τὸ αἰώνιον οὐκὶ εὐθύνει τὸν αἴτιον. Μετὰ γὰρ τὸν Ἀνατολικὸν ἐκεῖνον πόλεμον, ἄρτι τῶν πραγμάτων κατασταντων, τῆς δ' ἐρ' ἡμᾶς φιλονόμου καὶ μεγαλοδώρου Κυβερνήσεως πανδήμως αὖθις ἀνακηρυξάσης τοὺς πολιτικοὺς θεσμοὺς τῆς ἀνεξιθρησκείας, οὓς διὰ τοῦ ὑψηλοῦ Χάττι-χουμαγιοὺν κεκύρωκε, ταύτης ἐπιλαβόμενοι τῆς προφάσεως, καὶ κομιδῇ ἐκτόπως ἀνεξιθρησκείαν ὑπειληφότες οὐ τὸ ἀνέχεσθαι ἀλλήλων, ὥσπερ οὖν εἰκὸς, τὰς ἑτεροδόξους Ἐκκλησίας καὶ θρησκείας, ἀλλὰ τὸ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ θρησκείᾳ τε καὶ Ἐκκλησίᾳ ἐξεῖναι νηποινεὶ παρανομεῖν τὸν βουλόμενον

καὶ ἐν ἀλλοτρίῳ καὶ ἀθέσμῳ πνεύματι ἀνατρέπειν τὰ εὖ καὶ πατροπαραδότως κείμενα, καὶ τὸ προσωπεῖον λοιπὸν ἀφελόμενοι, καὶ ῥαγδαίως ἤδη καὶ ἀναφανδὸν ἐπιτιθέμενοι κατὰ τοῦ Κλήρου τοῦ Κυρίου, ἄλλως τε καὶ δι' ἐφημερίδων, ὧν ἔστιν ἃς γεζουϊτικὸς ὑπεφύσα καὶ συνέταττε καὶ νοῦς καὶ κάλαμος, ἐδείνωσαν τὸ κακὸν ἐν ἀπαιδεύτῳ κοινωνίᾳ εἰς τοῦσχατον. Ἡ δέ τοι δείνωσις αὕτη οὐ μόνον τὰς πολυειδεῖς καὶ πάσης τραγῳδίας καὶ θρήνων ἀνάπλεως κακώσεις τῶν Ἑλληνοφώνων Κληρικῶν καὶ διδασκάλων ἔστιν ὅπου τῶν ἐπαρχιῶν ἐπεσπάσατό τε καὶ παρεσκεύασεν, ἀλλὰ πρὸς τούτοις τὸν μὲν ἰούλιον τοῦ ϛωνς'. σωτηρίου ἔτους ἱκετηρίαν τῇ Αὐτοῦ Αὐτοκρατορικῇ Μεγαλειότητι, τῷ μεγαθύμῳ Σουλτάνῳ, ἐπ' ὀνόματι δῆθεν τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ προεκάλεσεν, ἐξαιτουμένου ταὐτὰ καὶ παραπλήσια τοῖς τῶν Γραικῶν καὶ Ἀρμενίων ὑπηκόων προνόμια καὶ δίκαια, οἵων καὶ αὐτοὶ (ἔφασαν) ἕως μεσούσης τῆς παρελληλυθυίας ἑκατονταετηρίδος ἀπολελαυκότες, τὰ πάντ' ἀφῄρηνται πρὸς τοῦ Γραικικοῦ Πατριαρχείου. Τοῦ δ' ἐπιόντος ἔτους, ἦρος ἄρτι διαγελῶντος, ἐπειδή περ τὸ Σουλτανικὸν διάγγελμα διαπεφοιτήκει πανταχόσε περὶ τῆς συγκροτήσεως τῆς διὰ τοῦ τρίτου Ἄρθρου τοῦ μνησθέντος Χάττι Χουμαγιοὺν προαγγελθείσης γενικωτέρως τῶν ἀνὰ τὸ Κράτος Χριστιανῶν συνελεύσεως ἐπὶ διευθετήσει τῶν κοινῶν πραγμάτων, τοῦτον νομίσαντες ἥκειν τὸν καιρὸν τοῦ ἀποκαταστῆσαι κατ' εὐχὴν τὴν κατ' αὐτοὺς *ἐθνικὴν καὶ ἀνεξάρτητον Ἱεραρχίαν*, καὶ ἐν τούτῳ φέροντες τὸ σύνθημα ἐπί τε γλώττης καὶ ἐπὶ καλάμου, πάλιν οὔτε λοιδορίας, οὔτε συκοφαντίας, οὔτε ἄλλου οὐδενὸς ἀπέσχοντο, ὁπόσα ἀποδείξειν ἔμελλε τὸν παρὰ τῆς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας Κλῆρον ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, ἀπὸ Ἕλληνος ἕως Βουλγάρου, ἀπηνῆ δῆθεν διώκτην ὄντα τῆς Βουλγαρικῆς ἐθνότητος, καὶ ἀποκλειστικὸν καὶ πλεονέκτην καὶ, ὃ μάλιστα σατανικόν, τὴν ἀρχὴν ἀδιόρθωτον. Αἱ δὲ δὴ οὕτω χαλεπαὶ καὶ βαρύταται διαβολαὶ καὶ δυσφημίαι, οὐ πολὺ ἀφεστηκυῖαι τοῦ γελοίου καὶ ἀπιθάνου διὰ τὴν ὑπερβολήν, καὶ διὰ τοῦτο οὐκ εὐστοχήσασαι τοῦ σκοποῦ τῶν διαδιδόντων, εἰσώθησαν ὅμως εἰς τὰ οὐνιτικὰ τῆς προπαγάνδας δίκτυα δι' ἀντεκδίκησιν μᾶλλον καὶ κέρδος ὑλικὸν, ἢ κατ' ἐπίγνωσιν, ὀλίγην ἄγραν Βουλγαρικὴν, πρῶτα μὲν ἐν Πολυάνῃ, τῇ θεοσώστῳ Ἐπισκοπῇ τοῦ Θεσσαλονίκης, κατόπιν δὲ καὶ ἄλλοθι, ἀλλ' οὐκ εἰς τέλος· τὸ γὰρ ψεύδος βραχύβιον.

ζ'.) Ἐφ' ὅσον μὲν οὖν ἀφανέστερον καὶ ἰδιωτικώτερον ἐλέγε-

τό τε καὶ ἐγράφετο τὰ τοιαῦτα τῶν Βουλγαριστῶν αἰτήματά τε καὶ αἰτιάματα, τέως ἰδιωτικῶς ὁμοίως καὶ ἡ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτη Ἐκκλησία διετέλει τὴν οἰκείαν τάξιν, τάξιν φύλακος ἀγρύπνου καὶ μητρὸς πολυμερίμνου, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον καταλείπουσα, ἀλλὰ διά τ' ἐπιστολῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ διὰ εἰδικῶν πραγματειῶν, καὶ σπανιώτερον, ἐν δημοσιογραφικαῖς μελέταις νουθετοῦσά τε καὶ παραινοῦσα, προλαμβάνουσα καὶ αἱρουσα, ὅσον ἐνῆν, τὰ τῆς διχοστασίας λοιπὸν σκάνδαλα, ὥστ' εἰρηνοποιῆσαι καὶ, εἰ θέμις λέγειν, μειλίξαι καὶ ἐξευγενίσαι παῖδας στρυφνούς, νεανικώτερον σφαδάζοντας κατὰ τῆς ἑαυτῶν μητρὸς καὶ ἀγνοοῦσι μὲν ἐοικότας, οἷον θαυμαστὸν τογχάνει τὸ ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ ζῆν τὰ τέκνα σύμπαντα ὑπὸ τὸ ζωογόνον θάλπος μητρικῆς στοργῆς καὶ τῆς ἰσότητος συναπολαύειν, ἰσότητος ἐχούσης τὸ κατ' ἀξίαν, κατὰ τὴν Θεολόγον φωνήν, οὐκ εἰδότας δέ τί καὶ προσαιτοῦνται ἴδιον ἐκ τῆς κοινῆς κληρονομίας τοῦ Κυρίου.

ἡ.) Ἀλλ' ἄρτι τοῦ ᾳωξ'. σωτηρίου ἔτους ἀνατειλάντος (τῇ ιέ. ἰανουαρίου), ὀγδοήκοντα Τυρναβιτῶν ἱκετηρίαν ἔγγραφον ὁ ἐν τῇ προρρηθείσῃ Συνελεύσει συνεδρεύων ἀντιπρόσωπος αὐτῶν ἐπιδεδωκὼς τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ, ἐπανελάμβανε τὰ ἐν αὐτῇ ἐγγράφως καὶ πρὸς τὴν Συνέλευσιν, ἐν ἓξ προτάσεσι διατυπώσας τά τε περὶ τῆς ἀμφοῖν τῶν τὰ πρώην ποτ' αὐτοκεφάλων δῆθεν γενομένων Ἀρχιεπισκοπῶν Ἀχριδῶν καὶ Τυρνόβου ὀφειλομένης ἀποκαταστάσεως, καὶ τὸ χειροτονεῖν Ἀρχιερεῖς Βουλγαρογενεῖς, πάντη πάντως ἰσοτίμους τοῖς ἐκ τῶν Γραικῶν ἐσομένοις, ἔτι μὴν τὴν τῆς οἰκείας γλώττης ἀδέσμευτον χρῆσιν, καὶ τελευταῖον τὴν τοῦ ἐπιλεγομένου κοινοῦ χρέους ἀκριβῆ ἐξέλεγξιν, ἵνα γνωσθέντες οἱ τὰ Πατριαρχεῖα παρὰ λόγον (ἔφη) χρεώσαντες, αὐτοὶ ἀναγκασθεῖεν ποιήσασθαι τὴν ἐξόφλησιν. Ἐπεὶ δὲ ἡ Συνέλευσις τὰ Τυρναβικὰ ταῦτ' αἰτήματα, καὶ περ ἕνεκά γε τοῦ προτείναντος ἀντιπροσώπου τύπον ἐπαρχιακῆς βουλήσεως φέρειν δοκοῦντα, οὔτε συνεζήτησεν, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν προσήκατο, τοῦτο μὲν διὰ τὸ ἐποικοδομηθῆναι ἐπὶ αἰτιάσεων καὶ διϊσχυρισμῶν ἀναποδείκτων, τοῦτο δὲ, διὰ τὸ ξένα εἶναι τῆς τῆς Συνελεύσεως ἐντολῆς· ὁ μὲν ἀντιπρόσωπος, διαμαρτυρόμενος πρὸς τὸ Συνέδριον, ἀπεστη· οἱ δὲ ὁμοφρονοῦντες αὐτῷ, ὥσπερ ἀπέλπιδες καὶ ἀπόλυτοι γεγονότες, καὶ συστηματικῶς καὶ ἐπιθετικώτερον ἤδη τῆς κατὰ τῶν Πατριαρχείων ἀνταρσίας καὶ καταφορᾶς ἁψάμενοι, προῦβησαν, φεῦ, καὶ εἰς βεβήλωσιν καὶ ἐμπρησμὸν τῶν παναχράντων

Εὐαγγελίων καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιαστικῶν βιβλίων καὶ ἱερῶν τινων εἰκόνων, ὡς ἐθεγγομένων Ἑλληνιστί, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ εἰς διαρπαγὴν ὅλων Ἐπισκοπῶν καὶ Μητροπόλεων, ζητοῦντες τὰς ψυχὰς τῶν ἐν αὐταῖς ποιμένων τοῦ ἀπολέσαι αὐτάς.

θ'.) Ἀλλ' ἦν ἄρα τούτων τῶν τοῦ ὄχλου ἀχαλίνων σκιρτημάτων καὶ ἀσεβημάτων ἄλλα τόσῳ βαρύτερα καὶ χαλεπώτερα, ὅσῳ οἱ πράττοντες ἐδόκουν οὐκ ἀγνῶτες εἶναι τῶν κανόνων, τῶν δ' ἄλλων νουνεχέστεροι καὶ τόπον διδασκάλων εὐσεβείας, ὡς Ἐπίσκοποι, ἐπέχοντες. Τῇ τρίτῃ γὰρ ἱσταμένου τοῦ ἀπριλίου κατὰ τὸ αὐτὸ σωτήριον ἔτος, ἐν τῇ ἁγίᾳ καὶ κλητῇ καὶ κοσμοσωτηρίῳ ἡμέρᾳ τῆς τοῦ Ζωοδότου ἐκ νεκρῶν Ἀναστάσεως, ἐν ᾗ ἐχθροὶ καὶ φίλοι, ὡς ἐν ἐπινικίῳ χαρᾷ καὶ πανηγύρει, περιπτυσσόμενοι ἀλλήλους ἐν ἀδελφικῷ φιλήματι, πανηγυρίζομεν τὰ κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῆς ἁμαρτίας τρόπαια καὶ νικητήρια τῆς Ἐκκλησίας διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἐν ταύτῃ τῇ λαμπρᾷ καὶ τῆς κοινῆς ἀγαλλιάσεως ἡμέρᾳ ὁ τοῦ προμνησθέντος Παλαταίου Βουλγαρικοῦ ναΐσκου (ἔστι δ' ὁ Παλατᾶς ἀγχιτέρμων τῇ τοῦ Φαναρίου συνοικίᾳ, ὧν ἀμφοῖν μέσος ἵδρυται ὁ Βουλγαρικὸς ναὸς) χωρεπίσκοπος Ἱλαρίων, ἀνιλέῳ διανοίᾳ καὶ παντόλμῳ γλώττῃ ἀπαλείψας ἐκ τῶν ἱερῶν διπτύχων τὸ μνημόσυνον τοῦ οἰκείου καὶ κανονικοῦ Πατριάρχου, οὐδὲν παθών αὐτός, οὐδενὸς ἐκείνων κατεγνωκότος, ἐμνημόνευσε καὶ τότε κάν τῷ ἐπιόντι, καθάπερ αὐτοκέφαλος καὶ αὐτοχειροτόνητός τις Ἀρχιεπίσκοπος, πάντων τῶν ἁπανταχοῦ Βουλγάρων, πάσης Ἐπισκοπῆς ὀρθοδόξων τ· τῇ δ' ὑστεραίᾳ καὶ ἑφεξῆς ἀδεῶς καὶ ἀσυστόλως ἐχοροστάτει δίχα τῆς κανονικῆς ἀδείας, καὶ λαρυγγισχιματικῷ ἠλάλαζε τὸ ἀποτρόπαιον τῆς πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐπαναστάσεως κήρυγμα. Ἐνικαῦτα μὲν οὖν, ὥσπερ ἦν εἰκός, μετὰ δευτέραν πρόσκλησιν ἐκὼν ἀέκων ἐπὶ Συνόδου παραστὰς (τῇ ιγ'. ἀπριλίου), οὐκ εἶχεν ἄλλως συσκιάσαι τὸ ἔγκλημα, ἢ τεχνηέντως ἐπισείων τῷ ἱερῷ τουτῳὶ Συνεδρίῳ τοῦ λαοῦ τὸ κέλευσμα, καὶ ἀπειλῶν μέν, ὡς ἀπαρέσκοι ἄρα τῷ Βουλγαρικῷ λαῷ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἀρχή, ὑποδεικνὺς δὲ οὕτω τὸ ἀμεταμέλητον. Καὶ ἀληθῶς τῇ ἀντικανονικῇ ἐμμένων βουλῇ, καὶ ἔκτοτε συμπαρασύρας τόν τε πρώην Δυρραχίου Ἀὐξέντιον καὶ κατόπιν τὸν Φιλιππουπόλεως Παΐσιον, ἅμφω οὐδενὸς δευτέρους τὴν ἀντικανονικὴν ἀπόνοιαν ἀναφανέντας, ἑδραῖον ἔπηξεν ἔν τε Κωνσταντινουπόλει παρὰ τὰς πύλας τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ, καὶ βραδύτερον ἔσθ' ὅπου τῶν Βουλγαρικῶν παροικιῶν, ἑδραῖον καὶ

ἀπεσχισμένον θυσιαστήριον, νέος Ναυάτος ἐν τῇ Νέᾳ Ῥώμῃ ἀρ-
χηγὸν ἑαυτὸν τῆς τῶν Βουλγάρων ἐθνικῆς Ἐκκλη-
σίας καὶ ὀνομάζων καὶ κηρύττων καὶ μνημονευόμενος. Τῶν δ' ἄλ-
λων δύο, (ἵνα μὴ τὸν κοιμηθέντα παράξωμεν), ὁ πρὸ ταῦ καθαιρε-
θῆναι Φιλιππουπόλεως Παΐσιος, ἐν τῇ Φιλιππουπόλει τέως
τὰς διατριβὰς ποιούμενος, οὔτε τὸ εἰωθὸς ψηφοδέλτιον εἰς Βασ-
λεύουσαν ἔπεμπε, τὸ ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τοῦ Πατριάρχου (φθὰς γὰρ
κατὰ μάϊον ὁ παναγιώτατος κὺρ Κύριλλος τὴν παραίτησιν ἐποιή-
σατο), οὔτε μὴν, λόγον ἀπαιτούμενος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας περὶ ὧν
κατηγορεῖτο, διδόναι ἤθελεν, ἐπηρκεῖτο δὲ γράφων χρῆναι τὸν
ποιμένα τῇ οἰκείᾳ ποίμνῃ ἕπεσθαί τε καὶ συμ-
φρονεῖν· ἕως οὗ ἐξ ἀλογίας εἰς ἀλογίαν μεταπηδῶν, ἐξέκοψε
καὶ αὐτὸς τὸ κανονικὸν τοῦ Πατριάρχου μνημόσυνον, καὶ στάδιον
εὐρὺ ἀδιαλείπτων καὶ ποθ' αἱμοσταγῶν σπαραγμῶν ἀπέφηνεν ἑ-
δείλαιος τὴν ἑαυτοῦ πολυπληθῆ καὶ εὐανδροῦσαν Μητρόπολιν.

ί.) Ἐν τούτοις τοίνυν σαλευόντων τῶν Βουλγαρικῶν πραγμά-
των, καὶ πολλαχόθεν μὲν γραμμάτων ἱκετευτικῶν ἀφικνουμένων
δημέραι, καὶ ἀνακλαιομένων τὰ μυρίων θρήνων ἄξια ἐμφύλια δει-
νὰ, τὰ ἠθικὰ καὶ τὰ κανονικὰ, διὰ τοὺς παρεισφρήσαντας ὀλίγους
δημοκόπους καὶ λυμεῶνας, τοὺς νηποινεὶ κατορχουμένους τῶν ἀ-
γαν μακροθύμων τρόπων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, τοῦ δὲ λοι-
ποῦ παντὸς Χριστεπωνύμου πληρώματος, ὅσον μὴ Βουλγαρικὸν
ἀσχάλλοντος καὶ ἀγανακτοῦντος ἐπὶ τῇ τηλικαύτῃ ἀνοχῇ τῆς Ἐ-
κλησίας, ὑφ' ἧς ἀνάστατος γενέσθαι κινδυνεύει ὅλος λαός· ταῦτα
ἐμβριθῶς σκεψάμενος καὶ τὸ μέγεθος ἀναμετρήσας τῆς εὐθύνης ὁ
παναγιώτατος προκάτοχος ἡμῶν κὺρ Ἰωακείμ, Σύνοδον ἐγκρ
συγκροτῆσαι ἱερὰν καὶ μεγάλην (τῇ δ'. φεβρουαρίου τοῦ ἀφξ
σωτηρίου ἔτους) ἀπό τε τῶν παναγιωτάτων Πατριαρχῶν πρωτ
Κωνσταντινουπόλεως, καὶ τῶν κατ' ἐκεῖνο καιροῦ συνεδημούντων
μακαριωτάτων, καὶ πάντων τῶν παρεπιδήμων Μητροπολιτῶν (ἐν
οἷς καὶ Βούλγαροι τὸ γένος, ὅ,τε Ῥόδου Ἰγνάτιος, καὶ Νυσσάδος
Δωρόθεος, καὶ ὁ Βράτσας Παΐσιος). Ἡ δὲ δὴ ἁγία καὶ μεγάλη
αὕτη Σύνοδος, εὐλαβῶς καὶ προσηκόντως ἀνασκεψαμένη πᾶσαν
τὴν ἀντικανονικὴν διαγωγὴν καὶ πολιτείαν τοῦ τε Μακαριουπό-
λεως Ἱλαρίωνος καὶ τοῦ πρώην Δυρράχιου Ἀὐξεντίου, καὶ τὸ ἐν
γνώσει καὶ ἐπιμόνως στασιαστικὸν καὶ παντάπασιν ἀγνωσμάχη-
τον τῶν Ἐπισκόπων τούτων ἐν συνοχῇ καρδίας κατιδοῦσα, καὶ μὴ
καὶ τὰς ἐνθένδε συνεπείας πάσας ἀνὰ μίαν ἐπὶ μακροῦ ἀναλογι-

σαμένη, τρὶς δὲ κατὰ τοὺς κανόνας μεταπεμψαμένη πρὸς ἀπολο-
γίαν, ὡς εἶδεν αὐτοὺς ἀπειθοῦντας καὶ σκληροτραχήλους, καθεῖλε
μὲν τοῦ Ἀρχιερατικοῦ βαθμοῦ ἐν ἁγίῳ Πνεύματι, ὡς οὐκ αὐτοὺς
μόνους τῶν ἱερῶν καθεστώτων κατεπανεστηκότας, καὶ τῶν Ἐκ-
κλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ κανόνων καταφρονητὰς, ἀλλὰ τὸ ἐπ' αὐ-
τοῖς καὶ ὅλῳ τῷ Βουλγαρικῷ λαῷ κακοὺς κακίστης ἀνταρσίας καὶ
διαφθορᾶς εἰσηγητὰς καὶ κήρυκας καὶ λαοφθόρων σκανδάλων σπο-
ρεῖς γεγονότας· συγκαθελοῦσα δὲ διὰ παραπλησίους λόγους καὶ
τὸν συνένοχον Παΐσιον, καὶ τοὺς τρεῖς ἠνάγκαστο ἐπὶ χρόνον ὑπε-
ρορίσαι, ἅτε δὴ καὶ μετὰ τὴν καθαίρεσιν τῇ κακοτρόπῳ μὲν ἐπι-
μένοντας προαιρέσει, τοὺς δὲ σὺν αὐτοῖς ἀναταράττειν ἐκ παντὸς
τρόπου ἐπιχειροῦντας. Ἵνα δὲ ἡ Σύνοδος μὴ μόνον παιδεύουσα
φαίνοιτο τοὺς ἐν τῇ ἀταξίᾳ πρωταγωνιστήσαντας, ἀλλὰ καὶ τὴν
πρὸς τὸν Βουλγαρικὸν λαὸν ἐνδείξαιτ' αὖθις ἐξαίρετον καὶ ἀτε-
χνῶς μητρικὴν τῆς Ἐκκλησίας στοργὴν καὶ προσταθεστάτην κηδε-
μονίαν, τρεῖς μὲν πάλιν αὐτοῖς ἐδωρεῖτο Μητροπολίτας, Ἄνθιμον
καὶ Πανάρετον καὶ Ἰγνάτιον, τὸν μὲν εἰς τὴν τοῦ τοῦ Φιλίππου,
ἐκεῖνον δὲ εἰς τὴν Πρέσλαβαν, τὸν δὲ Ἰγνάτιον εἰς τὸ Κεστεντήλιον, καὶ τοὺς σύντρεις τῆς Βουλγαροσλαβικῆς φωνῆς ἐθάδας γνωρίζομένους. Σύναμα δὲ καὶ προνομίας καὶ φιλοτιμίας ἔστιν ἃς ταῖς
ἀνὰ τὴν Βουλγαρίαν παροικίαις εἰδικῶς ἐχαρίζετο, ἐν πεντεκαί-
δεκα μὲν ἄρθροις διατυπωσαμένη, τὴν δὲ εἰς τὸ διηνεκὲς ἰσχὺν
αὐτῶν καὶ ἀσφάλειαν διά τε ἐγκυκλίου (τῇ κέ. φεβρουαρίου ἐν τῷ
αὐτῷ ἔτει ἐκδεδομένης) καὶ διὰ Σουλτανικοῦ θεσπίσματος εἰσάπαξ κατοχυρωσαμένη (*).

(*) Ἐπισυνάπτομεν ἐνταῦθα τὰ σχετικὰ ἔγγραφα, καὶ μάλιστα τὰ ἐν τῇ παραγράφῳ ταύτῃ ἰδίᾳ ἀναγόμενα, κατὰ χρονολογικὴν τάξιν, πρὸς ἀκριβεστέραν σαφήνειαν τῶν ἐκτιθεμένων.

Α'.) ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ.

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κ]πόλεως νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἕτερον ἀπὸ τὰς τοσαύτας ἀλλοκότους καὶ ἀπαραδειγματίστους σκηνὰς, τὰς ἀπό τινος καιροῦ ἐν ὄψει τοῦ ὀρθοδόξου Χριστιανικοῦ κόσμου,

ιά.) Αἱ μὲν οὖν πράξεις αὗται ταυτησὶ τῆς ἐκτάκτου Συνόδου

καὶ ἐνώπιον ὅλων τῶν ἐθνῶν διαδραματιζομένας ὑπό τινος μερίδος Χριστιανῶν ὀρθοδόξων Βουλγάρων, οἱ ὁποῖοι, παρασυρθέντες ἀπὸ εἰσηγήσεις δολίας καὶ καταχθονίους, σκοπὸν ἐχούσας τὴν ἀπόσπασιν αὐτῶν κυρίως ἀπὸ τῶν πατρῴων ἱερῶν δογμάτων αὐτῶν, καὶ δελεασθέντες δι' ἐλπίδων κενῶν κόμπου καὶ ἐπιδείξεων ἐθνικῆς δῆθεν φιλοτιμίας, εἰς ἐπίτευξιν προδῶν καὶ θρησκευτικῆς ἀνεξαρτησίας, ἐξετραχηλίσθησαν μέχρι τοῦ νῦν εἰς διάφορα ἀντιθρησκευτικὰ καὶ ἀντικανονικὰ κινήματα, εἶδε τελευταῖον μετ' ἐκπλήξεως καὶ λύπης καιρίας ἅπαν τὸ ὀρθόδοξον πλήρωμα τὸ τραγικὸν καὶ ὀλέθριον τέλος τῆς ἐπὶ ψυχικῇ ἀπωλείᾳ αὐτῶν ὑπὸ τοῦ ἀρχεκάκου Σατὰν διαπαιζομένης ταύτης σκηνῆς, καὶ ἀνάλογον τῶν ἀπ' ἀρχῆς μυριοτρόπων σατανικῶν μηχανημάτων. Οὐδένα γὰρ τῶν Χριστιανῶν λανθάνουσιν ὅσαι καταχρήσεις, καὶ ἀπὸ ἀτόπου εἰς ἄτοπον παρεκτροπαί, οὐ μόνον ἠθικῶν, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶν καθηκόντων ἐτολμήθησαν ἐνταῦθά τε καὶ ἔν τισι τῶν ἔξω Βουλγαρικῶν ἐπαρχιῶν μέρεσι κατὰ τὰς διαφόρους φάσεις τῶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις τούτοις καιροῖς ἐπὶ κοινῷ σκανδάλῳ τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἀναφυέντων, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, Βουλγαρικῶν τούτων κινημάτων· φαμὲν δὴ τὴν διάλυσιν καὶ κατάργησιν παντὸς ἱεροῦ χρήματος, συνδέοντος αὐτοὺς μετὰ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων λαῶν, καὶ ὁμοψύχων ἀδελφῶν αὐτῶν, τὴν ἐπέμβασιν καὶ ἰδιοποίησιν αὐτῶν ἐπὶ τῶν κοινῶν Χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν, τὴν ἀποστροφὴν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον μέχρι καὶ τῆς πυρπολήσεως τῶν κατ' αὐτὴν ἱερῶν βιβλίων, καὶ ὅσα ἄλλα τὸ τοῦ φατριασμοῦ μισάδελφον πνεῦμα ὑπηγόρευσεν εἰς τὴν ἄκριτον ὁρμὴν αὐτῶν, πρὸ πάντων δὲ, τὴν παρὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας αὐτοχειροτόνητον ἀνακήρυξιν αὐτοκεφάλου καὶ ἀνεξαρτήτου πνευματικῆς αὐτῶν ἀρχῆς, προσωποποιηθείσης αὐτεπαγγέλτως καὶ ἄνευ οὐδεμιᾶς οὐδαμόθεν κανονικῆς ἢ ἄλλης νομιμότητος εἰς τὰ ἄτοπα τῶν γνωστῶν τοῦ τε Ἐπισκόπου Μακαριουπόλεως Ἱλαρίωνος, καὶ τοῦ πρώην Δυρραχίου Αὐξεντίου, οὐχ ἧττον καταπατησάντων τὰς πρὸς Θεὸν ἐν τῇ χειροτονίᾳ αὐτῶν φρικτὰς ὑποσχέσεις τοῦ συμφρονεῖν κατὰ πάντα τοῖς ὑπὸ τῶν ἁγίων πατέρων ἡμῶν τεθεῖσιν ὅροις καὶ θεσμοῖς τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μυστηριασμῷ καὶ χλευασμῷ τῶν ἱερατευσάντων αὐτῇ ἐθίμων, τῇ ἰδίᾳ μόνον ἀλαζονίᾳ δουλευσάντων πρὸς πλάνην καὶ ἀπάτην τῶν ἁπλῶν καὶ ἀνιδέων τούτων ἰδιωτῶν Χριστιανῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων καὶ μόνον ἐγχειρισθέντες καὶ ἀξιωθέντες τὴν σαθρὰν καὶ ἀνεπαίσχυντον, δὸς δ' εἰπεῖν, καὶ γελοίαν ἀξίαν τοῦ ἀνεξαρτήτου, διατελοῦσιν ἀδόκητον θώτως ἐμμένοντες τοῖς σαθροῖς αὐτῶν φρονήμασι, καὶ ὑποσκελίζοντες εἰς τὴν κακοφροσύνην αὐτῶν καὶ τοὺς ἁπλουστέρους τῶν ὁμογενῶν αὐτῶν. Ἀλλὰ τὰς θλιβερὰς ταύτας ἀνδίας καὶ τοὺς ψυχολέθρους κρημνούς, εἰς τοὺς ὁποίους περιέπεσαν οἱ πολλοῦ οὗτου ἄξιοι τῆς συμμορίας ταύτης

οὐκ εἰς μακρὰν αἰσίως ἐκαρποφόρησαν· ἔνθεν μὲν γὰρ φραγμὸς

Χριστιανοί, διεδέχθη ἐσχάτως καὶ ἄλλο ὀλιβερώτερον τόλμημα, εἰς ὃ ὠθησάν τινας αἱ κακαὶ καὶ παράφρονες μέχρι τοῦδε προτροπαὶ καὶ εἰσηγήσεις τῶν εἰρημένων δύω, ὡς μὴ ὤφελεν, Λαοδικείων, ὥστε νὰ κρημνισθῶσιν εἰς τὸ τῆς κακοδοξίας βάραθρον, λελησμόνως καὶ ἀνεπαισθήτως ἀπαρνησάμενοι τὴν πίστιν τῶν πατέρων αὐτῶν καὶ ἀποσχισθέντες ἀπὸ τῆς ὁλομελείας τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν· καθότι, ὡς ἔγνωμεν, τινὲς ἐξ αὐτῶν, προχωροῦντες θερμότερον ὅπου ὁ πονηρὸς δαίμων πρυτέθετο ἀπ' ἀρχῆς ὡθῆσαι καὶ καταντῆσαι αὐτούς, ἐγκατεστάθησαν εἰς ἑτερόδοξόν τινα ναὸν τοῦ Γαλατᾶ, καὶ πρεσβεύσαντες τὴν ὑποταγὴν καὶ τὸ ἀνήμισυν τοῦ Δυτικοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ, ἔστησαν ἐν αὐτῷ ἱερὰ σύμβολα καὶ σκεύη, καὶ ἐξετέλεσαν, φεῦ! θείαν λειτουργίαν, προεξαρχόντων αὐτῶν τριῶν Ἱερέων Βουλγάρων, τῶν μὲν δύω παραφρόνων καὶ μωρῶν, τοῦ δὲ, ἐπὶ ἀρνησιθρησκείᾳ καὶ κλοπαῖς καὶ ἄλλαις κακουργίαις ἐστιγματισμένου δραπέτου· ὁ φρικτὸς οὗτος ἐμπαιγμὸς τῆς ἁγίας καὶ ἀνωμύτου ἡμῶν πίστεως, καὶ ἡ ἀσυνείδητος βεβήλωσις τῶν ἱερωτέρων δὲν περιωρίσθη μέχρι τούτων τῶν ἀπονενοημένων κινημάτων, ἀλλὰ οἱ οὕτως ἀναξίως ἀποσκιρτήσαντες, εἴτε ἐν πεποιθήσει αὐτῶν, εἴτε θέλοντες ἀπατῆσαι καὶ ἄλλους τῶν ἁπλουστέρων, διατείνονται ὅτι οὐδεμίαν μετέβαλον παράβασιν ἢ παραλλαγὴν τοῦ θρησκεύματος αὐτῶν, ἀλλ' ὅτι ἐξακολουθοῦσιν ὑπάρχοντες μέλη τῆς ἁγίας ἡμῶν ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὡς ἐμμένοντες δῆθεν εἰς τὰ αὐτὰ δόγματα, καὶ τὰς αὐτὰς παραδόσεις καὶ διατυπώσεις αὐτῆς, μὴ συνιέντες οἱ ἄθλιοι ὅτι, ἀντιτασσόμενοι τοῖς κανονικοῖς αὐτῶν Ἐπισκόποις, οἵτινες διακρατοῦσι πιστῶς καὶ ἀπαραχαράκτως τὰ πατροπαράδοτα θεῖα δόγματα, τὰ ὑπὸ τῶν ἁγίων οἰκουμενικῶν Συνόδων θεσπισθέντα, καὶ ὑποτασσόμενοι εἰς Ἐπίσκοπον ἑτερόδοξον, ἄλλο σύμβολον πίστεως ὁμολογοῦντα, παρ' ὃ ἅγιοι πατέρες ἡμῶν ἐκανόνισαν, καὶ ἀνακηρύττοντα ἑαυτὸν ἀναμάρτητον εἰς τὰ τῆς πίστεως, καὶ αὐτῶν ἔτι τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ὑπέρτερον, καὶ τοῦτον ἀναγνωρίζοντες ὡς ὑπερτάτην καὶ ἀλάνθαστον κεφαλὴν τῆς Ἐκκλησίας, καθίστανται προφανῶς σχισματικοὶ καὶ ἀλλότριοι τῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἧς κεφαλὴ, κατὰ τὸν Θεῖον Ἀπόστολον, ὁ Χριστὸς, καὶ ἐκτὸς τούτου, μὴ ἐννοοῦντες ὅτι τὸ παραδεχθῆναι αὐτοὺς ὡς προσηλύτους διὰ τοσούτων παραχωρήσεων, ἀντικειμένων τοῖς ἐκείνων δόγμασιν, ἀρκεσθῆναι δὲ μόνον τῇ τοῦ Δυτικοῦ Ἐπισκόπου ἀναγνωρίσει, ὑπάρχει προφανὴς τρόπος τοῦ κατὰ μικρὸν καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου εἰσάξαι αὐτοῖς καὶ τὰς μεγάλας καινοτομίας τῶν οὐσιωδεστέρων ἱερῶν ἡμῶν δογμάτων, καθὼς πολλὰ τοιαῦτα πρόκεινται παραδείγματα. Ταῦτα πάντα μετὰ καιρίας λύπης βλέπουσα ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, μολονότι, γινώσκουσα καλῶς τὰς ἀρχὰς καὶ αἰτίας τῆς τεταινομένης ἀποπλανήσεως τῶν εἰρημένων Βουλγάρων Χριστιανῶν, καὶ ὅσα ἄλλα

τις ἐπετέθειτο ταῖς αὐθαιρέτοις τῶν περὶ τὸν Ἰλαρίωνα ἐπηρείαις·

πρὸς τοῖς ἐκτεθεῖσι κατάκριτα μέσα ἐμεθοδεύθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον, ἐν οἷς εἰσι καὶ αἱ ἐν ὅλῳ τῷ μεταξὺ χρόνῳ χαλκευόμεναι ὑποκινήσεις διὰ παρεξηγήσεως προσωπικῶν ἢ καιρικῶν ἐλλείψεων, ἐπὶ κατηγορίᾳ καὶ δυσηρμίᾳ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου, ἀλλ' ἐν πᾶσι τούτοις διαφόρως πνευματικαῖς χρησαμένη οἰκονομίαις ἐν ἀνοχῇ καὶ μακροθυμίᾳ, καὶ συγκαταβάσεις μετελθοῦσα ἐπὶ τοῦ παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν καὶ παραχωρήσεις εἰρηνοποιὰς, διὰ τὰς ὁποίας καὶ παράπονα πικρὰ ὑπέφερεν ἄλλων ἐπίσης ὀρθοδόξων τέκνων αὐτῆς, μόνον ἵνα προλάβῃ καὶ ματαιώσῃ τὰ ὀλέθρια τῆς πλάνης καὶ ἀπάτης ἀποτελέσματα, περὶ ἧς πολλάκις καὶ διὰ πολλῶν παραινέσεων παρέστησε καὶ ἐξήγησεν, ὅτι παρ' αὐτῇ, ὡς κοινῇ ἁπάντων τῶν ὀρθοδόξων μητρὶ, οὔτε Γραικὸς ἢ Βούλγαρος, οὔτε Ἀσιανὸς ἢ Ἀλβανὸς, οὔτε ἄλλης οἱασδήποτε καταγωγῆς Χριστιανὸς θεωρεῖται ἔχων ἐξαίρεσίν τινα, ἢ διαφορὰν καὶ διάκρισιν, ἀλλ' ὡς πάντας γεννήσασα ἐν Χριστῷ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου, καὶ τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας καὶ τῶν πατρῴων δογμάτων ἐκθρέψασα καὶ διὰ τοῦ ἑνὸς Θείου Βαπτίσματος ἐν μιᾷ κολυμβήθρᾳ ἀναγεννήσασα, πάντας γνωρίζει ἀδελφοὺς ἐν Χριστῷ ὁμοψύχους, ἓν σῶμα πνευματικὸν ἀποτελοῦντας, καὶ πάντας ἀνεξαιρέτως ὡς τέκνα αὐτῆς ἀγαπητὰ ὁμοίως θάλπει εἰς τοὺς κόλπους αὐτῆς διὰ τῶν πνευματικῶν χαρίτων· μολονότι, φαμὲν, παντοιοτρόπως ἠγωνίσθη μέχρι τοῦ νῦν, ἵνα πληροφορήσῃ αὐτοὺς, ὅτι ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ οὐκ ἔστιν Ἐκκλησία τῶν Βουλγάρων, οὔτε τῶν Γραικῶν, οὔτε τῶν Ἀσιανῶν, οὔτε τῶν Ἀλβανῶν, οὔτε τῶν Ἀρμενίων (Χατζηρούμ), οὔτε τῶν Ἀράβων, ἀλλὰ καθολικὴ κοινὴ μήτηρ καὶ προστάτις ἁπάντων τῶν ἁπανταχοῦ γῆς εὑρισκομένων ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, μολονοτοῦτο ἐν ἄκρᾳ αὐτῆς οὔσῃ εἰδὲ ματαιουμένας μέχρι τοῦ νῦν τὰς προσπαθείας αὐτῆς ἐναντίων τῶν δολίων εἰσηγήσεων καὶ τῆς σατανικῆς ἀπάτης, τῆς ὁποίας, τέλος πάντων, θῦμα ἐγένετο τὸ μέρος τοῦτο τῶν ὀλίγων ἀποσχισθέντων, ὡς εἴρηται, Χριστιανῶν. Ἀλλὰ τούτους μὲν τοὺς ἐθελοκάκως τοιαύτην κορωνίδα θεμένους τῶν ἀπονενοημένων κινημάτων καὶ τῆς ματαίας ἐθνικῆς αὐτῶν φιλοτιμίας, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, κακοβουλίας, ἤτοι τὴν ἀποσκίρτησιν ἀπὸ τῶν πατρῴων τῆς εὐσεβείας ὅρων, καὶ τὴν ἀνευλαβῆ καταφρόνησιν καὶ τοῦ ἐμπαιγμὸν τῶν ἱερωτέρων τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως ἐθίμων, ὡκτείρμεν καὶ ἠλεήσαμεν ὡς ἀξίους θρήνων, δι' ἣν ἔξουσι τιμωρὸν τῆς καταφρονήσεως αὐτῶν διαγωγῆς θείαν ἐκδίκησιν, ἣν μὴ ἀνανήψαντες τὸ θεῖον ἐξαιτήσωνται ἔλεος· " οὐκ ἀγαθὸν γάρ, φησὶν ὁ Κύριος ἡμῶν, τῷ ἀνθρώπῳ, δι' οὗ τὸ σκάνδαλον γίνεται· καλὸν ἦν, εἰ μὴ ἐγεννήθη ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ». Προνοίᾳ δὲ κεκινημένοι Ἐκκλησιαστικῇ, ὅπως προφυλάξωμεν ἀπὸ τῆς ὀλεθρίου αὐτῶν λύμης τοὺς λοιποὺς ὀρθοδόξους Βουλγάρους τε καὶ ἄλλους εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀποδείξεως

ἔνθεν δ' οὕπω λωφῇ ἐπεγένετο τὴν ἐκ τῶν Βουλγάρων οὐνίαν,

συμβουλεύομεν πατρικῶς, καὶ παραινοῦμεν καὶ παραγγέλλομεν ἁπαξάπαντας, ὅπως, διατηροῦντες ἑαυτοὺς προσεκτικοὺς καὶ ἀνωτέρους τῆς σατανικῆς ταύτης ἀπάτης, πρῶτον ἀποκλείητε τὰ ὦτα ὑμῶν τῶν σοφιστικῶν ἐπινοιῶν αὐτῶν καὶ δολίων εἰσηγήσεων, δι' ὧν ἀπεύθυνσι παρασύραι καὶ ἄλλους εἰς τὴν ἰδίαν ἀπάτην κατὰ τὴν μυθευομένην ἀλιάπεκα, καὶ μηδεμίαν θρησκευτικὴν καὶ πνευματικὴν κοινωνίαν ἔχητε μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ θεωρῆτε αὐτοὺς ὡς σχισματικοὺς καὶ ἀλλοτρίους τῆς τῶν ὀρθοδόξων ὁλομελείας καὶ λειποτάκτας καὶ ἀντάρτας τῆς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἣν ἀγνωμόνως ἀπελάκτισαν, ὑποβαλόντες ἑαυτοὺς τοῖς Ἐκκλησιαστικοῖς ἐπιτιμίοις, ἅτινα ὑπὸ τῶν θείων κανόνων κατὰ τῶν τὰ τοιαῦτα τολμώντων ἐπάγονται· συγχρόνως δὲ ἀπαγορεύομεν πάντας τοὺς ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς, καὶ ἄρδην ἀποτρέπομεν ἀπὸ τοῦ νὰ εἰσέρχωνται μὲ πανὸν προσευχῆς καὶ ἐκκλησιασμοῦ εἰς τὸν ῥηθέντα ἑτερόδοξον ναὸν ἐν Γαλατᾷ, ὅπου οἱ προσήλυτοι οὗτοι καὶ σχισματικοὶ συνέρχονται· διότι ἂς γνωρίσωσι καλῶς ὅτι ἁμαρτάνουσιν εἰς τὸν Θεὸν, καὶ ἐφέλκουσι κρίμα ἑαυτοῖς βαρύτατον, ὄχι μόνον διότι παρεβαίνουσιν ἅτι οὐχ ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς συναγωγῆς τῶν κακοδρόνων τούτων σχισματικῶν, ἥτις οὐδεμίαν ἔχει καθιέρωσιν διὰ μαρτυρικῶν λειψάνων, καὶ ἱερῶν εὐχῶν καὶ τελετῶν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ διότι παρὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ τὰς Ἀποστολικὰς ἐντολὰς, συμπροσεύχονται μετὰ σχισματικῶν, τοὺς ὁποίους οἱ θεῖοι πατέρες ἀποφαίνονται χείρονας καὶ τῶν αἱρετικῶν, ὡς σχίσαντας τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἑνότητα τῶν Χριστιανῶν διαιρέσαντας, τὸ ὁποῖον ἁμάρτημα εἶναι βαρύτερον καὶ αὐτῆς τῆς εἰδωλολατρείας, κατὰ τὸν θεῖον ἡμῶν πατέρα Διονύσιον τὸν ὁμολογητήν. Διὰ τοῦτο ὁ λγ. κανὼν τῆς ἐν Λαοδικείᾳ ἁγίας Συνόδου λέγει· « οὐ δεῖ αἱρετικοῖς ἢ σχισματικοῖς συνεύχεσθαι ». ὁ δὲ ξέ. ἱερὸς Ἀποστολικὸς κανὼν λέγει· « εἴτις, κληρικὸς ἢ λαϊκὸς, εἰσέλθοι εἰς συναγωγὴν Ἰουδαίων ἢ αἱρετικῶν προσεύξασθαι, καὶ καθαιρείσθω καὶ ἀφορίζέσθω ». ὥστε οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι, ὅσοι τῶν Χριστιανῶν εἰσέρχονται εἰς τὸν ναὸν αὐτὸν, ἀντὶ χάριτος καὶ εὐλογίας, ἐπισύρουσι κατὰ τῆς κεφαλῆς των τὰς ἀρὰς τῶν θείων Ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων ἡμῶν πατέρων, καὶ ἡ προσευχὴ αὐτῶν ἀποβαίνει αὐτοῖς εἰς ἁμαρτίαν καὶ κόλασιν αἰώνιον· « ὁ γὰρ κοινωνῶν, φησὶ, τοῖς ἀκοινωνήτοις ἔστω καὶ αὐτὸς ἀκοινώνητος. » Ἀλλὰ καὶ οἱ ἐξ ἁπλῆς περιεργείας εἰσερχόμενοι οὐχ ἧττον ἁμαρτάνουσι καὶ αὐτοὶ, ὡς γινόμενοι θεαταὶ τῶν εἰς τὰ θεῖα καταχρήσεων, καὶ τῶν ἀνιέρων τελετῶν, δι' ὧν ἐμπαίζονται, ὡς εἰς θέατρον κοσμικὸν, ἀνίπτοις χερσὶ καὶ ψυχαῖς ἀμυήτοις, καὶ συνειδήσεσι πονηραῖς τελεπουργούμενα τὰ ἄῤῥητα καὶ φρικτὰ μυστήρια τῆς ἁγίας καὶ ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως. Ταῦτα, κατὰ χρέος ἡμῶν πατρι-

ὥσθ' οἵ γε πλείους τῶν ἀπάτῃ πτερνισθέντων, κἀκ τῶν κόλπων

κὸν, συμβουλεύομεν καὶ παραγγέλλομεν ἀπαξάπαντας τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς τὰ γνήσια ἡμῶν πνευματικὰ τέκνα, ἀπεκδεχόμενοι τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἐγκάρδιον ὑμῶν ὑπακοὴν καὶ προθυμίαν πρὸς τὴν φιλόστοργον φωνὴν τῆς πνευματικῆς ταύτης μητρὸς ὑμῶν ἁγίας Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

— φωξά, Ἰανουαρίου ά.

Β') ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ ΚΑΙ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ.

ΙΩΑΚΕΙΜὁ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Οἱ τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ, Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκείμενοι ἱερώτατοι Μητροπολῖται, καὶ ὑπέρτιμοι, καὶ θεοφιλέστατοι Ἀρχιεπίσκοποί τε καὶ Ἐπίσκοποι, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, καὶ ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ ἑκάστης ἐπαρχίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ, καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, καὶ ἀπανταχοῦ καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Τοὺς τῶν ἱερῶν καινῶν κατορχουμένους, καὶ τῶν Ἀποστολικῶν καὶ πατρικῶν ὅρων καὶ θεσμῶν ὑπερόπτας καὶ καταφρονητάς, τῶν τε πρὸς Θεὸν ἐπαγγελιῶν αὐτῶν παραβάτας ἀποδειχθέντας, καὶ τὴ ὑπερυψὲς τῆς Ἀρχιερωσύνης ἀξίωμα ἔρμαιον δυσσεβῶς ὑπολαμβάνοντας, καὶ τούτῳ ὀργάνῳ κακοβούλων ἔργων καὶ σκοπῶν κεχρημένους κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, τούτους ἀπαραίτητον ὑπέχειν δεῖ τῆς μοχθηρίας καὶ ἀντορσίας τὴν δίκην· κλέπται γάρ εἰσιν οὗτοι καὶ λῃσταί, ὡς ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις φησί, καὶ ἄκαρπα δένδρα, μὴ ποιοῦντα καρπὸν καλόν, ἃ καὶ ἐκκόπτειν τῇ τοῦ Πνεύματος ἀξίνῃ, καὶ εἰς πῦρ ἐμβάλλειν ἐπάναγκες, ἵνα μὴ, τοῖς ἔργοις ταῖς ἀκάρποις τοῦ σπόρους παρασυρόμενοι ὅσοι τῶν πιστῶν ἀφελέστεροι, εἰς βάραθρα καταπίπτωσι ψυχικῆς ἀπωλείας. Τοιοῦτος τοίνυν ἐκ τῶν ἔργων ἀναφανεὶς καὶ ὁ πρὸ δύο καὶ ἡμίσεως ἤδη χρόνων Ἐπίσκοπος, ὡς μὴ ὤφελε, χειροτονηθεὶς Μακαριουπόλεως Ἱλαρίων, ὅσα μὲν, ἐν ἀλαζονείᾳ πολλῇ μελετήσας τὸ «θήσω τὸν θρόνον μου ὑπεράνω τοῦ Ὑψίστου», ὡς ὁ πρῶτος κατὰ τοῦ Θεοῦ ἀποστάτης ἑωσφόρος, ἐτεκτήνατο φρικτὰ καὶ κύτοις τοῖς δαίμοσι στασιώδη κινήματα, πρὸς τὸ δημιουργῆσαι ἐν τῷ ἀτόμῳ αὐτοῦ αὐτοκέφαλον καὶ ἀνεξάρτητον Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχήν, ἀρξάμενος μὲν καὶ πρῶτον βῆμα ποιήσας ἀπὸ τῆς παύσεως τοῦ μνημονεύειν τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, ἐν ᾧ ἐτύγχανε προϊστάμενος εὐκτηρίῳ οἴκῳ τοῦ ἁγίου Στεφάνου κατὰ τὸν Βαλατᾶν, ἀκολούθως δὲ φρόνημα διαιρέσεως ἐμπνεύσας,

τῆς ὀρθοδοξίας ἀποσκιρτησάντων, ταχὺ τοὺς ἐξαπατήσαντας ἀπε-

καὶ διάθεσιν μισάδελφον, καὶ ἀναστατώσας τινὰς τῶν ὀρθοδόξων Βουλγάρων Χριστιανῶν ἔν τε τῇ Βασιλευούσῃ, καὶ τοὺς ἐν Βουλγαρικαῖς τισιν ἐπαρχίαις ἁπλουστέρους, καὶ παρορμήσας εἰς ἀνευλάβειαν, καὶ ἀπείθειαν πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, καὶ πρὸς τοὺς νομίμους Ἀρχιερεῖς αὐτῶν, δι' ἀνηκούστων συκοφαντιῶν κατὰ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου· (καὶ γὰρ μαθητεύσας ἐν τῇ κατὰ τὴν Ἄνδρον πρὸ χρόνων συστηθείσῃ σχολῇ τοῦ ἀντιθέου Κοΐρη, ὡς ἐγνώσθη τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐσχάτως, καὶ ἀπομαξάμενος, ὡς ἔοικεν, ἐκ τῆς ἐκείνου σχέσεως καὶ ἀναστροφῆς τὰς κακοδοξίας καὶ τὰ ἀσεβῆ καὶ ἀντιχριστιανικὰ αὐτοῦ φρονήματα, οὐ μόνον αὐτὸς διεφθάρη καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν, ἀλλὰ καὶ πολλοῖς τῶν εὐσεβῶν ἐγένετο καὶ γίνεται διαφθορᾶς παραίτιος)· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὅσα ἄλλα, τῷ φυσήματι τοῦ αὐτοκεφάλου ἐπαρθείς, καὶ ταῖς ἐλπίσιν ὑπερθερμαινόμενος κατεπράξατο, προεξάρχων, καὶ πράρχος τοῦ πονηροῦ ἀγῶνος καταστάς, περὶ τούτων, φαμὲν, ὡς πασιγνώστων καὶ ἀναντιῤῥήτων, καὶ τὴν κοινὴν τοῦ ὀρθοδόξου λαοῦ διεγειράντων μομφὴν καὶ κατάκρισιν, περιττὸν ἂν εἴη διηγουμένους μακρηγορεῖν. Καίτοι δέ, ὡς ἔγνωμεν, προσκληθεὶς συνοδικῶς ἐπὶ τοῦ παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν, παρουσιαζόντων καὶ τῶν μακαριωτάτων καὶ ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν, τοῦ Ἀλεξανδρείας κ. Καλλινίκου, τοῦ Ἀντιοχείας κ. Ἱερωθέου, καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων κ. Κυρίλλου, καὶ μετὰ τὸ ὑπομνησθῆναι καὶ συμβουλευθῆναι τὰ δέοντα, ἐπισήμως ἀνωμολογήσας αὖθις τὴν πρὸς τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ὀφειλετικὴν εὐπείθειαν αὐτοῦ, καὶ καθυποσχεθεὶς ἐπανορθῶσαι τὴν ἀντικανονικὴν αὐτοῦ πρᾶξιν, ἣς οὐκ ἠδυνήθη ἔξαρνος γενέσθαι, ἀλλ' ὅμως ἀντὶ τούτου αὐθαδέστερον προσενεχθείς, ἔτι δὲ προσλαβόμενος συμπράκτορα αὑτῷ καὶ συνεργὸν καὶ τὸν πρώην Δυρραχίου Λυζεντίου, συμφρονοῦντα αὐτῷ, καὶ τοῖς ὅλοις σύμφωνον, καὶ τὰ πάντα ὁμοιοκακόβουλον, τότε δὴ ἀμφότεροι τὸν κατὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης πόλεμον ἐσυστήσαντο, παρασυναγωγὰς συγκροτοῦντες καὶ φατριασμούς, καὶ βέλη ἐπάλληλα καταῤῥοήσεως ἀποτοξεύοντες κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, καὶ μυρία ἐν σκότει κατεργαζόμενοι πρὸς τὸ σχίσαι καὶ μελίσαι τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ἑνότητα· οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἀποσταξάμενοι ἀναφανδὸν, καὶ ἀθετήσαντες τὸ γνωρίζειν ὅλως Πατριάρχην καὶ πνευματικὸν ἄρχηγὸν, οὐδ' ἐν νῷ ἔθεντο τὰ τῆς νομίμου καὶ κανονικῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας ἐν ταῖς ἐκτελουμέναις ἀρχιεροπραξίαις αὐτῶν ἐν τῷ ῥηθέντι εὐκτηρίῳ οἴκῳ. Ταῦτα ἡ μετριότης ἡμῶν καὶ πρότερον μετὰ καιρίας λύπης διεπυνθάνετο, καὶ μετὰ τὴν, θείᾳ ἐλέει, ἀνάβασιν ἡμῶν ἐπὶ τὸν ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐν μεγίστῃ ψυχῆς ἀγανακτήσει καθυρῶσα καὶ ἀμηχανίᾳ συνεχομένη δεινῇ, δι' ἣν, κρίμασι Θεοῦ, εὗρε διεγηγερμένην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ πνευματικὴν ταύτην θύελλαν, ἀλλ'

λάκτισαν. Καὶ δὴ ὁ μὲν Παπυχειροτόνητος ἐπίσκοπος Ἰωσὴφ δ

οὖν ἀνοχῇ χρησαμένη πρὸς τὰς περιστάσεις, καὶ τὸ πρᾶον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μακροθυμίας, ἀφορμὴν καὶ καιρὸν διορθώσεως καὶ γνωσιμαχίας προτιθεῖσα τοῖς ἀκρίτοις τούτοις καὶ κακοβούλοις, ὑπομνησθεῖσι μάλιστα ἐκ πλαγίου καὶ δι' ἐπισήμων Ἐκκλησιαστικῶν τρισώπων τὴν ἐπίγνωσιν τῆς τῶν ἱερῶν αὐτῶν καθηκόντων παραβάσεως, ἐπειδὴ τελευταῖον κατεῖδεν αὐτοὺς οὐ μόνον ἀδιορθώτους, καὶ τῇ μοχθηρίᾳ καὶ ἀνταρσίᾳ ἐμμένοντας ἀμεταστρεπτί, ἀλλὰ καὶ χείρονας ἑαυτῶν γενομένους· κατὰ γὰρ τοὺς ἀχαλίνους τῶν ἵππων φερόμενοι, καὶ ἀπὸ ἀτόπου εἰς ἄτοπον ἑαυτοὺς ἐπιῤῥίπτοντες, ἔνθεν μὲν δι' ἐγγράφων ἀνοσίων καὶ αὐθαδῶν, καὶ πολλῆς λωποστομίας καὶ λαλαγῆς συγκαλύπτοντες τῆς παρανόμου αὐτῶν διαγωγῆς τὸν ἔλεγχον, οὐ διαλείπουσιν ἐπιτείνοντες τὴν κατὰ τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ψυχρότητα τῶν πνευματικῶν αὐτῆς τέκνων Βουλγάρων Χριστιανῶν, καὶ δολιώτερον παροτρύνοντες αὐτοὺς εἰς τὴν ἀποσκίρτησιν ἀπὸ τῆς πρὸς αὐτὴν ἀφοσιώσεως καὶ ὑποταγῆς, ὥστε καὶ ἀποπλανηθῆναί τινας τῶν ἁπλουστέρων τούτων Χριστιανῶν τῆς τοιᾶσδε εὐσεβείας, καὶ εἰς Οὐνίτας καταντῆσαι, ἔνθεν δὲ ἐν οὐ παικτοῖς παίζοντες τὰ τῆς ἀπολύτου αὐτῶν αὐθεντίας ἐν τῷ ῥυθέντι εὐκτηρίῳ οἴκῳ, ὡς ἐν ἀσύλῳ πάσης ἀῤῥητοποιίας αὐτῶν, χειροτονίας τε ἐντελοῦσιν ἀγνώστων ὅλως τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἀμαρτύρων ἀτόμων, καὶ λειτουργίας καὶ πᾶσαν ἄλλην ἀρχιεροπραξίαν, ἄνευ μηδεμιᾶς ἡμετέρας Πατριαρχικῆς ἀδείας, τῆς παρὰ τῶν ἱερῶν κανόνων ὁριζομένης, σφετεριζόμενοι καὶ καταπατοῦντες ἐν ἀψηφησίᾳ τὰ τοῦ Πατριαρχικοῦ ἡμῶν θρόνου δικαιώματα, πρὸς δὲ καὶ ἄνευ τῆς ὀφειλομένης κανονικῆς παρατηρήσεως μετερχόμενοι τὰς ἱερωσύνας αὐτῶν· πρὸς γὰρ τοῖς λοιποῖς, διακόνους ἀνακοσχοσθέντας μετὰ τῶν Οὐνιτῶν γενομένων Βουλγάρων, ἐπιστραφέντας δὲ πάλιν παραδεξάμενοι ἀκαταρτίστους, καὶ χωρὶς τῆς ἐκτελέσεως τῶν νενομισμένων εἰς ἀπόδειξιν τῆς τῶν ὀθνείων δοξασιῶν ἀποστύσεως, εἰς ἱερεῖς ἐχειροτόνησαν. Ταύτην γοῦν τὴν ἐφάμαρτον καὶ πᾶσι τοῖς εὐσεβέσιν ἱερωμένοις καὶ λαϊκοῖς σκανδαλωδεστάτην αὐτῶν διαγωγὴν μηκέτι ἀνεχόμενοι ὁρᾶν ἐμφωλεύουσαν ἐν αὐτοῖς τοῖς κόλποις, ὡς εἰπεῖν, τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ ἀνοσίως καὶ αὐθαδῶς κατορχουμένην πρὸ αὐτῶν τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, δέον φάνην, καὶ ὄφλημα ἱερὸν, προνοήσασθαι ἐνεργητικώτερον τῆς ἀναγκαιοτάτης καὶ κακοῦ θεραπείας. Ἔνθεν τοι ἐπὶ τοῦ οὐσιώδους τούτου ἀντικειμένου, Συνόδου ὑπερτελεστάτης συγκροτηθείσης, παρευρισκομένων αὐτοπροσώπως τῶν τε παναγιωτάτων προκατόχων ἡμῶν Πατριαρχῶν πρώην Κωνσταντινουπόλεως τοῦ κ. Γρηγορίου καὶ τοῦ κ. Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου, καὶ τῶν μακαριωτάτων Πατριαρχῶν· τοῦ Ἀλεξανδρείας κ. Καλλινίκου, τοῦ Ἀντιοχείας κ. Ἱεροθέου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων κ. Κυρίλλου, καὶ πάντων τῶν ἐνδημούντων ἐν τῇ

Σκόλοσκης σὺν τῷ περὶ αὐτὸν Πρεσβυτερίῳ, τῇ ὀκτωκαιδεκάτῃ

Βασιλευούσῃ ταύτῃ ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, καὶ θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, σκέψις προὐτέθη, καὶ συζήτησις ἀκριβὴς ἐν ἐλευθέρᾳ ἐπεξεργασίᾳ, καὶ εἰλικρινεῖ ἑκάστου ἐκφράσει γνώμης ἀπαθοῦς, καὶ κρίσεως ὀρθῆς καὶ δικαίας. Καὶ προηγουμένως μὲν ἐξετέθη, ἀνακπτυχθεῖσα ἐν πᾶσιν, ἡ πρὸς τὰ θρησκευτικὰ καὶ ἀρχιερατικὰ καθήκοντα πολιτεία τῶν εἰρημένων δύω Ἀρχιερέων Μακαριουπόλεως Ἱλαρίωνος, καὶ πρώην Δυῤῥαχίου Αὐξεντίου, μηδένα τῶν ἁπάντων λανθάνουσα, ὡς δι' ἱκανοῦ χρόνου ἐκ τῶν πασιφανῶν αὐτῶν πράξεων, καὶ ἀπὸ διαφόρων δεδημοσιευμένων ἐγγράφων, καὶ ἄλλων μυρίων πραγματικῶν ἀποδείξεων κατάδηλος γεγενημένη, καὶ ἂν τρόπον περιείληπται ἐν τῷ παρόντι συνομολογουμένη· ἀκολούθως δὲ ἀνεπτύχθησαν τεθέντες ὑπ' ὄψιν καὶ οἱ ἱεροὶ Ἀποστολικοί τε καὶ Συνοδικοὶ κανόνες, οἱ περὶ τῶν τοιούτων κανονικῶν ἐγκλημάτων πραγματευόμενοι, καὶ παρεξετασθέντες πρὸς τὸ ἐκείνων πολίτευμα, καὶ τὰς ἐν ἐπιγνώσει καὶ ἐπιμονῇ τολμηθείσας παραβάσεις, ἀπέδειξαν αὐτοὺς ὑπευθύνους πορφανῶς, καὶ ἐνόχους καθαιρέσεως τῆς Ἀρχιερωσύνης αὐτῶν, ἅτε ματαιωθείσης καὶ τῆς τελευταίας προσεπιγενομένης ἀποπείρας περὶ τῆς διορθώσεως αὐτῶν, κατὰ τὴν διάλυψιν τῶν ἱερῶν κανόνων· ἐκτὸς γὰρ τῆς πρώτης, ὡς διείληπται, ἐμφανίσεως τοῦ Μακαριουπόλεως ἐν τῇ προσκαλεσαμένῃ τότε αὐτὸν ἱερᾷ Συνόδῳ, καὶ μετὰ τὴν ἐφεξῆς διάψευσιν τῶν πρὸς αὐτὴν ἐπισήμως δοθεισῶν αὐτοῦ ὑποσχέσεων, προσκληθέντες σήμερον ἀμφότεροι οὐ μόνον ἅπαξ καὶ δίς, ἀλλὰ καὶ τρίτον διὰ προσώπων ἱερατικῶν, παραγενέσθαι καὶ ἀπολογηθῆναι ἐνώπιον τῆς ἁγίας ταύτης καὶ ἱερᾶς Συνόδου, οὐκ ἠβουλήθησαν ἐλθεῖν, οὐδὲ κατεδέξαντο, ἀλλ' ἠπείθησαν καὶ παρήκουσαν, κορωνίδα καὶ τοῦτο τῆς ἀδιορθώτου ἀνταρτικῆς αὐτῶν γνώμης ἐπιθέμενοι. Ὁ μὲν οὖν λέ. ἱερὸς Ἀποστολικὸς κανὼν ἀποφαίνεται· « Εἴτις Πρεσβύτερος, καταφρονήσας τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, χωρὶς συναγάγῃ καὶ θυσιαστήριον ἕτερον πήξῃ, μηδὲν κατεγνωκὼς τοῦ Ἐπισκόπου ἐν εὐσεβείᾳ καὶ δικαιοσύνῃ, καθαιρείσθω ὡς φίλαρχος· τύραννος γάρ ἐστιν· ὡσαύτως καὶ οἱ λοιποὶ Κληρικοί, καὶ ὅσοι ἂν αὐτῷ προσθῶνται· οἱ δὲ λαϊκοὶ ἀφοριζέσθωσαν· ταῦτα δὲ μετὰ μίαν καὶ δευτέραν καὶ τρίτην παράκλησιν τοῦ Ἐπισκόπου γενέσθω ». Ὁ δὲ έ. κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ ἁγίας Συνόδου φησίν. « Εἴτις Πρεσβύτερος ἢ Διάκονος, καταφρονήσας τοῦ ἰδίου Ἐπισκόπου, ἀφώρισεν ἑαυτὸν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἰδίᾳ συνήγαγε, καὶ θυσιαστήριον ἔστησε, καὶ τοῦ Ἐπισκόπου προσκαλεσαμένου, ἀπειθοίη, καὶ μὴ βούλοιτο αὐτῷ πείθεσθαι καὶ ὑπακούειν, καὶ πρῶτον καὶ δεύτερον καλοῦντι, τοῦτον καθαιρεῖσθαι παντελῶς, καὶ μηκέτι θεραπείας τυγχάνειν, μηδὲ δύνασθαι λαμβάνειν τὴν ἑαυτοῦ τιμήν. Εἰ δὲ παραμένοι θορυβῶν καὶ ἀναστατῶν τὴν Ἐκκλησίαν διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας, ὡς στασιώδη αὐτὸν ἐπιστρέφεσθαι ». Καὶ ὁ λέ. δὲ Ἀποστολικὸς κανὼν ἀ-

τοῦ μηνὸς Ἰουνίου τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἀφανὴς ἐγίγνετο, πολλά τε

προφαίνεται οὕτω. « Ἐπίσκοπον μὴ τολμᾶν ἔξω τῶν ἑαυτοῦ ὅρων χειροτονίας ποιεῖσθαι εἰς τὰς μὴ ὑποκειμένας αὐτῷ πόλεις καὶ χώρας· εἰ δὲ ἐλεγχθείη τοῦτο πεποιηκὼς παρὰ τὴν τῶν κατεχόντων τὰς πόλεις ἐκείνας ἢ τὰς χώρας γνώμην, καθαιρείσθω καὶ αὐτός, καὶ οὓς ἐχειροτόνησεν ». Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ὁ ιε'. κανὼν τῆς πρώτης καὶ δευτέρας Συνόδων ταὐτὰ ὑπαγορεύει. « Τὰ ὁρισθέντα περὶ Πρεσβυτέρων καὶ Ἐπισκόπων καὶ Μητροπολιτῶν πολλῷ μᾶλλον ἐπὶ Πατριαρχῶν ἁρμόζει, ὥστε, εἴτις Πρεσβύτερος, ἢ Ἐπίσκοπος, ἢ Μητροπολίτης τολμήσοι ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέροι τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καθὰ τὸ ὡρισμένον καὶ τεταγμένον, ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος πάσης ἱερατείας παντελῶς ἀλλότριον εἶναι ». Καὶ ταῦτα μὲν οἱ ἱεροὶ Κανόνες διαγορεύονται, καὶ τοι παλαῷ τῷ μέτρῳ βαρυτέρῳ ἐλεγχομένων τῶν ἐκείνοις κατεργασθέντων παρανομημάτων· ὡ μόνον γὰρ τῆς πρὸς τὴν ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν κοινωνίας ἀφώρισαν ἑαυτούς, Ἀρχιερεῖς ὄντες, καὶ παρ' αὐτῆς τὴν πνευματικὴν ἀξίαν καὶ χάριν δεξάμενοι, οὐδὲ ἠρκέσθησαν τῷ μὴ μνημονεύειν τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος, καὶ Πατριάρχην μηδόλως γνωρίζειν, καὶ ἀπειθεῖν, καὶ χωρὶς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀδείας ἀρχιεροπρακτεῖν, ἀλλὰ καὶ πολέμιοι ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς, καὶ σχισματίαι, καὶ δημεγέρται κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ ἐφωράθησαν, καὶ συκοφάνται καὶ ὑβρισταὶ, καὶ μηδεμίαν ἀκμὴν παραλείψαντες ἐπιθέσεως κατὰ τῆς πνευματικῆς ταύτης μητρὸς καὶ κατὰ παντὸς τοῦ ὀρθοδόξου ἱεροῦ Κλήρου, τοῦ ὑπὸ τὸν κατ' αὐτὸν ἁγιώτατον οἰκουμενικὸν θρόνον ὑποτελοῦντος. Διὰ ταῦτα τοίνυν κοινῇ ἐγκρίσει, καὶ ὁμογνώμῳ συναποφάσει ἡμῶν τε, καὶ πάσης τῆς ἱερᾶς ταύτης τῶν ἁγιωτάτων Πατριαρχῶν, καὶ ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, καὶ θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων χορείας, καὶ ἁγίας Συνόδου, δέδοκται δικαία, ἔννομός τε καὶ ἀπαραίτητος ἡ ὑπὸ τῶν ἐκτεθέντων ἱερῶν κανόνων ὑπαγορευομένη κατ' αὐτῶν ἐσχάτη ποινὴ τῆς παντελοῦς καθαιρέσεως, ἀνταξίως τοῖς παρανόμοις αὐτῶν ἔργοις καὶ πράξεσιν ἐφαρμοζομένη καὶ ἐπιβαλλομένη· πᾶσαν γὰρ παράβασιν καὶ παντοίαν τὴν μισθαποδοσίαν ἔνδικον ἔχειν διακελεύεται ὁ θεῖος Ἀπόστολος. Καὶ δὴ γράψοντες ἐν ἁγίῳ Πνεύματι μετά τε τῶν εἰρημένων σεβασμιωτάτων Πατριαρχῶν, καὶ μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, τῶν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι λίαν ἀγαπητῶν καὶ περιποθήτων ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ὁριζόμεθα καὶ συναποφαινόμεθα, ἵνα οἱ ἐξανοριασθέντες, ὅ,τε Μακαρισυπόλεως Ἱλαρίων καὶ ὁ πρώην Λυδραχίου Λύζέντιος, ὡς τοιοῦτοι τὴν φαυλότητα καὶ ὑπουργίαν καὶ μοχθηρίαν ἀναφανέντες, καὶ ἐν παραβάσει τῶν πρὸς Θεὸν ἐν τῇ χειροτονίᾳ αὐτῶν ἐπαγγελιῶν καταχρησάμενοι πολυτρόπως τῆς ἀρχιερατικῆς ἀξίας καὶ χάριτος, καὶ ἀντὶ σεβασμοῦ καὶ κανονικῆς ὑποταγῆς, ἀνταρσίαν

καλά τε πρότερον νουθετήσας καὶ ἐντειλάμενος τοῖς ὁμογενέσι,

νοσήσαντες κατὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, καὶ πολέμιοι ἐπίσημοι καὶ ἀντίμαχοι αὐτῆς φωραθέντες, ἀπὸ δὲ ὁδηγῶν καὶ διδασκάλων ἀγάπης ἀδελφικῆς ἐν Χριστῷ, καὶ συμπνοίας, καὶ ἑνότητος πνευματικῆς, διαίρεσιν καὶ ψυχρότητα μισάδελφον, καὶ χωρισμὸν ἀπ' ἀλλήλων τοῖς ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς ὑποθέμενοι καὶ ὑπαγορεύσαντες ἀθεοφόβως, χλεύην τε τὰ θεῖα ἡγησάμενοι, καὶ ἀρχιερατικὰς πράξεις παρὰ τὰ νενομισμένα κανονικῶς ἐκτελέσαντες, καὶ κοινὸν σκάνδαλον τῷ Χριστωνύμῳ πληρώματι κατασήσαντες, καὶ ἐκ πάντων τούτων ἐγκλήματαί ἀποδειχθέντες, καὶ ἀνάξιοι τοῦ ἀρχιερατεύειν τῷ ὑψίστῳ Θεῷ καταμαρτυρηθέντες, καθηρημένοι ὑπάρχωσι πάσης Ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, καὶ ἔκπτωτοι τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καταλόγου, καὶ γεγυμνωμένοι τῆς θείας χάριτος, καὶ ἀλλότριοι τῆς χορείας τῶν ἱερωμένων, καὶ ἀπόβλητοι τῶν ἱερῶν περιβόλων, καὶ ὡς βέβηλοι καὶ ἰδιῶται γνωριζόμενοι, καὶ μηδεὶς τολμήτη συμφορέσαι αὐτούς, ἢ συλλειτουργῆσαι, ἢ τὰς ἀνίερους αὐτῶν χεῖρας ἀσπάσασθαι, ἢ ὡς Ἀρχιερεῖς καὶ ἁπλῶς ἱερωμένους δέξασθαι καὶ τιμῆσαι, ἢ ὕλως ὑπερασπισθῆναι καὶ βοηθῆσαι αὐτοῖς, ὡς καθηρημένοις καὶ πάντη ἀνιέροις, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγχώστου καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ, τοῦ ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου παντοκράτορος. Σὺν δὲ τούτοις καὶ οὓς ἐχειροτόνησαν ἐν τῷ ῥηθέντι εὐκτηρίῳ οἴκῳ ἄνευ Πατριαρχικῆς κανονικῆς ἀδείας καὶ ἐκδότεως Ἱερεῖς ἢ Διακόνους, ὡς ἀθεμίτου γνωριζομένης καὶ συγκατακρινομένης παρὰ ταῖς θείαις καὶ ἱεραῖς κανόσι τῆς τοιαύτης χειροτονίας αὐτῶν, ἔστωσαν καὶ αὐτοὶ καθηρημένοι πάσης ἱερατικῆς καὶ διακονικῆς ἀξίας καὶ ἀνίεροι, καὶ εἰς τὴν τῶν λαϊκῶν τάξιν κατεννεγμένοι.

Οὕτω γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως.

αωξά, κατὰ μῆνα Φεβρουάριον, ἐπινεμήσεως Δ'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀποφαίνεται.

† Ὁ Πατριάρχης πρ. Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος συναποφαίνεται·
† Ὁ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Ἄνθιμος συναποφαίνεται.
† Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Καλλίνικος συναποφαίνεται.
† Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἱερόθεος συναποφαίνεται.
† Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριλλος συναποφαίνεται.

† Ὁ Ἐφέσου Παΐσιος.	† Ὁ Ἡρακλείας Πανάρετος.
† Ὁ Κυζίκου Ἰάκωβος.	† Ὁ Νικομηδείας Διονύσιος.
† Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.	† Ὁ Δέρκων Γεράσιμος.
† Ὁ Πόντου Ἰγνάτιος.	† Ὁ Ῥόδου Ἰγνάτιος.
† Ὁ Σερρῶν Νικόδημος.	† Ὁ Φιλαδελφείας Μελέτιος.
† Ὁ Μελενίκου Διονύσιος.	† Ὁ Σοφίας Γεδεών.

μεμνῆσθ' ἀπιστεῖν ταῖς ὅθεν ποθὲν ἀναδυνούσαις ἀλώπε-

† Ὁ Χίου Γρηγόριος.
† Ὁ Καισανδρείας Νεόφυτος.
† Ὁ Δρυϊνουπόλεως Παντελεήμ.
† Ὁ Βράτσης Παΐσιος.
† Ὁ Τρίκκης Μελέτιος.
† Ὁ Ἐλασσῶνος Ἰγνάτιος.
† Ὁ Σαμακοβίου Ματθαῖος.
† Ὁ Σβορνικίου Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Νυσσάβας Δωρόθεος.

Γ') ΚΑΘΑΙΡΕΣΙΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΑΪΣΙΟΥ.

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Οἱ τῷ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῳ Πατριαρχικῷ Ἀποστολικῷ καὶ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκείμενοι ἱερώτατοι Μητροπολῖται, καὶ ὑπέρτιμοι, καὶ θεοφιλέστατοι Ἀρχιεπίσκοποί τε καὶ Ἐπίσκοποι, ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, καὶ ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ ἑκάστης ἐπαρχίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, καὶ ἀπανταχοῦ, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ τῆς ἡμῶν Μετριότητος· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. «Ὁ μὴ γνοὺς καὶ ποιήσας, ὀλίγα, ὁ δὲ γνοὺς καὶ ποιήσας πολλὰ δαρήσεται», ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις φησίν· ὅ ἐστι, παιδείας ἐπάγεσθαι δεῖ κατὰ τῶν ἁμαρτανόντων· καὶ εἰ μηδὲ τοὺς ἐν ἀγνοίᾳ πταίοντας ἀτιμωρήτους ἀφίησι, πολλῷ μᾶλλον τοὺς ἐν ἐπιγνώσει καὶ καταφρονητικῶς ἐκ συστήματος πλημμελοῦντας. Ἤν δέ γε, κρίμασι Θεοῦ, κατὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων, καὶ παρὰ προσώπων Ἀρχιερατικῶν, τῶν τὴν ἐκείνων διατήρησιν καὶ φυλακὴν ὡς ἱερὰν παρακαταθήκην δεξαμένων, τὰ τῆς παραβάσεως ἔργα τετολμῆται, ἐπὶ σκανδάλῳ καὶ ψυχικῇ βλάβῃ τῶν εὐσεβῶν, τότε δὴ καὶ ἀνυπέρθετον τοῖς ἁλαζόσι τούτοις τὴν παρ' ἐκείνων τῶν θείων κανόνων ὁριζομένην ποινὴν ἐπάγεσθαι δίκαιον ἅμα καὶ ἀναγκαῖον· " οἱ γὰρ ἀποστατοῦντες τῶν τοῦ Θεοῦ δικαιωμάτων ἐξωθοῦνται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ». Ἐπειδὴ ταιγαροῦν καὶ ὁ πρὸ τριῶν ἤδη χρόνων μετατεθεὶς ἀπὸ Σμύρνης εἰς τὴν ἁγιωτάτην Μητρόπολιν Φιλιππουπόλεως Παΐσιος, καὶ τοι παιδείᾳ συγκεκροτημένος, καὶ γνώσεις κεκτημένος τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἐθίμων καὶ τάξεων, ἀστάθμητον μέν τοι, ὡς εἰπεῖν, καὶ ἰδιόῤῥυθμον ἐνδειξάμενος πολίτευμα, πεφώραται ἀπό τινος καιροῦ ἀσυγγνώστοις κανονικαῖς παραβάσεσι καὶ παρεκτροπαῖς ἐπιῤῥίψας ἑαυτόν· ἵνα δὲ τ' ἄλλα παρῶμεν, ἀπόχρη μόνον στηλιτεῦσαι καὶ ἀποδεῖξαι τὰς τῆς ἀνταρσίας αὐτοῦ κατὰ τῆς τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας δυλίους καὶ καταχθονίους πράξεις, δι' ἃς ἐνδίκως ἤδη ἀποκοπτόμενος τῆς τῶν Ἀρχιερέων καὶ ἱερω-

ξύνη, οὐδὲν ὅ, τιμὴ καθυπισχνουμένους ὑπὲρ τοῦ ἀγρεῦσαι ψυχάς

μένων ὁλομελείας, ὡς μέλος ἄχρηστον καὶ σεσηπὸς ἀπορρίπτεται. Τῇ γὰρ ὡς λοιμώδει ἀπό τινος καιροῦ, κρίμασι Θεοῦ, ἐνεκηφώσῃ ἀνταρτικῇ φαντασίᾳ αὐτοκεφάλου ἐν Βουλγαρίᾳ Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἧς ἀντιθέου προθέσεως πρόαρχος ἐγένετο ὁ παλαμναῖος ἐκεῖνος Μακαριουπόλεως Ἱλαρίων, ὁ πρὸ μικροῦ ἐνδίκως καθαιρέσει Συνοδικῶς καθυποβληθεὶς μετὰ τοῦ ὁμόφρονος αὐτῷ πρ. Δυῤῥαχίου Λύξεντίου, καταληφθεὶς καὶ οὗτος ὁ Φιλιππουπόλεως Παΐσιος, πρῶτον μὲν ἐν τῇ προγεγονυίᾳ πανδήμῳ καὶ κοινῇ παντὸς τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν Κλήρου, καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος, τοῦ ἐν πάσαις ταῖς τοῦ Οἰκουμ. Θρόνου ἐπορχίαις διατελοῦντος κανονικῇ ἐκλογῇ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, προσκληθεὶς καὶ αὐτὸς Ἐκκλησιαστικῶς δοῦναι τὴν γνώμην αὐτοῦ, οὐκ ἠθέλησεν, οὐδὲ ψηφοδέλτιον ἀπέστειλε, μόνος ἐξ ἁπάντων τῶν Μητροπολιτῶν ἀποκλείσας ἑαυτὸν καὶ ἀποστερήσας τῆς ἱερᾶς ἐκείνης πράξεως. Γράψας δὲ τότε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἔτι δὲ καὶ ἴσον γράμματος, παρά τινων ἐκείσε Χριστιανῶν ἐπιδοθέντος αὐτῷ, συναποστείλας, οὐ μόνον ὡμολόγησε καὶ διετράνωσε τὴν παραδοχὴν τῆς ἀποκρίτου ἀρχῆς τοῦ αὐτοκεφάλου, καὶ τῆς ἀποσπάσεως ἑαυτοῦ ἀπὸ τῆς ὁμοψήφου πνευματικῆς ἑνότητος πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, παραστήσας ἐκ προκαταβολῆς, ὡς εἰπεῖν, ὅτι οὐ γνωρίσει τὸν ἐκλεχθησόμενον Πατριάρχην, ἀλλὰ καὶ ἔργῳ τοῦτο ἀπέδειξεν ἀκολούθως, καταργήσας καὶ ἐξαλείψας τὸ πρῶτον γνώρισμα τῆς πρὸς τὸν ἁγιώτατον Οἰκουμενικὸν Θρόνον ὑποταγῆς αὐτοῦ, καὶ παυσάμενος μνημονεύειν τοῦ λοιποῦ τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος ἐν ταῖς ἱεραῖς τελεταῖς, ἀπ' ἐναντίας τῆς διαγορευούσης τῶν ἱερῶν κανόνων. Οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἀπαρακαλύπτως ἔν τινι πρὸ τριῶν μηνῶν ἀπαστελέντι ἡμῖν γράμματι αὐτοῦ ἐκήρυξεν ἑαυτὸν ἀλλότριον πάσης πρὸς τὴν ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν σχέσεως αὐτοῦ καὶ κοινωνίας, ἅτε δὴ παρακολουθήσων, καὶ, καθὰ ἐπὶ λέξεως ἔγραψε, συμμορφωθησόμενος τῇ θελήσει τῆς μερίδος τῶν τὴν αὐτοκέφαλον Ἐκκλησιαστικὴν ἐν Βουλγαρίᾳ ἀρχὴν ἐπισπευδόντων. Ταῦτα δὲ τὰ ἀνταρτικὰ αὐτοῦ κινήματα καὶ φρονήματα, εἰ καὶ ἀρκούντως εἶχον πρὸς ἀνυπέρθετον καὶ ἔνδικον αὐτοῦ κατάκρισιν, ἀλλ' ὅμως, μακροθυμίᾳ Ἐκκλησιαστικῇ τρόπον αὐτῷ διορθώσεως προμηνυστεύοντες, μετεκαλεσάμεθα διὰ Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς ἐλθεῖν καὶ δοῦναι τῇ Ἐκκλησίᾳ λόγον τῆς τοιαύτης ἀκαταλλήλου καὶ ἀντικανονικῆς αὐτοῦ διαγωγῆς. Ἀλλὰ καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης προσκλήσεως οὐ μόνον κατεφρόνησε, μὴ φανεὶς εἰς δεῦρο, δύω μηνῶν ἤδη διαγενομένων, ἀλλ' οὐδὲ ἀπεκρίσεως ὅλως ἠξίωσεν ἡμᾶς ὁ ἀλαζὼν οὗτος καὶ ἀγνώμων πρὸς τὴν εὐεργετήσασαν αὐτὸν καὶ τιμήσασαν παρ' ἀξίαν πνευματικὴν ταύτην Μητέρα. Ἔνθεν τοι ἐν εὐθέτῳ καιρῷ τῆς ἐν Χριστῷ συγκροτηθείσης πρὸ μικροῦ μεγάλης καὶ ἁγίας Συνόδου, συμπαρουσιαζόντων προσωπικῶς τῶν τε παναγιωτάτων προκατόχων ἡμῶν

τε καὶ σώματα. Τὰ δὲ ἐν τῇ Οὐλίᾳ περιλειφθέντα συντρίμματα,

πρώην Κωνσταντινουπόλεως: τοῦ κυρίου Γρηγορίου, καὶ τοῦ κυρίου Ἀνθίμου τοῦ Βυζαντίου, καὶ τῶν μακαριωτάτων Πατριαρχῶν: τοῦ Ἀλεξανδρείας κυρίου Καλλινίκου, τοῦ Ἀντιοχείας κυρίου Ἱεροθέου καὶ τοῦ Ἱεροσολύμων κυρίου Κυρίλλου, καὶ τῶν ἐνδημούντων ἱεροτάτων Μητροπολιτῶν καὶ θεοφιλεστάτων Ἐπισκόπων, ἐκτεθεῖσα ἐνώπιον πάντων, καὶ μετὰ σκέψεως ἀπαθοῦς καὶ δικαίας συζητηθεῖσα, καὶ ἀκριβῶς ἐπεξεργασθεῖσα ἢ ὡς διείληπται, διαγωγὴ τοῦ εἰρημένου Ἀρχιερέως Φιλιππουπόλεως Παϊσίου πρὸς τὰ τοῖς γνησίοις Ἀρχιερεῦσιν ἀπαραιτήτως ὀφειλόμενα ἱερὰ καθήκοντα, ἐξελεγχθεῖσα καὶ διαβεβαιωθεῖσα ἀπὸ τῶν ἰδίων αὐτοῦ γραμμάτων, τῶν τε πρὸ τῆς ἡμετέρας, θείᾳ ἐλέει, Πατριαρχείας, καὶ ἐφεξῆς σταλέντων τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἀνεφάνη πανταχόθεν καὶ ἀναμολόγηται ἀντικειμένη τοῖς ἱεροῖς κανόσι, καὶ τῷ βαρυτάτῳ ἐγκλήματι τῆς ἀνταρσίας χαρακτηριζομένη, σκανδαλώδης τε καὶ ἀφόρητος τῇ Ἐκκλησιαστικῇ εἰρήνῃ, καὶ ἰδίως τοῖς Χριστιανοῖς τῆς ἐπαρχίας ἐκείνης Φιλιππουπόλεως ψυχοβλαβὴς, καὶ τῆς ἐν Χριστῷ ἀδελφικῆς καὶ Χριστιανικῆς ἑνότητος αὐτῶν πολέμιος, καὶ διὰ ταῦτα ὑπεύθυνος τῇ παρὰ τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων ἐπιβαλλομένῃ ποινῇ τῆς παντελοῦς καθαιρέσεως. Πολλῶν μὲν οὖν καὶ ἄλλων ἱερῶν κανόνων ἐναργῶς περὶ τῶν τοιούτων καθοσιώσεως ἐγκλημάτων πραγματευομένων, καὶ παντελεῖ καθαιρέσει τοὺς τολμητίας ὑποβαλλόντων, ἀρκέσει μνησθῆναι μόνον τοῦ ΙΕ'. τῆς ΛΒ'. ἐν Κωνσταντινουπόλει ἁγίας Συνόδου ἱεροῦ κανόνος, ἀποφαινομένου. «Εἴ τις Πρεσβύτερος, ἢ Ἐπίσκοπος, ἢ Μητροπολίτης τολμήσει ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰκεῖον Πατριάρχην κοινωνίας, καὶ μὴ ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὡρισμένον καὶ τεταγμένον, ἐν τῇ Θείᾳ Μυσταγωγίᾳ, τοῦτον ὥρισεν ἡ ἁγία Σύνοδος πάσης ἱερατείας παντελῶς ἀλλότριον εἶναι.» Κοινῇ οὖν ὁμοψήφῳ γνώμῃ τε καὶ ἐγχρίσει, συνῳδὰ τῇ διακελεύσει τῶν ἱερῶν κανόνων, γράφοντες ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ὁριζόμεθα καὶ συναποφαινόμεθα, ἵνα ὁ διαληφθεὶς, ὡς μὴ ὤφελε, Φιλιππουπόλεως Παΐσιος, ὡς παραβάτης τῶν πρὸς Θεὸν ἐν τῷ καιρῷ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ δι' ἐγγράφου καὶ ὑπογραφῆς αὐτοῦ ὁμολογίας ὑποσχέσεων τοῦ συμφρονεῖν κατὰ πάντα τῇ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, καὶ πείθεσθαι καὶ ὑποτάσσεσθαι τῷ κατὰ καιροὺς Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, ὡς ἀνταρσίαν νοσήσας κατὰ τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, καὶ σκάνδαλα καὶ μισαδελφειαν καὶ ταραχὴν ἐμποιήσας τοῖς τὴν Εὐαγγελικὴν ἀγάπην καὶ ὁμόνοιαν ὀφείλουσι νουθετεῖν ἐμπιστευθεῖσιν αὐτῷ Χριστιανοῖς, ἔτι δὲ καὶ τῶν ἱερῶν κανόνων ὑπερόπτης καὶ καταφρονητὴς φωραθεὶς ἔν τε τρόποις καὶ ἐν γράφαις, καὶ ἐκ πάντων τούτων καὶ ἄλλων αὐτοῦ παρεκτρόπων ἐγκλημάτων, καὶ ἀνάξιος τοῦ ἀρχιερατεύειν τῷ ὑψίστῳ Θεῷ καταμαρτυρηθεὶς, καθῃρημένος ὑπάρχῃ πάσης Ἀρχιερατικῆς ἐνεργείας καὶ τάξεως, καὶ ἔκπτωτος τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καὶ Ἱερατικοῦ καταλόγου, καὶ γεγυμνωμένος

ἐπομένου διελήλυθότος, μόλις εὗρισκε τὸν ἐπιτροπεύσοντα καὶ

τῆς θείας χάριτος, καὶ ἀλλότριος τῆς χορείας τῶν ἱερωμένων, καὶ ἀπόβλητος τῶν ἱερῶν περιβόλων, καὶ ὡς ἰδιώτης καὶ λαϊκὸς γνωριζόμενος· καὶ μηδεὶς τολμήτη συμφορέσθαι αὐτῷ, ἢ συλλειτουργῆται, ἢ τὴν ἀνίερον αὐτοῦ χεῖρα ἀσπάσασθαι, ἢ ὡς Ἀρχιερέα καὶ ἁπλῶς ἱερωμένον δέξασθαι καὶ τιμῆσαι, ἢ ὅλως ὑπερασπισθῆναι καὶ βοηθῆσαι αὐτῷ.» ὡς καθῃρημένῳ καὶ πάντῃ ἀνιέρῳ, ἐν βάρει ἀργίας ἀσυγγνώστου, καὶ ἀλύτου ἀφορισμοῦ, τοῦ ἀπὸ Θεοῦ Κυρίου Παντοκράτορος.

Οὕτω γενέσθω ἐξ ἀποφάσεως.

φωξά. κατὰ μῆνα Φεβρουάριον, ἐπινεμήσεως Δ'.

† Ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως ἀποφαίνεται.

† Ὁ Πατριάρχης πρ. Κωνσταντινουπόλεως Γρηγόριος συναποφαίνεται.
† Ὁ Πατριάρχης πρ. Κωνσταντινουπόλεως Ἄνθιμος συναποφαίνεται.
† Ὁ Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας Καλλίνικος συναποφαίνεται.
† Ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας Ἱερόθεος συναποφαίνεται.
† Ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων Κύριλλος συναποφαίνεται.

† Ὁ Ἐφέσσου Παΐσιος.
† Ὁ Κυζίκου Ἰάκωβος.
† Ὁ Χαλκηδόνος Γεράσιμος.
† Ὁ Πόσνας Ἰγνάτιος.
† Ὁ Σερρῶν Νικόδημος.
† Ὁ Μελενίκου Διονύσιος.
† Ὁ Χίου Γρηγόριος.
† Ὁ Κασσανδρείας Νεόφυτος
† Ὁ Δρυϊνουπόλεως Παντελεήμων.
† Ὁ Νυσσάβας Δωρόθεος.
† Ὁ Τρίκκης Μελέτιος.

† Ὁ Ἡρακλείας Πανάρετος.
† Ὁ Νικομηδείας Διονύσιος.
† Ὁ Δέρκων Γεράσιμος.
† Ὁ Ῥόδου Ἰγνάτιος.
† Ὁ Φιλαδελφείας Μελέτιος.
† Ὁ Σοφίας Γεδεών.
† Ὁ Ἐλασσῶνος Ἰγνάτιος.
† Ὁ Σαμακόβου Ματθαῖος.
† Ὁ Σβορνικίου Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Βράτσης Παΐσιος.

Δ'.) ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΑΠΟΔΕΙΞΙΣ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΘΑΙΡΕΣΕΩΣ ΤΩΝ ΔΥΟ ΒΟΥΛΓΑΡΩΝ ΑΡΧΙΕΡΕΩΝ.

ΙΩΑΚΕΙΜ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ, καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπανταχοῦ εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Καὶ εἰς πᾶσαν μὲν κοινωνίαν

νιωνικῶς παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ Ἀραβαντζίσκην τινὰ, σύνιτμανῆ

καὶ τάξιν ἀνθρώπων ὑπάρχει ἀναγκαία ἡ εὐάρεστος καὶ καλὴ συμπεριφορὰ, καὶ ἐν ἁμοιβαίᾳ ἀγάπῃ συζωὴ. μεταξὺ δὲ τῶν εὐσεβῶν καὶ ὀρθοδόξων Χριστιανῶν καθίσταται ἀπαραίτητος, καὶ θεωρεῖται χρέος ἱερὸν ἐπιβαλλόμενον παρ' αὐτοῦ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ὅτις διὰ τῆς ἀγάπης χαρακτηρίζει τοὺς λατρευτὰς αὐτοῦ. « Ἐν τούτῳ γνώσονται πάντες, ὅτι μοὶ μαθηταί ἐστε, ἐὰν ἀγάπην ἔχητε ἐν ἀλλήλοις. » Τὰ δὲ σκάνδαλα καὶ οἱ διαπληκτισμοὶ, καὶ πᾶς τρόπος φιλαπεχθείας καὶ ἀλληλομαχίας ὑπάρχει ξένος καὶ ἀλλότριος τοῖς εὐσεβέσι Χριστιανοῖς, οἵτινες εἰσὶ μέλη ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ σώματος, τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ ὀνομάζονται πάντες παρὰ τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀδελφοί, « ὑμεῖς δὲ ἀδελφοί ἐστε πάντες ». Ταύτην τὴν Χριστιανικὴν ἀγάπην. καὶ τὴν ἀσκανδάλιστον καὶ ἄμαχον πρὸς ἀλλήλους διαγωγὴν ἔγνωμεν καὶ ἤδη ὑπομνήσαντες νὰ ὑπογρεύσωμεν πρὸς πάντας ὑμᾶς τοὺς εὐσεβεῖς Χριστιανοὺς, ἐκ προνοίας Ἐκκλησιαστικῆς κεκινημένοι· ἐπειδὴ, μολονότι τὸ προαναγνωσθὲν Πατριαρχικὸν καὶ Συνοδικὸν ἡμῶν γράμμα ἀπέβλεπε μόνον τὴν πνευματικὴν παιδείαν τῆς καθαιρέσεως τῶν δύω ἀνταρτῶν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ πονηρῶν κατὰ τῆς ἑνότητος τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν ἐχθρῶν καὶ λυμεώνων, ἤτοι τοῦ Μακαριουπόλεως Ἱλαρίωνος καὶ τοῦ πρώην Δυρραχίου Λύξεντίου, συμφώνως τοῖς θείοις καὶ ἱεροῖς κανόσιν ἐπιβληθεῖσαν αὐτοῖς· ἀλλ' ἵνα μὴ ὡς ἐκ τούτου προκύψῃ παρεξήγησίς τις καὶ παρεννόησις ὡς πρὸς τὴν ἀληθῆ καὶ πραγματικὴν αἰτίαν, καὶ τοὺς δικαίους καὶ νομίμους λόγους, τοὺς ὑπαγορεύσαντας τὴν ἐκείνων καθαίρεσιν, οἵτινες εἰσὶν ὁμολογουμένως ἡ ἐξάλειψις τῆς διαιρέσεως καὶ μισαδελφίας, τὴν ὁποίαν οἱ κακόβουλοι ἠγωνίζοντο παντὶ σθένει ἀπ' ἀρχῆς νὰ ἐνσπείρωσι μεταξὺ τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ἐμπνέοντες καὶ ἐγείροντες τοῖς τῶν ὀρθοδόξων Βουλγάρων Χριστιανῶν ἁπλουστέροις φρόνημα διαιρέσεως ἀπὸ τῶν ἄλλων ὀρθοδόξων ἀδελφῶν αὐτῶν Χριστιανῶν· διὰ τοῦτο ἀπὸ τῆς αὐτῆς αἰτίας κεκινημένοι καὶ ἤδη, ἤτοι τῆς συντηρήσεως τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, καὶ τῆς ἀσκανδαλίστου συμπολιτεύσεως πάντων ὑμῶν τῶν ὀρθοδόξων Χριστιανῶν οἱαζδήποτε καταγωγῆς, ὡς ἁπάντων ἀδελφῶν ὄντων ἐν Χριστῷ, διὰ τῆς αὐτῆς ἱερᾶς κολυμβήθρας ἀναγεννηθέντων, καὶ μὲ τὸ αὐτὸ καλὸν γάλα τῆς εὐσεβείας ἀνατραφέντων εἰς τοὺς κόλπους μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς, τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ σπεύδοντες ἵνα προλάβωμεν καὶ ἐξαλείψωμεν πᾶσαν ἀφορμὴν, ἥτις ἐνδέχεται νὰ φέρῃ ψυχρότητα καὶ σκάνδαλον μεταξὺ τῆς ἐν Χριστῷ εἰρηνικῆς καταστάσεως ὑμῶν, καὶ ἀντιδιαθέσεις τῶν μὲν πρὸς τοὺς δὲ, καὶ ἀντιζηλίας πρὸς ἀλλήλους καὶ ἄλλα δυσάρεστα ἀποτελέσματα, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν ἀποδείξεως, συμβουλεύομεν πατρικῶς καὶ παραινοῦμεν καὶ παραγγέλλομεν, ὅπως παντὶ τρόπῳ ἀποφεύγητε ἕκαστο

διὰ τὸν μαμωνᾶν τῆς ἀδικίας, ἀλλ' οὐ κατ' ἐπίγνωσιν. Ἀλλ' ἐμ-

τὸ νὰ προσβάλλῃ καὶ ἐπηρεάζῃ, ἄλλης ὑπάρχων καταγωγῆς, ἄλλον τινὰ ἀδελφὸν αὐτοῦ Χριστιανὸν, ἑτέρας πατρίδος καὶ καταγωγῆς ὄντα, καὶ μήτε διὰ τρόπων καὶ λόγων ἐρεθιστικῶν ὡς ἐκ τῆς διαφορᾶς τοῦ ἐθνισμοῦ, μήτε διὰ παρεξηγήσεων οἱωνδήποτε θελήσῃ ἀκρίτως νὰ προξενήσῃ δυσαρέσκειαν ὁ εἷς κατὰ τοῦ ἄλλου, καὶ ἔριδας καὶ παραπικρασμοὺς, ἐν ᾧ, χάριτι θείᾳ, σύμπαντες, ὁθενδήποτε καταγόμενοι ἕκαστος, ὑπάρχετε μέλη τῆς ἐν Χριστῷ Ὀρθοδόξου ὁλομελείας, καὶ συνηνωμένοι τῷ συνδέσμῳ τῆς Χριστιανικῆς ἑνότητος, ἥτις οὐδεμίαν διακρίσιν ποιεῖ μεταξὺ Γραικοῦ, ἢ Βουλγάρου, ἢ Ἠπειρώτου, ἢ Χαρβάτου, ἢ Ἄραβος, ἢ ἄλλης ὁποιασδήποτε φυλῆς· κατὰ γὰρ τὸν θεῖον Ἀπόστολον, « οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην, οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ, πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ », ὃν τρόπον καὶ ἡ κοινὴ μήτηρ ἁγία τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἀνεξαιρέτως περιθάλπει ἐν ἴσῃ καὶ ὁμοίᾳ στοργῇ καὶ ἀγάπῃ καὶ προστασίᾳ πάντας ὑμᾶς. Νὰ ἐκλείψῃ λοιπὸν, μέχρι καὶ ἰδέας ἁπλῆς, πᾶσα ἐπήρεια διὰ τρόπου ἢ λόγου ψιλοῦ, πρὸς ἐρεθισμὸν καὶ σκάνδαλον προφερομένου ἐπίτηδες, ἢ ἐξ ἑνὸς μέρους ἢ ἐξ ἄλλου ὑμῶν τῶν ἐκ διαφόρου καταγωγῆς ὁμοδόξων καὶ ὁμοψύχων Χριστιανῶν, καθότι τοιαύτη διαγωγὴ μισαδέλφου διαθέσεως καὶ ἀλληλομαχίας οὐ μόνον ἠθικῶς ὑπάρχει ἐπιλήψιμος, ἀλλὰ καὶ ἀνοίκειος εἰς τὸ πολίτευμα τῶν εὐσεβῶν Χριστιανῶν, τοὺς ὁποίους πρέπει πάντοτε καὶ ἐν παντὶ νὰ ἔχῃ συνδεδεμένους ἡ εἰλικρινὴς καὶ ἀνυπόκριτος καὶ ἄδολος ἀδελφικὴ ἀγάπη· καὶ τέλος πάντων, ἂς γνωρίσωσιν οἱ τοιοῦτοι ἀκριτόμυθοι καὶ σκανδαλοποιοὶ, ὅτι καθίστανται καὶ ἁμαρτήματος ψυχικοῦ ἔνοχοι· φησὶ γὰρ ὁ Κύριος ἡμῶν ἐν Εὐαγγελίοις· « ὃς ἂν εἴπῃ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ῥακᾶ, ἔνοχος ἔσται τῇ κρίσει. » Ποιήσατε τοίνυν, καθὼς Ἐκκλησιαστικῶς ὑμῖν γράφοντες συμβουλεύομεν καὶ παραγγέλλομεν· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

ἀωξά. Φεβρουαρίου 5.

Ε΄.) ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΥΨΗΛΟΥ ΦΙΡΜΑΝΙΟΥ, ΚΕΚΟΣΜΗΜΕΝΟΥ ΜΕ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΟΝ ΑΥΤΟΓΡΑΦΟΝ.

Εἶναι γνωστὸν τοῖς πᾶσιν ὅτι ἡ μεγαλητέρα Ἀνακτορική Μου ἐπιθυμία εἶναι ἡ κατὰ πάντα ἄνεσις καὶ ἀσφάλεια ἑκάστης τάξεως τῶν Αὐτοκρατορικῶν πιστῶν ὑπηκόων Μου.

Ἐπειδὴ ὅσα τὸ ὑπὸ τὴν πνευματικὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διατελοῦν Βουλγαρικὸν σῶμα ἀνέφερεν ἐγγράφως τε καὶ προφορικῶς πρὸς τὴν ὑψηλήν Μου Κυβέρνησιν περὶ τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ πα-

πης οἱ τοῦ Βουλγαριστικοῦ φυλετισμοῦ θερμότεροι θιασῶται καὶ

τέρων καὶ κυβερνητῶν, Ἐπισκόπων τε καὶ Μητροπολιτῶν αὐτοῦ, ἐζαιτούμενον ἵνα ὦσιν οὗτοι ἐξ ἐκείνων, εἰς οὓς ἔχει τὴν ἐμπιστοσύνην, καὶ ἵνα γνωρίζωσι προσέτι καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὰς τάξεις αὐτοῦ, ἐπεδοκίμασαν αὐτὰ ἡ Βασιλεία Μου, ἅτε δὴ βασιζόμενα εἰς τὸ ὅτι ταῦτα θέλουσιν συμφέρει τὴν τελείαν εὐδαιμονίαν τοῦ σώματος τούτου, ὡς καὶ τὴν ἄνεσιν αὐτοῦ καὶ ἡσυχίαν πρὸς τὰ θρησκευτικὰ αὐτοῦ πράγματα, καὶ ἐπειδὴ ἡ ἐπίτευξις τῶν εὐλόγων αἰτήσεων τοῦ εἰρημένου σώματος θεωρεῖται πῶς πολλοῦ παρὰ τῇ Βασιλείᾳ Μου, διὰ τοῦτο εἶχεν ἀνατεθῇ εἰς τὸν γενικὸν ἄρχηγὸν τῆς Ἀνατολικῆς θρησκείας — τὸν Πατριάρχην τῶν Ῥωμαίων, ἵνα σκεφθῇ περὶ τῶν παραχωρήσεων, τὰς ὁποίας οἱ θρησκευτικοὶ κανόνες ἤθελον ἐπιτρέψει, καὶ ἀναφέρῃ αὐτάς· ὁ δὲ διαληφθεὶς Πατριάρχης, συγκαλέσας γενικὴν Σύνοδον, συγκειμένην ἀπὸ τοὺς ἐν τῇ Βασιλευούσῃ Μου διατελοῦντας πρώην καὶ προπρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας, τοὺς ἤδη Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, τὰ μέλη τῆς ἐνδημούσης Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν, καὶ ἀπὸ Ἐπισκόπους, συζήτησε τὸ ἀντικείμενον τοῦτο μετ' αὐτῶν, καὶ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συζητήσεων τούτων καθυπέβαλε διὰ μαζπατᾶ, ἐσφραγισμένου παρὰ πάντων τῶν ἐν τῇ Συνόδῳ ταύτῃ παρευρεθέντων, ἐν ᾧ (μαζπατᾷ) διαλαμβάνονται τὰ ἀκόλουθα ἄρθρα:

Α'. Εἰς τὰς καθαρῶς Βουλγαρικὰς ἐπαρχίας μέλλουσι προτιμᾶσθαι καὶ διορίζεσθαι ἀπὸ τοῦ νῦν Μητροπολῖται καὶ Ἐπίσκοποι Κληρικοὶ ἐκ Βουλγαρικῆς καταγωγῆς, ἄνδρες ἀμεμπτοι καὶ εὐθεῖς, φέροντες τὰ κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας ἀπαιτούμενα προσόντα, ὡς καὶ οἱ εἰδότες ἀκριβῶς τὴν Βουλγαρικὴν γλῶσσαν.

Β'. Ἐὰν εἰς τινα τῶν καθαρῶς Βουλγαρικῶν πόλεων ἤθελε χρεώσει ἡ τροπολίς τις ἢ Ἐπισκοπή, καὶ οἱ Χριστιανοὶ προτείνωσιν ὁμοφώνως διὰ τὴν χρεώσουσαν θέσιν Κληρικόν τινα, φέροντα τὰ κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας ἀπαιτούμενα προσόντα, ἄνδρα δόκιμον καὶ ἐγνωσμένον τοῖς Πατριαρχείοις ἐπὶ φρονήσει καὶ ἱκανότητι, τὴν αἴτησιν ταύτην τῶν Χριστιανῶν ἐκείνων αἴτησιν εὐχαρίστως ἀποδέξεται τὸ Πατριαρχεῖον.

Γ'. Θέλει συστηθῇ Θεολογικὴ σχολὴ ἐν καταλλήλῳ μέρει πρὸς ἐπαίδευσιν τῶν βουλομένων ἱερατεῦσαι Βουλγάρων· ἡ δ' ἐνησία αὐτῆς δαπάνη καταβληθήσεται ὑπό τε τῶν ἐν ταῖς καθαρῶς Βουλγαρικαῖς ἐπαρχίαις, καὶ ἀλλαχοῦ τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἐπικρατείας εὑρισκομένων Χριστιανῶν. Τὰ δ' ἐν αὐτῇ διδαχθησόμενα μαθήματα, ἵνα μὴ ἀντιβαίνωσιν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν θρησκείαν, θέλουσι προσδιορίζεσθαι διὰ προγράμματος τοῦ Πατριαρχείου.

Δ'. Ἡ ἐποπτεία τῆς σχολῆς ταύτης ἀνατεθήσεται τῷ Μητροπολίτῃ

πράμαχοι, οὕτως ἐμφανῶς καὶ κραταιῶς ἀναχαιτισθέντες

τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν εὑρίσκεται, καὶ ἐφόροις, ἐκλεγομένοις ἐκ τῶν δοκίμων κληρικῶν.

Ε'. Ἐν πᾶσι τοῖς Βουλγαρικοῖς σχολείοις προτιμηθήσεται πάσης ἄλλης ἡ σπουδὴ τῆς Βουλγαρικῆς γλώσσης καὶ τῆς φιλολογίας αὐτῆς, ἀπαγορευομένου παντὸς τῇ τε Ὀρθοδόξῳ θρησκείᾳ καὶ τῇ Αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει Μου ἐναντίου συγγράμματος.

Ϛ'. Πᾶσα παράβασις τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις περὶ σχολείων διαγραφέντων ὅρων καὶ τάξεων, καὶ πᾶσα ἔλλειψις ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν διδασκάλων, ἔτι δὲ καὶ πᾶσα ὀλιγωρία τούτων ὡς πρὸς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν διδασκαλικῶν αὐτῶν καθηκόντων, καὶ ἐν συνόψει ἀδιαφορία, ἢ παράλειψις ὡς πρὸς τὴν ἐποπτείαν καὶ διεξαγωγὴν τῆς σχολῆς καθίστησιν ὑπευθύνους τόν τε Μητροπολίτην καὶ τοὺς ἐφόρους.

Ζ'. Εἷς ἢ δύω τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Βουλγαρίας θέλουσι παρεδρεύει, ὡς καὶ πρότερον, ἐν τῇ Συνόδῳ τῶν Μητροπολιτῶν, ἀνταλλαττόμενοι ἐγκαίρως, ἢ ἐναλλὰξ κατὰ διετίαν, διὰ κανονικῆς ψήφου τοῦ Πατριάρχου.

Η'. Ἐν τῇ κατὰ τὴν Χάλκην Θεολογικῇ σχολῇ θέλουσι λαμβάνεσθαι καὶ ἐκ τῶν Βουλγάρων μαθηταί, ὡς καὶ πρότερον.

Θ'. Αἱ προσόδοι τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων ὁρισθήσονται διὰ εἰδικοῦ ἐπισήμου κανονισμοῦ.

Ι'. Ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν καθαρῶς Βουλγαρικῶν Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν αἱ θρησκευτικαὶ τελεταὶ θέλουσι τελεῖσθαι Βουλγαριστί.

ΙΑ'. Ἐκ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατριβόντων πρακτόρων Ὀρθοδόξων Βουλγάρων θέλουσιν ἐκλέγεσθαι καὶ διορίζεσθαι τινες εἰς τὰς ἐπιτροπὰς τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν καταστημάτων.

ΙΒ'. Πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν τέκνων τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ Μου εὑρισκομένων Ὀρθοδόξων Βουλγάρων, καὶ ἐκμάθησιν τῆς ἰδίας αὐτῶν γλώσσης, συστηθήσεται προκαταρκτικὸν σχολεῖον ἐντὸς τοῦ περιβόλου τῆς Βουλγαρικῆς ἐκκλησίας, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Πατριαρχείου.

ΙΓ'. Τὰ πρὸς τοὺς ἐν ταῖς καθαρῶς Βουλγαρικαῖς ἐπαρχίαις εὑρισκομένους Μητροπολίτας, Ἐπισκόπους καὶ Χριστιανοὺς ἀποστελλόμενα ἐπίσημα Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα θέλουσι γράφεσθαι Ἑλληνιστὶ καὶ Βουλγαριστί.

ΙΔ'. Τὸ Πατριαρχεῖον θέλει καταβάλλει πᾶσαν ἐνδεχομένην σπουδὴν πρὸς διευκόλυνσιν καὶ διαίτησιν τῶν ὑπαγομένων αὐτῷ εὐλόγων αἰτήσεων καὶ ὑποθέσεων τῶν Βουλγάρων.

ΙΕ'. Χρείας τυχούσης, μέλλουσιν ἀποστέλλεσθαι ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἁρμόδιοι Κληρικοὶ πρὸς ἐξέτασιν τῆς διαγωγῆς τῶν ἐν Βουλγαρίᾳ Μητροπολιτῶν καὶ Ἐπισκόπων, ὡς καὶ παντὸς ἐν γένει Κληρικοῦ ἢ διδασκάλου, ἔτι δὲ καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν τῶν ἀγγελλομένων παρεκτροπῶν καὶ ἐλλείψεων αὐτῶν.

ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἑτέραν ἐτράποντο, καὶ μᾶλα σκολιάν, εὐτυχεστέραν δ' αὐτοῖς ἀτραπόν. Τὴν γὰρ τῶν ὁμοτρόπων ψευδεπισκόπων καθαίρεσιν δολίως ἡρμηνευκότες ὡς ὅλου τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ βαρὺν ἀφορισμὸν, οὕτω τὰς ἐπαρχίας ὑπεξέκλεπτον καὶ ἠγρίαναν, ὡς ἐνιαχόθεν μὲν πάντας, μικροῦ δεῖν, τοὺς παρὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας σεπτοὺς Ἱεράρχας ἐνὶ συνθήματι ἤτοι ἀνάγκῃ ἀπελαθῆναι, καὶ ὥσπερ ἀλλοφύλων καὶ ἀλλογενῶν (καὶ τοῦτο γὰρ ἐλοιδόρησαν ἡμᾶς, ὃ ἡ Γραφὴ οὐκ ἄλλοις νέμει, ἢ τοῖς ἀλλοθρήσκοις, ἐξονειδίζουσα)· οὐκ ἐθελησάντων συναποστῆσαι, ἐξηλεῖφθαι αὐτῶν τὰ κανονικὰ μνημόσυνα ἐν ταῖς ἱεραῖς μυσταγωγίαις καὶ ἁγιστείαις, ἵνα παναθέσμως μνημονεύοιτο τὰ τῶν κανονικῶς καθηρημένων καὶ ἀποστάντων· καὶ καλὸν λοιπὸν καὶ ἀναπεπταμένον, ἀφύλακτόν τε καὶ ἀποίμαντον ποίμνιον τῇ τε ἀγριότητι Ἱερέων βαναύσων καὶ ἀσυνειδήτων ἢ καὶ ψευδωνύμων καὶ τῇ λύττῃ θηρῶν ἁρπαλέων καταλελεῖφθαι· πάνυ δὴ χρηστῆς καὶ φιλομαθεστάτης φύσεως ἄβρους Βουλγαρόπαιδας τῶν Ἑλληνικῶν διδακτηρίων ἀποσπασθέντας αὐτῇ χειρὶ τῶν οἰκείων Βουλγαριστῶν γεννητόρων, σχολαῖς ἑτεροδόξοις ἐκδίδοσθαι, τὰ ἔκφυλα διδασκούσαις καὶ τῶν πατρίων ὑπεροπτικά.

ιϐ.) Οὐδὲ μὴν ἔστερξαν τὰ ἰδιωτικὰ καὶ ἐπαρχιακὰ καθ' ἑαυτοὺς διαπραττόμενοι ἀτακτήματα· ἀλλὰ πενταμήνου μὲν ἀρτι

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρω ἐκτιθεμένα δέκα πέντε ἄρθρα καθυποβλήθησαν εἰς τὴν ὑψηλὴν Πύλην Μου διὰ μαζπατᾶ, ὡς εἴρηται, ἀναγνωσθέντα δὲ καὶ μελετηθέντα ἐν πρὸς ἓν ἐν τῷ Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ τῆς κρατούσης Βασιλείας Μου ἀνηγγέλθησαν καὶ τῇ Αὐτοκρατορίᾳ Μου, καὶ ἐβεβαιώθη αὖθις ὅτι αὐτὰ εἰσιν ἱκανὰ ὡς πρὸς τὰς βελτιώσεις, τὰς ὁποίας οἱ ἐν Βουλγαρίᾳ Χριστιανοὶ κάτοικοι δικαίως ζητοῦσι, καὶ τὰς ἐνεστώσας ἀνάγκας αὐτῶν ἀνάγκας, καὶ ὅτι ἡ ἐντελὴς αὐτῶν ἐφαρμογὴ δύναται νὰ ἐποιήσῃ καὶ ὡς πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ αὐτῶν πράγματα τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν τῶν ἐπὶ εὐθύτητι καὶ εὐαρέστῳ διαγωγῇ πεφημισμένων Αὐτοκρατορικῶν ὑπηκόων Μου Βουλγάρων, διὰ τοῦτο ἐξέδωκα ὑψηλὸν Βασιλικὸν Ἰραδὲ Μου, ὅπως διακοινωθῶσιν ἀμέσως τὰ ἄρθρα ταῦτα, καὶ ἐν ταὐτῷ σπουδὴ ἕκαστος καὶ ἐνεργήσῃ τὸ πρέπον εἰλικρινῶς καὶ εὐθέως, ἀπέχων παντὸς ἐναντίου πρὸς αὐτό. Ἐφ' ᾧ καὶ ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν ὑψηλὸν Αὐτοκρατορικὸν μοῦ Φιρμάνιον, ἐπικεκοσμημένον καὶ μὲ ὑψηλὸν Βασιλικὸν Μου αὐτόγραφον.

Ἐγράφη κατὰ τὸ 1277 ἔτος τῆς Ἐγείρας, περὶ τὰ τέλη τοῦ μηνὸς Ραμαζὰν (κατὰ μῆνα Φιβρουάριον, 1870).

διελεγχθότος ἀπὸ τῆς συγχροτήσεως τῆς προρρηθείσης μεγάλης Συνόδου, ἤδη δὲ καὶ τῶν κοινῶν Κανονισμῶν καὶ τῶν μνησθέντων πεντεκαίδεκ' ἄρθρων κεκυρωμένων, Βούλγαροί τινες τῶν τὰ πρῶτα φέρειν δοκούντων ἐν τῇ σπείρᾳ, ἀνενεχθέντες μὲν τῇ ὑψηλῇ Κυβερνήσει δι' ἱκετηρίας περὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ τῶν Βουλγάρων χωρισμοῦ ἀπὸ τοῦ Γραικικοῦ Πατριαρχείου (οὕτω γὰρ καλεῖν εἰώθασιν οἱ φυλετισταὶ τὸν καθ' ἡμᾶς ἁγιώτατον, Ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν θρόνον), οὐ μὴν εἰσακουσθέντες, ἀλλ' ἕτερα προτραπέντες αἰτήσασθ' αἰτήματα, ἅττ' ἂν ἐθέλωσι, περὶ τῆς κατ' αὐτοὺς Ἐκκλησιαστικῆς καὶ Ἐθνικῆς διοικήσεως, ἐπέδοσαν αὐτῇ (τῇ θ'. Ἰουνίου τοῦ ᾳωξά. ἔτους) ὀκτὼ προτάσεις, ἃς ἡ ὑψηλὴ καὶ φιλυπήκοος Κυβέρνησις οὐκ ὤκνησεν ἡμιεπισήμως συστήσασθαι τῇ κρίσει καὶ, εἰ ἐνί, τῇ ἀποδοχῇ καὶ ἐγκρίσει τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Ἡ δὲ Αὐτοῦ Παναγιότης, ὁ σεβασμιώτατος κὺρ Ἰωακεὶμ μετὰ καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἱερᾶς Συνόδου ἐξ ἑτοίμου ἀπεκρίναντο, τὸ ἀσυμβίβαστον ἀποδεικνύοντες πρὸς τοὺς ἱεροὺς Κανόνας καὶ τὰ καθεστῶτα τοῦ Πατριαρχείου. Ἡ μέν τοι Γ. Κυβέρνησις, ἔτος ὅλον ἀναμείνασα καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶς στασιαζόντων τὴν ὁρμὴν οὐ βίᾳ μετελθεῖν προθυμουμένη, ἀλλὰ μαλακωτέροις καὶ ἠπίοις τρόποις καθυφιέναι ῥέμα καὶ χαλινοῦν, προεκαλέσατο διαγγέλματι ὑπουργικῷ (τῇ κδ'. ἀπριλίου τοῦ ᾳωξβ'. ἔτους) τὴν σύστασιν Μικτῆς Ἐπιτροπῆς ἀπὸ Γραικῶν ὁμοῦ καὶ Βουλγάρων ἀνὰ πέντε, ἣ καὶ διετίαν που μᾶλα δυσχερῶς καὶ ἐν ἀντιφωνίᾳ συνεργασαμένη παρὰ τῇ Ὀθωμανικῇ Πύλῃ (οὐ γὰρ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, εἰς ἃ καὶ ἀντιβλέψαι τισὶ τούτων τῶν φυλετιστῶν δοκεῖ ἀπαίσιον), ἐξ ἀνάγκης προσήραξέ τε καὶ ἐναυάγησε κατὰ τῆς αἱρετικῆς ὑφάλου τοῦ πλήθους φυλετισμοῦ. Καὶ τηνικαῦτα δὲ τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅσα μὴ Βούλγαροι, ἀποχωροῦντες τοῦ ἀκάρπου τούτου συνεδρίου, ὑπέβαλον τῷ ὑψηλοτάτῳ ὑπουργῷ τὴν περὶ ὧν καὶ ὅπως εἰργάσαντο, καὶ ὧν τὰ Βουλγαρικὰ μέλη παρεμβεβλήκεσαν πρὸς τὴν νόμιμον εἰρήνευσιν ἀνυπερβλήτων προσκομμάτων ἔκθεσιν. Πάλιν οὖν αὖθις ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, τὴν Πατριαρχείαν διαδεξαμένου τοῦ παναγιωτάτου κὺρ Σωφρονίου, προτροπῇ μὲν τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως οὐκ ἄκουσα παιθομένη, οἴκτῳ δὲ μητρικῷ καμφθεῖσα ὑπὲρ τοσούτων προβάτων, τῷ τιμίῳ αἵματι τοῦ Θεανθρώπου ἐξηγορασμένων, ἀποιμάντων δὲ ἀποβουκολουμένων τε καὶ διαρπαζομένων πρὸς τοῦ παρατυχόντος, καὶ διὰ τοῦτο σπουδῇ ζεούσῃ τῆς ἐπι-

μελοῦς ἐρεύνης ἐπιλαβομένη τῶν ὀκτὼ τούτων Βουλγαρικῶν προτάσεων, καὶ ἐπὶ κοινοτέρᾳ διασκέψει περὶ τῶν αὐτῶν γενικὴν Συνέλευσιν προσκαλεσαμένη (τῇ κδ'. Φεβρουαρίου τοῦ ,ωξδ', σωτηρίου ἔτους), ἐκ δὲ τῶν αὐτῆς λογιωτέρων μελῶν ἐννεαμελῆ Διαφωτιστικὴν Ἐπιτροπὴν ἐκλεξαμένη, σαφέστερόν τε καὶ συστηματικώτερον φωράσουσαν τὰ ἀντικανονικὰ καὶ πλημμελῆ μετὰ τοῦ σαφηνίσαι τὰ εὔλογάτε καὶ δίκαια, καὶ μετὰ ἑπτὰ συνεδριάσεων συνδιασκέψεις τὴν προσήκουσαν ἀπάντησιν συνταξαμένη, οἵαν ἡ τῆς Συνελεύσεως πλειονότης ἐπιεικέστερον ὑφηγεῖτο, παρέπεμψεν αὐτὴν πρὸς τὴν ὑψηλὴν Κυβέρνησιν, δι' ἧς καὶ πᾶσαι αἱ Βουλγαρικαὶ προτάσεις πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν διεπέμποντο.

ιγ'.) Καί τοι γε οὐδ' ὁ τοσοῦτος ἀγὼν τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων καὶ τῶν Συνελεύσεων τερματιεῖν τὸ δρᾶμα τοῦτ' ἤμελλεν, οὐδ' ἐγγύς· οὕτω δὲ ὅλη διετία διήνυστο, καὶ, ἐπείπερ οὐ διέλειπον ἀνέδοτοι τὴν κατὰ τῆς Ἐκκλησίας ὑποτρέφοντες ἐπανάστασιν οἱ ὑπηρέται καὶ πράκτορες τοῦ Βουλγαρικοῦ φυλετισμοῦ, τούτων, ὡς εἰκάσαι, τῇ ἀπαραιτήτῳ καὶ δυσαπαλλάκτῳ φορτικότητι ἐνδιδοὺς αὖ πάλιν ὁ καὶ μάλ' ἀνειτικώτατος ὑπουργός, παρέπεμπεν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα (τῇ κς'. Ἀπριλίου τοῦ ,ωξς'. σωτηρίου ἔτους) ἑτέρας δὴ Βουλγαριστικὰς προτάσεις, ὁμοίως ταῖς προλαβούσαις, ἰδίας καὶ ταύτας πληθοφυλετικῆς καὶ στασιώδους, ἔργῳ βεβαιούσας ὅτι ἐπὶ ψώμμον κτίζει καὶ τὸν Αἰθίοπα λευκαίνει, εἴ τις ἀρέσκειν ἀνθρώποις ἐπιχειρεῖ, ἤτοι ἐν δευτέρῳ λόγῳ τὸ θρήσκευμα ποιούμενος, ἢ τὰ ἴδια καὶ ὑλικὰ ὑπεράνω πάντως δῆτα τῶν πνευματικῶν καὶ δημοσίων τιθέμενος, οἷοι ἀνομολογοῦνται οἱ πρωτουργοὶ τοῦ δράματος. Πλὴν ἀλλ' οὐδαμῶς διὰ τὴν τηλικαύτην ἰσχυρογνωμοσύνην ἀπεναρκήσασα ἢ ἀθυμήσασα ἡ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησία, ἀπέπατο ταῖς ὅλοις μὴ οὐ παλυπραγμονῆσαι καὶ περὶ αὐτῶν δὴ τῶν προτάσεων, καὶ τὰ εἰκότα συσκέψασθαι· ἀλλὰ τετληότι καὶ ἀξιακάκῳ νῷ ἀναλαβοῦσα τάξιν ἀπαθοῦς καὶ μάλα φιλοστόργου μητρός, οὐδὲν ὅ,τι μὴ πάθημα ὑπομενούσης, ἕως ἂν σωθῇ αὐτῇ τὸ τεκνίον, ἐκ καινῆς αὖθις τὴν γενικὴν ἐκάλει Συνέλευσιν, τὴν ἐκ λογάδων Κληρικῶν ὁμοῦ καὶ λαϊκῶν, ἢ ἐκ τῶν αὐτῆς εὐδοκιμούντων ἐμπειρίᾳ καὶ σπουδαιότητι μελῶν ἑξαμελῆ Ἐπιτροπὴν ἐξελέξατο, τὴν ἐκμελετήσουσαν καὶ σταθμησομένην τὴν τῶν προτάσεων τούτων δύναμιν. Ἡ οὖν Ἐπιτροπὴ οὐ μόνον τὰς προτάσεις ἀναλύσασα, ἀπεδείκνυ, ὡς εἰκὸς, κανονικῶς τε καὶ κοινωνικῶς ἀπαραδέκτους οὔσας, ἀλλὰ, τὸ ἀξιολογώτερον, ἴδιον σχεδίασμα παρεσκεύασε, ζητοῦσα λύσιν θεμιτὴν μὲν σὺν σωφροσύνῃ, ἐπιτηδείαν δὲ, εἰ δυνατὸν, μήτε τοῖς Βουλγάροις ἀπαρέσκειν, μήτε τοῖς ἄλλοις Ὀρθοδόξοις δόξαι διασπᾶν τὴν τοῦ θρόνου διοικητικὴν ἑνότητα.

ιδ'.) Ἤδη δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης πρὸς τῷ τέρματι, ὅσον οὐκ ἤδη, γεγονυίας οὗ ἐπετέτραπτο ἔργου καὶ φροντίσματος, ἐπὶ ἐνιαυτὸν, ὀλίγου δεῖν, αὐτὴν ἐνησχοληκότος, μάλιστα διὰ τὸ δυσκάμπτους ἔχον πρὸς τὸ θέλειν μεταπεθεσθαί τε καὶ ἀναδιδάσκεσθαι τὰ ὀρθὰ Βουλγαρογενὲς (ὡς γοῦν αὐτὸς αὑτὸν ὀνομάζει) ἔκτον μέλος (ἦν δὲ οὗτος ὁ Φιλιππουπόλεως Παναρέτος, πολλῶν χείρων τοῦ προκατόχου γενόμενος τὴν προαίρεσιν), ὑπεχωρεῖ μὲν τοῦ θρόνου ὁ προκάτοχος ἡμῶν παναγιώτατος κὺρ Σωφρόνιος, ἀνακαλούμεθα δὲ ἡμεῖς, ἐλέει τοῦ Κρείττονος, σὺν πολλῇ τῇ δειλίᾳ καὶ ἀθυμίᾳ, ὅπως δὲ δήποτε, καὶ δεύτερον ὑποδύντες τὸν ζυγὸν τοῦ Κυρίου, αὐτίκα πρώτιστον ἐποιησάμεθα μέλημα εἰς πέρας ἀγαγεῖν ὡς τάχιστα τὴν κανονικὴν καὶ καθ' ὅσον ἐφικτὸν ἑκατέροις οὐκ ἄχαριν τούτου δὴ τοῦ πολυκρότου Βουλγαρικοῦ καλουμένου ζητήματος λύσιν. Εἰς τοῦτο γὰρ πολλῶν ἡμᾶς καὶ μεγάλων ἐξοτρυνόντων καὶ κατεπειγόντων, μέγιστον ἔδοκει, ὃ καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ διαφερόντως ἀνιαρὸν καθειστήκει, τὸ τηλικοῦτο, φαμὲν, ἐπιδήμιον καὶ λοιμῶδες σκάνδαλον τῆς ἑνίων τῶν ἡμετέρων Βουλγαρικῶν τούτων τέκνων Ἐκκλησιαστικῆς ἀνταρσίας, ὃ καθ' ἡμέραν διαδιδόμενον ἐν τῷ ἀλλήλους ἀνερεθίζειν, καὶ τῷ χρόνῳ ταῖς ψυχαῖς ἐνιζάνον καὶ παγιούμενον, ταῖς δὲ νεωτέραις ἡλικίαις ἠρέμα καὶ κατὰ μικρὸν ὑπεισερπύζον καὶ συντρεφόμενον, πάνδημον ἠπείλει καὶ ἀνίατον ἀποθήσεσθαι νόσημα, σὺν τῷ ψυχικῷ ὀλέθρῳ καὶ τὸν ἀκρωτηριασμὸν ἐπάγον τοῦ ἑνιαίου καὶ συμπαγοῦς σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ταῦτα τοίνυν οὐκ ἐν παρέργῳ διανοούμενοί τε καὶ ἀναπεμπάζοντες, καὶ τὴν βαρεῖαν, ἣν ἀνειλήφαμεν, εὔθυναν ἐνώπιον αὐτοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν οὐ κατὰ πάροδον ἐνθυμούμενοί τε καὶ δεδιότες, καὶ μὲν δὴ καὶ τὸν ἄνωθεν μετὰ δακρύων ἐπικαλεσάμενοι φωτισμὸν, σπουδαιότερον ἀναθεωρῆσαι καθ' ἑαυτοὺς τὴν ὑπόθεσιν ὡρμήθημεν, ὅσον γ' ἐνῆν ἀπὸ τῶν ἄλλων μεριμνῶν τῆς Πατριαρχείας σχολάσαι, ἃ τῶν δὲ ἐν τῷ πρόσθεν παρηγμένων παντοίων ἐπὶ λύσει τῆς διαφορᾶς σχεδίων οὐδενὸς, ὡς ἔπος εἰπεῖν, ὀλιγώρως ἔσχομεν, εἴπως δὴ ῥᾷον τοῦ ἐπιδιωκομένου περιγενοίμεθα. Τούτων τοίνυν τ' ἄλλα τὰ πρότερα σαφῶς ἤδη

καταμεμαθηκότες, καί τοι πόρρω τῆς ὑπὲρ Βουλγάρων ἐπιεικείας καὶ συγκαταβάσεως ἐλάσαντα, ὅμως ἀνεπαρκῆ τοῖς στασιάζουσι καὶ ἀδόκιμα ἀποδεδειγμένα, ὅτι μὴ τοῖς ὅλοις αὐτοῖς ἐνεδίδου, καθὰ γοῦν ἡμᾶς ἐδίδασκεν ἥ τε ὑψηλὴ Κυβέρνησις καὶ τὰ πράγματα, τούτῳ μᾶλλον τῷ τῆς ἐξαμελοῦς Ἐπιτροπῆς σχεδιάσματι προσείχομεν καὶ συνεπεστήσαμεν τὴν διάνοιαν. Τὴν μὲν οὖν αὐτοῦ τῶν διατάξεων γενικότητα οὐκ ἀσυντελῆ τινα καθ' ὅλου τοῖς καθ' ἡμᾶς πράγμασι τάχα γενέσθαι δυναμένην σαφῶς ἐνεωρακότες, καὶ ἕνεκα γε τούτου ἐπαινέσαντες δεόντως τὸ πονηθέν, μεριχώτερον μέντοι μηδὲ τοῦτ' ἂν εὐδοκιμῆσαι, ἀποβληθῆναι δ' ἂν μᾶλλον ὑπειληφότες, ὡς ἀπὸ τῶν προλαβουσῶν εἰκάσαι παραχωρήσεων, παρ' ἀνθρώπων ἅπαν μονονοὺ τὸ ἐν ταῖς Συνόδοις ἑνὸν θεῖον καὶ ἱερὸν βεβηλῶσαι καὶ ἐξανθρωπίσαι γλιχομένων, καὶ θεωρίας τοῦ ὑπὲρ αἰῶνος ὑπεράνω θέσθαι τῶν πνευματικῶν πάντα βαλλόντων κινούντων τε καὶ φιλονεικούντων, ἑτέραν ἐξ ἀνάγκης τραπέσθαι ὁδὸν δεῖν ὠήθημεν· ἐδόκει γὰρ τῇ ἡμῶν Μετριότητι καὶ τῇ σὺν ἡμῖν ἱερωτάτῃ Συνόδῳ τῶν Μητροπολιτῶν, ἡμῶν αὐτῶν ἴδιον πυρασκευασαμένους σχέδιον, ἥκιστα μὲν ὑπερβαίνειν τολμῶν τὰ παναγῆ καὶ ἀδαμάντινα τῶν ἱερῶν κανόνων θριγκώματα, μετρίαν δέ τινα τὴν παραμείωσιν ἐνεισάγον ἐν ταῖς τοῦ θρόνου τούτου Πατριαρχικαῖς καὶ διοικητικαῖς προνομίαις ὑπὲρ τῶν ἀγαπητῶν ἐν Χριστῷ Βουλγάρων, ἰδιωτικώτερον αὐτὸ τοῖς κορυφαίοις ἀνακοινοῦσθαι τῶν ὑπουργῶν, καὶ τούτων ἀναμένειν τὴν ὡς τοὺς Βουλγαριστὰς διοχέτευσιν. Τοῦθ' ὃ δὴ καὶ γέγονεν ἤδη ἐν μηνὶ Ἰουνίῳ τοῦ παρεληλυθότος ἐνιαυτοῦ.

ιέ.) Οὕτω δὴ μετὰ χρηστοτέρων τῶν ἐλπίδων καὶ ἀμεριμνότερον ἡμῖν ἀπεκδεχομένοις τὴν παρὰ τοῦ ὑπουργείου ἔγκρισίν τε καὶ ὑποστήριξιν καὶ τὴν ὡς ἔνι μάλιστ' ἀπροφάσιστον τοιούτου σχεδίου παρὰ τῶν Βουλγάρων παραδοχήν, οὗ πέρα εἶσω τοῦ φραγμοῦ τῶν ἱερῶν κανόνων, εἶσω τῆς περιφερείας ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ Πατριαρχείου τε καὶ Κράτους καὶ τοῖς στασιάζουσιν ἀρέσκον οὐκ ἤδειμεν ἕτερον, ἐξάπινα τὸν παρεληλυθότα μῆνα τούτου δὴ τοῦ ἐπὶ δυσμὰς δρόμῳ ἐλαύνοντος ἔτους, ὑπουργικὸν διάγγελμα παρέπεμπέ τε καὶ συνίστα ἕτερα δύο σχέδια εἰς λύσιν τῆς διαφορᾶς, ἐντελλόμενον ἤτοι τούτων θάτερον ἀσπάσασθαι, ἢ τρόπον ἕτερον ἀποδεικνύναι, οὐχ ὅστις γε καὶ τοὺς Βουλγαριστὰς ἑλκύσει, καὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν παράδοσιν σὺν τῇ κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον ἀφυλετίστῳ ἑνότητι φυλάξει τε καὶ βεβαιώσει· ἀλλ' ἁπλῶς

τοιοῦτον, οἷον παρ' ἑκατέρων δοκιμασθῆναι καὶ ἐγκριθῆναι, ὥσπερ τῆς τῆς λύσεως ὀρθότητος οὐκ ἀπὸ τῆς τῶν Γραφῶν καὶ τῶν Συνόδων ἀπεκραχαράκτου ἀληθείας, ἀλλ' ἐκ θελήματος ἀνθρώπου, ἄλλο τ' ἄλλου καὶ γεηροῦ, κρεμαμένης.

Τὰ οὖν σχέδια ταῦτα ἐῴκει ἡμῖν, ἰδίᾳ τε καὶ ἐν κοινῷ σκοπουμένοις, πολὺ τὰ προλαβόντα πάντ' ἀπολελοιπέναι τὴν ἀντικανονικότητα, ἀπαρακαλύπτως μὲν καὶ ἀνακεκηρυγμένως διαγράφοντα καὶ καθορίζοντα τὴν κατὰ φυλὰς καὶ πλήθη ἀσεβῆ καὶ βέβηλον διχοστομίαν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, τοὺς δὲ ἀνυπερβάτους ὅρους τοῦ ἱερατεύειν καὶ ἐπισκοπεῖν συγχέοντα οὐ μόνον ἐν τῇ Πατριαρχικῇ περιφερείᾳ καὶ πάσαις τῶν ἀπανταχοῦ Ἐπισκοπῶν καὶ Μητροπόλεων, οὗ ἂν συναυλίζωνται Βούλγαροι, ἀλλ', ὃ ἀνύποιστον καὶ παραχωδέστατον. καὶ ἐν παντὶ οἴκῳ Χριστιανικῷ, ἐν ᾧ ἂν μέλος ἓν ἢ πλείω, ἀνὴρ ἢ γυνή, ἢ τῶν τις οἰκετῶν καὶ θεραπόντων, τύχῃ τὸ γένος ἔλκειν δοκῶν ἐκ Βουλγάρων· καὶ ἄρδην ἄρα καὶ προθέλυμν' ἀνατρέπειν ἐπειγόμενα πάντα τὸν τῆς Ἐκκλησίας διὰ πάντων τῶν αἰώνων ἀσφαλῆ καὶ μόνιμον Εὐαγγελικόν τε καὶ Συνοδικὸν διάκοσμον, μάλιστα τὸν ἠθικὸν καὶ διοικητικόν. Ἔνθεν τοι καθ' ἕκαστον ἄρθρον ἐπιμελῶς βασανισθέντων, καὶ τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ τῇ λοιπῇ Ἐκκλησιαστικῇ καὶ ἱερᾷ παραδόσει παρεξεταοθέντων καὶ ὡς οἷόν τ' ἀποχ ὠντως ἀνασκευασθέντων γνώμῃ τε καὶ κρίσει ἰδίᾳ καὶ κοινῇ παρὰ ἑκτάκτου ἱερᾶς Συνόδου, ἀπὸ τῶν ἐνδημούντων ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν καὶ τῶν ὁσιωτάτων Ἀρχιμανδριτῶν καὶ διδασκάλων συγκροτηθείσης, ἡ Μετριότης ἡμῶν ἀπέσταλκεν ἤδη τήν τε Ἀνασκευὴν καὶ τὴν προσήκουσαν Ἀπάντησιν τῷ ὑπουργῷ, οὐ τρόπον ἕτερον λύσεως (οὐδὲ γὰρ ἦν ἡμῖν ἐξευρεῖν ἔτι) συναποδεικνῦσα εὐθαρσῶς καὶ ῥήμασιν ἀνενδοιάστοις παρὰ τὴν συγκρότησιν ἁγίας Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἀπὸ πάσης τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, σώματος ἁγίου, πᾶσαν ἀξιοπιστίαν φέροντος ψήφου θεοκράντου καὶ ἀπαρατρέπτου, καὶ οὐχ ἧττον αἰδεσίμου καὶ τιμίου ἐσομένου τοῖς ἄρχουσιν ἡμῶν, ἢ καὶ σεβασμιωτάτου, καὶ διαφερούσης προσοχῆς ἀξίου, ἐὰν μὴ πᾶσι τοῖς ἑπονομάζουσιν ἑαυτοὺς **ἀντιπροσώπους τῶν Βουλγάρων**, ὧν ἡγοῦνται οἱ καθηρημένοι Ἐπίσκοποι, ἀλλὰ πάντως σύμπαντι τῷ ἐκ πατέρων εὐσεβοῦντι Βουλγαρικῷ λαῷ καὶ τοῖς εὖ φρονοῦσι πρωτοστάταις αὐτοῦ.

ιϛ.) Τοιαῦτα, σεβασμιώτατοι καὶ λίαν ἡμῖν ἐν Χριστῷ περιπόθητοι ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοί, τοιαῦτα, ὡς ἐν κεφαλαίῳ,

καὶ παραπλήσια τὰ κατὰ τὴν διαβόητον μοίρας τινὸς Βουλγαρογενοῦς ἢ Βουλγαροφώνου, (οὐ γὰρ τοῦ ὅλου οὐδὲ τοῦ πλείονος λαοῦ τῶν Βουλγάρων) ἐκφυλετιστικὴν καὶ ἀσύμφυλον καχεξίαν καὶ ἐπανάστασιν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας· καχεξίαν, ἐξ ἧς (ὃ μὴ γένοιτο), εἰ διαδιδοῖτο, κινδυνεύοιεν μετὰ βραχὺ αἱ Ἐκκλησίαι πᾶσαι τοῦ Χριστοῦ διασπασθῆναί τε καὶ ὑπ' ἀλλήλων σπαραχθῆναι τοῖς ὄνυξι τῶν γενεαλογιῶν καὶ μύθων, ὃ οὐδεμία ἴσχυσε ποιῆσαι τῶν προτοῦ αἱρέσεων, μηδ' ἰσχύσειεν εἰς τὸν αἰῶνα τῇ παντοδυνάμῳ χάριτι τοῦ συναγαγόντος τὰ ἐσκορπισμένα καὶ μίαν ποίμνην ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς ὑφηλίου συγκροτήσαντος. Ταῦτα δὲ δὴ, οὕτω τολμηθέντα καὶ ἀσεβηθέντα κατὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν μητρός τε καὶ τροφοῦ καὶ εὐεργέτιδος παρὰ ἠγαπημένων ἐν τῇ πίστει γεννημάτων, τῶν Βουλγάρων, πρὸς ἃ εἶχε λέγειν ἡ ἁγιωτάτη τῶν Φωτίων Ἐκκλησία, τὴν ἐν Κυρίῳ οὐκ ἀφρόνως καυχωμένη καύχησιν, τὰ ῥήματα τοῦ μακαρίου Παύλου· « εἰ ἄλλοις οὐκ εἰμὶ Ἀπόστολος, ἀλλά γε ὑμῖν εἰμι· ἐν γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ἐγὼ ὑμᾶς ἐγέννησα. » (Κορινθ. Α'. Θ'. 2. Δ'. 15) — Χόλος τοσοῦτος παρὰ Βουλγάρων εὐσεβῶν, χωρῶν μέχρι τοῦ ἐθέλειν ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ τεκτήνασθαι τὸ ὄνειδος καὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς ἑαυτῶν πνευματικῆς μητρὸς, διὰ δὲ τῆς ταπεινώσεως αὐτῆς ἐγεῖραι Βουλγαρεθνικὸν, φασὶν, Ἐκκλησιαστικὸν οἰκοδόμημα ἐπὶ σαθρῶν θεμελίων καὶ ἀπὸ ὕλης σαπρᾶς, τῆς συκοφαντίας, τῆς μισαδελφίας καὶ τῆς ἀγνωμοσύνης· ὀργὴ τοσαύτη καὶ οὕτως ἀμείλικτος μετὰ τοσαῦτα καὶ τηλικαῦτα παρὰ τῆς Ἐκκλησίας μειλίγματά τε καὶ θωπεύματα. Τοιαύτη ὥσπερ ζάλη τις καὶ φλεγμονὴ ἠθικὴ, ὠθοῦσα καὶ ἐκτραχηλίζουσά τινας Βουλγάρους κατὰ τοῦ πρανοῦς νέων φέρει καὶ ἀλλήλοις ἀνομοίων καὶ σχετλίων καὶ ἀντικανονικῶν προτάσεων καὶ αἰτημάτων καὶ εἰς ἀπέλασιν κανονικῶν καὶ Ἀποστολικῶν ποιμένων, ὥστ' ἀφυλάκτους γενομένους, εὐεπιβάτως λοιπὸν πᾶσι τοῖς ἀγρεύουσι ψυχὰς καταστῆναι. Τοιαῦτα, φαμὲν, σκυθρωπὰ καὶ τὸ ἐπίπαν ἀπαίσια σκιρτήματα λαοῦ εὐσεβεστάτου, μαθητοῦ τῆς Ἐκκλησίας ταύτης γενομένου, καὶ συγκοινωνήσαντος αὐτῇ τῆς δόξης καὶ τῆς ἀτιμίας, τοῦ πλούτου, καθάπερ καὶ τῆς ἀπορίας, τῶν στεφάνων καὶ τῶν ὀδυνῶν, καταλελύπηκε καὶ κατέδακεν ἡμῶν (πῶς δοκεῖς;) σφόδρα σφόδρα τῆς καρδίας, καὶ τὰ σπλάγχνα διέπειρεν. Οἰόμεθα δ' ὅτι καὶ τῆς ὑμετέρας ἐν Χριστῷ περισπουδάστου τε καὶ σεβασμίας κορυφῆς

οὐχ ἧττον ἀνιάσει τὰς θεοφιλεῖς ψυχὰς εἰκότως, τά γε κοινὰ τῶν τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν πάθήματα, τόσῳ δριμύτερα καὶ χλεπώτερα ἐνσκήψαντα, ὅσῳ ἐκ τῶν οἰκείων· « εἴτε γὰρ πάσχει (φησὶν) ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη. » (Κορινθ. Α'. ΙΒ'. 26.) Διὸ δὴ μᾶλλον καὶ τῇ ὑμετέρᾳ γεραρᾷ καὶ σεβασμίᾳ ἐν Κυρίῳ Ἀδελφότητι, καθὼς καὶ πᾶσι τοῖς λοιποῖς προέδροις τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἔθει παλαιῷ καὶ θεοφιλεστάτῳ κατακολουθοῦντες, τὰ γεγονότα περιληπτικῶς, ὅσον ἐξῆν, καὶ κεφαλαιωδῶς γνωρίσαι, νῦν ὀψὲ γοῦν, ἥδιστα ἐδικαιώσαμεν· ὥστε καὶ αὐτὴν, ἀγαθυνθεῖσαν Ἀποστολικῶς καὶ φιλαδέλφως, μηδαμῶς τὴν τάξιν λείπειν, ἣν οἱ πατέρες παρέδοσαν· ἀλλὰ πρόθυμον ἀναφανῆναι καὶ συναγωνιστὴν καὶ συναντιλήπτορα, ὅπου σύντριμμα λαοῦ καὶ ψυχῶν ἀπώλεια, νυνὶ μὲν γράμμασιν αὐτῆς ἀποκριτικοῖς παραμυθουμένην τὰ εἰκότα καὶ συνεπιῤῥωννῦσαν πόῤῥωθεν· ὅταν δὲ σὺν Θεῷ φωτίζοντι καὶ εὐδοκοῦντι (καὶ τῆς ἐφ' ἡμᾶς Αὐτοκρατορικῆς ἐπινευσάσης ἂν δηλονότι Κυβερνήσεως), συναγείρηται καὶ συγκροτῆται ἡ ἐφ' ἣν ἐξεκαλεσάμεθα τὸ ζήτημα ἁγιωτάτη τῆς καθόλου Ἐκκλησίας Σύνοδος, τηνικαῦτα καὶ Λύτὴν παρουσιάζουσαν καὶ συμπαρεστατοῦσαν. Ἀγαθοὶ μὲν γὰρ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα, καὶ πολλῷ πλέον οἱ πλείους, εἰς τὸ μεταδιδάξαι καὶ συνετίσαι τὸν ἡμαρτηκότα καὶ ἀκμὴν ἐξαμαρτάνοντα ἀδελφὸν, ἄλλως τε καὶ τῆς κατ' αὐτὸν Ἐκκλησίας οὐχὶ ἅπαξ οὔτε δὶς κατεφρονοῦντα καὶ παρακούοντα (Ματθ. ΙΗ'. 16 — 17). Οἴδαμεν δὲ τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως, τῆς περὶ τὸ δόγμα ὁμοίως καθάπερ καὶ τῆς περὶ τὴν πρακτικὴν ἀκριβείαν, τῶν δύο τούτων χαριτοβρύτων πηξίων τοῦ παναγίου Πνεύματος, οὐχ ἕνα τινὰ μόνον καθ' ἕκαστον, ἀλλὰ καὶ συλλήβδην πάντας τοὺς ἁπανταχοῦ Ἐπισκόπους καὶ ποιμένας παρὰ Κυρίου τεταγμένους διδασκάλους καὶ φύλακας, καὶ ὅσῳ περ τῶν ἄλλων καὶ εὐσεβῶν ὑπερέχουσι, τοσοῦτο νομοφυλακεῖν ὀφείλοντας ἰδίᾳ καὶ κοινῇ εἰς τὴν τῶν Ἐκκλησιῶν εὐστάθειαν καὶ τὴν τῶν ποιμνίων σωτηρίαν. Τοιγαροῦν ὑπτίαις ταῖν χεροῖν καὶ ἀναπεπταμένῃ τῇ καρδίᾳ καὶ τὰ παρὰ τῆς ὑμετέρας γερασμίας καὶ θεοφρουρήτου Κορυφῆς ἀπεκδεχόμενοι ἐπίκαιρα Γράμματα, ἐν ἀδελφικοῖς τοῖς χείλεσι καὶ ὁλοψύχως τὸν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν Λύτὴν πάλιν καὶ πάλιν κατασπαζόμεθα.

Ὁ δὲ τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας δομήτωρ καὶ τελειωτὴς καὶ κυβερνήτης Χριστὸς, ὁ ἀληθινὸς

Θεὸς ἡμῶν, ὁ πρῶτος καὶ μέγας καὶ αἰώνιος Ἀρχιερεύς, ὁ σάρ-γιον ἑαυτὸν ἐκούσιον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας καλλιερησάμενος, καὶ μόνος τοῦ παντὸς εἰρηνάρχης, αὐτὸς καὶ τοῖς τέκνοις τούτοις χαρίζοιτο καρδίαν σαρκίνην καὶ ὑ-ταεἰς ἀκοὴν πίστεως, τῆς ἐν τῇ πράξει καὶ τῇ θεωρίᾳ πατροπαραδότου πίστεως, καὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας μητρικῶν νου-θετημάτων, ἥτις ἐστὶ στύλος καὶ ἑδραίωμα τῆς ἀλη-θείας. Τῇ δὲ Ἐκκλησίᾳ πάσῃ δοίη πλάτυνσιν καὶ στηριγμὸν ἐν τῇ ἑνότητι τοῦ Πνεύματος καὶ ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης εἰς δόξαν Πατρὸς, Υἱοῦ καὶ ἁγίου Πνεύματος, τῆς μιᾶς ὑπεραρχίου Θεότητος καὶ Βασιλείας, παρ' ἧς καὶ τὰ ὑμέτερα σεβάσμια ἔτη κρείττω γίγνοιτο πάσης ἐπηρείας, καὶ ὄλβια καὶ πανευφρόσυνα, καὶ τοῖς ὑπ' αὐτῆς ποιμαινομένοις πᾶσι σωτήρια. Ἀμήν.

ϛωξή. Δεκεμβρίου ις'.

Τῆς ὑμετέρας λίαν ἡμῖν περισπουδάστου καὶ σεβασμίας Κορυφῆς

ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ ὅλως πρόθυμοι

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Βερροίας ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.
† Ὁ Φιλαδελφείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ.
† Ὁ Διδυμοτείχου ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Γάνου καὶ Χώρας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.
† Ὁ Κορυτσᾶς ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

---

2) Ἀπάντησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος Πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον.

† *Παναγιώτατε, θειότατε καὶ σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα κτλ. κτλ. κτλ.*

Μετὰ πόθου κομισάμενοι τὴν σεβαστὴν ἐγκύκλιον τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος σὺν τοῖς ἐπισυνημμένοις σχετικοῖς ἐγγράφοις, τὰ περὶ τὸ Βουλγαρικὸν λεγόμενον ζήτημα ἀφορῶσιν, ἀνέγνωμεν αὐτὰ μετ' ἐπιστασίας. Εἴδομεν δὲ μετὰ μεγίστης ψυ-χικῆς ἀλγηδόνος ὅσα εἰς πλάτος συνοδικῶς ἐκτίθενται ἡμῖν περὶ τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ζητήματος. Καὶ ἔστι μὲν ἀληθὲς ὅτι βαρυθυ-μεῖ πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, ὡς σῶμα ἓν ἀπο-

τελοῦσα, οὗ ἡ κεφαλὴ ὁ Χριστὸς, ἀλλ' ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἧς τῇ ἰδιαιτέρᾳ προνοίᾳ τε καὶ μερίμνῃ τὸ κατὰ τὴν Βουλγαρίαν Ὀρθόδοξον πλήρωμα ἀπὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ἐμπεπί-στευται, ὁμολογουμένως συναισθάνεται βαρύτερον τὸ ἄλγος, ἀτ' ἐξ ἀρχῆς διὰ τοῦ Εὐαγγελίου τὸ Βουλγαρικὸν ἔθνος γεννήσασα καὶ τῷ γάλακτι τῆς εὐσεβείας αὐτὸ ἐκθρέψασα. Ἀλλ' ἤδη, φεῦ! τὸ γεγονὸς τοῦτο παριδόντες οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ Βούλγαροι, λάβροι ἐπιτίθενται κατὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας καὶ προτάσεις ὀχληρὰς καὶ σκανδαλώδεις προβάλλονται καὶ ἐν μέρει προσβλη-τικάς, ἐν καιροῖς μάλιστα κρισίμοις, ἐν οἷς ὤφειλον μετὰ πλείο-νος σεβασμοῦ τὰς αἰτήσεις ποιεῖσθαι. Ἀλλὰ τοιαύτη φαίνεται πα-ντὸς σχεδὸν ἡ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων πορεία. Τὸ δὲ ἀλ-γεινὸν τῶν πειρασμῶν καὶ δοκιμασιῶν οὐδόλως ἐστὶν ἡμῖν ἀπρο-σδόκητον, κατὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν ἀδιάψευστον πρόρρησιν· « ἐν τῷ κόσμῳ, φησὶ, θλῖψιν ἕξετε· ἀλλὰ θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκη-κα τὸν κόσμον ». Ὅθεν καὶ πεποίθαμεν ὅτι ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ὡς μήτηρ φιλόστοργος, οὐ παύσεται φερομένη ἐπιει-κῶς καὶ μέσα ἐπιζητοῦσα πειστικὰ, δι' ὧν οἱ μὲν τοῖς ἀρχαίοις Συνοδικοῖς τῆς Ἐκκλησίας θεσμοῖς πιστῶς ἐμμένοντες ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ Βούλγαροι, ἔτι μᾶλλον ἐνισχυθῶσιν, οἱ δὲ τυχὸν ἀποπλα-νηθέντες τῆς εὐθείας ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν κατὰ φύσιν πορείαν, ἀφ' ἧς ἕνεκα διαφόρων γεηρῶν φρονημάτων καὶ εἰσηγήσεων ἐξέκλιναν, καὶ οὕτως εὐοδωθῇ τὸ ἔργον διὰ τῆς πρὸς ἀλλήλους ἀγάπης καὶ ὁμο-νοίας. Εἰδὲ μὴ, σύνοιδε πάντως καὶ ἡ Ὑμετέρα σεβασμιωτάτη ἡμῖν Παναγιότης, ὅτι τὰ σκάνδαλά εἰσιν ἐπήρειαι τοῦ ἀρχεκάκου καὶ μισο-κάλου τῶν ἀνθρώπων ἐχθροῦ, τοῦ πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τὴν ἁγίαν καὶ ἑνιαίαν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν ἀπὸ καταβολῆς αὐτὴν συνταράσσοντος. Ἐν τοιαύταις τοίνυν περιπτώσεσι καὶ πάντες οἱ τῆς μακαρίας μνήμης τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ πανευκλεῶς ἰθύναντες θεῖοι ποιμένες καὶ τῆς Ἐκκλησίας διδάσκαλοι, ἐπὶ τὸ αὐτὸ συνερχόμενοι, συμφώνως καὶ ὁμοφρόνως ἐκ ποδῶν ἐποιοῦντο πᾶσαν νέαν ἐπήρειαν, κανόνας τε ἱεροὺς ἐκθέμενοι, κατέλιπον ἡ-μῖν ὡς ἄλλους φάρους, ὑφ' ὧν φωτιζόμενον πηδαλιουχεῖται καὶ εὐπλοεῖ τὸ τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας θεότευκτον σκάφος. Τοιαῦ-τά τινα πάντως ἐν νῷ ἔχουσα καὶ ἡ Ὑμετέρα σεβασμιωτάτη Πα-ναγιότης, συνεκάλεσε Σύνοδον ἱεράν, καὶ συνδιασκεφθεῖσα, ἔκρινεν εὔλογον ἵνα θέσῃ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα ὑπ' ὄψιν γενικῆς Συνάδου, ἐξ ἁπασῶν τῶν ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν συγκροτηθησομέ-

νης, ἧς ἡ γνώμη καὶ ἡ ἀπόφανσις ἔσεται ὁ κράτιστος γνώμων περὶ τῆς ἐπιλύσεως τῶν τοιούτης φύσεως ζητημάτων, ὡς ἐχούσης γενικώτερον κῦρος. Τὴν γνώμην ταύτην καὶ ἡμεῖς ἐπιδοκιμάζομεν καὶ, τό γ' ἐφ' ἡμῖν, ὑπακούσομεν, ὅταν ἡ ὥρα σημάνῃ, ἂν ἐγκριθῇ καὶ ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως καὶ δοθῇ ἄδεια πρὸς τοῦτο. Εἴθε δὲ περιπλέον ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ διαφυλάττοι τὴν τε Ὑμετέραν Παναγιότητα καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν ἁγιωτάτην Σύνοδον εἰς πολλὰς ἐτῶν εὐδαίμονας περιόδους, πρὸς δόξαν τε καὶ εὐκλειαν τῆς ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας καὶ οἰκοδομὴν παντὸς τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος.

Ἐν Λευκωσίᾳ, τὴν 7 Ἰανουαρίου 1869.

Τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης καὶ πανσεβάστου μοι Παναγιότητος,
Ὁ ἐν Χριστῷ ταπεινὸς ἀδελφός
† Ὁ Κύπρου ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

---

3) Ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων.

† Παναγιώτατε καὶ σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα Κωνσταντινουπόλεως κύριε κύριε Γρηγόριε, καὶ ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος τῶν σεβασμιωτάτων ἁγίων Ἀρχιερέων, ἀπαξάπαντες λίαν ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφοὶ καὶ συλλειτουργοὶ τῆς ἡμῶν Μετριότητος, τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην καὶ περισπούδαστον ἡμῖν Παναγιότητα καὶ τὴν Ὑμετέραν σεβασμιωτάτην Πανιερότητα ἀδελφικῶς ἐν Κυρίῳ περιπτυσσόμενοι, ὁλοψύχως ἐν ἁγίῳ φιλήματι κατασπαζόμεθα καὶ ὑπερήδιστα προσαγορεύομεν.

Καὶ πρότερον μὲν οὐκ ἠγνοοῦμεν ἐκ πολλῶν πολλαχοῦ εἰρημένων τε καὶ γεγραμμένων τὰ πολυειδῆ καὶ πολύτροπα μηχανήματα, ἅπερ ὁ τῶν ζιζανίων σπορεὺς ἐξεῦρε κατὰ διαφόρους καιρούς, ἵνα ἀποσπάσῃ καὶ ἀποχωρίσῃ τὸ Ὀρθόδοξον τῶν Βουλγάρων ἔθνος ἐκ τῶν ἀγκαλῶν τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ μητρὸς καὶ τροφοῦ καὶ εὐεργέτιδος, τῆς μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἐπ' ἐσχάτων τὴν ἀπὸ ις'. δεκεμβρίου τοῦ παριππεύσαντος ἔτους σεβασμίαν καὶ περιπόθητον Συνοδικὴν καὶ ἀδελφικὴν τῆς Ὑμ. σεβασμιωτάτης Παναγιότητος ἐπιστολὴν μετὰ τῶν συνοδευσάντων αὐτὴν ἐγγράφων ἀσφαλῶς κομισάμενοι, καὶ μετὰ συντόνου τῆς προσοχῆς καὶ τῆς συννοίας μετὰ τῆς περὶ ἡμᾶς ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου ταύτην διεξελθόντες, ἠλγήσαμεν ἀληθῶς τὴν καρδίαν καὶ

ἐτάκημεν τὰ σπλάγχνα ἐπὶ τῷ ἀκούσματι τοῦ ὅλως ἀλλοκότου καὶ τερατώδους μηχανουργήματος, ὅπερ ὁ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους αἰώνιος ἀλάστωρ οὗτος καὶ ἐπίβουλος ἐμηχανήσατο καὶ πάλιν πρὸς τὸ διαῤῥῆξαι τὸν ἄνωθεν ὑφαντὸν χιτῶνα, καὶ διαταράξαι τὴν θεόδοτον εἰρήνην καὶ ἁρμονίαν τῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἣν ὁ οὐράνιος δομήτωρ καὶ ἱδρυτὴς ἔπηξεν ἐπὶ τῆς ἀκραδάντου καὶ ἀῤῥαγοῦς τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἑνότητος πέτρας, νῦν μὲν, ὡς μόνον ἀληθὲς γνώρισμα τῶν γνησίων αὐτοῦ μαθητῶν συνιστὰς τὴν ἀγάπην καὶ τὴν εἰρήνην, νῦν δὲ μετὰ πολλῆς τῆς συγκινήσεως δεόμενος τοῦ οὐρανίου αὐτοῦ Πατρὸς ὑπὲρ τῆς ἑνότητος καὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ἀπὸ περάτων ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης διεσπαρμένων ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν. « Πάτερ ἅγιε, τήρησον αὐτοὺς ἐν τῷ ὀνόματί σου, οὓς δέδωκάς μοι, ἵνα ὦσιν ἕν, καθὼς ἡμεῖς » (Ἰω. ιζ'. 11). Ναὶ ἠλγήσαμεν, ὦ σεβασμία καὶ περισπούδαστος ἡμῖν Κορυφὴ, ἠλγήσαμεν τὴν καρδίαν, καὶ ἐτάκημεν τὰ σπλάγχνα, καταμαθόντες, ὅτι ἐπ' ἐσχάτων (ὡς εἰ μὴ τάχ' ἤρκουν αἱ ἔναγχος τὴν Ὀρθόδοξον τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν διαταράξασαι καὶ ἔτι καὶ νῦν κατὰ τόπους αὐτὴν συνθλίβουσαι ἐπίῤῥοιαι τοῦ πονηροῦ) σάλος πάλιν μέγας καὶ φοβερὸς ὑπὸ ἀνέμου βιαίου, ἐκ τῆς Ὀρθοδόξου Βουλγαρίας πνεύσαντος, ἐξεγερθείς, ἐπαπειλεῖ καὶ πάλιν κατακλύσαι τὸ θεόσωστον τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας σκάφος. Ὦ! καὶ τίς ἂν μὴ ἀλγήσειεν ἀναλογιζόμενος ὅτι μικρά τις μοῖρα ἀνδρῶν σκολιῶν καὶ διεστραμμένα λαλούντων (οὐ γὰρ ὅλως οὐδ' ὁ πλείων λαὸς τῶν εὐσεβῶν Ὀρθοδόξων Βουλγάρων, ὅπερ οὐ μικρὸν ἡμᾶς παρεμυθήσατο), ἀνδρῶν σκανδαλυποιῶν καὶ λαοπλάνων, ὀργάνων τοῦ Σατανᾶ καὶ πιστῶν ὑπηρετῶν τοῦ σκότους, ἁπάσας μονονουχὶ τὰς ἐπαρχίας τῆς εὐσεβούσης Βουλγαρίας συνταράξαντες καὶ ξυγκυκήσαντες, μέχρι τούτου ἀπονοίας ἀφίκοντο, ὥστε ὅρια αἰώνια, ἃ οἱ πατέρες ἡμῶν ἔθεντο, μετᾶραι ἐπιχειρήσαντες, ἀγνώστους ἄχρι τοῦδε καὶ ἀνηκούστους φυλετικὰς καὶ ἐθνολογικὰς εἰσαγαγεῖν διακρίσεις καὶ φιλοτιμίας ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ οὔτε Ἰουδαῖος ἔνι, οὔτε Ἕλλην, οὔτε δοῦλος, οὔτε ἐλεύθερος, οὔτε ἄρσεν καὶ θῆλυ, ἀλλὰ πάντες εἷς ἐσμεν ἐν Χριστῷ, διασπῶντες οὕτω καὶ διαταράσσοντες τὴν ἐν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης ἑνότητα τοῦ Πνεύματος, ἀντευαγγελικὰς Ἐκκλησίας καινοτομοῦντες, ἀντικανονικὰ δικαιώματα προβαλλόμενοι, ἀνηκούστων προνομιῶν ἀντιποιούμενοι, καὶ μυρίοις ἄλλοις σατανικοῖς τρόποις ἅπαν τὸ

θεοστήρικτον ἔθνος τῶν Ὀρθοδόξων Βουλγάρων καταῤῥάσσοντες, καὶ τὰς τούτου ἁπαλὰς καὶ ἁπλοϊκὰς καρδίας παραπλάττειν νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν ἀγωνιζόμενοι; Τίς ἂν μὴ πλήττειν, φαμὲν, διὰ μέσων τῶν σπλάγχνων, βλέπων γνήσια Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τέκνα, τὰ σωτηριώδη νάματα τῆς πίστεως καὶ εὐσεβείας ἐξ αὐτῆς ἀρυσάμενα, καὶ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου ὑπ' αὐτῆς γεννηθέντα, μετὰ τοσαύτης αὐθαδείας καὶ θράσους κατὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν μητρὸς καὶ τροφοῦ εὐεργέτιδος κατεξανιστάμενα, καὶ ἀμύθητα κατ' αὐτῆς ἀσεβήματα ἀσεβοῦντα, καὶ ταῦτα κατὰ μητρὸς, τοσοῦτο φίλτρον αὐτοῖς ἐπιδεικνυμένης, μετὰ τοσαύτης στοργῆς καὶ μειλιχίας τὰ νεανιεύματα αὐτῶν ἀνεχομένης, μετὰ τοσαύτης πραότητος καὶ ἐπιεικείας τὰ ἀσθενήματα αὐτῶν βαστα ζούσης, καὶ τοσαύτας ὑπὲρ αὐτῶν θυσίας ὁσημέραι ποιουμένης. Ὦ! οὐκ ἦν ἄρα, ὡς ἔοικε, κόρος τῷ πονηρῷ τῶν κακῶν, οὐδὲ τῶν ἐφευρημάτων καὶ μηχανημάτων πέρας, ἃ κατὰ τῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐξ ἀρχῆς ἀνακινεῖν ἐμελέτησε.

Τοιγάρτοι διὰ τῆς παρούσης ἡμῶν Συνοδικῆς Ἐπιστολῆς τὴν βαθεῖαν ἡμῶν ταύτην λύπην καὶ τὸ ἄλγος ἐπὶ τοῖς ἐν τῷ ἀγρῷ τοῦ Κυρίου, ὡς μὴ ὤφελεν, ἀναφυεῖσι ζιζανίοις ἐκφράζοντες (εἴτε γὰρ πάσχει ἓν μέλος, συμπάσχει πάντα τὰ μέλη· εἴτε δοξάζεται ἓν μέλος, συγχαίρει πάντα τὰ μέλη, κατὰ τὸν θεῖον Ἀπόστολον), διαβεβαιούμεθα, κατὰ χρέος ἱερόν τε καὶ ἀπαραίτητον, τὴν Ὑμετέραν γεραρὰν καὶ θεοφρούρητον Παναγιότητα, ὅτι οὐ μόνον τὴν πατρώαν τάξιν, ἣν ἡμᾶς οἱ πρόγονοι, δι' ὧν ἔπραξαν, κατέχειν παρεδώκασιν, οὐ λείψομεν, ἀλλὰ ὁμόθυμοι συναγωνισταὶ καὶ συναντιλήπτορες ἐπὶ τῇ προῤῥίζῳ ἐκκοπῇ τῶν πάντως κατὰ θείαν συγχώρησιν ἐν μέσῳ τῷ τῆς Ἐκκλησίας ληΐῳ ἀναφυέντων ζιζανίων γενησόμεθα. Ἐὰν δὲ, σὺν Θεῷ ἀρωγῷ καὶ φωτίζοντι, συγκροτηθῇ καὶ συναγερθῇ ἡ ἁγιωτάτη τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Σύνοδος, ἐφ' ἣν σοφῶς τε ἅμα καὶ συνετῶς ἡ μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία ἐξεκαλέσατο τὴν τελείαν λύσιν τοῦ ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς ἐνστάντος πολυπλόκου ζητήματος, τότε δὴ καὶ πολλῇ σπουδῇ καὶ προθυμίᾳ, εἴτε αὐτοπροσώπως ἢ διὰ τῶν ποτηρητῶν συμπαραστατήσομεν, καὶ πάντως τὸ κατὰ δύναμιν συντελέσομεν, ὡς ἂν ἀπὸ κοινοῦ τὴν ἀρτιφανῆ τῶν φυλετικῶν διακρίσεων καὶ τῶν ἐθνολογικῶν φιλοτιμιῶν ὑφερπύσασαν ἕξιν ἐκ μέσου τῆς Ἐκκλησίας ποιησώμεθα. Εἰ γὰρ αὕτη διαιδοῖτο, κινδυνεύουσι πάντως κατὰ βραχὺ πᾶσαι αἱ τοῦ Χριστοῦ

Ἐκκλησίαι διασπασθῆναι καὶ ὑπ' ἀλλήλων σπαραχθῆναι τοιούτοις τῶν γενεαλογιῶν καὶ μύθων, ὧ οὐδεμία ἴσχυσε ποιῆσαι τῶν μέχρι τοῦδε αἱρέσεων. Πεποίθαμεν δὲ ὅτι ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης καὶ τῆς ἀγάπης, ὁ δοὺς ἑαυτὸν ἀντίλυτρον ὑπὲρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας, ὁ ἐν τῷ μέσῳ τῶν εἰς τὸ ὄνομα αὐτοῦ συνηγμένων ἀείποτε διὰ τῆς χάριτος καὶ ἐπιπνοίας τοῦ παναγίου καὶ τελεταρχικοῦ αὐτοῦ Πνεύματος ὢν καὶ παριστάμενος, ἐκκόψει ὁσονούπω ἀνεπιβλαβῶς τὰς πονηρὰς παραφυάδας τοῦ ἐν τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ ἀναφυέντος κακοῦ, καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Ὑμ. λίαν ἡμῖν περισπουδάστου καὶ σεβασμιωτάτης Παναγιότητος ἀποστήσει τὸ ποτήριον τῆς θλίψεως καὶ τῆς πικρίας, ἐκ δὲ τῆς κεφαλῆς τῆς κατ' Αὐτὴν ἁγιωτάτης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας περιελεῖ τὸν ἀκάνθινον στέφανον τῶν ἀδιαλείπτων παθημάτων, ὃν τέκνα ἐν Κυρίῳ φίλτατα καὶ ἀγαπητὰ, γνήσια γεννήματα τῶν πνευματικῶν αὐτῆς ὠδίνων, ἐπέθηκαν.

Καὶ ταῦτα μὲν ἐν ἀδελφικῇ ἀγάπῃ ἀποκριτικῶς πρὸς τὴν Συνοδικὴν τῆς Ὑμ. σεβασμιωτάτης Παναγιότητος ἀδελφικὴν ἐπιστολὴν, κατασπαζόμενοι δὲ καὶ αὖθις ὅλῃ ψυχῇ καὶ καρδίᾳ Αὐτήν τε καὶ τὴν περὶ Αὐτὴν ἁγίαν καὶ ἱερὰν Σύνοδον, ἐξαιτούμεθα τὰ πολύευκτα ἡμῖν Αὐτῆς ἔτη ὅ,τι πλεῖστα καὶ πανευφρόσυνα.

Ἐν τῇ ἁγίᾳ πόλει Ἱερουσαλὴμ, ᾳωξθ'. Ἰανουαρίου κδ'.

Τῆς Ὑμ. σεβασμιωτάτης Παναγιότητος ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ ὅλως πρόθυμοι.

† Ὁ Ἱεροσολύμων ΚΥΡΙΛΛΟΣ.

† Ὁ Γάζης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ. † Ὁ Λύδδης ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Νεαπόλεως ΙΩΑΣΑΦ. † Ὁ Σεβαστείας ΝΙΚΗΦΟΡΟΣ.
† Ὁ Φιλαδελφείας ΙΩΑΣΑΦ. † Ὁ Ἰορδάνου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

---

4) Ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας.

Παναγιώτατε, θειότατε καὶ σεβασμιώτατε Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα κτ.λ. κτ.λ. κτ.λ.

Τὴν συνοδικὴν Ὑμῶν περισπούδαστον ἐπιστολὴν, τὴν ὑφ' ἡμερομηνίαν ις'. τοῦ λήξαντος μηνὸς καὶ ἔτους ἐκδεδομένην καὶ περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος διεξοδικῶς διαλαμβάνουσαν ἀσπασίως κομισάμενοι, διεξήλθομεν μετ' ἰδιαζούσης ἐπιστασίας, ἐμβριθῶς πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἐκμελετήσαντες ἐπανειλημμένως, ὡς καὶ

τὰ ἐπισυνημμένα ἐν ἰδίοις φυλλαδίοις πρακτικὰ, καὶ ἔγνωμεν σύμπαντα τὰ εἰς δεῦρο περὶ τοῦ σοβαροῦ καὶ σπουδαίου τούτου ζητήματος ἐνεργηθέντα τε καὶ πραχθέντα. Διὸ καὶ εἰς ἀπάντησιν τῶν προαγόμενοι περὶ τῆς οὐσιώδους σοβαρᾶς ταύτης ὑποθέσεως, δηλοποιοῦμεν ὅτι καὶ πρότερον μὲν ἀπό τε τῶν ἐφημερίδων καὶ τῆς κοινῆς φήμης ἀκούοντες καὶ πληροφορούμενοι τὰ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συμβαίνοντα περὶ τοῦ σκανδαλιώδους προκειμένου Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ἠθυμοῦμεν κατὰ ψυχὴν, καὶ ἐλυπούμεθα σφόδρα, καίτοι ἀμυδρά τις ἐλπὶς συμβιβασμοῦ παρεμυθεῖτο ἡμᾶς· ἤδη ὅμως, ὁρῶντες ὅτι, ἀντὶ τοῦ ἐλπιζομένου συμβιβασμοῦ, τὸ ζήτημα ἐξαρθὲν καὶ ἀπὸ κακῆς εἰς χείρονα περιελθὸν κατάστασιν, κρίμασιν οἷς οἶδε μόνος ὁ τὰ κρύφια εἰδὼς παντογνώστης Θεὸς, ἐπλήγημεν ἀληθῶς μέσην καρδίαν καὶ συναλγοῦμεν τῇ Ὑμετέρᾳ περιλύπῳ ψυχῇ, μᾶλλον δὲ, τῇ πασχούσῃ κοινῇ ἡμῶν μητρὶ ἁγίᾳ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ, ἧς μέλη πάντες ἐσμὲν καὶ κοινωνοὶ τῆς χαρᾶς καὶ τῆς θλίψεως αὐτῆς. Οὕτω δὲ τοῦ πράγματος ἤδη ἐχοντος, ἡμεῖς, οἱ θεόθεν τεταγμένοι ὑπερασπισταὶ τῶν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἱερῶν θεσμῶν καὶ κανόνων, ὀφείλομεν πάντοτε καὶ ἐν πᾶσι προστατεύειν παντὶ σθένει τὴν ἀπαράβατον αὐτῶν τήρησιν, ἵνα, ὅπως ἡμεῖς αὐτοὺς διαδοχικῶς παρελάβομεν, οὕτως αὐτοὺς παραλείψωμεν καὶ τοῖς μεθ' ἡμᾶς ἀθίκτους καὶ ἀπαραμειώτους τὸ σύνολον.

Οἷα δὲ καὶ ἡλίκα ἐν τῇ ἐσχατιᾷ καὶ ἡμεῖς ὑποφέρομεν ὑπὸ τῆς προσηλυτομανίας τῶν ἑσπερίων τῆς Ἐκκλησίας ἐχθρῶν, τῶν δικην χειμάρρων ὁσημέραι πλημμυρούντων τὰ Συριακὰ κλίματα καὶ μηδὲν παραλειπόντων μέσον, θεμιτὸν ἢ ἀθέμιτον, πρὸς ἐξαπάτην τῶν ἁπλουστέρων καὶ ἀποπλάνησιν καὶ αὐτῶν δὴ τῶν ἐκλεκτῶν, μακρὸν εἴη ἐξιστορεῖν. Ἀλλ' οὐ παρὰ τοῦτο δέον ἀποθαρρύνεσθαι, μᾶλλον δὲ ἐν τοῖς μεγίστοις κινδύνοις μείζονα δεῖ ἀναδεικνύειν τὴν γενναιότητα, εὐελπιζόμενοι εἰς τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν, ὅτι « ἡ τοῦ Θεοῦ δύναμις ἐν ἀσθενείᾳ τελειοῦται » διὰ τῆς πίστεως.

Διὰ ταῦτ' ἄρα, ἐπειδὴ καὶ τὸ προκείμενον πολυβάσανον ζήτημα, μ' ὅλας τὰς εἰς δεῦρο προσπαθείας, ἀντὶ τοῦ ἐξομαλυνθῆναι, περιπλέκεται δεινότερον, ἐπαινοῦμεν προηγουμένως τὸν ἄξιον στόν ζῆλον καὶ τὴν ἐναγώνιον μέριμναν, δι' ὧν ἡ Ὑμετέρα προνοητικὴ θεοσέπεια Κορυφὴ προσεπάθησε πολυτρόπως πρὸς συμβιβασμὸν αὐτοῦ, ἐντὸς τοῦ καθήκοντος, συνῳδὰ τοῖς ἱεροῖς κανόσι τῆς Ἐκκλησίας, ἐν πνεύματι πραότητος, οὕτως, ὥστε καὶ τὸ ζήτημα ἐξομαλυνθῆναι καὶ τὸ κῦρος τῶν θείων κανόνων διαμεῖναι ἀνέπαφον, καὶ τὴν ἀξιοπρέπειαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἀλώβητον· ἰδίως δὲ ἐπιδοκιμάζομεν καθ' ὅλα τὴν Ὑμετέραν ἀπάντησιν εἰς τὸν ὑψηλὸν τ ε σ κ ε ρ ὲ ν, οὖσαν ἀληθῶς ἀπαύγασμα σοφωτάτης καὶ εὐσεβούσης διανοίας, ἐφ' ᾧ καὶ εἰκάζομεν ὅτι λήψεται πάντως τὸ σκοπούμενον ἀποτέλεσμα. Ἐὰν ὅμως, παρὰ πᾶσαν ἐλπίδα, ἀποτύχῃ τοῦ τοιούτου, ἀπόλυτος ἀπαιτήσει ἀνάγκη συγκλέσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἐν ᾗ προθύμως τότε συντελέσομεν, τόγ' ἐφ' ἡμῖν, προσκληθέντες συμπαρεδρεῦσαι, ἐὰν μὴ αὐτοπροσώπως, διὰ τὰς περιστάσεις, καὶ μᾶλλον διὰ τὸ προβεβηκέναι τῆς ἡλικίας, τοὐλάχιστον δι' ἀντιπροσώπου, ὅπως ἤθελεν ἀπαιτήσει ἡ χρεία.

Συνελόντι δὲ φάναι, ἀπ' ἄρτι ἀποφαινόμεθα ὅτι τὰ τῆς Ἐκκλησίας δίκαια καὶ ἀρχαιοπαράδοτα προνόμια καὶ ἅπαντας τοὺς κανόνας τῶν θεοπνεύστων Ἀποστόλων καὶ συμπασῶν τῶν ἱερῶν Συνόδων, Οἰκουμενικῶν τε καὶ τοπικῶν, καθὼς καὶ τῶν κατὰ μέρος ἁγ. πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, οὔτε ἀνεχόμεθα, οὔτε ἀνεξόμεθα οὐδέποτε τὸ παράπαν ἀθετῆσαι, ἢ κἂν μίαν κεραίαν αὐτῶν παρασαλεῦσαι, ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, κἂν εἴτι καὶ γένοιτο· ἀρκούσας γὰρ ἡ Ἐκκλησία ἐποιήσατο τὰς πραγχωρήσεις πρὸς τὰς αἰτήσεις τῶν Ὀρθοδόξων Βουλγάρων καὶ ὑπὲρ πολὺ ἐχρήσατο τῇ συγκαταβάσει, αἷς οὗτοι ἐὰν μὴ ἀρκεσθῶσι, πᾶσα περαιτέρω ἀπαίτησις αὐτῶν καὶ παραχώρησις ὕβρις ἀντικρυς λογισθήσεται καὶ παραίτιος ἀνεπανορθώτων συγχύσεων καὶ ταραχῶν εἰς τὴν ἁρμονίαν τῆς καθόλου Ἐκκλησίας γενήσεται, ἧς τὴν ἐν καλῇ καταστάσει τάξιν καὶ εὐρυθμίαν ἡμεῖς, οἱ θεόθεν τεταγμένοι ποιμένες, ὀφείλομεν διὰ παντὸς τρόπου τηρεῖν καὶ φυλάττειν, καὶ μήτε ἡμῖν αὐτοῖς ἐξὸν, μήτε ἑτέροις ἐπιτρέπειν καινοτομεῖν ἢ παραδιάζειν ἢ μετακινεῖν τι τῶν καθεστώτων καὶ καλῶς κειμένων, ἵνα μὴ κοινωνοὶ λάθωμεν καὶ ἡμεῖς γενέσθαι τοῖς τὰ κάκιστα ἁμαρτάνουσιν.

Ταῦτα συνοπτικῶς, τό γε νῦν ἔχον, εἰς ἀπάντησιν τῆς Συνοδικῆς Ὑμῶν ἐπιστολῆς· τὰ δὲ θεοσυντήρητα ἔτη τῆς ἀπειροσεβάστου ἡμῖν φιλαδέλφου Παναγιότητος εἶεν ὅ,τι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ σωτηριωδέστατα.

Ἐν Βηρυτῷ, τῇ 31 Ἰανουαρίου, 1869.

Τῆς σεβασμιωτάτης ἡμῖν Αὐτῆς Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου

Ἐν Χριστῷ λίαν ἀγαπητοὶ ἀδελφοὶ καὶ ὅλοι πρόθυμοι.

† Ὁ Ἀντιοχείας ΙΕΡΟΘΕΟΣ.

† (Ἀραβιστί).
† Ὁ Σελευκείας ΜΕΘΟΔΙΟΣ.
† Ὁ Λαοδικείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.
† Ὁ Ἀρκαδίας ΧΡΥΣΑΝΘΟΣ.
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ΙΕΡΟΘΕΟΣ.

---

5) Ἀπάντησις τῆς ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἑλλάδος.

Τῷ παναγιωτάτῳ καὶ θειοτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ κυρίῳ Γρηγορίῳ καὶ τῇ περὶ Αὐτὸν ἁγιωτάτῃ Συνόδῳ ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τὸν ἐν Χριστῷ τῷ Θεῷ ἀδελφικὸν ἀπονέμει ἀσπασμόν.

Τὰ ἀπὸ τῆς δεκάτης δεκεμβρίου μηνὸς καὶ ἔτους ἀπελθόντος γράμματα τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγιωτάτης Συνόδου ὑπτίαις χερσὶν ἐκομίσατο ἡ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, καὶ μετ' ἐπιστασίας διεξελθοῦσα πάντα ταῦτα, λύπην ἄφατον ἐλυπήθη ἐπὶ ταῖς τῶν ἐν Χριστῷ περισπουδάστων ἡμῖν τέκνων Βουλγάρων ἀξιώσεσιν, αἵτινες, διὰ τὸ ἀπολελυμένον αὐτῶν καὶ ἀόριστον, οὐ μόνον πάσῃ Ἐκκλησιαστικῇ νομοθεσίᾳ ἀντίκεινται, ἀλλὰ καὶ πάσης πρακτικῆς σημασίας καὶ ἐφαρμογῆς στεροῦνται, κατημαρτυρούμεναι τοὐντεῦθεν ὅτι εἰσὶν ἀπύρροια πλάνης τινὸς μᾶλλον, ἢ ἀπαύγασμα Χριστιανικῆς συνειδήσεως καὶ ἀνάγκης!

Πλὴν ἀλλ' οὐχ ἧττον κατέθλιψεν ἡμῶν τὴν καρδίαν καὶ ἡ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν τούτων ἐκδηλουμένη διαγωγὴ πρὸς τὴν γεραρὰν ἰδίως ἐκείνην Ἐκκλησίαν, ἀφ' ἧς τὴν πρώτην αὐτῶν πνευματικὴν τροφὴν ἐθήλασαν καὶ παρ' ἧς ἀμέσως τὸ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ σωτήριον Εὐαγγέλιον ἐδέξαντο καὶ πάντα τὰ συμφυῆ καὶ συμπαρομαρτοῦντα αὐτῷ πλεονεκτήματα καὶ εὐεργετήματα συμπαρέλαβον.

Οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἡ οὐχὶ μόνον διὰ τὰς Ἐκκλησιαστικὰς αὐτῶν διακονίας, ἐν αἷς δίκαιον χρῆσθαι τῇ ἐθνικῇ αὐτῶν γλώσσῃ, καθόλου ἐκδηλουμένη ὑπὸ τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἡμῶν τούτων πέχθεια πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἐν ᾗ ὁ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τῶν αὐτοῦ Ἀποστόλων ἐγράφη καὶ ἐκηρύχθη σωτήριος λόγος· ἐν ᾗ ἐδίδαξαν καὶ συνέγραψαν οἱ σοφώτατοι καὶ ἁγιώτατοι τῆς Ἐκκλησίας πατέρες· ἐν ᾗ ὡς ἐν ἀκενώτῳ θησαυρῷ, ἀπεταμιεύθησαν αἱ τῆς πίστεως εἰς σωτηρίαν

ἀλήθειαι, καὶ αὐτὴ αὕτη, λέγομεν, ἡ διάθεσις αὐτῶν παρεπίκρανεν ἡμῶν τὴν καρδίαν, πεπεισμένων ὄντων, ὅτι οὐκ οἴδασιν οἱ ἐν Χριστῷ ἡμῶν οὗτοι περισπούδαστοι ἀδελφοὶ καὶ τέκνα, οἷον τῆς ἰδίας αὐτῶν ἀναπτύξεως ἐλατήριον ἀποβάλλουσι, τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν γλωσσῶν ἀποδιοπομπούμενοι.

Σὺν πᾶσι δὲ τούτοις, καὶ ἡ τῶν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν ἡμῶν τούτων ἀντευαγγελικὴ τάσις πρὸς φυλετικὴν διάκρισιν εἰς διάσχισιν τοῦ ΕΝΟΣ Ὀρθοδόξου πληρώματος, ἀντιστρατευομένη εἰς τὸ ἀληθὲς πνεῦμα τῆς Ἐκκλησίας, ἐν ᾗ οὐκ ἔστιν Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην, ἀλλ' ἡμεῖς πάντες ΕΝ σῶμα Χριστοῦ ἐσμεν ἀναπόσπαστον καὶ ἀδιαχώριστον, ἔπεισαν ἡμᾶς ὅτι πολλὰ καὶ ὀλέθρια, ὡς μὴ ὤφελεν, ἐν μέσῳ τῶν περιλειπομένων ἡμῖν ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν τούτων ὑπ' ἐχθρῶν ἐσπάρησαν ζιζάνια, τοσοῦτον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ πνεύματος τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀδελφότητος τῆς ἁγίας μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας ἀποπλανήσαντα!

Πάντων οὖν τούτων ἕνεκα καὶ ἡ ὑμετέρα θειοτάτη Παναγιότης μετὰ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγιωτάτης Συνόδου, ἐμφορουμένη ὑπὸ τοῦ παναρχαίου τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας πνεύματος, καὶ ἐλαυνομένη ὑπὸ τοῦ συναισθήματος τῆς παλαιᾶς πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τούτους στοργῆς καὶ Εὐαγγελικῆς ἀγάπης, πάνυ ὀρθῶς τε καὶ συνετῶς ἀπεφήνατο ὅτι, μετὰ τὰς γενομένας αὐτοῖς ἤδη φιλαδέλφους παραχωρήσεις, ὡς τοῦ ζητήματος ὄντος καθαρῶς Ἐκκλησιαστικοῦ, Ἐκκλησιαστικῶς δέον ἐστὶ καὶ λυθῆναι. Οὐδὲν ἄρα κανονικῶς δύναται δοθῆναι ἢ παραχωρηθῆναι τοῖς Ὀρθοδόξοις, Βουλγάροις, δίχα ἀποφάσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας.

Κατὰ καθῆκον δ' οὖν μέγιστον καὶ ἡ τῆς γεραρᾶς Ἑλλάδος Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία, εἴπατε, Θεοῦ εὐδοκίᾳ συγκροτηθῇ αὖθις μετὰ τοσούτους αἰῶνας Σύνοδος Οἰκουμενικὴ ἐκ τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀσμένως ἀσπάζεται καὶ τὴν γνώμην καὶ τὴν πλῆσιν τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος, ἵνα, παρουσιάσασα αὐτῇ καὶ αὕτη, συντελέσῃ, κατὰ τὸ αὐτῇ ἐνόν, εἰς τὴν τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος ἀδελφικὴν ἑνότητα, κατὰ τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, οὓς μετὰ πάντων τῶν πιστῶν τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος ἀπαρασαλεύτους τηρεῖ καὶ φυλάσσει, ὡς τὴν βεβαιοτέραν ἄγκυραν, ἣν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐγκατέλιπον εἰς σωτηρίαν.

Κατεπαυομένη δὲ τοῦ λόγου ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας

τῆς Ἑλλάδος, οὐ παύεται νυκτὸς καὶ ἡμέρας δεομένη ἵνα ὁ Θεὸς τῆς εἰρήνης δώῃ πᾶσι σύνεσιν καὶ γνῶσιν Εὐαγγελικὴν εἰς τὰ χεῖαν καὶ φιλάδελφον λύσιν τοῦ ἤδη τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν συνταράσσοντος ζητήματος καὶ ἐπικαλουμένη τὸν Κύριον τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς, ὅπως ἐνισχύῃ καὶ χαρίζηται τῇ τε Ὑμετέρᾳ θειοτάτῃ Παναγιότητι καὶ τῇ περὶ Αὐτὴν ἁγίᾳ Συνόδῳ ἔτη πλεῖστα καὶ κατάθυμα καὶ διατελεῖ κτλ.

Ἐν Ἀθήναις, τῇ 7 ἀπριλίου 1869.

(Ἕπονται αἱ ὑπογραφαί).

6) Ἀπάντησις τῆς Ῥωσσικῆς Συνόδου.

Πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην Γρηγόριον τὸν ς΄. τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφὸν καὶ συλλειτουργὸν αὐτῆς, καὶ πρὸς ἅπασαν τὴν περὶ Αὐτὸν ἱερὰν Σύνοδον, ἡ ἁγιωτάτη Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν τὸν ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἡμῶν ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Ἡ μεγάλη Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως διέρχεται καιροὺς δυσχερεῖς. Αἱ διαφωνίαι καὶ ταραχαί, ἃς ἐγέννησεν ἀπὸ τινων ἤδη ἐτῶν τὸ λεγόμενον Ἑλληνοβουλγαρικὸν θρησκευτικὸν ζήτημα, ὁτὲ μὲν κατευναζόμενον,, ὁτὲ δὲ πάλιν ἐπιῤῥωνύμενον, φαίνονται περιελθοῦσαι εἰς τὸ ἀπόγαιον σημεῖαν αὐτῶν. Διαδοθεῖσαι ὑπὸ τῶν πολυαρίθμων ὀργάνων τοῦ τύπου αἱ διαφωνίαι αὗται, περιῆλθον, κατὰ φυσικὸν λόγον, εἰς γνῶσιν τῆς ἁγιωτάτης Συνόδου πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ἣ προὐξένησε πάντοτε βαθεῖαν θλῖψιν καὶ εἰλικρινεστάτην συμπάθειαν πρός τε τὴν πάσχουσαν Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὸν ἀνώτατον αὐτῆς ποιμένα. Ἀλλ' ὅσον σφοδρὰ καὶ ἂν ὑπῆρξεν ἡ λύπη αὐτῆς αὕτη, ἡ ἁγιωτάτη Σύνοδος δὲν ἔκρινεν ἑαυτὴν τὰ παράπαν δικαιουμένην ὅπως ἀπευθύνῃ πρὸς τὴν Ὑμ. Παναγιότητα εἴτε λόγον τινὰ εἴτε ἐπιστολήν, φοβουμένη μὴ τοῦτο θεωρηθῇ ἐπέμβασίς τις ἐκ μέρους αὐτῆς εἰς τὰς ἐσωτερικὰς ὑποθέσεις τῶν ἐπισκοπῶν τῆς Ὑμ. Παναγιότητος· ἠρκεῖτο δὲ δεομένη τοῦ Κυρίου, ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ κατευνάσῃ τὰ ταράσσοντα τὴν Ἐκκλησίαν πάθη, νὰ φωτίσῃ τὰ ἀπειθῆ καὶ δυσηρεστημένα αὐτῆς τέκνα, ἐμπνεύσῃ τοὺς ποιμένας αὐτῶν καὶ ὁδηγήσῃ αὐτὰ πρὸς τὴν ἐντελῆ εἰρηνοποίησιν. Ἤδη δέ, ὅτε ἡ Ὑμ. Παναγιότης μετὰ τῶν Ἀρχιεπισκόπων Αὐτῆς ἐκτίθησιν ἐν τῇ σεβαστῇ αὐτῆς ἐπιστολῇ τὰς ἀλγεινὰς περιστάσεις, ἐν αἷς διατελεῖ ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, καὶ τὰ πρὸς θεραπείαν τοῦ κακοῦ προταθέντα ὑπ' Αὐτῆς μέσα, καὶ προσκαλεῖ ἡμᾶς ν' ἀποφανθῶμεν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ἡ ἡμετέρα ἁγιωτάτη Σύνοδος, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὰ συμφέροντα τῆς τοῦ Χριστοῦ ἁγίας Ἐκκλησίας, καὶ αἰσθανομένη τὴν αὐτὴν ἀγάπην πρὸς ἅπαντας τοὺς ὁμοθρήσκους αὐτῇ, Ἕλληνας καὶ Βουλγάρους, καθῆκον νομίζει νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τὴν Ὑμ. Παναγιότητα, καθὼς καὶ πρὸς τὰ μέλη τῆς Συνόδου Αὐτῆς, τὴν γνώμην αὐτῆς διὰ εἰλικρινεστάτης καὶ ὅλως ἀδελφικοῦ τρόπου.

Αον. Πρὸ πάντος ἄλλου ὀφείλομεν ν' ἀναζητήσωμεν τὴν λύσιν τοῦ θρησκευτικοῦ Ἑλληνο-βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου. Ἑπομένως, κατὰ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ δίκαιον, ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης εἶναι ὁ νόμιμος ποιμὴν ἁπάντων τῶν Ὀρθοδόξων Βουλγάρων, τῶν διατελούντων ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ πνευματικῆς δικαιοδοσίας, καὶ τὰ ἱεραρχικὰ δικαιώματα, ἅτινα κέκτηται ἐπ' αὐτῶν, δὲν δύνανται κατ' οὐδένα τρόπον νὰ διαμφισβητηθῶσιν Αὐτῷ. Οὕτως, ἐὰν οἱ Βούλγαροι θέλουσιν ὅπως ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης ποιήσῃ αὐτοῖς τοιάνδε ἢ τοιάνδε παραχώρησιν καὶ παραιτηθῇ τινων, ἢ μᾶλλον, ἁπάντων τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα κέκτηται ἐπ' αὐτῶν, δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ καταφύγωσιν εἰς μόνην τὴν παράκλησιν καὶ μηδαμῶς εἰς τὴν βίαν, ὅπως τύχωσι παρὰ τῆς Αὐτοῦ Παναγιότητος τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν αὐτῶν. Αὐτὸς δὲ ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ποιήσῃ τοῖς Βουλγάροις τοιαύτας παραχωρήσεις, ἃς ἤθελε κρίνει δικαίας καὶ ἐπωφελεῖς, καὶ ἀναγνωρίσῃ μάλιστα τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ πρωτοβουλίᾳ τὴν ἀπόλυτον ἀνεξαρτησίαν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἀπ' αὐτοῦ ἐξήρτηται, ὡς ἀνεγνώρισεν ἄλλοτε τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ῥωσσικῆς Ἐκκλησίας, καὶ βραδύτερον τὴν Ἐκκλησίαν τῆς Ἑλλάδος. Ἀλλ' ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Α. Παναγιότητος καὶ παρὰ τὴν θέλησιν αὐτῆς, οἱ Βούλγαροι δὲν δικαιοῦνται τὸ παράπαν νὰ λάβωσιν ἢ ἀποσπάσωσιν ἀπ' Αὐτῆς ὅ,τι ἐπιδιώκουσιν. Ἧττον δὲ δικαιοῦνται νὰ ἀπαλλαγῶσι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐξαρτήσεως, ἥτις συνδέει αὐτοὺς μετὰ τοῦ ὑπερτάτου αὐτῶν Ποιμένος, καὶ ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ αὐτογνωμόνως, διότι τὸ τοιοῦτον ἤθελεν εἶσθαι σχίσμα, καὶ οἱ Βούλγαροι, κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἤθελον θεωρηθῇ ἀναποφεύκτως ὡς σχισματικοί· ἀφ' ἑτέρου δέ, ἀδύνατον εἶναι, κατ' αὐτὰς ταύτας τὰς ἀρχὰς τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου, νὰ μὴ ὁμολογήσωμεν ὅτι τινές, εἰμὴ πᾶσαι αἱ εὐχαί, ὅσας οἱ Βούλγαροι

διετύπωσαν ἐνώπιον τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου, εἰσὶ λογικώτατα βασιμώταται, νόμιμοι, καὶ κατὰ συνέπειαν, ἡ Α. Παναγιότης κ κληται ὑπὸ τοῦ καθήκοντος αὐτῆς, ὡς Ποιμένος, νὰ ἱκανοποίησ ὅσον οἷόν τε τὰς εὐχὰς ταύτας ἐν ὀνόματι τῆς Χριστιανικῆς δι καιοσύνης καὶ ἀγάπης, διὰ τὴν εἰρηνοποίησιν καὶ εὐημερίαν τοῦ πνευματικοῦ αὐτοῦ ποιμνίου. Ὅσω δὲ μείζων, τοσούτῳ καὶ χρεί σων ἔσται ἡ γενησομένη ἱκανοποίησις.

Βον. Κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἁγιωτάτης Συνόδου, οὐ μόνον τὸ συμφέρον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν γένει, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν Βουλγάρων ἀπαιτεῖ, ὅπως οὗτοι μὴ ἐπιδιώκωσι τὸν ἐντελῆ αὐτῶν χωρισμὸν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τὴν ἀπολυτον ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν. Ἐὰν οἱ Βούλγαροι εἶχον χω ριστὴν κυβέρνησιν, ὡς οἱ Ῥῶσσοι καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλλάδος, ἡ ὑπαρξις ἀνεξαρτήτου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας θὰ ἦτο τότε εὐλο γοφανὴς καὶ ἀκίνδυνος, διότι θὰ ἠδύνατο εὐκόλως ν' ἀποφύγῃ πᾶ σαν ῥῆξιν μετὰ τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν τῶν ἄλλων χωρῶν, καὶ θὰ εὕρισκεν ἐν πάσῃ περιπτώσει παρὰ τῇ κυβερνήσει αὐτῆς ὑποστήριξιν καὶ προστασίαν. Ἀλλ' ἤδη, ὅτε ἀνεξάρτητός τις Βουλ γαρικὴ Ἐκκλησία καὶ ἡ Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία, δηλαδὴ ἡ τῆς Κων σταντινουπόλεως, θὰ περιελαμβάνοντο ἐντὸς τῶν ὁρίων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς δυνάμεως, τὰ δὲ μέλη ἀμφοτέρων θὰ εὑρίσκοντο ἀναμε μιγμένα εἰς πλείστα μέρη, αἱ μεταξὺ τῶν δύο Ἐκκλησιῶν ῥήξεις ἤθελον ἀποβῆ ἀναπόφευκτοι· κακόβουλοί τινες μάλιστα καὶ ἐχ θροὶ τῆς Ὀρθοδοξίας θὰ ἠδύναντο νὰ διεγείρωσι καὶ ἐνθαρρύνωσι τὰς τοιαύτας ῥήξεις, καὶ εἶτα ἐπωφελῶνται ἐξ αὐτῶν, ὅπως ἐξα σθενίζωσι καὶ ἐξουθενίζωσι τὴν Ὀρθοδοξίαν, ὅπως ἐξάπτωσι τὰ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων ἀμοιβαῖα μίση καὶ ὅπως κατορ θώσι τοὺς σκοπούς αὐτῶν, ἡ δὲ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία, ἐγκατα λελειμμένη εἰς ἑαυτήν, δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ εὕρῃ οὐδαμοῦ ὑποστή ριξιν καὶ προστασίαν εἰς περιστάσεις δυσχερεῖς. Ἐὰν, δὲ τοὐναν τίον, οἱ Βούλγαροι ἠκολοῦντο εἰς τινας σημαντικὰς παραχωρήσεις ἐκ μέρους τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου, δυναμένας νὰ ἱκανοποιήσω τοὺς δικαίους αὐτῶν πόθους καὶ χορηγούσας εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῶν φαινομένην τινὰ ἀνεξαρτησίαν, ἀλλὰ τηρουμένας πάντοτε πρὸς τὴν ἱεραρχικὴν ἑνότητα μετὰ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταν τινουπόλεως καὶ ἐν τῇ ἐξαρτήσει τῆς Α. Παναγιότητος, ἐν τοιαύ τῃ περιπτώσει τὸ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων ἀμοιβαῖον μῖσος ἤθελε κατευναοθῆ μικρὸν κατὰ μικρόν, αἱ ῥήξεις ἤθελον

ἀποβῆ σπανιώτεραι μεταξὺ αὐτῶν καὶ εὐκολώτερον ἤθελον κατα πνίγεσθαι· ταὐτοχρόνως δὲ ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκ κλησία, ἡνωμέναι ἐν τῇ ἑνότητι τῆς πίστεως καὶ ἐν τῇ ὑπερτά τῃ ἱεραρχικῇ αὐτῆς ἐξουσίᾳ, ἤθελον εὕρει πάντοτε ἀμοιβαίαν ὑπο στήριξιν καὶ συνενώσει τὰς δυνάμεις αὐτῶν πρὸς καταπολέμησιν τῶν ἐχθρῶν τῆς Ὀρθοδοξίας.

Γον. Δύο σχέδια, ἐκεῖνο, ὅπερ ἡ Ὑμ. Παναγιότης διετύπωσε τὸν ἰούλιον τοῦ 1867, καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Παϊσίου, πρώην ἀρχιεπισκόπου Φιλιππουπόλεως, καθυποβληθὲν εἰς τὴν Ὑμ. Παναγιότητα ἐκ μέρους τῶν μετριοφρόνων Βουλγάρων, διε γράξαν, κατὰ τὴν γνώμην τῆς ἁγιωτάτης Συνόδου, τὴν ὁδόν, ἥτις δύναται νὰ φέρῃ εἰς συνδιαλλαγὴν τοὺς Βουλγάρους μετὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου καὶ τὴν ἱεραρχικὴν ἑνότητα τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς Κων σταντινουπόλεως. Τὰ δύο ταῦτα σχέδια εἶναι σχεδὸν ὅμοια ὡς πρὸς τὰς θεμελιώδεις αὐτῶν βάσεις, διαφέρουσι δὲ ἀλλήλων μόνον εἰς τὰς ἀμοιβαίας λεπτομερείας, αἵτινες δὲν φαίνονται συμφέρου σαι εἰς ἑκάτερα τὰ μέρη. Αὗται δὲ αὗται αἱ θεμελιώδεις βάσεις, οὖσαι ὅμοιαι ἐν τοῖς δύο σχεδίοις, δύνανται νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς ἀφετηρία εἰς ὁριστικὴν συνδιαλλαγὴν μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλ γάρων, ἐὰν προστεθῶσιν εἰς ταῦτα νέαι ἀμοιβαῖαι παραχωρήσεις, βασιζόμεναι ἐπὶ τοῦ ἀπολύτου δικαίου καὶ ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης.

Δον. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν Οἰκουμ. Σύνοδον, εἰς τὴν κρίσιν τῆς σ πουδῆς ἡ Ὑμ. Παναγιότης ἀπεφάσισε ν' ἀναθέσῃ τὴν λύσιν τοῦ θρη σκευτικοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ ζητήματος, ἡ ἁγιωτάτη Σύνοδος, χωρὶς ν' ἀναφέρῃ περὶ τῶν πολλαπλῶν δυσχερειῶν, αἵτινες δύ νανται νὰ παρουσιασθῶσιν ἐν τῇ συγκαλέσει καὶ τῷ καταρτισμῷ Συνόδου, συνισταμένης ἐξ Ἐπισκόπων διαφόρων χωρῶν καὶ ἐθνῶν, δὲν δύναται νὰ παρέλθῃ ἐν σιγῇ τὸν φόβον, ὃν αἰσθάνεται, μήπως ἡ Οἰκουμενικὴ αὕτη Σύνοδος, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐπενέγκῃ τὴν εἰρηνο ποίησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἀποβῇ αἰτία μειζόνων ταραχῶν καὶ δια φωνιῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, καὶ μὴ προξενήσῃ κακὸν ἀντὶ τοῦ προσδοκωμένου παρ' αὐτῆς καλοῦ. Ἐὰν τὸ ζήτημα λυθῇ ὑπὲρ τοῦ Πατριάρχου καὶ κατὰ τῶν Βουλγάρων, πιθανὸν οὗτοι νὰ μὴ παραδεχθῶσι τὴν λύσιν τῆς Οἰκουμ. Συνόδου, καὶ τότε τρία τινὰ ἀξιοθρήνητα θὰ συμβῶσιν. Ἡ Σύνοδος θὰ κηρύξῃ σχισματικοὺς τοὺς Βουλγάρους· ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης θὰ ὑποστῇ διὰ τοῦ χωρι-

σμοῦ τούτου λίαν ἐπαισθητὴν ἀπώλειαν, καὶ ταὐτοχρόνως ὁλόκληρος ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ὑποστῇ τὴν ἀπώλειαν ταύτην. Ἐὰν οἱ Βούλγαροι συγκατανεύσωσι νὰ παραδεχθῶσι τὴν λύσιν τῆς Οἰκουμ. Συνόδου, καί τοι μὴ ἱκανοποιοῦσαν αὐτούς, ἡ παραδοχὴ αὕτη ἔσται, οὕτως εἰπεῖν, καταναγκαστικὴ καὶ ἄνευ ἐγγυήσεώς τινος, διότι θὰ παράσχῃ νέας δυνάμεις εἰς τὸ κατὰ τῶν Ἑλλήνων μῖσος αὐτῶν, καὶ εἰς πρώτην παρουσιασθεῖσαν περίστασιν θ' ἀναφυῶσιν ἐκ νέου μεταξὺ τῶν δύο μερῶν αἱ ἀρχαῖαι, καὶ μάλιστα μείζονες, διαφωνίαι. Δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἄρα γε προτιμότερον, ἀφοῦ τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ὑπόθεσις ἰδιαιτέρα Ἐπισκοπῶν, ἀνηκουσῶν εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὅπως ἡ Ὑμ. Παναγιότης, χωρὶς νὰ συγκαλέσῃ τὴν Σύνοδον, ἀποπειραθῇ αὐτὴ αὕτη τὴν ἐπιτυχίαν συμβιβασμοῦ, δυναμένου νὰ τύχῃ ἐλευθέρας παραδοχῆς ἐκ μέρους καὶ τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, καθὼς καὶ τῶν Βουλγάρων; Καθ' ἡμᾶς, τοιοῦτός τις συμβιβασμὸς ἤθελεν εἶσθαι ἑδραῖος, ἀσφαλὴς καὶ εὐάρεστος εἰς ἅπασαν τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ.

Ἐκθέσασα οὕτως ἐλευθέρως καὶ εἰλικρινῶς τὰς σκέψεις αὐτῆς ἐνώπιον τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, τοῦ σεβαστοῦ καὶ προσφιλοῦς αὐτῆς ἀδελφοῦ, ἡ ἁγιωτάτη Σύνοδος πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν, ἐλπίζει ὅτι αἱ ἐπόψεις αὗται, καὶ τοι τινὲς αὐτῶν δύνανται νὰ φανῶσιν ἀσύμφωνοι πρὸς τὰς σκέψεις τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, θέλουσι τύχει παρ' αὐτῇ τῆς αὐτῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης, μεθ' ἧς ἐξεφράσαμεν αὐτάς. Ἐλπίζει ἐπίσης ὅτι, ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἡ φρόνησις, ἡ πεῖρα καὶ τὸ φιλοδίκαιον τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, ἅτινα εἶσι πασίγνωστα καθ' ἅπαντα τὸν Χριστιανικὸν κόσμον, θέλουσιν εὑρεῖ ἐπὶ τέλους τὴν ὁριστικὴν λύσιν τοῦ τοσοῦτον σπουδαίου καὶ τοσοῦτον δυσεπιλύτου τούτου θρησκευτικοῦ ζητήματος, πρὸς γενικὴν εὐαρέσκειαν, πρὸς εἰρηνοποίησιν καὶ χαρὰν ἁπάσης τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Εἴθε ὁ ἐν Τριάδι δοξαζόμενος Κύριος ἡμῶν φωτίσαι καὶ ἐνισχύσαι τὴν Ὑμ. Παναγιότητα τῇ παντοδυνάμῳ αὐτοῦ χάριτι, καὶ διατηροῖ πάντοτε Αὐτήν τε, ἡμᾶς καὶ ἅπαντα τὰ τέκνα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῷ ἀδιαρρήκτῳ δεσμῷ τῆς πίστεως, τῆς ἐλπίδος καὶ τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης, πρὸς δόξαν τοῦ ἁγίου αὐτοῦ ὀνόματος.

Τῆς Ὑμετέρας ἐν Χριστῷ ἀγαπητῆς καὶ σεβαστῆς Παναγιότητος

Οἱ ἐν Χριστῷ ἀγαπητοὶ ἀδελφοί.

ΙΣΙΔΩΡΟΣ, μητροπολίτης Νοβογοροδίας καὶ Πετρουπόλεως.
ΑΡΣΕΝΙΟΣ, μητροπολίτης Κιεβίου καὶ Γαλλικίας.
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ, ἀρχιεπίσκοπος, μέλος τῆς ἁγιωτάτης Συνόδου.
ΜΑΚΑΡΙΟΣ, ἀρχιεπίσκοπος Λιθουανίας καὶ Βίλνης.
ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ, ἀρχιεπίσκοπος Κρακοβίας καὶ Ἀχτίρκας.

Ἐν Πετρουπόλει, 19 ἀπριλίου, 1869.

7) Ἀπάντησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σερβίας.

† *Παναγιώτατε,*

Ἀποκρίνομαι εἰς τὴν σεβασμίαν ἐπιστολὴν τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος, τὴν ἀπὸ ἀ. φεβρουαρίου, μεθ' ἧς εὐηρεστήθη νὰ μοὶ πέμψῃ ἀντίτυπά τινα φυλλαδίων, Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ διαλαμβανόντων τὰ παρὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας γενόμενα περὶ τοῦ ζητήματος τοῦ ἀποχωρισμοῦ τῆς Βουλγαρικῆς ἱεραρχίας, καὶ πρὸς ἣν ἡ Ὑμετέρα Παναγιότης ἐπιθυμεῖ ἵνα ἐκφράσω τὴν ἐμὴν γνώμην.

Ὅτε ἀνεφύη τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος ζήτημα, ἠκολουθήσαμεν αὐτὸ μετὰ προσοχῆς καὶ ηὐχήθημεν τὴν λύσιν αὐτοῦ οὐχὶ πρὸς βλάβην, ἀλλὰ πρὸς ὄφελος τῆς ἁγίας ἡμῶν Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ θρησκείας, ὅπως δικαία καὶ συνετὴ λύσις ἀφαιρέσῃ παρὰ τῶν ἑτεροδόξων τὴν δύναμιν τοῦ νὰ ἐνσπείρωσι διὰ τῶν ραδιουργιῶν αὐτῶν τὴν μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων λαῶν διχόνοιαν. Ἀλλ' εἴδαμεν ὅτι δὲν ἐκρίναν μετὰ πνεύματος ἀταράχου ἀντικείμενον τοσαύτης σπουδαιότητος, καὶ κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἀνθρώπινα πάθη ἀνεμίχθησαν εἰς τὰ θεῖα πράγματα, καὶ ζήτημα Ἐκκλησιαστικὸν μετηνέχθη εἰς πολιτικὸν στάδιον, δι' ὃ σφόδρα λυπούμεθα.

Τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἁγίας ἡμῶν θρησκείας ἐν γένει ἀπαιτεῖ ὅπως τὸ ζήτημα τοῦτο λυθῇ δι' ἀμοιβαίας ἀδελφικῆς συνεννοήσεως, συνῳδὰ ταῖς ἀρχαῖς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας. Εἶναι ἤδη καιρός, ὅπως τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπαναφερθῇ εἰς τὴν ἀληθῆ ὁδὸν καὶ λάβῃ λύσιν, ἵνα παύσωσιν αἱ ραδιουργίαι καὶ κατευνασθῇ ὁ ἐρεθισμὸς τῶν πνευμάτων ἐν τῷ λαῷ. Ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ ὅτι ἡ Μ. Ἐκκλησία προσηνέχθη πάντοτε φρονίμως καὶ συνετῶς πρὸς τοὺς παρ' αὐτῆς φωτισθέντας λαοὺς διὰ τῆς Ὀρθοδόξου Χριστιανικῆς πίστεως· ἐλπίζομεν δὲ ὅτι καὶ νῦν θέλει ἐκ-

τιμήσει λίαν σπουδαίως τὴν τῶν πραγμάτων κατάστασιν· δίδουσα δὲ λύσιν δικαίαν εἰς τὸ προκείμενον ζήτημα, θέλει συντελέσει, ὅπως ὁ Βουλγαρικὸς λαὸς μείνῃ σταθερὸς καὶ ἀκράδαντος εἰς τὴν ἁγίαν ἡμῶν θρησκείαν.

Ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν ἵνα διαφυλάττηται ἡ ἰσχὺς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· τοῦτο δὲ γίγνεται, ὅταν διατηρῆται ἡ μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων λαῶν ἀγάπη καὶ ἑνότης τῶν δογμάτων. Ἀλλ, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ διοικητικὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας, φρονοῦμεν ὅτι τοῦτο κατὰ τὰς ἀνάγκας δύναται ν' ἀναπτυχθῇ, καὶ ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτραπῇ εἰς λαὸν ἐπιθυμοῦντα ὅπως ἔχῃ Ἀρχιερεῖς, οἵτινες, ὄντες τέκνα αὐτοῦ τοῦ λαοῦ, θὰ διέδιδον ἰσχυρότερον τὸν φωτισμὸν ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ γλώσσῃ. Ἡ δὲ τῶν δογμάτων ἑνότης θὰ συνεγοῖ πάντοτε πάντας τοὺς Ὀρθοδόξους Ἀρχιερεῖς μετὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, τοῦθ' ὅπερ θὰ διατηρῇ τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην εἰς τὸ ὕψος τῆς θέσεως αὐτοῦ, ὅπως ἐπαγρυπνῇ ἐφ' ἁπάσης τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τοὺς κανόνας τῶν Συνόδων, αἵτινες προσδιώρισαν τὰ ὅρια τῆς ἐξουσίας τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐκφράζων τὴν περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ταπεινήν μου γνώμην πρὸς τὴν Ὑμ. Παναγιότητα, ἣν διὰ τῆς ἄνω ῥηθείσης ἐπιστολῆς εὐηρεστήθη νὰ μοὶ ζητήσῃ, ἱκετεύω ταπεινῶς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ἵνα χαρίσῃ εἰρήνην τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ, ὅπως οἱ εὐσεβεῖς Χριστιανοὶ ἀναμαρτήτως, ἐν τῷ αἰῶνι τῶν κοσμικῶν ταραχῶν καὶ ἀναβρασμῶν, δύνανται νὰ εὕρωσι σωτηρίαν ἐν τῷ ἱερῷ κόλπῳ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἥτις ὁμοίως καὶ δικαίως ἀγαπᾷ τούς τε Βουλγάρους καὶ Σέρβους, ὡς καὶ τοὺς Ἕλληνας.

Συνιστῶν ἐμέ τε καὶ τὸ ποίμνιόν μου ταῖς ἁγίαις εὐχαῖς τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, διατελῶ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ καὶ ἀφοσιώσεως.

Ἐν Βελιγραδίῳ, τὴν 10 μαΐου 1869.

Τῆς Ὑμ. Παναγιότητος ταπεινὸς θεράπων,
Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Βελιγραδίου, μητροπολίτης τῆς Σερβίας
ΜΙΧΑΗΛ.

—o—

147. Καθυστερήσεις εἰς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον.

Ἕνεκα καθυστερήσεών τινων εἰς τὸ Ἐθν. ταμεῖον ἐκ μέρους τῶν Μοναστηρίων ἐξεδόθη πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν οἰκ. θρόνον Μητροπολίτας ἡ παρὰ πόδας Ἐγκύκλιος.

Ἐπειδὴ τὰ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ της κείμενα ἱερὰ Μοναστήρια . . . ὀφείλουσιν ἐτήσια πρὸς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον, περὶ τῆς ἀποστολῆς τῶν ὁποίων οὐκ ἐφρόντισαν ἐγκαίρως οἱ ἐν αὐτοῖς πατέρες, ἐνεκρίθη δὲ Ἐκκλησιαστικῶς ἵνα ἀνατεθῇ τῇ Ἱερότητί της ἡ συναξις καὶ ἐνταῦθα ἀποστολὴ αὐτῶν· διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα καὶ πρατρεπόμεθα αὐτῇ ὅπως, ἅμα τῷ λαβεῖν αὐτὴν, ἐπιμεληθεῖσα συντόνως, καὶ προτρέψασα, ὡς ἐκ προσώπου τῆς Ἐκκλησίας, τοὺς πατέρας τῶν ῥηθέντων ἱερῶν Μοναστηρίων, ἀπαιτήσῃ καὶ λάβῃ παρ' αὐτῶν ἐξ ἅπαντος τὰ ὀφειλόμενα ἐτήσια γρ. . . . καὶ ἀποστείλῃ ἀσφαλῶς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, πληροφοροῦσα αὐτοῖς τὰς ἀνάγκας τοῦ Ἐθν. ταμείου, ὧν ἕνεκα πᾶσα πρόφασις καὶ ἀναβολὴ αὐτῶν ὑπάρχει ἀπαράδεκτος. Ἐφ' ᾧ καὶ περιμένομεν ἐν τάχει τὴν ἐποτελεσματικήν της ἀπάντησιν. ᾳωξθ'. Μαΐου ι0'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤ]ΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Βερροίας ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.
† Ὁ Φιλαδελφείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Σωζουαγαθουπ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.
† Ὁ Νύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.

—o—

148. Διαμαρτύρησις τῶν ἐπαρχιῶν κατὰ τῶν Βουλγαριστῶν.

Ἐκ διαφόρων ἀναφορῶν, εἰς τὰ Πατριαρχεῖα σταλεισῶν, κατεδείχθησαν αἱ ῥαδιουργίαι καὶ σκευωρίαι τῶν Βουλγαριστῶν. Ἐκ τῶν πολλῶν τούτων ἀναφορῶν δημοσιεύομεν τὴν ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου, καὶ τὴν ἐκ Φιλιππουπόλεως, αἵτινες ἔχουσιν οὕτω:

Παναγιώτατε, πανυπερσέβαστε καὶ θειότατε ἡμῶν Δέσποτα καὶ

Οἰκουμενικὲ Πατριάρχα, σὺν τῇ περὶ Αὐτὸν ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ.

Μετὰ τὰς ἐδαφιαίας καὶ γονυπετεῖς δουλικοπροσκυνήσεις καὶ τὰ βαθύτατα καὶ τὰ ἀξιόχρεα σεβάσματά μας καὶ τὸν πανευλαβῆ ἀσπασμὸν τῶν παναγίων αὐτῆς κρασπέδων, μετὰ τῆς ἀπαιτουμένης αἰδοῦς καὶ εὐλαβείας ἐμφανιζόμενοι ἐνώπιον τοῦ ἐνθέου αὐτῆς ὕψους, ἱκετικῶς ἀναφέρομεν τὰ ἑξῆς παράπονά μας, ἐπικαλούμενοι ἐνθέρμως καὶ δακρυρρόως, ὅπως πρὸς ταῦτα, ἐν τῇ συνήθει αὐτῆς πατροδεσποτικῇ εὐμενείᾳ, συντείνῃ τὰς ἀκοὰς της. Ἐν τῇ Βουλγαρικῇ ἐφημερίδι « Μακεδονία », μηνολογουμένῃ κατὰ τὸν παρελθόντα ἀπρίλιον, φαίνεται διατριβή τινος Βουλγαριστοῦ, φέροντος ὑπογραφὴν I. N. δῆθεν Μελενικίου, ὑποκρινομένου δολίως, ἐν ᾗ καὶ δι' ἧς ἐπαποδύεται ἀγῶνα σατανικόν, προσάπτων καὶ ὑφαίνων κατὰ τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν Ἀρχιερέως κ. Διονυσίου συκοφαντίας ἀναιδεστάτας, καὶ καταχρήσεις πάντῃ ἀφανεῖς καὶ ἀνυπάρκτους φεῦ! καὶ οὐδεὶς ἐν τούτοις ἀμφιβάλλει ὅτι ὁ καταγθόνιος αὐτοῦ σκοπὸς εἶναι τὸ νὰ ἐκτείνῃ καὶ διαδώσῃ τὸ ὀλεθρήριον τοῦ Βουλγαρισμοῦ καὶ πανσλαβισμοῦ, καὶ ἐναπείσῃ καὶ εἰς τὴν ταπεινὴν ἐπαρχίαν μας τὰ ἰῶδη ζιζάνια ταῦτα. Ἐν τούτοις δὲ ὁ εἰρημένος I. N. ἰσχυρίζεται ἀλόγως ὅτι οἱ ἐπαρχιῶται Μελενίκου εἰσὶ Βούλγαροι οὐ μόνον, ἀλλ' ἀναιδέστατος ψεύστης λέγει παντόλμως, ὅτι καὶ ἐντὸς τῆς πρωτευούσης μας ὁμιλοῦσι τὴν Βουλγαρικὴν, ἐκτὸς ὀλίγων ἐξελληνισθέντων. Δικαίως τοίνυν ἀγανακτήσαντες διὰ τὰ παχυλὰ καὶ ψηλαφητὰ αὐτοῦ ψεύδη πάντες οἱ ἐπαρχιῶται Μελενίκου καὶ τῶν τριῶν καζάδων, Μελενίκου, Δερμιρσαρίου, καὶ Πατρίκζης, ἀναφερόμεθα πρὸς τὴν ἁγίαν καὶ τιθηνὸν ἡμῶν Μ. Ἐκκλησίαν τοῦ Χριστοῦ, ἵνα πρῶτον μὲν διαβεβαιώσωμεν Αὐτὴν περὶ τῆς ἀφοσιώσεως ἡμῶν εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὅτι ἐσμὲν τέκνα εὐπειθῆ καὶ πιστὰ αὐτῆς, ὅτι οὐδέποτε θ' ἀνεχθῶμεν νὰ ἐνωθῶμεν μετὰ τῶν Βουλγάρων, τῶν ἀπαιτούντων, φεῦ! τὴν τῆς Ἐκκλησίας διαίρεσιν, διότι ἐσμὲν Γραικοὶ βουλγαρόφωνοι μὲν οἱ χωρικοί, οὐχὶ δὲ καὶ Βούλγαροι, διότι ἀπωλέσαμεν μὲν τὴν προγονικὴν ἡμῶν γλῶσσαν, οὐχὶ δὲ καὶ τὴν ἐθνικότητα, ὅθεν καὶ ἱερουργούμεθα ὑπὸ Ἑλληνοφώνων ἱερέων. Ἕλληνιστὶ, καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν διδάσκονται τὴν προγονικὴν ἡμῶν γλῶσσαν, τὴν Ἑλληνικὴν· καὶ τέλος, ὅτι ἡ θέλησις ἡμῶν εἶναι νὰ ὦμεν ἡνωμένοι καὶ ἀναπόσπαστοι τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας, καὶ ἡμεῖς τε καὶ οἱ ἀπόγονοι

ἡμῶν ἐκεῖθεν θὰ παραδεχόμεθα Ἀρχιερεῖς εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα, γνωρίζοντες τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνον, καὶ οὐδεπώποτε ἄλλον. Δεύτερον δὲ ἵνα, κηρύττοντες, ὅτι αἱ τῷ σεβαστῷ ἡμῶν Ἀρχιερεῖ ἁγίῳ Μελενίκου, οὐδέποτε τοῦ ὀρθοῦ παρεκτραπέντι καθ' ὅλον τὸν μακρὸν τῆς ἀρχιερατείας αὐτοῦ χρόνον, ἀποσφενδονιζόμεναι ἀλόγως καὶ ἀναισχύντως καταχρήσεις εἰσὶ συκοφαντίαι ἀναιδέσταται καὶ σατανικαὶ ἐπίνοιαι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ πανσλαυϊσμοῦ· διότι τοιαῦται καταχρήσεις καὶ παρανομίαι δὲν ἐλάμβανον χώραν, οἱ ταπεινοὶ δοῦλοί της ἠθέλαμεν βέβαια προστρέξει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ζητοῦντες θεραπείαν αὐτῶν, ἀλλ' οὐδέποτε συνέβη τοιοῦτόν τι, ἵνα, λέγομεν, κηρύττοντες τὴν ἀλήθειαν ταύτην, πληροφορήσωμεν τὴν μητέρα ἡμῶν Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν, εἰς ποῖα καὶ πόσα ἀναιδέστατα ψεύδη καὶ σατανικὰς συκοφαντίας καταντῶσιν οἱ πάντολμοι Βουλγαρισταὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ ἀλόγου καὶ ἀσυνέτου σκοποῦ των· ἐσμὲν δὲ ἱκέται ἰσόβιοι καὶ τέκνα πειθήνια τῆς τροφοῦ καὶ μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ πιστοὶ ὑπήκοοι τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν δεσπότου, οἱ ὑποφαινόμενοι κάτοικοι τῶν διαληφθέντων καζάδων.

1869, μαΐου 25, ἐν Μελενίκῳ.

(Ἕπονται πλεῖσται ὑπογραφαί.)

Καὶ ἄλλη δὲ ἀναφορὰ, ἐκ τῆς ἐπαρχίας Μελενίκου σταλεῖσα πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, τρανώτατα κατεδήλου τὰς ἀνυποστάτους ἀξιώσεις τῶν λεγομένων ἀντιπροσώπων τοῦ Βουλγαρικοῦ ἔθνους.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἐκ Φιλιππουπόλεως ἀναφορά.

Παναγ. Δέσποτα, ἁγ. καὶ ἱερὰ Σύνοδος!

Οἱ ταπεινοὶ δοῦλοι τῆς πανσεβάστου ἡμῖν θειοτάτης Αὐτῆς Παναγιότητος μετ' ἀνεκφράστου βαρυθυμίας βλέπομεν ἀπὸ δεκαετίας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, ἧς ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἐφημερεύομεν, πολλὰ καὶ παντοῖα παράνομα καὶ ἀντικανονικὰ πράγματα διαπραττόμενα, κατά τινα πάντως θείαν παραχώρησιν. Εἴδομεν ἐν τῇ ἀνέκαθεν ὀρθοδοξοτάτῃ μητροπόλει ἡμῶν ἀρχιποίμενα, τολμήσαντα ἀποσκιρτῆσαι τῆς κανονικῆς εἰς τὸ οἰκ. Πατριαρχεῖον ὑποταγῆς, καὶ δικαίως καθαιρεθέντα, ἀρὰς καὶ βλασφημίας ἐπ' ἐκκλησίας ἀντιπέμψαντα, φεῦ! κατὰ τοῦ ἰδίου Πατριάρχου!!! Εἴδομεν τοὺς Χριστιανοὺς τῶν ἡμετέρων ἐνοριῶν διαιρουμένους οἰκτρῶς καὶ εἰς δύο τασσομένους ἀντίπαλα κόμματα, ὧν τὸ ἕτερον, ἐξ εὐα-

ρίθμων συγκείμενον, ἔστησεν αὐθαιρέτως νέαν Ἐκκλησιαστικὴν Ἀρχήν, οὐ μόνον ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ ἀντιπράττουσαν κατ' αὐτῆς τε καὶ τῆς ἡμετέρας Μητροπόλεως, ἀλλὰ καὶ μυρία παράπονα καὶ ἀσεβῆ διατάττουσαν, μισος δὲ καὶ ἐκδίκησιν διδάσκουσαν. Εἴδομεν τὴν εὐσέβειαν τῶν Χριστιανῶν ἐκλείπουσαν ὁσημέραι, τὸ θρησκευτικὸν αἴσθημα μαραινόμενον, τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ἐξευτελιζόμενα καὶ καταφρονούμενα ἱεροσύλως!! καὶ ἀναριθμήτους καὶ φρικτὰς ἄλλας καταστροφὰς τῶν πατρίων καὶ παναρχαίων θρησκευτικῶν παραδόσεων, ἐν αἷς ἐγεννήθημεν καὶ ἀνετράφημεν, καὶ τοὺς Χριστιανοὺς τῶν ἡμετέρων ἐνοριῶν ἐστηρίζομεν ἄλλοτε!

Καὶ ταῦτα μὲν πάντα, καίπερ βαρυθυμοῦντες, δέκα ὅλα ἔτη ὑπεμένομεν, ἀπεκδεχόμενοι ἐκ τῆς μητρικῆς τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας προνοίας τὴν εὔκαιρον διόρθωσιν καὶ ἐκδίκησιν τῆς, ὡς μὴ ὤφειλε, καταπροσβληθείσης ἱερᾶς ἡμῶν θρησκείας. Ἀλλ' οὐδέποτε ἠδυνήθημεν οὐδὲ κατὰ φαντασίαν ἀναπολῆσαι ὅτι καὶ αὐτὰς ἐτολμήθη ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ καὶ ὑπ' ὄψιν τῶν ἄντιας πατρικῶν Ἀρχῶν τῆς Σ. Αὐτ. Κυβερνήσεως!!

Ἄνθρωπός τις, τὸ ἱερὸν τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας ἀχῆμα ἐνδεδυμένος, καὶ τὸν Ὀρθόδοξον Ἀρχιερέα ἐπαγγελλόμενος, καλούμενος δὲ μητροπολίτης Νυσσάβας Παρθένιος, κηρύττων ὅτι μεταβαίνει εἰς τὴν Βασιλεύουσαν καὶ διερχόμενος διὰ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἀφοῦ ἐν Παζαρτζικίῳ ἠκούσαμεν ὅτι ἔπραξε πολλὰς καὶ ἀνηκούστους παρανομίας, ἃς οὐκ ἠδυνάμεθα πιστεῦσαι, χειροτονεῖ ἱερεῖς καὶ διακόνους, καί τινας, χειροτονηθέντας ὑπὸ τοῦ σεβαστοῦ ἡμῶν καὶ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου ἁγ. Εἰρηνουπόλεως, ἀνεχειροτόνει ἐκ δευτέρου, ὡς ἠκούσαμεν, καὶ πολλὰς ἄλλας σατανικὰς ἐπιδείξεις ποιούμενος· ἦλθε τέλος, ἄνευ εἰδήσεώς τινος τῆς καθ' ἡμᾶς ἱερᾶς Μητροπόλεως, οὐδὲ τῆς τοπικῆς Ἀρχῆς, καὶ εἰς τὴν ἡμετέραν πόλιν, ἐν ᾗ καὶ ἔτυχεν ὑπό τινων, προδιηθυσμένων καὶ ἠπατημένων ὅτι ὁ ἐρχόμενός ἐστι κανονικὸς Μητροπολίτης Φιλιππουπόλεως, ἀποστελλόμενος ὑπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, προϋπαντήσεώς τινος καὶ ὑποδοχῆς ἐπιδεικτικῆς. Ἐλθὼν δὲ τῇ 7 ἀπριλίου, τὴν μὲν ἐπαύριον περιήρχετο τὰς ἁγίας εὐλογῶν καὶ ἀγυρτικῶς οὕτω διερεθίζων τὸν λαὸν, παρουσιαζόμενος ὡς Μητροπολίτης, καὶ καταφρονῶν μὲν τὴν ἱερὰν Μητρόπολιν, σκανδαλίζων δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀλλοθρήσκους· τὴν δὲ 9 ἀπριλίου, ἡμέραν τετάρτην, ἐν προηγιασμένῃ λειτουργίᾳ, ἐν τῇ

ἐκκλησίᾳ τῆς Παναγίας, ἐχειροτόνησεν ἕνα διάκονον καὶ ἕνα ἱερέα· τὴν πέμπτην ἐτέλεσε λειτουργίαν τοῦ Χρυσοστόμου, χειροτονήσας ἱερέα καὶ διάκονον· σήμερον δὲ, ἡμέραν παρασκευὴν, ἐτέλεσε λειτουργίαν τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ ἐχειροτόνησεν ἐπίσης διάκονον.

Ἐρωτῶμεν τὴν Ὑμ. Θ. Παναγιότητα, ἵνα διαφωτίσῃ ἡμᾶς, εἴπερ ὀρθῶς φρονοῦμεν, δοξάζοντες ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς, ἐκτὸς τοῦ σαββάτου καὶ τῆς κυριακῆς, μόνον ἡ θεία τῶν προηγιασμένων λειτουργία τελεῖται, καὶ θεμιτὸν ἐν ταύταις χειροτονίας γίνεσθαι, ὁ δὲ παρὰ ταῦτα ποιῶν παρανομεῖ καὶ καταστρέφειν βούλεται τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, καὶ ὅτι οὐδαμῶς συγχωρεῖται ἐν ξένῃ ἐπαρχίᾳ χειροτονεῖν. Καὶ ἂν ὀρθόδοξος καὶ σύμφωνος τοῖς τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ παραδεδομένοις ἡ γνώμη ἡμῶν ᾖ, διαμαρτυρόμεθα ἐντόνως κατὰ τῆς νέας καὶ ἀνηκούστου καὶ παρατόλμου ταύτης παραβάσεως τῆς ἁγ. ἡμῶν θρησκείας, παρακαλοῦντες ἵνα, ἂν ἐγκρίνῃ ἡ Ὑμ.Θ. Π., διαβιβασθῇ ἡ διαμαρτύρησις ἡμῶν αὕτη καὶ πρὸς τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, ὅπως γένηται γνωστὴ ἡ δικαία ἡμῶν ἀγανάκτησις, καὶ ἀρθῇ ἀφ' ἡμῶν πᾶσα εὐθύνη, ἂν, οὕτως ἀναιδῶς καταπατουμένων τῶν θείων κανόνων, οὓς τοσοῦτοι αἰῶνες ἐσεβάσθησαν καὶ σεβασθήσονται, ἐπέλθῃ χεῖρόν τι εἰς τὴν τοσαῦτα δεινὰ παθοῦσαν, καὶ μόνον οὐχὶ παραλυθεῖσαν Ἐκκλησίαν τῆς δυστήνου ταύτης πόλεως.

Ἐξαιτούμενοι δὲ, μετὰ τῶν ἁγίων Αὐτῆς εὐχῶν, σύντονον καὶ ταχεῖαν τὴν τῆς μητρὸς ἡμῶν μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀντίληψιν, ὑποδιατελοῦμεν πανευλαβῶς.

Τὴν Ὑμετέρας θειοτάτης καὶ προσκυνητῆς ἡμῖν Παναγιότητος καὶ τῆς περὶ Αὐτὴν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν Φιλιππουπόλει, 11 ἀπριλίου 1869.

τέκνα ἐν Κυρίῳ καὶ δοῦλοι ταπεινότατοι

Ἱερεῖς τῆς ἐνορίας Μητροπόλεως.

Σακελλάριος Γεώργιος ἱερεύς — Ἔξαρχος Σωτήριος ἱερεύς — Κωνσταντῖνος ἱερεύς — Παναγιώτης ἱερεύς.

Ἱερεῖς τῆς ἐνορίας τοῦ ἁγ. Δημητρίου.

Οἰκονόμος Δημήτριος ἱερεύς — Ἀθανάσιος ἱερεύς — Δημήτριος ἱερεύς.

Τῆς Ἁγ. Κυριακῆς.

Πρωτοϊερεὺς Βασίλειος — Βασίλειος ἱερεύς — Γεώργιος ἱερεύς — Κωνσταντῖνος ἱερεύς.

Τῆς Ἁγ. Παρασκευῆς.

Πρωτονοτάριος Κωνσταντῖνος ἱερεύς — Γεώργιος ἱερεύς — Ἰωάννης Κ. ἱερεύς.

Τοῦ ἁγ. Κωνσταντίνου.

Ῥεφερενδάριος Παν. ἱερεύς. — Συνέσιος ἱερομόναχος — Ἰωάννης ἱερεύς — Ζ. Ἀρχιμανδρίτης καὶ πνευματικός — Παπᾶ Δημήτριος . . . Χαρίτων ἱερομόναχος.

Ἱεροδιάκονοι.

Ἀρχιδιάκονος Ν. Δ. Λούσης — Ἰωακεὶμ ἱεροδιάκ. τοῦ ἁγ. Δημητρίου — Ἄνθιμος ἱεροδιάκ. — Ἀργύριος ἱεροδιάκ.

Ἱεροψάλται.

Ὁ Πρωτοψάλτης Ἀναστάσιος Σταυρόπουλος — Κωνσταντῖνος Πατερικός — Γεώργιος Νικολάου — Δημήτριος Χ. Δ. Γουρδόμογλους Πρωτοψάλτης — Γ. Ν. Καλλισθένης — Γ. Π. Ἀθανασίου — Ν. Χ. Ἰωάννου — Χ. Δ. Χ. Ἰωάννου.

✝ Ὁ ΕΙΡΗΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΓΝΑΤΙΟΣ ἐπιβεβαιοῖ τὸ γνήσιον τῶν ἄνω ὑπογραφῶν.

—o—

149. Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς διορισθείσης παρὰ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τῆς συγχροτηθείσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ κς'. Ἰανουαρίου πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν πρὸς συντήρησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀναγκαίων πόρων.

Τῇ ς'. Ἰουνίου ἀποπερατώσασα ἡ πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων διορισθεῖσα (ἴδε ἀρ. 132) Ἐπιτροπὴ τὴν ἐπὶ τούτῳ γενομένην ἔκθεσιν, ἐπέδωκεν αὐτὴν τῷ Οἰκ. Πατριάρχῃ. Ἔχει δὲ ὧδε.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Ἡ παρὰ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως, τῆς συγχροτηθείσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 26 ἰανουαρίου ἐ. ἔ. προεδρευούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, διορισθεῖσα Ἐπιτροπὴ, ὅπως, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ἀνθοπούλου γενομένην πρὸς τὴν διαληφθεῖσαν Συνέλευσιν καὶ ὑπ' αὐτῆς ἐγκριθεῖσαν πρότασιν, καὶ διασκεψαμένη ἐπ' αὐτῆς, διατυπώσῃ καὶ καθορίσῃ τὰ πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς ἀναγκαῖα μέτρα· τὸ δὲ προϊὸν τῆς συνδιασκέψεως αὐτῆς διακοινώσῃ ἐπαμένως τῇ αὐτῇ Συνελεύσει, ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, ἀποδεξαμένη πειθηνίως τὸν διορισμὸν αὐτῆς τοῦτον, προάγεται ἤδη ἵνα ὑποβάλῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐπὶ τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἐντολῆς ἐργασιῶν αὐτῆς.

Ἀλλὰ, πρὶν ἡ προβῇ εἰς τὴν ἔκθεσιν ταύτην, ὑποβάλλει ὅτι, συνισταμένη τὸ πρῶτον ὑπὸ μελῶν ἑπτά, ἤτοι τῆς Α. Σ. τοῦ ἁγ. Δέρκων κ. Νεοφύτου, προέδρου αὐτῆς, τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη Ζωγράφου, τοῦ κ. Μιχαὴλ Ν. Μιχαὴλ, τοῦ κ. Χατζῆ Γ. Κωνσταντινίδου, τοῦ κ. Κ. Καλλιάδου, τοῦ κ. Κ. Ἀνθοπούλου, καὶ τοῦ κ. Κ. Χατζοπούλου, περιωρίσθη, ἅμα τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, εἰς ἓξ μέλη, τοῦ κ. Κ. Χατζοπούλου παραιτηθέντος διὰ τῆς ὑπὸ χρ. 20 φεβρουαρίου ἐ. ἔ. ἐπιστολῆς αὐτοῦ πρὸς τὸν πρόεδρον τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ κατὰ συνέπειαν μηδόλως λαβόντος μέρος ἐν ταῖς συνεδριάσεσιν αὐτῆς. Ἐν μέσῳ δὲ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, κατέστη πενταμελὴς, τοῦ κ. Μιχαὴλ Ν. Μιχαὴλ ἀποδημήσαντος, καὶ ἐπομένως μηδεμίαν τελικὴν γνώμην ἐξενεγκόντος ἐπὶ τῶν ἐν τῇ Ἐπιτροπῇ προταθέντων καὶ ὑπ' αὐτῆς συζητηθέντων.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, οὕτω συγκεκροτημένη, πρώτιστα πάντων ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ διάγραμμα τῆς ἐντολῆς αὐτῆς, διατετυπωμένον ἐν τοῖς ὑπ' ἀριθ. Πρ. 353 καὶ ὑπὸ χρ. 27 ἰανουαρίου ἐ. ἔ. πρὸς ἕκαστον τῶν μελῶν διαβιβασθεῖσι πιττακίοις τῆς Α. Παναγιότητος ὧδέ πως.

« Συνελθοῦσα τῇ 26 ἰανουαρίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπὸ τὴν » προεδρίαν ἡμῶν ἔκτακτος Γενικὴ Συνέλευσις, ἐνέκρινε καὶ παρε- » δέξατο τὴν ἐφεξῆς γενομένην ἐν αὐτῇ πρότασιν: « ὅπως, ἁρμό- » δίως καὶ προσφόρως ἐκτεθείσης παρὰ τῶν Πατριαρχείων πρὸς » σύμπαν τὸ Γένος τῆς οἰκτρᾶς καὶ ἐπωδύνου καταστάσεως τῶν » οἰκονομικῶν τῶν Πατριαρχείων, ἐνεργηθῇ ὑπὲρ αὐτῶν γενικὴ » τοῦ Ἔθνους συνδρομὴ διὰ τῆς ἐφάπαξ καὶ κατ' ἐλάχιστον ὅρον » συνεισφορᾶς ἑκάστου ἀτόμου ἀνὰ γρόσια δέκα, τὸ δὲ ἐκ ταύτης » προελευσόμενον ποσὸν, τοκισθὲν δεόντως, καθορισθῇ ὡς ἀποθε- » ματικὸν τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου κεφάλαιον, μόνων τῶν ἐξ αὐτοῦ » προερχομένων προσόδων δαπανωμένων πρὸς θεραπείαν τῶν τοῦ » Ἐθνικοῦ ταμείου ἀναγκῶν ». Συνεπείᾳ δὲ τοῦ κατ' ἀρχὴν πα- » ραδεκτοῦ γενομένου τούτου μέτρου, ἡ Συνέλευσις προέβη εἰς » τὸν διορισμὸν ἑπταμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἐντολὴν ἐχούσης ἵνα,

» λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν διαληφθεῖσαν πρότασιν, καὶ διασκεψαμέ-
» νη ἐπ' αὐτῆς, διατυπώσῃ τὰ πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς ἀ-
» ναγκαῖα μέτρα, τὸ δὲ προϊὸν τῆς συνδιασκέψεως αὐτῆς ὑποβά-
» λῃ ἁρμοδίως εἰς τὴν αὐτὴν Συνέλευσιν, συγκροτηθησομένην ἐπὶ
» τούτῳ ἐν δευτέρᾳ συνεδριάσει ».

Συνῳδὰ τῷ διαγράμματι τούτῳ, ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐμφορουμένη ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἐξευρεῖν, εἴγε ταύτῃ δυνατὸν, τὰ πρὸς πραγματοποίησιν τῆς ῥηθείσης προτάσεως μέσα, καὶ οὕτως ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτῆς συντελέσῃ πρὸς τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν ἄρσιν τῆς ἐπωδύνου τῶν Πατριαρχείων οἰκονομικῆς καταστάσεως, προέβη μετὰ πολλοῦ τοῦ ἐνδιαφέροντος εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ συζήτησιν καὶ διάσκεψιν.

Μετὰ μακρὰς δὲ παρ' ἑκάστου τῶν μελῶν παρατηρήσεις, ἀναπτύξεις, ὑποφορὰς καὶ διασκέψεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου, ἡ Ἐπιτροπὴ οὐκ ἠδυνήθη ἵνα ἀπολήξῃ ἐν σώματι εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ συμπέρασμα· ἀλλ' ὁ μὲν Χρηστάκης ἐφένδης, ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τῆς Γ. Συνελεύσεως ἐγκριθὲν μέτρον, ἐν πρώτοις ἐπήνεγκεν ὅτι τὰ τοιαῦτα μέτρα ἐν γένει εἰσὶν ἡμιτελῆ καὶ ἀνεπαρκῆ πρὸς ἐπιτευξιν τοῦ ζητουμένου· ὅτι τὸ μέτρον, ὅπερ δύναται ἵνα ἀνυψώσῃ τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ κέντρον τοῦτο τῆς Ὀρθοδοξίας, εἰς τὴν ἀρχαίαν αὐτοῦ εὔκλειαν, οὐκ ἔστι μόνον τὸ χρηματικόν· ὅτι ὑπεράνω τούτου ὑπάρχει ἕτερον, ὑψηλότερον ἔχον τὸν προορισμόν· ὅτι τοῦτό ἐστιν ὁ καταρτισμὸς τοῦ διοικητικοῦ τῶν Πατριαρχείων συστήματος, ἡ ἐπὶ βάσεων ἐῤῥύθμων διοργάνωσις αὐτοῦ, καὶ ἡ κατ' αὐτὰς διεξαγωγὴ τῶν τῇ περιφερείᾳ τῆς δικαιοδοσίας αὐτοῦ ὑπαγομένων ὑποθέσεων· ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον, κανονικῶς καὶ ἐν τάξει διοικούμενον, δύναται ἵνα ἐφελκύσῃ τὸν σεβασμὸν σύμπαντος τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος καὶ ἐνισχύσῃ τὸν ζῆλον αὐτοῦ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον· ὅτι ἐφ' ὅσον οὐ δύναται ἵνα παράσχῃ τὰ ἀπαιτούμενα ἀξιόχρεω ἐχέγγυα τοιαύτης ἐπὶ τὸ κρεῖττον διαῤῥυθμίσεως, πᾶν μέτρον πρὸς συντήρησιν αὐτοῦ ἔσται ἡμιτελὲς, καὶ οὐδεμίαν ῥιζικὴν βελτίωσιν θέλει ἐπενέγκει εἰς τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ· τὸ δὲ ὑπ' αὐτὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα λίαν δυσχερῶς ὁρέξεται χεῖρα ἀρωγὸν πρὸς θεραπείαν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀναγκῶν. Ταῦτα ἀνακρουσάμενος ὁ Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος, ἐγνωμοδότησε πρώτιστα πάντων ἀναγκαίαν τὴν μεταῤῥύθμισιν τοῦ διοικητικοῦ τῶν Πατριαρχείων συστήματος.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὰς παρατηρήσεις ταύτας, ἠξίωσεν ὅπως ὁ Χρηστάκης ἐφένδης, ἐγγράφως διατυπώσας τὰς βάσεις τοῦ ὑπ' αὐτοῦ προτεινομένου διοικητικοῦ συστήματος, ὑποβάλῃ αὐτῇ. Συνῳδὰ τῇ ἀξιώσει ταύτῃ, σχέδιον περιληπτικὸν τῶν διαληφθεισῶν βάσεων, παρουσιασθὲν αὐτῇ ἑπομένως παρὰ τοῦ ῥηθέντος, ὑποβάλλεται ἤδη κατ' ἔγκρισιν αὐτῆς ὡς λόγος ἀποδεικτικὸς τῇ παρούσῃ Συνελεύσει· ἔχει δὲ τοῦτο ὧδέ πως :

« Τὸ σύνολον τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν θέλει διαιρεθῇ εἰς θέματα.

« Θέλει γίνει διάκρισις σαφῶς καὶ λεπτομερῶς τῶν καθαρῶς Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων ἀπὸ τὰς λαϊκάς.

« Ἡ Σύνοδος, συνισταμένη ἐξ Ἀρχιερέων, ἀντιπροσωπευόντων τὰ θέματα, καὶ ἀνανεουμένη διὰ τρόπου καταλλήλου, θέλει ἀποφασίζει περὶ τῶν καθαρῶς Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων.

« Θέλει σχηματισθῇ Συμβούλιον, τοῦ ὁποίου ἡ σύστασις θέλει ληφθῇ φροντὶς, ὅπως ᾖ ὅσον οἷόν τε ἀξιοπρεπεστέρα.

« Τὸ Συμβούλιον τοῦτο, φέρον τὸ ὄνομα « Ἀνώτερον Ἐθνικὸν Συμβούλιον », θέλει ἀνανεοῦσθαι καθ' ὡρισμένας ἐποχὰς, καὶ θέλει ἀσχολεῖσθαι εἰδικῶς εἰς τὴν ἀνωτέραν διοίκησιν ὅλων τῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀνατεθειμένων ὑποθέσεων· θέλει δὲ διαιρεῖσθαι εἰς τέσσαρα τμήματα· α') τὸ Διοικητικὸν, β') τὸ Δικαστικὸν, γ') τὸ Οἰκονομικὸν, καὶ δ') τὸ Ἐκπαιδευτικόν.

« Θέλει συστηθῇ δικαστήριον ἐκ μιθωτῶν προσώπων νομομαθῶν, τὸ ὁποῖον θέλει δικάζει τὰς καθημερινὰς ὑποθέσεις. Τὸ δικαστικὸν τμῆμα τοῦ Συμβουλίου θέλει χρησιμεύει ὡς ἐφετεῖον καὶ θέλει ἐπιτηρεῖ ἐν γένει τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τῶν δικαστικῶν ὑποθέσεων.

« Θέλει σχηματισθῇ τακτικὸν ταμεῖον καὶ λογιστήριον· τὸ δὲ οἰκονομικὸν τμῆμα θέλει ἐπιτηρεῖ ταῦτα καὶ σκέπτεσθαι περὶ τῶν οἰκονομικῶν ἐν γένει ὑποθέσεων.

« Τὸ διοικητικὸν καὶ ἐκπαιδευτικὸν τμῆμα θέλουσιν ἀσχολεῖσθαι εἰς τὰς καθημερινὰς ὑποθέσεις, τὰς ἀφορώσας τὴν διοίκησιν καὶ τὴν ἐκπαίδευσιν.

« Τὰ καθήκοντα τῆς Συνόδου, τοῦ ἀνωτ. Ἐθν. Συμβουλίου καὶ τῶν τμημάτων αὐτοῦ θέλουσιν ὁρισθῇ δι' ἰδιαιτέρων λεπτομερῶν διατάξεων.

« Εἰς τὸν οἰκουμ. Πατριάρχην, ὅστις ἐστὶν ἡ πνευματικὴ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ διατηρεῖ ὅλα τὰ πνευματικὰ αὐτοῦ

προνόμια, θέλει ἀνατεθῆ, καθόσον ἀφορᾷ τὸ διοικητικὸν μέρος, ἡ ἀντιπροσώπευσις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰς πρὸς τρίτους σχέσεις αὐτῆς καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀνωτέρω σωμάτων.

« Τὰ καθήκοντα τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου θέλουσιν ὁρισθῆ δι' εἰδικῶν διατάξεων.

« Ἡ ἐκλογὴ τοῦ Πατριάρχου θέλει ἐνεργεῖσθαι διὰ τρόπου, καθ' ὃν ὁλόκληρον τὸ ὑπ' αὐτὸν Ὀρθόδοξον πλήρωμα νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς αὐτήν.

« Ἡ ἐκλογὴ τῶν Ἀρχιερέων θέλει ἐνεργεῖσθαι διὰ τρόπου, καθ' ὃν ὁλόκληρος ἡ ἐπαρχία νὰ λαμβάνῃ μέρος εἰς αὐτήν ».

Μετὰ τὴν γενικὴν ταύτην γνωμοδότησιν, ὁ Χρηστάκης ἐφέντης, προβὰς ἑπομένως εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Γ. Συνελεύσεως ἐγκριθέντος μέτρου, ἐπήνεγκεν ὅτι τοῦτο περιλαμβάνει κυρίως δύο τινά. Α'. τὴν ἐξεύρεσιν τρόπου πρὸς εἴσπραξιν μεγάλης χρηματικῆς ποσότητος ἐπὶ σκοπῷ σχηματισμοῦ κεφαλαίου ἀνασπάστου, δυναμένου διὰ τῶν προσόδων αὐτοῦ ἐπαρκεῖν ταῖς τοῦ Πατριαρχείου δαπάναις. Β'. τὴν ἐπίτευξιν τούτου διὰ προαιρετικοῦ ἐράνου τοῦ ὑπὸ τὸν οἰκουμ. θρόνον Ὀρθοδόξου πληρώματος. Ὅτι, εἰ καὶ κατὰ θεωρίαν τὸ μέτρον τοῦτο δείκνυται ἀγαθόν, ὑπὸ πρακτικὴν ὅμως ἔποψιν ἐξετάζων αὐτό, εὑρίσκει ἀνεφάρμοστον, ἀρυόμενος τὸ φρόνημα αὐτοῦ τοῦτο ἐκ πολλῶν παραδειγμάτων, ἐπὶ τῆς πείρας αὐτῆς στηριζομένων· καὶ ὡς τοιαῦτα προέβαλε τὰ ἑπόμενα. Πρὸ ἐτῶν τοῦ παναγίου Τάφου ὑποπεσόντος εἰς μεγάλας οἰκονομικὰς δυσχερείας, τοῦ δὲ μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἀδείᾳ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, ἐξαιτησαμένου συνεισφορὰν παρ' ἑκάστου τῶν Ὀρθοδόξων ἀνὰ ἓν γρόσιον, οὐδὲν ἐπραγματοποιήθη. Ἕτερον παράδειγμα ἐπέταξε τόδε: Πρὸ πέντε ἐτῶν ἡ Ἐφορία τῶν τοῦ Γένους φιλανθρωπικῶν καθιδρυμάτων ἀπεφάσισεν ἵνα διενεργήσῃ γενικήν τινα συνδρομὴν διὰ λαχείου, ὅπως διὰ τῶν ἐξ αὐτοῦ προελευσομένων χρημάτων ἀγορασθῶσι κτήματα καὶ αἱ πρόσοδοι τούτων δαπανῶνται πρὸς συντήρησιν τῶν διαληφθέντων καθιδρυμάτων. Ἐπὶ τούτῳ διωρίσθησαν ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις ἐπιτροπαί, προσεκλήθησαν οἱ ἅγιοι κατ' ἐπαρχίας Ἀρχιερεῖς ἵνα συντελέσωσι πρὸς διανομὴν τῶν γραμματίων· κατόπιν δὲ τριετῶν ἀγώνων, καίτοι ἡ καλὴ διατήρησις τῶν Ἐθνικῶν Νοσοκομείων ἐνδιαφέρει κατὰ πολὺ τὰς ἐπαρχίας,

ἀφ' ἑνός, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἡ αἴτησις τῆς συνδρομῆς ταύτης εἶχε καὶ τὸ θέλγητρον ὠφελείας, οὐδὲν κατωρθώθη.

Τοιαῦτα παραδειγματιζόμενος ὁ Χρηστάκης ἐφένδης, προσέθετο ὅτι ἐκ τοιαύτης καθαρῶς προαιρετικῆς συνδρομῆς οὐδὲν ἕτερον δύναται ἵνα ἐλπίζῃ ἢ ποσὸν ἐξ 100,200 ἢ καὶ 300 χιλ. γροσίων, ὅπερ ὅμως οὐδόλως δύναται ἵνα διὰ τῶν προσόδων αὐτοῦ θεραπεύσῃ τὰς τοῦ Πατριαρχείου ἀνάγκας· καὶ ὅτι ἑπομένως καὶ τὸ ὑπὸ τῆς Γ. Συνελεύσεως ἐγκριθὲν τοῦ προαιρετικοῦ ἐράνου μέτρον φρονεῖ ὅτι οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἕξει, ἀναφορικῶς πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν τοῦ σχηματισμοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ἱκανοῦ διὰ τῶν προσόδων αὐτοῦ θεραπεύειν τὰς τοῦ οἰκουμ. Πατριαρχείου οἰκονομικὰς ἀνάγκας.

Κατόπιν τῆς ἐπὶ τοῦ προκειμένου μέτρου γνωμοδοτήσεως αὐτοῦ ὁ Χρηστάκης ἐφένδης προέβη ἵνα ἀποδείξῃ ἕτερον, ὅπερ διετύπωσεν ὡς ἑπομένως: Α'. Ἅπαντες οἱ ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Ὀρθόδοξοι ἔχουσι κοινά τινα κέντρα, ἐκπροσωποῦντα τούτους, οἷά εἰσιν οἱ κατὰ τόπους ἱεροὶ Ναοὶ καὶ τὰ ἱερὰ Μοναστήρια. Τὸ Πατριαρχεῖον, ἀντὶ τῆς παρ' ἑκάστου ἀτόμου προαιρετικῆς συνδρομῆς, ὅπερ ἀνεφάρμοστον, ὡς ὑπεδείχθη, δύναται ἵνα ἀποταθῇ πρὸς ταῦτα τὰ κέντρα, ἑκάστῳ δὲ τούτων, κατόπιν ἀκριβοῦς ἐρεύνης τῆς οἰκονομικῆς αὐτῶν καταστάσεως, ὡς καὶ τῆς καταστάσεως καὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν κατοίκων τῆς ἐνορίας, εἰς ἣν κεῖται ἕκαστον τούτων, ἐνεργουμένης διὰ τῶν ἐπὶ τούτῳ ἐπιτοπίως διορισθησομένων ἐπιτροπῶν, ἐπιβληθῇ τῇ ἠθικῇ ἐπιρροῇ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου συνδρομὴ κατὰ μέσον ὅρον ἐκ δέκα λιρῶν χρυσῶν, ἐπιμεριζομένη ἀναλόγως τῆς σημασίας ἑκάστου· ὑπολογιζομένων δὲ τῶν ἐν ταῖς ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπαρχίαις ἱερῶν Ναῶν καὶ Μοναστηρίων περὶ τὰς 12 περίπου χιλιάδας τὸν ἀριθμὸν, ἐκ τοῦ ὑποχρεωτικοῦ τούτου ἐράνου προκύψει ποσὸν περὶ τὰς 120 χιλιάδας λιρῶν χρυσῶν. Β'. Ἅπαντες οἱ ἅγ. Ἀρχιερεῖς ἀποτίουσιν ἐτησίως κατὰ μέσον ὅρον ἀνὰ 40 λίρ. λόγῳ Πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως καὶ συνδρομῆς τῇ Θεολ. σχολῇ. Τὸ ποσὸν τοῦτο τῶν κατὰ μέσον ὅρον 40 λιρῶν δύναται ἵνα προκύψῃ ἐκ κεφαλαίου 400 ὡς ἔγγιστα λιρῶν, τοκιζομένων πρὸς 10 0]0 κατ' ἔτος. Τοῦ κεφαλαίου τούτου μειουμένου κατὰ 100 λίρας πρὸς εὐχέρειαν τοῦ πράγματος, ὑπολείπονται 300 λίραι· ἐὰν ἕκαστος τῶν ἁγ. Ἀρχιερέων ἀποτίσῃ ἐφάπαξ τὸ ποσὸν τῶν 300 λιρῶν, αὐτὸς μὲν ἀπαλλάσσεται διὰ παντὸς τῆς

ἐτησίας συνδρομῆς· ὑπολογιζομένων δὲ τῶν ἀ. Ἀρχιερέων περὶ τοὺς 90 τὸν ἀριθμὸν, προκύπτει ποσὸν 27 χιλιάδων λιρῶν. Γ. Τοῦ μέτρου τούτου τῆς ὑποχρεωτικῆς συνδρομῆς ἐφαρμοζομένου καὶ ἐπὶ τῶν ἱ. Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν κατοίκων Κων]πόλεως, κατὰ τὸν προδιαληφθέντα δίκαιον ἐπιμερισμὸν, καταργουμένης πάσης ἄλλης ἐτησίας συνδρομῆς, δύναται ἵνα προκύψῃ ἐντεῦθεν ἕτερον ποσὸν περὶ τὰς 23 χιλ. λιρῶν. Ἐκ τούτων δὲ τῶν τριῶν προκύπτει κεφάλαιον 170,000 λιρῶν, ποσὸν, ἐκ τοῦ προϊόντος τοῦ ὁποίου καὶ ἐκ τῶν ἐνεστώτων τοῦ Πατριαρχείου εἰσοδημάτων δύνανται ἵνα συντηρηθῶσιν ἀξιοπρεπῶς ἥ τε Θεολογικὴ σχολὴ καὶ τὸ Πατριαρχεῖον.

Ταῦτα ἐκθέμενος ὁ Χρηστάκης ἐφένδης, ἐπισυνῆψεν, ὅτι τὸ ὑπ' αὐτοῦ προτεινόμενον ὑποχρεωτικὸν τοῦτο μέτρον, ἀντὶ τοῦ καθαρῶς προαιρετικοῦ, οὐ μόνον οὐδεμίαν χρῆσιν καταναγκαστικῶν μέτρων ὑπεννοεῖ, οἷά εἰσιν ἡ ἐκποίησις κτημάτων καὶ τὰ παραπλήσια, μόνην δὲ τὴν ἐξάσκησιν τῆς ἠθικῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἐπιρροῆς ὑπεμφαίνει· ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἡ ἠθικὴ ὑποχρέωσις, ἥτις ἐστὶν ὁ κυριώδης αὐτοῦ χαρακτὴρ, ἐνεργηθήσεται κατόπιν ἀμεροληπτου ἐξακριβώσεως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως ἑκάστου τῶν διαληφθέντων κέντρων καὶ δικαίου ἐπιμερισμοῦ τοῦ πρὸς συνδρομὴν ποσοῦ· καὶ οὕτως ἐγνωμοδότησεν ὅτι τὸ μέτρον τοῦτο, εἰ καὶ οὐκ ἔχει πλήρη πεποίθησιν περὶ τῆς ἐντελοῦς ἐφαρμογῆς αὐτοῦ, εὑρίσκει ὅμως ἐφαρμόσιμον κατὰ πολλὰς τὰς πιθανότητας, σχετικῶς πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς γεν. Συνελεύσεως ἐγκριθὲν, ἐννοῶν πάντοτε ὅτι τὸ μέσον, ὅπερ δύναται νὰ εὐκολύνῃ καὶ τὴν ταιατοτρόπως συνδρομὴν, ἐστὶν ἡ ἐπὶ ἐρρύθμων βάσεων ὀργάνωσις τοῦ διοικητικοῦ συστήματος τῶν Πατριαρχείων.

Ταῦτα ἐγνωμοδότησεν ὁ Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος.

Ἡ δὲ Α. Σ. ὁ ἅγ. Δέρκων κ. Νεόφυτος, πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς, ὁ κ. Κ. Καλλιάδης καὶ ὁ κ. Κ. Ἀνθόπουλος, ἀποτελοῦντες τὴν τῆς Ἐπιτροπῆς πλειονοψηφίαν, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπὸ τῆς γεν. Συνελεύσεως ἐγκριθὲν μέτρον, ἐξήγαγον ὅτι τοῦτο καὶ οὐσίαν καθορίζεται δύο τινά. Α'. τὸν σχηματισμὸν διαρκοῦς ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, δυναμένου ἵνα διὰ τῶν προσόδων αὐτοῦ θεραπεύῃ κατὰ τὸ ἐνὸν τὰς τοῦ Πατριαρχείου ἀνάγκας, καὶ Β'. τὴν ἐπίτευξιν τούτου δι' ἐράνου τοῦ ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Ὀρθοδόξου πληρώματος, καθ' ὃν προαιρετικοῦ· ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ ἐντολὴν ὁριστικὴν ἔχει ἵνα, διασκεψαμένη ἐπὶ τοῦ κοινῇ ἐγκριθέντος τούτου μέτρου, ἐξεύρῃ ἁπλῶς τὰ πρὸς πραγματοποίησιν τούτου κατάλληλα μέσα· ὅτι πᾶν ἕτερον μέτρον, τροποποιοῦν κατ' οὐσίαν τὸ κοινῇ καθορισθὲν, καὶ οἱοσδήποτε μετασχηματισμὸς τοῦ προαιρετικοῦ τούτου γνωρίσματος εἰς τὸ ὑποχρεωτικὸν καὶ ἐπιβλητικὸν, οὐ μόνον δύναται ἵνα ἐπενέγκῃ οὐσιώδη ἀλλοίωσιν τῆς φύσεως τοῦ ἐγκριθέντος μέτρου καὶ παρεκκλίνῃ τοῦ πνεύματος, ὑφ' οὗ ἐμπνεομένη ἡ διαληφθεῖσα Γ. Συνέλευσις καθωρίσατο ἐκεῖνο, ἀλλὰ καὶ ἐξέρχεται ὁλοσχερῶς τῆς εἰδικῆς ἐντολῆς τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ὑπὸ τοιούτων σκέψεων ὁρμωμένη ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς, ἠκροάσατο μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστασίας τὰς παρατηρήσεις καὶ τὴν ἐπὶ τῇ βάσει ἐκείνων ἐξενεχθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη γνωμοδότησιν, ἀφορῶσαν τὸ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως κοινῇ καθορισθὲν μέτρον.

Καὶ πρῶτον, καθόσον μὲν ἀφορᾷ τὴν περὶ μεταρρυθμίσεως τοῦ διοικητικοῦ τῶν Πατριαρχείων συστήματος πρότασιν τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη, εἰ καὶ ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς ἐθεώρησε τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον διευθέτησιν τοῦ διοικητικοῦ τῶν Πατριαρχείων συστήματος λυσιτελῆ πρὸς διευκόλυνσιν τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὁρισθέντος μέτρου, καὶ ἐζήτησε παρὰ τοῦ προτείναντος σχέδιον περιληπτικὸν τῶν βάσεων τῆς προτεινομένης διοικητικῆς τῶν Πατριαρχείων ἀναδιοργανώσεως, οὐχ ἧττον, ἐπειδὴ αὕτη ἐλαβεν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου συζήτησις καὶ ἀποφανσις τῆς Ἐπιτροπῆς οὐ μόνον χρήζει χρόνου μακροῦ, ἀπ' ἐναντίας τῆς ὁριαθείσης αὐτῇ πρὸς ἐργασίαν βραχείας προθεσμίας διὰ τὸ κατεπεῖγον τοῦ πράγματος, ἀλλὰ καὶ ἐξέρχεται τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἐντολῆς, τούτου ἕνεκα ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς περιωρίσθη ἵνα τὸ διαληφθὲν σχέδιον ἐπισυνάψῃ τῇ παρούσῃ ἐκθέσει ὡς λόγον ἀποδεικτικὸν πρὸς γνῶσιν τῆς ἐντολοδότιδος Συνελεύσεως.

Δεύτερον, ὡς πρὸς τὴν περὶ μετασχηματισμοῦ ταῦ προαιρετικοῦ ἐράνου εἰς ὑποχρεωτικὸν καὶ ἐπιβλητικὸν γνώμην τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη, ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς, διελθοῦσα ἐπισταμένως τοὺς ὑπ' αὐτοῦ προβαλλομένους ἐπὶ τούτῳ λόγους, ἐθεώρησε ταύτην οὐσιωδῶς ἐκκλίνουσαν τοῦ πνεύματος τῆς ἐντολοδότιδος Συνελεύσεως· ὅτι τὸ μὲν ὑπ' αὐτῆς καθορισθὲν μέτρον αἴρει πᾶσαν ὑποχρέωσιν ἀπὸ τῆς συνδρομῆς, συνιστάμενον ἁπλῶς καὶ καθαρῶς εἰς αἴτησιν χρημάτων, προερχομένων ἐκ ζήλου ἀκραιφνοῦς τῶν Χριστιανῶν· τὸ δὲ ὑπὸ τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη γνω;

μοδοτούμενον μέτρον ἐθεώρησεν ὅτι οὐ μόνον τὸ τῆς μέτρον οὐσιωδῶς τροποποιεῖ, ἀλλ' ὅτι παντελῶς τῆς Ἐπιτροπῆς ἀφίσταται· ὅτι ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπὸς καὶ μᾶλλον, ἐὰν ἡ αἴτησις φέρῃ ἀγνὸν τὸν προαιρετικὸν ρα ἢ τὸν ἐπιβλητικὸν, δυνάμενον διδόναι χώραν τόπους παρερμηνεύσεις.

Τρίτον. Καθόσον δ' ἀφορᾷ τὰ συστατικὰ στοιχεῖα Χρηστάκη ἐφένδη προτεινομένου ὑποχρεωτικοῦ μέλονότι τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀποταθῇ πρὸς καὶ τὰ ἱ. Μοναστήρια, τὰ κέντρα ταῦτα τῶν Χριστιανῶν, ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς, συνεπὴς πάντοτε πρός τῆς ἐντολοδότιδος Συνελεύσεως καὶ τὴν ἀνατεθεῖσαν λὴν, παρετήρησεν ὅτι ὁ συνδυασμὸς τοῦ μέτρου τῆς ἀτόμου συνδρομῆς καὶ τῆς παρὰ τῶν ἱ. Ναῶν καὶ ἐπὶ τῇ βάσει πάντοτε τοῦ προαιρετικοῦ, οὐ μόνον οὐδόλως ἀλλοιοῖ τὴν φύσιν τοῦ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως ὁρισθέντος μέτρου, ἀλλὰ καὶ εὐχερεστέραν καθίστησι τὴν κατὰ τὸ ἐνὸν τελειοφαρμογήν· διὸ καὶ παρεδέξατο ὅπως ὁ ἔρανος οὗτος τε τῶν ἀτόμων καὶ τῶν κοινῶν ταμείων, διατηρουμένου ὅμως ποτε ἀναλλοιώτου τοῦ ἀρχικοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ, ἤτοι τοῦ προρετικοῦ· ὡς πρὸς δὲ τὸ δεύτερον στοιχεῖον, ὅπως ἅγ. Ἀρχιερεῖς, κατ' ἀναλογίαν τοῦ ποσοῦ τῆς τῶν ἐπιχορηγήσεως καὶ τοῦ πρὸς τὴν Θεολογικὴν ὅρον 300 λίρας Ὀθωμανικὰς, ἡ πλειονοψηφία τῆς πλὴν τοῦ ὑποχρεωτικοῦ χαρακτῆρος, ὃν καὶ ἐν τοῦτο μέτρον τοῦτο οὔτε δυνατὸν οὔτε ἀσφαλὲς ἐθεώρλίαν εὐάριθμοί εἰσιν οἱ Ἀρχιερεῖς ἐκεῖνοι, οἵτινες εἰς θέσιν ἵνα ἀποτίσωσι διὰ μιᾶς 300 λίρας. Β' τοῦτο τοῦ σχηματισθησομένου κεφαλαίου δυνατὸν λοντι διέλθῃ κρισίμους περιπετείας, ὡς πάντα τ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει οἱ ἅγ. Ἀρχιερεῖς, οἱ ἅπαξ τὰς 300 λίρας, θέλουσιν ἀποποιηθῆ ἵνα αὖθις ὑσυνδρομὴν, ἐν ᾧ, τοῦ ἐράνου προαιρετικῶς ἐνεργουμένου, τὸ πρᾶγμα οὐχ οὕτως ἀποβαίνει· καθόσον τὰ μὲν πρόσωπα, ἐκλείψωσί ποτε, ἡ δὲ κατάστασις τῶν ἐπαρχιῶν αὐτὴ· κατὰ συνέπειαν καὶ οἱ κίνδυνοι, ἐν περιπτώσει τοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, οὐκ εἰσὶν οἱ αὐτοί·

Συνελεύσεως ἐντολῆς τῆς ἐπιτυγχανικὸν χαρακτῆρα εἰς πολλὰς ἐκ

πραγματικῶς ὑπάρχει, ὅπως εἰς καὶ μόνος Ἀρχιερεὺς ἀναλάβῃ τὴν ὑποχρέωσιν ἵνα πληρώσῃ 300 λίρας, ἀναγομένας ἐν γένει εἰς ἅπαν τὸ μέλλον.

Κατόπιν τῶν ἐπὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Χρηστάκη ἐφένδη γνωμοδοτηθέντων κρίσεων αὐτῆς καὶ ἀποφάνσεων, ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς, συνῳδὰ τῷ πνεύματι τῆς ἀνατεθείσης αὐτῇ ἐντολῆς, ἐπεδόθη εἰς τὴν ἐξεύρεσιν τῶν προσφόρων πρὸς πραγματοποίησιν τοῦ ὑπὸ τῆς παρούσης Συνελεύσεως ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῆς συνεδριάσει καθορισθέντος μέτρου.

Ταῦτά δέ εἰσιν, ὅσα ἐν τῇ ἀσθενείᾳ αὐτῆς ἐθεώρησε τελεσφόρα, ἅπερ καὶ ὑποβάλλει ἤδη τῇ Συνελεύσει, ὡς ἑπομένως.

Ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς γνωμοδοτεῖ:

1. Ὅπως σχηματισθῇ Ἐπιτροπὴ, ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν « ἡ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς συνδρομῆς Ἐπιτροπὴ », κατὰ τὸ ἐπισυνημμένον σχέδιον τοῦ σχηματισμοῦ αὐτῆς.

2. Ὅπως ἀποφασισθῇ διὰ ψηφίσματος τῆς Γ. Συνελεύσεως, ὅτι τὸ ἀπὸ τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος γενικῆς συνεισφορᾶς προκύψον οἱονδήποτε κεφάλαιον ἔσεται καὶ θεωρηθήσεται ἐσαεὶ περιουσία τοῦ Γένους ἱερὰ, ἀθίκτος καὶ ἀναπαλλοτρίωτος· ὅτι τοῦ κεφαλαίου τούτου ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ καὶ οὐδεμιᾷ περιστάσει οὐδὲ εἷς ὀβολὸς δύναται ἵνα δαπανηθῇ, καὶ ὅτι μόνον τὸ προϊὸν αὐτοῦ ἔσται ὡρισμένον πρὸς θεραπείαν τῶν τοῦ Πατριαρχείου οἰκονομικῶν ἀναγκῶν καὶ τὴν βελτίωσιν ἢ ἀνάπτυξιν τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν κέντρικῶν καταστημάτων·

3. Ὅπως ἀφεθῇ ἡ συνδρομὴ ἐλευθέρα, μὴ προσδιοριζομένου τοῦ ἐλαχίστου ὅρου τῶν δέκα γροσίων.

Σχηματισμὸς τῆς ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς συνδρομῆς Ἐπιτροπῆς.

Α'. Ἡ ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς συνδρομῆς Ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ πέντε μελῶν, ἑδρεύει ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Β'. Πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς ἐστιν αὐτοδικαίως ἡ Α. Παναγιότης ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης· ὁσάκις δὲ κωλύεται, ὀνομάζει ἀντιπρόεδρον αὐτοῦ ἐν τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, ὅπως ἀντικαθιστᾷ τὴν Α. Π., τὰ δὲ λοιπὰ τέσσαρα μέλη ἐκλέγονται ὡς ἑπομένως: Ἡ Γ. Συνέλευσις, ἡ συγκροτηθησομένη ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὴν ἔκθεσιν τῆς παρούσης Ἐπιτροπῆς, μετὰ τὴν παραδοχὴν

τῆς προκειμένης ἐκθέσεως, ἐκλέγει καὶ τὰ τέσσαρα μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, λαμβάνουσα τὰ μὲν δύο αὐτῶν ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, τὰ δὲ λοιπὰ δύο μεταξὺ τῶν ἐπὶ φιλογενείᾳ καὶ κοινωνικῇ βαρύτητι διακρινομένων λοιπῶν ὁμογενῶν.

Γ'. Θεωρεῖται πλήρης πᾶσα συνεδρίασις τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν ᾗ τὰ δύο τρίτα τῶν μελῶν παρευρίσκονται· αἱ ἀποφάσεις τῆς Ἐπιτροπῆς λαμβάνονται δι' ἀπολύτου πλειονοψηφίας· ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας, ὑπερνικᾷ ἡ ψῆφος τοῦ προέδρου.

Δ'. Ἡ Ἐπιτροπὴ ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ προσλαμβάνειν μισθωτοὺς γραμματεῖς, ταμίας, ἢ ἄλλους ἀναγκαίους θεωρηθησομένους ὑπ' αὐτῆς ὑπαλλήλους.

Ε'. Ἡ λογοδοσία τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτυποῦται ἐν διαιτέροις φυλλαδίοις, δημοσιεύεται δὲ καὶ διὰ τῶν ἐφημερίδων.

Ϛ'. Κύριον καθῆκον τῆς ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς συνδρομῆς Ἐπιτροπῆς, ἅμα τῇ συστάσει αὐτῆς, ἐστὶν ἡ ἐπιδίωξις τῆς τελείας καὶ ἐπιτυχοῦς διεξαγωγῆς τῆς παρὰ τῆς Γ. Συνελεύσεως τῆς 26 Ἰανουαρίου 1869 ἀποφασισθείσης Ἐθνικῆς συνδρομῆς.

Πρὸς τοῦτο δὲ θέλει προσκαλέσει τοὺς κατ' ἐπαρχίας Ἀρχιερεῖς, ὅπως προσωρινῶς συστήσωσιν ὑπὸ τὴν προεδρείαν αὐτῶν κεντρικὰς ἐπαρχιακὰς Ἐπιτροπάς, πρὸς ἃς θέλει ἀποστέλλει τὰς ἀναγκαίας ὁδηγίας· πρὸς ἁπλοποίησιν δὲ καὶ εὐχερεστέραν ἀγωγὴν τῆς ἐργασίας, οἱ πρόεδροι τῶν ἐπαρχιακῶν Ἐπιτροπῶν θέλουν προκαλέσει τὴν κατ' ἐνορίας συγκρότησιν μερικῶν Ἐπιτροπῶν, ἀνταποκρινομένων κατ' εὐθείαν μετὰ τῶν ἐπαρχιακῶν.

Ἐν ἑκάστῃ ἐνορίᾳ θέλουν ἀνοιχθῇ οὕτω κατάλογοι συνεισφορᾶς· μέλη δὲ τῶν Ἐπιτροπῶν τούτων ἔσονται οἱ Ἔφοροι ἑκάστης ἐνορίας, παραλαμβάνοντες καὶ ὅσους ἄλλους θέλουν κρίνει καταλλήλους πρὸς τὸν ἐπιδιωκόμενον σκοπὸν, συνεννοούμενοι καὶ μετὰ τῶν ἀρχηγῶν τῶν συντεχνιῶν.

Αἱ Ἐπιτροπαὶ αὗται, ἐνεργοῦσαι κάθ' ὁμοιόμορφον σύστημα, καὶ ἀποτεινόμεναι, ἐκτὸς τῶν ἀτόμων, καὶ εἰς τὰ τυχὸν εὑποροῦντα ἐπιτήδεια ταμεῖα, θέλουσι δίδει διπλότυπον ἀπόδειξιν παραλαβῆς, δεόντως ὑπογεγραμμένην, εἰς ἕκαστον τῶν συνεισφερόντων καὶ ἀποστέλλει διὰ τῶν σχετικῶν ἐπαρχιακῶν Ἐπιτροπῶν, ἅμα τῇ ἀποπερατώσει τῶν ἐργασιῶν αὐτῶν, τοὺς ταχυκοὺς καταλόγους καὶ τὰ συναχθέντα χρήματα εἰς τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ τῆς Ἐθνικῆς συνδρομῆς Ἐπιτροπὴν, ἥτις θέλει φροντίζει περὶ

τῆς ἐγκαίρου καὶ καταλλήλου δημοσιεύσεως ἁπάντων τούτων τῶν καταλόγων.

Ζ'. Ἡ Ἐπιτροπὴ θέλει φροντίζει ὅπως τὰ οὕτως συναγόμενα ποσὰ τοποθετῶνται καταλλήλως καὶ ἀσφαλῶς ἅμα τῇ ἀφίξει αὐτῶν, μὴ ἔχουσα τὸ δικαίωμα τοῦ διαθέτειν οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον μέρος τοῦ προϊόντος αὐτῶν.

Η'. Μετὰ τὴν ὁριστικὴν διεξαγωγὴν τῆς Ἐθνικῆς συνδρομῆς, ἡ ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς θέλει καθυποβάλλεσθαι τῇ παρὰ τῆς Α. Π. συγκροτηθησομένῃ Γ. Συνελεύσει. Ἡ αὐτὴ Συνέλευσις θέλει ἀποφασίσει ὅπως κατ' ἔτος συνέρχηται Γ. Συνέλευσις ἵνα ψηφίζῃ τὸν ἐτήσιον προϋπολογισμὸν τῶν δαπανῶν τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν λοιπῶν ἐθνικῶν καταστημάτων.

Ταῦτα γνωμοδοτοῦσα ἡ πλειονοψηφία τῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβάλλει εὐσεβάστως.

Ὁ δὲ κ. Χατζῆ Γεώργιος Κωνσταντινίδης φρονεῖ ὅτι οὔτε τὰ προτεινόμενα μέτρα ταῦτα, οὔτε οἱαδήποτε ἄλλα ἐπινοήσῃ τις, δύνανται νὰ παράξωσι τὸ προσδοκώμενον ἀποτέλεσμα, δηλαδὴ τὴν συγκρότησιν κεφαλαίου, ἱκανοῦ νὰ φέρῃ ἐτήσιον τόκον, ἐπαρκοῦντα εἰς συντήρησιν τῶν ἐνεστώτων ἐξόδων τοῦ Πατριαρχείου. Ἐὰν δὲ προβῇ τὸ Πατριαρχεῖον εἰς τὸ νὰ ἐνεργήσῃ εἰσπραξιν βοηθείας, οὔτε τὰ γενησόμενα ἔξοδα θέλει ἀπαντήσει ἡ συναχθησομένη πᾶσότης.

Τοῦτό ἐστιν ἐν γένει τὸ ποιὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπερ ὑποβάλλει αὕτη εὐσεβάστως τῇ Ὑμ. Παναγιότητι διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 6 Ἰουνίου 1869.

Τῆς Ὑμ. Θ. Παναγιότητος

εὐπειθέστατοι θεράποντες

† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

Χ. Β. ΖΩΓΡΑΦΟΣ. Χ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ. Κ. ΑΝΘΟΠΟΥΛΟΣ.

Κ. ΚΛΑΔΙΔΗΣ. Ὁ Γραμματεὺς Ι. Δ. ΑΡΙΣΤΟΚΛΗΣ.

—o—

150. Ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Σουλτάνου.

Τὴν ιγ'. Ἰουνίου, ἐπέτειον ἑορτὴν τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ὁ οἰκ. Πατριάρχης, συνοδευόμενος ὑπὸ τεσσάρων Συνοδικῶν: τῶν Μητροπολιτῶν Κυζίκου, Δράμας, Δημητριάδος καὶ Βοδενῶν, τοῦ μεγ. Λογοθέτου κ. Σταυράκη βέη Ἀριστάρχου καὶ τοῦ καπουκεχαγιᾶ κ. Σταυράκη ἐφένδη Ἰωαννίδου, μετέβη εἰς τὰ Ἀνάκτορα, ὅπως ἀπονείμῃ τὰς ἐπὶ τούτῳ συγχαρητηρίους προσρήσεις, κατὰ τὰ νενομισμένα, πρὸς τὴν Α. Α. Μ.

Ὁ Πατριάρχης ἀπήγγειλε κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην τὴν παρὰ πόδας προσλαλιὰν Ἑλληνιστί, ἣν διηρμήνευσε Τουρκιστὶ ὁ Μ. Λογοθέτης, ὡς καὶ τὴν πρὸς ταύτην ἀπάντησιν τῆς Α. Α. Μ. καὶ τὴν ἀνταπάντησιν ἑπομένως τῆς Α. Π.

Ἰδοὺ ἡ τοῦ Πατριάρχου προσφώνησις.

Βασιλεῦ!

Ἔναυλός ἐστιν εἰς τὰ ὦτα ἑκάστου ἡμῶν ὁ τελευταῖος Αὐτοκρατορικὸς Σου λόγος καὶ ἡ ἐν αὐτῷ ἐκ νέου καθιέρωσις τῆς γονίμου ἀρχῆς τῆς ἰσότητος, ἧς ἐπιθυμεῖς νὰ ἀπολαύωσιν ἅπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ λαοὶ τῆς Αὐτοκρατορίας Σου. Πρὸ ὀφθαλμῶν δὲ ἡμῶν ἐκτυλίσσονται τρανὰ δείγματα τῆς ὁσημέραι αὐξανομένης εὐμενείας, προόδου καὶ ἐκπολιτίσεως ἐν τῇ κοινῇ ἡμῶν πατρίδι.

Εὐγνωμόνως τοίνυν παριστάμενοι σήμερον ἐνώπιον τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ θρόνου Σου οἱ τῶν πιστῶν ὑπηκόων λαῶν Σου πνευματικοὶ ἀρχηγοί, καὶ ἀπὸ καρδίας συγχαίροντες τῇ Σῇ Αὐτοκρ. Μεγαλειότητι ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς παναισίου ἐνθρονίσεώς Σου ἡμέρᾳ, δεήσεις πρὸς τὸν ὕψιστον ἀναπέμπομεν, ὅπως διατηρῇ τὸν δημοφίλητον ἡμῶν ἄνακτα ἐν ἀκμῇ εὐημερίας καὶ δόξης εἰς γενεὰς γενεῶν. Ἀμήν.

Ἀπάντησις τοῦ Σουλτάνου.

« Μετὰ μεγάλης εὐαρεσκείας ἀποδέχομαι τὰ συγχαρητήρια καὶ τὰς εὐχάς, ἃς τὸ ὑπήκοόν μου καὶ οἱ πνευματικοὶ αὐτοῦ ἀρχηγοὶ διαβιβάζουσι

δι' ὑμῶν, καὶ ὑμῖν ἀνατίθημι ν' ἀναγγείλητε πρὸς τοὺς ὑμετέρους ὁμοθρήσκους, ὅτι ἡ διηνεκής Μου μέριμνα καὶ ἐπιθυμία εἶναι ἡ ἄνεσις καὶ ἡ εὐημερία πάντων τῶν ὑπηκόων Μου ».

Ἡ δὲ Α. Θ. Π. προσηκόντως εὐχαριστήσασα διὰ τὴν πατρικὴν καὶ φιλάλαον ταύτην διάθεσιν τῆς Α. Α. Μ., διεβεβαίωσεν Αὐτήν, ὅτι ταύτου χάριν εὐγνωμονοῦν ἅπαν τὸ ὑπήκοον καὶ οἱ πνευματικοὶ αὐτοῦ ἀρχηγοί, δὲν διαλείπουσιν εὐχόμενοι ὑπὲρ τῆς μακροβιότητος καὶ εὐδαιμονίας τῆς Α. Α. Μ., ἵνα ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ Αὐτῆς αἰγίδα συνευδαιμονῇ καὶ ὅλον τὸ Κράτος.

—o—

151. Ὁ Μητρ. Κρήτης Μελέτιος.

Τῇ ιγ'. Ἰουνίου, ἐπετείῳ ἑορτῇ τῆς εἰς τὸν θρόναν ἀναβάσεως τοῦ Σουλτάνου, ὁ Μητροπολίτης Κρήτης κ. Μελέτιος ἀπήγγειλεν ἐν τῷ διοικητηρίῳ Κρήτης τὴν ἑξῆς προσφώνησιν.

Ἐξοχώτατε!

Παριστάμενος μετὰ τοῦ περὶ ἐμὲ ὀρθοδόξου Κλήρου καὶ τῶν λογάδων τοῦ ἔθνους μου ἐνώπιον τῆς Ὑμ. Ἐξ., ἥτις τοσοῦτον ἐπαξίως ἀντιπροσωπεύει τὸν ἀπόντα συνετὸν καὶ φιλοδίκαιον Γεν. ἡμῶν Διοικητὴν Ἐξ. Ὁμὲρ Φεθζῆ πασᾶν ἐφέντην μας, ὅπως κατὰ τὴν ἐπίσημον ταύτην ἡμέραν καθυποβάλωμεν ὑπ' ὄψιν Αὐτῆς ἀπὸ κοινοῦ τὰ ταπεινὰ ἡμῶν συγχαρητήρια ἐπὶ τῇ χαρμοσύνῳ ἐπετείῳ ἑορτῇ τῆς ἀναβάσεως τοῦ κραταιοτάτου, γαληνοτάτου καὶ φιλολάου ἡμῶν Αὐτοκράτορος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Ἀζὶζ Χὰν ἐφέντη μας ἐπὶ τὸν ἔνδοξον θρόνον τῶν εὐκλεῶν προγόνων Του, ἀπερίγραπτον αἰσθάνομαι χαρὰν καὶ ἀγαλλίασιν, εὑρισκόμενος εἰς θέσιν, ὅπως διαβεβαιώσω ὑμᾶς, Ἐξοχ. ὅτι ὁ τῆς νήσου ταύτης Χριστιανικὸς λαός, διδαχθεὶς ὑπὸ τοῦ λυπηροῦ παρελθόντος ἀρκούντως, ποίαν ὁδὸν βαδίζων, καὶ εἰς ποῖον σημεῖον ἐνατενίζων πρέπει νὰ ζητῇ τὴν ἀληθῆ πρόοδον καὶ εὐημερίαν του, ἀπεσκοράκισε μὲν καθ' ὁλοκληρίαν πᾶσαν χιμαιρικὴν ἰδέαν, ἥτις δυστυχῶς ἀὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τῷ ἐνεφυσᾶτο ὑπὸ ἀνθρώπων, τῶν πραγματικῶν αὐτοῦ συμφερόντων ἐχθρῶν, ἀπὸ τῆς αὐτοῦ ἁπλοϊκότητος καὶ τῆς ἀμαθείας ἐπωφελουμένων· ἐνεστερνίσθη δὲ μετ' εἰλικρινείας

τὰ μᾶλλον ἀφοσιωτικὰ αἰσθήματα πρὸς τὸν φιλάνθρωπον καὶ φιλεύσπλαγχνον αὐτοῦ Ἡγεμόνα, εἰς χεῖρας οὕτινος τὰς αὐτοῦ τύχας ἀνέθηκεν ἡ Θεία πρόνοια, πεπεισμένος ἤδη, ὅτι ἐκ μόνης τῆς εἰρηνικῆς καὶ φιλησύχου αὐτοῦ διαγωγῆς ἐν τῷ μέλλοντι καὶ τῆς πιστῆς αὐτοῦ ὑπηκρότητος δίδοται αὐτῷ ἀνενδοιάστως νὰ ἐλπίζῃ τῶν τε ὑφισταμένων δυστυχημάτων αὐτοῦ τὴν θεραπείαν καὶ τὴν σχετικὴν προαγωγὴν καὶ εὐδαιμονίαν.

Τοιαῦτα, Ἐξ., τὰ σημερινὰ τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ αἰσθήματα, περὶ ὧν, ὡς πνευματικὸς αὐτοῦ ἀρχηγός, ἔχω τὸ θάρρος τὴν Ὑμ. Ἐξ. ἵνα διαβεβαιώσω. Ἐπιτρέπεταί μοι ὅθεν, κατὰ συνέπειαν αὐτῶν, ὅπως παρακαλέσω ὑμᾶς, Ἐξ. ἵνα πιστεύητε, ὡς κἀγὼ, ὅτι ὑπὸ τοιούτων ἀγαθῶν ἰδεῶν καὶ φρονημάτων ἐμφορούμενος ὁ Κρητικὸς λαὸς ἤδη, συμμερίζεται μὲν τὴν ἐγκάρδιον εὐφροσύνην, ἣν ἐπόμενον εἶναι ὅπως αἰσθάνωνται ἅπαντες οἱ ἀπανταχοῦ ὑπήκοοι τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος κατὰ τὴν δημοτελῆ καὶ πανευφρόσυνον ταύτην πανήγυριν· συνανυψοῖ δὲ πάντως χεῖρας ἱκετίδας πρὸς τὸν παντάνακτα Θεὸν, συνεξαιτούμενος οὐχ ἧττον ἐγκαρδίως ὑπὲρ τῆς Α. Α. Μεγαλειότητος ὑγιείαν διηνεκῆ, ἀμετάπτωτον εὐημερίαν καὶ μαθουσάλειον μακροβιότητα, καὶ μετὰ πάντων ἡμῶν συνανα**βοῶν: Ζήτω ὁ πατρικώτατος καὶ τρισ**βαστος ἡμῶν Αὐτοκράτωρ! Ζήτω! Ζήτω! Ἀμήν.

Ἐν Χανίοις, 1869, ἰουνίου 13.

† Ὁ ταπεινὸς Μητροπολίτης Κρήτης
ΜΕΛΕΤΙΟΣ.

—o—

152. Ἐπισκευὴ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς.

Ἐκκλησιαστικῇ προνοίᾳ ἐνεκρίθη, μετὰ τὴν λῆξιν τῶν δημοσίων ἐξετάσεων, ἡ ἐπισκευὴ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς· διὸ καὶ ἐξεδόθη ἡ ἑξῆς ἐγκύκλιος Πατρ. καὶ Συνοδικὴ ἐπιστολή.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Οὐ λανθάνει ἴσως καὶ τὴν αὐτῆς Ἱερότητα, ὅτι ἡ ἐν Χάλκῃ ἱερὰ Μονὴ τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐξ ὅτου, πρὸ τοσούτων χρόνων ἀνοικοδομηθεῖσα, ἐσχηματίσθη εἰς Θεολογικὴν σχολὴν, οὐδεμιᾶς ἐν-

χεν ἐπισκευῆς οὐσιώδους, ἥτις ἐφάνη ἐν τῷ μεταξὺ χρόνῳ ἐναπαιτουμένη εἰς τὰ μᾶλλον ἐκτεθειμένα ταῖς ἀτμοσφαιρικαῖς μεταβολαῖς μέρη· αἱ δὲ μικραὶ καὶ συνεχῶς γενόμεναι ἐπιδιορθώσεις, πρὸς τῇ ματαίᾳ δαπάνῃ, κατεδείκνυον μείζονα τὴν ἐπαπειλουμένην βλάβην, καὶ δαπανηροτέραν τὴν συντήρησιν τοῦ καταστήματος· ὥστε ἡ ἐπὶ τὸ χεῖρον προβαίνουσα ὁσημέραι δεινὴ καὶ ἐπίφοβος κατάστασις αὐτοῦ ἐδέησεν ἐσχάτως, ἵνα ἐπιστήσῃ τὴν προσοχὴν καὶ φροντίδα τῆς Ἐκκλησίας· διὸ καὶ σκεψάμενοι Συνοδικῶς, καὶ κατιδόντες τὴν ἀνάγκην μιᾶς γενικωτέρας ἐπισκευῆς, ἀντὶ τῶν συνεχῶν καὶ ἀσημάντων ἐπιδιορθώσεων, ᾠκονομήσαμεν ἐξ ἐράνου ἡμῶν τε καὶ τῶν ἐνδημούντων ἁγίων συναδελφῶν Ἀρχιερέων ποσόν τι, δι' οὗ καὶ ἠρξάμεθα τοῦ ἔργου· ἀλλ' ἐπειδὴ, ὡς πρὸς τὸ ἐγκριθὲν μέτρον τῆς ἀπαραιτήτου καὶ ἀναγκαιοτάτης ἐπισκευῆς τοῦ πλείστου μέρους τῆς Μονῆς, τὸ ποσὸν τοῦτο οὐδόλως δύναται ἐπαρκέσαι, ἔγνωμεν προσκαλέσαι εἰς συνδρομὴν καὶ τοὺς λοιποὺς ἐν ἐπαρχίαις ἁγίους συναδελφούς· γνωστὸν γὰρ ὅτι ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως αὐτοῦ τὸ ἱεροσπουδαστήριον τοῦτο συντηρεῖται ἐκ μόνης τῆς ἱερᾶς Ἀδελφότητος, καὶ εἰς αὐτὴν ἀφορᾷ πᾶσα ἐν γένει ἡ οἰκονομία τῶν δαπανῶν τῆς τε Μονῆς καὶ τῆς σχολῆς. Ἐφ' ᾧ καὶ μετὰ σκέψεως ὀρθῆς καὶ δικαίας, ὑπ' ὄψιν ἔχοντες τὴν δύναμιν καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἑνὸς ἑκάστου τῶν ἀδελφῶν, ἐξαιρουμένων τῶν ἐν ἀκαταστασίᾳ ἐπαρχιῶν, ἐποιησάμεθα τὴν ἀναλογίαν τῆς συνδρομῆς, καθ' ἣν ἀνελόγησε καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι ἡ ποσὸν λιρῶν Ὀθωμανικῶν . . . Τοῦτο τοίνυν γνωστοποιοῦντες αὐτῇ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου Ἐπιστολῆς, περιττὸν κρίνομεν προσθεῖναι προτροπὰς εἰς διέγερσιν τοῦ ζήλου καὶ τῆς προθυμίας αὐτῆς ὑπὲρ τῆς προκειμένης ἀνάγκης τῆς Θεολογικῆς σχολῆς, ἀναντιρρήτου ὄντος ὅτι, εἴπερ τις ἄλλος τῶν ἀδελφῶν, καὶ ἡ Ἱερότης της κήδεται ἐφιεμένη ἀρχιεροπρεπῶς τῆς συντηρήσεως αὐτῆς, ἀναλογιζομένη ὅσους μὲν εἰς δεῦρο προήγαγεν ἀγλαοὺς καρποὺς πρὸς στηριγμὸν τῆς ἀμωμήτου ἡμῶν πίστεως καὶ κοινὴν ὠφέλειαν τοῦ Χριστωνύμου πληρώματος, ὅση δὲ προσγίνεται εὔκλεια ἁπάσῃ τῇ ἱεραρχικῇ χορείᾳ, προνοούσῃ ἐνδελεχῶς, καὶ φιλοτιμουμένῃ καὶ καταβαλλούσῃ ὑπὲρ τῆς ἀρίστης καὶ ἀναγκαίας αὐτῆς καταστάσεως· τοῦτο δὲ μόναν ὑποτιθέμεθα αὐτῇ, ὅπως, ἐπειδὴ ἐγένετο ἤδη ἡ ἔναρξις τῆς ἐν λόγῳ ἐπισκευῆς, μὴ παρατείνῃ τὴν ἀποστολὴν τῆς ἀναλογησάσης καὶ αὐτῇ συνδρομῆς τῶν . . . λιρῶν, ἀλλ' ἐν τάχει

ἐμβιβάσῃ αὐτὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἵνα παραδοθῶσι τῇ Ἐφορείᾳ τῆς σχολῆς, ἀξιουμένη τῶν ἐγκαρδίων εὐχῶν καὶ τῶν διαιωνίων ἐπαίνων τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς Ἱερότητός της. ᾳωξθ'. Ἰουνίου ιθ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.
† Ὁ Δημητριάδος ΔΩΡΟΘΕΟΣ.
† Ὁ Σωζουαγαθουπόλ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.
† Ὁ Νύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Φιλαδελφείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.

—o—

153. Μεγάλη τοῦ Γένους σχολή.

Τῇ κϐ'. Ἰουνίου, κυριακῇ, ἐγένετο, μετὰ τῆς εἰθισμένης τάξεως, ἐν τῇ μεγ. τοῦ Γένους σχολῇ ἡ διανομὴ τῶν πτυχίων εἰς τοὺς ἀπολυθέντας τελειοδιδάκτους, παρόντων τοῦ τε οἰκ. Πατριάρχου, τῆς Ἱ. Συνόδου, τοῦ Ἐξ. πρεσβευτοῦ τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλ. Ῥ. Ῥαγκαβῆ, τῆς ἐφορίας, τοῦ νεοφωτίστου Ἀμερικανοῦ ἀρχιμανδρίτου κ. Ἰακ. Κρυστάλλου καὶ πλείστου ἄλλου ἀκροατηρίου.

Ὁ Σχολάρχης ἀρχιμανδρ. κ. Φιλόθεος Βρυέννιος ἀπήγγειλε τὴν εἰθισμένην ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ προτρεπτικὴν καὶ συμβουλευτικὴν πρὸς τοὺς ἀπολυομένους τῶν φοιτητῶν προσφώνησιν, ὁ Γραμματεὺς κ. Β. Δ. Καλλίφρων ἀνέγνω τὸ πρακτικόν, δι' οὗ κατεδείκνυτο ἡ νόμιμος βαθμολογία ἑνὸς ἑκάστου αὐτῶν, καὶ ἡ Α. Θ. Π. μετὰ τὴν ἰδίᾳ χειρὶ διανομὴν τῶν πτυχίων ἑνὶ ἑκάστῳ, ἀπήγγειλε προσλαλιὰν πλείστου λόγου ἀξίαν· εἰς δὲ τῶν τελειοφοίτων ἀνέγνω εὐχαριστήριον προσφώνησιν.

Ἰδοὺ ἡ προλαλιὰ τῆς Α. Π.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ πρόσφιλῆ καὶ περιπόθαστα.

Ἰδοὺ καὶ πάλιν θείῳ ἐλέει διαπεπλευκότες οἱ μὲν τὸ ἐνιαύσιον, οἱ δὲ ὅλον τῆς μαθητείας τὸ πολυτρύγετον πέλαγος, προσωρμίσθητε χαίροντες ἐν τῷ κοινῷ τούτῳ πνευματικῷ τῆς πατρίδος ἐμπορείῳ· καὶ ἤδη, ὡς ἐν ἀγορᾷ καὶ πανηγύρει λόγων, ἐναντίον τῶν ὑμετέρων ἀγωνοθετῶν καὶ βραβευτῶν, τῶν ὑμετέρων πνευματικῶν καὶ σαρκικῶν πατέρων καὶ διδασκάλων παριστάμενοι, καὶ ἕκαστος ὑμῶν ἐφεξῆς, ἐν ᾗ ὑπέστη ἐπιτείω

καὶ πληρεστέρᾳ δοκιμασίᾳ καὶ ἐξετάσει, κατατιθέμενοι φαιδρῷ τῷ προσώπῳ πάντα ὅσον συνεταμιεύσατο καὶ ἐξεπορίσατο νοερὸν φόρτον ὅλου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἢ καὶ ὅλης τῆς σταδιοδρομίας, ἀπεκδέχεσθε λοιπὸν τοὐντεῦθεν τὸ ἀντίτιμον αὐτοῦ. Τὸ ἀντίτιμον φόρτου τοιούτου καὶ τοιούτων πραγματειῶν, φίλα μειράκια, οὐκ ἔστι μόνον τιμαὶ καὶ ἔπαινοι· οὐκ ἔστι μόνον παντοία κοινωνικὴ τε καὶ ἰδιωτικὴ εὐημερία καὶ εὐδοκίμησις· ἀλλὰ πολὺ τούτων ζηλωτότερον καὶ ὑπέρτερον, ἡ τελειότης τοῦ εὐγενεστέρου καὶ μεγαλοπρεπεστέρου τῶν δημιουργημάτων, τῆς ἐν ἡμῖν λογικῆς καὶ ἀθανάτου ψυχῆς· καὶ γὰρ ἐπιστῆμαι καὶ γράμματα, χρῆμα διαφερόντως καλὸν καὶ τιμαλφὲς καὶ οὐράνιον, ἀδρύνοντα καὶ ὀξύνοντα τὴν διάνοιαν, τὴν δὲ καρδίαν ἠθοποιοῦντα καὶ οὐσιωδῶς ἐξανθρωπίζοντα, καὶ ὅλως τὴν ψυχὴν ἐκτρέφοντα τροφῇ ἀκηράτῳ καὶ θεοτερπεῖ, παρασκευάζωσιν ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν τὰς ἱερὰς ἐκείνας βαθμίδας τῆς Εὐαγγελικῆς τελειότητος, ἃς ἀναβαίνων ὁ ἐχέφρων θνητὸς γίνεται ἐγγύτερος τῆς Θεότητος, ἥτις ὅλη ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ γνῶσις, ὅλη ἠθικὴ τελειότης, ὅλη δύναμις καὶ μακαριότης. Ὅσῳ δὲ ἡ σχολὴ τελειοτέρα καὶ συστηματικὴ, ὅσῳ τὰ μαθήματα πλείω καὶ ὑψηλότερα, τοσούτῳ καὶ ἡ ἐσωτερικὴ ἀνάπτυξις κρείττων, καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς ἐπίδοσις ἀκμαιοτέρα προοιωνίζεται ἐν χρηστοηθεστάτοις καὶ εὐαγώγοις οὐχ ἥκιστα ἢ καὶ φιλοτίμοις καὶ δεξιοῖς πρὸς πανοτιοῦν μάθημα μαθηταῖς, οἷοι μαρτυροῦνται οἱ τῆς τὰ πρῶτα φερούσης ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς παιδευτηρίοις μεγάλης ταύτης καὶ Πατριαρχικῆς τοῦ Γένους σχολῆς μαθηταί, δι' ὧν ἐτησίως ἀποφέρουσιν ἀγλαῶν καὶ θαυμασιωτάτων καρπῶν φερεπόνου φιλομαθείας, καρπῶν ὑγιοῦς ἐπιστήμης καὶ εὐσεβείας, καρπῶν ἐκθρεψόντων τὸ πνεῦμα καὶ τὴν καρδίαν τοῦ Ἔθνους.

Ἀξιόμισθοι ἀληθῶς οἱ ἱεροὶ ἱδρῶτες ὑμῶν, ὦ προσφιλῆ τεκνία, οὓς καθ' ἑκάστην ἱδρούεσθε πρὸς ὀντοποίησιν τῶν περὶ ὑμῶν κοινῶν καὶ χρηστοτάτων ἐλπίδων. Πολὺ δὲ ἀξιομισθότεροι καὶ τιμαλφέστεροι οἱ τῶν σοφῶν καὶ ἀόκνων διδασκάλων καὶ καθηγητῶν ὑμῶν ἀγῶνες, δι' ὧν εὐεργετοῦσιν ὑμᾶς τε καὶ δι' ὑμῶν τὸ Γένος καὶ τὴν ἁγίαν Ἐκκλησίαν ἡμῶν. Ἑκάτεροι νομίμως στεφανωθήσεσθε, διότι καὶ νομίμως ἀθλεῖτε πάντες τὸν ἆθλον τῆς ἀρετῆς καὶ σοφίας. Ὁπότε τοίνυν πᾶν ὅ,τι τῶν ἐφικτῶν καταβάλλεται πρὸς εὐόδωσιν τῆς μεγαλωνύμου ταύτης σχολῆς ἐκ τῆς γενναιότητος τῶν ἐφόρων καὶ προστατῶν καὶ τῶν λοιπῶν εὐεργετῶν καὶ συνδρομητῶν αὐτῆς, ὑμῖν ἀπόκειται τοῖς φοιτηταῖς τοῦ ἐθνικοῦ τούτου σε-

μνώματος, ἀφορῶσιν εἰς τὸν καλὸν ὑπογραμμὸν ἀκαμάτου φερεπονίας, τὸν ἱεροπρεπῆ Σχολάρχην, καὶ τοὺς ἄλλους ἀριζήλους συγκαθηγητὰς, πάσῃ σπουδῇ ἀντιμεθέλκειν καὶ συστέλλειν τὸν νοῦν ἀπὸ τῶν ἔξω φροντίδων, ἵνα προσηλώσητε ὅλον αὐτὸν μόνῃ τῇ ἐπιστημονικῇ καὶ ἠθικῇ ὑμῶν καλλιεργείᾳ καὶ ἀναπτύξει, ἕως διανύσητε τὸ στάδιον τῆς ἐγκυκλίου παιδεύσεως, καὶ τρυγήσωσι μὲν ἀφ' ὑμῶν οἵ τε προστάται καὶ συγγενεῖς καὶ οἰκεῖοι τοὺς βότρυς τῆς γνώσεως καὶ τῆς ἀληθείας, τρυγήσῃ δὲ ἡ κοινωνία πάντ' ὅσα εὔχεται καὶ ἐλπίζει σὺν ἀρωγῷ τῷ Θεῷ. Γένοιτο!

—o—

154. Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆς.

Τῇ κϐ' Ἰουνίου ἡ Α. Π. ὁ οἰκουμ. Πατριάρχης, μεταβὰς εἰς τὴν ἐν Μεγ. Ῥεύματι οἰκίαν τῆς Α. Ὑψ. τοῦ ἡγεμόνος τῆς Σάμου κ. Παυλάκη Μουσούρου βέη, ἐτέλεσε τὸ μυστήριον τῶν γάμων τῆς θυγατρὸς τῆς Α. Ὑψ. Κασσάνδρας μετὰ τοῦ συμβούλου τοῦ ὑπουργείου τοῦ ἐμπορίου Ἐξ. Ἀλεξάνδρου ἐφέντη Καραθεοδωρῆ, παρανύμφων ὄντων τοῦ ἰατροῦ κ. Κωνστ. Καραθεοδωρῆ καὶ τῆς μητρὸς τοῦ γαμβροῦ κ. Λουκίας Καραθεοδωρῆ. Παρῆσαν δ' ἐν τῇ τελετῇ ὁ Ἐξ. ὑπουργὸς τοῦ ἐμπορίου Καβουλῆ πασᾶς, οἱ υἱοὶ τοῦ μεγ. Βεζύρου Ἀλῆ βέης καὶ Ῥεσαὶτ βέης, οἱ υἱοὶ τοῦ Ῥεσαὶτ πασᾶ, καὶ πολλαὶ ἄλλαι ἐπισημότητες ἔκ τε τῶν ὁμογενῶν καὶ μή.

—o—

155. Ἐκλογὴ πέντε μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου.

Ἐπειδὴ τὰ παραιτηθέντα τέσσαρα μέλη τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου ἐνέμειναν εἰς τὴν δοθεῖσαν παραίτησίν των, καὶ μετὰ τὴν κατ' ἐπανάληψιν πρόσκλησιν τῆς Α. Π. τοῦ Πατριάρχου, ἡ Ἱ. Σύνοδος μετὰ τῶν λοιπῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου προέβη τῇ κϐ' Ἰουνίου εἰς τὴν ἀντικατάστασιν καὶ τῶν 4 παραιτηθέντων μελῶν καὶ τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐλλείποντος δωδεκάτου μέλους, καὶ οὕτως ἐξελέγησαν τὰ ἑξῆς πέντε μέλη: Σπυράκης βέης, Σ. Σωφρονιάδης, Κ. Κανάκης, Τηλ. Ταχμιντζῆς καὶ Σ. Ἐφραιμίδης.

Ἐν τῇ ἐν λόγῳ συνεδριάσει, γενομένῃ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Π., παρῆσαν 4 μόνον μέλη τοῦ Συμβουλίου, ἀπόντων τῶν κκ. Σ. Μαυρογένους καὶ Χ. Γ. Κωνσταντινίδου. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν 4 μελῶν ἐψηφηφόρησαν μόνον 2: οἱ κκ. Σ. Ἀρχιγένης καὶ Κ. Καραπάνος, τῶν ἄλλων 2: ἤτοι τῶν κκ. Ἱ. Κανέλλου καὶ Κ. Ἀνθοπούλου ἐμμενόντων εἰς τὴν γνώμην, ὅτι ἡ ἐκλογὴ τοσούτων μελῶν τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου ὤφειλε γενέσθαι ἐν γενικωτέρᾳ Συνελεύσει, κατὰ τὸν Κανονισμόν· ὥστε οἱ ἐκλεχθέντες ὑπὸ νέοι Σύμβουλοι ἐψηφηφορήθησαν ὑπὸ 12 μελῶν: τοῦ Πατριάρχου, 9 Συνοδικῶν καὶ 2 Συμβούλων, ὡς ἀπόντος καὶ ἄλλου μέλους προσωρινῶς, τοῦ κ. Μ. Ν. Μιχαὴλ τοῦ ἐκ Σερρῶν. Ἐθεωρήθη δὲ ἀναγκαία ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ἡ ἐπίσπευσις τῶν ἐκλογῶν τῶν νέων τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου μελῶν, ὅπως μὴ διὰ τῆς ἐπὶ πολὺ παρατάσεως καὶ ἀναβολῆς μένωσιν ἀνενέργητοι τοσαῦται ἐκκρεμεῖς ὑποθέσεις, καὶ παραβλάπτωνται οὕτω πλεῖσθ' ὅσα συμφέροντα τῶν ὁμογενῶν.

Ἐν τούτοις ἐκ τῶν πέντε μελῶν μόνον ὁ κ. Σωφρονιάδης παρεδέξατο τὸν διορισμὸν αὐτοῦ.

—o—

156. Ἀπόστολος Μακράκης.

Ἡ μεγ. Ἐκκλησία ἐξέδωκε τὴν ἑξῆς Πατρ. καὶ Συνοδικὴν ἐγκύκλιον, ἀφορῶσαν τὴν ἔκδοσιν τῶν Πατέρων ὑπὸ τοῦ κ. Ἀπ. Μακράκη, καὶ ἀποτεινομένην πρὸς τοὺς Ἡγουμένους Μοναστηρίων κτλ.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ἐκ τῆς περικλείστου ἀγγελίας τοῦ ἐλλογίμου κυρ Ἀποστόλου Μακράκη πληροφορεῖται καὶ ἡ Ὁσιότης της τὴν ἀξιέπαινον αὐτοῦ πρόθεσιν πρὸς ἔκδοσιν τῶν ἱερῶν συγγραμμάτων τῶν θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν, ὑπὸ τὸ ὄνομα «Βιβλιοθήκη τῶν ἁγίων Πατέρων τῆς Ἀνατολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας», ἀρχομένην ἀπὸ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν, Βασιλείου τοῦ μεγάλου, Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου καὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, καὶ ὅτι πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ εἰς ἐκπεραίωσιν τοῦ δυσχεροῦς καὶ πολυδαπάνου ἔργου ἀπέβλεψεν εἰς τὴν συνδρομὴν παντὸς ζηλωτοῦ τῆς πατρῴας εὐσεβείας καὶ δόξης, ὃν τρόπον καὶ δι' ἀναφορᾶς αὐτοῦ πρὸς ἡμᾶς ἐζητήσα-

το τὴν συναντίληψιν τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας. Καὶ ἐπειδὴ, καθ' ὅσον μὲν ἀφορᾷ τὴν πνευματικὴν ἀξίαν τῶν θεοσόφων τούτων συγγραμμάτων, οὐδεὶς τῶν εὐσεβῶν ἀγνοεῖ ὁπόσον ἐστὶ πολύτιμος διὰ τὰς ἐν αὐτοῖς οὐρανίους διδασκαλίας καὶ τὰς παντοίας ἠθικὰς παραινέσεις τῶν μεγάλων τούτων φωστήρων τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐπομένως ἀναγκαιοτάτη εἰς πάντα Χριστιανὸν, μάλιστα ἱερωμένον, ἡ τούτων μελέτη καὶ ἀνάγνωσις· πρὸς δὲ τὴν κτῆσιν αὐτῶν ἡ ὑπὸ τοῦ εἰρημένου ὁμογενοῦς ἀνδρὸς ἐπαγγελλομένη ἔκδοσις καθιστᾷ αὐτὴν εὔκολον διά τε τὸ εὔωνον καὶ τὴν κατὰ μικρὸν πληρωμὴν ἑκάστου ἐκδιδομένου τόμου, ὡς ἐν τῇ ἀγγελίᾳ φαίνεται· διὰ ταῦτα, ἐπινεύσαντες προθύμως εἰς χορηγίαν τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρωγῆς, ἧς ὑπάρχει ἀνταξιον τὸ ἔργον διὰ τὴν ἐξ αὐτοῦ προκύψουσαν τοῖς πιστοῖς ὠφέλειαν, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς ἐγκλίου ἐπιστολῆς, προτρεπόμεθα τὴν αὐτῆς Ὁσιότητα, ὅπως, συντελοῦσα καὶ τὸ ἀπὸ μέρους αὐτῆς εἰς τὴν προκειμένην ἔκδοσιν τῶν ἐν λόγῳ ἱερῶν συγγραμμάτων, οὐ μόνον ἑαυτὴν καταγράψῃ ἐν τῇ ἀγγελίᾳ, ἀλλὰ καὶ ἄλλους ἐκ τῶν συνασκουμένων πατέρων καὶ ἀδελφῶν. Ἕκαστος δὲ τῶν συνδρομητῶν ἔχει ἀνταποκρίνεσθαι πρὸς τοὺς ἐν Κωνστ]πόλει βιβλιοπώλας Ἰωάννην Ἀλιμπέρτην καὶ ἀδελφοὺς Δεπάστα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετ' αὐτῆς.

ἀωξθ'. Ἰουνίου κς'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Ἰωαννίνων ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ. † Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Δημητριάδος ΔΩΡΟΘΕΟΣ. † Ὁ Φιλαδελφείας ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Χαλουανγαθουπόλ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ. † Ὁ Βοδενῶν ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Νύσσης Καλλίνικος, ἐν Χριστῷ εὐχέται.

—o—

157. Τὰ ἐν Χαλκηδόνι σχολεῖα.

Τῇ κθ'. Ἰουνίου ἐτέθη ὁ θεμέλιος λίθος τῶν ἐν Χαλκηδόνι τριῶν σχολείων: Ἑλληνικοῦ, ἀλληλοδιδακτικοῦ καὶ παρθεναγωγείου. Ἡ τελετὴ ὑπῆρξε συγκινητικωτάτη, παρόντων τῶν μαθητῶν καὶ μαθητριῶν τῶν τριῶν σχολείων μετὰ τῶν διδασκάλων καὶ διδασκαλισσῶν, καὶ πλήθους ὁμογενῶν, προηγουμένου τοῦ ἐνοριακοῦ Κλήρου καὶ τῶν ψαλτῶν ψαλλόντων μετὰ ἑξαπτερύγων ἐν κατανυκτικωτάτῃ παρατάξει, ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας μέχρι τοῦ οἰκοπέδου, ἔνθα ἀνεγείρονται αἱ σχολαί. Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν ὁ μὲν μουσικοδιδάσκαλος κ. Ἰωάννης Ζωγράφος ἀπήγγειλε Τουρκιστὶ εὐχὴν πρόσφορον τῇ περιστάσει, ὁ δὲ προϊστάμενος ἀρχιμανδρίτης καὶ ἱεροδιδάσκαλος κ. Ἀμβρόσιος αὐτοσχέδιον λογίδριον. Ἀμφότεροι δὲ ἐφείλκυσαν τοὺς ἐπαίνους τοῦ ἀκροατηρίου, ἐν ᾧ διέπρεπεν ἡ Α. Ἐξ. ὁ Ῥιζὰ πασᾶς μετὰ τῶν ἀξιοτίμων αὐτοῦ υἱῶν καὶ ὑπαλλήλων, ὅστις καὶ ἰδίᾳ ἐξέφρασε τὴν μεγίστην αὐτοῦ εὐχαρίστησιν.

—o—

158. Ἡ ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴ καὶ Ἑλληνοεμπορικὴ σχολή.

Τῇ ς'.] Ἰουλίου (κυριακῇ) ἐγένετο ἐν τῇ Θεολογικῇ σχολῇ, μετὰ τῆς νενομισμένης ἐπισημότητος, ἡ ἀναγόρευσις τῶν 10 τελειοδιδάκτων, ὧν οἱ 7 ἔλαβον τὸ διδακτορικὸν πτυχίον, τῶν λοιπῶν τριῶν μὴ ἱερωθέντων εἰσέτι καὶ, κατὰ τὸν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμὸν, μὴ δικαιουμένων νὰ λάβωσι τοῦτο μέχρι τῆς χειροτονίας αὐτῶν. Ἡ Α. Π. ἀπήγγειλε προσλαλιὰν, περιέχουσαν σωτηριώδεις νουθεσίας πρὸς τοὺς νέους ἱεροδιδασκάλους. Ἐν τῇ τελετῇ παρῆν, ἐκτὸς τοῦ πολυαρίθμου καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, καὶ ἡ Α. Ε. ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ῥαγκαβῆς, καθὼς καὶ ὁ Μ. Λογοθέτης κ. Σταυράκης βέης Ἀριστάρχης.

Αὐθημερὸν ἐγένετο καὶ ἡ διανομὴ τῶν πτυχίων εἰς τοὺς τρεῖς ἀπολυθέντας φοιτητὰς τῆς Ἐμπορικῆς σχολῆς, κατὰ τὰ νενομισμένα, προεδρεύοντος τοῦ Μητρ. Δημητριάδος κ. Δωροθέου.

Αὐθημερὸν ἡ Α. Ἐξ. ὁ κ. Ῥαγκαβῆς ἐνεχείρισε τῷ διευθυντῇ τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνο-εμπορικῆς σχολῆς κ. Βουλισμᾷ τὸ παράσημον τοῦ Σωτῆρος, ἀπονεμόμενον αὐτῷ παρὰ τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως τῶν Ἑλλήνων, διὰ τὴν ἐν Κερκύρᾳ πολυχρόνιον αὐτοῦ διδασκαλίαν ἐν τῇ Ἰονίῳ Ἀκαδημίᾳ.

—o—

159. Πατριαρχικὸν πιττάκιον.

Ἀντίτυπον τῆς περὶ πόρων τοῦ Πατριαρχείου Ἐκθέσεως ὁ οἰκ. Πατριάρχης ἀπέστειλε πρὸς οὓς δεῖ, ὅπως, μελετήσαντες ἐγκαίρως αὐτήν, ὦσι προπαρεσκευασμένοι εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ συνεδρίασιν.

Ἰδοὺ τὸ ἐπὶ τούτῳ σταλὲν Πατρ. πιττάκιον.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἡ διορισθεῖσα παρὰ τῆς Γ. Συνελεύσεως, τῆς συγκροτηθείσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ 25 Ἰανουαρίου, ἐ. ἔ., πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν πρὸς συντήρησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου ἀναγκαίων πόρων, περαιώσασα τὸ ἔργον αὐτῆς, ὑπεβάλεν ἡμῖν Ἔκθεσιν αὐτῆς, περιληπτικὴν τῶν τε διασκέψεων καὶ τοῦ συμπεράσματος αὐτῆς. Ταύτης ἀντίτυπον διαβιβάζοντες πρὸς ὑμᾶς, ὡς καὶ εἰς τὰ λοιπὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως, ἀξιοῦμεν, ὅπως, μελετήσαντες αὐτὴν ἰδίᾳ, καὶ διασκεψάμενοι ἐπ' αὐτῆς, ἐξενέγκητε τὴν γνώμην ὑμῶν ἐν τῇ ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθησομένῃ τῇ 2ᾷ ἐνεστῶτος μηνὸς Β'. Συνεδριάσει τῆς διαληφθείσης Γ. Συνελεύσεως. Διὸ εἰδοποιοῦντες ὑμᾶς, ἀξιοῦμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε ἵνα ἔλθητε εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐπὶ τούτῳ κατὰ τὴν ἄνωθι ὁρισθεῖσαν ἡμέραν, τῇ 3 ὥρᾳ ἀκριβῶς. Εἶεν δὲ τὰ ἔτη ὑμῶν θεόθεν ὅ,τι πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ πανευδαίμονα.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 15 Ἰουλίου 1869.

—o—

160. Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις περὶ ταφῆς.

Ἐν ταῖς ἱεραῖς τῆς πρωτευούσης ἐκκλησίαις ἀνεγνώσθη ἡ παρὰ πόδας Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις περὶ ταφῆς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Μολονότι προλαβόντως δι' ἐπανειλημμένων ὑψηλῶν διατα-

γῶν εἶχεν ἐμποδισθῇ ὁ ἐνταφιασμὸς τῶν νεκρῶν ἐντὸς τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ναρθήκων, καθὼς καὶ πλησίον οἰκιῶν κατοικουμένων· ἀλλ' ἐπειδὴ, μὴ γενομένης τῆς δεούσης προσοχῆς εἰς τὸ ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγκριθὲν μέτρον τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, ἀπεδείχθη ὅτι ἐσχάτως συνέβησαν παρεξηγήσεις τινὲς καὶ ἀτοπήματα, διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ καὶ αὖθις προκύψῃ παρεξήγησις καὶ παραγνώρισις τῆς ἀπαγορευθείσης συνηθείας, ἐν ᾧ εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς βασιλικῆς ἐπικρατείας ἐβλήθη εἰς χρῆσιν τὸ νέον μέτρον, διὰ ταῦτα συνετάχθη ἤδη ὑπὸ τοῦ ὑγειονομικοῦ Συμβουλίου ἐπίτηδες Κανονισμὸς, ἐπεξεργασθεὶς καὶ ἐπικυρωθεὶς ἐν τῷ ἀνωτάτῳ Συμβουλίῳ τοῦ Κράτους, ὅστις, ἐνισχύων τὴν ἀπαγόρευσιν τοῦ ἐνταφιάζειν νεκροὺς εἰς τὰ ῥηθέντα μέρη, διαλαμβάνει τὰς διαφόρους περιστάσεις καὶ ἐξαιρέσεις, αἵτινες, θεωρηθεῖσαι πρέπουσαι καὶ ἀναγκαῖαι, ἐτέθησαν ὑπὸ τοὺς γνωστοὺς ὅρους. Τοῦ Κανονισμοῦ τούτου ἐκδοθέντος ἐν τύποις εἰς διαφόρους διαλέκτους ὑπὸ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως καὶ διανεμηθέντος εἰς τὰ ἁρμόδια καταστήματα μετὰ τῶν ἀπαιτουμένων νουθεσιῶν, ἐστάλησαν καὶ πρὸς ἡμᾶς ἱκανὰ ἀντίτυπα, συνωδευμένα μετὰ ὑψηλοῦ τεσκερὲ, ὑπαγορεύοντος τὴν ἀπαράλλακτον ἐφαρμογὴν καὶ ἐνέργειαν τοῦ ἐν λόγῳ Κανονισμοῦ, ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἐποπτείαν, ἐπισημειοῦντος δὲ καὶ ἕτερον ἄρθρον, ὅπερ προστεθήσεται εἰς τὸ Γ'. μέρος τοῦ ῥηθέντος ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοῦ. Διαλαμβάνει δὲ τὸ ἄρθρον τοῦτο ὅτι ὁ ἐνταφιάσας, ἢ ἐνεργήσας, ἢ δοὺς τὴν ἄδειαν ἵνα ἐνταφιασθῇ νεκρὸς εἰς τὰ παρὰ τοῦ νιζαμίου ἀπηγορευμένα μέρη, θέλει τιμωρεῖσθαι μὲ φυλάκισιν ἑνὸς μηνὸς μέχρις ἑνὸς ἔτους, καὶ μὲ πρόστιμον μιᾶς μέχρι δέκα Ὀθωμανικῶν λιρῶν. Ταῦτα τοίνυν κοινοποιοῦντες πᾶσιν ὑμῖν, συμφώνως τῇ ἐννοίᾳ τοῦ ὑψηλοῦ τεσκερὲ, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν καὶ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, ἵνα συμμορφωθῆτε ταῖς ἐννοίαις καὶ διατάξεσι τοῦ ῥηθέντος Κανονισμοῦ, καὶ φυλάττητε ἀπαραβάτως τοὺς ἐν αὐτῷ ἐκτεθειμένους ὅρους καὶ θεσμοὺς ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τῆς τῶν νεκρῶν ἐνταφιάσεως, καὶ ἀποφεύγοντες πᾶσαν παρεξήγησιν καὶ παραγνώρισιν τῶν ὁρισθεντῶν καὶ ἀποφανθέντων, προσέχητε καλῶς, μήποτε φωραθῇ τις, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, παραβαίνων καὶ παρεκτρεπόμενος τοῦ Κανονισμοῦ τούτου, ὑπ' ὄψιν ἔχων τὸ προστεθὲν ἄρθρον, ὅτι ὁ ἐνταφιάσας, ἢ ἐνεργήσας, ἢ δοὺς τὴν ἄδειαν ἵνα ταφῇ νεκρὸς εἰς τὰ ἀπηγορευμένα ὑπὸ τοῦ νιζαμίου μέρη, θέλει τιμωρεῖσθαι διὰ φυλακίσεως, καὶ διὰ

χρηματικοῦ προστίμου, ὡς ἄνω εἴρηται. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. ᾳωξθ'. ἰουλ. ιθ'.

—o—

161. Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ τῶν ἐν Διπλοκιονίῳ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντων.

Ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν ἐπίσης ἐξεδόθη καὶ ἡ ἑφεξῆς Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ τῶν ἐν Διπλοκιονίῳ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Δεινὴ καὶ καταστρεπτικὴ πυρκαϊά, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ἐκραγεῖσα, ὡς γνωστὸν, ἀρτίως ἐν τῷ κατὰ τὸν Βόσπορον προαστείῳ τοῦ Διπλοκιονίου, κατὰ τὸν Γενὶ-Μαχαλὲν, καὶ ἀποτεφρώσασα περὶ τὰς τριακοσίας οἰκίας, κατέστησεν ἀστέγους καὶ ἀπόρους περὶ τὰς διακοσίας οἰκογενείας, Ὀρθοδόξους καὶ Ἀρμενικὰς, χρῃζούσας τῆς ἀμέσου περιθάλψεως καὶ συνδρομῆς πάσης φιλανθρώπου ψυχῆς καὶ καρδίας. Ἐπειδὴ δὲ ἐπὶ τούτῳ συνέστη Ἐπιτροπὴ ἐκ μέρους τῶν ἐν Διπλοκιονίῳ κατοίκων Χριστιανῶν ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ ὁσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου κὺρ Φωτίου, προϊσταμένου τῆς αὐτόθι ἱερᾶς ἐκκλησίας τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου, ἐντολὴν ἔχουσα ἵνα, συναγαγοῦσα πάσας τὰς ἁπανταχόθεν φιλανθρώπως προσφερομένας βοηθείας καὶ συνδρομὰς ἐπ' ὀνόματι τῶν πυρπολῃθέντων καὶ πολυτρόπως παθόντων Χριστιανῶν διὰ τῆς φοβερᾶς καὶ ὀλεθρίου ταύτης μάστιγος, διανείμῃ αὐτὰς ἀναλόγως πρὸς τοὺς παθόντας· καὶ ἐπειδὴ ὑπὲρ τῶν πασχόντων ἐν γένει συνδρομὴ ὑπάρχει ἱερὸν καὶ τοῖς πᾶσιν ἀπαραίτητον καθῆκον φιλανθρωπίας, ὑπαγορευόμενον ὑπό τε τῆς θρησκείας καὶ πάσης πολιτείας, διὰ ταῦτα, ἐγκριθέντος καὶ παρ' ἡμῶν Ἐκκλησιαστικῶς ἵνα ἐπὶ τέσσαρας κατὰ συνέχειαν κυριακὰς περιενεχθῇ ἐν ἑκάστῃ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τῆς πρωτευούσης καὶ τῶν προαστείων εἷς δίσκος εἰδικῶς ὑπὲρ τῶν παθόντων τούτων κατὰ τὴν τελευταίαν περὶ ἧς ὁ λόγος ὀλεθρίαν πυρκαϊὰν, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, ἐντελλόμεθα καὶ παραγγέλλομεν Ἐκκλησιαστικῶς ἐν πρώτοις μὲν καὶ ἐξαιρέτως τοῖς τιμιωτάτοις Ἐπιτρόποις τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, ὅπως φροντίσαντες ἐνεργήσητε τὴν ἐπὶ τέσσαρας κυριακὰς περιφορὰν ἑνὸς δίσκου

ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν συναχθησόμενον πᾶσον παραδῶτε εἰς χεῖρας τῆς διαληφθείσης Ἐπιτροπῆς· εἶτα δὲ καὶ πᾶσιν ὑμῖν τοῖς εὐλογημένοις Χριστιανοῖς συμβουλεύομεν καὶ προτρεπόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς, ὅπως, συμπαθῶς διατιθέμενοι ὑπὲρ τῶν παθόντων ἀδελφῶν ὑμῶν, οἵτινες, ἀνέστιοι, γυμνοὶ καὶ τοῦ ἐπιουσίου ἄρτου στερούμενοι, ἀπεκδέχονται μικρὰν πιπραμυθίαν καὶ ἀνακούφισιν ἐν τοῖς δεινοῖς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὑμετέρας συμπαθείας καὶ εὐσπλαγχνίας, συνδράμητε καὶ βοηθήσητε αὐτοῖς μετὰ προθυμίας καὶ γενναιότητος, ἕκαστος ἀναλόγως τῆς δυνάμεως αὐτοῦ, καλῶς εἰδότες ὅτι, ἐὰν ἐλεήσητε, καὶ ὑμεῖς ἐλεηθήσεσθε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, κατὰ τὸν λόγον τοῦ Κυρίου· «μακάριοι οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται». Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. ᾳωξθ'. ἰουλίου ιθ'.

—o—

162. Διαμαρτύρησις τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ Ἀρχιερέων.

Ἀρχιερεῖς τινες τῆς Ῥουμουνικῆς Ἐκκλησίας ἐπεμψαν πρὸς τὴν μεγ. Ἐκκλησίαν τὴν παρὰ πόδας διαμαρτύρησιν, δι' ἧς διαμαρτύρονται κατὰ τοῦ ὑποσκάπτοντος τὴν Ὀρθόδοξον Ῥουμουνικὴν Ἐκκλησίαν νέου Ῥουμ. ὑπουργείου, τοῦ ὑπὸ Ἰησουϊτικὰς ἐμπνεύσεις ἐνεργοῦντος ἀναφανδὸν, ἐπὶ καταστροφῇ καὶ βλάβῃ ἀνυπολογίστων τιμαλφεστέρων.

Παραγιώτατε Δέσποτα!

Τὸ ἐθνικὸν ἐν Ῥουμανίᾳ κόμμα, ὅπερ ἀνέτρεψε τὸν Κούζαν, ἔθηκεν ἐν τῷ Συντάγματι τοῦ τόπου τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς πρὸς ἀναδιοργάνωσιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱερῶν κανόνων.

Ὁ κ. Ἰωάννης Βρατιάνος, ὡς ὑπουργὸς, ἀντιπροσωπεύων τὴν Ὀρθόδοξον τοῦ Ἔθνους μερίδα, καθυπέβαλεν εἰς ἀμφοτέρας τὰς βουλὰς Ἐκκλησιαστικὸν νομοσχέδιον, σύμμορφον κατὰ πάντα ταῖς ἀρχαίαις παραδόσεσιν· ἀλλ' ἡ ἐπιρροὴ τῆς Δύσεως, ἐνοχοποιήσασα τοῦτον, ὡς συμμαχήσαντα δῆθεν τοῖς Ὀρθοδόξοις λαοῖς, κατώρθωσε τὴν αὐτοῦ ἀντικατάστασιν διὰ τοῦ κ. Μιχαὴλ Κογκαλνιτσιάνου.

Ἅμα τῇ ἐπελεύσει τοῦ κ. Κογκαλνιτσιάνου, ἀνεφάνησαν καὶ αὖθις ἐπὶ τῆς Ῥουμουνικῆς σκηνῆς τὰ ἐκτραγῳδηθέντα ἐπὶ Κούζα ἔν τε τῇ ἐσωτερικῇ τοῦ τόπου διοικήσει καὶ ἐν τῇ πολιτικῇ, ὡς καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς.

Ἀκαταλλήλως οὖν προέβη εἰς ἐπίλυσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος Κυβέρνησις, ἥτις ἔχει ἐν τῷ ἑαυτῆς κόλπῳ τὸν αὐτουργὸν τῶν καινοτομιῶν μετὰ τῶν ὀπαδῶν αὐτοῦ, αἰσχυνομένων ὁμολογῆσαι τὴν ὀλέτειραν πλάνην, εἰς ἣν ἤχθη ὀλισθήσασα χώρα, φημιζομένη ποτὲ ἐπ' εὐσεβείᾳ καὶ διδασκαλίᾳ ὑγιαινούσῃ, νῦν δ' ἀγομένη εἰς βάραθρον ὑπὸ τῶν τοιούτοις αὐτῆς ἰθυνόντων.

Τούτου ἕνεκα ὁ κ. Κογκαλνιτσιάνος ἐν ταῖς τοῦ περὶ Ἐκκλησίας νομοσχεδίου συζητήσεσι, πρῶτον μέλημα ἔσχε τὸ ἐξυβρίσαι τὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Μ. τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησίαν, ὑπερασπισθῆναι δὲ τοὺς ψευδεπισκόπους (1), μίσθαρνα αὐτοῦ ὄργανα ὄντας, πρὸς ἐπίτευξιν τῶν ἑαυτοῦ σκοπῶν.

Ἡ Πατριαρχικὴ καὶ Ἀρχιερατικὴ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων Σύνοδος μετὰ πατρικῆς εὐμενείας ἐκοινοποίησε τῷ Μητροπολίτῃ Βουκουρεστίου τὸν κανονικὸν τρόπον, καθ' ὃν ἠδύνατο παραδεχθῆναι Ἐπισκόπους σχισματικοὺς ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Ἐκκλησίας διὰ τῆς ὁμολογίας τοῦ ἑαυτῶν πταίσματος ἐνώπιον Συνόδου Ἀρχιερέων. Τότε γὰρ ἕπεται τὸ τῆς Κοινωνίας μυστήριον, ὅτε προηγεῖται τὸ τῆς Μετανοίας.

Ὁ Κογκαλνιτσιάνος ἐποίησεν ἐκποδὼν ἐν τῇ Γερουσίᾳ τὸν εἰρημένον τρόπον· πλὴν ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῷ γε τῷ ἐθνικῷ περιβόλῳ οἱ ψευδεπίσκοποι οὐκ ἠδυνήθησαν σχεῖν τῆς πλειονοψηφίας ἢ κατὰ δύο ψήφους, καὶ ταύτας ἰδίας αὐτῶν οὔσας. Δύνανται ὅμως οἱ κατηγορούμενοι θεωρηθῆναι νομίμως ἀπολελυμένοι διὰ τῶν ἑαυτῶν ψήφων; Τοιάδε ὑπῆρξεν ἡ πολιτικὴ τοῦ Κογκαλνιτσιάνου, καλέσαντος ἐσπευσμένως πάντας τοὺς ἐνόχους, ὅπως συμμετάσχωσιν ἐν τῇ Γερουσίᾳ τῆς ἑαυτῶν δίκης καὶ ψηφίσωσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν.

Ἐπὶ τοιαύτῃ διαγωγῇ τὸ Πατριαρχεῖον δικαιοῦται ἀποκρῦσαι τὸν τρόπον τοῦτον πολιτικῆς ἐξομολογήσεως, ἀνόμου τε καὶ γελοίας. Ἐπειδή, τούτου παραδεχθέντος, βεβηλοῦται οὐ μόνον τὸ τῆς Μετανοίας μυστήριον, ἀλλὰ καὶ τὸ τῆς Κοινωνίας, ὡς ἐβεβηλώθησαν καὶ ἕτερα πλεῖστα, ἀφαρῶντα τὴν Σύνοδον καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῆς.

Διὰ ταῦτα οἱ εὐσεβάστως ὧδε ὑποσημειούμενοι Ἀρχιερεῖς, οἱ τοσαῦτος θείας καὶ τηλικαῦτα δεινὰ ὑποστάντες πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἐν Ρουμουνίᾳ Ὀρθοδοξίας, διακηρύττομεν μετ' ἐνδομύχου τῆς ψυχῆς καὶ τῆς καρδίας ἄλγους ὅτι, ἐὰν ἡ Μ. τῆς Ἀνατολῆς Ἐκκλησία μὴ ἐμμείνῃ ἀκλόνητος ἐν ταῖς προτέραις αὐτῆς ἀποφάσεσιν, ἀναγκασθησόμεθα ἀποσπασθῆναι, ὡς ἐν ὁμοίαις περιστάσεσιν ἔπραξάν τινες ἐν Ρωσσίᾳ, καὶ κηρυχθῆναι ὀπαδοὶ τῆς παλαιᾶς λατρείας (Starovertzi), καθότι οὐ δυνάμεθα ἄνευ αἰσχύνης ὑποστῆναι τὸν ὁριαμβον τῶν Δυτικῶν Προπαγανδῶν, τῇ συναινέσει καὶ εὐλογίᾳ τοῦ οἰκ. Πατριαρχείου.

(1) Ψευδεπισκόπους ἐνταῦθα ἐννοεῖ τοὺς ἐναντίον τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τοῦ πρώην ἡγεμόνος Κούζα χειροτονηθέντας Ἀρχιερεῖς.

Παρακαλοῦμεν δὲ τὴν ἡμετέραν πανσέβαστον Παναγιότητα, ὅπως εὐαρεστηθῇ κοινοποιῆσαι ταῦτα καὶ ταῖς λοιπαῖς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαις.

Ἐρ' οἷς καὶ κατασπαζόμενοι τὴν παναγίαν αὐτῆς δεξιάν, ὑποδιατελοῦμεν βαθυσεβάστως.

ΝΕΟΦΥΤΟΣ Ἐλέσσης Σκρίμπας.
ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ Σταυρουπόλεως Σκρίμπας.
ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΣ Εὐανθίας.
ΙΩΣΗΦ Βουβουλέσκου.

Ἐν Βουκουρεστίῳ, Ἰουλίου κ'. ᾳωξθ'.

---

163. Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ ἐκλογῆς ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐφόρων τῶν σχολείων.

Ἡ μεγ. Ἐκκλησία ἐξέδωκε τὴν παροῦσαν Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν περὶ ἐκλογῆς ἐπιτροπῶν τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἐφοριῶν τῶν σχολῶν.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κ τ λ.

Ἐντιμότατοι κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ, καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐγνώσθη ἡμῖν, ὅτι τινὲς τῶν ἐνοριῶν Πόλεως, Γαλατᾶ καὶ Καταστένου, ἐνεργοῦσαι ἀπ' ἐναντίας τῶν διαταξέων, αἵτινες καθωρίσθησαν διὰ τοῦ προεκδοθέντος καὶ Ἐκκλησιαστικῶς ἐπικυρωθέντος Κανονισμοῦ τῶν ἱερῶν Ἐκκλησιῶν, οὔτε ἐτησίαν λογοδοσίαν τῆς διαχειρίσεως αὐτῶν, καθὼς καὶ τῶν κοινῶν σχολῶν, παραλαμβάνουσαι φέρουσι πρὸς ἡμᾶς, οὔτε εἰς ἐκλογὴν προβαίνουσι νέων ἐπιτρόπων καὶ ἐφόρων, ἀλλὰ, παραχωροῦσαι τὴν διαχείρισιν τοῖς αὐτοῖς προσώποις πλέον τῆς ἐν τῷ Κανονισμῷ ὁριζομένης προθεσμίας, ὃν καλοῦσιν ὡς ἐκ τούτου συνεπείας λίαν ἐπιζημίους ὡς πρὸς τὰ πραγματικὰ τῶν ἱερῶν ναῶν συμφέροντα, παραβιάζοντες οὕτω καὶ τὰς τοῦ Κανονισμοῦ διατάξεις· διὰ ταῦτα γοῦν, ἡμετέρα Ἐκκλησιαστικὴ καὶ τοῦ ἐντίμου Ἐθνικοῦ Συμβουλίου ἐγκρίσει, γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα τοῖς τε ἐπιτρόποις τῶν ἱερ. ἐκκλησιῶν καὶ τοῖς ἐφόροις τῶν κοινῶν σχολῶν καὶ λοιποῖς κατοίκοις ἑκάστης ἐνορίας, ὅπως, ἐνεργοῦντες συμφώνως τῷ Κανονισμῷ, διαβιβάζωσι κατ' ἔτος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὸν ἐτήσιον ἰσολογισμὸν τοῦ τε ἱεροῦ ναοῦ καὶ τῶν σχολῶν τῆς ἐνορίας αὐτῶν, ἀφ' οὗ προηγουμένως ἐξελέγξωσιν αὐτὸν καὶ ὑπογράψωσιν

ἐνοριακῶς, προβαίνωσι δὲ ἐγκαίρως εἰς τὴν ἐτησίων ἀντικατάστασιν τῶν τε ἐπιτρόπων καὶ ἐφόρων, μηδενὶ τούτων ἐπιτρεπομένης τῆς ὑπηρεσίας πλέον τοῦ τεταγμένου χρόνου. Ὅσαι δὲ τῶν ἐνοριῶν οὐκ ἐνήργησαν κατὰ τὸ ἐνεστὼς ἔτος, ὡς ἀνωτέρω, σπεύσωσιν ἵνα προβῶσιν, ὅσον τάχος, εἰς τὴν ἐνέργειαν τοῦ δέοντος, πρὸς γενικὴν καὶ ἀπαρέγκλιτον τήρησιν τοῦ ῥηθέντος Κανονισμοῦ. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ εἴη πᾶσιν ὑμῖν.

Ἐν μηνὶ αὐγούστῳ, ,ωξθ'.

—o—

164. Ἡ ἐν Πατριαρχείοις γενικὴ Συνέλευσις.

Ἐπειδὴ ἡ γεν. Συνέλευσις, ἡ μέλλουσα συγκροτηθῆναι τὸ ἐφ' ὅπως ἀποφήνηται ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ὑπ' αὐτῆς τῇ κς'. ἰανουαρίου ἐν τῇ Α'. αὐτῆς συνεδριάσει διορισθείσης, συνελθοῦσα τὴν κέ. ἰουνίου, δὲν ἠδυνήθη ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτῆς, ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τῶν πλείστων ἐκ τῶν προσκληθέντων ἀτόμων, ἐνεκρίθη ὅπως ἡ αὐτὴ Συνέλευσις, συνελθοῦσα αὖθις τῇ γ'. αὐγούστου, ἐπιληφθῇ τοῦ ἀνατεθειμένου αὐτῇ ἔργου.

Καὶ πραγματικῶς τὴν κυριακὴν (γ'. αὐγούστου) ἐγένετο ἐν Πατριαρχείοις ἡ προαγγελθεῖσα γεν. Συνέλευσις, ἐν ᾗ παρῆσαν μὲν 78 μέλη, προσεκλήθησαν δὲ, κατὰ τὰ εἰθισμένα, διὰ Πατριαρχικῶν πιττακίων 152. Ἐπειδὴ δὲ ἦσαν παρόντα ὑπὲρ τὰ ἡμίση, καί τινες τῶν ἀπόντων ἐδικαιολόγησαν ἐγγράφως τὴν ἑκάστου ἀσθενείας ἀπουσίαν αὐτῶν, τινὲς δὲ καὶ ἔπεμψαν, μετ' ἐπιστολῆς ἐπισυνημμένης, τὰς γνώμας αὐτῶν, ὡς οἱ κκ. Γαβριὴλ Κρεστίδης καὶ Γ. Χ. Θεολόγου, διὰ τοῦτο ἐθεωρήθη ἡ Συνέλευσις ἔγκυρος καὶ κανονικὴ πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν συνεκλήθη.

Ἀρχιερατικὰ μέλη παρῆσαν οἱ Μητροπολῖται Κυζίκου, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Ἰωαννίνων, Δράμας, Δημητριάδος, Φιλαδελφείας, Σωζουαγαθουπόλεως καὶ Νύσσης.

Προκατήρξατο δὲ τῆς Συνεδριάσεως ἡ Α. Η. ὁ οἰκουμ. Πατριάρχης διὰ προσλαλιᾶς λίαν προσφόρου, ἐν ᾗ κατέδειξε τὸν σκοπὸν τῆς Συνελεύσεως, ὅτι δηλ. «πρόκειται ὅπως τὰ προσκληθέντα μέλη ἀποφήνωνται ἐπὶ τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς ὑπὸ γεν. Συνελεύσεως διορισθείσης τῇ κς'. ἰανουαρίου πρὸς εὕρεσιν τῶν πρὸς συντήρησιν τοῦ οἰκ. Πατριαρχείου ἀναγκαίων πόρων, καὶ ἥτις ἔμελλε μὲν συγκρατηθῆναι τῇ κέ. ἰουλίου, κατὰ τὰς

ἐπὶ τούτῳ γενομένας προσκλήσεις· ἀλλ' ὅτι, ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τῶν πλείστων ἐκ τῶν προσκληθέντων ἀτόμων, δὲν ἠδυνήθη τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἵνα προβῇ εἰς τὴν ἐργασίαν αὐτῆς. Ὅθεν καὶ ἐδέησεν ὅπως, ἀναβληθεῖσα διὰ τὴν σήμερον, ἐπιληφθῇ τοῦ ἔργου αὐτῆς» κτλ.

Εἰ καὶ ὥρα τῆς ἐνάρξεως ἦν ἡ έ. Τουρκιστὶ, ἐδέησεν ὅμως ὅπως ἀναβληθῇ ἡ ἔναρξις ἐπὶ μίαν εἰσέτι ὥραν· ὥστε ἀκριβῶς ἤρξατο τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς ἡ Συνέλευσις ἀπὸ τῆς ἕκτης καὶ ἔληξε περὶ τὰς 10 1)2.

Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως κ. Ἀριστοκλέους ἀνάγνωσιν τῆς Ἐκθέσεως πρῶτον καὶ ἀκολούθως τῶν ἐπιστολῶν τοῦτε Μ. Νικομηδείας καὶ τῶν κ. κ. Γ. Κρεστίδου καὶ Γ. Χ. Θεολόγου, ἀπόντων, ἤρξαντο αἱ ἀγορεύσεις πολλῶν ἀξιοτίμων μελῶν, ἐπῆλθον αἱ συζητήσεις, ταύτας διεδέξαντο πικραὶ παρατηρήσεις, ἐπικρίσεις καὶ ἀντεπικρίσεις σφοδραὶ, φυσικῷ τῷ λόγῳ.

Περιεστράφησαν δὲ ἐν μέρει εἰς τὰ ἑξῆς: ὁ μὲν ὑπέδειξεν ὅτι τὰ Πατριαρχεῖα εὑρίσκονται ἐν ἀποσυνθέσει, ὅτι ὁ οἰκ. Πατριάρχης ἐδικαιοῦτο νὰ κλείσῃ ταῦτα ἴσως ἀπὸ πολλοῦ ἤδη χρόνου διὰ τὴν ἔλλειψιν τῶν οἰκονομικῶν μέσων καὶ τὴν δυσχερῆ θέσιν τῆς ὑπαλληλίας, ὅτι ὁ θρόνος ὑποσκάπτεται οὐχὶ μόνον ὑπὸ ἐξωτερικῶν πολεμίων, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ ἐσωτερικῶν, ὅτι ἐπαπειλεῖται ὄλεθρος τοῦ ἐθνικοῦ τούτου κέντρου καὶ τοῦ ἱεροῦ παλλαδίου, ὅτι εἰς τὴν τοιαύτην κατάστασιν αὐτοῦ συνετέλεσαν πολλοὶ ἔκ τε τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, ὅτι πολλοὶ, τιτλοφορούμενοι ἀρχιμανδρῖται, κατεβρόχθισαν τὰ Μοναστηριακὰ χρήματα κτλ. καὶ ὅτι πρέπει νὰ συσφιγχθῇ ὁ μεταξὺ Κλήρου καὶ λαοῦ σύνδεσμος κτλ.

Ἄλλος κατέδειξε τὸ ἀνεφάρμοστον τοῦ γεν. ἐκ 10 γρ. ἐράνου, εἴτε ἐπιβλητικοῦ, εἴτε προαιρετικοῦ. Ἄλλοι κατέκριναν τὴν ἐπὶ τριετίαν ἤδη ἀσχολουμένην ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπὴν, ὡς μὴ ἀποπερατώσασαν τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἐνῷ ὁλόκληρα πολιτεύματα ἐντὸς ὀλίγων μηνῶν συνετάχθησαν καὶ ἐφημοσθησαν.

Ἄλλο ἀξιότιμον μέλος ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην αὐστηρᾶς οἰκονομίας, ἀποχωρισμὸν τῶν τοῦ Πατριαρχείου δαπανῶν ἀπὸ τῶν τῆς Μ. σχολῆς κλπ. καὶ ἐν ἀνάγκῃ, τὸ Συμβούλιον νὰ προβῇ εἰς συνομολόγησιν προχείρου δανείου, μέχρι τῆς ὁριστικῆς διοικητικῆς διοργανώσεως τῶν Πατριαρχείων κτλ. Ἄλλο ἀξιότιμον μέλος ἀνῆρεσε τὴν ἀπαισιόδοξον, ἀπελπιστικὴν καὶ ἀποθαρρυντικὴν

ἐκφρασιν προσγορεύσαντός τινος (ὅτι δηλ. ἐπαπειλεῖται παντελὴς ὄλεθρος κτλ.), εἶπεν ὅτι εἶναι ἀνάγκη συστάσεως ταχτικοῦ δικαστηρίου ἐκ νομομαθῶν ἀνδρῶν, ὅπως μὴ ζημιοῦται τὸ ἔθν. ταμεῖον ἐκ τῆς μὴ θεωρήσεως τῶν δικαστικῶν ὑποθέσεων, καὶ ὅτι ἡ περὶ τὰ τοιαῦτα ἀσύγγνωστος ὀλιγωρία προξενεῖ οὐ τὴν τυχοῦσαν μομφὴν εἰς τοὺς διέποντας τὰ τῆς Ἐκκλησίας κτλ.

Ἄλλο μέλος ἀπεφήνατο ὅτι εἶναι ἀνάγκη νὰ διακριθῶσι τὰ καθήκοντα τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου κτλ. καὶ ὅτι, ὁπωσδήποτε ἐχόντων τῶν Ἐκκλησιαστικῶν, καὶ ἑκατομμύρια ἂν ἐξευρεθῶσι, θέλουσι καταβροχθισθῆ κτλ. κτλ.

Τελευταῖον δὲ ἡ Συνέλευσις σχεδὸν παμψηφεὶ προέβη εἰς τὰς ἑξῆς ἀποφάσεις, πόρισμα ζωηρῶν καὶ πολυώρων ἐναγωνίων συζητήσεων, ἐν μεγίστῃ συγκινήσει γενομένων.

1. Ἐθεωρήθη σχεδὸν παμψηφεὶ ἀπραγματοποίητον τὸ διὰ προαιρετικοῦ ὁράνου προταθὲν σχέδιον τοῦ κ. Κ. Ἀνθοπούλου.

2. Ἐθεωρήθη ἀναγκαία καὶ κατεπείγουσα ἡ διοικητικὴ ἀναδιοργάνωσις τῶν Πατριαρχείων, ἐφ' ᾧ καὶ ἡ ἀπὸ τριετίας ἤδη ἐργαζομένη ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπὴ ἐνεκρίθη, ὅπως ἐντὸς καὶ ἡμίσεως μηνὸς παρουσιάσῃ τὸ ἔργον αὐτῆς τετελεσμένον εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθησομένην αὖθις γεν. Συνέλευσιν.

3. Ἐξελέγη τριμελὴς ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν κκ. Ἀλεξάνδρου Καραϊσκοδωρῆ, Χ. Γ. Κωνσταντινίδου καὶ Κ. Καραπάνου, ὅπως, ἐντὸς ἑβδομάδος, ἐξελέγξασα τὸν ἰσολογισμὸν τῶν προσόδων καὶ δαπανῶν τῶν Πατριαρχείων, συντάξῃ τὸν ἀπαιτούμενον προϋπολογισμὸν προσωρινῶς, μέχρι τῆς διοικητικῆς ἀναδιοργανώσεως τῶν Πατριαρχείων, καὶ ὑποβάλῃ τοῦτον εἰς τὴν γεν. Συνέλευσιν, ἥτις ὡρίσθη ἵνα συνέλθῃ αὖθις τῇ ἐπιούσῃ κυριακῇ (10 αὐγούστου), κατὰ τὴν ἑ. Ὧραν Τουρκιστί, ἄνευ προσκλητηρίων.

Τοιοῦτον ἐν γένει ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς γενικῆς Συνελεύσεως, τῆς συνελθούσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὴν κυριακὴν πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων.

Τῆς γεν. ταύτης Συνελεύσεως μετέσχον καὶ οἱ ἀρχισυντάκται καὶ διευθυνταὶ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἐκδιδομένων Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων: Βυζαντίδος, Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος, Νεολόγου, Κωνσταντινουπόλεως καὶ Θεατοῦ, προσκληθέντες ἐπίσης διὰ Πατριαρχείων, καὶ ποι ἐπολεμήθη ἡ ἀπόφασις καὶ ἔγκρισις αὐτὴ τῆς Α. Π. ὑπό τινων λίαν φιλαρχαίων καὶ πέρα τοῦ δέοντος ἴσως

δεσποτοφρόνων, τῇ τε προτεραίᾳ καὶ τῇ ὑστεραίᾳ τῆς συνεδριάσεως.

—o—

165. Λόγος Σ. Μαυρογένους.

Ἐπισυνάπτομεν ἐνταῦθα τὸν ὑπὸ τοῦ κ. Σ. Μαυρογένους ἐκφωνηθέντα ἐν τῇ γενικῇ Συνελεύσει τῆς γ'. αὐγούστου, 1869 λόγον.

Παναγιώτατε Δέσποτα! Σεβασμία καὶ ἱερὰ Σύνοδος!
Σεβαστὴ ἀμήγυρις!

Ἀληθῶς βαρὺ τὸ ἄλγος αἰσθανόμεθα ἐν τῷ βάθει τῆς καρδίας ἡμῶν, βλέποντες γεραρὰν συγκροτουμένην Συνέλευσιν πρὸς εὕρεσιν μέσου σωτηρίας τοῦ δεινῶς σαλευομένου σκάφους τῆς μητρὸς ἡμῶν Ἐκκλησίας ἐν μέσῳ ἀπορρώγων ἀξένων πετρῶν, ὑφάλων, σύρτεων καὶ ὑπούλων προσκομμάτων, καὶ μονονοὺ κινδυνεύοντος αὐτανδρον ναυαγῆσαι, ἔρμαιον τῶν κυμάτων τοῦ βίου γινόμενον. Καὶ τὸ ἄλγος τοῦτο ἤθελον εἰσθαι προσωρινὸν καὶ ἠπιώτερον, ἐὰν ἐγνωρίζομεν ὅτι ἐν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν ἔνεστιν ἐλπὶς βελτίονος μέλλοντος, καὶ πεποίθησις ἐν ἡμῖν αὐτοῖς. καὶ τὰ μέχρι τοῦδε συμβάντα ὑπεδείκνυον ὅτι τῶν δεινῶν ἡ παῦλα ἐγγύς· ἀλλά, φεῦ! ἐξ ἐναντίας οἴδαμεν, ὅτι ἐν ταῖς ἐνδομύχοις πτυχαῖς τῆς καρδίας τῶν πλείστων λιμνάζει ἀχλὺς ἀπελπισίας καὶ ἀπονοίας καὶ ὀλιγωρίας καὶ ῥαστώνης καὶ ἀκηδίας καὶ περὶ τῶν ἀτομικῶν συμφερόντων μόνον ἐνδελεχὴς μέριμνα καὶ ἀκάματος φροντὶς κυριεύει. Ἀλλὰ θαρσεῖν χρή! ἐπειδὴ ἡ θρέψασσα αὕτη Ἐκκλησία, ἡ ἀπ' αἰώνων τοιούτους καὶ τηλικούτους κινδύνους ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν γενναίως ὑποστᾶσα, ἀλώβητος καὶ ἀκράδαντος μέχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν καὶ πολλάκις ὡς ἐκ θαύματος διεσώθη, ὑπὸ μυρίων δυσμενῶν καὶ κακοβούλων ἐχθρῶν ὑποσκαπτομένη καὶ ἐπιβουλευομένη. Θαῤῥῶμεν! ἐπειδὴ ζῶμεν εὐτυχῶς ἐν ἐποχῇ ἀναμορφώσεων ὑπὸ τὰ ἰσχυρὸν σκῆπτρον μεγαθύμου ἄνακτος καὶ ὑπὸ τὴν εὐβούλικον πατρικὴν διοίκησιν κυβερνήσεως, τὴν πρόοδον ἐπισπερχούσης, καὶ τὰ αἰσθήματα καὶ τὰ βουλήματα τοῦ μεγαθύμου ἄρχοντος ἁρμοδίως πάνυ διερμηνευούσης καὶ προσφόρως ἐκτελούσης. Τὸ δὲ πάντων θαυμασιώτατόν ἐστι, τὸ ὅτι, ἐν ᾧ ἡ φιλόλαος καὶ σεβαστὴ Αὐτ. κυβέρνησις ὑπὸ τοιούτων ἰσάτιμος καὶ εὐθυδικίας ἐμφορεῖται αἰσθημάτων, καὶ ἐπὶ τοιαύταις ἰσοπολιτείας ἀρχαῖς ἄνευ αὐδεμιᾶς διακρίσεως θρησκεύματος καὶ ἐθνότητος βασίζεται, οἱ ὑπ' αὐτὴν διατελοῦντες λαοὶ ὑπ' ἀγρίων καὶ ἀδελφοκτόνων παθῶν τοῦ φυλετισμοῦ καὶ τῆς διαιρέσεως καταπαράττονται, καταφλεγόμενοι.

Συγήλθομεν, κύριοι, ὅπως ἀκούσωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς μελέτης τῆς διορισθείσης Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τῆς προτάσεως, τῆς ὑπὸ τοῦ ἀξιοτίμου συμ-

βούλου κ. Κ. Ἀνθοπούλου γενομένης, κατὰ τὴν ἐν τῇ 26 Ἰανουαρίου ἐν. Ἔτ. συγκροτηθεῖσαν γενικὴν Συνέλευσιν πρὸς εὕρεσιν νέων πόρων.

Ἐν δὲ τῇ Ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπῆς τί βλέπομεν; διάστασιν καὶ ἀπελπισίαν. Ἐπειδὴ, ἐνῷ ἡ Ἐπιτροπὴ ἐντολὴν μόνον εἶχε νὰ σπουδάσῃ ἐμβριθῶς τὴν ὑπὸ τῆς προτελευταίας γενικῆς Συνελεύσεως δεκτὴν γενομένην πρότασιν τοῦ κ. Κ. Ἀνθοπούλου, ἡ Ἐπιτροπὴ διαιρεῖται εἰς τρία τμήματα ἀπροσδοκήτως, ὧν τὸ μὲν, ὑπὸ ἑνὸς μέλους συγκείμενον, ὅλως ἀλλοῖον προτείνει σύστημα πορισμοῦ, τὸ δὲ, ὁμοίως ὑφ' ἑτέρου συνιστάμενον, προτείνει ἀπάθειαν καὶ ἀπραξίαν, μηδεμίαν σωτηρίας ἐλπίδα τρέφον.

Καὶ ὅμως, ἡ κατὰ τὴν 26ην Ἰανουαρίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου συγκροτηθεῖσα ἐκτακτος γενικὴ Συνέλευσις παμψηφεὶ σχεδὸν ἐνέκρινε καὶ παρεδέξατο τὴν ἐφεξῆς ὑπὸ τοῦ κ. Κ. Ἀνθοπούλου γενομένην αὐτῇ πρότασιν, ἔχουσαν οὕτως· «ὅπως, » ἁρμοδίως καὶ προσφόρως ἐκτεθείσης παρὰ τῶν Πατριαρχείων πάσι » σύμπαν τὸ Γένος τῆς οἰκτρᾶς καὶ ἐπωδύνου καταστάσεως τῶν οἰκονομικῶν τῶν Πατριαρχείων, ἐνεργηθῇ ὑπ' αὐτῶν γενικὴ τοῦ Ἔθνους συνδρομὴ διὰ τῆς ἐφάπαξ καὶ κατ' ἐλάχιστον ὅρον συνεισφορᾶς ἑκάστου » ἀτόμου ἀνὰ γρ. δέκα, μόνον τῶν ἐξ αὐτοῦ προερχομένων δαπανωμένων » πρὸς θεραπείαν τῶν τοῦ ἐθνικοῦ ταμείου ἀναγκῶν. Συνεπεία δὲ τοῦ » κατ' ἀρχὴν παραδεκτοῦ γενομένου τούτου μέτρου, ἡ Συνέλευσις παρέδη » εἰς τὸν διορισμὸν ἐπταμελοῦς Ἐπιτροπῆς, ἐντολὴν ἐχούσης ἵνα, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν διαληφθεῖσαν πρότασιν, καὶ διασκεψαμένη ἐπ' » αὐτῆς, διατυπώσῃ τὰ πρὸς πραγματοποίησιν αὐτῆς ἀναγκαῖα μέτρα, » τὸ δὲ προϊὸν τῆς συνδιασκέψεως αὐτῆς ὑποβάλῃ ἁρμοδίως εἰς τὴν » αὐτὴν Συνέλευσιν, συγκροτηθησομένην ἐπὶ τούτῳ ἐν δευτέρᾳ συνε» δριάσει. »

Νομίζομεν, κύριοι, ὅτι ἡ διατύπωσις τῆς τε προτάσεως καὶ τῆς ἐντολῆς τῆς ὑπὸ τοιαύτης Συνελεύσεως ἐπιτρεπομένης ἐστὶ καὶ εὐκρινὴς καὶ σαφὴς, ὥστε οὐδεμία παρείσφρησις παρενναήσεώς τινος φαίνεται ἡμῖν δυνατὴ, καὶ εἰς Ἐπιτροπὴν, ἥτις ἐπιτρέπεται, οὐκ ἐπιτέτραπται κατὰ τὸ αὐτῇ δοκοῦν φέρεσθαι, ἀλλ' ἀκριβῶς τὴν ἐντολὴν ἐκτελεῖν· ἄλλως τε, ὅστις οὐκ ἀσπάζεται τὸ προτεινόμενον, δύναται νὰ μὴ δεχθῇ τὴν ἐντολὴν, καὶ ἐν τῇ συζητήσει ν' ἀντικρούσῃ τὰ προτεινόμενα καὶ νὰ προτείνῃ ἄλλα τινά. Μέχρι τοῦδε οὕτως ἐννοοῦμεν τὰς Ἐπιτροπάς· ἐὰν τώρα θέλωμεν νὰ τὰς νοήσωμεν ἄλλως, πρέπει καὶ ἄλλως νὰ τὰς ὀνομάσωμεν.

Μὴ, πρὸς Θεοῦ, συλλάβητε τὴν ὑπόνοιαν, κύριοι, ὅτι φανταζόμεθα, ὅτι πρέπει ἕκαστος τυφλοῖς ὁρμαῖς καὶ ἀνδραποδώδει δίκῃ ὑπείκειν ταῖς γνώμαις τῶν ἄλλων. Ἑκάστῳ συγκεχώρηται ἀρχὰς ἰδίας πρεσβεύειν καὶ αὐτὰς ὑπερασπίζειν. Οὐδόλως δ' οὐδαμοῦ οὐδέποτε Ἐπιτροπῇ ἐπιτέτραπται, ἄπαξ δεξαμένῃ ἐντολήν τινα, παρακούειν καὶ περὶ ἑτεροίου πραγματεύεσθαι καὶ σκέπτεσθαι ἢ περὶ αὐτοῦ τοῦ ἀντικειμένου, οὗ ἡ μελέτη αὐτῇ ἐπετράπη.

Ταῦτα δὲ λέγων, οὐδόλως φρονῶ, ὅτι τινὰ τῶν προτεινομένων ὑπὸ τοῦ κ. Χ. Ζωγράφου δὲν εἶναι οὔτε σοβαρὰ, οὔτε τελεσφόρα, οὔτε ἀσπάσια· ἐξ ἐναντίας, ἀσπαζόμεθα ταῦτα, καὶ ἄνευ τῶν βάσεων, τὰς ὁποίας ὁ κ. Χ. Ζωγράφος ἔθηκε πρὸς ἐμπέδωσιν τῶν ἑτοιμορρόπων Πατριαρχείων ἡμῶν, τὸ εὐαγὲς τοῦτο κτίριον ἄρδην κρημνίζεται καὶ καταπίπτει.

Καιρὸς εἶναι πλέον, κύριοι, νὰ διασκεδασθῇ, τέλος πάντων, ἡ ἀόριστος μεσαιωνικὴ χαοτικὴ ἀταξία, καὶ ἐν αὐτῷ τῷ ὑπερμεσοῦντι ΙΘ' αἰῶνι, τῷ αἰῶνι τῶν φώτων καὶ τῆς εὐημερίας τῶν λαῶν, ἡ ἀταξία καὶ τὸ αὐθαίρετον δὲν εἶναι πλέον δεκτὰ, ἀλλ' ἀρεύκτως φέρουσιν αἱ τοιαῦται ἀρχαὶ καταστροφὴν καὶ ὄλεθρον.

Ἐκτιμῶντες δεόντως τὴν ἀξίαν τῶν πρὸς τὸ προτεινόμενον σχέδιον τοῦ κ. Χ. Ζωγράφου προσανακρουστικῶν σκέψεων, ὑποστηρίζομεν ταύτας ὅλαις δυνάμεσι. « Βεβαίως ὁ ἐρύθμιος καταρτισμὸς τοῦ διοικητικοῦ τῶν » ἡμετέρων Πατριαρχείων συστήματος, ἡ ἐπὶ βάσεων στερεῶν διοργάνω» σις αὐτοῦ καὶ ἡ κατ' αὐτὰς διεξαγωγὴ τῶν τῇ περιφερείᾳ τῆς δικαιο» δοσίας αὐτοῦ ὑπαγομένων ὑποθέσεων πρέπει νὰ προηγηθῇ παντὸς ἄλ» λου. Βεβαίως τὰ Πατριαρχεῖα, μόνον κανονικῶς καὶ ἐν τάξει διοικούμε» να, δύνανται νὰ ἐφελκύσωσι τὸν σεβασμὸν σύμπαντος τοῦ Ὀρθοδόξου » πληρώματος, καὶ ἐνισχύσωσι τὸν ζῆλον αὐτοῦ, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον. » Βεβαίως, ἐφ' ὅσῳ οὐ δύναται παρασχεῖν τὰ ἀπαιτούμενα ἀξιόχρεω ἐχέγ» γυα τοιαύτης ἐπὶ τὸ κρεῖττον διαρρυθμίσεως, πᾶν μέτρον πρὸς συντήρη» σιν αὐτοῦ ἔσται ἡμιτελὲς, καὶ οὐδεμίαν ῥιζικὴν βελτίωσιν ἐποιήσει εἰς » τὰ οἰκονομικὰ αὐτοῦ· τὸ δὲ ὑπ' αὐτὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα λίαν δυσχε» ρῶς ὁρέξεται χεῖρα ἀρωγὸν πρὸς θεραπείαν τῶν οἰκονομικῶν τοῦ οἰκου» μενικοῦ Πατριαρχείου ἀναγκῶν. » Ἀληθῶς γυμνὴ ἡ ἀλήθεια φαίνεται, ἀλλὰ, καὶ τοι τὴν γεῦσιν πικρὰν δὲν πρέπει νὰ κρύπτηται, καὶ, ἐὰν θελήσωμεν νὰ κρύψωμεν, δὲν κρύπτεται, ἀλλὰ βραδύτερον ἢ ταχύτερον ἐν τῇ σκοτεινῇ νυκτὶ τοῦ δόλου καὶ τῆς πλάνης ἀναθρώσκει αἴφνης καὶ ἐξαπίνης, καὶ ἡλίου φαεινοτέρα λάμπει, καὶ φωτίζει καὶ φλέγει.

Ἐὰν συνεχωρεῖτό μοι, κύριοι, ἤθελον προσθέτει καί τινα εἰδικώτερα πρὸς βεβαίωσιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν ἐμβριθῶν σκέψεων τοῦ ἀξιοτίμου κ. Χ. Ζωγράφου· ἀλλὰ πρωτίστως ἐπικαλούμεθα τὴν ὑμετέραν ἐπιείκειαν καὶ συγχώρησιν ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ παῤῥησίᾳ.

Ὁ πατριαρχικῶς διοικούμενος λαὸς χρῄζει πρὸ πάντων ἐμπιστοσύνης, ὅπως διοικῆται εὐχερῶς καὶ παρέχῃ ἑαυτὸν πρόθυμον εἰς πᾶσαν θυσίαν πρὸς εὐπρεπῆ συντήρησιν τῆς διεπούσης αὐτὸν ἀρχῆς· ἵνα δ' ἔχῃ ἐμπιστοσύνην, πρέπει νὰ πιστεύῃ ὅτι ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ τῷ ὄντι καὶ πράγματι πατριαρχικῶς πρὸς αὐτὸν φέρεται, καὶ οὐχὶ μόνον καινοῖς λόγοις, ὅτε δὲν τὸν φενακίζει, δὲν τὸν ἀπατᾷ, δὲν τὸν μεταχειρίζεται ἔρμαιον τῶν ἀτομικῶν αὐτῆς παθῶν καὶ κλίσεων, ὅτι φυλάττει τὴν δικαιοσύνην ἀλώβητον, καὶ τὰς ὑποσχέσεις αὐτῆς εἰσαεὶ ἀμετατρέπτους.

Τί δὲ γίνεται παρ' ἡμῖν; πᾶν τοὐναντίον! καὶ πρὸς ἀποφυγὴν τῶν λεγομένων μοι, συγχωρηθήτω μοι ν' ἀναφέρω ἓν ἐκ τῶν τὴν μείζονα δικαίαν ἀγανάκτησιν ἐμπνευσάντων ἀδικημάτων, τὰ ὁποῖα τὰ Πατριαρχεῖα ὑπὸ τὴν λαϊκὴν αἰγίδα τοῦ διαρκοῦς ἐθνικοῦ Συμβουλίου ἀνηλεῶς διεπράξαντο. Ἀπεφασίσθη ὅπως τὸ καθόλου ἐν Τουρκίᾳ διαιτώμενον Ὀρθόδοξον πλήρωμα, πρὸς ἐξόφλησιν τοῦ σὺν τοῖς τόκοις αὐτοῦ εἰς δεκατρία περίπου ἑκατομμύρια γροσίων συμποσουμένου χρέους, ἐὰν δὲν λανθάνωμαι, δι' ἐπισήμων ὁμολογιῶν, λεγομένων τοῦ κοινοῦ καὶ αὐλικῶν, ἐπιβεβαιουμένων. Αἱ πλεῖσται τῶν ὁμολογιῶν ἐχρονολογοῦντο ἐξ ἀρχῆς ἀπὸ ἐποχῆς, πολλῷ προγενεστέρας τῆς ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐκδόσεως τοῦ ἤδη εὐτυχῶς ἐκλείψαντος χαρτονομίσματος, δηλονότι τὰ δανεισθέντα χρήματα εἰς τὸ ἐθνικὸν Ταμεῖον, ὅπερ τότε ὠνομάζετο Ταμεῖον τοῦ Κοινοῦ; τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τοῦ βαλαντίου χηρῶν, καὶ ὀρφανῶν, καὶ ὀλιγίστων βαθυπλούτων προερχόμενα, ἐπληρώθησαν κατὰ διαφόρους ἀρχαίους καιροὺς εἰς μέταλλον, ὁλοσχερῆ ἔχον τὴν σχετικὴν αὐτοῦ ἀξίαν. Ὁ δὲ λαὸς ἐφορολογήθη βίᾳ καὶ δυναστείᾳ δυνάμει τῆς Ἐξουσίας, ἐπειδὴ δὲν ἠθέλησεν οἰκειοθελῶς νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ φορολογίαν, ἐφορολογήθη δὲ ἀήθως καὶ ἐκτάκτως ἐπὶ τῇ ῥητῇ συνθήκῃ τοῦ νὰ πληρωθῶσι τὰ χρέη ὁλοσχερῶς καὶ ἀζημίως μετὰ τῶν τόκων αὐτῶν. Τί δὲ ἔπραξεν ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχή; Ἐκτὸς τοῦ ὅτι μέχρι τοῦδε, πολλῶν ἐτῶν ἔκτοτε παρελθόντων, δὲν ἐπλήρωσε καθ' ὁλοκληρίαν τὰ χρέη ὅλα, τῶν δὲ αὐλικῶν ὁμολογιῶν αὐδόλως, ἐκεῖνα, ὅσα ἐπλήρωσε, συμποσούμενα εἰς λ. Ὀθ. 47,243, ὧν τὰς μὲν 39,964 πρὸς ἀπόσβεσιν τοῦ χρέους τοῦ Κοινοῦ ἀπὸ τῆς ὁμολ. ὑπ' Ἀρ. 1 μέχρι τοῦ 398 Ἀρ., ἀπέτισε κατὰ λόγον πρὸς 135 γρ. Ὀθ. λ. ἐνῶ τὰ δανεισθέντα χρήματα ἐδανείσθησαν εἰς γρόσια πραγματικὰ μεταλλικά, τὰ δὲ ὑπόλοιπα εἰς ἰδίας ἀνάγκας κατεδαπάνησεν. Ὅταν ἰδιώτης τις παραβαίνῃ τὴν ὁμολογίαν του, φημίζεται ἄτιμος, ὅταν ἔμπορός τις σταματήσῃ τὰς πληρωμάς του τὰς ὑποχρεωτικὰς, κηρύττεται χρεωκόπος, ὅταν δὲ ἀρχὴ σεβαστὴ παραβαίνῃ τὰς ῥητὰς συνθήκας της, τί νομίζεται; ἆρά γε κέκτηται τὸ δικαίωμα ἢ τὸ προνόμιον ἡ ἀρχὴ νὰ παραβαίνῃ τὸν λόγον της ἀτιμωρητὶ καὶ νὰ παρανομῇ; Τοῦτο δὲ τὸ δικαίωμα τίς παρέχει αὐτῇ, ὁ Θεὸς ἢ οἱ ἄνθρωποι; Ἀκούσατε μετὰ καρτερίας τί πράττει περαιτέρω αὕτη ἡ ἀρχή. Παρατηρήσατε δὲ πῶς διεχειρίσθη τὰ χρήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα βίᾳ καὶ δυναστείᾳ ἐσπόγγισεν ἐκ τῶν ἰδρώτων τοῦ πολυτλήμονος λαοῦ, καὶ τὰ ὁποῖα δημοσίᾳ μὲν ἀπεφάνθη συλλέγουσα πρὸς ὁλοσχερῆ ἀπότισιν τοῦ δημοσίου χρέους, ἰδίᾳ δὲ δι' ἀπομάσεως, ἐν τῇ συνεδριάσει τοῦ Ε. Συμβουλίου τῆς 22 Ἰουλίου 1865 ἐνδοθείσης, παρεχώρησεν ἐκ τοῦ ληφθέντος ποσοῦ 2 χιλιάδας λιρῶν νὰ δαπανηθῶσιν εἰς τὰς ἀπολύτους ἐνεστώσας ἀνάγκας τοῦ Ε. Ταμείου, καὶ ἴδετε δὲ, ἐὰν ἐσεβάσθη καὶ αὐτὴν αὐτῆς τὴν ἀπόφασιν.

1864	Δεκεμβρ.	10	ἔλαβεν εἰς λίρ. Ὀθ.				γρ.	500000
1865	Ἰουνίου	30	»	»	»	»	»	200000
»	Ὀκτωβρ.	30	»	»	»	»	»	26000
1866	Μαρτ.	22	»	»	»	»	»	300000
»	Ἰουνίου	30	»	»	»	»	»	249700
1867	Φεβρ.	28	»	»	»	»	»	250000
»	Μαρτ.	31	»	»	»	»	»	70000
»	Ἀπρ.	30	»		εἰς μεταλλικὰ		»	165000
»	Ἰουλ.	31	»			»	»	150000
»	Σεπτεμβρ.	30	»			»	»	15000
»	Ὀκτωβρ.	31	»			»	»	200000
»	Δεκεμβρ.	31	»			»	»	150000
1868	Ἰανουαρ.	31	»			»	»	15000
»	Φεβρ.	29	»			»	»	135000
»	Μαρτ.	31	»			»	»	500000
»	Ἰουλ.	31	»			»	»	100000
»	Ὀκτωβρ.	30	»			»	»	100000
»	Δεκεμβρ.	31	»			»	»	100000

Τὸ ὅλον γρ. 3,225,700

Οὕτω βλέπετε, κύριοι, ὅτι καὶ τὸ ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου ἀποφασισθὲν ποσὸν πρὸς προσωρινὴν θεραπείαν τῶν τῶν Πατριαρχείων κατεπειγουσῶν ἀναγκῶν κατὰ πολὺ παρανόμως ηὐξήθη, καὶ κατάχρησις τῆς δημοσίας ἐμπιστοσύνης ὑπὸ τῆς Ἀρχῆς ἐγένετο.

Ταῦτα δὲ πάντα τ' ἀνομήματα ἐπὶ τίνι βάσει διεπράχθησαν;

Εἴμεθα λαὸς μικρὸς μὲν τὸν ἀριθμὸν ὡς πρὸς τοὺς λοιποὺς λαοὺς τοῦ κόσμου, ἔνδοξον δὲ τὸ παρελθὸν ἔχων· ἐπὶ πατραγαθίαις εἴμεθα φοβεροὶ ἐγαυχώμενοι καὶ μεγαυχοῦντες. Καί τοι ἀχρειωθέντες καὶ πρὸ καιροῦ παρακμάσαντες, νομίζομεν ἑαυτοὺς τὸν ἐκλεκτὸν λαὸν τοῦ Ἰσραὴλ καὶ τῶν Μουσῶν τοῦ Ἑλικῶνος· εἴμεθα πεπεισμένοι ὅτι ἔχομεν ἀγχίνοιαν ἐμφύτου ἀνωτέραν παντὸς ἄλλου, καὶ ἀρετὰς, οἵας οὐδεὶς ἄλλος, ὅτι εἴμεθα σκεύη τῆς ἐκλογῆς, πρὸς τούτοις δὲ τῆς ἠθικῆς ὀλιγωροῦντες καὶ ταῖς ἐκ τοῦ παραχρῆμα ἡδοναῖς δουλεύοντες, γαυριῶμεν καὶ ἐπὶ τῇ δολοπλοκίᾳ τοῦ ἡμετέρου πνεύματος, καὶ αὐταρέσκως ὀνομάζοντες ἡμᾶς αὐτοὺς *διαβολειμένους*, φυσιῶμεν ὑπομειδιῶντες. Καλοὺς δὲ μόνον ὀνομάζομεν τοὺς εὐπόρους, καὶ μάλιστα τοὺς βαθυπλούτους, τοὺς δὲ ἀχρημάτους καὶ κακοὺς καὶ πονήρους, πρὸς τοῖς ἄλλοις δὲ καὶ ἀττικίζειν φιλοῦμεν, καὶ τὰ μοχθηρὰ κατ' εὐφημίαν ἑτεροίως καὶ κομψῶς ἀποκαλεῖν. Οὕτω χθὲς καὶ πρώην τὴν δωροδοκίαν ὠνομάζομεν φιλότιμον καὶ φιλοτιμίαν, καὶ σήμερον ὅταν, εὑρεθέντες εἰς δυσχερῆ τινα θέσιν, ὑπὸ τῆς ἡμῶν κεφαλῆς προκληθεῖσαν, νομίσωμεν τὴν παρατυπίαν καὶ τὴν παρανομίαν ἀναγκαίαν πρὸς μόνην ἄνευ κρότου καὶ πατάγου πολλοῦ εὐχερῆ διέξοδον τῶν πραγμάτων,

λέγομεν ὅτι τοῦτο πράττομεν κατὰ *οἰκονομίαν*, ὅπως δῆθεν ἐξοικονομήσωμεν εὐπρεπῶς τὰ ἀνοικονόμητα, ὥστε καὶ τὴν λέξιν *οἰκονομία* ἐξηχρειώσαμεν, καὶ διὰ ταύτης πασχίζομεν νὰ καλύψωμεν τὸ αἶσχος τῆς παρανομίας. Οὕτω πάντοτε, ὅταν παρατυπεῖν καὶ παρανομεῖν βουλώμεθα, ἡ λέξις αὕτη, πάραυτα ἐκ τοῦ προχείρου προφερομένη, ὡς ἄλλη μαγικὴ ῥάβδος, δεσμεύει δεσποτικῶς τόν τε νοῦν καὶ τὴν γλῶσσαν ἡμῶν, καὶ ὑπακούομεν αὐτῇ ἀγογγύστως, εὐτυχεῖς ἑαυτοὺς θεωροῦντες, ὅτι εἰς τοιαύτην εὔφωνον λέξιν ὑπείκομεν. Οὕτω μὲν ἔδοξε τῇ βουλῇ, οὐχὶ δὲ καὶ τῷ δήμῳ.

Κύριοι, νομίζετε ὅτι ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ὑπάρχει ἓν ἐθνικὸν ταμεῖον, εἰς ὃ τὰ πάντα συῤῥέουσι, καὶ ἐξ οὗ τὰ χρειώδη ἀποῤῥέουσιν; Οὐχί! ἀπατᾶσθε! ὑπάρχουσι τρία, σχεδὸν ἀνεξάρτητα ἀπ' ἀλλήλων καὶ ἀνυπόλογα ταμεῖα.

Ἐκτὸς τοῦ γνωστοῦ ἡμῖν ταμείου, τοῦ μεγάλου, τοῦ ἐθνικοῦ, τοῦ κενοῦ, καὶ ἕτερα δύο ὑπάρχουσι, τὸ τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τὸ τῶν κληρονομικῶν περιουσιῶν. Ταῦτα δὲ τὰ ὑποτελῆ νομιζόμενα ταμεῖα τῷ ἐθνικῷ ἀκολουθοῦσι πάντοτε πράττοντα τὸ τοῖς διέπουσιν αὐτὰ δοκοῦν, ἄνευ εὐθύνης καὶ ἄνευ ἐξελέγξεως.

Τὸ τῆς Ἱ. Συνόδου ταμεῖον χρησιμεύει δῆθεν εἰς τὸ παρέχειν τὰ ἀναγκαῖα χρήματα πρὸς διεξαγωγὴν τῶν ἐνταῦθα ὑποθέσεων τῶν ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐπαρχίαις ἐπιδημούντων Ἀρχιερέων, λαμβάνον ταῦτα προχείρως ἐκ τοῦ ἐθνικοῦ, ὡς πάλαι ποτὲ ἔπραττον αἱ διάφοροι τῶν διαφόρων Ἀρχιερέων λεγόμεναι Ἐφορίαι, διεξάγουσαι τὰς ἐπιτετραμμένας αὐταῖς ὑποθέσεις τῶν αὐτῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ, ἐπὶ συνθήκῃ τοῦ ἀποδοῦναι ταῦτα, ἅμα στελλόμενα. Τί δὲ ἀληθῶς συμβαίνει; χρήματα μὲν ἐκ τοῦ ἐθν. ταμείου, χρείας τυχούσης, λαμβάνει, οὐδέποτε δὲ ἀποδίδωσιν αὐτά, καὶ ἐξέλεγξις οὐδέποτε γίνεται τῆς χρήσεως ἢ καὶ καταχρήσεως τῶν οὕτω περισσευόντων χρημάτων.

Τὸ ταμεῖον, τὸ ἐπὶ τῶν κληρονομικῶν περιουσιῶν, τὸ κρατεῖ Ἀρχιερεύς τις, ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου διοριζόμενος, ἐν τῇ ἑαυτοῦ οἰκίᾳ, οὐκ ἐν ἀκραιφνεῖ ἀσφαλείᾳ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὑρισκομένῃ, καὶ ὡς παράδειγμα πρόχειρον τῆς ἐλλείψεως πάσης ἀσφαλείας εἰρήσθω τὸ συμβὰν τοῦ ἁγίου Βελιστοῦ, ὑπάρξαντος ἐφόρου καὶ ταμίου τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, ὅστις ἐν τῇ ἑαυτοῦ οἰκίᾳ τὸ ταμεῖον τοῦτο ἐξασφαλίζων, ἀπώλεσεν ἐξ αὐτοῦ ὑπὲρ τὰς 10,000 γροσ. κλοπιμαίαις χερσὶν ὑπεξαιρεθείσας.

Ὁ ἅγ. Μελενίκου στέλλει αὐλικάς τινας ὁμολογίας, ἀξίας 10,000 γρ. ὡς γενναῖον δώρημα τῇ Θεολογικῇ σχολῇ. Τὸ ταμεῖον τοῦτο κατ' οἰκονομίαν ἐξαργυροῖ πάραυτα τὴν ὁμολογίαν ταύτην πρὸς ὄφελος τῆς εὐαγοῦς ταύτης σχολῆς, ἄνευ γνώσεως οὐδενός.

Ὁ νῦν ἅγιος Κρήτης δανείζεται 50 λ. Ὀθ. ἐκ τοῦ αὐτοῦ ταμείου ἄνευ γνώσεως ἡμῶν.

Ὁ ἅγιος Βιδύνης καὶ πρώην Πρεσλάβας χρεωστεῖ καὶ αὐτὸς, κατὰ τὴν αὐτὴν μέθοδον, ἕτερόν τι ποσόν. Καὶ οὕτω καθ' ἑξῆς ἐπιλείψει με ὁ χρόνος διηγούμενον τὰς κατ' οἰκονομίαν γινομένας ἀταξίας καὶ παρανομίας καὶ παρατυπίας.

Ἐννοεῖτε, κύριοι, ὅτι ὅλα ταῦτα εὐκόλως μανθάνονται ὑπὸ τῶν ἐρευνητῶν, καὶ ὅτι διὰ τοιαύτης χρήσεως καὶ πίστεως οὐδεμίαν δυνάμεθα νὰ ἐμπνεύσωμεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὸν λαὸν, διὸ καὶ δὲν πρέπει οὔτε νὰ θαυμάζωμεν, οὔτε νὰ σχετλιάζωμεν, οὔτε νὰ παραφερώμεθα ὀργιζόμενοι καὶ ἀλλέξαλλοι γινόμενοι, ὅταν βλέπωμεν τὸν ζῆλον τῶν τε φιλογενῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου καὶ τοῦ λαοῦ ὁσημέραι ματαιούμενον καὶ ὅλως φθίνοντα. Βεβαιῶ δὲ ὑμῖν ὅτι, ἐὰν ἀκολουθῶμεν οὕτως ἐννοοῦντες τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν, ἐν τὸς ὀλίγου οὔτε ἴχνος ζήλου μενεῖ, καὶ ἡ παράλυσις καὶ ἡ ἀποσύνθεσις καὶ ἡ ὁλοτελὴς νέκρωσις ἀναπόφευκτος ἡμῖν φαίνεται.

Ἐπανέλθωμεν δὲ εἰς τὸ περὶ εὑρέσεως πόρων ζωτικὸν ζήτημα. Ἐξ ὅλων τῶν ἄνωθι λεχθέντων καταδήλων γίνεται ὅτι καὶ ἡμεῖς, τῇ γνώμῃ τοῦ κ. Χ. Ζωγράφου προθύμως συντασσόμενοι, πεποίθαμεν ὅτι, ἐὰν δὲν σπεύσωμεν διευθετήσοντες καὶ διατάξοντες τὴν ἀταξίαν, ἐὰν δὲν σεβασθῶμεν θρησκευτικῶς τοὺς νόμους, τοὺς ὁποίους ἡμεῖς αὐτοὶ θέτομεν, οὐδὲν ἐστι γενέσθαι τῶν τῇ πολιτείᾳ ὠφελίμων, καὶ ἀπολλύμεθα.

Προκειμένου δὲ περὶ προτάσεων πρὸς εὕρεσιν πόρων τῶν ἀναγκαίων πρὸς ὕπαρξιν, συγχωρήσατέ μοι νὰ ἐξορύξω κἀγὼ καὶ τὴν ἐμὴν, πρὸ πλέον τῶν δύο ἐτῶν ἤδη ταφεῖσαν ἐν ταῖς εὐθαλέσι πτυχαῖς τῆς πολυφύλλου βίβλου τῶν πρακτικῶν τοῦ Συμβουλίου, καὶ ὥριμον ἤδη γενομένην πρὸς ἀνακομιδήν.

Συνέκειτο δὲ ἐκ δύο ἄρθρων, ἔχουσα οὕτως:

Ἐν τῇ συνεδριάσει τῆς 24 Φεβρ. τοῦ 1867, ἐν τῇ στιγμῇ, καθ' ἣν πληρώσας τὴν διετῆ προθεσμίαν τῆς συμβουλίας μου, ἀπεσυρόμην τοῦ Συμβουλίου, προὔτεινα τὰ ἑξῆς:

Ἀον. Ὅπως, τῇ ἐγκρίσει τοῦ Πατριάρχου, συγκροτηθῇ ἔκτακτος γενικὴ Συνέλευσις, ἵνα ὑποβληθῇ ταύτῃ ἡ νοσηρὰ τῶν ἡμετέρων πραγμάτων κατάστασις, καὶ τῇ ἐγκρίσει αὐτῆς διορισθῇ Ἐπιτροπὴ πρὸς εὕρεσιν πόρων διαρκῶν, στηριζομένων ἐπὶ δικαιώματός τινος, λαμβανομένου παρά τε τῶν ἐμπόρων καὶ τῶν τραπεζιτῶν καὶ τῶν διαφόρων συντεχνιῶν κατ' ἀναλογίαν, κατὰ τοὺς ὅρους, τοὺς ὁποίους ἤθελον θέσει οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν διαφόρων τούτων προσοδοφόρων σωματείων ὑπὸ τὸν τίτλον « δικαίωμα Ἐκκλησιαστικόν ».

Βον. Ὅπως, τῇ γνώμῃ καὶ συναινέσει τῆς Σ. Α. Κυβερνήσεως, γένηται προκήρυξις πρὸς ἅπαν τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα, ἵνα ἕκαστος συνεισενέγκῃ τὸν προαιρετικὸν αὐτοῦ ὀβολὸν ὑπὲρ τῆς εὐπρεποῦς ἀνεγέρσεως τῶν ἐτοιμορρόπων Πατριαρχείων καὶ τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, ἀφοῦ προηγου-

μένως ὁριοθῇ δι' Ἐπιτροπῆς ἁρμοδίας τὸ ποσὸν, ὅπερ ἀπαιτεῖται πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Τροποποιῶν σήμερον τὸ πρῶτον ἄρθρον τῆς προτάσεώς μου, προσπίθημι τὴν ἐπίσημον πρόσκλησιν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπως καὶ αὐτοὶ ἐπενέγκωσι γνώμην ἐπὶ τοῦ κατεπείγοντος καὶ ζωτικοῦ τούτου ζητήματος.

Κύριοι, τὴν θέσιν ἡμῶν εὑρίσκομεν δεινὴν, πάνδεινον, τὰ θεραπευτικὰ μέσα προσδοκῶμεν ἐκ τοῦ εἰλικρινοῦς συνασπισμοῦ τοῦ τε Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ, [Κλῆρος καὶ Ἐκκλησία ἄνευ πιστεύοντος λαοῦ οὐκ ἔστιν ὑπαρκτὰ ἐπὶ τῆς γῆς], ἐκ τῆς προῤῥίζου καταργήσεως τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τοῦ « αὐτὸς ἐγὼ φημὶ», καὶ ἐκ τῆς ἐπανορθώσεως τῆς σωτηρίου εὐνομίας. Ὁ δὲ Θεὸς τῶν φώτων ἐπαναγάγοι τὴν ὁμόνοιαν καὶ τὴν εὐθυφροσύνην! Γένοιτο!

—o—

166. Ὡρολόγιον τὸ μέγα.

Ὁ κ. Γ. Σεϊτανίδης ἀνέλαβε τὴν ἔκδοσιν τοῦ μεγάλου Ὡρολογίου, ἐπιθεωρηθέντος ὑπὸ τῆς ἐν ΚΠ. κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς καὶ διαφόροις βελτιώσεσι πλουτισθέντος λίαν φιλοτίμως, ὡς καταφαίνεται καὶ ἐκ τῶν ἐξῆς Ἐκκλησιαστικῶν ἐγγράφων· τῆς τε ἐγκρίσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ τῆς Πατριαρχ. Ἐγκυκλίου.

Ἀρ. 27. Ἡ κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν ὑπ' ἀρ. πρωτ. 3601 καὶ ἡμερομηνίαν 6 ἰουλίου 1868 αἴτησιν τοῦ κ. Γεωργίου Σεϊτανίδου περὶ μετατυπώσεως τοῦ Μ. Ὡρολογίου, ἐγκρίνει αὐτὴν κατὰ τὸ δοθὲν αὐτῷ σχέδιον, καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τοῦ ἐπιθεῖναι ἐν τῇ προμετωπίδι ἑκάστου τῶν ἀντιτύπων τὴν ἑαυτῆς σφραγῖδα.

Τῇ 27 ἰουνίου 1869.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Κ. Ε. Ἐπιτροπῆς.

† Ἰωαννίνων ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ.

Τὰ Μέλη.

† Ὁ Χαριουπόλεως ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.
Ὁ Μέγας Πρωτοσύγκελλος ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ.
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Σ. ΙΩΑΚΕΙΜ ΚΟΚΚΩΝΗΣ.

Ὁ Ἀρχιμ. Φ. ΒΡΥΕΝΝΙΟΣ.
Ὁ Ἀρχιμανδρίτης ΦΩΤΙΟΣ.
Ὁ Μέγ. Ἀρχιδιάκονος ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

Ὁ Γραμματεὺς
Ἀρχιμανδρίτης ΓΕΡΜΑΝΟΣ ΑΦΘΟΝΙΔΗΣ.

Ἀρ. Πρ. 3767.

Ἀρ. Δ. 2740.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Διεξελθόντες Συνοδικῶς τὴν ἐπιδοθεῖσαν ἡμῖν παρὰ τῆς ἡμετέρας κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς Ἔκθεσιν περὶ τῆς προκειμένης ἤδη νέας ἐκδόσεως τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου, καὶ κατιδόντες ὅτι, σύμφωνα τῷ ὑπ' αὐτῆς ὑποδειχθέντι προγράμματι τακτοποιηθεῖσαν ἐπὶ τὸ βέλτιον, τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ταύτην βίβλον ἀνέλαβεν ἐκτυπῶσαι ὁ τιμιώτατος Γεώργιος Σεϊτανίδης· διὰ ταῦτα, παρεχόμενοι αὐτῷ τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησιαστικὴν τῆς ἐκτυπώσεως ἄδειαν, ἀπαραλλάκτως τῷ τῆς ῥηθείσης Ἐπιτροπῆς προγράμματι, συνιστῶμεν πᾶσι τοῖς εὐσεβέσι καὶ Ὀρθοδόξοις Χριστιανοῖς τὴν παροῦσαν τοῦ Μεγάλου Ὡρολογίου ἔκδοσιν. Ἐφ' ᾧ καὶ ἀπελύθη τὸ παρὸν ἡμέτερον Ἐκκλησιαστικὸν Ἐγκύκλιον γράμμα.

ᾳωξθ', κατὰ μῆνα ἰούλιον.

† ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ Πατριάρχης Κωνστ]πόλεως βεβαιοῖ.

—o—

167. Καὶ ἄλλη γενικὴ Συνέλευσις.

Τῇ ἰ. αὐγούστου ἐγένετο ἐν Πατριαρχείοις ἡ προαγγελθεῖσα γεν. Συνέλευσις, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Α. Π. τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου, συνελθόντων ἐπὶ τούτῳ 52 μελῶν, κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν.

Μετὰ πολλὴν συζήτησιν, ἐνεκρίθη, ὡς παρελθούσης τῆς ὡρισμένης πρὸς ἔναρξιν ὥρας, ὅπως μὴ ἀναγνωσθῶσιν ὅλα τὰ πρακτικὰ τῶν προλαβουσῶν δύο συνεδριάσεων, ἀλλὰ μόνον τὰ γενικὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν, εἴτε συμπεράσματα, κατὰ τὴν γνώμην τοῦ

ἀξιοτίμου Χρηστάκη ἐφέντη Ζωγράφου, ἣν καὶ ἠσπάσατο ἡ Συνέλευσις.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν, ἐπειδὴ λόγος ἐγένετο περὶ τῆς μετὰ 1 1]2 μῆνα συγκροτηθησομένης αὖθις γεν. Συνελεύσεως, εἰς ἣν, κατὰ τὰ κοινῇ καὶ ὁμογνωμόνως προαποφασισθέντα ἐν τῇ προηγουμένῃ Συνελεύσει, ἡ ἐπὶ τριετίαν ἤδη ἐργαζομένη πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπὴ θέλει ὑποβάλει τὸ προϊὸν τῶν πολυχρονίων αὐτῆς διασκέψεων, ἡ Α. Σ. ὁ Μητρ. Δέρκων ἐθεώρησε κατάλληλον ὅπως ὑπομνήσῃ τὴν Συνέλευσιν περὶ ὑπουργικοῦ τινος διαγγέλματος (τεσκερὲ). ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ ὁποίου ἐργάζεται ἡ Ἀναθεωρητικὴ Ἐπιτροπὴ, καὶ τοῦ ὁποίου δῆθεν ἡ ἔννοια ὑπάρχει, ὅτι, ἅμα περατωθὲν τὸ ὑπ' αὐτῆς ἐπεξεργαζόμενον ἔργον, ἐγχειρισθήσεται τῇ Α. Π. τῷ Πατριάρχῃ, ὅστις θέλει διευθύνει αὐτὸ πρὸς τὸν Ὑπουργὸν διὰ τὰ περαιτέρω.

Περὶ τῆς ὑπομνήσεως ταύτης (ἣν ἄλλοι ὠνόμασαν ἔνστασιν) πολλαὶ καὶ ζωηραὶ ἐγένοντο συζητήσεις καὶ παρατηρήσεις ἐκ μέρους πολλῶν ἀξιοτίμων λαϊκῶν μελῶν, καὶ τοσοῦτος διηγέρθη σάλος μεταξὺ τῶν συνεδρευόντων, ὥστε ἐπέμειναν τὰ λαϊκὰ μέλη, ὅπως διασαφηνισθῶσι τὰ περὶ τεσκερὲ, ὡς λίαν ὀπουδαῖα καὶ ἐνδιαφέροντα, καὶ προτιμηθῶσι καὶ αὐτοῦ ἀκόμη τοῦ τῆς ἡμέρας ζητήματος, δι' ὃ κυρίως συνεκροτήθη ἡ Συνέλευσις αὕτη, ὅπως μὴ τυχὸν συμβῶσιν ὅσα ἄλλοτε συνέβησαν: οἷον, διαμαρτυρήσεις, ἀντενέργειαι, ἀντιπράξεις, παλινῳδίαι, ἐνστάσεις καὶ πᾶν ὅ,τι τοιοῦτο, ἅτινα, ὡς εἰς τὴν ἱστορίαν πλέον ἀνήκοντα, εἶσι πραγματικὰ καὶ θετικώτατα. Ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐζητήθη κατ' ἐπανάληψιν ἡ ἀνάγνωσις τοῦ τεσκερέ· ἀλλ' οὗτος δὲν ἦτο πρόχειρος, ὡς ἀπόντος τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Ὀθωμανικῆς γλώσσης, παρ' ᾧ συνήθως διατηροῦνται τὰ Τουρκικὰ ἔγγραφα.

Ἐν τούτοις ἡ Α. Π, κατ' ἐπανάληψιν ἀπεφήνατο ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα ἀποφασισθήσεται ἐν τῇ μετὰ 45 ἡμέρας συγκληθησομένῃ Συνελεύσει, καὶ ὅτι λίαν πρόωρον θεωρεῖ τήν τε πρότασιν καὶ συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου, καὶ ὅτι πρῶτον ἤδη ἀκούει τὰ περὶ τούτου, καὶ ὅτι θέλει ἐρευνήσει καὶ ἐξετάσει τὰ καθέκαστα, ὅταν τῷ ἐγχειρισθῇ τὸ προϊὸν τῆς ἐργασίας τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀλλὰ τὰ λαϊκὰ μέλη ἐπέμειναν αἰτοῦντα τὴν ὁριστικωτέραν τούτων διασάφησιν, καθόσον, ἅμα τεθῇ φραγμὸς μεταξὺ ἀνυπερβλήτου, καὶ κηρυχθῇ ἡ Συνέλευσις ἀναρμοδία πρὸς συζήτησιν τῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἐργασιῶν, ἀπεδείχθη, ὅτι προσβάλλεται καιρίως ἥ τε Συνέλευσις ἐν μέρει καὶ ἐν γένει τὸ Ἔθνος.

Ἐλέχθη δὲ διὰ πολλῶν συζητήσεων καὶ ἐλλόγων ἀποδείξεων ὅτι ἡ φυσικωτάτη πρὸς τὰ τοιαῦτα ὁδὸς εἶναι αὕτη: δηλ. τὸ νὰ συζητηθῶσιν ὑπὸ πολλῷ εὐρυτέρας Ἐπιτροπῆς, τῆς Γ. Συνελεύσεως, καὶ ἑπομένως, μετὰ τὴν δέουσαν ἐπεξεργασίαν, νὰ σταλῶσιν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην πληρέστερα καὶ ὅσον οἷόν τε τελειότερα (καὶ οὐχὶ ἐν σχεδίῳ), ὅπως περιοδληθῶσι καὶ τὴν Αὐτ. ἔγκρισιν καὶ ἐπικύρωσιν· καὶ ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξέλθῃ τις τοῦ φυσικωτάτου τούτου καὶ ὡρισμένου κύκλου· καὶ ὅτι, ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην, τὸ ζήτημα εἶναι λελυμένον αὐτὸ ἀφ' ἑαυτοῦ, περιττῆς οὔσης πάσης συζητήσεως, ἅμα θεωρηθῶσιν, ὡς οὐδεμία περὶ τούτου ὑπάρχει ἀμφιβολία, ἔγκυρα τὰ πρακτικὰ τῆς προηγουμένης Συνεδριάσεως, ἐν ᾗ ῥητῶς ἀπεφασίσθη τοῦτο· καὶ ὅτι τὴν τοιαύτην ἔνστασιν ἡ ὑπόμνησιν ὤφειλεν ἡ Α. Σ. ὁ Μ. Δέρκων νὰ προτείνῃ καταλληλότερον ἐν τῇ προηγουμένῃ συνεδριάσει· καὶ ὅτι ἡ Σ. Κυβέρνησις οὐδέποτε ἀνεμίχθη εἰς τὴν ἐσωτερικὴν διευθέτησιν τῶν καθ' ἡμᾶς πραγμάτων, ἀλλ' ἀείποτε λίαν ἐπιεικῶς καὶ συνετῶς προσηνέχθη, ὡς οὐδεὶς ὑπάρχει ὁ περὶ τούτου ἀμφιβάλλων κτλ.

Μετὰ πολλὴν, τέλος πάντων, συζήτησιν, καὶ μετὰ πολλὰς παρατηρήσεις σπουδαίας καὶ λόγου ἀξίας, ἡ Συνέλευσις παμψηφεὶ ἐξητήσατο παρὰ τῆς Α. Π. τοῦ Πατριάρχου, ὅπως ἀποφανθῇ ὁριστικῶς καὶ ἐκπεφασμένως περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, καὶ ἑπομένως γένηται καὶ ἡ περὶ τούτου δέουσα ἐν τοῖς πρακτικοῖς διατύπωσις, ἄνευ οὐδενὸς περισταλτικοῦ ὅρου. Καὶ οὕτως ἡ Α. Π. ἀπεφήνατο καὶ διεβεβαίωσεν ὅτι τὸ προϊὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς ὑποβληθήσεται ὑπ' ὄψιν καὶ συζήτησιν τῆς ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθησομένης μετὰ 45 ἡμέρας (ὑπολογιζομένας ἀπὸ τῆς προπαρελθούσης κυριακῆς) Συνελεύσεως, ἥτις θέλει ἔχει τὸ δικαίωμα ἵνα ἐπιφέρῃ τὰς δεούσας παρατηρήσεις καὶ προτροπιήσεις, ἂν δεήσῃ, καὶ οὕτως ἐπεξεργασθὲν καὶ θεωρηθὲν, σταλήσεται εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην διὰ τὰ περαιτέρω.

Πολλὰ δὲ τῶν ἀξιοτίμων μελῶν διεβεβαίωσαν ὅτι τοιαύτην ἐξήνεγκε γνώμην ἐρωτηθεὶς τότε καὶ ἡ Α. Π. ὁ Πατριάρχης πρ. Κωνσταντινουπόλεως κ. Σωφρόνιος, ὅτι δηλ. ἀφοῦ ὑποβληθῇ εἰς γεν. Συνέλευσιν τὸ προϊὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ γένωνται αἱ δέουσαι παρατηρήσεις, ἔμελλε νὰ σταλῇ εἰς τὴν Ὑψ.

Πύλην διὰ τὰ περαιτέρω, κατὰ τὸν φυσικὸν ῥοῦν τῶν πραγμάτων.

Μετὰ τὴν λῆξιν, τέλος πάντων, τῶν μετὰ πολλῆς τῆς ζωηρότητος γενομένων συζητήσεων καὶ ἀγορεύσεων, ἀνέγνω ὁ γραμματεὺς τὴν Ἔκθεσιν τῆς τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς, τῆς διορισθείσης, ὡς γνωστὸν, πρὸς ἐξέλεγξιν του ἰσολογισμοῦ τῶν προσόδων καὶ δαπανῶν τῶν Πατριαρχείων καὶ πρὸς ὑπόδειξιν προσωρινῶν μέτρων. Ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος Ἐκθέσει ἐξετίθετο ἡ κατάστασις τοῦ ἐνεργητικοῦ καὶ παθητικοῦ μέρους τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου λεπτομερῶς. Διὰ τῶν ἐν αὐτῇ ὑποδεικνυομένων οἰκονομικῶν μέτρων ἤτοι μικρᾶς ἐλαττώσεως ὑπαλληλίας, ἐλαττώσεως τῶν μισθῶν κατὰ δέκα τοῖς 100 εἰς τοὺς λαμβάνοντας ὑπὲρ τὰ 1000 γρόσια, περιστολῆς δαπανῶν, ἐλαττώσεως τῶν ἐλεῶν καὶ συνταξέων κλπ. φαίνεται ἐπερχομένη ἰσορροπία μετὰ μικροῦ τινος περισσεύματος.

Παραδεκτῆς δὲ γενομένης τῆς Ἐκθέσεως, ἐνεκρίθη, ὅπως συστηθῶσι δύο Ἐπιτροπαὶ, ἡ μὲν πρὸς ἐφαρμογὴν τῶν ὑποδειχθέντων οἰκονομικῶν μέτρων, ἡ δὲ πρὸς εἰσπραξιν τῶν εἰς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον καθυστερουμένων καὶ ἐξέλεγξιν, μέχρι τῆς ὁριστικῆς διοργανώσεως τῶν Πατριαρχείων. Καὶ οὕτω διὰ μὲν τὴν πρώτην ἐργασίαν διωρίσθη τριμελὴς Ἐπιτροπὴ, συγκειμένη ἐκ τῶν κκ. Κ. Καραθεοδωρῆ, Χ. Γ. Κωνσταντινίδου καὶ Ἀθαν. Νικολαΐδου· διὰ δὲ τὴν δ΄. τετραμελὲς, ἐκ τῶν κκ. Γ. Ζάμβαγλου, Γ. Χ. Θεολόγου, Β. Νικολαΐδου καὶ Δ. Μηνιάτου.

Ἐπειδὴ δὲ ἀκολούθως πολὺς καὶ μακρὸς ἐγένετο λόγος περὶ συντάξεων καὶ ἐλεῶν, ἂν πρέπῃ ὅλως ν' ἀφαιρεθῶσιν, ἢ νὰ περισταλῶσιν ἢ μή· ἂν πηγὴ ἐλέους καὶ μεταλλεῖον ἀνεξάντλητον πρέπῃ νὰ ἦναι τὸ Ἐθνικ. ταμεῖον ἢ μή· ἂν τὸ Ἔθνος ὀφείλῃ νὰ πληρόνῃ τὸν δεῖνα ἢ τὴν δεῖνα ἐπὶ τῇ συστάσει τυχὸν τοῦ δεῖνος ἢ τῆς δεῖνος διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις ἴσως τοῦ πάππου ἢ προπάππου κτλ. ἐπὶ γενεὰς γενεῶν, πρὸς ἐξέλεγξιν καὶ διευκρίνησιν καὶ τούτων, ἐνεκρίθη ὅπως διορισθῇ τριμελὴς Ἐπιτροπή· καὶ ὡς τοιαύτη ἐξελέγη ὁ παν. ἅγ. Ἰωαννίνων κ. Σωφρόνιος, καὶ οἱ κκ. Θεολόγος Γενίδουνιας καὶ Ξενοφ. Ζωγράφος, καὶ οὕτω διελύθη ἡ συνεδρίασις.

168 Ἐπιστολὴ Σ. Μαυρογένους.

Ὁ κ. Σ. Μαυρογένης ἐδημοσίευσε τῇ ιϐ΄. αὐγούστου ἐν τῷ Νεολόγῳ τὰς ἑξῆς δύο ἐπιστολὰς, ἀναφερομένας εἰς τὴν γεν. Συνέλευσιν τῆς ί. αὐγούστου.

«Μετ' ἐκπλήξεως οὐ τῆς ἀμικρᾶς ἔμαθον ὅτι ἡ γενικὴ Συνέλευσις, ἡ τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν, τὴν 10 αὐγούστου ἐ. ἔ., λαβοῦσα χώραν, εἴτε διὰ λόγους, τοὺς ὁποίους σπουδῇ ἀποφεύγω νὰ ἐκτιμήσω σήμερον, εἴτε πρὸς οἰκονομίαν ἀνοικονομήτου τινὸς παρεμπεσόντος ὑποβρυχίου συμβάματος, συζητήσασα πρῶτον (!!!) ἐὰν ἀρμόζῃ καὶ προσήκῃ ν' ἀναγνωσθῶσι τὰ πρακτικὰ τῆς προηγηθείσης ταύτησήμου συνεδριάσεως, πρὶν ἢ κατὰ τὰ νενομισμένα προβῇ εἰς τὴν ἐργασίαν τῆς ἡμέρας, καὶ εὑροῦσα ἐν τῇ ὀρθοφροσύνῃ αὐτῆς ὅτι τοῦτο εἶναι περιττὸν (!!!!!), μ' ὅλον ὅτι ὁ καλὸς κάγαθὸς ἡμέτερος γενικὸς γραμματεὺς, ἢ ἀρχιγραμματεὺς, ὡς ὀνομάζεται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, καταβάλλει κόπους καὶ μόχθους τοιούτους καὶ τηλικούτους, οἵους οὐδεὶς ἄλλος ἐν τῶν δώδεκα ἄθλων καθ' ἑκάστην συνεδρίασιν ἀκαμάτως καὶ ἀνενδότως τελῶν χωρὶς ἐλπίδος Ἡρακλείου δόξης, τὰ εὐρίσκοντα εὐπρεπῶς συρράπτων, καὶ τὴν ἀταξίαν εἰς τάξιν μεταβάλλων, καὶ τὰ πάντα εὐπρόσωπα ἀποδεικνύων, καὶ γράφει, καὶ συγγράφει βιβλία ὑπέρογκα, πλήρη Ἀττικοῦ ἅλατος, τὸ ὁποῖον ὁ ἴδιος ἠξεύρει νὰ προμηθεύηται ἐκ τῶν πλουσίων ἁλατωρυχείων τοῦ ἐγκεφάλου του. Τὰ δὲ γραφόμενα, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, ὡς νεκρὰ γράμματα, θάπτονται διὰ τὴν αἰωνιότητα, ἄνευ ἐλπίδος ἀναστάσεως.

Ἐπιστολὴ δὲ, ἣν ἀπέστειλα πρὸς τὴν σεβαστὴν ἐκείνην Συνέλευσιν, δὲν ἐνεκρίθη ὁμοίως ν' ἀναγνωσθῇ, ἐπειδὴ ἡ βουλὴ, ὡς παντοδύναμος, ὅ,τι βούλεται ἀποφασίζει, καὶ τὰ νενομισμένα ἀνεκκλήτως καταργεῖν δύναται.

Ἐπειδὴ ὅμως ἐγὼ θέλω τὰ ἀξιότιμα τῆς Συνελεύσεως μέλη νὰ λάβωσι γνῶσιν τῆς ἐπιστολῆς μου ταύτης, καίτοι τοῦτο ἐναντίον ἴσως θέλει φανῇ τῇ βουλῇ, ἐπειδὴ δὲν μοὶ ἐπιτρέπεται νὰ πέμπω ἐγκυκλίους, προστρέχω εἰς τὴν πασιδήλως ἀμερόληπτον καὶ φιλογενῆ φιλοξενίαν τῆς παντὸς ἐπαίνου ἀνωτέρας ἀξιολόγου ἐφημερίδος ὑμῶν, δεόμενος ὅπως τῇ παραχωρήσητε φωτεινήν τινα γωνίαν ἐν τινι τῶν στηλῶν αὐτῆς.

Ἀποδιδοὺς δ' ἐκ προκαταβολῆς μυρίας ὅσας χάριτας ἐπὶ τῇ ἀφιλοκερδεῖ φιλοξενίᾳ, παρακαλῶ νὰ δεχθῆτε τὸν δίκαιον φόρον τοῦ θαυμασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης μου.

Ἐν Θεραπείοις, 12]24 αὐγούστου, 1869.

Σ. ΜΑΥΡΟΓΕΝΗΣ.

Ἰδοὺ ἡ πρὸς τὸν ἀρχιγραμματέα κ. Ἰωάννην Ἀριστοκλῆν ἐπιστολή μου.

Ἀξιότιμε κ. ἀρχιγραμματεῦ!

Ἀναγνοὺς ἐν τῇ ὑπ' ἀρ. 517 τοῦ « Νεολόγου » περιληπτικὴ ἀφήγησιν τῶν κατὰ τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν καὶ 3ης αὔξοντος συγκροτηθείσης γενικὴν Συνέλευσιν λεχθέντων καὶ πραχθέντων, ἔμαθον ὅτι ὁ ἄρχων μέγας Λογοθέτης κ. Σταυράκης Ἀριστάρχης, θεὶς λόγον ἀπολογητικὸν, ὡς δῆθεν ἀντιπρόσωπος τῶν Πατριαρχείων, παρετήρησεν ὅτι τινὰ μὲν τῶν τότε λεχθέντων χρήζουσιν ἐξακριβώσεως, ἄλλα δὲ ὑποστηρίξεως, καὶ ὡς πρὸς τὰ παρ' ἐμοῦ λεχθέντα, ἀντέκρουσεν αὐτῶν τὰ πολλὰ, ὡς μὴ ἀκριβῶς λεχθέντα.

Ἐπειδὴ καθ' ἣν ὥραν ὁ ἄρχων μέγας Λογοθέτης ἠγόρευεν, ἐγὼ ἀπὼν, ἐκ περιστάσεως ἐκτάκτου, τῆς αἰθούσης τῆς συνεδριάσεως, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς ἀπουσίας μου, μὴ δυνηθείς ν' ἀκούσω ταῦτα, ἤλθον πρὸς ὑμᾶς, παρακαλῶν ὅπως μοὶ ἀνακοινώσητε τὰς ἐπὶ τοῦ λόγου τοῦ ἄρχοντος μεγάλου Λογοθέτου φωτογραφικὰς καὶ ταχυδακτυλικὰς σημειώσεις ὑμῶν, τὰς πρὸς συναρμογὴν καὶ σύνταξιν τῶν πρακτικῶν γενομένας· ἐκ τούτων δὲ τῶν σημειώσεων, τὰς ὁποίας εὐμενῶς μοὶ ἀνεκοινώσατε, πληροφορηθείς ὅτι ὡς πρὸς τὸν ἐμὸν λόγον ὁ ἄρχων μέγας Λογοθέτης ἀντεῖπεν, ὅτι « ἓν ἀξιότιμον μέλος (ὅπερ εἶμαι ἐγὼ) εἶπεν ὅτι » χρήματα, προωρισμένα πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τοῦ κοινοῦ, κατεσπαταλεύθησαν ἀλλαχοῦ », καὶ πρὸς ἐπανόρθωσιν δῆθεν τῶν κακῶς λεχθέντων παρ' ἐμοῦ, προστίθησιν ὁ ἄρχων μέγας Λογοθέτης, « ὅτι τῶν χρημάτων τῶν εἰσπραχθέντων ἐκ τῶν ἓξ γροσίων, τὰ μὲν ἐδαπανήθησαν » πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν, τὰ δὲ εἰς ἐκτάκτους ἀνάγκας ».

Ἀπαντῶ εἰς τοῦτο· οὐδαμοῦ τοῦ λόγου μου λέγεται ὅτι τὰ χρήματα ταῦτα κατεσπαταλεύθησαν, ἀλλὰ λέγεται ὅτι τὸ Ἐθνικὸν διαρκὲς Συμβούλιον ἀσυνέτως ἄλλως διέθετο τὰ χρήματα ταῦτα ἢ ὅπως προωρίσθη πανδήμως καὶ ἐπισήμως ἡ χρῆσις αὐτῶν· διότι πρῶτον, ἀντὶ τοῦ νὰ ἐξοφλήσῃ δι' αὐτῶν ἀμέσως ὅλον τὸ Ἐθνικὸν χρέος, καὶ τοῦτο εἰς νόμισμα ἰσοβαρὲς ἐκείνῳ, ὅπερ ἐδανείσθη τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον παρὰ χηρῶν καὶ ὀρφανῶν, ἀπέτισε μόνον μέρος τούτου μέχρι τοῦδε, καὶ τοῦτο τῆς Ὀθωμανικῆς λίρας λογιζομένης εἰς 135 γρ. Ἀποφασίσαν δὲ πάλιν τὸ ἀνωρηθὲν Συμβούλιον ἵνα αὐτοκλήτως δαπανήσῃ ἐκ τοῦ συναχθέντος ποσοῦ διὰ τὸ χρέος δισχιλίας λίρας Ὀθωμανικὰς εἰς τὰς ἀπολύτους καὶ κατεπειγούσας ἀνάγκας τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου, ἐδαπάνησεν ἀντὶ δισχιλίων λιρῶν 3,225,700 γρ. οὔτε αὐτοῦ αὐτὴν τὴν αὐτόκλητον ἀπόφασιν σεβασθέν! Ταῦτα δὲ πάντα δι' ἀριθμῶν καὶ χρονολογίας ἀποδεικνυόμενα, εἰσὶ, νομίζομεν, ἀκριβέστερα τῶν ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος μεγάλου Λογοθέτου ἀορίστως καὶ ἀπορρήτως πως λεγομένων.

Δεύτερον, ἀῤῥέθη, λέγει ὁ ἄρχων μέγας Λογοθέτης, ὅτι ὑπάρχει ταμεῖον ἰδιαίτερον τῆς Συνόδου· οἱ ἀκούσαντες ἴσως ὑπολαμβάνουσιν ὅτι » τοῦτο δαπανᾷ χιλιάδας λιρῶν· οὐκ ἔχεται ἀκριβείας. Τὸ ταμεῖον » τοῦτο διαχειρίζεται περὶ τὰς 10 ἢ 15 χιλιάδας γροσίων κατ' ἔτος » διὰ τηλεγραφήματα καὶ γραμματαγώγια ».

Ἀπαντῶ ὅτι τοῦτο ἐγὼ δὲν εἶπον, οὔτε τὸ ποσὸν τὸ δαπανώμενον ὑπὸ τοῦ ταμείου τούτου ὥρισα. Ἀλλὰ πρὸς πληροφορίαν τῶν πολλῶν τῆς Συνελεύσεως, ἀγνοούντων τὰ καθ' ἕκαστα, εἶπον ὅτι, ἀντὶ τοῦ τοῖς πᾶσι γνωστοῦ ἑνὸς γενικοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου, τοῦ πρώην « ταμείου τοῦ Κοινοῦ » λεγομένου, ὑπάρχουσι σήμερον τρία πράγματι ἀπ' ἀλλήλων ἀνεξάρτητα ταμεῖα, ὧν τὰ δύο οὐδένα λόγον τῶν διαχειριζομένων, εἴτε πολλῶν εἴτε ὀλίγων χρημάτων, διδόασιν, ὡς εἰκός. Προστίθημι δὲ καὶ νῦν ὅτι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν ἑτέρου ἀξιοτίμου μέλους τῆς Συνελεύσεως, τὸ ἀληθὲς καὶ γνήσιον τῆς ἀνακαλύψεως ἐπιδοκιμάσαντος, ἀνεκαλύφθη ὅτι ὑπάρχει καὶ τέταρτον ἄλλο λεληθότως ταμεῖον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα μοῦ διέφυγε τὴν μνήμην σήμερον.

Τρίτον, εἶπεν ὁ ἄρχων μέγας Λογοθέτης, ὅτι, ἀῤῥέθη ὅτι ὑπάρχει » ταμεῖον τῶν ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν· οἱ λογαριασμοὶ αὐτῶν τακτικῶς » θεωροῦνται » (sic!)

Ἀπαντῶ ὅτι ἐγὼ δὲν εἶπον ὅτι οἱ λογαριασμοὶ τοῦ ταμείου τούτου τακτικῶς ἢ ἀτάκτως θεωροῦνται· ὁ δὲ ἄρχων μέγας Λογοθέτης, ὡς ἀπὸ τρίποδος φοιβάζων, χρᾷ ὅτι οἱ λογαριασμοὶ τακτικῶς θεωροῦνται, ἄνευ ἀποδείξεως οὐδεμιᾶς· τοιοῦτοι δὲ χρησμοὶ καὶ ἀπόῤῥητοι ῥήσεις, καὶ ἀπόλυτοι ἀποφάνσεις, ἐννοεῖται ὅτι παρ' ἡμῖν μετὰ Χριστὸν οὐ δύνανται εὐπρόσδεκτοι γίνεσθαι.

Ταῦτα, κύριε ἀρχιγραμματεῦ, ἁπάντων εὐσεβάστως εἰς τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρχοντος μεγάλου Λογοθέτου ὡς πρὸς τὸν ἡμέτερον λόγον μετελιχίως μὲν πάνυ καὶ πράως, ἀναποδείκτως δὲ καὶ ἀορίστως λεχθέντα.

Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς ν' ἀναγνώσητε τὴν ἐπιστολὴν ταύτην εἰς ἐπήκοον τῆς σεβαστῆς ὁμηγύρεως πρὸς διασάφησιν τῶν πραγμάτων, καὶ ἐπανόρθωσιν τῶν ἄνευ οὐδεμιᾶς βάσεως εἰκῆ ἀντικρουσθέντων, καὶ νὰ ζητήσητε ἀντ' ἐμοῦ συγγνώμην παρὰ τῆς σεβαστῆς Συνελεύσεως ἐπὶ τῷ ὅτι, κωλυθεὶς ἄκων, δὲν ὑπακούω εἰς τὴν πρόσκλησιν.

Ὑμεῖς δὲ, κύριε ἀρχιγραμματεῦ, δέχθητε τὴν διαβεβαίωσιν τῆς ἐξόχου μου πρὸς ὑμᾶς ὑπολήψεως, μεθ' ἧς ὑποσημειοῦμαι.

Ἐν Θεραπείοις, 9 αὐγούστου 1869.

Σ. ΒΙΑΥΡΟΓΕΝΗΣ».

Ἐπισυνάπτομεν ἐνταῦθα καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ κ. Γ. Χ. Θεολόγου, ἣν ἔπεμψε πρὸς τὸν Πατριάρχην, ἔχουσαν ὧδε.

« Προσκληθεὶς νὰ γνωμοδοτήσω ἐπὶ τῶν σκέψεων καὶ τοῦ συμπεράσμα-

τος τῆς πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων διορισθείσης Ἐπιτροπῆς, τολμῶ νὰ καθυποβάλω εἰς τὴν σεβαστὴν ὁμήγυριν καὶ τὴν ἐμὴν ταπεινὴν γνώμην.

Παραλείπων χάριν συντομίας τὴν ἀνάλυσιν τῶν ἐν τῇ Ἐκθέσει τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναφερομένων, νομίζω, ὅτι καθῆκον παντὸς Ὀρθοδόξου εἶναι τὸ νὰ ἐνδιαφέρηται διὰ τὴν ἀλγεινὴν οἰκονομικὴν θέσιν, εἰς ἣν εὑρίσκονται σήμερον τὰ Πατριαρχεῖά μας, καὶ κατὰ συνέπειαν ἕκαστος ὀφείλει, κατὰ τὴν δύναμίν του, σκεπτόμενος νὰ ὑποδείξῃ μέσα, ἂν οὐχὶ περὶ ἀποτελεσματικῆς βελτιώσεως αὐτῶν, τοὐλάχιστον περὶ προσωρινῆς θεραπείας, ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς καὶ τῶν περιστάσεων. Ὅθεν ἀναγνωρίζων ὅτι ἡ ἐκ μέρους τοῦ κυρίου Χρηστάκη ἐφένδη γενομένη πρότασις (ἀναφορικῶς τοῦ ὅτι πᾶν μέτρον πρὸς ἐξεύρεσιν πόρων ἔσεται ἡμιτελὲς καὶ ἀνεπαρκὲς ἄνευ προηγουμένης τακτικῆς διοργανώσεως τοῦ διοικητικοῦ μέρους τῶν Πατριαρχείων) ἔχει σπουδαιότητα μεγάλην, καὶ ὅτι ὁ ἀξιότιμος οὗτος ὁμογενής, κατόπιν μελέτης καὶ περισκέψεως οὐ τῆς τυχούσης, ἐξέφερεν αὐτήν, ἔχων δὲ περιπλέον ὑπ' ὄψιν, ὅτι οἱανδήποτε ποσὸν εἰσπραχθῇ, ἐξικνηληθήσεται ἄνευ ἀποτελέσματος, ὡς, π. χάρ. τὸ μὴ εὐκαταφρόνητον ποσὸν τῶν γρ. 6 κατ' ἄτομον, ἐντεῦθέν τε καὶ τῶν ἐπαρχιῶν, προωρισμένον ἀποκλειστικῶς πρὸς ἀπόσβεσιν τῶν τοῦ Κοινοῦ χρεῶν καὶ τῶν ἐπαρχιακῶν αὐλικῶν ὁμολόγων, ἐδαπανήθη δι' ἄλλας ἀνάγκας, οὐχὶ δὲ εἰς τὸν προσδιορισθέντα σκοπὸν ἐκτὸς μέρους τινός, χωρὶς μέχρι σήμερον τὸ Ὀρθόδοξον πλήρωμα νὰ δυνηθῇ νὰ μάθῃ ἐπακριβῶς, ὁποῖον τὸ εἰσπραχθὲν ποσόν, ὁποῖον τὸ ἐξοδευθέν, ὁποῖον τὸ πληρωθὲν χρέος καὶ ὁπωσοῦν τὸ μεῖναν· ὡς ἐκ τούτου καθημερινὰ κατακραυγαὶ ἀπὸ τοὺς μὴ πληρωθέντας δανειστάς, ὧν οἱ πλεῖστοι ἐνδεεῖς καὶ ἄποροι· τοῦτο δέ, διότι, ἐν ᾧ ἡ τότε Ἐπιτροπὴ παρεδέχθη ὡς βάσιν ὅτι τὸ εἰσπραχθησόμενον ποσὸν ἔσεται ἱερὸν καὶ ἄθικτον καὶ οὐδαπανηθήσεται ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει ὁβολὸς ἐξ αὐτοῦ, δὲν ἔλαβε συγχρόνως ὑπ' ὄψιν τὴν ἀταξίαν καὶ ἀνωμαλίαν τοῦ διοικητικοῦ τῶν Πατριαρχείων, οὔτε ὑπέδειξεν ἀσφαλὲς μέσον πρὸς ἀναλλοίωτον διατήρησιν τῶν ἀποφάσεών της. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν κατήντησε συνήθεια ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διὰ τὰ Ἐθνικὰ πράγματα διοριζομένη Ἐπιτροπὴ νὰ τροποποιῇ ἢ καὶ καταστρέφῃ τὰς πράξεις τῆς προηγηθείσης τοιαύτης, δι' ὅλους αὐτοὺς τοὺς λόγους φρονῶ, ὅτι ἡ γνώμη τοῦ κ. Χρηστάκη ἐφένδη εἶναι δικαία καὶ βάσιμος, οὐχὶ μόνον διότι βασίζεται ἐπὶ βάσεων στερεῶν, ἀλλὰ διότι καθιστᾷ συγχρόνως τὴν συνδρομὴν εὐχερεστέραν, ὡς ἐξασφαλίζουσαν ἐκ τῶν προτέρων τὴν διαχείρισιν.

Δὲν δύνομαι ὅμως νὰ ἀποσιωπήσω ὅτι εἰς τοιοῦτον Ἐθνικὸν ζήτημα, καὶ πολλὰ ἴσως ἄλλα ζητήματα, μένοντα ἐκκρεμῆ, ἀπαιτοῦν τὴν συγκλεσιν καὶ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπαρχιῶν, καθ' ὅσον μάλιστα εἰς τὸ περὶ εὑρέσεως πόρων ζήτημα ἀπαιτεῖται ἡ συνδρομὴ ὅλων τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν· ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσως τὸ τοιοῦτον καθίσταται δύσκολον, ἐξ ἑνός, τὸ κατεπεῖγον δὲ τοῦ ζητήματος ἀφ' ἑτέρου, δὲν ἐπιτρέπει ἀργοπορίαν, καθυποβάλλω εἰς τὴν ὡριμον σκέψιν τῆς Συνελεύσεως τὸ νὰ προσκληθῶσι τοὐλάχιστον οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει εὐϋπόληπτοι καὶ πρόκριτοι τῶν Ὀρθοδόξων ξένης ὑπηκοότητος, οἵτινες, δὲν δυνάμεθα ν' ἀρνηθῶμεν, καὶ πεῖραν μεγάλην ἔχουσι, καὶ γνώστεις ἀρκετὰς διὰ τὰ τοιαῦτα κέκτηνται, καὶ γενναῖα αἰσθήματα ὡς πρὸς τὰς χρηματικὰς συνεισφορὰς, ἀποδείξαντες τοῦτο πολλάκις ἐμπράκτως, πρὸς οὓς ὁμολογουμένως κατὰ μέγα μέρος ὀφείλεται ἡ ὕπαρξις τῶν νοσοκομείων καὶ ἡ συντήρησις διαφόρων σχολῶν. Ἐπειδὴ δὲ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος περὶ ἐξευρέσεως πόρων ζήτημα εἶναι καθαρῶς ἠλικὸν, καὶ βεβαίως παρ' αὐτῶν ἐλπίζεται ἡ μεγαλητέρα συνδρομὴ, δὲν εἶναι δίκαιον νὰ τοὺς ἀποξενώσωμεν, καθ' ὅτι οὐδὲν τὸ κωλύον τὴν συμμετοχὴν των ἐπὶ τοῦ ζητήματος, οὐδ' εἰς τὰ καθεστῶτα ἀντιβαίνει, ἔχοντες ὑπ' ὄψιν ὅτι ἐξ αὐτῶν ὑπάρχουν δωρισμένοι ἔφοροι εἰς τὰ Ἐθνικὰ νοσοκομεῖα, καὶ εἰς τὰς σχολάς. Τούτου δὲ μὴ γενομένου, πᾶσα ἀντιλογία ἀκολούθως ἐκ μέρους μας ἀπέναντι αὐτῶν θεωρηθήσεται ἀδικαιολόγητος καὶ ἁπλῆ πρόφασις. Ἐπειδὴ, κατὰ τὰς σκέψεις τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τὴν γνώμην τῶν πολλῶν, ἀπίθανος καθίσταται ταχέως ἡ εἰσπραξις ἐπαρκοῦς ποσοῦ, ἐκ τῶν τόκων τοῦ ὁποίου νὰ καλύπτωνται τὰ Πατριαρχικὰ ἔξοδα καὶ αἱ δαπάναι, δέον νὰ ληφθῶσι προσωρινά τινα μέτρα, καὶ ὡς τοιαῦτα τολμῶ νὰ προτείνω τ' ἀκόλουθα.

1ον. Δέον νὰ περιορισθῶσι τὰ ἔξοδα τῶν Πατριαρχείων, διὰ τῆς ἐλαττώσεως τοῦ προσωπικοῦ τῆς ὑπαλληλίας καὶ περιορισμοῦ εἰς τοὺς ἀναγκαιοῦντας ὑπαλλήλους· ὁ μισθὸς δὲ αὐτῶν, ἀναλόγως τῆς χρήσεως καὶ ἐργασίας ἑκάστου, νὰ ἐλαττωθῇ, ὅπερ ἐπειδὴ θὰ ἔχῃ τὸ πλεονέκτημα τοῦ νὰ πληρώνωνται τακτικῶς οἱ ὑπάλληλοι, ἐλπίζεται καὶ οὗτοι νὰ μείνωσιν εὐχαριστημένοι εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης ἐλάττωσιν τοῦ μισθοῦ των, πολὺ περισσότερον, διότι ἔχουσι τὸ παράδειγμα καὶ τῆς Α. Θ. Π. ἥτις, ἀφ' αὐταπάρνησιν κινουμένη, παραβλέπει διὰ τῆς καθοστερουμένης ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν καὶ τινων τῶν ἐνταῦθα ἐκκλησιῶν ἐπιχορηγήσεών της, εὐχαριστουμένη εἰς μόνα τὰ εἰσπραττόμενα.

2ον. Ἐπειδὴ, κατὰ τὸν ἄνω τρόπον περιοριζόμενα τὰ ἔξοδα, δέον καὶ ταῦτα καλυφθῆναι, διὰ τοῦτο προσωρινῶς οἱ ἐν ἐνεργείᾳ ἅγιοι Ἀρχιερεῖς, βλέποντες τὴν κατάστασιν τῶν Πατριαρχείων, φιλοτιμηθῶσι καὶ παραχωρήσωσιν ἐκ τῶν ἐτησίων ἐπιχορηγήσεών των τὸ ὀλιγώτερον 5 0|0. (Ἐννοεῖται ὅτι οἱ συνεισφέροντες περισσότερον θὰ ἐπισύρουν τὴν εὐλογίαν καὶ ὑπόληψιν τοῦ Ἔθνους), καθ' ὅσον καὶ ἡ πρότασις τοῦ κ. Χρηστάκη Ἐφένδη περὶ προσφορᾶς ὁριστικῆς μεγαλητέρας ποσότητος, ἅπαξ διὰ παντὸς, καθίσταται εἰς πλείονας σχεδὸν ἀδύνατος, τολμῶ δὲ εἰπεῖν, καὶ οὐχὶ πολὺ δικαία.

3ον. Ἐτησίως νὰ εἰσπράττωνται παρὰ τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ ἱερῶν Μοναστηρίων, τῶν ὑποκειμένων εἰς τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον, ἀναλόγως τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεώς των, ἀπὸ ἑνὸς ἀργυροῦ Μεδτζιδιὲ μέχρι πέντε

λιρῶν· φρονῶ ὅτι καὶ ἡ πενεστέρα ἐκκλησία ἢ Μοναστήριον εὐχαρίστως θὰ συνεισφέρουν ἐν τοιοῦτον εὐτελὲς ποσὸν πρὸς συντήρησιν τῶν Πατριαρχείων.

Ὥστε, μετὰ τὴν ἐν τῷ 1ῳ ἄρθρῳ ἀναφερομένην ἐλάττωσιν τῶν Πατριαρχικῶν ἐξόδων, τὰ εἰσπραχθησόμενα, ὡς ἐν τῷ 2ῳ καὶ 3ῳ ἄρθ. ἀναφέρεται, καὶ τὰ τακτικὰ εἰσοδήματα τῶν Πατριαρχείων καλύπτουν προσωρινῶς ὅλα τὰ ἔξοδα αὐτοῦ.

Ὡς πρὸς δὲ τὸ περὶ σχηματισμοῦ ἀποθεματικοῦ κεφαλαίου, ἱκανοῦ διὰ τῶν τόκων νὰ συντηρῶσιν ἀξιοπρεπῶς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐκφέρω τὴν ταπεινήν μου γνώμην, ὡς ἕπεται.

1ον. Νὰ ληφθῶσι παρὰ τοῦ Ἔθνους τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, καὶ νὰ κανονισθῇ, ἀναλόγως τῆς σημερινῆς ἐποχῆς καὶ τῶν περιστάσεων, ἡ διοργάνωσις τοῦ διοικητικοῦ τῶν Πατριαρχείων.

2ον. Νομίζω προσφορωτέραν καὶ ἐπιτυχεστέραν τὴν προαιρετικὴν συνδρομὴν τῆς ὑποχρεωτικῆς.

3ον. Ἀφ' οὗ διορισθῇ νόμιμος Ἐπιτροπὴ παρὰ τοῦ Ἔθνους καὶ κανονίσῃ τὸν τρόπον τῆς εἰσπράξεως τῶν συνδρομῶν, ὑποδείξῃ μέτρα, ἐξασφαλίζοντα τὰ σχηματισθησόμενα κεφάλαια, πεισθῶσιν οἱ Χριστιανοὶ ὅτι ταῦτα θέλουν χρησιμεύσει ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς δαπάνας πρὸς ἀξιοπρεπῆ συντήρησιν τῶν Πατριαρχείων, ἐφεύρῃ τρόπον ὅπως ἐπισύρῃ τὸν ζῆλον τῶν Χριστιανῶν, διὰ νὰ φανῶσι γενναιότεροι εἰς τὰς συνδρομάς των, ἄλλων μὲν λόγῳ εὐλαβείας, ἄλλων δὲ λόγῳ φιλοτιμίας καὶ ἀξιοπρεποῦς ἁμίλλης π. χ. θεσπίσῃ κατάλληλα τιμητικὰ ἐπίθετα, ὅπως δίδωνται ἀναλόγως τῆς χρηματικῆς ποσότητος, ἣν θὰ συνεισφέρῃ ἕκαστος, ὅτι, μετὰ τοῦ εὐεργετικοῦ τίτλου των, θὰ καταγράφωνται οὗτοι εἰς ἐπὶ τούτῳ ἀντιτυπωμένους πίνακας ἐντὸς τῶν Πατριαρχείων καὶ τῶν Μητροπόλεων, ὅτι θὰ μνημονεύωνται τὰ ὀνόματά των ἐν ταῖς Πατριαρχικαῖς καὶ Ἀρχιερατικαῖς ἱεροτελεστίαις, καὶ ἄλλα τοιαῦτα παραπλήσια, ἀκολούθως, ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομὴν ἁπάντων τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, τῶν ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς ἐπικρατείας, ἄνευ ἐξαιρέσεως ἐθνικότητος.

4ον. Ἐπειδὴ πρὸ τῶν Κανονισμῶν οἱ ἐκλεγόμενοι Μητροπολῖται καὶ Ἀρχιερεῖς εἰς τὰς διαφόρους ἐπαρχίας ὑφίσταντο μεγάλας χρηματικὰς προσφορὰς, ἐν ᾧ ἤδη διὰ τῶν Κανονισμῶν ἀπηλλάγησαν ὅλων τούτων, οἱ ἀπὸ τοῦδε καὶ εἰς τὸ ἑξῆς διοριζόμενοι Μητροπολῖται καὶ Ἀρχιερεῖς ὑποχρεωθῶσι νὰ παραχωρῶσιν ἐπὶ δύο ἔτη εἰς τὸ συστηθησόμενον ταμεῖον τῶν Ἐθνικῶν συνεισφορῶν πρὸς 15 0)0 τῆς ἐτησίου ἐπιχορηγήσεώς των.

Ταῦτα καθυποβάλλων ὑπὸ τὴν σκέψιν τῆς σεβαστῆς ὁμηγύρεως, ἐπικαλοῦμαι τὴν ἐπιείκειάν της διὰ τὰ ἀσθενῆ τῶν δυνάμεών μου.

—o—

169. Ἀποβίωσις τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων.

Ὁ ὑποψήφιος Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἀπεβίωσεν αἰφνιδίως τῇ ιϐ'. αὐγούστου. Ἐν τῇ κηδείᾳ αὐτοῦ, γενομένῃ ἐν Σταυροδρομίῳ, παρευρέθη ἐκ μέρους τῶν ἡμετέρων Πατριαρχείων ὁ μέγ. Πρωτοσύγκελλος, μετὰ πολλῆς ἱερατικῆς συνοδίας, καθὼς καὶ οἱ παν. Παμφίλου καὶ Ἀργυρουπόλεως, ὁ ἄρχων Καπουκεχαγιᾶς, καί τινες τῶν ἐπισήμων ὁμογενῶν.

Τὴν ἐπιοῦσαν εἷς τῶν νεωτέρων καὶ λογιωτέρων Ἀρμενίων Ἀρχιερέων: ὁ Ἐπίσκοπος Θεοδοσιουπόλεως, μεταβὰς εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα, ἐξέφρασεν ἐπισήμως πρὸς τὴν **Α. Π.** τὰς ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστήσεις τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἔθνους.

—o—

170. Τὰ νέα περὶ σχηματισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου σχέδια.

Ἐσχάτως ἡ Μ. Ἐκκλησία ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας Ἐγκύκλιον, ἀφορῶσαν τὰ νέα περὶ σχηματισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου σχέδια.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Γνωστὸν ὑπάρχει καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι, ὅτι ἀπὸ τριετίας περίπου συνέστη Ἐπιτροπὴ πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν τῶν Πατριαρχείων. Ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, συγκειμένη ἐξ Ἀρχιερέων καὶ λαϊκῶν, εἰδικὰς ἐχόντων γνώσεις περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, εἰργάσθη μετὰ τῆς δεούσης ἐπιστασίας καὶ ἐπέφερεν ὅσας ἐθεώρησεν ἀναγκαίας τροποποιήσεις εἰς τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα τοῦ Κανονισμοῦ, τὰ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ ἀποδειχθέντα πλημμελῆ καὶ δυσεφάρμοστα, καὶ ἤδη ἐγγίζει πρὸς τὸ τέρμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Ἐπειδὴ δὲ ἓν τῶν πλημμελῶν ἄρθρων τοῦ ἐν λόγῳ Κανονισμοῦ ἦν καὶ τὸ περὶ σχηματισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἐτροποποίησε καὶ τοῦτο κατὰ τὰ ἐσώκλειστα δύο σχέδια, περὶ τῶν ὁποίων, ἐπειδὴ ἐνεκρίθη Συνοδικῶς ἵνα ἐρωτηθῇ καὶ ἡ γνώμη τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις ἀποδημούντων ἀδελφῶν, ἱερωτάτων Μητροπολιτῶν, ὡς ἐνδιαφερομένων ἰδίως ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας Ἐκ-

λησιαστικῆς ἐπιστολῆς ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα αὐτῇ, ὅπως, μελετήσασα ἐμβριθῶς καὶ μετὰ τῆς δεούσης ἐπιστασίας τὰ ἐν λόγῳ δύο σχέδια, διαβιβάσῃ ἡμῖν ταχέως τὴν γνώμην αὐτῆς, ὁπότερον τῶν δύο ἐγκρίνῃ μᾶλλον κατάλληλον καὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ συμφέρον, ὅπως ἀκολούθως διενεργηθῶσι τὰ περαιτέρω· τὸ δὲ ὑπὸ πλειονοψηφίας ἐγκριθησόμενον τεθῇ, σὺν Θεῷ, εἰς ἐνέργειαν ἁρμοδίως κτλ.

23 Αὐγούστου, 1869.

Ἰδοὺ καὶ τὰ περὶ ὧν ὁ λόγος δύο σχέδια.

Σχέδιον Α'.

Οἱ μὲν πλησιόχωροι τῶν Μητροπολιτῶν, ὧν αἱ ἐπαρχίαι προσεγγίζουσιν, οὕτως εἰπεῖν, τῇ πρωτευούσῃ ἓξ τὸν ἀριθμὸν, νὰ ὦσι σταθερὰ μέλη τῆς Συνόδου, ἄλλοι δὲ ἓξ ἐκ τῶν λοιπῶν, ἀριστίνδην ἐκλεγόμενοι κατὰ διετίαν παρὰ τῆς Συνόδου καὶ τοῦ Πατριάρχου, ν' ἀπαρτίζωσι τὴν ὁλομέλειαν τῆς Συνόδου.

Σχέδιον Β'.

Ἡ περίοδος τῆς Συνόδου ἔσεται δωδεκαετὴς· ἀποσυρομένων δὲ τῶν τριῶν μελῶν κατὰ τριετίαν (κατὰ τὴν Α'. περίοδον διὰ κλήρου) προσκαλοῦνται ἄλλα τρία, ἀριστίνδην ἐκλεγόμενα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, ἐχόντων ψῆφον ἐν τῇ ἐκλογῇ καὶ τῶν τριῶν ἀποσυρομένων μελῶν. Τῆς ἐκλογῆς ἐξαιροῦνται οἱ νέοι Ἀρχιερεῖς, οἱ μὴ συμπληρώσαντες πενταετίαν εἰς τὴν νέαν αὐτῶν ἐπαρχίαν. Μετὰ ταῦτα θέλουσιν ἀποσύρεσθαι τὰ τρία μέλη κατὰ σειράν. Οἱ δὲ ἀποχωροῦντες τῆς Συνόδου Ἀρχιερεῖς δὲν δύνανται νὰ ἐκλέγωνται πάλιν εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν μιᾶς τριετίας.

171. Ἐγκαίνια τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου ναοῦ τοῦ Χριστοῦ.

Τῇ κδ'. αὐγούστου ἐγένοντο τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου νεοδμήτου ναοῦ τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ. Καὶ ἡ μὲν Α. Π. ὁ Μητρ. Ἰωαννίνων κ. Σωφρόνιος ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια, κατὰ τὰ νενομισμένα, ἡ δὲ Α. Π. ὁ οἰκ. Πατριάρχης ἐλειτούργησε μετὰ τῶν ΣΣ. Μητρ. Ἰωαννίνων καὶ Φιλαδελφείας.

172. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Πριγκίπῳ ναοῦ τῆς Μονῆς Χριστοῦ.

Τῇ ζ'. σεπτεμβρίου (κυριακῇ) ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Πριγκίπῳ ἀνοικοδομηθέντος ἱεροῦ ναοῦ τῆς Μονῆς τοῦ Χριστοῦ ὑπὸ τῆς Α. Π. τοῦ Πατριάρχου πρ. Κωνσταντινουπόλεως κ. Σωφρονίου, συλλειτουργούντων τῶν Μητροπολιτῶν, Δημητριάδος καὶ Φιλαδελφείας μετὰ τῆς νενομισμένης Ἐκκλησιαστικῆς παρατάξεως.

173. Τὰ κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ Σμύρνης Χρυσάνθου.

Ἡ ἐν Σμύρνῃ ἐκδιδομένη Ἀμάλθεια ἐξέθηκε τὰ περὶ μνημοσύνου τοῦ ἀποβιώσαντος Μητροπολίτου Σμύρνης κυροῦ Χρυσάνθου λίαν ἀκριβῶς, ἔχοντα οὕτω.

«Τὴν παρελθοῦσαν κυριακὴν ἐγένετο ἐν Σμύρνῃ ἡ ἀπόδοσις καὶ συμπλήρωσις τῶν γενομένων κατὰ τὴν παρασκευὴν, ἐπὶ τῆς κηδείας τοῦ Σ. Μητροπολίτου ἡμῶν κ. Χρυσάνθου.

Ἐν τῷ βίῳ τῶν λαῶν ἐκ διαλειμμάτων ἀναφαίνονται σημεῖά τινα, ἐξ ὧν ὁ σπουδαῖος παρατηρητὴς τεκμαίρεται τὰ παρασκευαζόμενα ἄξια λόγου γεγονότα.

Ἐὰν δὲν πλανώμεθα, τοιαῦτα σημαντικώτατα περιστατικὰ, ὡς πρὸς τὰς μελλούσας σχέσεις δύο ἀδελφῶν Ἐθνῶν, Γραικῶν καὶ Ἀρμενίων, εἶναι τὰ παρασταθέντα ἐν Σμύρνῃ κατὰ τὴν 7 τοῦ μηνός. Ἡ πρὸς φιλίωσιν καὶ ἕνωσιν τάσις τῶν δύο λαῶν, ἡ πρὸ πολλοῦ ἐν Κ]πόλει καὶ ἀλλαχοῦ πολυτρόπως ἐκδηλουμένη, ἐβεβαιώθη ἐνταῦθα τρανῶς· ἡ ἰδέα, τρόπον τινὰ ἐνσαρκωθεῖσα, ἐγένετο πρᾶγμα ψηλαφητὸν καὶ ἀναντίῤῥητον, καὶ τοῦ λοιποῦ οὐδεὶς ἐπιτρέπεται ν' ἀρνηθῇ τὰς πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικὰς συμπαθείας Γραικῶν καὶ Ἀρμενίων.

Ἀλλὰ τὴν τελείωσιν τοῦ ἔργου τούτου ἐκ Θεοῦ προσευχόμενοι, καὶ τὰς εὐγενεῖς οὐχ ἧττον ἢ φρονίμους προσπαθείας τῶν ἀρχηγῶν ἐπαινοῦντες, ἄνευ τυφλοῦ ἐνθουσιασμοῦ ἢ κενῶν ἐλπίδων, παραθέτομεν τὴν ἐξῆς ἀφήγησιν τῶν γεγονότων.

Ἡ 7η σεπτεμβρίου ἐν Σμύρνῃ.

Ἀπὸ τῆς ἑσπέρας τοῦ παρελθόντος σαββάτου ὁ σεβ. Βογὸζ Τακτακιὰν, Ἀρχιεπίσκοπος τῶν ἀδελφῶν Ἀρμενίων, ἐμήνυσε τῷ θεοφ. Ξανθουπόλεως κ. Ἰγνατίῳ, ὅτι τῇ ἐπαύριον, κυριακῇ, περὶ ὥραν 9ην καὶ 1)2 π. μ., ἔμελλε νὰ προσέλθῃ εἰς τὸν καθεδρικὸν ναὸν τῆς ἁγ. Φωτεινῆς μετὰ παντὸς τοῦ Κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ὅπως ἀναπέμψῃ εὐχὰς ἱκετηρίους πρὸς τὸν Σωτῆρα Ἰησοῦν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς τοῦ ἀφ' ἡμῶν μετασταντος Χρυσάνθου Ἀρχιερέως. Ὡς εἰκὸς, οἱ ἡμέτεροι μετ' εὐχαριστήσεως ἀπεδέξαντο τὴν αἴτησιν ταύτην, καὶ τῇ ἐπαύριον πλῆθος πολιτῶν ἑκατέρου τῶν φύλων ἔν τε τῷ ναῷ καὶ ἐν τοῖς προαυλίοις αὐτοῦ συνωθεῖτο, ἀναμένον τὸν σεβ. ποιμενάρχην τῶν ἀδελφῶν. Τέλος, ἡ ἀναμενομένη στιγμὴ ἐσήμανεν, οἱ κώδωνες χαρμοσύνως ἐβρόντων, καὶ προπορευομένων 12 λαμπαδηφόρων καὶ τοῦ τιμίου σημείου τῆς Χριστιανικῆς ἑνότητος, ὁ σεβ. Βογὸζ μετὰ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου του Κεβὼρκ, τοῦ Ἀρμενικοῦ Κλήρου, τῶν προύχόντων αὐτοῦ καὶ πλήθους πολιτῶν, εἰσῆλθεν, ἡγεμμένων ἐξ τῶν ἡμετέρων ἱερέων καὶ δύω ἱεροδιακόνων, ἀναβεβλημένων χρυσοπαρύφους στολὰς, εἰς τὸν φωτώνυμον ναὸν τῆς ἁγ. Φωτεινῆς, ἔνθα ἀνέμενεν αὐτὸν πρὸ τῶν βημοθύρων ὁ θεοφιλ. Ξανθουπόλεως μετὰ παντὸς τοῦ Κλήρου καὶ κρατῶν τὴν βίβλον τῆς σωτηρίας, τὴν θεότευχον Καινὴν Διαθήκην, ἣν καὶ προσέφερε τῷ σεβ. Βογὸζ πρὸς ἀσπασμὸν, μεθ' ὃ ὠδήγησεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν Ἀρχιερατικὸν θρόνον καὶ ἔλαβε τὴν παρ' αὐτῷ θέσιν, ἐπαφήσας τὸν ἀπέναντι Ἀρχιερατικὸν θρόνον διὰ τὸν θεοφιλ. Κεβώρκ. Τότε ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν τῆς καθ' ἡμᾶς Εὐαγγελικῆς σχολῆς κ. Θωμᾶς Τιμαγένης ἐξεφώνησεν Ἑλληνιστὶ τὸν ἑξῆς λόγον (α).

(α) *Παναγιώτατε Πατριάρχα τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἔθνους.*

Μὲ χαρὰν ἀνεκλάλητον, μ' ἐνθουσιασμὸν ἀκόρεστον σὲ προσδέχεται σήμερον ὁ λαὸς τῆς καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίας, καὶ σὲ ἀπτάζεται ὁ ἱερὸς Κλῆρος, καὶ σὲ περιστοιχίζομεν ὅλοι ἡμεῖς ἐντὸς τοῦ μητροπολιτικοῦ τούτου ναοῦ. Ἆρα ἐγένετο γνωστὴ ἡ εὐγενὴς προαίρεσίς σου, ἵνα προσφέρῃς τὰς ἁγίας σου εὐχὰς ἐπὶ τοῦ σεμνοῦ τάφου, ὅστις ἐγκαλύπτει τὸ ἱερὸν σκῆνος τοῦ ἀοιδίμου ἡμῶν Μητροπολίτου, ἀμέσως, Παναγιώτατε, ἀστραπηδὸν διεδόθη τοῦτο εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν, ἠλέκτρισεν ἁπάντων ἡμῶν τὰς ψυχὰς, καὶ ἰδοὺ ὅλοι ἡμεῖς ἐν συνόλῳ, ἄνδρες, γυναῖκες, παιδία, προσήλθομεν, ὡς εἷς ἄνθρωπος, ἵνα χαιρετήσωμεν Σὲ τὸν γεραρὸν Πατριάρχην τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἔθνους, καὶ διὰ Σοῦ προσενέγκωμεν τοὺς ἀσπασμοὺς ἡμῶν πρὸς τοὺς συμπολίτας ἀδελφοὺς Ἀρμενίους, καὶ διὰ τῶν παρόντων τούτων μεταδώσωμεν τὰ φιλήματά μας πρὸς ὅλην τὴν φίλην φυλὴν τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἔθνους.

Μετὰ ταῦτα ὁ πρωτοψάλτης τοῦ ἁγ. Γεωργίου κ. Ἰωάννης Οἰκονομίδης ἔλεξεν ἐπὶ λέξεσι τάδε Τουρκιστί (β).

Ἄνδρες Ἕλληνες, χαίρετε. Ἀδελφοὶ Ἀρμένιοι, χαίρετε· διότι δὲν εἶναι μακράν, εἶναι μάλιστα πολὺ πλησίον. Ἰδοὺ ὑποφώσκει ἤδη ἡ ἀνατολὴ τῆς ἱερᾶς ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν Ἕλληνες καὶ Ἀρμένιοι θὰ παριστάμεθα ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ, προσφέροντες τοὺς ὕμνους καὶ τὰς λατρείας πρὸς Θεὸν ἐν ἑνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ.

Ἄνδρες Ἕλληνες! Ὑπῆρξαν χειμῶνες βαρεῖς διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, ὑπῆρξαν παγετοὶ, ἀπειλήσαντες τὴν ὕπαρξιν καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους, ἀλλ' ἡ καρδία διέσωζε τοὺς παλμοὺς τῆς ζωῆς. Ἦλθον ὅμως οἱ Χριστιανοὶ τῆς Δύσεως, οἱ Χριστιανοὶ Σταυροφόροι, οἵτινες ἐξ ἀγάπης μεγάλης καὶ Χριστιανικῆς ἀρετῆς τόσον μᾶς ἔσφιγξαν ἐν ταῖς ἀγκάλαις αὐτῶν, ὥστε παρὰ μικρὸν μᾶς ἀπέπνιξαν, καὶ μικροῦ δεῖν διέκοψαν τοὺς ἀσθενεῖς παλμοὺς τῆς καρδίας. Λύτοὶ κατέστρεψαν τὴν βασιλείαν, κατελήστευσαν τὰ Μοναστήριά μας, ἐσύλησαν τοὺς ναούς μας καὶ ἠτίμασαν τὸν ἱερόν μας Κλῆρον. Τὸν 18ον αἰῶνα, τὸν σιδηροῦν ἐκεῖνον αἰῶνα τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους μας, μετὰ φρίκης ἀναπολεῖ τὸ Ἔθνος μας. Τότε, ὦ τότε, φεῦ, ὁ Κλῆρός μας ἀπηλαύνετο βαρβάρως ἐκ τῶν ναῶν καὶ τῶν Μοναστηρίων μας, μὴ θέλοντες νὰ προσφέρωσιν ὁλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ ἐπημμένου βωμοῦ τῆς Ῥώμης τὴν πατρῴαν θρησκείαν. Τότε... τότε, ὦ ξενοφιλόξενος ἱερὰ τῆς Ἀρμενίας χώρα, τότε σὺ ἐφιλοξένησας τὸν ἀναξιοπαθοῦντα Ἑλληνικὸν Κλῆρον, τὸν ὁποῖον κατηνάγκασεν ὁ Λατινισμὸς ν' ἀφήσῃ τὴν γῆν τῶν πατέρων του, μὴ θέλοντα νὰ προδώσῃ τὴν ἀκραιρνῆ τοῦ Ἰησοῦ θρησκείαν.

Τότε τὸ Ἔθνος τῶν Ἀρμενίων περισυνήγαγε τοὺς πλανωμένους, καὶ ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν ὁ ἐκπατρισθεὶς Ἑλληνικὸς Κλῆρος εὗρε Χριστιανικὴν φιλοξενίαν. Δόξα λοιπὸν καὶ τιμὴ εἰς τοὺς προγόνους τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἔθνους· δόξα καὶ τιμὴ εἰς τοὺς ἀπογόνους ἐκείνων, δι' ὃσην ἀδελφότητα ἐνδείκνυνται πρὸς ἡμᾶς. Ἐν τέλει δ' εὐχώμεθα ὑπὲρ τῆς ἐν Χριστῷ ἑνώσεως τῶν δύο Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν, τῆς Ἑλληνικῆς καὶ τῆς Ἀρμενικῆς, ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς ἀνεξιθρήσκου κυβερνήσεως τοῦ μεγαλειοτάτου Σουλτάνου.

Ζήτω τὸ Ἔθνος τῶν ἀδελφῶν Ἀρμενίων! Ζήτω καὶ ὁ παναγιώτατος Πατριάρχης αὐτῶν, ὁ γεραρὸς Βογὸζ! Ἀμήν.

(β) « Πρῶτον μὲν, Σεβασμιώτατε, ἡ τῆς Ὑμετέρας Ἁγιότητος πατρικὴ αὕτη ἐπίσκεψις καὶ πάντας μὲν ἐν γένει τοὺς Ὀρθοδόξους ηὐχαρίστησε καὶ εὐχαριστήσει, ἰδίᾳ δὲ ἀνεκούφισε καὶ παρηγόρησεν ἡμᾶς τοὺς Σμυρναίους,

Παρατεταμέναι καὶ ζωηραὶ ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τ[ῆ]ς ἑνώσεως κατεκάλυψαν τ)ὴν εὐφραδῆ πρωτοψάλτην, μεθ' ὃν ἡ Α. Σ. ὡμίλησεν ὡς ἑξῆς Τουρκιστί (γ).

οὕτινες αἰώνιον θὰ τηρήσωμεν εὐγνωμοσύνην π ρὸς τὴν ὑμετέ[ραν] ἀγιότητα δι' ἣν ἔλαβε πρόνοιαν τοῦ παρηγορῆσαι αὐτοπροσώπως ἡμ[ᾶς] τοὺς ἀπορ- φανισθέντας πνευματικοῦ καὶ φιλοστόργου πατρὸς, καὶ εἰς ὁ[μοῦ] ἀπαραμύθητον θλῖψιν βεβυθισμένους. — Δεύτερον δὲ συγχαίρει ὑμᾶς, Ἅγι[ε] Πάτερ, ἐξ εἰλικρινοῦς καρδίας ἅπαν τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος, διότι συνε[χῶς] τελέπατε καὶ συντελεῖτε ἀκαμάτως εἰς τὴν ὁσονούπω Ἀρμενίων καὶ Ἑλλ[ήνων] πνευμα- τικὴν ἐν Χριστῷ ἀδελφοποίησιν, τὴν πρὸ αἰώνων πολυεύ[χ]ν' ἀμφοτέρους καὶ ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ὁποίας ἀμφότεροι ἐξ[ε]χεῖνοῦς καρ- δίας δεόμεθα τοῦ Ὑψίστου».

(γ) « Παντὸς λογικοῦ ποιμένος καθῆκόν ἐστι τὸ φρον[τί]ζειν περὶ τῆς τοῦ ποιμνίου τοῦ Χριστοῦ σωτηρίας καὶ τῆς ἐν παιδείᾳ καὶ νουθεσίᾳ Κυρίου ἀναστροφῆς αὐτοῦ· ὁ ποιμὴν γὰρ ὁ καλὸς, κα[ὶ] τὰ τὴν τοῦ Σωτῆρος φωνὴν, τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τίθησιν ὑπὲρ τῶν προβάτω[ν]. Ἐξ τούτων εἶναι ὁ ὑφ' ἡμῶν σήμερον θρηνούμενος σεβασμιώτατος ἅγ[ιος] Σμύρνης Χρυ- σανθος, ὅστις, διὰ τῆς θύρας εἰσελθὼν, ἐποίμανε τὸ θεόθεν λαχὸν αὐτῷ ποίμνιον θεοφιλῶς καὶ μετ' ἐπιστήμης, κατὰ τὸν Ἀπόστ[ολον] ὅλην. Κατὰ θείαν οἰκονομίαν, ἀδελφοί, καὶ ἵνα οἱ δόκιμοι φανεροὶ γένω[νται] ἐν ἡμῖν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς ἁρπακτικὰ καὶ γαμψώνυχα θηρία ἀ[πε]πειράσησαν ἵνα θύσωσι καὶ ἀπολέσωσι τὸ ποίμνιον τοῦ Κυρίου· ἀλλὰ καὶ παντοτε εὑρέθησαν ποιμένες ἄγρυπνοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς αὐτῶν, Ποιμένες ἐρά- θυμοι ὅπως θέωσι τὴν ψυχὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῶν προβάτων. [illegible] τῆς φιλαυ- τῇ τοῦ Πνεύματος δυνάμει. Οἱ ἱεράρχαι οὗτοι, ἀφορῶντες εἰς τὸν ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, ὅστις διὰ τοῦ τιμίου αὐτοῦ αἵματος τοῦ ἐπὶ τοῦ Γολγοθᾶ χυθέντος ὑπὲρ τῆς ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ διαβόλου λυτρώσεως τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, ἐρρύσατο ἡμᾶς, συγκροτοῦσι χορείαν σηλαυγῆ, χο- ρείαν ὑπερπλήρη ἁγίων ἀνδρῶν, διὰ τῆς αὐταπαρνήσεως κα[ὶ] τῶν ἀτρύτων τῶν μόχθων γενομένων ὀργάνων τῆς μεγάλης βουλῆς τοῦ Ὑψίστου· οἱ κλη- ροῦχοι οὗτοι τῆς μεγίστης τῶν μεγίστων ἐντολῶν διεφύλα[ξαν] τὸ ποίμνιον τῶν ἀμίαντον ἐκ τῆς λύμης τῆς αἱρέσεως, καὶ διέδοσαν [αὐτὸ] ἐπὶ τοῦ θε- μελίου τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Προφητῶν οἰκοδομηθεῖσ[αν] ἐν Ἐκκλησίαν. Εἰς τίνα δὲν προκαλεῖ σεβασμὸν τὸ ὄνομα Βασιλείου τοῦ [Μ]εγάλου, Γρη- γορίου τοῦ Φωτιστοῦ, Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου καὶ Γρη[γ]ορίου τοῦ Θεο- λόγου, καὶ συνελόντι, τῆς πλειάδος ἐκείνης τῶν ἐνδόξω[ν] πατέρων καὶ φωστήρων τῆς Ἐκκλησίας, ὧν τὴν πολιτείαν ζηλώσας καὶ ὁ ἐκ τῶν προ- καίρων μεταστὰς σεβασμιώτατος ἡμῶν ἀδελφὸς καὶ συλ[λ]ειτουργὸς ἅγ. Σμύρνης Χρύσανθος, καθ' ὅλην τὴν μακροχρόνιον αὐτοῦ ἀρχιερατείαν,

Περαιωθείσης τῆς προσλαλιᾶς, ἡ Α. Σεβ. κατελθοῦσα τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου, προσῆλθε πρὸς τὴν ἁγίαν Τράπεζαν, καὶ ἀσπασαμένη αὐτὴν, περιεβλήθη τὸν ἀρχιερατικὸν μανδύαν, καὶ ψαλλομένων τῶν νεκρωσίμων εὐλογηταρίων, διευθύνθη μετὰ παντὸς τοῦ Κλήρου, ἡγουμένων τῶν λαμπαδηφόρων πρὸς τὸν ἀρ- χιερατικὸν τάφον, ὅπου ἔψαλε τρισάγιον καὶ ἀνέγνω Ἀρμενιστὶ τὰς νεκρωσίμους εὐχάς. Περαιωθείσης δὲ τῆς λιτῆς, ἀνῆλθε τὸν ἀρχιερατικὸν οἶκον, ἔνθα ὑπό τε τοῦ θεοφιλεστάτου ἁγ. Ξανθου- πόλεως καὶ τῶν προκρίτων τῆς κοινότητος ἐγένοντο αὐτῷ αἱ προ-

---

λόγοις καὶ ἔργοις Εὐαγγελικοῖς ἀόκνως καὶ σκοπίμως εἰργάσθη ὑπὲρ τῆς ἐπιγείου εὐδαιμονίας καὶ τῆς οὐρανίου σωτηρίας τῶν μελῶν τῆς ἁγιω- τάτης Ἐκκλησίας; Ἔσχαν τὴν εὐτυχίαν νὰ γνωρίσω, συνεργασθῶ καὶ ἐκ- τιμήσω τὸν γεραρὸν καὶ σεβάσμιον ποιμενάρχην, οὗτινος τὸν θάνατον κατὰ τὸ ἀνθρώπινον σήμερον θρηνοῦμεν, καὶ πάντοτε ἐθαύμασα τὰς Χρι- στιανικὰς ἀρετὰς καὶ τὴν ταπεινοφροσύνην του, ὡς καὶ τοὺς ἀτρύτους κόπους του πρὸς διατήρησιν τῆς ἀγάπης τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἐφ' ᾧ καὶ ὁ θάνατός του καιρίως μ' ἐλύπησε· καὶ ἂν δὲν ἠδυνήθην νὰ συνοδεύσω τὴν ἐκφοράν του αὐτοπροσώπως ἕνεκεν ἀσθενείας μου, ἔρχομαι σήμερον νὰ ἑνώσω τὰς εὐχάς μου μὲ τὰς ὑμετέρας, καὶ ἱκετεύσω τὸν πα- νοικτίρμονα Θεὸν ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς του ἐν τῷ χορῷ τῶν δι- καίων. Ἐπέπρωτο ὁ ταπεινὸς ἐγὼ συλλειτουργός του ἐκ τοῦ γεραροῦ τούτου θρόνου, ὃν ἐπὶ δεκαετίαν ἡ Σεβασμιότης του διεκόσμησε, καὶ ἐξ οὗ ἡ κελλαδικὴ φωνὴ τοῦ χρυσοῦ ἄνθους τῆς Ἐκκλησίας λόγους ἀγάπης καὶ χρηστοτητος ἐξηρεύγετο, νὰ πλέξω τὸν ἐπικήδειον του, καὶ χειρας ἱ- κετηρίους αἴρων πρὸς τὸν παντάνακτα, ν' ἀνακράξω ἐκ βάθους ψυχῆς μου· οἰκτίρμον καὶ ἐλεῆμον Κύριε, σὺ, ὃς ἐν τῇ νήσῳ Πάτμῳ ἔπεμψας ἄγ- γελον ὁδηγὸν πρὸς τὸν Εὐαγγελιστὴν καὶ ἐπιστήθιόν σου μαθητὴν Ἰωάννην, ὅπως δείξῃ αὐτῷ τὴν μεγάλην πόλιν Ἱερουσαλὴμ, τὴν ἐπὶ δώ- δεκα στηλῶν ὠκοδομημένην, καὶ ἀποκαλύψῃ αὐτῷ τὰ ἐν οὐρανοῖς ἀγαθὰ, ἃ ὀφθαλμὸς οὐκ εἶδε, καὶ οὓς οὐκ ἤκουσε, καὶ ἐπὶ καρδίαν ἀνθρώπου οὐκ ἀνέβη, ἐξαπόστειλον αὐτὸν ἐξ ἁγίου κατοικητηρίου σου καὶ ἀπὸ θρόνου δόξης σου πέμψον αὐτὸν, ὅπως ὁδηγήσῃ τὸν ἐξ ἡμῶν μεταστάντα ἅγ. Σμύρνης Χρύσανθον ἐν τοῖς σκηνώμασι τῶν δικαίων. Ναὶ, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, ἐπάκουσον τῆς φωνῆς ἡμῶν δεομένων σου, καὶ κατάταξον ἐν κόλ- ποις Ἀβραὰμ τὸν σεβασμιώτατον Χρύσανθον, ὃς τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισται, τὸν δρόμον τετέλεκε, τὴν πίστιν τετήρηκε, καὶ εἰς ὃν ἀπό- κειται ὁ τῆς δικαιοσύνης στέφανος, ὃν ἀποδώσεις αὐτῷ, Κύριε, ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ, ὡς κριτὴς δίκαιος. Ὑμεῖς δὲ, ἀδελφοὶ, οἱ πενθοῦντες ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ποιμενάρχου σας, μὴ κλαίετε, ἀναλογιζόμενοι ὅτι ἔχετε με-

σήκουσαι περιποιήσεις. Μετὰ μικρὰν δ' ἀνάπαυλαν, δι' ἧς εἰσῆλθε τάξεως ὡδηγήθη μέχρι τῆς ἐξωτάτης θύρας τοῦ ναοῦ, ὅπου ἀνέμενεν ὁ δίφρος τοῦ ἀποθανόντος Μητροπολίτου, κατηυθύνθη εἰς τὸν ἀρχιερατικόν του οἶκον, παρακολουθούμενος ὑπὸ διαχιλίων καὶ ἔτι πρὸς πολιτῶν· μετὰ δὲ τὸ χειροφίλημα καὶ τὰς ἀμοιβαίας

αἴτην ἰσχυρὸν παρὰ τῷ θρόνῳ τῆς Μεγαλειότητος, στρέψατε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἴδετε τὰ λαμπρὰ ἡμῶν καθιδρύματα, τὰς σχολὰς καὶ γυμνασίας, τὸ περιφανὲς νοσοκομεῖόν σας, τὸ παρέχον τελεσφόρον ἄσυλον εἰς χιλιάδας πτωχῶν ἀδελφῶν μας, καὶ συνελόντι, τὰ λαμπρὰ καθιδρύματα, ἐφ' οἷς σεμνύνεται ἡ κοινότης σας καὶ ἡ Σμύρνη ἐν γένει, καὶ σκεφθῆτε, ὅτι ἡ πρόοδος αὐτῶν ὀφείλεται κατὰ μέγα μέρος εἰς τὴν εὐγενῆ πρωτοβουλίαν τοῦ μεταστάντος ἱεράρχου, ἡ δὲ ἀνθηρὰ κατάστασις τῶν πνευματικῶν αὐτῶν φυτωρίων θέλει εἶσθαι ἡ καλλιτέρα ἔνδειξις τῆς πρὸς τὸν μακάριον Χρύσανθον στοργῆς σας. Τί θὰ ἐγένοντο αἱ ἀγαθαὶ προθέσεις τοῦ ἁγίου γέροντος, ἂν ἔλειπεν ἡ ἀπὸ κοινοῦ ἐνέργεια καὶ συμπάθεια ἁπάντων ὑμῶν ἀνεξαιρέτως; Καὶ ἂν τότε ἡ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ αὐτῶν μερίζομένη στοργὴ σας τὴν τοιαύτην ἀνθηρὰν κατάστασιν κατειργάσατο, σήμερον, ὅτε πᾶσα ἡ στοργή σας συνεκεντρώθη εἰς τὰ ἀνακαλοῦντα ὑμῖν τὸν ἀφ' ὑμῶν μεταστάντα φιλόστοργον πατέρα, ἔχετε καθῆκον, ἀδελφοί, νὰ φροντίζητε ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως καὶ τελειοποιήσεως, αὐτῶν. Οὕτω δὲ πράττοντες, οὐ μόνον τὸ ἐθνικὸν καὶ θρησκευτικὸν ὑμῶν καθῆκον, ἀλλὰ καὶ τοὺς πόθους τοῦ μεγαλειοτάτου ἡμῶν ἄνακτος Σουλτὰν Ἀπτοὺλ Ἀζίζ Χὰν ἐφένδη μας ἐπιτελεῖτε, οὗτινος ἐνδελεχὴς μέριμνά ἐστιν ἡ διάδοσις τῆς παιδείας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καθ' ὅλην Αὐτοῦ τὴν Αὐτοκρατορίαν, ὡς καὶ ἡ ἐν ἀγάπῃ καὶ συμπνοίᾳ συμβίωσις τῶν ἐνοικούντων φυλῶν. Ἐν τῇ ἐκπολιτιστικῇ δ' ὑμῶν ταύτῃ ἐργασίᾳ ἔξετε ἀναντιρρήτως ἀρωγὸν καὶ τὴν Αὐτοκράτορ. Κυβέρνησιν, καθότι καὶ οἱ ὑψηλοὶ Αὐτοῦ ὑπουργοὶ καὶ ἀνώτεροι ὑπάλληλοι, ἐν οἷς καὶ ἡ Α. Ἐξ. ὁ γεν. διοικητὴς τοῦ νομοῦ μας Βελῆ Ἐδδὶν πασᾶς, ὑπὸ τῶν αὐτῶν τοῦ φιλολάου ἡμῶν ἄνακτος αἰσθημάτων ἐμφοροῦνται, καὶ διὰ παντὸς τρόπου ἐπιδιώκουσι τὴν πραγματοποίησιν τῆς Αὐτοκρατορικῆς Του μερίμνης. Ἀλλ' ὅπως ἐπιτευχθῶσι τὰ καλὰ καὶ κοινωφελῆ, ἀνάγκη, καὶ ἀνάγκη ἀπόλυτος ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ὁμονοίας, ἐφ' ᾧ, ὡς τέκνα ἑνὸς πατρός, δέον ν' ἀγαπῶμεν καὶ συντρέχωμεν ἀλλήλους, εἰς δόξαν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν.

« Εἴθε δ' ἐνισχύσοι ὁ Κύριος τὸν ἁγιώτατον Πατριάρχην Γρηγόριον καὶ πάντας τοὺς σεβασμιωτάτους Ἀρχιερεῖς καὶ Ἀρχιεπισκόπους πρὸς ποίμανσιν τῶν ἐμπιστευθεισῶν ἡμῖν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν σοβαρῶν ἡμῶν καθηκόντων».

προσρήσεις, τὸ πλῆθος διελύθη περὶ τὴν μεσημβρίαν, ἀποφέρον ζωηρὰς τὰς συγκινήσεις τῆς γενομένης λιτῆς ».

174. Τὸ μνημόσυνον Σωτηρίου Καλλιάδου.

Τῇ ζ'. σεπτεμβρίου (κυριακῇ) ἐτελέσθη Πατριαρχικὴ λειτουργία ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῶν Θεραπείων, συλλειτουργούντων τῷ Πατριάρχῃ τῶν Μητροπολιτῶν Κυζίκου, Δέρκων, Ἰωαννένων καὶ Δράμας, ὑπὲρ τοῦ μακαρίτου Σωτηρίου Καλλιάδου, οὗτινος τὰ ὁστᾶ μετεκομίσθησαν ἐσχάτως ἐκ Βιέννης.

Τὰς ἀρετάς, τὴν φιλογένειαν, καὶ φιλομουσίαν τοῦ μακαρίτου Σ. Καλλιάδου ἐξύμνησε δεόντως ὁ Σ. ἀγ. Δέρκων.

175. Ἐναρκτήριος τελετὴ τῶν μαθημάτων τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.

Τῇ ις'. Ὀκτωβρίου ἐγένετο ἡ ἐναρκτήριος τελετὴ τῶν μαθημάτων τοῦ νέου σχολικοῦ ἔτους τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς, τελέσαντος τὸν ἁγιασμὸν τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου, παρόντων τῶν ΣΣ. Δέρκων, Σωζουαγαθουπόλεως, Φιλαδελφείας καὶ Νύσσης, καὶ ἄλλων ὁμογενῶν. Μετὰ τὴν τελετὴν ὁ μὲν σχολάρχης κ. Φ. Βρυέννιος διὰ βραχέων μέν, ἀλλὰ λίαν προσφόρων λόγων προσιμιασάμενος περὶ τῶν κατὰ τὴν σχολήν, παρεκβατικώτερόν πως ὑπεδείξε καὶ τὸ δυσχερὲς τῶν οἰκονομικῶν αὐτῆς, καὶ ὅτι οἱ πάντες ἀπεκδέχονται τὴν ἐξομάλυνσιν τῶν ἐν λόγῳ δυσχερειῶν ἐκ τῆς δραστηριότητος τοῦ σεπτοῦ ἰθύντορος τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, καὶ τῆς μετὰ ζήλου ἐνεργοῦ φροντίδος τῆς Ἐφορίας· ἀκολούθως, εἷς τῶν καθηγητῶν: ὁ κ.Κ. Ζαχαριάδης, ἀπήγγειλε, κατὰ τὰ εἰθισμένα, λόγον, ἀντικείμενον ἔχοντα τὸ ἐκ τῆς Ἱστορίας παλλαπλῶς ὠφέλιμον. Ἡ δὲ Α. Π. εὐλογήσασα ἐκ κέντρου ψυχῆς διδάσκοντάς τε καὶ διδασκομένους, ἐπηύξατο πᾶσι τὰ εἰκότα.

176. Ὁ ἀρχιεπίσκοπος Κανταβριγίας καὶ ἡ αἴτησις αὐτοῦ.

Λήγοντος τοῦ μηνὸς ἰουλίου, ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κανταβριγίας ἐπέστειλε πρὸς τὴν Α. Π. τὸν οἰκ. Πατριάρχην εὐχαριστήριον ἐπὶ μεμβράνης ἐπιστολὴν ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ Πατριαρχικοῦ ἀντιπροσώπου ἐν τοῖς ἐγκαινίοις τοῦ ἐνταῦθα ἀνεγερθέντος Ἀγγλικανικοῦ ναοῦ, ἐν ᾗ ἐξαιτεῖται καὶ τὴν ἐν τοῖς ἡμετέροις νεκροταφείοις ταφὴν τῶν τυχὸν ἀποθνησκόντων Ἄγγλων ἐν ταῖς ὑπὸ τὸν οἰκουμ. θρόνον διατελούσαις ἐπαρχίαις, πέμψας συγχρόνως καὶ δύο ἀντίτυπα (ὧν τὸ μὲν Ἀγγλιστί, τὸ δὲ Ἑλληνιστὶ) Εὐχολογίου τῆς Ἡνωμένης Ἐκκλησίας Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας. Πρὸ ἧς ἀπαντήσεως ἡ Α. Π. ἐστάλη Αὐτῇ καὶ ἐπιστολὴ (ὡσαύτως ἐπὶ μεμβράνης) ἐγκύκλιος τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ συνηθροισμένων 76 Ἐπισκόπων κατὰ τὸ ἔτος 1866, ἐν μηνὶ σεπτεμβρίῳ. Ἐκομίσθη δὲ ἡ ἐπιστολὴ ὑπὸ λόρδου περιηγητοῦ, μέλους τοῦ Ἀγγλικοῦ κοινοβουλίου, ἀπερχομένου εἰς Ἱεροσόλυμα.

Ἰδοὺ αἱ ἐν λόγῳ ἐπιστολαί.

Τῇ Αὐτοῦ Ἁγιωσύνῃ, τῷ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως καὶ οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ.

Ἐπειδὴ ἐμάθομεν ὅτι ἀνηγέρθη ἐσχάτως ἐν Κ]πόλει ναὸς πρὸς λατρείαν τοῦ Ὑψίστου καὶ τοῦ εὐλογητοῦ Υἱοῦ αὐτοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, συνῳδὰ τοῖς ἔθεσι καὶ ταῖς τελεταῖς τῆς Ἡνωμένης Ἐκκλησίας τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας, πρὸς χρῆσιν τῶν μελῶν τῆς ἡμετέρας Ἀγγλικανικῆς Κοινότητος τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ παρεπιδημούντων·

Καὶ ἐπειδὴ ἐν τῇ πρὸς ἐγκαινισμὸν καὶ καθαγίασιν τοῦ ῥηθέντος ναοῦ ὑπὸ τοῦ ἀγαπητοῦ ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ ἡμῶν Κάρολου Ἀμιάντου, Ἀγγλικανοῦ Ἐπισκόπου τῆς Γιβραλτάρης, γενομένῃ τελετῇ, μεταξὺ ἄλλων ἐξόχων προσώπων παρῆν ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἀπεσταλμένος, ὡς ἀντιπρόσωπος τῆς ὑμετέρας Ἁγιωσύνης, ὁ Πρωτοσύγκελλος ὑμῶν, ὁ σεβαστὸς Εὐστάθιος Κλεόβουλος·

Διὰ ταῦτα ἡμεῖς Ἀρχιβάλδος Κάμβελ, θείᾳ προνοίᾳ Ἀρχιεπίσκοπος Καντουαρίας καὶ πριμάτος πάσης Ἀγγλίας, διὰ τῶν παρόντων δῆλον ποιοῦμεν καὶ ἐκφράζομεν τῇ ὑμετέρᾳ Ἁγιωσύνῃ τὴν βαθεῖαν ἡμῶν εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ ἀγαθωσύνῃ, ἐξ ἧς ὡρμήθη ἡ ὑμετέρα Ἁγιωσύνη ὅπως δῷ τὴν ἔνδειξιν ταύτην τῆς ἡμετέρας συμπαθείας ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς εὐημερίας τῶν μελῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Κοινότητος, τῶν κατοικούντων ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Πατριαρχικῆς ὑμῶν πόλεως.

Θεωροῦμεν δὲ τὴν πρᾶξιν ταύτην οὐχὶ μόνον ὡς ἐνεστῶσαν ἔνδειξιν ἀγάπης καὶ εὐμενείας πρὸς τὴν ἡμετέραν Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρόδρομον τῆς εὐλογητῆς ἐκείνης ἡμέρας, καθ' ἣν πάντα τὰ ἀληθῆ μέλη τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ θεωρήσουσιν αὐτὸν ὡς ἔστι, καὶ καθ' ἣν, ὡς φησιν ὁ θεῖος λόγος, ὁ ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου, «ἔσεται μία ποίμνη καὶ εἷς ποιμήν».

Δραττόμεθα δὲ τῆς εὐκαιρίας ταύτης ὅπως αἰτησώμεθα παρὰ τῆς ὑμετέρας Ἁγιωσύνης καὶ ἑτέραν τινὰ ἔνδειξιν τῆς πρὸς ἡμᾶς εὐμενείας Αὐτῆς.

Πολλοὶ τῶν συμπολιτῶν εὑρηνται, τό γε νῦν ἔχον, ἠσχολημένοι εἰς ἐπιχειρήσεις σιδηροδρόμων καὶ ἄλλας ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ ὑμετέρου Πατριαρχικοῦ θρόνου· ἐπειδὴ δὲ οἱ τοιοῦτοι ὑπόκεινται τοῖς συνήθεσι συμβάμασι τῆς θνητότητος, ἐξαιτησαίμεθ' ἂν ὅπως, ἐν περιπτώσει θανάτου αὐτῶν αὐτόθι, ἡ ὑμετέρα Ἁγιωσύνη εὐδοκῇ χορηγεῖν, ὁσάκις γίνηται Αὐτῇ αἴτησις, τὴν ἀπαιτουμένην ἄδειαν πρὸς ἐνταφιασμὸν αὐτῶν ἐν τῷ ἐγγυτέρῳ νεκροταφείῳ.

Τελευτῶντες ἐκλιπαροῦμεν τὴν ὑμ. Ἁγιωσύνην ὅπως ἀποδεχθῇ ἀντίτυπον τῆς βίβλου τοῦ Εὐχολογίου τῆς Ἡνωμένης Ἐκκλησίας Ἀγγλίας καὶ Ἰρλανδίας, ἥτις, καθὰ πιστεύομεν, περιέχει καθαρὰν καὶ καθολικὴν διδασκαλίαν, σύμφωνον ταῖς ἱεραῖς Γραφαῖς καὶ τῇ διδαχῇ τῆς ἀρχετύπου Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ.

(ὑπογρ.) Ὁ ΚΑΝΤΟΥΑΡΙΑΣ.

† ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως Νέας Ῥώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης τῷ πανιερωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Μητροπολίτῃ Κανταβριγίας καὶ ἐξάρχῳ τῶν ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρεττανίᾳ Χριστιανῶν τῆς Ἀγγλικανῆς ὁμολογίας, κυρίῳ Ἀρχιβάλδῳ Κάμβελ, εἰρήνην ἀπὸ Θεοῦ καὶ τὸν ἐν Χριστῷ ἀδελφικὸν ἀσπασμόν.

Περιχαρῶς κομισάμενοι τὸ πρὸς τὴν ἡμῶν Μετριότητα παρὰ τῆς ὑμετ. σεβασμίας Πανιερότητος ἀπολυθὲν περιπόθητον γράμμα, ἤσθημεν, ὡς εἰκός, μέσην τὴν καρδίαν, ἐφ' οἷς εὐχαριστεῖ μὲν

ἡμῖν πάνυ εὐγενῶς περὶ τῆς ἐκπληρώσεως Χριστιανικοῦ ἐν ταὐτῷ καὶ κοινωνικοῦ καθήκοντος, τοῦ ἐξαποστεῖλαι τὸν ἡμέτερον Πρωτοσύγκελλον εἰς τὰ παρὰ τοῦ θεοφιλεστάτου Ἐπισκόπου Γιβραλτάρης, τοῦ καλοῦ κἀγαθοῦ κυρίου Καρόλου Ἀμιάντου, τελεσθέντα ἱερὰ ἐγκαίνια, ἀνακοινοῦται δὲ ἐν πνεύματι φιλαδελφείας τοὺς πόθους καὶ τὰς εὐχὰς Αὐτῆς ὑπὲρ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ γῆς μιᾶν ποίμνην ἑκλεκτὴν καὶ ἕνα ἀρχιποίμενα τὸν Κύριον ἡμῶν, συνάπτοντα τὰ διεστῶτα, καὶ τοὺς πάντας ὁδηγοῦντα, ὥστε τὸ αὐτὸ φρονεῖν καὶ λέγειν καὶ ἐργάζεσθαι εἰς αὔξησιν τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας.

Τὰ δ' αὐτὰ καὶ ἡμεῖς νυκτὸς καὶ ἡμέρας δεόμενοι τοῦ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν, οὐ διαλείπομεν ἐν πάσῃ εὐκαιρίᾳ ἐπιχαίροντές τε καὶ, τὸ ἐφ' ἡμῖν, προθύμως συναντιλαμβανόμενοι παντὸς ἀγαθοῦ ἔργου καὶ πάσης ἀγαθῆς βουλῆς, φερούσης εἰς οἰκοδομὴν μὲν καὶ κατάρτισιν τοῦ πλησίον, εἰς δὲ φωτισμὸν καὶ κοινὴν ἁπάντων ὁμοφροσύνην καὶ ἑνότητα τὴν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ. Καὶ οὐχ ἁπλῶς εὐχόμεθα, ἀλλὰ καὶ προσδοκῶμεν καὶ ἀπεκδεχόμεθα παρὰ τοῦ κοινοῦ Πατρὸς καὶ Θεοῦ Σωτῆρος καὶ τοῦ Πνεύματος αὐτοῦ, ὅταν διδαχθῶσι πολλοὶ καὶ πληθυνθῇ ἡ γνῶσις τῆς πρεσβυτάτης καὶ ἀκηράτου Ὀρθοδοξίας, ἣν ἡ τοῦ Χριστοῦ ἀρχαία καὶ καθολικὴ Ἐκκλησία παρέδωκεν ἡμῖν ἀσφαλῶς διὰ τῶν θεοκηρύκων Ἀποστόλων καὶ τῶν θεοφόρων Πατέρων καὶ τῶν ἑπτὰ σεπτῶν καὶ θεοκινήτων οἰκουμενικῶν Συνόδων.

Περὶ δὲ τῆς ταφῆς τῶν ἡμεδαπῶν ἴστω ἡ ὑμετέρα περισπούδαστος Πανιερότης ὅτι, εἰ καὶ παρ' οὐδενός πω τῶν σεβασμίων Ἐπισκόπων τῶν Βρεττανῶν ἐπισημότερον προὐτράπημεν ἢ παρεκλήθημεν, οἴκοθεν ὅμως ἐχορηγοῦμεν πᾶσαν ἄδειαν τοῦ ἐνθάπτεσθαι τοὺς ἀποθνήσκοντας τῶν ἀποδήμων Ἄγγλων, κατ' αἴτησιν τῶν αὐτοῖς οἰκείων, ἐντὸς τῶν ἡμετέρων νεκροταφείων, εὖ εἰδότες ὅτι ὧδέ τε καὶ πανταχοῦ τῆς ὑφηλίου « τοῦ Κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ». Τοῦτ' οὖν ἔτι μᾶλλον καὶ εἰς τοὔπιὸν συγχωρήσομεν γίγνεσθαι, τῇ τε ὑμετέρᾳ φιλοχρίστῳ Πανιερότητι χάριν φέροντες, καὶ τὸν τῆς φιλαδελφείας φόρον ὀφειλομένως ἀποτινύντες, ἐπὶ μόνῳ τῷ ὅρῳ τοῦ μηδαμῶς ἰδιοποιεῖσθαι ὡς ἰδιόκτητον τὴν γῆν, ἐν ᾗ θάπτονται.

Πάνυ δ' ἀσπασίως ἀποδεξάμενοι καὶ τὸ παρ' Αὐτῆς δωρηθὲν ἡμῖν ἱερὸν Ψυχολόγιον τῆς καθ' ὑμᾶς Ἀγγλικανῆς ὁμολογίας, τούτου μάλιστα χάριν εἰς δεῦρο ὑπερεθέμεθα τὴν ἀπάντησιν, ἵνα, σχολαίτερον διεξελθόντες τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ταύτην βίβλον,

ἀκριβέστερον ἐπιγνοίημεν, ὅσον ἔχεται ἡ ἀποκλίνει τῆς γνησίας Εὐαγγελικῆς καὶ καθολικῆς διδασκαλίας, καὶ ὅσον ἔρριωται τὰ τοῦ προλόγου ἐκεῖνα (σελ. VII), ὅτι « οὐδὲν ἐμπεριέχει ἀντιβαῖνον τῷ λόγῳ τοῦ Θεοῦ καὶ τῇ ὑγιαινούσῃ διδασκαλίᾳ ». Ἐν δὲ τούτοις ἀσμένως κομισάμενοι καὶ τὴν ἐγκύκλιον ἐπιστολήν, τὴν παρὰ τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸ διετίας συναθροισθέντων Ἀγγλικανῶν Ἐπισκόπων ἐκδεδομένην, ἧς προηγεῖται συστατήριος ἐπιστολὴ τοῦ ὑμετέρου ἀειμνήστου προκατόχου, καὶ διαρρήδην αὐτοὺς ἑνεωρακότες ὁμολογοῦντας καὶ διεβαιουμένους ἁπλῶς καὶ γενικῶς κρατεῖν ἀσφαλῶς καὶ ἀσαλεύτως τὰς ἱερὰς Γραφὰς ὡς λόγον Θεοῦ, καὶ τὰ σύμβολα κατέχειν τῆς μιᾶς ἁγίας καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὴν ἀρχαίαν αὐτῆς τάξιν καὶ θρησκείαν (εἴπουν τελετουργικὴν καὶ λατρείαν) τηρεῖν καθαρὰν καὶ ἄσπιλον, πάντα δὲ νεωτερισμὸν ἀπωθεῖσθαι, καὶ τὸ σωτήριον τοῦ Εὐαγγελίου κήρυγμα πανταχοῦ τῆς γῆς πληροφορῆσαι σπουδάζειν ταῦτα, λέγομεν, οὕτως ἀποφαντικῶς καὶ γενικῶς διὰ τοῦ λόγου διαπιστούμενα ἑνεωρακότες, σφόδρα τὴν ψυχὴν ἠγαλλιασάμεθα, ἐγγίζουσαν καὶ ὑποφώσκουσαν ὑφορώμενοι τὴν ἀναταλὴν τῆς ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ αὐλῇ τοῦ Κυρίου ἐπισυνάξεως καὶ ἑνώσεως τῶν ἁπανταχοῦ λογικῶν προβάτων. Καταβᾶσιν ὅμως εἰς τὰ καθ' ἕκαστα τῶν ἐν τῷ Εὐχολογίῳ καὶ τῇ ἐπισυνημμένῃ ἐπισήμῳ τῶν λθ'. ἄρθρων ὁμολογίᾳ, ἐπειδή περ ἐν τῇ τούτων ἀναγνώσει τά τε περὶ τῆς ἀϊδίου τοῦ ἁγίου Πνεύματος ὑπάρξεως, καὶ τὰ περὶ τῆς θείας Εὐχαριστίας, ἔτι δὲ τὰ περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν Μυστηρίων, περὶ τῆς Ἀποστολικῆς καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς παραδόσεως, τοῦ κύρους τῶν ὡς ἀληθῶς γνησίων οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῆς σχέσεως καὶ ἀλληλεπιδράσεως τῆς ἐπιγείου Ἐκκλησίας καὶ τῆς ἐπουρανίου, καὶ δὴ καὶ τῆς ὀφειλομένης παρ' ἡμῶν τιμῆς καὶ εὐλαβείας πρὸς τοὺς θεωρητικοὺς καὶ πρακτικοὺς τῆς πίστεως ἥρωας, τοὺς ἀδαμαντίνους μάρτυρας καὶ ἀσκητάς· ἐπειδή, φαμέν, ταῦτα ἔδοξεν ἡμῖν καινοτομώτερον εἰρῆσθαι· τὰ δ' ἐν σελίδι 591 (ἄρθρῳ πίστεως ιθ'.) λεγόμενα· « καθὼς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἱερουσαλὴμ, τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ τῆς Ἀντιοχείας ἐπλανήθη, οὕτως ἐπλανήθη καὶ ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης, οὐ μόνον εἰς τὸν βίον αὐτῶν καὶ τὸν τρόπον τῶν τελετῶν, ἀλλ' ἀκόμη καὶ εἰς τὰ τῆς πίστεως ». ταῦτα, αἴροντα ἐκ τῶν Ἀνατολικῶν Ἐκκλησιῶν τὴν ὀρθότητα ἢ τελειότητα τῆς πίστεως (εἴωμεν λέγειν, ὅτι παρενείρεται τοῦ πλησίον καταλαλιὰ ἐν ἐπισήμῳ πίστεως ὁμολογίᾳ), με-

τεωρίζει τὰς ψυχὰς ἡμῶν, ὥστ' ἀμφιβάλλειν τί ἄρα χρεὶ φρονεῖν περὶ τοῦ κανόνος τῆς Ἀγγλικανῆς Ὀρθοδοξίας· διὰ ταῦτα εὐχαριστῶ μεθ' ὃν ὁλοψύχως τῷ ἀρχηγῷ καὶ τελειωτῇ τῆς σωτηρίας ἡμῶν φωτίσαι πάντων τὰς διανοίας τῷ φωτὶ τῆς ἐπιγνώσεως αὐτοῦ καὶ ποιῆσαι ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν χεῖλος ἓν τῆς μιᾶς πίστεως, καὶ τῆς μιᾶς ἀγάπης, καὶ τῆς μιᾶς ἐλπίδος τοῦ Εὐαγγελίου, ἵνα ἓν στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ, ὡς ἠλεημένα τέκνα μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, Ἐκκλησίας πρωτοτόκου καὶ καθολικῆς, δοξάζωμεν τὴν μίαν τρισυπόστατον Θεότητα. Ἧς ἡ χάρις ἡ σωτήριος εἴη μετὰ τῆς ἐν Χριστῷ περισπουδάστου ἡμῖν Αὐτῆς Πανιερότητος καὶ μετὰ παντὸς τοῦ ὑπ' Αὐτὴν θεοφιλοῦς ποιμνίου.

ᾳωξθ'. 7βρίου κς'.

—o—

177. Ἡ ἐν Πατριαρχείοις γενικὴ Συνέλευσις.

Τῇ κυριακῇ (κή. 7βρίου) ἐγένετο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ προαγγελθεῖσα γενικὴ Συνέλευσις, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Π. τοῦ οἰκ. Πατριάρχου. Ἐκ τῶν προσκληθέντων διὰ Πατριαρχικῶν πιττακίων 143 μελῶν παρῆσαν περὶ τὰ 50 μόνον, ὧν κληρικὰ ὀκτὼ, οἱ Μητρ. Ἡρακλείας, Κυζίκου, Δέρκων, Πελαγωνείας, Δράμας, Σμύρνης, Δημητριάδος καὶ Νύσσης.

Καί τινα μὲν τῶν ἀπουσιασάντων μελῶν, ὡς ὁ Μ. Νικομηδείας, ὁ μέγας Κυζικηνός, καὶ ὁ κ. Χουσάκης, ἐπαρχιῶν ἐπίσκοπος, ἐν αἷς περιείχοντο καὶ γνῶμαι· ἀλλὰ δυστυχῶς, καίτοι κατ' ἐπανάληψιν προϋτείναν πλεῖστα τῶν παρόντων μελῶν ὅπως ἀναγνωσθῶσιν αὗται, δὲν ἐπραγματοποιήθη ἡ πρότασις, ἵνῳ ἠδύνατο ἄλλως νὰ φωτισθῇ ἡ Συνέλευσις, ἀκούουσα καὶ τὰς ὑπὸ ἑρτίμων ἀνδρῶν προτεινομένας ταύτας γνώμας. Ἄλλα δὲ ἀξιότιμα μέλη, ὡς ὁ κ. Χρηστάκης ἐφέντης, καὶ τινες ἄλλοι, κωλυθέντες οἱ μὲν ὑπ' εὐλόγων αἰτιῶν, οἱ δὲ ὑπ' ἀσθενείας, ἐπεφόρτισαν ἄλλα ἔντιμα μέλη ὅπως διαδηλώσωσι τοῦτο εἰς τὴν Συνέλευσιν. Πολλὰ δὲ βεβαίως ἀπῆσαν καὶ δι' ἔλλειψιν ζήλου, ὡς ἐξεφράσθη, λίαν καταλλήλως, ἀξιότιμόν τι μέλος, ἐνῷ ὤφειλον ὅπως δήποτε, προσκαλούμενοι ἐπισήμως ὑπὸ τοῦ οἰκ. Πατριάρχου οἱ φιλογενεῖς οὗτοι κύριοι ἐπὶ τοιούτων, οὐσιωδῶς ἐνδιαφερόντων τὸ Ἔθνος ζητημάτων καὶ λίαν σπουδαίων, νὰ παρευρίσκωνται προθύμως καὶ εὐχαρίστως.

Ὥρα τῆς ἐνάρξεως ὡρίσθη ἐν τῷ προσκλητηρίῳ πιττακίῳ ἡ πέμπτη ὥρα Τουρκιστί· καὶ ὅμως, μόλις μετὰ 2 1]2 ὥρας καὶ ἐπέκεινα, ἠδυνήθη ἡ Συνέλευσις νὰ ἐπιληφθῇ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς, ἀναμένουσα τὴν ἄφιξιν καὶ ἄλλων μελῶν, ὅπως σχηματισθῇ ἀπαρτία δῆθεν, κατὰ τὰ εἰθισμένα.

Ἀφοῦ δὲ ὅπως δήποτε ἐνεκρίθη ἵνα γένηται ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς συγκληθείσης Συνελεύσεως, ἡ Α. Π. ὁ οἰκ. Πατριάρχης, προλογισάμενος διὰ βραχέων, ἐξέθηκε τὸν σκοπὸν τῆς γενικῆς ταύτης Συνελεύσεως, καθὰ καὶ ἐν τῷ προσκλητηρίῳ πιττακίῳ σαφῶς ἐδηλοῦτο. Ἀκολούθως ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου κ. Ν. Γεωργιάδης ἀνέγνω τὴν Ἔκθεσιν τῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπῆς, ἥτις ἐκ δωδεκαμελοῦς, ἕνεκα πολλῶν αἰτιῶν, κατέστη ἑπταμελής, συγκειμένη, ὡς γνωστὸν, ἐκ τῶν Μητρ. Κυζίκου, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων καὶ ἐκ τῶν κκ. Γ. Πανζίρη, Ἰ. Φιλαλήθους καὶ Χ. Γ. Κωνσταντινίδου.

Ἡ Ἔκθεσις, ἐκτιθεῖσα λεπτομερῶς τὰς αἰτίας, δι' ἃς ἐπὶ 40 ἤδη μῆνας (3 χρόνους καὶ 4 μῆνας) παρεξετάθησαν αἱ σκέψεις καὶ συζητήσεις τῆς Ἐπιτροπῆς ἐπὶ ἀντικειμένου, οὐσιωδῶς ἐνδιαφέροντος τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὸ Ἔθνος, καταδεικνύει ἐν πρωιμίῳ τὴν λίαν ἐντέχνως συνημμολογημένην ἐν κεφαλαίοις καὶ παραγράφοις ἀλληλαυχίαν καὶ ἑνότητα τῶν τους μεταῤῥυθμισθέντας Ἔθνικοὺς Κανονισμοὺς περιλαμβανόντων διατάξεων, ὡρίζει ἰδίᾳ καὶ τὰ μέρη, ἅπερ ἐθεώρησεν ἡ τροποποιήσεως ἄξια ἢ προσθήκης ἢ ἐξοβελισμοῦ, μετὰ τῆς δεούσης ἀκριβείας.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐν τῇ μεταῤῥυθμίσει τῶν Κανονισμῶν, ἐπήνεγκεν οὐ σμικρὰν καὶ τῶν μισθῶν ἐλάττωσιν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν ὑπαλληλίαν, Κληρικήν τε καὶ λαϊκήν. Ἐν τῇ Πατριαρχικῇ ἐπιχορηγήσει οὐδεμία ἐπηνέχθη τροποποιήσις, εἰ μὴ ὅτι ἐν τῇ πρωτευούσῃ ἀνανεοῦνται τὰ τῶν ἱερατικῶς προϊσταμένων ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις ἐμβατοίκια, καὶ τοῦτο, ὅπως εἰσπράττηται τὸ διὰ τὴν Πατριαρχ. ἐπιχορήγησιν ἐπιβληθὲν τῇ πρωτευούσῃ χρηματικὸν ποσὸν εὐκολώτερον· καθότι πολλαὶ τῶν ἐνοριῶν μέχρι τοῦδε δὲν ἀπέτισαν τὰ ὀφειλόμενα. Σημειούσθω ὅμως ἐν παρόδῳ, ὅτι πολλὰ ἐμβατοίκια χρησιμεύουσιν ἤδη εἰς τὴν συντήρησιν τῶν ἐνοριακῶν σχολῶν: εἴτε Ἑλληνικῶν, εἴτε ἀλληλοδιδακτικῶν. Ἐπίσης οὐδεμία μεταβολὴ ἐγένετο εἰς τὰς Ἀρχιερατικὰς ἐπιχο-

ρηγήσεις· τοὐναντίον δὲ, ἐπεβλήθη ταῖς ἐπαρχίαις καὶ χρηματικόν τι ποσὸν ἄλλο, δι' ἄλλας Ἐθνικὰς χρησιμεῦον ἀνάγκας.

Μετὰ τὴν Ἔκθεσιν, ἥτις θεωρεῖται ὡς προεισαγωγὴ καὶ προοίμιον τοῦ ἔργου, ἀνεγνώσθη ὅλον τὸ κείμενον τῶν μετερρυθμισμένων Κανονισμῶν, οὓς ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνέκρινεν ὅπως καταστρώσῃ κατ' ἀντιπαράθεσιν πρὸς τοὺς παλαιοὺς, σημειοῦσα καὶ τὴν ἐνιαχοῦ διχογνωμίαν τῶν μελῶν, καὶ μάλιστα ἐν τοῖς οὐσιωδεστέροις καὶ μᾶλλον ἐνδιαφέρουσιν ἄρθροις.

Τὴν ἀνάγνωσιν τῆς Ἐκθέσεως καὶ τῶν Κανονισμῶν (γενομένην ἄνευ προτάσεως γνωμῶν, παρατηρήσεων καὶ συζητήσεων, κατὰ ῥητὴν ἐντολὴν τῆς Α. Π., παραδεκτὴν γενομένην), ἐπηκολούθησεν ἡ ἀνάγνωσις τῶν σχετικῶν ἐγγράφων, τῶν προκαλεσάντων τὴν περὶ ἧς ὁ λόγος ἀναθεώρησιν.

Ταῦτα δὲ εἶσι ἀ.) Πατριαρχικὸν τακρίριον τῆς Α. Π. τοῦ πρ. Πατριάρχου κ. Σωφρονίου πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, ἐξαιτούμενον τὴν τροποποίησιν μερῶν τινων τοῦ Κανονισμοῦ κ.τ.λ. β'. Ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ. γ'. Τακρίριον δεύτερον Πατριαρχικὸν, φέρον καὶ τὸν κατάλογον τῶν ἐκλεχθέντων 12 μελῶν τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς· καὶ Δ'. Ἀπάντησις τοῦ ὑπουργοῦ, ῥητῶς ἐπιτρέπουσα τὴν ἄνευ ἐπισημότητος ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν λόγῳ Ἐπιτροπῆς κτλ.

Πολλῶν δὲ λαβόντων ἀκολούθως τὸν λόγον, ζωηρότερον ὡμίλησεν ὁ κ. Μ. Χουρμούζης, ἐπενεγκὼν ὀλίγας τινὰς παρατηρήσεις ἐπὶ τοῦ προοιμίου τῆς Ἐκθέσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἀπολήξας εἰς τὴν ὑπόδειξιν τῆς ἀνάγκης συγκρατήσεως Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐν ᾗ νὰ ὑπάρχωσι καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν ὑπὸ τὸν οἰκ. θρόνον ἐπαρχιῶν, πρὸς νόμιμον καὶ ἀκριβῆ διεκπεραίωσιν τοῦ ἔργου.

Τὴν πρότασιν ταύτην παρεδέξαντο πολλὰ μέλη, Κληρικά τε καὶ λαϊκὰ, καὶ παρεκλήθη ἡ Α. Π., ὅπως διὰ τακριρίου γένηται πρὸς τὸν ἁρμόδιον ὑπουργὸν ἡ ἐπὶ τούτῳ αἴτησις, ἐπὶ τῇ ἐξῆς περίπου διατυπώσει. « Ἡ Ἐπιτροπὴ, ἡ ὁρισθεῖσα πρὸς ἐπιθεώρησιν τῶν Κανονισμῶν, περάνασα τὸ ἔργον αὐτῆς, ὑπέβαλεν ἐν σχεδίῳ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς εἰς γενικὴν Συνέλευσιν, ἥτις ἐνέκρινεν, ὅπως ἡ ὁριστικὴ μεταῤῥύθμισις τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν γένηται, ὡς καὶ πρότερον, ὑπὸ γεν. Ἐθνοσυνελεύσεως, παρόντων καὶ ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν, καθόσον μάλιστα καὶ ἐν πολλοῖς, καὶ αὐτοῖς τοῖς οὐσιωδεστάτοις, διαφωνοῦσι τὰ τῆς Ἐπιτροπῆς μέλη, καὶ πρὸς τὴν συγκάλεσιν τοιαύτης Ἐθνοσυνε-

λεύσεως ἐξαιτεῖται ὑψηλὴ ἄδεια» κλπ. καὶ οὕτω διελύθη ἡ συνεδρίασις.

Σημειούσθω δ' ἐν παρόδῳ ὅτι ὁ κ. Μ. Χουρμούζης ἐν τῇ προσλαλιᾷ αὐτοῦ ἀνέγνω καὶ ἀντίγραφον Πατριαρχικῆς ἐπιστολῆς πρὸς τοὺς ἁγ. Ἀρχιερεῖς, ἐν ᾗ ὑποχρεοῦνται οὗτοι νὰ ἐκφέρωσι γνώμην ἐπὶ δύο σχεδίων περὶ συγκροτήσεως Συνόδου, χωρὶς νὰ ἐπιτρέπηται αὐτοῖς νὰ ἐκφέρωσιν οἱανδήποτε καὶ οὗτοι ἠθελον θεωρήσει προσφορωτέραν τῷ σκοπῷ γνώμην, καθὼς μάλιστα ἐγνώσθη ὅτι τινὲς τῶν Ἀρχιερέων, τῶν τε ἐνδημούντων καὶ ἀπόδημούντων, οὐδὲν τῶν δύο σχεδίων παραδέχονται, ὡς ἀμφοτέρων ἀκαταλλήλων θεωρουμένων ὑπ' αὐτῶν, καὶ ὅτι προτείνουσι γνώμην ἄλλην περὶ τοῦ λίαν σπουδαίου τούτου ἀντικειμένου, θεωροῦντες προτιμοτέραν, ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει, τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἀρχαίου Γεροντικοῦ συστήματος, παρὰ τὴν συγκράτησιν Συνόδου, κατὰ τὰ διαγεγραμμένα δύο σχέδια, δι' οὓς ἔχουσιν ἀποχρῶντας καὶ ἰσχυροὺς λόγους.

Τὸ κινῆσαν δὲ τὴν περιέργειαν πλείστων μελῶν ἦν, πῶς, ἀποσπασθέντα τοῦ ὅλου, ἐτάλησαν τὰ ἐν λόγῳ δύο σχέδια πρὸς τοὺς ἁγ. Ἀρχιερεῖς, πρὶν ἢ ἀναγνωσθῶσι καὶ ὑποβληθῶσιν εἰς τὴν γεν. Συνέλευσιν, ἥτις, κατὰ τὰ ἐν τῇ περὶ ἧς ὁ λόγος συνεδριάσει ἀποφασισθέντα, ἐγνωμάτευσε τὴν συγκάλεσιν Ἐθνοσυνελεύσεως, πλῆρες ἐχούσης δικαίωμα τῆς τροποποιήσεως Κανονισμῶν, ὑπὸ Ἐθνοσυνελεύσεως πάλιν ἐγκριθέντων καὶ ὑπὸ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως ἐπικυρωθέντων, ἂν καὶ ὑπὸ τῆς Ὑψ. Πύλης ἐγκριθῇ.

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Μ. Λογοθέτου.

Παναγιώτατε Δέσποτα.

Ὑπτίαις ἐκομισάμην χερσὶ τὸ Πατριαρχικὸν Αὐτῆς πιττάκιον. Εἰ μὴ δ' ὑπ' ἀσθενείας ἐκωλυόμην, ἄσμενος ἂν ἔδραμον εἰς ἣν ἐκλήθην Συνέλευσιν. Ἐπιτραπήτω δέ μοι καὶ ἀπόντι ἀνώμαλόν τινα ὑποδεῖξαι κατάστασιν, ἣν οὐδέπωτ' ἐπαυσάμην ὑποδεικνὺς, ἀφ' ὅτου εἰς τὰ καθ' ἡμᾶς ἀνεμίχθην πράγματα.

Οἱ ἐν Κωνσταντινουπόλει οἰκοῦντες Ὀρθόδοξοι οὐδαμῶς ὅλον τὸ Χριστώνυμον ἀντιπροσωπεύουσι πλήρωμα. Εἰ δὲ τὰς Συνελεύσεις αὐτῶν Ἐθνικὰς, καὶ τὸ Συμβούλιον αὐτῶν Ἐθνικὸν ἀποκαλεῖν ἰώθασι, πῶς ὅμως δύνανται ἐν τοιαύταις μερικαῖς ὁμηγύρεσι τὴν τύχην ἁπάξαπάντων τῶν ἐν ταῖς ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον ἐ-

παρχίαις Χριστιανῶν διακυβεύειν, ἄνευ τῆς ἐκείνων συμπράξεως, ἢ καὶ εἰδήσεως κἄν;

Καὶ ἤδη περὶ Ἐθνικῶν προκειμένου τοῦ λόγου Κανονισμῶν, ἤτοι περὶ ἐκλογῆς τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ἀνωτάτου πατρὸς καὶ ἐπόπτου τεσσάρων καὶ ὀγδοήκοντα σὺν τῇ πρωτευούσῃ ἐπαρχιῶν, περὶ σχηματισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καθ' ἑκάστην εἰς τὰς τῶν ἐπαρχιῶν ἐνδιατριβούσης εὐχὰς καὶ ἀνάγκας, περὶ ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων, μεθ' ὧν αἱ ἐπαρχίαι συμβιοῦσι, περὶ Συμβουλίου, Ἐθνικοῦ μὲν λεγομένου, εἰς ὃ δὲ πλεῖσται ὑποθέσεις παραπέμπονται ἐπαρχιακαὶ, καὶ τέλος πάντων, περὶ Πατριαρχικῆς καὶ Ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως, παρὰ τῶν ἐπαρχιωτῶν πληρωτέας, τίς μᾶλλον ἐνδιαφέρεται; αἱ ἐπαρχίαι ἀναμφιβόλως.

Ἀναγκαῖον ὅθεν ἡγοῦμαι ὅπως τῶν ἐπαρχιῶν ἑκάστη, οὐχὶ δὲ πολλαὶ συνάμα, προσκλήσει τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος, διορίσῃ διὰ τακτικοῦ ἐγγράφου πληρεξούσιον αὐτῆς ἐπίτροπον, συνεδριάσοντα εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ συγκροτηθησομένην περὶ ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐθνικὴν τότε συνέλευσιν.

Τὴν ταπεινήν μου ταύτην γνώμην ἐκλιπαρῶ ἵνα ἐνώπιον τῆς σημερινῆς Συνελεύσεως, εὐδοκήσασα, ἀνακοινώσῃ ἡ Ὑμ. θειοτάτη Παναγιότης, ἧς κατασπαζόμενος τὴν δεξιὰν, ὑποσημειοῦμαι εὐσεβάστως

Τῆς ἐν Κυρίῳ εὐπειθέστατος καὶ δοῦλος ταπεινότατος

Μέγας Λογοθέτης Σ. ΑΡΙΣΤΑΡΧΗΣ.

Ἐν Νεοχωρίῳ, τῇ 28 Σεπτεμβρίου, 1869.

—o—

178. Ἡ Αὐτοκράτειρα τῶν Γάλλων Εὐγενία καὶ ὁ οἰκ. Πατριάρχης.

Τῇ ε. ὀκτωβρίου, κυριακῇ, καθ' ἣν ἡμέραν ἡ Αὐτοκράτειρα τῶν Γάλλων Εὐγενία, ἀρτίως ἀφικομένη εἰς Βασιλεύουσαν, ὑπεδέξατο τὸν Κλῆρον τῶν διαφόρων θρησκευμάτων ἐν τῇ Γαλλικῇ πρεσβείᾳ, παρατηρήσασα τὴν ἀπουσίαν τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, καὶ μαθοῦσα ὅτι ἐκωλύθη ὑπ' ἀδιαθεσίας, ἠδόκησεν ὅπως πέμψῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, περὶ μεσημβρίαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς ἀκολουθίας αὐτῆς, τὸν κ. Χέπε, διαγγελέα

τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Γάλλων, ὅπως πληροφορηθῇ τὰ περὶ τῆς ὑγείας τοῦ Πατριάρχου. Ὁ διαγγελεὺς, συνοδευόμενος παρὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου Γαλὴπ βέη, ἐλθὼν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, καὶ ὁδηγηθεὶς εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Μ. Πρωτοσυγγελλίας, εἶπε πρὸς τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον κ. Εὐστάθιον Κλεόβουλον· « ἡ Α. Α. Μ. τῶν Γάλλων Αὐτοκράτειρα, πληροφορηθεῖσα μετὰ λύπης ὅτι ὁ Πατριάρχης ἀδιαθετεῖ, ἀπέστειλέ με ἵνα ἐρωτήσω τὰ περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ ».

Ὁ Μ. Πρωτοσύγγελος, βεβαιώσας πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν τὴν ἀπὸ τῆς προτεραίας ἀδιαθεσίαν τοῦ Πατριάρχου καὶ οἰκοθεν δεόντως εὐχαριστήσας, ἔσπευσε ν' ἀναγγείλῃ ταῦτα πρὸς τὴν Α. Παναγιότητα.

Ἡ Α. Παναγιότης, εὑρεθεῖσα ἐπὶ τῆς κλίνης, εὐθὺς ἀνεκάθισε, καὶ παρακαλέσασα διὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου τὸν τῆς Αὐτοκρατείρας ἀξιωματικὸν, ἵνα, ἐὰν εὐαρεστῆται, λάβῃ τὸν κόπον καὶ μεταβῇ εἰς τὸν κοιτῶνα τοῦ Πατριάρχου, περιέμενεν αὐτόν. Ἀλλ' ὁ ἀξιωματικὸς ἀπέφυγεν ἐξ ἀβροφροσύνης νὰ ἐνοχλήσῃ ἀδιαθετοῦντα τὸν Πατριάρχην. Ὅθεν ἐγένοντο πρὸς αὐτὸν παρὰ τοῦ Μ. Πρωτοσυγκέλλου, ἐν ὀνόματι καὶ ἐντολῇ τῆς Α.Π., αἱ προσήκουσαι τιμαὶ καὶ περιποιήσεις, καὶ διηρμηνεύθη πρὸς αὐτὸν ἡ βαθεῖα συγκίνησις καὶ εὐγνωμοσύνη τοῦ Πατριάρχου διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν ὑψηλὴν εὐμένειαν τῆς Αὐτοκρατείρας καὶ αἱ ὑπὲρ τῆς Α. Μ. καὶ ὅλου τοῦ Ναπολεοντείου οἴκου καὶ Κράτους ἐγκάρδιοι καὶ πατρικαὶ αὐτοῦ εὐχαὶ καὶ εὐλογίαι. Πιστοποιῶν δὲ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος τὴν βεβαίαν πρόθεσιν τῆς Α. Παναγιότητος τοῦ νὰ ἐπισκεφθῇ τὴν Αὐτοκράτειραν (ἐννοεῖται, ὅτι τῇ εἰδήσει τοῦ ὑψηλ. πρωθυπουργοῦ) ἐπέδωκε πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν Ἑλληνιστὶ καὶ Γαλλιστὶ γεγραμμένον τὸ προσφώνημα, ὅπερ ἔμελλε νὰ προσφωνήσῃ τῇ Α. Α. Μ., εἰμὴ ἐκωλύετο ἐκ τῆς ἀδιαθεσίας.

Σπεύδουσα δὲ ἡ Α. Π. ν' ἀποδώσῃ τὴν διὰ τοῦ ἀξιωματικοῦ ἐπίσκεψιν καὶ τὰς εὐχαριστίας του ἀπ' εὐθείας, ἀπέστειλε μετὰ ἡμίσειαν ὥραν τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον εἰς τὴν ἐν Σταυροδρομίῳ Γαλλικὴν Πρεσβείαν, ἔνθα ἡ Αὐτοκράτειρα ὑπεδέχετο κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει Λατινικὸν καὶ Ἀρμενοκαθολικὸν Κλῆρον καὶ ἐπιτροπὴν ἐκ τοῦ ἐμπορικοῦ σώματος τῶν παρεπιδημούντων Γάλλων.

Τοῦτο μαθοῦσα διὰ τοῦ ἐξ. Πρεσβευτοῦ καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἡ

Α. Α. Μ. εὑρεστήθη νὰ δεχθῇ μεθ' ὅλως ἐξαιρετικῆς τιμῆς καὶ προσηνείας καὶ χάριτος τὸν ἐπίτροπον τοῦ οἰκ. Πατριάρχου ἐν ἰδιαιτέρᾳ ἀκροάσει, περιστοιχιζομένη ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ αὐτῆς ἐπιτελείου, παρισταμένου καὶ τοῦ γνωστοῦ εἰσηγητοῦ τῶν Πρέσβεων Κιαμὴλ βέη.

Ἐν τῇ ἀκροάσει ταύτῃ, προλαβοῦσα τὸν λόγον ἡ Αὐτοκράτειρα, εἶπε. « Μετὰ λύπης ἔμαθον τὴν ἀδιαθεσίαν τοῦ Πατριάρχου.

Ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος ἀπήντησεν ὡς ἐξῆς.

« Σεπτὴ Ἄνασσα.

« Ἡ Α. Π. ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, μεγάλως ἐπιθυμῶν ἵνα τύχῃ τῆς ὑψηλῆς τιμῆς τοῦ νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον τῆς ὑμετέρας αὐτοκρατορικῆς Μεγ. καὶ ἀπονείμῃ Αὐτῇ τότε συγχαρητήρια καὶ τὰς πρὸς Θεὸν ταπεινὰς καὶ πατρικὰς αὐτοῦ εὐλογίας, ἐν οὕτως εὐτυχεῖ εὐκαιρίᾳ τῆς εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν αἰσίας ἀφίξεώς της, λυπεῖται στερούμενος ταύτης τῆς εὐτυχίας ἕνεκεν ἀδιαθεσίας, ἐπελθούσης αὐτῷ ἀπὸ χθές. Ἐφ' ᾧ καὶ ἀνέθετο εἰς τὸν ταπεινὸν αὐτοῦ Πρωτοσύγκελλον τὴν ὑψηλὴν καὶ ἐπίζηλον ἐντολὴν τοῦ νὰ γένηται διερμηνεὺς τῶν αἰσθημάτων αὐτοῦ παρὰ τῇ Ὑμ. Μ.

« Ἡ ἀποτυχία αὕτη τοσοῦτον μᾶλλον θλίβει τὴν Α. Π. ὅσον ἐν τῷ ὑψηλῷ καὶ σεπτῷ προσώπῳ τῆς Ὑμ. Μ. ἐνορᾷ οὐ μόνον τὴν μεγάλην Αὐτοκράτειραν τοῦ μεγάλου ἔθνους τῶν Γάλλων καὶ τὴν ἀξίαν σύμβιον μονάρχου ἐνδόξου, ἀλλ' ἐν ὀνόματι κατέστη σύμβολον τοῦ σημερινοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς εἰρήνης τῆς Εὐρώπης, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς πολλὰς καὶ ἀληθῶς Χριστιανικὰς ἀτομικὰς αὐτῆς ἀρετάς, ἐν αἷς διαλάμπει τὸ σέβας πρὸς τὴν θρησκείαν καὶ τὰ γενναῖα αἰσθήματα πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Ἀντὶ τούτων ἡ Α. Π. δὲν ἔχει, εἰ μὴ ν' ἀπευθύνῃ πρὸς Κύριον τὰς ἀρίστας εὐχὰς ὑπὲρ ὅλου τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ οἴκου καὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπικρατείας.

» Συγχρόνως ἐπεφόρτισέ με ἡ Α. Π. ὅπως ἐκφράσω τὴν βαθεῖαν αὐτοῦ εὐγνωμοσύνην ἐπὶ τῇ ἄκρᾳ εὐμενείᾳ καὶ ἀγαθότητι, ὑφ' ἧς ἡ Ὑμ. Α. Μ. ηὐδόκησε νὰ διερευνήσῃ τὰ περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ, τιμῶσα τὸν πρῶτον ποιμένα τῆς Ἀνατολῆς».

Ἡ Αὐτοκράτειρα ἀπήντησε πρὸς ταῦτα.

« Ἡ φήμη τῆς ἀρετῆς τοῦ ὑμετέρου ἀγαθοῦ Πατριάρχου προέλαβε μὲ πολὺ πρὸ τῆς εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀφίξεώς μου καὶ διὰ τοῦτο, ἐπιθυμοῦσα νὰ ἴδω αὐτὸν αὐτοπροσώπως, ἅμα ὡς ἔμαθον μετὰ λύπης, ὅτι ἀδιαθετεῖ, ἔπεμψα ἕνα τῶν ἀξιωματικῶν μου, ὅπως ἐρωτήσῃ τὰ περὶ τῆς ὑγείας αὐτοῦ.

Ἀπονείματε, παρακαλῶ, πρὸς τὴν Α. Ἁγιότητα τὰς εὐχαριστήσεις καὶ τὸ σέβας μου ».

Ταῦτα εἰποῦσα, ἔκλινεν ἐλαφρῶς τὴν κεφαλήν, καθὼς, καὶ ἐν τῷ ἀποχωρεῖν τὸν Μ. Πρωτοσύγκελλον μέχρι τῆς θύρας, ἐγένοντο τρεῖς διαδοχικαὶ ἀντιχαιρετήσεις παρὰ τῆς Α. Α. Μ.

—o—

179. Ὁ πρόεδρος τοῦ συμβουλίου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Μουνὶφ ἐφένδης.

Τὴν ιγ', 8βρίου ὁ πρόεδρος τοῦ μεγάλου Συμβουλίου τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Μουνὶφ ἐφένδης, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ μέλους τοῦ αὐτοῦ Συμβουλίου καὶ καθηγητοῦ τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῇ Μ. τοῦ Γ. σχολῇ κ. Ι. Ἀριστοκλέους, ἐπεσκέψατο τὴν Μ. τοῦ Γ. σχολὴν (τό τε Α'. καὶ τὸ Β'. Τμῆμα). καὶ εὑρεστήθη ὅπως ἀκροάσηται τῶν παραδόσεων ἑνὸς ἑκάστου τῶν καθηγητῶν, ἐρευνήσας λεπτομερῶς τὰ περὶ βιβλιοθήκης καὶ ὀργανοθήκης, ἐξετάσας ἰδίᾳ τὰ χειρόγραφα μετὰ πολλῆς τῆς περιεργείας, καθὼς καὶ τὰ περὶ τοῦ ἐλλιποῦς Ἑλληνικοῦ λεξικοῦ τῆς Κιδωτοῦ (ἧς ἀντίτυπον ἐδόθη τῇ Α. Ἐξ.). ἀνέγνω δὲ καὶ τὸ πρόγραμμα μετὰ προσοχῆς, καὶ ἔλαβε γνῶσιν τοῦ προορισμοῦ τοῦ ἀνωτάτου τούτου Ἐθνικοῦ Ἐκπαιδευτηρίου. Ἠρεύνησε τὰ περὶ προσόδων αὐτοῦ, καὶ ἐπήνεσε τὴν γενναιότητα, μεθ' ἧς τὸ Γραικικὸν ἔθνος, καίτοι λίαν δυσχερῶν ὄντων τῶν οἰκονομικῶν, προσφέρει δωρεὰν τοῖς βουλομένοις τὴν τῶν ἀνωτέρων σπουδῶν διδασκαλίαν. Διέμεινε δὲ ἐν τῇ σχολῇ ὑπὲρ τὰς 3 ὥρας, ἀναπαυθεὶς καὶ ἐν τῷ Διευθυντηρίῳ, ἐνθα τῷ ἐγένετο ἡ προσήκουσα περιποίησις, παρόντος καὶ τοῦ προέδρου τῆς Ἐφορίας Μ. Νύσσης μετὰ τοῦ ἐφοροταμίου κ. Β. Νικολαΐδου, καὶ ὅπου ἐγένετο καὶ ἡ παρουσίασις τοῦ προσωπικοῦ τῶν καθηγητῶν. Συνδιελέχθη δὲ Τουρκιστί, Ἑλληνιστί, Γαλλιστί, καὶ Γερμανιστί.

Ἀναχωρῶν δ' ἐξέφρασε τὴν μεγάλην αὐτοῦ εὐαρέσκειαν διὰ τὴν ἐξ εἰδικῶν καθηγητῶν συγκρότησιν τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου ἐκπαιδευτηρίου, προσθεὶς ὅτι ἐλπίζει ὅτι βελτιωθήσεται καὶ ἡ οἰκονο-

μική αὐτῆς κατάστασις, ὡς καὶ ἡ ὑλική, ὡς πρὸς τὴν οἰκοδομήν, ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως.

Ἀκολούθως ἡ Α. Ἐξ. ἐπεσκέψατο καὶ διάφορα ἄλλα ἐκπαιδευτήρια, δημόσιά τε καὶ ἰδιωτικά.

—o—

180. Πατρ. Ἐγκύκλιος περὶ ταφῆς τῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας Χριστιανῶν ἐν τοῖς Ὀρθοδόξαις νεκροταφείοις.

Ἡ Μεγ. Ἐκκλησία, κατὰ συνέπειαν τῆς γενομένης αἰτήσεως ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου Ἀρχιεπισκόπου Κανταβριγίας περὶ ταφῆς τῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας Χριστιανῶν ἐν τοῖς Ὀρθοδόξαις νεκροταφείοις, ὅπου δὲν ὑπάρχουσιν ἴδια τῶν Διαμαρτυρομένων νεκροταφεῖα, ἐξέδωκεν ἐσχάτως τὴν παρὰ πόδας Ἐγκύκλιον.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα ..... ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύρ . . , χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἐπειδὴ παρὰ τοῦ σεβασμίου Ἀρχιεπισκόπου Κανταβριγίας καὶ πριμάτου πάσης Ἀγγλίας κ. Ἀρχιβάλδου Κάμβελ ἐγένετο ἡμῖν ἐσχάτως ἀξίωσις, ὅπως ἐκ τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς μέρεσι παρεπιδημούντων Χριστιανῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας συμβάντος θανάτου τινὶ γίνηται ὁ ἐνταφιασμὸς αὐτοῦ εἰς τὰ ἡμέτερα τῶν Ὀρθοδόξων νεκροταφεῖα, καὶ ἐπειδὴ τὴν αἴτησιν τῆς Α. Σ. παρεδέξατο φιλαδέλφως ἡ Ἐκκλησία, διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα καὶ προτρεπόμεθα καὶ τὴν αὐτῆς Ἱερότητα, ὅπως ἐν περιπτώσει, καθ' ἣν, ἀποβιοῦντος Ἀγγλικανοῦ τινος εἰς μέρος τι τῆς ἐπαρχίας της, ὅπου οὐχ ὑπάρχουσιν ἴδια τῶν Διαμαρτυρομένων νεκροταφεῖα, ζητηθῇ γενέσθαι ὁ ἐνταφιασμὸς αὐτοῦ εἰς τὰ τῶν ἡμετέρων Ὀρθοδόξων, παραχωρῇ προθύμως ἡ Ἱερότης της τὴν ἄδειαν ποῦ ἐνταφιάζεσθαι ἐν αὐτοῖς, ἄνευ μέντοι τοῦ παρέχεσθαι δικαίωμα ἰδιοκτησίας ἢ μετοχῆς τινος ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς ταφῆς αὐτοῦ. Ἐὰν δὲ συμπέσῃ θάνατος ἑτέρου τινὸς ἐκ τῶν ἑτεροδόξων, μὴ ἐχόντων ἰδίους ἱερεῖς καὶ οἱ συγγενεῖς τοῦ τεθνεῶτος ἀπαιτήσωσιν ἵνα συνοδεύσωσι τὸν νεκρὸν οἱ ἡμέτεροι ἱερεῖς, ἡ Ἱερότης της νὰ διορίζῃ ἕνα ἢ δύο τῶν ἡμετέρων Ἱερέων, ἵνα συνοδεύσωσι τὸν νεκρὸν, ψάλλοντες τὸν τρισάγιον ὕμνον, τὸν ριη'. Ψαλμὸν ἐκ τῆς νεκρωσίμου ἀκολουθίας μετὰ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Ἀποστόλου καὶ τοῦ Εὐαγγελίου. Ὅπου δὲ ὑπάρχουσιν Ἱερεῖς αὐτῶν, οἱ ἡμέτεροι μηδὲν λαμβάνωσι μέρος ἐν τῇ πελετῇ. Ταῦτα τρέπων πρὸς πλη-

ρροφορίαν καὶ ὁδηγίαν της· ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος.

ᾳωξθ'. ὀκτωβρίου κ'.

† Ὁ Κωνστ]πόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου Νικόδημος.
† Ὁ Τορνόβου Γρηγόριος.
† Ὁ Σμύρνης Μελέτιος.
† Ὁ Σωζουαγαθουπόλεως Προκόπιος.
† Ὁ Γρεβενῶν Γεννάδιος.
† Ὁ Δέρκων Νεόφυτος.
† Ὁ Δράμας Ἀγαθάγγελος.
† Ὁ Δημητριάδος Δωρόθεος.
† Ὁ Νύσσης Καλλίνικος.

—o—

181. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης « Μνημοσύνης ».

Τῇ ιδ'. 9βρίου, κυριακῇ, ἐτελέσθη ἐπισήμως ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης « Μνημοσύνης », παρόντος ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου, ἐν ᾧ διεκρίνετο ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ῥαγκαβῆς, ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. Εὐστάθ. Κλεόβουλος, ἀντιπροσωπεύων τὸν οἰκ. Πατριάρχην, ὁ Μητρ. Γρεβενῶν κ. Γεννάδιος, ὁ ἀρχιμ. κ. Εὐγένιος Ξηροποταμηνὸς, οἱ ἰατροὶ κκ. Κ. Καραθεοδωρῆς, Σ. Μαυρογένης καὶ Κ. Βασιάδης καὶ πλεῖστοι ἄλλοι ζηλωταὶ καὶ προστάται τῶν καλῶν.

Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν, τελεσθέντα ὑπὸ τοῦ Μητρ. Γρεβενῶν, ἀπηγγέλθη ὑπ' αὐτοῦ τούτου πρόσφορον λογίδριον, καὶ μετ' αὐτὸ ὁ πρόεδρος τῆς Λέσχης κ. Ἀλ. Ἰσμυρίδης ἀπήγγειλε τὰ εἰκότα, ὃν διεδέχθη ὁ κ. Βουτυρᾶς, ποιησάμενος ἔναρξιν τῶν δημοσίων αὐτοῦ μαθημάτων διὰ προλόγου καὶ ἐπιλόγου συγκινητικωτάτου.

Μετὰ ταῦτα ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, εἰ καὶ αὐτοσχεδίως, ἀνέπτυξε τὴν ἐκ τῶν Συλλόγων καὶ Λεσχῶν προσγινομένην ὠφέλειαν μετὰ τῆς χαρακτηριζούσης αὐτὸν ἐμβριθείας, ὑπέδειξε τὴν ἀνάγκην τῆς εἰδικότητος τῶν τὰ δημόσια διδασκόντων μαθήματα, εὐξάμενος ἐπὶ τέλους ὅπως τὸ μὲν περίπυστον καὶ ἱστορικὸν Φανάριον καταστῇ ὁ φανὸς τῆς πρωτευούσης, ἡ δὲ Λέσχη « Μνημοσύνη » προάγηται ἐπὶ τὸ βέλτιον κτλ.

—o—

182. Ὁ πρώην Νεοκαισαρείας κ. Ἱερόθεος.

Χηρευούσης τῆς θέσεως διευθυντοῦ τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνοεμπορικῆς σχολῆς, κατ' αἴτησιν τῆς Ἐφορίας, ἡ μεγ. Ἐκκλησία προσέβη εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ Μητρ. πρ. Νεοκαισαρείας κ. Ἱεροθέου, ὡς προσωρινοῦ διευθυντοῦ, τῇ ις'. Ὀβρίου. Ἡ Α. Π. προκατήρξατο τῆς ἐγκαταστάσεως διὰ τοῦ παρὰ πόδας λογιδρίου, προσφόρου τῇ περιστάσει.

« Ἔντιμος καὶ φιλογενὴς Ἐφορία, ἐλλόγιμοι καθηγηταὶ καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ μοι ἀγαπητά.

Προτάσει μὲν τῆς φιλογενοῦς Ἐφορίας, ἐγκρίσει δὲ τῆς Α. Θ. καὶ προσκυνητῆς μοι Παναγιότητος, τοῦ κοινοῦ ἡμῶν πατρὸς, τοῦ ἀόκνως ὑπὲρ τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος κηδομένου, ἀναλαμβάνων σήμερον τὴν προσωρινὴν διεύθυνσιν τοῦ ἱεροῦ τούτου καθιδρύματος, φόβῳ συνέχομαι καὶ ἀποδειλιῶ, ἀναλογιζόμενος τὸ διαφορον βάρος καὶ τὸ μέγεθος τῶν καθηκόντων τοῦ δυσχερεστάτου τούτου ἔργου. Θαρρῶν δὲ ὅμως τῇ τε θείᾳ ἀρωγῇ καὶ ἀντιλήψει τοῦ παντοδυνάμου Θεοῦ, τοῦ πάντα ἄνθρωπον ἐνισχύοντος καὶ φωτίζοντος, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ τῇ εἰλικρινεῖ συνεργείᾳ καὶ συνδρομῇ τῶν ἐλλογίμων καθηγητῶν καὶ τῆς σπουδαζούσης ἐνταῦθα νεολαίας διὰ τῆς ἀπαιτουμένης ὑπακοῆς καὶ εὐπειθείας, διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ εὐγενοῦς διαγωγῆς καὶ συμπεριφορᾶς, ἀποδύομαι προσωρινῶς εἰς τὸν προκείμενόν μοι τοῦτον πνευματικὸν ἀγῶνα, οὗτινος ὁ σκοπὸς καὶ τὸ τέρμα ἐστὶ τὸ διαπλάσαι τοὺς ἐνταῦθα διδασκομένους νέους ἄνδρας χρηστοὺς καὶ ἐπηβόλους τῶν οἰκείων τῷ ἀνθρώπῳ ἀρετῶν, ὧν ἄνευ οὐκ ἂν εἶεν ἄξιοι τῆς προσηγορίας τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἀναδείξαι αὐτοὺς χρησίμους τῇ κοινωνίᾳ καθ' οἱονδήποτε ἐπάγγελμα ἐπαγγελθῶσι καὶ σοφοὺς εἰς τὸ πράττειν τὸ ἀγαθόν. Ἔσονται δὲ βεβαίως τοιοῦτοι, ἐὰν καρτερικῶς τὸν τῆς παιδείας τρέχωσι δρόμον, μηδαμῶς ἀποκνοῦντες πρὸς τοὺς πόνους αὐτῆς, ἀλλὰ διὰ παντὸς, καὶ ἐξιόντες τῆς σχολῆς καὶ πάλιν εἰσιόντες, ἐπιλέγωσιν ἑαυτοῖς· « τί παρέβημεν; τί δ' ἐρεξάμεν; τί δέον ἡμῖν οὐκ ἐτελέσθη; »

Ὀφείλομεν λοιπὸν ἅπαντες ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ καὶ τῷ αὐτῷ πνεύματι συγγεωργεῖν ἐπιμελῶς τὸ ἀγαθὸν τοῦτο πνευματικὸν γεώργιον, συμφώνως τῷ ἐν ἐνεργείᾳ τῆς σχολῆς Κανονισμῷ, πρὸς ἕνα καὶ μόνον ἀφορῶντες σκοπὸν, τὴν χρηστὴν ἐκπαίδευσιν

καὶ βελτίωσιν τῶν ἐμπεπιστευμένων ἡμῖν παίδων, καὶ οὕτως ἐξ ἅπαντος δικαιώσομεν τὰς χρηστὰς ἐλπίδας τῶν τε προστατῶν καὶ τῶν γονέων, καὶ ἐνεργήσομεν συνῳδὰ τῷ τε σκοπῷ καὶ τῷ προσορισμῷ τῆς σχολῆς ταύτης.

Ἴσως λυπεῖ ὑμᾶς ἡ ἀπό τινος ἤδη καιροῦ χαλαρωθεῖσα κατάστασις τῆς σχολῆς, ἀλλ' ἡ φαινομένη αὕτη δυσχέρεια ἂς μὴ θροῇ ἡμᾶς· διότι ἀληθὲς ὅτι ἡ Ἑλληνοεμπορικὴ αὕτη σχολὴ ὑπέστη κατὰ καιροὺς πολλὰς δυσχερείας, οὐδέποτε ὅμως ἠδυνήθη, θεία συνάρσει, ὁ μισόκαλος δαίμων διασεῖσαι αὐτὴν, ὡς λείποντα ὑποστηριζομένην καὶ προστατευομένην ὑπ' ἀνδρῶν φιλομούσων καὶ φιλογενῶν, ἀλλ' ὑπερπηδῶσα πάντα τὰ προστυχόντα προσκόμματα, ἐξηκολούθησεν ἐσαεὶ καὶ καλλιεργοῦσα τὴν διανοητικὴν τῆς νεολαίας ἀνάπτυξιν καὶ καρποὺς ἐκφέρουσα τοιούτους, οἵους ἅπαν τὸ Ἔθνος εὔχεται· οὕτω καὶ ἐπὶ τῆς παρούσης δυσχεροῦς περιστάσεως αὐτῆς, ὡς κεκτημένη ἡ σχολὴ αὕτη προστάτας καὶ κηδεμόνας ἄνδρας πεπροικισμένους ζήλῳ τε καὶ φιλογενείᾳ, οἵτινες, τὸ ὑπὲρ αὐτῆς, ὡς πρώτιστον αὐτῶν καθῆκον θεωροῦντες, πᾶσαν προσπάθειαν καὶ μέριμναν καταβάλλουσιν, οὐδαμῶς καταθροεῖται, ἐλπίζουσα τὴν ὅσον οὔπω ἐπὶ τὰ κρείττω μεταβολὴν αὐτῆς καὶ πρόδον καὶ διὰ τοῦ διορισμοῦ ἱκανοῦ καὶ καταλλήλου διευθυντοῦ, ἅτε δὴ ἔχουσα καὶ τὸν Θεὸν, δοτῆρα τῶν φώτων, ἀρωγὸν καὶ ἀντιλήπτορα.

Βασιλεῦ ἅγιε, πηγὴ πάσης σοφίας καὶ ἰσχύος, ἐνίσχυσον ἡμᾶς πάντας, φώτισον ἡμῶν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν, ἄφελε ἡμῶν τὰ προσκόμματα τῆς παιδείας, καὶ ὁδήγησον ἡμᾶς ἐπὶ τὴν γνῶσιν καὶ ἐργασίαν τῶν θείων σου ἐντολῶν, διαφύλαξον ἀπὸ πάσης ἐπηρείας τοῦ πονηροῦ τὴν ἱερὰν σχολὴν ταύτην, τὴν πολυχεύμονα, λέγω, ταύτην πηγὴν, ἐξ ἧς ἀρύονται οἱ ἐν αὐτῇ σπουδάζοντες παίδες τῶν Ὀρθοδόξων, ἀκμάζουσαν καὶ ἀείποτε καρποφοροῦσαν καρποὺς γενναίους· τὰ δὲ ἔντιμα καὶ φιλογενῆ μέλη τῆς Ἐφορείας καὶ ἅπαν τὸ Ἐμπορικὸν σύστημα, ὡς ἄοκνον φροντίδα καὶ μέριμναν καταβάλλοντας ὑπὲρ τῆς ἀξιοπρεποῦς διατηρήσεως αὐτῆς καὶ τῆς ὀρθῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ προόδου τῆς νεολαίας, διατήρει ἐν ἄκρᾳ ὑγείᾳ καὶ εὐδοκιμονίᾳ, ἐνισχύων τὴν πρὸς τὴν παιδείαν ἀφοσίωσιν καὶ τὸν διακαῆ αὐτῶν ζῆλον, πρὸς δόξαν ἀγαθὴν καὶ εὔκλειαν τοῦ ἱεροῦ τούτου ἐνδιαιτήματος καὶ τοῦ Ἔθνους ἡμῶν ».

—o—

183. Ὁ Ξανθουπόλεως Ἰγνάτιος.

Λήγοντος τοῦ Θβρίου μηνός, ἀφίκετο ἐκ Σμύρνης εἰς Κωνστ]πολιν ὁ Ἐπίσκοπος Ξανθουπόλεως κ. Ἰγνάτιος, ὅστις, ἀναχωρῶν ἐκεῖθεν, ἐξεφώνησε τὸ ἑξῆς λογίδριον.

Φιλόχριστοι καὶ φιλόμουσοι Σμυρναῖοι.

Εὐδοκήσατε, παρακαλῶ, ἵνα χαρίσητε τὴν εὐμενῆ προσοχήν σας, καὶ ἀκούσητε τὰς πρὸς ὑμᾶς ὑπαγορεύσεις τῆς καρδίας μου, τοὺς τελευταίους μου λόγους: λόγους εὐχαριστήσεως καὶ πλήρεις εὐγνωμοσύνης, τοὺς ὁποίους ἀποτείνω πρὸς ὑμᾶς τοὺς φιλοκάλους Σμυρναίους σήμερον, ὅτε, ἀποχωριζόμενος ὑμῶν, ἀπέρχομαι ἐντεῦθεν. Εὐλογητὸς ὁ Θεός. Δώδεκα ὁλόκληρα ἔτη συνέζησα μεθ' ὑμῶν, ἀπήλαυσα ὁλοσχερῶς τῆς ὑμετέρας εὐνοίας, διήγαγον πολλὰς γλυκείας στιγμὰς καὶ ἡμέρας, πλείστας ἠθικὰς ὠφελείας ἀπέκτησα. Ὅθεν ἤθελον λογισθῆ ὁ ἀχαριστότερος τῶν ἀνθρώπων, ἐὰν δὲν ἐκφράσω πρὸς ὑμᾶς δημοσίως τὰς εἰλικρινεῖς εὐγνωμοσύνας μου, ἀφοῦ ἡ μήτηρ μου μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, τῇ Πατριαρχικῇ ἐπιταγῇ, καλεῖ με παρ' ἑαυτῇ, ἀποσύρουσά με ἐκ τῆς ὑμετέρας πόλεως. Ἀλλὰ πολλαὶ αἱ ὑποχρεώσεις μου, διὸ πολλὰ καὶ τὰ ἀφειλόμενα εὐχαριστήριά μου. Χαίροις μοι λοιπόν, ὦ πόλις Σμυρναίων, πόλις φιλόφρων τε καὶ φιλόξενος, περὶ πάντα τὰ καλὰ καὶ θεάρεστα ἀείποτε εὐδοκιμοῦσα..... ἐπιλησθείη ἡ δεξιά μου, κολληθείη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου, ἐὰν μή σου μνησθῶ, ἐὰν μὴ προανατάξωμαι ὡς ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφροσύνης μου τὴν παρὰ σοὶ δωδεκαετῆ διατριβήν μου, αὐ ἐπαλληθῶς ὑπῆρξας ἡ χρυσῆ μοι κλίμαξ, δι' ἧς ἀνῆλθον ἐπὶ τὸν τῆς Ἱεραρχίας βαθμόν. Σὺ ἡ φιλόστοργος κηδεμών, ἡ ἐπὶ τοσοῦτον χρόνον φιλοφρόνως με περιθάλψασα. Σὺ, ἡ καὶ ἐπ' ἐσχάτων ἀνεκτίμητα συμπαθείας καὶ ἀγάπης αἰσθήματα ὑπὲρ ἐμοῦ αὐθορμήτως ἐπιδείξασα.

Ἀλλὰ χαίρω ἐνδομύχως, ὅτι τὰ πρὸς σὲ καθήκοντά μου, ὅση δύναμις, ἐξεπλήρωσα, ὑπὲρ τῆς εὐημερίας σου νυχθημερὸν τοῦ Κυρίου ἐδεήθην. Πρὸς τὸν φιλόχριστόν σου λαὸν τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ ἱερούργησα, καὶ ὑπὲρ τῆς ὁμονοίας καὶ συμπνοίας αὐτοῦ, καθόσον ἐπέτρεπεν ἡ ταπεινὴ θέσις μου, πολλάκις ἐμόχθησα. Ὅθεν εἷης ὑπὸ τὴν εὐλογίαν τοῦ οὐρανοῦ, βαδίζουσα πρὸς τὴν ἀληθινὴν δόξαν καὶ πρὸς πᾶσαν τελειότητα. Χαίρετε δὲ ὑμεῖς,

εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, λειτουργοὶ τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ. Χαίρετε Ἔφοροι τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν λοιπῶν κοινωφελῶν καταστημάτων, τὴν μεθ' ὑμῶν συμβίωσιν καὶ ἀδελφικὴν ἀναστροφὴν εὐχαρίστως θέλω ἀναπολεῖ· ἵνα, οὕτως εἰπεῖν, διδάσκωμαι τὰ εἰλικρινῆ τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης αἰσθήματα· ἐνησχολήθην μεθ' ὑμῶν, συνεμόχθησα, ἀλλὰ καὶ συζήσω τοῦ λοιποῦ ἐν πνεύματι καὶ διανοίᾳ. Χαίρετε καὶ ὑμεῖς, φιλόμουσοι καὶ φιλογενεῖς νέοι, οἱ κοσμοῦντες τὴν περίβλεπτον Σμύρνην διὰ τῆς φιλοτίμου περὶ τῶν δημοσίων μερίμνης· ὁποίας ἀθανάτου δόξης ἔσεσθε κληρονόμοι, ἐὰν ἀφήσητε εἰς τὰ τέκνα ὑμῶν οὐχὶ πολυτάλαντον καὶ ἄκαρπον κληρονομίαν, ἀλλ' ἔργα εὐκλείας καὶ φιλανθρωπίας, ἱερὰ τεμένη τῶν Μουσῶν, καὶ ὅσα ἄλλα, διαιωνίζοντα εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεὰς τὰ ὑψηλὰ τῆς εὐθυβουλίας ὑμῶν κατορθώματα.

Ἀλλ' ὦ ἄνδρες Σμυρναῖοι! δέχθητε, παρακαλῶ, τὴν πρὸς ὑμᾶς ἐγκάρδιον εὐγνωμοσύνην μου. Ἀποχωριζόμενος ἐξ ὑμῶν, αἰσθάνομαι βαθεῖαν τὴν λύπην, διότι στεροῦμαι πλέον τῆς εὐμενείας ἐκείνης, τὴν ὁποίαν τοσοῦτον χρόνον ἀπήλαυσα παρ' ὑμῶν· ἀλλὰ μέχρις οὗ ἐν τοῖς ζῶσι τυγχάνω, οὐδέποτε παύσομαι διακηρύττειν τὰς πρὸς ἐμὲ πολυετεῖς ὑμῶν εὐεργεσίας καὶ χάριτας.

Ἐν τοσούτῳ δότε μοι, παρακαλῶ, ἀποδημίας εὐχάς, ὑμεῖς δὲ πάντες χαίρετε ἐν Κυρίῳ, χαίρετε, καὶ πάλιν ἐρῶ, χαίρετε.

ΤΕΛΟΣ ΤΟΥ Ε'. ΤΟΜΟΥ.

(Τοῦ Γ'. Ἔτους)

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΩΝ ΔΙΟΡΘΩΣΙΣ.

—o—

Σελ. 17, στ. 25 γρ. μεγαλοπρεπὲς — Σελ. 21, στ. 18, γρ. 140 — Σελ. 76, στ. 38, γρ. 1861 ἀντὶ τοῦ 1870.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ ΕΝ ΤΩ Ε'. ΤΟΜΩ

τοῦ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

κατὰ κεφάλαια.

—

1869.

		Σελ.
Πρόλογος καὶ ἐπίκριαις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐπιθεωρήσεως.		α—ή
132.	Τὰ οἰκονομικὰ τῶν Πατριαρχείων.	3—6
133.	Καρόλειον δώρημα.	6
134.	Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.	6—7
135.	Ἀπαγόρευσις χορῶν καὶ θεατρικῶν παραστάσεων ἐν ταῖς τῶν σχολείων αἰθούσαις.	7—8
136.	Ἐπιστολὴ Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς Κρῆτας.	9—
137.	Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ Πατριάρχου	10—12
138.	Ὁ ὑπουργὸς τῆς Ἀστυνομίας.	13
139.	Ἡ κατὰ τὸ Σταυροδρόμιον ἐνοριακὴ σχολὴ τῆς Παναγίας.	13—20
140.	Ἀπάντησις εἰς τὸ περὶ Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν κλπ. Βουλγαρικὸν φυλλάδιον.	21—28
141.	Λέσχη Μνημοσύνη.	29—32
142.	Ἐκλογικὴ Συνέλευσις.	32—33
143,	Νέον Βουλγαρικὸν φυλλάδιον.	33—44
144.	Τὰ κατὰ τὸν Μητροπολίτην Βιζύης.	44
145.	Μικτὴ Ἐπιτροπὴ, διορισθεῖσα ὑπὸ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως.	44—45
146.	Ἀπαντήσεις τῶν ὀρθοδόξων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν πρὸς τὴν περὶ συγκροτήσεως οἰκουμ. Συνόδου Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐγκύκλιον ἐπιστολὴν τῆς μεγ. Ἐκκλησίας.	45—101

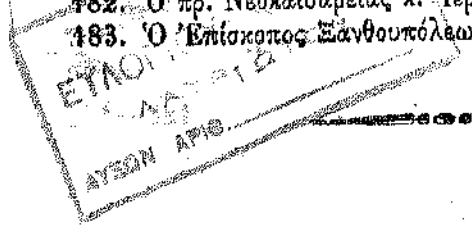
1) Ἐπιστολὴ Πατρ. καὶ Συνοδικὴ πρὸς τὰς Ὀρθοδόξους αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας, ἐν ᾗ ἐπισυνάπτονται Σελ.

Α') Πατρ. Ἀπόδειξις τοῦ Π. Ἰωακεὶμ περὶ Βουλγάρων.
Β') Καθαίρεσις Ἱλαρίωνος καὶ Αὐξεντίου.
Γ') Καθαίρεσις Φιλιππουπόλεως Παϊσίου.
Δ') Π. Ἀπόδειξις περὶ τῆς καθαιρέσεως τῶν δύο Βουλγάρων Ἀρχιερέων.
Ε') Μετάφρασις φιρμανίου.

2) Ἀπάντησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος Πατριαρχικὴν Ἐγκύκλιον.
3) Ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων.
4) Ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας Ἀντιοχείας.
5) Ἀπάντησις τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἑλλάδος.
6) Ἀπάντησις τῆς Ῥωσσικῆς Συνόδου.
7) Ἀπάντησις τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς Σερβίας.

147.	Καθυστερήσεις εἰς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον.	101
148.	Διαμαρτύρησις τῶν ἐπαρχιῶν κατὰ τῶν Βουλγαριστῶν.	101—106
149.	Ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς διορισθείσης παρὰ τῆς γεν. Συνελεύσεως, τῆς συγκροτηθείσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ κς'. ἰανουαρ., πρὸς ἐξεύρεσιν τῶν πρὸς συντήρησιν τοῦ οἰκ. Πατριαρχείου ἀναγκαίων πόρων.	106—117
150.	Ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Σουλτάνου.	118—119
151.	Ὁ Μητροπολίτης Κρήτης Μελέτιος.	119—120
152.	Ἐπισκευὴ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς.	120—122
153.	Μ. τοῦ Γ. Σχολή.	122—124
154.	Ἀλ. Καραθεοδωρῆς.	125
155.	Ἐκλογὴ πέντε μελῶν τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου.	124—125
156.	Ἀπόστολος Μακράκης.	125—126
157.	Τὰ ἐν Χαλκηδόνι σχολεῖα.	126—127
158.	Ἡ ἐν Χάλκῃ Θεολ. καὶ Ἑλληνοεμπορικὴ σχολή.	127
159.	Πατρ. πιττάκιον.	128
160.	Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ ταφῆς.	128—130

	Σελ.
161. Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ τῶν ἐν Διπλοκιονίῳ ἐκ τῆς πυρκαϊᾶς παθόντων.	130—131
162. Διαμαρτύρησις τῶν ἐν Ῥουμανίᾳ Ἀρχιερέων.	131—133
163. Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ ἐκλογῆς Ἐπιτρόπων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ Ἐφόρων τῶν σχολείων.	133—134
164. Ἡ ἐν Πατριαρχείοις γενικὴ Συνέλευσις.	134—137
165. Λόγος Σ. Μαυρογένους.	137
166. Ὡρολόγιον τὸ μέγα.	144
167. Καὶ ἄλλη γενικὴ Συνέλευσις.	145
168. Ἐπιστολὴ Σ. Μαυρογένους.	149
169. Ἀποβίωσις τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἀρμενίων.	155
170. Τὰ νέα περὶ σχηματισμοῦ τῆς Ἱ. Συνόδου σχέδια.	155—156
171. Ἐγκαίνια τοῦ ἐν τῇ νήσῳ Ἀντιγόνου ναοῦ τοῦ Χριστοῦ.	156
172. Τὰ ἐγκαίνια τοῦ ἐν Πριγκίπῳ ναοῦ τῆς Μονῆς τοῦ Χριστοῦ.	157
173. Τὰ κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ Σμύρνης Χρυσάνθου.	157—163
174. Τὸ μνημόσυνον Σ. Καλλιάδου.	163
175. Ἐναρκτήριος τελετὴ τῶν μαθημάτων τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.	163
176. Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Κανταβριγίας καὶ ἡ αἴτησις αὐτοῦ.	164—168
177. Ἡ ἐν Πατριαρχείοις γεν. Συνέλευσις.	168—172
178. Ἡ Αὐτοκράτειρα τῶν Γάλλων καὶ ὁ οἰκ. Πατριάρχης.	172—175
179. Ὁ πρόεδρος τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως Μουνὶφ ἐφένδης.	175—176
180. Πατρ. Ἐγκύκλιος περὶ ταφῆς τῶν τῆς Ἀγγλικανῆς Ἐκκλησίας Χριστιανῶν ἐν τοῖς Ὀρθοδόξοις νεκροταφείοις.	176—177
181. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς ἐν Φαναρίῳ Λέσχης τ Μνημοσύνης.	177
182. Ὁ πρ. Νεοκαισαρείας κ. Ἱερόθεος.	178—179
183. Ὁ Ἐπίσκοπος Ξάνθουπόλεως Ἰγνάτιος.	180—181

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ,

Η

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ,

Περιέχον τὴν ἀπὸ τῆς παραιτήσεως τοῦ πρώην Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχου κ. Σωφρονίου καὶ ἐφεξῆς ἱστορίαν τοῦ Πατριαρχικοῦ Οἰκουμενικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

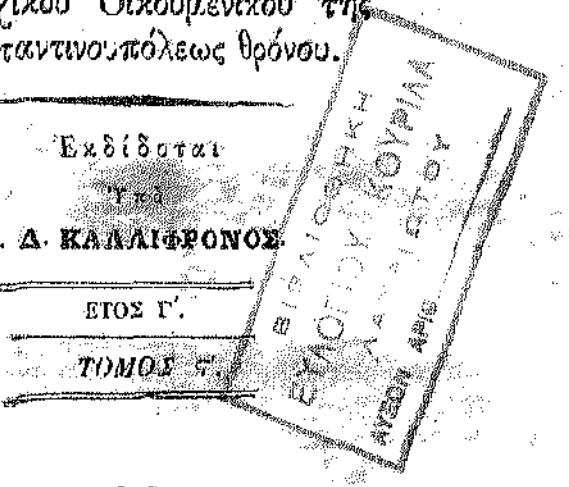
Ἐκδίδεται

ὑπὸ

Η. Δ. ΚΑΛΛΙΦΡΟΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Γ'.

ΤΟΜΟΣ Γ.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΥ ΑΣΤΕΡΟΣ.

1871.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ

Φίλοι ὁμογενεῖς,

Ἀρχόμενος τῆς ἐκδόσεως τοῦ Γ΄. Τόμου τοῦ « Ἐκκλησιαστικοῦ Δελτίου », ἐθεώρησα κατάλληλον ὅπως προτάξω διὰ βραχέων ὅσα ἔγραψεν ἡ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομένη « Ὀρθόδοξος Ἐπιθεώρησις », ἐπικρίνουσα τὸ Β΄. ἔτος : ἤτοι τὸν Γ΄. καὶ Δ΄. Τόμον αὐτοῦ. Θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ὅσα ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Ε΄. Τόμου προὐτάχθησαν περὶ αὐτοῦ τούτου.

Ἴδοὺ ἡ ἐν λόγῳ Βιβλιογραφία.

Ἐκκλησιαστικὰ ἢ Ἐκκλησιαστικὸν Δελτίον. Ἔτος Β΄. Τόμος Γ΄. καὶ Δ΄. Ἐκδίδοται ὑπὸ Β. Δ. Καλλίφρονος. Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 1870.

Τοῦ Δελτίου τούτου, ὅπερ εἶνκι ἡ ἱστορία τῆς Πατριαρχείας τοῦ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύοντος Γρηγορίου τοῦ ΣΤ΄.,ἀνηγγείλαμεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ Α΄. ἔτους (1867), ἐν δυσὶ τόμοις. Τὰ δύο τεύχη, τὰ ἀποτελοῦντα τὸ Β΄. ἔτος, εἶναι ἡ ἱστορία τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς Πατριαρχείας τοῦ Γρηγορίου, τοῦ 1868. Τὸ ἔργον εἶναι σπουδαῖον· δὲν εἶναι μὲν κυρίως ἱστορία, περιέχει ὅμως πᾶσαν τὴν ἀναγκαίαν ὕλην πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς Πατριαρχείας τοῦ Γρηγορίου ΣΤ΄, σύντομον περιγραφὴν πάντων τῶν σπουδαιοτέρων γεγονότων ἐν τῷ Πατριαρχείῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ πάντα σχεδὸν τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς περὶ αὐτὸν Συνόδου περὶ διαφόρων ἀντικειμένων. Ὁ κ. Καλλίφρων παρέχει ἀληθῶς πολύτιμον ὑπηρεσίαν τῇ συγχρόνῳ ἱστορίᾳ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας διὰ τοῦ ἔργου του, διότι ἡ ἱστορία τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως συνέχεται στενῶς μετὰ τῆς ἱστορίας

τῆς ὅλης Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας. Παραθέτομεν ἐνταῦθα τὸ περιεχόμενον τῶν τευχῶν τοῦ δευτέρου ἔτους (1868), ὅπως ἴδωσιν οἱ ἀναγνῶσται ἡμῶν τίνα ὕλην καὶ ὁποίαν περιέχει τὸ Ἐκκλ. Δελτίον, διότι τοῦτο μόνον ἀρκεῖ νὰ δείξῃ τὴν ἀξίαν αὐτοῦ. Τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δελτίον πρέπει νὰ ἀναγινώσκωσι πάντες, ὅσοι ἐνδιαφέρονται νὰ γνωρίζωσι τὴν σύγχρονον ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας μας. Οἱ παν. Ἐπίσκοποι τῆς Ἑλλάδος ὤφειλον νὰ συνδράμωσιν εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ Δελτίου, τοῦ τοσοῦτον ἀναγκαίου τῇ Ἐκκλησίᾳ. Ἐν τῷ τρίτῳ τόμῳ περιέχονται τὰ ἑξῆς.

(Ἕπεται ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων).

Ἐν δὲ τῷ Δ'. τὰ ἑξῆς.

(Ἕπεται ὁ πίναξ τῶν περιεχομένων).

Τοιοῦτο τὸ περιεχόμενον τῶν τόμων τοῦ ἔτους 1868. Μένουσι νὰ ἐκδοθῶσι νῦν καὶ τοῦ ἔτους 1869 καὶ 1870 τὰ σπουδαιότερα συμβάντα καὶ ἐπίσημα ἔγγραφα. Ὁ κ. Καλλίφρων πρέπει νὰ σπεύσῃ νὰ συμπληρώσῃ τὴν ἐργασίαν ταύτην, μεθ' ὃ θὰ ἔπραττεν ἄριστα, ἐὰν ἐξέδιδε κατὰ μῆνα τὸ Δελτίον, περιέχον ἑκάστου μηνὸς τὰ μᾶλλον ἀξιοσημείωτα συμβάντα καὶ ἔγγραφα τοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως καὶ παρακολουθοῦν κατὰ πόδα τὴν ἱστορίαν αὐτοῦ. Τότε τὸ Δελτίον θὰ ἦγειρε περισσότερον τὸ ἐνδιαφέρον, θὰ ἦτο ἀληθὴς μηνιαία Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιθεώρησις. Ὁπωσδήποτε τῷ κ. Καλλίφρονι ὀφείλει ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ἐπαίνους ἐπὶ τῷ Ἐκκλησιαστικῷ αὐτοῦ Δελτίῳ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ.

184. Ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνεδρίασις τῆς γεν. Συνελεύσεως κατὰ τὴν 16 9βρίου.

Τὴν ις'. 9βρίου, κυριακήν, συνεκροτήθη ἔκτακτος συνεδρίασις τῆς γενικῆς Συνελεύσεως ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ὅπως, ἀναγνωσθείσης ἐνώπιον αὐτῆς τῆς ἀπαντήσεως τῆς Κυβερνήσεως εἰς τὴν παρὰ τῶν Πατριαρχείων γενομένην, κατ' ἀπόφασιν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, αἴτησιν περὶ συγκροτήσεως ἐθνοσυνελεύσεως ἐξ ἀντιπροσώπων πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ παρὰ τῆς Ἀναθεωρητικῆς Ἐπιτροπῆς συνταχθέντος σχεδίου τῶν Ἐθνικῶν Κανονισμῶν, προβῇ εἰς συζήτησιν περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τούτων. Οἱ προσκληθέντες συνεποσοῦντο εἰς 88· ἐκ τούτων δὲ ἀφίκοντο μέχρι τῆς 8ης ὥρας Τουρκιστὶ 47, τινὲς δὲ, ἐν οἷς ὁ κ. Π. Μουσοῦρος, ἡγεμὼν τῆς Σάμου, ὁ κ. Ἀλ. Καραθεοδωρῆ, ὁ κ. Κ. Καραθεοδωρῆ, ὁ μέγας Λογοθέτης, ἐδικαιολόγησαν δι' ἄλλων τὴν ἀπουσίαν αὐτῶν.

Κηρυχθείσης ἀπαρτίας, ἡ Α. Π. μετὰ μικρὰν ἀνακεφαλαίωσιν τῶν προγεγονότων, διέταξε τὴν ἀνάγνωσιν τῶν πρακτικῶν τῆς προηγουμένης συνεδριάσεως, τοῦ ταχυδρομείου Αὐτῆς πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην καὶ τοῦ πρὸς ἀπάντησιν τεσκερέ. Ἡ Ὑψ.

Πύλη διὰ τοῦ φιλικωτάτου τούτου τ ε σ κ ε ρ ὲ παρεχώρει ἀνεπιφυλάκτως τὴν περὶ συγκροτήσεως ἐθνοσυνελεύσεως ἄδειαν. Μετὰ ταῦτα ἡ Α. Π. ὥρισε τὸ ἀντικείμενον τῆς συζητήσεως, εἰποῦσα ὅτι πρόκειται περὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκλογῆς καὶ τοῦ ποσοῦ τῶν ἀντιπροσώπων Κωνσταντινουπόλεως· μέλη τινὰ ἀντεῖπον εἰς ταῦτα ὅτι τὸ περὶ ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῆς πρωτευούσης ζήτημα τοσοῦτο στενῶς συνδέεται μετὰ τοῦ περὶ ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν ζητήματος, ὥς τε ἀδύνατος ἀποβαίνει ἡ μονομερὴς ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ζητημάτων τούτων συζήτησις· ἀλλ' ἡ πλειονοψηφία παρεδέξατο τὴν γνώμην τοῦ Πατριάρχου, καὶ οὕτως ἤρξατο ἡ συζήτησις.

Πρῶτον συνεζητήθη ὁ τρόπος τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων. Ἐπὶ τούτου τινὲς μὲν παρετήρησαν ὅτι ἡ ἐκλογὴ ὀφείλει νὰ γείνῃ ἐπὶ νομικῆς βάσεως, ἄλλοι δὲ προσέθηκαν ὅτι πρέπει νὰ ἐκλεχθῇ τριμελὴς Ἐπιτροπὴ πρὸς διαγραφὴν σχεδίου περὶ τῆς ἐκλογῆς· ἐπὶ τέλους ὅμως ἐπεκράτησεν ἡ γνώμη, νὰ ληφθῇ ὡς βάσις ὁ ἤδη ἐν ἐνεργείᾳ διὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Κανονισμὸς, τροποποιούμενος ὅπου δεῖ. Ἐπὶ τούτῳ ἐζητήθη ἡ ἀνάγνωσις τοῦ περὶ τούτου ἄρθρου τῶν Κανονισμῶν. Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἦρχισε ν' ἀναγινώσκηται ὑπὸ τοῦ γραμματέως, ὅστις, ὅτε ἔφθασεν εἰς τὴν φράσιν: καὶ ἀνέκαθεν ὑπηκόους τοῦ Βασιλείου Κράτους (Κανον. τοῦ Μ. Συμβουλίου, Ἄρθρ. Δ'.) διεκόπη παρά τινος τῶν Ἀρχιερέων, εἰπόντος ὅτι τὰ κατωτέρω εἶναι ἐπουσιώδη. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν διάφορα μέλη προέτειναν διαφόρους τροποποιήσεις· ἰδίᾳ ὁ κ. Χ. Κωνσταντινίδης ἀπεφήνατο ὅτι καλὸν θὰ ἦτον, ἂν ἑκάστη ἐκκλησία ἢ ἐνορία, ἐξ οἱωνδήποτε καὶ ἂν σύγκηται οἰκιῶν, ἐξέλεγε τὸν ἑαυτῆς ἀντιπρόσωπον διὰ τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν· ζωηρὰ ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης ἠγέρθη συζήτησις, τῶν μὲν ὑποστηριζόντων τὴν ἰδέαν τοῦ κ. Χ. Κωνσταντινίδου, τῶν δὲ ἐπιμενάντων ὅπως ὁ Κανονισμὸς ἀφεθῇ ἀτροποποίητος, καὶ ἀντηλλάγησαν καί τινες διαπληκτισμοὶ ἕνεκα τοῦ ἀξιωματικοῦ ὕφους, ὅπερ ἔλαβεν ἐν τῶν μελῶν. Ἐν τέλει ἐπὶ τῇ παρατηρήσει ἑνὸς τῶν Ἀρχιερέων ὅτι, ὅπως μὴ ἀπολεσθῇ ἐπὶ ματαίῳ ὁ καιρὸς, καλὸν θὰ ἦτο νὰ τεθῇ ὡς βάσις τῆς μελλούσης ἐκλογῆς ἀτροποποίητος ὁ Κανονισμὸς, τὰ μέλη πάντα, ἐκτὸς τῶν κκ. Χ. Γ. Κωνσταντινίδου, Κ. Καλλιάδου καὶ Σ. Ι. Πουτυρᾶ, διαμαρτυρηθέντων, παρεδέξαντο τοῦτο. Ἐν τῷ μεταξὺ τῆς συζητήσεως ταύτης ὁ κ. Μ. Χουρμούζης ἐπεφυλάξατο ὡς

πρὸς τὴν ἀναμίξιν τῆς Συνόδου εἰς τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, ἀναμίξιν, ἣν δὲν ἐθεώρει δικαίαν· δυστυχῶς, ταραχῆς ἐπικρατούσης, ἡ παρατήρησις αὕτη τοῦ κ. Χουρμούζη δὲν ἠκούσθη· διότι, ἐὰν ἠκούετο, θὰ προελαμβάνοντο αἱ ἀκολούθως ἐπισυμβᾶσαι λυπηραὶ σκηναί.

Μετὰ ταῦτα, ἡ συζήτησις περιεστράφη εἰς τὸ πόσοι ἔσονται οἱ ἀντιπρόσωποι Κωνσταντινουπόλεως· μεθ' ἱκανὴν καὶ περὶ τούτου συζήτησιν, ἀπεφασίσθη ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας ὅπως ὁρισθῶσιν, ὡς καὶ ἐν τῇ προτέρᾳ ἐθνοσυνελεύσει, εἰς δέκα. Ἀρχιερεύς τις ἠρώτησε τότε, ἂν ἡ ἀπόφασις αὕτη λαμβάνηται κατὰ συνέπειαν γεγονότος· ἑνὸς δὲ μέλους καταφατικῶς ἀπαντήσαντος, εἶπεν εἰς τὸν γραμματέα νὰ σημειώσῃ ἐν τοῖς πρακτικοῖς, ὅτι ἡ ἀπόφασις αὕτη ἐλήφθη κατὰ συνέπειαν γεγονότος.

Ἔπειτα συνεζητήθη πότε ἐκλεχθήσονται οἱ ἐκ τῶν ἐνοριῶν ἐκλογεῖς, καὶ πότε γενήσεται ἡ ἐκλογικὴ Συνέλευσις ἐν τοῖς Πατριαρχείοις. Καὶ διὰ μὲν τὸ πρῶτον ὡρίσθη ἡ 30 νοεμβρίου· ἐνῶ δ' ἔμελλε νὰ ὁρισθῇ καὶ ἡ διὰ τὴν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐκλογικὴν Συνέλευσιν ἡμέρα, αἴφνης τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως ἀκούουσι παρὰ τῶν Συνοδικῶν ὅτι εἰς τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν θὰ λάβωσι μέρος καὶ ἡ Σύνοδος καὶ τὸ Συμβούλιον. Τὰ λαϊκὰ μέλη, σχεδὸν πάντα, διαμαρτύρονται ὅτι τοιαύτη ἀπόφασις δὲν ἐλήφθη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, καὶ ὅτι οὐδέποτε ἀνεχθήσονται τοιαύτην παρέμβασιν ἐκ μέρους τῶν δύω σωμάτων· ἀλλὰ τὰ Κληρικά, ἐρειδόμενα εἰς τὸ ὅτι βάσις τῆς μελλούσης ἐκλογῆς ἐτέθη ἀτροποποίητος ὁ Κανονισμὸς, ὅτι καὶ δευτέρα τις ἀπόφασις ἐλήφθη κατὰ συνέπειαν γεγονότος, καὶ ὅτι, τελευταῖον, τὸ περὶ τούτου ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ ἀνεγνώσθη, μηδενὸς μηδεμίαν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ποιησαμένου ἔνστασιν — σημειωτέον ἐνταῦθα ὅτι τὸ ἄρθρον ἐκεῖνο ἀνεγνώσθη, ὡς προείπομεν, μέχρι τοῦ: ὑπηκόους τοῦ Βασιλείου Κράτους, κατωτέρω δὲ μόνον γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀναμίξεως τῆς Συνόδου εἰς τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν —ἐθεώρησαν τὸ ζήτημα ὡς προαποφασισθὲν ἤδη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, καὶ διεκήρυξαν ὅτι δὲν δέχονται τὴν συζήτησιν ἐπὶ ζητήματος προλυθέντος. Μάτην πολλὰ τῶν λαϊκῶν μελῶν παρετήρησαν ὅτι οὐδεὶς λόγος περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐγένετο, βμάτην διεμαρτύροντο κατὰ τῆς ἐκ συναρπαγῆς ταύτης ἀποφάσεως· οἱ Συνοδικοὶ ἔμειναν ἀμετάπειστοι. Τὴν γνώμην τῶν Συνοδικῶν ἠσπάσατο καὶ ὁ Πατριάρχης. Τὰ λαϊκὰ μέλη καθυπέβαλον εὐσεβέ-

δάστως διαφόρους παρατηρήσεις, πλὴν οὐδεμία τούτων ἐτύγχανε ἀκροάσεως. Αἱ τῶν λαϊκῶν μελῶν παρατηρήσεις συνοψίζονται εἰς τὰ ἑξῆς· ὅτι ἡ ἐκλογὴ ἀντιπροσώπων εἶναι ἀστυκὸν δικαίωμα τοῦ πολίτου, εἰς ὃ ἡ Σύνοδος, καθὸ ἐκτελεστικὴ τις ἐξουσία, οὐδὲν ἔχει δικαίωμα ἐπεμβάσεως· ὅτι ἡ Σύνοδος ἐπεμβαίνουσα καταπατεῖ τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα τοῦ Πατριάρχου, ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως θεωρουμένου· ὅτι, ἀφοῦ ἑκάστη ἐπαρχία ἔχει τὸ δικαίωμα τοῦ ἐκλέγειν τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτῆς ἄνευ παρεμβάσεως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, δὲν δύναται ἡ Κωνσταντινούπολις νὰ ἐξαιρεθῇ τοῦ φυσικοῦ τούτου κανόνος· ὅτι, καὶ ἂν ἐτεθωρηθῇ ὡς προαποφασισθὲν τὸ ζήτημα ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως, ἡ Σύνοδος, ἀδροφρόνως φερομένη, ὀφείλει νὰ διακηρύξῃ ὅτι δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὴν ἐκλογήν· ὅτι ἕκαστον μέλος τῆς Συνόδου λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἑαυτοῦ ἐπαρχίας καὶ λοιπά. Οἱ Συνοδικοὶ πρὸς ταῦτα ἀπήντησαν ὅτι οὐδόλως μὲν ἐπεθύμουν ν' ἀναμιχθῶσιν εἰς τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, ἀλλ' ὅτι ἤδη τὸ ζήτημα ἐλύθη καὶ ἐμμένουσιν εἰς τὴν πρότερον λύσιν καὶ χαρακτηρίζουσι τὰς ἐνστάσεις τῶν λαϊκῶν μελῶν ὡς ἐκφρασιν δυσπιστίας ἐκ μέρους αὐτῶν πρὸς τὴν Σύνοδον· πάντες οἱ λαϊκοὶ διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῆς ἐννοίας ταύτης, τῆς ἀποδιδομένης εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν, καὶ ἐπέμενον λέγοντες ὅτι διεκδικοῦσι τὰ ἀστυκὰ δικαιώματα τοῦ πολίτου, καὶ ὅτι συζητοῦσι τὸ πρᾶγμα ὑπὸ τὴν νομικὴν αὐτοῦ ἔποψιν. Ἓν τῶν λαϊκῶν μελῶν, ἐρχόμενον πρὸς βοήθειαν τῶν Συνοδικῶν, ἐρωτᾷ τότε, ποῖον πρακτικὸν κακὸν δύναται νὰ ἔχῃ ἡ ἀναμίξις τῆς Συνόδου εἰς τὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν· ἀλλ' ἔλαβεν ἀπάντησιν ὅτι ἡ ἐρώτησις εἶναι ἀνάρμοστος, καθόσον δὲν πρόκειται περὶ τῶν καλῶν ἢ κακῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἀναμίξεως, ἀλλὰ περὶ τοῦ δικαίου ἢ μὴ αὐτῆς. Ἡ Α. Θ. Π. ἐπέμενε λέγουσα ὅτι οὐδεμίαν δέχεται συζήτησιν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, ὡς προλυθέντος· εἷς τῶν παρεστώτων ὑπέμνησεν ὅτι καὶ τὸ ζήτημα τῶν συντάξεων καὶ ἐλεῶν ἐλύθη ἐν προηγουμένῃ συνεδριάσει τῆς γενικῆς Συνελεύσεως, ἀλλ' ἐφαρμογὴ δὲν ἐγένετο. Μέγας ἐπὶ τούτῳ ἠγέρθη θόρυβος· ἡ συζήτησις ἐξηκολούθει ζωηροτέρα.

Ἐν τούτοις, ἡ Α. Θ. Π., ἧς τὰ κυριαρχικὰ δικαιώματα, ὡς Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ὑπερησπίζοντο τὰ λαϊκὰ μέλη, ἠγέρθη τῆς θέσεως Αὐτῆς, ἀνακράζουσα κατὰ τῆς δυσπιστίας τῶν λαϊκῶν πρὸς τοὺς Κληρικοὺς καὶ λέγουσα ὅτι παραιτεῖται τῆς

Πατριαρχείας. Πάντες διεμαρτυρήθησαν καὶ δεύτερον κατὰ τῆς ἐννοίας ταύτης· ἀλλ' ἡ Α. Π. ἔμεινεν ἀμετάπειστος, ἐπαναλαμβάνουσα ὅτι ἐπισήμως παραιτεῖται. Ἀπέναντι τούτων, τὰ λαϊκὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως, εἰπόντα ὅτι θλίβονται καιρίως, διότι ἡ ἐπιμονὴ αὐτῶν εἰς τὸ δίκαιον παρερμηνεύεται, οὕτως ἀπεχώρησαν ἐκ τῶν Πατριαρχείων.

Ἀποσυρθέντος τοῦ οἰκ. Πατριάρχου ἐκ τῆς Συνελεύσεως, μετὰ τὴν προταθεῖσαν παραίτησιν, εἰς τὸ ἰδιαίτερον αὐτοῦ δωμάτιον, οἱ Συνοδικοί, συνελθόντες ἰδίᾳ, ὑπέγραψαν ἔγγραφον, δι' οὗ κατεδήλουν παμψηφεὶ ὅτι δὲν δέχονται κατ' οὐδένα τρόπον τὴν παραίτησιν τῆς Α. Π. καὶ οὕτω μετ' ὀλίγον παρουσιαθέντες ἐν σώματι πρὸς τὴν Α. Π., ἥτις ὑπεδέξατο αὐτοὺς λίαν εὐχαρίστως, ὑπέβαλον καὶ προφορικῶς διὰ τοῦ Μητρ. Κυζίκου τὴν Συνοδικὴν ἀπόφασιν. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Α. Π. ἐπέμενεν εἰς τὴν παραίτησιν, ἀφ' ἑνὸς μέν, διὰ τὴν τῶν Ἐθνικῶν δυσχέρειαν, ἀφ' ἑτέρου δέ, διὰ τὸ ἀσθενὲς τῆς ἡλικίας, ὁ Μητρ. Κυζίκου προέβη εἰς τὸ νὰ διαδηλώσῃ πρὸς τὴν Α. Π. ὅτι, καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἡ Ἱ. Σύνοδος ἐκλέξει καὶ αὖθις ὡς οἰκουμ. Πατριάρχην τὴν Α. Π. καὶ οὕτως ἀπεσύρθησαν οἱ Συνοδικοί.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἡ Α. Θ. Π. διὰ τοῦ Δευτερεύοντος ἀπέστειλεν ἔγγραφον τὴν παραίτησιν αὐτοῦ πρὸς τοὺς Συνοδικούς, οἵτινες, οὐδόλως παραδεξάμενοι τὸ ἔγγραφον, ἐπεφόρτισαν τὸν κομιστὴν ὅπως ἀναγγείλῃ τῇ Α. Π. τὴν σταθερὰν ἀπόφασιν τῆς Συνόδου περὶ τῆς μὴ παραδοχῆς τῆς παραιτήσεως.

Πληροφορηθεῖσα ἐν τούτοις ἡ Ἱ. Σύνοδος ὅτι ἡ Α. Π. προσκαλέσασα τὸν ἀρχιγραμματέα τῆς Τουρκικῆς γλώσσης κ. Ἀνδρίκον, ἐπεφόρτισεν αὐτὸν ὅπως μεταφράσῃ εἰς τὸ Τουρκικὸν τὸ ἔγγραφον τῆς παραιτήσεως πρὸς ἀποστολὴν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, προλαβοῦσα ἀνήγγειλε διὰ τοῦ καπουκεχαγιᾶ κ. Σταυράκη Ἰωαννίδου τὰ διατρέχοντα πρὸς τὴν Α. Γ. τὸν Μ. Βεζύρην, παρακαλοῦσα αὐτὸν ὅπως καὶ ἡ Ὑψ. Πύλη μὴ παραδεχθῇ τὴν σταλησομένην παραίτησιν τοῦ Πατριάρχου, ὡς δὲν παρεδέξατο καὶ αὕτη. Ὁ Μέγας Βεζύρης, ἐπιδοκιμάσας πληρέστατα τὸ μέτρον τοῦτο τῆς Ἱ. Συνόδου, διεβεβαίωσεν ὅτι καὶ ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις προτίθεται τὴν αὐτὴν νὰ βαδίσῃ πορείαν ὡς πρὸς τὸ ἄτομον μάλιστα τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, ὃν περὶ πολλοῦ ποιεῖται καὶ τιμᾷ ἡ Αὐτοκρ. κυβέρνησις, ἰδίαν δὲ πρὸς αὐτὸν ἔχει εὔνοιαν καὶ ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος.

Καὶ πραγματικῶς ὁ Μ. Βεζύρης ἐπεφόρτισε τὸν ἀξιότιμον ὁμογενῆ Χρηστάκην ἐφένδην, ὅπως, μεταβὰς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατορθώσῃ ἵνα πείσῃ τὸν Πατρ. εἰς τὸ ν' ἀποσύρῃ τὴν παραίτησίν του, ὅπερ καὶ ἐγένετο, ληφθέντων ὑπ' ὄψιν τῶν σπουδαίων λόγων τοῦ τε Πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ ἀξιοτίμου ὁμογενοῦς.

Τὴν ἐπιοῦσαν ἀπέστειλεν ὁ Μ. Βεζύρης τὸν εἰσηγητὴν τῶν Πρέσβεων καὶ τελετάρχην τῶν ἀνακτόρων Ἀλῆ Ῥιζᾶ βέην, ὅπως εὐχαριστήσῃ τῇ Α. Π., ὡς παραδεξαμένῃ τὴν ἀπόφασιν τῆς τε Συνόδου καὶ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως, καὶ ἐκφράσῃ τὴν πρὸς Αὐ. τὴν εὐαρέσκειαν τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως.

Οἱ δ' ἐκ τῶν Συνοδικῶν Μητρ. Σμύρνης καὶ Δράμας μετέβησαν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Μ. Βεζύρου, ὅπως εὐχαριστήσωσι τῇ Α. Ὑψ. διὰ τὴν μὴ παραδοχὴν τῆς παραιτήσεως τῆς Α. Π. τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, συμφώνως τῇ γενικῇ τῆς Ἱ. Συνόδου αἰτήσει. Ἡ Α. Ὑ. ὑπεδέξατο τοὺς ἀντιπροσώπους τῆς Ἱ. Συνόδου μετὰ πολλῆς τῆς εὐμενείας καὶ φιλοφροσύνης, προσενεγκόντας τὴν ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστήριον ἀναφοράν, ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τῶν Ἀρχιερέων, Συνοδικῶν τε καὶ μή.

—o—

188. Ὁ νέος Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων.

Κατὰ τὴν εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον ἐπίσημον παρουσίασιν, ἡ Α. Μ. ὁ νέος Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἀπηύθυνε τὴν ἑξῆς προσφώνησιν.

Μεγαλειότατε!

Ἡ θεία πρόνοια, ἡ ἱδρύουσα τὰ κράτη, ηὐδόκησε νὰ προσαγάγῃ εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἐνδόξου καὶ ἰσχυροῦ θρόνου Σου ἕνα τῶν ταπεινῶν αὐτῆς δούλων, ὡς ἐμέ. Ἐπὶ τῷ θρόνῳ τούτῳ ἐκάθισαν οἱ προπάτορές Σου, περίδοξοι διὰ τὰς κατακτήσεις αὐτῶν, καὶ μεταξὺ ἄλλων Μεχμὲτ ὁ κατακτητής, ὅστις διὰ τῶν νικητρίων αὐτοῦ χειρῶν ἵδρυσε τὴν ἕδραν, εἰς τὴν ὁποίαν προσεκλήθην ὑπ' ἐγὼ κατὰ διαταγὴν τῆς Ὑ. Μεγαλειότητος.

Ἀλλὰ Σύ, Μεγαλειότατε, ὑπερέβης μάλιστα καὶ τοὺς ἐνδόξους προγόνους Σου· ἐπειδὴ ἀπὸ τοῦ θρόνου Σου, ὅστις ἀνάσσει ἐπὶ τοσούτων λαῶν καὶ ἐθνῶν, ἀποῤῥέουσιν ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡ πρόνοια. Μεταξὺ τῶν λαῶν, οἵτινες εἶναι συνηθροισμένοι περὶ τὸν σὸν

βασιλικὸν τοῦτον θρόνον, εὑρίσκεται καὶ ἓν ἔθνος, τὸ ὁποῖον φέρει καὶ θὰ φέρῃ ἀναλλοίωτον ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτοῦ τὴν σφραγῖδα τῆς πίστεως, ἣν τὴν διαβεβαίωσιν ὑποβάλλει δι' ἐμοῦ ταπεινῶς εἰς τοὺς πόδας τῆς Ὑ. Μ. Ἡ πίστις τῶν Ἀρμενίων πρὸς τὴν Αὐτοκρατορικήν Σου Κυβέρνησιν θέλει μείνει διὰ παντὸς ἀκλόνητος, ὡς ἦτο μέχρι τοῦδε. Ἐγὼ δέ, ὡς πνευματικὸς αὐτῶν ἀρχηγός, ὁμνύω πρὸ τῆς Ὑ. Μ. νὰ διατηρήσω εἰλικρινῶς τὴν πατροπαράδοτον πίστιν.

Μεγαλειότατε!

Πανταχοῦ οἱ Ἀρμένιοι ὑπέστησαν καταπιέσεις. Δὲν ἠδυνήθησαν νὰ διατηρήσωσι τὴν θρησκείαν, τὴν γλῶσσαν, τὴν ἐθνικότητα αὐτῶν εἰμὴ ἐν τῇ ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τῆς Ὑ. Μ. χώρᾳ. Διὸ θεωροῦσι καθῆκον αὐτῶν νὰ ὑπηρετῶσι μετὰ ζήλου καὶ ἀφοσιώσεως τὴν Αὐτοκρ. Κυβέρνησιν. Ὁ θερμότερος αὐτῶν πόθος εἶναι νὰ ζῶσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς εἰλικρινῶς ἐκπληρουμένης ὑπὸ τῆς Ὑμ. Αὐτ. Κυβερνήσεως δικαιοσύνης.

Εἴθε ὁ παντοδύναμος Θεὸς χαρίζοι βίον μακραίωνα καὶ εὐδαιμονίαν τῇ Ὑμ. Μεγαλειότητι, δῴη δέ μοι τὴν ἀπαιτουμένην ἰσχὺν ἵνα καταστῶ ἐπάξιος τῆς Ὑμ. ὑψηλῆς ἐμπιστοσύνης.

Ἡ Α. Μ. ὁ Σουλτάνος ἀπήντησε πρὸς ταῦτα ὡς ἑξῆς:

«Εἶμαι κατευχαριστημένος ἐκ τῶν αἰσθημάτων τῆς ἀφοσιώσεως καὶ τῆς πίστεως, ἅπερ ἐξεφράσατέ μοι. Ἡ ἰσχὺς εὐτυχία καὶ εὐημερία ὅλων τῶν ὑπηκόων μου ἄνευ διακρίσεως εἶναι τὸ ἀντικείμενον τῶν ἐνδελεχῶν πόθων μου. Ἐπὶ τῷ σκοπῷ δὲ τούτῳ καθίδρυσα καὶ Λύκειον, ἵνα δύνανται ἐκεῖ δι' ὁμοιομόρφου ἐκπαιδεύσεως ν' ἀποκτῶσι τὰς ἀναγκαίας γνώσεις πρὸς βελτίωσιν τῆς καταστάσεώς των, ἣν ἀπὸ καρδίας ἐπιζητῶ».

Τὴν κά. ὁ μέγας Πρωτοσύγκελλος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ καπουκεχαγιᾶ κ. Σταυράκη Ἰωαννίδου, ἐπεσκέψατο, ἐκ μέρους τῶν ἡμετέρων Πατριαρχείων, τὸν νέον Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων κ. Μιγιρδίτς Κερεμιάν.

Τῇ κθ'. 9βρίου ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων ἐπεσκέψατο τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, συνοδευόμενος ὑφ' ἑνὸς Ἀρχιερέως, τοῦ ἀντιπροσωπεύοντος τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἱεροσολύμων, 2 Ἱερέων, 2 κλητήρων, τοῦ καπουκεχαγιᾶ αὐτοῦ καὶ τοῦ κ. Δ. Τσολακίδου, διερμηνεύοντος· ὑπεδέξαντο δὲ αὐτὸν ὁ οἰκ. Πατριάρχης ἐντὸς τῆς θύρας τοῦ Μ. Συνοδικοῦ, περιισταμένων ἐν ταῖς θέσεσιν αὐτῶν τῶν Συνοδικῶν, ἅτε συνοδικῆς οὔσης ἡμέρας·

οἱ δὲ κλητῆρες καὶ ἱερεῖς ἦσαν ἐν τῇ αὐλῇ τῶν Π
δὲ μ. Πρωτοσύγκελλος καὶ μ. Ἀρχιδιάκονος ὑπε
εἰς τὴν κλίμακα τῆς μ. Πρωτοσυγκελλίας, οἵτινες
αὐτὴν εἰς τὰ Συνοδικά.

Καταβὰς δὲ ὁ τῶν Ἀρμενίων Πατριάρχης εἰς τὸ
ἐπὶ τοῦ παραθρονίου (γ ε δ ε κ ί ο υ), ἐκφράσας τὸν
τοῦ ἐπὶ τῇ ἱστορικῇ εὐκλείᾳ τοῦ Χρυσοστομικοῦ θρό
ὄνος· γενομένης δὲ συναπτῆς, ἐν ᾗ ἐμνημονεύθη
ὄνομα τοῦ Πατριάρχου Γρηγορίου, εἶτα τὸ τοῦ Ἀ
γειλεν ὁ δεύτερος τὴν ἐκφώνησιν, καὶ μετὰ ταῦτα
λαν « τὸν δεσπότην καὶ Ἀρχιερέα ἡμῶν» κτλ.

Τῇ δὲ ς'. 10βρίου ἡ Α. Π. ὁ οἰκουμ. Πατριάρχ
ἀντεπίσκεψιν τοῦ τῶν Ἀρμενίων Πατριάρχου,
ὑπὸ τῶν Συνοδικῶν Δράμας καὶ Σμύρνης, τοῦ
γιᾶ, 2 Πατριαρχικῶν ἱερέων, 2 ἱεροδιακόνων, τοῦ
λακίδου, διερμηνεύοντος, τῶν κλητήρων κλπ. Ἡ εἰς
Πατριαρχεῖον ὑποδοχὴ ἐγένετο μεγαλοπρεπεστάτη.
Πατριάρχης μετὰ 5 Ἀρχιερέων αὐτοῦ ὑπεδέξατο
ἐν τῇ πρὸ τοῦ Συνοδικοῦ αἰθούσῃ, ἐντὸς θυμιαμάτων,
λιβανωτῶν.

Ὅτε δὲ κατέβη ἡ Α. Θ. Π. εἰς τὸν Ἀρμενικὸν
παίδων καὶ ψαλτῶν μετὰ ἱερέων, ἐν ἀπείρῳ συρροῇ
ὠσὴν ἀρμονικωτάτην εἰς τὴν κ. κ. διερμήνευσιν σε
αὐτῷ τούτῳ τεθέντος ἐν τῷ ἱερῷ, περιισταμένων τῶ
πολιτῶν κλπ. Τὴν ὠδὴν ἀκολούθως, ἀντιγεγραμμ
Ἀρμενιστὶ καὶ Τουρκιστί, προσήνεγκον διὰ τοῦ
πρὸς τὴν Α. Π. ἐκ μέρους τοῦ Ἀρμενικοῦ Ἔθνο
εὐλαβείας καὶ σεβασμοῦ. Ἡ Α. Π., εὐλογήσασα
κατὰ τὰ νενομισμένα, ἀπήγγειλε καὶ τὴν ἑξῆς πρ
διηρμήνευσε Τουρκιστὶ ὁ Μητρ. Σμύρνης.

« Ἡ χάρις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, καὶ
Θεοῦ καὶ Πατρὸς, καὶ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πν
πᾶσιν ἡμῖν τὰ αὐτὰ φρονεῖν ἐν ἀλλήλοις, κατὰ τὸν
Παῦλον, ἵνα πάντες, ἓν ὄντες, δοξάσωμεν ἐν ἑνὶ σ
καρδίᾳ τὸ ὑπερύμνητον καὶ παντευλόγητον ὄνομα
καὶ ἀδιαιρέτου Τριάδος, τοῦ ἑνὸς καὶ μόνου Θεοῦ
τῇ μιᾷ ἐλπίδι τῆς πίστεως ἡμῶν, ἀδιστάκτως ἀπεκ
διώνιον ἡμῶν πατέρα, ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίσ

Πατριαρχείων· ὁ
ἐξαντο αὐτὸν
καὶ ὡδήγησαν

Π. ναὸν, ἐξη
θυμιάσμόν αὐ
τοῦ καὶ τοῦ ἀμ
πρῶτον τὸ
Ἀρμενίων, ἀπήγ
οἱ ψάλται ἐψα

τῆς μετέβη εἰς
συνοδευόμενος
καπουκεχαϊα
κ. Δημ. Τσα
τὸ Ἀρμενικὸν
Ὁ Ἀρμένιος
τὴν Α. Π.
μύρων καὶ

ναὸν, στίχας
τοῦ ἐψάλλον
θρόνῳ, ἐπ'
δύο Μητρο
ἔνην κομψῶς
καπουκεχαγιᾶ
τεχμήριον
τοὺς πάντας,
λαλιὰν, ἣν

εὐματος δόξη
οὐρανοδάμονα
όματι καὶ μιᾷ
τῆς ὁμοουσίου
ἡμῶν, καὶ ἐν
δεχώμεθα τὸν
εως ἀρχῆς

καὶ τελειωτὴν Ἰησοῦν, κατὰ τὰς ἐν Εὐαγγελίοις ἀψευδεῖς αὐτοῦ ἐπαγγελίας. Ἀμήν».

—o—

186. Ὁ Ἱεροσολύμων Πατριάρχης.

Ἡ Ὑψ. Πύλη διὰ τοῦ τελετάρχου Ἀλῆ Ῥιζᾶ βέη ἀνήγγειλεν εἰς τὰ ἡμέτερα Πατριαρχεῖα τὴν εὐχαρίστησιν καὶ εὐαρέσκειαν τῆς Αὐτ. Κυβερνήτεως πρὸς τὸν μακαριώτατον Πατριάρχην τῶν Ἱεροσολύμων κ. Κύριλλον, ἐπὶ τῇ φιλόφρονι καὶ λίαν περιποιητικῇ ὑποδοχῇ, ἣν ἐποιήσατο ὁ Μ. Πατριάρχης πρὸς τὸν ἐπισκεψάμενον τὴν Παλαιστίνην Αὐτοκράτορα τῆς Αὐστρίας, καὶ παρεκάλεσε τὴν Α. Π. ὅπως διαβιβάσῃ τὴν Αὐτ. εὐαρέσκειαν πρὸς τὸν Μ. Πατριάρχην δεόντως.

Ἀπενεμήθη δὲ τῷ Πατριάρχῃ Ἱεροσολύμων καὶ τὸ Β. παράσημον τοῦ Λευκοῦ Λέτου, Α'. τάξ. ὑπὸ τοῦ βασιλ. πρίγκιπος τῆς Πρωσσίας, ἐξ ὀνόματος τοῦ βασιλέως τῆς Πρωσσίας καὶ πατρὸς αὐτοῦ.

—o—

187. Ἀποβίωσις τοῦ Ποστελνίκου Ἀλεξάνδρου Φωτιάδου

Τὴν κζ'. 9βρίου ἐγένετο ἡ κηδεία τοῦ Ποστελνίκου Ἀλεξάνδρου Φωτιάδου ἐν Φαναρίῳ. Ἡ ἐπικήδειος ἀκολουθία ἐτελέσθη ἐν τῷ Πατρ. ναῷ, προεξάρχοντος τοῦ οἰκ. Πατριάρχου μετὰ τῶν Σ. Ἀρχιερέων, καὶ τοῦ λοιποῦ Κλήρου, τῇ προσηκούσῃ πομπῇ. Ἐπικήδειον δὲ λόγον ἀπήγγειλεν ὁ ἀρχιγραμματεὺς τῆς Συνόδου, ἐν ᾧ λίαν ἐπιτηδείως ἐσκιαγράφησε τὸν βίον τοῦ ἀποβιώσαντος. Τὴν ἐπικήδειον ἐκφορὰν ἐτίμησε καὶ ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος κ. Ἀλ. Ῥ. Ῥαγκαβῆς, ὁ Μ. Λογοθέτης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ὁμογενεῖς.

188. Τὰ κατὰ τὴν ἐν Πατριαρχείοις τῇ κή. 9βρίου συνεδρίασιν.

Τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐν Πατριαρχείοις συγκροτηθείσης τῇ κή. 9βρίου (παρασκευῇ), ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, συνεδριάσεως, ὑπῆρξεν εὐάρεστον.

Ἐν τῇ συνεδριάσει ταύτῃ παρῆσαν, ἐκτὸς τῶν Συνοδικῶν μελῶν, καὶ τῶν ὑπολειπομένων 6 μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, οἱ ἑφεξῆς ὁμογενεῖς, ἰδίᾳ προσκληθέντες: ὁ ἡγεμὼν τῆς Σάμου Παυλάκης βέης Μουσοῦρος, ὁ Σάββας πασᾶς, ὁ Μ. Λογοθέτης κ. Στ. Ἀριστάρχης, ὁ Χρηστάκης ἐφέντης Ζωγράφος, ὁ κ. Ἀλέξ. Καραθεοδωρῆς, ὁ κ. Κωνστ. Καραθεοδωρῆς, ὁ κ. Θεολόγος Γενιδουνιὰς καὶ ὁ κ. Γ. Χ. Θεολόγου. Ἅπαντες δ' ἐξέφρασαν ἐγκάρδιον χαρὰν ἐπὶ τῇ ἀνακλήσει τῆς παραιτήσεως τῆς Α. Θ. Π.

Ἐν τῷ ὑπὸ τῆς Α. Π. ἀναγνωσθέντι ὑπομνήματι περιείχοντο τὰ ἑξῆς 4 κεφάλαια, ἅτινα ὑπεβλήθησαν εἰς ἐμβριθῆ συζήτησιν.

α'. Ἡ ἐκλογὴ τῶν 10 ἀντιπροσώπων τῆς πρωτευούσης.

β'. Ἡ ἐκλογὴ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν καὶ ἡ τῶν Ἀρχιερέων, οἵτινες θέλουσι λάβει μέρος εἰς τὴν συγκροτηθησομένην Ἐθνοσυνέλευσιν.

γ'. Ἡ σύστασις ταχτικοῦ ἐν Πατριαρχείοις δικαστηρίου ἐκ νομομαθῶν μελῶν· καὶ

δ'. Τὰ περὶ ἐξοφλήσεως τῶν τοῦ Κοινοῦ χρεῶν καὶ αἴτησις δανείου προχείρου πρὸς ἀπότισιν τῶν καθυστερουμένων μισθῶν κ.λ.π.

Καὶ ὡς πρὸς μὲν τὸ Α'. κεφάλαιον, παμψηφεὶ ἀνετέθη ἡ ἐκλογὴ τῶν 10 τῆς πρωτευούσης ἀντιπροσώπων εἰς τὴν Α. Π., εἰς ἣν ἅπαν τὸ Ἔθνος ἔχει βαθεῖαν ἐμπιστοσύνην, καθ' οἱονδήποτε καὶ ἂν ἐγκρίνῃ, ἐν τῇ συνέσει Αὐτῆς, πρόσφορον τρόπον, παραδεκτὸν ὄντα παρὰ τοῦ Ὀρθοδόξου πληρώματος ἀνεξαιρέτως, κατὰ τὴν κοινὴν ἀπαξαπάντων τῶν συνελθόντων ἔκφρασιν καὶ διαβεβαίωσιν.

Ὡς πρὸς τὸ Β'. κεφάλαιον, ἐνεκρίθη ὅπως ἑκάστη Μητρόπολις ἐκλέξῃ τὸν ἀντιπρόσωπον αὐτῆς διὰ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, συννοουμένων τῶν Μητροπόλεων μετὰ τῶν Ἐπισκοπῶν αὐτῶν. Ὅσον δὲ περὶ τῶν προσκληθησομένων Ἀρχιερέων, ἐνεκρίθη, μετὰ πολλὴν

συζήτησιν, ὅπως ὦσιν οὗτοι δώδεκα τὸν ἀριθμὸν, ὧν ἡ ἐκλογὴ γενήσεται κατὰ τὸν ἑφεξῆς τρόπον. Διὰ Πατρ. ἐπιστολῶν εἰδοποιηθήσονται οἱ Ἀρχιερεῖς ὅπως ἕκαστος ἐκφέρῃ τὴν ψῆφον αὐτοῦ δι' οἱονδήποτε καὶ ἂν ἐγκρίνῃ τῶν Ἀρχιερέων, φέροντα τὰ ὁρισθησόμενα προσόντα, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν, ὡς εἴπομεν, 12 προσώπων. Ἀκολούθως δὲ οἱ λαχόντες πλείονας ψήφους, ἐκεῖνοι καὶ ὑποχρεωθήσονται ὅπως ἀνυπερθέτως μεταβῶσιν εἰς τὴν πρωτεύουσαν, ἵνα ἀναλάβωσι τὰ σπουδαιότατα αὐτῶν καθήκοντα.

Ὡς πρὸς τὸ Γ'. κεφάλαιον, ἐνεκρίθη ὅπως συγκροτηθῇ ἰδίᾳ δικαστήριον ἐκ τριῶν λαϊκῶν νομομαθῶν, μισθοδοτουμένων, ἅτινα, συνερχόμενα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου, ἢ τοῦ ἀντιπροέδρου Συνοδικοῦ Ἀρχιερέως, δὶς τῆς ἑβδομάδος, θέλουσι δικάζει τὰς δικαστικὰς ὑποθέσεις καὶ διεκπεραιοῖ αὐτὰς, ὅσον τάχος, ὥστε, μηδεμιᾶς γινομένης ἀναβολῆς, καὶ αἱ πρόσοδοι τοῦ ταμείου νὰ αὐξηθῶσι, καὶ οἱ ἀναφέροντες τὰς ὑποθέσεις των μὴ καταβασανίζωνται διὰ τῆς ἐπ' ἄπειρον καὶ ἄνευ μηδενὸς ἀποτελέσματος παρατάσεως, καταβοῶντες καὶ γογγύζοντες, ὡς μέχρι τοῦδε ἐγίνετο, διὰ τὴν μὴ τακτικὴν κατὰ τὴν δικάσιμον ἡμέραν ἄφιξιν τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου, εἰς ἃ ὑπῆρχον ἀνατεθειμένα, ὡς γνωστὸν, μέχρι τοῦδε καὶ τὰ δικαστικὰ καθήκοντα.

Ὡς πρὸς τὸ τέταρτον δὲ καὶ τελευταῖον κεφάλαιον, ἐθεωρήθη, μετὰ τὴν ἀπαιτουμένην συζήτησιν, ἐπάναγκες ὅπως ζητηθῇ παρὰ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως δάνειον ἐκ 500 χιλ. γρ., χρησιμευσάντων πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ μηνιαίου ἐλλείμματος τοῦ Πατρ. ταμείου, καὶ πρὸς ἐξόφλησιν τῶν καθυστερουμένων μισθῶν κλπ. ἕως οὗ, ἀποπερατωθείσης τῆς τῶν Κανονισμῶν ἀναθεωρήσεως, τακτοποιηθῶσιν, ὡς οἷόν τε, καὶ αἱ πρόσοδοι τῶν Πατριαρχείων.

Ὅσον δὲ περὶ τῶν παρὰ τῇ Κυβερνήσει ὑπολειπομένων εἰσέτι 45 χιλ. λιρῶν, αὗται χρησιμεύσουσιν ἐν καιρῷ τῷ δέοντι πρὸς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τοῦ Κοινοῦ, δι' ἃ ἦν καὶ προωρισμένον ἐξ ἀρχῆς τὸ παρὰ τῆς Κυβερνήσεως εἰσπραχθὲν, ὡς γνωστὸν, τοῦτο ποσὸν διὰ τοῦ τῶν ἓξ γροσίων ἐράνου.

Αὗται εἰσὶν ἐν περιλήψει αἱ γενόμεναι ἀποφάσεις ἐν τῇ ἐν λόγῳ συνεδριάσει.

189. Συνέντευξις τοῦ οἰκ. Πατριάρχου μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ.

Τὴν ζ'. 10βρίου ἡ Α. Π. ὁ οἰκ. Πατριάρχης ἔσχε συνέντευξιν μετὰ τῆς Α. Ὑψ. τοῦ Μεγ. Βεζύρου. Ἡ Α. Ὑψ. καί τοι ἀδιαθετοῦσα ὑπὸ σφοδροῦ κατάῤῥου, συνδιελέχθη ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν, διερμηνεύοντος τοῦ ἀρχιγραμματέως τῆς Τουρκικῆς γλώσσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις κ. Ἀνδρίκου. Ἡ Α. Π. εὐχαριστήσασα τῇ Κυβερνήσει δι' ἣν προσηνέχθη εὐμένειαν εἰς τὰ ἐσχάτως ἕνεκα τῆς προταθείσης Πατρ. παραιτήσεως γενόμενα, ὑπέβαλεν εἰς τὴν Α. Ὑψ. ἐν τίσι καὶ ὁποίοις χρήζει τῆς προστασίας τῆς Κυβερνήσεως κατὰ τὴν παροῦσαν περίστασιν, τὰ περὶ Ἐθνοσυνελεύσεως κλπ. Ἡ δὲ Α. Ὑψ. λίαν φιλοφρόνως καὶ συνετῶς ἐνεψύχωσε καὶ ἐνεθάῤῥυνε κατὰ πάντα τὴν Α. Π.

—o—

190. Συγχαρητήριος ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου.

Ἡ Α. Π. ὁ οἰκ. Πατριάρχης, διὰ τῆς ἐνταῦθα ἀντιπροσωπείας, διεβίβασε πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν Ἡγεμόνα Κάρολον συγχαρητήριον ἐπιστολὴν ἐπὶ τοῖς ἐσχάτως τελεσθεῖσιν αὐτοῦ γάμοις, εὐχόμενος αὐτῷ τὰ εἰκότα.

—o—

191. Διαγωνισμὸς περὶ συγγραφῆς ἱερᾶς Ἱστορίας καὶ Κατηχήσεως.

Ἡ κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τὴν πληθὺν καὶ ποικιλίαν τῶν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς διδακτηρίοις τῆς μέσης καὶ κατωτέρας παιδεύσεως ἐν χρήσει βιβλίων ἱερᾶς Ἱστορίας καὶ ἱερᾶς Κατηχήσεως, καὶ φροντίζουσα περὶ τῆς ἀσφαλοῦς οὐχ ἧττον ἢ καὶ εὐμεθόδου καὶ ὁμοιομόρφου διδασκαλίας τῶν ἱερῶν τούτων μαθημάτων, λαβοῦσα δὲ προηγουμένως τὴν περὶ τούτου ἐντολὴν τῆς Α. Θ. Παναγιο-

τητος, ἐνέκρινεν, ἵνα ἐκθῆται εἰς διαγωνισμὸν τὴν συγγραφὴν καταλλήλων καὶ εὐμεθόδων πρὸς διδασκαλίαν βιβλίων, ὀνομάζουσα εἰδικὴν ἐπιτροπὴν ἐξ ἁρμοδίων προσώπων, εἰς ἣν ὑποβληθήσονται τὰ διαγωνίσματα, ὅπως τὰ ἐγκριθησόμενα βιβλία ἐκδοθέντα εἰσαχθῶσιν ἀκολούθως εἰς τὰ ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον σχολεῖα τῶν Ὀρθοδόξων.

Οἱ ὅροι, πρὸς οὓς ὀφείλουσι συμμορφωθῆναι οἱ βουλόμενοι καταθῆναι εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον, εἰσὶν οἱ ἑξῆς.

Α'.

Ἱερὰ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς καὶ Νέας Διαθήκης.

Ἡ ἱερὰ Ἱστορία, ἡ μὲν διὰ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα, ἐπειδὴ μέλλει διδάσκεσθαι ἐντὸς ἑνὸς ἔτους, ἀπαιτεῖ σύμμετρον ἔκτασιν καὶ συνταχθήσεται κατ' ἐρωταπόκρισιν. Ἐν δὲ τῇ πρὸς χρῆσιν τῶν Ἑλληνικῶν, ἧς ἡ διδασκαλία ἔσεται διετὴς, ἡ ἔκθεσις γενήσεται πλατυτέρα, καὶ οὕτως, ὥστε ἑκάστην τῶν κεφαλαίων παράγραφον περιλαμβάνειν ἀπάντησιν, ἀντιστοιχοῦσαν πρὸς μίαν μόνην ἐρώτησιν.

Ἀπαιτεῖται δὲ πρὸς τούτοις

α.) Συμφωνία πρὸς αὐτὰ τὰ κείμενα τῶν ἱερῶν Γραφῶν.

β') Ἡ κατὰ τὸ δυνατὸν ἐξακρίβωσις τῶν χρόνων καὶ τῶν τόπων τῶν ἱστορουμένων.

γ') Συντομία καὶ σαφήνεια.

δ') Μηδενὸς οὐσιώδους παράλειψις, μηδενὸς δὲ ἀκαταλλήλου εἰς παιδικὴν ἡλικίαν ἀφήγησις.

ε) Ἐν τέλει ἑκάστου κεφαλαίου σύντομον ἠθικὸν πόρισμα.

ς') Ἐν τέλει ἑκάστου κεφαλαίου παραπομπὴ ἐν σχολίῳ εἰς τὰ κεφάλαια τῆς Γραφῆς, ὅπως οἱ βουλόμενοι ἀνατρέχωσιν εἰς τὰς πηγάς.

Β'.

Ἱερὰ Κατήχησις διὰ τὰ Ἑλληνικὰ σχολεῖα.

Ἡ ἱερὰ Κατήχησις, περιλαμβάνουσα πᾶν ὅ,τι ὀφείλει γινώσκειν ὁ Ὀρθόδοξος Χριστιανὸς, ὁ μὴ δυνάμενος διακοῦσαι καὶ τελειότερα,

α) Συμμετρείσθω κατὰ τὴν ἔκτασιν πρὸς διδασκαλίαν ἑνὸς ἔτους.

β') Διαιρετέα εἰς τρία μέρη: τὸ δογματικὸν, θεμελιούμενον ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Συμβόλου, τὸ ἱεροπαλεστικὸν, ἤτοι τὸ

περὶ μυστηρίων καὶ τελετῶν, καὶ τελευταίων, τὸ ἠθικὸν, ἤτοι περὶ προσευχῆς καὶ θείου νόμου (τῶν δέκα ἐντολῶν καὶ τῶν μακαρισμῶν).

γ') Αἱ πρὸς ἐπιβεβαίωσιν τῶν λεγομένων ἐπιφερόμεναι μαρτυρίαι, γραφικαὶ ἢ τῶν Πατέρων, ἔστωσαν ὀλίγαι καὶ σύντομοι.

δ') Ἐκ τῶν γνώσεων καὶ τῆς εὐμεθοδίας τοῦ συγγραφέως ἐξαρτᾶται τὸ δεῖξαι εἰσαγωγικώτερον τήν τε ἀρχὴν καὶ πρόοδον τῆς ἱερᾶς Κατηχήσεως καὶ τὴν ἀναφορὰν τῶν μὴ Χριστιανικῶν θρησκευμάτων πρὸς τὸν Χριστιανισμόν.

ε.) Ἐν τέλει ἑκάστου κεφαλαίου παρατεθείσθωσαν αἱ διαφοραὶ τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν ὅπου ὑπάρχουσι, μετὰ τῆς δεούσης συντόμου ἀνασκευῆς αὐτῶν.

ς') Πρὸς δὲ καὶ ἐπὶ πᾶσι μελέτω τῷ συγγραφεῖ τῶν πρώτων ἀρετῶν πάσης συγγραφῆς, ἤτοι σαφηνείας, συντομίας καὶ εὐμεθοδίας.

Σημ. Ἡ ἐπιτομὴ ἱερᾶς Κατηχήσεως, ἐχούσης τ' ἀνωτέρω προσόντα, χρησιμεύσει διὰ τὰ ἀλληλοδιδακτικὰ σχολεῖα.

Ἡ κεντρικὴ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπὴ, προσκαλοῦσα τοὺς δυναμένους ἐκ τῶν λογίων Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν εἰς τὸν διαγωνισμὸν τοῦτον, ὁρίζει προθεσμίαν ἑνὸς ἔτους, ἐν ᾧ ἀνάγκη πᾶσα παρουσιάσαι τὰ συγγράμματα τῇ Ἐπιτροπῇ.

Τὰ ἐγκριθησόμενα βιβλία ἐκτυπούμενα, δαπάνῃ τοῦ συγγραφέως, εἰσαχθήσονται, ὡς εἴρηται, εἰς τὰ σχολεῖα. Ἡ δὲ Κ. Ε. ἐξασφαλίσει τὸν συγγραφέα κατὰ πάσης τυποκλοπίας, τῇ ἐπιθέσει τῆς σφραγῖδος αὐτῆς ἐφ' ἑκάστου τῶν ἀντιτύπων.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 10 δεκεμβρίου, 1869.

Ὁ Ἀντιπρόεδρος † Ὁ Δημητριάδος ΔΩΡΟΘΕΟΣ.
Ὁ Γραμματεὺς Ἀρχιμ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ Ἀφθονίδης.

—o—

192. Ἐγκύκλιος Πατρ. ἐπιστολὴ περὶ ἐκλογῆς ἀντιπροσώπων καὶ 12 Ἀρχιερέων διὰ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

—

Συνεπείᾳ τῆς ἀποφάσεως, τῆς γενομένης ἐν Πατριαρχείοις κατὰ τὴν τελευταίαν γεν. συνεδρίασιν, ἐνεκρίθη ἡ ἀποστολὴ Πατριαρ-

χικῶν καὶ Συνοδικῶν ἐγκυκλίων, ἀφορωσῶν τὴν ἐκλογὴν ἀντιπροσώπων ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν διὰ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν.

Ἰδοὺ αὗται.

Ἀριθμ. Πρωτοκ. 6038.

Ἀριθμ. Διεκπ. 4707.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύρ . . . καὶ τιμιώτατοι προεστῶτες καὶ πρόκριτοι εὐλογημένοι Χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Εἰ καὶ πρώτιστος σκοπὸς τῆς πρὸ δεκαετίας συνελθούσης ἐν Βασιλευούσῃ Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐν ᾗ παρῆσαν καὶ ἀντιπρόσωποι ἀφ' ἑκάστης τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ οἰκουμενικοῦ θρόνου Μητροπόλεων, ὑπῆρχεν ἡ ἐπὶ τὸ βέλτιον διαρρύθμισις καὶ κανονικὴ παρεία τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν ἡμῶν πραγμάτων, συνῳδὰ τῇ ὑψηλῇ ἀνακτορικῇ φιλολάῳ βουλήσει, καὶ κατὰ συνέπειαν ἐν πολλαῖς συνεδριάσεσι συνδιασκεψαμένη ἡ Συνέλευσις ἐκείνη, συνέταξέ τε καὶ ἐξέδοτο τοὺς γνωστοὺς τοῖς πᾶσι Κανονισμοὺς ἐπὶ τῶν παντοίων ὑπ' αὐτῆς συζητηθέντων καὶ καθορισθέντων κεφαλαίων· ἐπειδὴ ὅμως ἀκολούθως, ὅτε δηλονότι ἤρξατο ἡ ἐφαρμογὴ τῶν εἰρημένων Κανονισμῶν, ἀπεδείχθη ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων, ὅτι ποῦ μέν εἰσι πλημμελεῖς καὶ δυσεφάρμοστοι, ποῦ δὲ διὰ τὰς περιστάσεις ὅλως ἄπρακτοι καὶ πρὸς τὸν σκοπὸν ἀσυντελεῖς, μάλιστα ἐπὶ τοῦ οἰκονομικοῦ μέρους, καὶ ἐντεῦθεν ἡ κατάστασις τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν πραγμάτων, ἀντὶ τῆς ἐλπιζομένης βελτιώσεως, ὀκλάζουσα, αὐτως εἰπεῖν, καὶ ὁσημέραι δεινουμένη, περιῆλθεν εἰς ἀνωμαλίαν καὶ ἀμηχανίαν ἀνοικονόμητον· διὰ ταῦτα ἔτι ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ παναγιωτάτου προκατόχου ἡμῶν κυρίου Σωφρονίου ἐκρίθη πρὸ πάντων ἐπάναγκες, ἵνα, κατὰ κοινὴν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν προκρίτων τοῦ ἡμετέρου Γένους ἔγκρισιν, ἀδείᾳ τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως, ὑποβληθῶσιν οἱ ἐν λόγῳ Κανονισμοὶ εἰς ἀκριβῆ ἀναθεώρησιν Ἐπιτροπῆς ἀνδρῶν συνετῶν καὶ ἐμπείρων ἔκ τε τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καταλόγου καὶ ἐκ λαϊκῶν ὁμογενῶν, ἥτις καὶ ἐφ' ἱκανὸν χρόνον ἐνασχοληθεῖσα, ἐξήνεγκεν ἀρτίως τὸ προϊὸν τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς. Τοῦ δὲ ἔργου τούτου τῆς ἐπὶ τῇ ἀναθεωρήσει τῶν Κανονισμῶν διορισθείσης ταύτης Ἐπιτροπῆς λαβοῦσα γνῶσιν γε-

νικὴ Συνέλευσις, συγχροτηθεῖσα ἐκ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει προκριτωτέρων, ὁμοφώνως ἀπεφήνατο ἵνα αἱ προβαλλόμεναι τροποποιήσεις ἐπὶ τῶν Κανονισμῶν τεθῶσιν ὑπ' ὄψιν, συζητηθῶσί τε καὶ καθορισθῶσι καὶ πάλιν ὑπὸ ἐκτάκτου Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, συγκαλουμένων ἀντιπροσώπων ἀφ' ἑκάστης τῶν ὑπὸ τὸν οἰκουμενικὸν θρόνον Μητροπόλεων, ὥστε, μετὰ γενικὴν καὶ ὁμόψηφον γνώμην καὶ ἀπόφασιν, περιβληθῆναι τὸ προσῆκον νόμιμον κῦρος καὶ παρὰ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως. Καὶ ἐπειδὴ τὴν συγκρότησιν τῆς περὶ ἧς ὁ λόγος Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, παρ' ἡμῶν ἐξαιτηθεῖσαν, ηὐδόκησεν ἀποδέξασθαι καὶ ἡ σεβ. Κυβέρνησις, καὶ ἀνέθετο ἡμῖν τὴν συγκάλεσιν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν, ἐφιεμένη τῆς τακτοποιήσεως τῶν κοινῶν ἡμῶν πραγμάτων εὐμενεῖ κηδεμονίᾳ τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ὑπηκόων εὐημερίας· διὰ ταῦτα, γνωστοποιοῦντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς καὶ Συνοδικῆς ἡμῶν Ἐπιστολῆς τῇ τε αὐτῆς Ἱερότητι καὶ ὑμῖν τοῖς τιμιωτάτοις προκρίτοις καὶ προεστῶσι τῆς ἐπαρχίας ταύτης, ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς καὶ προτρεπόμεθα ὑμᾶς, ὅπως, ἅμα τῷ κομίσασθαι τὰ γράμματα τῆς Ἐκκλησίας, συνελθόντες ἐξ ἑκάστης πόλεως καὶ κωμοπόλεως οἱ προκριτώτεροι, ἐκλέξησθε κοινῇ καὶ δικαίᾳ ψήφῳ ἓν κατάλληλον πρόσωπον, εἴτε αὐτόθεν, εἴτε ἐκ τῶν ἐνταῦθα παρεπιδημούντων ὑμετέρων πατριωτῶν, ἢ καὶ ἐν ἐλλείψει τοιούτων, πάντα ἄλλον, ὃν ἂν ἐγκρίνητε, ἄνδρα συγκεκροτημένον φρονήσει καὶ ἱκανότητι καὶ πολυπειρίᾳ καὶ χαρακτῆρος ἐμβριθείᾳ καὶ τιμιότητι, ἔτι δὲ ὑπήκοον τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, ἀπολαύοντα τῆς ἐμπιστοσύνης ὅλης τῆς ἐπαρχίας, ἧς παρουσιάσει πρόσωπον πληρεξούσιον, καὶ ἐφοδιάσαντες αὐτὸν κοινῷ ὑμετέρῳ ἐπισήμῳ γράμματι καὶ ἀναφορᾷ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀποστείλητε εἰς τὰ ὧδε ἄνευ ἀναβολῆς, παρουσιασθησόμενον, καθὰ εἴρηται, ὡς μέλος τῆς συγκροτηθησομένης ἐκτάκτου Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἀρξομένης, σὺν Θεῷ, κατὰ τὴν ά. τοῦ προσεχοῦς μαΐου· οὗ χάριν ἀνάγκη πᾶσα ἵνα ὦσιν ἐνταῦθα σύμπαντες οἱ ἀντιπρόσωποι περὶ τὰ τέλη τοῦ ἀπριλίου μηνός. Γνωστὸν δ' ἔστω ὑμῖν ὅτι ἕκαστος τῶν ἐκλεγησομένων ἀντιπροσώπων, μίαν ψῆφον ἔχων ἐν τῇ Ἐθνικῇ Συνελεύσει, οὐ δύναται πολλὰς ἅμα ἀναδέξασθαι ἀντιπροσωπείας. Ἐπὶ δὲ τούτῳ παρεκαλέσαμεν καὶ τὴν Ὑψ. Κυβέρνησιν, ὅπως εὐδοκήσασα ἐκδῷ ἐγκαίρως τὰς περὶ τούτου ἐντολὰς καὶ ὁδηγίας αὐτῆς πρὸς τοὺς Νομάρχας καὶ Διοικητὰς καὶ Ἐπάρχους, ἵνα, ἐν ἀνάγκῃ, κατ' αἴτησιν ὑμῶν, συνδράμωσιν ὑμῖν καὶ διευκολύνωσι τὰ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐπαρχιακῶν ἀντιπροσώπων. Ταῦτα πρὸς γνῶσιν καὶ ὁδηγίαν τῆς τε Ἱερότητος αὐτῆς καὶ τῶν ὑπ' αὐτὴν τελούντων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν. ᾳωξθ'. Δεκεμβρίου ιγ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Ὁ Τορνόβου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.
† Ὁ Σμύρνης ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Σωζουαγαθουπ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.
† Ὁ Γρεβενῶν ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Δημητριάδος ΑΝΘΡΩΠΟΣ.
† Ὁ Νύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.

Ἀρ. Πρωτ. 6039.

Ἀρ. Διεκπ. 4708.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύρ . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ὅτι ἐν τῇ συγκαλουμένῃ ἐκτάκτῳ Ἐθνικῇ Συνελεύσει, περὶ ἧς πληροφορεῖται ἡ αὐτῆς Ἱερότης καὶ ἀπὸ τῆς ἐπισυνημμένης ἐγκυκλίου Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν Ἐπιστολῆς, δέον ἵνα ἀντιπροσωπευθῇ καὶ ἅπασα ἡ Ἀρχιερατικὴ ὁλομέλεια, εὔδηλον καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι· πρὸς δὲ ἀποφυγὴν πλειόνων ὁδοιπορικῶν δαπανημάτων, καὶ ἐγκαταλείψεως πολλῶν ἐνταυτῷ ἐπαρχιῶν, καὶ παντοίων ἄλλων δυσκολιῶν, προκύψουσῶν ἐκτῆς προσκλήσεως πάντων τῶν ἀδελφῶν, ἐνεκρίθη ἵνα μόνον δώδεκα μέλη Ἀρχιερατικὰ παρευρεθῶσιν ἐν τῇ Συνελεύσει ταύτῃ, πᾶσαν ἀντιπροσωπεύσοντα τὴν Ἀδελφότητα. Ἐπειδὴ δὲ, κατ' ὀρθὸν καὶ δίκαιον λόγον, δέον ἵνα γένηται ἡ τούτων ἐκλογὴ παρὰ πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν τε ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν ἐνδημούντων καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ εὑρισκομένων, Συνοδικῶν τε καὶ μή, ταῦτα γνωστοποιοῦντες καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι διὰ τῆς παρούσης Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐγκυκλίου Ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα Ἐκκλησιαστικῶς καὶ προτρεπόμεθα αὐτὴν, ὅπως, σκεψαμένη ἐμβριθῶς περὶ οὗτω σπουδαίου πράγματος, οὗς ἂν ἐξ ὅλου τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καταλόγου τοῦ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτου οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐγκρίνῃ κα-

ταλλήλους δώδεκα τὸν ἀριθμὸν, φέροντας τὰ προσόντα διὰ τοιαύτην σπουδαιοτάτην ἐργασίαν, εἴτε ἐκ τῶν εἰς Βασιλεύουσαν ἀποδημούντων, εἴτε ἐκ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν ἐνδημούντων ἀδελφῶν Ἀρχιερέων, ἐγγράψῃ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν δελτίῳ, ὑπαγεγραμμένῳ παρ' αὐτῆς, καὶ τοῦτο σφραγίσασα διὰ τριῶν σφραγίδων, καὶ περικλείσασα ἐν γράμματι αὐτῆς, διαπέμψῃ πρὸς ἡμᾶς ἐν τεσσαράκοντα καὶ μιᾷ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῆς σήμερον ἐξάπαντος· ὅπως, ἐπειδὴ ἡ ἔναρξις τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως γενήσεται τῇ ά. τοῦ προσεχοῦς μαΐου, μένῃ καιρὸς ἐν τῷ μεταξὺ ἵνα προσκληθῶσιν οἱ ἔξωθεν ἐλευσόμενοι ὁσοιδήποτε ἀδελφοί. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς αὐτῆς Ἱερότητος. ᾳωξθ'. Δεκεμβρίου ιγ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.
† Ὁ Τορνόβου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.
† Ὁ Σμύρνης ΜΕΛΕΤΙΟΣ.
† Ὁ Σωζουαγαθουπ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.
† Ὁ Γρεβενῶν ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Δημητριάδος ΔΩΡΟΘΕΟΣ.
† Ὁ Νύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.

—o—

193. Πρόνοια Ἐκκλησιαστικὴ περὶ τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς.

Ἡ μεγάλη Ἐκκλησία, προνοοῦσα περὶ τῆς ἀναξιοπαθούσης μεγ. τοῦ Γ. σχολῆς, καὶ τὴν παντελῆ αὐτῆς ἐξόντωσιν καὶ διάλυσιν σπεύδουσα προλαβεῖν, ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας Π. Ἀπόδειξιν, ἀφορῶσαν τὴν περιαγωγὴν δίσκων ὑπὲρ τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις τῆς πρωτευούσης, ἥτις καὶ ἀνεγνώσθη ἐν αὐταῖς.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ μεγάλης Ἐκκλησίας, καὶ εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, οἱ ψάλλοντες ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, τιμιώτατοι Ἐπίτροποι τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν, καὶ λοιποὶ ἁπαξάπαντες εὐλογημένοι Χριστιανοί, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Μία τῶν οὐσιωδῶν μεριμνῶν τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας,

ἐνεργουμένη ἀείποτε κατ' ὀφειλὴν ἀξιόχρεων ὑπὲρ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῆς ὁμογενοῦς νεολαίας, ὑπάρχει καὶ ἡ ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς, τῆς παλυκρούνου ταύτης πηγῆς, ἐξ ἧς ἐκπαλαι καὶ μέχρι τοῦ νῦν προχέονται δαψιλῶς εἰς ἅπαν τὸ Γένος ἡμῶν τὰ καθαρὰ τῆς ὑγιοῦς παιδείας νάματα· τὴν φροντίδα ταύτην συντονωτέραν καταβάλλοντες ἐξ ὅτου οἱ προϋπάρχοντες μόνιμοι καὶ διαρκεῖς πόροι τῆς σχολῆς ταύτης ἐξέλιπον, εἰ καὶ διαφόροις τρόποις συνεισφορῶν καὶ ἄλλων μέσων προσπαθοῦμεν τέως ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως αὐτῆς, ἀλλ' αἱ πασίγνωστοι ἀνάγκαι τῶν πολλῶν καὶ μεγάλων αὐτῆς δαπανῶν, δυσοικονόμηται οὖσαι, καταδεικνύουσιν ὁσημέραι τὴν ἐπὶ τὰ χείρω φορὰν αὐτῆς, καὶ προσεγγίζουσαν τὴν διάλυσιν ἐπὶ μεγίστῃ ἠθικῇ βλάβῃ τῶν ὁμογενῶν παίδων, καὶ δυσφημίᾳ τοῦ ἡμετέρου Γένους. Ταῦτα μετὰ λύπης οὐ μικρᾶς βλέποντες ἡμεῖς τε καὶ ἡ περὶ ἡμᾶς ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον, καὶ ἡ ἔντιμος Ἐφορία τῆς σχολῆς ταύτης, καὶ σκεψάμενοι περὶ εὑρέσεως καὶ ἑτέρου τινὸς παραμυθητικοῦ καὶ ἀνακουφιστικοῦ μέσου, ἐκρίναμεν τὴν σύστασιν δίσκων ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ, καὶ ὅλου τοῦ Καταστένου, ἅμα μὲν προμηθεύοντες καὶ διὰ τοῦ μέτρου τούτου πόρον τινὰ διαρκῆ, ἅμα δὲ καὶ ἀφορμὴν παρέχοντες τοῖς φιλοκάλοις ὁμογενέσι πρὸς τὸ συντρέχειν διηνεκῶς καὶ βοηθεῖν τῇ κινδυνευούσῃ μεγάλῃ τοῦ Γένους σχολῇ. Ἐφ' ᾧ διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, κοινοποιοῦντες, πᾶσιν ὑμῖν τοῖς Ἐφήροις καὶ Ἐπιτρόποις, καὶ λοιποῖς κατοίκοις ἑκάστης ἐνορίας τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ταύτην ἔγκρισιν καὶ ἀπόφασιν περὶ τῆς τῶν δίσκων συστάσεως, οὓς ἔχουσι περιφέρειν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κατὰ πᾶσαν κυριακὴν καὶ ἑορτὴν οἱ παρὰ τῆς Ἐφορίας τῆς σχολῆς ἐγκριθησόμενοι Ἐπίτροποι, διορισθέντος τοιούτου ἐν τῇ ἱερᾷ ἐκκλησίᾳ τ . . . κατὰ . . . τοῦ τιμιωτάτου κ . . . προτρεπόμεθα καὶ παραινοῦμεν πατρικῶς, ὅπως συντρέχητε καὶ βοηθῆτε μετὰ φιλοκάλου προαιρέσεως, καὶ παρέχητε γενναίαν τὴν συνδρομὴν ὑμῶν ἐν τῷ περιφερομένῳ ἐπ' ὀνόματι τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς δίσκῳ, φιλοτιμούμενοι καὶ προνοοῦντες κοινῶς ὑπὲρ τῆς συντηρήσεως τοῦ κοινοῦ τούτου ἐκπαιδευτηρίου τοῦ ἡμετέρου Γένους, καὶ τῆς διασώσεως αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ἐπαπειλουμένης, ὃ μὴ γένοιτο, ἐξοντώσεως. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Ἐν μηνὶ Δεκεμβρίῳ, ᾳωξθ'.

Ἐπίσης ἐθεωρήθη ἐπάναγκες ὅπως ληφθῇ καὶ τὸ ἐξῆς ὑπὲρ τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς μέτρον, ὅπερ δηλοῦται ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῆς παρὰ πόδας Πατρ. Ἐγκυκλίου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ὑπάρχει τοῖς πᾶσιν ἐγνωσμένον, ὅτι ἡ Μ. τοῦ Γένους σχολή, ἡ ἀρχαία αὕτη τῆς ἀνωτάτης τοῦ ἡμετέρου Γένους παιδείας καὶ μαθήσεως ἑστία, πρὸ ἑπταετίας, κρίμασιν οἷς οἶδεν ὁ Κύριος, στερηθεῖσα τῶν μονίμων πόρων καὶ τῶν μέσων τῆς ἰδίας αὐθυπαρξίας καὶ συντηρήσεως, περιέστη αἰφνιδίως εἰς τὸν ἔσχατον κίνδυνον τῆς παντελοῦς διαλύσεως καὶ καταστροφῆς, ἡ Ἐκκλησία, ἐπί τε τῶν προκατόχων ἡμῶν καὶ ἐπὶ τῆς δευτέρας ἡμῶν ταύτης Πατριαρχείας, κατέβαλε πάσας τὰς δυνατὰς προσπαθείας καὶ πάντα λίθον ἐκίνησε πρὸς διάσωσιν αὐτῆς ἀπὸ τοῦ ἐπαπειλουμένου κινδύνου καὶ ναυαγίου, καὶ διὰ διαφόρων ἐράνων καὶ προσφορῶν καὶ προχείρων δανείων τῶν φιλομούσων καὶ φιλογενῶν ὁμογενῶν κατώρθωσε τὴν μέχρι τοῦδε συντήρησιν τῆς γεραρᾶς καὶ κοινωφελεστάτης τῷ ἡμετέρῳ Γένει ταύτης σχολῆς, καθ' ἣν εὑρίσκετο ἀνέκαθεν ἐσωτερικὴν τῶν μαθημάτων διάταξιν. Ἀλλ' ἐπειδή, προϊόντος τοῦ χρόνου, ἐπηύξησαν βαθμηδὸν καὶ ἐπολλαπλασιάσθησαν αἱ μεγάλαι αὐτῆς ἀνάγκαι, τὰ δὲ πρόχειρα ἀνακουφιστικὰ καὶ βοηθητικὰ μέσα ἐξηντλήθησαν, καθόσον ἐκ τῶν ὁμογενῶν οἱ μὲν οὐκ εὐκαταφρονήτους ἐποιήσαντο κατὰ καιροὺς συνεισφοράς, οἱ δὲ καὶ ἐδάνεισαν, ἀλλὰ καὶ τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον περιελθὸν καὶ αὐτὸ εἰς οὐχ ἧττον δυσχερεστέραν κατάστασιν, οὐδόλως δύναται, τοὐλάχιστον ἐπὶ τοῦ παρόντος, συντελέσαι καὶ εἰς ἄλλων κοινωφελῶν καταστημάτων ἀνακούφισιν· διὰ ταῦτα, εἰς οἰκτροτάτην περιελθοῦσα θέσιν ἡ Μ. καὶ περικλεὴς αὕτη τοῦ Γένους σχολή, ἤρξατο καὶ αὖθις προφανέστερον κλονιζομένη καὶ καταρρέουσα καὶ τὴν παντελῆ μονονουχὶ διάλυσιν ἐπαπειλοῦσα. Τὴν ἀμήχανον ταύτην κατάστασιν μετὰ λύπης καιρίας βλέποντες, ἐπανειλημμένως καὶ ἐμβριθῶς συνεσκεψάμεθα μετὰ τῆς ἐντίμου Ἐφορίας τοῦ ἱεροῦ τούτου καταστήματος, διαπορούσης πῶς ἂν διοικονομήσειε τὰς πανταχόθεν ὁσημέραι προκυπτούσας ἀνάγκας καὶ δεινὰς ἀπαιτήσεις αὐτῆς, καὶ τὴν ἐπικειμένην τῆς διαλύσεως φοράν. Ἐνεκρίναμεν δὲ ἀναγκαῖον, καὶ λίαν κατεπείγον, ἵνα καταφύγωμεν καὶ πάλιν εἰς τὴν προαιρετικὴν συνδρομὴν τῶν ἁπανταχοῦ φιλοκάλων ὁμογενῶν, καὶ ἰδίως τῶν ἀμέσως ἐν τῇ σχολῇ ταύτῃ μαθητευσάντων· ὅσοι, ἔντιμον ἤδη διὰ τῶν γραμμάτων κατέχον-

τες ἐν τῇ κοινωνίᾳ θέσιν, δύνανται καὶ ὀφείλουσιν εὐγνωμονοῦντες τὰ τροφεῖα ἀποδοῦναι τῇ πασχούσῃ αὐτῶν πνευματικῇ μητρί. Διὸ καὶ διὰ τῆς παρούσης ἐγκυκλίου Ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἐπιστολῆς, προσκαλοῦντες πάντας τοὺς ἁπανταχοῦ διατελοῦντας φιλομούσους ὁμογενεῖς, υἱοὺς ἐν Χριστῷ ἀγαπητοὺς καὶ περισπουδάστους τῆς ἡμῶν Μετριάτητος, προτρεπόμεθα ὑμᾶς μετ' εὐχῶν ἐγκαρδίων, ὅπως, ἐνδεικνύμενοι τὸν φιλογενῆ ὑμῶν ζῆλον, ἀπεύσητε χεῖρα ὀρέξαι τῇ Μ. τοῦ Γένους σχολῇ ἀρωγὸν καὶ σωτήριον, καὶ διαβιβάσητε εἰς τὴν ἔντιμον αὐτῆς Ἐφορίαν προθύμως καὶ φιλοτίμως οἵαν ἂν ἐγκρίνητε προσφορὰν καὶ συνδρομὴν ἔκ τε τῶν ἐνόντων καὶ ἐξ ἄλλων συνδρομῶν, τῶν διὰ τῆς προτροπῆς ὑμῶν κατορθωθησομένων, ἀνθ' ὧν ἀπολαύσετε οὐ μόνον τῶν δικαίων ἐπαίνων καὶ εὐφημιῶν παρὰ παντὸς τοῦ ἡμετέρου ὀρθοδόξου Γένους, ἀλλὰ καὶ πλουσίας τῆς ἀντιμισθίας παρὰ τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη μεθ' ὑμῶν. ᾠξθ'. Δεκεμβρίου κϐ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Τορνόβου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ. † Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Σμύρνης ΜΕΛΕΤΙΟΣ. † Ὁ Δημητριάδος ΔΩΡΟΘΕΟΣ.
† Ὁ Σωζουγαθουπ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ. † Ὁ Νύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.
† Ὁ Γρεβενῶν ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ, ἐν Χριστῷ εὐχέται.

194. Ἀρχιερατικαὶ παρασημοφορίαι
κατὰ τὸ ἔτος 1869.

Τῷ Μητροπολίτῃ Κρήτης κ. Μελετίῳ ἀπενεμήθη διὰ τοῦ οἰκ. Πατριάρχου τὸ παράσημον Μεδζιτιὲ, β'. βαθμοῦ, ὡς καὶ τῷ Μητρ. Ἀδριανουπόλεως κ. Κυρίλλῳ.

Ἐπίσης, προτάσει τοῦ Πατριάρχου, ἀπενεμήθησαν παράσημα Μεδζιτιὲ,

Γ'. βαθμοῦ,

Τοῖς Μητροπολίταις Σκοπείων κ. Παϊσίῳ καὶ Μογλενῶν κ. Προκοπίῳ.

Τῷ Ἐπισκόπῳ Τρίκκης κ. Κωνσταντίῳ καὶ τῷ Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ κ. Εὐστ. Κλεοβούλῳ.

Ἐπίσης, Πατριαρχικῇ συστάσει, Σεπτεμβρίου ἀρχομένου, ἀπενεμήθησαν παράσημα Μεδζιτιὲ,

Γ'. βαθμοῦ,

Τῷ Μητροπολίτῃ Ἰωαννίνων κ. Σωφρονίῳ.

Δ'. βαθμοῦ,

Τριοὶν Ἐπισκόποις τοῦ Μ. Θεσσαλονίκης, τῷ (τοῦ Μ. Δράμας) Ἐλευθερουπόλεως κ. Νεοφύτῳ, καὶ (τῷ τοῦ Ῥοδου) Λέρνης κ. Ἰγνατίῳ.

Πρωτάσει δὲ τοῦ μακ. Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, ἀπενεμήθησαν παράσημα Μεδζιτιὲ,

Γ'. βαθμοῦ,

Τῷ Μητροπολίτῃ Γάζης, ἐπιτρόπῳ Πατριαρχικῷ, καὶ τῷ ἀρχιμανδρίτῃ Ἀνθίμῳ, μεγάλῳ δραγομάνῳ τοῦ παναγίου Τάφου.

Δ'. βαθμοῦ,

Τῷ ἐν Ἰόππῃ Ἀρχιμ. κ. Ἀνθίμῳ.

—o—

195. Διορισμοὶ Ἀρχιερέων
κατὰ τὸ ἔτος 1869.

Τῇ ἡ. μαρτίου ἐνεκρίθη ὅπως ὁ Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μητρ. Ἡρακλείας Κύριλλος προαχθῇ εἰς τὸν Ἀρχιερατικὸν βαθμὸν, ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον Συνάδων, ὅπως ἀντιπροσωπεύῃ ἐν Ῥαιδεστῷ τὸν Ἡρακλείας. Ἡ δὲ χειροτονία αὐτοῦ ἐγένετο ἀκολούθως ἐν Ῥαιδεστῷ ὑπὸ τοῦ Μητρ. Γάνου καὶ Χώρας, καὶ τῶν Ἐπισκόπων Μυριοφύτου καὶ Μετρῶν.

Τῇ ιγ'. μαρτίου, ὑπὸ τὸν τίτλον Ἐλευουπόλεως, ἐψηφίσθη ἐπίσκοπος τοῦ Μητρ. Νικομηδείας ὁ ἱεροδιδ. κ. Κωνστάντιος, τοῦ τέως ἐπισκόπου Εὐχαΐτων ἕνεκα γήρως παραιτηθέντος.

Τῇ ζ'. μαΐου ὁ ἐκ τῶν τροφίμων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς κ. Μελέτιος ἐχειροτονήθη ἐπίσκοπος Σελευκείας (ἐπὶ ψιλῷ ὀνόματι), ὅπως χρησιμεύσῃ ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ γηραιοῦ καὶ πάσχοντος Μητροπολίτου Μελενίκου κ. Διονυσίου.

Τῇ ιδ'. μαΐου διωρίσθη Μητροπολίτης Σισανίου ὁ Ἐπίσκοπος Σταγῶν κ. Θεόφιλος.

Τῇ κς'. μαΐου ὁ μὲν Μητρ. Βερρόιας κ. Σωφρόνιος προήχθη εἰς τὴν Μητρόπολιν Ἰωαννίνων, ὁ δὲ Ἰωαννίνων κ. Παρθένιος μετετέθη εἰς τὴν τῆς Πελαγωνείας, ὁ δὲ Πελαγωνείας κ. Βενέδικτος διωρίσθη πρόεδρος Βερρόιας.

Ὁ ἐπίσκοπος Ἱεροσιτείας κ. Ἱλαρίων διωρίσθη ἐπίσκοπος Ῥεθύμνης (ἐν Κρήτῃ).

Τῇ ιδ'. ἰουνίου, παραιτηθέντος τοῦ Μητρ. Βελισσοῦ κ. Ἀνθίμου, διωρίσθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ Μ. Δεβρῶν κ. Γεννάδιος.

Ἐγκριθείσης τῆς παύσεως τοῦ Ἐπισκόπου Παραμυθίας κ. Διονυσίου, ἐξελέγη ἀντ' αὐτοῦ ὁ ἐν Ἰωαννίνοις ἱεροδιδάσκαλος καὶ ἱεροκήρυξ κ. Ἄνθιμος, γενομένων τῶν μὲν ψήφων τῇ ιδ'. ἰουνίου, τῆς δὲ χειροτονίας τῇ ιγ'. ἰουλίου ἐν Ἰωαννίνοις.

Τῇ κά. ἰουνίου ἐψηφίσθη ὁ τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Λαοδικείας κ. Μελέτιος Ἐπίσκοπος Σταγῶν.

Τῇ ζ'. ἰουλίου διωρίσθη Μητροπολίτης νῆς ἐν Κύπρῳ χηρευούσης ἐπαρχίας Πάφου ὁ τέως Ἔξαρχος αὐτῆς κ. Νεόφυτος.

Τῇ κέ. Τόρίου, ἀντὶ τοῦ ἀποβιώσαντος Σμύρνης Χρυσάνθου, διωρίσθη ὁ ἐκ τῶν Συνοδικῶν Μητρ. Φιλαδελφείας κ. Μελέτιος, Φιλαδελφείας δὲ ἀκολούθως ὁ Ἐπίσκοπος Παραμυθίας κ. Διονύσιος.

—o—

196. Ἀποβιώσεις Ἀρχιερέων
κατὰ τὸ ἔτος 1869.

Ἀπεβίωσεν ὁ Μητροπολίτης Σισανίου Ἀλέξανδρος ὁ Λάσκαρις ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ τῇ Μ. πέμπτῃ (19 ἀπριλίου).

Ἀπεβίωσεν ἐν Κ]πόλει ὁ τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Παιονίας, Ἀρχιερατικῶς προϊστάμενος τῆς κατὰ τὸ Κοντοσκάλιον ἱερᾶς ἐκκλησίας τῆς Ἐλπίδος, τῇ ιή. ἀπριλίου.

Ἀπεβίωσε τῷ μεγ. Σαββάτῳ (19 ἀπριλίου) ὁ ἐν Κρήτῃ Ἐπίσκοπος Κυδωνίας Μισαήλ.

Τῇ ά. ἰουνίου ἀπεβίωσε, πλήρης ἡμερῶν, ἐν Σμύρνῃ ὁ πρώην Φαναρίου καὶ Φερακλῶν Ἄνθιμος.

Τῇ δ'. σεπτεμβρίου ἀπεβίωσεν ἐν Σμύρνῃ ὁ Μητροπολίτης Σμύρνης Χρύσανθος.

Τῇ γ'. Θαρίου ἀπεβίωσεν ὁ ἐν Σέρραις ἀπὸ πολλοῦ διαμένων Ἐπίσκοπος Δαφνουσίας Χαρίτων.

Δεκεμβρίου μεσοῦντος, ἀπεβίωσεν ἐν Καλύμνῳ ὁ Ἐπίσκοπος Λέρνας Ἰγνάτιος.

1870.

197. Ἀποβίωσις τοῦ Πατριάρχου τῶν ἐν Αὐστρίᾳ Ὀρθοδόξων.

Τῇ 7]19 ἰανουαρίου ἐτελεύτησεν ὁ τιτλοφορούμενος Πατριάρχης τῶν ἐν Αὐστρίᾳ Ὀρθοδόξων Ἀρχιεπίσκοπος Καρλοβίτσης κ. Μασιρίεβιτς, προσβληθεὶς ὑπὸ ἀποπληξίας.

—ο—

198. Συνέντευξις τοῦ κ. Στούρζα μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου.

Τῇ ἡ ἰανουαρίου ὁ ἐν Κωνστ]πόλει πράκτωρ τῆς Ῥουμανίας κ. Στούρζας, μεταβὰς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐνεχείρισε τῇ Α. Π. τῷ οἰκουμ. Πατριάρχῃ ἐπιστολὴν τοῦ Ἡγεμόνος Καρόλου, δι' ἧς συνίστησι τῇ Α. Π. τὸ ὅσον οὔπω ὑποβληθησόμενον ταῖς Δακικαῖς Βουλαῖς νομοσχέδιον, τὸ ἀφορῶν τὰ κατὰ τὴν Ῥουμουνικὴν Ἐκκλησίαν. Μετὰ τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἐπιστολῆς, ἐπηκολούθησε μακρὰ συνδιάλεξις περὶ τοῦ αὐτοῦ ζητήματος μεταξὺ τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Ῥουμανίας.

Τῇ δὲ ιζ'. ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς Ῥουμανίας ἔσχεν αὖθις συνέντευξιν μετὰ τοῦ οἰκ. Πατριάρχου Συνοδικῶς, ἀφορῶσαν αὐτὸ τὸ κατὰ τὴν Ῥουμουνικὴν Ἐκκλησίαν νομοσχέδιον, τὸ ἀπό τινων ἤδη ἡμερῶν ἐπιδοθὲν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ.

Τῇ δὲ κδ'. αὖθις ὁ ἐπιτετραμμένος ἔσχε συνέντευξιν μετὰ τοῦ

οἰκ. Πατριάρχου Συνοδικῶς, ὅτε καὶ ἐπεδόθη αὐτῷ ἡ ἀπάντησις τῆς μεγ. Ἐκκλησίας πρὸς τὴν ἐπιστολὴν τῆς Α. Ὑψ. τοῦ Ἡγεμόνος Καρόλου, περιέχουσα καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ Ῥουμουνικοῦ νομοσχεδίου γενομένας παρατηρήσεις, περιστρεφομένας πρὸ πάντων εἰς τὴν ὑπὸ τοῦ οἰκ. Πατριαρχείου ἔγκρισιν τῶν κανονικῶς ὑπὸ τοῦ Κλήρου καὶ τῆς Βουλῆς καὶ τῆς Γερουσίας (τοῦ πάλαι Διβανίου) ἐκλεγομένων Μητροπολιτῶν Οὐγγροβλαχίας καὶ Μολδοβλαχίας, τὸ μνημονεύειν αὐτοὺς τοῦ ὀνόματος τοῦ Πατριάρχου καὶ τὸ λαμβάνειν τὸ ἅγ. Μῦρον παρὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν κανονικῶς τεθεσπισμένα.

Ἡ ἐν λόγῳ ἀπάντησις ἐστάλη ὑπὸ τοῦ ἐπιτετραμμένου πρὸς τὸν Ἡγεμόνα.

—ο—

199. Ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ οἰκ. Πατριάρχου.

Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς Α. Π. τοῦ οἰκ. Πατριάρχου κ. Γρηγορίου ἐτελέσθη καὶ τὸ ἔτος τοῦτο μεθ' ὅλης τῆς ἀπαιτουμένης ἐπισημότητος. Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τῆς πανηγυρικῶς τελεσθείσης Ἀκολουθίας, ἀνέβη ἡ Α. Π. εἰς τὸ μέγα Συνοδικὸν, ἐν ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις, ὅπου ψαλέντος καὶ τοῦ πολυχρονισμοῦ Αὐτῆς, παρόντων καὶ τῶν ΣΣ. Συνοδικῶν, λιγυρὸν καὶ τερψίθυμον ὑπὸ τῶν δύο χορῶν ἐπισυνήφθη ᾆσμα, τονισθὲν ὑπὸ τῶν μουσικοδιδασκάλων τοῦ τε Πρωτοψάλτου καὶ τοῦ Λαμπαδαρίου τῆς μεγ. Ἐκκλησίας.

Ἀκολούθως ἤρξαντο αἱ ἐπισκέψεις Κλήρου τε καὶ λαοῦ, καὶ ἐν σώματι καὶ ἰδίᾳ. Εὑρεστήθη δὲ καὶ ἡ Α. Ὑψ. ὁ Μ. Βεζύρης ὅπως πέμψῃ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ τὸν τμηματάρχην τοῦ κλάδου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ὑποθέσεων ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν Ἐξωτερικῶν ἐνδοξ. Ζιβὲρ βέην, ἵνα ἀπονείμῃ τὰς ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς Α. Π. ἑορτῇ προσρήσεις τῆς Α. Ὑψ.

Ὁ δὲ σύλλογος τῶν καθηγητῶν τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, παρουσιασθεὶς ἐν σώματι, προσήνεγκε τὰς βαθείας αὐτοῦ προσρήσεις, ἀπαγγείλαντος τοῦ πανοσ. Ἀρχιμανδρίτου καὶ Σχολάρχου κ. Φ. Βρυεννίου κατάλληλον προσφώνησιν, πρὸς ἣν ἀντεφώνησεν ἡ Α. Θ. Π. τὰ εἰκότα.

Αἱ ἐν λόγῳ προσφωνήσεις εἶχον ὧδε.

Παναγιώτατε Δέσποτα!

Μετ' ἐνδομύχου ἀγαλλιάσεως ἐμφανίζεται σήμερον ἐνώπιον τῆς ὑμετέρας σοφωτάτης Παναγιότητος καὶ ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν ἡμῶν καθ' ἡμᾶς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, ἵνα καὶ αὖθις εὐλαβῶς ἐνδείξηται τὸ βαθύτατον σέβας πρὸς τὴν ἀληθῆ Χριστιανικὴν ἀρετὴν, τὴν ὁμολογουμένως περικοσμοῦσαν τὴν Σὴν ἱερὰν κορυφὴν, τὴν ἀρετὴν, μεθ' ἧς καὶ δι' ἧς ἐν ὑπομονῇ πολλῇ τὸ προκείμενον διανύεταί Σοι μέγα καὶ πολυμέριμνον τῆς Πατριαρχείας στάδιον.

Ὀρθόδοξε πρωθιεράρχα τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου πρεσβυγεναῦς καὶ ἀρχετύπου Ἀνατολῆς! Ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε· ἡ στάσις σου ἀπὸ Θεοῦ ἐστι· χαλεποὶ οἱ καιροὶ, πανηραὶ αἱ ἡμέραι· ἀλλ' ὅπου ἀρετὴ καὶ Ὀρθοδοξία, ἐκεῖ καὶ ὁ Θεὸς, καὶ ὁ Θεὸς ἡμῶν μέγας.

Τὰ ἐφ' ἡμῖν, Παναγ. Δέσποτα, συγχαίροντες σήμερον μετὰ τοῦ πνευματικοῦ ἡμῶν πατρὸς καὶ Πατριάρχου καὶ ἀνωτάτου τῆς ἡμετέρας σχολῆς προστάτου, ἐξαιτούμεθα τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ὑμ. Παναγ. ἐφ' ἡμᾶς τε καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἐμπιστευθεῖσαν ἡμῖν εὐέλπιδα νεολαίαν. Ὁ δὲ παντοκράτωρ Θεὸς, ὁ τὰς τύχας τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων κατὰ τὰς ἑαυτοῦ βουλὰς πανσόφως διέπων καὶ κυβερνῶν, διαφυλάττοι τὴν Ὑμ. Π. ἐπὶ τὸν Ἀποστολικὸν καὶ Πατριαρχικὸν Αὐτῆς θρόνον ἀνωτέραν πάσης ἐπηρείας, πρὸς δόξαν τῆς ἁγίας αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

Ἡ δὲ Α. Θ. Π ἐν τῇ ἀντιπροσφωνήσει εὐμενῶς ἀποδεξαμένη τὰς συγχαρητηρίους ταύτας προσρήσεις, ηὔξατο ἐν γένει ὑπὲρ τῆς εἰρήνης τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν, ἐπεκαλέσατο τὴν ἐξ ὕψους ἀρωγὴν πρὸς ἐνίσχυσιν ἑαυτοῦ τε καὶ πάντων τῶν ἐνθέρμως ἀγωνιζομένων ὑπὲρ τῆς εὐκλείας τῆς ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· ἰδίᾳ δὲ τὰς πατρικὰς Αὐτῆς εὐλογίας ἐπεδαψιλεύσατο ἐπὶ τοὺς ἐν τῇ Πατριαρχικῇ καὶ Ἐθνικῇ ταύτῃ σχολῇ διδάσκοντάς τε καὶ διδασκομένους κτλ.

—o—

200. Ἡ ἑορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν.

Τὴν λ'. Ἰανουαρίου ἐτελέσθη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ ἡ ἐπέτειος ὑπὲρ τῆς μεγ. τοῦ Γ. σχολῆς Πατριαρχικὴ λειτουργία

μετὰ τῆς νενομισμένης Ἐκκλησιαστ. παρατάξεως, συλλειτουργούντων καὶ τῶν ΣΣ. Συνοδικῶν Κυζίκου, Τορνόβου, Δράμας, Δημητριάδος, Νύσσης (τοῦ καὶ προέδρου τῆς Ἐφορίας) καὶ Γρεβενῶν. Ἐν τῇ ἱερᾷ ταύτῃ λειτουργίᾳ παρῆν καὶ ὁ Μ. Λογοθέτης, οἱ Ἔφοροι, ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν καὶ οἱ φοιτηταί. Μετὰ δὲ τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον ἀπηγγέλθη ὑπὸ τοῦ Σχολάρχου Ἀρχιμανδρίτου κ. Φ. Βρυεννίου κατάλληλος τῇ ἡμέρᾳ λόγος, ἰδίᾳ μετ' ἐμβριθείας πραγματευθέντος «περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν καὶ κατὰ κόσμον φρονήσεως».

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ὁ Πατριάρχης ἐνδεδυμένος τὰ ἱερὰ ἄμφια, ἀνέβη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὅπου καὶ ἐν τῷ μεγ. Συνοδικῷ ἐμνημονεύθησαν οἱ ἱδρυταί, συνδρομηταί, διδάσκαλοι καὶ μαθηταὶ τῆς μεγάλης ταύτης καὶ Πατριαρχικῆς σχολῆς. Καὶ ὁ μὲν πρόεδρος τῆς Ἐφορίας ηὐχαρίστησε διὰ βραχείας προσλαλιᾶς τὴν Α. Θ. Π. ἐκ μέρους τῶν συνεφόρων, διδασκάλων καὶ μαθητῶν, δι' οὓς ἑκάστοτε καταβάλλει ἀγῶνας καὶ προσπαθείας ὑπὲρ τοῦ τεμένους τούτου τῶν Μουσῶν· εἷς δὲ τῶν μαθητῶν ἐκ μέρους ὅλων ἀνέγνω προσλαλιὰν εὐχαριστήριον.

—o—

201. Ὁ Μητροπολίτης Ἀμίδης.

Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ ὑπὸ τὸν Πατριαρχικὸν τῆς Ἀντιοχείας θρόνον διατελοῦντος Μητρ. Ἀμίδης κ. Μακαρίου ἐνεκρίθη ὁ διορισμὸς ἐν τῇ κενωθείσῃ ταύτῃ ἐπαρχίᾳ καταλλήλου ἀτόμου, εἰδότος καὶ τὰς γλώσσας τοῦ τόπου: Ἀρμενικὴν καὶ Τουρκικὴν, ὡς τοιοῦτος δὲ ἐθεωρήθη λίαν κατάλληλος ὁ ἀπὸ πολλῶν ἤδη ἐτῶν διευθύνων τὸ Πατριαρχικὸν γραφεῖον τῶν διαβατηρίων κ. Ἰωάννης Δ. Παππαδόπουλος, ὃς καὶ ἐπὶ τούτῳ προσκληθεὶς εἰς Βηρυτὸν, ἐχειροτονήθη, κατὰ τὰ Ἐκκλησιαστικῶς νενομισμένα, Διάκονος καὶ ἀκολούθως Ἱερεύς. Τῇ δ' ἑορτῇ τοῦ ἁγ. Χαραλάμπους (φεβρ. 10) προήχθη εἰς τὸν Ἀρχιερατικὸν βαθμὸν, γενομένης τῆς κανονικῆς αὐτοῦ χειροτονίας ὑπὸ τῆς Α. Μ. τοῦ Πατριάρχου Ἀντιοχείας, μετονομασθεὶς Ἰάκωβος.

—o—

202. Ὁ δίσκος τῶν ἐθν. νοσοκομείων.

Κατὰ τὸν μῆνα φεβρουάριον ἐξεδόθη Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις πρὸς ἀνάγνωσιν ἐν ταῖς ἱεραῖς τῆς πρωτευούσης ἐκκλησίαις, ἀφορῶσα τὴν ὑπὲρ τοῦ Ἐθνικοῦ νοσοκομείου καὶ ὀρφανοτροφείου ἀκώλυτον περιαγωγὴν τοῦ ἀπὸ πολλοῦ ἤδη καθωρισμένου δίσκου, εἰς ὃν, φαίνεται, ἐπίτροποί τινες τῶν ἐκκλησιῶν, δύστροποι καὶ ἀδαεῖς, πολυειδῆ παρεμβάλλουσι κωλύματα.

Ἰδοὺ ἡ ἐν λόγῳ Πατρ. Ἀπόδειξις.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἐντιμότατοι Κληρικοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας, εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, καὶ ὁσιώτατοι Ἱερομόναχοι, τιμιώτατοι Ἐπίτροποι τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς Καταστένου, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Παρὰ τῆς ἐντίμου Ἐφορίας τῶν Ἐθνικῶν νοσοκομείων καὶ τοῦ ὀρφανοτροφείου ὑπεβλήθη ἡμῖν ἀρτίως ἔγγραφος διαμήνυσις, ὅτι ἐκ τοῦ παραλληλισμοῦ τῶν βιβλίων παρατηρεῖται ἐπαισθητὴ ἐλάττωσις εἰς τὰς εἰσπράξεις τῶν ἐν ταῖς ἱεραῖς ἐκκλησίαις περιαγομένων πρὸς ὄφελος τοῦ ῥηθέντος φιλανθρωπικοῦ καταστήματος δίσκων, ἡ τοιαύτη δὲ ἐλάττωσις, προκύπτουσα ἐκ τῶν προσκομμάτων, ἅπερ ἐπιφέρουσιν αἱ Ἐπιτροπαὶ τῶν ἐκκλησιῶν πρὸς τοὺς ἐπὶ τούτῳ διωρισμένους ἀντιπροσώπους, ἄλλαι μὲν κατακρατοῦσαι αὐθαιρέτως τὰ συνάγματα πρὸς ὄφελος τῶν παγκαρίων, ἄλλαι δὲ οὐκ ἐπιτρέπουσαι ἵνα περιφέρηται δεύτερος, καθὰ ἐξ ἀρχῆς ὡρίσθη, καὶ ἄλλαι πάλιν ἐμποδίζουσαι ὁλοσχερῶς τὴν περιαγωγὴν αὐτοῦ, μεγίστην προξενεῖ βλάβην εἰς τὰ συμφέροντα τοῦ ἱεροῦ τούτου τῆς φιλανθρωπίας καταστήματος, καὶ ἐπαπειλεῖ βαθμηδὸν τὴν ἐξουδένωσιν καὶ παντελῆ κατάργησιν τοῦ εἰσοδήματος τούτου, ὅπερ συγκροτεῖται ἀπὸ τοῦ προαιρετικοῦ ὀβόλου τῶν ἐκκλησιαζομένων εὐσεβῶν Χριστιανῶν, χάριν τῶν πολλαχῶς πασχόντων ἀδελφῶν αὐτῶν. Ἐπειδὴ τοίνυν ἡ διαληφθεῖσα ἔντιμος Ἐφορία, ταῦτα μετὰ λύπης διακοινώσασα πρὸς ἡμᾶς, ἐπεκαλέσθη τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἀντίληψιν καὶ προστασίαν πρὸς στερέωσιν καὶ αὔξησιν τοῦ τοιούτου προαιρετικοῦ τῶν εὐσεβῶν ὁμογενῶν ἡμῶν ἀγαθοεργήματος, ὅπερ χρησιμεύει πρὸς μικρὰν ἀνακούφισιν τῶν βαρειῶν καὶ δυσοικονομήτων δαπανῶν τοῦ Ἐθνικοῦ τούτου καθιδρύματος· διὰ τοῦτο γράφοντες διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν Ἀποδείξεως, ὑμῖν μὲν πᾶσι τοῖς εὐλογημένοις Χριστιανοῖς καὶ πνευματικοῖς ἡμῶν τέκνοις προτρεπόμεθα πατρικῶς καὶ καθ' ὑπαγόρευσιν ἀξιοχρέου προνοίας συνιστῶμεν, ἵνα μετὰ προθυμίας καὶ προαιρέσεως εἰλικρινοῦς χορηγῆτε τὸν ὀβολὸν ὑμῶν εἰς τὸν ἐν ἑκάστῃ ἐκκλησίᾳ περιφερόμενον δίσκον, γινώσκοντες ὅτι τὸ ἱερὸν τοῦτο τοῦ ἐλέους καὶ τῆς φιλανθρωπίας τέμενος, εἰς ὃ καταφεύγοντες τυγχάνουσι τῆς ἀνηκούσης νοσηλείας καὶ περιθάλψεως πάντες οἱ νοσοῦντες ξένοι καὶ ἀνέστιοι ὁμογενεῖς ἀδελφοὶ ἡμῶν, οἱ ἐν τῇ Βασιλευούσῃ καὶ πολυανθρώπῳ ταύτῃ τῶν πόλεων συντρέχοντες ἐκ πάσης πόλεως καὶ χώρας, οὐ μὴν δ' ἀλλὰ καὶ φρενοβλαβεῖς καὶ γέροντες καὶ ὀρφανὰ ἀπολαμβάνουσιν ἐν ἀφθονίᾳ πάντα τὰ πρὸς συντήρησιν καὶ περίθαλψιν χρειώδη· αὐτὸ τοῦτο, φαμέν, τὸ ὁρμητήριον τῶν ἀπόρων καὶ ἀστέγων ξένων, ὑποκείμενον εἰς βαρυτάτας καὶ ἀνυπολογίστους δαπάνας, εἰς μόνον τὸν ὀβολὸν τῆς ἐλεημοσύνης καὶ προαιρετικῆς τῶν εὐσεβῶν συνδρομῆς σαλεύει τὰς ἐλπίδας τῆς οἰκονομίας καὶ συντηρήσεως αὐτοῦ, ὑπισχνούμενον συνάμα πλουσίας τὰς ἀμοιβὰς παρὰ τοῦ φιλανθρώπου καὶ πανοικτίρμονος Θεοῦ, τοῦ μακαρίζοντος τοὺς συντρέχοντας εἰς αὐτό. « Μακάριοι γάρ, φησίν, οἱ ἐλεήμονες, ὅτι αὐτοὶ ἐλεηθήσονται », καὶ « ὁ βαλὼν ἐν τῇ παλάμῃ τοῦ πτωχοῦ, εὑρήσει ἐν τῇ παλάμῃ τοῦ κριτοῦ ». Ὑμῖν δὲ τοῖς τιμιωτάτοις Ἐπιτρόποις τῶν ἱερῶν ἐκκλησιῶν συνιστῶμεν καὶ παραγγέλλομεν κατ' ἐπανάληψιν, ἵνα μὴ ἐπιφέρητε τοῦ λοιποῦ προσκόμματα εἰς τὴν περιφορὰν τοῦ δίσκου τῶν νοσοκομείων, μηδὲ ἀνέχησθε ἵνα ὁ πρὸς ὄφελος αὐτῶν διδόμενος ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ὀβολὸς ἀποταμιεύηται συγχωνευόμενος εἰς τὸ ταμεῖον τῶν ἐκκλησιῶν, ἀλλ' ἐπιτρέπητε ἵνα περιφέρηται δεύτερος, ὡς ὡρίσθη ἀπ' ἀρχῆς, γινώσκοντες ὅτι οἱ ἐπιστατοῦντες εἰς τὸ θεάρεστον τοῦτο ἔργον ἀντιπρόσωποι τῆς Ἐφορίας διετάχθησαν, ἵνα τὰ προκύψοντα εἰς τὸ ἑξῆς ἐξ ὑμῶν ἐμπόδια ἐγκαίρως γνωστοποιῶσι πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὅπως ἐπιφέρωνται παρ' αὐτῆς πρὸς τοὺς τοιούτους Ἐπιτρόπους αἱ ἀνήκουσαι νουθεσίαι καὶ ἐπιπλήξεις. Ταῦτα ὑπὸ τοῦ καθήκοντος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς προνοίας ἡμῶν συμβουλεύοντες καὶ παραγγέλλοντες, πεποιθαμεν εἰς τὸν Χριστιανικὸν ζῆλον ὑμῶν περὶ τῆς προθύμου συνδρομῆς πρὸς τὸ ῥηθὲν ἱερὸν κατάστημα. Ἡ δὲ τοῦ Θεοῦ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν. ἀμήν. Ἐν μηνὶ φεβρουαρίῳ.

203. Ἡ ἐν ΚΠ. κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης.

Τῇ ἡ. φεβρουαρίου (κυριακῇ) ἐγένετο ἐν Πατριαρχείοις ἡ προαγγελθεῖσα Συνεδρίασις τῶν μελῶν τῆς κεντρικῆς Ἐκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος. Μετὰ τὴν προσλαλιὰν τῆς Α. Π. ἐν ᾗ ὑπεδείχθησαν ἀκριβῶς καὶ οἱ λόγοι τῆς μέχρι τοῦδε ἀναβολῆς τῆς ἐτησίου ταύτης συνεδριάσεως, ὁ γραμματεὺς κ. Ν. Γεωργιάδης ἀνέγνω τὴν τῆς Ἐπιτροπῆς ἔκθεσιν, ἐξ ἧς ἐδηλώθη ὅτι τὸ μέχρι τοῦδε ἀποθεματικὸν κεφάλαιον τῆς Ἀδελφότητος ἀνέβη εἰς 1740 λίρ.

Μετὰ πολλὰς δὲ καὶ ἀκριβεῖς συζητήσεις, ἐνεκρίθη ὅπως τοῦ λοιποῦ τοκίζηται τὸ ἐν λόγῳ κεφάλαιον διὰ τῶν ἀσφαλεστέρων μέσων, ἡμέρα δὲ τῆς ἐτησίου συνεδριάσεως ἐθεωρήθη καταλληλοτέρα ἡ Β'. κυριακὴ τῶν νηστειῶν διὰ τὰς ἀρχαιρεσίας, μέλη δὲ τῆς Ἐφορίας ἐνεκρίθησαν παμψηφεὶ αὖθις τὰ αὐτά: ἤτοι ὁ Δ. Δέρκων (πρόεδρος), ὁ μέγ. Πρωτοσύγκελλος, ὁ κ. Χ. Γ. Κωνσταντινίδης (Ταμίας) καὶ ὁ κ. Ν. Γεωργιάδης (γραμματεύς). Ἀντὶ δὲ τῶν ἀπόντων (Μητρ. Βοδενῶν καὶ κ. Ἀνδρ. Βαλλιάνου) ἐξελέγησαν ὁ Μητρ. Δημητριάδος κ. Δωρόθεος καὶ ὁ Ἐξ. Χρηστάκης ἐφέντης Ζωγράφος, πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἑξαμελοῦς ἐπιτροπῆς.

Α.' Προσλαλιὰ τοῦ οἰκ. Πατριάρχου.

Σεβασμία καὶ ἀξιότιμος τῶν ἐν Χριστῷ Ἀδελφῶν καὶ τέκνων ὁμήγυρις.

α Ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἢ τί τερπνόν, ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό; Ἐν τούτῳ γὰρ Κύριος ἐπηγγείλατο ζωὴν αἰωνίαν», ψάλλει ὁ προφητάναξ καὶ μετ' αὐτοῦ συμψάλλει πᾶσα ἡ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Τοῦτο δὲ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοὺς ἐπὶ τὸ αὐτό, ὡς οἴδατε, οὐ σημαίνει τὸ συνδιάγειν ἐν ἑνὶ καὶ τῷ αὐτῷ τόπῳ, ἀλλὰ τὸ συμφρονεῖν, καὶ ἐν τῷ αὐτῷ νοὶ καὶ τῇ αὐτῇ καρδίᾳ συνεργάζεσθαι ὑπὲρ τοῦ ἀγαθοῦ. Καὶ γὰρ ὅπου γῆς ἐμβασιλεύει ἀκραιφνὴς ὁμοφροσύνη καὶ σύμπνοια, ἐκεῖ πάντως παρακολουθεῖ ὁμογλωσσία καὶ σύμπραξις· ὅπου δ' οἱ συμπράττοντες ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ὑπὲρ τοῦ αὐτοῦ ἔργου καὶ βουλεύματος ἐν ἑνὶ κέντρῳ συγκεντροῦσιν ὁμοψύχως πάσας τὰς διηρημένας χεῖρας καὶ δυνάμεις, οὗτοι, σῶμα συγκροτοῦντες ἓν, καὶ ἄρτιον, καὶ συμπαγές, καὶ ἰσχυρὸν, οὐ μόνον δυνατὰ ποιοῦσι τὰ ἄλλως ἀδύνατα δοκοῦντα καὶ δυσχερῆ, ἀλλὰ καὶ πάνυ ῥάδια καὶ πέρα προσδοκίας πρόχειρα. Διὰ δὲ ταύτης τῆς ὁμόφρονος καὶ κοινῆς συμπράξεως ἐπεκτείνοντες καὶ τελειοῦντες τὰ ὄργανα καὶ τὰς ὁδοὺς τῆς φιλανθρωπίας, τῆς παιδείας, καὶ τῆς λοιπῆς παντοίας εὐζωΐας καὶ εὐδοκιμήσεως, συντελοῦσι ἀφόδρα εἰς προαγωγὴν καὶ τελειότητα οὐ μόνον τῆς σωματικῆς ζωῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς πνευματικῆς, ἐξ ὧν σωζόμενοι καὶ εὐπραγοῦντες ἐν τῇ γῇ, σωζόμεθα καὶ δοξαζόμεθα αἰωνίως καὶ ἐν τῷ οὐρανῷ, ὡς υἱοὶ τοῦ Θεοῦ φιλάδελφοι.

Τίς ἐξ ὑμῶν, ἄνδρες ἀδελφοὶ, ἀγνοεῖ, ποία μὲν ἡ μεγαλώνυμος σχολὴ τοῦ Γένους, ὁποῖον δ' αὐτῆς τὸ ἔνδοξον παρελθὸν, τὸ στυγνάζον καὶ πενιχρὸν ἐνεστὼς, καὶ τὸ πολύευκτον καὶ εὐέλπι μέλλον; Ἡ σχολὴ αὕτη, ἡ διὰ πολλῶν αἰώνων πολυτρόπως τὸ Γένος εὐεργετήσασα, ηὐπόρει ὁπωσοῦν κατὰ τὰς παρελθούσας δεκαετηρίδας, καὶ κατὰ λόγον τῆς εὐπορίας ἔθαλλε, καὶ ὡσημέραι ἐμεγαλύνετο καὶ κατὰ τὰ γράμματα. Ὅτε δὲ, διαρπαγέντος, ὡς οὐκ ὤφελε, τοῦ ἐν Δακίᾳ προσοδοφόρου κτήματος αὐτῆς, περιέστη εἰς τὴν γνωστὴν τοῖς πᾶσι θλιβερὰν ἀμηχανίαν καὶ κρίσιν, τότε, οὐδενὸς ἄλλου πόρου ἐπαρκοῦς ποθεν φαινομένου, ἄνδρες ζηλωταὶ τῆς πατροπαραδότου δόξης, τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν περὶ πολλοῦ ποιούμενοι, καὶ ὀρθῶς σκεψάμενοι ὅτι διὰ συνεταιρισμοῦ πολύχειρος καὶ χιλιομελοῦς, καὶ τῇ συνδρομῇ τοῦ πολυφόρου χρόνου, συνάγεται μέγα ποσὸν, κἂν ὀλίγον καὶ σμικρὸν ὑπάρχῃ τὸ παρ' ἑκάστου μέλους ἐτησίως καταβαλλόμενον, θεαφιλῶς καὶ προνοητικῶς συνεκρότησαν ταύτην, ἧς καὶ ἡμεῖς Ἀδελφοὶ σεμνυνόμεθα, **τὴν κεντρικὴν Φιλεκπαιδευτικὴν Ἀδελφότητα**, φιλόθεον, καὶ, ὡς εἴ τις ἄλλη, ἀγαθοεργὸν, προτιθεμένην ἐκπορίσαι τῇ σχολῇ κεφάλαια, ἐν μέρει μὲν τὸ ἐνεστὼς, γενικώτερον δὲ τὸ μέλλον αὐτῆς ἀσφαλίσοντα. Ἡ Ἀδελφότης αὕτη, καὶ μετὰ πάντα τὰ κατὰ καιρὸν παρεμπεσόντα προσκόμματα, ἡμέρᾳ τῇ ἡμέρᾳ πλουτιζομένη διὰ μελῶν καὶ ἐράνων, καὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῆς εὐεργέτας ἀριθμοῦσα ταυτὸν ἄνδρας ἀριπρεπεῖς, ὧν καὶ τὸ ὄνομα μόνον ἐγγυᾶται περὶ τῆς ἀσφαλείας καὶ προκοπῆς αὐτῆς, θαυμάζει, θείᾳ συνάρσει, τὸν τρίτον τῆς ὑπάρξεως αὐτῆς ἐνιαυτὸν μετὰ κομιδῆ χρηστοτάτων τῶν ἐλπίδων, καὶ ἔχει ἐπιδεῖξαι ἤδη τοῖς βουλομένοις τοκιστέον κεφάλαιον ὑπερχιλιόλιρον, ἔργῳ ἐνισχύον καὶ στηρίζον τοὺς ἀτολμοτέρους περὶ τὰς τοιαύτας εὐθιωφελεῖς ἀδελφοποιήσεις.

Τὰ τῆς Ἀδελφότητος ταύτης, ἤτοι τὴν ἐγγραφὴν τῶν μελῶν, τὴν εἰσπραξιν τῶν ἐτησίων τακτικῶν ἢ ἐκτάκτων ἐράνων καὶ δωρεῶν, τὴν ἀνάλογον ἐνιαύσιον χορηγίαν εἰς τὸ ταμεῖον τῆς μεγάλης σχολῆς, τὴν διὰ τοκισμοῦ βαθμιαίαν αὔξησιν τῶν ἐτησίως τοκιστέων, τὴν ἐπὶ πίνακος ἀναστήλωσιν καὶ διὰ τοῦ τύπου δημοσίευσιν τῶν ὀνομάτων τῶν ἀδελφῶν, καὶ τὴν γενικὴν λογοδοσίαν τῶν κατὰ τὴν Ἀδελφότητα, διευθύνει, ὡς γνωστόν, ἐξαμελὴς Ἐπιτροπή, ἧς τῶν μελῶν τὰ ἡμίσια ἐτησίως ἀντικαθίστανται παρ' ἑτέρων ἰσαρίθμων ἀδελφῶν, ἐν γενικῇ τῶν μελῶν Συνελεύσει ἐκλεγομένων, κατὰ τὸν Κανονισμὸν τῆς Ἀδελφότητος. Ἐπειδὴ δὲ δέον, κατὰ τὸ ἑπτακαιδέκατον ἄρθρον τοῦ Κανονισμοῦ, ἐν μηνὶ Αὐγούστῳ γίνεσθαι τὴν ἀντικατάστασιν, καὶ ἀκριβῶς πληροφορεῖσθαι ἐκ τοῦ ἐγγυτέρω περὶ πάντων τῶν κατὰ τὸν ἀγαθεργὸν τοῦτον Σύλλογον, ἀνεβλήθη ἕως σήμερον ἡ ἐπὶ τούτῳ γενικὴ συνεδρίασις, τοῦτο μὲν, ὅτι κατὰ τοὺς τοῦ θέρους καὶ τοὺς πρώτους τοῦ μετοπώρου μῆνας εἰς τὰς ἐξοχὰς ἀποδημοῦντα τὰ πλεῖω τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ μελῶν, ἀδυνατοῦσιν εὐαρέστως καὶ ἀκόπως συνέρχεσθαι· τοῦτο δὲ, καὶ δι' ἐκτάκτους ἄλλας τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἀφορμὰς, ἐξ ὧν πολλάκις ἡ προσοχὴ ἄκουσα προσηλοῦται καὶ προσπατταλεύεται φροντίσιν ἰσχυρῶς ἐπικειμέναις· διὰ ταῦτα σήμερον συνεκαλεσάμεθα τὴν ὑμῶν σεβασμίαν καὶ ἀξιότιμον ἀγάπην, ἵνα, περὶ πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀδελφότητα κοινῇ διαλεχθέντες καὶ συμβουλευσάμενοι, τῇ δὲ ἀξιοτίμῳ τοῦ λήξαντος ἔτους ἐξαμελεῖ Ἐπιτροπῇ τὰ εἰκότα εὐχαριστήσαντες, ἐφ' οἷς, ἐν τῷ ὀνόματι πάντων τῶν μελῶν, προθύμως εἰργάσατο ὑπὲρ τοῦ ἀγλαίσματος τούτου, ποιησαίμεθα τὴν ἐκλογὴν τῶν τοὺς ἀποχωρήσαντας ἀναπληρωσόντων, καὶ τούτοις ζῆλον ἀκραιφνῆ καὶ φιλοτιμίαν συστήσαντες, ὧν ἄνευ φροῦδα τὰ πάντα, συνεπευξαίμεθα τῇ Ἀδελφότητι καὶ τῇ σχολῇ ἀκμὴν καὶ πλάτος ἐν ἀργυρίῳ καὶ μέλεσιν εἰς δόξαν Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, τοῦ ἀδελφοποιήσαντος καὶ συντηροῦντος ἡμᾶς ἐπὶ τὸ αὐτὸ, ὅπως, κοινῇ τὰ κοινὸν καλὸν καταρθώσαντες, ἀξιωθείημεν τῆς ἐπηγγελμένης αἰωνίας ζωῆς. Ἐν γὰρ τούτῳ τῇ τῆς θεοφιλοῦς καὶ φιλαδέλφου ἑνώσεως τύπῳ καὶ σκοπῷ ἐπηγγείλατο ὁ Κύριος ζωὴν αἰωνίαν.

Νῦν οὖν δεῦτε ἀκουσώμεθα ὅ,τι καὶ ἡ ἀξιότιμος Ἐπιτροπὴ καὶ ὁ Κανονισμὸς ἀφηγοῦνται, ἵνα οἱ πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐν γνώσει σπεύσωμεν εἰς τὴν δέουσαν ἀντίληψιν.

—

Β'. Λογοδοσία τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἀδελφότητος.

Ὅτε κατὰ σεπτέμβριον τοῦ 1868ου ἔτους συνεκροτήθη ἡ πρώτη ἐτησία συνέλευσις τῶν μελῶν τῆς ὑπὲρ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς εὐτυχῶς πρὸ τριετίας συστάσης κεντρικῆς Φιλεκπαιδευτικῆς Ἀδελφότητος, ἀπεδόθη τότε λόγος τῶν κατὰ τὸ πρῶτον τῆς συστάσεως ἔτος πραχθέντων παρὰ τῆς Ἐπιτροπῆς. Ἀλλ' ἦν νεογνὸς ἔτι καὶ οἱονεὶ ἀκατάρτιστος ἡ Ἀδελφότης, καὶ διὰ τοῦτο οὔτε τέλειοί τινες παρέστησαν πίνακες τῶν καθ' ἕκαστα, οὔτε εἰς δημοσιότητα εὐθέτα ἐδόξαν τὰ τῆς λογοδοσίας.

Ἔκτοτε ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ἀδελφότητος εὐτυχεστέρως προώδευσεν εἰς τὸ ἔργον, καὶ τάξιν ἠκολούθησε τελειοτέραν, καὶ τὴν διαχείρισιν κατήρτισεν εἰς τρόπον, ὥστε πρόχειρα παντὶ τῷ βουλομένῳ ἐξετάσαι νὰ ἔχῃ τὰ κατ' αὐτὴν, καὶ σήμερον παρισταμένη ἵνα ἀποδῷ λόγον ἐνώπιον τῆς γενικῆς Συνελεύσεως τῶν μελῶν, προκομίζει ἀκριβεῖς πίνακας, ἐξεικονίζοντας τὴν ἀπ' ἀρχῆς τῆς συστάσεως ἄχρι τῆς σήμερον πορείαν καὶ πρόοδον τῆς Ἀδελφότητος. Τοιουτοτρόπως ἕκαστον τῶν μελῶν προχείρως δύναται νὰ λάβῃ γνῶσιν τῆς ὅλης καταστάσεως τοῦ κοινωφελοῦς ἔργου, οὗ τινος συμμετέχει, καὶ νὰ ἐκτιμήσῃ τὰ εὖ ἢ ὡς ἕτερος ἔχοντα.

Ἀνακεφαλαιοῦσα δὲ διὰ βραχέων καὶ ἐν τῷ παρόντι τὰ ἐν τοῖς πίναξι λεπτομερῶς καταδεικνύμενα, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐκτίθησιν ὅτε τὸ ὅλον τῶν ἄχρι σήμερονὲν τῷ Μητρῴῳ τῆς Ἀδελφότητος ἐγγραφῶν ἀναβαίνει εἰς 354, διαιρούμενον εἰς πέντε κλάσεις, ἤτοι:

Εἰς μεγάλους εὐεργέτας	4
Εἰς εὐεργέτας	6
Εἰς μέλη, καταβαλόντα τὸ κεφάλαιον τῆς συνδρομῆς	28
Εἰς συνδρομητὰς ἐκτάκτους	55
Εἰς μέλη τακτικὰ, ἐτησίως συνεισφέροντα	262
	354

Καὶ παρὰ μὲν τῶν τεσσάρων μεγάλων εὐεργετῶν εἰσεπράχθη ποσὸν λιρῶν 402,50, (ὧν αἱ 102,50 εἰς αὐλικὰς ὁμολογίας).

Παρὰ δὲ τῶν 6 εὐεργετῶν λίραι 300 (ὧν αἱ 50 καθυστεροῦσιν ἕνεκα τῆς ἀπουσίας τοῦ ἐγγράψαντος κυρίου Ἀριστείδου βέη Βλατατζῆ).

Παρὰ δὲ τῶν ἐν κεφαλαίῳ συνδρομόντων 28 μελῶν κατεβλήθησαν λίραι 396,10 1]2.

Παρὰ τῶν ἐκτάκτως συνδραμόντων τῷ ἔργῳ τῆς Ἀδελφότητος διὰ λιρῶν 168,36 1]2 εἰσεπράχθησαν λίραι 166,86 1]2.

Τούτων δὲ τῶν τεσσάρων ποσοτήτων τὸ σύνολον, εἰς λίρας 1215,47 συμποσούμενον, ἀνήκει εἰς ἀποθεματικὸν κεφάλαιον, κατὰ τὰς ῥητὰς τοῦ Κανονισμοῦ διατάξεις.

Ἐκ δὲ τῶν τακτικῶν μελῶν, ἀριθμουμένων, ὡς εἴρηται, εἰς 262, τὸ μὲν πρῶτον ἔτος ἐνεγρέφησαν 195· ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ αἱ ἐγγραφαὶ ηὐξήθησαν εἰς 255 καὶ ἐν τῷ παρόντι τρίτῳ ἔτει εἰς 262, ἅτινα ἐτησίως εἰσφέρουσι λίρας 446,77.

Ἔχει δὲ καθυστερήματα ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ εἰσπράξῃ :

Ἐκ μὲν τοῦ Λου ἔτους	Λίρ. 60,50
Ἐκ δὲ τοῦ δευτέρου	» 235,27
Ἐκ τοῦ τρίτου	» 405,97
Ἐκ τῆς ἐγγραφῆς τοῦ κ. Α. Βλτατζῆ βέη.	» 50
Ἐκ καθυστερήματος ἐκτάκτων συνδρομῶν	1,50
Τὸ ὅλον λίρας ...	753,24

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐτήρησε τὸ σύστημα τοῦ νὰ ἀπέχῃ ἀπὸ φορτικῆς ἀπαιτήσεως, πεποιθυῖα ὅτι, τάχιον ἢ βράδιον, ἡ φιλογενὴς καὶ φιλόμουσος προθυμία τῶν μελῶν θέλει ἀποσβέσει ὁλόκληρον τὸ ἀνωτέρω ποσὸν τῶν καθυστερήσεων.

Ἀπὸ τῶν εἰσπραχθέντων δὲ ἐκ συνδρομῶν ἐτησίων τῶν μελῶν τῆς Ἀδελφότητος ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδαπάνησεν ἀπ' ἀρχῆς ἕως σήμερον εἰς ψιλὰ ἔξοδα λίρας 34. 02· ἀπέδωκε δὲ καὶ τῷ ταμείῳ τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς ἑτέρας 250.

Ἡ δὲ περιουσία τῆς Ἀδελφότητος, ἡ ἐν τῷ ταμείῳ αὐτῆς σωζομένη, συνίσταται

Ἐν μετρητοῖς εἰς λίρας	1293,32
Εἰς ὁμόλογα αὐλικὰ γρόσια 10250	102,50
Εἰς ὁμόλογον τῆς μεγάλης σχολῆς, ληφθὲν παρὰ τοῦ κ. Χρηστάκη Ἐφένδη Ζωγράφου	62,73
Τὸ ὅλον	1458,55

Ἡ Ἐπιτροπή, καὶ τοι ἐκ τῶν παρόντων τὰ κάλλιστα οἰωνιζομένη περὶ τοῦ μέλλοντος τῆς Ἀδελφότητος, οὐχ ἧττον συναισθάνεται ὅτι πολὺ κατόπιν ἀπελείφθη τῶν προσδοκιῶν αὐτῆς, συγκρίνουσα τὴν περιουσίαν τῆς Ἀδελφότητος πρὸς ἄλλας εἰσφορὰς τῶν ὁμογενῶν, γινομένας συχνάκις εἰς ἄλλα ἀγαθὰ μὲν καὶ ἐπαινετά,

ἧττονα ὅμως ἀξίαν ἔχοντα ἔργα. Ἀπετάθη ἡ Ἐπιτροπὴ εὐθαρσῶς καὶ πρὸς τοὺς ἔξω τοῦ Κράτους ὁμογενεῖς καὶ ὁμοδόξους, ἐπικαλουμένη τὴν συναντίληψιν αὐτῶν εἰς προαγωγὴν τοῦ ἔργου, οὗπερ προΐσταται. Ἀλλὰ μόνον ἐκ τῶν ἐν Λονδίνῳ ὁμογενῶν ἔλαβε συνδρομὰς, τῇ θερμουργῷ προτροπῇ τοῦ κυρίου Ἀνδρέου Βαλιάνου, οὗ τινος δυστυχῶς ἐπαισθητὴν ἔλλειψιν παρέχει ἡ εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ἀπουσία· ἐκ δὲ τῆς Ῥωσσίας, οἱ τοῦ Κιέβου φιλόχριστοι κάτοικοι, τῇ συστάσει τοῦ ἐξ. πρεσβευτοῦ στρατηγοῦ Ἰγνατιέφ, συνέδραμον τῇ Ἀδελφότητι ἡμῶν διὰ ρουβλίων 500, ἤτοι λιρῶν 66,50· ἐξ ἄλλων δὲ μερῶν ἡ ἀποποιήσεις ἤκουσεν ἡ Ἐπιτροπὴ διὰ λόγους δυσκόλων περιστάσεων, ἢ ὑποσχέσεις μὲν καὶ ἐλπίδας ἔλαβε καλὰς, ἐκβάσεις ὅμως ἄχρι τοῦδε δὲν εἶδε. Πλὴν ὅλα ταῦτα ἡ Ἐπιτροπὴ τρέφει πολλὴν τὴν πεποίθησιν, ὅτι, ἐὰν τὸ καλῶς τοῦτο ἀρξάμενον ἔργον ἐπιδιωχθῇ μετ' ἐπιμελείας, ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ἡ μ. τοῦ Γένους σχολὴ θέλει εὑρεῖ ἐν τοῖς πόροις τῆς Ἀδελφότητος κάλλιστον στήριγμα, καὶ θέλει μένει ἀνάγραπτος ἐν τοῖς μεθ' ἡμᾶς ὁ ἔπαινος τῶν πρώτων μελῶν, τῶν συγχροτούντων τὴν καθ' ἡμᾶς Ἀδελφότητα.

Ἐν Κωνστ]πόλει, τῇ 8 Φεβρουαρίου 1870.

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ο ΔΕΡΚΙΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

Ο Μ. ΠΡ. ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΚΛΕΟΒΟΥΛΟΣ.

Χ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

ΝΙΚ. Φ. ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ.

Γ'. ΑΠΟΔΟΣΙΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ,

ἀπὸ 1ης Σεπτεμβρίου 1867—7ης Φεβρ. 1870.

ΕΙΣΠΡΑΧΘΕΝΤΑ.

	Λ. Τ. Γρόσ.
1. Ἐκ μεγάλων εὐεργετῶν	402,50
2. Ἐξ εὐεργετῶν	250
3. Ἐκ μελῶν, καταβαλόντων ἐν κεφαλαίῳ	396,10 1]2
4. Ἐκ συνδρομῶν ἐκτάκτων	166,86 1]2
Λ.	1215,47

Μεταφορὰ	Λ.	1215,47
8. Ἐκ συνδρομῶν ἐτησίων τῶν μελῶν		527,10
	Λ.	1742,57

ΔΟΘΕΝΤΑ.

	Λ. Τ. Γρόσ.
Εἰς ἔξοδα διάφορα	34,2
Εἰς μεγάλην σχολὴν	250
ΣΩΖΟΜΕΝΑ.	
Εἰς αὐλικὰς ὁμολογίας	102,50
Εἰς ὁμόλογον τῆς μεγάλης σχολῆς	62,73
Εἰς μετρητὰ	1293,32
Λ.	1742,57

Ὁ Ταμίας Χ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

Σημ. Τὰ ἀνωτέρω μετρητὰ ἐνεδύθησαν, συμφώνως τῇ ἀποφάσει τῆς ἀπὸ 8 Φεβρουαρίου 1870 Συνελεύσεως, εἰς 60 μετοχὰς τῆς γενικῆς Ἑταιρίας τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους.

Ἀριθ. 63121-63640 καὶ 93241-93280

διὰ Λ. Τ. 725,98 1]2

Εἰς 36 χρεώγραφα τοῦ κατὰ τὰ 1865 δανείου τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους (moutons)

Ἀρ. 50552,95980,186466-186500 διὰ Λ. Τ. 560,58

	1286,56 1]2
Εἰς Ταμεῖον	6,75 1]2
Λ. Τ.	1293,32

Ὁ αὐτὸς Χ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

—o—

204. Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ ἐκλογῆς ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων.

Ἐπειδὴ, ἐγγιζούσης τῆς ἐποχῆς, καθ' ἣν γίνεται ἡ ἀντικατάστασις τῶν ἀποχωρούντων μελῶν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, κατὰ τὰς διαγορεύσεις τῶν Κανονισμῶν, προαπαιτεῖται ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐνοριακῶν ἀντιπροσώπων, οἵτινες μέλλουσι συγκροτήσειν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τὴν γενικὴν ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, διὰ Πατριαρχικῆς Ἀποδείξεως, ἐπὶ τούτῳ σταλείσης εἰς τὰς διαφόρους συνοικίας τῆς πρωτευούσης, ὡρίσθη ὡς τοιαύτη ἡμέρα ἡ κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας (1 μαρτίου), ὅπως τῇ ἀμέσως Β'. κυριακῇ τῶν Νηστειῶν (8 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς) παρευρεθῶσιν οἱ ἐνοριακοὶ ἀντιπρόσωποι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, πρὸς ἐκλογὴν τῶν μελῶν, τῶν συμπληρωσόντων τὸ προσωπικὸν τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου.

—o—

205. Ἡ ἐν Σταυροδρομίῳ σχολή.

Ἐν τῇ διανομῇ τῶν βραβείων τῆς ἐν Σταυροδρομίῳ ἐνοριακῆς σχολῆς τῶν ἀρρένων, γενομένῃ τῇ κυριακῇ τῆς ἀπόκρεω, (15 φεβρ.), ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Π. τοῦ οἰκ. Πατριάρχου, ἐνώπιον πολυπληθοῦς ἀκροατηρίου καὶ πολλῶν ἐπισήμων προσώπων, ἐν οἷς διεκρίνοντο ὁ πρέσβυς τῆς Ἑλλάδος κ. Ῥαγκαβῆς καὶ ὁ πρόεδρος τοῦ Συμβουλίου τῆς Δημ. Ἐκπαιδεύσεως Μουνὶρ ἐφένδης, ὁ μὲν σχολάρχης κ. Γ. Σοφοκλῆς, μετὰ τὴν προκαταρκτικὴν τελετὴν, ἀνέγνω τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἐξετάσεων καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἀριστευσάντων καὶ εὐδοκιμησάντων μαθητῶν, ὁ δ' ἐκ τῶν ἐφόρων τῆς σχολῆς κ. Πασπάτης ἀνέγνω προσλαλιὰν, ἀντικείμενον ἔχουσαν τὴν μόρφωσιν τῶν τέκνων. Τρεῖς δ' ἐκ τῶν ἀποφοιτώντων μαθητῶν ἀνέγνωσαν εὐχαριστηρίους προσφωνήσεις, Ἑλληνιστὶ, Ὀθωμανιστὶ καὶ Γαλλιστί. Μετὰ δὲ τὴν διανομὴν τῶν πτυχίων, ἡ Α. Π. ἀπήγγειλεν ἐμβριθῆ προσλαλιὰν, ἣν διεδέξατο ἡ τῆς Α. ἐξ. τοῦ Μουνὶρ ἐφένδη, ἐκφράσαντος τὰς εὐχαριστίας αὐτοῦ ἐπὶ τῇ προόδῳ τῶν μαθητῶν τῆς ἐν λόγῳ σχολῆς.

—o—

206. Αἱ κατὰ Ἰουδαίων δυσάρεστοι φῆμαι.

Ἐπειδὴ κατὰ τὰς ἡμέρας τῆς Τεσσαρακοστῆς διεδόθησαν αἱ συνήθεις δυσάρεστοι κατὰ τῶν Ἰουδαίων φῆμαι, πρὸς κατεύνασιν τῶν πνευμάτων, ἐξεδόθη ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἡ παρὰ πόδας εἰδοποίησις.

Δεινὸν ἡ προκατάληψις! Κακὴ μοῖρα παρὰ πᾶσι σχεδὸν τοῖς λαοῖς, τοῖς κατοικοῦσι τὴν Ἀνατολὴν, ἐπεκράτησεν ἡ ἀλλόκοτος

ἰδέα, ὅτι οἱ Ἰουδαῖοι πίνουσι δηθεν ἀνθρώπινον αἷμα, μάλιστα Χριστιανικὸν, εἴτε ὡς ἁγιαστικὸν, εἴτε καὶ διὰ τὸ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς πατροπαράδοτον μῖσος. Ἐντεῦθεν δὲ ἐπισυμβαίνουσιν ἐνίοτε ἀμοιβαῖαι ὑπόνοιαι καὶ παραπικρασμοὶ, διαταράττοντες τὴν κοινωνικὴν ἁρμονίαν καὶ συμπάθειαν τῶν συγκατοίκων καὶ συνυπηκόων μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐπικρατείας καὶ πατρίδος, καθὰ καὶ τὰ ἐσχάτως θρυλληθέντα περὶ διαρπαγῆς παιδίων ἔδωσαν ἀφορμὴν εἰς ὁμοίας ὑποψίας καὶ ἀντεγκλήσεις. Τὸ ἐφ' ἡμῖν, ἀποτρεπιαζόμενοι τὴν ἰδέαν ταύτην, ὡς ἀπίθανον, καὶ θεωροῦντες αὐτὴν πρόληψιν ἀνθρώπων ἀπλοϊκῶν καὶ εὐπίστων, ἐπισήμως ἀποκηρύττομεν αὐτήν. Πιστεύομεν δὲ ὅτι καὶ πᾶς εὐσεβὴς Χριστιανὸς, φιλανθρωπότερον σκεπτόμενος περὶ τῶν ἡμετέρων συμπολιτῶν καὶ συνυπηκόων Ἰσραηλιτῶν, τῶν ὁποίων οὔτε ὁ Μωσαϊκὸς νόμος, οὔτε ἡ σημερινὴ κοινωνικὴ ἀνάπτυξις καὶ ἡμερότης δικαιοῦσι τοιαύτας περὶ αὐτῶν προλήψεις, θέλει ἐκτιμᾷ, ἐν τῇ μετ' αὐτῶν ἀναστροφῇ καὶ συμβιώσει, ἔνθεν μὲν, τὴν ἐν αὐτοῖς ἀνθρωπίνην ἀξίαν καὶ τὴν θείαν εἰκόνα καὶ τὴν ἱστορικὴν αὐτῶν ἀρχαιότητα· ἔνθεν δὲ, τὸ ἀπαράμιλλον ἠθικὸν κάλλος καὶ μεγαλεῖον τῆς **Εὐαγγελικῆς** τελειότητος τοῦ ἐπουρανίου διδασκάλου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ ἀπαγορεύσαντος μὲν ἐπὶ ποινῇ γεέννης καὶ τὸ ἁπλοῦν ῥᾳκὰ καὶ τὸ μωρὲ, ἐπιτάττοντος δὲ καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν ἀγάπην καὶ φιλανθρωπίαν, καὶ ῥητῶς προστάττοντος ἐκεῖνα: « Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν (δηλ. τῶν ὑμετέρων ἔργων) ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὅπως ἴδωσιν ὑμῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν Πατέρα ὑμῶν, τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς.» **(Ματθ. Ε', 16.)**

Ἐξεδόθη ἐκ τῶν Πατριαρχείων, τῇ 18 φεβρ. 1870.

—o—

207. Αὐτοκρ. διάταγμα πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος.

Τῇ κή. φεβρουαρίου ὁ Μ. Βεζύρης, μεταπεμψάμενος τὰ μέλη τῆς πρὸ καιροῦ συστάσης παρὰ τῇ Ὑψ. Πύλῃ μικτῆς περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος Ἐπιτροπῆς, ἐπέδωκεν αὐτοῖς διπλοῦν ἀντίτυπον τοῦ πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγ. ζητήματος ἐκ μέρους τῆς Κυβερνήσεως ἐκδοθέντος Αὐτ. διατάγματος.

Καὶ τὰ μὲν Γρικικὰ μέλη: οἱ κκ. Χρηστάκης Ζωγράφος καὶ Ἀλέξανδρος Καραθεοδωρῆς, αὐθημερὸν μεταβάντα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐπεσκέψαντο μὲν τὸν Πατριάρχην, ἀλλ' οὐδένα περὶ τούτου λόγον αὐτῷ, ὡς ἀσθενοῦντι, ἐποίησαν· ὁ δὲ Μ. Πρωτοσύγκελλος, πρὸς ὃν μετέδησαν ἀκολούθως, δὲν παρεδέχθη τὸ διάταγμα, ἅτε μὴ συνοδευόμενον, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν νενομισμένα, δι' ὑπουργικοῦ τεσκερὲ ἐν ἐπισήμῳ ἀποστολῇ. Τὰ δὲ Βουλγαρικὰ μέλη διεκοίνωσαν ἀμέσως τὸ διάταγμα πρὸς τοὺς ὁμοεθνεῖς των, τηλεγραφήσαντα μάλιστα πολλαχοῦ τοῦ Κράτους. Τῇ δὲ κυριακῇ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀνεγνώσθη αὐτὸ ἐπισήμως ἐν τῷ κατὰ τὸν Παλατᾶν Βουλγαρικῷ ναῷ τοῦ ἁγ. Στεφάνου. Ἐξέδωκαν δὲ καὶ Βουλγαρικὴν ἐγκύκλιον.

Τῇ δὲ δ'. μαρτίου μεταβάντες καὶ αὖθις εἰς τὰ Πατριαρχεῖα οἱ ὁμογενεῖς κκ. Χρηστάκης Ζωγράφος καὶ Ἀλέξ. Καραθεοδωρῆς, ἐπέδωκαν εἰς τὴν ἱερὰν Σύνοδον, προεδρευομένην ὑπὸ τοῦ Μ. Κυζίκου, ἀσθενοῦντος πάλιν τοῦ Πατριάρχου, τὸ ἐν μεμβράνῃ γεγραμμένον Αὐτ. διάταγμα περὶ τῆς νέας Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας. Ἡ Ἱ. Σύνοδος διεβεβαίωσεν ὅτι θέλει ἐγχειρίσει αὐτὸ τῇ Α. Π. τῷ οἰκ. Πατριάρχῃ.

—

Ἐπισυνάπτομεν ἐνταῦθα καὶ τὸ Αὐτοκρ. φιρμάνιον καὶ τὴν Βουλγαρικὴν ἐγκύκλιον.

Α'. Αὐτοκρατορικὸν φιρμάνιον.

Ἡ κυριωτέρα ἀνακτορικὴ ἡμῶν ἐπιθυμία εἶναι ὅπως πάντες οἱ τὴν Αὐτοκρατορικὴν ἡμῶν Ἐπικράτειαν οἰκοῦντες πιστοὶ ὑπήκοοι, χαίροντες πάντοτε ἀσφάλειαν καὶ ἡσυχίαν κατά τε τὴν θρησκείαν καὶ λοιπὰ, καὶ ἐν ἁρμονίᾳ καὶ ἀγάπῃ πρὸς ἀλλήλους διατελοῦντες, (τοῦθ' ὅπερ ὅ τε πατριωτισμὸς καὶ τὸ καθῆκον τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτοῦν) συμπράττωσιν, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς, εἰς τὰς ὑπὲρ εὐημερίας τοῦ Κράτους καὶ τῆς προόδου τοῦ πολιτισμοῦ δαψιλῶς καταβαλλομένας διηνεκεῖς βασιλικὰς ἡμῶν προσπαθείας. Ἀλλ' ἐπειδὴ, ἐναντίον τῆς ἀγαθῆς ταύτης ἐπιθυμίας, ἐγένετο ἡμῖν παράτιος θλίψεως ἡ ἀπό τινος ἤδη μεταξὺ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Ὀρθοδόξων Βουλγάρων ἀναφυεῖσα διαφωνία καὶ ἔρις ὡς ἐκ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ὑποταγῆς, ὡς πρὸς τὰ ὅρια δηλονότι τοῦ συνδέσμου τῶν Βουλγάρων Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων καὶ Ἱερέων, ὡς καὶ τῶν ἐκκλησιῶν αὐτῶν, μετὰ τῶν Πατριαρχείων,

διὰ τοῦτο, μετὰ πολλὰς συζητήσεις καὶ σκέψεις, αἵτινες ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρὸς τὴν ἐπ' ἀγαθῷ λύσιν αὐτοῦ, ἀπεφασίσθησαν τέλος τὰ ἀκόλουθα:

Α'. Θέλει σχηματισθῇ ἓν ἰδιαίτερον πνευματικὸν τμῆμα (ὃ αἴρε), περιλαμβάνον πάσας τὰς κατωτέρω ἀριθμουμένας Μητροπόλεις, Ἐπισκοπὰς καὶ ἄλλα τινὰ μέρη, ὅπερ θέλει φέρει τὸν τίτλον, « Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία »· ἡ δὲ διοίκησις τῶν θρησκευτικῶν πνευματικῶν ὑποθέσεων τοῦ τμήματος τούτου θέλει εἶναι ὁλοσχερῶς ἀνατεθειμένη εἰς τὴν Ἐξαρχίαν.

Β'. Ὁ ἀνώτερος κατὰ τὸν βαθμὸν τῶν ἐκ τοῦ τμήματος τούτου Μητροπολιτῶν θέλει φέρει τὸν τίτλον Ἔξαρχος, ἔχων τὴν κανονικὴν προεδρείαν τῆς περὶ αὐτὸν Βουλγαρικῆς Συνόδου, ἥτις (Σύνοδος) θέλει εἶναι διαρκής.

Γ'. Ἡ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ διοίκησις τῆς Ἐξαρχίας ταύτης θέλει ὁρισθῆ δι' ἑνὸς ἰδιαιτέρου κανονισμοῦ, ὅστις θέλει καθυποβληθῆ διὰ νὰ ἐπικυρωθῇ καὶ γένηται παραδεκτὸς ὑπὸ τῆς ὑψηλῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως, καὶ ὅστις δέον νὰ συνάδῃ κατὰ πάντα μὲ τοὺς θεμελιώδεις κανόνας καὶ τὰς θρησκευτικὰς διαταξεις τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας· ὁ δὲ κανονισμὸς οὗτος θέλει γίνει εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐξασφαλίζῃ αὐτὰ κατά τε τὴν διοίκησιν τῶν κληρικῶν αὐτῆς ὑποθέσεων, καὶ πρὸ πάντων, ὡς πρὸς τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἐπισκόπων της καὶ τοῦ Ἐξάρχου ἀπὸ οἱασδήποτε ἀμέσου ἢ ἐμμέσου ἐπεμβάσεως τοῦ Πατριάρχου. Ἅμα δὲ τῇ ἐκλογῇ τοῦ Ἐξάρχου, ἡ Βουλγαρικὴ Σύνοδος θέλει εἰδοποιεῖ τοῦτο τῷ Πατριάρχῃ· οὗτος δὲ θέλει δίδει, τὸ ταχύτερον, τὴν ἀναγκαιοῦσαν θρησκευτικὴν ἐπικύρωσιν.

Δ'. Ὁ Ἔξαρχος οὗτος, διοριζόμενος δι' ὑψηλοῦ μου βερατίου, θέλει εἶναι ὑπόχρεως νὰ μνημονεύῃ, κατὰ τὸν Ἐκκλησιαστικὸν κανόνα, τοῦ ὀνόματος τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου. Πρὶν δὲ ἐκλεγῇ θρησκευτικῶς ἢ πνευματικῶς ὁ διὰ τὴν θέσιν ταύτην κατάλληλος θεωρηθείς, θέλει ζητεῖται ἡ γνώμη καὶ παραδοχὴ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεώς μου.

Ε'. Ἐπιτρέπεται τῷ Ἐξάρχῳ ὅπως δι' ὑποθέσεις μερῶν, ἐντὸς τῆς πνευματικῆς αὐτοῦ διοικήσεως εὑρισκομένων, διὰ τὰς ὁποίας εἶναι κανονικῶς ἐπιτετραμμένος, νὰ μεσολαβῇ, ἀναφέρηται κατ' εὐθείαν εἰς τὰς ἐκκτοπίους ἀρχὰς, χρείας δὲ καλούσης, καὶ εἰς τὴν Ὑψηλὴν ἡμῶν Πύλην· ἰδίως δὲ θέλουσιν ἐκδίδεσθαι δι' αἰτήσεώς του τὰ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν καλογήρους δοθησόμενα φιρμάνια.

ς'. Ἐπειδὴ εἰς ὑποθέσεις, τὴν Ὀρθόδοξον θρησκείαν ἀφορώσας, αἵτινες ἀπαιτοῦσι σύσκεψιν καὶ ἀμοιβαίαν σύμπραξιν, ἡ Σύνοδος τῆς ῥηθείσης Ἐξαρχίας θέλει προστρέχει εἰς τὸν γενικὸν Πατριάρχην καὶ τὴν Σύνοδον τῶν Μητροπολιτῶν, θέλουσι σπεύδει καὶ οὗτοι εἰς τὸ νὰ παρέχωσι τὴν δέουσαν σύμπραξιν, καὶ νὰ στέλλωσι τὰς ἀναγκαίας ἀπαντήσεις.

Ζ'. Ἡ Σύνοδος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας θέλει ζητεῖ τὸ ἅγιον Μῦρον παρὰ τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Η'. Οἱ τῷ οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκείμενοι Ἐπίσκοποι, Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Μητροπολῖται θέλουσι διέρχεσθαι ἀκωλύτως διὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, ὡς καὶ οἱ Βούλγαροι Ἐπίσκοποι, Ἀρχιεπίσκοποι καὶ Μητροπολῖται διὰ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ οἰκουμ. θρόνου· δύνανται δὲ, χάριν τῶν ἐμπιπτουσῶν ὑποθέσεων των, νὰ διαμένωσιν εἰς τὰς πρωτευούσας τῶν βιλαγετίων, ἢ εἰς μέρη, ἐν οἷς εὑρίσκεται ἡ ἐπιτόπιος ἀρχή· ἀλλὰ δὲν δύνανται νὰ συγχροτῶσι Σύνοδον ἔξω τοῦ κύκλου τῆς πνευματικῆς αὐτῶν δικαιοδοσίας, μήτε νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς ὑποθέσεις Χριστιανῶν, μὴ ἐμπεριλαμβανομένων ἐντὸς τοῦ κύκλου αὐτῶν, μήτε νὰ ἐκτελέσωσι θρησκευτικήν τινα τελετὴν, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Ἐπισκόπου τοῦ μέρους, εἰς τὸ ὁποῖον εὑρίσκονται.

Θ'. Ἐπειδὴ, ὥςπερ ἡ ἐν Φαναρίῳ ἱερατικὴ κατοικία τοῦ ἁγίου Τάφου, ὑποκειμένη τῇ Πατριαρχείᾳ ταύτῃ τῶν Ἱεροσολύμων, διατελεῖ ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἱεροσολύμων, οὕτω καὶ ἡ ἐν τῷ αὐτῷ μέρει κατοικία τῶν Βουλγάρων Ἱερέων, ὡς καὶ ἡ παρακειμένη Βουλγαρικὴ ἐκκλησία, θέλουσιν ὑπόκεισθαι εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν, ὁ ἐξονομασθεὶς θέλει ἔχει τὴν ἄδειαν τοῦ νὰ ἔρχηται, χρείας καλούσης, καὶ διαμένῃ ἐν τῇ ῥηθείσῃ κατοικίᾳ. Τόσον δὲ ὡς πρὸς τὴν ἔλευσίν του ἐνταῦθα, ἐὰν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, ὅσον καὶ ὡς πρὸς τὸ ἐκτελεῖν θρησκευτικήν τινα τελετὴν, καθ' ὃ διάστημα ἤθελε διατρίβει ἐνταῦθα, θέλει ὑπάκεισθαι εἰς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, εἰς οὓς ὑπόκεινται καὶ οἱ Πατριάρχαι Ἱεροσολύμων, Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας.

Ι'. Ὁ πνευματικὸς κύκλος τῆς Ἐξαρχίας ταύτης περιλαμβάνει τὰς Μητροπόλεις Ῥουστσουκίου, Σιλιστρίας, Σούμλας, Τορνόβου, Σοφίας, Βράτσης, Λόφτσας, Βιδυνίου, Νύσσης, Νυσσάβας, Κεστεντηλίου, Σαμακοβίου, Βελισσῶν, Βέρνης (ἐκτὸς τῆς πόλεως

ταύτης καὶ τῶν ἀπ' αὐτῆς μέχρι Κωνσταντσας παραλίων τοῦ Εὐξείνου 20 σχεδὸν χωρίων, τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι δὲν εἶναι Βούλγαροι), τοῦ σαντσακίου Συλλίμνου, ἐκτὸς τῶν κασαπάδων Ἀγχιάλου καὶ Μεσημβρίας, τοῦ καζᾶ Σωζουπόλεως, ἐκτὸς τῶν παραλίων χωρίων, πρὸς δὲ, καὶ τῆς Φιλιππουπόλεως, ἐξαιρουμένων τῆς πρωτευούσης καὶ τοῦ καζᾶ Στενημάχης, ὡς καὶ τῶν χωρίων Κοκλάνης, Βοδενῶν, Ἀρναούτ-Κιοϊ, Παναγίας, Λοβοσλῆ, Λάσκο, Ἀχλανίου, Πασκόβου καὶ Λαστιτζας, ἔτι δὲ καὶ τῶν μοναστηρίων Πασκόβου, ἁγίων Ἀναργύρων, ἁγίας Παρασκευῆς καὶ ἁγίου Γεωργίου. Ἡ δὲ ἐντὸς τῆς Φιλιππουπόλεως συνοικία τῆς Παναγίας, ἂν καὶ μέλλῃ νὰ συμπεριληφθῇ καὶ αὕτη εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν, ὅσοι ὅμως ἐκ τῶν κατοίκων αὐτῆς δὲν θέλουν νὰ ὑπόκηνται εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν καὶ Ἐκκλησίαν, εἶσιν ὅλως ἐλεύθεροι. Τὰ καθέκαστα δὲ τούτου θέλουσι διαιτηθῇ μεταξὺ τῶν Πατριαρχείων καὶ τῆς Ἐξαρχίας κατὰ τὴν θρησκευτικὴν τάξιν. Ἐὰν δὲ, ἐκτὸς τῶν ἄνω ἀριθμηθέντων καὶ ἐξονομασθέντων μερῶν, ἤθελον ἢ τὸ ὅλον ἢ τοὐλάχιστον τὰ δύο τρίτα τῶν Ὀρθοδόξων κατοίκων ἄλλων μερῶν νὰ ὑπόκηνται, ὡς πρὸς τὰς πνευματικὰς ὑποθέσεις των, εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν, τοῦτο δὲ ἐξεταζόμενον, ἤθελεν ἀποδειχθῇ, ἐπιτρέπεται μέν, ἀλλ' ἐπειδὴ, ὡς εἴρηται, τοῦτο θέλει γίνεται τῇ ὁμοφώνῳ γνώμῃ τοῦ ὅλου τῶν κατοίκων, ἢ τοὐλάχιστον, τῶν δύω τρίτων αὐτῶν, ἐὰν ἤθελέ τις μὲ τὴν αἰτίαν ταύτην προσπαθήσει νὰ παρεμβάλῃ καθ'οἱονδήποτε τρόπον διχονοίας μεταξὺ τῶν κατοίκων, ὁ τοιοῦτος θέλει εὑθύνεται κατὰ τοὺς κανόνας καὶ τιμωρεῖσθαι.

ΙΑ'. Ἡ τάξις τῶν ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας κειμένων καὶ κατὰ τοὺς θρησκευτικοὺς κανόνας ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἐξηρτημένων μοναστηρίων θέλει ἐξακολουθεῖ ὡς καὶ πρότερον.

Ἐπειδὴ τὰ ἀνωτέρω ἄρθρα ἐθεωρήθησαν ἀρκοῦντα πρὸς τὰς νομίμους ἀνάγκας ἀμφοτέρων τῶν μερῶν καὶ ἱκανὰ πρὸς ἀποσόβησιν τῆς προελθούσης διαφωνίας καὶ ἐνεκρίθησαν καὶ ὑπὸ τῆς Ὑψηλῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως, διὰ τοῦτο ἐξεδόθη καὶ τὸ παρὸν Βασιλικόν μου φιρμάνιον, κοινοποιοῦν, ὅτι ἐξεδόθη ὑψηλὸς Αὐτοκρατορικὸς ἰραδές μου εἰς τὸ εἶναι τοὐντεῦθεν ταῦτα ἐν ἰσχύι καὶ ἐνεργείᾳ, καὶ μὴ συμβαίνῃ τι ἀντιβαῖνον αὐτοῖς.

1286, Ζιλχιτζὲ 8 (27 φεβρ. 1870).

Β'. Βουλγαρικὴ Ἐγκύκλιος.

Ἀγαπητὰ ἡμῖν τέκνα καὶ φίλοι ὁμογενεῖς.

Πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα προσκόμματα καὶ κωλύματα ἠγείροντο ἐναντίον τῆς εὐοδώσεως καὶ ἐξαπλώσεως μεταξὺ τῶν Βουλγάρων τοῦ Χριστιανικοῦ κηρύγματος καὶ προκοπῆς τῶν Χριστιανῶν εἰς τὸν κατὰ Χριστὸν βίον καὶ μόρφωσιν, ἀλλὰ τὸ πρώτιστον καὶ κυριώτατον πάντων ἦτο ἡ μεταξὺ αὐτῶν ἐγκατάστασις ποιμένων ἀλλογενῶν, ἀγνοούντων τὴν γλῶσσαν τοῦ Χριστεπωνύμου λαοῦ, καὶ διὰ τοῦτο ἀδυνατούντων νὰ ὁδηγήσωσιν αὐτὸν εἰς νομὰς σωτηρίους, διὰ τοῦτο καὶ ἡ τοιαύτη μεταξὺ αὐτῶν ἀμάθεια τῶν Χριστιανικῶν καθηκόντων καὶ τῆς Εὐαγγελικῆς διδασκαλίας. Οἱ Ὀρθόδοξοι Βούλγαροι, πιστοὶ εἰς τὴν πατρῴαν αὐτῶν θρησκείαν, ἀεί ποτε ἐπεθύμησαν θερμῶς καὶ ἐζήτησαν μετὰ παρακλήσεων τὸ νὰ ἐμπιστευθῶσιν αἱ Ἐκκλησίαι αὐτῶν εἰς ποιμένας, ἐξ αὐτῶν λαμβανομένους. Ἀλλ' ἡ Ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ἣν, κρίμασιν οἷς οἶδε Κύριος, ὑπέκυψαν αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Βουλγάρων καὶ αἱ Ἀρχιερατικαὶ αὐτῶν ἕδραι, ἀεί ποτε ἀπέῤῥιπτε τὰς τόσῳ δικαίας καὶ Χριστιανικὰς αἰτήσεις ἡμῶν, ὡς παραλόγους καὶ ἀντευαγγελικάς.

Ματαίως ἐπεδιώχθησαν πάντα τὰ μέσα, ἵνα ἐν ὁμονοίᾳ καὶ ἀγάπῃ ἱκανοποιηθῶσιν αἱ δίκαιαι ἡμῶν αἰτήσεις· ματαίως κατεβλήθησαν πᾶσαι αἱ προσπάθειαι, ἵνα τὰ ἀγαθὰ ἡμῶν αἰτήματα ἐκπληρωθῶσιν ἡσύχως καὶ ἄνευ θορύβου κοσμικοῦ. Ἡ Ἐκκλησία, τὴν ὁποίαν ἐξελιπαροῦμεν μετὰ σεβασμοῦ υἱϊκοῦ, ὡς τέκνα αὐτῆς ἐν Χριστῷ ἀγαπητά, οὐ μόνον ἔμεινεν ἄκαμπτος εἰς τὰς αἰτήσεις ἡμῶν, οὐ μόνον ἀπεδοκίμασε καὶ ἐστηλίτευσεν ὡς ψευδεῖς καὶ προσποιημένας τὰς ἀνάγκας, τὰς ὁποίας εἴχομεν ὡς Χριστιανοί, ἀλλὰ περιεφρόνησε, κατεδίκασεν, ἐτιμώρησε καὶ ἐβασάνισεν ἐκείνους, οἵτινες παρουσιάζοντο ὑποβάλλοντες αὐτῇ τὰς εἰρημένας ἀνάγκας τῆς Ἐκκλησίας τῶν Βουλγάρων.

Ἀλλὰ τὸ Ἔθνος ἡμῶν δὲν εἶναι ἀπροστάτευτον· ἀνώτερος καὶ τῆς ἀδικούσης Ἐκκλησίας καὶ ἡμῶν τῶν ἀδικουμένων εἶναι ὁ ἡγεμών, ὅστις Θεοῦ διάκονός ἐστιν ἡμῶν εἰς τὸ ἀγαθὸν, καὶ ὅστις πέμπεται εἰς ἐκδίκησιν μὲν κακοποιῶν, ἔπαινον

δὲ ἀγαθοποιῶν· οὗτος εἶναι ὁ μεγαλειότατος ἡμῶν Σουλτάνος, ὅστις, καταβαλὼν πάσας τὰς δυνατὰς προσπαθείας τοῦ νὰ συμφιλιώσῃ ἀμφότερα τὰ διαφιλονεικούμενα μέρη, καὶ ἀποτυχὼν, ἐνευσε νὰ ἀποχωρίσῃ τελευταῖον Ἐκκλησιαστικῶς τοὺς Βουλγάρους ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου, ὅπως ἄλλοτε τοὺς συνήνωσε, δηλοποιήσας τὴν ἐπὶ τούτῳ ἀναγκαίαν αὐτοῦ ἔγκρισιν δι' ὑψηλοῦ καὶ προσκυνητοῦ ἡμῖν φ ι ρ μ α ν ί ο υ, τὸ ὁποῖον καὶ ἐνεχείρισεν ἡμῖν τὸ παρελθὸν σάββατον (28 φεβρουαρίου). Οὕτω λοιπὸν, μετὰ τοσαῦτα δεινὰ, μετὰ τοσαύτας κακοπαθείας, μετὰ δεκαετεῖς βαρεῖς ἀγῶνας, βλέπομεν σήμερον τοὺς πόθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἐκπληρουμένους, τοὺς κόπους καὶ τὴν σταθερότητα τοῦ Ἔθνους καὶ ὅλων ἡμῶν ἀνταμειβομένους καὶ στεφανουμένους ὑπὸ τῆς εὐθυδικίας καὶ ἀμεροληψίας τῆς Αὐτοκρατορικῆς ἡμῶν Κυβερνήσεως. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος, τὸ ὁποῖον ἐπεσπᾶτο ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν τὴν προσοχὴν καὶ τὰς προσπαθείας ἡμῶν, εἶναι τρανὸν δεῖγμα τῆς εὐνοίας καὶ ἀγάπης, ἣν τρέφει πρὸς τοὺς Βουλγάρους ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις· εἶναι λαμπρὸν σημεῖον τοῦ ὅτι θέλει νὰ ἔχῃ καὶ ἡμᾶς ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῆς προστασίαν καὶ μέριμναν· εἶναι μαρτυρία τοῦ ὅτι ἀνυψοῖ καὶ ἡμᾶς τοὺς Βουλγάρους εἰς τὴν βαθμίδα τῶν ἀληθινῶν ὑπηκόων αὐτῆς, τὸ ὁποῖον προτοῦ δὲν εἶχον, ἀντιπροσωπευόμενοι ἐνώπιον τῆς Σ. Κυβερνήσεως ὑπὸ ἄλλων αὐτῆς ξένων πρὸς ἡμᾶς ὑπηκόων, ἀγνοούντων ἡμῶν τὸν βίον καὶ τὴν κατάστασιν ἡμῶν.

Ἀλλὰ τὸ Αὐτοκρατορικὸν φ ι ρ μ ά ν ι ο ν ἀπαλλάττει ἡμᾶς ἀπὸ τοιούτης καταστάσεως. Σήμερον ἔχομεν τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ αὐτοδιοικῶμεν τὴν Ἐκκλησίαν ἡμῶν· ἡ Βουλγαρικὴ γλῶσσα ἀκωλύτως θὰ γίνῃ ὄργανον τοῦ θείου λόγου καὶ τῆς Χριστιανικῆς διδασκαλίας· εἰς αὐτὴν ἀνεμποδίστως θὰ μανθάνωμεν τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένην βασιλείαν, πρὸς τὸν πλησίον καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς καθήκοντα ἡμῶν· οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ δύναται νὰ ἐμποδίσῃ ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ νὰ προκόπτωμεν εἰς τὸν κατὰ Χριστὸν βίον καὶ τὸν κοινωνικόν· οὐδεὶς τοῦ λοιποῦ δύναται νὰ παρεμποδίσῃ τοὺς Βουλγάρους, ἵνα ἀποφανθῶσιν οἰκοθεν, παρ' οὐδενὸς μὴ ὑποκινούμενοι καὶ τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἐνδόμυχον θέλησιν ἐκφράζοντες, ὅτι θέλουσι νὰ ὦσι συνηνωμένοι μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, τὸ ὁποῖον ἔστωσαν βέβαιοι ὅτι θὰ ἐπιτύχωσιν, ἐὰν ὦσι πολυπληθέστεροι τὸν ἀριθμόν. Ἂς σπεύσωμεν λοιπὸν νὰ ὠφεληθῶμεν ἀπὸ τῶν δικαίων, ὅσα χορηγεῖ ἡμῖν τὸ Αὐτ. φ ι ρ μ ά-

ν ι ο ν· συνάμα δὲ ἂς σπεύσωμεν νὰ δείξωμεν καὶ τὴν πρὸς τὸν Αὐτ. θρόνον εὐγνωμοσύνην ἡμῶν, διπλασιάζοντες τὴν πίστιν, τὴν ἀφοσίωσιν καὶ τὴν ἀνόθευτον πρὸς αὐτὸν ὑπακοὴν, τὰ ὁποῖα εἶναι τὰ ἔξοχα χαρακτηριστικὰ τῶν Βουλγάρων· διότι ταῦτα θέλουσιν ἀνυψώσει ἐνώπιον τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως τὴν θέσιν ἡμῶν, τὴν ὁποίαν ἄλλοι, ἐχθροὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ Ἔθνους, προσπαθοῦσι διὰ συκοφαντιῶν καὶ ψευσμάτων νὰ καταβιβάσωσι. Τὴν χαροποιὰν καὶ αἰσίαν ταύτην εἴδησιν τῆς λύσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐνομίσαμεν ἀναγκαῖον νὰ ἀναγγείλωμεν, ἵνα χαρῆτε ἐν Κυρίῳ καὶ ἀναπέμψητε πρὸς τὸν Ὕψιστον εὐχαριστήριον ὕμνον ὑπὲρ τῆς μακροημερεύσεως τοῦ γαληνοτάτου ἡμῶν Αὐτοκράτορος Σουλτὰν Ἀπτοὺλ-Ἀζίζ ἐφέντη μας. Πρὸς μείζονα δὲ πληροφορίαν καὶ βεβαίωσιν θὰ ἀποσταλῇ ὑμῖν τὸ Αὐτοκρατορικὸν φ ι ρ μ ά ν ι ο ν, ἅμα τυπωθέν.

Ὀρτάκιοϊ Κων]πόλεως, 3 μαρτίου, 1870.

† Πρόεδρος ὁ Λοφτζοῦ ΙΑΚΩΒΟΣ, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Φιλιππουπόλεως ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Φιλιππουπόλεως ΠΑΪΣΙΟΣ, ἐν Χριστῷ ὑμέτερος εὐχέτης.
† Ὁ Βιδύνης ΑΝΘΙΜΟΣ, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Μακαρισυπόλεως ΙΑΚΩΒΟΣ, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

Γ. Κ. Τζαλόγλους. Χ. Ἰωάννης. Χ. Β. Πέντζοβιτζ. Χ. Νικόλαος Γζιντζόγλους. Ν. Μιχαηλόβσκης. Π. Ρ. Σλαβέικωφ. Δ. Στ. Τζομάκωφ. Χρ. Δαψιλέστας. Δημ. Γκέσογλους. Νικόλαος Δαψιλέστας. Στέφ. Καμπούρωφ. Ζαχ. Χ. Γκιουρόγλου. Ν. Χ. Στριπάκωφ.

—o—

208. Πίνακες στατιστικοὶ τῶν ἐν Κ]π. καὶ κατὰ τὰ προάστεια σχολείων τῶν Ὀρθοδόξων.

Ἐξεδόθησαν ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ τυπογραφείου «Πίνακες στατιστικοὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ κατὰ τὰ προάστεια σχολείων τῶν Ὀρθοδόξων», καταρτισθέντες μὲν φροντίδι καὶ ἐπιστασίᾳ τῆς κεντρικῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, ἐκδαθέντες δὲ φιλοτίμῳ δαπάνῃ τοῦ ἐνδοξοτάτου καὶ μουσοτραφοῦς ἄρχοντος μεγ. Λογοθέτου τῆς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας κ. Σταυράκη Ἀριστάρχου (σελ. 1—70).

Συνεπείᾳ τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, ἡ μεγ. Ἐκκλησία ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας ἐγκύκλιον, ἀποτεινομένην πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Πατρ. θρόνον διατελοῦντας Μητροπολίτας καὶ Ἐπισκόπους.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ κτλ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος κὺρ . . . χάρις εἴη τῇ αὐτῆς Ἱερότητι καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ἔστω γνωστὸν καὶ τῇ αὐτῆς Ἱερότητι, ὅτι ἡ καθ' ἡμᾶς μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ἓν τῶν πρωτίστων μελημάτων αὐτῆς ἡγουμένη τὸ ἐποπτεύειν καὶ κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον συντελεῖν εἰς τὴν τελειοτέραν κατάρτισιν καὶ πρόοδον τῶν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ καὶ ἀλλαχοῦ τοῦ Κράτους ἐκπαιδευτηρίων τοῦ ἡμετέρου Γένους καὶ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν μέσων τῆς ὀρθῆς ἐν Χριστῷ καὶ συστηματικῆς παιδείας καὶ τῆς ἀναλόγου ἠθικῆς διπλάσεως τῆς Ὀρθοδόξου νεολαίας, καὶ πάνυ καλῶς ἐπισταμένη, ὅτι ἕκαστος τότε καὶ τοσούτῳ μᾶλλον ὀρέγεται τοῦ πρόσω καὶ τελειοτέρου, ὅταν ἐπιγνῷ ποῦ ἔστηκε μὲν αὐτὸς ἐν τῇ κλίμακι τῆς νοερᾶς καὶ ἠθικῆς καλλιεργείας καὶ ἀναπτύξεως, ἕως ποῦ δὲ προέβη ὁ γείτων ἄνθρωπος καὶ ἡ γείτων πολιτεία, ἀρτίως ἐξέδοτο « Στατιστικοὺς Πίνακας τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ κατὰ τὰ προάστεια σχολείων τῶν Ὀρθοδόξων ἑκατέρου τοῦ φύλου », διαγράφοντας, ὅσον ἐνῆν ἀπηκριβωμένως, τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν ἑκάστης σχολῆς, μικρᾶς ἢ μεγάλης, καινῆς τε καὶ ἰδιωτικῆς, τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐν αὐταῖς διδασκόντων καὶ διδασκομένων, τὰ μαθήματα, τὰς βιβλιοθήκας, τὰς προσόδους καὶ τὰς δαπάνας αὐτῶν, καὶ εἴ τι ἕτερον σημειώσεως ἄξιον. Ἐπειδὴ δὲ ὁ κυριώδης σκοπὸς τούτων τῶν Στατιστικῶν Πινάκων ἐστίν, ὡς δεδήλωται, ἡ κατὰ μικρὸν βελτίωσις καὶ ἐπὶ τὰ κρείττω ἀναγωγὴ καὶ προβίβασις τῶν κοινῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων καὶ τῆς ἐν αὐτοῖς ἐκπαιδευομένης νεότητος, αὕτη δὲ κατορθοῦται μάλιστα διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸ ἕτερον, δι' ἧς ὑπεκκαίεται ἡ φιλοτιμία καὶ ἅμιλλα τῶν ἐν ἑκάστῃ πόλει καὶ χώρᾳ κατοίκων πρὸς τὴν κατὰ τὸ δυνατὸν ἐπαύξησιν τῶν τῆς παιδείας μέσων κατὰ τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας καὶ κατὰ τὴν ὑψηλὴν εὐαρέσκειαν τοῦ τε ἡμετέρου Ἄνακτος καὶ τῶν Αὐτοῦ ἐκλάμπρων καὶ φιλομούσων ὑπουργῶν· διὰ ταῦτα, κατὰ πρόνοιαν Ἐκκλησιαστικὴν, πέμψαντες πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπὸ τὸν ἁγιώτατον τοῦτον Πατριαρχικὸν καὶ οἰκουμενικὸν θρόνον διατελοῦντας ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς, τοὺς ἱερωτάτους Μητροπολίτας καὶ τοὺς θεοφιλεστάτους

Ἐπισκόπους ἀνὰ τρία ἀντίτυπα τῶν ἐν λόγῳ Στατιστικῶν Πινάκων, πέμπομεν ὁμοίως καὶ τῇ Ἱερότητι αὐτῆς, ὅπως, ἀναγνοῦσα αὐτὴ καὶ γνωστοποιήσασα τὸ περιεχόμενον, γενικῶς τε καὶ μερικῶς, πᾶσι τοῖς ἐντίμοις προκρίτοις καὶ ἐφόροις καὶ διδασκάλοις, ταῖς ἐν ἑκάστῃ πόλει καὶ κώμῃ καὶ χωρίῳ τῆς ἐπαρχίας αὐτῆς, ἀπαιτήσῃ πανταχόθεν τὰς προσηκούσας πληροφορίας, καὶ ἐξ ἅπαντος διενεργήσῃ τὴν κατὰ δυνατὸν σύνταξιν καὶ τὴν εἰς ἡμᾶς ἀποστολὴν τοιούτων Στατιστικῶν Πινάκων, ἀκριβῶς ἐλεγχόντων καὶ ἀποδεικνύντων τὴν ἀνὰ πᾶσαν τὴν εὐαγῆ αὐτῆς ἐπαρχίαν ἰδίαν καὶ δημοσίαν ἐκπαίδευσιν, ὅπως, ἐκ τούτων γνωστοῦ γινομένου τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ βαθμοῦ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναπτύξεως καὶ καλλιεργείας τοῦ ἐν πάσαις ταῖς ἐπαρχίαις ἐνοικοῦντος Ὀρθοδόξου πληρώματος, καὶ ἀντιφιλοτιμουμένων πάντων ἐκ τῆς πληροφορίας τῶν παρ' ἑκάστῳ καλῶν, κατορθωθῇ, σὺν Θεῷ, κατὰ μικρὸν ἡ γενικὴ καὶ εὐκταία τῆς ὀρθῆς παιδείας διάδοσις, ἐξ ἧς εὐημεροῦσιν οἱ λαοὶ καὶ τὰ ἄτομα καὶ κατ' ἀξίαν δοξάζεται ὁ Θεὸς τῶν φώτων, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μετὰ τῆς Ἱερότητος αὐτῆς. ἀφῳ. Μαρτίου κ.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφός.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ.	† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.
† Ὁ Τορνόβου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.	† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ.
† Ὁ Δημητριάδος ΔΩΡΟΘΕΟΣ.	† Ὁ Σωζουαγαθούπ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ.
† Ὁ Νύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ.	† Ὁ Γρεβενῶν ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.

—o—

209. Ἀπόδειξις περὶ ἐκλογῆς τῶν νέων μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

Ἀσθενοῦντος τοῦ οἰκουμ. Πατριάρχου, ὁ μέγ. Πρωτοσύγκελλος ἐξέδωκε τὴν παρὰ πόδας Ἀπόδειξιν, ἀφορῶσαν τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων μελῶν τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου.

Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς καὶ τιμιώτατοι Ἐπίτροποι καὶ πρόκριτοι, οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ ἐνορίᾳ . . . Ἀπὸ τῆς πρὸς ὑμᾶς πεμφθείσης Πατριαρχ. Ἀποδείξεως ἔγνωτε, ὅτι τῇ προσεχεῖ κυριακῇ (8 μαρτίου) συγκροτηθήσεται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἐπέτειος Συνέλευσις ἀπό τε τῶν σεβασμίων μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τῶν τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου καὶ ἀπὸ τῶν ἐνοριακῶν τῆς πρωτευούσης ἀντι-

προσώπων, ὅπως ἐκλέξῃ τοὺς ἀντικαταστήσοντας τὰ ἀποχωροῦντα ἔντιμα μέλη τοῦ καθ' ἡμᾶς Ἐθν. Συμβουλίου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ ὑμεῖς πάντως ἡτοιμάσατε τοὺς προσήκοντας ὑμετέρους ἐνοριακοὺς ἐπὶ τούτῳ ἀντιπροσώπους, προτρεπόμεθα καὶ ἀξιοῦμεν, ἵνα, ἐφοδιάσαντες αὐτοὺς τῷ ἀνήκοντι ἐνοριακῷ συστατικῷ ἐγγράφῳ, ἀποστείλητε ἐξ ἅπαντος τῇ προσεχεῖ κυριακῇ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τὴν ὅην ὥραν τῆς ἡμέρας ἀκριβῶς, μηδόλως παρεμποδιζόμενοι ἐκ τῆς λυπηρᾶς ἀσθενείας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἣν προεδρικῶς ἀναπληρώσει ἐν τῇ συνεδριάσει ἓν τῶν σεβασμίων μελῶν τῆς ἁγίας Συνόδου.

Ταῦτα πρὸς γνῶσιν καὶ ὁδηγίαν τῆς ὑμετέρας εὐλαβείας καὶ τιμιότητος. Εἴητε δὲ διηνεκῶς ἐν Κυρίῳ εὐημεροῦντες καὶ προκόπτοντες.

Τῇ 4 μαρτίου, 1870.

Ὁ Μ. ΠΡΩΤΟΣΥΓΚΕΛΛΟΣ.

—o—

210. Ἀναφοραὶ ἐκ Φιλιππουπόλεως.

Ἐκ διαφόρων μερῶν ἐστάλησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀναφοραί, ἐκφράζουσαι τὴν βαθεῖαν λύπην τῶν Ὀρθοδόξων ἐπὶ τῇ δι' Λύτ. διατάγματος λύσει τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, παρὰ τὰ Ἐκκλησιαστικῶς καθεστῶτα. Ἐνταῦθα δημοσιεύομεν δύο ἐκ Φιλιππουπόλεως ἀναφορὰς, ἐχούσας ὧδε.

Α'.

Παναγιώτατε Δέσποτα· Ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος.

Καὶ ἐξ ἐπιστολῶν τοῦ αὐτόθι ἀντιπροσώπου ἡμῶν κ. Κ. Καλλιάδου καὶ ἐκ τῶν ἐφημερίδων μετὰ βαρυθυμίας ἐπληροφορήθημεν ὅτι ἐξεδόθη Λύτ. ἱραδὲς, κανονίζων τὴν λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, καὶ ὅτι κατὰ τὴν λύσιν ταύτην ἡ πόλις ἡμῶν μετὰ ἑπτὰ ἢ ὀκτὼ χωρίων θὰ ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ὅλη δὲ ἡ ἄλλη ἐπαρχία θὰ ὑπάγεται εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν· ἀλλ' ὅτι πάλιν ἡ ἐνορία τῆς Παναγίας τῆς ἡμετέρας πόλεως ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῆς δικαιοδοσίας τῆς Μ. Ἐκκλησίας καὶ δίδεται τῷ Βουλγάρῳ Ἀρχιερεῖ, ὅστις καὶ τὴν ἕδραν του θὰ ἔχῃ ἐν τῇ ἐνορίᾳ ταύτῃ, τῇ κεντρικωτάτῃ Γραικικῇ ἐνορίᾳ τῆς ἡμετέρας πόλεως.

Ἔχομεν πλήρη πεποίθησιν ὅτι ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία οὐδέποτε θέλει παραδεχθῇ τοιοῦτον τραγέλαφον, διότι διὰ τοιαύτης λύσεως τίθεται πέτρα σκανδάλου ἐν τῇ πόλει ἡμῶν, μέλλουσα νὰ διαιωνίσῃ τὰ πάθη, τὰς ῥήξεις καὶ τοὺς διαπληκτισμοὺς μεταξὺ τῶν ὁμοδόξων. Ἔπειτα τὸ μέτρον τοῦτο εἶναι ὅλως ἄδικον, διότι ἡ ἐνορία τῆς Παναγίας εἶναι Γραικικὴ, ἡ δὲ Ἐκκλησία, ὡς καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς πόλεως ἡμῶν, εἶναι ἱδρύματα καὶ ἱεραὶ ἰδιοκτησίαι τῶν Γραικῶν. Ἐὰν δὲ, χάριν τῶν εὐαρίθμων Βουλγάρων τῆς Φιλιππουπόλεως, ἐγκαθιδρύωνται ἐν τῇ αὐτῇ πόλει δύω ὁμόδοξοι Ἐκκλησιαστικαὶ ἀρχαὶ, εἰς ποίαν Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν θὰ ὑπάγωνται αἱ Γραικικαὶ ἐνορίαι καὶ ἐκκλησίαι τοῦ Παζαρτζικίου, τῆς Περιστερᾶς, τοῦ Χάσκιοϊ; Ἐὰν εἰς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν πλειστάχοῦ ἐγκαθιδρύηται διπλῆ Ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ, ἐὰν δὲ αὗται παραδίδωνται τῇ Βουλγαρικῇ ἱεραρχίᾳ, διατί γίνεται ἐξαίρεσις διὰ τοὺς ἐν Φιλιππουπόλει Βουλγάρους, ἔχοντας ἀποκλειστικὸν προνόμιον ἵνα ὑπάγωνται εἰς τὴν ἐθνικήν των ἱεραρχίαν; Ποῦ τὸ πνεῦμα τῆς συνδιαλλαγῆς; Διὰ ποῖον λόγον τότε πλεῖστα χωρία ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ, ἀναγνωρίζοντα μέχρι τοῦδε τὸ Πατριαρχεῖον, ἀποσπῶνται αὐτοῦ, παραδιδόμενα τῇ Βουλγαρικῇ Ἐξαρχίᾳ;

Ὑποβάλλοντες, Παναγιώτατε, εὐσεβάστως τὰς δικαίας ἡμῶν ταύτας παρατηρήσεις καὶ ἐνστάσεις, θερμῶς παρακαλοῦμεν καὶ καθικετεύομεν τὴν Ὑμ. Θ. Παναγιότητα, ἵνα εὐδοκήσασα ποιήσηται τὰς παραστάσεις ταύτας ὅπου δεῖ, καὶ διατρέφομεν τὴν ἐνδόμυχον πεποίθησιν ὅτι ἡ Σ. Κυβέρνησις τοῦ φιλολάου ἡμῶν Αὐτοκράτορος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Ἀζιζ οὐδέποτε καὶ οὐδαμῶς θέλει ἀνεχθῇ ἐν γνώσει νὰ ἀδικῶνται καὶ περιφρονῶνται πιστὰ αὐτῆς τέκνα, καὶ ὅτι τὴν αὐτὴν δικαιοσύνην μεταχειρίζεται πρὸς πάντας αὐτῆς τοὺς πιστοὺς ὑπηκόους.

Πεποιθότες ὅτι θέλουσι ληφθῇ ὑπ' ὄψιν αἱ παρακλήσεις ἡμῶν, ὑποσημειούμεθα μετ' ἀπεριορίστου σεβασμοῦ.

Τῆς Υ. Θ. Παναγιότητος τέκνα ἐν Χριστῷ πειθήνια.

Ἐν Φιλιππουπόλει, τῇ 6 μαρτίου, 1870.

Οἱ κάτοικοι Φιλιππουπόλεως. (Ἔπονται 42 ὑπογραφαί).

Β'.

Παναγιώτατε Δέσποτα· Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος.

Οἱ εὐσεβάστως ὑποσημειούμενοι ἐνορῖται τῆς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκκλησίας τῆς Παναγίας μετ' ἐκπλήξεως ἐμάθομεν, ὅτι ἐν τῇ θρυλλουμένῃ λύσει τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ἐν ᾧ ἡ Φιλιππούπολις ἐξαιρεῖται καὶ τίθεται ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς Μ. Ἐκκλησίας κατ' αὐτὸ τὸ φιρμάνιον, ἐν τούτοις ὁρίζεται ὅτι ἡ ἡμετέρα ἐνορία τῆς Παναγίας θέλει ὑπάγεσθαι ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, καὶ ὅτι ἐν αὐτῇ θὰ ἐδρεύῃ ὁ Βούλγαρος Ἐπίσκοπος. Ἐκτὸς τῶν ἀκαταλογίστων σκανδάλων, τὰ ὁποῖα ἐκ τούτου θὰ πηγάζωσι, καὶ τὰ ὁποῖα ἡ Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία κάλλιον ἡμῶν ἐκτιμᾷ, οἱ ὑποφαινόμενοι διαδηλοῦμεν ὅτι ἡ μὲν ἐνορία αὕτη κατοικεῖται ὑπὸ Γραικῶν, διότι ἐκ τῶν 53 οἰκιῶν, αἵτινες ὑπάγονται εἰς τὴν ἐνορίαν ταύτην, αἱ 39 εἶναι Γραικικαί, αἱ δὲ 14 μόνον εἶναι Βουλγαρικαί, καὶ περὶ τῆς ἀληθείας τοῦ διϊσχυρισμοῦ ἡμῶν τούτου ἐπικαλούμεθα τὴν μαρτυρίαν τῆς ἐπιτοπίου διοικήσεως· ἡ δὲ ἐκκλησία εἶναι κτῆμα ἡμῶν, ἱδρυθεῖσα διὰ χρημάτων τῶν Γραικῶν ἐναριτῶν, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῶν κωδίκων τῆς ἐκκλησίας. Ἀνηρπάγη δὲ αὐθαιρέτως ἡ ἐκκλησία αὕτη ἐπὶ Ἡαΐσίου διὰ ῥοπάλων καὶ μαχαιρῶν ὑπὸ ὄχλου, προσκληθέντος ἔξωθεν ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τῶν Βουλγαριστῶν τῆς ἡμετέρας πόλεως. Δὲν ἐπαύσαμεν δὲ ἐκ πρώτης ἀρχῆς ἐπανειλημμένως διαμαρτυρόμενοι καὶ πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν καὶ πρὸς τὴν διοίκησιν καὶ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, δι' ἀναφορῶν πρὸς τὴν Α. Υ. τὸν μέγαν Βεζύρην κατὰ τοῦ σφετερισμοῦ τούτου, καὶ μᾶς ἐδίδετο πάντοτε ὑπόσχεσις ὅτι ἐν τῇ λύσει τοῦ ζητήματος θέλομεν δικαιωθῆ, ὅπερ ἀνεχαίτιζε τοὺς ἐνορίτας τοῦ νὰ λάβωσι δι' αὐτοδικίας τὸ ἀνῆκον αὐτοῖς. Καὶ νῦν διαμαρτυρόμεθα κατὰ παντὸς σφετερισμοῦ τοῦ ἡμετέρου ἱεροῦ κτήματος, τὸ ὁποῖον ἀπαιτοῦμεν, κατὰ τοὺς νόμους τῆς Αὐτοκρατορίας, νὰ ἀποδοθῇ εἰς ἡμᾶς τοὺς νομίμους κυρίους καὶ ἰδιοκτήτας τῆς εἰρημένης ἐκκλησίας.

Τούτων ἕνεκεν, Παναγιώτατε, ἐπειδὴ καὶ ἡ ἐνορία εἶναι κατ' ἀπόλυτον πλειονοψηφίαν Γραικικὴ καὶ ἡ ἐκκλησία εἶναι κτῆμα ἱερὸν τῶν Γραικῶν ἐναριτῶν, διαδηλοῦμεν ὅτι οὐδαμῶς δεχόμεθα ἵνα ἡ ἐνορία καὶ ἐκκλησία ἡμῶν ὑπαχθῇ εἰς τὴν Βουλγαρικὴν ἱεραρχίαν· καὶ ἔτι ὀλιγώτερον νὰ ἐδρεύῃ ἐν αὐτῇ ὁ Βούλγαρος Ἀρχιερεύς, καὶ ὅτι ἀπαιτοῦμεν τὴν ἀπόδοσιν τῆς ἡμετέρας ἐκ-

κλησίας, διαμαρτυρόμενοι κατὰ πάσης ἀποφάσεως, καὶ ἀπεκδυόμενοι πάσης εὐθύνης δι' ἐνδεχομένας συνεπείας.

Ἐν τούτοις, πεποιθότες εἰς τὴν πατρικὴν μέριμναν τῆς Μ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, καὶ παρακαλοῦντες τὴν Γ. Θ. Παναγιότητα ἵνα διαβιβάσῃ περίληψιν τῆς παρούσης μας διὰ τ α χ ρ ι ρ ί ο υ της πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην, ὑποσημειούμεθα μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Τῆς Γ. Θ. Παναγιότητος τέκνα ἐν Χριστῷ πειθήνια.

Ἐν Φιλιππουπόλει, τῇ 9 μαρτίου, 1870.

Οἱ ἐνορῖται τῆς Παναγίας (Ἔπονται 36 ὑπογραφαί).

—o—

211. Νέα περίοδος τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου.

Τῇ ἡ. μαρτίου (κυριακῇ) συγκροτηθείσης ἐν Πατριαρχείοις Συνελεύσεως, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μητρ. Κυζίκου, πρὸς ἐκλογὴν τῶν νέων μελῶν τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου, ἀνεδείχθησαν πλειοψηφοῦντες οἱ ἑξῆς:

1.	Ι. Ἀριστοκλῆς διὰ ψήφων	33
2.	Γ. Ἐμμανουὴλ	28
3.	Β. Σαρακιώτης ἰατρὸς	27
4.	Κωνστ. Στεφ. Καραθεοδωρῆ	26
5.	Ζηνόβιος Κωνσταντινίδης ἰατρὸς	25
6.	Ν. Φ. Γεωργιάδης	25

Τὰ συνελθόντα μέρη (Ἡ Σύνοδος, Ἐθν. Συμβούλιον καὶ ἀντιπρόσωποι τῶν συνοικιῶν) ἦσαν τὸν ἀριθμὸν 28. Ἐκ τῶν 8 Συνοδικῶν ἀπῆσαν οἱ Μητροπ. Νύσσης καὶ Γρεβενῶν· ἐκ τῶν 8 μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἀπῆσαν οἱ κκ. Σωφρονιάδης καὶ Μιχαλάκης ἐφέδρος. Τὰ ἐκλεχθέντα 6 μέλη ἀνεπλήρωσαν τοὺς ἀποχωρήσαντας κκ. Χ. Γ. Κωνσταντινίδην καὶ Ι. Κανέλλον καὶ τοὺς ἕνεκεν ἀσχολιῶν αὐτῶν ἄλλοτε παρακιτηθέντας. Τὰ λοιπὰ 5 μέλη, τὰ ἀπὸ πέρυσι μείναντα, ἦσαν οἱ κκ. Σ. Ἀργυγένης, Σ. Μαυρογένης, Κ. Καραπάνος, Κ. Ἀνθόπουλος, Σ. Σωφρονιάδης καὶ Μιχαλάκης ἐφέδρος.

Ἐπιλαχόντα δὲ μέλη ἀνεδείχθησαν τρία: οἱ κκ. Κ. Καλλιάδης (διὰ ψήφων 24), Ι. Καλλίας ἰατρὸς (διὰ ψήφων 22) καὶ Γ. Παπαλαμπρινούδης (διὰ ψήφων 16).

—o—

212. Ἑλληνοεμπορικὴ ἐν Χάλκῃ σχολή.

Τῇ 8 μαρτίου, ἡμέρᾳ κυριακῇ, ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Ἑλληνοεμπορικῇ σχολῇ ἐγένετο ἡ ἐγκαθίδρυσις τοῦ νέου διευθυντοῦ, ἐξ Ἀθηνῶν προσκληθέντος, Ἀρχιμανδρίτου κ. Δωροθέου Εὐελπίδου. Συνεπείᾳ τῆς ἐγκαθιδρύσεως ταύτης, παρόντων τῶν Ἐφόρων, τῶν καθηγητῶν, διδασκάλων καὶ μαθητῶν, ὁ πανιερ. πρ. Νεοκαισαρείας κ. Ἱερόθεος, προσωρινῶς διευθύνων, ἀπήγγειλε λίαν κατάλληλον καὶ συγκινητικὸν λογίδριον, δι' οὗ ἐξέφρασε τὰ εὐγενῆ ὑπὲρ τῆς σχολῆς αἰσθήματά του καὶ ἐσύστησεν, ὡς οἷόν τε, τὸν διάδοχόν του· εἶτα δὲ ὁ νέος διευθυντὴς ἀπήγγειλε λογίδριον, δι' οὗ ἐξέφρασε τὰς ὑπὲρ τῆς σχολῆς προθέσεις του καὶ ἐδήλωσε τὴν μέλλουσαν πορείαν, εἰπὼν ὅτι ὡς πρώτιστον μέλημά του ἔχει τὴν ἀκριβῆ τήρησιν τοῦ Κανονισμοῦ· τέλος δὲ, καὶ ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν μετὰ τῶν διδασκάλων καὶ τοῦ ἰατροῦ προσεφώνησαν τῇ **Α. Π.** εὐχαριστήριον ἔκθεσιν, ἐκφράζουσαν τὴν λύπην αὐτῶν διὰ τὴν ἀποχώρισιν αὐτοῦ, καὶ τὰς εὐχαριστήσεις των δι' ἣν συνδρομὴν παρέσχε τῇ σχολῇ ἐν κρισίμοις περιστάσεσι.

Μετ' εὐχαριστήσεως δὲ δημοσιεύομεν ἐνταῦθα τόν τε λόγον τῆς **Α. Π.** καὶ τὰς εὐχαριστηρίους ἐκθέσεις τῆς Ἐφορίας καὶ τοῦ καθηγητικοῦ συλλόγου.

« Ἔντιμος καὶ φιλογενὴς Ἐφορία, φίλοι καθηγηταὶ, καὶ τέκνα ἐν Χριστῷ μοι ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα.

Προσκλήσει τῆς ἐντίμου Ἐφορίας καὶ ἐπινεύσει τῆς μητρός μου Ἐκκλησίας, ἥτις οὐδέποτε παύει ἐπιδαψιλευουσα τὴν ἀρωγὴν αὐτῆς ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἱεροῦ τούτου τεμένους τῶν Μουσῶν, μετέσχον κἀγὼ μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως τοῦ εὐγενοῦς ἀγῶνος, ὃν περ τό τε φιλογενὲς τῶν ἐμπόρων σῶμα διὰ τῆς ἐντίμου Ἐφορίας καὶ ἡ μήτηρ ἡμῶν Ἐκκλησία ἀγωνίζεται πρὸς τὴν πνευματικὴν καλλιέργειαν καὶ μόρφωσιν τῶν τέκνων αὐτῆς, ἀναλαβὼν προσωρινῶς τὴν διεύθυνσιν μετὰ τῆς διδασκαλίας τῶν ἱερῶν μαθημάτων τῆς σχολῆς ταύτης μετὰ πολλὰς περιπετείας καὶ ἐν ἐκρύθμῳ αὐτῆς καταστάσει. Χάρις δὲ εἰς τὴν θείαν ἀρωγὴν καὶ εἰς τὴν εἰλικρινῆ συνέργειαν τῆς ἐντίμου Ἐφορίας καὶ τῶν φίλων μου κκ. καθηγητῶν, ἠδυνήθην νὰ ἐμμείνω οὐκ ὀλίγον εἰς ἔργον ἀλλότριον ἐμοῦ, πρὸς διευκόλυνσιν τῶν ἐνεργειῶν τῆς φιλογενοῦς Ἐφορίας, πρὸς εὕρεσιν ὁριστικοῦ καὶ καταλλήλου διευθυντοῦ, οὗτινος

δὴ καὶ ἠξιώθη σήμερον ἡ σχολὴ ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ πανοσιολογιωτάτου Ἀρχιμανδρίτου κ. Δωροθέου τοῦ Εὐελπίδου, ὅστις διὰ τῶν προσόντων, τὰ ὁποῖα κέκτηται, τῶν τε γνώσεων καὶ τῆς πείρας, θέλει εὐθέως ὁδηγήσει τὴν σχολὴν εἰς τὸν πρὸς ὃν ὅραν αὐτῆς.

Ἀπερχόμενος δὲ, ἐκφράζω τὰς εὐχαριστίας μου πρὸς τὸ σῶμα τῶν φίλων μου κκ. καθηγητῶν διὰ τὴν ἀληθῆ σύμπραξιν αὐτῶν, ἅμα δὲ καὶ τὴν πρὸς ὑμᾶς, τὴν εὐγενῆ νεολαίαν, πατρικὴν ἀγάπην μου, τὴν ὁποίαν ἀπεκτήσατε διὰ τοῦ πρὸς τὴν περίπου τετραμμένου διεύθυνσιν καὶ τὴν πνευματικὴν τήθενον σεβασμοῦ ὑμῶν, καὶ εὔχομαι ὅπως ἀείποτε δεικνύησθε ἄξιοι τῆς ἀγάπης καὶ τῶν προσπαθειῶν τῆς τε διευθύνσεως, τῶν καθηγητῶν καὶ διδασκάλων, ἅμα δὲ καὶ τῶν ἡγητόρων τῆς ἀγωγῆς ὑμῶν, διὰ τῆς ἀπαιτουμένης ἐπιμελείας καὶ εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς, διὰ τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς αὐτούς τε καὶ τὴν σεβαστὴν ὑμῶν Ἐφορίαν, ἥτις ἀτρύτους κόπους κατέβαλε καὶ ἀδιαλείπτως καταβάλλει ὑπὲρ τῆς ὀρθῆς ἐκπαιδεύσεως καὶ ἠθικῆς ὑμῶν διαπλάσεως.

Ἀναπέμπων ὅθεν ἱκετηρίους πρὸς τὸν Ὕψιστον εὐχὰς ὑπὲρ τῆς προόδου τοῦ ἱεροῦ τούτου καθιδρύματος, ἐπικαλοῦμαι τὴν θείαν ἀντίληψιν ὑπὲρ τῆς κραταιώσεως καὶ τοῦ ἀληθοῦς αὐτοῦ προορισμοῦ ».

Ἐν Χάλκῃ, τῇ 8 μαρτίου, 1870.

Πανιερώτατε,

Οἱ ὑποφαινόμενοι καθηγηταὶ τῆς ἐν Χάλκῃ Ἑλληνικῆς Ἐμπορικῆς σχολῆς, καὶ περ γνωρίζοντες ἐκ τῶν προτέρων ὅτι προσωρινῶς μόνον εἴχετε ἀναδεχθῆ τὴν διεύθυνσιν τῆς σχολῆς ταύτης, καὶ ὅτι, τάχιον ἢ βράδιον, ἐμέλλετε νὰ ἀποχωρήσητε αὐτῆς, δὲν δυνάμεθα οὐχ ἧττον νὰ μὴ ἐκφράσωμεν τὴν λύπην ἡμῶν ἐπὶ τῇ ἤδη γενομένῃ ἀποχωρήσει Σας, συνάμα δὲ καὶ τὰς εὐχαριστίας διά τε τὴν πρὸς ἡμᾶς πατρικὴν ἀγάπην Σας, καὶ τὴν προθυμίαν, μεθ' ἧς ἀνεδέχθητε τὸ βαρὺ φορτίον τῆς διευθύνσεως ἐν τοῖς κρισίμοις ἐκείνοις καιροῖς, πλεῖστον ὅσον ὡς ἐκ τούτου ὠφελήσαντες τὴν σχολήν.

Δέχθητε λοιπὸν, Πανιερώτατε, τὴν ἔκφρασιν τῶν ἐγκαρδίων τούτων αἰσθημάτων μας, μεθ' ὧν διατελοῦμεν,

Τῆς Ὑμετέρας Πανιερότητος τέκνα ἐν Χριστῷ εὐπειθῆ.

Οἱ Καθηγηταὶ

J. de Lastic. Κ. Στεκούλης, Α. Σκέντος, Χ. Χατζῆ Χρήστου, Πλούταρχος Παπαϊωάννου, Π. Κοντογεώργης, Κλεάνθης Χαραλαμπείδης, Δημήτριος Φίλιος, Ἐπαμινώνδας Κορνελάτος, Ἰωάννης Π. Κάκαρις, Χρῆστος Παπαδόπουλος.

Ὁ ἰατρὸς Ι. Χ. Ζωγραφίδης.

Πρὸς τὸν πανιερώτατον πρ. Νεοκαισαρείας κ.κ. Ἱερόθεον κτλ.

—

Ἐν Χάλκῃ, τῇ 8 μαρτίου, 1870.

Πανιερώτατε Δέσποτα!

Διὰ τοὺς ἀτρύτους κόπους, οὓς ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης κατέβαλεν ὑπὲρ τῆς σχολῆς ταύτης κατὰ τὸ ὀλιγοχρόνιον διάστημα τῆς προσωρινῆς αὐτῆς διευθύνσεως, καὶ διὰ τὴν ἄπειρον συνδρομὴν καὶ ἀρωγὴν αὐτῆς, ἥτις ἐνίσχυσε τὸν ζῆλον ἁπάντων ὁμοῦ τῶν καθηγητῶν πρὸς τὴν ὅσον ἔνεστι τελειοτέραν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος αὐτῶν εἰς περιστάσεις δυσχερεῖς τῆς προκειμένης σχολῆς, σπεύδει νὰ ἐκφράσῃ πρὸς τὴν Ὑμετέραν Πανιερότητα τὰς ἐγκαρδίους αὐτῆς εὐχαριστήσεις διὰ τὴν ἀγάπην, ἣν ἐδείξατο τῇ σχολῇ, ἅμα δὲ καὶ τὴν ἄπειρον εὐγνωμοσύνην, ἣν ἡ Ἐφορία αἰσθάνεται ὀφειλομένην ὑπὸ τῆς σχολῆς τῇ Ὑμετέρᾳ Πανιερότητι καὶ τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ διὰ τὴν πνευματικὴν αὐτῆς ἀρωγήν, ἥτις συνέδραμεν αὐτὴν εἰς τὴν παγίωσιν τῆς οὐκ ὀλίγον διασαλευθείσης τάξεως τῆς σχολῆς ταύτης.

Πέποιθε δὲ ἡ Ἐφορία ὅτι ἡ Ὑμετέρα Πανιερότης οὐδέποτε θέλει παύσει δεικνύουσα τὴν ἀγάπην, ἣν μετ' αὐταπαρνήσεως ὑπὲρ τῆς σχολῆς ἐδείξατο, καὶ ἐπικαλουμένη ταῖς εὐχαῖς καὶ εὐλογίαις τὴν ἐξ ὕψους βοήθειαν καὶ ἀντίληψιν ὑπὲρ τῆς προόδου τῆς σχολῆς ταύτης καὶ ἐπιτεύξεως τοῦ προορισμοῦ αὐτῆς.

Ὅθεν ὑποβάλλει τῇ Ὑμετέρᾳ Πανιερότητι τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ βαθέος πρὸς αὐτὴν σεβασμοῦ καὶ τῶν εὐγενῶν ὑπὲρ αὐτῆς αἰσθημάτων, μεθ' ὧν διατελοῦμεν.

Ἡ Ἐφορία τῆς κατὰ Χάλκην Ἑλληνοεμπορικῆς σχολῆς.

Διὰ Ἀνδρέαν Βαλιάνον, Α. Ῥωσόλιμος. Θ. Σιβατζόγλους. Μ. Γκιώνης. Ι. Βάλσαμος. Κ. Νικολόπουλος. Δ. Καραβίας.

Πρὸς τὸν πανιερώτατον πρώην Νεοκαισαρείας κ. κ. Ἱερόθεον κτλ.

—o—

213. Ἡ λύσις τοῦ Βουλγαρικοῦ Ζητήματος.

—

Ἡ ἐν τῇ πρωτευούσῃ Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία διὰ διαφόρων ἄρθρων διεπραγματεύθη κοινῇ μετὰ σπουδαιότητος τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα ὑπὸ θρησκευτικὴν καὶ Ἐκκλησιαστικὴν ἐποψιν. Τὴν δημοσίευσιν τούτων θεωροῦντες χρησιμωτάτην, μεταφέρομεν ταῦτα καὶ εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν Δελτίον. Ἔχουσι δὲ ὧδε:

Α'.

Τὸ αὐτοκρατορικὸν φιρμάνιον, δι' οὗ καθορίζεται ἡ λύσις τοῦ πολυκρότου τούτου ζητήματος, εἰς νέαν αὐτὸ εἰσάγον φάσιν καὶ νέαν ἐγκαινιάζον ἐποχὴν εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν πολίτευμα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἄξιον μεγίστης βεβαίως εἶναι προσοχῆς καὶ βαθείας μελέτης. Ἡ ἀρχή, ἐξ ἧς ὁρμᾶται ἡ κυβέρνησις τῆς Α.Α.Μ. τοῦ Σουλτάνου, εἶναι ἡ ἄκρατος αὐτῆς ἐπιθυμία, ὅπως τὰ ὑπ' αὐτὴν ἔθνη ἐν ἁρμονίᾳ καὶ ἀγάπῃ συμβιῶσι καὶ ἀσφαλῶς περὶ τὴν ἐξάσκησιν τῆς θρησκείας αὐτῶν ἔχωσιν· ἡ δὲ σκέψις, ἥτις προώρισεν αὐτὴν εἰς τὴν τοῦ φιρμανίου ἔκδοσιν, εἶναι βεβαίως ἡ ἑξῆς: Ἐπειδὴ τὸ καθεστὼς τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας πολίτευμα οὐ δύναται ἱκανοποιῆσαι τὰς ἀπαιτήσεις Ὀρθοδόξου τινὸς Ἔθνους, μεταβλητέον ἄρα αὐτὸ κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις μὲν τοῦ Ἔθνους ἐκείνου, ἀλλὰ συνάμα μηδενὸς τῶν θεμελιωδῶν τῆς Ἐκκλησίας νόμων παρασαλευομένου.

Εὐχαριστοῦντες τῇ αὐτοκρατορικῇ Κυβερνήσει διὰ τὴν πατρικὴν μέριμναν, ἣν ἐπιδείκνυται ὑπέρ τε τῶν λαῶν αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, καθῆκον νομίζομεν νὰ καταδείξωμεν, ὅτι οὐδόλως ἐσμὲν ἀνάλγητοι εἰς τὴν μέριμναν ταύτην, ἀλλ' ἐπιθυμοῦμεν διακαῶς νὰ συντελέσωμεν, τό γ' ἐφ' ἡμῖν, εἰς τὰς πρὸς τοῦτο προσπαθείας τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως· συντελεστικοὶ δὲ κατ' οὐδὲν ἄλλο ἠδυνάμεθα νὰ φανῶμεν ἢ διαφωτίζοντες, Ἐκκλησιαστικῶς τε καὶ πολιτικῶς, μέρη τινὰ τοῦ Βουλγ. ζητήματος, ἅπινα, καὶ ὡς Ὀρθόδοξοι καὶ ἕνεκα τοῦ ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο ἐφάπτεται ἀμέσως τοῦ ἡμετέρου Ἔθνους, ἠναγκάσθημεν νὰ ἐκμελετήσωμεν.

Ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἅπασα ἡ Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία τῆς πρωτευούσης περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ἀπεφήνατο, αἱ δὲ κρίσεις τῶν διαφόρων αὐτῆς ὀργάνων ὁμοφωνότατα κατ' οὐσίαν ὑπῆρξαν, τοῦθ' ὅπερ οὐδὲν ἄλλο ἐξηγεῖ ἢ ὅτι πᾶσαι πρὸς τὴν ἀληθῆ κατά-

στασιν τῶν πραγμάτων ἀπέβλεπον καὶ ἐξ αὐτῆς μόνης τὰς σκέψεις αὐτῶν ἐνεπνέοντο. Οὐδέποτε ἡ γλῶσσα τῶν Ἑλληνικῶν ὀργάνων τοῦ τύπου μετεβλήθη ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, οὐδέποτε μετεχειρίσθησαν ὅπλα σοφισματικῆς τινος διαλέκτου, ἀλλὰ ἄλλοτε ἐξευρισκούσης ἐπιχειρήματα πρὸς ὑποκρυβὴν τῆς ἀληθοῦς αὐτῆς διανοίας, ἀλλὰ προέβησαν πάντοτε εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου μετὰ τῆς εἰλικρινείας, ἥτις ἐμπρέπει εἰς τοὺς ἐχοντας τὴν ἐνδόμυχον συναίσθησιν ὅτι συνηγοροῦσιν ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ δικαίου, ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ἀναγεννήσεως πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν τῆς Ἀνατολῆς λαῶν καὶ κατὰ παντὸς παρακωλύοντος, λόγῳ ἢ ἔργῳ, ἀμέσως ἢ ἐμμέσως, φανερῶς ἢ πλαγίως, τὴν ἀναγέννησιν ταύτην.

Τὸ ἔργον ἡμῶν καθίσταται σήμερον σοβαρώτερον· τὸ καθῆκον ἡμῶν μᾶλλον κατεπείγον. Πρόκειται περὶ ζητήματος, οὗ ἡ λύσις ἐπιδράσει τὰ μέγιστα εἰς τὸ μέλλον καὶ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἀνατολῆς. Ὅ,τι ἐπράξαμεν μέχρι τοῦδε, δὲν ἀρκεῖ· ὀφείλομεν πάντες οἱ ἐν τῇ πρωτευούσῃ Ἕλληνες δημοσιογράφοι νὰ συμμελετήσωμεν ἀπὸ κοινοῦ τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα καὶ τὴν προτεινομένην αὐτοῦ λύσιν, καὶ σύμπαντες νὰ ἐκθέσωμεν ἐνώπιον τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐνώπιον τῶν λαῶν, κατὰ πόσον ἡ προτεινομένη λύσις εἶναι σύμφωνος πρὸς τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας καὶ πρὸς τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τῆς τε Κυβερνήσεως καὶ τῶν λαῶν. Τοῦτο ἔδει γενέσθαι, τοῦτο καὶ ἐγένετο. Ἅπασα ἡ Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία τῆς πρωτευούσης, συγκειμένη ἐκ τοῦ Ἀνατολικοῦ Ἀστέρος, τῆς Ἀνατολῆς, Κωνσταντινουπόλεως, Ὁμονοίας, Τύπου τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ Νεολόγου, θέλει συζητήσει τοῦ λοιποῦ τὸ ζήτημα τοῦτο ἐν κοιναῖς ἄρθροις, δημοσιευομένοις ταὐτοχρόνως ἐν ἁπάσαις ταῖς ῥηθείσαις ἐφημερίσιν, ἀρχῆς γενομένης ἀπὸ σήμερον.

Διὰ τὴν λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος πρέπει νὰ ληφθῶσι τρεῖς βάσεις. Πρέπει νὰ καταβληθῇ μεγίστη προσοχὴ οὐ μόνον ὅπως ἱκανοποιηθῶσιν αἱ τῶν Βουλγάρων αἰτήσεις, ἀλλὰ καὶ συναμα μὴ παραβλαφθῶσι, μηδ' ἐπ' ἐλάχιστον, μηδενὸς ἄλλου Ἔθνους τὰ φυσικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ δίκαια, ἀπαραλείπτως δὲ τηρηθῶσιν οἱ νόμοι καὶ κανόνες, οἵτινες, δεδογματισμένοι ὑπὸ τῶν ἱερῶν Συνόδων, διέπουσιν ἀνέκαθεν τὴν Ὀρθόδοξον Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ οὓς, ἀσθενεῖς ὄντες ὅ,τε πορθητὴς καὶ οἱ διάδοχοι αὐτοῦ ἄχρι τοῦ νῦν, θεμιτοφυλάκα αὐτῶν τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἀ-

νεγνώρισαν, αὐτῷ τὴν ἐπὶ τῶν Ὀρθοδόξων πνευματικὴν δικαιοδοσίαν καὶ κηδεμονίαν ἀφέντες, τὸν οἰκουμενικὸν Πατριάρχην τιμήσαντες ὡς τὴν μεγάλην προσωπικότητα τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ προνόμια κοινὰ ἅπασι τοῖς ὑπὸ τὴν Τουρκίαν Ὀρθοδόξοις αὐτῷ χορηγήσαντες.

Τούτου τεθέντος, ἐξετάσωμεν κατὰ πόσον τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον δύναται νὰ παραδεχθῇ τὴν προτεινομένην λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, χωρὶς νὰ παραβῇ μήτε τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, μήτε τὰ καθήκοντα, ἃ ἐπιβάλλει αὐτῷ ἡ τετρακοσιετὴς κηδεμονία, ἣν ἐξήσκησεν ἐπὶ τῶν λαῶν, δυνάμει τῶν προνομίων, ἃ παρὰ τῶν Σουλτάνων ἔλαβε, καὶ ἧς ἕνεκα ὀφείλει νὰ διατελῇ ἐγγυώμενον τὰ φυσικά, ἐθνικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ δίκαια πάντων τῶν ἐν Τουρκίᾳ Ὀρθοδόξων λαῶν.

Τὸ αὐτοκρατορικὸν φιρμάνιον καθορίζει τὴν διαίρεσιν τῶν ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν εἰς δύο Ἐκκλησίας, ὧν ἑκατέρα φέρει ἐθνικὴν προσηγορίαν, ἡ μὲν Ἑλληνικὴ καλουμένη, ἡ δὲ Βουλγαρική. Ἡ διαίρεσις αὕτη, πρώτοφανὴς, καθ' ὅσον ἐκ τῆς ἱστορίας γινώσκομεν, ἐν τοῖς χρονικοῖς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, διασπᾷ τὴν ἐπὶ ἑνδεκαίδεκα αἰῶνας ἀδιάσπαστον διατελέσασαν ἑνότητα αὐτῆς, παρεισάγουσα τὸν ἐθνικὸν χαρακτηρισμὸν καὶ καταστρέφουσα τὰς ὅλως πνευματικὰς βάσεις, ἐφ' ὧν ἐδράζεται ἄχρι τοῦδε ἡ Ὀρθοδοξία. Ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, συνενοῦσα πάντα ἀδιακρίτως τὰ Ἔθνη ἐν τοῖς αὐτοῖς δικαίοις καὶ καθήκουσιν, ἀνεγνώρισε διαφόρους αὐτονόμους Ἐκκλησίας, οὐχὶ ὅμως κατ' ἔθνος, ἀλλὰ κατὰ χώραν· οὕτω συνέστησαν αἱ Ἐκκλησίαι Κωνσταντινουπόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ἱεροσολύμων, Ῥωσσίας, Ἑλλάδος, καὶ ὅσαι ἄλλαι, ἀλλ' οὐδέποτε ἐπεκλήθησαν Αἰγυπτιακαὶ, ἢ Συριακαὶ, ἢ Ἀραβικαὶ, ἢ Ἑλληνικαὶ, ἢ δι' οἱουδήποτε ἄλλου ἐθνικοῦ ὀνόματος. Μόνον τὸ ὄνομα Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία ἀποδίδεται πολλάκις καὶ ἀποδίδοται εἰς ἅπασαν τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν, ἀλλὰ τὸ ὄνομα τοῦτο, ἀποδοθὲν τῇ Ἐκκλησίᾳ ἁπλῶς καὶ μόνον διὰ τὸ μέγα ἀξίωμα τῶν Ἑλλήνων πατέρων, οἵτινες ἀπὸ τοῦ πρώτου μετὰ Χριστὸν αἰῶνος μέχρι τῆς χθὲς, καὶ διὰ λόγου καὶ δι' ἔργου, καὶ δι' ἀφειδοῦς θυσίας τοῦ αἵματος αὐτῶν ἐπαγίουν τὴν Ὀρθοδοξίαν, οὐδένα φέρει ἐθνικὸν χαρακτηρισμόν.

Βεβαίως διὰ τὴν Ὑψ. Πύλην, ἧς καθῆκον εἶναι ἡ ἱκανοποίησις τῶν εὐχῶν τῶν λαῶν, ἡ λεπτὴ διάκρισις μεταξὺ Βουλγαρικῆς

Ἐκκλησίας καὶ Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας ἐλαχίστην ἔχει σημασίαν· ἀλλὰ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, οὗ καθῆκον εἶναι τὸ διατηρεῖν τὴν Ἐκκλησίαν ἀνεξάρτητον πάσης ἐθνικῆς διακρίσεως, τὸ ἐμμένειν ἀπαρασαλεύτως εἰς τὸ μέγα λόγιον τοῦ Ἀποστόλου τῶν ἐθνῶν: «οὐκ ἔνι Ἕλλην, οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, ἀλλὰ πάντες ἓν ἐσμὲν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ», λόγιον, ὃ τηρήσασα ἄχρι τοῦδε, δι' αὐτοῦ μὲν τὴν ἑνότητα διέσωσε τῆς πίστεως, ἐλευθέραν δ' ἀφῆκε τὴν ὁδὸν εἰς ἕκαστον ἔθνος, ὅπως ἀνακτυχθῇ ἐθνικῶς— τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, λέγομεν, οὐδέποτε δικαιοῦται, τολμηρότερον καινοτομοῦν, νὰ εἰσαγάγῃ τὴν ἐθνικὴν ἀρχὴν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Μία Ἐκκλησία τῆς Βουλγαρίας ἤθελεν εἶσθαι, ὡς ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἀλεξανδρείας ἢ τῆς Ἑλλάδος, κλάδος τις τοῦ αὐτοῦ στελέχους· ἄλλη μία Ἐκκλησία τῶν Βουλγάρων ἡ Βουλγαρική, περιλαμβάνουσα χώρας, τῇδε κακεῖσε διεσπαρμένας, ἱδρυομένη διὰ μόνον τὸν λόγον ταῦ χωρίσαι τοὺς Βουλγάρους τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων, εἶναι παράστοτον φυτὸν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, φυτόν, ὅπερ ἀπειλεῖ νὰ ἐπιφέρῃ σῆψιν εἰς ἅπαν τὸ στέλεχος.

Ἡ κατὰ χώρας αὐτονομία διαφόρων Ἐκκλησιῶν εἶναι ἁπλῶς διοικητικὴ ἀποκέντρωσις, περιστρεφομένη ὅμως περὶ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ κέντρον· ἡ κατ' ἔθνη καταμέλισις τῶν Ἐκκλησιῶν εἶναι σχηματισμὸς διαφόρων κέντρων, ἐν οἷς ἀπόλλυται ἡ τῆς Ὀρθοδοξίας ἑνότης. Ἐπὶ τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ αἱ θρησκευτικαὶ αἱρέσεις ἀπήρτισαν οἱονεὶ ἐθνικὰς διακρίσεις, σήμερον αἱ ἐθνικαὶ διακρίσεις κίνδυνος εἶναι μὴ ἐπενέγκωσιν αἱρέσεις. Αὐτὴ μόνη ἡ ἐθνικὴ διάκρισις εἶναι, τὸ καθ' ἡμᾶς, θρησκευτικὴ αἵρεσις, ἐὰν ἦναι ἀληθὲς ὅτι ἐν τῷ Χριστιανισμῷ ὀφείλει εἶναι τοσοῦτον σεβαστὸν τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου, ὅσον καὶ τὰ δόγματα τῆς θρησκείας.

Τῆς ἐθνικῆς διακρίσεως κατακυρουμένης, Ἐκκλησιαστικὴ ἑνότης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ, εἰμὴ ὅπου ὑπάρχει ἐθνικὴ ἑνότης. Αἱ σήμερον ὑφιστάμεναι αὐτόνομοι Ἐκκλησίαι, ὧν πολλαὶ συνέστησαν ἐπ' αὐτῶν τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων, οὐδένα ἔχουσι λόγον ὑπάρξεως, ταύτας δὲ δικαιοῦνται μυριάδες ἐθνικῶν Ἐκκλησιῶν, αἵτινες καταστρέψουσιν ἄρδην τήν τε Ἐκκλησιαστικὴν ἱεραρχίαν, καὶ σὺν αὐτῇ, ἅπαν τὸ κανονικὸν μέρος τῆς θρησκείας. Ὑποθέσωμεν τοὺς Ὀρθοδόξους τῆς Τουρκίας, τῆς Αἰγύπτου, τῆς Ῥωσσίας, διαιρουμένους εἰς τόσας Ἐκκλησίας, ὅσαι ὑπάρχουσιν

ἐθνότητες· διότι βεβαίως, ὅταν ἅπαξ κατακυρωθῇ τὸ δικαίωμα ἑκάστης ἐθνότητος εἰς τὸ ἔχειν ἰδίαν Ἐκκλησίαν, οὐδ' ἡ Ὑψηλὴ Πύλη δύναται ν' ἀρνηθῇ τοῖς Βλάχοις, τοῖς Βοσνίοις, ταῖς Ἀλβανοῖς, τοῖς Σύροις, τοῖς Ἄραψι, τοῖς Μικρασιάταις, αὐτοῖς τέλος τοῖς τῆς Ἠπείρου, Θεσσαλίας, Μακεδονίας, Θράκης, νήσων, Κωνσταντινουπόλεως Ἕλλησιν, ὅ,τι σήμερον παραχωρεῖται τοῖς Βουλγάροις, οὐδ' ἡ Ῥωσσία δύναται — κατ' ἀρχὴν τούλάχιστον — νὰ ἐκβιάσῃ τοὺς Τατάρους, τοὺς Λιθουανοὺς, τοὺς Φιννίους, τόσα ἄλλα ἔθνη, ὅπως μὴ συστήσωσιν ἰδίας ἐθνικὰς Ἐκκλησίας: τότε εἰς τί χρησιμεύουσιν ἡ Πατριαρχικὴ ἀρχὴ Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ἡ Συνοδικὴ ἀρχὴ τῆς Ῥωσσίας; Ποῖον λόγον ὑπάρξεως ἔχει ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὅταν μηδεμίαν ἐπὶ μηδενὸς ἔχῃ κυριαρχίαν, ὅταν αὕτη μὲν ἡ χώρα ἀνήκῃ τῇ Βουλγαρικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐκείνη δὲ τῇ Ἑλληνικῇ, ἡ ἄλλη τῇ Ἀλβανικῇ, καὶ οὕτω καθεξῆς, ὅταν καὶ αὐτὴ ἡ Κωνσταντινούπολις τῷ ἁρπαγῇ, καθὸ Ἑλληνικὴ πόλις;

Δὲν ἀστειευόμεθα· τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο θὰ ἐπιλθῇ ἀναποδράστως· ὅταν οἱ ἔν τινι χώρᾳ τῆς Μακεδονίας ἢ Θράκης, ἀνηκούσῃ τῇ Βουλγαρικῇ Ἐκκλησίᾳ, Ἕλληνες, στερηθέντες καὶ ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων, καταναγκασθῶσιν, ἑκόντες ἢ ἄκοντες, νὰ κύψωσι τὸν αὐχένα ὑπὸ τὸν Βουλγαρισμόν, καὶ γένηται οὕτω κατάδηλον ὅτι ἡ ἐθνικὴ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία συντελεῖ θαυμασίως εἰς τὴν ἐξάπλωσιν τοῦ Βουλγαρισμοῦ, τότε βεβαίως καὶ ὁ Ἕλλην, ὅπως ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐθνότητα αὐτοῦ ἐν ταῖς Ἑλληνίσι χώραις καὶ πόλεσιν, ὅπως προλάβῃ μέλλοντας ἐπηλύδων χειμάρρους, ἀπειλοῦντας καὶ τὴν ἐν ἐκείναις ταῖς χώραις ἐξόντωσιν τοῦ Ἑλληνισμοῦ, θὰ ζητήσῃ ἐθνικὴν Ἐκκλησίαν, ἥτις, ἱδρυομένη ἐν ταῖς χώραις ταύταις, νὰ καταναγκάσῃ τοὺς μὴ Ἕλληνας, ἀλλ' Ὀρθοδόξους ἄλλους κατοίκους, τοὺς μειονοψηφοῦντας, νὰ γείνωσιν Ἕλληνες. Καὶ ἐπειδὴ τοιαύτη ἐκκλησία οὐδέποτε ὑπῆρξε, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὅπερ, ἐπὶ τέσσαρας αἰῶνας ἀμαθίας καὶ βαρβαρότητος τῶν ἄλλων λαῶν, ἐνῷ ἠδύνατο καὶ διὰ τῆς διανοητικῆς τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπεροχῆς καὶ διὰ τῆς δυνάμεως, ἣν παρεῖχον αὐτῷ τὰ προνόμια, νὰ ἐξελληνίσῃ πάντας, ἠρκέσθη μόνον ὅπως θεωρήσῃ Ἕλληνάς τε καὶ πάντα τὰ λοιπὰ Ὀρθόδ. ἔθνη, ἴσα κεκτημένους ἐπ' αὐτοῦ δικαιώματα, καὶ σώσῃ θυσίαις αἱμάτων τὸν ἐθνισμὸν καὶ τὴν γλῶσσαν ἁπάντων, οἱ Ἕλληνες δικαιοῦνται πληρέστατα νὰ ζητήσωσιν, ὡς οἱ Βούλγαροι, τὴν σύστασιν ἐθνι-

δῶ τοῖς Βουλγάροις τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἱδρύσασθαι ἀνεξάρτητον ἐθνικὴν Ἐκκλησίαν καὶ κατὰ πόσον οἱ Βούλγαροι ἐδικαιοῦντο νὰ θεωρήσωσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν ὡς τετελεσμένον γεγονὸς καὶ νὰ τελῶσιν ἐπὶ τούτῳ δοξολογίας ἐν ταῖς ἐκκλησίαις αὐτῶν, αἵτινες, τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἄχρι τοῦδε ἀνήκουσαι, ὀφείλουσιν ἀπαραλείπτως τηρεῖν τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς νόμους.

Καὶ πρῶτον πᾶν προνόμιον Ἐκκλησιαστικὸν ἀπορρέει οὐχὶ ἐκ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, κἂν ἔτι ἡ πολιτικὴ ἐξουσία δημόθρησκος ᾖ. Τῇ θεμελιώσει ταύτῃ ἀρχῇ ἀκολουθήσασα ἄχρι τοῦδε ἡ Ὀρθόδοξος Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία, ἐτήρησε τὴν θρησκείαν ὅλως ἀνεξάρτητον τῆς πολιτικῆς, ἐφήρμοσεν, ἐν ἄλλαις λέξεσι, τὴν μεγάλην ἀρχήν, ἣν ἡ Εὐρώπη ὑποτίθησι σήμερον ὡς ἀποκύημα τῆς προόδου καὶ τῶν φώτων τοῦ ἐνεστῶτος αἰῶνος, καὶ ἣν ὁ μεγαλόφρων ἱδρυτὴς τῆς μιᾶς Ἰταλίας Καβοὺρ εὐγλώττως συνεκεφαλαίωσεν, εἰπών: « Ἐκκλησία ἐλευθέρα ἐν κράτει ἐλευθέρῳ ». Ὅτι δὲ τοιαύτη ἡ ἀρχὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, μαρτυρεῖ σύμπασα ἡ ἐπὶ τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, ἐν ᾗ βλέπει τις ὅτι, μεθ' ὅλον τὸ αὐθαίρετον καὶ τὰς κακίας πολλῶν ἐκ τῶν ἡγεμόνων ἐκείνων, ἡ Ἐκκλησία διετήρησε πιστῶς τὰ προνόμια καὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς ἀπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας.

Ἀλλὰ τίς ἡ ἀνάγκη ν' ἀνατρέχωμεν εἰς ἀρχαιοτέρας ἐποχάς, ὅπως εὕρωμεν τὰς ἀποδείξεις τῆς ἀληθείας ταύτης; Ἀρκεῖ πρὸς τοῦτο νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα ὅ,τι πρὸ ἑνὸς ἔτους ἔγραφεν, ἀπαντῶσα πρὸς τὴν περὶ Βουλγαρικοῦ ζητήματος Πατριαρχικὴν ἐγκύκλιον, αὐτὴ ἡ Ῥωσσικὴ Σύνοδος, ἧς ἡ ἀπάντησις, ὡς γνωστόν, πολὺ ἀπεῖχε τοῦ εἶναι δυσμενὴς ταῖς Βουλγαρικαῖς ἀπαιτήσεσιν, ἀλλὰ τοὐναντίον συνίστα τῷ Πατριάρχῃ τὴν ἱκανοποίησιν αὐτῶν. Καὶ ὅμως, λαμβάνουσα ὑπ' ὄψιν τὴν παραδεδεγμένην ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ ἀρχήν, ὅτι πᾶν Ἐκκλησιαστικὸν προνόμιον μόνον ἐκ τῆς νομίμου Ἐκκλησιαστικῆς ἀπορρέει ἐξουσίας, ἔγραφε τάδε.

« ... Ἐὰν οἱ Βούλγαροι θέλωσιν ὅπως ὁ οἰκ. Πατριάρχης ποιήσηται αὐτοῖς τοιάνδε ἢ τοιάνδε παραχώρησιν καὶ παραιτηθῇ τινων, ἢ μᾶλλον, ἀπάντων τῶν δικαιωμάτων, ἅτινα κέκτηται ἐπ' αὐτῶν, δύνανται καὶ ὀφείλουσι νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν παράκλησιν, καὶ μηδαμῶς εἰς τὴν βίαν, ὅπως τύχωσι παρὰ τῆς Α. Π. τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν εὐχῶν αὐτῶν.... Ἀλλ' ἄνευ τῆς συγκαταθέσεως τῆς Α. Π. καὶ παρὰ τὴν θέλησιν Αὐτῆς οἱ Βούλγα-

κῆς Ἐκκλησίας, ἐκτὸς τοῦ τυραννικοῦ ζυγοῦ τῶν Πατριαρχείων. Καὶ ἐπειδὴ τὰ τῆς Ἐκκλησίας αὐτῶν δύνανται νὰ διαθέσωσιν ὡς βούλονται, ἐπειδή, ἀφ' ἑτέρου, ἡ Κωνσταντινούπολις εἶναι ἡ Ἑλληνικὴ χώρα Ἐκκλησιαστικῶς, ἐπειδὴ ἡ διατήρησις Πατριάρχου καὶ Πατριαρχείων ἐπιβάλλει τῇ Κωνσταντινουπόλει καὶ ταῖς ἄλλαις Ἑλληνικαῖς χώραις πολλὰς χρημάτων θυσίας, δικαιοῦνται ν' ἀπαιτήσωσι τὴν ἐνταῦθα κατάργησιν τῶν Πατριαρχείων καὶ τὴν ἀπονομὴν τῆς Κωνστ]πόλεως εἰς ἁπλοῦν τινα Ἐπίσκοπον, ἢ τὸ πολύ, Μητροπολίτην. Καὶ ἐπειδή, ὡς ἐν ταῖς χαρακτηρισθείσαις ὡς Βουλγαρικαῖς ἐπαρχίαις, πᾶσα ἄλλη γλῶσσα, ἐκτὸς τῆς Βουλγαρικῆς, θ' ἀποσκορακισθῇ ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν καὶ τῶν σχολείων, οὐδεμία δ' ἄλλη ἐθνότης θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ κατέχῃ ἐν ταῖς χώραις ἐκείναις ἐκκλησίαν τινὰ ἢ σχολεῖον, ἐπόμενον εἶναι ὅτι καὶ ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς ἐπαρχίαις οὐδεμία ἄλλη γλῶσσα καὶ ἐθνότης θὰ ἦναι ἀνεκτή, ἐκτὸς τῆς Ἑλληνικῆς.

Τοιαῦτα τὰ συμπεράσματα, εἰς ἃ ἄγει ἡμᾶς ἡ ἀδυσώπητος λογική. Τοιοῦτος ὁ στενὸς κύκλος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἐμπεριλείει τὴν Ἐκκλησίαν ἡ σύστασις μιᾶς ἐθνικῆς Ἐκκλησίας. Δικαιοῦνται λοιπὸν τὰ Πατριαρχεῖα νὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὴν σύστασιν ταύτην, ἐὰν λάβωσιν ὑπ' ὄψιν τὰ καθήκοντα αὐτῶν πρὸς τοὺς ἐν Τουρκίᾳ Χριστιανοὺς καὶ πρὸς τὴν Ὀρθοδοξίαν ἐν γένει; Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω λόγων ἐρειδόμενοι, ἀπαντῶμεν ἀδιστάκτως ΟΥΧΙ.

Β'.

Ἱκανῶς ἀπεδείξαμεν, νομίζομεν, ὅτι ἡ σύστασις ἐθνικῆς Ἐκκλησίας, ἀντιβαίνουσα εἰς τὸ πνεῦμα τῆς Ὀρθοδοξίας, δύναται νὰ ἐπενέγκῃ θριβερὰ ἐπακόλουθα εἰς τὴν καθόλου Ἀνατολικὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἐκ τῶν σκέψεων, ἃς περὶ τούτου ἐποιησάμεθα ὁρμώμενοι, ἀπεφηνάμεθα ὅτι οὐδέποτε καὶ ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει τὰ Πατριαρχεῖα δικαιοῦνται νὰ ἐνδώσωσιν εἰς τὴν σύστασιν ταύτην, εἰμὴ παραβαίνοντα τό τε πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὰ πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους λαοὺς καθήκοντα.

Ἤδη, πρὶν ἢ ἐξετάσωμεν καθ' ἕκαστον τοὺς ὅρους τοῦ αὐτοκρ. ριρμανίου, κατὰ πάσαν δηλαδὴ ἑκάστος αὐτῶν δὲν ἀντιβαίνει εἰς τοὺς θεμελιώδεις νόμους τῆς Ἐκκλησίας, ἴδωμεν, ἐὰν μόνη ἡ θέσις τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, χωρὶς νὰ περιβληθῇ τὸ κῦρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀρχῆς, ἀρκῇ ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει ὅπως

ροι ΔΕΝ ΔΙΚΑΙΟΥΝΤΑΙ ΤΟ ΠΑΡΑΠΑΝ νὰ λάβωσιν ἢ ἀποσπάσωσι παρ' Αὐτῆς ὅ,τι ἐπιδιώκουσιν. Ἥττον δὲ δικαιοῦνται ν' ἀπαλλαγῶσι τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἐξαρτήσεως, ἥτις συνδέει αὐτοὺς μετὰ τοῦ ὑπερτάτου αὐτῶν ποιμένος, καὶ ἀποσπασθῶσιν ἀπ' αὐτοῦ ΑΥΤΟΓΝΩΜΟΝΩΣ, διότι τὸ τοιοῦτον ἤθελεν εἶσθαι ΣΧΙΣΜΑ, καὶ οἱ Βούλγαροι, κατὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, ἤθελον θεωρηθῆ ὡς σχισματικοί ».

Ἐνώπιον τῆς ῥητῆς ταύτης ὁμολογίας τῆς Ῥωσσικῆς Συνόδου, νομίζομεν ὅτι περιττὸς ἀποβαίνει πᾶς λόγος πρὸς ἀπόδειξιν τοῦ ὅτι προνόμιον Ἐκκλησιαστικὸν δὲν δύναται νὰ δοθῆ παρὰ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, κἂν ἔτι αὕτη, ὡς εἴπομεν, ὁμόθρησκος ᾖ.

Ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ, ἐπόμενον εἶναι ὅτι πολὺ ὀλιγώτερον δὲν δύναται νὰ χορηγηθῆ τοιοῦτον προνόμιον ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, ὅταν αὕτη ἦναι ἀλλόθρησκος. Ἐνταῦθα ὀφείλομεν ν' ἀποδώσωμεν δικαιοσύνην τῇ Ὀθωμανικῇ ἐξουσίᾳ, ἥτις ἀπὸ τῆς ἀλώσεως μέχρι τοῦ νῦν, ἐπὶ τέσσαρας καὶ ἐπέκεινα αἰῶνας, ἀπέσχε παντελῶς τοῦ ἀναμιχθῆναι εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, ἀφεῖσα πλήρη ἐλευθερίαν τῷ ὑπερτάτῳ πνευματικῷ τῆς Ὀρθοδοξίας ἀρχηγῷ τοῦ διευθύνειν αὐτὰ συμφώνως τοις Ἐκκλησιαστικαῖς κανόσι καὶ νόμοις. Οὐδ' ὁπότε τὰ θρησκευτικὰ μίση ἐξημμένα ἦσαν μεταξὺ Ὀθωμανῶν καὶ Χριστιανῶν, οὐδ' ὁπότε ὑπόνοιαι ἐπλανήθησαν κατὰ τῶν πνευματικῶν ἡμῶν ἀρχηγῶν, ὡς ὑποβαλπόντων ἐπαναστάσεις ἐν τῷ Κράτει, καὶ πολλοὶ τούτων ἐτιμωρήθησαν ὡς συνένοχοι τοιούτων ἐπαναστάσεων, οὐδὲ τότε, λέγομεν, ἡ Ὀθωμ. ἐξουσία ἠθέλησε ν' ἀναμιχθῇ εἰς τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν. Τὴν ἐπιοῦσαν τῆς ἁλώσεως, Μωάμεθ ὁ πορθητὴς συνεκάλει τοὺς Ὀρθοδόξους ὅπως ἐκλέξωσιν ἀκωλύτως τὸν πνευματικὸν αὐτῶν ἀρχηγὸν, καὶ μετὰ πολλῶν τιμῶν αὐτὸν ὑποδεχόμενος, διεβεβαίου περὶ τῆς Αὐτοκρατορικῆς αὐτοῦ θελήσεως, ὅπως ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία διατελῇ ἐλευθέρα, ὡς τὸ πρὶν, καὶ ἐχορήγει αὐτῷ πλεῖστα προνόμια ὑπὲρ τῶν Χριστιανῶν. Σελὶμ ὁ Γιαβούζ, ὁ ἧττον ἥπιος πάντων τῶν Σουλτάνων πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς, οὐδέποτε ἐτόλμησε νὰ ἐπεμβῇ εἰς τὰ τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας, οὐδὲ ν' ἀφαιρέσῃ τι τῶν προνομίων, ἃ ἐχορήγησαν τῷ Πατριάρχῃ οἱ Σουλτάνοι Μωάμεθ καὶ Βαγιαζήτ. Τὴν ἐπαύριον τῆς ἀπαγχονίσεως Γρηγορίου τοῦ Ε'. ἡ Ὑψ. Πύλη συνεκάλει τοὺς Ὀρθοδόξους, ὅπως ἐκλέξωσι νέον Πατριάρχην, διαβεβαιοῦσα οὕτως ὅτι ἐτιμωρήθη οὐχὶ ὁ Πατριάρχης, ἀλλ' ὁ ὑποτεθεὶς ἀποστάτης, τοῦθ' ὅπερ ἔτι μᾶλλον

διεβεβαίου, ἀποστέλλουσα πρὸς τὸν Γρηγόριον, πρὶν ἢ τιμωρηθῇ, τὸ διάταγμα τῆς παύσεως αὐτοῦ, ὡς Πατριάρχου.

Οὕτω τὰ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Πατριάρχου, κατακυρωθέντα ὑπὸ τοῦ κατακτητοῦ καὶ τῶν διαδόχων αὐτοῦ, διετέλεσαν σεβαστὰ μέχρι τῆς Παρισινῆς συνθήκης, ἥτις ἐγγυησαμένη περιέβαλεν αὐτὰ διὰ νέου κύρους καὶ κατέστησεν αὐτὰ ἀποτελοῦντα τοῦ λοιποῦ ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ διεθνοῦς δικαίου τῆς Εὐρώπης. Ἡ Εὐρώπη, ἀναγράφουσα ἐν τῇ συνθήκῃ τῶν Παρισίων τὰ προνόμια ταῦτα, οὐδὲν ἄλλο ἔπραττεν ἢ ἐπεκύρου τὴν πρωτοβουλίαν τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως, ἥτις διὰ τοῦ φιρμανίου τῆς 18 φεβρουαρίου 1856 ἀνεγνώριζε καὶ κατεκύρου αὐτά. Ἐπὶ δὲ τῆς Κρητικῆς ἐπαναστάσεως, ὅτε, ὡς ἔλεγεν ὁ Φουὰτ πασᾶς, « τοσοῦτος ἐγένετο ἐν Εὐρώπῃ λόγος, κατὰ πόσον ἐπραγματοποιήθησαν αἱ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ φιρμανίου τῆς 18 φεβρουαρίου τοῦ 1856 ἐπηγγέλουσαι μεγάλαι μεταῤῥυθμίσεις », ὁ μέγας τῆς Τουρκίας διπλωμάτης καθυπέβαλλε διὰ τῶν παρὰ ταῖς μεγάλαις δυνάμεσιν ἀντιπροσώπων τῆς Ὑψ. Πύλης, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 15 μαΐου, 1867, τὸ σπουδαιότατον ὑπόμνημα, δι' οὗ ἐφίμου τοὺς ἐχθροὺς τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως. Ἰδοὺ δὲ τίνι τρόπῳ ὁμιλεῖ ἐν τῷ ὑπομνήματι τούτῳ περὶ τῶν προνομίων, τῶν χορηγηθέντων ταῖς μὴ Ὀθωμανικαῖς κοινότησι.

« Τὰ προνόμια καὶ αἱ ἀτέλειαι, αἱ ἀνέκαθεν χορηγηθεῖσαι ταῖς *μὴ Ὀθωμανικαῖς κοινότησι, σεβασταὶ ἀείποτε ὑπῆρξαν καὶ οὐδεμία ἔγκλησις, καταδεικνύουσα προσβολὴν εἰς τὰ δικαιώματα τῶν* πνευματικῶν ἀρχηγῶν τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος κοινοτήτων. . . . . .

« Ὁ σεβασμὸς οὗτος πρὸς τὰς ἀνέκαθεν ὑπὲρ τῶν Χριστιανικῶν κοινοτήτων καθιερωθείσας ἀτελείας παρεκώλυσεν ἀεὶ τὴν Ὑψ. Πύλην τοῦ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν εὐχῶν τῶν μὴ Ὀθωμανῶν ὑπηκόων αὐτῆς, καὶ μάλιστα τοῦ τῆς Βουλγαρίας λαοῦ, ὅστις ἀπὸ τοσούτων ἐτῶν πρασπαθεῖ ν' ἀποβάλῃ τὸ Ἑλληνικὸν ἱερατεῖον τῶν αὐτοῦ Ἐκκλησιῶν. Εἰ καὶ παθοῦσα εἰλικρινῶς ὅπως λάβῃ ὑπ' ὄψιν τὰς εὐχὰς ταύτας, ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις ἠναγκάσθη ν' ἀμείνῃ θεατὴς τῶν ἐπὶ τούτου προσπαθειῶν τῶν Βουλγάρων ὑπηκόων αὐτῆς, φοβουμένη μὴ ἐλαττώσῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἐγγίσῃ τὰ προνόμια αὐτοῦ, ἐν οἷς καταλέγεται

τὸ τοῦ διορίζειν τοὺς ἀρχηγοὺς τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας».

Ἡ Α. Τ. ὁ Μ. Βεζύρης, ὅστις μετὰ τοῦ Φουὰτ πασᾶ ὑπῆρξεν ὁ μοχλὸς, οὕτως εἰπεῖν, τῶν σωτηρίων ἐν τῷ Κράτει μεταρρυθμίσεων καὶ ὁ ἐγγυητὴς, ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης καὶ ἀπέναντι τῶν ὑπηκόων τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως, τῶν προνομίων, περὶ ὧν τὸ ὑπόμνημα ἐκφράζεται, τοσοῦτο καθαρῶς ἐπεδείξατο εἰς πλείστας περιστάσεις πόσον σέβεται αὐτά. Τούτου ἕνεκα δὲν διστάζομεν νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ Αὐτοκρατορικὸν φιρμάνιον δὲν ἐξεδόθη ὅπως λύσῃ ὁριστικῶς τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα, ἀλλ' ἁπλῶς—ἵνα μεταχειρισθῶμεν αὐτὰς τὰς φράσεις τοῦ φιρμανίου — ἐκθῇ ὅρους πρὸς τὴν ἐπ' ἀγαθῷ λύσιν τῆς διαφορᾶς ταύτης. Ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις γινώσκει καλῶς τὰ κυβερνητικὰ αὐτῆς καθήκοντα· εἰς τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα οὐδ' ἐπῆλθέ ποτε, οὐδ' ἐπέρχεται νῦν ὅπως ἐπιβάλῃ τὴν ἰδιωτῆς γνώμην, ἀλλ' ἁπλῶς ἐκπληροῦσα ἔργον συνδιαλλαγῆς, δι' ὃ ἅμετρος αὐτῇ ὀφείλεται εὐγνωμοσύνη. Ὡς τοιοῦτον τὸ Αὐτοκρ. φιρμάνιον, ὡς συνδιαλλακτικὸν ἁπλῶς, ὡς ἐκτιθὲν ὅρους πρὸς τὴν ἐπ' ἀγαθῷ λύσιν τῆς Βουλγαρικῆς διαφορᾶς, καθυπεβλήθη ταὐτοχρόνως οὐχὶ ταῖς νομίμοις ἀρχαῖς—διότι νόμιμος ἀρχὴ καὶ ἀναγνωρισμένη μία μόνον ὑπάρχει ἡ τῶν Πατριαρχείων— ἀλλὰ τοῖς δύο ἐνδιαφερομένοις, οὕτως εἰπεῖν, ὅπως σκεφθέντες ἐκμελετήσωσιν αὐτὸ καὶ ἰδωσι τὰ μὲν Πατριαρχεῖα κατὰ πόσον οἱ ὅροι αὐτοῦ συμβιβάζονται μετὰ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν κανόνων, οἱ δὲ Βούλγαροι κατὰ πόσον ἱκανοποιοῦσι τὰς εὐχὰς αὐτῶν. Ἄλλως, ἐὰν τὸ Αὐτοκρ. φιρμάνιον ἐθεωρεῖτο ὡς ὁριστικῶς λύον τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα, τότε βεβαίως ἤθελε κοινοποιηθῇ μόνον τῷ Πατριάρχῃ, δι' οὗ οἱ Βούλγαροι ὤφειλον νὰ λάβωσιν αὐτό. Ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις, ἡ εἰποῦσα ἐνώπιον τῆς Εὐρώπης, ὅτι οὐδέποτε θὰ ἐγγίσῃ τὰ προνόμια τοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως, ἔχει βεβαίως πολὺ ἀνωτέραν σύνεσιν ἢ ὅπως περιπέσῃ εἰς τοιοῦτον λάθος, δι' οὗ οὐ μόνον προσβάλλονται τὰ προνόμια αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ταπεινοῦται τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ.

Ἄπορον λοιπὸν καθίσταται, πῶς οἱ Βούλγαροι, χωρὶς εἰσέτι ν' ἀποφανθῇ ἡ νόμιμος Ἐκκλησιαστικὴ αὐτῶν ἀρχὴ, ἤτις δικαιοῦται πλειότατα νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τοὺς ὅρους τοῦ φιρμανίου, ὅταν δὲν συνάδωσι πρὸς τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, ἐθεώρησαν λελυμένον τὸ ζήτημα καὶ δοξολογίας ἐπὶ τούτῳ ἐν ταῖς ἐκκλησίαις

αὐτῶν ἐτέλεσαν. Τοῦτο ποιήσαντες οἱ Βούλγαροι, διπλῆν εὐθύνην ἀναλαμβάνουσιν, εὐθύνην ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας καὶ εὐθύνην ἀπέναντι τῆς αὐτοκρ. κυβερνήσεως. Εὐθύνην ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις παρὰ τὴν θέλησιν, ὡς ἡ Ρωσσικὴ Σύνοδος ἔλεγε, δὲν δικαιοῦνται ν' ἀποσπάσωσιν ὅ,τι ἐπιδιώκουσι, καὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ὁποίας, αὐτογνωμόνως ἀποσπώμενοι, θεωροῦνται σχισματικοί· εὐθύνην ἀπέναντι τῆς Αὐτοκρατ. Κυβερνήσεως, ἣν, ταῦτα ποιοῦντες, παριστῶσιν ἀπέναντι τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν λαῶν αὐτῆς ὡς καταπατοῦσαν μίαν τῶν πανδημοτέρων αὐτῆς ὑποσχέσεων καὶ ἕνα τῶν θεμελιωδεστάτων ὅρων τῆς Παρισινῆς συνθήκης. Εὐτυχῶς διὰ τοὺς Βουλγάρους καὶ ἡ Ἐκκλησία καὶ ἡ Αὐτ. Κυβέρνησις δεικνύονται πρὸς αὐτοὺς λίαν ἀνεκτικαί· ἀλλ' ἐπελεύσεται ἴσως ὥρα, καθ' ἣν ἡ μὲν ἀνοχὴ τῆς πρώτης ὑπολογισθήσεται ὡς ἀδυναμία τοῦ ἐνεργεῖν ἐλευθέρως, ἡ δὲ τῆς δευτέρας ὡς καταπάτησις τῶν προνομίων καὶ προτροπὴ πρὸς διαίρεσιν, καὶ τότε οὐδ' ἡ Ἐκκλησία θὰ ἐνδώσῃ νὰ λογίζηται ὡς ἀδύνατος, οὐδ' ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις θὰ θελήσῃ νὰ συκοφαντῆται δωρεάν.

Τὰ τοῦ Καίσαρος Καίσαρι, τὰ τοῦ Θεοῦ τῷ Θεῷ, ἀδελφοὶ Βούλγαροι!

Γ'.

Ἐρχόμεθα ἤδη ἐπὶ τὴν ἐξέτασιν τῶν ὅρων τοῦ φιρμανίου. Ὁλόκληρος τόμος δύναται νὰ συνταχθῇ ἐκ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν νόμων καὶ κανόνων, πρὸς οὓς διαῤῥηδὴν ἀντίκειται ἕκαστος τῶν ῥηθέντων ὅρων· καὶ ἴσως μὲν περιττισμένον τι δημοσιογραφικὸν ὄργανον, ἀγνοοῦν ὅτι τὰς Ἐκκλησίας, ὡς καὶ τὰς πολιτείας, διέπουσι νόμοι, ὧν ἡ παράβασις καταστρέφει τὸ Ἐκκλησιαστικὸν οἰκοδόμημα, φρονεῖ ὅτι οἱ ὅροι τοῦ φιρμανίου δὲν ἀντίκεινται τῷ Εὐαγγελικῷ πνεύματι· ἀλλ' ἡ Α. Θ. Π. καὶ ἡ ἱερὰ Σύνοδος, αἵτινες εἶναι ἐκτελεστικὴ ἐξουσία, ὀφείλουσαι τηρεῖν τὰ νενομοθετημένα, βεβαίως δὲν δύνανται νὰ κρίνωσι κατὰ τὸν τρόπον τοῦ δημοσιογραφικοῦ ἐκείνου ὀργάνου. Ἄλλως δὲ, κατεδείχθη ἤδη, ὅτε καὶ θεμελιωδῶς τὸ φιρμάνιον, ὁρίζον τὴν σύστασιν ἐθνικῆς Ἐκκλησίας, ἀντίκειται ῥητῶς πρὸς τὸ πνεῦμα τοῦ Εὐαγγελίου, ἐν ᾧ οὐδεμία ἐπιτρέπεται ἐθνικὴ διάκρισις.

Αἱ σκέψεις αὗται ἄγουσιν ἡμᾶς ἀμέσως εἰς τοὺς δύο πρώτους ὅρους τοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου, καθ' οὓς ἀ. α Συνιστᾶται ἰδιαιτέρα

πνευματικὴ περιφέρεια, φέρουσα τὸ ὄνομα «Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία» καὶ περιλαμβάνουσα τὰς κάτωθι σημειουμένας Ἐπισκοπὰς καὶ Μητροπόλεις, ἧς ἡ τῶν πνευματικῶν ὑποθέσεων διεύθυνσις ἀνατίθεται ὅλως τῇ Ἐξαρχίᾳ, καὶ 6'. «Ὁ ἀνώτατος τῶν Μητροπολιτῶν τῆς περιφερείας ταύτης, Ἔξαρχος καλούμενος, ἔσται πάντοτε ὁ κανονικὸς πρόεδρος τῆς Βουλγαρικῆς Συνόδου».

Ἤδη ἐν τῷ πρώτῳ ἡμῶν ἄρθρῳ ἱκανὰ ἐρρέθησαν περὶ τῶν ὅρων τούτων, δι' ὧν συνιστᾶται ἐθνικὴ Ἐκκλησία· ἐνταῦθα περιοριζόμεθα μόνον εἰς τὸ νὰ καταδείξωμεν τὴν τραντοτάτην ἀντίφασιν, ἥτις ὑφίσταται μεταξὺ τοῦ μνημονευθέντος Α'. ὅρου καὶ τοῦ Γ'. Τῷ ὄντι, ἐνῷ ἐκ τοῦ πρώτου ὅρου εἰκάζει τις ὅτι ἡ σχηματισθησομένη ἰδιαιτέρα πνευματικὴ περιφέρεια θέλει ἔχει ῥητὰ ὅρια, περιλαμβάνουσα ῥητὰς ἐπαρχίας, τὰς κάτωθι σημειουμένας, ὡς λέγει τὸ φιρμάνιον, ἐν τῷ δεκάτῳ, ἀφοῦ ὁρίζονται περὶ τὰς 16 ἐπαρχίας πέραν τοῦ Αἵμου καὶ παρὰ τὰς ἐντεῦθεν ὑπωρείας αὐτοῦ, ὡς ἀποτελούσας ἀναπόσπαστον μέρος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, δίδεται συνάμα τὸ δικαίωμα τοῖς ἀπανταχοῦ Ὀρθοδόξοις, εἴτε Βουλγάροις, εἴτε μὴ, τοῦ προσαρτηθῆναι τῇ Βουλγαρικῇ Ἐξαρχίᾳ διὰ πλειονοψηφίας, ἥτις δύναται κάλλιστα νὰ προκύψῃ ἢ ἐκ τινος μικρᾶς δυσαρεσκείας τοῦ ποιμνίου καὶ τοῦ ποιμένος, ἢ διὰ πλουσίας διανομῆς ἀμφίων καὶ κωδώνων εἰς τὰς ἐκκλησίας καὶ δώρων, ἢ ἐπὶ τὸ εὐφημότερον, ἐλεῶν εἰς τοὺς πενεστέρους τὴν συνείδησιν, ἢ δι' ἀποικίσεων Σλαβικῶν εἰς διαφόρους ἐπαρχίας. Κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον ἡ ἰδιαιτέρα πνευματικὴ περιφέρεια, ἡ καλουμένη Βουλγαρικὴ Ἐξαρχία, δύναται κάλλιστα νὰ συμπεριλάβῃ, ἐκτὸς τῶν 16 σημειουμένων ἐπαρχιῶν, τῶν συγκεκεντρωμένων, καὶ μεμονωμένας τινὰς ἐπαρχίας ἐν Θράκῃ, ἐν Μακεδονίᾳ, ἐν Ἠπείρῳ, ἐν Θεσσαλίᾳ, ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ, καὶ διατί ὄχι καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει; Μέχρι τοῦδε ἡ ἱστορία μνημονεύει πολιτικῶν μόνον, στρατιωτικῶν καὶ ἐμπορικῶν ἀποικιῶν· ὁ μεγαλουργὸς 19ος αἰὼν ἐγκαινιάζει σήμερον ἐν τῇ Ἀνατολῇ, ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ τῆς πρωτοτυπίας, καὶ νέον εἶδος ἀποικιῶν, τὸ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν. Ἡ σύστασις τοιαύτης Ἐθνικῆς Ἐκκλησίας εἶναι τὸ αὐτό, ὡς εἰ ἔλεγέ τις τοῖς Βουλγάροις: Αὕτη μὲν, ὦ Βούλγαροι, ἡ δικαίᾳ μητρὸς χώρα ἡμῶν· πᾶσι δὲ αἱ λοιπαὶ τῆς Αὐτοκρατορίας χῶραι πρόκεινται ὑμῖν ἀγροὶ πρὸς θερισμὸν, οὓς ἐλέῳ Ἐκκλησιαστικῆς κατακτήσεως δύνασθε νὰ κατακτήσητε ὑμέτερας· ἐπὶ τὸ ἔργον λοιπόν· σκορπίσατε χρυσὸν, καὶ τοιοῦτος δὲν

ὰς λείπει, ἀποικίσατε τὰς χώρας ταύτας, ἔχετε, χάρις τῷ Θεῷ, ἑξήκοντα ἑκατομμύρια Σλάβων, καὶ ἐντὸς ἡμίσεως αἰῶνος τὸ πρᾶγμα δύνασθε νὰ καταρτίσητε τὴν μεγάλην Σλαβικὴν κοσμοκρατορίαν, ὅταν κατορθώσητε σήμερον νὰ σχηματίσητε τὴν Ἀνατολὴν νέαν Ἰησουητικὴν Παραγουάην.

Tu regere ecclesia populos, Bulgare, memento
Hæc ubi erunt artes.

Ἐρχόμεθα εἰς τὸν Γ'. ὅρον· ὁ ὅρος οὗτος ἀποκλείει καθ' ὁλοκληρίαν τὴν ἐποπτείαν τοῦ Πατριάρχου καὶ συμπεραίνει ὡς ἑξῆς: Ἡ Βουλγαρικὴ Σύνοδος, ἅμα τῇ ἐκλογῇ τοῦ Ἐξάρχου, ἀναγγέλλει τοῦτο τῷ Πατριάρχῃ, οὗτος δὲ θέλει χορηγεῖ ἐγκαίρως τὰ θρησκευτικῶς ἀπαιτούμενα ἐπικυρωτικὰ ἔγγραφα· ὁ ὅρος οὗτος καὶ πρὸς ἑαυτὸν ἀντιφάσκει καὶ πρὸς τοὺς Βουλγαρικοὺς κανόνας ἀντίκειται. Κατὰ τοὺς κανόνας τούτους, ὁ Πατριάρχης ἔχει τὸ κανονικὸν δικαίωμα τοῦ veto· ἀλλ' ὑποχρεούμενος διὰ τοῦ φιρμανίου ὅπως χορηγῇ μονον ἐγκαίρως τὰ ἀπαιτούμενα θρησκευτικῶς ἐπικυρωτικὰ ἔγγραφα, ἀποστερεῖται καθ' ὁλοκληρίαν τοῦ μνημονευθέντος κανονικοῦ δικαιώματος, ὁ δ' ὀνόματι Ἔξαρχος καθίσταται πράγματι Πατριάρχης. Ἀντιφάσκει δὲ, ὡς εἴπομεν, καὶ πρὸς ἑαυτὸν ὁ ὅρος οὗτος, διότι, ἀναγνωρίζων ὅτι δέον νὰ τηρηθῇ ἡ Ἐκκλησιαστικὴ τάξις, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ θρησκευτικῶς ἀπαιτούμενα ἐπικυρωτικὰ ἔγγραφα, παραβαίνει αὐτὴν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἀμέσως μετὰ τούτων συνδεόμενον κανονικὸν δικαίωμα τοῦ veto.

Ἔτι δὲ μᾶλλον καταφαίνεται τὸ ἀντικανονικὸν καὶ ἀντιφατικὸν τοῦ ὅρου τούτου, συνδυαζομένου μετὰ τῶν δύο κατωτέρω: τοῦ Δ'. καὶ Γ'. Καὶ κατὰ μὲν τὸν Δ'. ὅρον, ὁ Ἔξαρχος διορίζεται δι' Αὐτοκρ. βερατίου· πρὶν δ' ἐκτελεσθῇ ἡ θρησκευτικὴ ἐκλογὴ τοῦ ἐγκριθέντος διὰ τὴν Ἐξαρχίαν προσώπου ὑποβληθήσεται αὕτη εἰς τὴν ἔγκρισιν καὶ παραδοχὴν τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως· κατὰ δὲ τὸν Α'., ὁ Ἔξαρχος ἀναφέρεται ἀμέσως εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην, τὰ δὲ βεράτια τῶν ὑπ' αὐτὸν ἱεραρχῶν χορηγοῦνται τῇ αἰτήσει αὐτοῦ.

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἁπάντων εἰς παρόμοιά τινα ἄρθρα, ἐμπεριλαμβανόμενα ἐν τοῖς δύο σχεδίοις, τοῖς ἀποσταλεῖσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑπὸ τῆς Ὑψ. Πύλης τῇ 3 ὀκτωβρ. 1868, ἔλεγε ταῦτα, ἅτινα ἀρκοῦσιν ὅπως καταδείξωσι τὸ ἀντικανονικὸν τῶν ἀνωτέρω ὅρων.

«Ἀντικανονικὰ δέ εἰσι τὰ ἄρθρα ταῦτα, διότι, ἀφοῦ ἐν τῷ τετάρτῳ ἄρθρῳ ὁρίζεται ὅτι οἱ Βούλγαροι Μητροπολῖται καὶ Ἐπί-

σκοποι, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ Βουλγαρικοῦ πνευματικοῦ ἀθροί-σματος, θέλουσι διορίζεσθαι δι' ὑψηλοῦ βερατίου, ἡ κανονικὴ ἐπι-κύρωσις, ἡ παρὰ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἐπιζητουμένη, ποίαν σημασίαν θέλει ἔχει; πρόδηλον, ὅτι, ἡ θέλει ἐπικυροῖ ὁ Πατριάρχης ἀπαραιτήτως καὶ ἀνεξετάστως πάντας τοὺς προτει-νομένους αὐτῷ καλοὺς ἢ ἀκαταλλήλους, ἢ θέλει συγκρούεσθαι πρὸς τὴν Ὑψ. Κυβέρνησιν, ἀναγκαζόμενος τυχὸν ἐνίοτε διὰ λόγους κανο-νικοὺς νὰ μὴ ἀποδεχθῇ ἐκλελεγμένον τινὰ καὶ διωρισμένον ἤδη δι' ὑψηλοῦ βερατίου ».

Περὶ δὲ τοῦ βερατίου προκειμένου, σημειοῦμεν ἐνταῦθα ὅτι εἶναι Ἐκκλησιαστικόν, καθότι οἱ Ἐκκλησιαστικοὶ κανόνες ἀπα-γορεύουσι πάντα Ἐπίσκοπον ἢ Μητροπολίτην νὰ ἔρχηται εἰς σχέ-σιν ἄμεσον καὶ μὴ διὰ τοῦ ἀνωτάτου ἀρχηγοῦ μετὰ τῆς Κυβερ-νήσεως. Ὁ Δ'. ὅρος, ὑποχρεῶν μόνον τὸν Ἔξαρχον νὰ μνημο-νεύῃ τοῦ Πατριάρχου, οὐδεμίαν ποιεῖται μνείαν περὶ τῶν Μητρο-πολιτῶν, ἐξ οὗ προκύπτουσι δύο τινὰ ἀντικανονικά, πρῶτον ὅτι, καθὰ ἀπήντησαν τὰ Πατριαρχεῖα τῷ 1868, « τὸ μνημονεύειν τοῦ Πατριαρχικοῦ ὀνόματος τότε καὶ μόνον θὰ ἦτο σύμφωνον πρὸς τὰ καθεστῶτα τῆς Ὀρθοδοξίας, ἐὰν ὁ μνημονεύων ἐλάμβανε καὶ τὴν χειροτονίαν παρὰ τοῦ μνημονευομένου καὶ τὴν ἀναφορὰν αὐ-τοῦ εἶχε πρὸς αὐτόν » καὶ δεύτερον, ὅτι πάντες οἱ Μητροπολῖται ὀφείλουσι μνημονεύειν τοῦ οἰκείου αὐτῶν Πατριάρχου, οἱ δὲ Ἐπί-σκοποι μόνον τοῦ Μητροπολίτου.

Ῥητοὺς κανόνας, πρὸς οὓς ἀντίκεινται οἱ ὅροι Γ'. Δ'. καὶ Ε'., παρατίθεμεν τοὺς ἑξῆς. Ἐνῷ ὁ Γ'. ὅρος τοῦ φιρμανίου ἀπαγο-ρεύει πᾶσαν ἐπέμβασιν τοῦ Πατριάρχου εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἔξαρχίαν, ὁ Θ'. κανὼν τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου λέγει ῥητῶς ταῦτα. « Τοὺς καθ' ἑκάστην ἐπαρχίαν Ἐπισκόπους εἰδέναι χρὴ τὸν ἐν τῇ « Μητροπόλει Ἐπίσκοπον » καὶ τοῦτον τὴν φροντίδα ἀναδέχεσθαι πάσης τῆς ἐπαρχίας, διὰ τὸ ἐν τῇ Μητροπόλει παν-ταχόθεν συντρέχειν τοὺς τὰ πράγματα ἔχοντας ». Ὅτι δὲ Μη-τροπόλεως Ἐπίσκοπος κατὰ τὴν σήμερον λεγομένην Ἀνατολὴν ἐθεω-ρεῖτο καὶ θεωρεῖται ἀνέκαθεν ὁ Κ]πόλεως, τοῦτο ἐπιμαρτυρεῖ τρα-νῶς ὁ Ε'. κανὼν τῆς Δ'. οἰκουμενικῆς Συνόδου, λέγων· « τοὺς τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Ἀσιατικῆς καὶ τῆς Θρᾳκικῆς διοικήσεως Μη-τροπολίτας μόνους, ἔτι δὲ καὶ τοὺς ἐν τοῖς βαρβαρικοῖς Ἐπισκό-πους τῶν προειρημένων διοικήσεων, χειροτονεῖσθαι ὑπὸ τοῦ προει-ρημένου ἁγιωτάτου θρόνου τῆς κατὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν ἁ-

γιωτάτης Ἐκκλησίας». Ἐὰν δὲ μετὰ τοῦ κανόνας τούτου συν-δυασθῇ ὁ ΙΕ'. κανὼν τῆς πρωτοδευτέρας, καθ' ὃν, « εἴ τις Πρε-σβύτερος ἢ Μητροπολίτης τολμήσει ἀποστῆναι τῆς πρὸς τὸν οἰ-κεῖον Πατριάρχην κοινωνίας καὶ μὴ ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ, κατὰ τὸ ὡρισμένον καὶ τεταγμένον, ἐν τῇ θείᾳ μυσταγωγίᾳ, ἀλλὰ πρὸ ἐμφανείας Συνοδικῆς καὶ τελείας αὐτοῦ κατακρίσεως, σχίσμα ποιήσει», τότε ἐννοεῖ τις κάλλιστα ὅτι τὰ ὑπὸ τοῦ φιρμανίου διὰ τὴν Βουλγαρικὴν Ἔξαρχίαν καθοριζόμενα ἀποτελοῦσι τὸ σχί-σμα, οὗ ἐμνημόνευεν ἡ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἡμῶν ἄρθρῳ παρα-τεθεῖσα παράγραφος τῆς Ῥωσσικῆς ἀπαντήσεως.

Ἐπιπροστεθείσθω εἰς τὸν ἀνωτέρω ὁ ΙΑ'. κανὼν τῆς ἐν Ἀντιο-χείᾳ Συνόδου, καθ' ὃν, «εἴ τις Ἐπίσκοπος, ἢ Πρεσβύτερος ἢ ὅλως τοῦ κανόνος, ἄνευ γνώμης καὶ γραμμάτων τῶν ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ Ἐπισκόπων, καὶ μάλιστα τοῦ κατὰ τὴν Μητρόπολιν, ὁρμήσειε πρὸς Βασιλέα ἀπελθεῖν, τοῦτον ἀποκηρύττεσθαι καὶ ἀπόβλητον γί-γνεσθαι . . . . »

Δὲν ἐννοοῦμεν πῶς, οὕτω ῥητῶς τῶν κανόνων ὁριζόντων, ὁ Ἔ-ξαρχος δικαιοῦται ν' ἀναφέρηται ἀμέσως καὶ μὴ διὰ τοῦ νομίμου αὐτοῦ ἀρχηγοῦ εἰς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην. Ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς ἱστο-ρίας γινώσκομεν ὅτι πάντες οἱ εἰς Κωνσταντινούπολιν ἐρχόμενοι Ἀρχιερεῖς ὤφειλον μόνον διὰ τοῦ Κωνστ]πόλεως νὰ προσέρ-χωνται εἰς τὸν Βασιλέα. Τούτου ἕνεκα, ὡς ἐν τῇ ις'. πράξει τῆς Δ'. οἰκουμενικῆς Συνόδου φέρεται, ὁ Λαοδικείας Νουνέχιος, ἀντι-λεγόντων τῶν τοποτηρητῶν τοῦ Πάπα Ῥώμης κατὰ τῶν πρεσβείων τοῦ Κωνσταντινουπόλεως, εἶπεν· « Ἡ δόξα Κωνσταντινουπόλεως δόξα ἡμῶν ἐστιν, ἐπειδὴ καὶ τὰς μερίμνας ἡμῶν ἀναδέχεται ».

Ὁ Η'. ὅρος τοῦ φιρμανίου παρέχει τοῖς Βουλγάροις Ἀρχιε-ρεῦσι τὸ δικαίωμα νὰ διαμένωσι χάριν ὑποθέσεών των ἐν ταῖς πρωτευούσαις τῶν ναμαρχιῶν καὶ ἐν τοῖς κέντροις ἄλλων ἀρχῶν· ἀλλὰ δὲν λέγει, ἂν ἔχωσι τὸ δικαίωμα καὶ οἱ Ἕλληνες Ἀρχιερεῖς νὰ πράττωσι τὸ αὐτὸ, τοῦθ' ὅπερ, εἰ καὶ λεπτομέρεια, ὡς παρα-τηρεῖ εὐφυῶς ἀρθρογράφος τις τοῦ « Ἀνατολικοῦ Κήρυκος », οὗ τὸ περὶ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἄρθρον ἄξιον σπουδαίας με-λέτης, εἶναι ὅμως ἀρκούντως χαρακτηριστικὸν κατὰ βάθος.

Ὁ Θ'. ὅρος θεωρεῖ τὴν ἐν Φαναρίῳ Βουλγαρικὴν Ἐκκλησίαν ὡς Βουλγαρικὸν μετόχιον, ἐν ᾧ θὰ ἐδρεύῃ ὁ Βούλγαρος Ἔξαρχος, ἐρχόμενος εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου συμμορφωθήσεται ταῖς Ἐκκλησιαστικαῖς διατάξεσιν, ὑφ' ἃς ὑπάγονται οἱ Πατριάρχαι

Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν τρία τινά· πρῶτον, ὅτι μετόχιον δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ εἰμὴ μονῆς, δεύτερον ὅτι ὁ Βούλγαρος Ἔξαρχος οὐδέποτε δύναται νὰ ἔχῃ τὰ αὐτὰ δικαιώματα, ἅτινα ἔχουσι Πατριάρχαι, ὑπὸ οἰκουμενικῶν Συνόδων ἀναγνωρισθέντες· τρίτον, ὅτι πλήρης χειραφέτησις Ἐκκλησίας, ὑπὸ Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν μορφὴν, τότε μόνον δύναται νὰ γείνῃ, ὅταν ἀποσπασθῇ πολιτικῶς τοῦ Κράτους, εἰς ὃ ἀνήκει. Δι' ὅλους τούτους τοὺς λόγους, οὐδ' ἡ Βουλγαρικὴ ἐν Φαναρίῳ ἐκκλησία δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς μετόχιον, οὐδ' ὁ Βούλγαρος Ἔξαρχος ὡς ἴσος τοῖς Πατριάρχαις Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, οὐδὲ δύναται νὰ διαμένῃ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Πατριάρχου.

Ἐρχόμεθα ἤδη ἐπὶ τὸν δέκατον ὅρον, οὗ τὴν ἀνάλυσιν ποιησόμεθα ἐν τῷ προσεχεῖ ἄρθρῳ.

Δ'.

Ὁ Γ'. ὅρος τοῦ φιρμανίου, ὃν ἀνάγκη ν' ἀναδημοσιεύσωμεν ὁλόκληρον, ὡς τὸν σπουδαιότατον πάντων, ἔχει οὕτως:

Γ'. Ἡ Βουλγαρικὴ Ἔξαρχία περιλαμβάνει τὰς ἐπαρχίας Ῥουστσουκίου, Σιλιστρίας, Σούμλας, Τυρνόβου, Σοφίας, Βράτσης, Λόφτσης, Βιδύνης, Νύσσης, Σεχέρκιοϊ, Κεστεντηλίου, Σαμακοβίου, Βελισσοῦ καὶ ἀπὸ τῆς Βάρνης μέχρι Κωνσταντσας, ἐξαιρουμένων 20 περίπου χωρίων, παραλίων τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ κατοικουμένων ὑπὸ μὴ Βουλγάρων· ἐπίσης περιλαμβάνει τὴν ἐπαρχίαν Σιλίμνου, ἐξαιρουμένων τῆς πόλεως Βάρνης καὶ τῶν κωμοπόλεων Ἀγχιάλου καὶ Μεσημβρίας· ἐπίσης, ἐξαιρουμένων τῶν παραλίων χωρίων, περιλαμβάνει τὸν δῆμον Σωζουπόλεως· καὶ ἐκτὸς τῆς πόλεως Φιλιππουπόλεως, τῆς κωμοπόλεως Στενημάχου καὶ τῶν κωμῶν Κωκλάνης, Βοδενῶν, Ἀρναούτ κιοϊ, Παναγίας, Λεβόσλης, Λάσκοβας, Ἀχλανίου, Πάτζκοβας, Λαστίτσας, καὶ τῶν μοναστηρίων Πάτζκοβας, ἁγίων Ἀναργύρων, ἁγίας Παρασκευῆς καὶ ἁγίου Γεωργίου, τὴν μητρόπολιν Φιλιππουπόλεως. Ἡ ἐν τῇ πόλει τῆς Φιλιππουπόλεως συνοικία τῆς Παναγίας μετὰ τοῦ ἐντὸς αὐτῆς ναοῦ συμπεριληφθήσεται εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἔξαρχίαν. Ὅσοι ὅμως τῶν κατοίκων τῆς συνοικίας ταύτης δὲν θελήσωσι νὰ ὑπακούσωσιν εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἔξαρχίαν, ἔσονται ἐλεύθεροι. Τὰ καθέκαστα τούτων κανονισθήσονται μεταξὺ τοῦ Πατριαρχείου καὶ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας. Ἐὰν δὲ οἱ κάτοικοι

ἓξ ὁλοκλήρου, ἢ τὰ 2]3 ἐπαρχιῶν, μὴ συμπεριλαμβανομένων ἐν ταῖς ἀνωτέρω, ἐκφράσωσι τὴν ἐπιθυμίαν των ἵνα ὑπόκηνται πνευματικῶς τῇ Βουλγαρικῇ Ἐξαρχίᾳ, καὶ τοῦτο δι' ἐξετάσεως ἀποδειχθῇ καὶ ἐξακριβωθῇ ἡ αἴτησις των, γενήσεται δεκτή. Ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο ἐναπόκειται εἰς τὴν ὁμόθυμον ἔκφρασιν ἐπιθυμίας ὅλων τῶν κατοίκων, ἢ τοὐλάχιστον τῶν 2]3 αὐτῶν, ὅσοι προσπαθήσωσιν νὰ ἐνσπείρωσι διχόνοιαν μεταξὺ τῶν κατοίκων, θεωρηθήσονται ὑπεύθυνοι καὶ τιμωρηθήσονται κατὰ τὸν νόμον.

Ἐργῶδες ἤθελεν εἶσθαι, ἐὰν ἐπεχειροῦμεν νὰ καταδείξωμεν πάντα τὰ ἄτοπα, ὅσα ἤθελον προκύψει ἐκ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ὅρου τούτου· οὐχ ἧττον ὅμως ἀνάγκη νὰ ὑποδείξωμέν τινα ἐξ αὐτῶν.

Καὶ πρῶτον μὲν παρατηρεῖται ὅτι ἐπαρχίαι τινὲς κατατέμνονται διὰ τοῦ ὅρου τούτου εἰς δύο, ὅπερ ἀντίκειται ῥητῶς τῷ ιϐ'. κανόνι τῆς Δ'. οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἔχοντι οὕτως. « Ἦλθεν εἰς ἡμᾶς ὥς τινες, παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς, ΠΡΟΣΔΡΑΜΟΝΤΕΣ ΔΥΝΑΣΤΕΙΑΙΣ, τὴν μίαν ἐπαρχίαν εἰς δύο κατατέμοντες, ὡς ἐκ τούτου δύο μητροπολίτας εἶναι ἐν τῇ αὐτῇ ἐπαρχίᾳ· ὥρισε τοίνυν ἡ ἁγία Σύνοδος τοῦ λοιποῦ μηδὲν τοιοῦτον τολμᾶσθαι παρὰ Ἐπισκόπου· ἐπεὶ τὸν τοιοῦτον ἐπιχειροῦντα ἐκπίπτειν τοῦ ἰδίου βαθμοῦ. Ὅσαι δὲ ἤδη πόλεις διὰ γραμμάτων βασιλικῶν τῷ τῆς Μητροπόλεως ἐτιμήθησαν ὀνόματι, μόνης ἀπολαυέτωσαν τῆς τιμῆς, καὶ ὁ τὴν Ἐκκλησίαν αὐτῆς διοικῶν Ἐπίσκοπος, δηλονότι σωζομένων τῇ κατ' ἀλήθειαν Μητροπόλει τῶν οἰκείων δικαίων ». Δύναταί τις νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ κανὼν οὗτος τῆς Δ'. οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐγράφη προφητικώτερον, οὕτως εἰπεῖν, ὅπως προλάβῃ τὰ ἄτοπα τοιαύτης λύσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος. Τῷ ὄντι, τί ἄλλο πράττουσι σήμερον οἱ Βούλγαροι ἢ παρὰ τοὺς Ἐκκλησιαστικοὺς θεσμοὺς ἐπαρχίας εἰς δύο κατατέμνουσι, « δυναστείαις προστρέχοντες »; Τί ἄλλο εἶναι ἡ κατατομὴ ἐπαρχίας τὰ διὰ τὰς ἐπαρχίας Βάρνης, Ἀγχιάλου, Μεσημβρίας, Σωζουπόλεως καὶ Φιλιππουπόλεως καθοριζόμενα; Σώζονται, τούτων οὕτω γιγνομένων, τῇ κατ' ἀλήθειαν Μητροπόλει τὰ οἰκεῖα δίκαια; Σώζονται τὰ δίκαια τῆς Μητροπόλεως Βάρνης, ἢ Ἀγχιάλου, ἢ Φιλιππουπόλεως, ὅταν ὁλόκληρος ἡ ἐπαρχία ἀποσπᾶται οὕτω αὐτογνωμόνως παρ' αὐτῶν, αὗται δὲ μένωσι μεμονωμέναι καὶ οἱονεὶ ἐκκρεμεῖς πόλεις; Διατί ὁ Γ'. ὅρος δὲν λέγει ποίας ἐπαρχίας δύνανται ν' ἀποτελέσωσι τοιαῦται μεμονωμέναι καὶ ἐκκρεμεῖς πόλεις; Ἀλλὰ τὸ ἀντικανονικώτατον πάντων,

πῶς εἶναι δυνατὸν μία καὶ ἡ αὐτὴ πόλις, ἡ Φιλιππούπολις, νὰ διαιρῆται εἰς δύο Ἐπισκοπάς; Πῶς εἶναι δυνατὸν δύο ὁμόδοξοι Ἐπίσκοποι, διὰ μόνον τὸν λόγον ἀντιχριστιανικῆς ἐθνικῆς διακρίσεως, νὰ ἐδρεύωσιν ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ πόλει; Ἀλλὰ τί λέγομεν; Ἡ δυστυχὴς Φιλιππούπολις ἔμελλεν οὐχὶ μόνον νὰ διχοτομηθῇ, ἀλλὰ καὶ νὰ τριχοτομηθῇ· ἡ Φιλιππούπολις ἀνήκει τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ· ἡ ἐντὸς αὐτῆς ἐνορία τῆς Παναγίας μετὰ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀδιαφειλονεικήτως, κατὰ τὸ φιρμάνιον, Βουλγαρικαί· ὅσοι ὅμως ἐκ τῶν ἐναριτῶν δὲν θέλουσι νὰ ὑπάγωνται εἰς Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν, αὐτοὶ ἀνήκουσι τῇ Ἑλληνικῇ· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τῶν 53 οἰκιῶν τῆς ἐνορίας ταύτης αἱ 39 εἶναι Ἑλληνικαί, ὡς δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ἡ ἐκεῖ ἐπιτόπιος Διοίκησις, ἔπεται ὅτι ἡ ἐνορία θὰ εἶναι Βουλγαρικὴ ἄνευ ἐνοριτῶν, οἱ δὲ ἐνορῖται θ' ἀνήκωσι τῇ Ἑλληνικῇ Ἐκκλησίᾳ ἄνευ ἐνορίας· ἄρα διχοτόμησις, τριχοτόμησις, ἀπολελυμέναι καὶ ἐκκρεμεῖς Ἐκκλησίαι, ἀπολελυμένοι καὶ ἐκκρεμεῖς Χριστιανοί, καὶ οὐκ οἴδαμεν τί ἄλλο· ἰδοὺ ἡ λύσις τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος διὰ τὴν Φιλιππούπολιν. Τῇ ἀληθείᾳ, πολυπλοκώτερος λαβύρινθος δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἐπινοηθῇ. Εἶχον δίκαιον τὰ Πατριαρχεῖα λέγοντα τῷ 1868, ὅτι οὕτως ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ καθίσταται ἀληθὴς βαβυλώνειος πύργος.

Ἀλλὰ δὲν ἤρκει τοῦτο μόνον· ἔπρεπε νὰ ἱκανοποιηθῶσιν αἱ αἰτήσεις καὶ τῶν ἐν ταῖς μικταῖς ἐπαρχίαις Βουλγάρων· διὸ τὸ φιρμάνιον καθώρισεν ὅπως ἅπασαι αἱ ἐπαρχίαι, ὧν τὰ 2|3 τῶν κατοίκων ἤθελον ζητήσει τὴν εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν προσάρτησιν, προσαρτῶνται εἰς αὐτήν. Ἐνταῦθα παρατηροῦμεν πρῶτον, ὅτι τοιαύτη λύσις ἰσοδυναμεῖ πρὸς γέννησιν νέων περιπλοκῶν· δεύτερον, τὸ παρεχόμενον εἰς ἐθνικήν τινα πλειονοψηφίαν δικαίωμα, ὅπως ἐπιβάλληται εἰς ἄλλην ἐθνικὴν μειονοψηφίαν· τρίτον, ὅτι ὑπάρχει ἀντίφασις μεταξὺ τοῦ τίτλου Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία, τοῦ ἀπονεμομένου ὑπὸ τοῦ φιρμανίου, δυνάμει τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνικοτήτων, καὶ τοῦ δικαιώματος αὐτῆς, ὅπως δεσπόζῃ καὶ ἄλλων ἐθνικοτήτων· τέταρτον, ὅτι δὲν τηρεῖται ὁ αὐτὸς βαθμὸς τῆς δικαιοσύνης πρὸς ἅπαντας τοὺς Ὀρθοδόξους ὑπηκόους τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως. Ἁπλῆ σκέψις δύναται νὰ καταδείξῃ τὴν ἀλήθειαν τῶν ὅσα διατεινόμεθα.

Ἔχοντες, ὡς καὶ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ εἴπομεν, οἱ Βούλγαροι τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ οἰκειοποιῶνται πᾶσαν ἀδιακρίτως

ἐπαρχίαν, ἅμα καταρτίσαντες πλειονοψηφίαν δύο τρίτων, ἐπρόκειτο εἶναι ὅτι διὰ παντὸς μέσου θὰ προσπαθήσωσιν ὑπὲρ τοῦ καταρτισμοῦ τῆς τοιαύτης πλειονοψηφίας, καὶ ἐπειδὴ ὁ Σλαβικὸς ὄγκος οὐδὲ χρυσοῦ στερεῖται, οὐδὲ πολυανθρωπίας, ὀλίγον κατ' ὀλίγον πᾶσαι αἱ χῶραι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας θὰ χαρακτηρισθῶσιν ὡς Βουλγαρικαί, καὶ οὐκ εἰς μακράν, καὶ αὐτὸ τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριαρχεῖον θ' ἀποβῇ Σλαβικόν, διατελοῦν ὑπὸ τὰ νεύματα τοῦ Βορρᾶ. Ἐννοεῖται ὅτι οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τῶν χωρῶν τούτων θ' ἀντιστῶσι, καθ' ὅσον δύνανται, εἰς τὴν παρουσιαζομένην ταύτην πλημμύραν, τοῦθ' ὅπερ βεβαίως τὴν μὲν διαλλαγὴν τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Βουλγαρικοῦ Ἔθνους, περὶ ἧς τοσοῦτον μεριμνᾷ ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις, ἀναβάλλει εἰς τὰς Ἑλληνικὰς καλάνδας, τὸ δὲ Βουλγαρικὸν ζήτημα καθίσταται γόρδιος δεσμός, ὃν βεβαίως θὰ κόψῃ ποτὲ ἡ σπάθη δορυκτήτορος. Καὶ ταῦτα μὲν, καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὰ μεταξὺ Ἑλλήνων καὶ Βουλγάρων· ἀλλ' ἄραγε καὶ πολιτικῶς ἔτι εἶναι συμφέρον διὰ τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν νὰ προδοποιηθῇ ἡ ἀντικατάστασις τοῦ σημερινοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου διὰ Σλαβικοῦ; Εἶναι συμφέρον διὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κατακτήσεως ν' ἀφομοιωθῶσιν ἐκαλαβιζόμεναι πᾶσαι αἱ ἐν Τουρκίᾳ ἐθνότητες, καὶ οὕτω νὰ δοθῇ ἰσχυρότατον καὶ ἀκαταμάχητον ὅπλον εἰς τὸν ὑπέρτατον ἀρχηγὸν τοῦ παναλαβισμοῦ;

Διὰ τῆς πλειονοψηφίας τῶν 2|3 οἱ Βούλγαροι θὰ καταλάβωσιν ἐντὸς ὀλίγου πολλὰς μικτὰς χώρας τῆς Θράκης καὶ Μακεδονίας· ὑποθέσωμεν ὅτι τοιαύτη τις χώρα περιέχει πληθυσμὸν δεκαπεντακισχιλίων Ὀρθοδόξων, ὧν οἱ τρισχίλιοι Ἕλληνες. Ποίαν ἐγγύησιν παρέχει ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία, ἡ Ἐκκλησία αὕτη, ἡ συνισταμένη δυνάμει τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνικοτήτων, ὅτι θέλει διατηρήσει σῶα καὶ ἀνέπαφα τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἐθνότητα τῶν τρισχιλίων τούτων Ἑλλήνων; ὅτι θέλει παρέχει αὐτοῖς τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔχειν Ἑλληνικὰς ἐκκλησίας, Ἑλληνικὰ σχολεῖα, Ἕλληνας ἱερεῖς ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῶς χαρακτηριζομένῃ Βουλγαρικῇ ἐκείνῃ ἐπαρχίᾳ; Ποίαν ἐγγύησιν θὰ ἔχωσιν οἱ τρισχίλιοι Ἕλληνες, ὅτι ἡ φωνὴ αὐτῶν θὰ φθάνῃ μέχρι τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἐνῷ θ' ἀντιπροσωπεύωνται ἐνώπιον αὐτῆς — μεταχειριζόμεθα τὰς αὐτὰς λέξεις, ἃς μετεχειρίζοντο οἱ ἐνταῦθα Βούλγαροι ἀντιπρόσωποι ἐν τῇ ἐγκυκλίῳ, ἣν ἀπέστειλαν ἐγχάτως εἰς τὰς ἐπαρχίας — ὑπὸ ἄλλων αὐτῆς ἐξ-

νων πρὸς ἡμᾶς ὑπηκόων, ἀγνοούντων ἡμῶν τὸν βίον καὶ τὴν κατάστασιν ἡμῶν; Ἔχομεν ἤδη τεκμήρια τῶν ἐγγυήσεων τούτων· μὴ αὐτοδικοῦντες, ἐν ᾧ εἰσέτι ἡ ἐπαρχία Φιλιππουπόλεως ἀνῆκε τοῖς Ἕλλησι, δὲν ἁρπάσαν διὰ βοπάλων καὶ μαχαιρῶν τὴν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐκκλησίαν τῆς Παναγίας; Μὴ δὲν ἔπραξαν τὸ αὐτὸ ἐν ἄλλαις πόλεσι; Μὴ τοσάκις δὲν ἔγραψαν ἐν ταῖς ἐφημερίσι καὶ ἐν ταῖς προκηρύξεσιν αὐτῶν, ὅτι πᾶσα ἡ Θρᾴκη καὶ Μακεδονία εἶναι καὶ δέον νὰ ἦναι Βουλγαρικαί; Μὴ δὲν παρεκάλεσαν τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐξώσῃ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων τῶν εἰρημένων ἐπαρχιῶν τὴν Ἑλληνικὴν ὡς ὄργανον ἐπαναστατικόν; Μὴ τοσάκις δὲν διέβαλον τοὺς Ἕλληνας τῶν χωρῶν ἐκείνων, ὡς ἐπιφόβους ἐπαναστάτας; Μὴ δὲν ἐξακολουθοῦσι καὶ σήμερον εἰσέτι, ἐνῷ ἐορτάζουσι τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, ὕβρεις ἐπὶ ὕβρεων κατὰ τῶν Ἑλλήνων καταχέοντες καὶ ἀναθεματίζοντες τὸν τολμῶντα νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι Ἕλλην διὰ τῆς πράγματι Σκυθικῆς ἐκφράσεως: «ὅστις εἶναι Γραικός, νὰ σκάσῃ», ἣν ἐτόλμησε διδάσκαλος ἐν μέσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ νὰ ἐκφωνήσῃ ἐν Ἀδριανουπόλει; Ἰδοὺ πῶς συγκεφαλαιοῖ τὰ ἐγγυα τοῦτα Βούλγαρός τις ἐκ Ῥουστσουκίου ἐν ἐπιστολῇ, ἣν ἔπεμψεν εἰς τινα ἐξ ἡμῶν, ὑπὸ ἡμερομηνίαν 1]12 μαρτίου. «Διὰ τοῦτο συμβουλεύομεν μὲ ἀδελφικὴν ἀγάπην πάντας τοὺς ἀδελφοὺς Βουλγάρους ὅπως διακόψωσι πᾶσαν σχέσιν μετὰ τοῦ αἱμοβόρου Πατριαρχείου! καὶ ἂν τοῦτο ἤθελε πέμψει Ἀρχιερέα τινὰ εἰς τὰς τρεῖς Βουλγαρικὰς ἐπαρχίας, δηλαδὴ εἰς τὴν Θρᾴκην, Μακεδονίαν καὶ Βουλγαρίαν, οἱ τοιοῦτοι ν' ἀποδιώκωνται ὡς οἱ μέγιστοι λυμεῶνες, διαφθορεῖς, σκοτισταὶ καὶ αἱμοβόροι λύκοι!!! Εἴπομεν ὑμῖν ἀνωτέρω, ὅτι αἱ τρεῖς ἐπαρχίαι, ἡ Βουλγαρία, ἡ Θρᾴκη καὶ ἡ Μακεδονία εἶναι Βουλγαρικώταται, ἑπομένως δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχῃ ἄλλη γλῶσσα εἰς τὰς ἐκκλησίας αὐτῶν εἰμὴ ἡ καθαρὰ Βουλγαρική· ἡ δὲ Ἑλληνική, ΩΣ ΓΛΩΣΣΑ ΞΕΝΗ ΚΑΙ ΑΚΑΤΑΛΗΠΤΟΣ, ν' ἀποβληθῇ καὶ ἐξοστρακισθῇ ἐξ ὅλων τῶν ἐκκλησιῶν καὶ σχολείων». Καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν. «Ἡ Βουλγαρία, ἡ Θρᾴκη καὶ ἡ Μακεδονία εἶναι Βουλγαρικώταται, καὶ πᾶσα διαφειλονείκησις αὐτῶν ἐκμέρους τῶν Ἑλλήνων δικαίως δύναται νὰ θεωρῆται ὡς μεγίστη μωρία! Ὅσοι δὲ Βούλγαροι εἰς ταύτας τὰς χώρας ὁμιλοῦσιν Ἑλληνικά, δὲν εἶναι Ἕλληνες, ἀλλὰ καθαροὶ Βούλγαροι, οἵτινες, ἔχοντες ἐπιμιξίαν καὶ ληψοδοσίαν μετὰ τῶν Ἑλλήνων, ἔμαθον καὶ τὴν Ἑλληνικήν, καθὼς

γενικῶς ἔμαθον καὶ τὴν Τουρκικήν». Ὡραῖα τῷ ὄντι πάντα ταῦτα ἐγγυα διὰ τὴν διατήρησιν τῆς γλώσσης καὶ τῆς ἐθνότητος τῆς Ἑλληνικῆς μειονοψηφίας ἐν ταῖς χαρακτηριζομέναις ὡς Βουλγαρικαῖς ἐπαρχίαις! Ἐὰν οἱ Βούλγαροι, τὴν μεγάλην ἀρχὴν τῶν ἐθνικοτήτων ἐπικαλούμενοι, ζητῶσι νὰ ἀπολακτίσωσι τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν τῶν Πατριαρχείων, ἥτις ἐπὶ τέσσαρας καὶ ἐπέκεινα αἰῶνας, μεθ' ὅλας τὰς ὕβρεις, ἃς ἐξεμοῦσι κατ' αὐτῆς ἀνερυθριάστως, οὐδέποτε τοὐλάχιστον, οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον, παρέβλαψε τὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ἐθνότητα αὐτῶν, πόσῳ πλειότερον δικαιοῦται καὶ ὁ εἷς Ἕλλην, ὅστις τυχὸν ἤθελεν εὑρεθῇ ἐν Βουλγαρικῇ τινι ἐπαρχίᾳ, νὰ μὴ ἀποδεχθῇ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ἀρχὴν τῶν Βουλγάρων, τὴν ὅλως ἐθνικὸν χαρακτῆρα φέρουσαν, τὴν μηδὲν αὐτῷ ἐγγυον παρέχουσαν; Τί τὸ δικαιότερον; τὸ ὑποτάσσεσθαι Ἐκκλησιαστικῶς λαοὺς διαφόρου ἐθνότητος τῇ οἰκουμενικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ τὸ πιέζεσθαι ἕνα λαὸν ὑπὸ ἄλλου; λόγῳ Ἐκκλησιαστικῆς κυριαρχίας;

Ἀφ' ἑτέρου, ἀφοῦ ἡ Ἐκκλησία τῶν Βουλγάρων συνίσταται δυνάμει τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνικοτήτων, καὶ ἑπομένως εἰς τὴν πνευματικὴν αὐτῆς περιφέρειαν δὲν ὀφείλει νὰ συμπεριλαμβάνῃ ἢ μόνους τοὺς Βουλγάρους, δὲν εἶναι τρανὴ ἀντίφασις τὸ παρέχειν εἰς πᾶσαν ἀδιακρίτως ἐπαρχίαν, εἴτε ὑπὸ Βουλγάρων, εἴτε μὴ κατοικουμένην, τὴν ἐλευθερίαν τοῦ προσαρτᾶσθαι, ὁπόταν βούληται, τῇ Βουλγαρικῇ Ἐξαρχίᾳ; Δυοῖν θάτερον, ἢ ἡ Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία εἶναι ἐθνικὴ καὶ ὀφείλει νὰ περιορισθῇ εἰς μόνους ἀποκλειστικῶς τοὺς Βουλγάρους, ἢ, ἐὰν δὲν ἦναι ἐθνικὴ, πρέπει νὰ διαγραφῶσι τὰ ὅρια αὐτῆς.

Πρὶν δ' ἡ τελειώσωμεν τὸ περὶ συστάσεως ἐθνικῆς Ἐκκλησίας ζήτημα, ἀναγράφομεν, ὅ,τι ἡ Α. Υ. ὁ μέγας Βεζύρης, ἐπανελθὼν ἐκ Κρήτης, ἔλεγεν ἐν τῇ ἐκθέσει αὐτοῦ πρὸς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον, ὑπὸ ἡμερομ. 1 μαρτίου, 1868. «Εἶναι διακλάδωσις τῆς ὑποχθονίου ἐργασίας, ἥτις ὑποσκάπτει τὰ πλεῖστα τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν τῇ βοηθείᾳ νέου ὀργάνου, τῆς ἀρχῆς τῶν ἐθνικοτήτων, ἣν ἡ Τουρκία οὐδέποτε θέλει παραδεχθῇ, καὶ ἥτις χρησιμεύει ὡς προσωπεῖον εἰς θρησκευτικὸν πόλεμον». Ἀκριβῶς μετὰ δύο ἔτη, τὴν 28 φεβρουαρίου 1870, ἡ Ὑψ. Πύλη φαίνεται ἀναγνωρίζουσα τὴν ἀρχὴν τῶν ἐθνικοτήτων ἐν αὐτῇ τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Τελευταῖον παρατηροῦμεν ὅτι δὲν φαίνεται ὑπάρχων ὁ αὐτὸς

βαθμὸς τῆς δικαιοσύνης πρὸς ἅπαντας τοὺς ὑπηκόους ἐν τῇ ὑποδεικνυομένῃ ὑπὸ τοῦ φιρμανίου λύσει. Διατί, ἀφοῦ εἰς πάσας τὰς ὑπὸ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπαρχίας δίδεται τὸ δικαίωμα νὰ ἀποφανθῶσιν, ἂν θέλωσι νὰ συνενωθῶσι μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, διατί, λέγομεν, δὲν παραχωρεῖται καὶ εἰς τὰς χαρακτηριζομένας ὡς Βουλγαρικὰς ἐπαρχίας, ὧν πολλαὶ καὶ ἄλλοτε καὶ νῦν διεμαρτυρήθησαν κατὰ τῶν Βουλγαρικῶν ἀξιώσεων, ἡ ἄδεια τοῦ ν' ἀποφανθῶσιν, ἂν θέλωσι νὰ συνενωθῶσι μετὰ τῶν Πατριαρχείων; Διατί, ἀφοῦ, χάριν 14 μόνον οἰκογενειῶν, ἡ ἐνορία τῆς Παναγίας ἐν Φιλιππουπόλει χαρακτηρίζεται ὡς Βουλγαρικὴ καὶ παραχωρεῖται εἰς τὴν Βουλγαρικὴν ἐξαρχίαν, διατί αἱ Ἑλληνικαὶ ἐκκλησίαι τοῦ Παζαρτσικίου, τῆς Περιστερᾶς, τοῦ Χάσκιοι νὰ μὴ ὑπαχθῶσιν εἰς τὸν Ἕλληνα Μητροπολίτην Φιλιππουπόλεως; Διατί οἱ ἐν ταῖς μικταῖς ἐπαρχίαις Ἕλληνες νὰ μὴ ὑπάγωνται ὑπὸ τὸ Πατριαρχεῖον; Διατί νὰ μὴ δοθῇ εἰς τὰς μεταμεληθησομένας Βουλγαρικὰς ἐπαρχίας — καὶ τοιαῦται θὰ ὑπάρξωσι πολλαὶ — τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα; Διατί.... ἀλλὰ περιορίσωμεν ἐνταῦθα τὸν κύκλον τοῦτον τῶν ἐρωτήσεων καὶ περάνωμεν τὴν ἀνάλυσιν τοῦ φιρμανίου. Ἔλθωμεν δὲ ἐπὶ τὸ συμπέρασμα τῶν ἡμετέρων σκέψεων.

Συμπέρασμα.

Ἡ λύσις, ἡ ὑποδεικνυομένη ὑπὸ τοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου, σφαλλομένη Ἐκκλησιαστικῶς, καὶ δυναμένη νὰ ἐπενέγκῃ τὸ ἐναντίον τοῦ προσδοκωμένου παρὰ τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως ἀποτέλεσμα, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ γείνῃ ἀσπαστὴ παρὰ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, εἰμὴ παραβαινούσης τὰ τῆς Ὀρθοδοξίας νόμιμα καὶ ἀπεμπολούσης τὰ ἱερὰ αὐτῆς προνόμια. Δυστυχῶς εἷς Ὀρθόδοξος λαός, ἑκατομμύρια ψυχῶν ἀριθμῶν, βαίνει τυφλοῖς ὄμμασιν εἰς τὴν ἀπώλειαν, παραγνωρίζων καὶ ἀπολακτίζων τὴν μητέρα αὐτοῦ Ἐκκλησίαν καὶ τῶν κόλπων αὐτῆς βίᾳ πρὸς ἄλλων ἀποσπώμενος. Τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα περιῆλθεν εἰς νέαν φάσιν, φάσιν πολλῷ χείρονα πασῶν τῶν προτέρων, φάσιν, ἥτις κινδυνεύει νὰ ἐμπερικλείσῃ τὴν Ὀρθοδοξίαν ἐντὸς τοῦ σκληροῦ διλήμματος, ἢ τοῦ νὰ σαλευθῶσιν ἄρδην αἱ ἀπ' αἰώνων βάσεις αὐτῆς, ἢ τοῦ ν' ἀποσχισθῇ αὐτῆς λαός, ὃν ὁ ἱερὸς Φώτιος υἱοθέτησε καὶ ἔσωσε τῶν ὀνύχων τῆς Δύσεως.

Ἡ περίστασις εἶναι σοβαρωτάτη διὰ τὴν Μεγάλην Ἐκκλησίαν· ἔπραξε ἤδη τὰ καθήκοντα τῆς Χριστιανικῆς ἀνοχῆς, μετεχειρίσθη πάντα τὰ πρὸς διαλλαγὴν μέσα, ἡ ὑβρισθεῖσα μήτηρ ἱκέτευσε τὰ τέκνα αὐτῆς, προσέφυγε πρὸς τὰς ἀδελφάς, προσκαλουμένη αὐτὰς ὅπως ἀπὸ κοινοῦ ἐπαναγάγωσιν εἰς τὴν μάνδραν τοῦ Χριστοῦ τὰ ὑπό τινων λυκοποιμένων ἀποπλανηθέντα τέκνα αὐτῆς. Τὰ μέσα τῆς διαλλαγῆς καὶ τῆς ἐκλιπαρήσεως ἐξηντλήθησαν· ἓν ἔτι βῆμα, καὶ ἡ Ἐκκλησία καθίσταται ἀπὸ μητρὸς ταπεινὴ καὶ εὐτελὴς θεράπαινα· ἓν ἔτι βῆμα καὶ ἡ βασιλὶς καθίσταται δούλη.

Τί λοιπὸν τὸ πρακτέον; Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην εἶναι εὔκολος ἡ ἀπάντησις. Ἡ μήτηρ Ἐκκλησία, ἡ διασυρθεῖσα, ἡ διαβληθεῖσα, ἡ συκοφαντηθεῖσα, ἡ ταπεινωθεῖσα, ἡ ἐξευτελισθεῖσα, ἡ ἐξυβρισθεῖσα ἐνώπιον τοῦ Βουλγαρικοῦ λαοῦ, τέκνου τῶν ὠδίνων αὐτῆς, τέκνου, ὑπὲρ οὗ τοσάκις τὸ αἷμα ἐξέχεε, τέκνου, ὃ τῷ αἵματι τῆς καρδίας αὐτῆς ἐξέθρεψεν, ἡ μήτηρ Ἐκκλησία, λέγομεν, ὀφείλει νῦν νὰ περιβληθῇ τὴν βασιλικὴν αὐτῆς ἀλουργίδα, νὰ παρουσιασθῇ ἐν ἁπάσῃ τῇ ἀξιοπρεπείᾳ αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ τέκνου ἐκείνου καὶ πάντων τῶν αὐτῆς τέκνων καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῆς, τῇ ἐρειδομένῃ ἐπὶ τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ, τῶν Ἀποστόλων καὶ τῶν Μαρτύρων, ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου, τῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν κανόνων, ν' ἀπαγγείλῃ τὴν ἐτυμηγορίαν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, νὰ εἴπῃ ποία ἡ τελικὴ λύσις τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ἡ λύσις, περὶ ἧς αὕτη μόνη δικαιοῦται νὰ ἀποφανθῇ καὶ οὐδεὶς ἄλλος, ἐκτὸς αὐτῆς.

Δὲν ἀρκεῖ πλέον σήμερον νὰ εἴπῃ ἡ Ἐκκλησία, ὅτι ἡ δεῖνα ἢ ἡ δεῖνα λύσις εἶναι ἀπαράδεκτος· ὄχι· ὀφείλει ταυτοχρόνως νὰ εἴπῃ ὅτι μόνη ἡ λύσις αὕτη εἶναι παραδεκτὴ καὶ νόμιμος, καὶ τὴν λύσιν ταύτην ἀποστέλλουσα πρὸς ἅπαντα τὸν Βουλγαρικὸν λαὸν τὸν, ἐν ἀγνοίᾳ — ἐσμὲν περὶ τούτου βέβαιοι — ἀποπλανώμενον, νὰ ἀνακράξῃ πρὸς αὐτὸν μετὰ μητρικοῦ πόνου:

« Ἡ μήτηρ σου Ἐκκλησία, τά τε τῆς Ὀρθοδοξίας νόμιμα τηροῦσα καὶ τοὺς σοὺς πόθους ἱκανοποιῆσαι βουλομένη, χορηγεῖ σοι τὰ δικαιώματα ταῦτα, ὅπως, καταλλήλως αὐτοῖς χρώμενος, προκόπτῃς εἰς παιδείαν καὶ ἀρετήν· πάντα δὲ, ὅσα ἐνεθύμησάν σοι πονηροὶ σύμβουλοι, τὴν ἀδελφικὴν τῶν τέκνων μου ἁρμονίαν διαταράξαι βουληθέντες, ἀντίκεινται τοῖς τε νόμοις τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῖς καλῶς ἐννοουμένοις σου συμφέρουσι. Μὴ λησμόνει τὸ τοῦ Σωτῆρος λόγιον: « Πατάξω τὸν ποιμένα καὶ διασκορπισθήσονται

τὰ πρόβατα», μὴ λησμόνει ὅτι οἱ τὴν ταπείνωσίν μου ἐπιδιώκοντες μελετῶσι τὴν καταστροφήν σου, εὐχερῶς ἐπιτυγχανομένην, ὅταν ἀπορφανισθῇ· μὴ λησμόνει ὅτι ἡ ἰσχὺς τῶν τέκνων μου τῶν Ὀρθοδόξων ἔγκειται ἐν τῇ ἑνώσει, καὶ πᾶσα διαίρεσις αὐτῶν συνεπάγεται τὴν καταστροφὴν ἁπάντων. Καὶ ἤδη ἔκλεον, μεταξὺ τῆς μητρός σου, ἥτις ἐπὶ δέκα αἰῶνας σὲ περιέπει, καὶ τῶν συμβούλων σου, οἵτινες ἄγουσί σε εἰς τὴν ἀπώλειαν». Τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, εἴμεθα βέβαιοι ὅτι ὁ Βουλγαρικὸς λαὸς δὲν θὰ παρακούσῃ εἰς τοιαύτην φωνὴν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας.

Τὸ καθῆκον τοῦτο, Πατριάρχα Γρηγόριε καὶ Ἱ. Σύνοδος, ἐπιβάλλει ὑμῖν σήμερον ἡ Ὀρθοδοξία· ὀφείλετε νὰ πράξητε αὐτό, ἐὰν σέβησθε τὰς μεγάλας σκιὰς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες ἔθυσαν τὰ πάντα, ὅπως ἄχραντον τὴν μητέρα Ἐκκλησίαν τηρήσωσιν, ἐὰν δὲν θέλητε νὰ φανῆτε ἀνάξιοι τοῦ ὄγκου τῶν πατέρων καὶ τῶν μαρτύρων, ὧν τὰς θέσεις σήμερον κατέχετε.

Καὶ ἤδη τὸ ἔργον ἡμῶν ἐτελέσθη· ἡ Ἑλληνικὴ δημοσιογραφία τῆς πρωτευούσης φρονεῖ ὅτι ἔπραξε τὸ καθῆκον, ἐφ' ᾧ συνηφίσθη. Ὁ συναγωνισμὸς ἡμῶν παύει, ἕκαστος ἡμῶν τοῦ λοιποῦ θὰ γράφῃ, ὡς καὶ πρότερον, κατ' ἰδίαν, ἀλλ' αἱ ἀρχαὶ ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου μένουσι πάντοτε αἱ αὐταί. Εὐχόμεθα δὲ ὅπως ἡ φωνὴ ἡμῶν, ἐὰν ἦναι φωνὴ τοῦ δικαίου, ἐὰν ἦναι φωνὴ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἀληθείας, μὴ μείνῃ βοῶσα ἐν τῇ ἐρήμῳ.

—o—

214. Ἀναφοραὶ εὐχαριστήριοι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἐκ διαφόρων μερῶν ἐστάλησαν ἀναφοραὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐκθειάζουσαι τὴν ὡς πρὸς τὰ Βουλγαρικὰ πορείαν τοῦ Πατριάρχου. Ἐνταῦθα δημοσιεύομεν μίαν μόνην τοιαύτην ἐπιστολήν, ἣν ἔπεμψαν οἱ Βαρναῖοι πρὸς τὴν Α. Θ. Π. τὸν Οἰκ. Πατριάρχην.

Παναγιώτατε καὶ θειότατε πάτερ καὶ δέσποτα, καὶ ἡ περὶ αὐτὸν ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος.

«Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων».

Ἐν ταῖς πονηραῖς ταύταις ἐπ' ἐσχάτων ἡμέραις, καθ' ἃς ἀλάσπαρ δαίμων τὴν ἀπ' αἰώνων τῆς μακαρίας ἡμῶν μητρὸς Ἐκκλη-

σίας φθονήσας ὀλιότητα, τὰς χεῖρας πεπλανημένων αὐτῆς τέκνων δι' ἰοβόλων ὀπλίζει βελῶν, καὶ κατ' αὐτῆς αὐτὰ ἐξεγείρων, ὠθεῖ εἰς τὸ ἀνόσιον τόλμημα τῆς τῶν γαλουχησάντων αὐτὰ σεπτῶν στέρνων κατατοξεύσεως, ἵνα οὕτως, ἀντὶ μὲν τοῦ μάννα χολὴν, ἀντὶ δὲ τοῦ ὕδατος ὄξος ἀνταποδιδόντα, τύχωσι τῆς αὐτοῖς μὲν ὀλεθρίας, τῷ δὲ πονηρῷ ποθητῆς ἀποκληρώσεως, καὶ αὐτῆς μὲν τῆς μητρὸς Ἐκκλησίας, ἐν μητρικαῖς θωπείαις μάτην καταδαπανωμένης, λυγρὰ ἐπάγεται δάκρυα, τῶν δὲ ἁπανταχοῦ αὐτῆς τέκνων, κοινὴν, καὶ ὡς εἰπεῖν, δικαίαν, συνεπάγεται ἀγανάκτησιν καὶ ἀδημονίαν· ἐν ταῖς πονηραῖς ταύταις ἡμέραις, λέγομεν, τοῦ περὶ τῶν ὅλων τῆς Ἐκκλησίας κινδύνου πάσας τὰς ἡμῶν ἐλπίδας μετὰ τὸν πανάγαθον Θεὸν ἐπὶ τὸν σεπτὸν καὶ γεραρὸν αὐτῆς ἰθύντορα ἀνατεθειμένας εἴχομεν, καὶ παρ' αὐτῷ τὴν τοῦ κινδύνου ἀποσόβησιν καὶ τὴν τῆς Ἐκκλησίας πρώην γαλήνην στερρᾷ τῇ πεποιθήσει ἀπεξεδεχόμεθα. Εὐλογητὸς δὲ ὁ Θεὸς, ὅτι οὐκ ἐψεύσθημεν τὰς ἐλπίδας, ἀλλ' ἔχομεν ἀναφρωνεῖν· «Οὕτω λαμψάτω τὸ φῶς ὑμῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων».

Ναὶ, σεπτὴ καὶ ἁγία κορυφὴ, σὺν τῇ περὶ αὐτὴν ἁγίᾳ καὶ ἱερᾷ Συνόδῳ! Ἡ ἀεὶ μὲν, μάλιστα δὲ πρὸς τοὺς ἐναγχος σπουδαίους κλύδωνας ὑμετέρα ἀξιοπρεπεστάτη, ἀνδρικωτάτη, ἅμα δὲ μητρικωτάτη ἀντίστασις τὸν κοινὸν πάντων Σου τῶν τέκνων ἐπισύρει θαυμασμὸν, τὸ δ' ἐθνικὸν αὐτῶν ὑπεραίρει καὶ ἀνυψοῖ φρόνημα, μονονοὺ τὴν ἀπὸ τοῦ κλύδωνος ἀπαλλαγὴν προαναγγέλλουσα. Ἡ τελευταία τῆς θειοτάτης Παναγιότητος πρὸς τὸ ὕψιλον περὶ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας αὐτοκρατορικὸν φιρμάνιον ἀπάντησις, τὸ ἀριστούργημα τοῦτο τῶν ἀριστουργημάτων, ἡ κορωνὶς αὖξη τῶν κορωνίδων, ὡς πολύφωτος ἀδάμας ἐπὶ τῆς ἱερᾶς μίτρας τῶν Χρυσοστόμων καὶ Βασιλείων ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Παναγιότητος ἐπιτιθέμενος, θέλει σελαγίζει πρὸς δόξαν καὶ μεγαλοπρέπειαν τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας εἰς αἰῶνα τὸν ἅπαντα.

Θάρσει, σεπτὲ πάτερ καὶ δέσποτα! Θαρσείτω ἡ Ἐκκλησία! Χεὶρ Κυρίου τὰ Σὰ ἰθύνει διαβήματα, τοῦ δὲ Κυρίου πύλαι ᾅδου οὐ κατισχύσουσι. Πολὺς ὁ κλύδων, πλὴν μέγας ὁ Κύριος.

Ὑπὸ τῆς θείας προνοίας ἀπ' αἰώνων ἐνταῦθα ταχθέντες ἡμεῖς, τὰ ταπεινὰ καὶ ἐλάχιστα τῆς Ἐκκλησίας τέκνα, καὶ ὑπὸ τὴν σωτηριώδη αὐτῆς σκέπην ἐκ παλαιτάτων διαβιοῦντες, ἐν μὲν ταῖς δυσπραγίαις αὐτῇ συνηλγήσαμεν πάντοτε, ἐν δὲ ταῖς εὐπραγίαις

συνήθημεν καὶ συνηδόμεθα. Χαίρε, σεμνὴ καὶ φίλη μῆτερ! Χαίρουσα δὲ, τήρει ἐν μητρικῇ μερίμνῃ ἀδιάλειπτον ἡμῶν τὴν μνήμην.

Σὺν τούτοις, ἐπικαλούμενοι τὰς παναγίας εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς ὑμετέρας θειοτάτης Παναγιότητος, τοῦ πεφιλημένου πνευματικοῦ ἡμῶν πατρὸς καὶ δεσπότου, καὶ τῆς περὶ αὐτὸν ἁγίας καὶ ἱερᾶς Συνόδου, καὶ τὴν ἁγίαν αὐτῶν δεξιὰν εὐλαβῶς κατασπαζόμενοι, διατελοῦμεν μετὰ τῆς προσηκούσης πίστεως καὶ ἀφοσιώσεως ἐλάχιστα καὶ εὐπειθέστατα τέκνα ἐν πνεύματι κτλ.

—o—

215. Ἡ ἀποσφράγισις τῶν Ἀρχιερατικῶν ψηφοδελτίων.

Γενομένης τῇ ιδ'. μαρτίου ἐν Συνοδικῇ συνεδριάσει τῆς ἀποσφραγίσεως τῶν Ἀρχιερατικῶν ψηφοδελτίων πρὸς ἐκλογὴν τῶν διὰ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν δώδεκα Ἀρχιερατικῶν μελῶν, ἀνεδείχθησαν πλειονοψηφήσαντες οἱ ἑξῆς Ἀρχιερεῖς.

Δέρκων	διὰ ψήφων	65
Κυζίκου	»	64
Χαλκηδόνος	»	62
Δράμας	»	52
Δημητριάδος	»	51
Νύσσης	»	46
Τορνόβου	»	43
Νικομηδείας	»	37
Νικαίας	»	36
Χίου	»	36
Γρεβενῶν	»	34
Θεσσαλονίκης	»	29

Ἐκ τῶν μειοψηφησάντων δὲ Ἀρχιερέων ὁ Ἡρακλείας ἔλαβε ψήφους 26, ὁ Βοδενῶν 22, οἱ Διδυμοτείχου, Ῥασκοπρεσρένης καὶ Ἀμασείας ἀνὰ 21, ὁ Σωζουαγαθουπόλεως 20, ὁ Ἰωαννίνων 16, ὁ Βελεγράδων 14, ὁ Σερρῶν 11, ὁ Λαρίσσης 9, οἱ Μιτυλήνης, Βάρνης ἀνὰ 8, οἱ Κεντεντηλίου καὶ Σμύρνης ἀνὰ 7, οἱ Ἐφέσου καὶ Προύσσης ἀνὰ 5, ὁ Σάμου 4, οἱ Ἀδριανουπόλεως, Κρήτης, Βοδενῆς, Λήμνου ἀνὰ 3, οἱ Βερροίας, Ἀγχιάλου, Ἄρτης,

Δρυϊνουπόλεως καὶ Γάνου ἀνὰ 2, οἱ λοιποὶ ἀνὰ 1 (Πισσιδείας, Ἰκονίου, Μεθύμνης, Ἴμβρου, Πελαγωνείας, Ξάνθης, Μαρωνείας, Σηλυβρίας, Κορυτσᾶς, Σκοπελίων, Στρωμνίτσης, Χαλδείας, Κῶου καὶ Χαλεπίου).

Σημειωτέον δὲ ὅτι τὰ κατὰ πρῶτον ἀποσφραγισθέντα Ἀρχιερατικὰ ψηφοδέλτια ἦσαν 68 τὸν ἀριθμὸν μόνον, ἅτε μὴ δοθέντων ἢ ἀποσταλέντων δελτίων ὑπὸ τῶν Μητροπολιτῶν Δέρκων, Χίου, Νεοκαισαρείας, Σμύρνης, Ῥόδου, Χαλδείας, Φιλαδελφείας καὶ Καρπάθου. Ἐπίσης δὲν ὑπῆρχον ψηφοδέλτια τῶν Ἀρχιερέων Φιλιππουπόλεως, Βιδύνης, Σοφίας καὶ Νυσσάβας, καθὼς καὶ τῶν ἐπαρχιῶν Σαμακοβίου καὶ Πρεσλάβας, μὴ ἐχουσῶν Ἀρχιερεῖς.

Ἐν τούτοις ἐστάλησαν ἀκολούθως εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὰ τῶν Νεοκαισαρείας, Σμύρνης, Ῥόδου, Φιλαδελφείας καὶ Καρπάθου. Τὸ τοῦ Χαλδείας ψηφοδέλτιον ἐστάλη μετὰ τὴν διαλογήν. Ὥστε ἔλειπον μόνον τὰ τῶν Δέρκων καὶ Χίου, μὴ θελησάντων ἵνα ψηφηφορήσωσιν.

Ἐπιλαχόντα δὲ Κληρικὰ μέλη τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, ἐν περιπτώσει μὴ μεταβάσεώς τινων ἐκ τῶν ἐκλεχθέντων εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἦσαν οἱ Μητροπολῖται Ἡρακλείας, Προύσσης, Διδυμοτείχου, Ῥασκοπρεσρένης καὶ Σωζουαγαθουπόλεως.

Ἕνεκα δὲ τῆς μὴ ἐγκαίρου ἀφίξεως καὶ πολλῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐπαρχιῶν, ἡ κατὰ τὴν ά. μαΐου ὁριαθεῖσα ἔναρξις τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως ἀνεβλήθη, ὡς δηλοῦται καὶ ἐκ τῆς ἐφεξῆς εἰδοποιήσεως.

«Ἡ κατὰ τὴν πρώτην τοῦ ἤδη ἀρξαμένου μαΐου μηνὸς ὁριαθεῖσα ἔναρξις τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συγκροτηθησομένης Ἐθνοσυνελεύσεως πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν Κανονισμῶν ἀνεβλήθη ὡς ἐκ τῆς καθυστερήσεως πολλῶν ἐπαρχιακῶν ἀντιπροσώπων. Ἵνα δὲ μὴ ἀναβάλληται ἐπὶ πλέον, προτρέπονται ὅπως ὅσοι μὲν ἐξ αὐτῶν, φθάσαντες ἤδη εἰς Κ]πολιν, δὲν ἐνεφάνισαν εἰσέτι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα τὰ διαπιστευτήρια τῶν ἐντολέων αὐτῶν, εὐαρεστηθέντες τάχιστα κομίσωσιν αὐτά, ὅπως ἐγγραφῶσιν ἐν τῷ καταλόγῳ· ὅσοι δὲ εἰσέτι εὑρίσκονται ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ἐπιταχύνωσι τὴν ἐνδημίαν αὐτῶν.

Ἐδόθη ἐκ τῶν Πατριαρχείων, τῇ 2 μαΐου, 1870».

—o—

216. Μέγας Ἀρχιδιάκονος καὶ Δευτερεύων.

Τῇ 6ῃ. ἀπριλίου προαχθέντος τοῦ μεγ. Ἀρχιδιακόνου κ. Γρηγορίου εἰς τὴν Μητρόπολιν Δημητριάδος, Μ. Ἀρχιδιάκονος διωρίσθη ὁ δευτερεύων κ. Κωνσταντῖνος Γαζῆς, δευτερεύων δὲ ὁ Ἀρχιδιάκονος καὶ ἀνεψιὸς τοῦ Μητροπολίτου Χαλκηδόνος κ. Γεράσιμος.

217. Ἡ μεταξὺ τῆς Ὑψ. Πύλης καὶ τοῦ Πατριαρχείου ἀλληλογραφία ἕνεκα τοῦ πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος Αὐτ. διατάγματος.

Συνεπείᾳ τῆς εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἀποστολῆς τοῦ πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐκδεδομένου Αὐτ. διατάγματος, ἐδέησεν ὅπως ἀνταλλαχθῶσιν ἀπαντήσεις τινὲς καὶ ἀντιπαπαντήσεις μεταξὺ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ Πατριάρχου. Αὗται, ἐπισυναπτόμεναι χρονολογικῶς, ἔχουσιν ὧδε:

1) Ἀπάντησις εἰς τὸ ὑψηλὸν φιρμάνιον.

Ὑψηλότατε!

Διὰ τῶν Ἐξοχωτάτων Χρηστάκη ἐφέντη Ζωγράφου καὶ Ἀλεξάνδρου Κυριθεοδωρῆ ἐφέντη ἀπέστειλεν ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἄνευ τεσχερὲ, ὑψηλὸν φιρμάνιον, ἐν μεμβράνῃ γεγραμμένον, δι' οὗ ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐνόμισε νὰ δώσῃ πέρας ὁριστικὸν διὰ τοιαύτης ἐξ ὀφφικίου ἀποφάσεως εἰς τὸ πολυθρύλλητον πρὸ δεκαετίας ἤδη ὑφιστάμενον Βουλγαρικὸν ζήτημα.

Τὸ Πατριαρχεῖον, συμφώνως πρὸς τὰ καθήκοντα, ἅπερ ὀφείλει εἰς τὰ καθεστῶτα τῆς θεόθεν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένης κραταιᾶς Βασιλείας, οὐδὲ κατὰ διάνοιαν ἐφρόνησέ ποτε νὰ ἀρνηθῇ τὸ σέβας καὶ τὴν ὑποταγὴν αὐτοῦ εἰς τὰς ὑψηλὰς διατάξεις τοῦ κρατίστου ἡμῶν Σουλτάνου, ἀφορώσας πολιτικὰ πράγματα. Ἡ δὲ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία οὐδέποτε διεφιλονείκησε τὴν ἀρχὴν ταύτην πρὸς πᾶσαν πολιτικὴν ἐξουσίαν. Ἐπίσης εἶναι ὁμολογούμενον, ὅτι καὶ οἱ ἀείμνηστοι Σουλτάνοι, ὡς καὶ ὁ ἤδη ἔνδοξος διάδοχος αὐτῶν, (οὗ τὸ κράτος εἴη ἀήττητον), οὐδέποτε ἠθέλησαν νὰ ἐπέμβωσιν εἰς πράγματα, ἀμέσως ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀπαλλοτρίωτον ἁρμοδιότητα τῆς Ἐκκλησίας· διότι αἱ κατὰ καιροὺς Σουλτανικαὶ Κυβερνήσεις διέκρινον οὐσιωδῶς τὴν πολιτείαν ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας, ἧς τὰ δίκαια καὶ τὰ πρόνομια δι' ὑψηλῶν Αὐτοκρατορικῶν χατίων πανδήμως ἀνεγνώρισαν καὶ ἐξησφάλισαν, καὶ οὐδενὶ ἐπέτρεψάν ποτε τὴν παραβίασιν τῶν καθεστώτων τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις διατελεῖ πρὸ πέντε ἤδη αἰώνων ὑπὸ τὴν ἀμέσον Αὐτοκρατορικὴν προστασίαν τοῦ ὑψηλοῦ θρόνου τῶν Σουλτάνων.

Ἐάν, Ὑψηλότατε, τὸ ἐν λόγῳ φιρμάνιον, ἤτο Αὐτοκρατορικὴ ἐπικύρωσις μιᾶς πράξεως περὶ ἑνὸς συμβιβασμοῦ μεταξὺ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν ἀντιπροσωπευόντων τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα, τότε ἡ τοιαύτη Αὐτοκρατορικὴ ἐπικύρωσις ἤθελεν εἰσθαι, ὡς καὶ πάντοτε, σεβαστὴ καὶ παραδεκτή· ἀλλ' ἤδη, δυστυχῶς, οὐχ οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα. Διὸ καὶ κατὰ συνέπειαν τὸ Πατριαρχεῖον δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ τὸ ἐν λόγῳ τελεσίγραφον, προκειμένου λόγου περὶ καθαρῶς Ἐκκλησιαστικοῦ ἀντικειμένου, καθόσον μάλιστα οἱ ἐν τῷ φιρμανίῳ ὅροι ἀντίκεινται προφανῶς τοῖς ἱεροῖς κανόσι, τοῖς καθεστῶσι καὶ τοῖς προνομίοις τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐπειδὴ δέ, Ὑψηλότατε, οἱ ἀντιπροσωπεύοντες τὸ Βουλγαρικὸν ζήτημα ἐμμένουσιν ἰσχυρογνωμόνως ἀντικρούοντες πᾶν σχέδιον συμβιβασμοῦ, προερχόμενον ἐκ τῆς ἁρμοδιότητος τοῦ Πατριαρχείου, καὶ ἐπειδὴ ἡ ὑψηλὴ Κυβέρνησις δὲν δύναται νὰ ἐπιφέρῃ τελεσιδίκως ἀπόφασιν ἐπὶ ζητήματος, ὡς προέφημεν, καθαρῶς Ἐκκλησιαστικοῦ, καὶ ἐπειδὴ, ἕνεκα τῆς τοιαύτης ἐκρύθμου καταστάσεως, παραβιάζονται ὁμολογουμένως οἵ τε ἱεροὶ κανόνες καὶ τὰ προνόμια καὶ τὰ καθεστῶτα τῆς Ἐκκλησίας, ὡς ἐπανειλημμένως προσπεδείχθη πρὸς τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα· διὰ ταῦτα τὸ Πατριαρχεῖον ἐπαναλαμβάνει παρακαλοῦν τὴν Ὑμετέραν Ὑψηλότητα, ὅπως παραδεχθῇ τὴν προτέραν αὐτοῦ αἴτησιν καὶ ἐπινεύσῃ εἰς τὴν συγκρότησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἥτις εἶναι ἡ μόνη ἁρμοδία νὰ ἐκφέρῃ τὴν μόνιμον, ἀσφαλῆ καὶ ὑποχρεωτικὴν εἰς ἀμφότερα τὰ μέρη ἀπόφασιν αὐτῆς. Συγχρόνως δὲ παρακαλεῖται θερμῶς ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις, ὅπως λάβῃ τὰ ἀναγκαῖα μέτρα πρὸς περιστολὴν τῶν ὁσημέραι αὐξανομένων ἀταξιῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, τὰς ὁποίας ἔτι μᾶλλον κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας διε-

τάραξαν οἱ λεγόμενοι ἐνταῦθα ἀντιπρόσωποι διὰ τῆς ἐπισυνημμένης, ὑπὸ ἡμερομ. 3 μαρτίου τρ. ἔτους, ἐγκυκλίου αὐτῶν, ἣν ἐξέδωκαν, ἅμα τῇ παραλαβῇ τοῦ ἐν λόγῳ φιρμανίου, καθ' ὧν ἀταξιῶν διαμαρτύρεται τὸ Πατριαρχεῖον ἐνώπιον τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, 24 μαρτίου, 1870.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

† Ἡρακλείας ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ
† Νικομηδείας ΔΙΟΝΤΣΙΟΣ
† Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ
† Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ
† Σωζουαγαθουπόλεως ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ
† Γρεβενῶν ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.
† Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ
† Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ
† Τορνόβου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
† Δημητριάδος ΔΩΡΟΘΕΟΣ
† Βύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ

—

2) Τεσχερὲς εἰς τὴν πρὸς τὸ φιρμάνιον ἀπάντησιν τῶν Πατριαρχείων.

Ὁ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 8 Μουχαρρὲμ 87, καὶ 23 μαρτίου 70, κοινῶς παρά τε τῆς φιλίας Της καὶ τῆς Συνόδου τῶν Μητροπολιτῶν ἐπιδοθεὶς μαζπατᾶς, ὁ διαλαμβάνων παρατηρήσεις τινὰς ἐπὶ τοῦ ἐσχάτως ἐκδοθέντος ὑψηλοῦ φιρμανίου περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, ἐμελετήθη ἀκριβῶς ἐν τῷ ὑψηλῷ Ὑπουργικῷ Συμβουλίῳ. Εἶναι ἀνώτερον πάσης ἀμφιβολίας, ὅτι ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις ἔχει πραγματικῶς ἀνέκαθεν τὸ μέτρον, (ὡς καὶ ὑμεῖς σημειοῦτε), τοῦ νὰ μὴ ἐπεμβαίνῃ εἰς καθαρῶς πνευματικὰς ὑποθέσεις· καὶ καθὼς οὐδέποτε παρητήθη τοῦ μέτρου τούτου, οὕτω καὶ τούντεῦθεν δὲν θέλει παραλείψει αὐτό· ὥστε ὡς πρὸς τὸ ἀντικείμενον τοῦτο οὐδεμία ἀνάγκη μακρολογίας. Ὅσον δὲ ἀφορᾷ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰ καθέκαστα τῆς ἐν τῷ ὑψηλῷ φιρμανίῳ ἀποφάσεως, τὸ ζήτημα τοῦτο, ὡς γνωστὸν τῇ φιλίᾳ Της, εἶναι ἤδη πλέον τῶν δέκα ἐτῶν, ἀπότου ἀνεφύη· κατὰ δὲ τὸ διάστημα τοῦτο, πρὶν ἤδη τὸ πρᾶγμα γενικευθῇ, πόσον ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις προσεπάθησεν ὡς πρὸς τὴν εὔφημον αὐτοῦ λύσιν, καὶ εἰς ποῖον βαθμὸν κατέγινε, διὰ νὰ ἀποσοβήσῃ τὰς δυσκολίας διὰ μικρῶν τροποποιήσεων, τόσον ταῦτα, ὅσον καὶ τὰ αἴτια τοῦ νὰ μὴ φέρωσιν ἐν ἀποτέλεσμα αἱ προσπάθειαι αὗται, εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστά. Ἡ δὲ παράτασις τοῦ ζητήματος κατὰ

τὸν τρόπον τοῦτον ἐγενίκευσε καὶ ἐτράχυνε τὴν ἰδέαν τοῦ ἀποχωρισμοῦ, ἕνεκα τῆς ὁποίας καὶ εἰς πολλὰ μέρη τῆς Ῥουμελης ἐγένετο πραγματικῶς ὁ χωρισμός· ὥστε εἰς πολλὰ μέρη, διὰ νὰ κατορθωθῇ ν' ἀναγνωρίζωσιν οἱ Βούλγαροι τοὺς Ῥωμαίους Μητροπολίτας καὶ Ἱερεῖς, ἔπρεπεν ἡ Κυβέρνησις νὰ μεταχειρισθῇ καταναγκαστικὴν δύναμιν, ὡς τοῦτο ἀποδεικνύεται καὶ ἐκ τῶν πολλῶν καὶ διαφόρων παραπόνων, τὰ ὁποῖα ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης εἶχε καθυποβάλει τῇ Ὑψ. Πύλῃ. Ὥστε τὸ πρᾶγμα τοῦτο, σκληρυνόμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἐγνώσθη ὅτι θέλει γίνει παράϊτιον τοῦ νὰ ταραχθῇ ἡ ἡσυχία τοῦ Κράτους, καὶ θέλει προκαλέσει τὴν ἀνάγκην τοῦ νὰ παραβιάσῃ καὶ τιμωρήσῃ πλῆθος κατοίκων, ἀπ' ἐναντίας τῶν βάσεων τῆς πρὸς πάντας τοὺς ὑπηκόους τῆς Α. Μ. τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος καὶ εὐεργέτου δικαίως ἐξίσου χορηγουμένης ὑψηλῆς Αὐτοῦ προστασίας. Διὰ ταῦτα λοιπὸν ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις, ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τὸ δίκαιον καὶ τὸ καθῆκόν Της, καὶ τοῦ νὰ ἄρῃ ἐκ μέσου ἓν ζήτημα, τὸ ὁποῖον ἐγεννήθη μεταξὺ δύο ἐθνῶν, ἀξίων ἐπίσης ἀμφοτέρων τῆς ὑψηλῆς αὐτοῦ προστασίας καὶ ἀντιλήψεως, ἀπεφάσισεν ἕνα μέτριον ὅρον, ὅστις, ὡς καὶ ἐκ τῶν κατωτέρω διασαφήσεων καταφαίνεται, ἦτο γνωστὸν καὶ πρὸ τῆς ἀποφάσεως ὅτι εἶναι παραδεκτὸς ὡς πρὸς τὰς βάσεις καὶ παρὰ τῆς ὑμετέρας Σεβασμιότητος. Ὅταν τὸ ζήτημα τοῦτο ἔφθασεν εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ θεωρηθῇ καὶ πολιτικῶς καὶ διὰ πάντα ἄλλον λόγον ἀναγκαία ἡ ταχυτέρα αὐτοῦ λύσις, ὅταν δηλ. πρὸ ἑνὸς σχεδὸν ἔτους διωρίσθη ἄνευ ἐπισημότητος μία Ἐπιτροπὴ ἐκ γνωστῶν, εὐϋπολήπτων καὶ ἀξιοπίστων προσώπων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν, ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ ἐξεύρωσιν ἕνα τρόπον ἐξομαλύνσεως, πρῶτον πάντων ἔλαβεν ὡς βάσεις τῶν συζητήσεων τὰς παρατηρήσεις, ἃς ὑμεῖς εἴχετε καθυποβάλει τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ· καὶ ἀφοῦ ἐξήτασαν ἀκριβῶς τὸ πρᾶγμα ἐπὶ πέντε ἓξ μῆνας, εἶχε καθυποβληθῇ ὑμῖν, ἐν εἴδει μαζπατᾶ, τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συζητήσεών της καὶ ὁ τρόπος τῆς διαιτήσεως, τὸν ὁποῖον μαζπατᾶν καὶ ἐνθυμεῖται ἡ ὑμετέρα Σεβασμιότης ὅτι, μελετήσασα ὡρίμως καὶ βαθέως, παρεδέχθη τὰ πλεῖστα καὶ τὰς βάσεις τῶν ἐν αὐτῷ διαλαμβανομένων ἄρθρων, ἀνέφερε δὲ τὴν γνώμην Της ἐγγράφως ἐπί τινων ἐξ αὐτῶν· ὥστε αἱ βάσεις καὶ τὰ πλεῖστα τῶν ἄρθρων τοῦ ὑψ. φιρμανίου, καθ' οὗ ἐκτίθεσθε παράπονα, ὅτι ἐπεμβαίνει εἰς πνευματικὰ πράγματα, συνετάγησαν συμφώνως μὲ τὰ παρ' ὑμῶν προταθέντα σχέδια καὶ γνώ-

μας, ὀλίγα δὲ μόνον τῇ ἀποφάσει τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς. Ὅσον δὲ διὰ τὴν ἐν τῷ τέλει τοῦ δεκάτου ἄρθρου προστεθεῖσαν περικοπήν, αὕτη προῆλθε πρῶτον ἐκ τοῦ ὅτι, ὅταν οἱ κάτοικοι ἑνὸς μέρους (τὸ ὅλον ἢ τὰ δύο τρίτα αὐτῶν) θελήσωσι νὰ ὑπόκηνται τῇ Ἐξαρχίᾳ, τοῦτο δὲ ἀποδειχθῇ, οὔτε πρέπει οὔτε δύναντται νὰ ἐμποδισθῶσι· δεύτερον, ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔλθῃ εἰς μνήμην, ὅτι τὸ νὰ δοθῇ ἄδεια εἰς Χριστιανοὺς, θέλοντας, ἢ γενικῶς ἢ τὸ πλεῖστον αὐτῶν, νὰ ὑπόκηνται εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, ἐπίσης Ὀρθόδοξον, ἀντιβαίνει τῇ θρησκείᾳ, καὶ εἶναι πρᾶγμα πνευματικόν· τρίτον δὲ, καὶ ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ μὴ ἀπομακρυνθῶμεν τοῦ σχεδίου, ὅπερ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης καθυπέβαλεν ὡς πρὸς τὴν διαίρεσιν τῶν ἐπαρχιῶν.

Ἐπειδὴ ἡ Ὑμετέρα Σεβασμιότης χαρακτηρίζεται ἐπὶ εὐθύτητι καὶ φρονήσει βαθείᾳ, δὲν εἶναι ἀμφιβολία, ὅτι, ἅμα σκεφθῇ καλῶς τὴν κατάστασιν καὶ σπουδαιότητα τοῦ ζητήματος τούτου, τὸν βαθμὸν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔφθασε, τὴν σμικρότητα τῆς διαφορᾶς μεταξὺ τῶν ἐν τῷ ὑψ. φιρμανίῳ διαλαμβανομένων καὶ τοῦ παρ' αὐτῆς ἐγκριθέντος καὶ ἐπικυρωθέντος σχεδίου τῆς διαιτήσεως, καὶ πόσον τέλος ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις ἀπὸ δέκα ἤδη ἐτῶν προσεπάθησε πρὸς συμβιβασμὸν, θέλει ὁμολογήσει, ὅτι τὰ περὶ ἐπεμβάσεως εἰς Ἐκκλησιαστικὰ πράγματα καὶ περὶ ἀνάγκης σχηματισμοῦ Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἐν τῷ σταλέντι ἐκείνῳ μαζπατᾷ γεγραμμένα δὲν εἶναι πραγματικῶς ἀναγκαῖα, καὶ οὔτε ἔχουσι τὸν τόπον των.

Ἐπειδὴ, ὡς περιττὸν νὰ ἐπεξηγήσωμεν τῇ Ὑμετέρᾳ Σεβασμιότητι, τὸ πρώτιστον καθῆκον ἑκάστης Ἀρχῆς καὶ Κυβερνήσεως εἶναι τὸ νὰ διατηρῇ τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀσφάλειαν τῶν ἐν τῇ Ἐπικρατείᾳ αὐτῆς ὑπηκόων, νὰ προσπαθῇ δὲ νὰ ἀποφεύγῃ πᾶσαν περίπτωσιν, δυναμένην νὰ διαταράξῃ τὰ πνεύματα τοῦ κοινοῦ, καὶ ἀντιβαίνουσαν εἰς τὴν ἀρχὴν ταύτην τοῦ καθήκοντος· καὶ ἐπειδὴ, πρὸς τῷ μὴ ἐπεμβαίνειν εἰς τε τὰς ἐν ταῖς Ἐκκλησίαις αὐτῶν γιγνομένας τελετὰς καὶ τὰς καθαρῶς πνευματικὰς ὑποθέσεις τῶν ἐν διαφόροις θρησκεύμασι διατελούντων συμπατριωτῶν μας, τὸ διαμένειν καὶ ἁπλοῦν μακρόθεν θεατὴν εἰς πράγματα, τὰ ὁποῖα διατρέχουσι μεταξὺ αὐτῶν, καὶ τὰ ὁποῖα εἶναι βέβαιον ὅτι θέλουσιν ἐπὶ τέλους λήξει εἰς τὸ νὰ ταράξωσι τὴν κοινὴν ἡσυχίαν, τοῦτο δὲν εἶναι ἄλλο, εἰμὴ ὅτι παρατρέχει τὸ σπουδαῖον τοῦτο καθῆκον, διὰ ταῦτα παραίνω τὸν λόγον, εἰδοποιῶν ὁριστικῶς, ὅτι τὸ πρᾶγμα

τοῦτο δὲν δύναται νὰ παραδεχθῇ ἡ Ὑψηλὴ Κυβέρνησις, διαβιβάζων συγχρόνως διὰ τῆς εὐκαιρίας ταύτης τὴν πρὸς τὸ εὐγενὲς αὐτῆς ἄτομον ὑπόληψιν καὶ τὸ σέβας μου.

87, Μυχαρρέμ 7. 70, Μαρτίου 28.

ΑΔΗΣ.

3) Ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν περὶ τοῦ φιρμανίου Βεζυρικὸν τεσκερέν.

Ὑψηλότατε!

Τοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 7 Μυχαρρὲμ τοῦ 1287 (28 μαρτίου τοῦ 1870) ὑψηλοῦ τεσκερὲ τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος εὐσεβάστως ληφθέντος ὑπ' ἐμοῦ, σπουδαίως καὶ ἐμβριθῶς ἐμελετήθησαν τὰ ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχόμενα ὑπ' ἐμοῦ τε ἅμα καὶ τῆς περὶ ἐμὲ ἱερᾶς Συνόδου, δι' οὗ ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης ἔρχεται εἰς ἀνάπτυξιν τῶν λόγων, ὧν ἕνεκα ἡ Αὐτοκρατορικὴ Κυβέρνησις ἐθεώρησεν ἀναγκαίαν τὴν ἔκδοσιν τοῦ γνωστοῦ ὑψηλοῦ φιρμανίου εἰς λύσιν τοῦ πολυθρυλλήτου Βουλγαρικοῦ ζητήματος. Καὶ κατὰ πρῶτον, σπεύδω νὰ εὐχαριστήσω τῇ Ὑμ. Ὑψηλότητι δι' ἃς μοι παρέχει διαβεβαιώσεις περὶ τοῦ ὅτι ἡ Ὑψ. Κυβέρνησις οὐδέποτε ἀνεμίχθη εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς ὑποθέσεις, οὔτε ἀναμιχθήσεται τούντεῦθεν· ἐξ ὅσων ὅμως ἀφηγεῖται, αἰτιολογοῦσα τὴν ἔκδοσιν τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος ὑψ. φιρμανίου, φαίνεται ἀναντιῤῥήτως, ὅτι ταῦτα ἐξεδόθη οὐχὶ κατ' αἴτησιν τῶν Πατριαρχείων, ὡς ἀπὸ Ἐκκλησιαστικῆς Ἀρχῆς, ὡς ἐγένετο καὶ ἄλλοτε κατὰ τὸ 1861, ἀλλὰ κατ' ἀπόφασιν τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, λαβούσης τὸ ἐνδόσιμον ἐκ τινος σχεδίου, ἔργου μικτῆς τινος Ἐπιτροπῆς, ὡς λέγει ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης, συγκειμένης ἐκ λαϊκῶν μελῶν, καὶ σχηματισθείσης μὴ ἐπισήμως ὑπὸ τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος. Ἀλλ' οἴκοθεν εἶναι φανερὸν, ὅτι ὑποθέσεις Ἐκκλησιαστικαὶ δὲν δύνανται νὰ ὦσιν ἀντικείμενον ἐργασίας ἀνθρώπων λαϊκῶν, λίαν ἄλλως ἀξιοτίμων καὶ διὰ τὴν ἀτομικὴν αὐτῶν ὑπόληψιν καὶ διὰ τὰς ἄλλας γνώσεις αὐτῶν. Διότι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, Ὑψηλότατε, ὑπάρχουσι τοιοῦτοι λεπτομέρειαι, ὧν καὶ τὸ ἐλάχιστον μέρος παρορώμενον, πραβιάζει οὐσιωδῶς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον· τὰς δὲ τοιαύτας λεπτομερείας εἶναι ἀδύνατον νὰ γνωρίζῃ ἥ τε πολιτικὴ Ἀρχὴ καὶ Χριστιανοί, μὴ ἀνήκοντες εἰς τὸ σῶμα, τὸ κυβερνῶν τὴν Ἐκκλη-

αίαν. Καὶ ἰδοὺ πρόχειρος ἀπόδειξις· ἐν τῷ ἀνὰ χεῖρας τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος τεσκερὲ ἐμπεριέχεται ἡ φράσις « Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία ». Εἰμὶ δὲ πεπεισμένος, ὅτι ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης, μεταχειρισθεῖσα τὴν φράσιν ταύτην, οὐδόλως ὑπέθεσεν, οὐδὲ ἠδύνατο νὰ γνώσκῃ ὅτι εἶναι ξένη καὶ ἀλλοτρία τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ· διότι, ἐὰν ἡ πολιτικὴ ἐξουσία διακρίνῃ ἐθνικότητας καὶ παρέχῃ μιᾷ ἑκάστῃ προνόμια καὶ δικαιώματα πολιτικά, τοῦτο δὲν εἶναι ἔργον τῆς Ἐκκλησίας νὰ τὸ ἐρευνήσῃ· ἡ Ἐκκλησία ὅμως οὐδέποτε διέκρινεν ἐθνικότητας· διότι καὶ ὁ θεμελιωτὴς αὐτῆς ἐκάλεσεν εἰς τὴν πίστιν αὐτοῦ πάντα τὰ ἔθνη· διὸ, καὶ κατὰ συνέπειαν τῆς θεμελιώδους ταύτης ἀρχῆς, ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε διῃρέθη ἢ διεκρίθη εἰς Ἐκκλησίαν Ἀραβικήν, ἢ Ἀλβανικήν, ἢ Βουλγαρικήν, ἀλλ' εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ Ἀποστολικήν. Ἐὰν δὲ ὑποτεθῇ, ὅτι ἡ προσωνυμία αὕτη λαμβάνεται ἐκ τῆς χωρογραφίας, τότε ποῖά εἰσι τὰ ὅρια τῆς Βουλγαρικῆς χώρας; ποία δὲ Σύνοδος συνέστησε τὴν νέαν ταύτην Ἐκκλησίαν; ὥστε, ἐὰν ἤθελον παραδεχθῇ τὴν προσωνυμίαν « Βουλγαρικὴ Ἐκκλησία », ἤθελον ὑποπέσει ὁμολογουμένως εἰς καινοτομίαν, ἧς ἕνεκα δικαίως ἤθελον καταριθῇ παρὰ τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας. Πρὸς τούτοις ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης, λέγουσα, ὅτι ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις δὲν ἐπεμβαίνει εἰς τὰ καθαρῶς Ἐκκλησιαστικὰ, αἰτιολογεῖ τὸ μέρος, ὅπερ ἔλαβεν, ἀναφορικῶς εἰς τὴν σύστασιν καὶ τὸν διοργανισμὸν τῆς λεγομένης Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας. Ἀλλ' ἐπιτρεψάτω μοι ἡ Ὑμετέρα Ὑψηλότης τὴν παρατήρησιν, ὅτι τὰ πρὸς διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας, ἐπειδὴ εἶναι ἔργα τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, οἵτινες ἐθέσπισαν ταῦτα, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, πάντα, λέγω, ταῦτα, οὐδ' ἐλαχίστου μέρους ἐξαιρουμένου, εἰσὶν ἱερὰ καὶ ἀπαραβίαστα, ὡς καὶ τὰ δογματικὰ, ἅτινα ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης ὀνομάζει καθαρῶς θρησκευτικά· εἰσὶ δὲ ταῦτα ἐμπεπιστευμένα μόνοις ἐκείνοις, οἵτινες ἀποτελοῦσι τὸ σῶμα τῆς διοικούσης Ἐκκλησίας· μικρὰ δέ τις παράβασις ἀποκαθιστᾷ αὐτοὺς ὑπευθύνους ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας· πᾶσα λοιπὸν ἄλλη ἐπέμβασις ἐστιν ὁμολογουμένως ἀναρμοδία· ἡ δὲ Ἐκκλησία οὐδέποτε δύναται νὰ παρεκκλίνῃ τῆς ἀρχῆς ταύτης. Ἐνόμισα δὲ χρέος μου, ὅπως δώσω τῇ Ὑμ. Ὑψηλότητι τὰς ἐξηγήσεις ταύτας, ἵνα μὴ ἐξ ἀγνοίας συγχέωνται τὰ ἀσύγχυτα καὶ παρορῶνται πράγματα λίαν σπουδαῖα καὶ ἀπαραβίαστα.

Ὑψηλότατε· εἶναι ἀληθὲς, ὅτι τὸ λεγόμενον Βουλγαρικὸν ζήτημα ὑφίσταται ἤδη πρὸ δεκαετίας, καὶ ὅτι, κατὰ συνέπειαν πολλῶν καὶ διαφόρων παρεκτροπῶν καὶ παραβιάσεων ἐκ μέρους Βουλγάρων ἔν τισιν ἐπαρχίαις Χριστιανῶν, τὸ Πατριαρχεῖον ἀνερέρθη δικαιωματικῶς καὶ κατὰ καθῆκον καὶ' ἐκείνων, οἵτινες καὶ Ἀρχιερεῖς περιὥρισαν, καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν διήρπασαν, καὶ τὰς Μητροπόλεις κατέσχον, καὶ σχολεῖα καὶ ἐκκλησίας ᾠκειοποιήθησαν, χωρὶς νὰ λάβωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι παραβιάζουσι καὶ καταπατοῦσιν οὐ μόνον τὰ δίκαια καὶ τοὺς θεσμοὺς τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἀνήκουσιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς πολιτικοὺς νόμους τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, οἵτινες ἐτέθησαν εἰς προφυλακὴν τῶν δικαίων ἑνὸς ἑκάστου. Ἐὰν λοιπὸν κατὰ καιροὺς ἀνεφέρθη τὸ Πατριαρχεῖον πρὸς τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν περὶ τοιούτων πραγμάτων, ἐπεκαλέσθη τὴν δικαιοσύνην τῆς Κυβερνήσεως κατὰ βιαιοπραγιῶν καὶ ὑπὲρ τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἐτέθη ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ ἀειμνήστου Μωάμεθ τοῦ Β'. καὶ τῶν ἐνδόξων αὐτοῦ διαδόχων. Οὐδέποτε δὲ διενοήθην νὰ ὑποχρεώσω τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν νὰ διατηρήσῃ ἐν τῇ Ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ διὰ τῶν ὅπλων τοὺς μὴ θέλοντας· διότι, χάρις τῷ Θεῷ, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία οὐδέποτε ἐκηλιδώθη διὰ τοιούτων πράξεων. Νομίζω δὲ, ὅτι καὶ ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις οὐδέποτε ἤθελεν ἀρνηθῆ τὴν χρῆσιν τῆς δικαιοσύνης κατὰ τῶν παραβιαζόντων τὰ δίκαια τοῦ ἄλλου, δικαιώματι αὐτοδικίας. Οὐδέποτε δὲ δύναμαι νὰ φαντασθῶ, ὅτι τὸ « Βουλγ. ζήτημα, σκληρυνόμενον ἀπὸ ἡμέρας εἰς ἡμέραν, ἤθελε γίνει παραίτιον τοῦ νὰ ταραχθῇ ἡ ἡσυχία τοῦ Κράτους » διότι ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις πολλάκις ἀπέδειξεν, ὅτι εἶναι πολὺ ἀνωτέρα ἐκείνων, οἵτινες ἐπαπειλοῦσιν ἀνησυχίαν ἐν τῷ Κράτει, ὅπερ ἔχει τοὺς καταλλήλους νόμους πρὸς περιστολὴν τῶν βιαιοπραγιῶν. Ἐὰν οἱ κατεξανιστάμενοι κατὰ τῆς πνευματικῆς αὐτῶν Ἀρχῆς ἔπαυον τοῦ νὰ λέγωνται Ὀρθόδοξοι καὶ συνίστων ἑτέραν Χριστιανικὴν Κοινότητα, τότε ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις ἠδύνατο νὰ ἀναγνωρίσῃ αὐτοὺς καὶ νὰ θέσῃ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτῆς προστασίαν καὶ ταύτην τὴν Χριστιανικὴν Κοινότητα. Ἐνόσῳ ὅμως οἱ ἐνιστάμενοι Χριστιανοὶ Βούλγαροι λέγουσιν, ὅτι εἰσὶν Ὀρθόδοξοι, πᾶσα παῤῥησία μεταξὺ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ἦναι ἀπόῤῥοια τῆς ἀδιασείστου ὁμολογίας καὶ διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν ἀνήκουσι· τοιαῦται δὲ προνομίαι οὐδέποτε ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει δύνανται νὰ προέλθωσιν ἀπὸ πολιτικῆς Ἀρχῆς.

Ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης γινώσκει, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον πολὺ καὶ σπουδαίως προσεπάθησεν, ἀπὸ τοῦ προκατόχου μου Πατριάρχου κυρίου Ἰωακεὶμ καὶ ἐφεξῆς, νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις τῶν ἐνισταμένων Χριστιανῶν Βουλγάρων, καὶ ἐξήντλησεν ὅλα τὰ μέσα, ὅσα ἐπιτρέπει αὐτῷ ὁ κύκλος τῆς ἁρμοδιότητος αὐτοῦ. Ὑπάρχουσι δὲ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς Ὑψηλῆς Πύλης πολλὰ ἔγγραφα εἰς ἀπόδειξιν τῆς ἀληθείας ταύτης. Ἑπομένως τὸ Πατριαρχεῖον οὐδένα ἔλεγχον συνειδήσεως συναισθάνεται ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ὅτι ἠρνήθη εἰς τοὺς ἐνισταμένους Χριστιανοὺς Βουλγάρους πᾶν ὅ,τι ἠδύνατο νὰ ἐπιχορηγήσῃ αὐτοῖς ἐντὸς τῆς κανονικῆς αὐτοῦ ἁρμοδιότητος· μάρτυς δὲ ἀξιόχρεως αὐτὴ ἡ Καθόλου Ἐκκλησία, ἥτις ἔχει ἤδη πλήρη γνῶσιν ὅλων τῶν μέχρι τοῦδε παραχωρήσεων τοῦ Πατριαρχείου. Τότε δὲ μόνον δικαιωθήσονται οἱ Βούλγαροι ἐνώπιον τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας, ὅταν περιχαρακωθῶσιν ἐντὸς τῶν ἱερῶν κανόνων, καὶ παύσωσι τοῦ νὰ μνημονεύωσι τῶν ὀνομάτων καθῃρημένων Ἀρχιερέων καὶ ἐπικαλῶνται τὰς εὐλογίας αὐτῶν, ἢ κανονίζωσιν αὐτοὺς ὡς ἁγίους, τοῦ νὰ παραδέχωνται μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πόλεως ἢ ἐπαρχίας δύο ὁμοδόξους πνευματικοὺς ἀρχηγούς, καὶ ἐν γένει, ὅταν ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἀληθείας τῆς Ἐκκλησίας, εἰς ἣν λέγουσι μὲν ὅτι ἀνήκουσι, τῆς ὁποίας ὅμως τὰ καθεστῶτα προφανέστατα καταπατοῦσιν. Ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἀδιαφορήσῃ τὸ Πατριαρχεῖον, χωρὶς προηγουμένως νὰ θεωρηθῇ ὅτι παραβαίνει τὸ οὐσιωδέστατον καὶ τὸ ἱερώτερον τῶν καθηκόντων του.

Ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης λέγει, ὅτι ἡ σεβαστὴ Κυβέρνησις τότε ἐπελήφθη τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος, ὅτε « τὸ ζήτημα τοῦτο ἔφθασεν εἰς βαθμὸν τοῦ νὰ θεωρηθῇ καὶ πολιτικῶς καὶ διὰ πάντα ἄλλον λόγον ἀναγκαία ἡ ταχυτέρα αὐτοῦ λύσις », καὶ κατὰ συνέπειαν, ἐνεπιστεύθη τὴν διεκπεραίωσιν αὐτοῦ (ἐπὶ τῇ βάσει ὅρων τινῶν προαποδεδεγμένων, ὡς λέγει, ὑπ' ἐμοῦ) εἰς Ἐπιτροπήν τινα, « ἐξ ἀξιοπίστων προσώπων ἀμφοτέρων τῶν μερῶν ». Ἀλλ', Ὑψηλότατε, ἐπιτραπήτω μοι πρῶτον νὰ διϊσχυρισθῶ, ὅτι τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα, καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ἔκτασιν καὶ ὡς πρὸς ὅλας αὐτοῦ τὰς λεπτομερείας, οὐδέποτε ἔπαυσε τοῦ νὰ ᾖ Ἐκκλησιαστικὸν, καὶ ἑπομένως, πολὺ ἀπέχει τοῦ νὰ τεθῇ ἀντικείμενον συνδιαλλαγῆς εἴτε τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας, εἴτε Ἐπιτροπῆς, ἐκ λαϊκῶν συγκειμένης. Ἐνθυμεῖται δὲ ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης ὅτι, ἅμα ἤκουσα τὸν σχηματισμὸν τῆς τοιαύτης Ἐπιτροπῆς, ἔσπευσα δι' ἐπίτηδες

ἀνθρώπου τῆς ἐμπιστοσύνης μου νὰ γνωστοποιήσω τῇ Ὑμ. Ὑψηλότητι ῥητῶς, ὅτι οὔτε τὸν σχηματισμὸν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀναγνωρίζω, οὔτε τὸ προϊὸν τῆς ἐργασίας αὐτῆς δύναμαι νὰ παραδεχθῶ· διότι δὲν μοι ἦτο δύσκολον νὰ προβλέψω, ὁποία τις ἔτυμηγορία ἐπὶ τοῦ ζητήματος ἠδύνατο νὰ προέλθῃ ἀπὸ Ἐπιτροπῆς ἐξ ἀνθρώπων, μὴ δυναμένων γινώσκειν τοιαύτης φύσεως πράγματα. Διὰ τοῦ ἰδίου δὲ τότε ἀπεσταλμένου μου ὑπέμνησα πρὸς τὴν Ὑμ. Ὑψηλότητα ὅσα ὡμιλήσαμεν καὶ ἐν οἷς ἐμείναμεν σύμφωνοι μετὰ τῆς Ὑμ. Ὑψηλότητος περὶ τῆς λύσεως τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἄνευ Οἰκουμενικῆς Συνόδου καθ' ἓν σχέδιον, οὗ ἔλαβε γνῶσιν ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης κατὰ τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν τῆς ἀναβάσεώς μου εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον· ἄλλως, μοὶ ἦν ἀδύνατον ν' ἀνακαλέσω τὴν λύσιν τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος, ἣν εἶχον ἐφεσιβάλει εἰς τὴν γνώμην τῆς Καθόλου Ἐκκλησίας. Πόσον —— τὸ προϊὸν τῆς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς, ἣν ἀναφέρει ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης, ὡς καὶ τὰ ἐν τῷ τελευταίῳ φιρμανίῳ ἄρθρα, καὶ ὅλαι αἱ λοιπαὶ ἀξιώσεις καὶ αἱ ἀπαιτήσεις τῶν ἐνισταμένων Βουλγάρων, πόσον, λέγω, ταῦτα πάντα ἀντίκεινται εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, περιττὸν νὰ ἐπαναλάβω ἐνταῦθα· καθόσον τοῦτο προεδηλώθη τῇ σεβαστῇ Κυβερνήσει διὰ διαφόρων ἐκθέσεων τοῦ Πατριαρχείου. Καὶ πρὸς τοὺς δείξαντάς μοι πρὸ ἑνὸς ἔτους σχέδιόν τι περὶ τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος Χρηστάκην ἐφένδην Ζωγράφον καὶ Ἀλέξανδρον ἐφένδην Καραθεοδωρῆ εἶπον πεπαρρησιασμένως, ὅτι πᾶν σχέδιον, ἐξερχόμενον τοῦ κύκλου τῆς ἁρμοδιότητος μου, ἔστι μοι ὅλως ἀπαράδεκτον· οὐδὲ ἐπιτρέπεται μόνῳ ἐμοὶ ἡ τροποποίησις τῶν πρὸς διοίκησιν τῆς Ἐκκλησίας ἱερῶν κανόνων. Τοῦτ' αὐτὸ εἶπον καὶ πρὸς τὴν Ὑμ. Ὑψηλότητα, ὅτε ἦλθον παρ' Αὐτῇ μετὰ δύο Συνοδικῶν Ἀρχιερέων. Ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης ἀπήντησε καὶ ἔλαβε γνῶσιν καὶ τοῦ κειμένου αὐτοῦ τῶν ἱερῶν κανόνων, δι' οὓς δὲν ἠδυνάμην νὰ παραδεχθῶ τὸ ὅπερ τότε μοὶ ἐνεφανίσθη σχέδιον. Ἀλλ' ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης λέγει, ὅτι καὶ βάσεις καὶ τὰ πλεῖστα τοῦ Ὑψ. φιρμανίου συνετάχθησαν συμφώνως πρὸς τὰ παρ' ἐμοῦ προταθέντα σχέδια καὶ γνώμας, ὀλίγα δὲ μόνον τῇ ἀποφάσει τῆς εἰρημένης Ἐπιτροπῆς». Ἀλλ' ἐάν, Ὑψηλότατε, τὰ ἐμπεριεχόμενα ἐν τῷ φιρμανίῳ εἰσὶ σύμφωνα πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰς γνώμας μου, τότε διατί τὸ ἐν λόγῳ φιρμάνιον νὰ μὴ ἐκδοθῇ τῇ γνώσει καὶ εἰδήσει μου; διατί νὰ μὴ δοθῇ εἰς αὐτὸ ὁ χαρακτὴρ ἐγγράφου τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, ἐπικυροῦντος καὶ ἐξα-

σφαλίζοντος μίαν ἀπόφασιν, προερχομένην ἀπὸ μέρους τῶν Πατριαρχείων μου, ὡς ἀπαιτεῖ ἡ τάξις; Ἐὰν οὕτως ἐγίνετο, τότε τωόντι οὐδόλως ἐλάμβανε τὸν χαρακτῆρα πολιτικοῦ τελεσιγράφου ἐπὶ Ἐκκλησιαστικοῦ ἀντικειμένου. Ἐὰν δ' ἕτερός τις ὑπέδειξεν εἰς τὴν Ὑμ. Ὑψηλότητα διαφοράς τινας ὡς ἀβλαβεῖς καὶ μικροῦ λόγου ἀξίας, βεβαιωθήτω ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης, ὅτι αἱ φαινόμεναι αὗται ὡς μικραὶ καὶ ὀλίγαι διαφοραὶ εἰσὶ λίαν σπουδαῖαι καὶ οὐσιώδεις εἰς τὸ Ἐκκλησιαστικὸν δίκαιον, τὰς ὁποίας οὐδέποτε εἶχον τὴν τόλμην νὰ παραδεχθῶ ἄνευ κατακρίσεως ἐκ μέρους τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὡς παραβάτης τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ κανόνων.

Θὰ ἦμην πολὺ ἀνάξιος τῆς εὐνοίας, ἧς ἀπολαύω παρὰ τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, καὶ τῆς ὑπολήψεως, ἣν χαίρω ἐκ μέρους τοῦ Χριστιανικοῦ μου πληρώματος, ἐὰν ἕνεκα μικροῦ λόγου ἀξίας πραγμάτων ἀπέφευγον τὴν ὁριστικὴν λύσιν τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος. Οὐχί, Ὑψηλότατε· οὔτε ἰσχυρογνωμοσύνη, οὔτε φανατισμός, οὔτε ἄλλη τις μικροφιλοτιμία μὲ παρακινεῖ εἰς τὸ νὰ θεωρήσω τὸ ζήτημα λελυμένον· καὶ ὁποῖα μὲν καθήκοντα ὡς ὑπήκοος ὀφείλω πρὸς τὴν Α. Μεγαλειότητ., τὸν εὐεργετικώτατον ἡμῶν Ἄνακτα, καὶ γινώσκω ταῦτα καὶ διετήρησα μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας· οὐχ ἧττον ὅμως καὶ ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως τῶν καθηκόντων μου καὶ πρὸς τὰ καθεστῶτα τῆς Ἐκκλησίας μου ἀφιέρωσα ἐμαυτὸν ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων· καὶ ἐλπίζω εἰς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ νὰ παραδώσω ἀλώβητον τὴν ἱερὰν παρακαταθήκην, ἣν ὁ Θεὸς ἐνεπιστεύθη ἐμοὶ τῷ ἀναξίῳ. Δὲν ἀρνοῦμαι, ὅτι ἡ παράτασις τῆς τοιαύτης καταστάσεως τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματός ἐστι λίαν δυσάρεστος· ἀλλὰ δὲν δύναμαι κατ' οὐδένα τρόπον νὰ παραδεχθῶ λύσιν, ἀντικειμένην πρὸς τὰ καθεστῶτα τῆς Ἐκκλησίας μου.

Προβλέπω, Ὑψηλότατε, ὅτι ἡ θλῖψις, ἥτις μοὶ προσγίνεται ἕνεκα τῆς τοιαύτης τῶν πραγμάτων καταστάσεως καὶ ἕνεκα τῆς παραβάσεως τῶν δικαίων τῆς Ἐκκλησίας μου, θέλει ἐπιταχύνει τὴν ἄλλως εὐκταίαν ἐμοὶ ὥραν τοῦ θανάτου· ἀλλὰ θὰ ἔχω πάντοτε τὴν ἀγαλλίασιν τῆς ψυχῆς μου, ὅτι ἐξεπλήρωσα τὸ καθῆκόν μου καὶ ὑπὲρ τῶν δικαιωμάτων τῆς Ἐκκλησίας καὶ ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν Χριστιανῶν ἐκείνων, οἵτινες, ὡς μὴ ὤφελε, βούλονται κανονίσαι ἑαυτοὺς, οὐχὶ κατὰ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ τὴν Ἐκκλησίαν καθὼς αὐτοὶ βούλονται. Βεβαιωθήτω δὲ ἡ Ὑμ.

Ὑψηλότης, ὅτι καὶ τὸ μεταβαίνειν Χριστιανούς τινας ἀπὸ μιᾶς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας εἰς ἑτέραν, ἐπίσης Ὀρθόδοξον, καὶ τοῦτο δὲν δύνανται νὰ γίνῃ ἄνευ τῶν κανονικῶν διατυπώσεων, ὅπερ ἐστὶν ἔργον μόνης τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐνόσῳ λοιπὸν ἐμμένουσιν ἰσχυρογνωμόνως εἰς καινοτομίας, δὲν δύναμαι παρὰ νὰ ἐπιμένω εἰς τὴν συγκάλεσιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, πρὸς ἣν καὶ ἐφεσίβαλον ἤδη τὴν ὑπόθεσιν ταύτην· οὐδὲ παρῆλθεν ἡ ἀνάγκη αὕτη, ὡς ὑποθέτει ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης· διότι χωρὶς Συνόδου, οὔτε τὸ Πατριαρχεῖον, οὔτε ἡ Καθόλου Ἐκκλησία δύναται ν' ἀναγνωρίσῃ τὰ πεπραγμένα. Διὸ θερμῶς καθικετεύω τὴν Αὐτοκρατορικὴν Κυβέρνησιν, ὅπως εὐδοκήσασα παραδεχθῇ τὴν αἴτησίν μου ταύτην, χωρὶς νὰ ἀμφιβάλλῃ τὸ παράπαν περὶ τῆς ἀπολύτου ἀνάγκης αὐτῆς· ἄλλως τε, ἡ περὶ συγκροτήσεως, Ὑψηλότατε, Οἰκουμενικῆς Συνόδου αἴτησίς μου ἐστὶ καθαρῶς Ἐκκλησιαστικὴ, οὐδόλως συσχετιζομένη πρὸς τὰ τῆς πολιτείας.

Δράττομαι δ' ἐν τούτοις τῆς εὐκαιρίας ταύτης, ἵνα ἐκφράσω τὴν πρὸς τὸ ἔξοχον ἄτομον τῆς Ὑμετέρας εὐμενεστάτης μοι Ὑψηλότητος ἐξαιρετικὴν ὑπόληψιν καὶ ἀναλλοίωτον ἀφοσίωσίν μου.

Ἐκ τῶν Πατριαρχείων, τῇ 7 Ἀπριλίου, 1870.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

—o—

218. Ἐγκύκλιος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς τοῦ θρόνου περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος.

Τὰ περὶ ἐκδόσεως Αὐτ. διατάγματος πρὸς λύσιν δῆθεν τοῦ Βουλγ. ζητήματος ἡ Μ. Ἐκκλησία ἀνήγγειλε πρὸς τοὺς ὑπὸ τὸν Οἰκ. Θρόνον Ἀρχιερεῖς διὰ τῆς παρὰ πόδας Ἐγκυκλίου.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ἐλέῳ Θεοῦ κτλ.

Ἱερώτατε Μητροπολῖτα . . . . ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἀγαπητὲ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργὲ τῆς ἡμῶν Μετριότητος κύρ . . . καὶ τιμιώτατοι προεστῶτες καὶ πρόκριτοι, καὶ λοιποὶ εὐλογημένοι Χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῶν ἀγαπητά· χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ. Ὅτε πρὸ ἑνὸς ἔτους ἐστάλησαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης δύο σχέδια, ἃ-

φορῶντα τὴν λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, ἡ Ἐκκλησία, λαβοῦσα ἐνδόσιμον ἀπὸ κινημάτων καὶ διαθρυλλημάτων, δι' ὧν τινες παρέστησαν ὡς λυθὲν δι' αὐτῶν τῶν σχεδίων τὸ ἐν λόγῳ ζήτημα, ἀπέλυσεν Ἐγκυκλίους αὐτῆς ἐπιστολὰς πρὸς πάντας τοὺς ἐν Χριστῷ ἀδελφοὺς ἁγίους Ἀρχιερεῖς, πληροφορήσασα τὴν ἐκ μέρους αὐτῆς ἀποποίησιν καὶ ἀποδοκιμασίαν τῶν σχεδίων ἐκείνων, ὡς ἀντιβαινόντων τοῖς ἱεροῖς κανόσι καὶ τοῖς καθεστῶσι τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας, καθὰ συγχρόνως καὶ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην διεβίβασε κατάλληλον ἀπάντησιν, συναδευθεῖσαν καὶ μετὰ ἐκθέσεως, εἰδικῶς διὰ λόγων πολλῶν καὶ νομίμων καταδεικνυούσης τὸ ἀντικανονικὸν τῶν σχεδίων, καὶ κατὰ συνέπειαν, τὸ ἀδύνατον τῆς τούτων παραδοχῆς. Ἔκτοτε τὰ τῆς ὑποθέσεως ταύτης διετέλουν ἐν σιγῇ καὶ ἐν μετεώρῳ κείμενα· ἡ δὲ Ἐκκλησία, ἐρειδομένη εἰς τὰς δικαίας καὶ νομίμους ἐνστάσεις, ἃς διὰ τῆς ἀπαντήσεως αὐτῆς ὑπέβαλε τῇ Ὑψ. Κυβερνήσει, ἤλπιζεν εὐλόγως τὴν ἐπίνευσιν αὐτῆς πρὸς τὴν προϋποδειχθεῖσαν εὔφημον καὶ κανονικὴν διαίτησιν τοῦ ὅλως Ἐκκλησιαστικοῦ τούτου ζητήματος. Ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα ἀπεστάλη ἡμῖν πρό τινων ἡμερῶν ὑψηλὸν φιρμάνιον, πραγματευόμενον ἐν ἄρθροις ἕνδεκα περὶ τοῦ ἐν λόγῳ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, οὗτινος τὴν εὐκταίαν λύσιν ἡ εὐμενὴς Αὐτοκρ. Κυβέρνησις, νομίσασα ἐφικτὴν διὰ τῶν ὅρων τούτων, φαίνεται προαχθεῖσα συμβιβάσαι μᾶλλον καὶ εἰρηνοποιῆσαι τὰς μεταξὺ τῶν διαφερομένων ὑπηκόων ἔριδας διὰ τῆς ὑπερόχου προνοητικῆς αὐτῆς μεσολαβήσεως, ἢ νόμιμον καὶ κανονικὴν ἐπενεγκεῖν περὶ αὐτῶν ἀπόφασιν. Ὅσῳ γὰρ ὑπάρχει ἀναντίρρητον, ὅτι αἱ διὰ μακροῦ, ὡς μὴ ὤφελε, παρενοχλοῦσαι τὰς σεβαστὰς αὐτῆς ἀκοὰς διενέξεις καὶ αἱ ἐντεῦθεν προκύπτουσαι ἀνωμαλίαι, λυποῦσαι αὐτὴν ὁμολογουμένως, προκαλοῦσι τὴν πατρικὴν αὐτῆς μέριμναν ὑπὲρ τῆς ἀμοιβαίας ἀγάπης καὶ ἁρμονίας τῶν ὑπὸ τὴν ἀμφιλαφῆ αὐτῆς σκιὰν διατελούντων λαῶν, τοσοῦτόν ἐστι φανερόν, ὅτι ἡ περὶ τὰ πνευματικὰ καὶ Ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν πράγματα διαίτησις ὑπάρχει καὶ θρησκευτικῶς αὐτῇ ἀναρμόδιος καὶ πολιτικῶς ἀντικειμένη πρὸς τὰ ἀπὸ τοσούτων αἰώνων παραχωρηθέντα δικαιώματα καὶ προνόμια τῆς Ἐκκλησίας, ὧν τὴν ἀκεραίαν διατήρησιν διετέλεσεν ἀείποτε προστατεύουσα καὶ ὑπερασπιζομένη. Ὅθεν ἡ Ἐκκλησία, διασκεψαμένη ἐπὶ τῶν ἄρθρων τοῦ ὑψηλοῦ τούτου ὁρισμοῦ, καὶ μελετήσασα ταῦτα καλῶς, ἐπειδὴ κατεῖδεν οὐδὲν ἧττον ἀντιβαίνοντα τοῖς ἱεροῖς αὐτῆς καθεστῶσι καὶ ταῖς

πατρικαῖς παραδόσεσι καὶ πρὸς τὰς διακελεύσεις τῶν θείων κανόνων ἀντίθετα, καὶ ἑπομένως τὴν τούτων παραδοχὴν, ἄνευ γοῦν γνώμης καὶ ἀποφάνσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου, εὑρίσκουσα προφανῶς ἀσυμβίβαστον πρὸς τὰ ἱερὰ καὶ ὑψηλὰ αὐτῆς καθήκοντα, πρὸς μὲν τὴν Ὑψ. Πύλην ἐποιήσατο τὴν δέουσαν μετὰ σεβασμοῦ ἀπάντησιν· ἐνέκρινε δὲ ἀναγκαῖον κοινοποιῆσαι καὶ τοῖς κατὰ τόπους ἀδελφοῖς ἁγίοις Ἀρχιερεῦσι τὰ περὶ τῆς σπουδαίας ταύτης ὑποθέσεως χώραν καὶ πάλιν λαβόντα, καὶ ὅτι οὐδόλως θεωρεῖ λελυμένον τὸ Βουλγ. ζήτημα διὰ τοῦ διαληφθέντος ὑψηλοῦ φιρμανίου, μὴ δυναμένη καταπροδοῦναι τὴν παρὰ Θεοῦ πεπιστευμένην αὐτῇ παρακαταθήκην τῶν θείων καὶ ἱερῶν κανόνων. Ταῦτα τοίνυν πληροφοροῦντες τῇ τε αὐτῆς Ἱερότητι καὶ τῇ ὑμῶν Τιμιότητι διὰ τῆς παρούσης Πατριαρχικῆς ἡμῶν καὶ Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου ἐπιστολῆς, ἐντελλόμεθα ὅπως, ὡς συμφρονοῦσα τῇ Ἐκκλησίᾳ, αὐτή τε διατελῇ προσεκτικὴ πρὸς ἀποφυγὴν πάσης παρεξηγήσεως, καὶ τοῖς Χριστιανοῖς αὐτῆς ὑπαγορεύσῃ τὰ δέοντα, ἵνα ἐμμένωσι τοῖς πατροπαραδότοις καθεστῶσι καὶ ταῖς διαγορεύσεσι τῶν θείων καὶ ἱερῶν Ἀποστολικῶν καὶ Συνοδικῶν θεσμῶν καὶ κανόνων, εἰδότες ὅτι, ὅσοι ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας μένουσι καὶ τῷ κανόνι αὐτῆς στοιχοῦσιν, ἐπ' αὐτοὺς ἔσται εἰρήνη καὶ σωτηρία παρὰ Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ· οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος εἴη μεθ' ὑμῶν,

αωό. ἀπριλίου 6'.

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Τορνόβου ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Δράμας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Δημητριάδος ΔΙΟΡΘΟΘΕΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Σωζουαγαθουπόλεως ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγ. ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Νύσσης ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.
† Ὁ Γρεβενῶν ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ, ἐν Χριστῷ ἀγαπητὸς ἀδελφὸς καὶ εὐχέτης.

—o—

219. Ἐγκύκλιοι τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἑλλάδος.

Ἐπειδὴ εἰς τὸ δημόσιον δυσάρεστον ἐνεποίησεν ἐντύπωσιν τὸ

ἐν Μαραθῶνι δρᾶμα, δημοσιεύομεν καὶ ἐν τῷ Ἐκκλησ. δελτίῳ τὰς περὶ τούτου ἐκδοθείσας Ἐγκυκλίους ἐπιστολὰς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἑλλάδος, ἐξ ὧν καταδείκνυνται καὶ αἱ λεπτομέρειαι τῶν, ὡς μὴ ὤφελε, συμβάντων, καὶ αἱ πατρικαὶ ὄντως καὶ Χριστιανικαὶ νουθεσίαι τοῦ ἀνωτέρου Ἑλληνικοῦ Κλήρου πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνὰ τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος εὐσεβεῖς καὶ Ὀρθοδόξους Χριστιανούς.

Ἀριθ. Πρωτ. 1484.

Διεκ. 330.

Περίληψις. Περὶ λῃστείας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ.

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Πρὸς τοὺς ἀνὰ πᾶσαν τὴν Ἐπικράτειαν Σεβασμιωτάτους Ἱεράρχας.

Ἕκαστος ὑμῶν οὐδόλως ἀγνοεῖ τὰ στυγερὰ καὶ τραγικώτατα κακουργήματα, τὰ ὑπὸ τῶν αἱμοβόρων λῃστῶν ἐσχάτως διαπραχθέντα, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἐν τῇ Ἀττικῇ κατὰ τὴν ἤδη παρελθοῦσαν ἑβδομάδα τῶν σεπτῶν Παθῶν τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν. Ἡ Σύνοδος, βαρέως ἀλγοῦσα ἐπὶ τοιούτοις κακουργήμασι τῆς ἐπαράτου λῃστείας, ἅτινα ἀμαυροῦσι καὶ καταισχύνουσι τὸ Ἑλληνικὸν Ἔθνος ἀπέναντι τῶν πεπολιτισμένων ἐθνῶν, μεριμνῶσα δὲ περὶ τῆς εὐκλείας τῆς πολυπαθοῦς πατρίδος, καὶ μὴ ἀνεχομένη τὴν τοιαύτην δυσφημίαν, ἐξέδοτο, κατὰ καθῆκον αὐτῆς, συμβουλευτικὴν ἅμα δὲ καὶ προτρεπτικὴν Ἐγκύκλιον αὐτῆς ἐπιστολὴν πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνὰ τὸ Κράτος εὐσεβεῖς καὶ Ὀρθοδόξους Χριστιανούς, ἧς ἰκανὰ ἀντίτυπα διευθύνουσα πρὸς ὑμᾶς ὧδε ἐγκλείστως, Σᾶς προσκαλεῖ ἵνα, λαβόντες τὴν εἰρημένην Ἐγκύκλιον, ἀποστείλητε ἕκαστος ὑμῶν δι' ἰδίου ὑμῶν ἐγγράφου πρὸς ἁπάσας τὰς ὑφ' ὑμᾶς ἐνοριακὰς ἐκκλησίας τῶν χωρίων, πόλεων, κωμοπόλεων καὶ εὐαγῶν Μονῶν ἀνὰ ἓν ἀντίτυπον αὐτῆς, διατάσσοντες, ἐπὶ ποινῇ ἀμέσου ἀργίας, τοὺς Ἱερεῖς ν' ἀναγινώσκωσιν αὐτὴν ἐπ' ἐκκλησίας εἰς ἐπήκοον πάντων, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου τῆς λειτουργίας ἀνὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐπίσημον ἑορτὴν μέχρι τῆς συμπληρώσεως ἑνὸς ὁλοκλήρου ἐνιαυτοῦ· δὲν ἀμφιβάλλει δὲ ἡ Σύνοδος, ὅτι καὶ ὑμεῖς, συναλγοῦντες ἐπὶ τοῖς γενομένοις, θέλετε ἐντείνει τὰς ἐνεργείας ὑμῶν πρὸς ἐξάλειψιν τῆς λῃστείας. Πρὸς τοῦτο δὲ εἶναι ἀνάγκη νὰ διατάξητε τοὺς ὑμετέρους ἐπιτρόπους, ὅπως ἐπιβλέπωσιν αὐστηρῶς εἰς τὴν κατὰ πᾶσαν Κυριακὴν καὶ ἐπίσημον ἑορτὴν ἀνάγνωσιν τῆς διαληφθείσης Ἐγκυκλίου, καὶ κατὰ μῆνα ἀναφέρωσιν εἰς ὑμᾶς ἐπισήμως, ἵν' ἀμέσως προβαίνητε, ὡς προελέχθη, εἰς τὴν τιμωρίαν τοῦ ἀπειθήσαντος.

Πρὸς τούτοις παραγγέλλει ὑμῖν ἡ Σύνοδος, ἵνα διατάξητε ἕκαστος τὸν ἐν τῇ δικαιοδοσίᾳ αὐτοῦ Ἱεροκήρυκα, ὅπως καὶ οὗτος, ἄνευ ἀναβολῆς ἐξελθὼν ἐκ τῆς ἕδρας, περιοδεύσῃ καθ' ὅλον τὸν Νομὸν, κηρύττων τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ κατὰ πάσης κακίας, ἰδίως δὲ κατὰ τῆς λῃστείας, ὅπου τυχὸν αὕτη ἐπικρατεῖ.

Ἐν Ἀθήναις, 20 ἀπριλίου, 1870.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΦΙΛΟΣ Πρόεδρος.
† Ὁ Ἀργολίδος ΔΑΝΙΗΛ.
† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ.
† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΕΥΘΥΜΙΟΣ.

Ὁ Β'. Γραμματεὺς
(Τ. Σ) Ἰγνάτιος Β. Ἠπειρώτης.

Ἀριθ. Πρωτ. 1484.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀνὰ τὸ Κράτος εὐσεβεῖς καὶ Ὀρθοδόξους Χριστιανούς.

Γνωστὰ εἶναι τὰ ἐσχάτως ἐν Ἀττικῇ γενόμενα κακουργήματα παρὰ τῆς ἐπαράτου λῃστείας, ἥτις ἀπὸ πολλοῦ χρόνου καταμαστίζει τὴν κοινωνίαν καὶ καταισχύνει τὴν φιλτάτην πατρίδα. Ποταμοὶ αἱμάτων ἐχύθησαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῆς πίστεως καὶ τῆς πατρίδος. Ἄπειρα κακὰ, ἀπείρους δυστυχίας ὑπέστημεν πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας, πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς τιμῆς, τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς περιουσίας καὶ τῆς ζωῆς τοῦ πολίτου, καὶ ὅμως πολλοὶ Χριστιανοί, οἰκτρῶς παραγνωρίζοντες τὴν μεγάλην ταύτην δωρεὰν τοῦ Θεοῦ, παντοιοτρόπως λυμαίνονται τὰ σύρανια τῆς ἐλευθερίας ἀγαθά. Πολλοὶ εἰσὶ καὶ λέγονται Χριστιανοὶ ὀνόματι μόνον· πολλοὶ εἰσιν οἱ πρόσχημα εὐσεβείας ἔχοντες, τὴν δὲ δύναμιν αὐτῆς ἠρνημένοι. Καὶ ταῦτα διὰ τί; διότι δὲν ὑπάρχει εἰς αὐτοὺς ἀληθὴς Χριστιανισμὸς, ἀληθὴς πατριωτισμός· διότι δὲν ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν βάσιν, τὸ θεμέλιον τοῦ Χριστιανισμοῦ·

διότι δὲν ἔχουσι τὴν ἀγάπην, ἥτις εἶναι πλήρωμα τοῦ Εὐαγγελικοῦ νόμου, καὶ νόμος βασιλικὸς, ὅ ἐστι νόμος κυριώτατος, κράτιστος, ὑπέρτατος· διότι ἐν τῷ «ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν» συμπεριλαμβάνονται ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐντολαί· διότι ὁ ἀγαπῶν τὸν ἕτερον, λέγει ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος, νόμον πεπλήρωκε. «Τὸ γὰρ οὐ μοιχεύσεις· οὐ φονεύσεις· οὐ κλέψεις· οὐ ψευδομαρτυρήσεις· οὐκ ἐπιθυμήσεις· καὶ εἴ τις ἑτέρα ἐντολὴ, ἐν τούτῳ ἀνακεφαλαιοῦνται, ἐν τῷ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν». Καὶ τῷ ὄντι, ὅστις ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του ὡς ἑαυτὸν, δὲν ἐπιβουλεύει, οὐδὲ μιαίνει τὴν ἐκ τοῦ ἱερωτάτου μυστηρίου τοῦ γάμου ἀμίαντον αὐτοῦ κοίτην· δὲν φονεύει αὐτὸν, οὐδὲ κλέπτει αὐτόν· δὲν ψευδομαρτυρεῖ κατ' αὐτοῦ, οὐδ' ἐπιθυμῶν τι τῶν αὐτοῦ, θέλει νὰ στερήσῃ αὐτὸ ἀπ' αὐτοῦ. «Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐ κατεργάζεται».

Πόσον δὲ ἐγκωμιάζει τὴν ἀγάπην ὁ θεῖος αὐτὸς Ἀπόστολος, καὶ ὁποῖα καὶ ὁπόσα προτερήματα ἀπονέμει εἰς αὐτὴν, γίνεται δῆλον ἐκ τῶν ἑξῆς λόγων αὐτοῦ. «Ἐὰν, λέγει, ταῖς γλώσσαις » τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν Ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω, » γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον· καὶ ἐὰν ἔχω προ- » φητείαν καὶ εἰδῶ τὰ μυστήρια πάντα καὶ πᾶσαν τὴν γνῶσιν, » καὶ ἐὰν ἔχω πᾶσαν τὴν πίστιν, ὥστε ὄρη μεθιστάνειν, ἀγάπην » δὲ μὴ ἔχω, οὐδέν εἰμι. Καὶ ἐὰν ψωμίζω πάντα τὰ ὑπάρχοντά » μου, καὶ ἐὰν παραδῶ τὸ σῶμά μου ἵνα καυθήσωμαι, ἀγάπην δὲ » μὴ ἔχω, οὐδὲν ὠφελοῦμαι. Ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ· ἡ ἀγάπη οὐ περ- » περεύεται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὸ ἑαυτῆς, οὐ παροξύνεται, » οὐ λογίζεται τὸ κακὸν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγχαίρει δὲ » τῇ ἀληθείᾳ, πάντα στέργει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει· ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει».

Λαμπρότερον τούτου ἐγκώμιον τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Καὶ θαύματα λοιπὸν ἐὰν ποιῇ τις, καὶ νεκροὺς ἐὰν ἀνασταίνῃ, οὐδὲν ὠφελεῖται, ἐὰν δὲν ἔχῃ τὴν ἀγάπην.

Ἀλλ' ἂν πᾶς ἄνθρωπος, ὁποιασδήποτε θρησκείας καὶ ἂν ἦναι, ὀφείλει νὰ ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον, περισσότερον ὀφείλει ὁ Χριστιανός· διότι εἰς αὐτὸν ἀπεκαλύφθη ἡ ἀλήθεια διὰ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Καὶ ἂν εἰς ἐκεῖνον ἡ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸν πλησίον ἀγάπη ἦναι μόνον καθῆκον, εἰς τὸν Χριστιανὸν εἶναι καὶ καθῆκον καὶ νόμος. Δὲν δύναται δὲ ὁ Χριστιανὸς νὰ εἴπῃ, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν,

ὅταν δὲν ἀγαπᾷ τὸν πλησίον του. «Ἐάν τις εἴπῃ, λέγει ὁ ἠγαπημένος τοῦ Κυρίου μαθητὴς Ἰωάννης, ἐάν τις εἴπῃ, ὅτι ἀγαπᾷ τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ μισεῖ, ψεύστης ἐστίν· ὁ γὰρ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, ὃν ἑώρακε, τὸν Θεὸν, ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν; » — «Ὁ ἔχων τὰς ἐντολάς μου καὶ τηρῶν αὐτὰς, ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀγαπῶν με, λέγει ὁ Κύριος».

Ἀλλ' ὅστις ἀσυστόλως ἐνεργεῖ πᾶσαν κακίαν, ὅστις πράττει πᾶσαν ἀδικίαν, ἐκεῖνος φυλάττει τὰς θείας ἐντολάς; ὅστις δὲν φυλάττει τὰς θείας ἐντολὰς, ὅστις ἀσεβῶς παραβαίνει καὶ καταπατεῖ τὸν θεῖον καὶ ἀνθρώπινον νόμον, ἐκεῖνος ἀγαπᾷ τὸν Θεόν; Ὁ δὲ μὴ ἀγαπῶν τὸν Θεὸν δύναται ν' ἀγαπᾷ τὸν πλησίον; Ὅταν ὁ Χριστιανὸς πράττῃ ἔργα, ἀντιβαίνοντα πρὸς τὴν πίστιν, δύναται οὗτος νὰ ἔχῃ πίστιν; βεβαίως ὄχι· διότι ἡ πίστις εἶναι τὸ δένδρον, τὰ δὲ ἔργα ὁ καρπὸς τοῦ δένδρου. Ἄρα ὁποῖον εἶναι τὸ δένδρον, τοιοῦτοι εἶναι καὶ οἱ καρποί· διότι ἐκ τοῦ καρποῦ τὸ δένδρον γινώσκεται. Ἄρα ὁποῖα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Χριστιανοῦ, τοιοῦτος Χριστιανὸς εἶναι καὶ αὐτός. Ἐὰν ταῦτα εἶναι ἀγαθὰ, καὶ αὐτὸς εἶναι ἀγαθός· ἐὰν ταῦτα εἶναι πονηρὰ, πονηρὸς εἶναι καὶ αὐτός· διότι τὸ δένδρον γινώσκεται ἐκ τοῦ καρποῦ, καὶ ὁ Χριστιανὸς ἐκ τῶν ἔργων.

Ἀλλ' ὅστις λῃστεύει, αἰχμαλωτίζει, δολοφονεῖ, ψευδορκεῖ, ἐπιορκεῖ, κλέπτει, ἢ φονεύει ξένα ζῶα, κάπτει δένδρα, ἐκδικεῖται βαρβάρως καὶ ἀπανθρώπως τὸν πλησίον του καὶ ζητεῖ τὴν ἐξόντωσιν αὐτοῦ, ὁ τοιοῦτος δύναται νὰ ἦναι Χριστιανός; ὄχι, καὶ μυριάκις ὄχι. Ὁ τοιοῦτος οὐ μόνον Χριστιανὸς δὲν εἶναι, ἀλλ' οὔτε ἄνθρωπος, ἀλλ' εἶναι ἀνθρωπόμορφον θηρίον. Καὶ πῶς εἶναι δυνατὸν νὰ ἦναι ἄνθρωπος, ὅστις, ἐνδρεύων ὡς λέων ἐν τῇ μάνδρᾳ αὐτοῦ, αἰχμαλωτίζει εἰς τὰς ὁδοὺς τοὺς διαβαίνοντας, καὶ σύρει εἰς τὰ δάση καὶ τὰ ὄρη, βασανίζει ἀπανθρώπως, κρεουργεῖ καὶ σπαράσσει ὡς τίγρις;

Τοιαῦτα στυγερὰ κακουργήματα πράττονται ἐν τῇ ἡμετέρᾳ παλυπαθεῖ πατρίδι, καὶ ὅμως αἱ ταῦτα διαπράττοντες δὲν αἰσχύνονται νὰ λέγωνται Χριστιανοί! καθὼς δὲ ἐκεῖνος, ὅστις λῃστεύει καὶ αἰχμαλωτίζει ἄνθρωπον, δὲν εἶναι Χριστιανὸς, οὕτω δὲν εἶναι Χριστιανὸς καὶ ἐκεῖνος, ὅστις ὑποδέχεται, κρύπτει, τρέφει τὸν λῃστὴν, ὑποθάλπει τὴν λῃστείαν, ὑποκινεῖ, προτρέπει εἰς αὐτὴν δι' ἴδια συμφέροντα ἢ διὰ πάθη καὶ ἐκδικήσεις. Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς, ὅτι ὁ τοιοῦτος δὲν λῃστεύει αὐτοπροσώπως, λῃστεύει ὅμως διὰ

τῆς συνδρομῆς, ἣν δίδει εἰς τοὺς λῃστεύοντας· καὶ ἔχει τὴν αὐτὴν ἀσπλαγχνίαν, τὴν αὐτὴν θηριωδίαν, ὁποίαν ἔχει καὶ ὁ λῃστεύων. Καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' αὐτὸς οὗτος ὁ τροφοδοτῶν κρύπτων τὸν λῃστὴν εἶναι κυρίως ὁ λῃστής· διότι λῃστὴς δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ καὶ διατηρηθῇ οὐδὲ εἰς μίαν μόνην ἡμέραν, ἐὰν δὲν ἔχῃ ἕτοιμον λῃσταποδόχον καὶ τροφοδότην· ἄρα ἐπίσης ἁμαρτάνει καὶ ὁ λῃστεύων καὶ ὁ παρέχων τὰ μέσα τῆς συντηρήσεως εἰς τὸν λῃστήν· ἄρα ἀμφότεροι γίνονται υἱοὶ γεέννης, καὶ ὄχι οὐρανίου βασιλείας.

Ἀλλ' ἐκτὸς τοῦ φοβεροῦ κακουργήματος τῆς λῃστείας, συχνότατον δυστυχῶς εἶναι καὶ τὸ κακούργημα τῆς κλοπῆς· καὶ αὕτη ἔργον Χριστιανικόν; δεικνύει τήρησιν τῆς θείας τοῦ « μὴ κλέψῃς »; Οὐδαμῶς· διότι οὐδὲ εἰς αὐτὸν τὸν πένητα συγχωρεῖται ἡ κλοπή· διότι ὁ πένης ὀφείλει νὰ τρώγῃ τὸν ἄρτον αὐτοῦ ἐντίμως ἐν ἱδρῶτι τοῦ προσώπου του, καθὼς ῥητῶς παραγγέλλει ὁ θεῖος Παῦλος, λέγων· « ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω, » μᾶλλον δὲ, κοπιάτω, ἐργαζόμενος τὸ ἀγαθὸν ταῖς ἰδίαις χερσίν, » ἵνα ἔχῃ μεταδιδόναι καὶ τῷ χρείαν ἔχοντι ».

Πλὴν καὶ ἡ ζωοκλοπὴ καὶ ἡζωοκτονία εἶναι συνηθέστατα κακουργήματα. Ἀλλ' ὅστις πράττει ταῦτα, ἂς εἴπῃ αὐτὸς οὗτος, ἂν ἔχῃ ἀγάπην πρὸς τὸν πλησίον, ἂν ἦναι Χριστιανός· λέγομεν ὄχι· διότι « ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται »· λοιπὸν ὁ κακοποιῶν ὁπωσδήποτε τὸν πλησίον δὲν ἔχει ἀγάπην, ὅ ἐστι, δὲν εἶναι Χριστιανός.

Ἁμάρτημα μέγα εἶναι καὶ ἡ ψευδορκία καὶ ἐπιορκία· καὶ ὅμως, πλεῖστοι λεγόμενοι Χριστιανοί, συχνάκις ψευδορκοῦσι καὶ ἐπιορκοῦσιν ἐν τοῖς δικαστηρίοις, καὶ τὸ χείριστον πάντων, πολλοὶ δὲ νείζονται ἀμοιβαίως τὸν ὅρκον. Ἀλλ' εἶναι Χριστιανὸς ὁ ψευδῶς ὁρκιζόμενος καὶ ὁ παραβαίνων τὸν ὅρκον;

Ἀλλὰ πολλάκις ἡ κακία καὶ ἡ ἐκδίκησις προβαίνει καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἄψυχα ὄντα· διότι καὶ δένδρα καρποφόρα κόπτουσι, καὶ ἀμπελῶνας καὶ σταφιδῶνας καὶ ἐλαιῶνας κατακαίουσι καὶ καταστρέφουσι, καὶ πολλὰ ἐκφλουδίζουσιν, ἢ ἐκριζόνοντες ἀπὸ τῶν ἀγρῶν τοῦ ἀδελφοῦ των Χριστιανοῦ, μεταφυτεύουσιν εἰς τοὺς ἰδικούς των πρὸς βλάβην καὶ ζημίαν τοῦ πλησίον· καὶ τοιαῦτα κακουργήματα διαπράττονται παρὰ τίνων; παρὰ Χριστιανῶν καὶ ἀδελφῶν εἰς ἀδελφοὺς καὶ Χριστιανούς.

Λέγεις, ὦ κακοποιέ, λέγεις, ὦ κακοῦργε, ὅτι εἶσαι Χριστια-

νός, καὶ ὅμως ἀντιχριστιανικώτατα ἀδικεῖς τὸν πλησίον· ἀσεβέστατα παραβαίνεις καὶ καταπατεῖς τὸν Χριστιανικὸν νόμον, λῃστεύων, γυμνόνων, αἰχμαλωτίζων καὶ κρεουργῶν τὸν ἀδελφόν σου ἄνθρωπον! Λέγεις ὅτι, ὡς Χριστιανὸς, ἀγαπᾷς τὸν Θεὸν, καὶ ἔπειτα πράττεις ὡς μὴ γινώσκων ὅλως Θεόν! Λέγεις, ὅτι φοβεῖσαι τὸν Θεὸν, καὶ ἔπειτα πράττεις ὡς μηδόλως σεβόμενος τὸν Θεόν! Ὁμολογεῖς ὅτι πιστεύεις εἰς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ ἔπειτα παραβαίνεις ἀσυστόλως ὅ,τι αὐτὸς σ' ἐδίδαξε καὶ καθ' ἑκάστην σὲ διδάσκει νὰ φυλάττῃς! Λέγεις ὅτι πιστεύεις εἰς τὸ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ὡς λόγον Θεοῦ, καὶ ἔπειτα καταφρονεῖς ἀσεβῶς ὅ,τι αὐτὸ σὲ διδάσκει νὰ σέβησαι καὶ νὰ πράττῃς, καὶ καθ' ἑκάστην ἀκούεις ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ! Ἀκούεις ἐν αὐτῇ τὸν Χριστὸν λέγοντα: Ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν· καὶ σὺ βλάπτεις αὐτὸν παντοιοτρόπως! Πῶς λοιπὸν ἀγαπᾷς τὸν πλησίον σου, ὅταν τὸν φονεύῃς; ὅταν τὸν λῃστεύῃς; ὅταν τὸν κλέπτῃς; Πῶς ἀγαπᾷς τὸν πλησίον σου, ὅταν τοῦ διαρπάζῃς καὶ τοῦ καίῃς τὴν οἰκίαν; ὅταν τοῦ φονεύῃς τὰ ζῶα; ὅταν τοῦ καταστρέφῃς τὴν ἄμπελον καὶ τὴν σταφίδα; ὅταν τοῦ κόπτῃς τὰ δένδρα; ὅταν ψευδορκῇς καὶ ἐπιορκῇς; ὅταν, ὑπὸ ἀγρίων παθῶν κινούμενος, θέλῃς νὰ ἐκδικηθῇς ἀπανθρώπως τὸν ὁποῖον τῷ ὄντι ἔχεις, ἢ νομίζεις ὅτι ἔχεις ἐχθρόν σου, ἐν ᾧ ὀφείλεις καὶ αὐτὸν ν' ἀγαπᾷς; ὅταν πρὸς θεραπείαν τοῦ πάθους σου, ἢ εἰς τὸ νὰ φθάσῃς εἰς ἰδιοτελῆ τινα σκοπὸν, μετέρχησαι ἀσυνειδήτως πᾶν ἄδικον, ἄτιμον, ἀνόσιον καὶ ἀθέμιτον μέσον πρὸς βλάβην, πρὸς ὄλεθρον τοῦ πλησίον σου; Καὶ ποῦ εἶναι ὁ Χριστιανισμός σου, ὅταν πράττῃς τοιαῦτα κακουργήματα; Ποῦ εἶναι αὐτὴ ἡ πρὸς τὸν πλησίον σου ἀγάπη, ὅταν δάκνητε καὶ κατεσθίητε ἀλλήλους; « Ἡ ἀγάπη τῷ πλησίον κακὸν οὐκ ἐργάζεται »· ὅταν σὺ ἐργάζησαι αὐτῷ τὸ κακὸν, ἔχεις πρὸς αὐτὸν ἀγάπην; καὶ μὴ ἔχων πρὸς αὐτὸν ἀγάπην, εἶσαι πλέον Χριστιανός; Τοιοῦτος Χριστιανὸς εἶσαι, ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ διάβολος. Καὶ αὐτὸς ὁμολογεῖ τὸν Χριστὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ, ὡς ὁμολογεῖς καὶ σύ, καὶ ὅμως μένει εἰς τὴν κακίαν καὶ πονηρίαν. Τὰ ἔργα σου δὲν εἶναι ἔργα ὀπαδοῦ τοῦ Χριστοῦ, ἀλλ' ὀπαδοῦ τοῦ διαβόλου. Ναί, ὀπαδοί, τέκνα τοῦ διαβόλου εἶσθε ὅσοι ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ διαβόλου. « Ὑμεῖς ἐκ πατρὸς τοῦ διαβόλου ἐστὲ, καὶ τὰς ἐπιθυμίας τοῦ πατρὸς ὑμῶν θέλετε ποιεῖν », λέγει ὁ Κύριος.

Ἀλλ' εἰς τὸν πλεονασμὸν τῆς τοιαύτης καὶ τοσαύτης κακίας

καὶ κακοηθείας, τῆς τοιαύτης καὶ τοσαύτης ἀδικίας, ἀνομίας καὶ ἀσεβείας, ἡ Ἐκκλησία δὲν δύναται νὰ μένῃ ἀδιάφορος. Καὶ πρῶτον μὲν λέγει καὶ παραγγέλλει πρὸς πάντας τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν, πρὸς πάντας τοὺς ὁπωσδήποτε ποιοῦντας τῷ πλησίον κακὸν, τοὺς καθ' οἱονδήποτε τρόπον βλάπτοντας τὸν ἀδελφόν· « ἐκκλίνατε ἀπὸ κακοῦ, μάθετε ποιεῖν τὸ ἀγαθόν »· δείξατε ἐκ τῶν ἔργων ὅτι πιστεύετε εἰς Χριστὸν, ὅτι εἶσθε Χριστιανοί· δείξατε ἐκ τῶν καρπῶν, ὅτι εἶσθε δένδρα ἀγαθά· παύσατε τὴν λῃστείαν, τὴν κλοπὴν, τὴν ψευδορκίαν καὶ ἐπιορκίαν, τὴν βλάβην τῶν ζώων, τῶν δένδρων, τῶν ἐλαιῶν, τῶν ἀμπέλων, τῶν σταφίδων, καὶ ἀποθεσθε πᾶσαν ἄλλην κακίαν, μὴ συμβιβαζομένην κατ' οὐδένα τρόπον πρὸς τὴν Χριστιανικὴν πίστιν. Ἐὰν δὲν δώσητε ἀκρόασιν εἰς τὴν μητρικὴν ταύτην νουθεσίαν τῆς Ἐκκλησίας, ἐὰν δὲν πεισθῆτε εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ κακοῦ ἀποτροπὴν καὶ τὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν προτροπὴν ταύτην, ἡ Ἐκκλησία θέλει ῥίψει καθ' ὑμῶν τὰ ὁποῖα αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστος ἔδωκεν εἰς αὐτὴν πνευματικὰ βέλη· θέλει ἐπικαλεσθῆ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν ὑμῶν τὴν δικαίαν ὀργὴν τοῦ Θεοῦ, τοῦ δίδοντος ἐκδίκησιν τοῖς μὴ εἰδόσιν αὐτὸν, καὶ τοῖς μὴ ὑπακούουσι τῷ Εὐαγγελίῳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Γέγραπται γάρ· « Ἐμοὶ ἐκδίκησις, ἐγὼ ἀνταποδώσω, λέγει Κύριος »· θέλει σᾶς παραδώσει εἰς τὸν Σατανᾶν, τοῦ ὁποίου πράττετε τὰ ἔργα· θέλει σᾶς παραπέμψει εἰς τὸ αἰώνιον ἀνάθεμα, τοῦ ὁποίου γίνεσθε ἀφ' ἑαυτῶν ἄξιοι.

Ταῦτα δὲ γράφουσα καὶ παραγγέλλουσα ἡ Σύνοδος, ἀναμένει τῶν κακοποιῶν τὴν ἀποχὴν ἀπὸ τοῦ κακοῦ καὶ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν εἰς τὸ ἀγαθόν. Ὁ δὲ Θεὸς τῆς εἰρήνης, τῆς ἀγάπης, τῆς δικαιοσύνης, τῆς χάριτος, ὁ καλέσας ἡμᾶς εἰς τὴν αἰώνιον αὐτοῦ δόξαν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, αὐτὸς καταρτίσαι, στηρίξαι, σθενώσαι, θεμελιώσαι εἰς τὸ ἀγαθὸν πάντας τοὺς ποιοῦντας αὐτό. Ἀμήν.

Ἐξεδόθη ἐν Ἀθήναις, κατὰ μῆνα Ἀπρίλιον, φωό.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΘΕΟΦΙΛΟΣ Πρόεδρος.
† Ὁ Ἀργολίδος ΔΑΝΙΗΛ.
† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ.
† Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας ΕΥΘΥΜΙΟΣ.

Ὁ Β'. Γραμματεὺς
Ἰγνάτιος Β. Ἠπειρώτης.

—o—

220. Ἀναφορὰ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐκ μέρους τῶν ἐν τῷ ναυστάθμῳ Χριστιανῶν δεσμίων.

Ἐπειδὴ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν συνέβησαν διάφοροι καταχρήσεις, καὶ ἐνίοτε καὶ φόνοι, ἐκ μέρους τῶν Ὀθωμανῶν δεσμίων, τῶν ἐν τῷ ναυστάθμῳ κρατουμένων, ὡς συνέβη καὶ ἐσχάτως, οἱ ἐν αὐτῷ κρατούμενοι Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ ἀπηύθυναν ἀναφορὰν πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην, ἐξαιτούμενοι τὸν χωρισμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν συνδεσμωτῶν Ὀθωμανῶν. Τὴν ἀναφορὰν ταύτην τὸ Πατριαρχεῖον, κατὰ τὰ εἰθισμένα, διεβίβασε πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῆς Ἀστυνομίας Ἐξ. Χουσνῆ πασᾶν, ὅστις ἀκολούθως ἀπέστειλεν αὐτὴν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην μετὰ τῶν ἀνηκουσῶν παρατηρήσεων ὡς πρὸς τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν τοῦ Ναυστάθμου εἱρκτῶν. Ἕως οὗ δὲ πραγματοποιηθῇ τὸ ὑπὸ τῆς Λ. Ἐξ. γενόμενον λίαν ἐπιτυχὲς σχέδιον οἰκοδομῆς εὐρυτάτου καταστήματος, μέλλοντος νὰ περιλάβῃ τὰς διαφόρους φυλακὰς, ὡς καὶ τὰς τοῦ Ναυστάθμου, κατὰ τὸ ἐν Εὐρώπῃ ἐπικρατοῦν σύστημα, ἐνεκρίθη ὅπως αἱ φυλακαὶ τῆς Ἀστυνομίας μετὰ τῶν τοῦ Ναυστάθμου μετακομισθῶσιν εἰς εὐρύχωρόν τι κατάστημα, πλησίον τοῦ Σουλτὰν Ἀχμὲτ, ἐφαρμοζομένων ἐν αὐτῷ καὶ τῶν δυνατῶν βελτιώσεων καὶ μεταῤῥυθμίσεων.

Ἡ ἐν λόγῳ ἀναφορὰ ἔχει οὕτως·

« *Πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.*

» Παναγιώτατε! Ἐλεεινὸν καὶ ἀξιοδάκρυτον θῦμα Ὀθωμανοῦ » δολοφόνου, σπαραξικάρδιον καὶ θλιβερὸν ἐντυπῶ θέαμα, μᾶς » βιάζει νὰ ἀπευθύνωμεν πρὸς ὑμᾶς τὴν παροῦσαν, ὅπως ἡ Ὑμ. » Π. ὑπάρχῃ πάντοτε ἐν γνώσει τῶν ἐδῶ συμβαινόντων δυστυ- » χημάτων. Περὶ τὸ μεσονύκτιον τῆς 17ης πρὸς τὴν 18ην τρέ- » χοντος, ἐνῶ τὸ πᾶν ἠρέμει εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς, κραυ- » γὴ, μετὰ λυγμῶν μεμιγμένη, κραυγὴ θνήσκουσα, ἐξή- » γειρε τοῦ ὕπνου πάντας τοὺς ἐν τῷ νοσοκομείῳ δεσμίους. » Μειράκιον δεκαεπταετὲς, αἱματόφυρτον, ἀλαλάζον καὶ τρο- » μαγμένον, καὶ θνῆσκον ἐνταῦθῳ, διέτρεχε τὰς στρωμνὰς τῶν » δεσμίων, ζητοῦν ἄσυλον, ὅπως φύγῃ τὴν λύσσαν τοῦ δολοφό- » νου, ὅστις ἐδίωκεν εἰσέτι αὐτὸ μὲ ξίφος, τὸ ὁποῖον εἶχεν ἤδη » εἰς τὸ αἷμά του βάψει κοιμωμένου, ζητοῦν ἄσυλον, ἐδέετο μὲ

» κραυγὰς γοερὰς, πλὴν τὸ ἄσυλον αὐτοῦ ἦτον ἤδη πεπρημένον
» εἰς τὰ οὐράνια. Δὲν ἔχομεν ἄδικον, ὅταν σᾶς γράφωμεν, ζη-
» τοῦντες τὴν χώρισιν ἡμῶν ἀπὸ τῶν βαρβάρων· διότι τὰ καθη-
» μερινῶς δραματιζόμενα τραγικὰ συμβάματα δύνανται ἀρκούν-
» τως νὰ δικαιώσωσι τὸ ζήτημα ἡμῶν. Εἶναι ἀδύνατον, χωρὶς
» τις νὰ σταθῇ αὐτόπτης μάρτυς τοῦ λυπηροῦ συμβάντος, νὰ εἰσ-
» δύσῃ εἰς ἀκραιφνῆ ἰδέαν τῆς τραγικῆς ταύτης σκηνῆς.

Ναύσταθμος Κωνστ)λεως, τῇ 23 ἀπριλίου, 1870.

Οἱ ταπειν οἱ δέσμιοι».

—o—

221. Ἐπίσκεψις τεσσάρων προκρίτων Βουλγάρων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Τῇ ις'. μαΐου μεταβάντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, παρουσιάσθησαν εἰς τὴν Α. Π. τέσσαρες ἐκ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει προκρίτων Βουλγάρων: οἱ κκ. Γ. Κρεστίδης, Χ. Νικολῆς, Γιοβάντσος καὶ Γεωργάκης. Ἀντικειμένου τῆς συνεντεύξεως ταύτης, ἀναβληθείσης ἕνεκα τῆς ἀσθενείας τῆς Α. Π., ἐγένετο τὸ πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἐκδοθὲν ἀρτίως Αὐτ. διάταγμα, καὶ τὰ περὶ συγχωρήσεως τῶν ἐν Ὀρτάκιοϊ Ἀρχιερέων. Ἡ Α. Π. ἀφοῦ μετὰ πλείστης φιλοφροσύνης καὶ τῆς διακρινούσης Αὐτὴν προσηνείας, ὑπεδέξατο αὐτοὺς, μετὰ τὰς ἐπὶ ταῖς ἀντικειμένοις ταύταις δεούσας παρατηρήσεις, ἀπεφήνατο ὅτι εἰς τὸ ἐν λόγῳ Αὐτοκρ. διάταγμα ἀπαντήσας δεόντως, οὐδὲν ἕτερον δύναται προσθεῖναι ἀπέναντι τῶν ἐν τῇ ἀπαντήσει ἐκτεθειμένων ἰσχυρῶν λόγων τῆς μὴ παραδοχῆς τοῦ εἰρημένου διατάγματος ἐκ μέρους τῆς Ἐκκλησίας.

Ὡς πρὸς τὴν ζητηθεῖσαν ὑπὸ τῶν ἐν λόγῳ ἀντιπροσώπων συγχώρησιν τῶν Βουλγαριζόντων Ἀρχιερέων παρὰ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἀπεφήνατο ἡ Α. Θ. Π. ὅτι καὶ τοῦτο δὲν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ, ἂν δὲν δείξωσιν αὐτοὶ οὗτοι προηγουμένως τὴν ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις μεταμέλειαν, ἐξαιτούμενοι παρὰ τῆς Ἐκκλησίας τὴν ἄφεσίν των. Καθόσον οἱ μὲν εἰσὶ καθηρημένοι, ὡς πασίγνωστον, οἱ δὲ θεωροῦνται ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς ἀποδημοῦντες ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν.

—o—

222. Ὁ Μητροπολίτης Βελισσοῦ Γεννάδιος.

Ὁ Μητροπολίτης Βελισσοῦ (ὁ ἀπὸ Δερβῶν) Γεννάδιος, ὅστις ἐμισθοδοτεῖτο ἀπὸ πολλοῦ ἤδη ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου τῆς Μ. Ἐκκλησίας διὰ 1000 γρ. κατὰ μῆνα, προσετέθη εἰς τὴν Βουλγαρικὴν Ἐξαρχίαν, ὡς γράφει καὶ πρὸς τὴν Μ. Ἐκκλησίαν, συμφώνως (λέγει) τῷ Αὐτ. διατάγματι, καθότι δῆθεν τὰ Βελισσὰ ὑπάγονται εἰς τὴν Βουλγαρικὴν δικαιοδοσίαν!

Ἰδοὺ ἡ παραίτησις αὐτοῦ.

Παραίτησίς μου ἀπὸ τῆς δικαιοδοσίας τοῦ Πατριαρχικοῦ τῆς Κωνσταντινουπόλεως θρόνου.

Τῷ Παναγιωτάτῳ καὶ σεβασμιωτάτῳ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ κυρίῳ κυρίῳ Γρηγορίῳ τῷ ς'. καὶ τῇ περὶ τὴν Αὐτοῦ Παναγιότητα ἱερᾷ Συνόδῳ τὴν προσήκουσαν ἀπονέμων προσκύνησιν, ἐν εὐλαβείᾳ ἀσπάζομαι τὴν θεηφόρον αὐτῆς δεξιάν.

Τὴν θεοσώστου ἐπαρχίας Βελισσοῦ ἀνεγνωρισμένης ἐπισήμως ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ὀρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας δι' ὑψ. φιρμανίου τῆς Α. Μ. τοῦ κραταιοτάτου ἡμῶν ἄνακτος Σουλτὰν Ἀβδοὺλ Ἀζίζ Χὰν, αὐθέντου ἡμῶν (οὗ τὰ μὲν τιμαλφῆ ἔτη εἴησαν πλεῖστα καὶ πανόλβια, τὸ δὲ Κράτος εἰς αἰῶνας ἀκμαῖον καὶ θριαμβεῦον!), κατὰ συνέπειαν ὁ ὑποφαινόμενος μεταφέρω τὴν ὑποταγήν μου εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Ὀρθοδόξου ταύτης Ἐκκλησίας. Διὰ τοῦτο προαπευθύνω τὴν παροῦσαν ἔγγραφον παραίτησίν μου ἀπὸ τῆς ἐπ' ἐμὲ Ἐκκλησιαστικῆς δικαιοδοσίας τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου.

Δὲν ἀμφιβάλλω δὲ ὅτι ἡ ἁγία τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, τὴν κληρωθεῖσάν μοι ταύτην ἐπαρχίαν θεωροῦσα τοῦ λοιποῦ ἀναπόσπαστον τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας, ὡς ἀποκηρύξασαν πρὸ τῆς ψηφίσεώς μου ἐπὶ τὴν Πατριαρχικὴν ἐπ' αὐτῆς δικαιοδοσίαν (δι' ἣν αἰτίαν ὁ προκάτοχός μου κ. Ἄνθιμος τὴν παραίτησιν ἐποιήσατο), ἅτε δὴ καὶ ἄλλοτε πεπουθυῖα ὑπὸ τὸν θρόνον τῆς αὐτοκεφάλου Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀχριδῶν καὶ πάσης Βουλγαρίας, δέξεται τὴν ἐπίσημον ταύτην παραίτησίν μου ὡς εὔλογον καὶ δικαίαν, ὅπως ἄλλοτε ἐδέξατο τοῦ Ἀρχιεπισκόπου τῆς ἐμῆς πατρίδος Ἀχριδῶν καὶ τῶν ὑπ' αὐτὸν Ἀρχιερέων τὰς παραιτήσεις, ἐπὶ ὑποταγῇ εἰς τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον τῆς προνομιούχου ταύτης Ἀρχιεπισκοπῆς.

Ἐξαιτούμενος δὲ τὰς Πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Ὑμετέρας Σεβ. κορυφῆς, ὅπως δι' αὐτῶν φανῶ εὐάρεστος μὲν τῷ Χριστωνύμῳ ποιμνίῳ μου, εὐπρόσωπος δὲ τῇ θεόθεν ἐφ' ἡμᾶς τεταγμένῃ πολιτικῇ Ἀρχῇ καὶ τῇ ἀπὸ τοῦδε προϊσταμένῃ μου θεοστηρίκτῳ Ἐκκλησίᾳ, ὑποφαίνομαι.

Τὴν 19 μαΐου, 1870, ἐν Βιτωλίοις.

Τῆς Ὑμετέρας σεβ. Παναγιότητος
τέκνον ἐν Κυρίῳ ταπεινὸν καὶ δοῦλος ὑποκλινὴς
† Ὁ Βελισσοῦ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ.

---

223. Ἀντιπροσωπεία Δρυϊνουπόλεως.

Ἀντιπρόσωπος τῆς ἐπαρχίας Δρυϊνουπόλεως διὰ τὴν ἐν Πατριαρχείοις Ἐθνοσυνέλευσιν ἐξελέγη ὁ Ἐξ. Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Α. Ἐξ. ἀπεποιήθη τὸ νὰ δεχθῇ τὴν ἐκλογὴν ταύτην, ἅμα μαθόντες τοῦτο οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες Δρυϊνουπολῖται, ἔσπευσαν δι' ἀναφορᾶς νὰ παρακαλέσωσι τὴν Α. Θ. Π. ὅπως πείσῃ τὴν Α. Ἐξ. νὰ παραδεχθῇ τὴν ἀντιπροσωπείαν. Ἡ Α. Π., ἐνδοῦσα εἰς τὰς αἰτήσεις τῶν Χριστιανῶν, ἐνήργησε τὰ εἰκότα, καὶ οὕτως ὁ Ἐξ. Χρηστάκης ἠναγκάσθη νὰ ἐνδώσῃ καὶ αὐτὸς εἰς τὰς εὐχὰς τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ.

Ἐπισυνάπτομεν δὲ καὶ τὰ ἐν λόγῳ ἔγγραφα: ἤτοι τὴν ἀναφορὰν (Α) καὶ τὴν Πατριαρχ. ἐπιστολὴν (Β).

Α'.

Παναγιώτατε,

Διὰ τῆς παρούσης ταπεινῆς ἀναφορᾶς μας, οἱ ἐνταῦθα παρεπιδημοῦντες Δρυϊνουπολῖται λαμβάνομεν τὴν τόλμην νὰ παρακαλέσωμεν εὐσεβάστως τὴν Ὑμετέραν Παναγιότητα, ὅπως εὐδοκήσῃ νὰ εἰσακούσῃ τὴν ἀκόλουθον παράκλησίν μας.

Μετὰ λύπης ἐμάθομεν, ὅτι ὁ Ἐξ. Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος, ἐκλεχθεὶς παμψηφεὶ ἀντιπρόσωπος Δρυϊνουπόλεως διὰ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν, δὲν ἐδέχθη.

Ὅθεν, ἐπειδὴ οὗτος μόνος ἐστὶ τὸ καύχημα τῆς πατρίδος μας, καὶ ἐπειδὴ οὐδεὶς ἄλλος, ἐκτὸς τούτου, χαίρει τὴν ὑπόληψιν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην τῆς πατρίδος του, καὶ εἶναι ὁ μόνος ἱκανὸς νὰ

ἀντιπροσωπεύσῃ αὐτὴν ἀξιοπρεπῶς, διὰ ταῦτα καθικετεύομεν τὴν Ὑμ. Παναγιότητα, ὅπως εὐαρεστηθῇ νὰ μεσιτεύσῃ παρὰ τῇ Α. Ἐξ. καὶ τὴν πεῖσῃ νὰ δεχθῇ τὴν εἰρημένην ἀντιπροσωπείαν.

Πεποιθότες εἰς τὴν ἐξιδιαομένην πατρικὴν μέριμναν τῆς Ὑμ. Παναγιότητος, διατελοῦμεν μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ἐν Κωνσταντινουπόλει, 22 μαΐου, 1870.

Τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος εὐπειθέστατα πνευματικὰ τέκνα.
(Ἔπονται 107 ὑπογραφαί).

Β'.

Ἀρ. Πρωτ. 2490
ν Διεκπερ. 1778

Ἐξοχώτατε,

Ὁ ἱερώτατος μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως ἔγραψε πρὸς Ἡμᾶς διαβιβάζων περικλείστως καὶ κοινὰς ἀναφορὰς τῶν Χριστιανῶν αὐτοῦ, δι' ὧν παμψηφεὶ ἐξελέγητε ἀντιπρόσωπος τῆς πατρίδος αὐτῶν ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει· ἀλλ' ἐπειδὴ οἱ ἐνταῦθα παροικοῦντες Χριστιανοὶ τῆς ἐπαρχίας ταύτης, μαθόντες ὅτι ἡ περισπούδαστος Ἡμῖν Αὐτῆς Ἐξοχότης ἀπεποιήθη τὴν ἀντιπροσωπείαν ταύτην, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἐδέξατο τὴν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐπέδωκαν Ἡμῖν τὴν περίκλειστον ἀναφοράν, ἱκετεύοντες ἐπιμόνως, ἵνα μεσολαβήσωμεν παρ' Αὐτῇ, ὅπως εὐαρεστηθῇ καὶ ποδέξασθαι εὐμενῶς καὶ ταύτην· ἐπειδὴ τοίνυν ἡ Ὑμετέρα Ἐξοχότης καὶ ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τῆς ἐν λόγῳ ἀναφορᾶς αὐτῶν κηρύττεται τὸ καύχημα τῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ ὅτι οὐδεὶς ἄλλος χαίρει, ἐκτὸς Αὐτῆς, τὴν κοινὴν αὐτῶν ὑπόληψιν καὶ ἐμπιστοσύνην, ὁμολογουμένη ὅτι μόνη Αὕτη ἐστὶν ἱκανὴ ἵνα ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν ἐπαρχίαν αὐτῶν ἀξιοπρεπῶς ἐν τῇ ἐν λόγῳ Ἐθνοσυνελεύσει, διὰ τοῦτο καὶ Ἡμεῖς, ἐπιθυμοῦντες ἵνα εὐχαριστήσωμεν τοὺς διαληφθέντας Χριστιανούς, ὡς ὁμοφώνως πρὸς Αὐτὴν τὸ ὅμμα ἐνατενίζοντας, ἀξιοῦμεν πατρικῶς, ὅπως εὐαρεστηθῇ τιμῆσαι αὐτοὺς διὰ τῆς παραδοχῆς καὶ τῆς αὐτῶν ἀντιπροσωπείας, παρέχουσα τῇ ἐπαρχίᾳ ταύτῃ δείγματα ἐναργέστερα τοῦ πατριωτικοῦ ζήλου, ὃν ἀείποτε ἐπεδείξατο πρὸς αὐτὴν, καὶ δι' ἃ καυχώμενοι δικαίως ἐπιμένουσι παρακαλοῦντες ἵνα ἡ δέησις αὐτῶν εἰσακουσθῇ παρὰ τῇ ἀξιεπαίνῳ φιλογενείᾳ Αὐτῆς. Ὅθεν πεποιθότες ὅτι ἐνδώσει εἰς

τὴν πατρικὴν Ἡμῶν μεσολάβησιν, διατελοῦμεν εὐχόμενοι ἐγκαρδίως πρὸς Κύριον ὅπως ἐπιδαψιλεύσῃ τὰ ἔτη Αὐτῆς ὡς πλεῖστα, ὑγιεινὰ καὶ πανευδαίμονα. ᾠώ, ἰουνίου Β'.

Τῆς περισπουδάστου Ἡμῖν Αὐτῆς Ἐξοχότητος εὐχέτης.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ.

—›—

224. Εἰδοποίησις περὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

—

Ἐκ τῶν Πατριαρχείων ἐξεδόθη ἡ παρὰ πόδας Εἰδοποίησις.

Ὁρισθείσης τῆς ε. τοῦ προσεχοῦς ἰουν. μηνὸς ὡς ἡμέρας τῆς ἐνάρξεως τῆς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἐπὶ ἀναθεωρήσει τῶν Κανονισμῶν συγκροτηθησομένης Ἐθνοσυνελεύσεως τῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμ. θρόνου ἀντιπροσώπων, εἰδοποιοῦνται οἵ τε ἐμφανίσαντες τὰ συστατικὰ αὐτῶν καὶ οἱ μήπω φθάσαντες ἐμφανίσαι αὐτὰ ἀξιότιμοι ἀντιπρόσωποι, ὅπως ἅπαντες, τῇ πέμπτῃ τοῦ προσεχοῦς ἰουνίου μηνὸς, ἡμέρᾳ παρασκευῇ, περὶ ὥραν δ'. τῆς ἡμέρας, συνελθόντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, παρευρεθῶσιν ἐν τῇ ἐνάρξει τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Ἐξεδόθη ἐκ τῶν Πατριαρχείων, τῇ 23 μαΐου, 1870.

—o—

225. Ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπή.

—

Προσεγγιζούσης τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, πρὸς διαφώτισιν τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ παντὸς ὁμογενοῦς ἐν γένει, ἐδημοσιεύθη ἡ πρὸς τὸν Οἰκ. Πατριάρχην Ἔκθεσις τῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπῆς, ὡς καὶ τὸ καταρτισθὲν σχέδιον τῶν Κανονισμῶν, ἅπερ καὶ ἡμεῖς δημοσιεύομεν ἐνταῦθα, προτάττοντες τὴν κατὰ τὸν σεπτέμβριον τοῦ 1869 ἐπιδοθεῖσαν τῷ Οἰκ. Πατριάρχῃ Ἔκθεσιν, ὡς ἑφεξῆς:

Α'. ΕΚΘΕΣΙΣ

Τῆς ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπῆς.

Παναγιώτατε δέσποτα! Τῇ συνάρσει τῶν Ὑμετέρων παναγίων εὐχῶν ἡ Ἐπιτροπὴ, εἰς ἣν πρὸ τριῶν ἐτῶν ἀνετέθη ἡ ἐντολὴ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν, καταρτίσασα τὸ ἔργον αὐτῆς, παρατίθησιν αὐτὸ σήμερον μεθ' ὑποκλίσεως ταῖς χερσὶ τῆς Ὑμετέρας Παναγιότητος.

Μακρὸν καὶ πέραν ἴσως τοῦ μέτρου χρόνον ἐδαπάνησεν ἡ Ἐπιτροπὴ, (τρία δηλαδὴ ἔτη καὶ μῆνας τέσσαρας), ὡς ἀρξαμένη τοῦ ἔργου τὴν 3ην μαΐου τοῦ 1866ου ἔτους, ἐπὶ τῆς προκατόχου Πατριαρχείας, καὶ μόλις σήμερον ἐπιθεῖσα τὸ πέρας. Ἡ δὲ τοσαύτη χρονατριβὴ πολλῶν εἰς πολλοὺς ἔδωκε λόγων ἀφορμὰς, καὶ μέμψεις ἀπεδόθησαν κατὰ τῶν μελῶν, τῶν συγχροτούντων τὴν Ἐπιτροπὴν, ἄλλοτε μὲν, ὡς ἀμελῶς φερομένων πρὸς πρᾶγμα οὕτω σπουδαῖον καὶ κατεπείγον, ἄλλοτε δὲ, ὡς ἀδεξίων πρὸς τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνεδέξαντο, καὶ ἐσχάτως, ὡς ἐκ προθέσεως παρατεινόντων τὸν καιρὸν, καὶ βυσσοδομευόντων, καὶ τὴν ἀνάπλασιν τῶν εἰς φθορὰν περιστάντων ἐθνικῶν συμφερόντων ἑκουσίως παρακωλυόντων διὰ τῆς βραδυπορίας, ἣν μετέρχονται δῆθεν ἐπὶ προφάσεσιν ἀδικαιολογήτοις.

Ἀλλ' ἡ Ἐπιτροπὴ, καθαρὰν ἔχουσα τὴν συνείδησιν καὶ ἀπέχουσα τοῦ ἐρίζειν πρὸς τοὺς κατηγόρους, οἵτινες «ἀδικίαν εἰς ὕψος ἐλάλησαν», πρόχειρον μὲν ἔχει τὴν ἀπολογίαν ἐν αὐτῇ τῇ τοῦ πράγματος σπουδαιότητι, ἥτις οὐδένα λανθάνει τῶν εὖ φρονούντων, οὐχ ἧττονα δὲ τὴν ἀπολογίαν ἔχει καὶ ἐν αὐτοῖς τοῖς περιστατικοῖς, ἅτινα ἐν τῷ διασήματι τούτῳ παρενέπεσον, καὶ περὶ ὧν λέγειν κατὰ μέρος περιττὸν, διότι πρόχειρα τὰ βιβλία τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς εἰς τὸ νὰ πληροφορήσωσι πάντα περίεργον, ὅτι τοὺς μὲν πρώτους 14 μῆνας ἀνενδότως καὶ ἀπαραλείπτως εἰργάσθη τὸ σῶμα τῆς Ἐπιτροπῆς ἐν 66 συνεδριάσεσιν, ἐξ ὧν ὀλίγισται ἀπέβησαν ἄκαρποι δι' ἔλλειψιν ἀπαρτίας· κατὰ δὲ τὸν ἰούνιον τοῦ 1867, τῶν πλείστων λαϊκῶν μελῶν λαβόντων ἀνάγκην ἀποδημίας διὰ λόγους ὑγείας εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν, διεκόπη ἐπὶ 5 ὅλους μῆνας ἡ ἐργασία· μετὰ δὲ τὴν ἐπανάληψιν τῶν συνεδριάσεων, ἐν νοεμβρίῳ τοῦ 1867, ἡ ἀπαρτία αὐτῶν κατέστη δυσχερεστέρα, διότι τὰ μὲν Ἀρχιερατικὰ μέλη σπανιώτατα εὑρέθησαν ἀπόντα, τὰ δὲ λαϊκὰ, εἰς τρία μόνα πρόσωπα καταντήσαν-

τα, δὲν ἠδύναντο νὰ παρευρίσκωνται πάντοτε πάντα· ὥστε ἐν διαστήματι ταῦ β'. ἔτους, ἄχρι δηλ. τοῦ ὀκτωβρίου 1868, 22 μόναι συνεδριάσεις ἐργάσιμοι ἐγένοντο. Ἐῶμεν λέγειν ὅτι ἐν τῷ β'. τούτῳ ἔτει ἀποτραπεῖσα τῆς ἑαυτῆς πορείας ἡ Ἐπιτροπὴ δι' ἣν κατὰ μάρτιον τοῦ 1867 ἔτους ἔλαβε παρὰ τῆς Γενικῆς Συνελεύσεως ἐντολὴν ὅπως, ἀφεῖσα πάντα, ἀσχοληθῇ εἰς τὸ περὶ ἐξευρέσεως πόρων ζήτημα, ἀπώλεσε δεκάμηνον χρόνου διάστημα, μάτην διαβασανίζουσα τὸν περὶ πόρων λόγον, ἕως οὗ, εἰς ἄλλην ἀνατεθείσης Ἐπιτροπὴν τῆς περὶ ἐκείνων ἐρεύνης, ἐπανῆλθεν ἡ ἡμετέρα Ἐπιτροπὴ εἰς τὴν σειρὰν τῆς ἀναθεωρητικῆς τῶν Κανονισμῶν ἐργασίας. Καὶ πάλιν ἐπῆλθε διακοπὴ ἐξάμηνος ἄχρι τοῦ ἀπριλίου 1869, διότι περιεμένετο ἀναπλήρωσις τῶν ἀποχωρησάντων μελῶν. Ἔκτοτε δὲ ἐν τῷ διαδραμόντι πενταμήνῳ διαστήματι, ἀνενδότως καὶ ἐπιμόνως ἡ Ἐπιτροπὴ εἰργάσθη ἐν 20 συνεδριάσεσι, φιλοτιμουμένη νὰ ἐκπερατώσῃ τὸ ἔργον καὶ νὰ εὕρῃ ἀπαλλαγὴν τῶν βαρέων κόπων, ὧν τινων τὸ ἄχθος ἀφίνομεν νὰ ὁμολογήσωσιν ὅσοι πεῖραν ἔλαβον ὁμοίων ἐργασιῶν· διότι μόνοις τοῖς μὴ ἔχουσι γνῶσιν πράγματός τινος ἔξεστι καὶ καταφρονεῖν αὐτοῦ προχειρότατα.

Ἄλλως δὲ τὸ βαρὺ τῆς ἐργασίας μαρτυροῦσιν ἀνακυττόντα αὐτὰ τὰ βιβλία τῶν πρακτικῶν τῆς Ἐπιτροπῆς, ἐν οἷς κεῖνται τὰ μαρτύρια τῶν ἐμβριθῶν καὶ σπουδαίων συζητήσεων, τῶν μακρῶν καὶ περιεστατωμένων ἀναπτύξεων καὶ τῶν μέχρι βάθους ἐξερευνήσεων ἑκάστου ζητήματος, οἷ ὧν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους ἐφιλοτιμήθη νὰ παρασκευάσῃ τέλειόν τι καὶ διηκριβωμένον καὶ ἄξιον τῆς σπουδαιότητος τοῦ πράγματος.

Τὰς ὀλίγας ταύτας ἀπολογητικὰς προανατάξασα λέξεις, ἡ Ἐπιτροπὴ προστίθησιν ὡς κεφαλαιώδη ἀνάμνησιν, ὅτι ἐκ 12 μελῶν συστᾶσα ἐξ ἀρχῆς, τῶν μὲν ἓξ ἐκ τοῦ Κλήρου, τῶν δὲ ἓξ λαϊκῶν, ἐκολοβώθη ἐπ' ἐσχάτων εἰς μόνα ἑπτά· διότι ἐκ τῶν κληρικῶν μελῶν, ἤτοι τῶν Ἀρχιερέων Κυζίκου, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Προύσης καὶ Πελαγωνείας, οἱ 4 πρῶτοι ἐνέμειναν ἄχρι τέλους, οἱ δὲ τελευταῖοι δύω τὸ πρῶτον μόνον εἰργάσθησαν ἔτος, κατόπιν δὲ ἀπελθόντες εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν, ἐν ἀντικατεστάθησαν. Ἐκ δὲ τῶν λαϊκῶν μελῶν· ἤτοι τῶν κκ. Ἀλεξάνδρου ἐφένδη Καραθεοδωρῆ, Νικολάου ἐφένδη Ψυχάρη, Ἰωάννου Ἀναστασιάδου, Χ. Γ. Κωνσταντινίδου, Γ. Κ. Παντζίρη καὶ Ι. Α. Φιλαλήθους, οἱ τρεῖς μὲν τελευταῖοι ἐνέμειναν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι

τέλους, ἐκ δὲ τῶν πρώτων τριῶν ὁ μὲν Ἀλέξανδρος ἐφένδης Καραθεοδωρῆς, τοὺς πρώτους δέκα μῆνας ἐπιμελῶς συνεργασθείς, ἔκτοτε δὲν ἠδυνήθη νὰ συμμετάσχῃ τῶν κόπων τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης — Ὁ δὲ Νικόλαος ἐφένδης Ψυχάρης, συνεργασθεὶς τὰ δύω πρῶτα ἔτη, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τοῦ ἀπριλίου μηνὸς τοῦ 1868, ὁ δὲ κ. Ι. Ἀναστασιάδης, μόλις τοὺς πρώτους πέντε μῆνας συμπράξας, εὑρέθη ἐν ἀνάγκῃ τοῦ νὰ ὑποβάλῃ παραίτησιν δι' αἰτίαν νόσου. Μὴ ἐγκριθείσης δὲ ὑπὸ τῆς Γμ. Παναγιότητος καὶ τῶν περὶ αὐτὴν σωμάτων τῆς Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τῆς ἀντικαταστάσεως τῶν ἀποχωρησάντων, ἐπεβλήθη τὸ βάρος ὅλον ἐπὶ τῶν ὤμων τῶν ἀπολειφθέντων ἑπτὰ μελῶν, ἅτινα καὶ παρίστανται σήμερον προσκομίζοντα τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς τῇ Γ. Παναγιότητι.

Τὸ ἔργον τοῦτο, παναγιώτατε δέσποτα, ὡς ἔφθημεν εἰπόντες, πολὺν τὸν κόπον παρεῖχεν, ὡς δύω τινὰ ἔχον τὰ ἀνθέλκοντα καὶ ἀντιπερισπῶντα τὰς γνώμας καὶ σκέψεις τῆς Ἐπιτροπῆς· πρῶτον μὲν ὅτι, προκειμένου τοῦ ν' ἀναθεωρηθῶσι καὶ διορθωθῶσιν, ὅπου ἀνάγκη, Κανονισμοί, ὑπάρχοντες ἤδη ἐν ἐνεργείᾳ καὶ νόμου περιβεβλημένοι κῦρος, ὡς ὑπὸ γενικῆς ἀντιπροσωπεύσεως πασῶν τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου δημιουργηθέντες καὶ ὑπὸ τῆς κραταιᾶς Βασιλείας ἐπικυρωθέντες, ἡ Ἐπιτροπὴ ὤφειλε νὰ προσέξῃ ἀπὸ μεταβολῆς ἢ ἀνατροπῆς τῶν θεμελιωδῶν βάσεων, ἐφ' ὧν εἰσὶν ᾠκοδομημένοι οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοί· αἱ βάσεις δὲ αὗται τοσοῦτῳ μᾶλλον ὤφειλον νὰ τηρηθῶσιν ἄθικτοι, καθ' ὅσον δὲν ἐτέθησαν παρὰ τῶν τότε συνταξάντων τοὺς Κανονισμούς, ἀλλ' ὑπὸ τῆς ἀνακτορικῆς πρωτοβουλίας τοῦ κρατίστου ἡμῶν εὐεργέτου καὶ βασιλέως διὰ τοῦ προσκυνητοῦ Χάττι-Χουμαγιοῦν, ταῦ κατὰ τὸ ἔτος 1856 δωροφορήσαντος τοῖς ὑπηκόοις τὰς πολυτίμους ἐλευθερίας, ἐν αἷς χαίρει τὴν σήμερον εὐπραγοῦν ἅπαν τὸ ὑπήκοον ἀδιακρίτως καὶ ἰσοτίμως· — δεύτερον δὲ, διότι τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς δὲν περιεστρέφετο εἰς ἁπλοῦν τι κοσμικὸν πολίτευμα, ἄλλοτε ἄλλως κατὰ τὰς θελήσεις τῶν ἀνθρώπων μεταστρεπόμενον, καὶ εἴτε ἀπὸ αὐτοβούλου κρίσεως μονάρχου ἀπορρέον, εἴτε ἀπὸ πλειονοψηφίας πολιτῶν, ἀλλ' ἦν τὸ ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς σχετιζόμενον πρὸς τοὺς αἰωνίους καὶ θείους τῶν ἁγίων Συνόδων θεσμούς, ἀφ' ὧν οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν ταλιμὰν ἀποστῇ, οὐδὲ δύναται, καταλύων ἐκείνους, ν' ἀντοικοδομήσῃ ἄλλους, ἀνθρωπίναις ταῖς ἀρεσκείαις· ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἡ Ἐπιτροπὴ ὤφειλε

νὰ συνδυάσῃ τὴν ὑποταγὴν, ἣν οἱ Χριστιανοὶ χρεωστοῦσιν εἰς ἃ τὸ θεῖον Πνεῦμα διὰ τῶν ἁγίων Συνόδων ἐνομοθέτησε, μετὰ τῆς ὑποταγῆς, ἣν ὡς ὑπήκοοι ὀφείλουσιν εἰς τὰ θεσπίσματα τῆς θεόθεν τεταγμένης κραταιᾶς Βασιλείας.

Ἐντεῦθεν κατανοεῖ πᾶς τις, ὁπόσον ἦν χαλεπὸν τὸ ἔργον, ὅπερ ἀνεδέξατο ἡ Ἐπιτροπὴ αὕτη, καὶ πόσης ἐδεῖτο προσοχῆς καὶ ἐρεύνης καὶ, κατὰ συνέπειαν, πόσου κόπου καὶ πόσου χρόνου ἦν ἔργον ἡ ἐργασία αὐτῆς.

Ἡ Ἐπιτροπὴ, εἰς τοιοῦτον χαλεπὸν καὶ δύσκολον ἀποδυθεῖσα ἀγῶνα, οὐδὲ πρὸς στιγμὴν ἀπέστη τοῦ πνεύματος τῆς πραότητος καὶ τῆς ἀγάπης, δι' οὗ καὶ μόνου αἱ δυσδιεξίτητοι συζητήσεις ἄγουσιν εἰς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας. Οὕτως ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ εἰς συμφωνίαν ἐπὶ τῶν προταθέντων ζητημάτων καὶ νὰ καταρτίσῃ δι' ὁμοψηφίας τὰ ἄρθρα ἐκεῖνα τῶν Κανονισμῶν, ὅσα ἐκρίθησαν παρ' αὐτῆς ὡς ἀπαιτοῦντα μεταβολήν· ἐπὶ ὀλίγων μόνον ἀντικειμένων ἡ Ἐπιτροπὴ εὑρέθη καὶ ἄχρι τέλους διχοψηφοῦσα, τὰ δὲ ἀντικείμενα ταῦτα ἦσαν κυρίως ἐκ τῶν ἀφορώντων τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας κανόνων, ὧν τὴν κατὰ γράμμα καὶ κατὰ πνεῦμα ἐξήγησιν διαφόρως ποιούμενα τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, (καίτοι μετ' ἀγαθῆς ἑκατέρωθεν συνειδήσεως), εἰς διάφορον συμπέρασμα ἔφθασαν ἀναγκαίως. Ἐπὶ τῶν τοιούτων ἀντικειμένων, καθ' ἣν ἐξ ἀρχῆς συνεφώνησε πορείαν ἡ Ἐπιτροπὴ, ἑκατέρα τῶν γνωμῶν παρκλλήλως ὑποβάλλεται ἐν τῇ παρούσῃ Ἐκθέσει, διὰ νὰ προτιμηθῇ ἐκείνη, ἥτις ἐκ τῆς αὐθεντικῆς ἐξηγήσεως τῶν πρὸς οὓς ἀνκφέρεται κανόνων τῆς ἁγίας ἡμῶν Ἐκκλησίας ἤθελεν ἀποδειχθῇ ὡς ἐκφράζουσα τὸ ἀληθὲς καὶ νόμιμον.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοῦ κειμένου τῶν ἀναθεωρηθέντων Κανονισμῶν φράσις ἀλλαχοῦ μὲν πρωτοτύπως, ἀλλαχοῦ δὲ ἐκ μεταφράσεως τῆς Τουρκικῆς γλώσσης συνταχθεῖσα, ἔφερε πολὺ τὸ δυσπρόσωπον καὶ πεπατημένον καὶ τοῖς ἀναγινώσκουσι δυσάρεστον, ἡ Ἐπιτροπὴ, ἔργον ποιησαμένη τὴν διόρθωσιν τοῦ λεκτικοῦ ἁπάντων τῶν ἄρθρων ἐν τῷ νέῳ σχεδίῳ, ἐλπίζει ὅτι τεύξεται τῆς κοινῆς ἐπιδοκιμασίας, ὡς μηδὲ τὴν εὐπρέπειαν καὶ καλλιέπειαν ἀμελήσασα ἐν τῷ νέῳ συντάγματι.

Καὶ ταῦτα μὲν γενικῶς περὶ τῆς ἐργασίας, ἣν προσκομίζει τῇ Ὑμ. Παναγιότητι ἡ Ἐπιτροπὴ, ἤδη δὲ μεταβαίνει ὁ λόγος εἰς τὰ καθέκαστα.

Οἱ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς προσωρινῆς Συνελεύσεως συνταχθέντες

καὶ τῷ 1862 ἔτει ἐκδοθέντες Κανονισμοὶ, εἰς πέντε διαιρούμενοι, ἐπιγράφονται :

Κανονισμὸς Α'. — Περὶ ἐκλογῆς τοῦ Πατριάρχου.
» Β'. — Περὶ ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων.
» Γ'. — Περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.
» Δ'. — Περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ Μικτοῦ Συμβουλίου.
» Ε'. — Περὶ ἐπιχορηγήσεως τοῦ Πατριάρχου καὶ περὶ προσόδων τῶν Ἀρχιερέων, περὶ μισθοδοσίας τῶν Πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων καὶ λοιπῶν ἐξόδων καὶ προσόδων, καὶ τελευταῖον, περὶ Μοναστηρίων.

Τὴν διαίρεσιν ταύτην ἡ ἀναθεωρητικὴ Ἐπιτροπὴ ἔκρινεν ἀξίαν διορθώσεως, ἅτε δὴ κατατέμνουσαν καὶ χωρίζουσαν ἀπ' ἀλλήλων τὰ μέρη τοῦ ὅλου, καὶ τὰ ἑτερειδῆ πάλιν συνίπτουσαν, καὶ οὕτω σύγχυσιν προξενοῦσαν τῷ ἀναγνώστῃ. Καὶ τὸ μὲν σύνταγμα ὅλων τῶν Κανονισμῶν ἐπέγραψεν, ὡς ἐν τῷ κειμένῳ : « Γενικοὶ Κανονισμοὶ περὶ τῆς διευθετήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικὸν θρόνον διατελούντων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ὑπηκόων τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ Σουλτάνου », εἰς ὃ ἀναγκαίως προσθετέαι αἱ λέξεις : « ἀναθεωρηθέντες τῷ 1869 ἔτει » τὴν ὅλην δὲ ὕλην εἰς κεφάλαια ὁκτὼ διελοῦσα, καὶ τὰ κεφάλαια εἰς παραγράφους ὑποδιελοῦσα, παρίστησιν οὕτω σῶμα ἓν συμφυὲς, ἐκ μερῶν, πρὸς ἄλληλα συναρμολογουμένων, ἀποτελούμενον.

Οὕτω δὲ τὰ κεφάλαια τῶν Κανονισμῶν προβάλλονται τὰς ἐπιγραφὰς φέροντα ὡς ἑξῆς :

Κεφάλαιον Α'. — Περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου.
» Β'. — Περὶ ἐκλογῆς τῶν Ἀρχιερέων.
» Γ'. — Περὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.
» Δ'. — Περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ (Μικτοῦ) Συμβουλίου.
» Ε'. — Περὶ ἐπιχορηγήσεως τοῦ Πατριάρχου.
» Ϛ'. — Περὶ προσόδων τῶν Ἀρχιερέων.
» Ζ'. — Περὶ προσόδων τοῦ Πατριαρχείου, μισθοδοσίας τῶν Πατριαρχικῶν ὑπαλλήλων καὶ λοιπῶν ἐξόδων.
» Η'. — Περὶ Μοναστηρίων.

Ἕκαστον δὲ τῶν κεφαλαίων τούτων διαιρεῖται εἰς παραγράφους, ὡς δηλωθήσεται ἐν τῇ οἰκείᾳ σειρᾷ.

Ὁποίας δὲ μεταβολὰς τοῦ κειμένου τῶν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν ἡ Ἐπιτροπὴ προτείνει ἐν τῷ σχεδίῳ αὐτῆς ἐπὶ ἑνὸς ἑκάστου τῶν ὀκτὼ κεφαλαίων, τοῦτο σαφῶς δείκνυσιν ἡ ἀντιπαράθεσις τῶν παλαιῶν καὶ νέων ἄρθρων, ἅτινα φέρει ἐπισυνημμένα ἡ παροῦσα Ἔκθεσις. Τὰς δὲ αἰτίας καὶ τοὺς λόγους τῶν προτεινομένων μεταβολῶν ἐν ἐκτάσει μὲν περιέχουσι τὰ βιβλία τῶν πρακτικῶν, συνοπτικῶς δὲ καὶ διὰ βραχέων ἐκτίθησιν ἡ Ἐπιτροπὴ ἐνταῦθα, χάριν προχείρου καὶ γενικῆς γνώσεως τῶν οὐσιωδεστέρων ἀλλοιώσεων, ἃς τινας ὑπέστησαν ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοί.

Ἐπὶ τοῦ Α'. κεφαλαίου.

Ἐν τῷ Λ'. κεφαλαίῳ τῶν Κανονισμῶν, ὅπερ πραγματεύεται περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου, τρεῖς θεμελιώδεις παρεδέξατο ἡ Ἐπιτροπὴ ἀλλοιώσεις:

ά. τὸ νὰ ἐπεκταθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἐν τῇ ἐκλογῇ παρουσίας ἐπὶ πάντας τοὺς Μητροπολίτας, τοὺς ὑποκειμένους τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, καὶ τοῦτο συμφώνως τῷ γράμματι καὶ τῷ πνεύματι τοῦ Δ'. κανόνος τῆς Α'. Οἰκουμενικῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου καὶ τῶν συμφώνων αὐτῷ.

β'. τὸ νὰ ἐπεκταθῇ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπεύσεως εἰς πάσας τὰς Μητροπολιτικὰς ἐπαρχίας, ὡς ἴσον ἐχούσας βαθμὸν ἀπέναντι τοῦ Πατριαρχικοῦ θρόνου.

γ'. τὸν ἐπὶ τῇ βάσει ἐλευθέρας ἐκλογῆς διορισμὸν τῶν ἀντιπροσωπούντων τοὺς κατοίκους Κωνσταντινουπόλεως λαϊκῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως.

Παρὰ τὰς τρεῖς ταύτας θεμελιώδεις μεταβολάς, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπήνεγκε διαφόρους μικρὰς διορθώσεις εἰς τὸ κείμενον τῶν ἄρθρων τοῦ κεφαλαίου τούτου, μηδὲν μὲν μεταβαλλούσας ἐκ τῶν σπευδαίων, συντεινούσας δὲ εἴτε εἰς τὴν σαφήνειαν τῶν ἐν τῷ κειμένῳ ἀσαφῶς λελεγμένων, εἴτε εἰς τελειότητα τῶν ἐκεῖ ἀτελῶς ὡρισμένων, πολλαχοῦ δὲ καὶ τὰ περιττὰ καὶ ἀπρόσφορα ἀφαιρούσας· οἷον, ἐπὶ παραδείγματος, τὰ περὶ προσόντων τοῦ ἐκλεξίμου ἐν τοῖς Κανονισμοῖς περιττῶς εἰρημένα. Περὶ τῶν τοιούτων σύδολως ἀναγκαῖον κρίνει ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ μακρολογήσῃ ἐνταῦθα, ἀναπτύσσουσα τὰ καθέκαστα, διότι ἐκ πρώτης ὄψεως ἡ ἀντιπαράβολὴ τοῦ παλαιοῦ κειμένου πρὸς τὴν νέαν σύνταξιν ἑκάστου τῶν ἀντιστοιχούντων ἄρθρων καταδείκνυσι τὸ εὔστοχον τῶν τοιούτων διορθώσεων.

Ἐπὶ ἑνὸς μόνου ἀντικειμένου διεφώνησαν τὰ τῆς Ἐπιτροπῆς μέλη ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ. Προκειμένου περὶ τοῦ χρονικοῦ διαστήματος τοῦ μεταξὺ τῶν δύο συνεδριάσεων τῆς ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, ὧν ἡ μὲν ἔργον ἔχει τὴν κατάστρωσιν τοῦ καταλόγου τῶν εἰς Πατριαρχείαν ἐκλεξίμων, ἡ δὲ τὴν ἀνάδειξιν τῶν τριῶν ὑποψηφίων,—τὰ μὲν ἓξ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς (ὧν τὰ πέντε Ἀρχιερατικὰ), ἐγνωμάτευσαν ὅπως τὸ διάστημα τοῦτο μένῃ ὡρισμένον, (ὡς ἔστιν ἐν τῷ Κανονισμῷ), εἰς 24 ὥρας· τὰ δ' ἄλλα ἓξ μέλη, (ὧν τὰ πέντε λαϊκά), θεωροῦντα τὴν ἀνάγκην, ἣν ἔχουσιν οἱ λαϊκοὶ ἀντιπρόσωποι νὰ πληροφορηθῶσι περὶ τῆς ἱκανότητος τῶν ἐκλεξίμων, ὧν οἱ πλείονες βεβαίως διατελοῦσιν ἄγνωστοι τοῖς λαϊκοῖς, ἐγνωμάτευσαν ὅπως τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος διάστημα ὁρισθῇ εἰς τρεῖς ἡμέρας· ἀμφότεραι δὲ αἱ γνῶμαι αὗται ἐσημειώθησαν ἐν τῷ οἰκείῳ τόπῳ, ἤτοι ἐν ἀρχῇ τοῦ Θου ἄρθρου.

Προσκείσθω δὲ ὡς ἀναγκαία σημείωσις καὶ ἡ ἑξῆς, ὅτι εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο προσηρτήθη ὡς Δ'. παράγραφος τὸ περὶ ἐνδεχομένης παύσεως τοῦ Πατριάρχου ἄρθρον, μετενεχθὲν ἀπὸ τοῦ Κανονισμοῦ τοῦ περὶ σχηματισμοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ὡς μὴ προσφόρως κατέχον ἐκεῖ θέσιν, ἁρμόζον δὲ μᾶλλον εἰς τὸ κεφάλαιον τοῦτο.

Ἐπὶ τοῦ Β'. κεφαλαίου.

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο, ἐν ᾧ κανονίζονται τὰ περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων, πρῶτον μὲν πάντων διῃρέθη εὐστοχώτερον εἰς 4 παραγράφους, τὸν μὲν περὶ τῶν προσόντων τῶν ἐκλεξίμων πραγματευόμενον, τὸν δὲ περὶ τοῦ τύπου, καθ' ὃν ὀφείλει γίνεσθαι ἡ ἐκλογή, τὸν δὲ περὶ τῆς ἐνδεχομένης παύσεως Ἀρχιερέως τινός, καὶ τέταρτον τὸν περὶ κληρονομίας.

Καὶ περὶ μὲν τῶν προσόντων, ἐπειδὴ εἴτε τῶν θεοκηρύκων Ἀποστόλων καὶ τῶν ἁγίων Οἰκουμενικῶν Συνόδων κανόνες ὑπετύπωσαν αὐτὰ πάνυ σαφῶς καὶ καθωρισμένως, ἡ Ἐπιτροπὴ οὐδὲν ἔπραξεν ἄλλο, εἰμὴ νὰ διασκευάσῃ τὰ πρὸς τὸν παράγραφον τοῦτον ἀντιστοιχοῦντα ἄρθρα τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν ἐπὶ τὸ μεθοδικώτερον, μηδὲν μεταβληθέντα κατ' οὐσίαν.

Ἐπὶ δὲ τοῦ τύπου τῆς ἐκλογῆς, τὰ μὲν ἄλλα σύμφωνος ὑπῆρξεν ἡ ὁλομέλεια τῆς Ἐπιτροπῆς· ἀλλὰ διεφώνησαν τὰ πέντε μέ-

λη πρὸς τὰ ἕτερα πέντε, μὴ παραδεξάμενα τὸ παρὰ τούτων προταθὲν ἄρθρον (30ον ἐν τῷ σχεδίῳ), τὸ ἀνατιθέμενον μόνῳ τῷ Πατριάρχῃ τὴν ἐξουσίαν τοῦ ἀναδεικνύειν Ἀρχιερέα, ὃν ἂν προτιμήσῃ ἐκ τῶν τριῶν ὑποψηφίων τῆς ἱερᾶς Συνόδου. — Ἐδέησε λοιπὸν ν' ἀντιπαρατεθῶσιν ἀμφότεραι αἱ γνῶμαι ἐν τῷ σχεδίῳ, τοὺς δὲ ὑπὲρ καὶ κατὰ λόγους περιλαμβάνουσιν ἐν ἐκτάσει τὰ πρακτικά.

Δυστυχῶς καὶ ἐπὶ τοῦ Δ'. παραγράφου, τοῦ περὶ κληρονομίας τῶν Ἀρχιερατικῶν περιουσιῶν, προέκυψε σπουδαία διαφωνία γνωμῶν μεταξὺ τῶν Ἀρχιερατικῶν καὶ τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

Γνωστὸν ὅτι περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἀπὸ τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ χρόνων, αὐτοὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐνομοθέτησαν, ἐφεξῆς δὲ αἱ πανσεπτοι Σύνοδοι καὶ αἱ βασιλικαὶ νεαραί, τῷ Ἀποστολικῷ στοιχοῦσαι κανόνι, ἐκανόνισαν· ὥστε τὸ νὰ διαφωνήσωσι τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς, ἄλλως σύμφωνα καὶ ὁμόψυχα ὄντα ὡς πρὸς τὴν ὀφειλομένην ταῖς Ἀποστολικαῖς καὶ Συνοδικαῖς ἐντολαῖς ὑποταγήν, θέλει φανῇ δικαίως παράδοξον· ἀλλ' ἡ διαφωνία δὲν ἀπέβλεπε τὸ κῦρος τῶν θεοπνεύστων κανόνων, ἀλλὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτῶν, ἣν τὰ Ἀρχιερατικὰ μέλη ἄλλως ἔχουσαν ἀπέδεικνυον, καὶ ἄλλως τὰ λαϊκά. Ἐξ ἀνάγκης λοιπὸν διπλᾶ ἀντιπαρίστανται ἐν τῷ σχεδίῳ καὶ τὰ περὶ κληρονομίας τῶν Ἀρχιερέων ἄρθρα, τὸ μὲν παρὰ τῶν Ἀρχιερατικῶν μελῶν προβαλλόμενον ἀντὶ τῶν ἐν τοῖς Κανονισμοῖς τριῶν ἄρθρων, καὶ καθιεροῦν ὑπὲρ τῶν Ἀρχιερέων τὸ δικαίωμα τοῦ διατιθέναι κατὰ βούλησιν, ἐπὶ τῇ βάσει ὅτι τὰ ἐνεστῶτα Ἀρχιερατικὰ εἰσοδήματά εἰσιν ὅλως προσωπικὰ καὶ ἴδια, καὶ οὐχὶ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ ἐκ κτημάτων τῶν Ἐπισκοπῶν προερχόμενα, οἷα οἱ κανόνες ἐνόησαν, — τὸ δὲ παρὰ τῶν λαϊκῶν μελῶν, διατηροῦν ὡς σύμφωνα τῷ κανόνι τὰ ἐν τοῖς Κανονισμοῖς διατυπωθέντα, καὶ ἐν μέρει μόνον διορθοῦν τὸ τῶν Κανονισμῶν 10ον ἄρθρον, ὅπερ, ἀφ' ἑνὸς μὲν, ἀπαγορεύει ἀπολύτως τοῖς Ἀρχιερεῦσι τὸ διατιθέναι, ἀφ' ἑτέρου δὲ, ἀπονέμει τὸ τριτημόριον κατ' ἀνάγκην τοῖς ἐκ συγγενείας κληρονόμοις, ὡς ἴδιον τοῦ Ἀρχιερέως πρᾶγμα. Τὴν ἀντίφασιν ταύτην διορθοῦντα τὰ λαϊκὰ μέλη, προβάλλουσιν ἐν τῷ σχεδίῳ γνώμην: ὅτι ἐπὶ τοῦ τριτημορίου τῆς περιουσίας αὐτοῦ ἐλεύθερός ἐστιν ὁ Ἀρχιερεὺς ἵνα διατίθηται κατὰ τὴν οἰκείαν βούλησιν ὑπὲρ συγγενῶν καὶ ἄλλων.

Ἐπὶ τῶν ἄλλων ἄρθρων μικραί τινες ἐγένοντο ἀλλοιώσεις, ἐγκριθεῖσαι ἄφευκτοι ὁμοφώνως ὑπὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ μάλιστα ἐπὶ τοῦ Η'. ἄρθρου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν, τοῦ πραγματευομένου περὶ δίκης Ἀρχιερέων. Ἡ Ἐπιτροπὴ πέποιθεν ὅτι αἱ προβαλλόμεναι παρ' αὐτῆς τροποποιήσεις τεύξονται τῆς γενικῆς ἐπιδοκιμασίας.

Ἐπὶ τοῦ Γ'. κεφαλαίου

Τὸ κεφάλαιον τοῦτο πραγματεύεται περὶ τοῦ τρόπου τῆς συγκροτήσεως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, περὶ τῶν καθηκόντων τῶν μελῶν αὐτῆς καὶ περὶ τῶν πρὸς τὸν Πατριάρχην σχέσεων. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα ἄρθρα τοῦ κεφαλαίου τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ κατ' οὐδὲν οὐσιῶδες εἶχε νὰ μεταβάλῃ, διὸ καὶ τὴν φράσιν μόνον διορθώσασα, ὅπου ἦν χρεία, καί τινα περιττὰ καὶ ἀπροσφυῆ ἐξοβελίσασα, πέπαιθεν ὅτι ἔπραξεν ἐπ' αὐτοῖς ὅ,τι καὶ ὅσον ἔδει.

Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ κυριωτέρου θέματος, τοῦ τρόπου δηλαδὴ τῆς συγκροτήσεως τῆς Συνόδου, μακραὶ προέβησαν συζητήσεις καὶ δύω ἀντιπαρέστησαν γνῶμαι, ἐπίσης μὲν ἀποφαινόμεναι τὸ πλημμελὲς, ὅπερ ἡ πεῖρα ἀπέδειξεν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου τούτου τῶν ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμῶν, διάφορον δὲ καὶ ἐπὶ ἀρχῶν ἀντικειμένων πρὸς ἀλλήλας στηριζομένην προβάλλουσαι τὴν διόρθωσιν· διότι οἱ μὲν ἀντείχοντο τῆς ἀρχῆς τῆς ἐκ περιτροπῆς τῆς συγκροτήσεως τῆς ἱερᾶς Συνόδου, καὶ ὡς μόνην ἀναγκαίαν τροποποίησιν τοῦ ἐν τῷ Κανονισμῷ δ'. ἄρθρου ἐγνωμάτευον τὴν παρέκτασιν τοῦ χρόνου τῆς συνοδικῆς περιόδου καὶ τὴν κατ' ἐκλογὴν πρόσκλησιν τῶν ἀλληλοδιαδόχως ἀπαρτιζόντων τὴν δωδεκαμελῆ τῆς Συνόδου χορείαν· οἱ δὲ πάλιν, τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀμεταθέτου πρεσβεύοντες, ὡς τὸ κράτιστον ἐχέγγυον πείρας ἀποχρώσης καὶ προσκτήσεως γνώσεων περὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ καὶ Ἐθνικὰ πράγματα, καὶ τὴν ἀρχὴν ταύτην συνδυάζοντες πρὸς τὴν τῆς ἰσότητος ἁπάντων τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων, ἐγνωμάτευσαν ὅπως ἐκ τῶν 12 τῆς Συνόδου μελῶν ἓξ μὲν ὦσιν ἀμετακίνητα, τὰ ἀρχιερατεύοντα δηλαδὴ τῶν γειτνιαζουσῶν τῇ πρωτευούσῃ ἐπαρχιῶν, ἓξ δὲ ἐκλέγωνται κατὰ διετίαν καὶ ἔρχωνται ἐκ τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν.

Διπλαῖ λοιπὸν ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου ἐκτίθενται ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς Ἐπιτροπῆς αἱ γνῶμαι, τὰ δὲ πρακτικὰ αὐτῆς ἐν πλάτει περιέχουσι τοὺς ἑκατέρωθεν λόγους, ὧν τὴν ἐκτίμησιν ἀφίησιν ἡ Ἐπιτροπὴ οἷς ἀπόκειται.

Ἐπὶ τοῦ Δ'. κεφαλαίου.

Γνωστὸν ὅτι τὸ κεφάλαιον τοῦτο, δι' οὗ κανονίζονται τὰ περὶ Συμβουλίου, οὐσιώδη ἀλλοίωσιν ὑπέστη πράγματι ἀπὸ δύο καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν, καὶ ὅτι ἀπὸ μικτοῦ, οἷον ἀπ' ἀρχῆς ἐδημιουργήθη, ἀπέβη τὸ Συμβούλιον καθαρῶς λαϊκὸν, μόνῃ τῇ προεδρείᾳ τοῦ Πατριάρχου συσσωματούμενον μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου· διὰ τοῦτο καὶ ἀπέθετο ἔκτοτε τὴν κλῆσιν μ ι κ τ ὸ ν, ἀντ' αὐτῆς δὲ ἐκλήθη Ἐ θ ν ι κ ὸ ν, ἐν δὲ τῇ Ὀθωμανικῇ γλώσσῃ, λ α ϊ κ ό ν.

Τὴν λόγῳ προσωρινότητος ἐπελθοῦσαν μεταβολὴν ἐκείνην ἡ πλειονοψηφία τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἔκρινεν ἄξιον νὰ καταστήσῃ μόνιμον, παραδεξαμένη ἐν τῷ νέῳ σχεδίῳ τὴν ἀρχὴν τῆς λαϊκότητος τοῦ Συμβουλίου, ἤτοι τὴν ἐκ δώδεκα λαϊκῶν προσώπων συγκρότησιν αὐτοῦ, προεδρευομένου ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου· οὐχ ἧττον μέν τοι ἐκτιμῶσα ἡ πλειονοψηφία τὸ μέγα πλεονέκτημα τῆς ἀπὸ κοινοῦ ἐν τοῖς Ἐθνικοῖς πράγμασι συσκέψεως καὶ συμπράξεως τοῦ τε ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν λαϊκῶν, εὗρεν ἀναγκαῖον τὸ νὰ συνέρχωνται ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἀμφότερα τὰ σώματα καὶ, προεδρεύοντος τοῦ Πατριάρχου, νὰ συνεργάζωνται ἐν ταῖς Ἐθνικαῖς ὑποθέσεσιν· οὕτω καὶ διατυπώσασα ὑποβάλλει τὸ ἄρθρον, τὸ κανονίζον τὸν σχηματισμὸν τοῦ Συμβουλίου.

Ἀλλὰ μειοψηφούντων δύω τῆς Ἐπιτροπῆς μελῶν, ἤτοι τοῦ Κυζίκου καὶ τοῦ Χ. Γ. Κωνσταντινίδου, ὁ μὲν πρῶτος ἐπέμεινεν ἀπαιτῶν ὅπως ὁ σχηματισμὸς τοῦ Συμβουλίου διαμείνῃ οἷος ἀπὸ δύω ἐτῶν γίνεται, ὁ δὲ δεύτερος ἐπέμεινεν εἰς τὴν ὡς ἐξ ἀρχῆς ἐπανακατάστασιν τοῦ μ ι κ τ ο ῦ χαρακτῆρος τοῦ Συμβουλίου, βάσιν ἔχων τῶν ἐπιχειρημάτων αὐτοῦ, πρῶτον μὲν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς οὕτως ὡρίσθη, δεύτερον δὲ, ὅτι οἱ δεσμοὶ τῆς ὁμοφροσύνης μόνον διὰ τῆς συμπράξεως καὶ τῆς, οὕτως εἰπεῖν, συμβιώσεως ἐν τοῖς κοινοῖς συσφιγγόμενοι διασώζονται.

Καὶ αἱ γνῶμαι λοιπὸν τῆς μειοψηφίας συνεκτίθενται ἐν τῷ σχεδίῳ ἐπὶ τοῦ ἄρθρου τούτου, παραλλήλως τῇ γνώμῃ τῆς πλειοψηφίας.

Ὅσας δὲ ἄλλας ἐν τῷ κεφαλαίῳ τούτῳ διορθώσεις προβάλλει ἐπί τινων ἄρθρων ἡ Ἐπιτροπή, περιττὸν κρίνει νὰ δικαιολογήσῃ ἐνταῦθα διὰ μακρῶν, διότι ἐκ πρώτης ὄψεως διαγινώσκεται ἡ ἀνάγκη τῶν διορθώσεων ἐκείνων, τὰ δὲ πρακτικὰ τῆς Ἐπιτροπῆς πρόκεινται ἐξηγοῦντα τοὺς λόγους.

Ἐπὶ τοῦ Ε'. Ϛ'. καὶ Ζ'. κεφαλαίου.

Τὰ τρία ταῦτα κεφάλαια, ἅτινα τὸ καθόλου οἰκονομικὸν μέρος τῆς Ἐκκλησίας πραγματεύονται, μετὰ πλείστης ὅσης ἐπιμελείας διηκρίβωσεν ἡ Ἐπιτροπὴ καὶ χρόνον πολὺν κατεδαπάνησεν, ἀναζητοῦσα τὸν τρόπον τῆς εὑρέσεως πόρων καὶ τῆς πρὸς αὐτοὺς ἐξισώσεως τῶν δαπανῶν, ἀφοῦ τὰ πράγματα ἐματαίωσαν τὸ σχέδιον τοῦ πορισμοῦ, εἰς ὃ ἐθεμελίωσαν οἱ ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοὶ τὸ οἰκονομικὸν ἑαυτῶν μέρος, καὶ ἀφ' οὗ ἡ πεῖρα παρέστησεν ἀνυπερβλήτους δυσκολίας, ἀναφυείσας ἐπὶ τῆς εἰσπράξεως τῆς Πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως, ἐν μέρει δὲ καὶ τῆς τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων.

Οὐδενὸς τὴν μνήμην διαφεύγει, ὅτι κατὰ τὸ ἑπταετὲς σχεδὸν διάστημα τοῦτο οἱ πόροι, ὅσοι εἰσῆλθον εἰς τὸ ταμεῖον τῶν Πατριαρχείων, οὐδὲ τὸ τεταρτημόριον τῶν δαπανηθέντων ἐκάλυψαν, καὶ ὅτι ἀνεπληρώθησαν τὰ ἐλλείποντα δυνάμει κατηναγκασμένης χρήσεως τῶν εἰς ἀπότισιν τῶν παλαιῶν χρεῶν προσδιωρισμένων χρημάτων, χρήσεως, ἣν οὐδεὶς ἐπαινεῖ, οὔτε δικαιοῖ, οὔτε ἐπεθύμει, ἀλλ' ἦν ὅμως αἱ ἀνάγκαι ἐπέβαλον, διότι αἱ ἀνάγκαι, ἀντὶ ἐλαττώσεως, ἔλκουν ἀπὸ ἔτους εἰς ἔτος αὔξησιν. Ταῦτα γνωστὰ τοῖς πᾶσιν, ἡ δὲ Ἐπιτροπὴ μετὰ σκέψεως πολλῆς συνεζήτησεν αὐτὰ καὶ συζητοῦσα ἐβεβαιώθη ἐν τῷ φρονήματι, ὅτι χωρὶς μέτρων αὐστηροτάτης οἰκονομίας πᾶς πορισμὸς ἐπινοηθησόμενος φανήσεται πάλιν ἀνεπαρκής.

Ἡ ἐτησία Πατριαρχικὴ ἐπιχορήγησις, ἥτις ὡρίσθη ἐκ δύω μὲν εἰδικῶν πηγῶν, εἰς ποσὸν δὲ 500 χιλιάδων γροσίων, ἀπήντησε δυσκολίας εἰς ἀμφοτέρας τὰς πηγάς. Ἐκ μὲν τῶν Ἀρχιερέων, ὧν τὸ σύνολον ὤφειλε νὰ χορηγῇ τῷ Πατριάρχῃ 370 χιλιάδας γροσίων, πλεῖον τοῦ ἑνὸς τριτημορίου καθυστεροῦσι ἐπὶ ἑπτὰ ἤδη ἔτη· ἐκ δὲ τῶν ἐνοριῶν τῆς Βασιλευούσης, αἵτινες ἀνεδέξαντο τὴν κατ' ἔτος χορηγίαν 130 χιλιάδων γροσίων, πλείονα τῶν 300 χιλιάδων γροσίων μένουσιν ἕως ἐπὶ τοῦ παρόντος καθυστεροῦντα.— Αἱ δυσκολίαι αὗται καθιστῶσι προδήλως ἀνέφικτον τὴν ἀπάντησιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ Πατριάρχου.

Ἡ Ἐπιτροπή, ἀναζητοῦσα τρόπον τῆς δυνατῆς εὐκολίας, ἐν εὗρε μέσον κατάλληλον, ὅπερ καὶ ὑποβάλλει ἐν τῷ σχεδίῳ αὐτῆς, τουτέστι, τὰς μὲν ἅπαξ ὁρισθείσας τῷ Πατριάρχῃ ἐπιχορηγήσεις παρὰ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων νὰ διατηρήσῃ ὅπως ὡρίσθησαν, κἂν

μὴ πράγματι ὁλόκληρος εἰσπράττηται ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ ποσότης τῶν 370 χιλιάδων γροσίων, τὰς δὲ ἐνορίας τῆς Βασιλευούσης, αἵτινες βαρὺ αἰσθάνονται τὸ φορτίον καὶ διὰ τοῦτο δυσκολεύονται πρὸς τὴν ἔγκαιρον ἀπότισιν τῆς Πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως, ἡ Ἐπιτροπὴ ἐδικαίωσε ν' ἀπαλλάξῃ αὐτοῦ τοῦ βάρους ὁλοτελῶς, τὸ δὲ Πατριαρχικὸν δικαίωμα νὰ ἐπιθήσῃ εἰς βάρος τῶν Ἱερέων, κατὰ τὸ κανονικὸν καὶ ἀρχαῖον Ἐκκλησιαστικὸν νόμιμον, τὸ ὁποῖον οἱ ἓν ἐνεργείᾳ Κανονισμοὶ λόγῳ μὲν κατήργησαν ἄνευ δικαίου, πράγματι ὅμως οὐδόλως μετέβαλον, διότι πολλῷ βαρύτερον τῶν προτέρων ἐπεφόρτισαν αἱ ἐνορίαι τὰ Ἱερατικὰ ἐμβατοίκια, λόγῳ βοηθείας τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἢ σχολειακῶν ταμείων.

Τὴν ἀρχαίαν λοιπὸν ἀνακαλοῦσα νομιμότητα ἡ Ἐπιτροπὴ, προβάλλει ν' ἀποδοθῶσι τῷ Πατριάρχῃ τὰ δικαίως αὐτῷ προσήκοντα ἱερατικὰ εἰσοδήματα, αἱ δὲ ἐνορίαι νὰ μένωσιν ἐλεύθεροι ἀπὸ τοῦ βάρους τῆς Πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως. Καθ' ἃς δὲ ἡ Ἐπιτροπὴ ἠδυνήθη νὰ συλλέξῃ πληροφορίας, ἡ ποσότης τῶν Ἱερατικῶν τῆς Βασιλευούσης ἐμβατοικίων ἢ ἐξισοῦται ἢ μικρὸν ὑπερβαίνει τὸ ποσὸν τῆς ἐπιχορηγήσεως· ὅταν δὲ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ εἰσπραξις τοῦ Πατριαρχικοῦ τούτου εἰσοδήματος εὐκολύνεται μεγάλως γινομένη ἀπὸ τῶν Ἱερέων, καὶ ὅτι, ἐὰν τυχὸν καὶ μικρόν τι ὑπερβαίνηται ἡ ποσότης τῆς ἐπιχορηγήσεως, ἀφ' ἑτέρου ὅμως πολλαπλασίων στερεῖται ὁ Πατριάρχης, ἡ Ἐπιτροπὴ πέποιθεν ὅτι εὑρήσει τὴν κοινὴν φωνὴν ὑπὲρ τοῦ μέτρου τούτου συνηγοροῦσαν.

Ὡς δὲ πρὸς τὰ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων εἰσοδήματα, τὰς μὲν ἐπιχορηγήσεις παρεδέξατο ἡ Ἐπιτροπὴ νὰ διατηρήσῃ ὅπως παρὰ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ὡρίσθησαν, τὰ δὲ ἐπιμίσθια τῶν δήθεν μὴ ἐχόντων ἀποχρώσαν τὴν ἐπιχορήγησιν ἔκρινε δίκαιον νὰ ἐξαλείψῃ, διότι εἰς οὐδένα λόγον νόμιμον ἐστηρίζοντο, οὐδὲ δυνατόν ποθεν νὰ ἐπινοηθῇ πόρος, ἐπαρκέσων εἰς τοιαύτας χρείας.

Ἀλλὰ ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τούτου ἡ Ἐπιτροπὴ ἔλαβεν ὑπ' ὄψιν τὸ δυσβάστακτον καταντῆσαν βάρος τῆς συντηρήσεως καὶ βελτιώσεως τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς, ἥτις μόναν ἔχει πόραν τὰς συντελείας τῶν ἐτησίως εἰσφερόντων Ἀρχιερέων, καὶ ἔκρινεν ὡς δίκαιον καὶ τῷ ἱερῷ ἐκείνῳ καθιδρύματι ἀναγκαῖον τὸ νὰ προσθέσῃ εἰς δύο τῶν τυχηρῶν Ἀρχιερατικῶν προσόδων, — ἤτοι τὴν ἐξ ἀδείας γάμων καὶ τὴν λόγῳ κανονικοῦ τῶν Ἱερέων, — εὐλα-

γόν τινα προσθήκην, καθ' ἑαυτὴν μὲν οὐδόλως βαρεῖαν, ἀποχρῶσαν δὲ ὥστε ν' ἀνακουφίσῃ τὸ ἐπικείμενον τοῖς ἁγίοις Ἀρχιερεῦσι βάρος τῆς συντηρήσεως καὶ προαγωγῆς τῆς Θεολογικῆς σχολῆς.

Ἀλλὰ τὸ χαλεπώτατον πάντων ἔργον τῆς Ἐπιτροπῆς ἦν τὸ περὶ προσόδων τοῦ Πατριαρχείου. Ἐνταῦθα, ὡς καὶ προείπομεν, τὸ τῆς οἰκονομίας πνεῦμα ἠδύνατο νὰ εὐκολύνῃ τὴν ἐργασίαν τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ τοιούτῳ πνεύματι ἀληθῶς εἰργάσθη, πάντα κινήσασα λίθον καὶ πᾶν ἀναμοχλεύσασα ὅ,τι ἡ πάρου εὕρεσιν ἢ δαπάνης ἐλάττωσιν ἐπηγγέλλετο. Ἐκ πάντων δὲ κατήρτισε τὸν ὃν ὑποβάλλει ἐν τῷ σχεδίῳ ὑπολογισμόν, καθ' ὃν ἡ μὲν ἐτησία ὅλη δαπάνη περιορίζεται εἰς γρόσια 440 χιλιάδας, πρὸς συμπλήρωσιν δὲ αὐτῶν προβάλλονται πόροι δύω, ὁ μὲν, ἐξ ἐτησίας χορηγίας ἁπασῶν τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμενικὸν θρόνον ἐπαρχιῶν, ἰσοπόσου τῇ Πατριαρχικῇ ἐπιχορηγήσει, ὁ δὲ, ἀπὸ αὐξήσεως τῶν παρὰ τῶν κατοίκων τῆς Βασιλευούσης διδομένων πρὸς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον δικαιωμάτων ἀπὸ γάμων, μητρώων καὶ λοιπῶν. Τῶν πόρων τούτων πραγματοποιουμένων, προκύπτει μὲν περίσσευμα τῆς προσόδου, ἀλλ' ὅμως τοῖς πᾶσι δῆλον, ὁπόσαι δυσχέρειαι προσίστανται εἰς τὴν ἔγκαιρον καὶ πλήρη τῶν τοιούτων προσόδων εἴσπραξιν.

Ὅσον δὲ περὶ φιλανθρωπικῶν καταστημάτων καὶ τῶν πρὸς πτωχοὺς ἐλεῶν, ἅτινα ἐν τοῖς ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοῖς φαίνονται συγκαταλεγόμενα ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἐξόδων τοῦ Πατριαρχείου, ἡ Ἐπιτροπὴ, θεωροῦσα ὅτι ἕκαστον τῶν κοινωφελῶν καταστημάτων ἔχει ἰδίαν τὴν προσωπικότητα αὐτοῦ καὶ εἰρηνεῖ αὐθυπαρξίαν, καί τοι ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου ἔχοντα τὴν ἐξάρτησιν, καὶ ὅτι τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα καὶ ἐν γένει ἡ περιουσία αὐτῶν ὑπὸ εἰδικῶν διοικοῦνται ἐπιτροπῶν, θεωροῦσα προσέτι ὅτι τὰ πρὸς πτωχοὺς ἐλέη, ἅτινα ἀρχαιόθεν ἐκ κιβωτίου ἐλεῶν διενέμοντο, ἐκ τοιούτου καὶ πάλιν κιβωτίου ἁρμόζει νὰ δίδωνται, ἐξ ἀναλόγων προερχόμενα πόρων, ἡ Ἐπιτροπὴ, ἐξελοῦσα ταῦτα πάντα ἐκ τῶν προϋπολογισμῶν αὐτῆς, εἰδικὸν κατεχώρισεν ἄρθρον (τὸ 93) ἐν τῷ σχεδίῳ αὐτῆς, ἐπιβάλλον τὴν ἀνασύστασιν μὲν τοῦ κιβωτίου τῶν ἐλεῶν, τὴν ἐν γένει δὲ ἐπίβλεψιν καὶ φροντίδα τοῦ Πατριαρχείου ὑπὲρ τῶν κοινωφελῶν Ἐθνικῶν καταστημάτων, μενόντων ἐν τῇ αὐθυπαρξίᾳ αὐτῶν.

Ἐπὶ τοῦ Η'. κεφαλαίου.

Τὸ δὲ Η'. καὶ τελευταῖον κεφάλαιον, τὸ περὶ Μοναστηρίων πραγματευόμενον, μικράς τινας ὑπέστη διορθώσεις, ἀναγκαίας φανείσας εἴτε πρὸς σαφήνειαν τοῦ κειμένου, εἴτε πρὸς συναρμολογίαν τῶν ἐν αὐτῷ διατάξεων πρὸς τὰ πράγματα· ἓν δὲ παρετηρήθη ὅλως διαφυγὸν τὴν μνήμην ἢ τὴν προσοχὴν τῆς συνταξάσης τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμοὺς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἤτοι τὸ περὶ κληρονομίας τῶν μοναχῶν καὶ περὶ διακρίσεως τῶν εἰς Μοναστήρια ἐχόντων μετάνοιαν καὶ τῶν μή· διότι περὶ τῶν μὲν πρώτων ἀπ' αὐτῶν ἤδη τῶν θείων Γραφῶν καὶ τῶν ἁγίων Συνόδων ἐθεσπίσθη ὅτι οὐδὲν ἔχουσιν ἴδιον, ἀλλὰ πάντα τὰ αὐτῶν προσκυροῦνται τῷ Μοναστηρίῳ· οἱ δὲ μὴ ἔχοντες μετάνοιαν εἰς Μοναστήριον, μοναχικὸν δ' ὅμως περιβεβλημένοι σχῆμα καὶ ἐν πόλεσι διατρίβοντες πολλαχοῦ ἐκλαμβάνονται ὡς οἱ ἔγγαμοι Ἱερεῖς καὶ θανόντες κληρονομοῦνται καὶ οὗτοι ἴσα τοῖς λαϊκοῖς, ἐνῷ κανονικῶς εἰσι προσηλωμένοι εἰς τὴν Μητρόπολιν ἢ Ἐπισκοπήν, ὑφ' ἧς ἱερώθησαν. Περὶ τούτων λοιπὸν ἡ Ἐπιτροπὴ ἀναγκαῖον ἔκρινε νὰ διαληφθῇ ἐν τῷ σχεδίῳ αὐτῆς τὸ προσῆκον γίνεσθαι ἐν περιστάσει θανάτου, ὅ ἐστι, νὰ ἐφαρμοσθῇ ἐπ' αὐτῶν ἡ τοῦ ἑνὸς τρίτου τῆς περιουσίας ἀπονομὴ εἰς κληρονομίαν τῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς, παρ' ἧς ἐξήρτηνται.

Ἡ Ἐπιτροπὴ ἐπὶ πᾶσι τούτοις προέβλεψεν ἐν τῷ σχεδίῳ αὐτῆς καὶ τὰ περὶ ἐξοφλήσεως τῶν ὑπολειπομένων παλαιῶν χρεῶν τοῦ Κοινοῦ, τῶν αὐλικῶν καὶ τῶν τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς, διότι ἡ δικαία τῶν δανειστῶν καταβοὴ δυσχερεστέραν καθίστησι τὴν οἰκονομικὴν τῶν Πατριαρχείων θέσιν.

Εἰς ταῦτα, παναγιώτατε δέσποτα, περιστρέφονται αἱ ἀλλοιώσεις καὶ διορθώσεις, ἃς ἡ Ἐπιτροπὴ προβάλλει ἐν τῷ ἐπισυναπτομένῳ σχεδίῳ αὐτῆς, ὅπερ πρὸς εὐκολίαν τῆς ἀντιπαραθέσεως φέρει ἀντιστοίχως καὶ τὸ κείμενον τῶν ἀναθεωρηθέντων Κανονισμῶν. Συνειδότες δὲ ὅτι τὸ ὑπὲρ δύναμιν ἡμῶν τοῦτο ἔργον ἐν πάσῃ ἐτελέσθη εὐθύτητι προαιρέσεως, οὐδὲν ἔχομεν προσθεῖναι ἢ τὴν ἐξαίτησιν τῶν παναγίων Αὐτῆς εὐχῶν, ἃς τινας, ὡς ἐπαξίαν τῶν κάπων ἡμῶν ἀμοιβὴν ἀπεκδεχόμενοι, μετὰ βαθυτάτης ὑποκλίσεως ὑποφαινόμεθα.

Τῆς Ὑμετέρας θειοτάτης καὶ σοφωτάτης Παναγιότητος

Ταπεινότατοι δοῦλοι,

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Νικομηδείας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
† Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ. † Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΠΑΝΤΖΗΡΗΣ, Ι. Α. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ,
Χ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

Ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, τῇ 17 Σεπτεμβρίου 1869.

Β'. ΣΧΕΔΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ.

ΓΕΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ περὶ διευθετήσεως τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ Ἐθνικῶν πραγμάτων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμ. θρόνον διατελούντων Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ὑπηκόων τῆς Α. Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου, ἀναθεωρηθέντες τῷ 1869 ἔτει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ ἐκλογῆς Πατριάρχου.

§. *Α'. Τύπος ἐκλογῆς.*

Ἄρθρ. 1. Ἐν περιπτώσει χηρείας τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, συνερχομένη μετὰ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ πρωτεύοντος τῇ τάξει, κατὰ τὸ Συνταγμάτιον, Συνοδικοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἐκλέγουσα διὰ μυστικῆς ψηφηφορίας Τοποτηρητὴν ἕνα τῶν Συνοδικῶν, ἀναγγέλλει πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην τήν τε χηρείαν τοῦ θρόνου καὶ τὸ ἄτομον τοῦ Τοποτηρητοῦ, καὶ ἀκολούθως, κατὰ ὑψηλὴν ἀνακτορικὴν διαταγήν, στέλλεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ὑψηλὸν διάταγμα περί τε τοῦ διορισμοῦ τοῦ Τοποτηρητοῦ καὶ περὶ τῆς κατὰ τὸν Κανονισμὸν ἐκλογῆς Πατριάρχου.

Ἄρθρ. 2. Ἀφ' οὗ ἐνεργηθῶσι τὰ ἐν τῷ προηγουμένῳ ἄρθρῳ διατετυπωμένα, ἐντὸς μιᾶς ἑβδομάδος πέμπονται ὑπογεγραμμέναι παρὰ τοῦ Τοποτηρητοῦ, καὶ ὑπ' εὐθύνην τοῦ διεκπεραιωτοῦ, πρὸς πάντας τοὺς τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκειμένους Μητροπολίτας Ἐγκύκλιοι ἐπιστολαί, προσκαλοῦσαι αὐτοὺς ἵνα, ἐντὸς τεσσαράκοντα καὶ μιᾶς ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐπιστολῶν τούτων, ἢ ἐνδημήσωσι προσωπικῶς εἰς Βασιλεύουσαι, ἢ ἐξαποστείλωσι πρὸς τὸν Τοποτηρητὴν τὴν γνώμην αὐτῶν ἐν δελτίῳ, περὶ οὗτινος ἐκ τοῦ συνόλου τῶν ἐν τῷ ἑφεξῆς δευτέρῳ παραγράφῳ ἀναφερομένων Ἱεραρχῶν ἕκαστος ἐγκρίνει ἐν τῇ οἰκείᾳ συνειδήσει, ὡς ἄξιον τοῦ ἀναλαβεῖν τὸν Πατριαρχικὸν θρόνον. Ἡ δὲ ἀπάντησις, ἡ περιέχουσα τὸ δελτίον, στέλλεται ἐγκεκλεισμέ-

νη ἐντὸς φακέλλου, ἐσφραγισμένου πέντε σφραγίσι, καὶ φέροντὸς ἐν τῇ ἐπιγραφῇ τὰς λέξεις μετὰ δελτίου. Αἱ τοιαῦται δὲ ἐπιστολαὶ φυλάττονται ἀθίκτοι ὑπὸ τοῦ Τοποτηρητοῦ, ἵνα παραδοθῶσιν ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, ὅπου καὶ ἀποσφραγίζονται.

Ἐκτὸς τούτων, στέλλονται ἐπιστολαὶ πρὸς τοὺς κατοίκους ἁπασῶν τῶν Μητροπολιτικῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, προσκαλοῦσαι αὐτοὺς ἵνα ἐκλέξωσιν ἕνα ἀντιπρόσωπον ἀφ' ἑκάστης ἐπαρχίας, καὶ πέμψωσιν αὐτὸν εἰς τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν κατὰ τὸν ταχθέντα καιρόν.

Ἄρθρ. 3. Παρομοίως δι' ἐπιστολῶν τοῦ Τοποτηρητοῦ προσκαλοῦνται καὶ τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ οἱ τυχὸν ἐν Βασιλευούσῃ παρεπιδημοῦντες Μητροπολῖται, ἵνα πέντε ἡμέρας πρὸ τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως ἀποστείλωσι τὸ ψηφοδέλτιον αὐτῶν ἐσφραγισμένον, ὡς καὶ τὰ τῶν ἓξω Ἀρχιερέων.

Ἄρθρ. 4. Πρὸ πέντε ἡμερῶν τῆς προθεσμίας τῶν 41 ἡμερῶν, ὁ Τοποτηρητὴς ἐκδίδει προσκλητήρια γράμματα πρὸς πάντας τοὺς ὑπὸ τοῦ παρόντος Κανονισμοῦ διοριζομένους ἵνα ἀπαρτίζωσι τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, Κληρικούς τε καὶ λαϊκούς, ἐν οἷς σημειοῦται ἡ ῥητὴ ἡμέρα καὶ ὥρα τῆς συνεδριάσεως, καθ' ἣν, συναθροισθέντων ἁπάντων καὶ ἐξελεγχθέντων τῶν τε συστατικῶν καὶ τῆς ταὐτότητος τῶν προσώπων, τότε, κεκλεισμένων τῶν θυρῶν, ἀνοίγονται καὶ ἀριθμοῦνται τὰ δελτία παρὰ τοῦ γραμματέως τῆς Συνόδου καὶ τεσσάρων μελῶν τῆς Συνελεύσεως, δύω Ἀρχιερατικῶν καὶ δύω λαϊκῶν, ἐνώπιον ἁπάντων τῶν μελῶν.

Ἄρθρ. 5. Ἐκλέξιμοί εἰσι μόνοι οἱ λαχόντες τρεῖς τοὐλάχιστον ψήφους ἐν τοῖς δελτίοις τῶν Ἀρχιερέων.

Ἄρθρ. 6. Ἐάν τινες ἐκ τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως ἤθελον προτείνει καὶ ἄλλα τινὰ ἄτομα, ὧν τὰ ὀνόματα μὲν οὐ φαίνονται ἐν τοῖς δελτίοις, προτείνονται δὲ ὡς ἄξια τοῦ θρόνου, καὶ ταῦτα, ἂν ἐγκριθῶσιν ὑπὸ τριῶν ἐκ τῶν ἐν τῇ Συνελεύσει παρόντων Ἀρχιερέων, συγκαταριθμοῦνται μετὰ τῶν ἐκλεξίμων.

Ἄρθρ. 7. Προσδιορισθέντων οὕτω τῶν ἐκλεξίμων, καταγράφονται τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν καταστίχῳ, ὅπερ ὑπογράφει καὶ σφραγίζει ἐν τῇ Συνελεύσει ὁ Τοποτηρητής, ἡ ἱερὰ Σύνοδος καὶ τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 8. (*)

Ἄρθρ. 9. Τῇ ἐπαύριον (**) ἢ μετὰ τρεῖς (***) ἡμέρας ἡ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις συνέρχεται πάλιν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις τῇ αὐτῇ ὁρισθείσῃ ὥρᾳ, καὶ προβαίνουσα εἰς μυστικὴν ψηφηφορίαν, ἀναδεικνύει τρεῖς ὑποψηφίους ἐκ τῶν ἐν τῷ καταστίχῳ ἐγγεγραμμένων ἐκλεξίμων δι' ἀπολύτου πλειοψηφίας.

Ἄρθρ. 10. Πάντα τὰ μέλη τῆς Συνελεύσεως, Κληρικά τε καὶ λαϊκά, ἔχουσιν ἀνὰ μίαν ψῆφον ἕκαστον.

Ἄρθρ. 11. Τῶν τριῶν ὑποψηφίων τὰ ὀνόματα παραλαβόντες οἱ ἐν τῇ Συνελεύσει Ἀρχιερεῖς, κατέρχονται εἰς τὸν ναὸν, ἔνθα, παρεστώτων καὶ πάντων τῶν λαϊκῶν μελῶν τῆς Συνελεύσεως, καὶ κατὰ τὴν ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦσαν Ἐκκλησιαστικὴν διατύπωσιν, γενομένης τῆς συνήθους τελετῆς, οἱ τρεῖς ὑποψήφιοι τίθενται ὑπὸ μυστικὴν ψηφηφορίαν τῶν Ἀρχιερέων, ἕκαστος κατὰ τὴν τάξιν τῶν ψήφων, ὧν ἔλαχον ἐν τῇ Ἐκλογικῇ Συνελεύσει. Καὶ ἐὰν ὁ πρῶτος ψηφηφορηθεὶς τύχῃ τῶν δύω τρίτων τῶν ψήφων, οὗτος ἀνακηρύσσεται Πατριάρχης· εἰ δὲ μὴ, ψηφηφορεῖται ὁ δεύτερος· καὶ τούτου δὲ μὴ τυχόντος τῶν δύω τρίτων τῶν ψήφων, τότε ὁ τρίτος ἄνευ ψηφηφορίας ἀναγορεύεται Πατριάρχης, καὶ κατόπιν ἐκτελεῖται ἡ Ἐκκλησιαστικὴ τελετή.

Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς τῶν ψηφηφορούντων Ἀρχιερέων μὴ διαιρῆται διὰ τοῦ τρία, τότε πρὸς ἀπαρτισμὸν τῶν 2]3 λαμβάνεται ὁ ἀμέσως προηγούμενος καὶ διὰ τοῦ τρία διαιρέσιμος ἀριθμὸς, οἷον ἐπὶ εἴκοσιν ὁ δεκαοκτὼ, ἐπὶ εἰκοσιὲξ ὁ εἰκοσιτέσσαρα, καὶ οὕτω καθεξῆς.

Ὁ ὑποψήφιος, ἐὰν ᾖ ἐκ τῶν παρόντων, ψῆφον μὲν οὐ δίδωσιν ὑπὲρ ἑαυτοῦ, ἐπίσης δὲ καὶ οὗτος διὰ τῶν 2]3 τοῦ ὅλου ἐκλέγεται.

Ἄρθρ. 12. Ἀφοῦ ἐκτελεσθῇ ἡ ἐκλογὴ κατὰ τὸν διαγραφέντα τρόπον, συντάσσεται ἀναφορὰ κατὰ τὴν ἀρχαίαν τάξιν καὶ ὑποβάλλεται τῇ Ὑψ. Πύλῃ. Ἀφ' οὗ δὲ τὸ ἐκλεγὲν ἄτομον, προσκληθὲν παρὰ τῆς Ὑψ. Πύλης, παρουσιασθῇ πρῶτον ἐνώπιον τῆς

(*) Τὸ Η'. ἄρθρον ἀπέσχεν ἡ Ἐπιτροπὴ τοῦ νὰ συζητήσῃ, ὡς ὑπερβαῖνον τὴν ἁρμοδιότητα αὐτῆς.

(**) Γνώμη 6 μελῶν: Κυζίκου, Νικομηδείας, Καλλιπόλεως, Δέρκων, Προύσης καὶ Ν. Ψυχάρη.

(***) Γνώμη 6 μελῶν: Πελαγωνείας, Ἀλ. Καραθεοδωρῆ, Χ. Γ. Κωνσταντινίδου, Ἰ. Α. Φιλαλήθους, Ἰ. Ἀναστασιάδου καὶ Γ. Παντζίρη.

Α. Α. Μεγαλειότητος καὶ ἀναγνωρισθῇ, ἀκολούθως δὲ ἐλθὸν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην ἀναγορευθῇ, τότε ἐπανέρχεται εἰς τὰ Πατριαρχεῖα μετὰ τῆς συνήθους παρατάξεως, καὶ ἐκτελοῦνται τὰ εἰθισμένα.

§. Β'. Προσόντα τοῦ εἰς Πατριαρχεῖαν ἐκλεξίμου.

Ἄρθρ. 13. Ὁ εἰς διαδοχὴν τῆς Πατριαρχείας ἐκλέξιμος δέον ἵνα ᾖ καθεστηκυίας ἡλικίας καὶ ἐκ τοῦ συνόλου τῶν Ἱεραρχῶν, τῶν ὑποκειμένων τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ, διοικήσας ἀμέμπτως ἐπαρχίαν τινὰ, τοὐλάχιστον ἐπὶ πενταετίαν.

Ἄρθρ. 14. Δέον ἵνα ᾖ πεπαιδευμένος, εἰ δυνατὸν, καὶ τὴν θύραθεν σοφίαν· εἰ δὲ μὴ, τοὐλάχιστον κάτοχος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μαθήσεως.

Ἄρθρ. 15. Ἐπειδὴ ὁ Πατριάρχης οὐ μόνον πρῶτος γνωρίζεται πνευματικὸς ἀρχηγὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἔστι καὶ ἐπιτετραμμένος τὴν ἐκτέλεσιν ἁπασῶν τῶν ἐν τῷ ὑψηλῷ βερατίῳ διαλαμβανομένων ὑποθέσεων, συνεπείᾳ προνομίων, ἅτινα ὁ μέγας πορθητὴς Σουλτὰν Μεχμὲδ ἐχορήγησεν, οἱ δὲ διάδοχοι ἔνδοξοι μεγάλοι Βασιλεῖς ἐκτιμήσαντες διετήρησαν, καὶ ὁ ἥδη κραταιότατος ἡμῶν Ἄναξ εὐμενῶς ἐπεκύρωσε· καὶ ἐπειδὴ, κατὰ συνέπειαν τούτου, ἐν ἰδιαζούσαις περιπτώσεσιν ὁ Πατριάρχης ἐξῆ τὸ μέσον τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως εἰς πραγματοποίησιν τῶν ἀποφάσεων αὐτῆς, διὰ ταῦτα δέον ἵνα ὁ ἐκλεγησόμενος Πατριάρχης οὐ μόνον ὑπάρχῃ κάτοχος τῶν ἐν τοῖς ἀνωτέρω ἄρθροις διαγραφέντων προσόντων, ἀλλὰ καὶ ἀπολαύῃ πλήρους ἐμπιστοσύνης τῆς τὴν ἐκλογὴν αὐτοῦ ἐπικυρούσης ὑψηλῆς Κυβερνήσεως, καὶ μὴ μόνον περὶ τὰ πνευματικὰ καὶ τὴν γνῶσιν τῶν κανόνων καὶ τάξεων ᾖ δόκιμος, ἀλλὰ καὶ τῆς κοινῆς τοῦ Ἔθνους ἀπολαύῃ πίστεως καὶ ὑπολήψεως. Ἐπὶ πᾶσι δὲ ὀφείλει εἶναι, πατρόθεν τοὐλάχιστον, ὑπήκοος ἀνέκαθεν τῆς κραταιᾶς Βασιλείας.

§. Γ'. Προσωπικὸς σχηματισμὸς τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως.

Ἄρθρ. 16. Ἡ Ἐκλογικὴ Συνέλευσις σύγκειται ἐκ Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

Ἄρθρ. 17. Κληρικὰ μὲν μέλη εἰσὶν

α') σύμπαντες ἀνεξαιρέτως οἱ Μητροπολῖται τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου, ὅσοι, δεξάμενοι τὴν πρόσκλησιν, ἐνδημήσωσιν,

β') Οἱ κληρικοὶ τῆς πρώτης πεντάδος, ἱερωμένοι καὶ κοσμικοί, ἤτοι ὁ μέγας Λογοθέτης, ὁ μέγας Οἰκονόμος, ὁ μέγας Σακελλάριος, ὁ μέγας Σκευοφύλαξ, ὁ μέγας Χαρτοφύλαξ, ὁ μέγας Ῥήτωρ, ὁ μέγας Ἐκκλησιάρχης, ὁ Σακελλίου καὶ ὁ Πρωτεκδικος.

Ἄρθρ. 18. Λαϊκὰ δὲ μέλη εἰσὶν οἱ ἑξῆς :

α') τὰ ἐν ἐνεργείᾳ μέλη τοῦ Συμβουλίου.

β') Εἷς ἐξ ἑκάστης ἐνορίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀντιπρόσωπος, ὅστις ὀφείλει εἶναι ὑπήκοος τῆς κραταιᾶς Βασιλείας, καθεστηκυίας ἡλικίας, ἀπὸ ἐτῶν 30 καὶ ἐφεξῆς, καὶ ἐκ τῶν σταθερῶν κατοίκων τῆς Βασιλευούσης· πρὸς δὲ τούτοις, ὀφείλει εἶναι ἢ ἐκ τῶν καθηγητῶν καὶ ἄλλων ἐπιστημόνων, ἢ ἐκ τῶν χρηματισάντων μελῶν τοῦ Συμβουλίου, ἢ ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ καὶ πρ. Ἐφόρων τῆς μεγάλης τοῦ Γένους σχολῆς καὶ τῶν νοσοκομείων, ἢ ἐκ τῶν πρώην καὶ νῦν Ἐφόρων τῶν ἐκκλησιῶν, ἢ ἐκ τῶν πρώην καὶ νῦν πρωτομαγιστόρων τῶν συντεχνιῶν.

γ') Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν Παραδουναβείων Ἡγεμονιῶν καὶ ὁ Ἡγεμὼν τῆς Σάμου, ἢ ὁ ἀντιπρόσωπος αὐτοῦ.

δ') Εἷς ἐξ ἑκάστης τῶν Μητροπολιτικῶν ἐπαρχιῶν ἀντιπρόσωπος, ἐπὶ τούτῳ ἀπεσταλμένος.

Αἱ ἐνορίαι καὶ ἐπαρχίαι δύνανται νὰ ἐκλέγωσι τοὺς ἀντιπροσώπους ἑαυτῶν καὶ ἐξ ἄλλων ἐνοριῶν ἢ ἐπαρχιῶν.

§. Δ'. Περὶ ἐνδεχομένης παύσεως τοῦ Πατριάρχου.

Ἄρθρ. 19. Ὁ Πατριάρχης ὑπάρχει ἐν τῷ θρόνῳ αὐτοῦ ἰσόβιος· παύεται δὲ, ἐὰν φανῇ παραβαίνων τὰ θρησκευτικὰ ἢ τὰ πολιτικὰ αὐτοῦ καθήκοντα, ἢ τοὺς ἐν ἐνεργείᾳ Κανονισμούς.

Ἄρθρ. 20. Ἐν περιπτώσει παραβάσεως τῶν καθηκόντων αὐτοῦ, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἢ τὸ Συμβούλιον ὑποβαλλουσιν αὐτῷ ἰδίᾳ, πρῶτον καὶ δεύτερον, εὔσχημον παρατήρησιν· μὴ εἰσακουσμένων δὲ τῶν παρατηρήσεων τούτων παρὰ τοῦ Πατριάρχου, τότε ἀμφότερα τὰ σώματα συνεννοούμενα, ἐπαναλαμβάνουσιν ὁμοῦ τὰς αὐτὰς εὐσχήμους παρατηρήσεις. Ἐὰν δὲ καὶ πρὸς ταύτας ἀδιαφορήσῃ, τότε τὰ δύω σώματα ὁμοῦ ἀναφέρονται ἐγγράφως πρὸς τὴν Ὑψηλὴν Πύλην καὶ ζητοῦσι τὴν παῦσιν αὐτοῦ· ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται ἵνα συμφωνήσωσι τὰ τρία τέταρτα τοῦ ὑπὸ τῶν Κανονισμῶν ὁριζομένου ἀριθμοῦ τῶν μελῶν τῶν δύω σωμάτων, κἂν μὴ εὑρεθῇ πλήρης ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Περὶ ἐκλογῆς Ἀρχιερέων.

§. Α'. *Περὶ προσόντων τῶν εἰς Ἀρχιερατείαν ἐκλεξίμων.*

Ἄρθρ. 21. Ὁ εἰς τὸ ἀξίωμα τῆς Ἀρχιερωσύνης προαχθησόμενος ἀνάγκη ἵνα ἔχῃ βίον σεμνὸν καὶ ἐνάρετον, καὶ παιδείαν, εἰ δυνατὸν, καὶ τὴν θύραθεν, εἰ δὲ μὴ, πάντως τὴν ἔσω καὶ Ἐκκλησιαστικήν, ὡς διακελεύονται αἱ Θεῖαι Γραφαί.

Ἄρθρ. 22. Ὀφείλει φέρειν τακτικὰς ἀποδείξεις ὅτι διήκουσε τὰ μαθήματα ἐν ἀνωτέροις ἐκπαιδευτηρίοις, καὶ μάλιστα ἐν τῇ κατὰ Χάλκην Θεολογικῇ σχολῇ.

Ἄρθρ. 23. Ὀφείλει εἶναι καλῶς ἐγκρατὴς τῆς γλώσσης τοῦ ποιμνίου, ὅπερ μέλλει ἵνα ποιμάνῃ.

Ἄρθρ. 24. Ὅσοι μαρτυροῦνται μὲν χρηστῆς ἀγωγῆς καὶ ἐμπειρίας περὶ τὴν Ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν, οὐκ ἔχουσι δὲ ἀποδείξεις τῆς ἑαυτῶν παιδεύσεως, οὗτοι, ἐξεταζόμενοι ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἐὰν ἐγκριθῶσιν, ἐγγράφονται ἐν τῷ τῶν ἐκλεξίμων καταλόγῳ.

Ἄρθρ. 25. Ἐὰν τύχῃ τις μετριωτέρας μὲν παιδείας μετασχών, ἐναρέτου ὅμως βίου καὶ ἐμπειρίας εἰς τὸ διοικεῖν ψυχὰς, ὁ τοιοῦτος ἐξετάζεται, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον, ὅπως μὴ παντάπασι χωλαίνῃ περὶ τὸν λόγον καὶ μὴ παροδευτικῶς μόνον τὴν θείαν Γραφὴν καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ἀναγινώσκῃ, ἀλλά πως καὶ ἑρμηνευτικῶς.

Ἄρθρ. 26. Οἱ τὰ εἰρημένα προσόντα φέροντες καταγράφονται ὡς εἰς Ἀρχιερατείαν ἐκλέξιμοι ἐν ἰδίῳ κώδικι, φυλαττομένῳ παρὰ τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ. Καὶ ὅσοι μὲν διατρίβουσιν ἐν τῇ Βασιλευούσῃ, προσερχόμενοι καὶ ἐξεταζόμενοι ἐγγράφονται· οἱ δὲ ἐν ταῖς ἔξω ἐπαρχίαις διαμένοντες, οὗτοι, συστάσει τῶν κατὰ τόπους Ἀρχιερέων, μετακαλοῦνται διὰ Πατριαρχικῶν ἐπιστολῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, καὶ μετὰ τὴν νενομισμένην ἐξέτασιν, ἐγγράφονται ἐν τῷ καταλόγῳ τῶν ἐκλεξίμων.

Ἄρθρ. 27. Οὐδεὶς τῶν ἐν τῷ καταλόγῳ ἐκλεξίμων καθίσταται εἰς Ἐπισκοπικὴν ἕδραν, ἐὰν μὴ πενταετίαν τοὐλάχιστον ὑπηρετήσῃ ἐν τῷ Πατριαρχείῳ ἢ παρά τινι τῶν Ἀρχιερέων ὡς Ἀρχιδιάκονος, ἢ Πρωτοσύγκελλος, ἢ γραμματεύς, ἢ ἱεροκήρυξ, ἢ τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

Ἄρθρ. 28. Πάντες οἱ εἰς Ἐπισκοπὴν καθιστάμενοι ὀφείλου-

σιν εἶναι ἐκ γενετῆς ὑπήκοοι τῆς κραταιᾶς Βασιλείας καὶ ἡλικίαν ἔχοντες πλέον τῶν 30 ἐτῶν.

§. Β'. *Τύπος ἐκλογῆς Ἀρχιερέων.*

Ἄρθρ. 29. Ἡ ἐκλογὴ καὶ ἀποκατάστασις Ἀρχιερέως εἰς χηρεύουσαν ἐπαρχίαν γίνεται ψήφῳ καὶ δοκιμασίᾳ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, τὸ κῦρος τῶν γινομένων ἔχοντος τοῦ Πατριάρχου, ὡς Ὑξάρχου πάντων τῶν ὑπ' αὐτὸν Μητροπολιτῶν.

Ἄρθρ. 30. Γνωσθέντος τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐπισήμως ὅτι ἐχήρευσε θρόνος τις Ἀρχιερατικὸς, ἡ ἱερὰ Σύνοδος, ἀδείᾳ καὶ προτροπῇ τοῦ Πατριάρχου, κατερχομένη ἐν τῷ Πατριαρχικῷ ναῷ, ἐκλέγει, μετὰ τὴν συνήθη ἱερὰν τελετὴν, διὰ μυστικῆς ψηφηφορίας, ἐκ τοῦ καταλόγου τῶν ἐκλεξίμων τρεῖς, ἔχουσα ὑπ' ὄψιν τὴν καταλληλίαν αὐτῶν πρὸς τὴν χηρεύσασαν ἐπαρχίαν, προτιμῶσα δὲ μεταξὺ τῶν ἴσα προσόντα ἐχόντων τοὺς ἀρχαιοτέρους καὶ πλείους ὑπηρεσίας ἔχοντας· καταστρώννυσι δὲ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν τῷ ὑπομνήματι, καθ' ἣν ἐψηφίσθησαν τάξιν, ὡς σύνηθες.

Ἄρθρ. 31 (*). Παρουσιαζομένου αὐθωρεὶ τοῦ γενομένου τῶν ψήφων ὑπομνήματος τῷ Πατριάρχῃ, ἐκλέγει οὗτος, παρούσης, εἴτε καὶ μὴ, τῆς Συνόδου, ὃν ἂν ἐγκρίνῃ ἐκ τῶν τριῶν, καὶ γίνεται αὐτῷ τὸ μικρὸν λεγόμενον μήνυμα· καὶ εἰ μὲν δέξεται τὴν ἐκλογὴν, γίνεται αὐτῷ καὶ τὸ μέγα λεγόμενον μήνυμα, ὡς εἴθισται, καὶ χειροτονεῖ αὐτὸν ὁ Πατριάρχης· εἰ δὲ μὴ δέξεται ὁ πρῶτος ἐγκριθείς, μηνύεται ὁ ἕτερος τῶν ὑπολειφθέντων δύω καὶ ἐκτελοῦνται τὰ λοιπὰ, ὡς ἀνωτέρω. Ἐὰν δὲ συμβῇ ἵνα μηδέτερος τῶν ὑπολειφθέντων δέξηται, γίνεται ἑτέρα ἐκλογή.

Ἄρθρ. 32. Ἐὰν ὁ χηρεύων θρόνος τύχῃ ὢν Ἐπισκοπικὸς ἐκ τῶν εἰς Μητροπόλεις ὑποκειμένων, τότε οἱ μὲν ὑποψήφιοι ἐξ ἅπαντος λαμβάνονται ἐκ τοῦ γενικοῦ τῶν ἐκλεξίμων καταλόγου, τοῦ ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ, ἡ δὲ ψηφηφορία τελεῖται ὑπὸ τῶν τῆς ἐπαρχίας Ἐπισκόπων, ὅπου ὑπάρχουσι δύω τοὐλάχιστον περιόντες Ἐπίσκοποι, τὸ δὲ κῦρος τῶν γινομένων δίδοται καθ' ἑκά-

(*) Γνώμη τῶν 5 μελῶν: Κυζίκου, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, καὶ Ἀλ. Καραθεοδωρῆ. Ἡ δὲ γνώμη τῶν ἑτέρων 5 μελῶν: Προύσης, Πελαγωνείας, Ν. Ψυχάρη, Φιλαδέλφου καὶ Κωνσταντινίδου προτιμᾷ τὴν ἐν τῷ κειμένῳ διάταξιν, ἄρθρ. Δ'.

στην ἐπαρχίαν τῷ Μητροπολίτῃ, κατὰ τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας κανόνας.

Ἄρθρ. 33. Ὅπου δὲ εἷς μόνος περίεστιν Ἐπίσκοπος ἢ μία μόνη ἡ ὑποκειμένη τῇ Μητροπόλει Ἐπισκοπή, ἡ ἐκλογὴ καὶ ἀποκατάστασις ἐκτελεῖται ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Πατριάρχου, τῇ εἰδήσει μέντοι τοῦ Μητροπολίτου τῆς Ἐπισκοπῆς ἐκείνης, εἰς ὃν καὶ τὴν χειροτονίαν τοῦ ἐκλεγέντος δύναται φιλοτιμῆσαι ὁ Πατριάρχης, ἐὰν ἐγκρίνῃ.

Ἄρθρ. 34. Μεταθέσεις Ἀρχιερέων ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἐπαρχίαν ἀπαγορεύονται· μόνον δὲ, ἐν περιπτώσει πάνυ δεδικαιολογημένῃ, καὶ προκειμένου περὶ ἐπαρχίας ἀνωτάτης θέσεως καὶ ἀπαιτούσης πρόσωπον, πολλὴν πεῖραν Ἀρχιερατικῆς διοικήσεως κεκτημένον, ἐπιτρέπεται ἡ μετάθεσις.

Ἄρθρ. 35. Οἱ Ἀρχιερεῖς ἅπαντες ὀφείλουσι, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς Κανόσιν, ἵνα ἐδρεύωσιν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις αὐτῶν καὶ περιέρχωνται αὐτὰς κατὰ τὸ ἔθος ἑκάστης, καθ' ὡρισμένους καιροὺς, ἐπισκεπτόμενοι πατρικῶς τοὺς Χριστιανοὺς αὐτῶν.

Ἄρθρ. 36. Ἐπειδή τινες τῶν ἐχόντων ἐπαρχίας Ἀρχιερέων, εἴτε ὑπὸ γήρως, εἴτε ὑπὸ ἀσθενείας, εἴτε ὑπὸ ἄλλης πάνυ δεδικαιολογημένης αἰτίας, ἐνδέχεται ἵνα λάβωσιν ἀνάγκην βοηθοῦ τιτουλαρίου Ἐπισκόπου, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἐπιτρέπεται αὐτοῖς ἵνα προσλάβωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτῶν τιτουλάριον Ἀρχιερέα, ἐκλεγόμενον μὲν παρ' αὐτῶν, ἐγκρινόμενον δὲ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρ. 37. Κατὰ τὴν περὶ ἐπαρχιακῶν Συμβουλίων ὁρισθεῖσαν τάξιν ὑπὸ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως, οἱ κατὰ τόπους Ἀρχιερεῖς ὀφείλουσιν ἵνα παρευρίσκωνται εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς πρωτευούσης τῆς ἐπαρχίας αὐτῶν καὶ ἐνεργῶσι τὰ τῆς ὑπηρεσίας αὐτῶν· ἐν περιπτώσει δὲ ἀσθενείας ἢ ἀπουσίας, στέλλουσιν ἐπίτροπον ἑαυτῶν ἱερωμένον. Εἰς δὲ τὰ τῶν κ α ζ ά δ ω ν συμβούλια διορίζουσιν ἐπιτρόπους ἐντῶν ἐκ προσώπων ἱερωμένων.

§. Γ'. *Περὶ ἐνθεχομένης παύσεως Ἀρχιερέως.*

Ἄρθρ. 38. Ἐὰν Χριστιανοὶ ἐπαρχίας τινὸς κινήσωσιν ἀγωγὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν κατὰ τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῶν, ἡ Ι. Σύνοδος μετέρχεται πρῶτον πάντα διαλλακτικὸν τρόπον, μέχρις εὐλόγου τινὸς διαστήματος, καὶ ἀφ' οὗ διὰ τῶν πλησιοχώρων Ἀρχιερέων, ἐξετάσασα τὸ πρᾶγμα, φροντίσῃ, κατὰ τὸ δέον, ὑπὲρ

τῆς συνδιαλλαγῆς, ἐὰν οἱ κινήσαντες τὴν ἀγωγὴν ἐπιμείνωσιν ἀπαιτοῦντες τὴν διαδικασίαν, τότε μετακαλεῖται ἐνταῦθα ὁ ἐγκαλούμενος Ἀρχιερεὺς, καὶ Συνοδικῶς δικαζόμενος, ἢ ἀθωοῦται, ἢ παύεται καγονικῶς.

§. Δ'. *Περὶ κληρικομίας Ἀρχιερέων.*

Ἄρθρ. 39 (*). Τῷ κατέχοντι ἐπαρχίαν Ἀρχιερεῖ καὶ τῷ διαθεσίμῳ ἔξεστι καταλιμπάνειν τὴν ἑαυτοῦ περιουσίαν δι' ἐπισήμου διαθήκης οἷς ἂν βούλοιτο, πάντως μέντοι καταλείποντι τὸ ἓν τρίτον τῆς περιουσίας αὐτοῦ εἴς τε τὸ Πατριαρχεῖον, εἰς τὴν Θεολ. σχολὴν, εἰς τὴν Μ. τοῦ Γένους σχολὴν καὶ εἰς τὰ Ἐθνικὰ νοσοκομεῖα, ἔτι δὲ καὶ εἰς κοινωφελῆ καταστήματα τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ. Τοῦ δὲ ἀδιαθέτου τελευτῶντος ἡ περιουσία διανεμηθήσεται εἰς τρία μέρη, ὧν τὸ μὲν πρὸς ὠφέλειαν τοῦ Πατριαρχείου, τὸ δὲ, τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ, τὸ δὲ, πρὸς οὓς δεῖ τῶν κληρονόμων. Ἐὰν δὲ ὁ ἀδιαθέτως τελευτῶν ἦ ἐκ τῶν διαθεσίμων, τὸ μὲν τρίτον τῆς περιουσίας αὐτοῦ ὁρίζεται εἰς ὠφέλειαν τοῦ Πατριαρχείου, τὸ δὲ, εἰς τὰ ἐκπαιδευτικὰ καταστήματα τῆς πατρίδος αὐτοῦ, τὸ δὲ, εἰς τοὺς γαμίμους αὐτοῦ κληρονόμους.

Ἐκ τῆς περιουσίας (**) τῶν ἀποθνησκόντων Ἀρχιερέων κινητῆς τε καὶ ἀκινήτου, ἀφ' οὗ πρῶτον ἐξαιρεθῶσι τὰ τῆς κηδείας ἔξοδα, τὰ τῶν μνημοσύνων καὶ τὰ λεγόμενα ψυχικὰ, τὸ μὲν προαποριζόμενον ἐπὶ προικισμῷ τῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς χρησιμεύει εἰς ἀγορὰν ἀκινήτων κτημάτων ἐπ' ὀνόματι αὐτῶν· τὸ δὲ ἕτερον τρίτον, ἀπονεμόμενον τῷ Πατριαρχικῷ θρόνῳ Κωνσταντινουπόλεως, χρησιμεύει εἰς πρόσκτησιν ἀκινήτων κτημάτων πρὸς προικισμὸν τοῦ Πατριαρχείου· τὸ δὲ τελευταῖον τρίτον κυρίας ἐστὶν ὁ Ἀρχιερεὺς διαθέσθαι, κατὰ τὸ δοκοῦν, ὡς ἴδιον ἑαυτοῦ πρᾶγμα. Μὴ ὑπαρχούσης δὲ διαθήκης, τὸ τριτημόριον τοῦτο κληρονομεῖται ὑπὸ τῶν ἐκ συγγενείας κληρονόμων αὐτοῦ.

Τοῦ Οἰκ. δὲ Πατριάρχου καὶ τῶν ἰδιωτευόντων πρώην Πατριαρχῶν, ἔτι δὲ τῶν τιτουλαρίων Ἐπισκόπων αἱ μετὰ θάνατον καταλειπόμεναι περιουσίαι, ἀφ' οὗ ἐξαιρεθῶσι τὰ πρὸς κηδείαν καὶ μνημόσυνα καὶ ἄλλα ψυχικὰ ἀπαραίτητα δαπανήματα, διαι-

(*) Γνώμη 4 Ἀρχιερατικῶν μελῶν: Κυζίκου, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος καὶ Δέρκων.

(**) Γνώμη τῶν 3 λαϊκῶν μελῶν: Πανζίρου, Φιλαδέλφου καὶ Κωνσταντινίδου.

ριῦνται εἰς τρία ἴσα μέρη, ὧν τὰ μὲν δύω δίδονται εἰς τὸ κοινὸν τῆς Μ. Ἐκκλησίας ἐπὶ προικισμῷ αὐτῆς, τὸ δὲ ἕτερον τριτημόριον ἀνήκει τοῖς ἐκ συγγενείας κληρονόμοις, ἐὰν μὴ ὁ τελευτήσας διέθετο περὶ αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 40. Ἀποθανόντος Μητροπολίτου ἢ Ἐπισκόπου τινὸς, τρεῖς ἢ τέσσαρες τῶν προκρίτων ἱερέων τῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς μετὰ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Ἐπιτρόπου καὶ τεσσάρων τῶν προκρίτων λαϊκῶν καταγράφουσι καὶ σφραγίζουσιν ἐν ἀσφαλείᾳ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, καὶ ἀκολούθως εἰδοποιοῦσι τῷ Οἰκουμ. Πατριάρχῃ, παρ' οὗ ἀποστέλλεται Ἔξαρχος πρὸς μετακομιδὴν τῆς περιουσίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, κατὰ τὰ ἀρχαῖα τῆς Ἐκκλησίας καθεστῶτα· ἐνταῦθα δὲ γίνεται διανομὴ τῆς περιουσίας, κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἄρθρον.

Οἱ αὐτοὶ ἱερεῖς καὶ πρόκριτοι λαμβάνουσι τὴν ἐπισταοίαν τῆς κηδείας καὶ τῶν μνημοσύνων τοῦ ἀποθανόντος Ἀρχιερέως αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

§. Α'. Περὶ τοῦ προσωπικοῦ τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρ. 41. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος, συνισταμένη ἐκ δώδεκα Μητροπολιτῶν τοῦ Οἰκουμ. θρόνου καὶ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου διατελοῦσα, ἐπειδὴ, κατὰ τὴν ἀνέκαθεν ἐπικρατοῦσαν καὶ καθεστῶσαν τάξιν, ἀποτελεῖ τὴν ἀνωτάτην Ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν ἐπὶ πάντων τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην διατελούντων Χριστιανῶν, ἔργον ἔχει τὸ καταβάλλειν πᾶσαν σπουδὴν καὶ προσπάθειαν ἐπὶ πασῶν τῶν πνευματικῶν ὑποθέσεων τῶν Χριστιανῶν, ἐνεργοῦσα κατὰ τοὺς ἱεροὺς Ἐκκλησιαστικοὺς κανόνας, οἷον περὶ τῆς ἀντικαταστάσεως καὶ τοῦ διορισμοῦ Ἀρχιερέων, περὶ τῆς διαδικασίας τῶν ἐναγομένων Ἀρχιερέων, περὶ τῆς γενικῆς βελτιώσεως, διατηρήσεως καὶ εὐτάκτου διαγωγῆς τῶν ἁπανταχοῦ Σταυροπηγιακῶν Μοναστηρίων καὶ θεολογικῶν σχολῶν· ἐπαγρυπνεῖ εἰς προφύλαξιν τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν ἀπὸ πάσης ἐπηρείας ἀλλοτρίας, δυναμένης ἵνα διαφθείρῃ τὰ θρησκευτικὰ αὐτῶν φρονήματα· φροντίζει ἵνα διακηρύττηται ἐν τε τῇ Βασιλευούσῃ καὶ ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ θρόνου ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ, εἴτε διὰ βιβλίων, εἴτε δι' ἱεροκηρύκων· ἐπιτηρεῖ καὶ ἐποπτεύει ἐπὶ παντὸς βιβλίου περὶ θρησκευτικοῦ ἀντικειμένου διδακτικοῦ τε καὶ μὴ, ἐνταῦθά τε ἐκδιδομένου καὶ ἀλλαχόθεν εἰσαγομένου, ἀπαγορεύει τὴν διάδοσιν τῶν περιεχόντων ἀρχὰς ἐναντίας τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως.

Ἄρθρ. 42. (*) Ἡ περίοδος τῆς Συνόδου ἐστὶ δωδεκαετὴς· ἀποσυρομένων δὲ κατὰ τριετίαν τριῶν μελῶν κατὰ σειρὰν, (κατὰ δὲ τὴν Α'. περίοδον διὰ κλήρου), προσκαλοῦνται ἄλλα τρία, ἀριστίνδην ἐκλεγόμενα ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, ἐχόντων ψῆφον ἐν τῇ ἐκλογῇ καὶ τῶν ἀποχωρούντων τριῶν μελῶν. Τῆς ἐκλογῆς ἐξαιροῦνται οἱ νέοι Ἀρχιερεῖς, οἱ μὴ συμπληρώσαντες πενταετίαν εἰς τὴν νέαν αὐτῶν ἐπαρχίαν· οἱ δὲ ἀποχωροῦντες τῆς Συνόδου Ἀρχιερεῖς οὐ δύνανται ἐκλεγῆναι πάλιν, εἰμὴ μετὰ παρέλευσιν μιᾶς τριετίας.

Οἱ μὲν πλησιόχωροι (**) τῶν Μητροπολιτῶν, ὧν αἱ ἐπαρχίαι προσεγγίζουσιν, οὕτως εἰπεῖν, τῇ Βασιλευούσῃ, ἓξ τὸν ἀριθμὸν, εἰσὶ σταθερὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου· ἄλλοι δὲ ἓξ ἐκ τῶν λοιπῶν Ἀρχιερέων, ἀριστίνδην ἐκλεγόμενοι, κατὰ διετίαν, παρὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἀπαρτίζουσι τὴν ὁλομέλειαν τῆς Συνόδου.

Ἄρθρ. 43. Πάντα τὰ μέλη τῆς ἱερᾶς Συνόδου εἰσὶν ἰσοδύναμα καὶ ἰσόψηφα ἐν ταῖς Συνοδικαῖς πράξεσιν, ἄνευ τινὸς διακρίσεως ἢ ὑπεροχῆς. Τὰ δὲ ζητήματα λύονται διὰ πλειοψηφίας καὶ, ἐν περιστάσει ἰσοψηφίας, νικᾷ τὸ μέρος, ἔνθα ὑπάρχει ἡ ψῆφος τοῦ Πατριάρχου.

Ἄρθρ. 44. Οἱ νεωστὶ ἀποκαθιστάμενοι εἰς ἐπαρχίας Ἀρχιερεῖς, ἂν μὲν ὦσιν ἐκ νέας χειροτονίας, οὐ ψηφίζονται μέλη τῆς Συνόδου, πρὶν διατρίψωσι πέντε ὁλόκληρα ἔτη ἐν τῇ ποιμνῃ αὐτῶν· ἂν δὲ ὦσιν ἐκ μεταθέσεως, τρία τοὐλάχιστον ἔτη. Οὐδεὶς ἐκ τῶν καλουμένων εἰς τὴν ἱερὰν Σύνοδον Ἀρχιερέων δύναται, ἄνευ ἀποδεδειγμένης εὐλόγου αἰτίας, ἀποποιηθῆναι τὴν πρόσκλησιν.

Ἄρθρ. 45. Ἡ περίοδος τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἄρχεται ἀπὸ τῆς 1ης μαΐου· τρεῖς δὲ μῆνας πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου εἰδοποιοῦσι τοὺς προσκαλουμένους.

Ἄρθρ. 46. Ἐν περιπτώσει ἀποβιώσεως ἢ μεταθέσεώς τινος τῶν Συνοδικῶν μελῶν, ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Ἱ. Συνόδου ἐκλέ-

(*) Γνώμη τῆς πλειονοψηφίας: Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Γ. Παντζίρη, Ἰ. Φιλαδέλφου.

(**) Γνώμη τῆς μειονοψηφίας: Κυζίκου καὶ Χ. Γ. Κωνσταντινίδου.

γουσι καὶ καλοῦσι τὸν διαδεξόμενον, ὅστις καὶ καταλαμβάνει τὴν κενὴν θέσιν. Ἂν δὲ ἡ θέσις αὕτη ᾖ ἐκ τῶν τῆς περιόδου τῶν τάχιστα ἀποχωρησόντων, τότε δύναται οὗτος ἐκλεχθῆναι καὶ πάλιν.

Ἄρθρ. 47. Πᾶσα πρᾶξις τῆς Συνόδου, γινομένη ἄνευ τῆς εἰδήσεως καὶ τῆς παρουσίας τοῦ Πατριάρχου, ὑπάρχει ἄκυρος· ἀλλὰ καὶ πᾶσα πρᾶξις, γινομένη μονομερῶς παρὰ τοῦ Πατριάρχου ἐν ταῖς προσηκούσαις τῇ Συνόδῳ ὑποθέσεσιν, ὑπάρχει ἄκυρος. Πᾶσαν δὲ ἀπόφασιν τῆς Συνόδου, φέρουσαν τὴν πλειονοψηφίαν ἐν πλήρει συνεδριάσει τῶν Συνοδικῶν μελῶν, ὀφείλει ὁ Πατριάρχης ἵνα παραδέχηται καὶ ἐκτελῇ.

Ἄρθρ. 48. Οὐδεὶς τῶν ὑπὸ τὸν Οἰκουμ. θρόνον Ἀρχιερέων δύναται ἐνδημῆσαι εἰς Κ]πολιν, ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, ἄνευ τῆς ἀδείας τοῦ Πατριάρχου, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσιν.

§. Β'. *Σχέσεις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ ταὐτάπαλιν.*

Ἄρθρ. 49. Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὡς ἀνώτατος πνευματικὸς ἀρχηγὸς καὶ κεφαλὴ παντὸς τοῦ τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκειμένου Κλήρου, ὀφείλει

α') ἵνα προστατεύῃ μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ὅλαις δυνάμεσι τοὺς ἀδίκως καταδιωκομένους ἐκ τοῦ Κλήρου· β') ἵνα ἐπαγρυπνῇ ἐπὶ τῆς διαγωγῆς παντὸς τοῦ Κλήρου, καὶ τὰ μὲν καλὰ καὶ ἀξιέπαινα ἐνθαρρύνῃ διὰ προσφόρων μέσων, τὰ δὲ ἀξιόμεμπτα καὶ ἀπάδοντα τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἀξιοπρεπείᾳ περιστέλλῃ καὶ κατὰ τὸ δέον παιδεύῃ, τῇ συμπράξει τῆς ἱερᾶς Συνόδου. —γ') ἵνα συμπράττῃ καὶ συνεργάζηται μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀμεροληπτως, ἔχων πάντοτε ὑπ' ὄψιν τὰ κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Ἔθνους συμφέροντα καὶ προστατεύων αὐτὰ ὅλαις δυνάμεσιν.

Ἄρθρ. 50. Ὁσάκις τις τῶν Ἀρχιερέων, εἴτε Συνοδικὸς εἴτε μὴ, λάβῃ ἀνάγκην ἵνα ἀπέλθῃ εἰς ἐπίσκεψίν τινος ἐκ τῶν ὑψηλῶν ὑπουργῶν, τοῦτο ἔχει γίνεσθαι τῇ συνήθει ἀδείᾳ τοῦ Πατριάρχου. Ἂν δέ τις φωραθῇ πράττων τοῦτο ἄνευ ἀδείας, πρῶτον μὲν συμβουλεύεται κατ' ἰδίαν ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου· δεύτερον δὲ, ἐὰν ἀπειθήσῃ, ἐπιπλήττεται Συνοδικῶς, καὶ τρίτον λαμβάνονται κατ' αὐτοῦ τὰ ἀπαιτούμενα μέτρα, ὅσα δύνανται ἵνα ἐπαναγάγωσιν αὐτὸν εἰς τὴν εὐπείθειαν, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσιν.

Ἄρθρ. 51. Ἂν τις τῶν Ἀρχιερέων, εἴτε διὰ λόγου, εἴτε ἄλλως πως, φωραθῇ καταλέγων κατὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ διασύρων

τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ προσβάλλων τὴν ὑπόληψιν αὐτοῦ, πρῶτον μὲν ἔχει συμβουλεύεσθαι ἠπίως παρὰ τοῦ Πατριάρχου, δεύτερον ἔχει ἐπιπλήττεσθαι Συνοδικῶς, καὶ τρίτον, ἂν μὴ ὑπακούσῃ, παιδεύεται κατὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας.

Ἄρθρ. 52. Οὐδεὶς τῶν Ἀρχιερέων δύναται μεταβῆναι εἰς ἑτέραν ἐπαρχίαν ἄνευ προηγουμένης ἀδείας τοῦ Κυριάρχου ἐκείνης καὶ εἰδήσεως τοῦ Πατριάρχου, εἰ μὴ μόνον ἐν ἀνάγκῃ εἰς τὰς ἕδρας τῶν Νομαρχιῶν, ὅπου δύνανται ἵνα ἀπέρχωνται καὶ διατρίβωσιν ὀλίγας τινὰς ἡμέρας μέχρι διεκπεραιώσεως τῶν ὑποθέσεων αὐτῶν, εἰδοποιοῦντες μέντοι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, καθὼς καὶ τῷ κυριάρχῃ τῆς ἐπαρχίας.

Ἄρθρ. 53. Ἕκαστον τῶν Συνοδικῶν μελῶν ἐκφράζει ἐλευθέρως τὴν γνώμην καὶ δίδωσι τὴν ψῆφον αὐτοῦ, μὴ εὐθυνόμενον ἐκτὸς τοῦ περιβόλου τῆς ἱερᾶς Συνόδου δι' ὅσα ἐν τῇ γνωμοδοτήσει αὐτοῦ ἐξέφρασεν.

Ἄρθρ. 54. Ἡ ἱερὰ Σύνοδος συνεδριάζει δὶς τῆς ἑβδομάδος. Ἐφ' ὅλων δὲ τῶν πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην διαπεμπομένων ἐπιαήμων ἐγγράφων τίθεται σφραγὶς ἑξαμελὴς, τῶν δὲ ἓξ τμημάτων αὐτῆς τὸ μὲν κρατεῖ ὁ Πατριάρχης, τὰ δὲ λοιπὰ, πέντε τῶν μελῶν τῆς Συνόδου, ἡ δὲ κλεὶς φυλάττεται παρὰ τῷ Δευτερεύοντι. Πᾶν δὲ ἔγγραφον πρὸ τῆς ἀποστολῆς αὐτοῦ καταχωρίζεται ἐν τοῖς πρακτικοῖς καὶ συνυπογράφεται παρὰ τῶν μελῶν τῆς ἱερᾶς Συνόδου.

Ἄρθρ. 55. Οἱ εἰς ἐπαρχίαν διοριζόμενοι Ἀρχιερεῖς οὐ δύνανται ἵνα διαμένωσιν ἐν Κωνσταντινουπόλει πλέον τῶν δύω μηνῶν, ἀλλ' ὀφείλουσιν ἵνα ἀπέρχωνται εἰς τὰς ἐπαρχίας αὐτῶν. Ἐν δὲ τῷ διαστήματι τῆς διαμονῆς αὐτῶν, χορηστατοῦσι μόνον καὶ συλλειτουργοῦσιν.

Ἄρθρ. 56. Οἱ δι' ὑποθέσεις ἢ διὰ σωματικὴν ἀσθένειαν, τῇ ἀδείᾳ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῇ συγκαταθέσει τῆς Συνόδου, ἐπὶ ῥητῇ προθεσμίᾳ παρεπιδημοῦντες ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἀρχιερεῖς χοροστατοῦσι μὲν καὶ συλλειτουργοῦσιν, (ἐκτὸς τῶν ἐγκαλουμένων), οὐ συνεδριάζουσι δέ. Ληξάσης δὲ τῆς προθεσμίας αὐτῶν, εὐθὺς ἀπέρχονται εἰς τὰς οἰκείας ἐπαρχίας. Ἂν δὲ φανῇ ἀναπόφευκτος ἀνάγκη τῆς περαιτέρω διαμονῆς αὐτῶν, τότε ἀποφασίζει ὁ Πατριάρχης τῇ γνώμῃ τῆς ἱερᾶς Συνόδου. Ἐὰν δέ τις φανῇ ἐνεργῶν ἵνα παρατείνῃ τὴν προθεσμίαν τῆς διαμονῆς αὐτοῦ, παρέχων ἀνησυχίας πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν, ὁ τοιοῦτος ἀποπέμπεται

ἀμέσως εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ. Εἰ δὲ τοῦτο δύσκολον, τότε στέλλεται ἀλλαχοῦ, ἕως οὗ διευκολυνθῇ ἡ εἰς τὴν ἐπαρχίαν αὐτοῦ ἀποστολή.

Ἄρθρ. 57. Ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου διορίζει Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ὑπὸ λογίων ἱερωμένων, ἧς τινος καθήκοντα ὑπάρχουσι τὸ φροντίζειν περὶ τῆς εὐκοσμίας καὶ ἐκπαιδεύσεως τοῦ Κλήρου καὶ τὸ προσέχειν ἵνα μὴ χειροτονῶνται κληρικοὶ ἄνθρωποι ἀμαθεῖς καὶ ἀνάξιοι.

Ἄρθρ. 58. Συμφώνως τῷ Κανονισμῷ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἐκκλησιαστικῆς κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς, δέον ἵνα ὑπάρχῃ καὶ ἐν ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐπιτροπή.

Ἄρθρ. 59. Ἕκαστος τῶν Ἀρχιερέων ὀφείλει ἵνα ἔχῃ ἐν τῇ ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἕνα ἱεροκήρυκα, περιοδεύοντα ἐν αὐτῇ καὶ κηρύττοντα τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ ἄνευ τινὸς ἀμοιβῆς. Αἱ ἐπισημότεραι δὲ τῶν ἐπαρχιῶν διατηροῦσι καὶ ἐν ἱερατικὸν σχολεῖον, δαπάνῃ μὲν τῶν ἐπαρχιωτῶν, ἐπιστασίᾳ δὲ τοῦ Ἀρχιερέως καὶ τῶν προκρίτων Χριστιανῶν, ἐν ᾧ διδάσκονται οἱ ποθοῦντες ἱερατεῦσαι, καὶ ἰδίως οἱ παῖδες τῶν ἱερέων καὶ ὅσοι τῶν ἱερέων καὶ ἱεροδιακόνων προσέτι ἔχουσι τὴν τοιαύτην ἀνάγκην. Ὅσοι δὲ τῶν μαθητευόντων εἰς τὰς τοιαύτας σχολὰς ἔχουσιν ἀγχίνοιαν καὶ ἐπιθυμοῦσιν ἵνα προαχθῶσι περισσότερον καὶ ἐντελέστερον, οὗτοι στέλλονται εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογικὴν σχολὴν διὰ τοῦ Ἀρχιερέως αὐτῶν.

Ἄρθρ. 60. Ἐγκύκλιοι Πατριαρχικαὶ ἐπιστολαὶ στέλλονται ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν πρὸς πάντας τοὺς Ἀρχιερεῖς, ὅπως φροντίζωσι μετὰ τῶν προκρίτων ἐπαρχιωτῶν αὐτῶν καὶ στέλλωσι νέους χρηστοήθεις καὶ εὐφυεῖς ἵνα εἰσάγωνται εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Θεολογ. σχολήν.

Ἄρθρ. 61. Ἡ Σύνοδος ἔχει Α'. καὶ Β'. γραμματέα, ἀμφοτέρους Κληρικοὺς, διοριζομένους ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου. Ὁ Α'. γραμματεὺς, καὶ τούτου κωλυομένου, ὁ Β'. διευθύνει τὰ τοῦ γραφείου, εἰσάγει τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀναφορὰς καὶ τὰ λοιπὰ ἔγγραφα ἐνώπιον τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου καὶ κρατεῖ τὰ πρακτικὰ τῶν Συνεδριάσεων. Οὐδεμίαν δὲ ἔχει γνώμην, οὔτε ψῆφον, οὔτε μέρος λαμβάνει ἐν ταῖς συζητήσεσιν, εἰμὴ ἁπαντᾷ, ὁσάκις ἐρωτᾶται, καὶ ὑπομιμνήσκει.

Ἄρθρ. 62. Ἡ Σύνοδος διατηρεῖ ἴδιον αὐτῆς ταμεῖον διά τινας ἀναποφεύκτους δαπάνας, οἷον, δι' ἀποστολὰς γραμμάτων καὶ

ἄλλας ὁμοίας ἀνάγκας, χορηγουμένων τῶν ἀναγκαίων τούτων χρημάτων ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου.

Ἄρθρ. 63. Ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς Συνόδου λαμβάνει τὴν προσήκουσαν πρόνοιαν καὶ κηδεμονίαν περὶ τῶν διαθεσίμων καὶ τῶν πρὸς ζωάρκειαν στερουμένων Πατριαρχῶν πρὸς ἄνετον συντήρησιν αὐτῶν, ἐπίσης δὲ καὶ περὶ τῶν διαθεσίμων Μητροπολιτῶν, Ἐπισκόπων καὶ τιτουλαρίων Ἀρχιερέων, ὅπως περιθάλπωνται ἀναλόγως.

Ἄρθρ. 64. Ὅσοι τῶν Ἀρχιερέων παραιτοῦνται οἰκειοθελῶς, δύνανται ἵνα ἐκλέξωσι τὸν τόπον τῆς ἑαυτῶν ἡσυχίας καὶ ἐγκαταβιώσεως, τῇ γνώσει τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου, πλὴν τῆς ἐπαρχίας, εἰς ἣν διετέλουν ἀρχιερατεύοντες, ὅτε παρητήθησαν (ἐξαιρέσει τῶν Πατριαρχῶν). Ἐὰν δέ τις τῶν Ἀρχιερέων παυθῇ (Ἄρθρ. 38), τότε, ἐὰν μὲν τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ ᾖ θρησκευτικὸν, ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου ἀποφασίζουσι περὶ τοῦ τόπου τῆς διαμονῆς αὐτοῦ· ἐὰν δὲ τὸ ἔγκλημα αὐτοῦ ᾖ κοσμικὸν, τότε ὁ τόπος τῆς διαμονῆς αὐτοῦ προσδιορίζεται κατὰ συνεννόησιν τοῦ Πατριαρχείου μετὰ τῆς Ὑψ. Πύλης.

Ἄρθρ. 65. Τὰ κατὰ τόπους Σταυροπήγια Μοναστήρια, ὡς καὶ τὰ κατὰ τὰς ἐπαρχίας ἐνοριακὰ, καθὼς ἀνέκαθεν, συμφώνως τοῖς ἱεροῖς κανόσι, κυριαρχικῶς ἐξηρτῶντο τὰ μὲν ἀπὸ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, τὰ δὲ ἀπὸ τῶν Μητροπολιτῶν, ἀπαραλλάκτως καὶ τοῦ λοιποῦ ἐξαρτῶνται, διοικοῦνται δὲ κατὰ τὸν ἰδιαίτερον περὶ Μοναστηρίων κανονισμόν.

Ἄρθρ. 66. Πρὸς διατήρησιν ἀσφαλῆ τῶν ἱερῶν ἀμφίων καὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν σκευῶν τοῦ Πατρ. ναοῦ ὑπάρχει Σκευοφύλαξ, διοριζόμενος ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, ἵνα κρατῇ ταῦτα ἐν καταλόγῳ καθαρῷ, ὑπὸ τὴν ἐποπτείαν ἑνὸς τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τοῦ Ἐθνικοῦ... Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 67 (*). Τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον σύγκειται ἐκ δώδεκα λαϊκῶν μελῶν καὶ προεδρεύεται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ἐργάζεται δὲ οὕτως ἅπαξ τῆς ἑβδομάδος ἐπὶ τῶν δικαστικῶν ὑποθέσεων·

(*). Γνώμη πέντε μελῶν: Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Παντζίρη καὶ Φιλαδέλφου.

ἑτέραν δὲ πάλιν τῆς ἑβδομάδος ἡμέραν, συνερχομένων ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τῶν μελῶν τῆς Ἱ. Συνόδου, ἐργάζεται ὁμοῦ ἐπὶ πασῶν τῶν Ἐθνικῶν ὑποθέσεων, ἐκτὸς δηλαδὴ τῶν καθαρῶς πνευματικῶν, τῶν ἰδίᾳ προσηκουσῶν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ.

Τὸ Ἐθνικὸν Συμβούλιον (*) σύγκειται ἐκ δώδεκα μελῶν λαϊκῶν καὶ προεδρεύεται ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου· ὁσάκις δὲ σπουδαῖαι ὑποθέσεις Ἐθνικαὶ ἀπαιτοῦσι τὴν σύσκεψιν μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου, συνέρχονται ἀμφότερα τὰ σώματα ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Πατριάρχου.

Τὸ Ἐθνικὸν μικτὸν Συμβούλιον (**) σύγκειται ἐκ δώδεκα μελῶν, τῶν μὲν τεσσάρων Ἀρχιερατικῶν, τῶν δὲ ὀκτὼ λαϊκῶν· προεδρεύεται δὲ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου, ἢ ἐν περιπτώσει κωλύματος, ὑπὸ τοῦ πρώτου τῇ τάξει τῶν Ἀρχιερατικῶν αὐτοῦ μελῶν.

Ἄρθρ. 68. Τὸ Συμβούλιον ἔχει ἕνα πρῶτον γραμματέα καὶ ἕνα βοηθὸν αὐτοῦ.

Ἄρθρ. 69. Ἡ περίοδος τῆς ὑπηρεσίας τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου προσδιορίζεται εἰς δύο ἔτη, τοῦ ἡμίσεως τοῦ προσωπικοῦ αὐτοῦ κατ' ἔτος ἀνανεουμένου.

Ἄρθρ. 70. Ἡ ἐκλογὴ τῶν (λαϊκῶν) μελῶν τοῦ συμβουλίου γίνεται ὡς ἑξῆς. Ἐν τακτῇ ἡμέρᾳ εἰδοποιεῖ ὁ Πατριάρχης τοὺς κατοίκους τῶν ἐνοριῶν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Καταστένου ἵνα κατὰ τὸ ἑξῆς διάγραμμα ἐκλέξωσιν ἕκαστος ἀντιπροσώπους, οἷον :

Αἱ ἐνορίαι Φαναρίου καὶ Τσιμπαλὴ	2
» » Μπαλίνου, Ταξιαρχῶν καὶ Ξυλοπορτας.	2
» » Μουχλίου καὶ Φωτηρᾶ.	1
» » Ἐδιρνεκαπίου, Σκλματομπρουκίου, Σαρμασικίου, Ἐγρικαπίου, Τεκὶρ Σεραγίου καὶ Τὸπ-καπίου.	2
Ἡ ἐνορία Ἐξ Μαρμάρων.	1
Ἅπασαι αἱ ἐνορίαι τῶν Ὑψωμαθείων μετὰ τοῦ Βελιγραδίου.	2
Αἱ ἐνορίαι ἁγ. Κυριακῆς καὶ Ἐλπίδος.	1
Ἡ ἐνορία Χάσκιοϊ.	1
Αἱ ἐνορίαι τῶν Ταταούλων.	2
Αἱ ἐνορίαι τοῦ Σταυροδρομίου.	2
Ἡ ἐνορία Βλάγκας.	1

(*) Ὑφ' ἡμῶν τοῦ Κυζίκου.
(**) Ὑφ' ἡμῶν Χ. Γ. Κωνσταντινίδου.

Αἱ ἐνορίαι τοῦ Γαλατᾶ.	2
Ἡ ἐνορία Ὀρτάκιοϊ.	1
Ἡ ἐνορία Μπεσίκτασι.	1
Αἱ ἐνορίαι Κουρούτσεσμε, Ἀρναούτκιοϊ καὶ Βεβεκίου.	2
Ἡ ἐνορία Βογιατζίκιοϊ.	1
Αἱ ἐνορίαι Στένης καὶ Νεοχωρίου	2

ἅπαντας, ἄνευ διακρίσεως ἐθνικότητος, ἄνδρας τιμίους καὶ εὐθεῖς, κοινὴν τὴν ὑπόληψιν μεταξὺ τῶν ἐνοριῶν ἀπολαμβάνοντας καὶ ἀνέκαθεν ὑπηκόους τοῦ βασιλείου Κράτους. Οἱ ἀντιπρόσωποι αὗτοι ἐν τῇ ὁρισθείσῃ ἡμέρᾳ συνέρχονται ἐν τοῖς Πατριαρχείοις καὶ ἀπαρτίζουσι μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου τὴν Ἐκλογικὴν Συνέλευσιν, ἥτις πρῶτον μὲν ὁρίζει τοὺς ὑποψηφίους, ἐκ συμφώνου, ἑκάστου μέλους ἔχοντος τὸ δικαίωμα τοῦ προτείνειν ὑποψηφίους οὓς ἂν κρίνῃ ἔχοντας τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα· εἶτα δὲ ἐκ τῶν ὁρισθέντων ὑποψηφίων ἀναδεικνύει διὰ πλειοψηφίας, ἐν μυστικῇ ψηφηφορίᾳ, τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου· ἅπασα δὲ ἡ περὶ τούτου πρᾶξις καταστρώννυται ἐπὶ πρωτοκόλλου.

Ἄρθρ. 71. Ἅμα λαβούσης πέρας τῆς ἐκλογῆς, ὁ Πατριάρχης γνωστοποιεῖ τῇ Ὑψ. Πύλῃ τὰ ὀνόματα τῶν ἐκλεγέντων μελῶν τοῦ Συμβουλίου πρὸς ἐπιδοκιμασίαν καὶ ἐπικύρωσιν.

Ἄρθρ. 72. Ἕκαστον τῶν μελῶν, μετὰ τὴν συμπλήρωσιν τῶν δύω ἐτῶν, οὐ δύναται ἵνα προβληθῇ ὡς ἐκλέξιμον αὖθις, ἐὰν μὴ παρέλθωσιν ἄλλα δύο ἔτη.

Ἄρθρ. 73. Τὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου ὀφείλουσιν εἶναι ἐκ τῶν σταθερῶν κατοίκων τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ὑπήκοοι ἀνέκαθεν τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους, ἡλικίας πλέον τῶν 30 ἐτῶν, ἐχόντες ἐμπειρίαν περὶ τὰ πράγματα καὶ γενικῆς ἀπολαύοντες ὑπολήψεως καὶ ἐμπιστοσύνης παρά τε τῇ Κυβερνήσει καὶ παρὰ τῷ Ἔθνει.

Ἄρθρ. 74. Οὐδὲν μέλος, παραδεξάμενον ἅπαξ τὸν διορισμὸν αὐτοῦ καὶ ἐγκατασταθὲν, δύναται ἵνα παραιτηθῇ πρὸ τῆς λήξεως τῆς διετίας, ἐκτὸς λίαν δεδικαιολογημένης αἰτίας.

Ἄρθρ. 75. Τὸν ἐν τῇ διαρκείᾳ τοῦ διετοῦς χρόνου παραιτούμενον καὶ τὸν θανόντα ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου ἀντικαθιστῶσιν ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου, πρὸς συμπλήρωσιν τοῦ λειπομένου χρόνου, καὶ ἀναφέρει τοῦτο ὁ Πατριάρχης τῇ Ὑψ. Πύλῃ. Ὁ οὕτω δὲ ἐκλεγεὶς προβάλλεται ἐκλέξιμος καὶ κατὰ τὴν ἑπομένην περίοδον.

Ἄρθρ. 76. Οὐδενὶ τῶν μελῶν δίδονται ἄδεια ἀποδημίας πλέον

τῶν δύω μηνῶν· ὁ δὲ πλείονα χρόνον ἀπὼν ἀντικαθίσταται παρ' ἄλλου, ἐκλεγομένου, κατὰ τὸ προηγούμενον ἄρθρον.

Ἄρθρ. 77. Ἀπαγορεύονται αἱ τῶν μελῶν ἀπουσίαι ἐκ τῶν συνεδριάσεων· ἐὰν δέ τις κωλύηται πλέον τοῦ ἑνὸς μηνὸς, ὀφείλει εἰδοποιεῖν περὶ τούτου τὸ Συμβούλιον· ὁ δὲ ἄνευ εἰδοποιήσεως πλέον τοῦ μηνὸς ἐλλείπων ἢ παραιτεῖται, ἢ, κατὰ τὸ 75 ἄρθρον, ἀντικαθίσταται παρ' ἄλλου.

Ἄρθρ. 78. Ἐὰν μέλος τι τοῦ Συμβουλίου κατηγορηθῇ ὡς δωροδοκηθὲν, ὑπάγεται τοῖς ποινικοῖς δικαστηρίοις καὶ κρίνεται κατὰ τοὺς κειμένους νόμους τοῦ Κράτους.

Ἄρθρ. 79. Τὰ λαϊκὰ μέλη τοῦ Συμβουλίου οὐδένα λαμβάνουσι μισθὸν, ἀλλ' ὑπηρετοῦσι δωρεάν.

§ Β'. Καθήκοντα τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 80. Τὸ Συμβούλιον συνέρχεται τακτικῶς δὶς τῆς ἑβδομάδος. Ἐπὶ δὲ τῶν ἀνατιθεμένων τῷ Συμβουλίῳ ἐγγράφων, ὡς καὶ τῶν ἐξερχομένων, ἐπιτίθεται ἀριθμὸς καὶ ἡ ἡμερομηνία κατὰ τάξιν.

Ἄρθρ. 81. Τὸ Συμβούλιον ἐπιτηρεῖ καὶ ἐποπτεύει τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τῶν Ἐθνικῶν σχολείων καὶ νοσοκομείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν Ἐθνικῶν καταστημάτων, ὡς καὶ τὰ ἔσοδα καὶ ἔξοδα αὐτῶν τε καὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐκκλησιῶν· ἐξετάζει τὰς διαφορὰς τὰς περὶ προσόδων τῶν τῷ Οἰκουμενικῷ θρόνῳ ὑποκειμένων Μοναστηρίων, ὡς καὶ τὰς περὶ διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων, τραχώματος καὶ προικὸς, καὶ θεωρεῖ ὅσας ὑποθέσεις μὴ πνευματικὰς παραπέμπει ἡ Ὑψ. Πύλη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἄρθρ. 82. Τὰς περὶ κληρονομίας μεταξὺ Χριστιανῶν Ὀρθοδόξων συμπιπτούσας διενέξεις δικάζει τὸ Συμβούλιον, αἱ δὲ ἀποφάσεις αὐτοῦ εἰσὶ τελεσίδικοι καὶ ἐκτελεσταί.

Ἄρθρ. 83. Ἐπειδὴ παντὸς Ὀρθοδόξου Χριστιανοῦ διαθήκη, συνᾴδουσα τοῖς νόμοις τῆς Ἐκκλησίας καὶ σύμφωνος τῷ περὶ Χριστιανικῶν περιουσιῶν δι' ἐπισήμων ὑψηλῶν ὁρισμῶν ἐκδοθέντι Κανονισμῷ, ἐστὶν ἐπίσημος καὶ ἰσχυρὰ παρὰ πάσῃ ἐπιτοπίῳ Ἀρχῇ, τὸ Συμβούλιον φροντίζει περὶ τῆς ἐκπληρώσεως τῶν ἐν ταῖς τοιαύταις διαθήκαις περιεχομένων ὅρων.

Ἄρθρ. 84. Πρὸς διεύθυνσιν τῶν Ἐθνικῶν σχολείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν καταστημάτων, τὸ Συμβούλιον διορίζει ἐπιτρόπους καὶ ἐφόρους, τῇ γνώμῃ καὶ ἐγκρίσει τοῦ Πατριάρχου, ἄνδρας

ἱκανοὺς καὶ τιμίους ἐκ τῶν ὁμοδόξων καὶ ὑπηκόους τῆς κραταιᾶς Βασιλείας.

Ἄρθρ. 85. Τὸ Συμβούλιον θεωρεῖ καὶ ἐξελέγχει ἐτησίως τοὺς λογαριασμοὺς τῶν ῥηθέντων ἐπιτρόπων καὶ καταχωρίζει ἐν περιλήψει διὰ τοῦ Α'. γραμματέως αὐτοῦ τοὺς ἰσολογισμοὺς τῶν ἐτησίων προσόδων καὶ ἐξόδων ἐν ἰδιαιτέρῳ γενικῷ κώδικι.

Ἄρθρ. 86. Τὸ Συμβούλιον εἰσπράττει τὰς προσόδους τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου καὶ τὰ γραφικὰ δικαιώματα κατὰ τὸ τιμολόγιον, καὶ πρὸς τοῦτο διορίζει ταμίαν ὑπομίσθιον, δίδοντα ἐγγυητὴν ἀξιόχρεων, δι' ἐγγράφου, περὶ πάσης ἐνδεχομένης χρηματικῆς ἐλλείψεως ἐκ τοῦ ταμείου.

Σημ. Τὸ ὑπάρχον τιμολόγιον ἀναθεωρηθήσεται καὶ διορθωθήσεται ὑπὸ εἰδικῆς ἐπιτροπῆς.

Ἄρθρ. 87. Ἐν τῇ λήξει ἑκάστου ἔτους, συγκαλουμένης τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, ἀναγινώσκεται ἔκθεσις τῶν ἐτησίων ἐργασιῶν τοῦ Συμβουλίου, πρὸ τῆς ἐκλογῆς τῶν νέων μελῶν· μετ' αὐτὴν δὲ, ἐν δευτέρᾳ συνεδριάσει τῆς Ἐκλογικῆς Συνελεύσεως, θεωρεῖται ὁ λογαριασμὸς τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου, ἐξελεγχθεὶς ὑπὸ τῶν νέων μελῶν, παρουσιάζοντος τοῦ ταμίου τὰς ἐγγράφους διαταγὰς τοῦ Συμβουλίου περὶ πάσης πληρωμῆς, αἵτινες, σφραγιζόμεναι ἐντὸς φακέλλου, κατατίθενται ἐν τοῖς ἀρχείοις τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 88. Πᾶσα συνεδρίασις, ἐγκύρως τὰ δύω τρίτα τῶν μελῶν, ἐστὶ πλήρης· ἐν δὲ ταῖς συζητήσεσιν, εἰ δεήσοι, λύονται τὰ ζητήματα διὰ πλειοψηφίας. Ἐν περιπτώσει δὲ ἰσοψηφίας, νικᾷ τὸ μέρος, τὸ ἔχον τὴν ψῆφον τοῦ προέδρου.

Ἄρθρ. 89. Τὸ Συμβούλιον ἔχει τριμελῆ σφραγῖδα, τῶν δὲ τμημάτων αὐτῆς τὸ μὲν κρατεῖ ὁ Πρόεδρος, τὰ δὲ δύω, δύω ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συμβουλίου καὶ τὴν κλεῖδα ὁ Α'. γραμματεύς.— Δι' αὐτῆς τῆς σφραγῖδος σφραγίζονται τὰ ἀφιερωτικὰ ἔγγραφα, διαθῆκαι, ὁμόλογα ἐκκλησιῶν καὶ λοιπῶν Ἐθνικῶν χρεῶν καὶ τὰ τούτοις ὅμοια, πρὸς δὲ καὶ αἱ δικαστικαὶ ἀποφάσεις τοῦ Συμβουλίου, ὑπογραφόμεναι παρὰ πάντων τῶν μελῶν αὐτοῦ ἐν τῷ ἁρμοδίῳ βιβλίῳ. Ἅπαντα δὲ τὰ ἀνωτέρω ἔγγραφα ἐπικυροῦνται παρὰ τοῦ Πατριάρχου. Πᾶν δὲ ἔγγραφον, συντασσόμενον ἐν τῷ Συμβουλίῳ καὶ ἐξερχόμενον, καταχωρίζεται προηγουμένως ἐν Κώδικι.

Ἄρθρ. 90. Πᾶν ἔγγραφον, ἐκδιδόμενον ὑπὸ τῶν κατὰ τόπους

Ἀρχιερέων, ἢ μεμαρτυρημένον καὶ ἐπιβεβαιωμένον παρ' αὐτῶν, θεωρούμενον ἱερὸν καὶ ἀπαραβίαστον, ὑποστηρίζεται παρὰ τοῦ Συμβουλίου.

Ἄρθρ. 91. Οἱ ἐνάγοντες εἰς δίκην δι' ὑπόθεσιν ὀφείλουσι πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς διαδικασίας νὰ δίδωσι τῷ Συμβουλίῳ ἐγγύησιν διὰ τὰ προκύψοντα δικαστικὰ ἔξοδα.

Ἄρθρ. 92. Ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου ὀφείλουσι λαμβάνειν πρόνοιαν, ὅπως αἱ περιουσίαι ἁπάντων τῶν ἐκ τοῦ Οἰκουμ. θρόνου ἐξαρτωμένων σταυροπηγίων Μοναστηρίων συντηρῶνται καὶ διοικῶνται καλῶς καὶ συμφώνως ταῖς διατάξεσι τῶν χρυσοβούλλων, διαθηκῶν, ἀφιερωτικῶν ἐγγράφων καὶ Πατριαρχικῶν σιγιλλίων.

Ἄρθρ. 93. Ὡσαύτως ὁ Πατριάρχης μετὰ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου ὀφείλουσιν ἵνα ἐνεργήσωσι τὴν ἀνασύστασιν τοῦ κιβωτίου τῶν ἐλεῶν πρὸς βοήθειαν τῶν πτωχῶν, καθορίζοντες δι' εἰδικοῦ Κανονισμοῦ τὰ τῆς διαχειρίσεως αὐτοῦ. Περὶ δὲ τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ ἄλλων κοινωφελῶν Ἐθνικῶν καταστημάτων, ἅτινα φυσικῶς τὴν προσήλωσιν ἔχουσιν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ὀφείλουσι λαμβάνειν πάντοτε μέτρα ἐπιβλέψεως καὶ φροντίδος πρὸς θεραπείαν πάσης ἀνάγκης αὐτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ ἐπιχορηγήσεως τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου.

Ἄρθρ. 94. Ὁ Οἰκουμ. Πατριάρχης, πρὸς διατήρησιν ἑαυτοῦ τε καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, οἷον τοῦ μεγάλου Ἀρχιδιακόνου, τοῦ Δευτερεύοντος, τῶν διακόνων καὶ τῶν ἄλλων ὑπηρετούντων αὐτῷ προσώπων, καὶ εἰς ἀπάντησιν πάντων τῶν παρ' αὐτοῦ γινομένων ἐξόδων πρὸς τὴν ἀπαιτουμένην Ἐκκλησιαστικὴν καὶ Ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν, λαμβάνει ἐτησίως

α.) παρ' ἑκάστου τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν ὑποκειμένων τῷ Οἰκουμ. θρόνῳ, τὰ ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως τῷ 1862ῳ ἔτει ὁρισθέντα ποσὰ τῆς Πατριαρχικῆς ἐπιχορηγήσεως, περιεχόμενα ἐν τῷ προσηρτημένῳ τοῖς Κανονισμοῖς καταλόγῳ.

β.) ἀπὸ τῆς ἰδίας αὐτοῦ Ἀρχιεπισκοπῆς Κ]πόλεως τὰ ἐτήσια ἱερατικὰ ἐμβατοίκια τῶν ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Πόλεως, τοῦ Γαλατᾶ καὶ τοῦ Καστανέου ψαλλόντων ἱερέων.

γ.) Τὰ κανονικὰ καὶ τυχηρὰ τοῦ ἐπιτραχηλίου λεγόμενα εἰσοδήματα καὶ τὰς εὐσεβεῖς προσφορὰς, τὰς χάριν εὐχῆς καὶ μνημοσύνου πρὸς αὐτὸν γινομένας.

Ἄρθρ. 95. Τῶν εἰρημένων εἰσοδημάτων, ἀποκλειστικῶς ἀνηκόντων τῷ Πατριάρχῃ, οὐδὲν ἔχει μέρος τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον, οὔτε δὲ πάλιν μετέχει ὁ Πατριάρχης τῶν εἰς ἐκεῖνο προσηκόντων εἰσοδημάτων.

Ἄρθρ. 96. Τὰ τῶν ἱερέων τῆς Βασιλευούσης ἐτήσια ἐμβατοίκια, ἀφ' οὗ ἅπαξ ἐπινεμηθῶσιν ἀναλογισθέντα τοῖς ἱερεῦσιν ἑκάστης ἐνορίας κατὰ τὸ δίκαιον καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῆς ποσότητος, ἣν διδόασιν οἱ ἱερεῖς τὴν σήμερον συλλήβδην πρὸς τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἢ τὰ σχολειακὰ ταμεῖα, μενοῦσιν ἀναλλοίωτα, ὅπως ταχθῶσιν εἰς ἕκαστον.

Ἄρθρ. 97. Αἱ εἰς πρόσωπα Κληρικῶν ὀφφικιαλίων τοῦ Οἰκουμ. θρόνου διδόμεναι ἄλλοτε ἐξαρχίαι, ἢ ἄλλαι Πατριαρχικαὶ φιλοτιμίαι, καταργοῦνται. Καὶ αἱ μὲν ἐξαρχίαι ἐπανέρχονται εἰς τὴν ἐξουσίαν τοῦ Πατριαρχείου, ἐὰν οἱ κάτοικοι Χριστιανοὶ ἀπαιτήσωσι τοῦτο, μὴ εὐχαριστούμενοι εἰς τὴν μετὰ τῶν Μητροπόλεων συνένωσιν αὐτῶν· τὰ δὲ ὀφφίκια οὐδὲν συνεπιφέρουσιν εἰσόδημα τοῖς ἔχουσιν αὐτά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΣΤ'.

Περὶ προσόδων τῶν Ἀρχιερέων.

Ἄρθρ. 98. Οἱ Ἀρχιερεῖς τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμ. θρόνου λαμβάνουσι παρὰ τοῦ ποιμνίου αὐτῶν τὴν ὑπὸ τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως ὁρισθεῖσαν ἐπιχορήγησιν, κατὰ τὸν ἐν τοῖς Κανονισμοῖς κατάλογον, ὅστις μένει ἐν ἰσχύϊ καὶ τοῦ λοιποῦ, ἐξαιρουμένων ἀπ' αὐτοῦ μόνων τῶν ἐπιμισθίων, ἃ καὶ ἐξαλείφονται. Μετὰ δὲ τῆς Ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως συνάγουσι καὶ τὴν Πατριαρχικὴν ἐπιχορήγησιν, ἣν ὀφείλουσιν ἀποπληροῦν τῷ Πατριάρχῃ ἐντὸς τοῦ ἔτους.

Ἄρθρ. 99. Ἕνεκα τῆς αὐξήσεως τῶν ἐξόδων τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολ. σχολῆς, ἅτινα μόνον ἐπιβαρύνουσι τὴν Ἀρχιερατικὴν χορείαν, οἱ Ἀρχιερεῖς λαμβάνουσι τούντεῦθεν ἀπὸ μὲν ἀδείας γάμου, ἄνευ διακρίσεως Λου, Βου, ἢ Γου, καὶ γενικῶς ἐν ἁπάσαις ταῖς ἐπαρχίαις τοῦ Οἰκ. θρόνου, ἀνὰ γρόσια εἰκοσιπέντε· παρ' ἑκάστου δὲ ἱερέως, ἔχοντος ἐνορίαν, ἀνὰ γρόσια πεντήκοντα πέντε, λόγῳ κανονικοῦ ἐτησίου. Πᾶσα δὲ ἄλλη ὑποχρεωτικὴ δόσις ἐν χρήμασιν ἢ ἐν πράγμασι μένει ἀπηγορευμένη.

Ἄρθρ. 100. Τὰ εἰσπραττόμενα δικαιώματα ἐκ τῶν διδομένων διαζυγίων, εἰς τρεῖς διαιρούμενα τάξεις, ἤτοι ἑκατόν, διακοσίων καὶ πεντακοσίων γροσίων, ὡσαύτως δὲ καὶ τὰ ἐξ ἐπιχυρώσεως οἱωνδήποτε ἐγγράφων λαμβανόμενα, κατὰ τὸ τιμολόγιον τοῦ Πατριαρχείου, διαιροῦνται εἰς δύω ἴσα μέρη, ὧν τὸ μὲν κρατεῖται παρὰ τοῦ Ἀρχιερέως πρὸς διατήρησιν γραφείου, εὐτάκτως κατηρτισμένου, τὸ δὲ ἕτερον δίδοται εἰς βοήθειαν τῶν φιλανθρωπικῶν καὶ κοινωφελῶν καταστημάτων τῆς Μητροπόλεως.

Ἄρθρ. 101. Τὸ δικαίωμα τοῦ Ἀρχιερέως, προσκαλουμένου εἰς στεφάνωσιν, μνημόσυνον ἢ κηδείαν, ὑπάρχει προαιρετικὸν, οὐχὶ ὅμως ὀλιγώτερον τῶν πεντήκοντα γροσίων.

Ἄρθρ. 102. Τὰ πρὸ τῶν Κανονισμῶν εἰθισμένα κύρια εἰσοδήματα τοῦ Ἀρχιερέως, καὶ ἐκ τῶν τυχηρῶν τὰ ἐκ πωλήσεως γ ε δ ι κ ί ω ν ἱερατικῶν, τὰ ἐκ τῶν κατὰ διετίαν ἢ τριετίαν βοηθειῶν, τὰ ἐξ ἱερατικῶν φιλοτίμων, τὰ ἐξ ἐμβατοικίων, δίσκων, ἐγκαινίων ἐκκλησιῶν, συγχωρήσεως κεκωλυμένων γάμων, χειροτονιῶν, καὶ εἴτι ἕτερον τοιοῦτο, μένουσι πάντα κατηργημένα, ὡς ἀντικατασπάντα διὰ τῆς Ἀρχιερατικῆς ἐπιχορηγήσεως. Τὰ δὲ μνημόσυνα καὶ οἱ ἁγιασμοὶ καὶ τὰ τοιαῦτα, ὡς ἔργα ὄντα εὐσεβείας, ἀφίενται εἰς τὴν ἐλευθέραν προαίρεσιν τῶν Χριστιανῶν.

Ἄρθρ. 103. Τὰ προσωπικὰ γ ε δ ί κ ι α ἱερέων καταργοῦνται, ἅμα ἐκλείψῃ τὸ κατέχον αὐτὰ τὴν σήμερον πρόσωπον.

Ἄρθρ. 104. Αἱ ὑπὸ τῶν ἁγίων Ἀρχιερέων εἰσπραττόμεναι ἐπιχορηγήσεις μένουσιν ὡρισμέναι ὡς ἑξῆς :

	Τὸ ὅλον τῆς ἐπιχορηγήσεως,	Πατριάρχου ἐπιχορήγησις.
1. Τῷ Καισαρείας	63 χ.	3 χ.
2. » Ἐφέσου	105 χ.	5 χ.
3. » Ἡρακλείας (*)	95 χ.	5 χ.
4. » Κυζίκου	93 χ.	3 χ.
5. » Νικομηδείας	62500	2500

(*) Λαμβάνωντι καὶ τὰ εἰσοδήματα τοῦ ἁγίου Γεωργίου τοῦ Ἀρά πη.

6.	» Νικαίας	61500	1500
7.	» Χαλκηδόνος	72700	2700
8.	» Δέρκων	82500	2500
9.	» Θεσσαλονίκης	92500	2500
10.	» Τορνόβου	97 χ.	27 χ.
11.	» Ἀδριανουπόλεως	114 χ.	14 χ.
12.	» Ἀμασείας	83 χ.	5 χ.
13.	» Ἰωαννίνων	89500	9500
14.	» Προύσης	71500	1500
15.	» Διδυμοτείχου	73750	3750
16.	» Πελαγωνείας	86 χ.	6 χ.
17.	» Δημητριάδος	86 χ.	6 χ.
18.	» Νεοκαισαρείας	52 χ.	2 χ.
19.	» Ἰκονίου	52250	2250
20.	» Βερρόιας	51 χ.	1 χ.
21.	» Βόσνης	121750	21750
22.	» Πισιδείας	41500	1500
23.	» Κρήτης (*)	72500	2500
24.	» Τραπεζοῦντος	45800	800
25.	» Λαρίσσης	83 χ.	3 χ.
26.	» Ἄρτης (**)	93 χ.	3 χ.
27.	» Φιλιππουπόλεως	93500	2300
28.	» Ῥόδου	52500	2500
29.	» Σερρῶν	91 χ.	6 χ.
30.	» Δράμας	74 χ.	4 χ.
31.	» Σμύρνης	73 χ.	3 χ.
32.	» Μιτυλήνης (***)	73 χ.	3 χ.
33.	» Ἀγκύρας	20 χ.	—
34.	» Φιλαδελφείας	80 χ.	—
35.	» Μελενίκου	85500	5500
36.	» Πρεσπῶν	64250	4250
37.	» Αἴνου	35 χ.	—
38.	» Μεθύμνης (****)	42 χ.	2 χ.
39.	» Μεσημβρίας	46 χ.	1 χ.
40.	» Βιδύνης	75500	5500
41.	» Δρύστρας	76250	11250

(*) Μετὰ τῆς ἐπισκοπῆς Λάμπης, ἀφαιρουμένου τοῦ ποσοῦ, ὅπερ λαμβάνει ἀπὸ τῶν κτημάτων τῆς Μητροπόλεως.
(**) Ἀφαιρουμένου τοῦ ποσοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν τῆς Μητροπόλεως κτημάτων.
(***) Νεμομένῳ καὶ τὰ κτήματα τῆ Μητροπόλεως.
(****) Νεμομένῳ καὶ τὰ κτήματα τῆς Μητροπόλεως.

42.	Τῷ Σάμου	43	χ·	3	χ·
43.	» Βάρνης	61500		1500	
44.	» Σιδανίου	41500		1500	
45.	» Σοφίας	81250		11250	
46.	» Βιζύης	51500		1500	
47.	» Χαλδείας	41500		1500	
48.	» Ἀγχιάλου	63	χ·	8	χ·
49.	» Μαρωνείας	63	χ·	3500	
50.	» Σηλυβρίας (*)	46	χ·	1	χ·
51.	» Σωζουπόλεως	46500		1500	
52.	» Ξάνθης	51800		1800	
53.	» Γάνου καὶ Χώρας	41100		1100	
54.	» Χίου	43	χ·	3000	
55.	» Λήμνου	41500		1500	
56.	» Ἴμβρου (**)	45	χ·	—	
57.	» Ἐλασσῶνος	41	χ·	1	χ·
58.	» Προικονήσου (***)	25700		700	
59.	» Κασσανδρείας	42250		2250	
60.	» Δυρράχιου	24	χ·	—	
61.	» Πρεσλάβας	42500		2500	
62.	» Πωγωνιανῆς (****)	60500		500	
63.	» Δρυϊνουπόλεως	53	χ·	3	χ·
64.	» Κῶου	30	χ·	—	
65.	» Νύσσης	73	χ·	8	χ·
66.	» Σκοπείων	82250		17250	
67.	» Ἐρσεκίου	73750		3750	
68.	» Κεστεντηλίου	80	χ·	10	χ·
69.	» Σαμακοβίου	86	χ·	11	χ·
70.	» Σβορνικίου	76	χ·	6	χ·
71.	» Ῥασκοπρεσρένης	68500		3500	
72.	» Νυσσάβας	64600		4600	
73.	» Καστορίας	52	χ·	2	χ·
74.	» Βοδενῶν	62500		2500	
75.	» Κορυτσᾶς	41500		1500	
76.	» Φαναριοφερσάλων	52	χ·	2	χ·
77.	» Στρωμνίτσης	74200		4200	
78.	» Βελεγράδων	54	χ·	4	χ·

(*) Νεμομένῳ καὶ τὸ ἐτήσιον εἰσόδημα τῆς πανηγύρεως.
(**) Ἐκπιπτομένου τοῦ εἰσοδήματος τῶν κτημάτων τῆς Μητροπόλεως.
(***) Νεμομένῳ καὶ τὰς προσόδους τῆς Μητροπόλεως.
(****) Λγευ οὐδεμιᾶς ὠφελείας ἀπὸ τῶν Μοναστηριακῶν κτημάτων.

79.	Τῷ Γρεβενῶν	42	χ·	2	χ·
80.	» Μογλενῶν	42	χ·	2	χ·
81.	» Δεβρῶν	36750		1750	
82.	» Βελισσοῦ	50	χ·	—	
83.	» Λιτίτσης	41300		1300	
84.	» Καρπάθου	25	χ·	—	
85.	» Ἡλιουπόλεως	47150		1150	
86.	» Κρήνης	42750		2750	
87.	» Καλλιπόλεως	42	χ·	2	χ·
88.	» Μυριοφύτου	31850		1350	
89.	» Μετρῶν	30750		750	
90.	» Κύτρους	30750		750	
91.	» Καμπανείας	62	χ·	2	χ·
92.	» Πλαταμῶνος	30550		550	
93.	» Κοζάνης	52	χ·	2	χ·
94.	» Πολυανῆς	53	χ·	3	χ·
95.	» Πέτρας	30560		560	
96.	» Ἀρδαμερίου	30750		750	
97.	» Ἱερισσοῦ καὶ Ἁγίου Ὄρους	30750		750	
98.	» Τσερβένοῦ	45	χ·	5	χ·
99.	» Λοφτσοῦ	47500		7750	
100.	» Βράτσης	75	χ·	15	χ·
101.	» Παραμυθίας	42150		2150	
102.	» Νικοπόλεως	24	χ·	—	
103.	» Ἀρκαδίας	24450		450	
104.	» Ῥεθύμνης	51500		1500	
105.	» Κυδωνίας	63	χ·	3	χ·
106.	» Ἑτέρω Πέτρας	26100		1100	
107.	» Χερρονήσου	36	χ·	1	χ·
108.	» Σιτείας	41	χ·	1	χ·
109.	» Σταγῶν	41	χ·	1	χ·
110.	» Γαρδικίου	20	χ·	—	
111.	» Θαυμακοῦ	25350		350	
112.	» Τρίκκης	40700		700	
113.	» Λέρνης	26	χ·	1	χ·
114.	» Ἐλευθερουπόλεως	25400		400	
115.	» Μοσχονησίων (*)	12	χ·	—	
116.	» Ἀμιδῆς	24	χ·	—	
117.	» Χαλεπίου	12	χ·	—	

(*) Ἔχουτι καὶ τὸ εἰσόδημα τοῦ Μοναστηρίου.

Προστίθεται τῇ Πατριαρχικῇ ἐπιχορηγήσει τὸ ἐτήσιον τοῦ Μητροπολίτου Σερβίας. 9000

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ζ'.

Περὶ μισθοδοσιῶν τῶν ὑπουργῶν τοῦ Πατριαρχείου καὶ λοιπῶν ἐτησίων ἐξόδων, καὶ περὶ προσόδων τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου.

§. Α'. *Περὶ μισθοδοσιῶν καὶ ἐξόδων.*

Ἄρθρ. 105. Αἱ μισθοδοσίαι τῶν ὑπουργῶν τοῦ Πατριαρχείου χορηγοῦνται ἀπὸ τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου, ὁριζόμεναι ὡς ἑξῆς:

		μηνιαίως.	ἐτησίως.
Τῷ Πρωτοσυγκέλλῳ	γρ.	1200	14400
» Γραμματεῖ τῆς Μ. Πρωτοσυγκελίας	»	1000	12000
» Καπου-κεχαγιᾷ	»	2000	24000
» Καπι-ὀγλανίῳ	»	1000	12000
» Α'. Γραμματεῖ τοῦ Πατριάρχου	»	1500	18000
» Β'. » »	»	750	9000
» Ἀντιγραφεῖ	»	500	6000
» Α'. Γραμματεῖ τῆς Συνόδου.	»	800	9600
» Β'. » » »	»	300	3600
» Α'. » τῆς Ὀθωμανικῆς	»	1500	18000
» Β'. » » »	»	750	9000
» Α'. » τοῦ Συμβουλίου	»	1500	18000
» Β'. » » »	»	500	6000
» Δικαστικῷ Γραμματεῖ τοῦ Συμβουλίου	»	1500	18000
» Ἀντιγραφεῖ	»	400	4800
» Πρωτοκολλητῇ	»	1000	12000
» Βοηθῷ αὐτοῦ	»	300	3600
» Ταμίᾳ τοῦ Συμβουλίου	»	1000	12000
» Λογιστῇ	»	1000	12000
» Πριμικηρίῳ	»	500	6000
» Ἐκκλησιάρχῃ	»	300	3600
» Ἐξ Εὐταξίαις	»	1500	18000
» Ἐξ Κλητῆρσι	»	1500	18000
Ὁμοῦ γρόσια		22300	267600

Ἄρθρ. 106. Προσδιορίζονται τὰ τοῦ ταμείου ἔξοδα ὡς ἑξῆς:

		μηνιαίως.	ἐτησίως.
Εἰς συντάξεις ἐν γένει	γρ.	4000	48000
εἰς διαθεσίμους Ἀρχιερεῖς,	»	3000	36000
εἰς ἐπισκευάς, εἰς ἀντλίας, εἰς ὑδραγωγοὺς τοῦ Πατριαρχείου καὶ εἰς λοιπὰ ταχτικὰ καὶ ἔκτακτα δαπανήματα	»	4000	48000
» ἐπιχορήγησιν τοῦ Πατριαρχικοῦ ναοῦ	»	2500	30000
» γραφικὴν ὕλην, κώδικας, κλπ.	»	866	10400
Ἡ ὅλη δαπάνη γρόσια		36666	440000

§. Β'. *Περὶ προσόδων τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου.*

Ἄρθρ. 107. Πρὸς ἀπάντησιν τῶν ἐν τῷ προηγουμένῳ παραγράφῳ ὡρισμένων δαπανῶν, τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον εἰσπράττει τὰς ἑξῆς προσόδους:

ά.) Τὰ ἐκ τοῦ Πρωτοκόλλου γραφικὰ δικαιώματα, ὑπολογιζόμενα κατὰ μῆνα εἰς 15 χιλιάδας γρ., ἤτοι ἐτησίως 180000

β'.) Τὰ ἐτήσια τῶν Σταυροπηγίων Μοναστηρίων, ἅτινα συμποσοῦνται μὲν ἄνω τῶν 30 χιλιάγρασίων, ἕνεκα ὅμως τῆς ἐπελθούσης ἐρημώσεως πολλῶν ἐξ αὐτῶν, ὑπολογίζονται ὡς βέβαια 2000

γ'.) Παρὰ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου ἐτήσια, ἰσόποσα τῇ διδομένῃ παρ' ἑκάστης ἐπιχορηγήσει τοῦ Πατριάρχου, εἰσπραττόμενα διὰ τῶν ἁγ. Ἀρχιερέων 370000

δ'.) Ἐκ τῶν κατοίκων Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ αὐξήσεως τῶν δικαιωμάτων γάμων, ἐγγραφῆς, Μητρώων κτλ. 30000

Τὸ ὅλον τῶν προσόδων γρόσια 600000

§. Γ'. *Περὶ τῶν χρεῶν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας.*

Ἄρθρ. 108. Τὰ ὑπολειφθέντα χρέη τοῦ Κοινοῦ τῆς μεγά-

λης Ἐκκλησίας, τὰ δι' αὐλικῶν ὁμολογιῶν χρέη τῶν ἐπαρχιῶν, καὶ τὰ τῆς Μ. τοῦ Γένους σχολῆς ἐξοφληθήσονται διὰ τῶν 46,000 λιρῶν, αἵτινες μέλλουσι νὰ διαβιβασθῶσιν εἰς τὸ Ἐθνικὸν ταμεῖον ἀπὸ τοῦ Βασιλικοῦ μαλιγὲ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀνὰ 6 γρόσια ἐπιτεθείσης εἰς τοὺς Ὀρθοδόξους συνδρομῆς.

Ἄρθρ. 109. Ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει καὶ δι' οὐδεμίαν ἀνάγκην ἄλλων τῶν Πατριαρχείων δύναται νὰ παραληφθῇ πολὺ ἢ ὀλίγον μέρος τῆς εἰς ἐξόφλησιν τῶν χρεῶν τούτων προσδιωρισμένης, ὡς ἀνωτέρω, ποσότητος.

Ἄρθρ. 110. Ἡ ἐξέλεγξις τῶν ὁμολόγων, ἡ ἐπινέμησις τῶν ἀνηκόντων τόκων καὶ ἡ ἐξόφλησις τῶν χρεῶν ἀνατεθήσεται εἰς εἰδικὴν ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ἐξ ἑνὸς μέλους τοῦ Συμβουλίου καὶ δύω ὁμογενῶν τραπεζιτῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Η'.

Περὶ Μοναστηρίων.

Ἄρθρ. 111. Ἐκ τῶν Μοναστηρίων τὰ μὲν ἐνοριακὰ, ὑπαγόμενα κατ' εὐθεῖαν τῷ Ἀρχιερεῖ τῆς ἐπαρχίας, ἐν ᾗ κεῖνται, παρ' αὐτοῦ καὶ ἐποπτεύονται καὶ ἀνακρίνονται· τῶν δὲ Σταυροπηγίων ὁ Πατριάρχης ἀνατίθησι, δι' εἰδικῆς ἐντολῆς καὶ ἐξαρχικῷ λόγῳ, τὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς ἐπίβλεψιν τῷ πλησιεστέρῳ Μητροπολίτῃ.

Ἄρθρ. 112. Τὰ ἀνέκαθεν εἰς τὰ Μοναστήρια προσηλωμένα χωρία μένουσιν, ὡς ἦσαν, ὑπὸ τὴν πνευματικὴν ἐπίσκεψιν καὶ διοίκησιν αὐτῶν, ἀπαραβάτως φυλαττομένων τῶν ἀρχαίων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ βασιλικῶν διατάξεων.

Ἄρθρ. 113. Ἅπαντα τὰ Μοναστήρια ὀφείλουσιν ἵνα διατηρῶσι τὴν μοναστικὴν τάξιν, κατὰ τὸ τυπικὸν τῶν ἱερῶν Μοναστηρίων καὶ κατὰ τὰς εἰδικὰς κτητορικὰς διατάξεις.

Ἄρθρ. 114. Τῶν ὑπὸ τοῦ χρόνου ἢ ἐκ καιρικῶν περιστάσεων ἐρημωθέντων Μοναστηρίων, ὅσα μὲν εἰσὶ Πατριαρχικὰ Σταυροπήγια, περὶ τούτων ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεὺς ὀφείλει ὅπως ἀναγγείλῃ τῷ Πατριάρχῃ ἵνα ληφθῇ φροντὶς περὶ τῆς ἀνορθώσεως αὐτῶν, κατὰ τὸ δυνατόν· ὅσα δὲ ἐνοριακὰ, ὁ κατὰ τόπον Ἀρχιερεὺς μετὰ τῶν Χριστιανῶν ὀφείλει ἵνα φροντίσῃ περὶ τῆς ἀνορθώσεως αὐτῶν.

Ἄρθρ. 115. Ἐπ' ὀνόματι ἠρημωμένου ἢ ἐγκαταλελειμμένου Μοναστηρίου Ἡγούμενος οὐ διορίζεται, εἰμὴ ἅφοῦ ἀνορθωθῇ αὐτὸ τὸ Μοναστήριον.

Ἄρθρ. 116. Περὶ τῶν Σταυροπηγίων Μοναστηρίων, τῶν κεκτημένων μετόχια καὶ γαίας ἐν ταῖς Ἡγεμονίαις, καὶ περὶ τῆς ἐξ αὐτῶν προσηκούσης τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ὠφελείας, γενήσεται ἡ δέουσα τακτοποίησις ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου, μετὰ τὴν ἐπανάκτησιν τῶν δικαίων αὐτῶν.

Ἄρθρ. 117. Ἡ περιουσία τῶν ἱερωμένων καὶ μοναχῶν, τῶν ἐχόντων μετάνοιαν εἴς τι Μοναστήριον, ἀνήκει μετὰ θάνατον αὐτῶν ἀποκλειστικῶς εἰς τὸ Μοναστήριον ἐκεῖνο, συμφώνως τοῖς θρησκευτικοῖς κανόσιν· ἡ δὲ περιουσία τῶν ἱερωμένων, οἵτινες μετάνοιαν μὲν οὐκ ἔχουσιν εἰς Μοναστήριον, ἀνήκουσι δὲ ταῖς Ἐπισκοπαῖς, παραλαμβάνεται ὑπὸ τοῦ κατὰ τόπον Ἀρχιερέως, καὶ τὸ μὲν ἓν τρίτον ἐξ αὐτῆς δίδοται τῇ Μητροπόλει ἢ Ἐπισκοπῇ, εἰς ἣν ὑπάγονται οἱ τοιοῦτοι ἱερωμένοι· τὰ δὲ δύω τρίτα δίδονται τοῖς ἐκ συγγενείας κληρονόμοις αὐτῶν, ἐὰν μὴ φθάντες ἄλλως διέθεντο περὶ τῶν τρίτων τούτων· ἀκλήρων δὲ ὅλως θανόντων αὐτῶν, πᾶσα ἡ περιουσία ἀνήκει εἰς κληρονομίαν τῆς Μητροπόλεως ἢ Ἐπισκοπῆς.

Ἄρθρ. 118. Τὰ ἀφορῶντα τὸν ἐσωτερικὸν Κανονισμὸν τῶν Μοναστηρίων, τὸ πολίτευμα τῶν Πατέρων, τὴν ἐκλογὴν τῶν Ἡγουμένων, τὴν διαχείρισιν τῆς Μοναστηριακῆς περιουσίας καὶ τὴν ἐξέλεγξιν τῶν λογαριασμῶν αὐτῶν, διατάττει ὁ εἰδικὸς περὶ τούτων Κανονισμὸς, ὅστις, συνταχθεὶς ὑπὸ τῆς ἱερᾶς Συνόδου καὶ τοῦ Συμβουλίου, δημοσιευθήσεται συγχρόνως τοῖς παροῦσι Κανονισμοῖς.

† Ὁ Κυζίκου ΝΙΚΟΔΗΜΟΣ. † Ὁ Νικομηδείας ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ.
† Ὁ Χαλκηδόνος ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ. † Ὁ Δέρκων ΝΕΟΦΥΤΟΣ.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Κ. ΠΑΝΤΖΙΡΗΣ.
Ι. Α. ΦΙΛΑΛΗΘΗΣ.
Χ. Γ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ.

—o—

226. Ὁ Μητροπολίτης Χίου Γρηγόριος.

—

Τὴν ά. Ἰουνίου ἀφίκετο εἰς Κωνστ]πολιν ὁ Μητροπολίτης Χίου κ. Γρηγόριος. Περὶ τῆς ἀφίξεως αὐτοῦ ἰδοὺ τί ἔγραφεν ἡ Ἀττικὴ ἐφημερὶς Ἀλήθεια.

« Κατὰ τὴν ἐπέτειον ἑορτὴν τοῦ ὀνόματος τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ὁ ἐνταῦθα, εἰς Χίον, πρόξενος Ἑλλην κ. Ἀντίπας, ἐν γνώσει καὶ ἀδείᾳ τῆς διοικήσεως, προσεκάλεσε τὸν Σ. Μητροπολίτην Χίου κ. Γρηγόριον, ἵνα μετὰ τοῦ ἱεροῦ Κλήρου ἱερουργήσῃ καὶ γένηται τελετὴ ὑπὲρ τῆς Α.Μ. τοῦ Β. Γεωργίου. Ἡ τελετὴ ἐγένετο μετὰ πάσης τῆς ἐπισημότητος, παρῆσαν δὲ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως πᾶσαι αἱ ἀρχαὶ καὶ συρροὴ λαοῦ ἀπειράριθμος. Μετὰ τὸ τέλος οἱ πάντες ἐξεκίνησαν, ὁ Μητροπολίτης καὶ ὁ ἱερὸς Κλῆρος ἐν Ἐκκλησιαστικῇ στολῇ, προπορευομένης ἀνθρωπέπτου τῆς εἰκόνος τῆς Α. Μ. τοῦ Β. Γεωργίου, καὶ διευθύνθησαν εἰς τὸ Ἑλληνικὸν προξενεῖον, ὅπου ἐγένετο ἡ δέουσα ἱκετήριος αἴτησις, καὶ ἐντεῦθεν οἱ πάντες ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια.

Τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν προσωρμίσθη εἰς Χίον ὁ Γ. διοικητὴς τῶν Ὀθωμ. νήσων. Λέγεται δὲ ὅτι ὁ Δυτικὸς ἐνταῦθα Ἐπίσκοπος ἀπέστειλεν αὐτῷ δύο ἱερεῖς του, καὶ κατήγγειλε πρὸς αὐτὸν τὸν Μητροπολίτην μας, ὡς δῆθεν Ἑλληνόφρονα καὶ δίδοντα ἀφορμὰς πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν Ἑλλήνων εἰς στασιαστικὰ κινήματα κτλ. Ἀπέναντι τῆς καταγγελίας ταύτης οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὁ Γ. διοικητὴς, ἄλλως ὢν νουνεχὴς καὶ μετὰ πολιτικῆς περινοίας, ἀπέστειλεν εἰς τὴν Ὑψ. Πύλην ἔκθεσιν μετὰ πικρίας καὶ οὐχὶ εὐχαρίστου συστάσεως κατὰ τοῦ Μητροπολίτου μας.

Ἡ Ὑψ. Πύλη ἀπήντησε παρὰ τοῦ Πατριάρχου τὴν παῦσιν τοῦ Μητροπ. Χίου· ὁ δὲ Πατριάρχης ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐθεώρησε δίκαιον, ὅπως ἀμέσως προσκληθῇ καὶ ἔλθῃ εἰς Κ]πολιν ὁ Μητροπ. Χίου, ἵνα βεβαίως ἀπολογηθῇ εἰς τὰ κατ' αὐτοῦ· ὅθεν τηλεγραφικῶς προσεκλήθη εἰς Κ]πολιν ὁ Μητροπολίτης μας. . . . .

Ὁ Δυτικὸς Ἐπίσκοπος κατὰ τὸν παρελθόντα μάρτιον προσηλύτισε 14 οἰκογενείας τοῦ χωρίου Δαφνῶνος, ἐπιτρέψας αὐταῖς πάντα τὰ πατρῷα θρησκευτικά, ἀλλὰ μόνον νὰ ἀναγνωρίζωσι τὸν Πάπαν. Ἐξ αὐτῶν ἐπανῆλθόν τινες εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ αἱ λοιπαὶ προσπαθοῦσιν ἵνα ἐπανέλθωσιν, ὁ δὲ Δυτικὸς Ἐπίσκοπος τὰ πάντα ἐκμοχλεύεται ὅπως ἀπομακρύνῃ ἐκ τῆς Χίου τὸν σοφὸν ἡμῶν ἱεράρχην Γρηγόριον, ἵνα, εὑρὼν μάνδραν ἄνευ ποιμένος, ἐπιτύχῃ τοῦ σκοποῦ του πρὸς προσηλυτισμὸν καὶ ἄλλων τῆς Χίου κατοίκων· ἐπέτυχε δὲ ἤδη, καὶ μᾶς στερεῖ τοῦ πνευματικοῦ μας πατρός, διὰ τὴν ἀπουσίαν τοῦ ὁποίου ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς Χίου συναισθανόμεθα ἐγκάρδιον λύπην· καὶ δὲν ἀπελπιζόμεθα μέν, ὅτι ταχέως θέλομεν ἰδεῖ αὐτὸν ἐπανερχόμενον μεταξὺ τοῦ ποιμνίου, ἀλλ' ἐγκαρδίως λυπούμεθα ὅτι ἡ Δυτικὴ προπαγάνδα ἐνταῦθα προοδεύει, προστατευομένη ἀπὸ τὸν μισελληνισμόν ».

—o—

227. Ἔναρξις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Τὴν ε. ἰουνίου, παρασκευὴν, περὶ τὴν 1 μ. μ. ἐγένετο ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἡ ἔναρξις τῆς πρὸς ἀναθεώρησιν τῶν Κανονισμῶν συγκληθείσης Ἐθνοσυνελεύσεως, παρῆσαν δὲ εἰς τὴν Α'. ταύτην συνεδρίασιν 54 μόνον ἀντιπρόσωποι ἐκ τῶν Κληρικῶν τε καὶ τῶν λαϊκῶν.

Ἡ ἱερὰ Σύνοδος ἀπηρτίσθη ἐκ τῶν ἑξῆς Μητροπολιτῶν: Κυζίκου, Νικαίας, Νικομηδείας, Χαλκηδόνος, Δέρκων, Τορνόβου, Προύσης, Λαρίσσης, Δράμας, Σωζουαγαθουπόλεως, Νύσσης καὶ Γρεβενῶν.

Οἱ αὐτοὶ δὲ, κατὰ σύμπτωσιν, ἀπήρτιζον καὶ τὰ 12 Κληρικὰ μέλη, τὰ ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἀντιπροσωπεύοντα τὸν Κλῆρον.

Οἱ δὲ ὁρισθέντες δέκα ἀντιπρόσωποι τῆς Πρωτευούσης ἐν τῇ Ἐθνοσυνελεύσει ἦσαν οἱ ἑξῆς:

Ὁ Ἡγεμὼν τῆς Σάμου Παυλάκης βὲης Μουσοῦρος.
Ὁ μέγας Λογοθέτης, Σταυράκης Ἀριστάρχης βέης.
Χρηστάκης ἐφένδης Ζωγράφος.
Κωνσταντῖνος Καραθεοδωρῆς ἰατρός.
Ἀλέξανδρος ἐφένδης Καραθεοδωρῆς.
Χ. Γεώργιος Κωνσταντινίδης.
Ἀντώνιος Ψυχάρης.
Γεώργιος Φωτιάδης.
Ἰωάννης Σισμάνογλους.
Ἡσαΐας Ἀσλάνης.

Τούτων τινὲς εἶχον καὶ ἀντιπροσωπείας ἐπαρχιῶν:
ὁ Ἡγεμὼν τῆς Σάμου, τὴν τῆς Σάμου·
ὁ Χρηστάκης ἐφένδης, τὴν τῆς Δρυϊνουπόλεως·
ὁ Ἀλέξ. ἐφένδης Καραθεοδωρῆς, τὴν τῆς Κρήτης.

Παραιτηθέντος δὲ τοῦ κ. Γ. Φωτιάδου, διωρισθη ἀντ' αὐτοῦ ὁ κ. Ἰ. Φιλαλήθης.

Ἀντιπρόσωποι δὲ τῶν ἐπαρχιῶν, οἱ παρουσιάσαντες τὰ διαπιστευτήρια αὐτῶν εἰς τὸν Πατριάρχην, ἦσαν οἱ ἑξῆς:

Σαράντης Ἀρχιγένης, Σηλυβρίας.
Ἀναστάσιος Βαρουχίδης, Κασσανδρείας.
Ἀναστάσιος Βίκας, Σισανίου.
Θεολόγος Γενιδουνιᾶς, Τραπεζοῦντος.
Μιχαὴλ Γεωργιάδης, Νικαίας.
Ἀριστείδης Γιαμαλίδης, Αἴνου.
Παναγιώτης Ἐξακουστὸς, Νεοκαισαρείας.
Ξενοφῶν Ζωγράφος, Ἀμασείας.
Γεώργιος Χ. Θεολόγου, Φιλαδελφείας.
Ἀνδρέας Χ. Ἰωάννου, Γόνου καὶ Χώρας.
Στέφανος Λέκος, Καστορίας.
Ἰωάννης Καλλίας, Διδυμοτείχου.
Κωνσταντῖνος Καραπάνος, Ἄρτης.
Κωνσταντῖνος Μ. Καραθεοδωρῆς, Μεθύμνης.
Κωνσταντῖνος Καλλιάδης, Φιλιππουπόλεως.
Ἡρακλῆς Μαργαρίτου, Ἐλασσῶνος.
Μιχαὴλ ἐφένδης Ν. Μιχαὴλ, Σερρῶν.
Πέτρος Χατζῆ Πιλὴλ Ζαδὲς, Δεβρῶν.
Ἀθανάσιος Νικολαΐδης, Δέρκων.
Κύριλλος Παύλου, Ἰκονίου.
Κωνσταντῖνος Πετρίδης, Ξάνθης.
Κωνσταντῖνος Ῥακτιβὰν, Βερροίας.
Σταμάτιος Ῥάλλης, Λήμνου.
Γαβριὴλ Σοφοκλῆς, Καισαρείας.
Μ. Χουρμούζης, Κώου.
Γεώργιος Καζανόβας, Νικομηδείας.
Δημήτριος Μινιακούλης, Καρπάθου.
Νικόλαος Κελλαδήτογλους, Κυζίκου.
Δημήτριος Βιζβίχης, Ἰμβρου.
Ἰωάννης Κρικάτσος, Θεσσαλονίκης.
Νικόλαος Φ. Γεωργιάδης, Δημητριάδος.
Ἀριστείδης βὲης Βαλταδζῆς, Σμύρνης.
Σταύρος Βευτυρᾶς, Δρύστρας.
Γεώργιος Δουκίδης, Ἡρακλείας καὶ Ἀδριανουπόλεως.
Β. Πυλάδης, Βάρνης.
Δ. Τσακαίρης, Γρεβενῶν.
Γεώργιος Παππαλαμπρινούδης, Χίου.
Μηνᾶς Μαράσογλους, Χαλκηδόνος.

Νικόλαος Ζωγράφος, Κορυτσᾶς.
Χ. Εὐστράτιος Ἀγιακλόγλου, Πισσιδείας.

Τὴν Συνέλευσιν ἐνεκαινίασεν ἡ Α. Π. διὰ καταλλήλου ἐναρκτηρίου λόγου, ἐν ᾧ, πρὸς πολλοὺς ἄλλους, εἶπεν ὅτι, μὴ δυνάμενος αὐτὸς ἵνα παρευρίσκηται ταχτικῶς εἰς τὰς συνεδριάσεις ἕνεκα τῆς πασχούσης ὑγείας του, ὑποδεικνύει ὡς ἀντιπρόσωπον αὐτοῦ καὶ πρόεδρον τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως τὸν σεβ. ἁγ. Δέρκων, ὃν ἡ Συνέλευσις παρεδέξατο ὁμοθύμως.

Ἀκολούθως δέ τινα τῶν μελῶν ἐπρότειναν ἵνα γένηται ἐξέλεγξις τῆς ἐκλογῆς τῶν ἀντιπροσώπων· ἀλλ' ἡ πρότασις αὕτη, καταπολεμηθεῖσα ὑπ' ἄλλων, ἐτέθη εἰς ψηφηφορίαν, καθ' ἣν, διὰ πλειοψηφίας 33 ψήφων κατὰ 21, ἀπεφασίσθη ἵνα θεωρηθῶσιν ὡς ταχτικοὶ ἀντιπρόσωποι πάντες, ὅσοι, παρουσιάσαντες τὰ ἔγγραφα αὐτῶν εἰς τὸν Πατριάρχην, ἀνεγνωρίσθησαν ὑπ' αὐτοῦ.

Διορισθείσης δὲ τριμελοῦς Ἐπιτροπῆς (τοῦ Σ. ἁγ. Κυζίκου καὶ τῶν κκ. Καραθεοδωρῆ καὶ Α. Ψυχάρη) πρὸς σύνταξιν Κανονισμοῦ, καθορίζοντος τὴν ταχτικὴν πορείαν τῶν ἐργασιῶν τῆς ἐν λόγῳ Ἐθνοσυνελεύσεως, διελύθη ἡ Α'. συνεδρίασις, μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς ταύτας ἐργασίας.

Ἰδοὺ ἡ προσλαλιὰ τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου.

Σεβάσμιοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ υἱοὶ ἐν πνεύματι περιπόθητοι.

Μόνος ὁ πάνσοφος τοῦ παντὸς κυβερνήτης καὶ νομοθέτης Θεὸς, ὁ πλάσας κατὰ μόνας τὰς τῶν ἀνθρώπων καρδίας καὶ εἰδὼς τὰ ἑνὶ ἑκάστῳ αὐτῶν καὶ κοινῇ πᾶσι συμφέροντα, ὅταν νομοθετῇ, νομοθετεῖ καθ' ἅπαξ καὶ ἀσφαλῶς καὶ ἀμετακλήτως· τὰ δὲ τοῦ ἀνθρώπου νομοθετήματα, καθάπερ καὶ τὰ ἄλλα ἔργα αὐτοῦ καὶ διανοήματα, φύσει φέροντα τὴν σφραγῖδα τῆς ἀτελείας περί τε τὴν οὐσίαν, τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ κύρος αὐτῶν, οὔτε πλήρη γίγνονται καὶ τοῖς πᾶσιν ἐπαρκῆ, οὔτε παντὸς καὶ πάντοτε παγκρατῆ καὶ αὐθεντικὰ, ὡς ὁ θεῖος νόμος· ἀλλ' ὅσαι χῶραι καὶ ἐπικράτειαι, ὅσοι καιροὶ καὶ ἔθνη, τοσαῦτα σχεδὸν καὶ νομοθετήματα, τόσα καὶ εἴδη πολιτευμάτων καὶ διαικήσεων, ἐλάττω ἢ μείζω ἐκπορίζουσῶν τὴν ἐπίγειον εὐημερίαν, ἀλλὰ καὶ ταύτην πάντοτε ἀτελῆ καὶ πενιχρὰν καὶ πεπερασμένην. Οὕτω λογισμοὶ θνητῶν πάντες δειλοί, καὶ ἐπισφαλεῖς αἱ ἐπίνοιαι αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ἐν πάσῃ ταύτῃ τῇ νομοθετικῇ καὶ πολιτειονόμῳ ἀτελείᾳ καὶ με-

ταβολῇ τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν τὸ παρήγορον καὶ ἀναθαρρύντικὸν ἐκεῖνό ἐστιν, ὅτι κατὰ θείαν φιλανθρωπίαν πανταχοῦ ὑπολάμπει τῆς οὐρανόθεν καταγομένης καὶ εἰς τὰ οὐράνια κεκλημένης ἀνθρωπίνης φύσεως ἡ εὐγένεια καὶ φιλοτιμία, καθ' ἣν ὁ υἱὸς τῆς γῆς, οὐδέποτε στέργων τὴν ἐνεστῶσαν κατάστασιν ἧς ἔλαχε τύχης, ἀλλ' ἐνδελεχῶς τὰ τελειότερα καὶ βελτίω ἐπιζητῶν, κτίζει καὶ ἀνακτίζει, χρημνίζει καὶ ἀνοικοδομεῖ, ἐπὶ τῇ βεβαίᾳ πάντοτε πίστει ὅτι προβιβάζεται εἰς κρείττονα βαθμὸν εὐνομίας καὶ κοινωνικῆς εὐδοκιμονίας, ἀξίας πλάσματος λογικοῦ, τὴν ὑπερτέλειον καὶ παμμακάριστον θεότητα εἰκονίζοντος.

Ὁμοία τάσις καὶ πρόθεσις, τάσις εὐγενὴς καὶ φιλότιμος, πρὸς κρείττονα καὶ πρακτικωτέραν παρορμῶσα διοίκησιν τοῦ στενοῦ κύκλου τῶν τοῦ ἡμετέρου Γένους κοινῶν πραγμάτων, συναγείρει σήμερον, αὖν Θεῷ, τὴν σεβάσμιον καὶ φιλογενῆ ταύτην ὁμήγυριν ἐν τῷ Συνοδικῷ τούτῳ περιβόλῳ. Οἱ πάντες μέμνησθε ὅτι πρὸ ἐνδεκαετίας που καθ' ὑψηλὸν Αὐτοκρ. θέσπισμα συγκροτηθεῖσα ἐν Βασιλευούσῃ Ἐθνοσυνέλευσις ἀπό τε τοῦ Ἀρχιερατικοῦ καταλόγου καὶ ἀπὸ λαϊκῶν ἀντιπροσώπων, τῶν ἐν τῇ περιφερείᾳ τοῦ Οἰκουμενικοῦ θρόνου εὐαγῶν Μητροπόλεων, προυτίθετο τὴν δυνατὴν διόρθωσιν τῶν μὴ καλῶς ἐχόντων, ἢ οὕτως ἔχειν δοκόντων, καὶ τὴν ἐπὶ τὸ βέλτιον διαρρύθμισίν τε καὶ διοργάνωσιν τῶν ἐν ἡμῖν γενικωτέρων καὶ Ἐθνικῶν πραγμάτων. Ἐπὶ δὲ τούτῳ ἐν πολλαῖς συνεδριάσεσιν ἀρκούντως συσκεψαμένη καὶ τὰ ὁπωσδήποτε αὐτῇ δεδογμένα ἐπικυρωσαμένη, διὰ τῆς πολιτικῆς Ἀρχῆς, συνετάξατό τε καὶ ἐξέδοτο τοὺς κατὰ τὴν πλειονόψηφον γνώμην τῶν ἐκυτῆς μελῶν γνωστοὺς Ἐθνικοὺς Κανονισμούς. Ἐλθόντος δὲ τοῦ πράγματος εἰς τὴν ἐφαρμογήν, ἐπειδήπερ, καθ' ἡμέραν ἐφεξῆς προστριβομένων τῶν Κανονισμῶν τούτων τῇ λυδίᾳ τοῦ τὰ πάντα δοκιμάζοντος καὶ διδάσκοντος χρόνου, σαφῶς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν πραγμάτων τὸ ἐνιαχοῦ πλημμελὲς ἢ ἐλλιπὲς αὐτῶν ἢ διὰ τὰς περιστάσεις ἀνεφάρμοστον καὶ πως ἀντίξουν πρὸς τὸν ἐξ ὑπαρχῆς σκοπὸν καὶ τοὺς πόθους τῶν συνταξαμένων αὐτούς, ἐξαιρέτως κατὰ τὸ οἰκονομολογικὸν μέρος, ἐξ οὗ τὸ μὲν κοινὸν ταμεῖον περιῆλθε μοναυχὶ εἰς τὴν ἐσχάτην ἀμηχανίαν, ἀφ' ἧς ἦν ἀδύνατον ἀπαλλαγῆναι, εἰμὴ διὰ γενικοῦ ἐράνου, ἢ τῇ ἀμέσῳ ὑποστηρίξει καὶ συνδρομῇ τῆς Ὑψ. Κυβερνήσεως· ἐν δὲ ταῖς ἐπαρχίαις τοσαύτην εὗρε δυσχέρειαν ἡ τῶν Ἀρχιερατικῶν ἐπιχορηγήσεων σύναξις, διὰ τὸ δόξαι παρὰ τὸν εἰωθότα τρόπον ἐπιβληθῆναι τοῖς Χριστια-

νοῖς, ὥστε πολλαχοῦ πολλάκις ἐδέησε καὶ Βεζυρικὰ ἀπολυθῆναι ἐντάλματα περὶ τῶν καθυστερούντων Ἀρχιερατικῶν εἰσοδημάτων, ἐπὶ συγχρούσει δηλαδὴ καὶ δυσαρεστήσει πάντοτε τῶν ποιμνίων πρὸς τοὺς ποιμένας αὐτῶν. Ἐῶμεν λέγειν τὴν πολλὴν ἀσάφειαν καὶ ἀοριστίαν τοῦ κύκλου τῆς ἁρμοδιότητος τῆς τε Ἱ. Συνόδου καὶ τοῦ ἐντίμου Δ. Μ. Συμβουλίου, καὶ δὴ καὶ τὴν ἀπέναντι τῶν σωμάτων τούτων θέσιν τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου, πολλὰς παρασχοῦσαν ἀφορμὰς ἀθυμίας τοῖς ἁγιωτάτοις προκατόχοις τῆς ἡμῶν Μετριότητος. Καὶ ἐπειδὴ, διὰ τὸ ἀτελὲς ἢ δυσεφάρμοστον τῶν κανονισμῶν, ἡ τῶν κοινῶν πραγμάτων κατάστασις, ἀντὶ τῆς ἐλπιζομένης βελτιώσεως, ἐπὶ τὰ χείρω ὅσημέραι ἐκτρεπομένη καὶ δεινουμένη, περιέστηκεν ἕως ἐσχάτων εἰς ἀνωμαλίαν δυσοικονόμητον, διὰ ταῦτα εὐθὺς ἀπὸ τῶν ἡμερῶν τοῦ παναγιωτάτου Πατριάρχου κ. Σωφρονίου, ἀνδρὸς οὐκ ἐν παρόδῳ συντελέσαντος εἰς τὴν σύνταξιν καὶ ὑποστήριξιν τῶν εἰρημένων Κανονισμῶν, ἐκρίθη ἐπάναγκες τὸ καθυποβαλεῖν, τῇ συναινέσει τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, τοὺς περὶ ὧν ὁ λόγος Κανονισμοὺς ἀκριβεστέρᾳ τινὶ δοκιμασίᾳ καὶ ἀναθεωρήσει ἐκτάκτου Ἐπιτροπῆς, συγκειμένης ἐξ ἀνδρῶν ἐμπείρων καὶ συνετῶν τῶν ἐκ τῆς Ἀρχιερατικῆς χορείας καὶ ἐκ τῶν ἐν τῇ πρωτευούσῃ λαϊκῶν προκρίτων. Ἡ δὲ Ἐπιτροπὴ αὕτη ἔκτοτε καὶ ἕως ἡμῶν ἐργασθεῖσα κατὰ διαλείμματα, εἰ καὶ ἐν ἐλαττώσει τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μελῶν αὐτῆς, ἐπέρανεν αἰσίως, τῇ θείᾳ συνάρσει, ἤδη πρὸ ἑξαμήνου τὸ ἔργον αὐτῆς. Μετὰ δὲ τοῦτο, Πατριαρχικῇ προσκλήσει, γενικὴ συγκροτηθεῖσα Συνέλευσις, ἵνα λάβῃ γνῶσιν τοῦ γεγονότος καὶ γνωμοδοτήσῃ περὶ τοῦ πρακτέου, ὁμοφώνως ἀπεφήνατο ὅπως ἔκτακτος ἐθνικὴ Συνέλευσις, ὁποία ἡ τότε, συγκαλεσθεῖσα ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καθ' ὑψηλὴν ὁμοίως Ἀνακτορικὴν ἐπίνευσιν, ἐκμελετήσῃ καὶ συσκέψηται κοινῇ καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἐπιτροπῆς τὸ σχέδιον, καὶ τὰ εἰκότα συμπληρώσασα ἢ καὶ διορθωσαμένη κατὰ τὴν χρείαν, περιβάλῃ αὐτὸ τὸ νόμιμον κῦρος, τὸ ἑαυτῆς καὶ τὸ παρὰ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως, ἐπὶ ἁρμονικῇ πορείᾳ καὶ διευθετήσει καὶ προκοπῇ τῶν κοινῶν πραγμάτων τῆς καθ' ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ὑπ' αὐτὴν Ὀρθοδόξου πληρώματος.

Ταύτην τοίνυν τὴν περὶ συγκλήσεως γενικωτέρας καὶ ἐθνικῆς Συνελεύσεως κοινὴν καὶ ὁμόθυμον ἔγκρισιν καὶ ἡμεῖς ἀποδεξάμενοι διὰ τὴν ἀσφάλειαν καὶ τῆς εὐθύνης τὸν μερισμόν, καὶ εἰς ἁπάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ θρόνου τὰς προσηκούσας ἐντολὰς καὶ πα-

ραινέσεις διαβιβάσαντες, προετρεψάμεθα τοὺς πάντας δι' ἐγκυκλίων Ἐκκλησιαστικῶν γραμμάτων ἐκλέξαι καὶ ἀποστεῖλαι εἰς Βασιλεύουσαν ἄνδρας εὐσεβεῖς, ἐπισταμένους καὶ ζηλοῦντας τὰ πάτρια, φρονήσει τε καὶ ἐμβριθείᾳ καὶ χαρακτῆρος εὐθύτητι συγκεκροτημένους, καὶ δῆτα καὶ τῆς κοινῆς τῶν ἐντολέων αὐτῶν ἀπολαύοντας ὑπολήψεως καὶ ἐμπιστοσύνης, καὶ ὅλως ἀξίους τῆς ἱερᾶς καὶ ὑψηλῆς θεσμοθετικῆς ταύτης ἐπαγγελίας ὑπάρχοντας. Καὶ ἐπειδὴ πεποίθησιν ἐχομεν ἀγαθὴν ὅτι οὐ μόνον σύμπασα ἡ τῶν παν. ἀγ. Ἀρχιερέων ἀδελφικὴ ὁλομέλεια, ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ ὑπὸ τὸν καθ' ἡμᾶς ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν τοῦτον θρόνον τελοῦντες εὐσεβεῖς καὶ λογάδες τοιούτους ἐξελέξαντο καὶ τοιούτους ἀπέστειλαν πληρεξουσίους ἀντιπροσώπους, οἵους καὶ ἡμεῖς εὐχόμεθα, καὶ οἵους ἡ τῆς ἐντολῆς ἱερότης καὶ σπουδαιότης ὑπαγορεύει, ἁσμένως καὶ μετ' εὐφροσύνης χαιρετίζοντες καὶ προσφθεγγόμενοι καὶ ἐγκαρδίως εὐλογοῦντες τὴν ἐν Χριστῷ περισπούδαστον ἡμῖν καὶ σεβασμίαν ταύτην ὁμήγυριν, καθόλου τε καὶ κατ' ἄνδρα, ἀξιοῦμεν καὶ παραγγέλλομεν Ἐκκλησιαστικῶς κατὰ καθῆκον πατρικὸν καὶ ἀδελφικὸν διαστέλλειν ἀεὶ ἀκριβῶς καὶ ἀπαραιτήτως ἐν ὅλῃ τῇ τῶν Κανονισμῶν ἀναθεωρήσει, τί μέν ἐστι θεῖον καὶ συνοδικὸν καὶ πατροπαράδοτον, τί δὲ καθαρῶς ἀνθρώπινον καὶ κατὰ τὰς περιστάσεις πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Ἐκκλησίας μεταβαλλόμενον. Ἔνθα μὲν οὖν καὶ καθ' ὅσον ὁ λόγος ἔσται περὶ τῶν πρώτων, πάντως οὐκ ἀμνημονήσετε ὅτι πᾶσα θεσμοθεσία, μὴ οὖσα κατὰ τὸ ὅλον ἢ ἐν τῷ μέρει τὸ ἀκήρατον ἀπαύγασμα τῆς θείας καὶ πατροπαραδότου νομοθεσίας, ἔστι σαφὴς παρανομία καὶ ἁμαρτία, ταχεῖαν καὶ μεγάλην ἀπειλοῦσα τὴν πτῶσιν τῆς Χριστιανικῆς κοινωνίας, τοὺς τοιούτους θεσμοὺς ἀθέσμους ἀθέσμως ἐγκολπουμένης. Ἐμπαλιν δὲ μακάριοι ἂν εἶητε ὑμεῖς καὶ ἀοίδιμοι ἐν τοῖς ἀνθρώποις καὶ παρὰ τῷ Θεῷ, ἐάν, ἐν τῇ πορείᾳ τῆς ἀναθεωρήσεως ἀνασκοποῦντες τὰ γεγονότα καὶ τὰ γιγνόμενα δι' ὄμματος ὀξυδερκεστέρου καὶ εὐσεβοῦς, καὶ ὑπέρτεροι ἀναδεικνυόμενοι παντὸς γηίνου ὀδοφράγματος καὶ προσκόμματος, συμπαθείας καὶ χάριτος ἢ ἀντιπαθείας, ἀναστηλώσητε καὶ δοξάσητε τοὺς παρεωραμένους τυχὸν ἱεροὺς τῆς Ἐκκλησίας κανόνας, καὶ θεοφιλεῖ ψήφῳ εἰς τὴν τοῦ Κυρίου ἄλωνα συναγάγητε τὸν γνήσιον σῖτον. Ὅπου δὲ περὶ τῶν δευτέρων ὁ λόγος, ἐνταῦθα μελήσει τῇ ὑμετέρᾳ μεγαλοφροσύνῃ φιλοτίμως ἐπανατρέχειν εἰς τὰ ἐθνικὰ καὶ πάτρια, εἰς τὰ γενναῖα καὶ ἀξιοπρεπῆ, εἰς τὰ Χριστιανικὰ καὶ σω-

τήρια, πάντοτε ἐνθυμουμένους ὅτι κέντρον, κεφαλὴ καὶ καρδία τοῦ Ἔθνους εἰσὶ τὰ Πατριαρχεῖα, ὧν ἡ ζωτικότης καὶ ἡ εὐπρέπεια καὶ ἐπίκαιρος δαψίλεια ἰσχυροποιεῖ καὶ μεγαλύνει τὸ Ἔθνος ὅλον. Καὶ ἐν γένει, περὶ ὁποτέρων καὶ καθ' ὃν ἂν τρόπον καὶ σκοπὸν βουλεύσησθε καὶ νομοθετήσητε, ἀγαπητοὶ, ἀδιαλείπτως μεμνήσεσθε, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῖς τοιούτοις ἔργοις καὶ βουλεύμασιν εὐθύνη γίγνεται μεγάλη καὶ αἰωνία· ὅλον δὲ τῆς εὐθύνης ταύτης τὸ βάρος ἐπὶ τοὺς νομοθετήσαντας ἐπικείσεται, ὃν δὴ τρόπον καὶ ἡ ἀπὸ τῆς κρείττονος καὶ τελειοτέρας θεσμοθεσίας καὶ τῆς ἐξ αὐτῆς προόδου παρεπομένη δικαία εὐδοξία καὶ ἀνευφημία καὶ καύχησις καὶ ἡ παρὰ Θεοῦ ἀντιμισθία ἀνεπιφθόνως ἐπιστέψει τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τε καὶ πάντων, ὅσοι ἂν ὑμῖν τὰ ἀγαθὰ ὑφηγήσωνται.

Εἰς μὲν οὖν τὰς ὑμετέρας σκέψεις καὶ συζητήσεις, νομοσχέδια ἔχοντες δύω, τὸ τῶν Κανονισμῶν καὶ τὸ τῆς Ἐπιτροπῆς, καὶ ἄμφω ἀντιπαραβάλλοντες μετ' ἀκριβείας, ἁσμένως ἐθελήσετε ἐπακροᾶσθαι καὶ πάσης ἄλλης σπουδαίας ὑπομνήσεως καὶ παρατηρήσεως, προφορικῆς ἢ ἐγγράφου, ὥστε, διὰ τῆς ἀντιπαραθέσεως καὶ κρίσεως τῶν διαφωνουσῶν γνωμῶν ἐν τοῖς ἀμφιβόλοις καὶ χυριωτέροις, ἀσφαλεστέρως ποριζεσθαι τὸ ἀεὶ συμφωνότερον ταῖς κοιναῖς εὐχαῖς καὶ τὸ σχετικῶς τελειότερον.

Ἐπειδὴ δὲ ἐν πάσῃ Συνελεύσει γενικῇ καὶ πολυανθρώπῳ ἀπαραιτήτως ἀπαιτεῖται καὶ Πρόεδρος, ὁ τὰς συνεδριάσεις καὶ τὰς συζητήσεις διευθυνῶν κατὰ τὴν πρέπουσαν τάξιν καὶ μέθοδον, ὥστε πᾶσαν συνεδρίασιν ἀπταίστως φέρειν εἰς ἓν καὶ τελεσφόρον καὶ βέβαιον πόρισμα, ἡσύχως μὲν καὶ μετὰ προθυμίας ἀκουομένων τῶν βουλομένων λαλῆσαί τι γεννατότερον, οὐδενὸς δὲ περιττοῦ ἢ ἀπράδοντος συγχωρουμένου, Ἡμεῖς, τὰς πολλὰς Ἡμῶν ἀναλογιζόμενοι ἀσθενείας, τὰς ἐκ τῆς ἡλικίας καὶ τοῦ πάσχοντος ποδὸς, ἐξ ὧν ἀποβήσεται Ἡμῖν βεβαίως κοπωδεστάτη καὶ τὸ παράπαν ἀσυντελὴς ἡ προεδρεία, προαγόμεθα, Πατριαρχικῷ δικαιώματι, ὀνομάσαι Πρόεδρον τὸν ἱερώτατον Μητρ. Δέρκων, ὡς ἁρμόδιον εἰς τὸ διευθῦναι τὰς ἐργασίας αὐτῆς, ἐπιφυλαττόμενοι ἡμῖν αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τῆς μετὰ τὴν ἀναθεώρησιν τελειωτικῆς ἐπιδοκιμασίας καὶ ἐπισφραγίσεως. Αὐτίκα δὲ σήμερον προβήσεται ἡ Συνέλευσις εἰς τὸ συντάξαι τὸ πρόγραμμα τῶν συνεδριάσεων καὶ ἐργασιῶν αὐτῆς οὕτως, ὥστε ἐν ὅσον ἐνεστι βραχυτέρῳ τῷ χρόνῳ ἀγαγεῖν εἰς πέρας αἴσιον καὶ ἐθνοσωτήριον τὴν ἀνατεθεῖσαν ὑμῖν ἐντολὴν, τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ,

ᾧ πρέπει δόξα, κράτος, τιμὴ καὶ προσκύνησις, σὺν τῷ Πατρὶ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, εἰς τοὺς αἰῶνας. Ἀμήν.

Κηρύττομεν καὶ εὐλογοῦμεν τὴν ἔναρξιν τῆς καθ' ἡμᾶς ἐθνικῆς ταύτης συνελεύσεως εἰς δόξαν Χριστοῦ καὶ τῆς αὐτοῦ Ἐκκλησίας.

—o—

228. Ἐπιστολὴ πρὸς Δοιλίγγερον.

Οἱ καθηγηταὶ τῆς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς σχολῆς ἔπεμψαν κατ' ἀπρίλιον τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους πρὸς τὸν ἐν Γερμανίᾳ περίπυστον θεολόγον Δοιλίγγερον ἐπιστολὴν ἐπὶ τῇ γνωστῇ αὐτοῦ διαμαρτυρίᾳ κατὰ τῶν νέων δογμάτων τῆς ἐν Βατικανῷ Συνόδου.

Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη, δημοσιευθεῖσα ὑπὸ τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐφημερίδων, ἔχει ἐν πρωτοτύπῳ, ὡς ἕπεται.

Τῷ αἰδεσιμωτάτῳ καὶ σεβασμίῳ ἀββᾷ κ. Ἰ. Δοιλιγγέρῳ, καθηγητῇ τῆς Θεολογίας ἐν τῷ τοῦ Μονάχου πανεπιστημίῳ κτλ. κτλ. κτλ. εἰς Μόναχον.

Αἰδεσιμώτατε καὶ σοφώτατε καθηγητά!

Ὅτε πρῶτον ἀνέγνωμεν ἐν ἐφημερίσι τὴν ἀπὸ 29 μαρτίου πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Μονάχου ἀείμνηστον ἐκείνην ἐπιστολήν, ἐν ᾗ εἰλικρινῶς ἅμα καὶ εὐπαρρήσιάστως διετύπους καὶ ὑπεστήριζες τὸ φρόνημα καὶ τὴν πίστιν τῶν ὑγιεστέρων μελῶν τῆς νῦν Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ὡς πρὸς τὰ νεωστὶ ἀθέσμως ἐν τῇ Συνόδῳ τοῦ Βατικανοῦ θεσπισθέντα δύο ἄρθρα πίστεως, τὸ ἀναμάρτητον δηλονότι καὶ τὴν ἐπίγειον αὐτοκρατορίαν τοῦ Πάπα, « μείζονα καὶ ἰσχυροτέρα παρὰ πάντα ἡ ἀλήθεια », ἀνεκράξαμεν, καὶ « εὐλογητὸς ὁ Θεὸς τῆς ἀληθείας » (Ἔσδρ. Α'. 4).

Καὶ πρότερον μὲν ἐκ τῶν ἄλλων σου σοφῶν καὶ ἐμβριθῶν συγγραφῶν ἐγινώσκομεν, καὶ κατὰ τὸ μέτρον τῆς ἡμετέρας γνώσεως ἐθαυμάζομεν τὸν πολὺν ἐν τοῖς Δυτικοῖς θεολόγον καὶ βαθὺν κριτικὸν καὶ πολύϊδριν ἱστοριογράφον τῆς Ἐκκλησίας· ποῦ δὲ, μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῆς ἐπιστολιμαίας ταύτης διαμαρτυρίας, ἀνεγνωρίζομεν ἐν σοί, ἀξιοσέβαστε ἀνερ, ἕνα τῶν πρώτων καὶ ἀτρομήτων ὑπερμάχων τῶν ἀπαραγράπτων δικαίων τῆς ἀληθοῦς Χριστιανωσύνης, οὕτως ἀεικῶς καταπατηθέντων ὑπὸ τοῦ πνεύματος τῆς κοσμικῆς μετανοσφροσύνης.

Μὴ οὖν θαυμάσῃς, εἰ καὶ ἐκ τῆς ἑῴας λήξεως, ἐκ τῶν τέκνων τῆς ἀρχεγόνου καθολικῆς Ὀρθοδόξου τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἐλάχιστοι τῆς ἐπιστήμης θεράποντες, ἐμφανιζόμεθα διὰ τῆς δε τῆς ἐπιστολῆς ἡμῶν, ὅπως τοῖς ἀπὸ κέντρου καρδίας συγχαρητηρίοις τούτοις ῥήμασι προσαγορεύσωμεν ἄνωθεν τὴν σὴν αἰδέσιμον κορυφήν· τοῦτον γὰρ δεδιδάγμεθα νόμον ἀγάπης παρὰ τοῦ τῶν ἐθνῶν Ἀποστόλου, τὸ συγχαίρειν τῇ ἀληθείᾳ. Ἡ γὰρ ἀλήθεια, ἧς ἀνέστης εὐθαρσῶς ὑπερμαχήσων, ἐστὶ μία καὶ ἡ αὐτὴ πανταχοῦ, καὶ δὴ σεβαστὴ πᾶσι τοῖς Χριστιανοῖς, τοῖς εἰλικρινῶς αὐτὴν ἐκζητοῦσι.

Τοσούτῳ δὲ μᾶλλον συναισθανόμεθα ἐπὶ σοὶ τὴν τοῦ Κυρίου χαρὰν, ὅσον καὶ πάλαι μὲν, ὥσπερ οἱ πατέρες ἡμῶν, οὕτω καὶ ἡμεῖς, εἰ τῆς κατὰ Χριστὸν ἐλευθερίας ἐν τοῖς τῆς Ὀρθοδόξου Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας κόλποις ἐπαπολαύοντες, ἠλγοῦμεν ἐπὶ ταῖς ἀλεθρίοις ἀποτελέσμασιν, ἃ διὰ τοσούτων αἰώνων ἐπήνεγκαν τοῖς κατὰ τὴν Δύσιν ἀδελφοῖς ἡμῶν αἱ, ὡς μὴ ὤφελε, παρατόλμως διαδοθεῖσαι καὶ ἁπλοϊκῶς καὶ ἀδοκιμάστως πιστευθεῖσαι ἀντευαγγελικαὶ ἀρχαὶ τοῦ Παπισμοῦ· οἷα, φέρ' εἰπεῖν, ἡ τῶν συνειδήσεων καταπίεσις, αἱ ἀριθμὸν νικῶσαι νοθεύσεις καὶ παραφθοραὶ τῶν θρησκευτικῶν ὑπομνημάτων καὶ τῆς ἱστορίας, καὶ αὐτὴ τῶν κακῶν ἡ κορωνὶς, ἡ ἐπὶ τῶν παραφθορῶν τούτων στηριζομένη ἀλλοίωσις τῶν δογμάτων τῆς ὑγιαινούσης διδασκαλίας τῆς πίστεως, καὶ αἱ ταύτῃ συμπαρομαρτοῦσαι παντοίαι καὶ παράθεσμοι καινοτομίαι, ἐξ ὧν πολλάς τε καὶ ἄλλας παντοδαπὰς συμφορὰς κατεπλημμύρησαν τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα, καὶ τὸ δὴ μέγιστον, αὐτὴ τῶν Ἐκκλησιῶν ἡ διάστασις, τὸ δεινότατον καὶ ἀλγεινότατον τῶν δυστυχημάτων τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου. Καὶ νῦν δὲ, ὅτε αἱ ἀρχαὶ αὗται, σκότια σκοτίων αἰώνων ἀποκυήματα, ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς τούτοις χρόνοις, καὶ ἐν μέσῃ τῇ Εὐρώπῃ, Ἰησουϊτικῇ ἐπηρείᾳ προπετέστερον τραχηλιάσασαι, ὡς πίστεως ἀνεκηρύχθησαν δόγματα, ἔτι μᾶλλον ἐθλίβημεν τὴν ψυχὴν, ἀναλογιζόμενοι, ἡλίκη τῆς λογικῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀξίας καταπτῶσις προσγενήσεται, παρ' οἷς ἂν καὶ ὅπου πιστευθεῖσαι ἐπικρατήσωσι, καὶ ὅσον πλατύτερον διορύξουσιν, ὡς εἰκὸς, τὸ λυπηρὸν χάσμα, τὸ τὰς Ἐκκλησίας διαχωρίζον.

Ἡλίκης ἄρα χαρᾶς καὶ θυμηδίας πνευματικῆς πρόξενον ἂν εἴη τὸ ἀναφανῆναί τινας ἐν μέσῃ τῇ Δυτικῇ Ἐκκλησίᾳ, πόσῃ μὲν σοφίᾳ, θείᾳ τε καὶ ἀνθρωπίνῃ, πεπυκασμένους, γνησίᾳ δὲ ἀρετῇ

τῇ κατὰ Χριστὸν καὶ τὸ αὐτοῦ Εὐαγγέλιον κατηγλαϊσμένους, ζῆλον δὲ ἔνθεον ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἀληθοῦς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀνεζωσμένους, οἵτινες, ἀτρέστῳ χειρὶ καὶ διανοίᾳ πατάσσοντες τὸ κακὸν ἐν τῇ ῥίζῃ αὐτοῦ, ἥτις ἐστὶν, ὡς γνωστὸν, τὸ κακῶς πιστευθὲν καὶ κακῶς δογματισθὲν ἀναμάρτητον καὶ ἡ παντοκρατορία τοῦ Πάπα, ἀνεγείρουσι μὲν τὴν ὑπὸ τὸ βάρος τῆς Παπικῆς καταδυναστείας καταπεσοῦσαν Ὀρθόδοξον Δυτικὴν Ἐκκλησίαν, συναναιροῦσι δὲ καὶ τοὺς ὀλεθρίους καρποὺς, οἵτινές εἰσιν ὁ παράλογος ἰδιολογισμὸς καὶ ἡ ἀπιστία.

Τοιοῦτόν σε καὶ πάλαι εἰδότες, καὶ νῦν ἔτι μᾶλλον ἐπιγνόντες ἐκ τῆς εὐθαρσοῦς καὶ γενναίας διαμαρτυρίας, ἐπαινοῦμεν, ὡς εἰκὸς, καὶ τεθήπαμεν, καὶ ταύτας τὰς παρ' ἡμῶν συγχαρητηρίους προσρήσεις ἐπιστεῖλαι τεθαρρήκαμεν. Ἀνδρίζου τοίνυν καὶ ἴσχυε, ἀνδρῶν ἄριστε, ἐν τῷ ὀνόματι καὶ τῇ χάριτι τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὃς ἐστι κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, κατὰ τὸν Ἀπόστολον, καὶ ἔντεινε θαρσαλέως, ὡς ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου πρὸς τοῦτο καλούμενος καὶ ἐνισχυόμενος. Ἀγωνίζου τὸν καλὸν τῆς ἀληθείας ἀγῶνα αὐ καὶ ὅσοι, τῷ αὐτῷ πνεύματι στοιχοῦντες, τῷ ἴσῳ ὑποθάλπονται ζήλῳ καὶ τῆς ὁμοίας ἔλαχον ἄνωθεν ἀνδρίας τε καὶ δυνάμεως, πεποιθότες ὅτι ἐν τῷ καλῷ τούτῳ ἀγῶνι ἕξετε συναρωγοὺς καὶ συναντιλήπτορας, καὶ δὴ καὶ εὐχέτας πρὸς Κύριον, πρὸς πᾶσι τοῖς εὖ φρονοῦσι τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πάντας τοὺς ἐν τῇ Ἀναταλῇ Χριστεπωνύμους ἡμῶν ἀδελφοὺς, τὰ τέκνα τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἧς ἀπὸ χιλιετηρίας ὁ βίος οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ὡς οἶσθα καὐτὸς, ἢ ἔμπρακτος καὶ διηνεκὴς κατὰ τῆς Παπικῆς ἀπολυτοφροσύνης διαμαρτυρία.

Εἴθε δὲ ἡ ἐν τῇ καρδίᾳ σου λαλοῦσα τῆς ἀληθείας φωνὴ κατισχύσειε, τῇ τοῦ Θεοῦ βοηθείᾳ, τῆς πλάνης καὶ τῶν χαμαιζήλων κοσμικῶν συμφερόντων, ἅτινα διετάραξαν ἀνέκαθεν τὴν εἰρήνην τῆς Ἐκκλησίας, καὶ διέῤῥηξαν, ὡς μὴ ὤφελε, τὴν ἑνότητα, ἣν πάντες ἐπιποθοῦμεν, καὶ ἐκ ψυχῆς καὶ καρδίας ὑπὲρ αὐτῆς ἐκάστοτε προσευχόμεθα, καὶ προσδοποιήσειε τὴν εὐκταίαν παλινόρθωσιν τῆς ἀρχαίας Ὀρθοδόξου Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας τῶν ἑπτὰ οἰκουμενικῶν ἁγίων Συνόδων ἐπὶ τοῦ θεοτυπώτου Συμβόλου τῆς καθολικῆς πίστεως.

Ἐν Χάλκῃ, τῇ 28 ἀπριλίου 1871.

Οἱ Καθηγηταὶ
τῆς Θεολογικῆς σχολῆς τῆς Μ. Ἐκκλησίας Κωνατ]πόλεως.

—o—

229. Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Σουλτάνου.

Ἐπειδὴ ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ. Γρηγόριος ἀσθενῶν δὲν ἠδυνήθη ὅπως παραστῇ αὐτοπροσώπως, κατὰ τὰ εἰθισμένα, εἰς τὴν Α. Α. Μ. τὸν Σουλτάνον, κατὰ τὴν ιγ'. Ἰουνίου, ἐπέτειον ἑορτὴν τῆς εἰς τὸν Αὐτοκρ. θρόνον ἀναβάσεως τῆς Α. Μ. καὶ ἀπονείμῃ τὰς ἑαυτοῦ τε καὶ ἐκ προσώπου τῶν ἐθναρχῶν τῶν λοιπῶν συνυπηκόων ἐθνῶν συγχαρητηρίους ἐπὶ ταύτῃ προσρήσεις, ἐθεώρησε καθῆκον ἀπαραίτητον, ὅπως διαβιβάσῃ πρὸς τὴν Αὐτ. Κυβέρνησιν ἐγγράφως τὰς ἱκετηρίους αὐτῆς καὶ συγχαρητηρίους ἅμα προσρήσεις, ἃς ἄλλως ἐμελλεν, ὡς γνωστὸν, ἵνα διὰ προσφωνήσεως προφορικῶς ἀπαγγείλῃ, κατὰ καθῆκον ἀπαραίτητον, προηγούμενος τῶν λοιπῶν ἐθναρχῶν, κατὰ τὰ ἀνέκαθεν νενομισμένα, καὶ ὑπὸ χορείας Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ὡς καὶ ἄλλοτε, συνοδευόμενος.

Καὶ ἠδύνατο μὲν ὁ Πατριάρχης νὰ ἀντιπροσωπευθῇ ὑπὸ Συνοδικοῦ τινος Ἀρχιερέως ἐν τῇ ἐπισήμῳ ταύτῃ πρὸς τὴν Α. Μ. παραστάσει· ἀλλ' ἐπειδὴ, ἕνεκα τοῦ ἀνωτέρου πολιτικοῦ βαθμοῦ, ὃν φέρουσιν οἱ λοιποὶ ἐθνάρχαι, δικαιοῦνται ἴσως οὗτοι ἵνα προηγηθῶσι τῶν Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ἐχόντων, ὡς πασίδηλον, κατώτερον πολιτικὸν βαθμὸν, οὕτω δὲ παραβλάπτονταί πως τὰ πρανόμια τοῦ Γραικικοῦ Ἔθνους, φέροντος καὶ πρεσβεῖα μεταξὺ τῶν λοιπῶν συνυπηκόων ἐθνῶν, ἐθεωρήθη πρατιμότερα κατὰ τὴν περίπτωσιν ταύτην ἡ ἐγγραφος διαβίβασις τῶν ὀφειλομένων συγχαρητηρίων, ὡς εἴπομεν, προσρήσεων. Ἐδέησεν ἐν τούτοις ἵνα ἀναγγελθῇ τοῦτο ὑπὸ τῆς Α. Π. πρὸς τὸν Πατριάρχην τῶν Ἀρμενίων, ὅπως οὗτος προπαρασκευάσῃ, ὡς ἔχων τὰ δευτερεῖα, τὴν ἀπαιτουμένην πρὸς τὴν Α. Μ. προσφώνησιν, ἔχουσαν ὧδε.

« Μεγαλειότατε! Ἐν ὀνόματι τῶν θρησκευτικῶν ἀρχηγῶν, οἵτινες προσέρχονται σήμερον εἰς τοὺς πόδας τοῦ σεπτοῦ Ὑμῶν θρόνου, ἀξιοῦμαι τῆς μεγάλης τιμῆς ἵνα συγχαρῶ τὴν Ὑμ. Μ. ἐπὶ τῇ ἐπετηρίδι τῆς αἰσίας Αὐτῆς ἀναβάσεως ἐπὶ τὸν ἔνδοξον θρόνον τῶν Ὀσμανλίδων.

« Μεγάλη καὶ ἐπίσημος καὶ ἱερὰ ὑπάρχει δι' ἡμᾶς αὕτη ἡ ἡμέρα· διότι νέα ἐξ αὐτῆς ἄρχεται ἐποχὴ, δι' ἧς ἀνεκαινίσθη σειρὰ εὐεργετικῶν μεταῤῥυθμίσεων, συντελουσῶν εἰς τὴν βαθμιαίαν πρόοδον τῶν πιστῶν Ὑμῶν ὑπηκόων, οὓς θρησκευτικῶς διευθύνο.

μεν, καὶ ἥτις ἀνεξίτηλον ἐχάραξεν ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν τὸ αἴσθημα τῆς ἰσοβίου εὐγνωμοσύνης.

« Μεγαλειότατε! Ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς Ὑμ. Μ. ἀπαξάπασαι αἱ τάξεις τῶν ὑπηκόων τῆς Ὑμ. Αὐτ. Κυβερνήσεως ἀπολαύουσιν ἀδιακρίτως τὰ ἀγαθὰ τῆς δικαιοσύνης, καὶ ἠνέῳκται πλέον δι' αὐτοὺς τὸ στάδιον τῆς προόδου καὶ τοῦ προβιβασμοῦ. Τὰς τοσαύτας δὲ βλέποντες πρὸς ἡμᾶς εὐεργεσίας τῆς Ὑμ. Μ., ἀδυνατοῦμεν νὰ ἐκφράσωμεν τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς καρδίας ἡμῶν, ἀποτείνομεν δὲ ἤδη ἐνθέρμους δεήσεις τῷ Κυρίῳ ὑπὲρ διατηρήσεως τῶν πολυτίμων ἡμερῶν τῆς Ὑμ. Αὐτ. Μεγαλειότητος! »

—o—

230. Μεγάλη τοῦ Γ. σχολή.

Αἱ ἐτήσιοι ἐξετάσεις τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς ἤρξαντο ἀπὸ τῆς ιδ'. Ἰουνίου (κυριακῆς). Ἡ ἐναρκτήριος τελετὴ ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Μητροπ. Κυζίκου, παρόντων τῶν λοιπῶν Συνοδικῶν, (ἅτε ἀσθενοῦντος τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου), τῶν ἐφόρων καὶ πλείστων ἄλλων φιλομούσων ἀκροατῶν. Μετὰ τὴν τελετὴν ὁ σχολάρχης κ. Φ. Βρυέννιος διὰ τῆς ἐπετείου ἐκθέσεως ἐξέθετο τὰ κατὰ τὴν σχολὴν καὶ ἐν τῷ λήξαντι τούτῳ σχολικῷ ἔτει μετὰ σαφοῦς λεπτομερείας.

Τὴν δὲ κά. ἐγένετο ἡ, κατὰ τὰ νενομισμένα, τελετὴ τῆς τῶν πτυχίων διανομῆς εἰς τοὺς ἀπολυθέντας 18 φοιτητὰς τῆς ἀνωτέρας τάξεως τῆς Μ. τοῦ Γ. σχολῆς, προεδρεύοντος τοῦ Μητρ. Δέρκων, ἐν πολυπληθεῖ ὁμηγύρει. Μετὰ τὴν ὑπὸ τῆς Α. Σ. γενομένην ἐναρκτήριον θρησκευτικὴν τελετὴν, ὁ πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Φ. Βρυέννιος, σχολάρχης, ἀπήγγειλε σπουδαίαν προσλαλιὰν, ἠθικωτάτην καὶ γλαφυρὰν, ἀποτεινομένην ἰδίᾳ πρὸς τοὺς ἀπολυομένους φοιτητάς. Ἀκολούθως ὁ ἐκ τῶν καθηγητῶν γραμματεὺς τῆς σχολῆς κ. Β. Καλλίφρων ἀνέγνω τὸ πρακτικὸν τοῦ Καθηγητικοῦ Συλλόγου, ἐν ᾧ καταφαίνονται αἱ πτυχίου κριθέντες ἄξιοι κατὰ τοὺς τρεῖς βαθμούς: Ἄριστα, Πάνυ καλῶς καὶ Καλῶς. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τούτου, ἐδόθησαν ἑνὶ ἑκάστῳ τῶν φοιτητῶν τὰ πτυχία, εἰς δὲ τούτων ἀπήγγειλεν εὐχαριστήριαν προσφώνησιν, καὶ αὐτὸς ἔσχον πέρας τὰ κατὰ τὴν τελετὴν ταύτην.

Ἑπομένως ὁ σχολάρχης μετὰ τοῦ καθηγητικοῦ Συλλόγου, μεταβάντες πρὸς τὴν Α. Π. τὸν Οἰκ. Πατριάρχην, παρέστησαν τοὺς

ἀπολυομένους φοιτητὰς, καὶ ἐζητήσαντο τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας αὐτῆς. Ἡ Α. Π. φιλοφρονέστατα τοὺς προσελθόντας ὑποδεξαμένη, ηὔξατο τὰ εἰκότα, ἐκφράσασα ἅμα καὶ τὴν λύπην της ὅτι ἕνεκα ἀσθενείας δὲν ἠδυνήθη ἐφέτος ἵνα παραστῇ αὐτοπροσώπως ἐν ταῖς δημοσίαις τῆς σχολῆς ἐξετάσεσιν.

—o—

231. Β'. Συνεδρίασις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Τὴν ιθ'. ἰουνίου (παρασκευὴν) συνεκροτήθη ἐν Πατριαρχείοις ἡ β'. συνεδρίασις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως, προεδρεύοντος τοῦ Μητροπολίτου Δέρκων, ἥτις προὐτίθετο ἵνα συζητήσῃ τὸν ὑπὸ τριμελοῦς, ὡς εἴπομεν, Ἐπιτροπῆς ἐπεξεργασθέντα Διοργανισμὸν τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως.

Μετὰ τὴν, κατὰ τὰ εἰθισμένα, ἐν τῷ ἐπὶ τούτῳ βιβλίῳ ἐγγραφὴν τῶν παρευρεθέντων μελῶν, τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου αὐτῶν, καὶ τὴν τῶν πρακτικῶν τῆς Α'. συνεδριάσεως, πολλῶν καὶ διαφόρων γενομένων ἐν τάξει ἀγορεύσεων καὶ συζητήσεων, μόλις ἠδυνήθη ἵνα προβῇ εἰς τὴν ὁριστικὴν τροποποίησιν τῆς ἐπιγραφῆς εἴτε τοῦ τίτλου τοῦ ἐν λόγῳ Διοργανισμοῦ, ὅπως λνφθῶσιν ἀκολούθως ἀπὸ τῆς ἐπιούσης παρασκευῆς ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ λοιπὰ ἄρθρα ἓν πρὸς ἕν, καὶ μετὰ τὴν τελειωτικὴν ἐπεξεργασίαν τοῦ ἐν σχεδίῳ τούτου Διοργανισμοῦ τεθῶσιν ὑπὸ συζήτησιν οἱ καθ' αὐτὸ τροποποιηθέντες Κανονισμοί.

Ἐκ προοιμίων δὲ κατεφάνη τρανῶς ὅτι αἱ τῆς Β'. ταύτης Ἐθνοσυνελεύσεως ἐργασίαι ἔμελλον παραταθῆναι ἐπὶ πολὺ, καὶ οὕτω ἐδικαιοῦντο πληρέστατα οἱ δωρεὰν ἄλλοτε παρά τινων προσβληθέντες ὅτι δῆθεν παρεξέτειναν τὴν σύνταξιν τῶν τροποποιηθέντων Ἐθνικῶν Κανονισμῶν ἐπὶ 40 μῆνας!!

Ἐγένετο δὲ πολὺς λόγος ἐν τῇ Β'. ταύτῃ συνεδριάσει καὶ περὶ τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν θέλει συνέρχεσθαι ἡ Ἐθνοσυνέλευσις· ἐπειδὴ ἡ παρασκευὴ, ὡς γνωστὸν, εἶναι ὡρισμένη καὶ διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου, μέλη δὲ τινα αὐτοῦ εἶσιν ἐπίσης καὶ μέλη τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως. Ἀλλὰ τὰ πλεῖστα τῶν μελῶν αὐτῆς ἐδήλωσαν ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ συνέρχωνται ἄλλην παρὰ τὴν παρασκευὴν ἡμέραν, καὶ ὅτι προτιμότερον ἦν νὰ προσδιορισθῇ ἄλλη τις ἡμέρα διὰ τὰς ἐργασίας τοῦ Συμβουλίου. Ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τούτου ὁριστικὴ ἀπόφασις ἀνεβλήθη διὰ τὴν ἑπομένην συνεδρίασιν.

Σημειοῦμεν δὲ, περιεργείας χάριν, καὶ τὸν ἐν σχεδίῳ τίτλον καὶ τὸν τροποποιηθέντα, ὅπως ἐκ τῆς ἀντιπαραθέσεως καταφανεστέρα γένηται ἡ ἐργασία τῆς Β'. συνεδριάσεως.

Σχέδιον.

Διαργανισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῆς γενικῆς Συνελεύσεως, συνισταμένης ἐκ δώδεκα Ἀρχιερέων, ἀντιπροσωπευόντων τὸν Κλῆρον, ἐκ δέκα λαϊκῶν, ἀντιπροσωπευόντων τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἐκ τῶν παρὰ τῶν ἐπαρχιῶν πεμφθέντων ἀντιπροσώπων, καὶ ἐκ δύο γραμματέων Α'. καὶ Β'., καὶ προεδρευομένης ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου.

Τροποποίησις.

Διοργανισμὸς τῶν ἐργασιῶν τῆς κατὰ τὸ 1870 συγκροτηθείσης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις Ἐθνοσυνελεύσεως ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου κ. Γρηγορίου τοῦ ς'.

—o—

232. Βουλγαρικὴ Ἐγκύκλιος.

Πρὸς ἀναίρεσιν δήθεν τῆς κατὰ ἀπρίλιον ἐκδοθείσης Ἐγκυκλίου τοῦ οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (ἴδε σελ. 97—99), ἐξεδόθη ἐκ τῆς ἐν Μεσαχώρῳ Βουλγαρικῆς παρασυναγωγῆς κατὰ μάϊον Ἐγκύκλιος, ἀποτεινομένη πρὸς τοὺς Ὀρθοδόξους Βουλγάρους. Ἰατροχρεῖς περιεργείας χάριν δημοσιεύομεν ταύτην ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιαστικῷ Δελτίῳ.

Ἰδοὺ αὕτη.

« Εὐλαβέστατοι Ἱερεῖς, τίμιοι πρόκριτοι καὶ λοιποὶ ἁπανταχοῦ πάντες εὐλογημένοι Χριστιανοὶ τῆς καθ' ἡμᾶς Ὀρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἡμῖν λίαν ἀγαπητὰ καὶ περιπόθητα, χάρις εἴη ὑμῖν παρὰ τοῦ Κυρίου Παντοκράτορος, παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις.

Περιῆλθεν εἰς χεῖρας ἡμῶν ἐγκύκλιός τις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὑπὸ ἡμερομηνίαν β'. ἀπριλίου φωά, ἥτις πρὸς τοὺς ἐν ταῖς ἐπαρχίαις Ἀρχιερεῖς καὶ Ὀρθοδόξους Χριστιανοὺς ἐπεστάλλεισα, καὶ περὶ τῆς λύσεως τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ζητήματος πραγματευομένη, σκοπεύει νὰ διεγείρῃ τὴν δυσπιστίαν τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν πρὸς τὸ κῦρος τοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου, διὰ τοῦ ὁποίου ἀνεγνωρίσθησαν αὖθις ὑπὸ τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς τὰ κανονικῶς ἀνέκαθεν ὑφεστῶτα δίκαια τῶν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησιῶν, νὰ ὑποβαστάσῃ τὴν ἐπ' αὐτῶν παρὰ τοὺς κανόνας ὀφετεριαθεῖσαν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ, καὶ διαιωνίσῃ οὕτω τὴν κατακράτησιν τῶν ἀλλοτρίων δικαίων, ἅτινα καθαρὰ καὶ ἀβίαστα σώζεσθαι ἐδόξει τῇ ἁγίᾳ τρίτῃ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ (ἰδ. κανν. ή). Ἐπὶ τούτῳ δὲ ἐκρίνε καὶ τῇ ἀξιοπρεπείᾳ αὐτοῦ ἁρμόζον καὶ τῇ φιλοδοξίᾳ αὐτοῦ πρέπον, ἵνα ποῦ μὲν ἀλλοιώσῃ τὴν ἀληθῆ πάρεισι τῶν πραγμάτων, ποῦ δὲ κρύψῃ τὴν ἀλήθειαν, ἢ καὶ παντελῆ αὐτῆς ἄγνοιαν ὑποκριθῇ, ποῦ δὲ καταφύγῃ εἰς μόνην τὴν ἁπλῆν ὀνομασίαν καὶ ἐπίκλησιν τῶν ἱερῶν κανόνων, τοὺς ὁποίους τοσάκις ἤδη ἐξηλέγχθη μεταχειριζόμενον ὡς πρόσχημα καὶ περικάλυμμα ὅσιον πράξεων μήτ' ἐπαινετῶν μήθ' ὁσίων, πολλοῦ γε δεῖ καὶ κανονικῶν, ὡς τρανώτατα καταφαίνεται, πρὸς τοῖς ἄλλοις, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς καταργήσεως τῶν δικαίων τῶν ἡμετέρων ἐν Ἀχρίδι, Πεκίῳ καὶ Τυρνάβῳ ἀνεξαρτήτων Ἐκκλησιῶν.

Καὶ δὴ, ὅτε πρὸ ἔτους ἐστάλησαν ὑπὸ τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως εἰς τὸ Πατριαρχεῖον δύο σχέδια πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος, εἶπε μὲν ὅτι, ἐξελέγξαν ταῦτα, ἀπεδοκίμασεν, ὡς ἀπόφθεγμα δῆθεν τοῖς θείοις κανόσι, ἐπεκαλέσθη δὲ τὴν συγκράτησιν Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ὡς μόνης δυναμένης λῦσαι τὸ εἰρημένον ζήτημα· δὲν ἀγνοεῖτε ὅμως, ἀγαπητὰ ἐν Κυρίῳ ὁμογενῆ τέκνα, ὅτι τὴν πρὸς τὰ δύο σχέδια ἀπάντησιν τοῦ Πατριαρχείου ταύτην ἀνασκευάσαντες, ἀπεδείξαμεν, δυνάμει τῶν ἱερῶν κανόνων καὶ τοῦ ὀρθοῦ λόγου, πάσον ἀτόπως αὐτὸ συνέκλωθε τὰ ἀσύγκλωστα, καὶ ποῦ μὲν συγχέον, ποῦ δὲ παραμορφοῦν τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, ἠθέλησε νὰ στηρίξῃ τὴν ἀντικανονικότητα δήθεν τῶν εἰρημένων σχεδίων, καὶ ἐντεῦθεν νὰ συναγάγῃ τὴν ἀνάγκην τῆς συγκαλέσεως Οἰκουμενικῆς Συνόδου.

Τῷ ὄντι, ὅταν τὸ Πατριαρχεῖον κατήργησε, παρὰ πάντας τοὺς θείους καὶ ἱεροὺς κανόνας, τὴν γνώμῃ Συνόδων, τῆς Ε'. Οἰκουμενικῆς καὶ τῆς ἐν Λαμψάκῳ, συστηθεῖσαν, καὶ ἐπ' αἰῶνας ὑπάρξασαν ἀνεξαρτησίαν τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν, συνεκάλεσεν ἄραγε ἐπὶ τούτῳ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον, ἢ ἠρώτησε κἂν τὴν καθόλου Ἐκκλησίαν, καὶ ἔλαβε τὴν γνώμην αὐτῆς; ὑπέδειξεν ἄρα γε τὴν θρησκευτικὴν ἀνάγκην καὶ ὠφέλειαν τῆς καταργήσεως ταύτης; Ἐὰν δὲ ἡ καθόλου Ἐκκλησία, εἴτε ἐν Συνόδῳ συνειλεγ-

μένη, εἴτε δι' ἐπιστολῶν γνωματεύουσα, οὐδαμῶς οὐδέποτε ἀπεφάνθη περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς καταργήσεως τῶν εἰρημένων Ἐκκλησιῶν, ἡ δὲ μερικὴ τῆς Κωνσταντινουπόλεως μόνη τῇ αὐθαιρέτῳ αὐτῆς γνώμῃ καὶ βουλήσει κατήργησεν αὐτὰς πρὸς ἴδιον ἑαυτῆς ὄφελος καὶ τὰ ἐρείπια αὐτῶν ἐσφετερίσατο παρὰ πᾶν μὲν κανονικὸν δίκαιον, δυνάμει δὲ μόνου Αὐτοκρ. φιρμανίου, ἅπερ ἰσχύσε νὰ λάβῃ, καθὰ ἐκ τῆς ἱστορίας καὶ ἐξ αὐτῶν τῶν τοῦ Πατριαρχείου πράξεων ἀποδεικνύεται, ἐπὶ λόγῳ ὅτι δῆθεν οἱ ἐν αὐταῖς Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ τοῦτο ἐζητήσαντο, πῶς ἤδη καὶ ἐν τίνι κανονικῷ δικαιώματι ἐπικαλεῖται Οἰκουμενικὴν Σύνοδον; ἵνα δῆθεν ὑπερασπίσηται αὐτὴν κατὰ τῶν Ὀρθοδόξων τούτων Χριστιανῶν καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Κυβερνήσεως, τῶν μὲν ἀπαιτούντων ἐν ἑνὶ στόματι καὶ ἐν μιᾷ ψυχῇ τὴν ἀπόδοσιν τῆς σφετερισθείσης ἀνεξαρτησίας τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν, τῆς δὲ, μετὰ πλείστας προτροπὰς καὶ νουθεσίας, ἀναγνωριζούσης ἐπὶ τέλους τὸ δίκαιον, καὶ Αὐτοκρατορικῷ αὖθις φιρμανίῳ ἀποδιδούσης αὐτὸ τοῖς ἀδικουμένοις, καὶ τοι μετὰ μειώσεώς τινος πρὸς ὄφελος τοῦ σφετεριστοῦ;

Πρὸς ταῦτα τὸ Πατριαρχεῖον παντελῆ μὲν σιγὴν, ὡς ἀναπολόγητον, ἐσίγησε τότε, κατὰ δὲ τῆς ἀδικίας καὶ παρανομίας δῆθεν τῶν ἀδικηθέντων Βουλγάρων ἐκραύγασε, μηδὲν μὲν πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν ἐγκρίνον, μηδὲν δὲ ἐπὶ τούτῳ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ προτείνον, μέχρις οὗ, ἐννοήσαν τὸ παράλογον τῆς ἀπαιτήσεώς αὐτοῦ, ἐστερξεν εἰς τὴν λύσιν τοῦ ἐν λόγῳ ζητήματος, ἐπὶ τῇ βάσει ἑνὸς σχεδίου, τὸ ὁποῖον καθυπέβαλε τῇ Αὐτοκρ. Κυβερνήσει, καὶ καθ' ὃ παρεδέχετο, τέλος πάντων, τὴν ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων σύστασιν καὶ ἀναγνώρισιν ἡμιανεξαρτήτου Ἐκκλησίας, ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐξαρχίας, ἐχούσης ὅρια, αὐτῷ μόνῳ ἀρέσαντα. Περὶ τούτου δὲ μαρτυρεῖ ἥτε ἐσχάτως πρὸς τὴν ἀπάντησιν τοῦ Πατριάρχου Βεζυρικὴ ἐπιστολὴ, καὶ ἡ πρὸς ταύτην ἀπάντησις τοῦ Πατριάρχου· ἡμεῖς τότε συνηνέσαμεν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ σχεδίου διαπραγμάτευσιν τοῦ ζητήματος, πεποιθότες, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον, παραδεξάμενον ἅπαξ τὰς θεμελιώδεις βάσεις, ἐφ' ὧν ἐστηρίζοντο αἱ δίκαιαι ἡμῶν ἀπαιτήσεις, δὲν ἤθελεν ἀργήσει νὰ παραδεχθῇ καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν πηγαζούσας κανονικάς τε καὶ λογικὰς συνεπείας ἐν ταῖς λεπτομερείαις.

Ἐπὶ τούτῳ δὲ συνεχρατήθη παρὰ τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως Ἐπιτροπὴ μικτὴ ἐξ ἀνδρῶν ἐπισήμων, Γραικῶν τε καὶ Βουλγάρων, συγκειμένη, ἥτις, ἐπὶ ἑξαμηνίαν ὅλην ἐργασθεῖσα, μετὰ πολ-

λὰς ἐρεύνας καὶ συζητήσεις, συνέταξεν ὁμοφώνως σχεδίόν τι, τὸ ὁποῖον, καθυποβληθὲν εἰς τὴν Αὐτ. Κυβέρνησιν, ἐκοινοποιήθη παρ' αὐτῆς εἰς τὸ Πατριαρχεῖον. Τοῦτο δὲ διὰ τῶν προποποιήσεων, ἃς ἐποιήσατο εἰς τὸ σχέδιον αὐτὸ, ἀπέδειξεν ἀριδήλως, ὅτι αἱ προηγούμεναι κατακραυγαὶ αὐτοῦ κατὰ τῶν πρωτιρημένων δύο σχεδίων τῆς Αὐτ. Κυβερνήσεως, ὡς παρεισαγόντων τὴν ἰδέαν τῆς ἐθνικότητος, καὶ διαιρούντων τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἐπαρχίας κατ' ἐθνικότητας, δὲν προήρχοντο ἐξ Ἐκκλησιαστικῆς φροντίδος τοῦ διατηρῆσαι τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐξ ἀνθρωπίνης φιλοδοξίας τε καὶ ἐπιθυμίας τοῦ διασῶσαι εἰς ἑαυτὸ, ὅσον ἔνεστι, πλειόθερη κυριαρχίας, κοσμικά τε καὶ ὑλικὰ, συμφέροντα καὶ ὠφελήματα. Διότι καὶ ἐπαρχίας κατέτεμε, καὶ τὴν ἰδέαν τῆς ἐθνικότητος ἀποδεχόμενον, ἐξήρει ἀπὸ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας πολλὰ μέρη ἀπό τινων ἐπαρχιῶν, ὡς ὑπὸ Γραικῶν δῆθεν κατοικούμενα, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τὴν γνώμην τῶν κατοίκων ὡς ἰσχύουσαν παρεδέχετο, μὴ στέργον εἰς τὴν προσάρτησιν ἄλλων τινῶν ἐπαρχιῶν, ὡς τῶν κατοίκων, καίτοι Βουλγάρων, ἐν ἁρμονίᾳ δῆθεν μετὰ τοῦ Πατριαρχείου διατελούντων, καὶ μηδόλως αὐτοῦ ἀπεχωρισθῆναι ἐπιθυμούντων.

Δὲν ἀληθεύει λοιπὸν ὅπερ λέγει ἡ Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος, ὅτι ἀπὸ τῆς ἐκδόσεως τῶν δύο σχεδίων καὶ τῆς δῆθεν ἀνασκευῆς τούτων ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου τὰ περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος ἔκειντο ἐν μετεώρῳ καὶ σιγῇ· ἀληθεύει ὅμως ὅτι ἡ σιγὴ τῶν γινομένων ἐν τῷ μεταξὺ φαίνεται λίαν συμφέρουσα τῷ Πατριαρχείῳ· ἀλλ' ἐν τοσούτῳ, ὁ σχηματισμὸς τῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς, αἱ ἐπὶ ἓξ μῆνας ἐργασίαι αὐτῆς, τὸ συνταχθὲν σχέδιον, αἱ παρὰ τοῦ Πατριαρχείου τροποποιήσεις αὐτοῦ, καὶ ἡ παρὰ τούτου ἀποδοχὴ τῆς ἰδέας τῆς ἐθνικότητος, καὶ ἡ κατατομὴ τῶν ἐπαρχιῶν εἶναι γεγονότα πασίγνωστα καὶ αὐθεντικὰ, ἅτινα, καὶ ἀρνουμένου τοῦ Πατριαρχείου, καὶ ὑποκρινομένου ἄγνοιαν αὐτῶν, μένουσιν ἀναντίῤῥητα καὶ πανθομολογούμενα.

Εἶναι δὲ λίαν παράδοξον, πῶς τὸ Πατριαρχεῖον, τὸ λαβὸν γνῶσιν τοῦ σχεδίου τῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ ἐπενεγκὸν ἐπ' αὐτοῦ τροποποιήσεις τινὰς, τῶν ὁποίων τὸ παράλογον ἀπεδείξαμεν δι' ἐκθέσεως ἡμετέρας, διαβιβασθείσης αὐτῷ διὰ τῆς Ὑψ. Πύλης, συνεταράχθη αἴφνης, ἅμα ἐπισταλέντος αὐτῷ τοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου, τοῦ ἐπιλύσαντος τὸ ζήτημα ἡμῶν, ἀφ' οὗ εἰς τὴν λύσιν ταύτην βάσεις ἐτέθησαν αὐτὸ δὴ τοῦτο τὸ σχέδιον, καὶ αἱ παρατηρήσεις

τοῦ Πατριάρχου, καθὰ μαρτυρεῖ μὲν ἡ Α. Ὑψ. ὁ Μ. Βεζύρης, δύναται δὲ καὶ ἕκαστος νὰ βεβαιωθῇ, ἅμα ἀντιπαραβαλὼν τὸ Αὐτ. φιρμάνιον πρὸς τὰς παρατηρήσεις τοῦ Πατριαρχείου, κεκαθαρμένας ὅμως ἀπὸ τῶν ἀντικανονικῶν σαθροτήτων, ἃς ὑπέδειξεν ὁ παρ' ἡμῶν γενόμενος καὶ πρὸς τὴν Ὑψ. Πύλην ὑποβληθείς, παρ' αὐτῆς δὲ τῷ Πατριαρχείῳ καινοποιηθεὶς ἔλεγχος.

Ἀλλ' εἶναι ἆρά γε ἀληθὲς, ὅτι τὸ Αὐτοκρ. φιρμάνιον ἀντιβαίνει πρὸς τοὺς θείους κανόνας, καὶ τὰ προνόμια τοῦ Πατριάρχου; Ἐὰν ἡ λύσις τοῦ ἡμετέρου ζητήματος ἀπεστέρει τὴν Πατριάρχην τῶν ἀσυδοσιῶν καὶ τῶν ἄλλων προνομίων, ὅσα ἐδωρήσατο ὁ ἔνδοξος κατακτητὴς Μωάμεθ ὁ Β'. τῷ Γενναδίῳ καὶ τοῖς διαδόχοις αὐτοῦ, ὡς ἀρχηγῷ τοῦ Ἔθνους τῶν Ῥωμαίων, ὡς αὐτολεξεὶ διαλαμβάνει τὸ βεράτιον αὐτοῦ· ἐὰν, ἀπαγορευομένης ἀπὸ τούτων, καθυποβάλλετο ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν ἄλλης Ἐκκλησίας, ὅπως καθυπετάγη ὁ Τορνόβου, ὁ Πεκίου, ὁ Ἀχριδῶν, ἀνεξάρτητοι καὶ αὐτοκέφαλοι ὄντες, τῷ Πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, εἰχέ τινα λόγον νὰ ἀποδυσπετῇ ἐναντίον τῆς τοιαύτης ἀποφάσεως, καὶ νὰ ἐπικαλῆται τὴν μνήμην ἐνδόξων Σουλτάνων, ἀμυνόμενος ὑπὲρ τῶν ἰδίων καὶ τοῦ Ἔθνους αὐτοῦ δικαίων. Ἀλλὰ σήμερον δὲν πρόκειται περὶ τοιούτου τινὸς γεγονότος, ἀλλὰ περὶ τῆς ἐπανορθώσεως ἑνὸς ἀδίκου σφετερισμοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ Αὐτοκρ. Κυβέρνησις, καίπερ δικαιουμένη νὰ ἐπανορθώσῃ οἰκοθεν ὡς δίκαιον, καὶ ὡς ἐπίσης προστατεύουσα τὰ δίκαια ἁπάντων τῶν ὑπηκόων αὐτῆς κατὰ παντὸς, ὅστις ἂν ἐπιβουλεύηται αὐτά· ἐν ταύταις, εὐμενῶς φερομένη, ἠθέλησε νὰ λάβῃ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ σφετεριστοῦ, ὅστις καὶ ἐχορήγησεν αὐτὴν ἐν σχεδίοις καὶ παρατηρήσεσιν.

Ἤδη δὲ τὸ Πατριαρχεῖον, μνημονεῦον καὶ περιμορτοῦν ἄνω καὶ κάτω προνόμια, χορηγηθέντα αὐτῷ ὑπὸ τοῦ ἐνδόξου κατακτητοῦ Μωάμεθ, πιστεύομεν, ὅτι δὲν ἄξιοῖ νὰ στηρίξῃ δι' αὐτῶν τὴν ἐπὶ τῶν ἡμετέρων Ἐκκλησιῶν δικαιοδοσίαν αὐτοῦ· διότι, καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ περιφανὴς κατακτητὴς εἰσῆλαυνε νικηφόρος εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ ἐνέδυε τὸν Γεννάδιον τὸν Πατριαρχικὸν μανδύαν, καὶ ἐχορήγει αὐτῷ τὰ θρυλλούμενα προνόμια, αἱ ἡμέτεραι Ἐκκλησίαι ἦσαν ἀνεξάρτητοι ἀπὸ τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὑφεστῶσαι. Καθὼς δὲ τὰ προνόμια ταῦτα οὐδεμίαν χορηγοῦσι τῷ Πατριάρχῃ δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν Χριστιανῶν τῆς Κύπρου, τῶν ὁποίων σωζεται ἀβίαστος ἡ Ἐκκλησιαστικὴ αὐτονομία, καίπερ περικοπείσης τῆς παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπαρχίας, οὕτω καὶ ἐφ' ἡμῶν τῶν

Βουλγάρων οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐπιρροὴν, οὐδὲ δικαιοῦται τὸ Πατριαρχεῖον νὰ προκαλῇ, ὅτι ἡ λύσις τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἡμῶν ζητήματος προσβάλλει τὰ προνόμια αὐτοῦ, ἅτινα μένουσιν ἀμείωτα καὶ ἀθικτα, ὡς πρότερον.

Πρὸς δὲ τοὺς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν τότε μόνον θὰ ἀντέβαινεν ἡ διὰ τοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου λύσις τοῦ ἡμετέρου ζητήματος, καὶ τὸ Πατριαρχεῖον θὰ ἐδικαιοῦτο νὰ ἀποκαλέσῃ αὐτὴν ἀντικανονικὴν, ἐὰν αἱ Ἐκκλησίαι τῶν Βουλγάρων ὑπήγοντο κανονικῶς ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Πατριαρχείου, ἐὰν ὑπῆρχον κανόνες, καθορίζοντες τὴν διηνεκῆ ἐξάρτησιν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ θρόνου Κωνσταντινουπόλεως, ἢ ἐὰν τοὐλάχιστον ἡ ἱστορία ἐμαρτύρει καὶ κατεκύρου τὴν ἐξάρτησιν ταύτην· ἀλλὰ νῦν πᾶν τοὐναντίον συμβαίνει διότι εἶναι κανονικῶς ἀποδεδειγμένον καὶ ἱστορικῶς μεμαρτυρημένον, ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον, ἐπὶ μὲν τῆς Μακεδονίας στερουμένου ἀπ' ἀρχῆς πάσης κανονικῆς δικαιοδοσίας, τὴν δὲ Βουλγαρίαν καὶ πλεῖστα τῆς Θράκης μέρη ἀναγνωρίσαν Συνοδικῶς ἀνεξάρτητα ἀπ' αὐτοῦ, οὐδεμίαν ἔχει κανονικὴν δικαιοδοσίαν ἐπὶ τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις Βουλγαρικῶν ἐκκλησιῶν.

Ἐὰν δὲ ἄχρι πρὸ μικροῦ διέταττεν, ὅπως ἂν ἤρεσκεν αὐτῷ, τὰ τῶν ἐκκλησιῶν ἡμῶν, ἔπραττε τοῦτο, στηριζόμενον οὐχὶ εἰς κανόνας τῆς Ἐκκλησίας, οὐχὶ εἰς ἀποφάσεις οἰκουμενικῶν Συνόδων, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ δικαιώματος τοῦ ἰσχυροτέρου, ὅ χορηγεῖ ἡ βιαία κατακράτησις τῶν ἀλλοτρίων, καὶ ἡ δόλῳ καὶ πλάνῃ ἐπιτυχθεῖσα ὑποφωνα τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς, ἥτις ἦδη, τὴν γενομένην τότε ἀπάτην κατανοήσασα, καὶ τὴν γενικὴν θέλησιν τῶν ἀδικηθέντων Βουλγάρων ἐπὶ τῷ ἐπανακτήσασθαι τὸ σφέτερον καθορῶσα, καὶ μηδὲν ἐκ τῶν κανόνων τῆς Ἐκκλησίας τὸ κωλύον θεωροῦσα, φυσικῶς ἔλυσε τὸ ζήτημα διὰ τοῦ ἐν δικαίᾳ κρίσει χορηγηθέντος Βασιλικοῦ φιρμανίου.

Ἐκ τούτων λοιπὸν ἐννοεῖται, ὅτι τὸ ζήτημα ἡμῶν εἶναι ὁρισμένως λελυμένον, ἡ δὲ λύσις αὐτοῦ νομιμωτάτη καὶ κανονικωτάτη. Ἐὰν δέ τινες, ἀπαρεσκόμενοι εἰς αὐτὴν, διὰ τὴν προαγομένην αὐτοῖς ζημίαν ὑλικῶν ὠφελειῶν καὶ κοσμικῶν τιμῶν, κηρύττουσι τὸ ζήτημα μετέωρον καὶ ἄλυτον, καὶ τὸ φιρμάνιον ἀντικανονικὸν, ὑμεῖς, ἔχοντες πρὸ ὀφθαλμῶν τὴν θέλησιν τοῦ μεγαλειοτάτου ἡμῶν Ἄνακτος ἐκπεφρασμένην παρρησίᾳ διὰ τοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου, μὴ θροηθῆτε, φίλτατα ὁμογενῆ τέκνα, ὑπὸ τῶν τοιούτων θρυλλημάτων, διαδιδομένων ἐπὶ τούτῳ

καὶ μόνον, ἵνα ψυχραίνωσι τὸν ἡμετέρου ζῆλον πρὸς τὰ κοινὰ πράγματα τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, καὶ πονήσωσιν ὑμᾶς λάφυρον τῆς ἐπιτηδειότητος αὐτῶν.

Ἐπὶ δὲ πᾶσι τούτοις, καθήκον ἡμῶν ἱερὸν θεωροῦμεν, ἵνα στεντορίως διαψεύσωμεν καὶ ἄλλην τινὰ παταχθόνιον δυσφημίαν, ἣν ἐπ' ἐσχάτων διαδοῦναι ἐπεχείρησάν τινες, καὶ ἣν ἡ Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος ἐν τέλει ἐπικυροῦσα φαίνεται, ὅτι δῆθεν οἱ συνεργούμενοι μετὰ τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας ἀποχωρίζονται ἀπὸ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, αἱρετικοί τινες καὶ κακόδοξοι γιγόμενοι. Τὴν τοιαύτην πονηρὰν δυσφημίαν διαδίδουαιν, ὡς ἀπελπιζόμενοι βεβαίως τοῦ διατηρῆσαι τοὺς Βουλγάρους ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Πατριαρχείου διὰ παραστάσεως λόγων δικαίων καὶ βασίμων, καὶ τρεπόμενοι εἰς τὸ ψεῦδος καὶ τὴν συκοφαντίαν, ἵνα, διὰ τοῦ τρόπου τούτου τοὺς ἁπλουστέρους ἐκφοβίζοντες, ἢ δελεάζοντες, ἰσχύσωσι νὰ διασώσωσι τῷ Πατριαρχείῳ λείψανα κἂν τινα τῶν προτέρων αὐτοῦ λαφύρων.

Ἀλλ' ἡμεῖς, ἀνακτώμενοι τὰ ἡμέτερα δίκαια, δὲν καινοτομοῦμέν τι ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ, δὲν διδάσκομεν ἄλλα παρ' ὅσα ἐδίδαξαν οἱ θεῖοι καὶ οἱ ἅγιοι Πατέρες, δὲν ἀποκαλοῦμεν τοὺς ἀμυνομένους ὑπὲρ τῶν δικαίων αὐτῶν αἱρετικούς, δὲν ἀποχωριζόμεθα ἀπὸ τῆς ὁλομελείας τῆς καθόλου Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας, δὲν προσθέτομεν οὐδ' ἀφαιροῦμέν τι ἐκ τῶν διδαγμάτων τῆς Ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως, εἰς ἣν ἀπὸ βρέφους ἀνήκοντες, ὑπηρετήσαμεν πολλῷ πιστότερον καὶ μετὰ μείζονος αὐταπαρνήσεως, ἣν οὐδέποτε ἔσχον τινὲς τῶν ἐν τοῖς ἐσχάτοις καιροῖς ἐπὶ ἰδίῳ μόνον συμφέροντι ἀναφανέντων θερμῶν προμάχων τῶν ἱερῶν κανόνων, οὔτ' ἀποδεχόμεθα, οὔτ' εἴδαμεν τίς καὶ πόθεν ὁ κανὼν τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης, τῆς σφετερισαμένης τὰ δίκαια ἀλλοτρίων Ἐκκλησιῶν, ἅτινα ἀδίαστα καὶ καθαρὰ σώζεσθαι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ καὶ Οἰκουμενικῇ τρίτῃ Συνόδῳ, τῆς ἀφαιρεσάσης ἀπὸ τῆς τῶν Κυπρίων Ἐκκλησίας τὴν παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπαρχίαν, ἣν χορηγεῖ ταύτῃ ἡ ἁγία καὶ Οἰκουμενικὴ ἕκτη Σύνοδος (καν. λθ'), τῆς καθελούσης τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἐν Πεκίῳ καὶ Ἀχρίδι Ἐκκλησίας, κατακυρωθεῖσαν καὶ ἀναγνωρισθεῖσαν ὑπὸ τῆς Ε' Οἰκουμενικῆς Συνόδου, τῆς καταργησάσης ὑπὲρ ἑαυτῆς τὰ δίκαια τῆς ἐν Γυρνόβῳ Ἐκκλησίας, κατακυρωθέντα καὶ ἀναγνωρισθέντα ὑπὸ τῆς ἐν Λαμψάκῳ Συνόδου καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν· τὸν κανόνα λοιπόν, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἐποίησε ταῦτα πάντα, ἡμεῖς οὔτε οἴδαμεν οὔτε ἀποδεχόμεθα,

ἀλλὰ στοιχοῦμεν ἀδιασπάστως τῷ κανόνι τῆς μιᾶς, ἁγίας, καθολικῆς καὶ Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ ἀκραδάντου πέτρας, ἐρηρεισμένοι, μενοῦμεν, χάριτι Θεοῦ, συνηνωμένοι μετ' αὐτῆς, φυλάττοντες ἀκηλίδωτον καὶ ἀμόλυντον, ὡς τινα παρακαταθήκην ἱεράν καὶ πολύτιμον, τὴν πίστιν τῶν πατέρων ἡμῶν, τὴν μόνην ἀληθινὴν καὶ σωτήριον, τὴν Ὀρθόδοξον ἡμῶν πίστιν, τὴν ὁποίαν ἀγνὴν καὶ σῶαν μέλλομεν νὰ παρακαταθέσωμεν εἰς τὰς ψυχὰς καὶ τὰς καρδίας τῶν ἡμετέρων διαδόχων καὶ λοιπῶν ἐν Κυρίῳ τέκνων ἡμῶν, εἰδότες ὅτι, ὅσοι τῷ κανόνι τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας στοιχοῦσιν, ἐπ' αὐτοὺς ἔσται ἡ εἰρήνη καὶ ἡ εὐλογία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ ἐν Χριστῷ σωτηρία, οὗ ἡ χάρις καὶ τὸ ἄπειρον ἔλεος, σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ, εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

† Ὁ Λοφτσοῦ Ἱλαρίων, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Φιλιππουπόλεως Πανάρετος, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Φιλιππουπόλεως Παΐσιος, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Βιδύνης Ἄνθιμος, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.
† Ὁ Μακριουπόλεως Ἱλαρίων, ἐν Χριστῷ εὐχέτης.

—o—

233. Ἀναίρεσις τῆς Βουλγαρικῆς ἐγκυκλίου.

Τῆς Βουλγαρικῆς ἐγκυκλίου ἐδημοσιεύθη λόγου ἀξία ἀναίρεσις, ἔχουσα ὧδε.

'ά. Πρὶν ἢ μάθῃ ὁ ἀναγνώστης τί καὶ ὁποῖον τὸ περιεχόμενον τῆς ἐγκυκλίου ταύτης, πιθανώτατα θέλει ἐρωτήσῃ, διατί τιτλοφοροῦμεν Βουλγαριστὰς καὶ οὐχὶ Βουλγάρους τοὺς ἀπολύσαντας αὐτὴν Ἱεράρχας. Οὐδεὶς δύναται ν' ἀρνηθῇ τὴν ὕπαρξιν τῶν διαφόρων ἐθνῶν καὶ φυλῶν καὶ γλωσσῶν τῆς ὑφηλίου, καθὼς οὐδεὶς ἀρνεῖται τὴν διάκρισιν τῶν κατοίκων διαφόρων πόλεων καὶ χωρῶν, τοῦ Κωνσταντινουπολίτου, φέρ' εἰπεῖν, τοῦ Σμυρναίου, τοῦ Χίου, τοῦ Τραπεζουντίου καὶ τῶν τοιούτων. Καὶ ἡ θεόπνευστος Γραφὴ, λέγουσα ὅτι ἐν τῇ εἰς Χριστὸν πίστει « οὐκ ἔνι Ἕλλην καὶ Ἰουδαῖος, Βάρβαρος, Σκύθης, δοῦλος, ἐλεύθερος », ἢ αὐτὴ διακατέλλει ἔθνος ἔθνους, ἀποφαινομένη ὅτι « ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτός ἐστιν αὐτῷ ». Ἐὰν ὁ κεκτημένος ἀρετὴν καὶ γνῶσιν Ἀποστόλου ἔρχη

ται ἵνα ἀρχιερατεύσῃ ἐπ' ἐμὲ, λόγῳ τῶν προσόντων αὐτοῦ· ἐὰν ὁ νομικὸς, ὁ φιλόσοφος, ὁ θεολόγος, ἔχων τελείαν γνῶσιν ὧν ἐπαγγέλλεται, ἔρχηται ἵνα με διδάξῃ· ἐὰν ὁ ἰατρὸς, ὁ ζωγράφος, ὁ μουσικὸς, κατέχων τὰ τοῦ ἐπαγγέλματος αὐτοῦ, μετέρχηται αὐτὸ ἐπιστημόνως καὶ τεχνικῶς, ἀδιαφορῶ παντάπασι περὶ τῆς φυλῆς καὶ τῆς ἐθνότητος ἢ τῆς πατρίδος ἑκάστου τούτων· οὔτε τολμῶ νὰ κρίνω περὶ τῆς ἑκάστου ἐπιστημονικῆς ἱκανότητος ἢ τῆς ἀρετῆς ἐκ τοῦ γένους καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐάν τις, πόρρω πάσης λογικότητος καὶ ὀρθοκρισίας, ἔλθῃ ἵνα ἐπιβληθῇ ὡς Ἀρχιερεὺς, ἢ ὡς νομικὸς, ἢ ὡς φιλόσοφος, ἢ ὡς ἰατρὸς, ἢ ὡς ζωγράφος, ἢ ὡς ὑποδηματοποιὸς καὶ ὡς ὅ,τι θέλει, οὐχὶ λόγῳ τῶν καταλλήλων προσόντων καὶ πλεονεκτημάτων, ἀλλὰ τῆς φυλῆς καὶ ἐθνότητος καὶ τῆς πατρίδος αὐτοῦ, καὶ ἀντὶ τοῦ φωτίσαι καὶ διδάξαι καὶ ποιμᾶναι, ἐγείρηται ἵνα ἐθνικίσῃ καὶ φυλετίσῃ, τότε πάντα τοιοῦτον, ἐὰν μὴ μαίνηται, ἀποκαλοῦμεν ἰδιοτελῆ, ἐγωϊστὴν, σχίστην καὶ δημεγέρτην καὶ αἱρετικόν. Τῆς ἐθνολόγου ταύτης κατηγορίας ἀπὸ πολλοῦ λόγῳ καὶ ἔργῳ ἀντιποιούμενοι οἱ κατὰ τὸ Ὀρτάκιοϊ φυλετίζοντες Ἀρχιερεῖς εἰσὶ λοιπὸν οὐχὶ Βούλγαροι ἀξιότιμοι καὶ ἀθῶοι, καθὼς οἱ ἄλλοι ὁμογενεῖς αὐτῶν, ἀλλὰ Βουλγαριστὶ τῆς Ὀρθοδόξου ποίμνης, ἀπεσχισμένοι ἀπὸ τῆς καινῆς πάντων τῶν εὐσεβῶν μητρὸς καθολικῆς τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας· καὶ ἑπομένως, μηδόλως πικραινέσθωσαν ἀκούοντες τὰ ὀνόματα, ὧν φέρουσι τὰ ἔργα καὶ τοὺς τρόπους καὶ τὰ φρονήματα.

β'. Ἡμεῖς δὲ, ἀναγνόντες ἐπὶ κεφαλῆς τῆς ἐγκυκλίου ταύτης τὰς λέξεις: «παρ' ἡμῶν δὲ εὐχὴ, εὐλογία καὶ συγχώρησις»· καὶ ἐντέλει: «σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐχῇ καὶ εὐλογίᾳ», καὶ πάλιν ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς τὰ «ἐν Χριστῷ εὐχέτης», ἰδόντες δὲ ὑπογεγραμμένους Ἱλαρίωνα καὶ Παΐσιον καὶ Παναρέτον, ὡς Φιλιππουπόλεως μητροπολίτας ἀμφοτέρους ὑποφαινομένους, κατὰ Βουλγαρικούς τινας, ὡς φαίνεται, κανόνας ἀγνώστους ἡμῖν, εἶτα Βιδύνης Ἄνθιμον καὶ Λοφτσοῦ Ἱλαρίωνα, καὶ τούτους συναθετητὰς τοῦ ἀρχιερατικοῦ αὐτῶν καθήκοντος καὶ τῶν ὅρκων, τοὺς πάντας στασιαστὰς καὶ σχίστας καὶ ψευδοδιδασκάλους, πρῶτον μὲν ἀνεμνήσθημεν, ὅτι ἐθαυματούργει ὁ Μωϋσῆς θαύματα θεῖα καὶ ἀληθῆ, ἐθαυματούργουν, ἀντιπολεμοῦντες τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ Θεοῦ, καὶ οἱ μάγοι τοῦ Φαραὼ τερατουργήματα τοῦ νοὸς αὐτῶν· ἐδίδασκεν ὁ προφήτης Ἠλίας τὰς ὁδοὺς

τοῦ Κυρίου, ἐδίδασκον καὶ οἱ ἱερεῖς τῆς αἰσχύνης τὰς ὁδοὺς τοῦ Βάαλ καὶ τῆς Ἀστάρχης· ἐδίδασκεν ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, ἀντεδίδασκε καὶ Ἐλύμας ὁ μάγος· γράφει ἐγκυκλίους καὶ πληροφορεῖ τὴν ἀλήθειαν ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, γράφουσι καὶ οἱ ἄρχοντες κεφαλὴν κατὰ τοῦ ἰδίου Πατριάρχου Ἀρχιερεῖς ἐγκυκλίους πρὸς διαστροφὴν καὶ ἀποπλάνησιν τοῦ λαοῦ· εὔχεται καὶ εὐλογεῖ ἐν Χριστῷ τὰ οἰκεῖα τέκνα ἡ τοῦ Χριστοῦ μεγάλη Ἐκκλησία, εὔχονται καὶ εὐλογοῦσι καὶ οἱ καθῃρημένοι καὶ σχισματικοὶ ἐν πνεύματι ἀντεκκλησιαστικῷ, ἔξω τῆς Ἐκκλησίας ἀπωθοῦντες τοὺς ὁμογενεῖς αὐτῶν εὐσεβεῖς. Εὐχόμεθα αὐτοῖς τέλος εὐτυχέστερον τῶν προμνησθέντων τερατουργῶν καὶ ψευδοδιδασκάλων. Εἶτα δὲ ἐνεθυμήθημεν ἐκείνους δὰ τοὺς Ἀποστολικοὺς καὶ Συνοδικοὺς κανόνας, καθ' οὓς πᾶς καθῃρημένος, εἰς τὴν τάξιν τοῦ λαϊκοῦ καταβαίνων, καὶ αὐτὸς μᾶλλαν δεόμενος ἐλέους καὶ συγχωρήσεως, οὔτε ἔχει, οὔτε δίδωσιν εὐλογίαν καὶ συγχώρησιν· καὶ τοὺς ἄλλους ἐκείνους ἱεροὺς κανόνας, καθ' οὓς πᾶς ἀποστὰς τοῦ οἰκείου Ἐπισκόπου ἢ Πατριάρχου, μὴ προηγηθείσης Συνοδικῆς κρίσεως καὶ κατακρίσεως, ὑπάρχει αὐτοκαθαίρετος καὶ ἀφωρισμένος καὶ ἐσχισμένος. Βλεπέτωσαν, παρακαλοῦμεν, τοὺς κανόνας τούτους ἐν τῷ ἱερῷ Πηδαλίῳ τῆς τοῦ Χριστοῦ καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἧς ἐναβρύνονται πρόβατα λογικὰ καὶ ποιμένες χριστομίμητοι.

γ'. Ἀλλὰ κατέλθωμεν καὶ εἰς τὴν οὐσίαν τῆς ἐγκυκλίου τῶν ἀνευλογήτων τούτων καὶ καθῃρημένων ἢ αὐτοκαθαιρέτων καὶ σχισματικῶν Ἀρχιερέων, τῶν κατὰ τὸ Βοσπορικὸν Ὀρτάκιοϊ τὸν φωλεὸν τῆς σχισματικῆς αὐτῶν πηξάντων παρασυναγωγῆς.

Ἡ ἐγκύκλιος αὕτη, ἀπευθυνομένη (ἀπὸ 15 μαΐου 1870) πρὸς τοὺς εὐλαβεστάτους ἱερεῖς, τοὺς τιμίους προκρίτους καὶ λοιποὺς ἁπαξάπαντας εὐλογημένους Χριστιανοὺς, τέκνα ἀγαπητὰ καὶ ὁμογενῆ τῆς κατ' αὐτοὺς Ὀρθοδόξου Βουλγαρικῆς Ἐκκλησίας, καὶ ὁρμωμένη ἐκ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ ἀνασκευάσαι τὴν ἀπὸ 2 ἀπριλίου ἐ. ἔ. ἐκδεδομένην Πατριαρχικὴν καὶ Συνοδικὴν ἐγκύκλιον πρὸς ἅπαντας τοὺς τοῦ οἰκουμ. θρόνου ἀγ. Ἀρχιερεῖς καὶ τοὺς ὑπ' αὐτοῖς τελοῦντας πιστοὺς, ἀγωνίζεται, διὰ μακρῶν καὶ ὡς οἷόν τε σοφιστικῶν περιπτολογιῶν καὶ λοιδοριῶν, ἵν' ἀποδείξῃ τὸ οἰκ. Πατριαρχεῖον ἐν τῇ ὑποθέσει ταύτῃ ὀλέρον, ἀπατηλὸν, ἐπιδέξιον (δηλ. πανοῦργον), φιλόδοξον,

ἀντιφατικὸν, ἀγνοοῦν ἢ συγκρύπτον ἢ περικόπτον καὶ παρερμηνεῦον τοὺς ἱεροὺς κανόνας καὶ ποιοῦν αὐτοὺς σεμνὸν καὶ ὅσιον περικάλυμμα καὶ πρόσχημα βουλευμάτων καὶ πράξεων ἀνοσίων· καὶ ταῦτα πάντα τίνος ἕνεκα; ἵνα ἀδικήσῃ τοὺς Βουλγάρους. Ἐν ᾧ λοιπὸν ἡ Πατριαρχικὴ ἐγκύκλιος, συμφώνως τοῖς κοινοποιηθεῖσι πρὸς τὰς λοιπὰς Ἐκκλησίας καὶ τὴν Ὑψ. Κυβέρνησιν, βούλεται λέγειν καὶ ἀποδεικνύναι, ὅτι τὸ λεγόμενον Βουλγαρικὸν ζήτημα (ἐὰν καὶ καθ' ὅσον ὑπάρχῃ ζήτημα), μετὰ τὰς γενομένας πρὸς τοὺς Βουλγάρους τοσαύτας κατὰ καιροὺς παραχωρήσεις, ἐπὶ σκανδάλῳ μάλιστα καὶ δικαίῳ γογγυσμῷ τῶν ἄλλων ὁμοδόξων Χριστιανῶν τῆς Αὐτοκρατορίας καὶ τοῦ οἰκουμ. θρόνου, ἀδύνατον ἄλλως λυθῆναι καθάπαξ καὶ ὁριστικῶς καὶ ἀποτελεσματικῶς ἢ διὰ οἰκουμενικῆς Συνόδου· ἀντιστρόφως ἡ Βουλγαριστικὴ ἐγκύκλιος κηρύττει λελυμένον τὸ ζήτημα, δυνάμει τοῦ τελευταίου ὑψηλοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου καὶ ἤδη ἀπὸ τῆς στιγμῆς τῆς ἐκδόσεως αὐτοῦ βλέπει τὴν Βουλγαρίδα Ἐκκλησίαν λαμπρὰν καὶ μεγαλοπρεπῶς ἐξηρτυμένην καὶ πάνοπλον, μὴ ἔχουσαν σπίλον ἢ ῥυτίδα, ἤτι τῶν τοιούτων, ἀλλ' ὅλην ἁγίαν καὶ ἄμωμον, ἐκπηδῶσαν ἀπ' αὐτοῦ, ὡς τοὺς Ὁμηρικοὺς ἥρωας ἐκ τοῦ δουρείου ἵππου, ἢ ὡς τὴν μυθικὴν Παλλάδα ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διός.

Ἐπειδὴ δὲ ταῦτα ἐδέοντο ἀποδείξεώς τινος εὐπρεσώπου, ὅλη ἡ συλλογιστικὴ καὶ ἀποδεικτικὴ καὶ μέχρις ἀηδίας τρὶς καὶ τετράκις εἰς τὰ αὐτὰ ἐπαναπίπτουσα σωρολεξία τῆς ἐγκυκλίου ἐστὶν αὕτη ἐν κεφαλαίῳ· Τύρναβος καὶ Ἀχρὶς καὶ Πέκιον ὑπῆρξάν ποτε (λέγουσιν) αὐτοκέφαλοι Ἀρχιεπισκοπαί· αὐτοῦ δὲ κάπου ἠκούσθη τὸ ὄνομα Βούλγαρος καὶ Βουλγαρία (ἀδιάφορον πότε, πόσον καὶ κατὰ ποίαν ἔννοιαν)· καὶ ἐπειδὴ δόλῳ καὶ ἁπάτῃ ἥρπασεν αὐτὰς τὸ Πατριαρχεῖον διὰ Σουλτανικοῦ φιρμανίου, ἆρα οὐμόνον αὗται αἱ Ἀρχιεπισκοπαί, ἀλλὰ καὶ ὅπου ἂν ἀκουσθῇ ὀλίγη ἢ πολλὴ Βουλγαρικὴ φωνὴ καὶ λέξις, (ipso jure καὶ ipso facto) αὐτοδικαίως καὶ αὐτοκρατῶς τὰ πάντα πρέπει νὰ ἐπιστραφῶσι, πάλιν διὰ Σουλτανικοῦ φιρμανίου, εἰς τοὺς ἀνέκαθεν γνησίους κυρίους καὶ κληρονόμους αὐτῶν Βουλγάρους.

δ'. Ἀλλ' ὦ ὀλιγαρκέστατοι καὶ μετριοπαθέστατοι ἐγκυκλιογράφοι, ἡ ἱστορία βοᾷ καὶ μαρτύρεται, ὅτι ἡ μὲν Τύρναβος οὐδὲν πλέον ὑπῆρξε Πατριαρχεῖον αὐτοτελὲς καὶ πραγματικὸν ἢ καὶ ὁ Θεσσαλονίκης ἐχρημάτισε καὶ χρηματίζει Πατριάρχης ἕνεκά γε τοῦ τιμητικοῦ τίτλου Παναγιώτατος· ἡδὲ Ἀχρὶς καὶ τὸ Πέκιον ὁμολογουμένως οὐκ εἰσὶ Βουλγαρία, οὔτε τὴν φυλὴν οὔτε τὴν συμπάθειαν, οὐδαμῶς, καὶ μεθ' ὅλας τὰς πρὸς αὐτοὺς καθηψυχαστικὰς ὑμῶν ἐγκυκλίους καὶ ἀποστολὰς, ἃς καθ' ἡμέραν ἀντικυβερνητικῶς καὶ ἀκουράστως ἐξαποστέλλετε, ἵνα τοὺς πάντας καὶ τὰ πάντα λείαν Μυσῶν καταστήσητε. Καὶ ἐὰν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἡ τοῦ Χριστοῦ Μ. Ἐκκλησία ἀνηγόρευεν αὐτοκεφάλους τὰς τῆς Ἀχρίδος καὶ τοῦ Πεκίου Ἀρχιεπισκοπὰς, δωροφοροῦσα αὐταῖς ἐν ἀρχῇ τὸν ἀπαιτούμενον κατεσκευασμένον καὶ μεμορφωμένον ἱεραρχικὸν ὁμοῦ καὶ ἱερατικὸν Κλῆρον, ἀμφιβάλλομεν, ὄν ἡ τῶν Βουλγαριστῶν μερὶς ἠδύνατο νὰ εὕρῃ ἐκεῖ μίαν σπιθαμὴν γῆς καὶ ἓν βῆμα ποδὸς Βουλγαρικῆς κληρονομίας. Καὶ διὰ τοῦτο ἄρα τὰ Βουλγαρικὰ αἰτήματα, τὰ προβληθέντα πρὸς τὸ οἰκουμ. Πατριαρχεῖον ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ δεκαετηρίδι, ἀλλοτε ἄλλα καὶ ἀεὶ προσηυξημένα, κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν μετατυπουμένων συγγραφῶν, καὶ πάντοτε μεγεθυνόμενα καὶ πλατυνόμενα δίκην ῥηγδαίων καὶ ἀνεπισχέτων κατακλυσμῶν ἢ ἐμπρησμῶν, οὐδέποτε συνεσπειρώθησαν ἢ συνεστραγγυλεύθησαν ἐν τῇ Ἀχρίδι καὶ τῷ Πεκίῳ, ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον· ἡ διηνεκὴς προσπάθεια καὶ φιλοτιμία τῶν Βουλγαριστῶν ἦν καὶ ἔστι καὶ ἔσται πῶς νὰ τεθῶσιν ἔξω παντὸς ὁρίου πεπερασμένου, χανδὸν προφῶντες ἀθρόας τὴν Μοισίαν, τὴν Θρᾴκην, τὴν Μακεδονίαν, καὶ πᾶσαν πόλιν καὶ χώραν, πᾶσαν οἰκίαν καὶ ἐνορίαν, ὅπου ἠκούσθη ποτὲ ἢ ἀκουσθήσεται ὅτι ἐπάτησεν ἢ πατήσει Βούλγαρος, Βούλγαρος ἢ μόνην τὴν φωνὴν ἢ μόνον τὸ ἔνδυμα.

ε'. Τί πρὸς τοῦτο; Μήπως θέλουσι νὰ γνωρίζωσιν ἄνθρωποι, ὡς ὁ Πανάρετός καὶ ὁ Τσομακὼφ καὶ οἱ λοιποὶ θερμότεροι Βουλγαρισταὶ, ἱστορίαν, ἢ νόμους Ἐκκλησίας, ἢ Συνόδων αὐθεντίαν, ἢ τοὺς κανόνας τῆς λογικῆς, ἢ τὸ πρέπον καὶ τὸ εἰκὸς, ἢ τῆς Εὐαγγελικῆς ἀγάπης καὶ διακρίσεως; Ποίῳ δικαιώματι εἰσεπήδησαν οἱ λαμπροὶ προπάτορες αὐτῶν Ἀσπαροῦχαι καὶ Κροῦμοι καὶ Συμεῶνες εἰς τὰς ὡραίας καὶ εὐδαίμονας καὶ πεπολιτισμένας χώρας τῆς Ἑλληνοθρέπτου Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ λεηλατήσαντες ἠχμαίκευσαν καὶ ἐξεβαρβάρωσαν καὶ κατέφθειραν αὐτάς; τῷ

δικαιώματι τῆς βίας καὶ τοῦ ἀγνωμονεστάτου δόλου. Ποίῳ δὲ τρόπῳ καὶ ποίοις ὅπλοις μετέρχονται καὶ σήμερον οἱ πατρώζοντες υἱοὶ καὶ ἔκγονοι τὰ Πατριαρχεῖα καὶ τὴν Ὑψ. Κυβέρνησιν, ἵνα καταπιέσωσι καὶ καταπνίξωσι πάσας, εἰ δυνατὸν, τὰς περιοίκους καὶ συνοίκους καὶ ὁμοδόξους Χριστιανικὰς φυλάς; βίᾳ δροπαλαιοφόρῳ καὶ ληστρικῇ, προδάσῃ, ὡς γνωστὸν τοῖς πᾶσι, μέχρις ἐμπρήσεως καὶ ἱεροσυλίας τῶν ἱερωτάτων κειμηλίων τῆς θρησκείας, καὶ δόλῳ πολυσχηματίστῳ, μὴ αἰδουμένῳ μήτε περίνοιαν ὑπουργικὴν, μήτε εὐθύτητα καὶ ἱερότητα τοῦ Πατριαρχικοῦ προσώπου, μήτε τὸ βρῖθος τῶν Ἐκκλησιῶν, μηδὲ λόγον ποιουμένῳ περὶ τοῦ σκανδάλου ὅλης τῆς Χριστιανωσύνης.

Ζητεῖ ὁ ἐπιεικὴς καὶ δίκαιος ἀναγνώστης μαρτύριον δολιότητος, προβαινούσης μέχρις ἀναιδείας; Τί πρῶτον, τί δὲ ὑστάτιον καταλέξωμεν; — Ἄραγε ὅτι τὰ αἰτήματα αὐτῶν, τὰ πρότερον καὶ τὰ ὕστερον, τὰ χθιζὰ καὶ τὰ σημερινὰ, οὐκ εἰσὶ τὰ αὐτὰ, ἐν ᾧ ἄνθρωπος εὐθὺς καὶ τίμιος καὶ νουνεχὴς, πρῶτον σκεψάμενος κατὰ συνείδησιν τί καὶ πόσον καὶ διατί αἰτεῖ ἢ ἀπαιτεῖ, ἐν τούτῳ καὶ μόνῳ ἐμμένει πάντοτε, καὶ ὑπὲρ τούτου μόνου φρονίμως καὶ μετὰ λόγου ὑπερμαχεῖ; — Ἄραγε, ὅτι ζητοῦσι τῆς ἀνταρσίας αὐτῶν σύμμαχον καὶ συνήγορον καὶ τὸν μακαριώτατον Ἀρχιεπίσκοπον Κύπρου, δι᾽ ἐν τῇ μετὰ χεῖρας ἐγκυκλίῳ αὐτῶν ἐπισείοντες τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὥς περ Αἰσχύλειον Ἐριννῦν, ἢ Σακεσπήριον φάσμα, τὴν παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον περικοπεῖσαν ἐπαρχίαν τῆς Κύπρου, ὡς δεινοί τινες κανονικοὶ ἀδοκάτοι πάντων τῶν μικρὸν ἢ μέγα ὑπὸ τοῦ Πατριαρχείου ζημιωθέντων, οὐχὶ δὲ καὶ τῶν φιλοξενηθέντων; Ἄπορον ἐν τοσούτῳ πῶς διέφυγον τὴν κανονικὴν αὐτῶν ὄσφρησιν τοσαῦται ἱεραὶ καὶ παχύταται μητροπόλεις καὶ ἐπισκοπαὶ τοῦ Πόντου καὶ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Θράκης, ἐκοῦσαι ἢ ἄκουσαι ζευχθεῖσαι πρόπαλαι ὑπὸ τὸ θριαμβεῦον ἅρμα τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα καὶ Ἐκκλησιαστικῶς μεγαλύνωσι τὴν πολιτικῶς μεγάλην βασιλίδα τῶν πόλεων καὶ νέαν Ῥώμην, καὶ οὐ μόνον οὐδαμῶς ἐπαισχυνόμεναι τὴν ἅρμοσιν, ἀλλὰ καὶ ἐγκαυχώμεναι καὶ ἐπαγαλλόμεναι τοσοῦτον, ὥστε ἤδη ἀπὸ τῆς τετάρτης οἰκουμενικῆς Συνόδου τὴν δόξαν τοῦ Κωνσταντινουπόλεως ἰδίαν ἑαυτῶν δόξαν ἀνεκήρυττον. — Ἄραγε ὅτι συρραγγύλῳ τῷ στόματι καὶ χαλκίνῳ τῷ μετώπῳ ἀρνοῦνται πάντα τοῦ Πατριαρχείου τὰ εὐεργετήματα καὶ τὰς παραχωρήσεις,

ἐν ᾧ ἐν γένει μὲν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας ἡ Μ. Ἐκκλησία ἀνέθρεψε καὶ ἐζωοποίησεν αὐτοὺς κοινωνικῶς τε καὶ ἠθικῶς, ἐσχάτως δὲ Ἰωακεὶμ καὶ Σωφρόνιος καὶ Γρηγόριος, οἱ ἁγιώτατοι καὶ φιλανθρωπότατοι Πατριάρχαι, τοσαῦτα παρεχώρησαν ὑπὲρ τῶν Βουλγάρων, ὥστε, θυσιάσαντες ἐν μέρει τὴν κοινὴν εὐημερίαν καὶ εἰρήνην τῶν ἄλλων Ὀρθοδόξων, ἤδη ἵστανται ἐπὶ ξυροῦ ἀκμῆς, κινδυνεύοντες, ὀλίγου δεῖν, συνυποσκάσαι τῇ κακομύθῳ καὶ ἀντευαγγελικῇ αἱρέσει τῶν Βουλγαριστῶν τοῦ παραδέξασθαι ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς μιᾶς μητρὸς Ἐκκλησίας παντοίας φυλετικὰς διακρίσεις καὶ διαστολὰς, ὁποίας οὐδὲ ἡ θρησκεία τῶν κρατούντων γεραίρει; — Ἄρά γε τὴν δυσσεβῆ θρασυγλωσσίαν αὐτῶν, καθ᾽ ἣν κηρύττουσι μετὰ παῤῥησίας ὀρθόδοξα καὶ κανονικὰ τὰ δύο προπερυσινὰ σχέδια, τὰ ὑπὸ τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως διαβιβασθέντα πρὸς τὸν Πατριάρχην, ἅπερ οὐχὶ μόνη ἡ μεγ. Ἐκκλησία, ἀλλ᾽ ἑνὶ στόματι καὶ σύμπαντες οἱ τοῦ οἰκουμ. θρόνου Ἱεράρχαι καὶ διδάσκαλοι, καὶ πάντες οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι μετὰ τῶν περὶ αὐτοὺς Συνοδικῶν, καὶ πάντες οἱ τοῦ Ἑλλαδικοῦ βασιλείου, καὶ πάντες οἱ τῆς Μοσχοβιτικῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ πᾶς Ὀρθόδοξος, μετὰ τοῦ κοινοῦ νοὸς συνάπτων καὶ μικρὰς γνώσεις Ἐκκλησιαστικὰς, κρίναντες κατέκριναν ὡς ἀντικανονικὰ καὶ ἀντορθόδοξα; Καὶ μετὰ ποτέρων λοιπὸν ἀξιοῦσιν ἵνα τάξωμεν τὴν ἀληθινὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ κανονικότητα; πότερον; μετὰ τῆς ἐν Ὀρτάκιοϊ ἀποσχισμένης καὶ αὐτοκαθαιρέτου πεντάδος, ἢ μετὰ τοσούτου καὶ τηλικούτου ὄγκου μαρτύρων ἐνδόξων καὶ σοφῶν τῆς πατροπαραδότου καὶ γνησίας διδασκαλίας; — Ἄρά γε τὴν προμαντικὴν καὶ Ἀποστολικὴν αὐτῶν ἐπαγγελίαν καὶ καύχησιν, καθ᾽ ἣν ἀγωνίζονται παντὶ σθένει καὶ πάσῃ μηχανῇ οἱ δείλαιοι ἵνα πείσωσι τὰ ὁμογενῆ αὐτῶν τεκνία, τοὺς ἁπλοϊκοὺς Βουλγάρους, ὅτι κριτήριον τῆς θρησκευτικῆς διδασκαλίας καὶ πάσης Ἐκκλησιαστικῆς ζητήσεως οὐκ εἰσὶν αἱ Πατριαρχικαὶ Ἐκκλησίαι, οὐκ εἰσὶν αἱ πάνσεπτοι Σύνοδοι, τοπικαί τε καὶ οἰκουμενικαὶ, καὶ αἱ ὑπὸ τούτων ἐν ἁγίῳ Πνεύματι ἐκφερόμεναι δογματικαί τε καὶ κανονικαὶ ῥῆτραι καὶ ἀποφάνσεις, ἀλλὰ ὑπουργὸς πολιτικὸς οἱαδήποτε θρησκείας καὶ διάταγμα βασιλικὸν ὁποιονδήποτε; Καίτοι γε, ὡς Κληρικοὶ, οἴδασι καλῶς τί περὶ τούτου εἶπεν ὁ Κύριος: «Ὁ μὴ εἰσερχόμενος διὰ τῆς θύρας εἰς τὴν αὐλὴν τῶν προβάτων, ἀλλὰ ἀναβαίνων ἀλλαχόθεν, ἐκεῖνος κλέπτης ἐστὶ καὶ λῃστής». Ἔστι

ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια εὐσυνείδητα καὶ Ἀρχιερεῦσι πρέποντα, ἢ ἀσυνείδητα καὶ δολερά; Εἶεν.

Ϛ'. Ἀλλ' ἡμεῖς, οὐδὲν τῶν μαρτυρίων τούτων ἐπικαλούμενοι, ἀρκούμεθα εἰς τὸ πολὺ μικρότερον καὶ μᾶλλον πρόσφατον φιλοτέχνημα τῆς τῶν Βουλγαριστῶν πάνυ αἰδήμονος καὶ εὐσυνειδήτου δολοπλοκίας. Τὸ φιλοπάτερ καὶ χαριστήριον τοῦτο Βουλγαρικὸν φιλοτέχνημα εἰς τοῦτο ὑφίσταται, ὅτι τὸ τῇ Ὑψ. Πύλῃ δοθὲν σχέδιον ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν κρυπτῷ καὶ ὅλως ἰδιωτικῶς καὶ ὡς μελετητέον καὶ ὡς τῆς ἐσχάτης ἐπιεικείας καὶ συγκαταβάσεως ὑπὲρ τῶν ἀδελφῶν Βουλγάρων, καὶ ἡ, ὅλως ἀγνοούσης τῆς Ἐκκλησίας, τὸν τελευταῖον χειμῶνα διορισθεῖσα ὑπὸ τῆς Α. Ὑψ. τοῦ πρωθυπουργοῦ μικτὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ λαϊκῶν Γραικῶν καὶ Βουλγάρων, καὶ τὸ παρ' αὐτῆς καταρτισθὲν ὅλως ἰδιωτικὸν σχέδιον, καὶ ἡ τούτου ὅλως ἰδιωτικὴ καὶ φιλικὴ καὶ ἐμπιστευτικὴ τῷ Πατριάρχῃ κοινοποίησις, ἔτι δὲ αἱ ἐπ' αὐτοῦ ὁμοίως ἐν κρυπτῷ καὶ ἰδιωτικῶς γενόμεναι παρατηρήσεις καὶ τροποποιήσεις ἢ ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου ἢ ὑπὸ Συνοδικῶν τινων μελῶν, ταῦτα πάντα καὶ αἱ συνοδεύσασαι αὐτὰ περιστάσεις καὶ συνέπειαι οὕτω προωκονομήθησαν καὶ συνυφάνθησαν καὶ συνετολυπεύθησαν, ὥστε νὰ ἐμφαίνωσι (κατὰ τὴν ἐξήγησιν τῆς ἐγκυκλίου ταύτης) οὐχί, τὸ παλὺ πολύ, ἀθῶαν καὶ πατρικὴν στοργήν, καὶ ἐπιείκειαν ἀβρόφρονα, ἢ ἴσως καὶ ἀκούσιόν τινα περιπλοκὴν τῆς Α. Π., ἀλλ' ἐπίσημον καὶ πάνδημον ὁμολογίαν τοῦ Πατριαρχείου περὶ τῶν δικαιωμάτων τῶν Βουλγάρων, καὶ, ὃ χείριστον, πάνδημον παραδοχὴν καὶ ἀναγνώρισιν τῆς διαστολῆς ἐθνοτήτων καὶ φυλῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ. Φυλάξαι Κύριος ὁ Θεὸς τὴν ἀκηλίδωτον καὶ ἡγιασμένην νύμφην αὐτοῦ ἀπὸ τοιαύτης βλασφήμου κακοφροσύνης! Ἐκ τῶν πολλῶν, ὅσα γράφει περὶ τούτου ἡ Βουλγαρικὴ ἐγκύκλιος, μεταγράφομεν, ὡς περιληπτικά, τὰ ἑπόμενα:

« Πρὸς ταῦτα (δηλαδὴ τὰ περὶ σφετερισμοῦ αὐτοκεφάλων Ἀρχι-
» επισκοπῶν Ἀχρίδος κλπ.), τὸ Πατριαρχεῖον παντελῶς μὲν
» σιγήν, ὡς ἀναπολόγητον, ἐσίγησε τότε· κατὰ δὲ τῆς ἀδικίας
» καὶ παρανομίας δῆθεν τῶν ἀδικηθέντων Βουλγάρων ἐκραύγασε,
» μηδὲν μὲν πρὸς ἱκανοποίησιν αὐτῶν ἐγχρίνον, μηδὲν δὲ ἐπὶ
» τούτῳ καὶ ἀφ' ἑαυτοῦ προτείνον, μεχρισοῦ, ἐννοήσαν
» τὸ παράλογον τῆς ἀπαιτήσεως αὐτοῦ, ἕτερ-
» ξεν εἰς τὴν λύσιν ταύτην ζητήματος, ἐ-

» πὶ τῇ βάσει ἑνὸς σχεδίου. Ἡμεῖς τότε συνηνέσαμεν
» εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Πατριαρχικοῦ σχεδίου διαπραγμάτευσιν τοῦ
» ζητήματος, πεποιθότες ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον,
» παραδεξάμενον ἅπαξ τὰ θεμελιώδεις βά-
» σεις, ἐφ' ὧν ἐστηρίζοντο αἱ δίκαιαι ἡμῶν ἀ-
» παιτήσεις, δὲν ἤθελεν ἀρνήσῃ νὰ παραδε-
» χθῇ καὶ τὰς ἐξ αὐτῶν πηγαζούσας κανονι-
» κὰς καὶ λογικὰς συνεπείας ἐν ταῖς λεπτο-
» μερείαις». Καὶ κατωτέρω ἀναχεφαλαιωτικῶς. « Ὁ σχη-
» ματισμὸς τῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς, αἱ ἐπὶ ἓξ μῆνας ἐργασίαι
» αὐτῆς, τὸ συνταχθὲν σχέδιον, αἱ παρὰ τοῦ Πατριαρχείου τρο-
» ποποιήσεις αὐτοῦ καὶ ἡ παρὰ τούτου ἀποδοχὴ τῆς ἰ-
» δέας τῆς ἐθνικότητος, καὶ ἡ κατατομὴ τῶν ἐ-
» παρχιῶν εἶναι γεγονότα πασίγνωστα καὶ αὐθεντικά, ἅτινα, καὶ
» ἀρνουμένου τοῦ Πατριαρχείου καὶ ὑποκρινο-
» μένου ἄγνοιαν αὐτῶν, μένουσιν ἀναντίρρητα καὶ πανθο-
» μολογούμενα». Ἐπὶ δὲ τούτων τῶν πανθομολογουμένων, ὡς ἐπὶ ἀδιασείστου κρηπῖδος, ἐνθρονίζουσα ἡ Ἐγκύκλιος τὸ τελευταῖον Αὐτοκρατορικὸν φιρμάνιον, ἐπιφέρει· « Εἶναι δὲ λίαν
» παράδοξον, πῶς τὸ Πατριαρχεῖον, τὸ λαβὸν γνῶσιν τοῦ σχεδίου
» τῆς μικτῆς Ἐπιτροπῆς, τὸ ἐπενεγκὸν ἐπ' αὐτοῦ τροποποιήσει-
» σεις τινάς, τῶν ὁποίων τὰ παράλογα ἀπεδείξα-
» μεν δι' ἐκθέσεως ἡμετέρας, διαβιβασθείσης αὐτῷ διὰ
» τῆς Ὑψ. Πύλης, συνεταράχθη αἰφνης, ἅμα ἐπισταλέντος αὐτῷ
» ποῦ Αὐτοκρατορικοῦ φιρμανίου, τοῦ ἐπιλύσαντος τὸ ζήτημα ἡ-
» μῶν, ἀφ' οὗ εἰς τὴν λύσιν ταύτην βάσεις ἐτέθησαν αὐτὸ δὴ τοῦ-
» το τὸ σχέδιον καὶ αἱ παρατηρήσεις τοῦ Πατριάρχου.., κἀκα-
» θαρμέναι ὅμως, ἀπὸ τῶν ἀντικανονικῶν σα-
» θροτήτων, ἃς ὑπέδειξεν ὁ παρ' ἡμῶν γενόμε-
» νος καὶ διὰ τῆς Ὑψ. Πύλης τῷ Πατριαρχείῳ
» κοινοποιηθεὶς ἔλεγχος».

Ἀλλ' ἐν πρώτοις (ἵνα μηδὲ τοῦτο τῆς ἐγκυκλίου τὸ μέρος παρέλθωμεν ἀχαιρέτητον), ὅσαν μὲν περὶ τοῦ ἰδανικοῦ τῶν Βουλγαρικῶν δικαιωμάτων ἐν ταῖς Ἀρχιεπισκοπαῖς τῆς Ἀχρίδος καὶ τοῦ Πεκίου καὶ τῆς ὅθεν ἀνεξαρτήτου καὶ Πατριαρχικῆς ποτε Τυρνόβου, τὸ οἰκ. Πατριαρχεῖον, πολλοῦ δέον νὰ μένῃ ἀναπολόγητον, πλειστάκις προεκάλεσε τοὺς Βουλγαριστὰς ἵν' ἀποδείξωσιν, ὅτι ἀληθῶς καὶ ἀναμφισβητήτως εἰσὶν Ἀχριδανοὶ καὶ Πεκιῶται

ἐκ προγόνων ἕως σήμερον ἠ ὑποποίμενες καὶ πρόβατα ἀνεξαρτήτου τινὸς Τυρναβικοῦ Πατριαρχείου, ἵνα ὡς τάχιστα καὶ ἀσυζητητεὶ ἀποσβέσῃ τοῦτον τὸν λογαριασμὸν πρὸς ἡσυχίαν τῆς ἄλλης Ἐκκλησίας. Ἡμεῖς δὲ τέως προσκαλοῦμεν τὴν προσοχὴν τῶν φιλοκανόνων τούτων ἐγκυκλιογράφων ἐκεῖσε, ὅτι, ἐὰν ἡ ἐν Ῥωσσίᾳ Σύνοδος ἀπεδέχετο καὶ ἀνεγνώριζε τὴν βεβαίαν ὕπαρξιν Βουλγαρικῶν κανονικῶν δικαιωμάτων ἐν ταῖς ῥηθείσαις Ἀρχιεπισκοπαῖς, δὲν ἤθελεν ἀποφαίνεσθαι ἐν τῇ ἀπαντήσει αὐτῆς (ἀπὸ 19 ἀπριλ. 1869), ὅτι μόνος ὁ οἰκ. Πατριάρχης, ὡς κανονικὸς καὶ νόμιμος καὶ γνήσιος τῶν Βουλγάρων ποιμενάρχης, δικαιοῦται αὐτοπροαιρέτως χορηγῆσαι αὐτοῖς οἵας καὶ ὅσας ἂν ἐγκρίνῃ παραχωρήσεις καὶ δωρεάς, αὐτοὶ δὲ οὐδὲν δικαιοῦνται νὰ ἀπαιτῶσι βίᾳ καὶ δυναστείᾳ, ἀλλὰ μόνον πειθαρχικῶς καὶ ἱκετευτικῶς νὰ δέωνται. Τοιαῦτα γράφουσα ἡ ἁγιωτάτη αὕτη Σύνοδος, ἐνεθυμεῖτο πάντως τὸν κη. κανόνα τῆς Δ'. οἰκ. Συνόδου, δι' οὗ ὁρίζεται σαφῶς ἡ δικαιοδοσία τοῦ Κωνστ]πόλεως ἡ ἐπὶ τῆς Ἀσιανῆς, τῆς Ποντικῆς καὶ τῆς Θρᾳκικῆς Διοικήσεως καὶ τῶν ἐντὸς βαρβάρων τόπους. Ὃν κανόνα ὑπομνηματίζων, καὶ τὸν Ζωναρᾶν διορθῶν Θεόδωρος ὁ Βαλσαμών, λέγει· «Θρᾳκικὴ, ἡ Δυτικὴ (δηλ. ἡ νῦν Ῥωμυλία ἡ Ῥουμελὶς, ἀντιθέτως » πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς ἐπαρχίας). Κἂν γάρ τινες τὴν Θρᾴκην » μέχρι τῶν ὁρίων Μακεδονίας ἐστενοχώρησαν, καὶ εἶπον τοὺς » τῆς Μακεδονίας Μητροπολίτας, Θετταλοὺς, Ἑλλαδικούς τε καὶ » Πελοποννησίους, τότε χειροτονεῖσθαι παρὰ τοῦ Πάπα Ῥώμης, » καὶ παρίστασθαι τοῦτο δῆθεν ἐκ τοῦ μὴ ἐκδοθῆναι τῷ Κων» σταντινουπόλεως καὶ τούτους χειροτονεῖν, ἀλλὰ σὺ τοῖς » λεγομένοις μὴ προσχῇς· τῷ γὰρ ὀνόματι τῆς » Θρᾴκης περιέχονται αἱ μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ » Δυρραχίου μητροπόλεις. Τὸν δὲ Πάπαν κακῶς λέγου» σί τινες χειροτονεῖν ποτε τὸν Θεσσαλονίκης καὶ ἑτέρους Δυτι» κοὺς (δηλ. Ῥουμελιώτας) μητροπολίτας· λεγάτους γὰρ εἶχε » τούτους». Οὐδένα δὲ οὐδεμιᾶς Συνόδου, τοπικῆς ἢ οἰκουμενικῆς, κανόνα, οὔτε τῆς πέμπτης, οὔτε τῆς ἐν Λαμψάκῳ, ἐγίνωσκεν ἡ ἐν Ῥωσσίᾳ Σύνοδος, ἀναιροῦντα τὸν τῆς Δ'. οἰκουμενικῆς κή., ἤδει δὲ καλῶς καὶ εὐσεβῶς κἀκεῖνα τὰ τοῖς Βουλγαρισταῖς ἀξιοσύστατα· «κατὰ τῶν κανόνων μηδὲν πραγματικὸν » (ἤτοι Αὐτοκρατορικὸν θέσπισμα) ἰσχύσει. Τὰ ἀρέσκοντα » τῇ ἁγίᾳ Συνόδῳ εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον βέβαια

» φυλαττέσθω. — Ὅλα τὰ πραγματικὰ ἀργήσει οἱ κανόνες τῶν Πατέρων κρατείτωσαν. » — Εἰ δέ τις μαχόμενον τύπον (βασιλικὴν πρόνομίαν) τοῖς νῦν ὡρισμένοις προκομίσοι, ἄκυρον » τοῦτον εἶναι ἔδοξε τῇ ἁγίᾳ πάσῃ καὶ οἰκ. » Συνόδῳ» τοῦθ' ὅπερ περιέκοψαν οἱ καλοὶ ἐγκυκλιογράφοι, παραθέμενοι τοῦ ὀγδόου κανόνος τῆς αὐτῆς Συνόδου πρὸς τὸ οἰκεῖον συμφέρον (ὡς νομίζουσι) τὴν προηγουμένην περικοπὴν, « σώζεσθαι ἑκάστῃ ἐπαρχίᾳ καθαρὰ καὶ ἀβίαστα τὰ αὐτῇ προσόντα δίκαια ἐξ ἀρχῆς καὶ ἄνωθεν » (Βλέπε τὰ περὶ τούτων ἐν τῷ ἀξιολόγῳ συγγράμματι « Ὁ Βουλγαρισμὸς πρὸ τοῦ ἱστορικοῦ, τοῦ ἐθνοπολιτικοῦ καὶ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ βήματος, ἐν Κ]πόλει, 1864 »). Ὅπως δ' ἂν ἔχωσι τὰ κατὰ τὰς Ἀρχιεπισκοπὰς ταύτας, ἐπειδὴ ἐνταῦθα φαίνεταί τι ζήτημα κανονικὸν, οὗ ἑκατέρωθεν παρατάττονται, ἔνθεν μὲν, τὸ οἰκ. Πατριαρχεῖον μετὰ τοσούτων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ ποιμένων, ἔνθεν δὲ, πέντε ἐπὶ τοῦ παρόντος ἀπεσχισμένοι καὶ αὐτοκαθαίρετοι Βουλγαροποίμενες, διατί ἀποφεύγουσιν, ἐὰν εὐσεβῶσι, τὸ κῦρος μιᾶς οἰκ. Συνόδου, τὸ μόνον εἰς αἰῶνας αὐθεντικὸν ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι καὶ φιλονεικίαις; Ἢ μήπως σύρουσιν ὑπὲρ ἑαυτῶν καὶ κατὰ τῆς οἰκ. Συνόδου τοὺς ἑπομένους στίχους τοῦ ποιητοῦ;

« Ἐγὼ δ' ἀκομψος εἰς ἄγαν δοῦναι λόγον,
« Εἰς ἡλικὰς δὲ κώλίγους σοφώτερος ».

Ἡ λίκη ὅμως ἀντίθεσις προσώπων καὶ χαρακτήρων!

Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὰ παλυθρύλλητα σχέδια τῆς τε Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῆς Μ. Ἐπιτροπῆς, ἣν ἡ Α. Τψ. ὁ Μ. Βεζύρης, καθ' ἑαυτὸν καὶ ἐν ἀγνοίᾳ τῆς Ἐκκλησίας, συνέστησεν, εἰρήσθω, χάριν τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης, ὅτι οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἕτερόν εἰσι πρωτότυπα, ἀλλ' ἀμφότερα δευτερόγονα καὶ μεταπεποιημένα, καὶ διὰ τοῦτο ἀμφότερα τοῦ σκοποῦ ἀποτυγχάνοντα καὶ ἕως τέλους βεβαίως ἀποτευξόμενα, ἐφ' ὅσον ὁ Κύριος σκεπάσει τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ φυλετισμοῦ καὶ τῶν φυλετικῶν σχισμάτων. Τόσον ἀληθεύει, ὅτι μόνη ἡ τεκοῦσά τι σχέδιον κεφαλὴ δύναται καὶ νὰ ἐφαρμόσῃ τὸ τεχθὲν μετ' ἐπιτυχίας, ἅτε δὴ αὐτὴ καὶ μόνη ἐπισταμένη τί καὶ πῶς καὶ τίνος ἕνεκεν ἔτεκε. Μέμνηται πάντως ὁ ἀναγνώστης, ὅτι τῇ 22 ἀπριλίου τοῦ 1866 Σωτηρίου ἔτους ἔκτακτος γενικὴ Συγέλευσις ἐν τοῖς Πατριαρχείοις

συγκροτηθεῖσα, πατριαρχεύοντος τοῦ παναγιωτάτου κ. Σωφρονίου, ὅπως ἀποφήνηται περὶ τῶν πάτε διὰ τῆς Ὑψ. Πύλης διαβιβασθεισῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐξ Βουλγαρικῶν προτάσεων, ὡνόμασεν ἐκ τῶν ἑαυτῆς μελῶν ἑξαμελῆ Ἐπιτροπήν, ἣν ἀπήρτιζον Κληρικοὶ μὲν ὁ Κυζίκου Νικόδημος, ὁ Φιλιππουπόλεως Παναρέτος καὶ ὁ νῦν Μ. Πρωτοσύγκελλος Εὐστάθιος· λαϊκοὶ δὲ ὁ μακαρίτης Ἰ. Μουσοῦρος, ὁ Μ. Λογοθέτης Σ. Ἀριστάρχης καὶ ὁ Ἀλέξ. Καραθεοδωρῆ. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη, λαβοῦσα παρὰ τῆς Συνελεύσεως ἵνα, μελετήσασα τὰς νέας ἐκείνας Βουλγαριστικὰς προτάσεις, ἀποδείξῃ μὲν εἴτι περιεῖχον πλημμελὲς, παρασκευάσῃ δὲ αὐτὴ σχέδιόν τι συμβιβαστικὸν, μηδὲν παραβλάπτον τὰ θρησκευτικῶς καὶ κανονικῶς κανονικὰ καὶ πατροπαράδοτα, πάλλας δὲ συνεδριάσεις δαπανήσασα μάτην πρὸς ἀνόρθωσιν τῶν διαστρόφων ἀξιώσεων τοῦ Φιλιππουπόλεως Παναρέτου, μόλις ἐπέρανε τὸ ἔργον αὐτῆς μετὰ ὁλοκληρον ἔτος· καὶ τῇ 4 ἀπριλίου τοῦ 1867 καθυπέβαλε τὴν ἔκθεσιν καὶ τὸ σχέδιον αὐτῆς ὑπ' ὄψιν τῆς Α. Θ. Π. τοῦ νῦν εὐκλεῶς πατριαρχεύοντος. Τὸ σχέδιον τοῦτο, θέμενον βάσιν διοικητικὴν τὴν τοῦ θρόνου διανομὴν εἰς τόσα τμήματα ἢ ἐξαρχίας, ὥστε ἑκάστη αὐτῶν νὰ περιλαμβάνῃ οὐχὶ πλείους τῶν ἓξ ἢ ἑπτὰ ὁμοεθνῶν ἐπαρχιῶν, ἀπέφευγε σιωπηλῶς τὸν φυλετισμὸν· ἐδικαίου πανταχοῦ τὴν χρῆσιν τῆς ἐν ἑκάστῃ ἐξαρχίᾳ ἐπιχωριαζούσης γλώσσης· ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς τῆς αὐτῆς ἐξαρχίας Ἀρχιερεῖς, ἵνα ἐκλέγωσιν αὐτοὶ ἐκ περιτροπῆς τὸν ἑαυτῶν ἐνιαύσιον ἔξαρχον, νὰ ἐκλέγωσι τὸ διὰ τὴν ἐν Κωνσ]πόλει Ἱ. Σύνοδον μέλος, καὶ ἐν περιπτώσει χρείας μητροπολιτικῆς τινος ἕδρας, νὰ προτείνωσι τρεῖς ὑποψηφίους πρὸς τὴν ἐν Κωνστ]πόλει Ἱ. Σύνοδον ἀπὸ τῶν ὄν τῷ καταλόγῳ ἐκλεξίμων· προσέτι εἰς πᾶσαν ἐξαρχίαν ἐπεδαψιλεύετο τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποστέλλειν ἑτησίως ἓν μέλος εἰς τὸ ἐν Κων]πόλει Ἐθνικὸν Συμβούλιον, ὅπερ τανῦν μόνον ψιλῷ ὀνόματί ἐστιν ἐθνικὸν, παρεδρεῦσον καὶ εἰς τὰς ἐν τοῖς Πατριαρχείοις ἑκάστοτε συγκροτουμένας περὶ γενικωτέρων ζητημάτων γενικὰς Συνελεύσεις. Τοιοῦτον σχέδιον, δικαίως καὶ κουνεχόντως ἐφαρμοζόμενον, ἠδύνατο νὰ ἰσοπεδώσῃ καὶ συγχωνεύσῃ τὰς ἐν Τουρκίᾳ Ὀρθοδόξους φυλὰς, προαλαμβάνον πολλὰ πολλῶν ἐπαρχιῶν γλωσσικὰ καὶ ἐκλογικὰ παράπονα, καὶ διὰ τῆς πράξεως ἐκθάπτον αἴρον ἐκ μέσου ἅπαν ζήτημα Βουλγαρικὸν, ἢ Ἑλληνικὸν, ἢ Ἰλλυρικὸν, ἢ Ἀραβικὸν καὶ μισαδελφον. Πλὴν ἀλλ' ἔνθεν μὲν ἡ ἐκ τῶν ἀδιαλείπτων Βουλγαρικῶν δολοπλοκιῶν καὶ βιαιοπραγιῶν ἀγωνία καὶ ὀδύνη τῆς Ἐκκλησίας, ἑτέρωθεν δὲ, ὁ σπουδαῖος φόβος μήποτε, γεύσασα ἐλευθεριῶν τινων τὰς μήπω ἀνεπτυγμένας ἐπαρχίας, ἀνοίξῃ κατὰ μικρὸν τὰς πύλας τῆς καινοτομίας, καὶ κατὰ τὴν παροιμίαν, χάσῃ ταὐγὰ μὲ τὰ καλάθια, πολλὰ κέντρα ποιοῦσα ἀντὶ ἑνός· αἱ τοιαῦται, λέγομεν, σκέψεις περιέκειραν καὶ περιεκόλουσαν τὸ πρῶτον σχέδιον, καὶ οὕτω παρεμόρφωσαν αὐτὸ, ἵνα ποιήσωσι χιτῶνιόν ἁρλεκινικὸν μιᾶς μόνης Βουλγαροφυλετικῆς ἐξαρχίας, ὥστε καὶ μεθ' ὅλην τὴν ὁμολογουμένην ἀκραιφνῶς Ἀποστολικὴν εὐθύτητα καὶ πατρικὴν στοργὴν καὶ εἰλικρίνειαν τοῦ ἡμετέρου Πατριάρχου, τοῦ συγκαταβάντος μέχρι καὶ τοῦ υἱοθετῆσαι σχέδιον καθ' ἑαυτὸ ἐπικίνδυνον διὰ τὰς φυλετικὰς αὐτοῦ συνεπείας πρὸς σωτηρίαν καὶ ψυχαγωγίαν τῶν Βουλγάρων, δὲν ἠρυθρίασαν οἱ ἐν Ὀρτάκιοϊ εὐσυνείδητοι Ἀρχιερεῖς νὰ κηρύξωσι καὶ τὴν Α. Παναγιότητα ὑπέρμαχον καὶ θιασώτην τοῦ φυλετισμοῦ καὶ τῶν ἐθνικοτήτων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς διὰ τοῦ σχεδίου τούτου Βουλγάρους διακρίνοντα τῶν μὴ Βουλγάρων, καὶ ἀπαραιτήτως κατατέμνοντα πᾶς ἐπαρχίας παρὰ τὸ γράμματα τῶν κανόνων, καὶ ἐπὶ τούτῳ ὅθεν συνεννοηθέντα μετὰ τῆς Μ. Ἐπιτροπῆς, ἐν ᾧ οἱ πάντες γινώσκομεν, ἅτι ἡ Α. Π. διημφισβήτησε καὶ διαμφισβητεῖ εἰσέτι τῆς Μ. Ἐπιτροπῆς τόν τε διορισμὸν καὶ τὴν περὶ τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἁρμοδιότητα.

Ἡ Α. Παναγιότης, ὡς φαίνεται, ὑπήκουσε τῷ μακαρίῳ Παύλῳ, διδάσκοντι· «ἐὰν πεινᾷ ὁ ἐχθρός σου, ψωμίζε αὐτόν· τοῦτο γὰρ ποιῶν, ἄνθρακας πυρὸς σωρεύσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ». Ἀλλ' ἆρά γε πεινῶσιν Ἐκκλησιαστικῶς οἱ Βούλγαροι; καὶ ὁποίου εἴδους πεῖναν; καὶ ὁποίων ἄρτων δέονται; Ὁ μὲν Κύριος καὶ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, ὅπου πεῖνα ἀληθὴς, οἴδασι νὰ μεταβάλλωσι καὶ τοὺς κοινοὺς λίθους εἰς ἄρτους· ἀλλ' ὁ πονηρὸς καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μεταποιοῦσι τοὺς ψωμοὺς καὶ τοὺς ἄρτους εἰς λίθους ποτάπους, ἵνα λιθοβολήσωσι τὸν θρέψανται.

Μίαν μόνην παρήγορον ἀλήθειαν ὁμολογοῦσιν οἱ ἐγκυκλιογράφοι Βουλγαρισταὶ, ὅτι δηλαδὴ τὸ σχέδιον καὶ αἱ παρατηρήσεις τοῦ Πατριάρχου πρῶτον ἐκαθαρίσθησαν ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἀπὸ τῶν ἀντικανονικῶν αὐτῶν σαθροτήτων, καὶ τότε τὸ ἐκ τῆς καθάρσεως ταύτης ὑπολειφθὲν Βουλγαριστικὸν διύλισμα ἐτέθη βάσις τοῦ Αὐτοκρ. φιρμανίου. Ἡ ὁμολογία αὕτη τῶν ἀπὸ κεφαλῆς ἄχρι ποδῶν γεμόντων ἀντικανονικότητος ἐγκυκλιογράφων ἆρά γε δὲν

ἐμφαίνει ἀριδήλως ὅτι βάσεις τοῦ ὑψηλοῦ φιρμανίου αὐτοὶ ἔθεντο τὰς ἑαυτῶν βεβήλους ἀντικανονικότητας; Εἶθε τὸ φιρμάνιον τοῦτο ἐπεκύρου αὐτὸ αὐτόστατον καὶ γνησιώτατον τοῦ Πατριάρχου τὸ σχέδιον· καὶ τότε δὲν ἠδύνατο ἡ Α. Παναγιότης ν' ἀπευθύνῃ πρὸς τὴν Α. Ὑψ. τὸν Μ. Βεζύρην τὴν ἑπομένην ἐρώτησιν· «ἐὰν, ὑψηλότατε, τὰ περιεχόμενα ἐν τῷ φιρμανίῳ εἶσι σύμφωνα πρὸς τὰ σχέδια καὶ τὰς γνώμας μου, τότε διατί τὸ ἐν λόγῳ φιρμάνιον νὰ μὴ ἐκδοθῇ τῇ γνώσει καὶ εἰδήσει μου; διατί νὰ μὴ δοθῇ ὁ χαρακτὴρ ἐγγράφου τῆς ὑψηλῆς Κυβερνήσεως, ἐπικυροῦντος καὶ ἐξασφαλίζοντος μίαν ἀπόφασιν, προερχομένην ἀπὸ μέρους τῶν Πατριαρχείων μου, καθὼς ἀπαιτεῖ ἡ τάξις;»

Ζ'. Ἡμεῖς δὲν ἀποροῦμεν τοῦ λοιποῦ πῶς οἱ περὶ τὸν Ἱλαρίωνα, τὸν Πανάρετον καὶ τὸν Παΐσιον συγκροτοῦσιν ἐν Ὀρτάκιοϊ καὶ Πάλατᾷ παρασυναγωγὰς σχισματικὰς καὶ αὐτοκαθαιρέτους καὶ χρηματολαγνοῦσιν ἀδεῶς ὅσα ἂν θέλωσιν ἀπανταχόθεν καὶ ἀποστέλλουσι καὶ δέχονται ἀποστολὰς ποιμαντικῆς ἀρχῆς αὐθαιρέτου· καὶ γράφουσι πρὸς ἅπαντα τὸν κόσμον τοιούτας ἐγκυκλίους, ὑβριζούσας ὅτι ἱερὸν καὶ ὅσιον ἐν ταῖς Συνόδοις· καὶ ἐξαπατῶσι συστηματικῶς καὶ διαρθείρουσι τοὺς ἀφελεῖς Βουλγάρους· καὶ σκανδαλίζουσι καὶ συνταράττουσι τοὺς εὐσεβεῖς πρὸς φυλὴν καὶ γλῶσσαν· καὶ ἐκφαυλίζουσι καὶ ἐκπομπεύουσιν ἀπέναντι τῶν ἑλλοδόξων τὸ οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, τὸ κέντρον τοῦτο κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ τὰς συμφωνούσας πρὸς αὐτὸ ὁμοδόξους Ἐκκλησίας· καὶ ῥιζοῦσι καὶ θεμελιοῦσι κατ' ὀλίγον τὴν σατανικὴν ἀρχὴν τοῦ μερισμοῦ τῶν Ὀρθοδόξων εἰς φυλὰς καὶ ἔθνη ἐν τῷ κύκλῳ τῆς αὐτῆς Ἐπισκοπῆς καὶ Μητροπόλεως καὶ Πατριαρχείας. Ἀλλὰ ὀλιβόμεθα καὶ ἀπορούμεν κατὰ ποῖον ἆρά γε κανόνα, καὶ κατὰ τίνα νόμον πολιτικὸν, ἢ κατὰ τίνα ἐθνικὸν κανονισμὸν ὁ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης σὺν τῇ περὶ αὐτὸν Ἱ. Συνόδῳ ἀνέχονται ἀτάραχοι ὁρῶντες ἀπαιδεύτους τοὺς φανεροὺς ζωντάρτας καὶ σχισματικοὺς καὶ δημαγέρτας καὶ παρασυνάκτας τούτους ἐγκυκλιογράφους, μετὰ θρασύτητος κατορχουμένους τῶν Ἐκκλησιαστικῶν θεσμῶν καὶ τῶν Πατριαρχικῶν δικαιωμάτων, καὶ μυριάριθμον λαὸν σύροντας εἰς τὸ βάραθρον τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς ἀπωλείας καὶ διαφθορᾶς. Τίνος φωνὴν ἀναμένεις, Πατριάρχα Γρηγόριε, ὅπως ἐνεργήσῃς τὸ δίκαίωμα καὶ τὸ καθῆκόν σου. Καὶ θεῖοι καὶ ἀνθρώπινοι νόμοι σαφῶς καὶ προστακτικῶς ἐντέλλονται·

«Παιδεύετε τοὺς ἀτάκτους, ἵνα μὴ ὑπεραίρωνται» Δὲν ὑπερήσθησαν ἆρά γε ἱκανῶς οἱ ἄγοντες καὶ φέροντες τὴν ποίμνην σου, οἱ περὶ τὴν Πατριαρχικήν σου ἕδραν παρασυνηγμένοι καὶ κωμάζοντες; Δὲν ἔπταισαν καὶ δὲν ἠσέβησαν βαρύτερα πολλῶν ἐκ τῶν πάλαι ψευδοδιδασκάλων καὶ ψευδοποιμένων, τῶν παραχρῆμα θεοσόφως ἐκ τοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας ἀποκοπέντων ὡς μελῶν σαπρῶν καὶ ψωριώντων, ἵνα σωθῶσι τὰ ἄλλα πρόβατα καὶ οἱ λοιποὶ ποιμένες ἀπὸ τῆς ἰοβόλου καὶ θανατηφόρου λώβης τοῦ παραδείγματος; Τί πλέον ἔχει ἡ δικαιοῦται ἔχειν ἐν τῇ ἰσονόμῳ Ἐκκλησίᾳ ὁ Βούλγαρος τοῦ Ἕλληνος, τοῦ Ἄραβος, τοῦ Ἰλλυριοῦ καὶ τῶν ἄλλων τέκνων τῆς Ὀρθοδοξίας; καθ' ἡμᾶς, οὐδέν, οὐδέν· ἀλλὰ πάντες ἴσην πνευματικὴν διδασκαλίαν παρὰ διδασκάλων καὶ ποιμένων, καλῶς ἐπισταμένων τὴν γλῶσσαν τοῦ ποιμνίου. Ἀποδοθήτω τὴν ταχίστην τοῖς πᾶσι καὶ ἑνὶ ἑκάστῳ τὸ ὀφειλόμενον καὶ ἀποκρουέσθωσαν ἀνυπερθέτως ἐκ τῆς μάνδρας τοῦ Σωτῆρος οἱ βαρεῖς οὗτοι καὶ λυσσαλέοι λύκοι, ἵνα μὴ, χρονίσαντες ἔτι μικρὸν, γεννοβολήσωσι καὶ πλείονας καὶ ἁρπακτικωτέρους λυκιδεῖς, καὶ οὐκ ἔσται ἴαμα, καὶ οὐκ ἔσται σωτηρία. Ὁ Κύριος καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἀγρύπνους καὶ ἀδιαλείπτως ἐνεργοὺς τοὺς φύλακας τῆς ποίμνης. Πατριάρχα, ἔγειρε καὶ γίνου πιστὸς ἑρμηνευτὴς καὶ ἀκριβὴς ἐκτελεστὴς τοῦ θείου νόμου, περὶ οὗ ἀπαιτηθήσῃ λόγον ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως, καὶ περιφρούρησον καὶ ἀσφάλισαι τὴν ποίμνην σου κινδυνευούσαν. Ἡ σὴ σκοπιὰ ὑπάρχει ὑψηλή· τὸ ὄμμα σου περιβλεπέτω πορρωτέρω τοῦ ἡμετέρου.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ἐν τῷ ς'. Τόμῳ

Τοῦ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ

κατὰ κεφάλαια.

—ο—

1869.

		Σελ.
	Πρόλογος	γ'—δ'.
184.	Ἡ ἐν τοῖς Πατριαρχείοις συνεδρίασις τῆς γεν. Συνελεύσεως κατὰ τὴν 16 νοεμβρίου	5—10
185.	Ὁ νέος Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων	10—13
186.	Ὁ Ἱεροσολύμων Πατριάρχης	13
187.	Ἀποβίωσις τοῦ ποστελνίκου Ἀλεξ. Φωτιάδου	—
188.	Τὰ κατὰ τὴν ἐν Πατριαρχείοις τῇ κή. 9βρίου συνεδρίασιν	14—5
189.	Συνέντευξις τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου μετὰ τοῦ Πρωθυπουργοῦ	16
190.	Συγχαρητήριος ἐπιστολὴ τοῦ Πατριάρχου	—
191.	Διαγωνισμὸς περὶ συγγραφῆς Ἱερᾶς Ἱστορίας καὶ Κατηχήσεως	16—18
192.	Ἐγκύκλιος Πατρ. ἐπιστολὴ περὶ ἐκλογῆς ἀντιπροσώπων καὶ 12 Ἀρχιερέων διὰ τὴν Ἐθνοσυνέλευσιν	18—22
193.	Πρόνοια Ἐκκλησιαστικὴ περὶ τῆς Μ. τοῦ Γ. Σχολῆς	22—25
194.	Ἀρχιερατικαὶ παρασημοφορίαι κατὰ τὸ ἔτος 1869	25—26
195.	Διορισμοὶ Ἀρχιερέων κατὰ τὸ ἔτος 1869	26—27
196.	Ἀποβιώσεις Ἀρχιερέων κατὰ τὸ ἔτος 1869	27

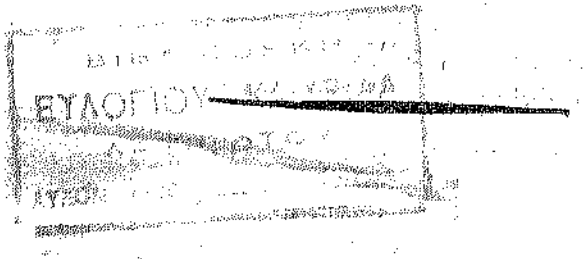
—

1870.

197.	Ἀποβίωσις τοῦ Πατριάρχου τῶν ἐν Αὐστρίᾳ Ὀρθοδόξων	28
198.	Συνέντευξις τοῦ Στούρζα μετὰ τοῦ Πατριάρχου καὶ τῆς Συνόδου	28—9
199.	Ἐπέτειος ἑορτὴ τοῦ Οἰκ. Πατριάρχου	29—30

		Σελ.
200.	Ἡ ἑορτὴ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν	30—31
201.	Ὁ Μητροπολίτης Ἀμιδῆς	31
202.	Ὁ δίσκος τῶν ἐθνικῶν νοσοκομείων	32—33
203.	Ἡ ἐν ΚΠ. κεντρικὴ Ἐκπαιδευτικὴ Ἀδελφότης	34—40
204.	Πατρ. Ἀπόδειξις περὶ ἐκλογῆς ἐναριακῶν ἀντιπροσώπων	40—41
205.	Ἡ ἐν Σταυροδρομίῳ σχολὴ	41
206.	Αἱ κατὰ Ἰουδαίων δυσάρεστοι φῆμαι	41—42
207.	Λύτ. διάταγμα πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος (Α'. Λύτοκρ. φιρμάνιον. Β'. Βούλγ. Ἐγκύκλιος)	42—9
208.	Πίνακες στατιστικοὶ τῶν ἐν ΚΠ. καὶ κατὰ τὰ πρόαστεια σχολείων τῶν Ὀρθοδόξων	49—51
209.	Ἀπόδειξις περὶ ἐκλογῆς τῶν νέων μελῶν τοῦ Συμβουλίου	51—2
210.	Ἀναφοραὶ ἐκ Φιλιππουπόλεως	52—55
211.	Νέα περίοδος τοῦ Ἐθν. Συμβουλίου	55
212.	Ἑλληνοεμποικὴ ἐν Χάλκῃ σχολὴ	56—8
213.	Ἡ λύσις τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος	59—82
214.	Ἀναφοραὶ εὐχαριστήριοι εἰς τὰ Πατριαρχεῖα	82—4
215.	Ἡ ἀποσφράγισις τῶν ἀρχιερατικῶν ψηφοδελτίων	84—85
216.	Μ. Ἀρχιδιάκονος καὶ Δευτερεύων	86
217.	Ἡ μεταξὺ τῆς Ὑψ. Πύλης καὶ τοῦ Πατριαρχείου ἀλληλογραφία ἐνεκα τοῦ πρὸς λύσιν τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος Λύτ. διατάγματος (α. Ἀπάντησις εἰς τὸ ὑψ. φιρμάνιον· β'. τεσκερὲς εἰς τὴν πρὸς τὸ φιρμάνιον ἀπάντησιν τῶν Πατριαρχείων· γ'. ἀπάντησις τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τὸν περὶ τοῦ φιρμανίου Βεζυρικὸν τεσκερέν)	76—97
218.	Ἐγκύκλιος τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς Ἀρχιερεῖς τοῦ Θρόνου περὶ τοῦ Βουλγαρικοῦ ζητήματος.	97—99
219.	Ἐγκύκλιος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἑλλάδος	99—106
220.	Ἀναφορὰ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα ἐκ μέρους τῶν ἐν τῷ ναυστάθμῳ Χριστιανῶν δεσμίων	107—8
221.	Ἐπίσκεψις τεσσάρων προκρίτων Βουλγάρων εἰς τὰ Πατριαρχεῖα	108
222.	Ὁ Μητροπολίτης Βελισσοῦ Γεννάδιος	109—110
223.	Ἀντιπροσωπεία Δρυϊνουπόλεως	110—112
224.	Εἰδοποίησις περὶ τῆς ἐνάρξεως τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως	112
225.	Ἡ ἐπὶ τῆς ἀναθεωρήσεως τῶν Κανονισμῶν Ἐπιτροπή (Α.' ἔκθεσις τῆς Ἐπιτροπῆς. Β'. σχέδιον τῆς Ἐπιτροπῆς)	112—155

		Σελ.
226.	Ὁ Μητροπολίτης Χίου Γρηγόριος	155—57
227.	Ἔναρξις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως	157—164
228.	Ἐπιστολὴ πρὸς Δοιλίγγερον	164—166
229.	Ἡ ἐπέτειος ἑορτὴ τῆς εἰς τὸν Θρόνον ἀναβάσεως τοῦ Σουλτάνου	167—8
230.	Μεγάλη τοῦ Γ. σχολὴ	168—169
231.	Β'. Συνεδρίασις τῆς Ἐθνοσυνελεύσεως	169—170
232.	Βουλγαρικὴ Ἐγκύκλιος	170—177
233.	Ἀναίρεσις τῆς Βουλγαρικῆς Ἐγκυκλίου	177—191

ΤΕΛΟΣ.

